SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, ...ki farar w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 151 — Budyšin — Srjedu 1. julija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Negus před Zwjazkom ludow rěčał

Wutoru je jendźelski ſwonkowny minister Eden jako radźiny president a městopresident druhi dźeń ſhadźowanjow 16. ſhromadźiſny Swjaſka ludow w Genfu wotewrił. Hdyž běchu ſo někotre formalnoſcze wotbyłe, ſo belgiſki ministerſki president van Zeeland ſa noweho presidenta ſhromadźiſny wolesche.

Potom ſo list cźěſkoſłowakiſkeho ſtatneho presidenta dr. Beneſcha pſchecźita, w kotrymž wón wojſewja, ſo je ſwoje ſaſtojnſtwo w Swjaſku ludow ſtołił. Hdyž ſo Beneſchowy list hiſchcze cźitaſche, negus Haile Selaiſſie ſ mnohimi mužemi w cźornej draſce do ſale ſaſtupi.

Eden jako radźiny president ſo dr. Beneſchej ſa jeho dźeławoſcź dźakowaſche. Shromadźiſna wobſamknu, ſo Beneſchej dźakny telegrammom pódźele. Na to ſo roſprawa wubjerka pſcheczita, kiž ma poknomóz wotpódźanzow pruhowacź. Shoni ſo, ſo **Paraguajka, El Salvador a Guatemala njeběchu žanych ſaſtupjerjow póſłałe.**

Potom ſo belgiſki ministerſki president van Zeeland, kaž hižo naſpomnichmy, ſa noweho radźineho presidenta wolesche. W tajnej wólbje ſo pſchi 51 hłoſach 47 hłosow ſa Zeelanda woteda. van Zeeland ſo na to knyhom ſłowa ſimalcze a na cźěſcze roſſudy pokaſa, pſched kotrymiž ſhromadźiſna ſteji.

Potom knyhom

memorandum italiſkeho knježerſtwa

pſchecźita. W nim italiſke knježerſtwo na njeporadźene próſowanja wo měr ſpomni a na barbarſtwo pokaſa, kiž ſu Italcźenjo w Abeſſynſkej nadeſchli. Wopiſuje, kak ſo tamniſche wobydlerſtwo italiſkemu knježerſtwu podcźiſkuje a kak je italiſke knježerſtwo ſe ſwoim natwarjazym dźěłom w Abeſſynſkej ſaporałko. Tuto dźěło wono jako ſwjatu kulturnu miſiiu wobhladuje, kotruž chce po ſaſadach krześcźenja Swjaſka ludow a na ſakładze druhich miesnarodnych krześcźenjow, ſ kotrymž ſo nadawki kulturnych ſtatow rjaduja, wukonjecź. Italiſke knježerſtwo chce ſa ſwoju cźěſcź wobhladowacź, hdyž budźe móz Swjaſkej ludow wo poſtupach zibiliſazije roſprawjecź, kotruž je ſ cźěſkej ſamolubneſcu pſchewołało. Skónčnje italiſke knježerſtwo na nuſne wobnowjenje Swjaſka ludow pokaſuje a pſchipomnja, ſo je ſwólniwe na nim ſwobu dźěłacź.

Argentinſka hroſy ſe ſwjaſka wuſtupicź.

Hdyž běſche ſo italſki memorandum pſchecźitał, abeſſynſki wotpóſłanz Cantilo roſjaſni, cźehodła je jeho knježerſtwo žadało, ſo ſo Swjaſk ludow ſwoju. Pſchicźina leži w jenakoſcźi amerikanſkich republikow. Wſchitke amerikanſke kongrety ſu ſaſadu ſaſtupowale, ſo ma ſo kraina njeſranitoſcź ſtatow wobkedźbowcź. Hdyž chce Swjaſk ludow powſchitkowne pſchipóſnaſcze wužiwacź, dyrbi njedźiwaio na wobſtejnoſcze, kiž cźahu pſchinjeſu, ſo k tutej ſaſadźe wuſnawacź. Hdyž pak ſo jeho poſtupowanje ſ tutymi amerikanſkimi ſaſadami njeſniješe, dyrbi ſebi argentinſke knježerſtwo pſchemyſlicź, hač chce hiſchcze dźeſe w Swjaſku ludow ſobudźełacź.

Po tutym argentinſkim wojſewjenju, kiž běſche ſo jako namjet k niepſchipóſnaću italſkemu pſchiſłuſnemu Abeſſynſke pſchipowědźiło, **ſo negus w ſwětle ſwětłomietałow na tribunu poda, ſo by w amharſkej rěcźi porěcźał.**

Hnydom pſchi jeho prěnich ſłowach italſzy nowinarjo jeho rěcź pſchehwiſchdachu. Sa to jich žadne poliźajſſe wotdźelenje ſa někotre mjeniſchiny wotwjedźe. K tomu najwjazy wotpóſłanzow kleſkaſche.

Negus nimale hodźinu rěcźeſche. Pſchi ſpocźatku rjekny, hdyž amharſzy rěcźi, móže ſwoje myſłe lepje ſ zdźela mozu ſwojeho ducha a wutroby wuprajicź. Preſident ſhromadźiſny běſche negusej takle prajo ſłowo pſchepodał: „Bliſzchi rěcźnik je Jeho maieſtoſcź negus Haile Selaſſie. Pſchepodawam ſłowo hłownemu wotpóſłanzej Abeſſynſkeje."

Negus rjekny, ſo pſched ſhromadźiſnu Swjaſka ludow ſteji, ſo by prawdoſcź a podpjeru ſa ſwój lud žadał, kiž je jemu pſched 8 měſazami 50 narodow ſłubiło. Hiſchcze žeje njeje ſtatny wjednik pſched ſhromadźiſnu Swjaſka ludow rěcźał. Ale hiſchcze jenje tež lud njebu ſ woporom ſtłeſe njeprawdy, kaž abeſſynſki lud. Wón je do Genfa pſchiſchoł lud ſakitowacź, kiž we ſwoju tyſaźletnu njeſwotſnoſcź wojuje.

Negus wopiſowaſche hróſbu wojowanja ſ plynom. Hdyž běſche pſchedſtawiſny wójny naſpomnił, ſwoju hórkoſcź wuprajił, **ſo je ſo w ſwojim dowěrjenju na ſkutkowanu pomoz Swjaſka ludow ſjebał, kotrehož dla je lepſchinowe poſtajenja italſkeho knježerſtwa wotpokałał.**

Abeſſynſke knježerſtwo njeje jenje wocźakowało, ſo druhe ludy dadźa ſwojim wojakam ſa Abeſſynſku ſo krwawicź. Abeſſynſzy wojazy ſu jenož krótki k ſakitanju ſadali. Ale wospjet je ſo Abeſſynſkej finanzna pomoz k nakupjenju bróњow ſapowědźiła a żeleſniza ſ Dźibutija do Addiſa Abeby ſo ſa woſenje bróњow praktiſy ſkoro njeje ſtyka mohła wužiwacź.

Negus w mjenje Abeſſynſkeje ſadaſche, ſo by ſo krześcźenju Swjaſka ludow cźeſcź dóſtała. Kěžor, knježerſtwo a abeſſynſki lud ſo pſched namozu njepokłiła. Wosć na ſwojich ſadanjach wobſtawaju a wſchitke możne krześki wutrjebaju, ſo bychu ſwoje prawo a krześcźenje dobyłej.

„Saſtupjerjo ſwěta", tak negus ſwoju rěcź ſkónči, „ſym do Genfa pſchiſchoł, ſo bych najnjepſchijomniſchu winowatoſcź ſtatneho wjednika dopjelnił. Kajku wotmołwu ſměm ſwojemu ludej pſchinjeſcź?"

Po negusowej rěcźi ſo poźdźenje na ſrjedu wotſtorcźi. Dotal ſu ſo wotpóſłanzy Franzowſkeje, Jendźelſkeje, Ruſkeje, Kanady, Južneje Afriki, Kolumbije a Panamy k ſłowu ſamołwili.

Mała ententa Awstrisku warnuje

Beogradſke nowiny ſ Genfa piſaju, ſo legitimiſtiſke ſpłynwy w Awſtriſkej wobſtejtu kedźbnoſcź ſaſtupjerjow Makeje ententy ſkutkuja. Mała ententa je hižo pſched nekotrymi dnjemi w Pariſu a Londonje ſnowa wojſewiła, ſo chce ſ naiwótrichimi napraſnami wobnowjenju knježerſtwa Habsburgiſkich w Awſtriſkej ſadźewacź.

Dopiſowar Beogradſkich nowin „Politiki" ſo na franzowſke a jendźelſke wobſoby w Genfu powoła a piſche, ſo ſu franzowſki miniſterſki president Leon Blum, franzowſki ſwonkowny minister Delbos a jendźelſki ſwonkowny minister Eden awſtriſkeho ſwjaſkoweho kanzlera dr. Schuſchnigga Habsburgſkeje naležnoſcze dla do Genfa pſcheproſyli.

Saſtupjerjo Franzowſkeje a Jendźelſkeje chcedźa piecź Schuſchniggej wſchitke ſtrachi roſeſtajcź, do kotrychž by ſo Awſtriſka podała, jeli ſo by jeje knježerſtwo ſpytało, knježerſtwo Habsburgiſkich wobnowicź. Tuta powěſcź pak ſo dotal njeje ſ druheje ſtrony potwjerdźiła.

Saczijſchcej knježerſtwoweho wojſewjenja w ſrjedu wo rěcźi wójniſkeho miniſtra.

Wčera piſachmy, ſo ſu ſo jendźelſke knježerſtwo naprajſcheli, ſchto je wójniſki miniſter Duff Cooper w Pariſu chyłu prajił, hdyž je wo pſchecźelſtwje mjes Jendźelſkej a Franzowſkej rěcźał. Na měſto miniſterſkeho preſidenta Baldwina je ſnutſkowny minister ſir John Simon w delnim ſrjedźe na napraſchowanje wotmołwił. S jeho wojſewjenjow pak njeje ſaſnje ſpóſnacź, kak chce Jendźelſka w ſwonkownej politiſy poſtupowacź. **Wěſte je jenoj tello, ſo nětcźiſche jendźelſke knježerſtwo nochce kruty wojerſki ſwjaſk ſ Franzowſkej ſcźinicź.**

149 ſmjertnych woporow dróhoweho wobkhada

Jako woporu dróhoweho wobkhada w ſaſdźenym tydźenju ma ſo 149 mortwych a 4434 ſranjenych wojſewjecź. To wojnamjenja, ſo je ſo liczba morjenych porajo prjedawſchemu tydźenjej ſaſo powjetſchiła.

Tohodła, wy wužiwarjo dróhow, nochjezje-li tež raz byćź ſ woporom wobkhada: Wotewrjejcze wocźi! Na druhich kedźbowacź! Pſchiſtojnje jěźdźicź!

„Admiral Scheer" ze Stockholma wotjěł

Němſka panzerowana łódź „Admiral Scheer" je wutoru rano ſaſo je ſchwedſkeho hłowneho města Stockholma wotjěła. Jeje tamniſchi wobpyt běſche tydźeń trał. Pſchi wotjěźdźe běchu nimo mnohich ſ ſholmſkich wobydlerjow tež němſki wupóſłanz pryn[illegible]ed, němſki namórniſtowy ataſchej kapitan Steffen [illegible]ognje ſobuſtawy němſkeho wupóſłanſtwa pſchitomni.

W poſłednich dnjach je ſo wobpyt němſkeje panzerowaneje łódźe w ſchwedſkej ſjawnoſcźi ſłylnje wobſtedźował. Wſchelake ſkhadźowanja ſo pſchiprawichu a měſachu wulki wulpěch. Najwažniſchi běſche njedźelu ſwjedźeń na łódźi, na kotrymž ſo też ſaſtupjerjo ſchwedźeſkeho namórniſtwa, wójſka a woſerſkeho létarſtwa wobdźělichu.

Juhoſłowjanſka dawa ſwojim ſaſtojnikam dowol k olympiſkim hram.

Juhoſłowjanſki minister ſa ſyniſke ludowe wukubłanje běſche namjet ſapodał, ſo by ſo wſchitkim ſtatnym ſaſtojnikam, kotříž chcedźa pſchi olympiſkich hrach w Barlinje pſchitomni byćź, wot 29. julija hač do 18. auguſta dowol pſchiſwolił. Juhoſłowjanſke towarſtwo ſa wobkhad zuſtaw „Putnik" ſa juhoſłowjanſkich wopytowarjow woſebite cźahi ſ potuńſchenej jěźbu pſchiprawja.

Pólski ſtatny president wo ſwjedźenju morja

Póndźelu je ſo w pólſkim pſchiſtawnym měſcźe Gdyni „ſwjedźeń morja" wotměł. Pſchi tutej ſkładnoſcźi pólſki ſtatny president Moſzicki w radźu rěcźeſche. Praji, ſo kóždałěne „ſwjedźenje morja" pſchiſłuſha pólſkeho naroda wonſnamjenjeja, ſo nichtó a nicźo Pólſku ſ rjada mórſkich ſtatow njewuměſchſchi. Morjo je pólſkemu ludej pucźe do dalokeho ſwěta wotewriło, je jón druhim ludam runy ſcźinio a jemu ſwobodu a prawo dało, wſchudźe byćź, hdźež ſtej morjo a njebjo.

Pólſka ludam ruku ſ ſhromadnemu dźěłu poſkicźa, wożebje ludam pſchi Raſſchim morju. Pólſka bu ſ natwarjenjom Gdynje pſchimóſłti ſtat. Hdyž widźimy, ſchto ſo ta ſtawa, ſrozumimy, ſo je nuſne, ſo dyrbi ſo [illegible] dźeło a poſtup ſhromadnje ſ druhimi [illegible] pſched wohrożenjom wulpěſchnje ſcźiniłcź.

Sſwět jenož na ſylnych liczi a zane[illegible] ſrześcźenja ludej njewotwiſnoſcź [illegible] hač ſeho ſamžna móz.

W podobnym [illegible] ministerſki preſident a finanzny [illegible] wěſcźe tež mjeſne pſchi ſwja[illegible]

40hodźinski [illegible] w Belgiſkej ſo hnydom njezawjedźe

Saſdźenju ſobo[illegible] belgiſke [illegible] ſamora ſakoſći narjiſk pſchiſłuſa, kiž běſch[illegible] pſchedołożiło. S nim ſo poſtaja, ſo ſo [illegible] tydźenju we industriji jenož po n[illegible] ſwjedźe. Namjetej 160 ſapóſłanzow pſchiſłuſchi[illegible], 23 ſapóſłanzow ſtyka njeſłoſowaſche.

Namjety kommuniſtow a rexiſtow ſo wotpokaſachu. Woni ſtejeſa žadachu, ſo by ſo 40-hodźiniſki tydźeń hnydom ſawjedł a ſo bu ſo pſchi krótkim dźěłanſkim cźaſu dotalna mzda pkaczíka.

Njedźelu ſo w Brüſſelu lewizarſzy politikoju ſoudźeſcu. Sſwoju ſhromadźiſnu mjenowachu „konferenzu ſa ſjednoſcźenje demokratiſkich mozow". Shromadźeni rjedźa „ludowu frontu" w Belgiſkej wutworicź. K pſchihotowanju ludoweje fronty ſu wubjerk poſtajili, do kotrehož woſobu ſłedowacych politiſkich ſkupinow ſkuſchcźa: Sozialiſtow, kommuniſtow, liberalnych, kſcheſcźanſkich demokratow (lewe kſchidło katoliſkeje ſtrony), ſwobodnje myſlazych a miesnarodnje cźerwjeneje pomozy.

van Zeelandej ſo dowěrjenje wuprajiło.

Belgiſka komora je ſaſdźenju pjatk nowemu knježerſtwu ſwoje dowěrjenje wuprajiła. Sa knježerſtwo ſo 119 hłoſow wottka, pſchećiwo njemu 51 hłoſow. Dźeſiwcej ſapóſłanzow ſo wotſtołowanja wſha. Pſredy hač ſapóſłanzy hłoſowachu, miniſterſki president van Zeeland ſkótka porěcźa. Rjekny, ſo knježerſtwo w miesnarodnym a ſnutſkownopolitiſkim naſtupanju pſched cźežkimi nadawkami ſteji.

Francowske wojowańske zwjazki přećiwo knježeństwu

Franzowska komora ſo wutoru popołdnju ſeńdze, ſo by ſo ſ napraſchenjemi ſabkrała, kiž běſche prawiza dla rozpuſchćenja wojowarſkich ſwjaſkow ſapodała. Dokelž ſo roshorjene pożedżenje wječakowaſche, běchu mětna ſa pſchipołnjacharjow hač na pożledne město wobhładżene. Komorny preſident Herriot pożedżenje nawjedowaſche.

Wo rozpuſchćenju wojowarſkich ſwjaſkow najprjedy prawizarſki ſapósłanc Ballat rěčeſche a praji, ſo ſu ſo rozpuſchćene ſkupiny w ſwojim cźaſu po ſakonju wutworile a ſo njeſmědźa pod Lavalowy rozpuſchćeńſki ſakoń ſ 10. januara padnyć. Pſchi wokanju lěwizy ſo ſapósłanc ſuutkowneho miniſtra wopraſcha, hač dże kommuniſtam dacź dale wótzny kraj niczo. Je-li pak Blumowe knježeńſtwo ſtónčnje wojſewnje cźłowjeſkich prawow roſtorhało, potom ſměja Franzowſojo ſa ſwoju winowatoſcź, ſo tutomu tyranſtwu ſpječowacź.

Wjednik prjedawſcheje patriotiſkeje mkodźiny Taittinger ſakas ſwojeje ſtrony jako ſamowólne ſapſchimnjenje wojnamjenjeſche. Sakoń ſo tež njeje pſcheciwo wſchitkim wojeńſtwu podobnym ſwjaſkam nakaził, ale jenož pſcheciwo politiſkim pſcheciwnikam. Tohodła je to wuwſaczny ſakoń.

Sapósłanc Devaud, kiž wohnjoſchćitnikam blizko ſteji, ſo ſpodźiwa nad dopokłasami ſa roſpuſchćenje ſwjaſkow. Rjekny, ſo wohnjoſchćitnizy ſenje njeſu byli wobrońeni. Njeſu žani ſkedźarjo, ale dobri Franzowſojo a wopraſchowaſchi republikanoſo.

Po krótkej pſchemowje ſapósłanc Jſnards narodnu khorhoj ſakitowaſche, wſchak wotſominaiſche, kak je ſo 2000 ſtrajkowazym dowolilo ſa cźeſtowej khorhoju internacionalu ſpěwajo po Pariſu cźahnyć, ale pſcheciwo ludźom, kotiž ſo wokoło trikolory (franzowſkeje narodneje khorhoje) hromadźa, knježeńſtwo naſtrucźiſcho poſtupuje. Sapósłanc ſo ſmutkowneho miniſtra wopraſcha, hacź je trikolora hiſchcźe ſenicźka franzowſka khorhoj abo hacź je to tež cźerwjena khorhoj wobydleńſkeje wójny.

Smutkowny miniſter Salengro knježeńſtwowe napſrawy ſakitowaſche. Prawizarzo jeho rěcź ſe ſtajnym pſchiwokanjom pſchetorhowachu, ſo dyrbjeſche komorny preſident ſe ſkónčenjom pożedżenja hroſyć. Na końcu rosmołwy ſmutkowny miniſter Salengro praſchenje dowěrjenja ſtaji. Komoraz jemu ſ 375 hłoſami ſwoje dowěrjenje wupraji. 192 ſapósłanzow jemu dowěrjenje ſapowědźi.

Wojowanje w Palestinje

Kaž hižo pišachmy, ſu Jendźelſcenjo w poſlednich dnjach w hórſkej krajinje ſe žylnym techniſkim wobrońenjom pſcheciwo Arabam poſtupowali. Sjawnje bu dotal ſnate, ſo ſu Arabjo pſchi tutych wojowanjach 64 morwych zhubili.

Wóndźelu ſu Arabjo ſapoczeli židowſke twarjenja ſapuſcźeć. Wożebje w měſcze Jaffje woni to ſ wěſtej poradnoſcźu cźinja. Wutoru wulki młyn ſapalichu, kiž „Palaſtine Land Developmene Company“ (towarſtwu ſa wuwicźe palеſtinſkeho kraja) ſłuſchu.

Jendźelſki wyſchſchi kommiſar je póndźelu konzentraciſke lěhwo w Sarafandże wopytał a ſa ſchkitańſkich jatych nětkotre wolóženja poſtajił. Woni ſmědźa ſo bóle zwobonje hibacź, ſmědźa žebi nowiny ſkałacź a žebi ſami ſwoju ſdź pſchihotowacź. Jónu woh tydźeń ſmědźa jeſći wopiſmi a liſty piſacź, kiž pak maju ſo wěſo zenſurje pſchedpołożić.

Schtyriletny plan w Franzowſkej.

Tež w Franzowſkej chodźa nětko pſcheciwo najwětſchej pſchećiźinje ſmutkowneje kriży, pſcheciwo bjesbożnoſći, ſakrocźiſcź. Knježeńſtwo ludowej fronty je ſchtyrileny plan poſtajiło, po kotrymž ma ſo 30 miliardow frankow k wobſtaranju dźěła nakoſicź.

Sałakle wólbne wojowanje w Finſkej.

Sſrjedu a ſchtwórtk ſo do finſkeho ſejma woli. Tónkrócź je było wólbne wojowanje jara ſałakłe. Markiſtojo ſe žylnej propagandu dźěłachu, ſo bychu ſnadnu wjetſchinu narodnych ſtronow ſnicźili. Narodne knježeńſtwowe ſtrony měſachu dotal 101 ſobuſtawow w ſejmje. Jim 78 ſozialdemokratow a 21 ſapósłanzow ſchwedźiſkeje mjeńſchiny napſchećo ſtejeſche.

Biskop wabi do jendźelskeho wójska

Durhamſki biſkop je nedźelu praził, ſo je ſłužba w jendźelſkim wójſku cźeſtna ſłužba, kotrejž by ſo měł kóždy wótcźinſki ſmyſlony Jendźelcźan podcźiſnyć. W ſwojim wobrońenym ſwěcźe njedoſpolnje wobrónjene jendźelſke knježiſtwo njemóže rólu hracź, kiž jemu pſchiſłuſcha. Tohodła biſkop agitaziju pſcheciwo rekrutěrowanju naſwótriſcho ſałudźuje a ſo nadźi'a, ſo duchowni wſchón ſwój wliw nakoja, ſo bychu rekrutěrowanje ſpěchowali.

Wot 15. julija ſo wosebite wopiſmo za kolesarjow zawjedźe

S 10. julijom jawjedźe ſo w Němſkej wożebite wopiſmo ſa koleſarjow, kotrejž njeje tak jara ſ hamtſkej naprawu, ale ſkerje ſe ſhromadnej naprawu wſchěch ſ koleſaſkiſkej induſtriju ſwiſnowaznych hoſpodarſkich ſkupinow. Wopiſmo ſa koleſarjow njemóže ſo wěſo hnydom wſchěm 17 000 koleſarjam wudacź, kotrychž w Němſkej mamy. Najprjedy ſo ſa kóžde nowe koło wuſtaji, kotrež ſo wot 15. julija ſpcheda. Po něcźim pak tež ſtari koła ſarjo na rjad pſchińdu.

S tutym nowoſarjadowanjom, ſa kotrymž ſo hižo dawno wołaſche, wjedźe ſo wrócźo na wobſamknjenje pſchekupzow ſ koleſami.

Kajki ſaměr ſměje tute wopiſmo ſa koleſarjow? Mě podobny nadawk dopjelnicź, kaž autowe wopiſmo. Tute wopiſmo wuda pſchekupc ſa 10 pjenježtow kupjej koleſa hakle potom, hdyž je koleſo doſpołnje ſaplacźene. Nichtó njemóže do ſpytowanja pſchińcź, ſo koleſo dale pſchedawa pſchekupc ſedźo woſtajiwſchi, ſchtož je ſo tola huſcźiſcź ſtako. Schtóž zhubi ſwój trjebane koło kupicź, dyrbi na tym wobſtacź, ſo ſo jemu wopiſmo pſchedpokłožł. Hdyž je pſchedawaŕ njemóže, je to bjes dwěła podhladne. Tež pſcheciwo cźaſtym paduſchćiwam poſtaja wopiſmo wěſty ſchkit, dokelž ſu w nim wſche podrobnoſcźe, cźiſło, kroſa, ſamokhoda, barby jenotliwych dźełow atd. kóždy wje ſapiſane. Tu potajkim njepomha ſamjenjenje jenotliwych dźełow abo pſchebarbjenje, wopiſmo tola njemóže mylicź. Pſchekupzy wjedu wożebity ſapiſ wo kóždym pſchedatym koleſu a tak tež wo kóždym wuſtajenym wopiſmje. Pokradnje-li ſo koło, woſtawi ſo to najprjedy polizaji a potom pſchekupzej, kotrejž to Barlinſkemu zentralnemu regiſtrej ſdźeli. Dotal běſche huſto tak, le wobkradnjeny ani cźiſło kola njeſnajeſche a tež hewjeſwoje koło wopiſacź njemóžeſche. To nětko wiſcho ſteji w wopiſmje a kóždy wobkradnjeny móže ſ tym liczicź, ſwoje koło wróćo dóſtanje. Na ſadnjej ſtronje wopiſma je tež naipomjene, kak ma ſo w pſchipadźe kradnjenja kola ſadźerżacź. Wopiſmo njeſchkita potajkim jenož inſ duſtrizu a wobtłod, ale koleſarjo jo wěſcze rady powitaju.

Statny ſekretar general lětarjow Milch London wopyta.

W tutych dnjach je ſtatny ſekretar Milch do Londona doleczał, ſo by tam wuſtajeńzu towarſtwa jendźelſkich lětadłowych konſtruktérow wobhładał. Statny ſekretar general lětarjow Milch (druhi wot lěwa) na lětaniſchcźu w Londonje, pſchi nim general Wenninge, němſki attaſchej ſa powětrowe tódźiſtwo w Londonje (na prawoźy ſ cźěmnym kłobukom) a wyſchi Bodenſchatz (na lěwizy ſe ſwětłym kłobukom). (Scherl Bilderdienſt.)

Boži wječor

Spiſał Wjeleměr.

2] (Pokračowanje.)

Pſchikhadźejo kóžde lěto na někotre njedźele domoj, pſchebywach tam někotre łěta bjes wożebitych pſchipadow. Na Hańžu w tutych wobſtejnoſcźiſach, ſo wě, wjazy njemyſłach — tola ſdobom dyrbjeſche wona ſaporjedy měcź ſa mnje wulku ważnoſć! — Próſdniny běchu mi doma wjeſele, pſchespěchnje wotběžate a chyrch hiſchcźe dóſtacź k Bětkezom — hdyž też nětko huſto a rady pſchebywach, ſo bych jim božemje prajił a potom ſaźo ſo na pucź podał, — tuž trjechich tam Hańžu k druhemu raſei, kiž njebě wot tamneho cźaſa wjazy do S. na kermuſchu pſchiſtajił, nětko pak na pſchichodne łěto k Bětkezom ſo pſchiſtajiła. Dźěcźaze moje ſacźucza drje běchu ſo zyle ſhubiłe — dawno njemyſłach wjaŕ na nju — tola ſpóſnach ju na prěni pohlad ſaźo a ju też do S. powitach. Cźemne dopomnjeczе poczа ſo we mni roſjaſnjeczі a někaiſa pſchikhitnoſcź ſthadżeſche w mojej wutrobje k njej, kotraž bě mje hižo jónu tak ſaſimała. Syntach ſo ſ njej dacź do roſmołwy, tola žebi njeſwěrjach, jej krućze do woczow pohladacź. Woprawdźe njebě też roſmołwa wubjerna a poczahowaſche ſo jenoż na wſchědne wěcy. Wopyt njetrajeſche dołho, dokelž dyrbjach tola hižo khwatacź; prajach tak wſchěm božemje a Hańži pſchidach, ſo drje ſmějemoj k łětu wjazy pſchiležnoſcźe ſo roſmoſwjeczі. Wona mi niczo njewotmołwi — ale ja dźech ſ dźiwnym myſlemi wot njeje: běſche mje zyle roſbudźiła. Tola ja njemějach cźaſa, tele myſle, kiž bě we mni wubudźiła, dale roſpſchaſcź: dalokі pucź ležeſche pſchede mnu a ja dyrbjach ſpěchowacź, ſo bych jón ſkerje dokonjał. —

W dalokoſczi pak wumolowach žebi Hańžku zyle luboſnu: Rěcźał ſ njej běch, hacź runje jenoż krótku khwilku, a pſchilnach, ſo je bylo kóžde jeje ſłowo dicheklađene a mudre; běch pytnył, ſo njeje, kaž huſto druhe holzy, pſchekhwatana, ani ſa haru hładaza, ale roſumna a cźiſcha, a tola wjeſeła, — ſdźerżliweho, ale cźuczіweho waſchnja, ſayła: pſchijtomna, haj luboſna; ſwonkownje myſłach wſcho na njej namakacź, ſchtoż jeno žebi pſchejach, hyrnjeż ju hiſchcźe khmanje njepſchedſtajił, bě rjana, nježna. Jeje wobras mje wjazy njewopuſchcźił: huſto běch w myſłach pſchi njej; wjele bóle ſo zyle łěto na próſdninу wjeſelach, hacź hdy prjedy a njemóžach je ſkoro doczakacź: dyrbjachu bjež mi roſjaſnicź, ſchto ſadam a ſchto ſnjem ſadacź; dotal to tola tak prawje njewědźach. Tuž też próſdniny, hdyž tu ſkónčnje běchu, ſ radoſcźu powitach a nicźo mje njemóžeſche dłeje ſdźerżacź, ſpěchowach jenoż domoj. — A hlej, hižo tu běch. Hižo padachu ſmerki na ſemju, a ja muczny, pſchejach žebi měr. Ale ſ wjeſelom ſabych na wſcho. Macź ſo tež jara ſwjeſeleſche na mojim łoſnownym domojwótru a naprawſchowanja njemeſeſche tónza. Ja wotmołwjach na wſcho rady, wjeſeły, ſo mózu ſaźo widźecź lubowanu macźerku a ſnaty dom, ſo mózach wobhładowacź ſaźo wſchě lube měſtna. Pſchi tym wotſtupi myſl na Hańžu bóle do ſady, wotucźi pak cźim móznjſcho, hdyž běch doma wſcho ſaźo widźał a ſo tak a dom ſo pſchiwucźił. Rych dźeje nětko rad ſchoł tež k Bětkezom ſo pokaſacź, a ji prajił, ſo tu nětko ſaźo ſym, dopominajo ju na łoſiche moje ſłowa.; a wupowědał ji wſcho, ſchtoż mějach na wutrobje — wſchak myſłach, ſo ſ tym pſcheradźu, ſchtoż chcych měcź hiſchcźe tajne. Tak wotſtorczіch ſwój wopyt hacź do jutſiſcheho dnja, a pſchempyſłach, ſchto bych ji rjaneho praził a kajki ſort bych jej pſchihotował, a dźech na dźenſnjiſche ſpacź, dokelž běch muczny, ſo bych hyć we ſwojich myſłach ſam a njemyleny. Cźma podpjeraſche tu moju fantaziju a ſ najrjeńſchimi wobrazami wuſnych ſtónčnje, pſchemóżeny ſ muczноſczu, ſo bych wo ſnje žebi je dale wumolował.

Najaitra mójach nětko bjes ſtracha, ſo bych ſo pſcheradźił, hicź k Bětkezom ſo pokaſacź. Njedoczakach ani wjeczora, hdyž bychu woni wjazy khwile měli, ſo mnu powědacź, dyrbjach ju pſchipołdnju ſnajmjeńſcha widźeć. A pſchińdźech tam: namakach wſchitko njeſměnjene; wutrachu mje pſchekelnje a tež Hańža da mi ruku. Ach, te mje cźiniſche błożneho! Njemyſłach nětko, ſo bych pſchirunał Hańžu ſ wobraſom, kotrejž běch žebi prjedy pſchiſtajił, njekedźbowach na jeje ſadźerżenje — wjeſeła ſo jenoż, ſo mózach ju nětko ſ woczomaj widźecź a hu ſcźiſcho ſ njej rěcźecź. A mi bě to doſć!

Widźo, ſo nimaja khwile ſo ſo mnu roſrěczowacź, byrnje mje też radźi widźeli, prajach, ſo wieczor ſa na bjeſadu pſchińdu a běch ſwěrliwy doſć, pohladach pſchi tutych ſłowach na Hańžu, hacź njebych mohł cźitacź w jeje wobliczu, ſo je jej to lubo, myſłło ſo wo tola też tak cźuje, kaž ja — ale wona cźiniſche, kaž to njeſkſcźacźa. Njeſchcźiomnje pſcheſkamjeny wotebjech, haj mohł rjez trochu hněwny. Běch žebi wſcho to rjenje pſchedajał a nětko, ſchto tu namakach? — Nětko hakle poczach mrkliczі, ſchto ja po prawom ſadach. namakach, ſo běch jej runje tak wjele, kaž ſadnm druh. A ſmědźach dha też ſchto wjazy wocźakowacź? Kak mo ſach ſchto wocźakowacź wot njeje, kiž mje hiſchcźe njeſnaſeſche, ſo ſnadź by ſpominała na tamny cźaſ, hdyž běch ſ njej hrał, a to ſ teikamej wobſtajnoſcźu, haj njeroſmyſlenoſcźu, kaž ja? Kak mózach pſcheć žebi, ſo by mi lubowała, kotruž ſej njedobrě, tak kaž chcył ju lubowacź ja? A ja njeluboważach ju, ſo bu me ſubowała O žebjepaſchnoſcź: wona dyrbjeſche wotewricź mi ſwoju wutrobu hnydom, jako bě mje wohladała, dokelž by mje pokojiło! Tole roſmyſlich ſebi, a wſcho ſo mi roſjaſni a bu chłaho měrny. Ja ſam lubowach ju, hacź runje njewědźach, cźehodła, ju dožyła njeſnajo. Cźim tohodła ju wobkedźbowacź, je-li mojeje luboſcze hódny a ju žebi dobyć, w druhim padźe pak ju ſabyć. Tak widźach ſo nadobo tak daloko wot poſtajeneho cźa, njewědźo, hacź też jón hdy dożpěju; tola njeſhubi nadźiju: pſchikhilenje k njej njeda ſo tak khětſje pad jnyć a ſchtó dha wě, hacź njeby tež wona mi pſchikłena była? —

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Šibjeńca

3872.

Tutu ličbu, kotraž samo na sebi ničo prajić nima — to réka: hdyž tam připowěsnješ pismikaj hr., potom nešto waži: čežcy jeli dołh, luboznje jeli hotowy njenjez! — chcu dźensa na šibjeńcy bimbolić. A wobejbe dam ju tam w słónčku so prażić za wóženjenych. Mandźelska a mandźelski budźetaj so z njej doma, pola susoda, pola přichodneje maćerje cyle wěsće zaběrać, a to nic jenoż jónu — hewak sebi scyła njebych telko dźěła činił, dokelž sym z lěnjosću bity! — ale „ceći" razy! A čehodla? Nó, to sluchajće: Tuta ličba 3872 je lětsa ličba, kotraž je pola wšitkich wóženjenych jenajka. A zo bych dopokazał, zo njeludam — su ludźo, kotřiž mi při kóždej składnosći runiewon do klamy praja, zo mi ani słowčka njewěrja; to je zrudnje, ale pomhać sebi njemóžeš — potajkim zo bych dopokazał, zo dźensa tola wěrnosć rěču, podam přikład:

Na přikład je so nječtó narodźił 1885, woženił je so 1908. Zliču nětko tutej ličbje dohromady a k tomu hišće dźensnišu starobu: to je w tutym padže 51, a dale hišće ličbu lět, kotraž je w słódkim zapřahu mandźelstwa z wjelelubowanej přebył: 28.

Potajkim: 1885 — lěto narodźenja,
1908 = lěto wěrowanja a kwasa,
51 = dźensniša staroba,
28 = złoty rjeńazk luboscе mandźelskich lět

3872

Znaju pak swojich Wonečanow, a derje znaju jich wulku hubu, z kotrejž mi napřećo wuprasnu sady, kaž: na, tón móže nam wjele žwać, to ja njewěrju, he! Ja tola kolwrótny njejsym. Ale njech ta wulka huba najprjedy sama so přeswědči, zo tak je! Za lěto 1936 je za wšitkich woženjenych a wšitke wudate tuta ličba 3872 jenajka, k lětu budźe to ličba 3874.

Sym sebi tutu ličbu raz za šibjeńcu wupytał, dokelž je druhdy třěbne, zo so ludźo w wšědnym khwatku raz zaso dopomnja na swoje narodniny a na narodniny swojeho zboża — zboža?! Kak tomu?! snano tam a sem jedyn wuprasnje, do draca! Ja hišće so dźensa čepiscy mjerzam, zo sym tehdy tu hłuposć zworał —! Tajkemu hinajšemu chcu hnydom hubu zamazać: bjez dźiwa, zo će mandźelstwo čiści, hdyž sy tajka stajna wobuza, — a wyše toho maš abo sy znajmjeńša dyrbjał wědźeć, zo w mandźelstwje so zhromadnje noša starosće a hubjene časy, a zhromadnje so wuživa rjanosćow rědki čas! A nic, zo wostaješ žonje samej wšitke ćeže, a zo sam zabiješ po swojim zdaću „rjany čas" w korčmje! Wujko, Tebi je waš nan w zelenym swojim času přemało zadk z třěbnym křěsrstwom zastaral! A runje to same płaći za tajku ksantippu, kotraž mužej kjawčo a winčo kaž štapjena wróna nastajnosći we wušomaj leži, zo — hdy by to wědźała — by radšo do młynskeho hata skočiła. A wšitko by lěpje było, by-li kóždy jenoż troška prócy nałožił, zo by so z druhim zrozumił. Mój Bože! Před ženitwu to budźišćaj so najradšo z luboscu zeźrałoj — a po někotrych lětkach to jim luboseć ze šije wisa. Bohudźak je w Serbach tajkich padow, hdźež mandźelstwo z prawych kolijow do wopačnych přeskoči, jara mało. Wjacy je jich z bożow —. A tu mi nadobo dopaduje krótke wuprajenje, mjenujcy zo „lubosć slepi!" Dokelž je tuto přisłowo jara stare, mysla ludźo, zo ma stajnje a wšudźe płaćiwosć. Nė, nė, kmótře, to sy so trochu přeplapnył! Husćišo je tak, zo je w lubości něchtó slepy, dokelž njewě, što ma, dokelž je přewjele zboża měł. A hdyž tajku krasnu žónku ma — a po času tola wokhłódnje, potom je woprawdźe slepy; to móže mi jeho jenoż žel być! Tute „lubosć slepi" — ma mjenujcy dwoji zmysł: 1. za tajkich, kotřiž chcedźa so mjez sobu zwjazać a 2. za tajkich, kotřiž maja hižo wšón krempl na stawnistwje a haru z přihotami za kwas za sobu. Ad. 1.: réka přisłowo: hladaj, zo jenoż na zwonkownosći wisajo njewostanješ, na rjanosći a pyše — ale też znutřkowne hódnoty toho człowjeka spóznaješ, z kotrymiž chceš swětej wotdobyć prawo na zbožo! Ad. 2. réka přisłowo: hdyž sy so woženił wobzwonje, hladaj tutu rostlinku lubosće a hladaj so, zo ći tute njebjeske wulke zbožo njebudźe do škody, zo njewoslepiš — z tym mjenujcy jenoż žiwjenje zwohidźiš sebi a swojemu sobumandźelskemu. Njezbožowne mandźelske žiwjenje je takrjec doživotne kiwkanje na šibjeńcy, a to žanemu a žanej njeńeju. Nawopak: wjele zboža wam přeju! Kat.

Radio

Schtwórtk 2. julija po hišći.

Königswusterhausen. Nimo znateho wichdneho programma: 6.10 tačele. 15.15 „Kak móje macy pomhać njebožam sadźěwacy?" 16 konzert. 18.45 šport. 19 tačele k swjatoku. 20.10 špěw — gitarry — serenady (ze Stutigarta).

Lipsk. Nimo znateho wichdneho programma: 6.30 hišći konzert. 8.20 sa hospoju. 16 tačele. 19 ludowa hra „Burśta luboscu". 20.10 sabawny konzert němšćich hišćitrow.

Hišće ważne z dnjoweho programma. Hamburg: 20.10 rewanšti wječor. Köln: 20.10 sabawny konzert. Bern 19.35 wječor Edmunda Eisleroweje. Hudźby. Ratichawa: 21 połske špěwy. Praha: 20 ludowe špěwy.

Pobychmy w Błótach"...

Tak wječera 75lětna Sodanka žbožowna powědaše. Jeje wóczi błyschćejschtej žo ſ wjeselom nad nawdźenjom, kiž běšche žo jej a nětkotrym druhim wobydlerjam doma pschi Bělečinskej drohi cžikło 6 spožcžito, kotrejž pjeć 25 lět zwérnje w domje bydła. Riz mjenje spokojnoscže pak běšche na wocžomaj bžetaczeńtwa płokańje „Worschez Belekńja" ſpómnacz, kiž žo bla 5lětneho wobstacza tuteje dźěkańje tehorunja na puczowanju wobdźělichu, wo kotrejž běšche žo dźěkańſti wjednik Rudolf Porscha postarał.

Njebdźelu to běšche. Hdyž do omnibuża ſalěchu, nichtó njewědźesche, hdże pojedu. Ale schto dha je tež rjenšce hacz jěšda do „módreho"? Tak potajkim rano w 7 hodźinach po Lipowej horje horje jědźechu a hdyž běchu prěti a pódlu po měsczje jědźili, ſ njeho wujědźechu.

Na Wojerezy žo měrjachu! Psches njedźelsku cžišchinu wós žiwych wjeſołych nutskaždcžazych psches naschu krajnu fuzijku dominu wjeſesche, dónlž po dwěhodźinſkej jěźbje chłódkota lěkna žiwětlina k powotwocžinjenju njewabjesche. Kak derje tam ſnědanje ſtodźesche, kiž běchu žebi puczowazy jako jenicžki wudawk ſobupschinjeſli. Pschi ſynkach hudźbnje hermoniſt a dobrej kapy, ſa kotruż běšche žo dźěkańſti wjednik postarał, běšche derje pschehybwacz.

Omnibus ſpěchaſche dale. — Měſtno ſtónczenja jěſby, Bórkowy w Błótach, jich bórły po 10 hodźinach witaſche. Tam žebi najprjedy pišany wobraz Błótowſkich kemſcherkow wobhladachu. Kunje tak žylny jacžiſchcz ſawoſtaji wopyt hrajniſchcza pod holym njebjom, hdźež žo na luzy domiſniſka hra hrajeſche.

W hotelu blizko pschiſtawa žo potom wſchitzy „puczowarjo do módreho" k wobjedu ſeńdźechu. Dwě hodźinje pschehybwanja na wodźe běschtej wſchitkim ſ rjanym wotpočzinkom a wokſchewjenjom. Běchu tſi cžołmy wobſadźili a poddachu žo kuſu cžiſchich Błótowſkich rěkow. W hoſcženju „K Wołſchanej" dachu žebi kofej a tykanz derje žłodźecz. Wokoło 5 hodźin žo po druhim wódnym „puczu" do Bórkowow wróczichu.

Bórły dyrbjachu žo ſ rjanymi Błótami rożžohnowacz. Omnibus ſpěchaſche domoj. Hiſchcze raz běšche pschesławka w jenym hoſczenzu we Wulkich Sdźarach a žo ſ jěźbu pojźhnichu. Tam też jedyn wobdźělnik ſkładnoſcz wuži, ſo by žo Porſchi a jeho mandźelſtej dźakował.

Nóz hižo dawno dřemazy žwět pschikrywaſche, jako w Budyſchinje ſ omnibuża wulěchu ſo ſaczuczom: Běšche tak rjenje, tak kražnje a njeſapomnicže rjenje!

Kurt Nyczeř.

„Takle, tuta piſta je ja 30 hriwnow, kotrejž žym cži pożcžit a kotrejž mi njejžy wróczit!" — „Derje! Nětko pak mi daj tež twitowanku!"

Ze Serbow

W Budyšinje, 1. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Požadanje slepi.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer plus 1, najwyšſcha dnjowa temperatura 29 ſtop. cžopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 1, najniſcha temperatura w nozy 22 ſtop. cžopłoty. — Nižina žo ſ wjeczorneje Europy ſpěchnischo k ranju hiba. Jeje kronty wječera hižo hacz do brjedźnjeje Němſkeje ſtukkowachu. Tohodła na wjele měſtnach ſ cžežkim njewjedram dóndże. Nižina pak nam jenoż žnadne wothłódźenje pschinjeſe. S ſchwilenj žo tež poſchcžuje. Tola žo wocžakuje, ſo žo wjedro na kónzu tydźenja ſaſo směruje a ſo žo bórły ſaſo wuwjedri. — Jutſje ſchtwórtk błónczko 3,50 hodź. ſthadża a žo 8,17 hodź. ſkowa. Měžacžk ſthadża jutſje wječor 6,36 hodź. a ſkowa žo na ranje 1,29 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Njewobſtajne.

*

Julij abo prażnik

Położa lěta je žo minyła. Se ſpočatkom prażnika ſaſtupimy do druheje położy. Junij abo žmajnik je naš ſ rjanym cžopłym lěcžnim wjedrom wopuſchcził. Se žwoje druheje cžopłej położy cžahyſche wſchitko narunacz, ſchtož běšche w žiwjej prěnjej położy ſe ſynnym a nacžatym wjedrom ſkondźił.

Prażnik je mězacz žitowych žnjow. Na dźewjatym dnju lipa kćeje. Potom žnjerzy ſa kožu hladaju. Lětſa žměny poměrnje ſaſne žně wocžakacz. Zita powſchitkownje rjane ſteja a dobry wunoſchk lubja. Bóh ſwarnuj naſche hona ſ jich bohatym žnjowym ſobnowanjom: pſched krupami a ſlíwkami, ſo bychmy je mohli ſ djakanej wutrobu domoj ſkowacz.

Prażnik! Strawjaze lěcžo wupſchestrěwa žo po zyłym kraju. Wjeſelemy ſo cžopłeho počaża pschi próſdninach a wokſchewjenjach. Njeſapomnimy pak tatarja, ſa kotrehož je cžaſ žnjow cžaſ naſſžylniſcheho potu a naſſprózniſcheho dźěła.

Hospodarski rozhlad

Sſrjedu, 1. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,493	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendzelski punt	12,47	100 českosł. krónow	10,31
100 swajc. frankow	61,28	100 franc. frankow	16,455

Barlinska burſa, 30. junija. Lěcžny burſowny měr žo w pschezo mjeniſchich wobrotach jewi. Też wczera bě bankowka klienteła lědy ſ tupowanſtimi pschita ami ſaſtupjena, tak ſo wobkhod žo wumſacznje ſ kuliſu ſamu wobſtarasche. Nimo teho ma žo wobmyſlicz, ſo nětkole wupiſanſja na nowu ſtatnu pożczonku běža, kotrejž burſowny wokhod pocžeżeja. Po dotalnych powędźacych je dokhad wupiſow ſa pożczonku prěni dźeń žiwy był, ſchtož burſy pschecželne ſakładny ton dawaſche. Na rentowych wikach běšche tehorunja jara cžicho.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich wulkowikach njeje žo wožiwił. Poſkcžeńſke a wotbytowe poměry njeſžu zyle jednotne. Saſtaranje ſ wumlějwnymi žitami žo jenoż pomatu połepſchuje. Wěſo njeje napraſkowanje wulkomłynow wjazy tak wulke, tak ſo może žo potrjeba provinzy lóžo ſpokojicz. Pizowaniſke pschenicžu žu lědy na wikach a žo jara pytaja. Pschenicžna a rżana muka žo ſa běžnu potrjebu kupujetej. Wowſy žo pschi morju cžežko jameżcža. Pizowaniſki jecžmjeń ſtarych žnjow ma měrne wikł. Dotal pschebjeżaze pokaſli nowcho jecžmjenja žu jara rjane. K wotſamknjenjam pak dotal njebóhdże.

Wežera płacżeſche w Barlinie zentnar

pschenicžy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożi R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jecžmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr. — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 6.	29. 6.		30. 6.	29. 6.
Pšeńca	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
cožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jecžmjeń now.	—	—	módre łupiny	19,5-20,5	19,5-20,5
jecžmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,55	27,55	lany wosuſk	17,30	17,30
raſna muka	22,25	22,25	ſuch. trutanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrmi, kruſki	18,85	18,85
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
aroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńc. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
n.eluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	jecžna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208,0 9: 209,0
Płaćizna za rożku za wuplodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jecžmjeń za wuplodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wowſu za wuplodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Płaćizny rężneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

30. junija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druzhiny a woznamjenjenja:

Woły: 52.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rężneje hódnoſce hač do 6 lět	44
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	35
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki: 98

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rężneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódſe	38
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	33
Spatne	—

Jałojcy a kruwy: 366.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rężneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rężneje hódnoſce hač do 7 lět	38
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	32—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 4143.

Najlepſe wukormjene (1. druzhiny)	58—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	52—56
Spatne (3.)	40—50

Wowcy: 3190.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (5. druzhina)	32—34
Starſe wukormjene (6.)	28—31
Mjenje wukormjene (Marzachaſe) (7.)	18—27

Swinje: 19 175.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiżenj, hač do 1½ lět ſtare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjaſne	50,50
Spatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Ma Němska dosć drjewa?

Němſka je ſe 27 proz. ſ lěſom wobroſcžena. Saſtżnjenje Europy wuczinja nětkuże 25 proz. a jenoż połnjena Amerika ju ſ 36 proz. a južna Amerika ſ 46 proz. pschetrjechi, mjes tym ſo druhe dźele žwěta žu wjele mjenje ſ lěſom wobroſcžene (Aſika ſ 20 proz., Australiſka ſ 12 proz. a Afrika ſ 11 proz.). Lětnje žo w Němſkej je wjećich lěſow, nětkuże 1,27 hektarow wucžinjazych, w pschestrěhu 25—30 miljonow kóżnych metrow wužitneho drjewa a nimale runje tak wjele kóżnych metrow palneho drjewa wubjernje. Njedźiwajo pomérnje dobreho ſamjenjenja a dobrych žnjow njeje drjewowny wunoſchk dotal dožahał a ſmajmjeńſcha tżećina potrěbneho wužitneho drjewa dobyſche žo ſ wutraja bowoljcz. Dźenja je dowos drjewa dałoko mjeńſchi. Palneho drjewa njeje žo do Němſkeje ženje dowoljło.

— **Warnowanje pśeds pożeżonkowym a ženitwinskim jebakom.** Nekajki inżener ſ mjenom Walter M., w Freibergu w Sakſkej bydlazy, w Budyšcinje holzam a wudowam, ſ kotrymiž be pomér nawjalal a ſ kotrymiž jebi pišaśe, wulke ſummy pjenjes wumeźićśuje. Njedorźimy, kiž je jenjemy, jako ſaſtupjeł zuſeje firmy tepjenke a katolowe naporjadny pśedawaśe a be pśedy też jako ſaſtupjeł firmy, kotraž prochžrebaki pśedawa, pśiſpiśajeny. M. je jara śrjeźnitwy, ſo bevze draſcźi a cźini ſacźiśiśy ſdźiśaneho cźłowjeka. Pśi ſwojich jebanſtwach powuźiwa jdźeła wožobowych autow a bydleśe też nekotre raty njepśiſpiśiwjeny w Budyšcinje. S wjeſcźeho dźela proſy wo pożcźonku, kotruž žiłobi hnydom wrócźiś, ſchtož pak ſo njeſtanje. Jeho taśe wopiſuja: 38 hacź 40 lět ſtary, nébdże 176 hacź 178 zentimtr. wulki, ſylnje poſtawy, potne wobliczo, ſtrowy napohlad. Je wobleczeny do cźornego wobleka, na hłowje ma ſeleny ſilzowy kłobuk, brune rukajcy a chodźi ſtajnje ſ aktowku. Kóždy, kiž może néchto wo tutym jebaku ſdźeliś, abo kiž je ſam potrjechemy, njech to ſdźeli tudyſcej kriminalnej polizji.

— **Na derje poradźenu jěžbu do módreho** běchu ſo ſańdźenu njedźelu pśiſchtajenjej tudomneje firmy Alfons Schauſeil podali. Firma běśe wudawki tutoho dnja rad pśewekała. Pśi wjeſelej mnjeli jědźechu wobdźeliniy na Lubij a Žitamu do Oybina, hdźež ſajimawe méſtna wopytachu. W hórſtim hoſćenju pśi wjeſelnym ſpěwje a hudźbje kofej pijachu. Domoj jědźo najprjedy kupjele we Wulkim Schunowje wopytachu a potom na Wětrnikowej horje w Seifhennersdorfje poſtajachu. K wjeczeri ſo wjeſeła rejka pśiſlamkny, pśi kotrejž dźěłowi towaſiſchojo a towaſiſchi hiſchcźe hodźiny dołho pśi wjeſelej mnjeli woſtachu. Połnóc bě ſo minyła, jako omnibus wſchitkich ſako ſkołownje domoj pśiwjeſe.

S **Hněwjec.** Wczera bur Reinhold Paul ſtrowy a cźiły ſwoje 80létne narodniny woſwjeśi. Njedźiwajo ſwoje wyſokeje ſtarobny ſtarz hiſchcźe lózſche dźěła wukonja. Hižo rano w 4 hodźinach jědźe ſobu do bjeczeła a kuri pśi tym ſe ſpokojenjom ſwoju zigaru. Paulez nan ſ Bórneranſkeje krajiny pokhadża a bě tu ſwój ſtatok w lěcźe 1890 kupił. Pśiches 10 lět dołho bě ſ wjeſnjanoſtu a je woſtebje we wójnſkim cźaſu wjele ſwójbam ſ dobrej radu pomhał. Nětko je hižo ſ pradźedom. Zyła gmejna pśeheje jubilarej hiſchcźe ſtrowy wjeſnuty a dołhi wjeczor žiwjenja. Na wſchěch podawkach ſo hiſchcźe žiwje wobdźěła.

S **Bolborz.** Bolborzańſka gmejna woſwjeśi njedźelu 50létne wobſtarcźe nětcźiſcheho ſchulſkeho twarjenja. Pśi tutej ſkładnoſći wotmě ſo ſchulſki ſwjedźeń, na kotrymž ſo wobydlerſtwo ſ zulcźe wokolinу wobdźěli. Wjeſ běśe ſo k tutomu ſamérej rjenje ſe khorhojemi a girlandami wupniſchła. Wożebje rjenje běśe ſo ſchula wudebiła. Njedźelu w 1 hodźinje wjeſnjanoſta a ſchulſki wobwodowy pśichoditeiſcéeł Pinzel ſwjatocźnoſć wotewri. Zyła rjada hoſći bě ſo k tutomu ſwjedźenjej ſelcźła, mies nimi też Hodźiński ſarał a knježeſtwowy rada dr. Nater ſ hamtiſcheho heitmanſtwa. Wożebity ſaſtim tśuhli 36 ſchulſkich jubilarow, kotſi běchu pśched 50 létami do tuteje ſchule chodźili. Na ſkromadnym ſwjedźe méſeśe nětcźiſchi wucźeſ a ſchulſki wjednik Michałk narěkł. Pokaſa na to, ſo běſchtej ſo ſchula a ſchulſka gmejna w lěcźe 1756 ſałožiłej. Do léta 1886 wuceſche ſo w hiſchcźe dźenſa ſtejacym ſchulſkim twarjenju. W lěcźe 1886 ſo pśeſtajichu ſchulſka gmejna wutwori. Do njeje ſcźěhowaze wſy ſłuſcheja: Bolhorzy, Błobaſchezy, Janezy, Sſona Borſchcź. Hornі Wunjow ſ Leſchawu a Delni Wunjow. W 3 ſjadownі wjach ſo 103 dźěći wuwucźuje. Nimo ſchulſkeho wjednika hiſchcźe wucźerjej Beramann a ſ Kielpiniki, kaž też jena wucźerka ſa ruczne dźěła na ſchuli ſtutkuja. Wieſnjanoſta Pinzel ſpomni na 30 padnjenych nětdźiſchich ſchulerjow. Po ſwjedźenſkim akcźe běśe ſwjedźeńſki cźaſ a wjeczor cźaſ ſe ſmólnizami. Póndźelu běśe ſchulſki ſwjedźeń, kotryž je nimo měry wjele wjeſela, wożebje w ſchulſkej młodźinje. Ihdźił.

S **Koporz.** (Koleſarjo kedźbu!) Najwjetſche njebožo mohło ſo pśiched króttim w naſchej wſy ſtacź. Hdy by wobſtejdźeć auta, rycźerſkubleriſki wobſtejdźeć ſ Löben tak wobhladnimje njebył. W Koporzach, kaž je ſnate, je rjany hat ſa kuwanje, kotryž młodźi a ſtari rady wuźiwaja. Bukecźanſki pachoł, kotryž po mózníe ſpadowanjej dróhy ſ Bukez do Konorz jědźeſche, ſo by też k hatej dojěł, njebě pśichi wotbocźenju na wjeſnu dróhu trěhnu kedźbnoſcź a druhe woſydła wénował. Hdyž cźiuſche ſo do wjeſnjeje dróhi ſawinnycź, pśichjědźe ſ Löben ſe ſwojim wołom, ſo by do kubła jěł. Hdyž tutón ſituaaiiu ſpóſna, ſpěſchniſcho jědźeſche, ſo by k ſrażenju njedóſchło. S tym dospě, ſo koleſaŕ do auta njeſlecźa, hewak by njeſbožo njepſchewidne byko. Koleſaŕ tak ſe ſwojim kokom mies łéwe ſadnje koło a mjes dźerżakom pśichitże a ſo pśichi tym wołebje njeſrani. Jenoż néchto wézneje ſchłoby naſta. Sswoju wulku niewobhladniwoſcź je hólcźe ſe ſwojim žiwjenjom ſapłacźiś mohł. Je nuſne, ſo wokebje na niepśichładnych méſtnach kóždy koleſaŕ naiwietſcha kedźbnoſcź puſcźi wénuje, ſo ſo njebychu njeſboża ſawinowake. Dokelž ſu ſo w pózledním cźaſu hukcźiſcho podobne niefedźbliwoſcźe ſtake, hroſy ſtrach, ſo ſo kupanje w hacźe ſakaſa.

Budyske stawniske powěśće

Wutoru 30. junija 1936.

Narodźiła je ſo: 29. 6. Alfredej Wilhelmej Gieſe, inżenérej, dźowka.

Pśichipowědźiłoj ſtaj ſo: 30. 6. Richard Waltaŕ Preſcher, ſchewz, a Frieda Hadwiga Kopezkez, domjaza pśiſchłaſenza, wobaj w Budyſchinje.

Swěrowałoj ſtaj ſo: 30. 6. Kurt Rudolf Bar, ralaŕ w Kokwaſy a Hildegarta Johanna Webſez, hoſpoſa w Budyſchinje.

Nowośće z cyłeho swěta

Błyſk do Schmelingoweho doma dyrił.

Tśicha a poſthod pod tśechu ſo ſpaliłej.

Wutoru popołdnju dyrі błyſk do Mara Schmellngoweho domiſcheho w Zarowje. Schmelina a jeho žona ſedźeſchtaj pśi blidźe, jako nadobo ſ wulkim dyrjenjom ſo iſtwa iaſnje roſbwěśił. Błyſk ſapali a płunowy powod ſtejeſe hižo w pkomienjach. Wobory ſe Zarowa, Grabina a wokolinу njemóžachu tśechu a poſthod wjazy mukhowacź. Twarjenje bě po waſchniu weſtfalſkich burſkich ſtatokow natwariene a w hornim poſthodźe běchu ſpaniſke iſtwy a iſtwy ſa hoſcźi. Schmeling běſche runiſ ſe ſwojej mandźelſkej a nékotrymi pśicheźelemi powjedował, jako ſo nadobo cźejźke hrimanje błiſcheſe. Hnydom pśichi pśenim cźejźkim ſahrimanju błyſk dyrі a ſapali. Schmeling a jeho mandźelſka ſo pilnje pśichi haſcheńſich dźełach wobdźeliſchtaj.

Smjertny wusud za Bonnskeho rubježnika dźěśa

Wudrěwańſke wotwjedźenje žyna Bonnſkeho pſchekupża, kotreż bě w ſjawnoſći wulke roſhorjenje ſbudźiło, je wczera wutoru ſwoje ſaſtuźene thłoſtanje namakało. Bonnſki pśichipažny žud ſaſudźi wobſtorżeneho Gieżu dla pſcheſtupjenja § 239 a thłoſtańſkeho ſakonja k žmjerći a jemu wſchě cźeſtne prawa motrjekny. Rubjenje je žo na ſcźěhowaze waſchnje ſtako: Direktor wyſchcheje realneje ſchule w Bonnje doſta 16. junija telefonijan powěſć, ſ kotrejž ſo žadaſche, ſo by 12létneho žyna Bonnſkeho pſchekupża domoj póſłał, dokelž je ſo jeho nan pśichi ſnjeſbożenju ſ autom cźejźko ſranił. Macź wocźakuje jeho na ſtónczněj ſtaniży nadróſnеje żeleźnizy. Tam pak cźakaſche na hólcźeża njeſnaty muż, prajcy, ſo macź njeje pśichińcź mohła, žadaſche, ſo by ſ nim do auta ſo žydnył a tak najſpěſchniſcho k ſwojemu nanej do khorownje jěł. Na ſdalenym ſkrytym méſtnje ſłóſtnik poſaſta, wumjaſa hólcźeża ſa ſchtom, ſałepi jemu hubu ſ leukoplaſtom a ſjołowazym bancźikom, tak ſo mjeſche jenoż ſ nożom dychacź. Potom pókła Gieże k dźeſcźowemu nanej ſ dwěmaj hólcźeſomaj liſt, w kotrymž żebi 1800 hr. wukupneho pjenjeſa žadaſche. Też w liſcźe hroſeſche, jeli ſo tutón pjenjes njeſapłacźi, ſo hólcźeża ſatepi. Nan wobrocźi ſo njedźiwajo wſchěch ſłóſtnikowych hroženjow hnydom na kriminalnu polizju, kotraž też wſchě trěhne naprawy hnydom cźiniſche a wſchě pucźe méſta kaž też wokolinу pſchekupſkeho doma ſtražowacź dałſche. Popołdnju wot Gieży najaty hólcźez pśichidże, ſo by žadane pjenjeſy žebi w pſchekupżowym wobſtodże woteſwſał. Polizija ſa tutym hólzom dźeſche a pſchidże tak na ſłóſtnikowu cźeſć. Hdyž tutón pytny, ſo jeho polizija pyta, ſpyta cźekrunkz a cźekkaſche też hiſchcźe, hdyž kriminalny ſaſtojnik ſ katraſchenju iſtli. Hałe po roſhorjeanym pſchecźeſkěhanju ſłóſtnika po pſchekupſkim domje poradźi ſo jeho ſ pomożu jeneho młodeho cźłowjeka ſaſtaiicź. Tutón jeho do hłowy dyrі, ſo ſo ſwjeſe. Swoprědka njeſkutk ſavrěwaſche a wudawaſche ſo ſ falſchnym mienom. Poddáiicźo pak ſo ſwojeho njeſkutka wuſna. Pśichi ſwěrcźenjach perſonaliiow ho wukopa, ſo je wobſtorżenu hižo ſ 18 létamі ſ thłoſtańſkim ſakonjom do konflikta pśichiſchoł. Wotwiedże tehdy 2 dźeſcźi ſ wudrěwańſkimi wotpohładami a ſa to 2 lécźe jaſtwa doſta. Wobſtorżenу je nimo tego błeſche thłoſtanja paduſchſtwa, pſchefſichtiwjenja, falſchowanja pjenjes a pſcheradу wojeſkich potajnoſczow wotpokcźiſ.

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźeł a pśilopk Marko Smolerʼ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a śišć: dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna liſćina ćo. 5 płaći.

KAMJENC

Cźeſtowe twory

dobre a tunjo

rězane nudle	1/2 kg	33 pj.
makaroniowy łamk	1/2 kg	35 pj.
krupjacy makaroni	1/2 kg	38 pj.
jejkowy makaroni	1/2 kg	48 pj.
jejkowe nudle	1/2 kg	45 pj.

K zawarjenju!

Opekta w pakćikach a bleśkach

łompowy cokor	1/2 kg	42 pj.
cokor	1/2 kg	38 pj.
cźerwjeny cokor k zawarjenju	125 g	15 pj.

Dale:

puding. proſk 500 g měſk 50 pj.
puding. proſk 250 g měſk 25 pj.
limonadowe kuski 6 ſtuk 25 pj.
malenowy ſirup — oranžejadu
łójaki muchow 10 ſtuk 25 pj.
połne jerje 10 ſtuk 50 pj.

kofej, ſtajnje cźerſtwje paleny

125 g 90, 80, 70, 60, 50 pj.

3 procenty rabata

Thams & Garfs

w Kamjencu na Knježeſkej dr. 5

1259

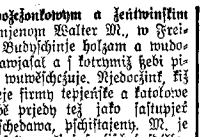

Einkoch-Gläser

Einmach-Gläser

pola firmy

Alfred Beitel

w Kamjencu na Delnjej Budyſkej dróży ćo. 70 1201

We wulkim wubjerku

rjane pyšne 1264

jankery

jaki z rubeho płatu

lystrowe jaki

tenisowe kholowy

lěcźne kholowy

we wšěch wulkoſcźach, też za ſyline, zasadźite wosoby pola firmy

Hermann Müller

w Kamjencu na Wrótkowej hasy 1

Kupuju

złote a ſrěborne debjeńki, nože a widlički, ſtare pjenjezy atd. po najwyšš. dnjowy, pśiſłušnych

Oskar Brückner rółk wěrowańſk. pjerjećenj. (Trauring-Ecke) rółk Budyſk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 971. G. N. 6668

Vogtlandske

Zwjerſne Domowne Wumělske **gardiny**

story, voile, pręćne wobrubki, barbne tkaniny, rolowy kupujeće jara płać. hódno pola

Spitzen-Uhlemann

w Kamjencu na Hrod. horje (am Schloßberg)

1896 **Kožowy Hiller** 1936

Dźensa přepołožich swóju hižo 40 lět wobſtejacu

kožowu wikowańju

na Lawske hrjebje 4 (do Serbskeho Domu)

Prošu swoje česćene woteběrańſtwo też wo dalšu mi hač dotal spočtenu dowěru.

Maks Hiller,

1262 mějićel Herbert Döhring

Nowy transport wosebje dobrych raňšopruskich - hollandskich

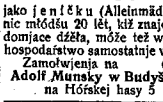

jałojcow a kruwow

wysokosućelnych a z ćelatami mamoj wot dźensnjšeho dnja płaćizno hódno na předań abo na zamjenjenje.

Maks a Theodor Rychtař w Njebjelčicach

wikowarnja ze skotom. Telefon hamt Kamjenc 895. [1263

Dla žeńtwy nětčišeje pytam hnydom sprawnu, solidnu, strowu

holcu

jako jenźetku (Alleinmädchen) nic młódšu 20 lět, kiž znaje wšě domjace dźěła, móže też warić a hospodarstwo samostatnje wjesć. Zamołwjenja na (1251)

Adolf Munsky w Budyšinje na Hórſkej hasy 5

Srěnka 1260

přistaji hnydom Čórlich w Khanecach pola Pančic

Pilna a spušćomn. **Serbowka**

so do wobkhoda za domjacnosć a k posłužowanju hosći pyta. Zamołwjenja we wudawarni Serb. Nowin. [1521

Kupuješ wužitnje pola našich inserentow!

Trjebana

šěroko-mlóćawa

k zatwarjenju, ze 6 PS elektromotorom, tunjo na předań w Klukšu ćo. 44 1265

Tuta kajkosć

serbskich bantow 1242

22 cm šěroke m 1,70 hr. | 24 cm šěroke m 1,90 hr.

je woprawdźe tunja. Žadajće sebi pokazki. — Šwalće a zasopředawarjo dostanu při skazańcy 12 1/2 abo 25 metrow rabat po kusach

R. Fritzsche

w Drježdźanach-A. 21

na Schlšterskej dróży 42

Zrudny sy z połnym prawom

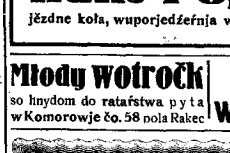

hdyž maš rjane twory ale za nje žanych kupcow! Z hłosom njemóžeš wołać do wšěch stron serbskeho kraja, zo bychu kupcy přišli — ale nawěštk w Serbskich Nowinach to za tebje čni. Wón zastupi do wšěch serbskich domow z blizka a zdala.

Tuž posłuž so z nawěštkom!

Dźěćace wozy, „Phönix“

jězdne koła - šijace mašiny

we wulkim wubjerku, po cyłym měśe znaty jako tunje, pola firmy

Hans Popella

jězdne koła, wuporjedźefnja we Kulowje w H.-Ł.

Młody wotrock

so hnydom do ratarſtwa pyta w Komorowje ćo. 58 pola Rakec

Gardiny, rolowy

tunjo pola [59

Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Wutoru, 30. junija, připołdnju 1/2 12 hodźin wumrě po dołholětnym čerpjenju mój luby mandźelski, naš staroščiwy nan, přichodny nan a dźěd,

Mikławš Renč z Dobrošic.

W najhłubšej zrudobje to wozjewja

1265 **Emma Renčowa** jako mandźelska a dźěći.

Pohrjeb budźe pjatk rano we 8 hodź. w Khróšćicach.

Přiłoha k čisłu 151

SERBSKE NOWINY

Srjedu 1. julija 1936

Wudołženje herbskich dworow

W němšćostatnym sakońskim kapjenu staj žo w tutych dnjach wukasaj wosjewiłoj, ſ kotrymajž žo dołge prašenja w burstwje hač k wěstemu ſchodźenku dosrjaduja. Prěni sakońskeju wukasom žo ſ wudołženjom herbſkich dworow saběra. K tomu je žo hižo wobſchěrne sakonjedawa?ſke dźěło dokonjało. Dotal pak wěſo hiſchcze postajenja pobrachowachu, a to w sakonju wo rańſchej pomozy a w sakonju wo rjadowanju dołha, kak ma žo ſ burſkimi ſtatokami wobkhadźeć, kiž dyrbjachu žo po wuirjebanju wſchitkich możnoſćow w kročenju dołha hiſchcze jako „pſchedołženе“ wobhladować.

S nowym wukasom žo najprjedy wſchitkim herbſkim buram snowa możnoſć dawa, so namjet na wudołženje ſapodadža, też tym, kotrychž próſtwy žu žo prjedy wotpokaſane abo hdźež žu žo prjedawſche jednanja wo wudołženju ſaſtajite. Próſtwy móža žo jenož hač do 31. dezembra 1936 ſapodać. Prjedy hač žo jednanje wo wudołženju ſapoczinje, ma žo wudołženſki hamt wotkſeſnjeho burſkeho wjednika praſchećeć. Wotkſeſnjeny burſki wjednik móže też ſam ſe ſobje próſtwu wo wudołženje jeneho ſwojich ſuſodow ſapodać. To je žo poſtajiło, dokelž dotal mnohy pſchedołženi burja njeſu niczo čſiniłi, ſo bychu ſwoje wobſteſnoſće do porjada pſchinjeſli.

Nowe wudołženje pak žo na kredity njepoczahuje, kiž žu žo hakle po 3. oktobru 1934 dale. 3. oktobra 1934 bě ſche poſlednja prjedawſcha termija k ſapodaču prósſtwow wo wudołženje. Potajkim žo na tajkich kreditach dań abo kapital njehodźitej ſtrózcej.

Pſchi wudołženju herbſkich dworow ratarſka zentralna banka ſapſchimnje, potajkim kreditny wuſtaw němſkeje rentoweje banki. W dyrbjeſſkim murunanju žo dołh, kiž wěſtoſć ſyrotowych pjenjes pſcheſahuje, na wunoſchkowu ſummu pomjenſchi. Měricel dóſtanje ſa ſyrtny dołh, kiž žo nětkole hiſchcze wo pſaty dźeſ pſchikročći, dołſne kupony kreditnje rentoweje banki. Tute kupony žo ſe 4 prozentami ſadanja. Wěſtym druſinam měricelow pak žo, kaž hižo dotal, dołh w hotowych pjenjesach wupłacſi. Woni dyrbja pak žebi też pſchikročenje wo 20 prozentow dacz łubieć.

Dań a wotplaczowanje dołżnych kuponow ſtej žo tak poſtajiłej, ſo móje herbſki dwór jej ſnjeſcź. Wěſo žo tu na dołh, kiž kreditny wuſtaw rentoweje banki njeje wotewſak, jedna. So pak tutemu wuſtawej njebychu ſchkody naſtałe, němſki ſtat pomha a banzy pjenjeſy naruna, kotrež pſchi wudołženju pſchiſpadža. Wudołženym burſtwam žo 4½-prozentowſka wotplaczowańſka hypotheka napoloži. Wotplaczowanje wuczinja pol prozenta. Potajkim žo hypotheka 52 lět dołho wotplaczuje. Tak dóſtdže žo ł „wudołženſkej renczе“, kotruž bur ſ 5 prozentami płaczi.

Wěſo dyrbja žo wěſtoſce pſcheczſtwo tonut poſtajicź, ſo žadyn dołżnik njeby ſ lohkej myſlu abo ſlej wolu ſtatnu pomoz brał, hdyž ma ſam hiſchcze pjenjeżne reſerwy. Tehodła je žo poſtajiło, ſo maju herbſki bur abo jeho herba ſwoje ſamoſenje ſtatej pſchewoſtajicź.

We wukaſu žo też woſebje naſpomnja, ſo móže ſo pſchi wudołženju herbſkich dworow też dołh rjadowacź, kiž je hiſchcze wot rańſcheje pomozy ſwoſtał.

W druhim wukaſu žo kónz rańſcheje pomozy poſtaja. Roſkładźaza termija je 31. měrza 1937. Hacź do tuteho dnja dyrbja kraſne měſtnoſce (kommiſſar ſa rańſchu pomoz) roſſudźicź, kotre burſtwa žo hodża wudołźicź a kotre nic. Spodźiwanje wěſcze ſbudźi, ſo rańſcha pomoz, kotraž je žo 1931 ſapoczała, 1932 žo powjetſchiła a 1933 žo na nowu organiſaziſku podłohu ſtajiła, hiſchcze njeje ſkónczena. Tu pak dyrbi žo wobkedźbowacź, ſo běſche liczba wudołženjow ſ rańſchej pomozu pſchi 80 000 padach, kiž běchu w naſtupanju ſamoſtejſkeho prawa huſto doſeź ſara ſaſchmjatane, runje doſeź fantaſtiſke. Najwjazy padow je žo w ſaſidźenych łětach hižo doſrjadowało. Mjeńſchi dźeł ratarſtwow žo njehodźeſche wudołźicź, dyrbjeſche žo likwidazija pſchewjeſcź. Semja žo ſaſydlenju pſchewoſtaji. S teho žo wujaſnja, ſo mězachu ſaſydlowaze towarſtwa poměrnje doſeź ſemje k wobſydlenju. (Też wſchelake wudołženja ſu žo ſ wumjenjenjom pſchewjedźe, ſo žo ſemja woteda.) W rańſchej pomozy nětkole hiſchcze nêhdźe 5000 padow nieje wudołženych. Wo te žo němſki ſtat nětko direktnje poſtara.

Hudźba—wumělſtwo—dźiwadło

Palaſtowe dźiwadło. Terra-ſilm „Njeſmjertne melodije“ wjedźe naſ do Wiena, jako tam w 70tych létach wſchitko po kuſlapoſkych melodijach Jana Strauſowoje hudźby rejwaſche, ſpěwaſche a luboważche. Jenož w Jana Strauſu ſamym bě mutno a puſto. Wón ſaroważche woſamoczeny wo ſwoju mandźelſku Jetty. Tu nadobo pſcheſpoda jenu ſwětłowłoſnu rejwarku Lily mały kwěćel. A ſ tymle kwěćelom ſaczahny nowe naležo do wutrobły wulkeho mjſchtra. Ale bórſny dyrbjeſche ſpóſnacź, ſo bě jeho žiwjenſke naležo hižo pſchekročene. Wobſpjetna bjesbſkatnoſcź do jeho ſkutkownoſcje ſaczahny, bónſi ſtónczuje ſławna ſpěwarka ſtatneje opery, Marja Geiſtinger, Strauſowy pucź njekſchižuje. Nětko bu Jan Strauſ ſaſo zyle ſwój a w ſłónzu tejele poſłedniеje łubośče nowe kraſne melodije naſtawachu. Spodobna hra je pſchekkana ſe Strauſowej hudźbu a rjanymi błoſami wuſnamnych ſpěwarjow. — W pódlanſkim programmje ſajimuje naſ film wo ſłowjanym měſeze Barlinu.

*

Kino für Jedermann pokaſuje film „Sſotca Angelika“. Bęſche holza, kotraž měješche luboważa. Wona jeho ſaſtrěli, dokelž jeho hinak njewědźeſche wotbyć. Cźekaju pſchihódże do ſuſeſa wobydlenja, kiž wumětrej ſłuſchěſche, a tu žo ſ wumětrom derje ſeſnaſchtaj. Holza pſchihódże do ſaſtwa, hdźež bęſche jeje ſotra Angelika jako ſtrožećka jatych pſchiſtajena. Angelika dyrbjeſche ſwojej ſotſje jědź nošyć a tu žo ſta, ſo ſwoju draſtu ſaměnjichu, ſo mohła holza ſ jaſtwa k wumětrej. Nětko bęſche cźaſ jaſtwa nimo a Angelika dyrbjeſche won. Wona a jeje ſotra bęſchtej cźeſko roſeinaci a kaſ ſo wumětej do Angeliki ſalubowa. To ſotra Angeliki wědźeſche a wotſtaji jej tuto ſwoju, dokelž je Angelika jej w jaſtwje pomhała. — W pódlanſkim programmje widźimy „Pytanje ſa Atlantiku“ a „Dźiwadźelnik we wulkoſcźach“.

Nowoſće z cyłeho ſwěta

5kročna mordarka pſched ſudom.

2 ſawdacſt ſ jedom a 3 ſpytane mordarſtwa pſchipiſuja ſo Fridźe Vogelerowej ſ Mohucza-Goſtheima (Mainza), pſcheczſtwo kotrejž je ſo wcźera po dalokoſahajuzych pſcheprotowanjach jednanje pſched Mohuczſkim pſchiſaſnym ſudom ſapoczało. Wona je wouſkorźena, ſo je ſwojemu muzej, hoſcenzarjej Jurjej Vogelerej a friſerej ſ jedom ſawdała a ſpytała ſwojeho pſchirodneho ſyna, Jurja Valentina Voglera, jeneho inſtalatéra a tutoho mandźelku na ſamſne waſnje wotſtronicź. Mienowane woſoby w łětach 1930—1934 je ſnamjenjeni ſamſne ſe thoroſcze ſłhorichu, ſaſ bolenjom w ſiwoce, widliſchcźemi nohow, dołpołnym wupadanjom włoſow, popuſchcźenjom widźenja hacź k dospołnemu wohłepjenju. Chemiſke pſcheprytanje Vogelerowcho cźeła pokaſa jeho we wulkej mnohoſći. Mjes 100 ſwědkami budźe ſo też 13 lěkarjow ſłyſchećź.

Sſmjertny wuſud ja morbarja hotcźi.

Barlinſki pſchiſaſny ſud ſaſudźi pondźelu wjecźor po 3hodźinſkim jednanju 24 lět ſtareho Alberta Rüdigera ſ Barlin-Mariendorfa, kiž bě 25. auguſta loniſcheho lěta 12lětnu Ernu Vogeler ſ Barlina-Marienfelda ſnjewuſiž a potom ſamordował, mordarſtwa dla k ſmjerći a na cźaſ žiwjenja cźeſtne prawa wotrjeknyny.

Preſident Krakowſkeho apelaziſkeho ſuda ſe ſtłužby ſo puſchcźił.

W Krakowje ſu njenadźiwy preſidenta tamniſcheho apelaziſkeho ſuda Parelewicza ſe ſłużby puſchcźili a jeho žonu ſaſeli. Pólſke nowiny na to pokaluja, ſo ſajeće žony ſudniſkeho preſidenty ſ dalſo ſahajej wobtyſkańſkej aferu ſwiſuje, wo kotrejž preſident ſam njeje niczo wědźał.

Cźaſ rektorow pſches Heidelberg.

Pſchi pſchileżnoſcźi 550lětneho wobſtacja Heidelbergſkeje univerſity wotmě žo 29. junija wulki ſwjedźeńſći cźaſ rektorow, na kotrymž žo też wukrajni wuczeni wobdźělichu. (Preſſebildzentrale, M.)

Bobak:

Bitolj a Resan

(Skónčenje.)

Wonka so jewi mało žiwjenja. Něhdźe pastyr so tula k swojemu stadłu kaž zmoknjena kokoš...

Wjeselimy so, zo sedźimy pod suchim. Radość wšak běše předčasna, štož so bórzy pokaza. Naš wóz njebě připrawjeny na lěčne dešče, bórzy poča tu a tam přez wjeſch překapować a bórzy tu sedźachmy kaž pod skapom. Ludźo na bok hromadu slězechu ale to wjele njepomhaše, bórzy so łuže błyščachu na sedźadłach. Ale nichtó njezhubi wjesołu myslički, nichtó so njehuntorješe, nichtó njeswarješe, kaž to bywa wašnje w druhich krajach. Jenož najrazniši skrótka wottorže zawěsk z wokna a tykny jón mjelčo do najwjetšeje dźěry. Južny človjek so njerozhorja dla wěcow, kiž so ani z rozhorjenjom njehodża polěpšować. Ani ja so njerozhorich ale wučahnych jenož swój njepřemokawy płašć.

Tak so seklowachmy po wysokich horach. Mało hdy wóz pozasta, mało ludźi wustupi, hišće mjenje přistupi. Hodźiny so wlečechu. Mutny dźeń přeńdże po něčim do mutneho wječora a wusny cyle podnórjejo so w šěrych směrkach...

*

Dojědźechmy na směrkach do městačka Resna a zastachmy runje před dwěmaj hoścencomaj. Słužobnikaj hoścencow so wo hosći torhaštaj wukhwalujo přijomnosć a tunjosć přenocowanja.

„Jstwu z łožom za dwanaće dinarow!“

„Jstwu z łožom za dźesać dinarow!“

Wězo so rozsudźich za hoścenc, hdźež dóstach nócleńwo za dźesać dinarow. Służobnik mje dobyćeſtcźwo wotwleče do hospody. Njewočakowach wjele wot hospody w tutym zanjesenym městačku a z hrózbu so přihotowach na podobne nócleńwo, kajkež mějach w Gradskom. Ale běch so mylił. Juhosłowjanska je kraj njewočakowanych kontrastow. Buch jara lubje překwapjeny. Łožo bě bjezporočne, čiste a kaž sněh běłe. Čista jstwa, trěnje, haj samo mydło, tofle a šćěć, praj mi, hdźe tute předmjety nadeńdźeš w nowočasnym srjedźoeuropskim hotelu? Běch hnuty, wosebje hdyž służobnik mi hišće přećelnje smějo zaswěći petrolejowu lampu na blidźe. Miliny tu hišće njemějachu ale tu ja rady parowach při tajkim wubjernym hospodowanju. Myslička mi hnydom powědaše, zo tu też wěsće njenadeńdu tamne drobne ćwiłowarki, kiž su hewak njezbytne w kóždej prawej zakhowanej makedonskej domjacnosći.

Tu khwilu wšak hišće hnydom njewupruhowach přijomnosć nócleńwa, ale podach so najprjedy hišće dele do korčmy na wječeř, kiž běše runje tak wubjerna a tunja kaž nócleńwo. Sława tebi, Resnowski hoścenco, sy přisporił korčmařsku sławu makedonskich małoměstačkow!

Podach so hišće na krótki wulět do města ale to so bórzy wróćich. Dokelž hnuy njeběchu wobswětlene, bě ćma, zo móhli motyku pojsnyć. Při tym spochi so zakopowach wo horbaty plestr abo so zapadowach do hłubokich łužow. A dešćika so dźěše dale a bóle. Čomu po slepej ćmi błudźić přez błóto a bahna, hdyž maš w hoścencu přijomnu jstwu?

Derje sym spał, woprawdźe wulkotnje. Žana krwělačna šćóna njeje mje wobćeřowała. Tu dźě žane njeběchu a swoje běch po zdaću wotbył w cyrobnych łožach kłóštra Treskawca. A to mje ani njemyleše, zo najebać dešća Resnjanska młodźina wonka na hasy z hłosom spěwaše narodne pěsničkі.

*

Nazajtra mje zahe wubudźi hara na hasy pod mojimaj woknomaj. Ale njehněwach so na to, přetož běch so naspał do syteje wole. Dešćik bě přestał, wonka zasy najrjeńše nazymske słónco wabješe k rańšemu wulětej. Mějach hišće něšto hodźin časa, prjedy hač wotjědže awtobus do Ochrida.

Tuž won do města a za město! Skakotach po horbatym plestrje, wobeńdźech jězorojte łuže błóčaneje wody, kiž bě dešć tu zawostajił, přepřekowach rěčki, kiž wšudże bórbotachu po hasach a mnohim kaćkętm poskićowachu witanu składnosć k čmačkanju a čučlenju. Wuńdźech z města po drózy, kiž

5 morjowych pschi autobußowej katastrofje w Juhosłowjanskej.

We Werschezu w Banacje ßo autobußowa katastrofa sta, pschi kotrejż ßo po rosbuchnjenju benzinoweho tanka 5 wožobow spali a nětkše 10 ßo cježko ranili. Snjesłoženy autobuß, kotryż dawno na wußtužbu kiuschenje, jěchaše je ßrjedź města Werschesa ſ 15 wožobami na nětkše pol hodźiny ßdalene dwórnischcžo. Krótko pjed dwórnischcžom ßo auto we ßawinjenju po ßaprajenju ßpinadkow psches 6 metrow wyßoki nadróżny nałyp pschewaži. 4 puczowazych ßo ſ palazym benzinom dospołnje wopalichu a ßarjadnik wola rehorunja poidźischo na cježkowkach wopalenja wumrě. Tež wosowy wjednik je cježko ranjeny.

SSlepy wutčł 5 wožobow rosterhał.

7 wožobow pytasche na Montevechielskich wyschinach pola Gorizy w Italſkej ja ßhotkami wójnſkeho materiala ße ßwětoweje wójny. 5 ſ nich namaka ßlepy wutčł 30,5 zm. kalibra. Chzychu jón rozebrać. Pschi tym granata rosbuchny a rostorha wschě 5 wožobow do truchow. Jenož nękotre koicje a ßhotki drasty ßo nětkše w 100 metrowskej ßdalenoßći namakachu.

Błyſk ſ jaßneho njebja.

Sadny pschirodny ßjew ßo we wěży Samterſkeho mnjerjeka ßta. Bjeß kóżdeje mróczalki na njebju nadobo ſ jaßneho njebja błyſk do hrodże dyri, kotraż ßo hnydom ßapali. 3 ßchtuki ßkotu pschi tom ßahinychu.

Sport

Prindu! Na olympiadu!

Wón prindże! Matti Järvinen. Najlěpši na ßwěce w ćisku ßipa! Syn ßławneje ßportskeje swójby. Hižo jeho nan bě do wójny wuspěßny bojawnik na olympijadach. Tutoho finskeho nana ßynaj, Adrilles a Matti, pobyštaj w Los Angeles (USA) na poßlednjej olympijadże. Achilles wudoby ßebi w dżeßaćiboju druhe najlěpße městno a z tym ßlěbornu medalju za swój wóteny kraj, Finßku — Nuomi.- Matti pak, dołhi ßwětłowłosaty athlet z nawočomaj wubědźi ßebi na ßamej olympiadże 1932 złotu medalju, dokelž bě najdale ßip ćißnył. Ma dże też ßwětowy rekord. Přez 70 metrow — jako jenički — bě Matti ßip přez powětr pósłał. Ale njebě to jenički raz, zo tak daloko hładku żerdku z kónčojtym prědkom wrjesny. Přez wßitke ßcěchowace wobkhowa ßebi ßwoju wulkotnu formu. Hakle njedawno — nęßte njedźel je hakle zaßło — ßuny znamjo ßwětoweho rekorda — ßwojeho rekorda hißće wo nęßto centimetrow dale na 77,23 metrow! A wßędny człowjek móże wießely być, hdyż ßip 30 metrow ćißnje! Żadyn ßportaŕ cyłeho ßwěta jeho dotal njeßetrejchi. Potajkim ma najjaßnißi wuhlad, zo tež w Barlinje zaßłuži ßebi złotu medalju. Powědaja ßebi wo nim, zo žily jeho ruki, z kotrejż wutřěli ßip do wyßokeje daliny, zo ßu hinaiße hač pola druhich ßpr...nych. Ale bajka to! „Dżiw" je pola njeho jenčz ta technika — a njeßpróniwa pilnoßć.

A wón też přijědże! Luigi Beccali. Najlěpßi a najwobljubjenißi lohkoathlet ßłónčneje Italßkeje. Na ćarje přez 1500 m je wuběžał ßebi a za dominzu přenje městno w olympißkich hrach 1932 w amerikanßkim Los Angeles. Sylna energija je jomu dopomhała k tutemu wulkemu wuspěchej. SSßć lět do swojeho přenjeho dobyća w Americy (potajkim wot lěta 1926) je ze żeleznej wutrajnoßću zwućował, a hižo 1928 bě ßobu mjez olympißkimi napreßćharjemi, ale tam hißće podleža. Dżenßa hißće płaći jeho rekord na 1500 m jako ßwětowy rekord, 3 minutow a 49 ßekundow. Tomu je hižo swoje lěta. Wotdobył je tutón ßwětowy rekord ßtaroßławnemu Nurmijej a Němcej dr. Peltzerej. Wón bě přeni Włoch (Italčan), kotryż za Italßku přeni raz złote dobyće z Los Angeles 1932 přiwjeze.

A dale přinđże SSuhei Niißida, jako japanßki ßkakaŕ najßtrašniża konkurrenca za Ameriku! Jako jenički Njeamerićan je w lěće 1932 ßo bědźił w najwyßich wyßokoßćach z amerikanßkimi ßkakarjemi ze żerdku. To hißće njeje zabyte. Żenje ßo amerikanßki ßport tajkeho wuspěßneho rivale nadźał njebě. We wyßokoßći 4,28 m wotlećeštaj dwaj Amerikanaj — a zwoßtaštaj jenož hißće SSuhei Niißida a Amerićan Miller. Dobyće amerikanßke hwězdowe khorhowje hižo njebě wěßte. Napieći přihladowarjo zaßtajichu dych, hdyż pewyßichu łatku na 4,315 m. Miller přeßkoči — a Japanc trójcy łatku potorże. Amerika bě wumóżena — a Niißida bě rjek dnja. A nětko zaßo w Barlinje da ßo mały, wißły, żołty krajan z kraja ßkhadżaceho ßłónčka, do boja, zo by złamał nadknjeżßtwo amerikanßkich athletow w ßkoku ze żerdku.

A wón! Adolf Kiefer. Najßpěßnißi pluwaŕ na khribjeće cyleho ßwěta. SSpěßnje — każ pluwa, bě ßo też předrěł do rjadow gardy najlěpßich ßwětowych pluwarjow. 19 lět je ßtary a hižo po cyłym ßwěće derje znaty a wobljubjeny. Niepluwa jenož rychle, ale też lohcy. Zda ßo ći, zo ßebi we wędże jenož hrajkajo čaß zaćěri. Loni je jěżdźił po Němßkej z dwěma druhimaj ßobupluwarjomaj, a je pokazał Europjanam, ßto a kak derje to móże. W Barlinje, SSćećinje, we Wrótßławju a też w Kopenhadzy je pobył, a wßudże přihladowarjam zahorił. K přenjemu razej přijědże wón na olympißke bojowanje a Amerika twari na jeho wußtojnoßć a wutrajnoßć, zo jej ßobu domoj přiwjeze złotu olympißku medalju!

A wón też! Juan Zabala, argentinßki dżiwj. Běži lohcy każ ßornik přez 42,2 km. Z dwacećimi lětami je w Los Angeles jako přeni přeběžał přez cyl po mordarßkodchim běhu! Do tuteho dobyća młodeho Argentinčana bě ßamozrozumjace, zo jenož ßtaři, nazhonići a wißni athletojo tutón bój přez 42 kilometrßku ćaru, njeßmérne ßtrapacy wudźerża. A Zabala dopokaza, zo móże też młody człowjek, je-li ßo derje a ßyßtematißcy přihotował, tute 42 km přětrać a — też jako dobyćeŕ je přeběžeć. A po ßwojim přenim wulkim wuspěchu ma hižo nowy nadawk: Barlin 1936! Hižo nękotre měßacy je w Němßkej a bjez wußtaća zwućuje za nowy bój a nowe dobyće. A hižo je ßwoje běhaŕße khmanoßće do najwyßßeje dokonjanoßće ßtopnjował. A nětko jenož hißće přihotuje ßebje na hobrße napinanje! Juan Zabala chce ßwój triumf w Los Angeles na Barlinßkej olympiadże we żnjeńcu tehole lěta wospjetować.

.... woni wßitcy a k tomu hißće 5000 druhich — najwuspěßnißi z athletow ßa 53 narodow — nastupja 1. żnjeńca w Barlinßkim ßtadionje k olympißkim wubědźowanjam. Cyły swět hižo trępoce z napjatoßću. Wočakujo tutón rědki dżeń, hdyż grekßki Spiridon Louis jako poßledni běhaŕ w hordoznowußkej ßtafece Olympia — Berlin z palacej ßmólnicu olympißki woheń w němßkim ßtadionje zapali. Přez dwě njedźeli budże gigantißke bojowanje narodow trać. Jenički a bjezpřikładny dramat cyłeho ßportßkeho zmyßlenja a zastajenja wßitkich mocow w čeßtnych wubědźowanjach wo centimetry a ßekundy, wo „wjacy" a „lěpje", wo wjeřßki żiweje ßławy olympiady 1936.

*

Pólßka — Němßkej.

Přenja mjezynarodna kopańca po wulkej olympiadże budże 13. póżnjeńca w Póznanju mjez Pólßkej a Němßkej.

4. winowca budźo w Kopenhagenje krajna kopańca mjez Pólßkej a Danßkej.

Amerikanßcy pluwarjo, kotřiż do Barlina na olympißke hry přijědu, wopytaja po ßkónčenju olympiady Waršawu a poßkića tam ßwoje wumělßtwa. Z Waršawy pojědu do Gdynje, z wotkel z parnikom pólßko-amerikanßkeje čary „Batory" ßo do USA wróća. — Też japanßcy pluwarjo wostanu duży domoj z olympiady we Waršawje a tam nękotre napřeznopluwanja wotměja. Potom dale přez Moßkwu a Sibirßku domoj dojědu!

*

Wobdźělenje na olympiadże.

53 narodow wobdźěła ßo při XI. olympiadże. Poßledni termin za wßitke zamołwjenja (na př. ßportowe družiny a też mjena wubědźowarjow) ßkónči hakle 15.—28. julija. Podaj kompletne zeßtajenje wßitkich ßtatow ... Afghanißtan, 2. Argentińßka, 3. Awßtralßka, 4. Bel...ja, 5. kupy Bermuda, 6. Boliwißka, 7. Bołharßka, 8. Brazilßka, 9. Chile, 10. Čßkoßłowakßka, 11. Danßka, 12. Egiptowßka, 13. Eßtonßka, 14. Finßka, 15. Francowßka, 16. Grekßka. 17. Haiti, 18. Hollandßka, 19. Indißka, 20. Is...ja, 21. Jamaika, 22. Japanßka, 23. Jendźelßka, 24. Južnoafrika, 25. Južnoßłowjanßka, 26. Kanada, 27. Khina, 28. Kolumbißka, 29. Kosta Rika, 30. Liechtenßtein, 31. Luxemburg, 32. Lotyßßka, 33. Malta, 34. Mexiko, 35. Monako, 36. Norwegßka, 37. Nowa Seelandßka, 38. Panama, 39. Peru, 40. Philippiny, 41. Portugal, 42. Pólßka, 43. Rakußka, 44. Rumunßka, 45. Spanißka, 46. Swedßka, 47. Swißa, 48. Turkowßka, 49. Uruguay, 50. USA (Zjednoćene Staty Ameriki), 51. Włochi (Italßka), 52. Wuherßka, 53. Němßka.

*

45 ze wßitkich ßtatow (tak daloko hač su dotal zamołwjenja dóßle) wobdźěli ßo w lohkoathletiçy, 40 ze wßitkich narodow ßobuwobdźěuje w pluwarßkich wubědźowanjach, 38 ßobu boksanja, 33 je ßo k přimańcy (Ringen) zamołwiło. Najmjenje wobdźělnikow zmęje ručny bul — jenož 6 ßtatow zapoda ßwoju zwólniwoßć (a to: USA, Wuherßka, Swica, Rakußka, Rumunßka a Němßka). Při wßitkich bojach (23) wobdźěła ßo USA, Wuherßka a Němßka. Najmjenje (jenož w jenym wubědźowanju) budźa ßobubojowarjo Bermuda (pluwanje), Haiti (zběhanje puntow), Jamaika (lohkoathletika), Kosta Rika (tesakowanje) a Monako (tŕelenje). K olympißkemu turnŕerej w kopańcy nastupja: Egiptowßka, Bołharßka, Khina, Finßka, Jendźelßka, Włochi, Japanßka, Luxemburg, Norwegßka, Rakußka, Pólßka, Portugalßka, Swedßka, Turkowßka, Wuherßka, USA a Němßka (snano też Peru), 17 abo 18. Favorit drje je Němßka, potom Pólßka, Swedßka. Pólßka ma zaměr nastupjo ze ßwojimi ludźimi k 15 wßelakim napreßćehanm, Južnoßłowjanßka też k 15, Češka k 18 a Bołharßka k 9 bojam. Wßo dohromady ßo we 23 wßelakich ßportowych družinach wojuje (to rěka ze wubědźowanjemi za żónßke wßo dohromady). Za żónßke ßu napřikład tute boje: lohka athletika, tesakowanje, zwućowanje (ßokolenjo, Turnen), pluwanje. Tak, to je nětkole wßo, ßtož dyrbi człowjek do olympiady wědźeć!

9 dnjom a 8 hodźinow pod jemju.

22. junija ßaſypnjeny hórnik Schmidt je ßo póndźelu wječor ßtrowy wukhował. Po ßbożownym wukhowanju jemu wjednißtwo podkopkow a też jeho towaršchojo wjele ßboża pschejachu. Na wobraźu widźimy wukhowaneho hórnika ße jeho maćerju a jeho ßynom w kole nękotrych dżełowych towaršchow. (Preße-Illußtr.-Hoffmann)

bě wobrubjena ze ßuchimi ßwěčnikami drapałki a kiž ßo zhubi w huśinje płódnych zelenych zahrodow a zelnicow. Na dróży hižo knježeše żiwy wobkhad. Jězdni burjo nimo tupotachu na wóßlikach. Powažne čorne buwoły a ßěre wołki čahachu čežke dwukolesate wozy, pohanjene z wótrym ßtapadłom wolacych . . .

SSłónco drje hižo rjenje ßo ßwěćeše, tola k połdnju husta kurjawa wobaraße wočomaj čěkać tam, hdyż ßo wupreßtrěwa wulki a ßławny Prespanßki zězor, ßkutkowaniščo ßławneho a tola tak njezbożowneho carja Samuela . . .

*

Autobuß městačko wopußći. Čěri po błóčanych pućach po krajinje, kiž po wčerawßim dešću ßo pori pod horcym južnym ßłónčom. Ludźo na polach dźełaju, w zahrodach, zelenicach a winicach, kukuricu domoj woża z buwolacymi zapřahami.

Přejědźemy ßamotne wjeßki a ßydliśća ale nihdźe njepozaßtawamy. Tu a tam ßofěr z woknom nowiny mjeta, kiž łóßtnje po nawßy ßo motaju, doniž wušikne hólcy je njepopadnu.

Horina ßo bliži. Awtobuß ßo horje ßrubuje po ßeklatych dróhach z njeßměrnje nahłymi a khrobłymi zawrotami. Hdyż wóz ßuśnje wokoło rózka nimo ßtrašneho bjezdna, zaźdźeliš bjezdźak woči. SSofěr nałożuje kolwrótnu ßpěßnoßć. Hdźež za rózkom njejapcy zetkamy wjeßnjanow z wóßlikami, tući zaßtróżeni ßo na bok k ßtroninje ßtula.

Hora je — dżiw — zaroßćena z lěßom. Rjana zelena bukowina ßo ßěri po ßtroninach. Tu a tam bukam towaŕßa lěßne worjeßiny a mjez nimi ßapaju dźiwje krußwiny, kiž ßu hižo ßo zwoblekałe pyßnu ćmowoćerwjenu nazymßku drastu. Druhdże zasy běła ßo zdónki włóßkich worjeßinow, kiž tu z měßtnami tworja hotowe lěßy.

SSkónčnje ßmy dojěli na wjerßk hory, kiž ßo mjenuje Bukowo. Kraj ßpaduje. SSofěr z hißće dźiwßej radoßću puści ßo do najnjemdrißeje ßpěßnoßće. SSpinadła kwića a ßtonaju na zawrotach, pućowarjo a jězdni móża ßo lěhdy wukhować před naßimi wodźiwjenym wozydłom. Druhdże wßak přiroda ßama wólbrnoßći naßeho ßofěra zadźěwki na puć kładże. Hdźež ßu ßtroniny bjez lěßa, ßu wčerawße dešće zawinowałe wulku wodu, ßu puće zanjeße z wyßokimi ßepjemi błóta a pěßka a drobnych kamuśkow. Wjeßnjenjo z łopaćemi dźěłaju, zo bychu zasy čěŕ runali wozydłam a jězdnym . . .

SSkónčnje zasy ćěrimy po runinje, zasy płódne pola a zahrody zaßtupuja bukowiny a ßkalne ßćěny. Krajina każ blido . . .

Tola wot wobzora ßo přißuwa ćmowy kopc. K njemu ßo přizamkuje k lěwicy błyßćata ßwětlina, za ßwětlinu wěnc módrych njebjeßowacych hór. Běłe domčki ßo zybola zezady bujnych zahrodow.

Wita nas parła Južnjeje SSerbekeje — ßtare, ßławne město Ochrid nad Ochridßkim jězorom.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 152 | Budyšin — Štwórtk 2. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

W Genfu so wo zastajenju sankcijow rěči

Sšrjedu žo w šhromadźišnje Swjatka ludow wožebje rozpominatche, schto ma žo se sankzijemi stacź.

Hdyž běchu najprjedy sastupjerio někotrych mozow porěčeli, žo

franzowski ministerski president Leon Blum

słowa jimatche. Dopomni na měnjenje, kiž je žo w poslednich dnjach w Europje rosćerčiło,, so Franzowska niesamóže sranjenjam mjesynarodneho satonja sadźewacź abo pschi dopjelnjenju mjesynarodnych sréčenjow s wuzitkom pomhacź. Spadowanje nahladnosće Franzowskeje w europšez politizy žo na dwoje sakoźuje, na dźełacjerske njemčery w Franzowskej a na kriju, kotraž je se sażowobhadźenjom Porheinskeje nastata.

Ministerski president w swojej rěczi pokraczowatche, so Europa na wojerske wobhadźenje Porheinskeje njeje wocekkeje wotmołwy wočakowała. Rosrihanje taikeje straschneje kriby je jenož w mjesynarodnym jednanju pytała. **Schtož dźełacjerske nemčery w Franzowskej nastupa, Leon Blum na wulke pschemeńenjenje pokasa, kiž žo bjes namozy stawa.**

Runjeż ma Franzowska žwobodnu wolu pschi wuwyšanju swojich pschecželstwow, chże wona měr sa wschitke ludy a se wschitkimi ludami. Tu žo Blumowe **rozpominanja wo njerozdźelnosći měra pschisamknychu,** kajkeż žu žo w Franzowskej husto rěčałe

Pschicźinny wisannjenja Swjatka ludow widźi Leon Blum w tym, so je žo jeho sréčenje sapodźene, njewočeje o njejasnje nałožko. Tohodla žadatche, so bychu žo sréčenjowe winowatosće sesynitne. Wo wobrónjenju wón rjekny, so k sachowanju měra žiuźi, ale šhromadny bjesstrach, kiž žo na wobrónjenje sałožuje, njemóże być trainy. S abeżynskeho nasbonjenja dyrbi žo wuknycź, so šhromadny bjesstrach w pschesynitne wobrónjenym swěcze žiłnych pyched pschebrubky rosćud staja.

Wo franzowskich wobnowjenistich planach Leon Blum rjekny, so žo pomoz na kraje wobmjesuje, kiž nadpadnjenemu statej geografiszy a politiszy najbliże steja. Tola też tak strach wójny wostanje a dyrbi so njesćz. **Najskerschi šredk pschecźiwo tutemu strachej ma žo jenož we wotbrónjenju pytacź,** haczrunjeż žo to skoro jako šmješchna utopija sdawa. Shromadny bjesstrach a wotbrónjenje pak hromadźe žłuschetaj. W tutym šmyśle chże Franzowska swój wliw wukonjecź.

Shromadźišnje Swjatka ludow je žo diwoje sranjenje mjesynarodneho prawa pschedpołożiło: sranjenje pakta a sranjenje žiwjatočneho sréčenja. Porheinska naležnosć žo s minjenjom cjaka njesrjaduje a abeżynska naležnosć może drje žo w Afriźy dosrjadowacź, w Genfu pak žo to njeje stało. Tu Leon Blum skónčnje namjetowatche, so mataj žo krajej, kotrejuž nastupa, woprascheź, hacź chżetaj na wutworjenju lépscheho pschichoda žobu dźełacź. Italski memorandum wón jako hódny pschinoschk w tutym šmyśle wobhladuje. Pschejesche žebi, so by němska wotmołwa na jendźelske prasčenja była spočatk politiskeho nowjeho natwara w Europje.

Sastupjer Panamy

sadźenje a programmatiźy wo ideji Swjatka ludow porěcza, kotraž s Panamy wukhadźa, hdźež je ju pyched rusnje 100 létami president Bolivar pschipomědał. Tuta ideja njemóże sańcź. W italsko-abeżynskej swadźe je jenož Swjatk ludow wjasnył, pschi žiwojim nětčišchim sestajenju wón njemóże nětčišche połoženje na spokojage waschnje rosrihacź.

Sastupjer Panamy poručesche, so by žo nowa konferenza wschitkich ludow žwěta seschła, s kotrejž by žo Swjatk ludow womłodził. **We łacjanskej Amerizy** (połodnischej a žrjedźnjej Amerizy) **je žiwna nakhilnosć k šhromadnemu wustupej wschitkich amerikanskich statow se Swjatka ludow.** Panama pak je sa to, so bychu tute staty w Genfskim Swjatku wostałe, jeli so žo to s amerikanskej dostojnosću snješe a žo sażadam Swjatka ludow njepschecźiwja.

Sastupjer Połodnischeje Afriki

Swjatk ludow namołwjesche, so by šhromadnje pschecźiwo Italskej postupował, kaž je 50 narodow w oktobru 1935 jenomyślnje wobsamknło. **Nětkole strach hrozy, so pakt Swjatka ludow rospadnje, dokelž wulkomocy sjawnje žwoju žłakosć wotjewjeja. Hdyž Swjatk ludow tu pschecźiwo sranjenju žwjatoczneje winowatosće šhromadnje njesakroži, je to pscherada žwětoweho měra a Swjatka ludow.**

Hdyž běsche sastupjer Kanady sa wotstronjenje sankzijow porěčał, žo

jendźelski šwonkowny minister Eden

žłowa jimatche a pschisna, so sankzije w italsko-abeżynskej swadźe njejsu samerej žłužiłe, kaž dyrbjachu. By-li jendźelske knježerstwo pschiznu mało wočakowacź, so może žo połoženje w Abeżynskej s wobkhowanjom sankzijow abo s druhimi hospodarskimi naprawami pschemeńicź, by taikej politizy pschihłobowało, hdy bychu druhe staty sa to byłe. **Po myśli Jendźelskeje może pak žo połoženje jenicźy pschemeńicź, hdyž žo s wójskom sakroži.**

Jendźelske knježerstwo wočakuje, **so šhromadźišna na žane waschnje njepschipósnaje, so žebi Italska Abeżynsku pschisrwoji.**

Potom Eden pschichod Swjatka ludow rospominatche. Na Blumowu rěcź spomnjo Eden rjekny, so chże jendźelske knježerstwo na wobnowjenju autority Swjatka ludow aktiwnje žobudźełacź. Wo pschichodźe Swjatka ludow może drje žo na šhromadźišnje rěczecź, **ważne pak je, so žo wschitkim krajam dosć cjaża a składnosće k pruhowanju tuteho praschenja wostaji.** Tohodla wón namjetowatche, so ma žo praschenja na šhromadźišnje w septembru rospominacź.

Sowjetskoruski kommisar Litwinow

w žiwojej rěczi je satajenymi wupadami pschecźiwo Němskej postupowatche a žadatche, so by žo pak Swjatka ludow sešylnił. Wón pak ma ja njewužitne, so sankzije wostanu. S pschicźinow njewuspěcha w abeżynskej naležnosći ma žo ja pschichod wukrycź, so by žo podobnym podamkam sadźewało. K tomu wón žycź sréčenjow mjes statami žadatche. Jako najžitnische rukowanje sa měr pak Litwinow dobrotne wotbrónjenje wobhladuje.

S tym žo srjedowotka rosmołwa skónči. K naležnosći je žo hischcze 15 rěcznikow samołwiło. Pjatk popołdnju žo sankzijowa konferenza a naskerje też rada Swjatka ludow sesynjetej.

Italscy žurnalistojo so ze Šwicy wupokazali

Italskich žurnalistow, kotrychž běchu pschi pożedźenju šhromadźišny Swjatka ludow wutoru sajeli, žu srjedu wjecžor ¼11 hodźin s jatby puschcźili. Nowinarjo pod dohladom policistow w zywilnej drasce na blisku poliziju dóndźechu, hdźež běschtaj italski wupósłanz w Schwizy, Tamaro, a italski generalny konsul w Genfu, Speiser, pschitomnaj. ½11 hodźin žurnalistow puschcźichu, hdyž běsche žo jim słóńko, so žu žo se Schwizy wupokasali.

Italski nowinarśtwowy a propagandowy minister Alfieri je italskemu konsulej w Genfu telegramm pósłał, k kotrymż da žurnalistow postrowicź. Italske nowiny wótrie pschecźiwo sajeczu nowinarjow w Genfu protestuja.

Wyšši sud wojerskeje mocy

Němske knježerstwo je sakoń wobsamknło, s kotrymż žo na sałožku porjada wojerskeho khłostanskeho žuda s 1. decembra 1898 sażo wyschschi žud wojerskeje mozy sałoži.

Němski wójnski minister je pschedpóstma wudał, kiž žu k pschewjedźenju tuteho sakonja trěbne. Wón ma pokmóź, so w pschesjenosći s němskim justizjnym ministrom płacziwy porjad wojerskeho khłostanskeho žuda a druhe sakonje pschemeni, kiž je sażosawjedźenjom wojerskeho žuda swišnja. Wón žmě pschedpóstma wudacź, s kotryniž žo łežne khłostanske naležnosće na wyschschi žud wojerskeje mozy pschewjedu. Nimo teho też wón postaji, hdy ma nowy žud do mozy stupicź.

Sréčenje mjes Němskej a Portugalskej.

Pónđelu je žo w Lissabonje nowe sréčenje mjes Němskej a Portugalskej podpisało. Se sréčenjom žo někotre njejasne dypki w žudanju Němskeje w Portugalskej rjaduja.

Statny sekretar Milch žo s Londona wróćił.

Statny sekretar, general letarjow Miłch, je žrjedu rano s knježerstwa žiwojeho pschewoda London wopuschcźił a žo do Barlina wróćił.

Sowjetska Ruska wobsedźi 8500 wojowańskich lětadłow

Moskowski dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraf" rosprawja, so je licźba žowjetskoruskich lětadłow w junizu wo nimale tři schtwórcza wjetscha hač pschi spočatku tehole léta.

Nawjednik žowjetskoruskeje lětadłoweje industrije Kaganowicź je pschi wosjewjenju tuteje licźby pjecza prajił: „Mamy stajnje dosć lětadłow k sakitanju nascheho wótzneho kraja. Nasche lětadła pschezo wyschce a pschezo dale połecza a, je-li trjeba, naschich njepschecźelow snicźa. Nasche dźełarnje lětadłow žu někotre wjetsche hač žane druhe w Europje a Amerizy. Nam žyła njeje trjeba k wjeczorn zhladowacź."

Warschawscy židja se straikom protestuja.

Warschawske židowske organizaje žu dwěhodźinski strajk židowskich dźełarnjow a wobchodow we Warschawje pschewjedźe. S nim pschecźiwo „zofmam žibam njepschecźelskeho terrora" protestowachu. „Kurjer Czerwonny" k tutemu židowskemu postupowanju pschilpomnja, so wobdźełtjowo jara diwěluje, hacź žu žebi židowscy organizatorojo tutu krocźel derje pschemyślili, a hacź žebi myślka, so s tajkim protestowanjom něchto dozpěja.

Jendźelska swoje wójsko w Palestinje zesylnja

Jendźelske wojerske wyschnosće žu jendźelske wojerske wotdźelenja w Palestinje znowa sesynitne. S Egiptowskeje žu žo motorisowane wotdźelenja jěźdnych do Palestiny pschiwjesle. Lětarjo tutych wojakow s žrobu sastaruja. Tak žo nadpady Arabow na transportiske cjahi njemóžnjeja.

Jendźelske wojerske wyschnosće chżedźa rasnje postupowacź, so bychu njedźele trajaze njeméry skónčnje pschestałe. Pola Arabow žamo žonn žobu wojowachu. Pschi jenym pożednich wojowanjow s jendźelskimi wojakami žo někotre mlode Arabki morichu, kiž běchu na prědnjej fronće wojowałe. Wo nowischich wojowanjach pola Nabluża nadróżnische powěsće dotal njejsu dóschłe.

Italčenio wobsadźichu někotre abesynske města

Psched někotrymi dnjemi běsche žo s połodnischeje Abeżynskeje wo njemérach powěło. Autowa kolonna se Somalskeje dyrbjesche njemóży połdróżicź. Italčenjo žu pak też domorózných wojakow k połodnischim abeżynskim mjesam pósłali. Tuzi pónđelu namjesne města Mojalu, Keniju a Somaliju wobhadźichu a tam italsku khorhoj wupowěznychu.

Sréčenje wo létarstwje mjes Grichiskej a Italskej.

Grichiski ministerski president Metaras jako létarstwowy minister a italski wupósłanz w Athenje staj sréčenje podpisałoj, s kotrymż žo wobkhad lětadłow mjes Grichiskej a Italskej rjaduje. Sréčenje pjecź lět płaczi.

Franzowska žo pschecźiwo wukrajnym schcźuwarjam wobara.

W swišku se straikom w Moselskej wuhlowej krajinje je prefekt Moselskeho departementa wukas wudał, kiž žo psechcźiwo temu wobara, so by wukrajne elementy pschi antinarodnych a politiskich demonstrazijach wobdźełeja. Wobdźełenje wukrajnikow žo w pschichodze wjazy njecźerpi. Wschitzy wukrajnizy, kotrejž žo pschi demonstrazijach wscheze druźiny wobdźěła, maju žo wot nětka hnydom s Franzowskeje wupokasacź.

Plisty w schpanskim žejmje.

Schpanski žejm je wutoru sakoń wobsamknył, s kotrymż žo wotkliczenje statneho hospodarskeho plana wospjet wo tři měsazy wotstorcźi. Pschi rosmołwje w poženjenj k skandalej dóńdże, pschi kotrymż žo sapóstanz katolskeho ludoweho skutka a někotri sozialdemokratiscy sapóstanzy plistowachu.

Nowosće z cyłeho swěta

Cjeźke njeśoźe hudźineho cźaha SS-cźělneje standarty. Sraženje na statnej drošy. — 4 morwi, 6 cźežkosranjenych a wjacy lohkosranjenych.

W zyłym kraju se zwojimi konzertami woblubjeny hudźbny cźah SS-cźělneje standarty bu źrjedu popoldnju s cźežkim njeśožom potrjechjeny. Wón žo s dwěmaj autobuhomaj domoj z konzertneho pućowanja z wjeczornje Němskeje wróćeše. Mjes Burgom a Genthinom njedaloko Magdeburga jědźeschtaj wosaj pomału wo hłuboke nahłej korje na horu. S napschećnjeje strony z Genthina cźežity wós wuhibźeše, kiž na drošy pa. šlimku do wjerhanja pschiśibźe. Cźahowy wjednik njemóžeše jón wjacy saskaćicz a do schtoma sawadźi. Pschi tym žo pschiwešchał tak njeźožownje do źrjedź dróhi žuny, so i poknej mozu poboćnju sćěnu druheho autobuża SS-cźělneje standarty w zyłej dołhosći wottorhny. Dwaj muźej běschtaj hnydom mortwaj, dwaj po dodaću do Burgskeje wokrjesneje khorownje wumrjeschtaj. Nimo teho w khorownji hišće 6 cźežkosranjenych a zyła liczba lohkosranjenych leźi. Prěni autobuž, kiž bě hórku hižo pschešeł, wo zułym njeźožu niczo njepytny, a hakle w Barlinje shonichu, schto je žo jich towarschom stako. Hdyž žo powěsćz wo njeźožu w Lichterfelźe roschěri, poda žo SS-skupinowy wjednik F. Dietrich hnydom na měsno njeśoźa.

Luboscźinska tragedija.

W Liberzjikim hotelu je 23 lět stary nalutowanski sastojnik se Stanwalda 21létnu domjacu pomocnicu z Hernsdorfa pola Cźežkeje Lipy sastrěłł a potom bróń žam pschećiwo žebi złožił. Mordarja z cźežkimi sranjenjemi do Liberzkeje khorownje dowjesechu, hdźež bjes nadźije na sahojenje leźi. Po dotalnych swědźenjach jedna žo tu wo luboscźinsku tragediju.

Awtobuž snjeśožił. — Dwaj morwaj a schěsć cźežkosranjenych.

W Delnich Kralowizach pola Kolina w Cźechach je žo cźežke awtowe njeśoźe stako. Awtobuž, w kotrymž běchu někotři wobchodnicy, krasy w polnej jěsbje wo schtom a slećza potom do blišeho doma. Jedyn muž a jena žona běschtaj na měsce morwaj. Schěsć wožobow žo cźežko srani a pjeć lohzy. Sranjenych do Kolina do khorownje dowjesechu.

Sliwki w Bayerskich Alpach.

Póndźelu wokoło 7 hodź. rospuschći žo cźežke njewjedro ze slinkom we wokolinje Talkirchsdorfa w Allgäu-stim. Njeźmérnje wjele deschcza sa krótki cźas wschź dróhi powodźi. Wožeźe cźežko bu wjeź Wiedemannsdorf zwrjeschena. Statna dróha dyrbjesche žo sawrjeć a wobkhod wokoło wjeść. Teź żeleźniski nazyp bě pod wodu. Sapuscźenja běchu tak wulke, so dyrbjesche žo żeleźnitsa Lindawsko—Kemptenska cźasa sawrjeć. Cźahi z południowskim sapoźdźenjom jěźdźachu. Njewjedro žebi też žmjerzny wopor žadasche. We Wiedemannsdorfu wulke wody bura Badera žobu storhnychu a njeźeschu jeho k wulkej muri, hdźež žo pschi narażenju tak krasy, so bórzy na to wumrě. Wjele schkody je žo wožeźe na polach a pastwischcźach aaczinilo.

12 sranjenych pschi awtobuźowym njeśoźu.

Njedźelu pschewali žo na Seebergu w Styrskej po sapowědźenju spinadłow wulki autobuž, w kotrymž žobustawy awtrišeskeho dźěłacźerskeho swjaska jědźachu. 12 wožobow žo pschi tym srani, mjes nimi dwaj cźežko. Hakle po hodźinu trajazym prózowanju wobnjemowje woborh žo poradźi, dróhu sasa sa wobkhad wuprósonicz.

Cźežke njewjedra w Hollandskej.

Póndźelu potrjechichu cźežke njewjedra wschelake hollandske krajiny. Naczinjena schkoda je wschudźe jara wulka. Po dotalnych powěsćach žu błyski schěsć wožobow sabili. Wožeźe cźežko potrjechichu njemjedra Friesland. Schtyri wulke burske dwory błysk sapali, tak so žo do cźista spalichu.

Njewjedrowa katastrofa w Awstriskej.

S zyłeje Awstriskeje pschikhadźeja powěsćze wo cźežkich njewjedrownych katastrofach. Wožeźe cźežzy potrjechene žu Burgenland, delnjo-awstriski lěžny dźěł a južne Styrsko. Pola Silberberga w Styrskej potorhachu wulke wody po něhdźe 15 kilometrow dołhim pucźu 44 mostow. Wjele wšow je wulku schkodu poczerpiło.

Cźežke njewjedra w Danskej.

Na kupje Seelandźe a w dźělu połnóžneho Jütlanda rospuschći žo wutoru popołdnju cźežke njewjedro, kotrež wulku schkodu naczini. W Helkerupu pola Kopenhagena błysk do elektriskeho powoda pschedměstskeje nadrósnje że lesniju dyri, tak so wschě cźahi sastachu, bóniž žo schkoda njewotstroni. Teź w Kopenhagenje žamtym je nadrósny wobkhad schkodu poczerpił. Wjeczor w 7 hodź. dyri błysk do radneje wěże a sastaji swónczkowu hru. Se slinkami wulke powodźenje w měsce nasta.

Błysk schěsć wožobow sabi.

Wutoru sakhadźachu we wulkim dźělu južneje Bolhařskeje cźežke njewjedra, kotrež na polach wjele schkody naczinichu a žebi też cźłowjeske žiwjenja žadachu. W blischcźi města Stareje Sagory bě žo schěsć wožobow pschi ljazym deschczu pod wulki schtom schowało, do kotrehož błysk dyri. Wschě schěsć wožobow błysk sabi a dospołnje spali.

Nadpad na auto pola La Coruna.

Na dróhy pola La Coruna w Schpanskej nadpadnychu njesnaczi słóstniży auto a sželachu z pistolemi do njeho. 3 puczowarjo, mjes nimi 70 lět stara žona, buchu na městnje morjeni, 3 wožoby cźežko a 2 lohko sranjeni. Ma žo sa to, so žo tu wo wjeźbu jedna, dokelž je hratr samordowaneje njedawno pschećiwo někotrym njedocźinkam žebi žudnifki wutrudk wumysłował.

Rozbuchnjenske njeśoźe w Madridskej filiali zentrale statneje żeleźnizy za němski puczowanski wobkhad.

W nozy k wutorje sta žo w składźischczowych a běrowowych městnoscźach Madridskeje filijalki statneje żeleźniskeje zentrale za němski puczowanski wobkhad, kotrež pod semju leża, rosbuchnjenje, pschi kotrymž žo wulki dźěł smutskowneho wuhotowanja sniczi. Kak je k rosbuchnjenju došchło, njeje hischcze znate.

Hodanczko „błeleneho“ cźornucha.

W Londonje žo powěsćz rosschěrja, so profesorojo medizinskeje fakulty Chikagskeje universitty biešradni žo z pschipadom cźornucha cźornuskeje republiki Haiti saběrachu, kotryž je nadobo zwoju cźornu barbu do běteje pscheměnił. Stawisnam tuteho pada kluscha, so je žebi cźornuch wot Haitiskeho kuśarja pschecźiwo duschatym wobcźežnoscźam někotre żornjatka někajkich bunowy dacz dał, kotrež jenoż w Haiti rostu a kotrej dyrbjesche swarjene sjeść. Dźeń na to skorjesche na wulke bolosće a też widźenje žo jemu pozhubjowaschе. Tydźeń na to sasa widźecz poczo a duschate bolosće běchu žo pominyte, tola barba jeho koże bě zyle sthédła. Cźorna koża bě žo zhubiła a pod niej běsche źneběła tóźa. Někto lékarjo tutu zpodźiwnu druźinu hnonow chemiźiju pruhuja, so bychu ju sa hojeństi błédł pschecźiwo saduschitoscźi wuzili.

Rubježny nadpad w Großhennersdorfu so wujasnił

Ochranowska žirowa pokładnja po wěcźich cźasach jeneho zwojich pschiślušanjezow do Wulkeho Hennersdorfa scźele, so by tam pjenjezy sbérał abo wup'aczował. Tuto waschnje běchu někotre wozboży wuzile, so bychu pschiśiłanjeźa wurubili.

30. januara 1933 wjeczor wokoło 8 hodźin běsche pschiśiłanjeź z omnibusom z Ochranowa hacź k sastanischczu we Wulkim Hennersdorfie dojeł. Hdyž běsche z autobuża wuléł, jeho na dróhy nadpadnychu a jemu nałhribjelnik rubichu, w kotrymž měsesche 2500 hrihnow a wschelake druhe wězy.

Hižo bórzy po nadpadźe žo na někotre wožoby tukańske, wone žo też sajachu. Tola dyrbjachu je saso puschczicz, dokelž słóstnijwo prěsachu a žo dopokasy njenamakachu.

Měrko je kriminalne wodźělenje we Budyschinje znowa sa nadpadnikami śledźiło. Sćěhowanje žo na wschelake wozboży wupischeło, na kotrež žo hižo w lećze 1933 zyłnje tukańske. Někotre z nich pak zwonka Sakkeje pschebywachu. Po dołhich pschełyschowanjach žo słónczńje jažny wobras dosta. Schtyri wozboży, kiž žu na rubježnym nadpadźe wobdźělke, žo sajachu. Sajeczi žu žo někto wusnali.

Tři wozboży žu rubježnu nadpad tkuźiłe. Schtwórta wozboża dyrbi žo jako nadpjerać wobhladowacź. Pjaty młody cźłowjek, kiž w tu khwilu w khłostarni pschebywa, je rubježnistwu połěkował.

Rubježnistwo žu woni jenak mjes žobu rozdźělili. Kóždy wobdźěleny je 500 hrihnow a dźěł druhich wězow dostał.

Rubježny nadpad běsche w zwojim zyłne rosthorjenje mjes wobydlerstwom zbudźił.

Wusudźenja

§ Ratař Richard Arthur Šmeca z Jitra žo winowasche, so je 1 wotpohladom 19. januara 1936 pjeca brjóžnju bura Ochatza z Cźornowa zapalił, so by 1 tutym wohnjom też domske zuźkoda a herbstkeho bura Gustava Scholtn sničził. Fryncza bě na dnju wohnja wot dopokdnja 9 hodźin z Ochatzom najprjedy w Kamjenzu a potom wot zajneho popołdnja hacź do 5 hodźin w Hoscźenzu w Cźornowje khromadże był. Tam Fryncza wosta, mjes tym so žo Ochatz do druheje korczmy poda. Napadne bě, so Fryncza najprjedy w hoscźenzu pschitommemu Gustawej Schołcze a potom też druhim hoscźom napschecźo žo wjazy krócź wupraji, so chże Ochatz hischcze žamtym wjeczor brónju Gustava Schołty zapalicź, abo hewak žo nješchto druhe stanje. W 9 hodź. budże žo palicź a wón sawoła Jitrowsku žukawu, so by prenje myto doštała. Wokoło 6 hodźin bě na dleschi cźaš hoscźenz wopuschczit, so by žebi pjeca po pjenjezy dóschoł a podźišcźo ko hischcze ras na krótki cźaš z korczmy šubi. Hdyž žo wokoło 9 hodźin sawrócźi, sapocza žo bórzy po tym Ochatzej brónja palicź a žo docźišla spali. Jara wohrożena Schołcźiz domicze žo wukhowa. Dla spodźiwnych zwojich rěcźow bęsche Fryncza kedźbnoscź na žebie złožił a na njeho žo tukańsche, so je zapalił. Wón pak to zaprěwasche a pisches saso na topokasa, so je Ochatz woprawdże psched wohnjom najpomnjene rěcźe wjedł. To teź kwědkojo wobtwrdźichu. Sud njemóžeše žo wo Fryncźowej winie pschešwědcźicz a tohodla jeho žies napokazenja dawkow wuwinowa. Jeho sastupnik bě rěcznik Wünscha z Budyschina.

§ Dla shromadneje pomoczy spytaneho wotehnacza ploda běschtaj wobtkorzenaj 31létny njeźenjeny Korla Sebald Rychtař z Hodźija a 42létny Alfred Maks Kasper z Huski. 16. haprlcze t. l. bě w měschczanskej khorownji w Budyschinje hólga na sćěhowki cźežkeho wotehnacza ploda wumrěła. Pschi pschepytowanju žo swědźeji, so je semrěła to lećze 1934 z Rychtarjom wobkhad měła, so pak Rychtař z njej wot léta 1935 wjazy nicźo cźinicz njeje mól, tak so za wotehnacźe je źmjertnym wukónzom njemóžesche do panschenja pschińcź. Sa to pak žo wukopa, a to wón też pschisna, so je semrěłej w měrzu 1935 na jeje prošbenje wot Kaspera bleschčiku z wołžkanom kupił a sa nju 3 hrihnty dał, kotryž dyrbjesche k tomu złużicź, so bychu žo sćěhowki lubosćinskeho wobkhada wotstronile. Rychtař pak je hnydom wotradźał, žrědł wuzicź. Kasper žebi sakasa, so je žebi Rychtař wot njeho žrědł sa wotehnacźe žadał a so je jemu wón tajki pschedał. Rychtař też rjekny, so Kasperej wo wuźiczu žrědła njeje nicźo riekł. Dla pschipomocy k spytanemu wotehnacźu sahudźi žud Rychtarja k 2 měźazomoj jastiwa. Kasperej njedasche žo nicźo dopokasacź, so je žo wědomje na khłostajomnym cźinu wobdźělił. Jeho žud wuwinowa.

Boži wjećor

Spisał Wjelemér.

3]

(Pokraczowanje.)

W tajkich myślach pschińdźech wjeczor sasa k Wětkezom a běch teź dale stajny bjeźadnik pola nich, pschewobdźacy Hanźu, hdyž jeno žo hodźesche, w jeje pozhinkach, złowach a sadźerźenjach, tak jara, hacź bě mi możno, njestronliwy. A samožesze też njetrjebach žo dokho rosmyślowacź — hladach tola pschecźo pschi wschej prózy z jebazym wóczkom na nju: běsche, schtoż swonkownosći nastupa, drje niz krasniza, ale z jeje maleho wobliczja hladasche mile žo żelaze cźorne wóczko tak pschećezelnje, cźerwjene liczko kčežesche na nim tak lubosne, rózowy ert můżesche žo pozměwłowacź tak wabjacy, so wschitke njedospokonosće w nim žo sasczinichu. Snadź njeby tole druhi namakał tak dospołnje, kaž ja; tola njewinowatu dobru wutrobu wyrbjesche žo kóždy cźesćicź, kotraž žo jewjesche w dobrocźiwym wobliczu, psches jeje pschekrasnjenu, drje niz błěbrowuczku rěcź, dyrbjesche wobkhad jeje z tójdym mjenowacź lubosćiwy. Tajke nasthonjenja můžachu mje jenoż spułacź hischcze twjerdschо k njej — tola mje bolesche tamne cźiche, dźerźliwe jeje waschnje, kotreż bě žo mi tak lukito; stupasche mi tola wschudże do pucza. Pytach ju sabawjecź na wšich waschnje: powědach ji sajimawe wězy z blišeho a dalokeho swěta, wot kotrehož běch tola też kruch widźał, khuine a žortne, spěwach ji rjane pěžnje, a hdyž pytnych,, so ma na spěwje najwjazy radosće, pschednoschowach ji tak żelaze, hnujaze spěwy, do kotrychž pytach zawalicź zwoju žamotnu zadosću a bolośća, sesłajach drje žebi sam też druhe, do kotrychž wulinych zuku zwoju wutrobu — a wona pożłuchasche hnuta na cźichu żel, dźakowasche žo mi sa to wjesele, ale bě to wscho. schtoż mójach dozwěcź! Njechasche žnadź srosumicź mojej sakhowanej stórźbje a zapěwasche mje? — to mje pohnuwasche cźim bóle położicź wutrobu se žarowacej pěsnju, I kotreż dnych hnucź twjerdu jeje myśl; abo njemóžesche wuwłožicź w njej, sa cźim p'chepjelnjena wutroba žadosćesche? — to mje sasa złudźowasche . . . ach, njeswěrich žej, ji wotkrnčz wutrobu; pschetoż bojach žo psched sniczazej mje žnadź wěstosću a sniežech tola radźicho bolosćinu, ale dowěrjazu žo njeswěstoscź: porokowaze jeje sacźerwjenjenje a bojazne žo wobaranje by mie dyrbjało na wěcźne saschericź i jeje wosbožazeje blišcźe; tak mějach snajmjenscha trosćit jeje napohłada a nadźiju słónczneho myta!

Kak běch žo ja zyle pscheměnił! Hewak běsche cźaš próżninow cźaš rospuschćenoscźe, shromadnego wjesela, cźaš towarschnych wuletow a złhadźowanjow, kotrež wschitkich sjednocźachu, kiž mějachu tehdy bjesstarostny cźaš, a nihdy njewutrach domach hedźo, mjes tym so towarschojo słětowachu, kaž nasymu schórzy słětuja po wyżokich schtomach a jich liczba žo pschiłporja! Ach kak bě to nětk hinak: dalowach žo jich wjeselea, hdźež jeno mójach a nairadscho sarynty do zwojich myślow khodźach a žydach po žamotnych městach.

Tak staroscźiwej macźerzy njemóžesche tajne swostacź, so mje něchto jnjepokojesche a jeje kedźbnoscźi njebě cźeschо, wuhłedźicź, kajki cźěmny duch mje wobtknjeješche. A ješchke drje bych hdy zwoju bojasnosć pschewinył, njeby-li ni wona, kotraż drje ju wot dołhich żymskich wjeczorow žem łepje znajesche, hacź ja — a teho dla mi też njewobarasche — njeby-li mi wona nowu dowěru pschidała. „Dźi jeno bjes staroscźom hischcze to pożłednje léto a potom dźe žo wscho namakat!“ znapschecźiwi mi wona, hdyž spomnich, schto léto zyłu pschinjeże. A ja mójach měrnischi žo na pucź podacz. wschak macźerka dźěł mojeje staroscźe na sebje wza.

Tuž dha dźěch z nowej dowěru na to pożłednje léto do zuzłoh, hdyž běchu jo próżniny minyte; lóżo mi bu, žo rozshonnowacź a wopuschczicź to město, hdźež drje njedasche mi tyschnoscź měra, hdźež pak kčežesche mi pokład drobi, kotryż dobyčź nadźiju hischcze złudźit nieběch, lóżo, wotstorczicź na zyłe léto sapoczate horjo, jeli może žo tak mjenowacź — wo Hanźu a z njej wo zwokojnosći a něbduche złoże, hacź bych žo teho prjedy nadźiwał. Dźěch, ale wutrobu, myślc wostajich tudy! Cźaš žo mi miny cźiśche, ale trajesche bjes konza dołho: njesahdże wschak žadyn dźeń, so njebych spomnił na nju, kiž wobdźělesche mèt dospołnje moju wutrobu, žadyn dźeń njeminy žo, so njebych pójął jej še słónczka ikhadźenjom hižo najhorjsche pschecźa. A kóždy nas sjenocźi žo z nimi też to, so bych žo slepo saż mohł wrócźicź — tola měrne pokracźowanje cźaha, to njemóže wotkrućicź zana žadosći, dyrbjach hórtu dosć nasłonicź. Tu pak pschińdźe mi njenadźijcz k pomozy, so na hody mèto pjecz dniow bjeru, njemèm kajkeje pschicźiny dla, zyłej dwě njedźeli próżninow dostachmy, a tu žo ja njemójach sdźerźecź, so njebych tónke cźaš doma pschecźinił, niz jeno žwojeje Hanźe dla, ale mjesche ja mnje też wjele wabjażeho hodowny cźaš, kotryż hižo dołho wjazy njeběch mohł doma wospjewicźicź. Ledom bě schula stónczena, khwatach to najnuśnische wobstaracź a smjetanschi žwoje wězy drje niz w najlépschim porjadku, hromadu, podach žo na dwórnischcźo. Sdyžo a stonajo cźakajcze tam hižo cźaj; wšach bilet a złocźich do woża . . . a hižo jědźechmy! Sa krótku hodźinu bě žo wscho tako, ale nětk słubjowachu žo wobrazy tak pomału we wokniescźku wosa; hacź runje i wětrom dale khwatachmy, žadne žo mi tola cźaš, kaž lěni pschah wolow, hdyž schtó špeschnische konje zapschahnyncź njem„że: mój buch khwatacźe bo prędka a tak wjeżele bijesche mi wutroba . . .

(Pokraczowanje scźěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšćinje, 2. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kubło njeprawe bórzy rozpłunje.

— **Wo wjedrje.** Khłódny powětr ſ morja je ſo hacź do naſchich ſtron pſchedobył a te nam njewobſtajne a deſchczowate wjedro pſchinjeſł. Nijina je ſo ſ Jendźelſkeje naſchim ſtronam ſbližiła a nam nękótre dny njewobſtajne wjedro pſchinjeſe. Szyła ſmějemy w bliſchich dnjach mjenje ſtónczka. Wokoło njedźele pak ſo ſazo wuwjedrjenje wočakuje. — Juttſe piatk ſtónczko 3,51 hodź. ſchadza a ſo 8,16 hodź. khowa. Měſacźk ſchadża jutſe wječor 7,26 hodź. a khowa ſo na ranje 2,20 hodź. — Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer minus 2, najwyſchſcha dnjowa temperatura 28 ſtop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 2, najniſſcha temperatura 19 ſtop. cźopłoty.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi piatk: Hiſchcze njewobſtajne, trochu mazłate a khłódne wjedro.

*

Wjedro w pſchichodnych 10 dnjach.

Wjedro budźe pſchichodne 3 abo 4 dny w zyłej Němſkej łohzy njewobſtajne. Jaſne ſtónczne počźahy ſo ſ krótkim, huſto ſ njewjedrom ſjednoczenym deſchczom pſchemenja. Pſchi huſto ſo měnjazej temperaturje budźe powſchitkownje měrnje a cźopło. Se ſpočatkom pſchichodneho tydźenja budźe najſkerje po zyłej Němſkej wjazydnjowſke ſtónczne ſuche wjedro ſ pſchiběrazej temperaturu. W druhej połojcy pſchichodneho tydźenja mamy ſazo ſ njewjedrami a ſ wjetſchimi deſchczemi a njewobſtajnym wjedrom liczić. Skónczne wjedro budźe naſpomnjene 10 dnjow ſ najmjeńſcha 60 hacź 90 hodźinowu tracź.

*

S **Bórka.** Pondźelu je ſo tu prěni naſymſki jećmjeń ſajał. Wón lětha niz jenoż w ſornje, ale też w ſtorſtje rjany wunoſchi lubi. Bórſy też rośka boſtami.

S **Wělſchez.** Hribarjo ſu w tutym lěcze hižo rjenje ſběranje měli. Teſ ſchcźipanje ſolanſkich jahodow je letſa jara wunoſchne. W ſwiſku ſ tym ſo na to pokazuje, ſo wjeſelſchi hajnik Klicź w Lubjenzu khartki za jahodarjow a hribarjow po 50 pj. wudawa. Khudźi ludźo pak wot wjeſnego ſarjadnika darmotne khartki dóſtawaju. Sa Wělſchezy je pſchiſtajkulchny bur Bjenada wudawa. Trěbne je, ſo ſo na to pokaſa, ſo też gmejnſke a priwatne łěſny njeſłuſ ſ tutych wóſtajenjow wuſamknjene. Schtóž ſo bjes khartki w łěſu trjechi, ſo pokhłoſta.

S **Wělſchez.** Sańdźenu ſobotu wotmě ſo tu pruhowanje dobrowólneje wohnjoweje wobory. Pſchi pruhowanju bě **dobrowólna wohnjowa wobora** ſ 38 muſſemi **w dworje bura Fleiſchera naſtupiła.** Jako pruhowarjo ſkutkowachu ſobu wopalny mſchtr Eckhardt ſ Budyſchina, heſtman Dejka ſ Dobruſche a heſtman Moſich ſ fabrikſkeje **wobory** firmu Auguſta Nowaka atd. tam. w Budyſchinje. Pſchi pruhowanju bě wěſo też wjeſnjaſnoſa ſ gmejnſkej radu pſchitomny. Po pſcheładanju draſty, po pokhodowym ſmuſcowanju, po ſmuſcowanju na ſzykawje a na ſtupańſkej wěži pſchewjeſe ſo nadběſowe ſmuſcowanje na khłěwy Nźakej ſtatoka. Wſchě ſmuſcowenja ſo nanaliſpje wuwiedźechu. Wopalny mſchtr Eckhardt wudźěli ſa wſchě ſmuſcowanja dobru ſnamku. Pſchi **rospominaniu** wjedníkow ſo wo tym rěcźeſche, ſo by ſo motorſta ſzykawa kupiła, a gmejnſke ſarjadniſtwo je k temu ſwoje haj prajiło.

S **Budeſtecu.** Wjacy ſtutniwoſcze w pſchetrjebanju wody. W cźopłych dnjach je ſo wjacy hacź 400 kubikowych metrow wody pſchetrjebało. So by ſo tutomu brojenju ſ wodu ſadźěwało, je gmejnſke ſarjadniſtwo nuſowane było, dodawk k wjeſnemu ſakonjej wo pſchetrjebanju wody ſa Budeſtecy ſ dnia 7. auguſta 1931 wudacź. W tutym dodawku ſo praji: Sakſkane je a ſchkoda ma ſo ſarinacź, hdyž ſo woda: 1. wobhydźeran druhich leżownoſcow ninto wobſeže nuſnych pſchipadow wotedawa; 2. njerozſunne wotewrjenje wodowoda; 3. pſchetrjebanje wody ſa khłódźenje ſeſtrojenſkich potrjebow a druhich pſchedmjetow; 4. w leźnych měſazach kriepjenje ſchtomow, trawnikow, kukow a połow a dróhow bjes piſomneho pſchiſmolenja wjeſnjaſnoſty; 5. w **leźnych** měſazach kriepjenje ſahrodkow wot 0 do 18 a 20 do 24 hodźin. Wuwiedźe placźi ſa ſahrodnikow. Tutón dodawk placźi wot 25. junija. Wulke khłoſtanja ſo tym napoła, kotrjž ſo po tutych pſchedpiſmach nimaja. Pod njedoſtatkom wody cźerpja wobſeže ludźo, kotrychž ſtatoki na wyſchſchich měſtnach leža. Wſchitzy maja ſo ſobu wo to ſtaracź, ſo njebychu bjes wody byli

S **Huški.** (Sćmjerćź ſpizy pſchekkapika.) Zyle njenadźijcy tu 60 lět ſtary hornjeſerbſki pomocnik Jan Wowcejr wumrě. Wěſche ſo hiſchcze wjeczor w ſurkwinſkim hacźe **wukupat a w nozy pjezy fabriki kwětkowych hornjow, Korki** Fiſcherej kluſchazej, ſtrajowat, ſo by ſo potom na ranje w kólni ſpacź lehnył. Jeho towaršichojo měſachu ſa to, ſo měrny wošchewchejazy ſpar ſpi. Hakle hdyž ſ zyła njeſtanu, ſa tym pſchinidźechu, ſo bě na pſchezo wuſtupił.

S **Khelna.** Naſche ſerbſke towarſtwo wotmě ſańdźenu njedźelu 28. junija wjeczor ſwoju měſazacznu ſhromadźiznu połą Schźezy. Po pſchecźitanju protokola poſtſchi nam naſch pſchedſyda ſajimawy pſchednoſchk ſwojeho wobkedźowanja w Božej pſchirodźe, tutu cźłowjeſkemu ſiwjenju, haj ſamo wulkim ludam pſchirunacy. Wobdźiwanja hódne je naſtacźe, roſcźenje a ſtónczenje ſabjinjene wſcheho cźeća a kraſnoſcźe, wſcho jene, na kaſkim měſtnje ſo taſke wotmėnjenje Božeje pſchirody abo w cźłowjeſkim ſiwjenju jewi. Dale poda nam hiſchcze krótku legendu w Nołaczanſkim ſtarym hrodźe. Legenda je ſo pſcheh krótkim w „Sserbſkich Nowinach“ wocźiſchcźała, kſuſcha pak mjenje abo bóle do ſtarych bajkow. Pſchitommi nochzychu tak prawje do taſkeho ſiwjenja „ſaſonowſiwjenja“ wěricź. Dźenżniſchi cźaſ je „pſchemoderny“, ſchtož ſo też w pſchiſamknjenej rosmołwje wo rjanych nałožkach pſchedawſcheho cźaſa pokaſowaſche. To ſame placźi wo prózowanjach ſaſoſawjedźenja wſchelakich ſtarych nałožkow. Tak rjane a podźiwy hódne taſke myſliczka je, motor a technika dźenżniſcheho cźaſa ſtaj ſylniſchaj. (Też Sserbja dyrbjeli ſo bóle nowemu cźaſej pſchiměricź; — pſchiſp. dopiſowarja.) Na kónzu jednachmy hiſchcze dla wulketa ako ſwójbneho wjeczora. Pſchitommi pak njemóžachu ſo w tutym dypku dołjednacź, dokelž běſche měnjenje wſchelake. Powſchitkownje ſo mało ſajima ſa to ako tamne pokaſowaſche. Tak ſo dypk na dalſche woſtorcźi. Namjetowaſche ſo, ſo by ſo pſchichodna ſhromadźizna jako puczowańka ſhromadźizna wotmėła. Też tutón namjet njedoſta dóſcź podpjery. Wopyt běſche ſpotajny.

S **Luha.** Sańdźenu njedźelu tudyſcha dobrowólna wohnjowa wobora ſwoje 50lětne wobſtacźe woſwjeſcźi. Skoro wſche wokolne wobory ſo na tutym jubileu wobdźěličhu. Sſwjatoczińoſcźe běchu ſ inſpekzију ſjednoczene. Pruhowanje ſtónczi ſo ſ alarmiſkim ſmuſcowanjom, na kotrymž ſo nimo Luhowſkeje a Sarěcźanſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory też Khażowſka dyrbjeſtała wohnjowa **wobora wobdźěli.** Pruhowańſka kommiſija jubilarej dobru ſnamku wudźěli. Po nimokhodze poſtrowi wopalny mſchtr dr. Schołta hoſcźi a pſchi tym też ſajimawe tſamiſny woboty poda. Po ſmuſcowanjach běchu wjeſołe reje.

Somodźělace domjace
připrawy za wodu, kał też **pumpy**
wšěch druſin a wulkoſcow. Nowa
pumpa za wobſykanje zahrodow
poſkića techniſke a wudawkowe łóſiny.
Zelezowy dwór Joh. **MIESSNER**
1273 w Budyſinje na žitnych wikach

S **Njeſwacźidła.** Njeſwacźidſka ludowa ſchula w tutych dnjach 50lětny jubilej ſwojeho nětcźiſcheho ſchulſkeho **twarjenja woſwjeſcźi.** Sſwjedźenſkaj dnjej ſo pſchichodnu ſobotu 4. julija ſ wjeczorom ſchulſkeje gmejny w Khażowſkim **boſcźenzu wotewitaj.** Schulſki nawjedník ſtawiſniſki pſchehlad wo wuwiczu ſchulſtwa w Njeſwacźidle poda. Schulſke dźeći rjad wobraſaw ſe ſjawenja noweje ſchule pſchedwjedu. Wjeſely bajkowy film pſchihladowarjow ſwjeſeli. Njedźelu 5. julija dopołdnja ½11 hodźin pſchi ranſchej ſwjatoczińoſcźi w rjanym Njeſwacźidłiſkim hrodowſkim parku wokrjeſnу rjadowař NS-wuczeńſkeho ſmjaſka rektor Hegewald nazionaliſozialiſtiſki ſchulſki chorhoj poſwjeci. Wjeſne ſtronine wotrjadu, dźełowa ſłužba a towarſtwa budźa pſchitomne. Popołdnju w 3 hodźinach ſo po ſjawjedźeńſkim cźaſu, w kotrymž ſo bajkowe ſkupiny a domjace naſoſki pſchedſtaja, na ſportniſchcźu pſchi dźěkowym łěhwie wjeſely ſchulſki ſwjedźeń wotmėje, kiž ſawjeſelenja ſa dźěći, wojowańſke hry, turnarſke a ſportiſke wustupy poſlicźi. Pſchi wjecźornych ſmėrkach lampionowy cźah wobdźělnikow ſchulſkeho ſwjedźenja, kotrjž ſo na torhoſchcźu k wjecźornej manifeſtaciji ſhromadźa, po wſy počźehnje. Nětkuſchi wucźerjo a ſchulerjo nětkuſcheje Njeſwacźidſkeje ludoweje ſchule a zyle wobydleńſtwo wulkeho ſchulſkeho wobwoda ſo na wiſchitke tute pſchedewjacźa wutrobnje pſcheproſchuja.

Se **Suborniczki.** NS-jónſtwo w Suborniczu běſche ſwoje ſwobſtawy na wurjadny winowatoſtny wjeczor ſwołało. Nawjedniza jónſtwa, knjeni Pohlina, dyrbjeſche ſo je ſwojimi ſonami roſſłohnowacź, dokelž ſ naſcheje wſy wuſežnje. Wotrjeſnu nawjednizu ſaſtupuje jej knjeni Wagnerowa wutrobne ſłowa dźaka a pſchijóſnacja prajeſche. Knjeni Pohlina ſo ſe ſwojimi ſonami ſ rěcźu roſſłohnowa, kotraž wſchitkim njeſajomnita woſtanje. Nawjednik měſtneje ſkupiny, Pětſchka, potom knjeni Wirtowa jako nowa nawjednizu poſtaji a ju napomninaſche, ſo ty jónſtwo w dotalnym duchu we wjednikowej myſli wodźiła.

Z **Khróſćic.** Wutoru wjecźor předwjedźe ſo pola Wjenkec na žurli film „próżdniny wote mje“ (Ferien vom Ich) zarjadowany wot NSDAP, wjesneje ſkupiny. Bě jara zajimawy kruch. Wšitcy móžachu ſo do ſyteje wole nasmjeć. Nimo toho widźachmy hiſće rjany kulturny film. Wjesny ſkupinowy nawjednik Porak, kotryž bě pri započatku hoſći postrowił, skónči wječor z třikróćnej ſławu na wjednika.

Z **Phróſćic.** „Serboſław“ měješe zańdźenu njedźelu ſwoju měſacznu zhromadźiznu. Knjez wučeŕ Rječka z Rózanta poſkići nam jara rjany žortniwy přednošk wo ſpiſach njeboh fararja Bjedricha. Chcemy ſebi tola prawje ważić tuteho ludoweho ſpiſowaćela a často jeho powědančka čitać. Hodźa ſo derje wuživać w ſwójbnym a towaršnym kole. Knjez předſyda podźakowa ſo za přednošk. Na kónću rozpowědachmy ſebi hiſće wſelake wosadne należnoſće.

Z **Kukowa.** Před krótkim ſo tu wosrjedź wſy na puću wobkhodne njezboże ſta, kiž hiſće tak někak wotońdźe. Před ſtatokom krawſkeho miſtra B. přijéždżeſtaj ćežity a wosobinſki auto napreco. Na ſamſnym měſće jédźeše też 10lětny hólčec na kolesu. Straſch ſpózrawši, ſkoči hnydom z kola. Zo njeby wosobinſke auto do njeho praſło, winy ſo na bok. Při tym jón ćežiſo auto wot zady hrabny a khětro woškoduje. Hdyž bě přiſtejeca policija wěc wujaſnila, móžeſtaj autaj wotjéć. Bohužel je wjesna dróha runjo na tutym měſtnje khětro wuzka a je na čaſu, zo by ſo zeſeršiła, přeto hač wjeſte njezboża ſo ſtanje. To ſo přewjeſe hodźi.

Z **Pančic.** By-li po Zeſerju ſło, bychmy dyrbjeli dróhu pěſo pućować. Komu pak ſo to wjacy chce we čaſu techniki a miliny. Tuž ſo też ſpěwnej towarſtwje Lipa Serbſka a Baćonſki wotrjad z třomi autami na ſwój wulět do Saſkeje Świcy a dale do Drježdżan na dnju ſwj. Pětra a Pawoła nastajištej. We Pančicach ſo wſitke auta rano do 5 hodźin trjechichu, kiž běchu přikhwatale z Korzymja, z Kamjenca a Rakec. Wjecźerhu nimale ſto wulětnikow do dala. W Nowym Měſcu mějachmy Božu mšu, při kotrejž ſerbſke kěrluše ſpěwachmy a k. farař Grofa nam ſerbſki wo wulkimaj ſwjatymaj předowaše. Přez Hohenſtein, hdźež wubědźowacu drohu widźachmy, dojéžđżachmy hač do Lubija, hdźež ſo nam wjeſołe přiwitanje ſtawi. Tam ſo wſitcy wobdźělnicy wobjedowachu a ſo na wjeſołe ſpěwanje a rěčenje ſkići. Wječor ſo wróćichmy domoj.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 2. julija 1936.

Wčerawše kurcy w Barlinje.

1 dollar	2,482	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelſki punt	12,445	100 čeſkoſł. krónow	10,30
100 ſwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	16,445

Barlinſka burſa, 1. julija. Wuwicźe we burſownym wobkhodźe ſtejeſche wcźera pod ſacźiſchcźom nětkuſchich techniſkich wobſtejnoſcźow. Na jenej ſtronje wobkedźbowaſche ſo dalſche wołożenje na pjenjeżnych wikach, na druhej ſtronje pobrachowaſche dźěła hiſćheje wobnowjenje limitow. Dokelž na burji ſkoro jenoż napraſchowanja pſchedležachu, bě ſakkadne měnjenje krute. Też wſchelake dobre powěſće ſ hoſpodarſtwa tute wuwicźe podpjerachu. Mjes druhim pokaſowaſche ſo na ſpokojazu ſrót nałutowanków w měſazu mej. Renty mějachu jara měrne wiki.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich žitnych wulkowikach běſche też wcźera na najmjeńſchu měru wobmjeſowany, pſchi cźimż wichak ma ſo wobmyſlicź, ſo w tutym cźaſu łećża krótko do nowych žnjow wobrot pſcheco ſo pomjeńſchuje. Dowoſ chlěbowych žitow bě jenoż jara ſłaby, tola też napraſchowanje wulkomłynow njebě wulke, tak ſo mózachu młyny w provinzy ſwoju trěbnu potrjebu ſpokojicź. Wowſ a pizowańſki jećmjeń wobkedźbujetaj ſo jenoż, njeſtaj-li ſ wulkim dowoſnym pjenjeſom poćeżenaj. Muka ſo jenoż ſa wſchědnu potrjebu kupuje.

Wcźera płaćiſche w Barlinje zeutnaŕ

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožći R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Nękótre płaćiſny ſ Drježdżańſkich wikow.

Huſny, ſarěane 1,20—1,50 hr., kaćki, ſarěane 1,30 hr., kury, ſtare, ſarěane 0,90—1,10 hr., kury, młode, ſarěane 1—1,20 hr., liny 1,20—1,70 hr., jabłuka 20—50 pj., běrny, nowe 12 pj., běrny, ſtare 6 pj., koboda, jědźna 10—12 pj., zybła 14 pj., třěn 1,20 hr., ſołotej, kećźk 4—8 pj., běły kał 10 pj., ſydrožty kał 10—30 pj., tomaty 50—60 pj., pětrſchilka 40 pj., buny 40—50 pj., tśkli 28—30 pj., tjewjeń 7—10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pj.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo ſo tuni ako 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	1. 7.	30. 6.		1. 7.	30. 6.
Pšeńca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jećmjeń now.	—	—	módre łubiny	19,5-20,5	19,5-20,5
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łubiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wowſa	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukuricza			rans. wosuſk		
pšeč. muka	27,65	27,55	łany wosuſk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruſki	19,10	18,85
ržane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
pjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	jeńca „	—	—

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208,0 9: 209,0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wowſ za wuplodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Radio

Pjatk 3. julija ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 tacźele. 11,40 ſa burа. 16 konzert. 19 tacźele ſ ſwjatokej. 19,45 wo 10lětnym jubileju ſtroniſcheho ſłyſha we Weimaru. 20,10 opera „Kuſłoſta pſchećźel“.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 ranſchi konzert (ſ Königsberga). 11,45 ſa burа. 16 tacźele. 18 hudźba ſ ſwjatokej. 19 komorna hudźba. 20,10 wo wjeſołym dźěle dźěławych.

Hiſchcze wajne ſ hujoweho programma: Barlin: 20,10 Mozartowy a Schubertowy konzert (je Saarbrücken). Köln: 20,10 wojazy — kameradźa. Frankfurt: 20,05 hudźbny drama „Njižina“. Wiń: 20,30 ſymfoniſki konzert. Budapeſt: 20 konzert.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěł a přiłoh Marko Smoleŕ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnoſt Dučman w Budyšinje, za nawdźatki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifan liſćina čo. 5 płaći.

dźechmy na Bastei, sławne wuhladnišćo na cylu Świcu. Tu posnědachmy. Potom podachmy so přez Wałtarjeski młyn do Sandawy a wot tam k Lichtenhajnskemu wodopadej, po krótkej přestawcy na „Kuhstall". W rumnosćach tuteje spodźiwneje kamjentneje twórby sej zaspěwachmy, dokelž je tu akustika jara dobra. Bohužel čěkaše nam čas a njemóžachmy na wyšu horu wuleće. Tuž so podachmy wospjet na znate lětne wulětnišćo „Ostrauer Scheibe", hdyž powobjedowachmy. Wězo sej husćišo zaspěwachmy a cuzy sluchachu na njezwučene słowa a zynki. Na dalšej jězbje zwosta dźěl na prjedawšej twjerdźiznje „Königstein", z wotkel maš přemóžacy wuhlad na wudolinu Łobja a wokolne hory. Wjetši dźěl jědźeše dale do Pillnitz a wobhlada sej krasnu zahrodu. Hłowny cyl wulěta bě sobu Drježdźanska zahrodna wustajeńca, kiž runje nětko w najrjeńšim kćěwju, w času kralownje kwětkow, steji. Štož je tam wšo widźeć, njehodźi so we wobmjezowanym wobłuku rozprawy wopisać. Kóždy přećel a znajeř přirody ju wobdźiwajo wopuści. Wječor zetkachmy so z črjódku Drježdźanskimi krajanami. Tuto zetkanje bě so trochu rozbiło, dokelž běchu najprjódcy druhe městno postajene. Njedźiwajo toho knježeše wjesele žiwjenje a žiwa rozmołwa wuwi so bórzy mjez towaršemi. Knjez Hajdan jun. trjechi też prawy zwuk w swojich postrowjacych słowach a dopomha tak k wjesołej zabawje, při kotrejž sej lohke nóžki samo k rejcy zaskočichu. W pózdnej hodźinje podachmy so na dompuć a wostanje tuton zhromadny wulět wěsće kóždemu w dobrym wopomnjeću. Wěsće sěhuja po tutym dalše wulěty z lěpje zarjadowanym programom.

S **Kulowa.** Dźěłačerjej Nyschporkej z Kulowa bě njesnaty člowjek we Wojerezach jenož małotriebane koło pokradnył. W Kulowje tuto koło stejo wostaji, kradny pak ja to koło, moleŕskemu pomocnikej złuščaze, a cźěrmu z nim.

S **Kamjenza.** K wičznemu a ludowemu žwjedženjej w Kamjenzu 4. a 5. julija 1936 je žo wokrjesnemu hamtskemu nawjednistwu NS-ludoweho spomóžerstwa poradźiło, dozpěć, so hudźbna kapała panzerowaneho polka cžo. 3 pod wuprowanym dirigentstwom hłowneho mistrha feldwebla Meyera sobotu wječor wot 8 do 10 hodźin we wulkej sali hoćenza „Města Drježdźan" wojerski konzert poskići. Njeje hakle trjeba napomnicź, so tutón konzert wobzběty sajim pola wšitkich žwjedženskich wobdźělnikow namaka. Hdyž běše ho prěnje potrjeba wobdźělnistich znamjeschkow ruče rozpschedała, je nětko druha pożpłka znamjeschkow dóschła. So by žo domisnisti charakter Kamjenskeho wičzneho a ludoweho žwjedženja wulběhnył, a jo by žo Kamjenz jako město rjaneje Palstwischčoweje hory ź jeje kražnymi rhododendrowymi a acelejowymi žadženjemi jako znamjo žwjedženja pokasał, smy žo za žwjedženske znamjeschko rozsudźili, kiž žo pěkńje wuhotowane w pjecź barbach pschedawa. Dalokož wschitzy, kotriž žo we wokrjesku za žwjedżeń sajimuja, je niemóža pola swojich bónkowych a blokowych radnikow NS-ludoweho spomóžerstwa dostacź, žo wone we wokrjesnym nawjednistwje NS-ludoweho spomożerstwa, w Lehmannez hotelu, we hotelu „Złoteho Jelenja", w hotelu „Złoteje hwězdy", w Dźiwadłowej kofejowni, w Krauschez knihicžišćerni w Gürtlerez kwětkowym domje a w Richterez drogowni na Torhowču w Kamjenzu dostanu. Wobdźělnistke znamjeschko je po wurjadnje pschihódnej płacźišnje (jenoź 50 pjenieźkow) dostacź a dawa prawo k wobdźělenju na wschěch jarjadowaniach tutoho žwjedženja a płacźi sobom jako rejwanske znamjeschko. Ludowi towaršchojo ź Kamjenskeho wokrjesa! Tak tuni a na pospschicźenjach bohaty žwjedžeń žo nikomu njemóže wjazy pospschicź.

Stari a młodźi a też cźi najmjeńschi wschudźe kražnu jatławu namakaju. Njekompdźe žo, ale kupcze žebi rhododendrowe znamjeschko a wopytajce nasch kražny žwjedžeń, kiž kóždemu trajnje w pomjatku wostanje!

S **Čornoho Khołmca.** W blišćowcźi dwórnischcža auto do wjerhanja pschindże a žo pschewali. Wožoby, kotrež w aucze jědźachu, žo kaž ź Bošim dźiwom jenoź ź lohka zranichu.

S **Hórnjeho.** Wichi wutornym njewjedrje błysk mondźelsku ratarja Reinholda Raka zabi, kotraž na tuzy žurnu wobrocźeše. Jeje dźowku, kotraž pschi njej dźěłasche, błysk pohluschi. Rakowa běšche 51 lět stara.

S **Niŕeje.** (Hatarski kursus.) Ratarski staw schlesyskeho krajneho burstwa sarjaduje hromadźe ź krajnym rytarskim swjatkom wot 7. do 8. julija 1936 w Niŕeji hatarski kursus. Nimo bohatych pschednoschkow ma žo też meliorazija Hamorowcho hata pola Krjeje, kaž też druhe projekty hatrnych meliorazijow statneje dźěłoweje žłužby wobhladacź. Wobdźělenje na kursu je darmotne, jědźna płacźizna je zhromadne wulěty ma žo pschi spočzatku kursuža sapłacźicź. Pschijsjewjenja maja žo do 3. julija na schlesyskim krajnym burstwje (Breslau 10, Matthiasplatz 5) sapodacź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Wolbramoz.** Pschi cźežkim njewjedrje, kotrež žo wutoru popołdnju wokoło 2 hodźin nad Wolkramozami (Steinigtwolmsdorf) a wokolinu rozpschesći, błysk do hospodarskich twarjenj bura Gustawa Baera dyri. Najprjedy žo brožnja sapali a woheń pschestocźi potom też na domjše a hródže. Wschě twarjenja žo do cźista spalichu. Jenoź nješćto domjazeho naporjada mózeše žo wutkowacź. Zyła nadoba młodeju mandźelskeju je žo ź wjetšeho dźěła spalika. — Też w Motydle błysk do wupłokeje antenny pola pjekarskeho mischtra Alwina Schuriga dyri. Pschi tym w domiškim wokna wubi, sujeta hornzy a druhu nadobu wó jitwje na schpundowanje a rosbi wótjerećzak. Wobdźěrjerjowy žyn, kiž bě runje wó jitwje, nadobo žmudźaju wón sacźu.

S **Habrachcźiz.** (Sakšzy płahowarjo kołow žo schadźowali.) Sobotu a njedźelu běchu žo tu zhobustawy krajneje wotrjadneje skupiny sakiich płahowari kołow ke krajnemu serdźenju seschli, so bychu ras roshlady a wuhlady rospominali, kotrež samźeram płahowarjow ko'ow kluža. Pschi zhodotnischim pohedźenju, kotrež krajny wotrjadowy skupinowy pschedsyda Faßmann ź Budyschina namjedowasche, tón na to pokaza, kajki samźer wotrjadna skupina ma. Wołzebje wuhbehny, so tóliki, kotrež wot dobrych dójnych kołow pothadźeja, žo njeźmědza sarźacź, ale za płahowanje wužicź. S tutej naprawu žu mjenujap sakšzy płahowarjo dozpěli, so je žo dokonjenje kołow pschezo dale polepschiło. Mjes tym jo w lěcźe 1925 mlokowy wunoschk kóły w pschereźu 580 kilogramow wucźini, je žo w lěcźe 1934 wunoschk tuteje kołow abo jich potomnikow na 894,5 kilogr. powjetschił. S teho žo spóznawa, so žu sakšzy płahowarjo kołow na prawym pucźu. Tola niz jenoź ź prawym wubranjom, ale też ź dobrym wothladanjom a wežnowustojnym pizowanjom žo tute wunoschki dozpěwaju. Wustajeńza, kotruž běšche Hadrachcźanska skupina sarjadowała, je wjele sajima žudźiła.

S **Pirny.** 18lětny pachoł ź Heidenawa do Lobja skoczi, žo njepschešmědzi, kak hłuboko je **za** tamnym městnje. Pschi tym na semju srajwschi žebi cźežku ranu na hłowje wubi, tak žo dyrbješe žo do chorownje dowjesć.

S **Děbelna.** (S motorskim kołom žo sabił.) Na Striegiskim mosće mjes Böhringen a Grunawom motorski koleśaŕ wo mostowu murju sawadźi. Pschi tym ź koła slecźa a žo cźežko srani. Jeho pschećeźel na sozažu, 23 lět stary Greifendorfski wobydleŕ, žo pschi tym tak cźežko srani, so w Döbelnistej chorownej wumrě. Njeboże je žo najskerje ź pschespěšnym sawinjenjom na móst stało.

Nowosće z cyłeho swěta

Rotwerjadowanje dźěłoweho cźasa w pjekarnjach.

Statne knježeŕstwo je 29. junija 1936 łakoń wo dźěłowym cźasu w pjekarnjach wobsamknło, ź kotrymž žo dźěłowy cźaš w tutych pschedewzaćach rjaduje. Sahadnje njesmě žo dale w nozy pjeź. Sapocźatk dźěła w pjekarnjach a konditornjach pak žo wo pol hodźiny pschepokoji, tak žo móže žo nětko město ½5 hodźin w 4 hodźinach ź dźěłom sapocźeć. S pschedawanjom pjekarskich a konditorskich tworow smě žo hakle rano ½7 hodźin sapocźeć.

Cźežke njewjedro nad Barlinom.

Sobotu pop. potrjechi němske hłowne město a pschedměstta nowe njewjedro, kotrež bě ź dźěła jara cźežke. Wjazy krócź błysk dyri a słowki nacźinichu we wschelakich dźělach města wulku schkodu. Wschě straże wohnjowoje woboru mějachu zyłe popołdnju polnej ruku dźěła. Zyłe cźety nadróżnoje żeleznizy njemóžachu žo dla powodźenja ża žełzu wuzywacź a też nětkotre wotrěski podsemskeje dróhi dyrbjachu žo dla powodźenja ź wobthada wjacź.

Wulki słiwk nad Sagrjebom. — Wjele milijonow schkody.

Połtsecza hodźiny dotho łibasche žo deschcź na město Sagrjeb w Juhosłowjanskej. Wón wulke dźěle města ża krótki cźaš do jězora spscheměni, ź kotrehož jenoź domy tcźachu. We hłownych dróhach města stejesche woda metr wysoko. Někotre starsche domy w pschedměstach žo pod cźežu wodow zyppnychu. Schkoda wjele milijonow wuczinja. Wobkhad w městcźe a na dwórnischcźach bě hodźiny dołho dyrbjał sastacź. Ludźo po dotalnych powěsćach do schkody njepschihódźechu.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns Dresden-Bautzen wird auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkehrsordnung vom 26. Mai 1934 der öffentliche Gemeindeweg in Weiša von der Abzweigung von der Dorfstraße bis zum Austritt aus dem Richter'schen Gehöft für den Verkehr mit Kraftwagen aller Art gesperrt.

Bautzen, am 27. Juni 1936.

Der Amtshauptmann zu Bautzen.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns zu Dresden-Bautzen wird auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkehrsordnung vom 28. Mai 1934 die Brücke über den Werkgraben der Firma E. Schlerath A. G. in Neudorf an der Spree für den Verkehr mit Kraftfahrzeugen von über 2,5 Tonnen Gesamtgewicht gesperrt.

Bautzen, am 27. Juni 1936.

Der Amtshauptmann zu Bautzen.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 4. Juli 1936 von 8—9 Uhr für die Nummern 5151—5300 rohes Rindfleisch das Pfund zu 30 Pfennigen. **Die Freibankverwaltung.**

Towaŕstwowske powěstniki.

Minakal. Serbske tow. „Statok" ma přichodny pjatk 3. julija wječor we 8 hodź. w Psowjach w Neumannec hosćencu ważnu zhromadźiznu. Kóždeho sobustawa winowatosć je, zo ju wopyta, też hosćo su lubje witani. Předsydstwo.

Sym so tu jako naslědnik knjeza

dra. Thilla

zasydlił a sym wšěm khorobnym pokładnjam připušćeny.

Rěčne hodźiny su wšědnje dopołdnja wot 9—½11 hodźin, wutoru a pjatk wječor wot ½7—8 hodźin

Telefon: Pančicy čisło 265

Dr. Erhard Henke

Pančicy, 1. julija 1936 1272

Einkoch-Apparate z thermometrom

Zawarjeńske skleńcy znamki „Tell"

Gumijowe rynčki we wšěch wulkosćach

Zawarjeńske horney wosebje płaćizny hódno dostanjeće pola firmy

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 1236

Bydleŕnje, 68 łóhańje, buchinje, półstrowane twory teć., jenotliwe meble kupnjeće tunjo pola

P. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4. — Rěkń serbscy.

Mam swoju półstrowańnju Mandźelske požčonki přijimam

Džakuju 1271

so wšitkim, kotříž su pisomnje a ertnje spytali zadźěwać, zo mój syn swoje powołanje docpěje. Tola je wša zawisć podarmo była.

P. M. w Jaseńcy

Wot **soboty, 4. julija,** mam w hródźach hotela **„Pół měsaca"** w **Budyšinje** na Zwonkownej Lawskej hasy 40 (telefon čo. 3222) zaso wulki wubjerk **wosebje dobrych, wysokosućelnych a nanowo dejacych**

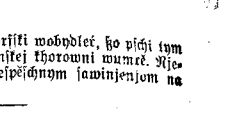

kruwow a jałojcow kaž prěnjorjadownjowych **bykow a cźělkow**

z wopism. pokhada a wysokeho dejneho wunoška, original rańšofriskeho a jeverlandskeho pokhada jara płaćizny hódno a z přihódnymi wumjenjenjemi na předań.

Bjeru też rězny skót město płaćenja.

Adolf Wulff,

ratafstwo a wikowańnja z płahowańskim skotom

Wesermünde-Geestemünde 1269

Privatny docent dr. Kästner je so z pučowanja wróćił

Domjaca kolca, 1270 najradšo dźowka ratarja, so hnydom na rycźerkubło pyta (snano ze swójbnym přizamknjenjom). Zamołwjenja pod B 8 na wudaw. Serb. Nowin

Srčnka 1260 přistaji hnydom Čorlich w Khanecach pola Pančic

Dźěcźace kolesa we wšěch wulk. a płaćiznach **J. Schieback w Budyšinje** na Mužakowskej dróży čo. 4

Su-li Waše črije roztorhane

přińdźće sej je dać **wulkoseewowanje na Žitnych wikach čo. 11** znajdźeća „Złoteje hwězdy" a „Mlokowego dwora" 44

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje posłužowanje. Na podłuchowanje móże so dočakać!

Nowiny słušeja k twojej swójbje!

Na Nowinu so zwučiš. Z njej sy runje tak zjednočeny, kaž ze swojimi lubymi. Njemožeš Nowinu zaměnić kaž košlu, dokelž jeje natura, jeje raz a mysle w njej su złožene na mysle čitarstwa. Tohodla je też swěra k Nowinje pola mnohich něšto, štož so samo wot so rozumi. Štóž léta dołho jenu Nowinu čita a ju wotskaza, dokelž je so jemu druha narěčała, wróći so najbóle zaso k swojej starej nowinje, dokelž je so tuta cyle po nim złožiła a wšitko to přinjese, štož stajnje pyta a štož parować nochce; spóznaje, zo njeje wšo jene, kotru Nowinu čitaš. Njeje so tebi runje tak ze Serbskimi Nowinami zešło!

Dźěcźace wozy, „Phönix" jězdne koła - šijace mašiny

we wulkim wubjerku, po cyłym měsće znaty jako tunje, pola firmy

Hans Popella

jězdne kola, wuporjedźerja we Kulowje w H.-Ł.

CIGARY tunje a dobre poruča

E. Simon w Serbskim Domje

na Lawskich hrjebjach 4

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 153 | Budyšin — Pjatk 3. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Negus žada požčonku wot Zwjazka ludow

Prjedawšchi abeźynski wójskowy wjednik wječich Nasibu je schtwórtk wječor generalnemu sekretarej Swjazka ludow negušowu notu pschepodał, w kotrejž žo shromadźizna namołwja, so by wo naćiskomaj resoluzijow wotkhłoźowała.

W prěnjej resoluziji dyrbja zobustawy Swjazka ludow swoju směrnu k 10. a 16. stawej pakta wosjewić, a na załkadze tuteju stawow wuprajić, **so žanu namóznu anneksiju njepschipóznaja.**

W druhej resoluziji žo knježerstwam porucža, so bychu abeźynskemu kěžorej **požčonku 10 milijonow puntow sterlingow** wobstarale. Negus žada, so by rada Swjazka ludow w tuthym smyśle wobsamkła a pak žo najprjedy s finanznym wubjerkom Swjazka ludow srěčała.

Zwjazk ludow wo Gdańsku jedna

Schtwórtk dopołdnja žo komnišar Swjazka ludow za Gdańsk, Lester, s radźinym presidentom Edenom a pólskim swonkownym ministrom Beckom rozrěčowałsche. Pschi tutej składnosći žo wobsamknu, so žo rada schtwórtk wječor ½7 hodźin k njesławnemu połdźenju swědźe, so by žo s połoženjom w Gdańšku saběrała.

Wi dowěrliwym połdźenju, kiž je žo schtwórtk wječor po shromadźiznje Swjazka ludow wotmětło, je žo wobsamkło, so žo Gdańska należnosć na radźiny dujowy porjad staji. Sdobom ma žo Gdaństi senatowy president namotniwcej, so by do Genfa pschijěł. Rada dyše łobotu w Gdańskej należnosći rěčeć.

Italscy žurnalistojo z Genfa wotjěli

Pschedstejer justizneho a polizajskeho departementa Genfskeho kantona president statneje rady Nicole běše italskim žurnalistam pschi wosewenjenju wupokazańskeho wobsamknjenja sdźělił, so maju kanton hač do połnoc wupuschćić. Dokelž pak žo jim to hakle ½11 hodźin sdźěli, połledni cźah do Italskeje pak hižo 8 minutow do 11 hodźin wotběže, žurnalistam njeběše wjazy móžno, do hotela po swoje wacoki dóńć.

Tohodla wobjamknychu, so w automobilach do waadtskeje wěsy Coppeta dojedu. 10 minutow do 12 hodźin žo awtowa kolonna s Genfa do Coppeta najtaji. W awtach sedźachu nimo wupokazanych žurnalistow italski wupósłanc w Bernje, italski generalny konsul w Genfu a mnohi pschećelsko wupokazanych nowinarjow.

Francowski programm twarjenja wójnskich łódźow so wohrožuje

Namórnistwowy wězywustojny franzowskich nowin „Petit Parisien" René Bruyere w swojim nastawku na strachi pokasuje, kiž franzowskemu programmej twarjenja wójnskich łódźow je sawjedenjom 40hodźinskeho dźěłowego tydźenja hroža. Hdyž bo wob tydźeń wósom hodźin mjenje dźěła, žo twaříli cźah podlěschi a wudawki žo powjetscha. Pschi 40hodźinskim dźěłowym tydźenju směja dźěłaćerjo na wulkich kschižakach a bitwiskich łódźach nětkle schćeć měźazow dźeše twarićej hač dotal.

Tuto prašenenje je sa franzowske knježerstwo cźim khutnische, dokelž runje na letuschim programmje wele łódźinych nowotwarow steji. Sa kto 1936 je žo natwarjenje dweju bitwiskeju łódźow, 25 000 tunow wulkeju, tśoch torpedowych cźołmow, pjeć podmórskich cźołmow a schtyrjoch spěschnych kanonowych cźołmow wotmysliło. Ale też bitwiskej łódźi „Dünkirchen" a „Straßburg" hischće njejstej dotwarjenej. Pjeć kschižakow, pjatnaće sanicźakow a dwaj podmórskaj cźołmaj maju so tehorunja hischće dotwarić.

Jendźelski hornj sejm rěč wójnskeho ministra rozpominał

W hornim sejmje je žo tśeśu rěč jendźelskeho wójnskeho ministra Duffa Coopera rosponinała, kotruž je tutón pschi swojim wobwjeze w Parisu měł. Konservatiwny lord Rennell pschećiwo temu protestowaschе, so žo Jendźelska wschelako hamtšy wupraja. Hdyž žo wo němskich namjetach jedno, je jara njebožowny wokomik, so žo wo mjenach Jendźelskeje bychu Rheinje rěčeli.

Sastupjer dźěłaćerstwa lord Arnold praji, so je žo s Duffa Cooperowej rěču wojerski swjatk měnił, kiž měł žo pschećiwo Němskej měricź. Rěčaš je w Němskej zylny pohórschk słudźił. Konservatiwny lord Middleton wot knježerstwowych ministrow wjazy dysziplinu žadasche.

Lord Halifax (satkowar tylalow) rjekny, so je žo pschi rosmołwje jeho pschejwědčenje pożnyniło, kak njemudrje je, hdyž minister wo swonkownej politiji rěčeli a žo prjedy je wschitkimi swojimi kollegami rosrěčeli. Wón je rukopiš Duffa Cooperowe rěče cźitał. W njej žo ničo wo wojerskim swjatku njepraji abo ničo, s čehož by žo mohło hudźić, so chze Jendźelska žiwoje winowatosće daloko pschez wobluk Locarnskeho srěčenja rosschěrić. Lord Halifax wospjetowasche, so žebi Jendźelska pschećelstwo s Franzowskej a Němskej pscheje.

Dr. Reischle na jendźelskej ratarskej wustajeńcy.

Wjednik stabowneho hamta pola němskeho sejmowskeho stawa dr. Reischle je wutoru wječor do Londona pschijěł. Wot tam žo do Bristola poda, hdźež wulku jendźelsku ratarsku wustajeńcu wopyta.

Też Awstralska sa spuschćenje sankcijow.

Schtwórtk dopołdnja w shromadźiznje Swjazka ludow sastupjer Awstralskeje Bruce rěčeschе. Też wón kaž wschitcy priedawschi rěčnicy rospominasche, schto ma žo w italsko-abeźynskej swadźe stacź. Potom sdźěli wobsamknjenje awstralskeho knježerstwa, kiž namjetuje, so žo sankcije spuschćeja, dokelž na jich wuspěch wjazy njeje wuhladow. Wone bychu mohle wostacź, hdy budźichu bo wschitke staty na nich wobdźělile.

Židowskeho pschestupowarja sajeli.

Winska policija je židowskeho wobhospodarja banki Siegmunda Bosela sajała. Bosel je najznaćischi awstriski spekulant powójnskeho cźasa. Mohłežе snate žu jeho njejmjenježne wězy s awstriskej pólskej nalutowarnju, pschi kotrejž je tutón statny wustaw pjenjeznje njeźmérnje schłodował. Cźeknjenje tehdomnischeho finanzneho ministra dr. Ahreza do Brasilskeje też s tuthymi njecźistymi pjenjeznymi porčinjenjemi swižowasche. Wo pschićinjenje sajesca Siegmunda Bosela žo w powěsći jenož naspomnja, so je sajaty wobschudźerskeho bankerota podhladny.

S Wina žo hischće zhoni, so je policija tśeju też Boselowu lubu Schwarzez, jeneho Boseloweho bratra, jeho prokurista Landawa a jeho sekretarku Rosenbergez sajała. Wschitcy sajeći žu židża.

Hodža wo sudetsko-němskim prašenju

Cźěšskožłowakski ministerski president Hodža je schtwórtk w senaće wo hospodarskich należnosćach a wo sudetsko-němskim prašenju rěčał. Wón žo wotbeže s manifestaziju sudetskich Němcow w Chebje saběrasche a wobrocźi žo pschećiwo Henleinowemu wuprajenju, so chze być radscho s Němskej hidźeny hač so by měł s pschećiwźiwenja pschećiwo Němskej lěpschiny.

Hodža rjekny, so knježerstwowa wjetschina swólnitwje sobudźěło němskeje kschesćansko-sozialneje strony pschichwala a so w Cźěskožłowakskej njeje hidy pschećiwo Němskej. Cźěskožłowakske knježerstwo ma nadawk, žo sa mnohich Němcow w cźěskej rěčnej krajinje runje tak starasći kaž wo sajimy Cźechow w krajinach, hdźež swjetscha Němcy bydla.

Ministerski president pokročowasche, so němska mjenschina swoju politiku, moralitku a zywilisatorsku mišiju njemóže dopjelnicź, hdyž chze žo wot Cźechow po kraju abo hewak dźělicź. Jeje wusnam leži w jeje shromadnym žiwjenju s Cźechami. Skónčnje Hodža hischće rjekny, so je połoženje němskeho ludstwa s Chebskej manifestaziju schkodowało. Cźěskožłowakske wjednistwo stajnje s Němcami liczi a narodne prašenja s nimi rosrixa, hdźež hischće njejsu rostrěbane.

*

President cźěskožłowakskeje republiki je s ruczným pismom nawjedowarja němskeje khschesćanskosozialneje strony sapósłanza Erwina Sajsicźka sa ministra bjez sastojnskeho wobwoda pomjenował.

Jenotna organizacija němskeje policije

We wutworjenju wukasa wjednika a němskeho kanzlera se 17. junija 1936 wo sjednoczenju policije w Němskej pod jenym schefom němskeje policije je žo wobthodny wobwod němskotatneho wjednika SS a schefa němskeje policije někto postajił. Wobhrabuje dźěła dotalneho polizajskeho wothdźelenja němskeho a pruskeho znutskowneho ministerstwa, politiskeje policije krajow a dźěła, kiž žu je w shlunych wuddźelenach do wobkhodneho wobwoda schefa němskeje policije sejahnyke. To žu mjes druhimi personalne należnosće wschitkich polizajskich presidentow a polizajskich direktorow, kriminalneje policije, nadawki namjesneho wobkhada, pasowe należnosće a podobne.

Němskotatny wjednik SS a schef němskeje policije je žiwoj dźěłowy wobwod do dweju dźěłow rosdźělił, do hłownego hamta porjadoweje policije a do hłownego hamta bjesstrachowneje policije. Sa schefa porjadoweje policije je žo general policije a wjednik wyschicheje SS-skupiny Kurt **Daluege** pomjenował, sa schefa bjesstrachoweje policije pak wjednik SS-skupiny **Heydrich.**

Hłowny hamt porjadoweje policije wobhrabuje organisatorske, wožobinske, hospodarske, sarjadnike należnosće a prawne prašenja zyrkje uniformowaneje policije němskeho stata, potajkim schkitaju policiju (s wobthadowej policiju), žandarmstwo, gmejnsku policiju a sarjadnicu policiju.

Hłowny hamt bjesstrachoweje policije wobhrabuje nimo nowych nadawkow a dotalneho dźěła politiskeje policije też organisatorske, wožobinske a hospodarske należnosće kriminalneje policije, so je we hłownym hamcze bjesstrachoweje policije wscha njeuniformowana wukonjaza policija Němskeje sjednoczena.

Dobrowólne ratarske dźěło za žónsku młodźinu

Ratarstwo trjeba wschitke dźěławe mohy, kiž žu někak dostacź. Stat a strona žo prózujetaj, so byschtaj też holzy k pomocy do ratarstwa pschiwjedłoj. Hdyž žo dźěłowa kluža la za žónsku młodźinu sawjedże (kiž je žo sakonsiy hižo postajiła), potom j njej pomoc sa ratarstwo nastanje.

Němski znutskowny minister a němski dźěłowy wjednik staj też ja to, **so holzy, kiž žu starsche hač 17 lět, njetrjebaju do pschichodneje dźěłoweje klužby sa žónsku młodźinu, hdyž móža dopokazacź, so žu psched 1. oktobrom 1937 znajmjenschsa 9 měźazow w ratarstwje dźěłale.**

Tu njeje rosdźěla, hacź žu holzy w swobodnje wucźinjenym ratarskim dźěle stejale, w ratarskej pomocy byle abo w pscheschulowańskim lěhwje sa BdM. pschebywale. Gmejnski pschedstejer dyrbi jich dźěło w ratarstwje s wuzwědźenjom wobkrućić.

Sakske knježerstwo přećiwo skradźnemu dźěłu

Sakski minister sa hospodarstwo a dźěło Lenk je tónle wukas wudał: „Schtož wožobam, wo kotrychž wě abo dyrbi wědźeć, so bjesdźěłostnu abo spomožersku podpieru dostawaju, dawa sa mjdu dźěłacź, žo j pjenjezným khłostjanom hacź do 150 hrivnow khłosta, we wožebje cźeźkich padach j jatbu hacź do dweju njedźel. Tute postajenja njepłacża, hdyž žo dźěłacź dawa wožobam, kiž je dźěłowy hamt dźěłodawarjej pschipokałał abo wo kotrejž dźěle a wucźinjenej mjdźe je dźěłodawar pschiwzaty dźěłowemu hamtej sdźělił."

Swjatočnosće za krala Hendricha w Quedlinburgu

Psched 1000 lětami, 2. julija, je znaty němski kral Hendrich I. wumrěł. S tuteje pschiležnosće žo w Quedlinburgu, hdźež je jeho row, wulke swjatočnosće wotměchu. Němskotatny wjednik SS Himmler wjesche wopomnjeńsku rěč a krala Hendricha jako jednoczerja němskich spłahow zławjeschе. Lud běšche žo po tyšazoch na zwjedżeń sešoł.

„LZ Hindenburg" najspěšnišo ocean přeletał

Kaž němska mótśa wiedrańša powě, je powětron „Hindenburg" šchwórtk rano 1:48 hodź. do Newyorka dolećał. Powětron běše ſ Frankfurta hać do Newyorka jenož 50 hodźin lećał. Nad połnóznym Atlantiſkim ozeanom je přichódne wětry wuži. **Tohodla bu tuto lećenje najspěšnišo přeporučkowanje ozeana, kiž je ſo powětronam dotal poradźiło.**

Powětron je šchwórtk rano 10 minutow do 4 hodźin Newyorkskeho czaſa nad letanišćom w Lakehurſtu přischlećał. Tak je zu'y puć ſ Frankfurta do Lakehurſta jenož 51 hodźin a 29 minutow trał. To je 8 hodźin mjenje hać dotalne najspěšnišo lećenje wuežinješe.

Ro·horlenje Fl·mow w belgiskej komorje

W belgiſkej komorze wutoru narodnoſlawiſki sapósłanc Debacker ſ interpellaziju žadaše, so bychu ſo wojazy puſchczili, kotśiž mějachu ſo porjadnje na tónzu meje puſchczeć, ale ſo ſ wukasom wójnſkeho ministra na njewěſty czaſ pod chorhojemi dźerža.

Interpellazija ſo pſcheczíwo naprawje měrjeſche, kiž běſche prjedawſchi minister ſa krajne ſakitanje Devěſe pſchewjedł. Pſchi rosmołwje bórźdźe k wótremu wurěčowanju mjes Flamami a Devěſenom, kiž nětkole jako liberalny sapósłanc komorje pſchiſłuſcha. Jako Debacker rjekny, ſo Flamojo ſ kommunistami, kiž chcedźa Belgiſku do fronty ruſko-franzowſkeho wojeſkeho ſwiſka ſcabnyć, ſobu njeńdu, komorny preſident Hymans wuſtupi a Flamu k porjadej namołwjeſche.

Potom nowy minister ſa krajne ſakitanje general Denis na interpellaziju wotmołwi. Jako pórca franzowſkeje rěčeć, Flamojo proteſtowachu a žadachu wotmołwu w ſwojej rěči. Teſ tu komorny preſident ſapſchimny praſizy, ſo może w komorje kóždy rěčeć, w kotrej rěči chce. Hdyž general Denis rjekny, ſo knježeſtwo roſsudźa, hdy ſo poblěſchena wojerſka ſłužba ſkónči, wſchitcy Flamojo wótſtje proteſtowachu.

Pſchi rosmołwje ſo teſ kommunistojo ſlamſkej interpellaziji pſchiſtamknychu. Narodnoſlawiſki sapósłanc Romſée w ſwojej ſkónčnjej rěči praji, ſo ſu wojazy ſ woporom njepſchemyſlnje politiki, ſ kotrejž je wójnſki minister Devěſe ſaporčał. Sapósłanc reſoluziju pſchedpokaži, ſ kotrejž ſo komora namołwja, ſo by wot knježeſtwa wotſtronjenja podleſcheneho ſłužbneho czaſa żadała. Na to Devěſe napiſcheſiwmu reſoluziju ſapoda, ſ kotrejž ſo knježeſtwu dowěrjenje wupraji.

Židowſki „ſwětowy kongreß" w Genfu.

Sa czaſ wot 8. hać do 14. auguſta je ſo židowſki ſwětowy kongreß do Genfa ſwołał. Kongreß ſhadźuje ſo w tym ſamym twarjenju, w kotrymž ſo teſ kóžde lěto ſhromadźiſny Swjazka ludow wotměrjeju.

Krwawne nieměry ratařskich dźěłaćerjow w Pólskej

Na jenym kuble blizko Rudkow w Lwowſkim wójewodſtwje je wothdźelenje poliſistow do ratařſkich dźěłaćerjow ſrašyło: Na kuble, kiž ſo Oſtrow Tuliglowſki mjenuje, běchu ſo ſaſonſcy dźěłaćerjo pſchiſtajili. Wjeſnjenjo pak tutym hižom někotre dny njedowolichu dźěłać. Żadachu, ſo bychu ſo ſaſonſkeje dźěłaćerjo puſchcili a ſo wotſpet do nich dachu. Poliſija ſo ſkaſa, ſo by porjad ſčinika. Roſhorjeni wjeſnjenjo pak ſo na poliſiſtach pſchepſchimachu, ſo dyrbjachu ſo tuchi ſ ſtrělenjom wobaraċ. **Pſchi tym ſtrělachu wołoſow ſaſtrělichu a ti wołoſy ſranichu.**

Teſ w Krzeczowizach w Przeworſkim wokrjeſu w Galiziſkej je k podobnym njeměrom dóſchło. Tam **ſtrajkowazy ratařſkich dźěłaćerjo a poliziſtoſ krwawnje ſrašychu.** Kommunitiſkim agitatorjo ratařſkich dźěłaćerjow k nadobnej na poliziju naſcheſzowachu. Poliziſta dyrbjeſche ſo k tomu wobaraċ. **Pſchi tym ſo wołoſom wołoſow mori. Kelko je ſo ſranito, dotal njeje znate.**

Hišće wjacy hać 150 000 strajkowacych w Francowskej

Schtwórtk je ſo ſ Pariſa powěſło, ſo w Franzowſkej hiſchcze 154 302 wołoſow ſtraikuje.

W Metzkej prefekturje ſu ſo po dleſchich wuradźowanjach dojednali. Wobſamknu ſo, ſo mějachu dźěłaćerjo ſchtwórtk rano fabriki wopuſchczeć, kiž běchu wobſadźili, a ſo maju po móżnoſći bórzy ſaſo ſapoczeć dźěłać.

W Lothrinſkej ſu nowe ſtraiſti wudyrile a to w Burbachu, Angevillerſu, Hayangenje, Fontayn a Rencourtu. Strajkowazy dźěłaćerjo dźěłarnje wobſadźichu.

W Lillu je prefekt nowinaćeſki ſtrajk ſe ſwojim roſrišanjom ſłóncził.

W Nizzy ſu ſo w nozy k ſchtwórtkej w hoſcenzaſkim we vakhwilnje dojednali. Hotele pſchi franzowſkej Riwierje ſo ſchwórtk ſaſo wotewrichu. Jednanja we ſenotmy wobłukowny tarif pak ſo hiſchcze njeſu ſłónczile.

W Pariſkim nowinaſtwje ſu nakładniſy a ſtajerjo roſrišanje dźěłoweho minitra žadali. Wobě ſtronje małej roſsudźićej, hać ſo roſrišanje pſchijima abo niz.

Nowe njeměry w Alǒerskej

W franzowſkej Algerſkej je ſrjedu k nowym njeměram dóſchło. Pſchi krwawnych ſražejach dyrbjachu wojazy porjad wobnowiċ. Lěwizarſke elementy ſhromadźichu na radnizy w Moſtaganemje cżerwjenu khorhoj; wupowěſtnjeċ. To k cżeſkim pukam ſ nazionaliſtami dowjedże.

Skónčnje ſo ſtěleſche. Někotre wołoſy ſo ſranichu. Żandarmoſo dyrbjachu ſakrocżiċ a pſchecżiwnikow roſehnaċ. Někotrych demonſtrantow ſajachu. Wot wonka ſo wojazy pſchiwjeſechu, ſo bychu porjad w měſeſe wobnowili.

W Algerſkej ſrjedu teſ ſtrajkowazy a poliziſtoſo bo ſo ſrahychu. Poliziſtaj ſo ſranichtaj. Poliziſa je dźewjeċ wołoſow ſajała, ſchtyrjoch Europjanow a pjeċ domorodnych.

Nowe krwawne njeskutki w Španiskej

W katalanſkim hłownym měſcze Barcelonje ſu direktora nohajowoje fabriki nadpadnyli. Jako wón w awtomobilu ſ fabriki wujědże, druhi awto, w kotrymž ſchtyrjo njeſnaċi muſojo ſedźachu, jeho wóſ pſchesċěkny. W tutym wotmiłu njeſnaċi ſ maſchinſkej ſtrělbu do direktora ſtrělachu. Někotre kulki jeho trjechichu a morichu.

Tuta žo, ſo ſu nadpadnizy anarchiſtiſzy ſyndikaliſtoſo. Tuzi ſo ſ wjednifwom fabriki wadźachu a žadachu, ſo bychu ſo dźěłaćerjo puſchczili, kotśiž dźěłaćeſkemu ſwjaſej anarchiſtiſkich ſyndikaliſtow C. N. T. njeſpodobnje ſtrělachu.

W Madridże njeſnaċi ſtóſtnizy pſchiſtajenja khlěbowe pjekarnje ſatſtrělichu, jako ſe ſwojeho wobydlenja pſchinidże. Pſchiſtajenjo ſozialdemokratiſkemu dźěłaćerſkemu ſwjaſej U. G. T. pſchiſłuſchnicheſche.

Schtwórtk pſchipołdnju w Madridże na nowotwarjene někotre poſthody wyſokeho doma bombje roſbuchnyſchtej, kiž tójſcho ſchkody naczinjeſchtej. Wobožne, kiž nimo dźěłachtej, ſo ſranichtej. Na dróhy ſwonka Madrida muja namałachu, kiž běſche cżeſko ſranjeny. Njeſnaċi ludźo běchu jeho nadpadnyli.

Somodźěłace domjace připrawy za wodu, kaž też **pumpy**
wšěch druzin a wulkosćow. Nowa
pumpa za wobsykanje zahrodow
poskića techniſke a wudawkowe lěpšiny
Zelezowy dwór Joh. **MIESSNER**
1273 w Budyšinje na Žitnych wikach

Ze Serbow

W Budyšinje, 3. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Pola błaznow je mjelčenje najwjetši khumšt.

— **Wo wjedrje.** W tutych dnjach je ſo wjedro dospołnje pſchemėnilo. Nižina ſ ranja Jendźelſkeje ſćele khłódny mórſki powětr do naſchich ſtron. Tutón khłódny powětr je cżopły a ſuchi powětr wotſtronił, kiž běſche dotal nad zyłej ſrjedźnjej Europu leżał. Nižina ſ khwilemi mróżele a dešcżeše ſ nam ſcjele. To najſterje też jutſje hiſchcze tak woſtanje. Mórſki powětr ji nowu móz pſchinoſchca. — Jutſje ſobotu ſłónczko 3,52 hodź. ſkhadża a ſo 8,16 hodź. ſkowa. Mjeſaċ ſkhadża jutſje wječor 8,08 hodź. a ſkowa ſo rano 3,21 hodź. Jutſje mamy połny mjeſaċ. — Wczera wjecżor w 7 hodź. barometer 744, dźenſa rano we 8 hodź. barometer 744,5.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſobotu: Hiſchcze njewołſtajne a khłódne wjedro.

★

— **Faraż Kapler ſo ſa prěnjeho ſararja Michałſkeje wołady wuſwolił.** Zyrkwiniſke ſaſtupjerſtwo Budyſkeje Michałſkeje wołady je ſararja Kaplerja ſa prěnjeho ſararja pſchi Michałſkej zyrkwi wot 1. oktobra t. l. jenohłóſnje wuſwoliło.

— **40letny wobkhodny jubilej.** Firma Max Hiller wobkhod ſe ſchewzowſkimi potrjebami ſwój 40letny wobkhodny jubilej ſwjeċi. Wobkhod ſałoži w lěcze 1896 pſchekupz Max Hiller. Nětcżiſchi wobſjedźer je pſchekupz Herbert Döring. Tutón je wobkhodne měſtnoſcże do Sserbſkeho Domu pſchi Lawſkich hrjebjach cżo. 4 pſchepołožił.

S **Běłſchez.** Hribarjo ſu w tutym lěcże hižo rjane ſběranje měli. Też ſchcżipanje holanſkich jahodow je lětſa jara wunoſchne. W ſwitku ſ tym ſo na to pokaſuje, ſo wſchċi hajnik Klicż w Lubjenju tkartki ſa jahodarjow a hribarjow po 50 pf. wudawa. Khudži ludźo pak wol wjeſneho ſarjadniſtwa darmotne tkartki doſtawaju. Sa Běłſchez je pſchiſłuſchny hur Bjenada wudawa. Trěbne je, ſo ſo na to pokaża, ſo też gmejnſke a priwatne lěſy njeſu ſ tutych poſtajerjow wuſamknjene. Schtóż ſo bjes tkartki w lěſu poriechi, ſo połhkota.

S **Delnjeje Hórki.** (Smuċowanja ſ němſkimi wowcżiſkimi pſanni.) Sjednoċzeńſtwo ſa němſke wowcżeſke pſby, wjeſna ſkupina we Mulkej Dubrawje wuwjedże tu ſe ſwojimi pſanni najſchelakoriſche ſmuċowanja. Běſche to radoſcż, tutym ſmuċowanjam pſchihladowaċ. Kóżdy móżeſche wobkedźbowaċ, kak wjednik a jeho poſ hromadźe dźěłaſchtaj. Wobeſhe ſwjeſelaze běchu ſmuċowanja we wodźe. Mulko-Dubrawſka ſkupina hakle někotre njedźele wobſteji, tola najwjazy ſobuſtawow liczi ſo k ſtarym naſhonitym kynologam (ſnajerjam pſow), kotśiž hižo 10 hać

10 serijow *Schlager-koferow* 1274
w mojim wulkim woknje kožanych tworow widźiće
C. Albert na Lawskich hrjebjach 10

Boži wječor

Spiſał Wjeleměr.

4] (Pokračowanje.)

Běch doma. Wěſo ſo wſchitzy dźiwachu, hdyž do ſtwy ſaſtupich, wotczakowachu mje tola hakle ſa poł łeta! Wina jeho bě ruċze wulkabżena a někto napraſchowach ſo, ſchto bě ſo bjes tym ſtało! Sa bych Hańżu ſaſo poſtrowił, dołho njeczakach a mało wjeczorow, dołhich ſymſkich wjeczorow ſańdźe, kotrež njebych pſchecżinił w towaſtſtwje ſ Hańżu. Dyrbjeſche pſchińcż k nam na pſchaſu a někt, hdyž mójach tak dołho ſ njej hromadźe być, a bjes pſchetorhnjenja ſo ſabawjeċ, někt ſpóſnach, ſchtóż prjedy njemóżach pytnyċ; někt mójach wobkedźbowaċ kóżdy ſaċiſchċi, kiž ſo prjedy bóle ſaſcżini pſches ſem a tam,nuts a won chodżenje, pſchi cżimż ſo myſle tak łohżo roſpjerſchuja. Někt poczża ſo mi **wotewrjeċ**, każ lubohny pupk ſo roſwije ſ róži, jeje zdła cżuċziwa wutroba ſe ſwojimi ſaczuċzemi, kiż tak zyle mojim ſo runachu; widżach jaſnje, ſo też wona mje rady widźi, ſo je moja ſabawa ji ſajimawa — by dha hewak ſama pſchiſchła k nam na pſchaſu, mjes tym ſo druhe hołzy we wulkim towaſtſtwje wjeſele wjeczory pſchecżinichu? — A huſto, hdyž tołle w hromadźe ſedżachmoj, huſto bě mi, jako bych dyrbjał ju wlaeż ſa ruċzku a ji rjeż, ſo by mi była dobra — a bědżeſche wutroba ſ bojaſnoſcżu, kotraż kóżdy ras ſaſo podtłóżi hnutnoſcż: ſ bolośmej wutrobu widżach ju kóżdy wjeczor ſaſo wotenċ. Tak pſchibliżi ſo Boži wjecżor, kiž dyrbjeſche mi ſboże pſchinjeſeċ.

Běſche to pſched pjeczimi łětami. O kak rjany bě mi tehdy Boži wjecżor, prěni, kotryż mójach ſaſo po dołhim cżaſu doma mjes ſwojimi ſwjeċzicżkami! Huſto běch w dałokoſcżi ſpominał na dny bżeċzatſtwa, kotreż pſchedſtajachu ſo mi tak rjane a ſbożowne; huſto běch żełbi żadał, pſcheżadżeny być do domiſny mjes ſwój lud, wobławdaċ a wobnowiċ waſchnja, kotreż běchu w małoſcżi też moje — nětko dże to wjazy njeběchu, hdyż běch mjes zuſnymi ludźimi, kotrychż waſchnje ſo mi njeſpodobaſche, kotreż pak dyrbjach tola ſbohużiniċ, każ ſchtom, pſcheſadżeny do ſymniſcheje kajiny ſo dyrbi ſpokojiċ ſ rědkim deſcheżikom a ſ pſchiſtrowanej wodu, mjes tym ſo pſredy jeho ſtajnje nózna roża woſchewjeſche. Ach cżemne dopomnjeċze cżini nam wjeſele, jónu wuživane, tak rjane a wabjaze, byrnjeż nam tehdy wſchédne błyło. Tak też ja myſlach jeno na domjaze Boże dźěcżo ... a nětko bě ſo moje ſ pſchecże tak rjenadżiżu dopjelnilo. Kak wjeſelach ſo na wobradżenje: a bohużel, jara bohaċze mje dobra maċzeſka woddarì! —

Pſchi tym myſlach ſtajnje na Hańżu: chżych ji daċ nęſchto k Bożemu ſbożu, a tola njewědżach, ſchto, a wſyche teho dże njeſmědżeſche nichtó wo tym wědżeċ! — Tu ſo dopomnich, ſo běch, jako maſymu jabłuka ſcheſipach, dwe rjanej wulkej, na jenej haſży hromadu ſroſcżenej jabłuczy ju namakał, na kotrymaj mějach tehdy wulke wjeſele dla jeju różowych liczkow. A běch żełbi jej tehdy ſthował, wotſamanwſchi wobe na haſży ſ liſcżjom a njemyſlach, ſo budżetej mi nětko tak derje ſłużiċ. Liſcżo bě ſtrjadło, tola pomhach żełbi ſ tym, ſo jěwowu haſżu, ſ cżimż bě naſch dom dożuku wopleċzeny, tak wokoło ſwich, ſo ho ſdaſche, jako bychu jabłuzy a haſżi hakle runje ſe ſchtoma błyle wottamane. Tole wſchło pſchiwjaſach ſprózne na żerdku, a donjeſech pſched Hańżine wokno, tak ſo móżeſche to też po cżmje derje pytnyċ. „Hacż drje mi rosumi, hdyż to namaka", myſlach a woteńdżech mjeſcżo a njewidżany, każ běch pſchiſchoł. —

Wróċzich ſo ſaſo domoj. A njetrajeche dołho, pſchiniże Hańża k nam, jaka by jej ſchtó moje myſle woſſewiſ; maċ runje njeběch wó ſjtwje a tuż běchmoj ſamaj. Runje chżych ji wupraſiċ ſwoje wjeſele na jeje wopytanju, jako wona tajnje ſo ſmiežo, bliże ſtupi a rjekny: „Hdyż tola nihdy ſo pola naż njepokaſach, ſym tebi dyrbjała ſama pſchinjeſeċ, ſchtož je tebi pola naż Boże dźěcżo rozdżiło." A ſ tym poczża na blido ſkaſcż wſchelake rjane wěſy: „to wot Běłkej nana, to wot maċzerje, wot Pětra a to..." „To wot tebje?" wuſkſchiknych ſ wjeſelom — a wona pſchepoda mi rjanu ſidżanu tobakowu móſcheń prażiży. „to ſa te rjane pěżnje, ſ kotrymiż ſy mje tak huſto ſawjeſelował."

Lědom móżach někotre ſłowa dżała wupraſiċ, tak mi to wſcho myſle pſchetorhny. A hdyż wona tak rjana pſchede mnu ſtejeſche, pſcheċzelnje no mnje hladajo, tu njemóżach ſo ſdżerżeċ a ſabywſchi ſwoju prjedawſchu bojaſnoſcż, dyrbjach ji ſe ſahoritym ſłowami wurajeċ:

„Hańża, radoſcż moja, lubuiu eſe, chżeſch mi bowolicż, ſabyċż we wołſożaſej twojej błiſkoſcżi horja, kiż ſym tebje dla wuſtał? O njeſtorcż mje wot ſo ...! Sklowa ſo mi ſahaċzichu, hacż jeje wócżzy ſ mojimaj ſo trjechiſchtej — njebjo luboſcże ſo w nimaj błyſchcżeſche. A ſo ſchiliwſchi ſo jeje różoſte liczko dóſtmy mojeho horjazeho wobliċza, „cżi bowolicż?" ſchepżaio ſ hłoſom, kotryż ſyſły radoſcże wuwabi mojemu wócżku. „O mój Michale, hych tola mohła praſiċ tebi, każ jara mje twoja luboſcż ſwjeſela, mohła tebi pokaſaċ wyſkazu, pukotazu ſwoju wutrobu! Teſi pſchiſłuſcheċz, to je ſboże, kaiżeż njeſu wupraſiċ mohła twoja najnéżniſcha pżeżeń, pſchi kotrejż drje mohł ſo dżeċ mi taſki kraſny ſżón!" —

(Pokračowanje ſcżehuje.)

15 lět słowneńm zwjazkej za płahowanje němskich wowčerskich płowow pschiskluschoja. Se zwučowanjow žo sposna, ke kotrym wurjadnym dokonjenjam je němski wowčerski pos Hmany, schtož žo lědy wot druheje ražy dozpječ abo pschečerschnyć hodži.

S **Wulteje Dubrawy.** Swoje 83. narodniny mózne pschedu tudyschi tyschešiki mischtr na wotpoczinku knjes Jan Schtoda se swojej tehorunja we wusokej starobje Jezajej mandželskej a se swojimi dźěćimi a wnuczkami cźiły a strowy wošiwjecźicź. Knjes Schkoda je dolholětny cźitał naschich Sserbskich Nowin. Pschesjemy jemu, so by mohł hischcźe prawje dołho cźiły a strowy swój w kole swojich lubych wjeczor žiwjenja wužiwacź.

S **Lětonja.** Wječera wjeczor 349 hodźin sta žo we Lětonju pola Sp. leżownoscźe lohke njeschoże z motorskim kolesom, kotrež mózesche cźeschce leżbywši měcź. Motorski kolesar pschijědże z Porschchišich stron někak z 20kilometrowej spěchnosću, nadobo jedyn pos z pschérowa wuskoci a sabeža motorskemu kolesarjej do koła, so tuton padże a žo lohko wobodrě. Motorske kolo žo cźeschce wobschkodźi, tak so dyrbjeschce žo z nim do blížšeje wuporjedźerńte podacź. Wobhdźerjo pšow a druhich swěriatow, kedźbujuce na swoje swěrjata, so wone zwodobnje na dróhu wokolo njeběhaju, pschetož nastatu schkodu dyrbješe zarunacź.

S **Porschći.** (Stawniske powěsče.) Narodźenja: 5. 4. Arnoschtej Mórcinej Scholcze, skladnikej w Kubschizach, žyn. 13. 4. Janej Arnoschtej Hajnje, katarjej w Pschiwcźizach, žyn. 13. 4. Hermannej Janej Schmidtej, pohonczej w Pschiwcźizach, žyn. 14. 6. Richardej Maksej Müllerej, katarskemu dźěłaczerjej w Budyschinku, dźowka. 24. 6. Janej Augustej Subjenej, wobhladarjej mjasa w Pschiwcźizach, žyn. — Sso swěrowachu: 16. 5. Richard Pawol Khěžnik, katarski dźěłaczer w Porschizach, z Friedu Linu Försterez mjen. Wünschez, katarskej dźěłaczerku w Porschizach. 23. 5. Jurij Kurt Wünscha, skalař we Wyškej, z Hanu Helenu Herzogez, domjazej dźowku w Krakezach. 31. 5. Maks Waltar Rodschinka, katarski dźěłaczer w Pschiwcźizach, z Hanu Helenu Hausiz, katarskej dźěłaczerku w Pschiwcźizach. 1. 6. Maks Oswald Rychtař, młynsti pomognik w Cźornjowje, z Hanu Theresu Kotwizez, domjazej dźowku w Porschizach. 13. 6. Waltar Erich Zabr, katarski dźěłaczer we Wadezach, z Marhatu Augustu Scholcźiz, domjazej dźowku w Budyschinku. — Wumrěli: 4. 4. Jurij August Michalk, katař w Porschizach, 82 lět. 9. 4. Jan Lehmann, wumjenjkař w Porschizach, 86 lět. 17. 5. Marja Madlena Grollmußowa rodz. Jakubez, rentnarka w Porschizach, 72 lět. 29. 5. Maria Theresija Hermanowa wdowa swob. Linzyna rodz. Krjeczmarjez, invalidna rentnarka w Budyschinku, 73 lět. 31. 5. Jan Arnoscht Hohlseld, muriet a rentnar w Budyschinku, 71 lět. 20. 6. Marja Augusta swob. Miermina, rodz. Hartsteinez, wumjenjkarka w Pschiwcźizach, 77 lět.

S **Barta.** (Njeboże z motorskim kolom.) Pschi pschejescźěhnjenju sapschaha, kotrež porjadnje na prawym boku jědźeschce, bě žo dźěłaczerjej Reimarej pschi zyglnym deschcźu pscheshlad wsak. Sawadźi se swojim motorskim kolom wo wós a padny. Pschi tym zebi ranu na prawej delnjej nosy nabi. Też motorske kolo žo wobschkodźi. Pomozne ruzy donjeschechu sjeboženeho do domu, hdźež žo jemu prěnja pomoz posłiči. Dr. Pětranz z Maleschez swěsći pschecerażenje krwě.

S **Mósporka.** Cźežke njeschoże žo tu žrjedu wjeczor sta. Młodaj muzej jědźeschtaj na motorskim kole po Dwórnischczowej dróhy dele. Wjednik kola pak njemócźesche sawinjenje wobhěcź a sajědże do tam stejazeho domu. Srażenje bě tak zylne, so wjednik kola pscheš dele puschczenu žalusiju do bydlenja slecźa. Na dobre šoze wotnu njebě sacźinjene. Pschi tym zebi ruku dwójzy slama a koleno rosbi. Jeho do khorownje do Habrachcźa dowjeschechu. Jeho pschewodźeć na soziusu je strožel wotewdźe. Kolo je žo pschi tym zyle rosbiko.

S **Wbohowa** pola Roswodez. W nozy k 1. julijej je žo liščka do kurjenza bura Marx Grubla sadobyła a je tam 80 dźesaczą njedźel starych putkow zakuschała. Mjes nimi bě tež 20 młodych trutow. Dźěl zakuzeneho mu rubka je zebi wotnjeschka. Liščki žu žo w naschej wokolnje zhěrko jara rosmnožiše a tehodła je žo kóždemu wobhdźerjej drobneho zwótu radźi, so by jón prawie derje zamkał a zhował, so by žo tak psched schkodu schittał.

S **Konjez-Semjerdźazeje.** Maczerjam žo rada podawa žrjedu 8. julija 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w Konjezach w schuli a 1/4 hodźin w Semjerdźazej w hoscźencu.

S **Khróšcźiz.** Mjes tym so staj žo najwušši jeczmjeń a rěpik hižo zazyknyl, widźimy mjeńsche lenowe zahony w najeschšim kčežowje. Módra barba kčeženja tuteje tak trěbneje rosliny kóždemu napaduje.

S **Khróšcźiz.** S 30. junliom skónči knjezna Rózneraz z Budyschina zwoje pruhowanske léto na tudyschej ludowej schuli. Tuto městno žo z 1. julijom z pomozným wučerjom Arnoschtom Scholzom z Ramnowa wobsadźi. Nimo teho tutón tež hischcźe 6 hodźin we Wotrowje wucźi. Wulke prózdniny zapoczinu žo tu 15. julija a skónczu žo 12. augusta.

S **Banczi.** Maczerjam žo rada podawa piatk 10. julija 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w młodźinowni.

S **Kamjenza.** Wot statneho zwjazka za powětrowy schkit Njebjelczańskeje wieśneje skupiny žinu scźěhowazy schkitaj za wojsewjenje dostali: Dla zapowědzenja skuzy by w powětrownym schkicźe dyrbjeschce žo w kulowe cźa. 40 hodźazy schewski mischtr J. Mark polizajazy pokhtostarz. Mark žo mjes druhim wupraji, so dyrbi zwojim wobhdźownym pschecźelam hakle potom posłužiš, hdyž maja žo klamy zakoliźaz zamknyć a potom dyrbi měr měcź.

S **Góstow** (Kirchhain). Wschi wotmorniczkim cźeschce njewjedrje błysk 125stneho zwna Hanja Jelesinskeho zastonika Rappa zabi, kiž chcyzke spěschnje se swojim kolom žo domoj wróczicź. Jeho pschewodźaza Marja Schüsserowa pschi twm z koła padny a žo pobuschi. Też hewak ku błysku wschudże wiele schkody nacźinischе. Se slimkom žednoczene deschcze wožebje na polach Boże žita k semi jbichu.

*

S **Rumbórka.** Pschi cźeżkim njewjedrje wutoru popołdnju je błysk we wokolinje Rumbórka wjazy. Króz dyrił a zapalił. Tak na pschitkad dyri błyk runje we wolomiku do zyntawownje w Frankensteinje, jako chyzku tam hascherjo alarmowazej sirenje trubicź dacź. Wschitzy tjo žo k semi swjescźechu, a jim ruzy wokromischtej. W Delnim Ebrenberu dyri błysk do wulkeho duba pschi burskim statoku a pschestocźi tam na nowu bróžnju, w kotrejž žo wschź krnowe a zkomowe zkłady a wjele ratarskich maschinow spalichu. Pschi hascherskim dźěłach trubjesche žo k nowemu wohnjeji, kotryž bě we domiskim Marije Eichleroweje nastał. Tam bě błysk do wuhenja sajěł a pod stěchu zkładzene walczki zapalił. Dale triechi błysk do 'e zkomu kmetsko drjewjaneho twarzenja Wiazkawa Wirschawa Wirschela, kotrež žo docźista zvali. Pschi hascherskich dźěłach dyri dalschi błysk do žo palazeho doma a hascherjow do naiwjetscheho straca stajl. Jedyn z nich žo cźežko srani. Se slimkej podobnymi deschcźemi a krupybicźom žo wschudże na polach a na kukach wulka schkoda nacźini.

Posledn'e politiske powěsće

Sowjetiskorusy offizjerow jako špionow w Jendželskej.

W jenej bronjowej fabrizy w jendželskim městje Lancasteru zjisłich špionow sajachu. Sajezi žu zowjetiskorusy offizjerow.

Amerika chce wulke lětaniščа připrawić

Wójnske ministerstwo Sjednoczenych statow je někotrym offizjeram poruczało, so bychu bliško města Fairbanka w Aljaschzy pschihódne městno za wulke lětanischczo wuhlědźili. Lětanischczo dyrbi być tak wulke, so móza žo wschitke wojerske lětadła, kotrychž je 1000, za 24 hodźin na lětaniischczo puschczicź.

Amerikanske wójsko chze hischcźe wjazy taziich strotegiskich lětaniischczow pschihotowicź. Najprjedy je žedi zudom lětaniischczow wotmyslilo, kiž žo najskerje wosrjedź wulkeho ristowka mjes mějtami Spokanom w stacźe Washington, mjes Portlandom w stacźe Oregonje a mjes Saltlake-Zity w stacźe Utah pschipraunja.

Pschi tutej powěsći žo na zlowa zwědka dopomina, kiž je tutón psched někotrymi měsazami psched pschepytowazym wubjerkom amerikanskeho kongresa prajił. Tutón zwědź tehdy rjekny, so 250 cźołmow z japanskimi-rezerwnymi offizjerami stajnje psched mórskim brjohom Aljaschki jědźi. Cźołmy žu žo z worzla natwarile a samóza bjes pschetorhnjenja 8000 mil daloko jěcź.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 3. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendželski punt	12,445	100 českosk. krónow	10,295
100 swajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza, 2. julija. Burza wotewri naiprjedy w njejednotnym połoženju. Wulkhadźejo z montanowych wikow pak po połstajenju prěnich kurzow nasta powschittowne skrucźenje, kotrež žo zdźěła z tym wujašni, so pschedleżazym małym pschikasam wotpschedawanja napschecźiwo njeslejachu. Renty mějachu cźiche wiki.

Barlinske žitne wulkowiki. Skedźbnosć na Barlinskich wulkowikach wenuze žo pschezo bóle postajenjam za nowe žitne hospodarske léto, kotrež žo w najbliščim cźasu wosjewja. Wobrot pobihuje žo w měrnych kolijach a wostawa na kryzke nainuschischeje potrjeby wobmjesowany. Za pschenżu a rožku pschedleża jenoż mało kupowanskich pschikasow. Na druhej stronje je na mukowych wikach směrowanje nastało, tak so móza młynny trěbne wumlkowańske žita w měrie nakupowacź. Za pjezowańske samery žo pschenża pyta. Dowos wowsa je dosci hobaty, zadane a nafticźene płacźiny pak su jara rozdźělne. Pjezowańske jeczmjenje starych žnjow žo jenoż tu a tam wobkedźbuja. S nowym jeczmjenjom njeje žo wobkhod hischcźe zapoczał.

Wežera płaceźiche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki N 8: 8,60 hr., N 11: 8,75 hr., — jeczmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 10,25 hr., rožka 8,60 hr., nałetni jeczmjeń 8,90—9,40 hr., najmjiti jeczmjeń 8,85 hr., wowš 8,30 hr., běrny, nowe 8,50—9,80 hr., stare 8,05—8,55 hr., žyno, nowe 2,25—2,60 hr., hłoma, z majch. młócź. 1,20 hacź 1,40 hr., pschenżyzne muka 17,10 hr., rjana muka 12,25—13 hr., pschenżyzne wotruby 6,85—7,15 hr., rjane wotruby 6,20—6,50 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 8 pj., kał. běły, punt 15 pj., karoty 12 pj., łobeda, jědźna 10 pj., kał. endrotjn, schtuka 5—20 pj., kolrabi, schtuka 5—8 pj., tórki 20—25 pj., kał. kisany 20—25 pj., zybla, punt 12—15 pj., bunn 25 pj., tomaty 30—35 pj., žołotej, kerczł 5 pj., radiški, walczł 5—8 pj., riemjeń 10 pj., jabłuka, punt 30—60 pj., holanske jahody 25—28 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Nicheńza 10,35 hr., rožka 8,80 hr., jeczmjeń, nałetni 8,85 hr., wowš 8,30 hr., pschenżyzna muka 18,35—21 hr., rjana muka 12,30—12,50 hr., pschenżyzne wotruby 6,50—7 hr., rjane wotruby 6—6,80 hr., žyno, stare 4—4,50 hr., nowe 1.80—2 hr., hłoma stótna 1,75 hr., hłoma k sałkanju 1,50 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., prosżata 13—24 hr., huzy, młode 5—6 hr., kał. běły, punt 12 pj., łobeda, jědźna 15 pj., rjewjeń 5 pj., zybla 15 pj., žołotej, kerczł 5 pj., morchej, nowa, walczł 10 pj., radiški, walczł 5—8 pj., retkej, walczł 8—10 pj.

Wiki w Khocźebuzu.

Mjaso, howjaze, punt 70—90 pj., mjaso, cźelaze 65 hacź 90 pj., mjaso, skopjaze 0.80—1 hr., mjaso, zwinjaze 70—90 pj., twaroh 25 pj., lany wolij, litr 1,50 hr., linu, punt 1—1,40 hr., jchcźki 1 hr., holbje, młode, schtuka 40—90 pj., kury, žiwe, punt 50—60 pj., khapony, žiwe 40 pj., górki, schtuka 30 pj., kolrabi 15—20 pj., morchej, punt 10 pj., morchej, nowa 10—15 pj., kožmaciki 25 pj., łobeda, jědźna 20 pj., kał. endrotjn, schtuka 20—50 pj., kał. běły 15—20 pj., kał. wirsingowy 15 pj., bunn, selene 20 pj., žołotej, kerczł 5—8 pj., mérnik 20 pj., thrěn 50—60 pj., radiški, walczł 5—8 pj., zybla 10—20 pj., tulrepa 5—10 pj., trufzakan 25—35 pj., jabłuka, punt 40—60 pj., worjechi 45—50 pj., worjechi, lězne 40—45 pj., smorze 65 pj., wišnje 20—35 pj., janiske jahody 25 pj., maleny 40—50 pj., holanske jahody 30 pj. — Prožata płacźachu: 8—11 hr., 11—12 hr., 16 hacź 20 hr.; běhaki płacźachu: 21—30 hr., 30—40 hr., 40—58 hr. Wiki běchu zrjenje.

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wiknach.

2. julija 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 564

Nailepše kormjene ćelata wot cyca	60—65
Srjenje kormjene ćelata wot cyca	50—58
Snadnje wuwite	42—50
Najšpatnišе	—

Swinje: 403

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. cźežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. cźežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. cźežke	50
Mjasne swinje wot 60 hacź 80 kg. cźežke	—
Rancy	53 55

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	2. 7.	1. 7.		2. 7.	1. 7.
Pšenca	220,0	220,0	bany	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jecźmień now.	—	—	módre łubiny	20,9-21,0	19,5-20,5
jecźmień. nal.	—	—	žołte łubiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. trahanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	19,10	19,10
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenič. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	rečna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Nowe tsjece wojsewjenje dohladowarskeho hamta za kreditne nałeżnosće.

Prezident statneje banki je jako pschedhyda dohladowarskeho hamta za kreditne nałeżnosće nowe wojsewjenje wudał. Wono žo z kreditami sadera, kotrež maja žo w pschichodnje statnemu kommisarjej za bankownistwo wojsewjecź. Po tym njesmědźa kredity kreditneho wustawa, zamjnenu dołžnikej poskicźene, 10 proz. rukowanskeho zamjneho kapitala pschekrocźicź. Za kreditne wustawy z bilancźnej summu, 500 000 hr. a nijenje wucźinjazej, wucźinja tuta hadźba hacź na dalsche 15 proz. Wódź žo tuto prozento pschekrocźi, ma žo pschedpisane wojsewjenje statnemu kommisarjej jenuž potom stacź, hdyž zyklowa summa za jeneho a toho zamjeho dołžnika pschi zyzej bilancźnej summje

hacź do 50 000 hr.	2000 hr.
hacź do 100 000 hr.	2500 hr.
hacź do 300 000 hr.	3000 hr.
hacź do 750 000 hr.	4000 hr.
a wjacy	5000 hr.

pschekrocźuje. Rozsudne za sjewsćenje bilancźnje summy je pozlednje letne wotsamknjenja. Tuto rjadowanje z 1. januarom 1937 do mozy stupi. Za nalutowanje, w Raiffeisenskim zwjazku zjednocźene, je wono hakle z 1. januarom 1938 zapoczinje. Do tuteho cźasa móza žo pjenezne wutwory pschecźam dohladowarskeho hamta podrobjowacź.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamolwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěsткi dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a tišk dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwili tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Zakoń wo hromadukładženju polow w ratarstwje

W žiwojim pjatkownym poradženju je statny kabinett zakoń pschijał, kotryž statneho ministra za ježiwjenje a ratarstwo spolnomóžni, zo prawo hromadukładženja polow znowa rjaduje. Pschedpisy za hromadukładženje roskuskowaneho ratarskeho wobdželenstwa su we wschelakich krajnych zakonjach roskrósčene, kotrež zdźela hišće z cžasa wuswobodženja burstwa płacža. Se samerom znowazdowanja je pschede wschěm, zo bychu zo ratarske wuplohy se selpschenjom hromadukładženja powjetschile, so by zo zastaranje němskeho luda z tukrainymi ježiwjenskimi potrjebami a žurowinami swjeseliło a so by zo burstwo sebi wuplohowe hacž dźěl wulkeje wuplohowjeje bitwy němskeho ratarstwa. Sćoro 6 milionow hektarow ratarskeje pódy maja zo w Němskej hišće w hódze hišchcze drěmaze mozy zbudźić, wotbydženje polepschić, powodženje zmóžnić, pucze kłasć atd. Tuto hromadukładženje tohodla też wulke brohotne dźěłowe nadawki za dźěłowu žiłu a bjesbožnych bawa. Wobdźělenym na zo selskraje wubarkow za zyle hromadukładženje a wschě z tym związowaze dźěła z wobmjesowanym prozentualnym wotewjacžom kraja zmóžnić.

Zaso normalny wobstatk swini

Psched lětom zwěsći zo pschi liczenju žwini 20,03 milijonow schtuk. To běše, kaž zo w nowinarskej žiłobje ježiwjerskeho stawa pisa, 2,33 milijonow žwini mjenje hacž 1934, w lěcze, w kotrymž měsachmy w pscherěsku někchto wjacy žwini, hacž druhe lěta. 20 milijonow žwini lěta 1935 pak běše pschemało. To zo jara spěšnje w nasymskich měsazach, hdyž běše na wschěch wjetschich wikach njedostatk žwini, kotrež dy hdy wjedy lědy znaty, hońkaša. W juniju 1936 naliczi zo sašo 22,19 milijonow žwini. Tuta liczba nam sarucza, so tajki njedostatk na rěžnych žwinjoch w tutej nasymje njenastanje, chiba so zo w měsazomaj augusće a septembru, w kotrymnajž je pschezwjetscha potrjeba, pschi žiwym wobtłoženje na wikach wěste njedostatki pokazaja. So je zo telko žwini naplahowało, je cžim bóle zwjeselaze, dokelž žnjt pósledniego lěta możebje w nasymje bernow njeběchu w žanym nastupanju spokazaje. Bur je w nasymje plahowanja žwini zawěsće swoju winowatosć dopjelnił. To je zo wšo jenož z najwjetschimi woporami mohło stacz. Możebje zwjeselazy je dźensnischi wobstatk žwini tohodla, dokelž może wurunacz na zastaranje z mjasom skutkowacz. Po wulkej žuchocze pósledneju lětow zu zo pschi njedostatku pizowadkow wobstatki howjasego tłoku khěžro pomjeńschiše. Schtož potajkim na howjasym rěznym tłocze dźenża pobrachuje, to móža nam wjetsche wobstatki rěznych žwini sarunacz.

Negus w połnej shromadžisnje swjasła ludow.

Mutoru měsesche negus psched połnej shromadžisnu swjasła ludow w Genfje rěcz, w kotrejž należnosć žwojeho kraja sastupowasche. Na wobraźu widźimy negusa žrjedy połneje shromadžisny a pschi nim sedźi raz Nasibu a w šamžnym rjedze dale na prawo franzowski swonkowny minister Delbos a franzowski ministerski prezident Leon Blum. (Presse-Bildzentrale, M.)

Ze Serbow

S **Klětneho.** Sandźenu wutoru z wulkim pschewodźenjom Arnoschta Medoka z Woleschnizy pothowachu, kiž bě 46 lět stary w khorowni wumrěł, sawostajiwschi wudowu a 9 njesastaranych dźěcži. — **Wobhladowanje połow.** Wjesny bursti wjednik wojerwja, so budźa 5. julija wjesni burizy wjednizy w cžasu wot 6 hacž do 9 hodźin w Klětnom a na to wot 9 hacž do 11 hodźin w Jamnom pola wobhladowacź. — **Nowa motorska žyłkawa.** Schtwórtk je žeby tudyschi hamtaz z wjele druhimi samolwitymi wobzodami w Shorjelzu pola firmy Fischer nowu motorsku žyłkawu wobhladał, kotruž ma gmejna kupicź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Betreten der Fluren.

Es liegt Veranlassung vor, darauf hinzuweisen, daß das Betreten der **Wiesen, Äcker, Weiden, Schonungen** vor der Ernte ebenso strafbar ist, wie das dem Verbot des Nutzungsberechtigten widersprechende Halten von Nachlese nach der Ernte. Eltern wollen ihre Kinder besonders auf dieses Verbot hinweisen.

Bautzen, am 30. Juni 1936.

Der Amtshauptmann.

Towarstwowske powěstniki.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wobdźěli so přichodnu njedźelu na poswjećenju nowoje šulskeje khorhoje. Zeńdźemy so k temu dop. we 10 hodź. pola Faltinkec. Wo bohate wobdźělenje prosy předsyda.

Wosebje płaćizny hódno

Běłe holćace drasty
Běłe drasty za młode holcy
Běłe dirndlowe drasty
Barbne holćace lěcne drasty
Hólćace ptóčliwe drasty
Kielske a kadetske drasty
Hólč. lěcne žaketowe woblečki
Roll-bluzy - Kielske bluzy
Hraikańske kholowy
Słónčne kholowčki
Pučow. a krajanske kholowy
Polo-bluzy - Kosmičk. mantle

Dale

wulki wubjerk a tunjo

Nowe dźěćace zoćki
Nowe dźěćace kolen. nohawcy
Nowe žonjace zoćki
Nowe žonjace sačk. nohawcy
Nowe žonjase kolen. nohawcy
Nowe muž. sportske nohawcy
Nowe mužace zoki

pola firmy **RUDOLPH** Kěžorska dróha 16

Z tutym wozjewjam česćenemu wobydlerstwu města Budyšina a wokoliny, zo 1. julijom přewzach konditarnju a kofejownju Bismark na Seminarskej dróze 9 a ju pod mjenom

Rychtarjec konditornja a kofejownja 1281

dale powjedu.
Po dolholětnym skutkowanju we wulkich předewzaćach a z bohatymi nazhonjenjemi wuhotowany, wobkhod po cyle nadasnych zasadach natwarju a powjedu.
Moje počesćowanym wotebjerjam a hosćom budu w kóždym nastupanju najlěpje posłužeć a so swěru pócować, zo bych sebi jich spokojnosć dobył.
Za skazanki wěcži pjećowu zaručam najswědomišiwše wuwjedženje a dypkowne posłuženje.
Hišće raz wo přećelne podpjeranje naju předewzaća prose, postrowjamoj

Zdar Hitlerjej! **Ewald Rychtař a mandźelska**

Wšitko štož

ČČšeńk

trjeba, we wulkim wubjerku a tunich płaćiznach

junki	o tchi
zawalne rubiśka	dra-ćički
ćanki a kapički	zawčki
wunjerki	lacki
zawčki do wozyčka	
wozyčkowe přikrywy	

A. Bokelmann Nachf.

Budyšin :: Serbske hrjebje 2

Poskićamoj:

Krane nudle 500 g	35	pj.
Jejkowe nudle 500 g	42	pj.
Jejkowe figurki 500 g	98	pj.
Krupj. makaroni 500 g	39	pj.
Jejkow. makaroni 500 g	46	pj.

Makaronijowy łamk 500 g 36 pj.

Thams & Garfs

w Budyšinje 1279

na Hłown. torhošću 8. Tel. 3068

billiger einkochen, einmachen 1278

durch **billige**

wulki wubjerk pola firmy

Schneider & Schulze

13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Na Serbsku hasu č. 3

znapřeća Lehmannec kofejownje přepołožich swoju

fotografowańju

Čehodla? Nic k mojemu wjeselu, ale wočakaju, zo w přichodnym času też wot tebje luby čitarjo nadawk fotografiskich dźěłow dostanu.
Moja fotografowańja njeje wot wjedra wotwisna, we swojim laboratorju móžu wšě přeća amatérow dopjelnić.
Rad wuživam składnosć, swojim swěrnym w měsće a na wsach za swěru w posledních 20 lět so dźakować, kiž njehladachu ani haski ani plestra, ale pohódnoščachu moje dźěło.

Zdaf Hitlerej!

Telefon 3092 **Wilhelm Kornet,** fotograf

Hdyž wětřik napřeču duje abo jědźeš na horu 1276

bjez napinanja přidźeš doprědka z nowym

Brennabor

spěšnje khodow. kolesom

wot firmy

Richard Kieschnick

w Budyšinje na Hošic hasy 27

z thermometrom

Zawarjeńske skleńcy
znamki „Tell"
Gumijowe rynčki we wšěch wulkoscach
Zawarjeńske horney
wosebje płaćizny hódno dostanjeće pola firmy

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 1236

Su-li Waše črije roztorhane

přidźće spěšnje do **wulkošewcowarje na Žitnych wikach č. 11** znapřeća „Złotyje kwždy" a „Mlokowebo dwora" 44

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje posłuženje. Na pódušowanje móže so dočakać!

Na 300 jězdnych kołow

mam na składže. Znamki **Diamant, Göricke, Bauer Anker.** Na přeće podźelne płaćenje. Napłaćenje 10 hr. Tydźeńsk. wotpłaćenje 2 hr.

J. Schieback w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Wosebite jězdne koła
mužace . . . wot **35** hr.
žonjace . . . wot **38** hr.
Trjebane koła wozmu sobu do płaćenja 1191

Kołowy Warnecke

nětko jenož na Nowosalcskej drózy 24

Jězdne koła, šijace mašiny po wšěch płaćiznach. Wuporjedženja porjadnje a tunjo!

Za pudding

a za wočerstwjace napitki

Malenowy sirup	500 g	85 pj.
Wišnjowy sirup	500 g	85 pj.
Kitkowy sirup	500 g	70 pj.
Truskalc. sirup	500 g	70 pj.
Orangeade	500 g	60 pj.
Citronaty	500 g	60 pj.
Limonad. sirup z malen słodom	500 g	65 pj.

Thauer na Sukelnskej hasy 22 [1286

Sobotu: Korjeninowy stan 648 na Hłownym torhošću

Drasty a mantle

za kóždu składnosć, we wulkim wubjerku za świžne a sylne žony, za dźěći, pola

Otto **Hartmann**

na Žitnej hasy 7 a 10 1282

Meble

wot **Fritz Schulze**

Předsulerskimi wrotami

Wobhladajće sebi bjez nuzenja ke kupjenju naš bohaty wubjerk. 1233

Składowanje darmo.

Dom za šijace mašiny a jězdne kola

Fuhrmann

na Hornjerjowskej hasy 10. Tel. 3004

ma jenož kajkostne twory. (1273)

Mjedowe ćiskawy

(Honigschleudern)

zaso dóšle pola firmy

Arthur Höse

Budyšin :: Kěžorska dróha 9

Oravěrowane **khomotowe a wozowe** podawa płać. hód. **SIEGEL** w Budyšinje Zad. Boh. h. 15

tafličkí

Gardiny, rolowy tunjo pola [59

Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Tunje časniki

pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Kupuješ wužitnje pola našich inserentow!

Mały nawětšk wulki wuspěch

Přiloha k čisłu 153

SERBSKE NOWINY

Pjatk 3. julija 1936

Kedźbu! Wobkhadni wobdźělnicy!

Pšichezo ſaſo ſo wobkedźbuje, ſo ſo po jenoſtronſkich haſach, kaſkeż ſu Zitna haſa, Kotoſſka haſa, Hoſchiz haſa mjes Seminarſkej haſu a Swonkownej Lawſkej haſu a haſu, kiž ſ wobeju ſtron radnizy na ſ Hłownego torhoſchcża na Mjaſowe torhoſchczo wjedźetej, pšicheźiwo wobkhadnemu porjadej jězdźi.

Po jenoſtronſkich dróhach ma ſo jenoż na jenu ſtronu jězdźicź. Wone ſu ſo ſe ſchipowymi tafliczkami ſ napiſmom „Einbahnſtraße“ woſnamjenjene. Po nich ſmě ſo potajkim jenoż na tutu ſtronu jězdźicź, ſ napſcheciwneje ſtrony na nje ſajězdź, je ſakſane. Tehodla je ſo tam też ſakſana tafliczka „Jawrjene ſa wſchón wobkhad“ pichiprawiła.

Po jenoſtronſkich haſach njeſmě ſo na ſakſanu ſtronu jězdźicź: ſ jězdźadłami wſcheje druſtiny, do kotrychž ſłuſcheła też małe woły, potajkim też rěblinate woły, kary, pźowje woły, kiž ludźo cźahnu abo wjeſu, jězdne koła, też hdyž ſo cźiſchcźa. Marſchěrowaze wotdźělenja ſtajnje ſtyſnoſce tehorunja tutemu ſakſaſej podleża.

Tute poſtajenja a pſchedpiſma ſo pſchezo ſaſo ſtrowja, wožebje na Zitnej haſy a na haſomaj, kiž ſ Hłowneho torhoſchcża na mjaſowe torhoſchczo wjedu. Po Zitnej haſy smě ſo jenoż ſ Hłowneho torhoſchcża na Swerbſku haſu jězdźicź. Hdyž cźe nječtó ſ Hłowneho torhoſchcża na Mjaſowe torhoſchczo jěcź, dyrbi haſu mjes radnizu a polizaſſkej ſtrazu wuzicź; hdyž pak cźe nječtó ſ Mjaſoweho torhoſchcża na Hłowne torhoſchczo jěcź, dyrbi jěcź po haſy mjes radnizu a cźadom twarjenjow, w kotrymž „Skoty worjoſ“ ſteji.

Budyſzy wobdźerjo, wožebje kokoſſedni, wuzźiwarjo małych woſow, ruczných woſow a karow, wobkedźbujcze tute wobkhadne pſchedpiſma, hdyž ſo nochcecze khłoſtanju wuſtajicź, pſchinoſchujcze tak porjadej a ſalutujcze ſebi hnėwanje a mjerſanje. Poliźija kóždeho tajkeho wobkhadneho hrěſchnika pokhkoſta, jeli ſo tuto warnowanje a powuczenje niczo njepomha.

Też po dróhach, kiž ſo dla twarſkich dźěłow nathwilnje ſa wobkhad ſawru, njeſmědźa kokoſſedni jězdźicź, kaž we tukhwilu na Dwórniſchczowej dróſy.

Kčėjata lipa

Lipa kčėje —
Swėtły błyſchcź je zyliczka,
Na ſołcs kitkow polniczka,
Wjeſoła ſo ſ wocźow ſmėje.

Lipa wónje wėje —
Pczołki ſpnicźa, hudźa w njej,
Mėd ſe kčenjow cydźa ſej.
Lipa ſ łuboſcźu ſo hrėje.

Lipa ſyłły ſwėbi trėje —
Pczołkow hru je wużiła,
Błyſchcź a wóń pak ſpudźła,
Lipa ſo wjaz njeſaſmėje.

Jakub Cźiſchinſki.

Cyrkwinske powěſće

4. njedźela po ſwj. Trojizy, 5. praznika 1936.

S **Budyſchina.** W Michaſſkej zyrkwi rano w 7 hodź. Boże wotkaſanje, němſke: far. Kapler, we 8 hodź. němſke a dop. ¼10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: far. Tiſcher, ¾11 hodź. dźěćiſkemſchenje, pop. ½5 hodź. Boża ſłužba młodźiny. Wutoru Kſcheſcź. jónſka ſłužba w Preuſkez kofejowni na Wjelkowſkej dróſy.

S **Budyſchina. Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo.** Shromadźiznu w Budyſchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. ſwjaſk dźěći; wjeczor we 8 hodź. evangeliſaźija (thema: wuſyny a jne). Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodźina (inſpektor Brück ſ Plawena). — Shromadźiznu ſwonka Budyſchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. łėkne kemſchenje w Nėčinje, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Dobruſchći (ſjedn. wothł. Brückner ſ Lubija), wutoru wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje (ſjedn. wothł. Brückner ſ Lubija), ſchwórtk wjeczor we 8 hodź. w Budeſtezach. — Hodźiny ſo ſonj: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwałdźe, wutoru pop. w 4 hodź. w Budyſchinje a ſchwórtk wjeczor we 8 hodź. na Židowje.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, pó njej dźěćiſkemſchenje. Sběrka. — Wutoru pop. ½2 hodź. wulkė žónſkeho towaſtwa do Drožđija. — Sſrjedu pop. w 3 hodź. němſka nutrnoſcź ſe ſpowědźu w Strózańſke ſchuli. — Schwórtk pop. ⅓3 hodź. towaſtwo ſerbſkich wowkow w paczeſſkej ſtwi.

S **Budeſtez.** Rano w 7 hodź. ſmėje faraŕ Böttger němſku ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Kollekta ſa naſchu zyrkej. Dop. w 11 hodź. ſmėje faraŕ Böttger kemſchenje ſa dźěći 5. hać 8. ſchulſkeho łěta. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. evang. ſłužba muźſkeje młodźiny. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. ſmėje faraŕ Böttger biblijſtu hodźinu na farje.

S **Budyſchinka.** Rano we 8 hodź. ſo rbſka Boża ſłužba ½10 hodź. roſrěczowanje ſ młodźinu w Porſchizach, ½10 hodź. dźěćiſkemſchenje ſa wjeſiſke dźěći w Porſchizach. Pop. w 4 hodź. ſerbſka ſpowědź (faraŕ Handrik-Porſchiſki) — Wutoru pop. ſchcźeſcźijańſka jónſka ſłužba pola Handrikej w Porſchizach.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſchcźeſcźiſke kemſchenje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. jónſke towaſtwo pola Rabowiźez. — Wumrėła: Anna Khrystiana ſwob. Lubjenjowa rodź. Króniz, wumjenkaŕka w Rachlowje, 79 lėt 7 měź. 5 dni. ſtara.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. dźěćiſkemſchenje.

S **Hrodźiſchcźa.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſe ſwjatym wotkaſanjom, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Pokhowanaj: Hana Marta Grožowa, ſelſkeho dźěłaczeŕa Hermanna Richarda Groža w Hrodźiſchcźu mandźelſka, 33 lėt 3 měźazy 10 dnjow ſtara. Arnoſcht Hermann Broda, pohoncź w Drožđiju, 55 lėt 7 měźazow ſtary.

S **Hucźinn.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, w 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći — Pjatk 10. praznika wjeczor ½8 hodź. biblijſka hodźina ſa młodźinu.

S **Khwaczij.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, wobaj ſ kollektu ſa naſchu ſamtnu zyrkej; dop. w 11 hodź. dźěćiſ kemſchenje.

S **Klukſcha.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſ Bożim wotkaſanjom, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje ſ cźitanjom ſerbſkeho pźedowanja (kantor Hofer). Kollekta.

S **Łuboje.** Rano we 8 hodź. němſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

Statne ſporiſte polo ſ lėtadła.

S 1. julijom je ſtatne ſporiſte polo ſa wobhładanje pſchiſtupne. Pſched ſobu mamy pſchehładny wobraz ſ lėtadła, na kotrymž je ſpłe ſporiſte polo widźeć. Sſrjedźa widźimy hobiſke kolo němſkeje wubědźowańſje. Sadź njeje widźimy naſtupniſchcźo a ſa nim 76 metrow wyſoku ſwonizu. Sa wežu Dietrich-Eckartowe jewiſchcźo pód hołym njebjom ſpóſnawamy, na lėwym boku jěchańſchcźo a pſched nim dwórniſchcźo ſa ſtatne ſporiſte polo. Předku widźimy wulke parkowe ſahrody ſ rauſchimi wrotami, na prawym boku ſtadion ſa hokej a ſa kopańzu. Zyle w prawym rózku je podjeńſke dwórniſchcźo ſtatneho ſporiſkeho pola (freigegeben durch R½L.M., 30. 3. 1936 Nr. 21 377). (Preſſe-Illuſtrationen-Hoffmann, M.)

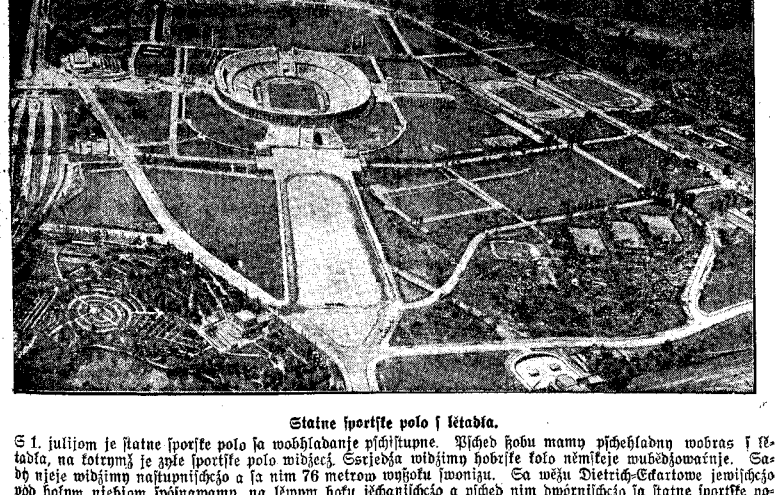

P. Lubjeński:

K 20 lėtnemu dopominanju na wulku bitwu pola Somme

Z domizny — do Sommy-bitwy.

Nimale 2 lėće traješe surowa swėtowa wójna, rėki krwė běchu hižo dźėžałe na wobėmaj stronomaj, 100 tysacy młodych rjekow bě swoje žiwjenje na bitwiſcach woprowało za swój wótcny kraj. Po milijonach hižo ličachu zranjenych a bědnych, a widźeć njebėše žaneho skóńcenja.

W naléću 1916 huch jako młody 20lėtny pachoł k pėšemu połkej 102 zwołany, zo bych nawukny wojeſke rjemjesło.

Po 15njedźelskim khwatnym a napinacym wuwučenju hižo rėkaše, zo smy khmani a zo přińdźemy do pola a zo nuza fronty wšitko hišće pobrachowace bórzy dowupjelni. A tak też běše.

W Francowskej stejachu towaršojo našeho połka abo regimenta hižo tydźenje dołho pola rėki Sommy w najcėšim wobaranju přećiwo francowskim a jendźelskim přelamanskim pospytam. Z wulkim a napjatym zajimom slėdowachmy krwawnym skutkam nowieje sakskeje divisije Franke, ke kotrejž naše łužiſke regimenty 102 a 103 a Drježdźańſki 177 słušachu. Kak tuta naša divisija, w kotrejž běše telko Serbow, stejo na najbóle a najsurowišim nadběhowanym dźělu Sommyfronty swoje stejišćo dźerżeše přećiwo wšitkim njepřećelskim nadłėham w tajkim bubnowańskim wołnju artillerije, kajkiž jón hač dotal za mózne njemėjachu, kak rjenje so to čitaše.

Započatk augusta so naša cyła garnisona w Lubiju a Žitawje nadobo alarmowaše. Z wulkim khwatkom so wšitcy dospołnje pólnokhmanje wuhotowachu. Kajke běše to wšudźom běhanje a mjeŕwjenje, kaž w rozkalanym mrowišću. Zahorjenosć abo też rozhorjenosć wobknježeše wšitkich we wočakowanju wścow, kotrymž napřećo hladachmy. Khutnosć měješe pak trochu přewahu a so pokazowaše na wšitkich mjezwočach. Njběchu to wjacy samsne dny kaž runje před 2 lėtomaj 1914. Na horcym lėčnym dnju, wokoło připołdnja čehnjechmy wupyšeni z różemi a kwėtkami při zynkach hudźby na dwórniščo. W dołhim rjedźe maćerje z třepjetacej wutrobu swojich łėdma dźėćacym stupnjam wurosćenych synow přewodźachu. Bórzy čah z nami jědźeše k wjećoru a zabychmy ruče začišće dźělenja z domizniu. Rjana běše jězba přez słónčne hona, hdyž knježeše hibot žnjow. Też my jėdźechmy do žnjow!

Dokelž běše pak naš čah přewšu měru přepjelnjeny, so nam jězba po něčim khětro wograwi. Jėdźechmy wjacy dnjow a nocow bjez możnosće so lehnyć a wupřestrěć. A jako rano 10. augusta pola Charlcroi belgisko-francowsku mjezu překročiwši naš čah dołho pozasta, mějachmy nadźiju, zo nas tu wusadźa a hišće dołho daloko zady fronty dowuča. Derje zo ma člowjek nadźiju! Lokomotivy běchu wotpowėsnyli a nowe žane wjacy njepřijėdźechu. Tuž so wě, to hinak njebudźe, hač zo nas tu něhdźe dale wuwuča, bóle praktiscy w přerowach. Sto cheyli z tajkimi hłupymi kadlemi też tola na fronće započeć. Z čaha pak njesmėdźišo nichtó wustupić. Nó haj, to wšak mohł też njeporjad nastać. Tohodla wšitcy šije načahowachmy z woknow. Tola što to? Přjedy a zady čaha so počachurić. Nowe koniki, nowe lokomotivy přijėdźechu cyle čerstwe, a to nic dwė kaž dotal, ale štyri, přódki dwė a zady dwė.

Nowi železnicarjo, kotříž starych wotměnjachu, nam prajachu, zo hišće nimale cyły dźeń pojėdźemy. Hewak pak njemóžachu nam nič zdźělić. Hm! Nóha, ale — nó hač tola hač k fronće njejėdźemy?

Z njesmėrnej spėšnosću čah honješe dale a hłubje do Francowskeje. Spėwy, kotrež dotal přez čah klinčachu, bóle a bóle womjelknychu. Nadobo so w čahu powėdaše, zo přińdźemy hnydom k našemu aktivnemu regimentej 102 a tutón steješe na fronće pola Sommy. Nó haj, čehodla też nic, wšak so čujachmy tej wěcy srosćeni. Sto dha my wėdźachmy wo zahubljacej wójnje a wo hrózbje bubnowańskeho wołnja! Běchmy tola młodźi a njenazhonići a chcychmy hižo pokazać, kak khrobli smy, njech přińdźe štožkuli! Skupiny so tworjachu mjez towaršemi, kotříž choychu hromadeź wostać we wjeselu a bėdźe.

Jako běše naš čah na 12 hodźin takle hanjał, počachu pomału jėć a dźėše wukaz wokoło, so přihotować, zo tu bórzy smy. Kajke bě to nervozne kribolenje we tych wozach, jako kóždy swoje zamoženje hromadu pytaše. Bě to kaž w tyzy mejskich brukow. Kaž šlak lėze, pomału čah jėdźeše a skónčnje zasta. Signal za

S Malešecz. Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje, ½12 hodź. swjatočnosć pśi Wognarjowym pomniku.

S Minakala. Rano w 7 hodź. němska spowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje, w 11 hodź. serbske dźěćikemšenje. Pop. ½2 hodź. fichejcejske kemšenje, w 4 hodź. serbske kemšenje ſ Božim wotkasanjom w Khrósće pola Bórnez. — Wutoru pop. w 3 hodź. fichejcśijanska jónska słužba w Adolfiej Běcze. — Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. evang. słužba młodźiny sa młode hołzy.

S Njeśwaczidła. Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemšenje, serbske wupadnje.

S Rožaźicy. Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Kollekta sa naschu wožadu.

S Porschizy. Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boża słužba. ½10 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu. ½10 hodź. dźěćikemšenje sa wjetsche dźěći. Pop. ½3 hodź. serbska spowědź w zyrkwi. — Wutoru pop. w 2 hodź. fichejcśijanska jónska słužba pola Handrikez w Porschizach. — Dźěćikemšenje w Boschezach ½9 hodź. sa mjeńsche, ½10 hodź. sa wjetsche dźěći.

Se Sślepeho. Rano ½8 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Sśmjertny kěrluch žo spěwa sa Marију Lehnikowu rodź. Kramzoz ſ Dźěwina. ½11 hodź. němska Boża słužba. Kollekta za špechowanje studija bohoślowstwa. Pop. ½1 hodź. serbske a w 1 hodź. němske kschejenja. W 4 hodź. w schuli w Mikorasu dźěćikemšenje, ½6 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom a w 6 hodź. serbska Boża słužba. — Pokhowana: Marija Lehnikowa rodź. Kramzoz, mandźelska Mertena Lehnika, hórnika na wotp. w Dźěwinje, 57 lět 7 měsazow 2 dnjej stara.

S Wósperka. Dop. ½10 hodź. spěwna Boża słužba ſ dwórnowej narěczu. Pop. w 1 hodź. wěrowanje (wospjatny farat). Kollekta.

S Wóślinka. Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Kollekta. W 11 hodź. kemšenje sa dźěći.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 2. julija 1936.

Narodźili žu so: 29. 6. Niemandźelski žyn. — 30. 6. Rudolfej Kurtej Hugej Fahnauerej, pschekupskemu pomognikej, dźowka. — Augustej Reinholdej Hellmuthej Krebsej, technikej, žyn.

Wumrěła je: 1. 7. Margareta Jadwiga Lehmannowa rodź. Urbanez, mandźelska pschekupskeho pschisłužeńca we Wulkej Dubrawje, 23 lět.

Pschipowědźili žu so: 2. 7. Ewald Willy Libsch, wiežny pomognik a Lisbjeta Dora Frankez, dohmjaza pomognica, wobaj w Budyschinje. — Waltaŕ Richter, blidaŕski wuschtr a Marta Gertruda Fryczez, schwalcha, wobaj w Budyschinje. — Wilhelm Jurij Haaser, wojnaŕ a Merta Frieda Kuhnez, pschedawaŕka w tu khwili w fabrikste dźełaczerka, wobaj w Budyschinje.

Radio

Sobotu 4. julija so ſtyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 raniski konzert. 11,40 sa bura. 15,40 hospodaŕski wuhladnik. 16 taczele. 18,45 ſport. 19 wošmujeczenje 10lětneho nawróta 1. stronineho sjězda po nowosałożenju strony we Weimaru. 20,10 wulki konzert (ſ Frankfurta).

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 raniski konzert (ſ Wrótzławja). 9,35 sa hospoſu. 11,45 sa bura. 16 wjeselny programm sa starych a młodych (ſ Frankfurta). 19 wošmujeczenje 10lětneho nawróta 1. stronineho sjězda po nowosałożenju strony we Weimaru. 20,10 wulki konzert (ſ Frankfurta).

Hischcze ważne ſ dnjoweho pregramma. Stuttgart: 20,10 ſe Schwabiskeje. Win: 19,15 Winiske hłoby. Warschawa: 21,05 arije a spěwy. Praha: 20,20 ludowe spěwy amerikańskich Słowakow.

Wo wulke europske myto sa motorskich koleśarjow w Hohnstein-Ernstthalu.

Pschichodnu njedźelu budźe žo w Hohnstein-Ernstthalu w Sakſej wo wulke europske myto sa motorske kola wubědźowacz. To budźe najwjetschi ſportiski podawk sa motorskich koleśarjow w tutym lkcze. Niż mjenje hač 14 krajow žo se ſwojimi najlepschimi jěźdźerjemi na tutym wubědźowanju wobdźěli. Tutón wobras pothadźa se lońskeho lěta a pokazuje nam tež rjanosć wubědźowańskeje cźary. (Pressebildzentrale, M.)

Błysk do Schmelingoweho doma w Zarowje pola Barlina dyrik.

Hižo wo tym pjachmy, so je pschi mutornym cźežkim njewedrje błysk do Schmelingoweho doma dyrik. Błysk też hnydom łapali a sa tróttí cźaſ tšecha doma w płomjenjach stejesche. Max Schmeling žo žam na wukhowańskich dźełach wobdźěli. Món prědku a jeho mandźelska Anny Ondra — Schmelingowa, powědataj wo njeshožu, kotrež je jeju potrjechiło. (Scherl BD., M.)

Nowosće z cyłeho swěta

Cźežke wojowanje se schlesyſtimaj żelesniſtimaj rubježnikomaj.

Dweju ſtóſtnikow saſtrělili. — Dwaj ſastojnikaj žo cźežko ſranikoj.

Sśrjedu pschipołdnju buschtaj pschi cźežkej tšeleńcy w Popelawſkich lěſach pola Opole dwaj ſnataj schlesyſtaj żelesniſkaj rubježnikaj Herman a Willi Schüller ſaſtrělenaj. Rubježnikow, kotraj běchtaj, ſhromadnje ſ druhimaj bratromaj žo na pólſtkim rubježnym nadpadže pola Kohlfurta w nozy k 5. mejji 1935 wobdźělkoj, pomozny hajnik Göbela ſpjazeju namaka. Dhyž ſastojnik revěrſkeho hajnika a jeneho ſtražmiſchtra sawoła a 3 ſastojnizy ſyntachu, so bychu ſmachi podkładneju pschepytali, hrabnyſchtaj tutaj ſa pistolemi a tšeleſchtaj do 3 ſastojnikow, koiſiž pak hnydom ſ napschečniwej tšeleńcu wotmotwichu. Hermanna Schüllera, kiž bě hižo 8. hapreje t. l. jónu ſ polizaiju hromadu ſrajnk a kiž bě žo tehdy ſranik, revěroweho hajnika ſmjertnje ſrani. Willi Schüller pak bě mjes tym ſtražmiſchtra Buchmanna ſ dwěmaj wutšelomaj cźežko ſranik. Prjedy pak hač žo tón ſmjesy, ſtóſnika ſ dwěmaj wutšelomaj ſmjertnje ſrani. Też pomozny hajnik bu pschi tšeleńcy cźežko ſranjeny. Wobeju ſastojnikow do khorownje dowjesechu. Stražmiſchtr dwrbjeſche žo operaziji podcźinjeć. Pola ſtóſnikow namakachu wiele wupokazow. 4 pištole ſ jara wjele munizaju, nimo teho paſkuče, wšelake wuhotowańſke pschedmioty a jara wiele hotowych pjenjes. Dotal njewuſkědźeny je schtwórty rubježnik Erich Schüller. Polizaja ma ſa to, so tutón nod bratrom njebjom njepschenoszuje, abo lo žo pola ſwoich pschecelow khowa. Polizaja namołwja wobrdleſtwo, so byju pschi dalſchim ſledźenju pobjerałe.

Wulki woheń ſnjeſi 11 ſe ſtomu krytych domſich.

Pónđelu popołdnju w Geestemünde-Wulsdorfu wulki woheń wudyri, ſ kotrymž žo 5 ſe ſtomu krytych domſich a 6 ſe ſtomu krytych hrošnjow do cźiſta ſpali. Na pomoz pichithwatawſki wohnjowe woborn ſe Bremerhafena a Wesermünde ſuſnodne twarjenja a wosebje wjeſnu zyrkej ſahubjeniu wukhowachu. Woheń žo mjenujay pschi ſylnym wichoru wurjadnje ſpěchnje rosch ěrjeſche. Kak je woheń naſtał, njeje žo dotal ſwěſcźiło.

Sahubne njewjedro wokolo Münſtera.

Błyſk 4 wohoby ſabik.

We wokolinje Münſtera žo cźežke njewjedro rospuſchcźi. Kruhy něktore zentimetry wyſoko ſněhu pokrywaju, žně su jara wulku ſchkodu pocźerpiłe. W Rinkerodźe pola Münſtera je błyk 2 wohobje ſabił, kotrejž jahodki ſpěcźinałſchtej. We Wattenſcheinje błyk do mandźelſkeju dyri, kotraj ža njedźiwajuſchtaj. Biowědomaj padnyſchtaj do rěcźi, ſ kotreje mózachu jeju ſnjdźo nimoduzy lěhy wuciahnyć. Cźežkoſranjeneju jeju do khorownje dowjedechu.

Dwójne mordaŕſtwo w Homburgſkich kupjelach.

Mikowarja ſ mlokom Maibacha a jeho mandźelſku namakachu ſrjedu dopołdnja ſabiteju w ſpaniſkej ſtwi. Njejkutk je žo najſkerje ſe ſekeru ſtucził. Maibachez dom leži trochu ſ boka wſy. 20lětny ſyn je ſe ſwojim kolom cźekny. Na njeho tukaju, so je ſ mordarjom był. Halle wutoru běšche cźežka ſwada mjes nim a ſtarſchimaj była.

Żelesniſke njeſrěże pola Wreſchena na Pólnańſkim.

W blišſkoſci Wreſchena je ſrjedu wožobowy cłah ſe koliſow wujeł. Pschi tym buchu wjednik lokomotiwy, tepjeł a jedyn pólſtki ſaſtojnik morjeni, mjes tym ſo jedyn żelesniſki ſaſtojnik a 4 puczowarjo ſo ſranichu.

Sahubne powodźenja w južnym Texaſu.

Po wjazydnjowſkim deſchcźowanju maja wſchitke rěki w južnym Texaſu wulku wodu a na wjele městnach ſu powodźenja wulku ſchkodu nacźinyłe. Dalokoż je dotal znate, je žo 20 wožobow ſatepiło. 14 dalſchich je žo ſhubiło. Wjele ſkotu je pschi powodźenju ſahinyło. Też pola a łuki je wulku ſchkodu pocźerpiłe. Wſchitka ſchkoda žo na miliјon dollarow wobliczja.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Zum Zwecke der Aufhebung der Gemeinſchaft ſoll am **26. September 1936, vorm. ½10 Uhr** an der Gerichtsſtelle Zimmer Nr. 85 verſteigert werden die im Grundbuche von Hoyerswerda, Band 27, Blatt Nr. 1026, Seidewinkel Blatt 216 (einqetr. Eigentümer am 12. März 1936, dem Tage der Eintragung des Verſteigerungsvermerkes: der Telegraphenleitungsaufſeher Karl Stephan in Hoyerswerda, Siedlung) eingetragenen Grundſtücke: 1. Hoyerswerda Blatt 1026, Hofraum mit Wohnhaus und Stallgebäude, Goetheſtr. 28. Gemarkung Hoyerswerda, Kartenblatt 2, Parzelle 2737/563 8.67 Ar groß, Grundſteuermutterrolle Art. 1630, Gebäudeſteuerrolle Nr. 724, Gebäudeſteuernutzungswert 86 Mk., 2. Seidewinkel Blatt 216, Acker an der Berliner Straße, Gemarkung Seidewinkel, Kartenblatt 1, Parzelle Nr. 458/264, 11,06 Ar groß, Reinertrag 1,04 Taler, Grundſteuermutterrolle Art. 229.

Hoyerswerda, den 24. Juni 1936. **Amtsgericht.**

Das für den Häusler August Würgatſch in Uhyſt, Kreis Hoyerswerda, am 25. September 1934 eröffnete landwirtſchaftliche Schuldenregelungsverfahren iſt nach Beſtätigung des Entſchuldungsplanes durch rechtskräftigen Beſchluß vom 24. Juni 1936 aufgehoben worden.

Entſchuldungsſtelle iſt die Kreis- und Stadtſparkaſſe in Hoyerswerda.

wustupjenje zdaše so nam być kaž wołóženje; mějachmy dźěła jězbu při horcośe a tužnośe syju hač horje. Naše kosće běchu sprostnjene, a běchmy wjeseli, zo zaso stejimy na zemi. Cyłe městno so bórzy runaše njepřewidnemu morju pólnoščerych. Bě nas tola na 1500 přijěło. Bórzy běchu słyšeć razne rozkazy a přiźe pomalu porjad do bandy. Tworjachu so wotdźěle a skupiny. Při tym so wšitcy roztykachu a wšelacy, kotřiž chcychu hromadu wostać, so wjacy njewohladachu. Njeprińdźechu daloko wšitcy k 102. regimentej. Kaž kóždy připadnje steješe, tak so přidźěli. Tu rěkaše stejeć a čakać. Dokoła wokoło knjeżeše runjewon hobrski wobkhad. Sta nakładnych autow hrimotaše nimo a kolonny wšěch družin tu jězdźachu. Słónco njesměrnje a njesmilnje paleše. Cežki-lěńy powětr běše nimale husty z lutym prochom a benzinowym dymom. Z wótrym ček čeк ček trubjenjom officěrojo ... tom a sem hanjachu.

Nad wšitkim wisaše w powětře spodźiwne błuke rźeće, kaž njewjedro, kotreż nazdala steji. Wšitko čińeše na nas wulk zaćišć a bychmy přerady wědźeli, hdźe poprawom smy.

Skónčnje přińdźe leutnant, kotremuž bu naš transport přijezjeny. Leutnant nas postrowi a rjekny, zo přikhadźamy jako narunanje za regiment 102. Wón bě jara přećelny a towaršny z nami, štož běše nam spodźiwne; to njeběchmy zwučeni. Prašeše so nas za domiznu a kajka je była jězba. Tuž so też my skirobliechmy a wopraſachmy so „hdźe dha smy, knjez leutnanto". „W Ham pola Matigny", rjekny, „a što dha to tam zady přeco tak rži a bubnuje", so dale prašachmy. „Tam berny z ...zow na auta sypaja", wotmołwi. Štož nam leutnant praješe, bě wězo wěrno.

Skónčnje měješe dołhe čakanje kónca a naš wotdźěl čehnješe dale po jara próšnej drózy přez wšelake małe wjeski, hdźež so wšo z wojakami mjeŕwješe.

Nowe črije a nowa uniforma nas wšudźom rězachu a spinachu, a ramjenja nas bolachu wot čežkeho tornistra a tšelby, z potom so wšitko lěpješe. Tola njedźiwajcy wšeho dźěše dale a dale kilometer po kilometru. Ridrowanje, kotreż běše nam w Hamje nadpadło, běše razniše a markantniše a nam pachołam domizny poča switać, z kajkej druzinu běrnow so tam prědku nic jenož zaběraju, ale do so mjetaju. Skónčnje tu běchmy, hdźež dyrbjachmy: w Bethincourtu. Wjes cyle při brjozy rěki Sommy leži.

Tu so jenotliwym bataillonam a kompanijam přidźělichmy. Mje dachu sobu k 5. kompaniji. Wjednik kompanije, leutnant Frauendorf, nas jara přećelnje postrowi. Też feldwebel kompanije, Kaiser, sebi hnydom naše dowěrjenje doby a so należnje za našimi čelnymi potrěbnosćemi wobhonješe, derje wědźo, zo pola wojaka lubosć přez žołdk dźe.

Na khětro wuhlódnjenych potom też woprawdźe kormjachu. „Z połćom a tukom do nich", bě feldwebel na kuchińskich wołał. Zhonichmy našu nowu póstsku adresu; běchmy też hordźi na to, zo słušamy k sławnej diwisiji Franke. 25 kilometrow zady fronty wšak to dźěše. Kupachmy so wjele w Somje. Někotre razy wšak dyrbjachmy też raznje eksercěrować a to w płunowych maskach při 40 stopjeńkach horcoty. Štóž to znaje, móže jo posudźić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 154 | Budyšin — Sobotu 4. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

10lětny jubilej stronincho zjězda we Weimaru

Se žiwjatočnym statnym witanjom wjednikow strony a wyšnoseżow na Weimarskim hrodże je so pjatk wobwjeselenje 10lětneho wopomnjeża prěnjeho sjězda nazionalsozialistiskeje strony po jeje nowosałoženju wotewrilo.

Wjednik a němski kanzler je w pyschitomnosći wjednistkeho korpsa nazionalsozialistiskeho hibanja hóstne město Weimar a durinkisku župu posztrowił a žiwoje wjesele wuprajił, so žmě kameradow stronineho sjězda pscheđ dźesaćj lětami na tutym městnje sałowohladacj.

We Weimarskim hrodże běše so 4000 wobdźělnikow prěnjeho němskeho sjězda po nowosałoženju strony zhromadźiło. Na hrodowskim dworje kroczesche wjednik nimo cesztnych formazijow nazionalsozialistiskich wotrjadow a postrowi standarty SA a SS z zyleje Němskeje.

W žiwjedźenskej sali němski bohot a župny nawjednik **Sauckel** k wjednikej rěczesche a wozebje na žiwěru spominasche, z kotrejż je Durinsku kóždy czaj k njemu stejała.

Durinski ministerski president **Marschler** spominasche na tamny „Weimarski dżeń", kotryż je wjednik hodźinu wosrodżenia a noweho postupowanja nazionalsozialistiskeho hibanja mjenował. Durinkszy pak jemu w tutej hodźinje žłub žiwoje žiwěry wobnowieja.

Wjednik a němski kanzler jako zbožo. wosnamjenjesche, so žmě dny tuteho sałowohladanja nasłonicz a mjes žiwojimi starymi wojowarskimi towarschemi pschebywacz a spominasche na sandżene dźesaće lět, kiž su žiwěr pscheměnike. Hakle posdźischi žiwěr drje hakle dopołnuje, kajki sakład je so w tutych dźesaćj lětach położił. Dźenżnischi wuspěch je so dyrbjał z wojowanjom a woporami wubědźić.

Wjednik wopomni, kak je so wschitko dospěło se žiwěru, kotraż so z njewupěchami njeda samylicz. **Dołhoż zbožo nad wjednistwom leži, może so kóżdy złabuschk k njemu wuznacz. Halle w hodźinach, hdyż so zdawa, so so zbožo wotwobroczą, so wopraudźe hódni ludzo pokaża.** Wjednik žebi pscheje, so by žebi němski lud też w pschichodże tutón poczink wobkrowak.

Se złowami, z kotrymiż też za pschichod měr za němski lud pschejesche, z kotrymiż sa czejsći a zwobodnu němskeho naroda wustupowasche, skónczi wjednik žiwoju rěcz.

Hdyż so wjednik z hroda do žiwojeho kwartéra poda, jemu wobkleźeństwo z tym zamym sahorjenjom hołdowasche, kaž běsche to cziniło, hdyż běsche so wjednik k hrodej podał.

Pokračowanje konferency wo mórskej wužinje

W Genfu su so pjatk popołdnju franzowski wotpósłanz Paul-Boncour, jendźelski zwonkowny minister Eden, žiwjetskoruski kommisar Litwinow, rumunski zwonkowny minister Titulesku a turkowski zwonkowny minister Rüschtü Aras dlěże wo pokračowanju konferency wo mórskej wužinje rozrěczowali. **Każ so powě, su so wo jędźenju wójnskich łódźow psches Dardanelle dojednali.**

Paul-Boncour a Rüschtü Aras dźenża do Montreuxa pojědetaj, so byschtaj so na poźedźenju techniskeho wubjerka wobdźělikoj. Muradżowanja konferency so póndźelu sazo sapoczny. W poźedźenju techniskeho wubjerka je jendźelska delegazija pschipowědźe, so naczisk za srěczenje pschedpołoži, z kotrymż so jendźelske pschecza a turkowski namjet zbliża.

Jendźelske nowiny su pisane, so je konferenza wo Dardanellach w poslednich dnjach była wuspěschna. To so w italskich nowinach žylnje wobkedźbuje. Londonski dopisowar italskich nowin „Tribuny" žebi myšli, **so je Jendźelska wschitke wumjenjenja pscheczіwo ruskemu pschejesdźenemu prawu do Ssrjedźoseminskeho morja zpuschczila.** Dopisowar wukazuje, so chze Jendźelska, wosebje Eden, Italiju wožamocz a jeje nawrót k žobudźelu w Europje poczesić. Wjelo ma so wočzakacz, kajki smjeje konferenza skónczinje wuspěch. Italska dyrbi pak žiwoje wumjenjenja hischcze zas pschedpołožić. Wot njeje so njemóże zadacz, so by jako móz Ssrjedźoseminskeho morja tonu pschihładowaka, **schto so bjes jeje wobdźělenja wobsamknje.**

Wot augusta statna pomoc na dźěći

Wo pschipomozach na dźěći sa wjeledźecżne žiwójby, kiž maju žo wot 1. julija porjadnje podawacz, je němski finanzny minister podrjadowanym wyšnoseżam pschikazy wudał.

Porjadna pschipomoz wuczinja měsačnje 10 hriwnow na kóżde pjate a dalsche dźěcżo nije 16 lět. Wumjenja so, so tón, kiž ma podpjeru dostawacz, měsačnje wjazy hacz 185 hriwnow njesałuži. Dostawarjo podpjery pschi bjesdźělosczi, invalidneje renty atd. so tutym dźělobjerjeram runaju.

S wumjenjenjom sa dostawanje podpjery je němske staczanstwo a dobre mjeno starscheju. Pschi wobličenju měsačnete mjdy ma so kóżdy měsaz wožebje wobkedźbowacz. Tak może so saisonskemu dźěłaczerjej, kiž w lěcznich měsazach wjazy hacz 185 hriwnow sałuži, w zymskich měsazach pak podpjeru pschi bjesdźělosczi dostawa, porjadna pschipomoz na dźěći podawacz.

Dźělobjerjerjej, kiž hewak wjazy hacz 185 hriwnow měsačnje sałuži, kiž pak na někotre měsazy zhori a jenoż khorobny pjenjes dostawa, może so pschipomoz na dźěći pschiwolicz, hdyż so hewakske wumjenjenja dopjelnja. Swopředka so měsačna mjda po skhodźenkach njerozlicża. Pschipomoz na dźěći wupłaczi so prěni krócz mjes 3. a 10. augustom.

Němski finanzny minister je zdobom wumjedźeński wukaz wo pschipomozach na dźěći žydlerjow wudał. Sa tute pschipomozy je so w tu zhwilu 1½ milijona hriwnow lětnje pschihotowało. S wuwjaczom móra so tute pschipomozy na dźěći też pschiwolicz, hdyż ma so zamotna žona abo dostawar renty jenož za tři dźěći mjadsche 16 lět staraczi, abo hdyż starschej němske staczanske prawo jenož tohodla njewobkedźbjetaj, dokelż njejstaj statnaj pschiwluschnikaj. Tola tu dyrbi so wo rodźenych Němzach, kaž sudetskich Němzach atd. jednacz.

Memelszy w litewskim žejmje.

Wunoschi wólbow do litewskeho žejma 9. a 10. junija je někto wěsty. Dozdyła su 46 narodnych Litewczanow a tśioch Memelczanow do žejma wuswolili.

Poldrałetna wojeńska žłużba w Litwje.

Litewske knjeżerstwo je nowy wojeński zakoń wudało, z kotrymż je poldrałetna wojeńska žłużba postała. Wschitkim muzskim wobrobam, kiž žiwoju wojeńsku winowatosć njedopjelnja, je wojeński dawk naposłoi. Schtóż tutón dawk njemóże zapłaczicz, dyrbi wjetsu dżełowu žłużbu dokonjecz.

Jendźelszy frontszy wojowarjo w Charlottenburgu.

Ssydomnacże žobustawow jendźelskeje legije (swjatka frontskich wojowarjow) z Walesskeje je pod wjednistwom generalneho majora Johna Vaughana žrjedu do Barlina pschijěło. Schtwórtk běchu woni hosćo w Charlottenburgskej radnizy. Pschi žiwjatocznjosći měschczański rada dr. Zimmermann statneho kommisara zastupujo wo buschownym swjatku frontskich wojowarjow porěcża a dźakowasche so wožebje jendźelskemu kralej Eduardej VIII. sa jeho prózowanje wo dorozumjenje.

Gdańskaj mordarjej so wuznałoj

Krwawny njeskutk w jenej Gdańskej wsy so někotke wujasnja. Pschi njeskutku mordarjej dweju SS-muzow tak cżežko z wutłokom franischtaj, so tutaj na to wumrěschtaj. S domu Zellerez žwójby běsche so tśełało. Tohodla běchu dźewjeć žobustawow žwójby sajeli. W pschepytowanišej jatbje staj so dwaj jajataj wuznałoj, so staj njeskutk słuczińoj.

Naspomnicz hódno je, so jedyn mjes sajatymi, kiž je jako marksistiski agitator znaty, nadobo wudawa, so połskej narodnej mjeńschinje pschiłušnika. Mordarjeku bróń žu w Zellerez domje namakali, hdyż běchu někotre dny sa njej pytali.

Sudetscy Němcy Hodźi wotmołwichu

W poźedźenju cżeskosłowakiskeho senata pjatk wjeczor senatoraj sudetskoněmskeje strony, Progner a Frank, rěczeschtaj. Jeju rěczi matej žo jako wotmołwa na rěcz cżeskosłowakiskeho ministerskeho presidenta Hodża w schtwórtkowonym poźedźenju wobkładowacz. Wobaj rěcznitaj žadaschtaj, so by žo sudetskoněmske praschenje w sprawnym dorečzenju mjes němskim a cżeskim ludom rosrišało.

Zakoń k skitanju stata w Awstriskej

Pjatk žo pod pschedsydźidwom swjatkowskeho kanzlera dr. Schuschnigga ministerska rada seźdże. W poźedźenju je so sażadnje wobsamknło, so so swjatkowy zakoń k schkitanju stata wuda. Ministerska rada je ministerski wubjerk postajila, kiž dyrbi wo takowskim nacżisku wuradżowacz.

Każ so k tomu z Wina hischcze powě, budże nowy zakoń k schkitanju stata zakonjomaj podobny, kiž w Schwizy a Cżeskosłowakiskej hižo płaczitaj. Nowy zakoń wschelake wukazy, kiž zu so w běhu poźednich lět k wojowanju pscheczіwo politiskim pscheczіwnikam wudale, kaž też trěbne paragrafy zkhołsanskeho zakonja wo wjelesćerkadze, tajnym swjatkarstwje atd. w jenym zakonju sjednoczi.

Negus je Zwjazk ludow do wuskosćow zahnał

Abeżynskaj namjetaj, kiž je negus schtwórtk wjeczor dał Swjatkej ludow pschedpołožicz, staj prózowanje wo skónczenje swady dla sankzijow poczeżikoj. Pjatk dopołdnja je zhromadźizna Swjatka ludow wobsamkła, so chze zwonkowny běrowej dacz powschitkownu resoluziju wudźěłacz, do kotrejej maju so nahladny sjednacz, kiž zu so pschi rosmołwje pschednjeńe.

Negusowaj naczisku staj zhromadźiznu psched jara tołkocżiwej praschcheni stajikoj. Naczisk, z kotrymż so żada, so żo italske wobkładżenje Abeżynskeje niedy pschipósnało, so jako wożebje wobcżežny wobkładuje. Jeli so żebi abeżynske wotpósłanstwo na kóżdy pad wotbłokowanje wo zwojim naczisku żada, zhromadźizna bjes dwěla do wobcżežnoszow pschinidże. Dotal nawjedowaze wożoby w Swjatku ludow nochzychu wo njepschipósnaczu italskeho wobkładżenja rozsudźicz, dokelż su też staty zaczanjenje Ameriki jara pscheczіwo pschipósnaczu.

Każ je abeżynske wotpósłanstwo w Genfu sastupjerjej Reuterez telegrafowarnje zdżěliło, so njeje żenje możnosć rospominała, so negus do Egiptowskeje poleczi. Haile Selassie hacz do skónczenja potneje zhromadźizny w Genfu wostanje a so potom najskerje do Londona wróczi. Jeho poźdźischе plany hischcze njeżsu znate. S Genfa so hischcze powě, so Swjatk ludow pożczonku negusej najskerje njepschisiwoli.

Badoglio pische stawizny italsko-abeżynskeje wójny.

Wyschiczi roskasowar italskich wojakow, marschall Badoglio někotke stawizny italskeje wójny w ranschej Afrizy pische. Kniha ma so hischcze lětsa wudacz.

Schwajzarska swjatkowa rada wupokasanje italskich nowinarjow potwjerdża.

W schwajzarskej swjatkowej radże je so pjatk wo pschipadże jednako, kiž su italscy żurnalistojo w Genfu wuwabili. Swjatkowy rada Baumann jako nawjednik justizneho a policajskeho departementa wo naprawach rosprawjesche, kiž su so stale. Swjatkowa rada postupowanju justizneho a policajskeho departementa pschihłosowasche, tola skónczne wobsamknjenje wo pschipadże hacz na pschichodnu wuzoru wotstorczi, hdyż budże swjatkowy rada Motta z Genfa domoj.

Senatowy president Greiser do Genfa wotjěł.

Każ nowinarnja Gdańskeho senata sdżěluje, je so senatowy president Greiser do Genfa podał.

Nadpad na španisku kofejownju

Schtwórtk wjeczor w Madridze awto pomału nimo kofejownje pschijedże. S awta žo njemdrje do hoscji tšelesche, kiž psched durjemi žedžachu. Tšelzy dweju žobustajowe schpanisteje saschistiskeje strony hnydom satšelichu a pjecz druhich wožobow sdželachu cješko sranichu. Mjes sranjenymi je też schpaništi mjesnarodny bólkopaz Quesada. Mužla žebi, so žu kofejownju nadpadnyli, so bychu žo sa marksistiskeho piekarja wjeczili, kotrehož běchu dopoldnja satšelili.

Bolharski kral Boris do Němskeje njepschijědże.

Bolharska telegrafowanska wosjewja, so žu wschelake wukrajne nowiny wo kralu Borisowym blišim puczowanju do Němskeje pišale, hdyž žo wón pschi olympiskich hrach w Barlinje s politiskimi wožobami wschelakich krajow setka. Tuta powěsć je zyle wopaczna.

Ssamomordarstwo cjeskeho nowinarskeho fotografa w Genfu.

W schromadźišnje Swjatoho Ludowa žo pjatk njewschednu pschipad sta. Jako žo rěcz schpanskeho swonkowneho ministra pschekoržowasche, běsche nadobo s delnich tribunow wuttši žiwischcej. Widžachu, kak žo muž swojese. Shromadźišna žo roshori. Prezident hnydom po lekarja pósla. Swejscharu, so běsche cjeski nowinarski fotograf Stefan Lux špytał žo satšelicz. Sranjeneho hnydom do khorownje dowjesechu. Tam wón wjeczor wumrě.

Franzowski twarski skandal w Beogradze.

Franzowska twarska firma Batignolles běsche pschi twarjenju nadpya wulkeho mosta pches rěku Ssavu w Beogradze kamjenje wužila, kotrež běsche statna kommisija sa pschetrofanje mosta jako zyle njepschihódne wotpokazała. Wobohy, kiž žu sa to samokwite, žu žo nětko psched sud stajile.

Njesboże z lětadłom w Torunje.

W Torunje je žo schtwórtk lětadłowe njesboże stało. Nad Wišku leczo wojerske lětadło do druheho wojerskeho lětadła storzi, kiž pod nim leczeše. Spódnje lětadło f. swórdzi. Pobosyske žo morí. Druheho lětarja cjeskoranjeneho do khorownje dowjesechu. Lětadło, kiž běsche njesboże sawinowało, mózeše lohko wobschkodzene pschistajicz.

Psched 10 lětami: Prěni zyłostatny sjězd strony NSDAP we Weimaru.

Wobras tehdyscheho cžaża: Dr. Goebbels, Barlinski župny wjednik a nětčischi stabowy schef SA Victor Lutze na khowje cžaha brunoskolhlakow pschi zyłostatnym sjězdże we Weimaru 1926.

(Presse-Illustrationen-Hoffmann, M.)

Weimar w žwjedženitej pusche za 10letne wobžamjenja statneho stronineho dnja 1926.

Pjatk sapoczachu žo we Weimaru žwjatocznosce na wopomnjenje statneho stronineho dnja psched 10 lětami. Kaž zyle město, je też jubilejske naměsto pschi dwórnischczu s khorhojemi wupyschene. (Presse-Illustrationen.)

W Budyschinje, 4. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Poninosć je najrjeńši šat.

— **Wo wjedrje.** Dżeńża je žo na khwilu wuwjedrilo. Khłódny mórił powětr pat nam bórzy sabo deschczowanje pschinjese, so drje budże jutrische wjedro sabo njepschijomnje pschinjese. Nižina pola Jendželskeje je wotpjet žylne deschczowało. We wjeczornej a połodnjischej Němskej je žo hižo dżeńża žylnje deschczowało. Možno je, so deschcze hižo w nozu nasche strony pschecžahnu a so šmjerny jutrije sabo spodobnische wjedro. Wječerje pat šmjerny bischcze wětrojte a njewobstajne wjedro. — Jutrije njedżelu hłónczko 3,53 hodź. schadża a žo 8,16 hodź. khowa. Mježaczk schadża jutrje wjeczor 8,40 hodź. a khowa žo rano 4,32 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer minus 2, najwyschischa dnjowa temperatura 25 stop. czopłoty. Dżeńża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 1, najnižischa temperatura w nozy 15 stop. czopłoty.

Wuhladny na wjedro za jutrischu njedżelu: Njewobłajne, tłódne a k deschczowanju pokhilene wjedro.

*

Tydżenski plan kulturnych sawjedżenjow w Budyschinje.

(Sdźelnje měšczanski kulturny hant.)

Tydżeń wot 5. hačž do 11. julija 1936.

Niedżelu 5. julija 1936 we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hrodu: 4. hudźba na hrodowstim dworje (měšczany chór „Eintracht" a Budyski bandonionowy orchester).

Wutoru 7. julija 1936, 20,30 hodźin w Naturiskim parku: Wječorny konzert Budyskeho měšczanskeho orchestra.

Wschitzy pschiprawjerjo kulturnych sawjedżenjow so proscha, so bychu wschitke pschedewjacza tak sahe kaž možno měšczanskemu kulturnemu hamtej sdźelili.

*

— **Spěwny a hudźbny porjad sa 4. hudźbu na hrodowskim dworje** niedżelu 5. julija rano we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hrodu: 1. Spěwy (měšczany chór „Eintracht", dirigent Jan Bretschneider): „Na twojich wyschinach" wot Dürrnera; „Niedżelu pschi Rheinje" wot Pallmera; „Dawno tomu je" wot Emila Petzolda-Budyskeho; puczowanski spěw, ludowy; puczowanska radowcej wot Flotowa. 2. Ludowa hudźba (Budyski bandonionowy orchester, dirigent Waltar Näther): Arnoschta Augustowe pschespolo; „Winšcz měšczenjo", walczik wot Jana Straußa; Indiski kwažny cžah; Němskeje zkawa.

— **Wopaka žwjeczi swój 600letny jubilej.** Wot 2. hač do 7. julija wošwjeczi Wopaka žwój 600letny jubilej. Na žwjedženitej niedżeli 5. julija pojedże z Budyschina wožebity pósłki autobus, kiž na Zitnych wikach 15 minutow po 9 hodźinach dopołdnja wotjedże. Druhe porjadne jědzy pósłskich autobusow do Wopakeje žo z wobsebitnym wojam jeschcze njelinja. Sa njedżelu žo potunischeny nawroczny jězdny lisczik za jězbu z Budyschina do Wopakeje wudawa a płaczi jenož 1 hriwnu. Tak žo Budyschanam a wobydlerjam wokolnych wjsow tunija składnosć k wopytanju Wopakeje a jeje rjanej wokolinje posłicza. We Wopakej budża žo wutrobnje wjeselicz, hdyž žo lětstotki stary swjsk mjes Wopakej a Budyschinom też w dnjach 600lětneho žwjedženja prawje žiwje wopokaza.

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

5]

(Pokračowanje.)

„Duž dha chcemoj", rjekny ja s hłožom, jeno s mozu trochu poduschenym, „w tutej žwjatocznej nozy, w kotrejž luboscz žwoju žebi darichmoj, hlubicz žebi žwórnoscz hacž do žmjerzce!" A s nowa žo wobjawschi, pokłakachmoj a wołoch horjesche žo na naju hubach.

Tu sastupi mója macz, a ja wjawschi Hańžu sa ruczku, stupich psched nju a rjeknych: „Macži, daj namaj žwoje žohnowanje!" a wona wotmołwi, spótnawschi, schto bě ko stako, s tschepotazym hłožom: „Mój žyno, k mojej spokojnoscži a mi k tróschtej žo wuswolit žebi taiku mandželsku; jeno waj žebi s kedžbnoscžu pokład, kotryž w njej masch; ja pak chzu nětk a stajnje klacz ráda k njebju žwoju modlitwu, kotruž njech Bóh wuslyschi a wamaj da žwoje žohnowanje!"

„Samjen!" dokóncžichmoj wobaj kochko žohnowazu jeje ruku. —

Dokelž dyrbjesche Hańžka sabo domoj, pschewodžach ju hacž psched dwór; tu hišcze mi wona schepny: „Michale drohi, njech dha žwostanjemoj sjednoscženaj, kaž jablucžko na senej hałzy" — a dyrbjach ju sa to płokoschicz, dokelž wotmołwicz niczo nemózach. —

A sawěcže, tehdy cžuzach žo sbožowny, so njemózach to niczemu pschirinnacz; nikoho drje njebě Boże dżeczo takspokojiło, tak wobsbožiło, kaž mje, kotrehož wobdari s wutrobu połnej luboscze, pschi kotrejž sabych wschě cžemne hodźiny, kiž bě žiwjenje mi pschinjesło; kiž mi saruna wschě horjo wuzaz krócz — to bě Hańžka ze žwojej žwérnej luboscžu. Bjesstarostnje hladach do pschichodu, zadyn sadženk mje njetrasche; luhowasche mje tola wona, widžach žebi tola wschadże k boku ju, sa kotruž bych też to najcežschże žebi žwérit pschewinyc.

Wjesele minychu žo mi jshytke dny próstninow w jeje towarstwje a hdyž běchu nimo, džach s lohkej wutrobu sabo tam, hdjež mje winowatosc wołasche; pschikrótschich žebi jeno tak cžak žbalenoscži, cžim dale w nim do predka stupach, a dowěrjach dže žo, so žana mój mi wjazy dobyty poklad z rukow njewuwinje. W stajnym, pilnym prózowanju minu žo mi cžaz jara spjeschnje, so žo hižo widżach psched skóncznymi pruhowanjemi. Duž napinacz wschě žwoje mozy, so bych je derje wobstak, bě moja myst — a pruhowanja wupadnychu k mojej a mojich wuczerjow spokojnoscži. Njeprerju wschak, so myšl na Hańžu mje mózanje bohonscze k dżeławoscži: stupicz mój psched nju tak dospołny, hacž možno a jako žwérny dżełacžer, bě tola moja žadosc, a moje hordżenje, so by Hańža niohka se spokojnoscžu hladacz na žwojeho mandželskeho.

Tu stejesche pschede mnu w žwojej zyłej luboscznej rjanoscži, se žwojimi spodobnymi poczinkanci, schikowanscha, hacž běch žebi ju žam pschedstajal, mje witajo, a jeje woko mi prajesche, kak bě žo ji stykało a kak žadosczinje bě mje wocžakowała. Zyle žo mi pschikhili a na mnje žo podepre, pschiwitowasche mi; kaž dowěrjaze dżěcžo a se spodżiwanjom hladasche na mnje, kotrez po jeje nětnjenju zyle sabłuschi — a ja běch jeno w njej a sa nju žiwy, jeno ju wusbožowach, a sbožowach žo zyle po njej, pytajo nadobycz to, schtoz žo jej lubjesche a wotpołoženz wschno, schtoz mohło jeno nětkat jeje spokojnoscz saczinicz: dospołnje dże wona moju wutrobu wupjelnjowasche! —

So bych žebi saltosinstwo w žiwjenju dobył, stupich do słužby na nětkotry cžaz pola kralowskeho hajnika w S., kotryž běsche žo mi pschezo pschikhilenty wopokasał. Chzych wocžakowacz, kak s wojerstwom wotendu, a potom, je-li možno, po cžasu nětkajke žamostatne sastojnstwo na žo wsacz.

Nětk myšlach też na nědyuschi žwój swjatk s Hańžu. Podach žo tohodla jomu na pucz k jeje starschimaj, też teju wo pschichwolenje prosycz. Tutaj drje žo swopředka trochu dżiwaschtaj, kak ja, zyle njesnaty cžłowjek, na to pschindu — dokelž Hańža ženje ani jimaj, ani nikomu druhemu hłowcžka wo mni žpomnika njebě — swolichtaj pak, jako widżescžaj, so žmój žebi s wutrobu dobraj, rady do naju swjatka. Pódla też postajichmy, so ma žo kwaz žwiecžicz, tak rucže hacž smeju trojerde sastojnjstwo, cžehož žo, njewospomi-li mje do wojakow, też po krótkim cžasu nadżiwacžernje njewidżach žaneje możnoscže, kak wojerskim wuridu. Tola měnjachmy, so je k tomu też po wuzitu cžaz — a pschi tym žwosta.

II.

Ach to běsche sbožowny cžaz! A kak luby bě mi tehdy lětk! Běch tola w nim žam je žwojimi myšlemi, w kotrychž běch najradscho njemyleny: tam njesadżiwacže mi nichtó, sbožo wuziwarcz, nichtó mje njesesdżeri nadobo je błódkich žonow, w kotrychž žebi žiwjenje wumołkowach; wschak njetrjebach widżecz, kak husto cžłowjekim žadoscžam napschecžo stupi wozud, njetrjebach błyscžecz skorzazu žaloscz tak mnoheje wojebaneje wutrowby — tam bo minje — pokasa žwét je žwojej hrubosczu, njesacžujch sbožo njewobstajnoscz. Tam pschedstajesche mi pschijomna cžemnota, njepschemožena s wótrymi błónczkymi pruhami, kotrez sle cžinja błędżazemu wócžku, połnoscz wutrobu a mérne schumjenje schtomow a zunje schepłanje liscžizkow powdżasche mi wo luboscži, kotruž na pschenco žłukjach s malymi lěka wobhdlerjemi s mózným špěwom, so dalsa a dalsche kolo lěž wotkłokowasche a rosnoschowasche. A wutroba žo mi šmějesche, mózach-li potom, pschekroczwschi žwój rewěr, pschi wróczenju trjechich na połach domej hotowazu žo Hańžku, ji popomhacz a potom wjesele schepłajo k wjesbzu žo z njej nawróczicz. A ludžo drje mějachu prawje, hdyž nas widżo, rjekowachu: „Wjeseły hajnik pak žwoju rjanu lubku domoj wjedże!" — Haj běchu to sawěcže sbožowne hodźiny!

(Pokračowanje scžehuje.)

— **Wobkhodny jubilej.** S pschepołoženjom wobkhodnych městnoscjow je Swonkowneje Lawiske hač. 32 na Lawiske hrjebje čło. 4 zwjecził firma Max Hiller wobkhod ſ koža a schenzowstimi potrjebami we wulkim a małym zwój schitnrzeczilenu wobkhodny jubilej. Semrěty nětkuschi wobjedźeř Max Hiller, wobkhod 1. julija 1896 w małym rosměru w Dietrichej hkeji na Jerjowej. Hažy satoji. S wulkej pilnoscju a wotrjadnymi znajomnoscjemi so wobkhod spěschnje twarjesche a hórjy hkdy wjetsche městnoscje trěbne. W njeslożownych wójskich a nowóskich létach, hdyž so koža dźiwałoschе, wobkhod hkěrko czerpjesche. W lěče 1934 burbjesche so nimale swopředka sapoczeč. W lěče 1925 bu wobkhod do Swonkowneje Lawiskeje hońcschepołoženy. Bohužeł wumrě wobjedźeř knjes Max Hillere w najlepschich létach. S 1. januarom 1933 pschewza wobkhod jeho pschichodny syn knjes Herbert Döring, kotryż jón hižo wot léta 1929 nawjedowaschе. Dokelž knjes Döring je wotrjadnik we wobkhodźe, so wobkhod dale derje wuwiwa. Trěbne rozschěrjenje składow bě ſ pschičinu, so so wobkhod do Sserbskeho Domu, Lawiske hrjebje čło. 4 pschewołoži.

S **Bóneź.** (Sapoczatk žitnych žnjow.) Schtwórtk je so tu se žitnymi žujemi a to se žyczenjom najwuspěschnjeho sczerjenja sapoczało. S rožkowymi žnjemi so ſa nětkdże dwě njedźeli sapoczinje. Po wurjadnje hubjennych žnjach pożledniwju létow móże so hižo lětsa ſ dobrym wunoschkom žnjow licžiś.

S **Bukeź.** Na historijskej Bukeźanskej hórzy so hižo někotre dny dołho za ſwjedźeń tśelzow 5. a 6. julija wulke pschihotowy czinja. Sa wulkich a małych so pschelake zawjeczerjenja pschihotuja. Ssobotu sapoczina so ſwjedźeń ſ woptaczom piwa. Njedźelu budźe nastup tśelzow. Wječor budźa ſwjedźeńske reje a póndźelu wjeczor so ſwjedźeń ſ wohnjostrojom skónczi.

S **Bukeź.** Njesaźdże ani jedyn dźeń, na kotrymž njebychu zuły do naschеje historijeje wjzy pschischli. Tak pschijědże tež ptakt dopołdnja ſyła omnibusow ſ Drježdźan, ſ kotrychž 30 wyschkow a 300 khorhojnikow wustupi. Na historijeje hórzy so jim nadpad pola Bukeź, 14. oktobra 1758, wujaſni. Wschitzy wuwjedźenjam ſ najwjetschej kedźbnoscju pschipozłuchachu.

S **Bukeź.** (Wabjeński dźeń sa olympijadu.) Wulki wabjeński dźeń sa olympijadu wotmě so tu ptakt wjeczor. Na ſwuczowanischczu cźełoſwuczowanskeho towarſtwa bě je 250 aktiwnych ſportarjow sestupało. Tež licźba pschihladowarjow bě wulka. Po postrowjazych ſłowach wjesnehe ſtupinowego wjednika Kerka schuſisti wjednik Lodni na wuſnam olympiſkich hrow pokaſa. Pschejesche němſkim ſportarjam, so buchu mohli prawje wjele wuſpěchow zjeczi. Wabjeński dźeń na być ſ dopokazom, so je ſ nimi wubědźowarjemi sjednaczeni czujemy. Na to jenotliwe ſportſke wotdźělenja ſwoje wukony pokazowachu.

Z **Radwórja.** Pomérnje zahe hižo su mohli lětsa ze syczenjom nazymskeho ječmjenja započeś. Hižo teża prénje zahony posyczene, a za někotre dny hižo ratař zasy z pluhom přijědże, zo by za nazymu pjen wosył. Wjmóžk ječmjenja so zda dobry być. Byrnjež też trochu k zemi splacany był, tak tola je zorno khmaníše kaž loníše léto. Nadźijomnje też rožku a pšeńcu derje domój dostanjemy, wšak hač da žnjow wjacy daloko njeje. Drje su też lubje a hróžnje próżdne, tak so kóždy hižo dawno na slomu a zorno čaka. Tola hdyž je nuza najwjetša, potom je Boża pomoc najbliža.

Z **Radworja.** Na swjedźenju swj. Pětra a Pawła sebi naše spěwne towarſtwo „Meja“ wuleća a to na wustajeńcu do Drježdźan. Hižo na tampuću sebi we Radeberku piwarnju wobhladachmy a so też z dobrym piwom posylnichmy. Dale w Drježdźanach rězarnju za skót wopytachmy, kotraż je też jara zajimawa. Běše dźe runje póndźela a tam skótne wiki a rězanje. Popołdnju přebywachmy we wustajeńcy. Ale čas bě překrótki, zo mohli sebi wšitko wobhladać. Wječor pozdźe přijědźechmy zaso zbożownje domój a wěsče je so wšitkim też lubiło.

S **Rakeź.** Ruce běsche so po naschej wjsy wjeſoła powieść rozsnjeła, so je tudomny kandidat bohoſłowstwa Herman Rychtař 25. ſmjaznika na Lipscańskej universitecze swoje ſtatne pruhowanje khwalobnje wobstał. Pschejemny jemu nětko ſ zjelej ſwutrobu, so by mohł prawje hórjy ſacźahnjeć jako duschowpastyř do jeneje ſerbskeje wosady a tam ſwojim Sserbam Boże ſłowo w maczerńcej rěczi pschipowědaċ. Jako kandidat je wón hižo we wschelakich ſerbskich wosadach ſtaŋ a wobluběny jako dobry ſerbſki predar, je wschak też hižo do ſtatneho pruhowanja ſmeł krótki czaſ jenu wokuzowcznu němſku wosadu ſastarać. Knjes Rychtař pothada ſ dobreje ſerbskeje ſwójby a ſměmy ſo tohodla ſ wěſtoscju nadźiseć, so budźe wón we ſwojim ſwjatym powołanju też ſwěrny, zawostać ſwojemu makemu ſerbskemu ludej a njebudźe jedyn ſ tych, kotliž ſo nam ſdachu někdy horlimi Sserbja być, tola kotrychž ſerbſka ſahoritſkoć pak jara rucze saſo wolimkny a potom naſradniche niczo ſerbſke wjazy czuješ a widźeċ njemóžachu. Hiſchcze raz pschejemy młodemu ſerbſkemu duschowpastyrjej wjele ſboża a Bożeho ſohnowanja do jeho wažneho powołanja!

S **Minakała.** Wumjeńkař August Selz, kiž bě ſebi tu pſched-nětčiſtu lětami ſtatok kupił a kotryż nětkole pola ſwojeje dźowki derjeſaſtuženy wumjeńk wužiwaſche, je zyle njenadźijcu do wěczneho raja wotešchoł. Wróčiwſchi ſo ſ pschekhodźowanja chžiſche ſo ſ napojom woſchewicz, jako ſo nadoło ſtojeſo. Boża ruczka bě jeho ſajała. Selz je czaſ ſiwjenja był ſwěrny cźitař naſchich Sserbſkich Nowin. Njech je jemu róbna ſemja lohka.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke.) Nanw w 7 hodź. ſpowědź. Dop. w 9 hodź. němſke khwone Boże ſłużby, ½11 hodź. ſerbſke khwone Boże ſłużby, dop. ½11 hodź. dźěcźiſchkemſchenje, w 12 hodź. ſerbſke tichczenja, pop. w 2 hodź. němſke tichczenja, pop. w 2 hodź. wulſt wobdźělnikow dźěcźiſchczenja na wodowu hrě.

Te štyri kozy

Baje baje bachu: štyri kozy hnachu.
Prěnja štyrinohata
Njemdra skoči do hata,
Tepi so ta nohata.

Baje baje bachu: dwě tej kozy hnachu.
Jena zleči na tŕěchu,
Zlemi seši kliboru,
Khroma leži na puću.

Baje baje bachu: dě tej kozy hnachu.
Jena čekny do lěsa,
Hlódny wjelk ju ześlapa.
O ty hłupa hilica!

Baje baje bachu: jenu kozu hnachu,
Wjedźechu na trawnik ju;
Słódke trawki wonjachu
Za tu pěknu hepičku.

Radyserb.

Z **Drježdźan.** A hižo tu bě ta *posledńja* zhromadźizna wědomostneho kola „Hromadnik“, kotraż twori wukońc lěčeneho semestra „ludoweje wysokeje šule“ Drježdźanskich Serbow, hdźež kóždoměsačnje so zanurja do serbskeje hudźby a powšitkowneje kulturу. Hačrunjež smy hižo zastupili do časa prózdnin, bě so tola šwarna cźrjódka sobustawow w „Johanneshof“ zešła a k temu też hosćo, kiž ze zajimom připosłuchachu. Knjez předsyda kola dr. Wjaceſławk poda po postrowjacych ſłowach krótki přehlad ze skutkowanja towarſtwa w zašłym lěče a wuzběhny, zo je mjez přednoſowacymi najwjacy poskićił knjez farař em. Handrik, kiž też na tutym wječorje wospjet pěkny přednošk na rozwučenje poda. Jako zawod do přednoška přinjesy přełožk z łaćanskeje historije Łužicy wot Leonhardija, hdźež su Serbow počinki a ludowa powaha wuleżyšnje rjenje wopisane. Leonhardi zjewi so jako dobry znajeŕ Serbatwa a łužiskeje kultury serbskeje kaž němskeje. Po tym přirunaše přednoſeŕ wědomostne wudźělki prof. A. Muki a A. Smolerja, kiž hižo w zańdźenym lětstotku započaŵši serbske městnostne mjena přeſledźowachu, kotrejž dźělo na tutym polu knjez wyšši wučeŕ Kral-Zarěčanski kaž też knjez farař em. Handrik, kóždy po swojim dowudospołnjataj. Praktiske přikłady přeſwědčichu připosłuchacych, zo naše wsy wobsedźa mjena, kiž du hač do prasłowjanskeje rěče wróćo, ſtož žada za ſćěhzerja znajomnoſć mnohich rěčow (nic jenož słowjanskich). W dalšim rozjasni so, čohodła staj kłóstrje Marijna Hwězda a Marijny Dol po reformaciji wostałoj katolskaj. Zajimawe bě też ſłyšeć historiju našich ſtaroluthersich wosadow (Jamno, Wukrańcy, Kjětno), kiž su srědki nabožnej zahoritoſće Serbow w zańdźenym lětstotku. Z přirunanjom serbskich wupuſowarjow (pod Kilianom) do Texasa a Awſtralskeje ſo dopokaza, zo wotſćěpjenje skodźi ludowej zhromadnoſći nic jenož w nabožnje, ale też w narodnoſći a dowjedźe k wotradźenju. — Za přednošk a ſłědowace rozjasnjenja wupraji so knjezej fararjej Handrikej wutrobity dźak. Tola spomina so na serbſke wulětnicy z Łužicy, kiž ze wšěch stron Drježdźany wopytachu (ze Slepoho, z Khoćebuza, z Pančic a Haslowa atd). Wosebje wohžarowaše so, zo bě zetkanka z tow. „Lipa Serbska“ z přepołożenjom zetkanišća wjele njeluboznoſcow přinjesła a tola so hišće zbožownje skónčiła. Po prózdninach zeńdźemy so zaso prěni ſtwórtk we późniſchczu w hoścenu „Johanneshof“, hdźež so też postaji, hdy Hromadnikarjo Pěrnjanskich Serbow wopytaja. Hač do toho časa pak so wšěm sobustawam należnje poruča, zo bychu naše serbske časopisy studowałe, kiž drje nic ertnje, ale za to pisomnje člowieka powučeja. F. Th. H.

Měd

Nam je wšitkim znate, zo wot pčołow dostawamy płód, kiž twory wšěch cokorarjow na słódnoſći, cyrobnym wutku a čistoſći přesaluje. Je to měd. Ale „što je po prawom měd? Stari wěrjachu, zo je měd rosa, kotraż z njebjes pada, płód bohow samych; po starej grekskej bajcy přetwori so bohowka Melissa do pčołki, zo by druhich bohow z mjedom nasyčała, kiž měješe pola nich mjeno ambrosija. Po jich přiwěrje přińdże ambrosija z njebjes samych. Tale, přiwěrza wotsada też pola druhich ludow hač do 16. lětstotka, w kotrehoż srjedźiznje dwaj mnichaj z rjada swjateho Franciska dopokazałaj, zo měd dale ničo njeje, dyžli čista mjezha rostlinow, w rostlinach samych nastata, z nich wupočena a do słódkeje, kapaceje maćizny přeńdźena. Tule mjezhu pčoły hromadźeja, njeje pak hižo hotowy měd, ale hakle nektar z kćenjow. Tutón nektar přeńdźe wjacy pčołkow, dokelž jena druhej swój měd z mólčkim cumadłom podawa, přemjeni so po tymle puću a zahustnje w pankach z wuparjenjom wody. W pankach je, ſtož pódła přisporanjamy, na 28 stop. R. čopłoty. Zahustnjeny nektar načinja pčołka z mrowjacej kisalinu z pomocu žahadła. (W žahadle ma tuto kisalinu, jěd, kiž bolosć a zahorjenje w khłótym stawje načinja.) Po přidaću mrowjaceje kisaliny zalěpi pčołka panki z ćeńkim wóskom a nětko hakle je měd hotowy. Doniž panki zalěpjene njejsu, njemóže dawe rěč hyć wo mjedźe. Měd, kotryż pčołka z kćenjow nanosy, je najlěpši. Mamy pak też měd, kiž so z kćenjow njebjerje, ale z rosy, kotraż móže so na wšěch dźělach rostlinow namakać. Widźimy w lětnim času rostliny často swětłe poćehnjene. To ma swoju winu w nahłym přeterhnjenju rósta. Při stajnym čopłym wjedrje rozwija so rostliny też stajnje; wšě dźěle, kaž nóžki, halžki a łopjena wutworjeja so we wěstym poměru. Hdyž po dłšim stajnym wjedrje dešć a zymny čas zastupi, přetorhnje so róst a mjezha z korjenjow, nóžkow a halžkow pozastanje we łopjenach. Zastupi-li nětko zaso rjane, čople wjedro, poća so łopjena, t. r. dźěl zastateje mjezhy stupi na zwonkowne łopjeno. Łopjeno so swěći, haj samo na zemju kapa a — dokelž je kapalca słódka — su tu też hórzy šmicy (Blattlaus) a počahnu rostlinu. Ale też pčołki hromadźa tule mjezhu a předźěłaja ju podobnje, kaž słódki nektar kćenjow. Tónle měd pak njeje tak dobry. To pak starym njezadźěwaše, zo měnjachu, też tónle njedobry měd pada z njebjes. Hakle Goethe pokazowaše we juniju 1820 na to, zo swětły pót rostlinow ani z njebjes ani wot šmicow njewukhadźa; zo so wjele hóle hakle tam šmicy pokazuja, hdźež so rostliny takle poća. A dźensa je cyle wěste, zo je dobry měd płód strowcho, čerstwcho, njedobry pak płód přeterhnjeneho, khorowateho rosta.

Kóžda rostlina poskića wosebity měd, kiž za rostlinu słodźi a wonja. Też w barbje je měd wšelaki. Přjedy, hdyž měd jenož z płastow skrějachu, bě barba a słódnoſć nimale wšudźom jenajka; dobra wěsć pak cyle wotbywaše, dokelž bě z čopłotu zahnata. Nětko pak, hdyž měd z płastow funkamy, wobkhowa wšitke samotnoſće, kotrež měješe hižo w płastach. Z toho so też wujasnja, čehodła mamy wufunkany měd pak jasny, pak zelenkojty, pak bruny atd., a čehodła za wolijom (z rěpika), za korjenjemi (z lipy) abo kusaty (z wrjósa) słodźi. — Kóždy měd słódkuje t. r. stajnje w zymnym a potom hakle so jeho barba čista pokaza. Też přiwozmje rady wóń jsławy, we kotrejž so khowa. Kotry měd je najlěpši, njehodźi so prajić, dokelž ma jedyn to a druhi druhe za najlěpše. Tola je wěste, zo je čisty, njepancany měd najsłód-

Hłowny redaktor Marko Smolerſ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerſ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Cramm a Perry pschi tennišowych mischtrſtwach we Wimbledonje.

Němſki mischtr Bohuměr ſe Cramm mójeſche 1. julija nad Jendźelczanom Austinom pschemóžaze bobycze ſ 8 : 6, 6 : 3, 2 : 6, 6 : 3 wubědźicz. Perry tehorunja pschećźiwſtwo Amerikanej Donaldej Budgej bobu, tak ſo budźetaj hebi pschi dokończnym wojowanju Perry a Cramm napschećźiwo ſtejeć. Na lewizy widźimy Perrya we wojowanju pschećźiwa Budgeja a na prawizy ſ Cramma w hri pschećźiwſtwo Austinej na wubědźowanischczach we Wimbledonje. (Preſſebildzentrale, M.)

niša jěde zemje. Měd z lipowych kćenjow ma najlěpšu wón a je jara strowy. Prjedy so wjele wjacy mjedu wužiwaše, dyžli nětko; tuni cokor wotćišći bóle a bóle drohi měd. Přirunamy-li pak wobaj, widźimy, zo je słódkosće słědźace člowjestwo też tu na wopačnym puću. W mjedźe je dwojaki cokor, mjenujcy kićowy a invertowany cokor a něšto nadpowětrnymi wolijemi a barbami. Invertowany cokor, z kotrehož měd zwjetša wobsteji, přeńdźe bjez komdźenja do krwě; cokor z cokoroweje ściny pak, hłowny dźěl dźěłaneho cokora, so docyla njepřesyda, hakle z pomocu žołdka so někak do krwě přewozmje. Brachuje-li pak we žołdku na selowcy, kaž to často pola dźěći namakamy, načinja dźěłany cokor w jědźach wobćežnosće, haj samo khorosće. Čehodla potajkim njepřimamy za mjedom, kiž je wjele strowšiš? Člowjek, wosebje dźěćo, trjeba cokor k wuwiću a tohodla dyrbjał so měd bóle česćić. To drje je mnohim znate a też to, kak hojace mocy ma měd při khorosćach šije a wutrobna; ale prócy za pčołarstwo so někotryžkuli bóle boji dyžli khorosće.

Pola židow běše měd we wulkej česći. W swjatym pismje je 38 króć rěč wo mjedźe. Mudry Salomon pišo: „Jěz měd, mój syno, je dobry.“ Spisaćel Dennler praji: „Chceš-li zestarić, jěz jědźe starych: mloko a měd, pšeńcny khlěb do mloka nadrjebjeny a měd k tomu je najstrowše, najsytniše a najslódniše sněd̄anje.“ Pčołar Witzgall: „Dźěći, kotrež spěšnje rostu a su pódla bléde a hinite, čuja, što mohło jim pomhać, maja wulku žadosć ja słódkosćemi. Ničo pak jim spomožnišo njeje, dyžli měd. Hižo z luboznej wónju přetrjechi wšě druhe słodźenki a nimo toho jědźa měd ke khlěbej radšo, hač něšto druhe.“

W starym času trjebaše so měd jako hojacy srědk pře wšě khorosće; Muhamed lubi swojim swěrnym po smjerći měd; dźeržeše docyla też sam hižo za žiwjenje wjele do mjedu. Stari Germanojo warjachu z mjedu wosebny napoj: meth. Alexandra Wulkeho čěło su do mjedu zawalili, zo by njetłało. Stari Grekojo běchu najpilniši pčołarjo, jich wučeny Aristoteles bě jedyn z najmudrišich wopisowarjow pčołkow.

Też pola nas ma měd wjele přećelow a tohodla so tak wjele panca. Tola pancany měd nima sytnosće, ani słódkosće čisteho, haj je často za strowotu škódny. Stóž tohodla měd kupuje, dyrbi k sprawnemu pčołarjej hić. Dyrbi wšak tu něšto wjacy płaćić, wě pak tola też, zo ma čisty měd.

Nowe mandźelstwo mjes sportowzami.

Na sławnistwje w Barlinje-Wilmersdorfu 3u 13. julija snata sportiska letarka Elli Beinhornez a snaty napschemójěsdźer a awtomobilom Bernd Rosemeyer swěrujetaj. (Scherl Bilderdienst, M.)

My trjebamy měd na wšelake wašnje: Při khorosćach šije a wutrobna, hdyž smy zatykani, přećiwo wakam, na brjody a zahorjenje woći. Z mjedu so twori: kisało, meth, wino, piwo a mnohosć likěrow; płody so do mjedu kładu a jědźe so z nim wosłodźeja, z jenym słowom: Měd je najlěpša, najsytniša a najstrowša jědź.“

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 3. julija 1936.

Narodźili stej sej wo: 1. 7. Mafiej Doře Lorenzer, měšćańskemu sarjadnistwowemu inspektorej, bjowka. — 3. 7. Willijej Mühlpfortej, pischerjej, bjowka.

Wumrěła je: 2. 7. Maria Jadwiga jmud. Bergerowa rodź. Mildnerez, hospoza f Dźěrachežiš pola Biskopiz, 41 lět.

Towarstwowske powěstnikl.

Lipsk. „Serbske blido“ ma wutoru 7. julija wječor we 8 hodź. swoje porjadne skhadźowanje (poslednje ze studowacymi do jich prózdninow) w hosćencu „Halštrowski hród“ (na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi). Jurij Bjedrich, starši.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica“ wobdźěli so příchodnu njedźelu na poswjećenju noweje šulskeje khorhoje. Zeńdźemy so k temu dop. we 10 hodź. pola Faltinkec. Wo bohate wobdźělenje prosy předsyda.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ zarjaduje jutřa wječor 1/2 9 hodź. w „Kačej korčmje“ pěkny zawrjeny serbski swójbny wječork, na kotryž so wšě lube sobustawy a jich přiwuzni wutrobnje přeprošuje.

Předsydstwo.

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
mj. 3. Pilopp
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)
dźerža
1 1/2 pobletnjeja 12,80 11,40 8,80

Mały Mercedes-Benz 1,7 ltr. „V“ 1269
je wosobowy wóz za najwjetše žadanje.
Płaći z kompletnym znutřkownym wodźidłom **3750 hr.**
Předwjedźenja rad wuwjedźe bjez nućenja ke kupjenju
Generalny zastupjeŕ Carl Gast w Budyšinje

Smy hórski hosćenc
Čornobóh
přewzali a jón po wašnju hórskich hosćencow wuhotowali. Kóždemu wopytowarjej budźe so cyle wěsće pola nas lubić. Wobkrućejo, zo kuchinja a pinca wšo najlěpše poskićitej, wo bohaty wopyt prosymy
W. Gäßner a swójba

Zasydlich so **w Kamjencu na Połčniskej dróze 22,1**
— w Haasec hudźbnym domje — jako
zubny ŀěkaŕ
Dr. Kurt Richers
Rěčne hodźiny: 8—1 hodźin a 3—6 hodźin
Sobotu popołdnju nimam rěčneje hodźiny.
Dowoleny k wšěm khorobnym pokładnjam.
1291

Spušć. pohonć,
kiž wšitke ratafske dźěła do konja, so hnydom abo k 15. julijej pyta we Wysokej čo. 4 pola Kubšic. (1298)

Hospodarski pomocnik
so hnydom pyta
1296 **w Bórku čisło 2**

Domjaca holca
spušćomna, nic młóda 18 lět, za swójbnu domjacnosć bjez dźěći, so k 1. augustej přistaji. Z wuswědčenjemi předstajić
w Budyšinje na Pauliskej dr. 11

Młódša domjaca holca
kiž móže pódla też warić wuknyć, so hnydom pyta
Mosig
w Nowych Koporcach
Lěčny přebytk

Domjaca holca, 1270
najradšo dźowka ratarja, so hnydom na ryćerkubło pyta (snano ze swójbnym přizamknjenjom). Zamołwjenja pod B 8 na wudaw. Serb. Nowin

Daj jenoż **dopokazy płaćić!**
Vor dem Autokauf die Probefahrt
ERSTE Probefahrt IM OPEL
Přeswědčće so wo ramóžnosći, wužitnosći a zlutnosći w trjebanju, dostanjeće dobru hódnosć do rukow. Wšě modelle móžemy hnydom podać.
Westgarag en G. m. b. H.
Opel-wulkozastupjeŕ
w Budyšinje, Schliebenstr. 18
Telefon 3985/3925

Barby
Laki
Pinsle
800 **Šablony**
jenoż wot firmy
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

MEBLE
khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 Rěču serbscy

Hdźe?
dadźe swoje **filmy, platy** atd. ruče płaćiny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošic hasa 21
Po zawrjenju wobchoda tyhdźe swoje foto-wěcy proša do kašca při mojim wobchodźe.
ZEISS TESSAR
21 Telefon 2134

Tukowe buksowe wobalki
(Stopfbüchsenpackungen), konopjane łójowe wobalki, asbestowe grafitowe, sćišćano-powětrowe wobalki, Stymol-wobalki, asbestowe wobalki, zatykowacy maz, Stauferowe buksy atd. poskića
A. Kurio w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735 wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami a techniskimi potrjebnosćami. (1286)

Deutz-Diesel-motory 1201
wot 4 PS a sylniše, za ratafstwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa
Carl Gast na Drjewowych wikach 27

Po dołholětnym wotrjadniskim ŀěkafskim wukubłanju w chirurgiskich, gynäkologiskich a porodno-pomocnych wotdźělach Barlinskich khorownjow a naposledk jako sekundarny ŀěkaŕ měšćanskeje khorownje w Rheydtu skutkowawši, zasydlich so wot 1. julija 1936 jako
praktiski ŀěkaŕ a wjednik privatn. kliniki we Wulkej Dubrawje.
1297
Dr. med. Helmuth Adler
Rěčne hodźiny: dopołdnja wot 9—11 hodźin, popołdnju wot 7—8 hodźin, nimo srjedy a sobotu popołdnju.
Telefon: Khrósta-Łomsk 220.

Wot dźensnišeje soboty mam w swojich hródźach na Hórnčerskej hasy 40 **nowy transport** rańšopruskich-hollandskich plahowańskich (1289)
kruwow a jałojcow
někotre plahowańske **woły** kaž też połětne plahowańske **čěłki** z dobrymi pokhadnymi papjerami a dobreho **dźěłaneho konja** płaćiny hódno na předań abo k zaměnjenjam za **rězny skót.**
Rady kupić někotre derje předajomne **zrčbcy** (zymnu krej).
Gustav Gneuss w Budyšinje. Telefon 2106

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny“
Fischerec barbjerńja
chemiska rjedźerńja
dźěła spěšnje, čiste a płaćiny hódno
Njezabudźće na wašu drastu
Klamy a přijimanje: 1148
Maks Klenke w Kamjencu na Budyskej dr. 30
w Budyšinje jenoż na Moltkowej dr. 21

Nowiny słušeja k twojej swójbje!
Na Nowinu so zwućiš. Z njej sy runje tak zjednočeny, kaž ze swojimi lubymi. Njemožeš Nowinu zaměnić kaž košlu, dokelž jeje natura, jeje raz a myslc w njej su złožene na mysle čitarstwa. Tohodla je też swěra k Nowinje pola mnohich něšto, štož so samo wot so rozumi. Štóž lěta dołho jenu Nowinu čita a ju wotskaza, dokelž je so jemu druha narěčała, wróći so najbóle zaso k swojej starej nowinje, dokelž je so tuta cyle po nim złožiła a wšitko to přinjese, štož stajnje pyta a štož parować nochce; spóznaje, zo njeje wšo jene, kotru Nowinu čitaš. Njeje so tebi runje tak ze Serbskimi Nowinami rešto!

Seit 1872 DIE FABRIK FÜR HERRENSCHUHE
überall wo Sie dieses Markenzeichen sehen **kaufen Sie**
LINGEL den guten deutschen Herrenschuh
Dostanjeće je w stupnjowym domje Mark w Kukowje.

Přiloha k čisłu 154

SERBSKE WOTNY

Sobotu 4. julija 1936

Dobyćeńki běh nowinarskeho nawěstka

Nowinarśki nawěścik je w naśchim towaršnym a hospodarśkim žiwjenju po cłaźu tajke ważnośće dobył, so dźenża bjes njeho do zyła njeby wjazy śchło. Tutu wěrnosć njemóžemy cźasto dosć wobkruczeć, rospomnać a dopóśnać. Wśchitke podawki w naśchim žiwjenju, kótrež bychu snadź potrěbnośće cźłowjeśkho śplaha dostawaju w nawěściku a psches nawěścikt wuraśny, dokkadny, żiwy a śrěcźniwy wuras a wusnam.

Nawěścikt pschewodźa naš psches kóždu hodźinu naścheho sesnitkeho puczowanja; zhladujo do kolebki naimjeńscheho, hdyž je do źiwéta zastupił, spěchnje pschitkoči, hdyž staj cźłowjeka žo žlubitoj sa shromadny běh žiwjenśki, so buchu to shonili towarschojo a towaršchki, je źiwdk pschi wokrowańskim woltarju a scźele hischcźe tamnym, kotrež žu cźśche wuznyli a do lěpscheho źiwéta woteschli, cźornowobrubjeny bjak a postrow do rowa a do wěcznośće.

Wiele bóle pak je nawěścikt ważnośće dobył w hospodarśkim žiwjenju. Na kóždym městnje a sa kóżdy staw a kóżde powołanje pomha nawěścikt, so žo wschě możne pschecźa dopjelnja. Sa pschetkupza wopsebje pschepałuje: wón wschě druhe źrědki dałeko, so by źwoje wězy dopocucźił źwojim kupzam a tak źiwój wobkhod rosmnożił. Dźenża w naśchim cźaźu, hdyž drje nimale wjazy domu njeje bjes nowiny a drje mało ludźi, kotrež njebychu hladali do teje abo druheje nowiny pola źuźodow abo na druhich městnach, je n a w ě ś c h t k, derje a sajimawje sestajany a rosumnje nakoźeny, n a j w u r a f n i ś c h a a n a j s p ě ś c h n i ś c h a, sdobom też n a j t u ń ś c h a a tohodla n a j r o s u m n i ś c h a r e k l a m a.

Wschědnje, drje we wschěch hodźinach a na wschěch městnach žo cźrjódam kupzow do wocźow tkóci a śajnje wabi, pohnuwa, pschepżedźeźe a skónczńje dobyka a je źwój sameŕ dospěł.

Cźim dale žebi wobkhodnik pschesze, koło źwojich kupzow wosschěrić, cźim nuśnischi je sa njeho nowinarśki nawěścikt.

Nawěścikt njesnaje ani w cźaźu, ani w městnosći žanych sadźewkow. Spěchnje pscheběhuje blizschu a dalschu domisnu, pschesskoći wschě městki, mjesy a hory, pschesschijuje morja, puscźiny a pralěźy, postrowja naš ranu hijom pschi źnědanju, hlada wjecźor runje tak pschitulnje wokoło blida shromadźenej źiwójźe do wocźow, pschewodźuje naš na puczowanjach, tśóchnje do nitkeje pokorneje thežicźki khudeho a runje tak spěchnje rosschérja to we wulkich a kražnych bydłach nahladnych a bohatych: dobyczeńki to běh, pytajo źwojeho runjecźa.

A tola běsche lětdźesatki dołheho wuwiwanja trjeba, prjedy hacź žebi nowinarśki nawěścikt źwojeho połneho pschipóśnacźa dobył. Jendźelecźan, rodźeny pschekupz, wobkhadninny a pschekłepam, jako prěni tajnu múź nowinarskeho nawěścika spóśna a wužiwasche a nałožowasche. Wótrjedy 17. lětstotka sapocźachu tam a tam z małymi źwójbnymi nawěścikami mjes nastawkami rozbrójenymi. Bórzy to Francowska nałožowasche a wutwari to hnydom k wobschěrnemu śystemej. We Němsku je nawěścikt pomału rosschérjesche sapocźinajo je źwójbnymi wězami.

Wobkhadne nawěścikti běchu nimale wschudźom najprjedy wosjewjenja a doporucźenja nowych knihow. We wjetschich městach mějachu w prjedawschich cźaźach wołżebite pižarnje, hdyž žo po wobkhadu derje śrjadowanych liśćinow sapiżachu wschitkim „kotliż" pytachu nětko kupowacź abo pschedawacź a to po formje nawěścikta. Kupowarjo a pschedawarjo khodźachu wot jeneje pižarnje k druhej a hladachu, so źwój sameŕ dospěchu. To pak wjeło njeběsche darmo, ale mějachu wěsty mały dawk sa to płacźiś.

Tole bě ſ pschicźinu, so politiske nowiny ſwopředka nawěschtkow njemějachu, khiba něchto źwójbnych. Hakle posdźischo pschihódźechu na myślicźku, tute sapiśći w pižarnjach do nowinow wosjewieś a tak njetrjebali ludźo wjele wokoło khodźiś a cźaś komdźiś a kóżdy by to dośtał bjes prózy domoj pschinjeśene a mohł źebi w mérje rospomnać a trjebaj sa posdźischi cźaś shotowacź. A tak nasta po cźaźu nawěschtkowy dźeł naschich nowinow.

Stat w tajkim rośćeńcu nawěschtkarstwa dobry kužoł sa źwój ſ wjesscha próżdny pjenježny měschk spóśna a pokaži źwoju ruku na to a wschě tute nowinarske wosjewjenja běchu někto krajny monopol. Hakle pscheð nědźe 80 létami žo tutón statny monopol śhubi.

Snata wěz je, so hospodarśiž wyšoko stojaze ludy abo kótrež žo próźuja, so bychu wyšoko postupiłe, runje nawěścikt źebi wažicź wědźa a dokkadnje jako najśpěschi źrědk wuwiesa nałožuja. Pola naš wschak mliw nawěścika na hospodarśke a towarśkne źiwjenje njeje mały, ale njemóže pak žo samjelcźeć, so pola naš mały a źrěni wobkhodnik pschemako hischcźe dopóśnawa, kak mózny je nowinarśki nawěścikt a kak žo wuskutkuje. Sdawa žo k schkóde źwo-

jeho wobkhoda dobytka, wuroscźaceho njedwělomnje ſ dowcźno nawěschtka: cźitaś — a schtó dźenża njeje cźitaś! — pschehlada wosjewjenja ſ wotpohladom, so by rozwažował, hacź je abo druhe pschecźa źiwjenśke žo njehodźa dopjelnicź. Pschezo sažo žo sadźera ſ wězu, ſ mjenom, ſ płacźiśnu, dóniž k skutkej njedóńdże.

Schto wulke wobkhody njewaja na reklamu w nowinach! Ssu derje wobliczili, kak ſ tutymi wudawkami roscźetej wobrot a dobytk a tutón wudawk žo bohacźe dani.

Też mały a źrěni wobkhodnik dyrbjał to ſe źnadnym nałożenym wudawkom spytacź a wupruhowacź a budźe pschestwědcźeny, so to njeje njetrjebawschi wudaty pjenjes. Hdyž pschezo sažo doporucźenje cźitaja, to wabi, to cźehnje. Trajaza reklama je pschezo tuńscha a skutkuje dźiwy.

Tola też kóżdy jednotliwy cźłowjek by we wschelakich pschecźach a zadanjach dyrbjał mały nawěschtk do nowinow dacź. Hdyž pravu formu a pravu nowinu wusmoli, je wuspěch wěsty.

Dźenża też wumělstwo: spižowacźelźo, ryžowarjo a molerjo pytaja nawěschtki wožebje rjenje wuhotowacź a tak rośće ważność tuteje reklamy pschezo dale a pschinjeśe tym, kotrež ju nałožuja, bohate płody, tola też na kotrychž žo wona měri, so jim doporucźuje, pschinjeśe mnoho wužitka.

Kamjenšzy a Budyšzy wobkhodniži, hdyž do Serbskich Nowin nawěschtki dawaju, prawje licza, wědźo, so ninosy ſ naschich wjeskow potom k nim pschikhadźa.

Olympiska wjeś žo olympiskemu komitejej pschepodała.

Se žwjatocźnym aktom je žo śrjedu olympiska wjeś staroscźi organisatoriskeho komiteja 11. olympiskich hrow pschepodała. Wyschkowki leutnant žwobodny knjes ſ Gilla, kommandant olympiskeje wjeŕ (w lěwo), pschepodawa „wjeś měra" statnemu sekretarej dr. Lewaldej (w prawo). Sady widźimy olympisku cźesnu žłužbu.

(Scherl Bilderdienst, M

M. Kral:

Stawizniske powěsće z našich serbskich wsow

Pokračowanje: Kupoj a Jatšoh.

Blizkosć Minakała na to pokaza, zo stej Kupoj a Jatšoh w prěnjej dobje němskeho nadknjeżstwa Minakałskemu knjeżstwu słušałej. Štó je prěni němski Minakałski knjeż był, njeje znate, tola wosrjedź 14. lětstotka so hižo cyły rjad stawow swójby ze Metzradt (Meczenrode) mjenuje, kotřiž Minakalske knjeżstwo wobsedźachu.

W pismach z lět 1421—26 je často naspomnjeny Nitzsche von Metzradt auf Kauppe, kotryž pomhaše město a hród Budyšin přećiwo Husitam zakitać. W lětach 1489—1510 mjenuje so Nickel von Metzradt auf Kauppe (und Milkel). 1542 su Jakub, Bjedrich, Khrystof, Hans, Kašpor, Jurij a Miklawš (Nickel), bratřa a wujojo z Metzradt zhromadni wobsedźerjo Kupoje (a Minakała z Lipičom). Tak też 1551. Jatšoh je přeco Kupoji přisłušał, a tak to wšo, štož so tu wo wobsedźerjach Kupoje praji, też wo Jatšobju płaći.

Wokoło lěta 1600 je z knjezom nad Kupoji Jozef von Schreibersdorf. Po jeho smjerći přewza kubło jeho wuj Joachim von Schreibersdorf „auf Jetscheba zur Kauppe". Wón postaji kubło Jatšoh za wuměnk swojeje mandźelskeje Marthy rodź. ze Gersdorf. Z wobsedźerjom kublow pak bu 1621 po dospětej wulkolětosći Jozefowy syn Hans Heinrich von Schreibersdorf. Po jeho smjerći l. 1628 wobkhowa jeho wudowa Esther Veronika rodź z Gersdorff ze synomaj Křesćijan Bohakhwal a Abraham von Schreibersdorf wsy w zhromadnym wobsydstwje. Najskerje je wjele dołha było, tak zo dyrbjachu wěricźeljo zarjadowanje kublow přewzać. Bě čas 30lětneje wójny!

Wot wěricźelow kupi kuble l. 1637 hižo wobstarny braniborski bohot w Khočebuzu a Picnu Jurij Vitzthum von Eckstädt, kotryž bě so z horjeka mjenowanej wudowu woženił. Wón pak hižo 1641 wumrě. Po nim wobsedźitaj jeho synaj Hans Otto a Khrystof Kupoj. Wot l. 1649 je z wobsedźerjom Bohakhwal Česćimir von Gersdorff, sobustaw šěršeho wubjerka Budyskeho koła, wot lěta 1651 hamtski hejtman w Budyšinje, wot lěta 1672 zarjadnik Budyskeho wjeršneho hamta. Po jeho smjerći lěta 1688 dosta kuble Khrystof Bjedrich von Gersdorff, kotryž tehdy hišće w Straßburgu studowaše a pozdźišo wysoke zastojnstwa zastupowaše. Lěta 1723 bu na němskostatneho hrabju pomjenowany. Wón wumrě 1725 w Rěznu jako sakski pósłanc. Lěta 1700 bě wón też Komorow a Kluks kupił. W tutym lěće buśtej Kupoj a Jatšoh z wićeženeho stawa puščenej a tak swobodnej wobsydstwje. Wjesnjanam wězo z teho žaneje lěpšiny njewurosće, tola móžeše dobry knjez nětko poddanam skerje pomhać. Prjedy ani njeměješe prawa, jich někak wotwjazać.

Po nim namrě Kupoj, Jatšoh a Komorow z mnoho druhimi kublami jeho jenički syn hrabja Bjedrich Kašpor z Gersdorff, přećel Wokhranowskich bratrow. Wón też Cichońcy wobsedźeše a tam serbskim přiwisowarjam Wokhranowskich bratrow přebytk w hrodźe poskići. Wón bě hamtski hejtman a pozdźišo wjeršnohamtski hejtman w Budyšinje. W Kluksu a Delnim Wujezdźe założi wón wyššu šulu za serbskich hólcow, zo bychu so tam na wysoku šulu přihotowali. Lěta 1751 tutón dobroćeŕ Serbow w Karlowych warach wumrě.

Tutón z Gersdorff bě swojeho wuja Hansa Heinricha ze Zezschwitz za hłowneho namrěwca postajił, a tak dosta tutón z mnoho druhimi kublami, kaž Kluks a Lichań też Kupoj, Jatšoh a Komorow. Wón pak hižo lěta 1754 Kupoj a Jatšoh z druhimi kublami předa.

Z wobsedźerku bu Hańža Sofija hrabinka Reuss, knjeni z Plauen, rodź. hrabinka z Promnitz, dobroćerka Małowjelkowskich bratrow. Po jeje smjerći lěta 1791 bu z wobsedźerjom jeje kublow jeje mandźelski Hendrich XXVIII. hrabia Reuß a knjez z Plauen. Wot njeho namrě kubła lěta 17 jeho sotra Johanna Dorothea zwudowjena v Trotta mjenowana Treyden. Z jeje naslědni bu lěta 1801 jeje jenička dźowka Friederike Dorothea Elisabeth von Tschirschky rodź. von Trot mjenowana Treyden. Tuta w samsnym lěće cyi rjad kublow a z nimi Jatšoh, Kupoj a Komorow předa Hendrikej Ludwikej hrodowemu hrabi nad Donitom, Mišnjanskemu hamtskemu hejtmanej a přiwisowarjej Wokhranowskich bratrow. Wón wobkhowa kubła hač do lěta 1813.

Nětko kupi Kupoj z Jařobjom a Komorowom Johann Gotthelf von Standfest, syn zarjadnika Hoymowych a Schönbergowych kublow, kotryž bě so dał dla kupjenja knježeho kubła na zemjana powyšić. Wón wumrě lěta 1825, a kubła přewza jeho syn Karl Wilhelm von Standfest. Teho synaj narměšta kubła lěta 1856 a předašaj je lěta 1863 Adolfej Leberecht Rychtarjej.

Zemjanskeho mjena nětko po nowej, lěta 1831 w Sakskej zawjedźenej konstituciji, wustawje z ludowym sejmom wobmjezowaneho kralestwa, njebě trjeba. Knježe kubła běchu wot teho časa wosebite wobkubła, wsy buchu samostatne gmejny, a roboty běchu wotwjazane. Też burski človjek bě samsnu swobodu dostał kaž zemjan.

Započatk lěta 1873 kupi Kupoj, Jatšoh a Komorow wot Rychtarjec namrěwcow za 160 tysac tolef Jan August Rybak (Fischer) a wokoło lěta 1890 bu z wobsedźerjom twornik Ludwig Johannes Hermsdorf z Kamjenicy. Tutón je knježi dwór hnydom njenje ponowił a sebi dał w zwisku z knježim młynom a rězakom za cyły dwór malu milinařnju připrawić w času, jako sebi we Łužicy na wobstaranje elektriskeje swěcy a mocy hišće myślić njemóžachmy. Zajimawy stary hród z wysokej šindźelowej třěchu a z třěšnej wěžičku je zakhowawši starobnu powahu twara w lětach 1892—95 jara přijomnje přetwaril a wumělscy wudebił. Nad hrodowskimi durjemi steji C. F. v. G. 1891. (= Gersdorff.)

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ale też na wšach mohł mnohi wobkhodnik a rjemjeślnik nawěschćik do Serbskich Nowin podacź, khdyž w mnohich naschich domach naschich wšow hu wone ſ jenicžkimi nowinami. Wschelazy ſe šutžobnych wšow a rostolinty bychu zyle wěsče pucź k nim namakali.

Ale też tóhdy, kotryž by ras něchto wěste kupicź abo pschedacź chcył, pospytał jónu ſ makym nawěschćikom a budže widźecź, ſo to ſtutkuje a njewocžakowany wuzitk pschinjeſe. Sawěsče ma w naschich cžasach lóhdy hladacź, kak najlěpje wobſtejí. Sa naſch cžaſ rosſchěrjenyho a pschezo roſcžasanyho wobkhoda dostawa nawěschćik ſchezo wjetſcheho wuſnama a wuſpěcha.

Mnoho je podawkow a praſchenjow wschednje w žiwjenju a w hoſpodarſtwje, kotrejž najlěpje a najſpěchniſchi mały nawěschćik w nowinach ſrjaduje.

Hižo zasy jedyn!

(Wobras ſe wšy.)

Nó, nó — Wórſcha nadobo ſholotej, kiž na blidže w ſchkli pſchihotuje, ſtejo wottajiwſchi běži ſ kihalej bleſchu k wokmu — a widži kak awto jědže po pólnym puczišu. Saplazana kolbaža, tón tola nochze k nam? Khdže też to, ſchto by tajki awto pola naſ chcył. Aha, tamle pola žuſkoda ſaſtanje. Je to jara wobſebny knjes, khdyž ſ awta wuſtupi, kaž mójſech nětko widžecź. Wostanje ſtejo a hlada njepſchestawajcy k nam. Khóſtš dracź a garbacź, ſchto jenož chže?! Nó wſchak, khdže jenož hacź k plotej a wězi pches ſahrodku ſe ſuſobſinku. Pſchi tym pokaſuje ſpodžiwnje ſ rukomaj pschezo na naš a je też ſ mjeſwoczom k nam wobroczeny. Woprawdže, ſalěse ſažy do awta, ſapražnje durje a měri žo na naſch dwór. Moji ludžičža, ſchto ma to rěkacź? Khěžtše ſnajmjeńſcha druhu ſalu! Njech je ſchtóžkuli, pósčeſu jeho won muſej na polo. Ow jej, je to po ſhadu wulke ſwérjo, widžiſch hižo na wobleku, ton ſjedži kaž wulliany. Schěre wložy drje hižo ma, hewak pak cžłowjek nobl wot hłowy hacź k nohomaj.

„Aha, tu džen hižo je! Džeń dobry! Njeſſcze mała Pjeczałkeż Wórſcha ſ hornjeho dwora, trjechi? Wy drje mje wjazy njeſmajeceje, ſchto? Khrobły Wicžejkeż Guſtaw žym, kiž je waž naſtajnje hněwak, khdyž nimo do ſchule džeſche. Njewěſch wjazy, Wórſcha", pocžina po wjeſnym waſchnju rěcžecź, „žym cži ras ſhnile jabłuko do hłowy cžišnyk a ſtrachowach žo, ſo mohła ſ teho mortwa bycź."

Ty mój božičko, nětko pocžina Wórſchi žwitacź. Mieſwoczo bě ji tola ſnate. Zyle prawje, to bě prjedy Wicžejkeż kubło. Ssu pak jo pſchedali a nětkle dałoko žej korcžmu abo wobkhod kupili.

„Nó taſkele něſchto, ta ſcže potajkim Wicžejkeż Guſtaw. Ow haj, běſchcže njeknicžomny, ſłóſtniſki duch. A nětko tajki woſobny knjes!

Ow haj, ma jara wulki wobkhod w Barlinje, kaž je žłyſchecź. Ale žiwoju proſtu domiſnu, khdyž je na žmět pſchiſchoł, khdyž je ſiwoje nežne dźěcžaſtwo pſchebył, khdyž je prenje ſchtyri lěta do ſchule khodźił, je žedi hłuboko we wutrobje wobkhował a wiſa ſ wulkej luboſcžu na njej. A na ſtary džeń njeſe jemu měra daſo, dyrbjeſche ras bonoj a žo po dworje wobkładowacź, a po ſtatoku khodźicź.

Zyle prawje wſchak to Wórſchi njebě, tajki woſobny knjes a jeje ſtary wſchědny cžapr pó iſtwach, je ji troſchku hańba.

Ale jeho tajke něſchto njemyli. Je ſažy mały woraſawy Wicžejkeż Guſtaw kaž tehdom a žadyn wulki pſchekupz a wobkhodnik. Tamle horjeka na kruſchwinje, w najwyſchſchich hałoſach je ſyhał a ſ nohomaj ſo cžumpał, a njebě wotmołwił, khdyž macź jeho wołaſche.

Haj, to ſu te khěžne durje! Ras, dwójcy, tſi krócž je woteworja a ſacžinja. Zyle žiwjenje je jemu było w pomjatku a we wuſchomaj klinežało, kak ſo poſkha, khdyž ruczižy bele ſtócži a ſažo puſchcži.

A tu je ſthód. Runje hišče tak kaž pſched lětami. Hacž žmě ras durcžka ſo ſkhodom woteworicź. Sšo wě, a je hišče ze dźěra w hrježe, kiž je ſ klóžkom wuſypał a potom wot nana ſ rjemjenjom na ſholowcži dołał, ſo je ſ hłožom rejił. Hakle pſched krótkim je žo jemu po połſta lětach wot tom džało.

Ach mój luby božičko, tu do ſcženy ſapuſchcžene kamorcki. To bě mlokowy khamor.

Nodże wſchak dale mylicź a wokolo cžłuſchlicź, pſchi tym pak njemóže ſo dźěłicź. Do pinzy ho poda, też na hornju ſuhju a njemóže ſej pomhacź, dyrbi tamle pod ſtěchu w ſiwojim dobrym wobleku ſ wokniejſchkom pohladacź. Woprawdže, njeſe ſo wjele pſcheměnito, ſwjerſcha je hišče wſcho kaž je było. A tu pěz, do kotrejž je druhdy ſałſit A kopſchiwy ſteja tu w rožu domſkeho kaž pſched lětami. Nó hlejcže, tu je praſchiza (Ephen) po zyłej ſcžeńe, „Tu ſym ſej ſwoju titku płazkow thował, khdyž ſym wot klamara pſchiſchoł a macź wo ſróſch ſjedał. Haj wſchak, běch ſrafny jadkeſt! Njewſmjeſce mi ſa ſło, ſo cže naſtajnje ſukam, pola mje ſu a wottanjech Pjeczałkeż Wórſcha."

Khdže też to, njewoſmje jemu to ſa ſło. Widži dźeń, kak ho wjeſeli, chcył najradſcho ſ wjeſelom ſ khěžti wuſcžecź a kak waſnej a khrobej ſtej jemu praſchiżowej łopenje, kotrejž ſedžałkiwje a akuratnje do liſtownje połoži, kaž khſchtej hódnotu bankowki měſej.

Wſchitko wě, nicžo njeje ſabył.

A Wórſcha ho dźiwa, kak ho je wſchěm helcži a wſcho wobkhźiwa, hyrnjej płotowe koliki byle, dže ſ nim a popſchima je. Wſchi tym pak nochcył ho dženka měnjecź ſ tutej budu, khdyž je w žiwjenju tak dałoko pſchiſchoł.

Ale ně, klepa Wórſchu na ramjo, — ma też ſiwoje ſtaroścže, njeſmě žej myſlicź, ſo je wſcho ſłoto. Pjenjeſy wſchak dožahaja. Ale hewak. Prěnja žona bórſy wumrě a ſ druhej žym ho ſjebał hacź wyſche wuſchow. Sšam bu ſi raby operěrowany na žiwjenje a žmjerć, wſchelake wobkhodne mierſanja a ſtaroſcže a lute tajke njelube wězki.

Pſchezo ſhładuje po kruſchwinje horje. Najradſcho bu na ſtary džeń hišče raz na nju ſałſit hacź tamle do huſtych hałoſow, khdyž je cžaſto jako hólcžez tcžał. Chyjſche drje ho ſažy wottalicź, ale hišče něſchto mějeſche na wutrobje. Słónczníje ho wuſna. Tajku dobru ſholotej ſe ſahrodu, kiž nutſka na blidže ſtejeſche je ſmjetanu ſacžinjenu, kaž ju też njeboh macź cžinjeſche, njebě wot ſwojich młodych lět wjazy jědł. Hacž bu žměł ho ſobu k blidu ſydnycź.

Nó, a to bě ja njeho wulka radoſcž, tolcžene běrny ſe ſolotowju. Mjeſcžo połoži dwazecžihrivnatžku bankowku pod taleč a mějeſche ho dźakniſe ſ procha, ſ trochu cžeſtej myſlu we wutrobje.

Horjeka pſchi korcžmicžy wottaji awto ſtejo a roſthodźuje ho po wſy. Ow haj, je žo wiele, wiele pſcheměniło. Ale něſchtožkuli pak bě wotałko kaž je było. Bynjej wulki kamjeń pſchi Schołcžiju ſtocže był, pſchiſlehnjeny k ſtotrej, na kotrymž je huſto ſtał. Na kérchow ſej też dóhdže, khdyž je wjele ſnatych mjenow cžita. Wołeżeje tu ne ſadnim rjedže, te wſchě ſnaje.

Wjeſcžicžka ho poſmějewſkuje. Hižo ſažy jedyn! Haj, kak žiwjenje roſbróji ludži dałoko po kraju, a bynjej ho jemu derje abo hubjenje ſchło, njech ſaſdu lěta a lědže ſtatki, jónu jeho tola ſažy cžeri do lubeje domiſny. A bynjej ſ dałokeje Ameriki było.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 53 bis 622 Teil II die Nrn. 19 bis 23 und vom Sächſ. Geſetzblatt die Nrn. 11 innerhalb der nächſten 14 Tage zu jedermanns Einſicht aus.

Bautzen, 2. Juli 1936. **Der Oberbürgermeiſter.**

Kraloweje Hradec

Wječor 3. julija 1866 před 70 lětami bješe so wulka bitwa pola Hradec Hraloweje, hdžež serbscy wojacy w pruskim wójsku ſłužace přećiwo swojim bratram w sakskim wójsku wojowachu. Naš Handrij Zejler je wo bitwje někotre rjane basnje napisał. Dwě z nich tu podamy. (Přisp. red.)

Hanrrij Zejler:

Kraloweje Hradec.

3. julija 1866.

Na njebjo słónčko stupa
A z raňšim błyšč... tupa
Kralowej' Hradec;
Sto howri pak a čehnje
Kaž lute zemjerjenje,
Što zarži nastróžany
Z krwju člowškej wopluskany
Kralowej' Hradec!

Smjerć, kiž tych žiwych hidži,
Smjerć z kosu lećec widži
Kralowej' Hradec;
Smjerć syče tam, hač stona
A hač so kurja hona;
Te snopy rozpjeršene
Maš khowač zhromadźene
Kralowej Hradec!

Handrij Zejler:

Serbski wojak a češke holčo.

Ruje, wuje z hrimotanjom
Bitwa w Jičinje,
Prohi spuści ze styskanjom,
Štož tam z domom je;
W modlitwach pak njemylene
Samo wosta holčo jene,
Klešo prošeše:

„Ach mje, miła maći Boža,
Młodźenc lubuje,
Smjerć a strachi jemu hroža,
Kak to čěsni mje!
Jeho škitaj ruka twoja,
Z jeho smjerću přińdże moja,
Njech mi njepadnje!"

Wojak serbski posłuchaše
Nutř tam přez wokno,
Mylić ju so zdalowaše,
Rjekny wotkhadžo:
„Štož ta na wutrobje nosy,
Mi też moja Hanka prosy —
Proš tu božemko!"

P. Lubjeński:

K 20 lětnemu dopominanju na wulku bitwu pola Somme

(1. pokračowanje.)

Wjes Bethincourt běše tak přepjelnjena, zo dyrbjachmy sebi pod štomami, hdžež nas lětarjo njewidźa, stany twarić. Stany běchu wězo jara nizke, tak zo móžeše cłowjek lědma sedźeć. Wo dnjo běše w nich styskniwje ćoplo a k začknjenju tužno, tomu muchi a borkawy po 100 tysacach. W nocy pak běchu stany zymne, zo dyrkotachmy a słoma běše jara žadna. My nowačkojo njeběchmy tajki nahły přewrót, njeměr a njeporjad zwučeni a bórzy wšitcy na črjewa skhorichmy. Myslachu sebi też, zo smy při rěcy wodu pili, tuž so přesydlichmy do druheje wsy, do Morchein (Moršeng so praji). Feldwebel Kaiser dawaše sebi wulku prócu, zo by črjewowemu zahorjenju a wulkej běhańcy zadźěwał. Kuchinja dyrbješe nimo porjadnje jědźe wšě možne jědźe a pića warić, kotrež mohłe njedostatk wotstronić. T owšak so też bórzy poradźi.

Po času so nam w našich małych stanach wostudźi. Na fronće bóle a bóle ropotaše. W našich stanach leżachmy w najwjetšej alarmowej hotowości, to rěka: běchmy stajnje w nocy a wo dnjo ležo abo sedźo w dospołnym wuhotowanju a wobrónjenju. To wšak so nam njespodobaše a přejachmy sebi přeměnjenje. Tuto wšak też bórzy přińdże a pytnychmy, zo ma wojak na fronće hišče cyle hinaše ćeše a bědy znjesć a přetrać.

Najwjetša alarmowa hotowosć zaso trochu popušći. Francowzoju běchu so trochu změrowali. Tuž my nowačkojo wo dnjo zaso zwučowachmy a to, štož najbóle trjebachmy, mjetanje a nadběhowanje z ručnymi granatami. Při tym sta so žałosne njezbožo. Granata we wobsadźenym přěrowje w rucy serżanta rozbuchny a nimale cylu skupinu ćežko zrani a wjele mori.

Měrny čas běše nimo, nóc bu za nas z dnjom. Kóždu nóc nas wjezechu na deskowanych wozach doprědka. Wšitcy běchmy połnje wobrónjeni. We wsy Ablaincourt běše pionjerski depot. Tu abo něšto prjedy wozy zastachu. Hdyž tuhu wjes prěni raz widźach, so mi zecny. Serjata čišina, kotraž nad rozpadankami leżeše, běše hrózbu zbudźaca.

Kaž podzemscy duchojo wulčychu nětkle z rozpadankow sanitetarjo. Hač běchu tući też tak z hrózbu přewzali, njewěm. Woni nic njerěčachu a jenož porst na hubu kładźo nam znamjenichu, zo bychmy mjelčeli a so najdźichišo zadźerželi.

Z tu naměstnjenych składow grotu sebi nabrachmy a njesechmy jón dwejo a dwejo na kijach dale do prědnych stejišćow. Puć dźěše pak w někajkim přěrowje, pak přez polo. Bórzy přińdźechmy do někajkeho lěsa, dospołnje roztrělaneho. Tam stejachu też rozpadanki khěžkow. Běše to park a hród Denicourt.

Tu hwizdachu nam prenje kulki strašnje blizko wokolo wušow a zady nas do zdonkow kleskachu. A to smy hłowu k sebi sćahnyli a so khileli. Hewak pak knježevše tu smjertna čišina. Zwěrichmy sebi łědma dychać a namakachmy rěč hakle zaso při našich wozach. Tak dźěše to kóždu nóc. Přeco pak wopytachmy druhi wotrěžk fronty. Tak so ze stejišćemi a wssebitosćemi wokoliny bórzy zeznachmy. Rano w 6 hodź. běchmy přeco zaso zady w Morchain. Raz běchmy z našimi ćežemi zaso runje hač za prědkny přěrow dočahnyli, jako so nadobo njemdra trělenica francowskeje artillerije započa. Kaž myše zlětachmy do dźěrow a pytachmy wukhow. Prěni raz jednaše so wo khutny pad. Tola njewjedro dźěše bórzy nimo a njepóćerpichmy škody.

Tak přińdże wječor 24. augusta. Dyrbjachmy na dlěši čas do prědka. Tón raz nas njewjezechu. Po derje 4-hodźinskim puću přińdźechmy khětro sprócni do prědknjeho přěrowa a přewzachmy wot 12. polka hajnikow stejišća. Hajnicy nam wobkrućichu, štož běchmy też sami při našich nócnych transportach wobkedźowali, zo je było posledni čas trochu měrniso. Tuž zdaše so nam nowopječenym wojowarjam prěnja nóc być w přěrowje dosć romantiska. Polojca cyleje kompanije wobsteješe z nowačkow a na straži stejachmy rozdźěleni: jedyn nowy a jedyn stary wojak. Wobdźiwachmy rakety a swětłokule Francowzow, kotrež njepřestawajcy pod nócnym njebjom so čumpachu. Naši docyła njetrjebachu swětłić; to znaješe dosć dokładnje činjachu. Hač běchu što začuli wo přeměnjenju wobsadki?

Stari towaršojo mje stajnje šwarjachu, zo přejara khroble hłowu wutykuju.

A woprawdže, woni počachu před naš přěrow, a to tam, hdžež stejach, někajke małe rozbuchadła mjetać. Tute zdachu pak so mi być bóle zajimawe hač strašne. (Nó, so wě, tak dołho hač do hłowy njeličataju.) Běchu to třělbowe granaty. Moji towaršojo mi energisey z pjasću woznamjenichu, zo su mje z naprěća widźeli a wobkedźbowali. Derje, zo stejachmy na 5 metrow wot sebje, a swoje stejišćo njesměđźich tak bjeze wšeho wopuśćić, hewak bychu mi z pjasću wučbu zaščěpili.

Bjerjech so nětko bóle na kedžbu a na nazhonitych starych towaršow kedźbowach. Počachu nětko też k nam třeleć z bumbačom. To je kanona, kotraž cyle prědku stej a nimale wodorunje třela. Wutřěl a rozbuchnjenje je nimale nadobo. Třělachu jenož na naš prědni přěrow. Mojeho towaršа k prawiey wulki čwak zemje, kotryž so wot prědneje přěroweje kromy wotwali, do přěrowa wrjesny.

Naš přěrow hišće jara nowy začišć činješe. Sćěny nimale runje horje dźěchu přez 2,5 metra wysoko. Podstupow (Unterstände) za wobsadku žanych njebě. Wšitcy sedźachu jenož w přěrowje. Wurychmy sebi do sćěnow małe žłoby, zo bychmy tam sedźeć a spać mohli. Sam zaso čerpjach na njepřijomne khorosći, kaž w Morchain. Mějach žałosne bolosće we žiwoće a rězanje w črjewach. Też druzy počachu na to jara skoržić. Wšitcy mějachu čerwjenu běžeńcu. W našim přěrowje poča zrudnje a žałostnje być. Towaršojo počachu słabnyć a kaž žiwe cěła błędźi a bědni wokoło čumpachu. Při tym dyrbjachmy wězo też wjele z łopaču dźěłać. Jědźe dostachmy z hromadami, ale ničo ćople. Khlěba běše tak wjele, zo njewěđźachmy, hdže z nim. Jěść skoro ničo njemóžachmy, běchmy khori. K piću kolża dostachmy žałostnje malo. Na muža za dźeń dobre ¼ litra. Na naše hóršenje přidostachmy hišće Seltersku wodu. Palenca a woschej ruma mějachmy wjele a to bě derje. Bě to dobry srědk přećiwo běžeńcy. Dny dołho běch so je nož tak wlekł a swoju słužbu z energiskim napinanjom wšěch mocow wukonjał.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po św. Trojizy, 5. prašnika 1936.

Pschedewsasze Budyskeho zyrkwineho wokrjeża. Popołdnju we 4 hodź. Lětna Boża słužba na Mnišchońšćej horje pschi Hajnkowni. Farar Franka-Schěrachowski. Budyski mišionski dujerski chór hobustkutkuje. S omnibusom móže so pop. we 3 hodź. pschi „Mšchežanskej fahrodze" we Budyschinje wotjěć.

S **Budyschina.** W Pětrowskej zyrkwi směje rano ½7 hodź. farar Schneider spowědź a Bože wotkasanje, ½8 hodź. farar Schneider prěduje. Dop. ¼12 hodź. směje farar lic. Ludwig dźěćikemschenje. Pop. we 3 hodź. směje farar lic. Ludwig pschistenja. Dop. ½10 hodź. směje farar Große we młodźinowni na Hrodowskej haju 6 kemschenje za cjeńgbyschowzych. — We Marijnej a Marcźinej zyrkwi pop. we 9 hodź. farar lic. Ludwig prěduje. We 11 hodź. směje farar Große dźěćikemschenje. — W Tuchořskej zyrkwi směje wjeczor we 6 hodź. kand. theol. Hauschild wjerjomu nutrnosćej. — Kolletka za sdźerjenje naschoho domu dźěći. — Pondźelu pop. ¼4 hodź. we Naturskim domje pschi Delniokinjanskej drohi mježacna schromadźizna schescjanskeje jónskeje słužby we Pětrowskeje wosadź. Pondźelu wjeczor we 8 hodź. w Lutherskim domje na Hoschiz haju 28 hodźina Módreho fschiza. — Wutoru pop. ¾8 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć za njedźelnicje. Wutoru wjeczor we 8 hodź. we towaršchowni na Hornczeńskej haju 23 biblijske dźełowe sjednoczenstwo němskeho skutka na evangelskich mužoch. — Schtwórtk popołdnju lěcźni žwjedźeń dźěćikemschenja Marijneje a Marcźineje zyrkwje we Sčežach. Dźěći schromadźa so pop. we 3 hodź. psched Marijnej a Marcźinej zyrkwiu. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we wothadnej diakoniji mišionske schicźowne towarstwo.

S **Hornjeho Wujesda.** Rano we 8 hodź. němske prědowanje a pop. we 3 hodź. wěrowanje.

S **Huski.** Dop. ½9 hodź. ze němske prědowanje cźita, ½12 hodź. schescjenje (farar Wjesak).

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. serbske zwjate wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pondźelu rano we 7 hodź. rańscha nutrnosć. — Sstrjedu wjeczor poławnowe mišijonstwo w Kamjenej. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. słužba młodźiny (šolaŕ).

S **Wjelećinu.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. we 9 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje a starschi wotcriad, pop. we 3 hodź. schescjenje, we 4 hodź. lětna Boża słužba pschi Hajnkowni. — Pondźelu pop. we 1 hodź. wulět schescjanskeje jónskeje słužby. — Sstrjedu pop. we 1. hodź. wulět womkow.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje we Wulkich Sdźarach, we 10 hodź. němske kemschenje we Wermingbossje.

Katolske cyrkwinske powěsće

5. njedźelu po swjatkach, 5. julija 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boża mša, we 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Přiležnosć k spowědźi sobotu wot 18 do 19 hodź., 19,30 do 20,30 hodź., njedźelu rano 5,30 do 6,30 hodź. a w 9 hodź.

Serbska cyrkej. ½8 hodź. Boża mša z prědowanjom a swjatym woprawjenjom za młodźeneow, we 9 hodź. wulka Boża mša za serbskim prědowanjom, we 11 hodź. Bože słužby za dźěći z prědowanjom, we 13 hodź. serbski nyšpor, 14.30 hodź. patronatski swjedźeń křižneho zwjazka. w 18 hodź. křesćanska hudźba z požohnowanjom. Bože słužby wšědnje rano we 6 hodźinach. Srjedu wjeczor zhromadźizna křižneho zwjazka.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

W Centralnym dźiwadle w Budyschinje běži w tutym tydźenju z najlěpschich filmow filmoweje produkcije pozdźischeho czasa, film „Zarowny pożot" (Der Kurier des Zaren) po romanje J. Verna. Heitman Strogow je dóstał wot zara nadawk, zarowenu bratrej w Irkutsku wojeńsce roskazy pschinjeseć we wojowanju pschećiwo sdźěšanskim Tataram, kotrychž nawjedowje wyschi Ogarow, bywschi ruski offizěr, so by po tom stał z knježeńcerjom Sibirskeje. Nawědźimy bój djabolskeje pscherady a kralowskeje źiwdy, a w nim wospjet duschu ruskeho ludu, macźerskeje luboscje a woporowolnu pucź luboscje. Adolf Wohlbrück, Alexander Golling, Maria Andergaste, Hilda Hildebrandt a Lucia Höflich su wuraźni sastupjerjo titulnych rólow. Cźim je putacy hacź do poslednjeje sceny. A w nim kincźi synk ruskeje hudźby a spěwa. — Dale widźimy w Fox-klinczazym tydźenju to najnowschse ze świeta a wuréšk ze słužby konjow a jich wuwuczowanje a wothladanje w němskim wójsku.

Palastowe dźiwadło. W Palastowym dźiwadle pokazuje so film „Bubnowaza tšeleńza na wjeczornej froncje". Schtóž chce hrózbu wójny se sahubnymi sćežkowanti spóznaś, njech ześi tutón film wobhlada.

Kino für Zebermann pokazuje hacź do pondźele historiski film „Czorny honjeŕ Johanna". Hłownu rólu hraje Gustav Gründgens a Mariana Hoppe. W filmje jedna so wo wojowanju czornych honjerjow pschećiwo Napoleonej we létach 1812—1814. Czorni honjerjo su pohlednja organizacija němskosmyslenych mužow. Widźimy, kak cźežko so maja. Nawjedowaŕ czornych honjerjow, major Korfes, dyrbi do wukraja cźekнyć, dokeľ Napoleonowe wojaze sa nim ześěda. Młoda holza Johanna sastupi do czornych honjerjow, so by Korfesa schkitała, dokeľ jeho ľubowansche. Smužitosć Johanny też njepscheceľešim wojakam z wutrobje dźěše, so so słónczne Napoleona dalija. Johanna je wjele cźerpiła, ale jako žona w uniformje czornych honjerjow słónczne swojich wojakow tak pohori, so mała cźrjódka nad wulkej wjetschinu njepscheceľa sobu. — Pódlanski programm pokazuje kulturnaj filmaj „Durinkta" a „Driewarlo".

Lěćo.

Ty, Božo dawaš rosy,
wětr, dešć a ćopłotu
zo zemja płody nosy
nam ludźom k wužitku;
tak wšitcy namakaja,
štož wšědnje trjebaja,
a krasne dary maja,
kiž cźło wokřewja.

Dha spóznawaj też, duša,
kak smilny naš Bóh je
Khwal jeho, kaž so słuša,
za tajke dobroty.
Haj, ja chcu z khěrlušemi,
će Božo, pozběhać,
hač budu z jandźelemi
ći wěcnu khwalbu dać. H. Lubjeński

Pokiwy na ćopłe dny.

1. Stań zahe, přewětruj hnydom posleščo a zawrěj najpozdźišo w 7 hodź. wokeńcy.

2. Wó jstwje njech so woda wupari, po móžnosći w někotrych polnych sudobjach; budźeš přeslapjeny dla teje khłódnosće.

3. Při wukhodźowanju noš łohku drastu, w kałacym słóncu runje tajke wodźeće na hłowje.

4. Njekhwataj z picom a wustudź so najprjedy. Łacnota popuščuje khětro, hdyž kapku zymneje wody tak dołho w hubje skhowaš, hač so zhrěje.

5. Nahle a zymne kupjele na horcych dnjach móheja smjerć zawinyć. Cźło njech wustudnje, ramjenja a hrudź njech so wurybuja.

6. Z wječora, po zakhadźenju słónca, zwočinjej wšitke wokna a durje a wostaj je w nocy wotewrjene. Přećopłych přikrywow při spanju njeměj.

7. Kedźbuj při jědźi. Na žadyn pad njesmědźa so jěźe słónčnej horcoće wustajić. Jstwine khachle su za małe wěcy wubjerna khowańka.

8. Hladaj wosebje móliče dźěći!

9. Při zežahanju wocźi drastu a wotmyj hłowu a cźoło ze zymnej wodu, dóniž lěkaŕ njepřińdźe.

10. Spominaj też na zwěrjata w cźopłym počasu. Skót, wosebje konje a howjazy skót, ale też mjeńše skocatka wšěch druzin njesmědźa hodźiny dołho na palacym słóncu stać. To je dračowanje skotu. Zastaraj twój domjacy skót husćišo z čistej, čerstwej pitnej wodu! S. N.

Husańca, mjetył a cłowjek.

Na žahalcach husańca
Běše waka wohidna,
A hdyž skóncźnje dorosće,
Do dudki so zapředže.

Nětko bě kaž zemrěła —
W smjertnym kašću zawrjena
A kaž cźelo leżeše.
Hdyž bě z njeho žiwjenje.

Hrozna do dudki bě šła,
Z njej pak wuńdźe rjanuška!
Bě nět mjetel pisany,
Zejhrawacy wjesely.

To je znamjo cłowjeka,
Z nim dźě podobnje so ma,
Hdyž smy w smjerći wusnyli,
Naše cźelo wodrjechmi.

Z njeho je wša rjanota,
Zawrjena je do kašća,
Do zemje je skhowane,
Do procha tu rozeńdźe.

W dudcy pak njej wostała
Zapředžena husańca;
Tak też cźelo we rowje
Wěcnje leżeć njebudźe.

Hdyž b'dźe sudny dźeń a čas,
Wotući wšak rjeńso zas,
Překrasni je Bóhlbyknjez
A jo zběhnje do njebjes. Radyserb.

Sto ći pomha papjerjana tysacowka, hdyž maš rozthrohane kholowy?

Wosebny Parižan takle powěda:

Ja so raz rozthrohanu drastu woblećech, sebi papjerjanu tysacowku do zaka tychnych a so na puć podach, zo bych hladał, kak so mi póndźe. Běch tola teho měnjenja, zo rozthrohane lapy woblećeny prošeŕ w cyłym měśe ani jeneho cłowjeka njenamaka, kiž by jemu tysacowku wumělnił, a zo dyrbi tajki při wšěch swojich pjenjezach z hłodom tradać.

Najprjedy k pjekarjej zastupich.

„Ja chcu pokrutu khlěba", prajach a podach jemu swoju tysacowku. Tón pak mój pjenjez ani do ruki njewza a so zamołwi, zo drobnych pjenjez nima a mi wumělnić njemóže.

„Ale ja sym hłódny."

„Derje, wzmiće tón khlěb a zapłaćće druhi króć!"

Wón bě, kaž widźach, wjesely, hdyž z jeho klamow dźěch.

Na to stupich k šewcej. Wjeseli mje tam njewitachu. Moja roztorhana drasta w nich wjele dowěrjenja njezbudźowaše. Hdyž sebi por čriji wuběrach, na mnje na 20 wočow kedźbowaše. Črije dyrbjachu 10 hriwnow płaćić. Hdyž šewcej swoju tysacowku poskićich, mi wón črije z rukow wza a mje z durjemi won tykny.

Pódla w haptycy sebi srědk přećiwo swojemu kašelej kazach. Haptykaŕ da mi jatrowy wolij a přistaji: „Tón płaći 3 hriwny".

„Tu je maće", wotmołwich a położych swoju tysacowku na blido.

„Wobžaruju, nimam drobnych pjenjez", wotmołwi waptykaŕ, „zaplaćće, hdyž zaso nimo přińdźeće". A na to mje k durjam přewodźeše, kaž bych jedyn z jeho najlěpšich kupcow był.

Nětko běch woprawdźe hłódny, a zastupich do korčmy. Tam pak mi prjedy ničo dać njechachu, hač bych jim pokazał, zo móžu też zaplaćić. Hdyž tohodla tysacowku wućežech, mje mi a tebi ničo z durjemi na hasu čisnychu.

Na to hišće pola wjele korčmarjow, rěznikow, klamari pobych — nihdźe mi ničo njedachu. Na jenej winowej pincy mi korčmaŕ do swojeje zadnjeje jstwički přiňdźe da. Wón chcyše mi tysacowku wuměnić, hdy bych jemu za to 400 hriwnow dał. Do teho nadobneho namjeta pak njezwolich. Skóncźnje sebi wjacy žaneje rady njewědźach, a tuž na policajstwo dźěch a prošach, zo bychu mi tam moju tysacowku přeměnili. Na měśe pak mje tam štyri krute ruki přimnychu a mje dajachu.

„Pušćće mje tola! Što da sym zawinował?" wołach. „Nětko će skóncźne mamy, ty dundako! Ma dha štó na swěće tysacowku a — roztorhane kholowy?"

Tuž mi ničo njezwosta, hač zo swojim znatym na policiju přiňć dach, zo bychu mje zaso pušćili. Potom pak domoj khwatach, přewoblekach so a dźěch do najlěpšeho hosćenca, skazach sebi wino a jelenjacu pječeń a nětko mi moju tysacowku bjeze wšeje hary přeměnichu. Předźenakec wuj.

Što wone wuknu.

Lětać wuknu ptački,
Łazyć wuknu wački.
Kukać wuknje kokuła,
Wołać wuknje pocpuła.

Brunčeć wuknu brunki,
Kunkać wuknu kunki.
Pluwać wuknu rybički,
Spěwać wuknu zybički.

Pawki wuknu přasć a tkać,
Skórcy wuknu hercować.
Pčołki wuknu hospozyć,
Pěkne dźěći — dušne być.

Radyserb.

Radio

Njedźelu 5. julija žo hłyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 8 sa hura. 9 tacźele. 11,30 tacźele. 12 połsełstwo olympiskeho komiteja. 14,30 tacźele. 16 konzert (z Lipska), mjes nim rosprawy wo wuješdźowanju w Hohensteinje-Ernstthalu wo wulke europske myto. 1930 10lětne woswjećenje prěnjeho stronineho sjeźda po nowosałożenju strony we Weimaru. 19,45 sport. 20 tuslo nastroja (se Mnichowa).

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 10.30 konzert. 11,25 Bachowa kantata. 12 połsełstwo olympiskeho komiteja. 12,30 konzert. 15,30 polska hudźba sa klawěr. 16 konzert, mjes nim rosprawy wo wuješdźowanju w Hohensteinje-Ernstthalu wo wulke europske myto. 19,30 10lětne woswjećenje prěnjeho stronineho sjeźda po nowosałożenju strony we Weimaru. 19,45 sport. 20 wjeselcy lud pschi zwjatoku.

Hischcze wažne z njedźelskeho programma: Barlin: 8,55 rańscha nutrnosć. Hamburg: 20,10 reje a spěwy. Stuttgart: 20 wjeselca hra psches lěcźo. Win: 20,05 wjeselohra „Sstopy pałaźer". Praha: 19,05 wojerski konzert.

Pódźelu, 6. julija 1936.

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tacźele. 11,40 sa hura. 16 konzert. 18,45 wo sporcźe. 19 tacźele z zwjatoka. 20,10 komorna hudźba. 21 komedija „Schtyrjo towaršchoje".

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańscha konzert (z Frankfurta). 8,20 sa hospoju. 11,40 sa hura. 16 tacźele. 20,10 wulki zabawny konzert.

Hischcze wažne z dnjowego programma: Königsberg: 20,10 C. M. Weberowe hłoźy. Hamburg: 20,10 konzert. Wrótzkaw: 20,10 schera pódźela. Mnichow: 20,15 operetta a synkofilm. Win: 21 wschelaka hudźba. Warschawa: 21 z operettow. Praha: 21 symfoniski konzert.

Hospodařski kučik

Hišče raz wo pjerizne

Kubłanje pjerizny płaći z połnym prawom za wožnohu ratarstwa, kotraž móże rjany wužitk přinjesć. Najwjetši wužitk pak móże jenož tón wot pjeriny měć, kotryž so cyle na jeje kubłanje połoži a ničo druhe pódła njehlada. Ratař pak wobhlada pjerizny jenož pódła a njedosćěhnje tohodla ženje čisteho kubłarja pjeriny. Z tym njech so ći spokoja, kotříž rad nimaja, zo so přeco zaso na kubłanje pjeriny pokazuje. Zo pak tak mnozy na pjerizny ze zacpěwanjom hladaja, to nima swoju winu w tym, zo ratař njeby z pjeriny wužitk čahnyć mohł, ale w tym, zo wšelakich přičinow dla w nowišim času z pjerizny wužitka nima.

Naša stara krajna kokoš njeseše bohaće jeja a tuše běchu dobre a słodźachu. Kokoš běše zwučena na naš klima a tuž wosta strowa, njetrjebaše wosebneho wothladanja a picy a młode lohcy wotrosćechu.

Potom přińdźe čas, zo počachu cuze družiny do kraja čahać a nětko kazychu přez njerozumne křižowanje, picowanje a wothladanje naše dobre kury, město toho, zo bychu z cuzej krwju porjedźeli. Tak je nětko naša kokoš drje hišće naša stara družina, ale pokažena na wšě strony. Njese jenož mało a lohkich jeji. Jejo naseje kokoše čehnje 40—50 gr, mjez tym zo jeja cuzych družinow 60—70 gr čahnu. Potom wažitej 2 jeji cuzeje družiny telko, kaž 3 jeja našich kur.

Prašamy-li so za wopačnosćemi, z kotrymž je naša kokoš tak zešpatniła, dyrbimy sebi prajić: Naši ratarjo njewubjeru jeja najspěšnišich njeserkow k nasadźowanju; štož so wulehnje, njeje ničo wosebne. Wot młodych kokošow a honačow pak du najrjeńše a najbóle wotrosćene na wiki a zarězaju so potom w měšćanskich kuchinjach Słabuške kokoški a honački wostanu doma a dyrbja swój splah płodźić. Wězo wuwikuje so za tučnu kokošku wjacy hač za słabušku; ale tale pozdatna zasłužba je hospozy z najwjetšej škodu. Kokoška, kotraž ližo wot wšeho spočatka derje rosćeše, by pozdźišo sylna kokoš była, wot kotrejež bychu wulke a dobre jeja padałe. Tak pak njesu słabe kury małe lohke jeja a štož je so we swoim času za mjasnu kokošku wjacy wuwikowało, zhubi so nětko na jejach sto króć. Na wuběranje, přemjenjenje a wothladanje honačow pak kładu hišće mjenje, hač na wuběranje kokoškow. Honača ma někotražkuli hospoza za žračka, bjez kotrehož by šło a tak nima wo njeho žaneje starosće. Zo by so kóžde lěto honač cuzeje krwje přikupił, k tomu so mało hospodarjow nawabić da. Hdyž pak so přeco jena a ta sama krej plahuje, je bjez dźiwa, zo so jenož herbske brachi namrěje a žane wosebitosće. Młodźički hinu při hubjenej picy a špatnym wothladanju a pózdnje hnězda čerpja w nazymje a zymje, dokelž su přemjehke.

Najwěsćiši puć, zo bychmy naše krajne kury porjedźili, je, zo k plahowanju najlěpše kury wuběramy a cuze honače tajkich družinow přikupujemy, kotrež mnoho jeji njesu. Nimo toho dyrbimy młode derje picować a wothladać a často, za 2—3 lěta znajmjeńša, cuzeho honača přikupić.

Kaž pola wšeho skotu, tak wotwisuje wužitk plahowanja kur najbóle wot mužskeho skóćeca — wot honača.

Honač dyrbi wšě samownosće měć, kotrež wot jeho potomnikow wočakujemy. Dyrbi we wulkości, napohladże a štaltnosći zwonkownje přeradźić, zo dobru družinu plahuje. Dyrbi so wot kokoše z wosebitymi samownosćemi wotznamjenjeć a wjetši być, hač mać běše. Woči dyrbja žiwe, swětłe, rjenjeń a lica čémnočerwjene być; sylne, šěroke wutrobno, wysoke, sylne nohi, swěćate pjerjo a rjana wopuš dyrbja na to pokazować, zo mamy wubjerneho honača před sobu. Młode pak dyrbja bóle na honača hač na kokoš motane być. Tak ruče hač to njejsu a so wšě jeja njewulahnu, dyrbi druhi honač do dwora. Młody honač rozeznawa so wot stareho z mjeńšimaj wotrohomaj; jebacy přifiluja tohodla starym honačam wotrohaj, zo bychu so młódše zdałe a tuž mamy při kupowanju na to hladać.

Pilna njeseńka ma čémnočerwjeny rjemjeń a lica, čerwjene wobwoči a kulojty, móškowy zadk. Tele znamjenja su najjasniše, doniž jeja njesu. W zymje a hdyž lina, je rjemjeń błědy a pjerjo njenahladne. Młode kury rozeznawaju so wot starych ćežo; ale mjehki, čerstwy rjemjeń, nježne, hładke nohi, lohke, šwižniše ćělo — přeradźa młodu a twjerde, rohowe nohi, nahe blaki, njelepiše ćělo a čémne, błędne pjerjo staru kokoš.

Mjez młodymi kurymi wostaja so k plahowanju, kotrež najprjedy jeja njesu. Wot nich maja so w druhim lěće jeja nasadźować. Kury pak, kiž po pjeć abo wósom měsacach njenjesu, dyrbimy bjez hnady rězać. W zymje su jeja najdróžše; ale trěbne su cyle lěto. Tohodla dyrbimy so na to dźeržeć, zo mamy přez cyle lěto čerstwe jeja a to docpějemy z tym, zo we wšelakich časach jejam wulahnyć damy, dokelž mamy potom kury, kiž we wšelakich časach njesu.

Kury, kotrež zahe lahnu, změjemy jenož, hdyž młode derje picujemy. Štóž sam paty nasadźować njecha abo njemóže, dyrbi młode kokoški kupować. Čini-li to w lěću abo w nazymju, tak wě, što ma. W naležu hižo cyle wěsće staroba kur spóznać njeje.

K nasadźowanju njebjeru so kury, kotrež derje njesu; dokelž mjez sydanjom njenjesu. K nasadźenju su Cochinchina a Brama najlěpše; móža, dokelž su wulke, na mnohich jejach sydać a su docylal dobrej paty. Splah móže so čisty dźeržeć, dokelž su jeja Cochinchinow a Bramow swojeje žołteje škorpizny dla wot druhich k rozeznaću. Njesměmy je podkładować.

Hospodařski rozhlad

Sobotu, 5. julija 1936.

Wčerawše Kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,46	100 českost. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	81,21	100 franc. frankow	16,435

Barlinska burša, 4. julija. Wčerawšeho kursa bawaršče na spočatku sašo jara pšecyelne sakładne mjenjenje spóznać. Wot bankowskeje klientele běchu, hdyž też w pomjernje małym rozsahu, nowe kupowanjske pschikazy dóšche, kotrymž so kursowny wobkhod z powołanja z pschikazami pschisamknu. Dokelž pschedawanjskich pschikazow dóšchło, kedyž na zwjes cjarje akzionowych wikow z stupanju kursow wot 0,5 hač do 1 proz. w pschecjiwu běchu, bě kurs wot 0,5 hač do 1 proz. w pschecjiwu běchu. Na rentowych wikach njeběše wulkich pschemjenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Poslědni dźeń Barlinskich wulkowikow tuteho tydźenja pschemjenjenja do pomérow na wikach njepschichinješe. Słowna kedźbnosć so wosjewjenju nowych pschedpisow za krute płaćizny za pschichodne hospodarske lěto wěnuje, kotrež so w najbližšich dnjach wočakuja. Wowza z jećmjenjom za pjewoanske samery so bohaće politikataj, tola so jenož mało wobkedźbuje. Za pjewoanske pšenicy je wulki zajim. Podležene něšto płaćazych płaćizow za rjanu muku a rjane wotruby do 15. augusta faj tež płaćizow za pschenicznu muku a pschenicne wotruby do 15. septembra na mukowych wikach wjele wobkedźbowanja słubi. Powschitkownje pak bě wobkhod mały.

Wežera płaćesche w Barlinje zentnar

pschenicy M 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Sprjewju.

Pschenica (100 kilogr.) 20,70 hr., rožka 17,20 hr., jećmjeń naležni 17,40 hr., wowš 16,20 hr.

Twora		Němski wuplod: Najniše płaćizny hr.	Najwyše płaćizny hr.	Wahrscheinlicher wuplod pf.	Twora		Němski wuplod: Najniše płaćizny pf.	Najwyše płaćizny pf.	Wahrscheinlicher wuplod pf.
Boby (Buny)	punt	40	50	—	Solotej	kořeń	5	8	—
Hroch	»	20	25	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	20	30	—	Kosćadło	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerii	štuka	—	—	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—	Selerij	punt	—	—	—
Sydrojty kał	štuka	10	25	—	Łoboda	»	15	20	—
Běły kał	punt	—	15	—	Rapunelki	»	—	—	35
Čerwjeny kał	»	—	—	—	Tomaty	»	—	—	20
Wirsingowy kał	»	—	15	—	Cybla	»	—	14	—
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	—	—	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Khrěn	»	—	—	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—	Champignony	litr	40	45	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—	Čerstwo hriby	litr	40	45	—
Karoty	walčk	10	13	—	Sušene hriby	litr	50	60	—
Karoty	punt	—	—	—	Dobre jabłuka	punt	—	—	60
Korjeń pětržylki	»	—	—	—	Jabłuka k warj.	»	—	—	—
Porej	»	—	—	—	Dobre kruški	»	—	—	—
Radiski	walčk	—	10	—	Kruški k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	12	15	—	Wišnje	»	20	35	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—	Brěski	»	—	—	—
Čerwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	—
Kulrěpa	»	—	—	—	Kózlata	»	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

4. julija 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kośemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rjana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połć	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr	—	1,85
Bruniceowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wólne płaćizny w Budyšinje.

4. julija 1936.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,25
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, nałětni	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,30
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,60	3,90
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,80	3,00
Běrny, žołte	50 kg	3,10	3,30
Syno	50 kg	2,00	2,30
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	1,00	1,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	1,50
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,08	0,08
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	31,30
Rjana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rjane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske rjane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	2,80		3,50
Prosata 1007 štuk	1 štk.	13,00	23,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
Prosace wiki dźěchu pomału.

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

3. julija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 89.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, stare wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	—
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 134

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 613.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1449.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	62—65
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	52—60
Špatne (3.)	42—50

Wowcy: 5019.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	36—38
Starše wukormjene (6.)	32—35
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	26—31

Swinje: 12604.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	3. 7.	2. 7.		3. 7.	2. 7.
Pšenica	220,0	220,0	huny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jećmjeń now.	—	—	módre huniny	20,0-21,0	20,0-21,5
jećmjeń, nal.	—	—	žołte huniny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
rjana muka	22,25	22,25	such. truhuć.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	19,10	19,10
rjane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rjana słoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
mjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłoćerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuntoćerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłoćerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wupłoćerja 11: 167.0 13: 174.0

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol"

Rozprawa Budyskele wobkedźbowańnje za junij 1936

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju: najniša	najwyša	srěnja měsačna čopłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3): Přiběranje po gramach 1	2	3	Wotběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Ličba dnjow: wulećenja	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešća
210	+ 8	+ 29	+ 14,3	300	7450	10200	1100	1900	3150	11,8	27	21	akacijowe a kostrian. kćenja	34,6

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 155 | Budyšin — Póndźelu 6. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

10lětny swjedźeń stroninych zjězdow we Weimaru

Pschi rjanym słónčnym wjedrje město Weimar zbotu w swjedźenskej pysche stejesche. 4. dźeń julija je dźeń, na kotrymž so psched dźesaćimi lětami pomjatny sjězd nazionalsozialistiskeje strony sapoča.

Lětuschi wopomnjeńki sjězd sapoča so **je skhadźowanjom w němskim narodnym dźiwadle.** Hdyž wjednik je pschewodom zwoleho namětnika němskeho ministra Heßa a župneho nawjednika Sauckela do dźiwadła sastupi, jeho witaju hač tyšaz zhromadzenych muži strowjesche. Na jewischczo běchu so naistarsche stronine cjestne znamjenja sestajate, sady nich wschitke standarty, kiž běsche wjednik poswjećił, pryedy hač běchu statnu móz nastupił. Weimarska statna kapała zwjatočnosć z hymniskej pschedehru wotewri.

Župny nawjednik Sauckel pschitomnych powita. Potom so wjednikowy namětnik **Rudolf Heß** złowa zjimasche, so by na wusnam prěnjeho sjesła po nowosałożenju nazionalsozialistiskeje strony spominał. Kaž tehdy mnohy w ludu, kiž běchu strach bolschewisma w Němskej spóznali, na nazionalsozialistow zhladowachu, **tak** dźensa po zyłym zwěcze czi na nich zhladuja, kotrež zu strach bolschewisma za Europu a za zyły zwět spóznali. Potom wjednikowy namětnik k zwěrje k wjednikej a Němskej naposminasche.

Wjednik w swojej rěči, kiž dźeše hač hodźinu traješe, zašadły wuhotowanja sjězdow nazionalsozialistiskeje strony rozpominasche. Sahorjeni pschipožkuchanjo wjednika w jeho kěžći husto i pschikleskom pschetorhowachu. Naschlnische pak bu zahorjenje, hdyž wjednik praji, **so je wón psched dźesaćimi lětami wot prěnjeho wokomika był pscheswědczeny, so tuta strona zyłu Němsku dobudże a wschitke druhe strony wotstroni.** Na końcu zwoleje rěcze wjednik zašadły autority k nižšim a samolwitosće k wyschim městnosćam rozjasnjeni. Sława muzam, kotliž zu we wojowanju wo Němsku swoje žiwjenje wostajili, namaka nieznjerny wothłós.

Němski bohot Sauckel sdar wjednikej wunjeze, z čimž so historiske skhadźowanje w němskim narodnym dźiwadle skónči.

Historiski čah po Weimarskich dróhach

Po skónčenym zwjedźenskim poćedźenju w němskim narodnym dźiwadle so zbotu pschipoldnju historiski marsch wjednistwa nazionalsozialistiskeje strony, stareje gardy a wobdźelnikow leta 1926 po Weimarskich dróhach wotmě. Tyšazy ludźi pschihladowachu. Na čole czaha krocjesche Rudolf Heß. Wjazy hač 500 standartow SA, SS a NSKK so zbotu njeżechu. Wobdźelnikow z lěta 1926 běsche 4 200. Na końcu krocżachu cjestne wudyri SA, SS a NSKK a sajo někotre kompanije SS-spolka, kotrehoż bataillon hižo psched standartami krocżesche. Na Torhoschczu wjednik z poslědnjenej ruku swojich wojowarjow strowjesche.

Prěnje zaryće łopaće za stronine twarjenja

Na naměsće psched krajnym muzejom so popoldnju w pschitomnosći wjednika a luda, kiž po dźesaćtyhodźinskich liczesche, prěnja kopaczka za nowe stronine twarjenja sastaji. Němski bohot Sauckel jako prěni kopacz sastaji. Němski minister dr. Frick a němski bohot Sauckel so wjednikej za spěchowanje pschedewsaća w mjenje durinskeje župy dźakowaschtaj. Architekt Gieseler rozprawjesche, so so tu za župne nawjednistwo, za hamt němskeho bohota a za němsku dźełowu frontu trěbne dźełowe městnosće natwarja.

10lětna swjatocnosć Hitlerskeje młodźiny

Wjeczor Hitlerska młodźina na Weimarskim torhoschczu swoje dźesaćlětne mjeniny a swój sjězd wozwjeczi. 800 Hitlerskich hołzow a hołzow a cjesnych wotpołkazanstwow wschěch nazionalsozialistiskich wotrjadow běsche po sjezupalo. Po poćesćenju starych krajinskich khorhojow Hitlerskeje młodźiny župny nawjednik Sauckel, němskostatny nawjednik Alfred Rosenberg a němski wjednik Baldur ze Schirach rěčachu. **Poslednischi so hischcze raz pschecziwo porokej wobarasche, so je Hitlerska młodźina pschecziwo wěrywusnaczu, woltarjam a nabožnje smyślena.**

Hdyž běsche wjednik němskeje młodźiny porěčał, so wjednik pschi wokuje pokasa. To njeznjerne zahorjenje zhudźi.

Pschi historiskej manifestaziji

na Torhoschczu mjenje kaž psched 10 lětami župny nawjednik Julius **Streicher** rěczesche. Wón nazionalsozialistiske hibanje i wom'odźaczej słudnju pschirunowasche.

Gdański senatowy president pred Zwjazkom ludow

Rada Swjazka ludow je w sjawnym poćedźenju wo praschenju zwobodneho města Gdańska wuradźowała. Hdyž běschtaj rozprawjeł Eden a polski zwonkowny minister Beck zawodne złowa porěčałoj, so złowo senatowemu presidentej Greiserej pschepoda. Senatowy president Greiser wo Gdańskim praschenju a wo poczjahach zwobodneho města Gdańska k Polskej zakładne złowa porěča, kiž pola zobuskatowow rady Swjazka ludow najwjetschi napohlad słudźichu.

Senatowy president Greiser najprjedy rjekny, so je memorandum kommisara Swjazka ludow za Gdańsk Lestera hakle namakał, hdyž je do Genfa pschijeł. Hdyž žu senatowemu presidenta do Genfa zawołali, je so wón a z nim wobydlerstwo Gdańska nad tajkim wobsamknjenjom spodźiwało. Prěni króć je so stało, so žu so taste praschenja je spodźiwnym khwatkom na dnjowy porjad stajiše. **Najspodźiwnische pak je, so je nezwinarstwo Gdańskeje oppositije wo kommisarowej rozprawje prjedy zhonito bacz Gdańske knjezerstwo.** Tehodła njech so rada Swjazka ludow njedźiwa, hdyž w Gdańskej zjawnosći zacjichcej nastawa, jako bychu Gdańske praschenja wotpjet dyrbjałe Swjazk ludow wot zaběranja z njeluhymi druhimi należnosćemi wotwobroćiłej.

Senatowy president Greiser so kommisarowej rozprawje cżim bóle dźiwa, dokelž je jemu Lester hakle psched někotrymi dnjemi w pschitomnosći zwědkow swoje spokojenje wuprajił, so žu naprawy Gdańskeho knjezerstwa po jeho mnyśli prawe. Po tutym rozrěčowanju so położenje w Gdańsku nieje pschemeniło. Senatowy president połnje zwolnja, hdyž Lester w swojej rozprawje dopomina, so kommandant němskeje wójnskeje łódźe „Lipst" w Gdańsku njeje kommisara Swjazka ludow wopytał. Jako schef Gdańskeho knjezerstwa pak Lester proży, so by zwoje spodźiwanje w Barlinej wuprajił. Jako nazionalsozialist a Němc wón na to dopomina, kak njetaknuje je so pschi pożledním wopyće němskeje wójnskeje łódźe z kommisaroweje strony postupowało.

W swojej rěči pak pokraczujo senatowy president Greiser rjekny, so Gdańske wobydlerstwo nochce zwój dóst wěcznje na Swjazk ludow wjasaty, ale so je po kriwi a ratzy na němski lud zwjasany. Wón pak też wobzebje a jasnje wupraji, so ma pólski lud prawo na pschistup ke morju. Tehodła pak so Gdańsk w zwojim cżasu njebudźiske trjebał wot Němskeje dźělicz. Swjazk ludow pak Gdańskej dotal njeje ani hospodarzy ani politizy pomhał. Ale Genfskeho kommisara dyrbi Gdańsk k położy so stotent a dewisami płaczicz.

Na druhej stronje pak so Swjazk ludow njeje wo wotstronjenju bjesdźełosće starał, nazionalsozialistiske knjezerstwo **pak** je so w poslednich tśoch létach se wschěmi mozami **prózowało**, wobcezenosće pschewinycz. Potom senatowy president na prjedawsche poměry w Gdańsku pokasujo rjekny, so dyrbjeschtaj hakle Adolf Hitler a marschall Pitźudski pschińcz, kiž zwadne praschenje mjes Němskej a Pólskej wotstronischtaj. Jenje pak Gdańske opposizija njeje k měrej pschinoschowała. K temu je Lesterowe zadźerżenje, **kiž też němszy njemóże**, Gdańske wobydlerstwo pschecziwo njemu wobroczko. **Jako jedyn wupucz z nětczischcheho położenja senatowy president namjetowasche, so by rada Swjazka ludow na město nětczischcheho druheho kommisara do Gdańska pósłała. Druhi pucz pak je, so so zyła žadyn kommisar wjazy njespostaji. Mózy, kiž chce Swjazk ludow wukonjeczy, by so mohła potom wożobinskej samolwitosczi senatoweho presidenta podstajicz.**

W poćedźenju rady Swjazka ludow běsche psched Greiserowej rěczu rozprawjeł Eden k Lesterowej rozprawje nacżisk resolucije pschedpokoj, kotraž so jenoż z pschipadom pschi wopyće němskeho tschižarja „Lipsta" w Gdańsku saběra a w kotrymž so praji, so ma pschipad mjesynarodny charakter. Pólske knjezerstwo so proży, so by tuto praschenje po diplomatiskim puczu pruhowało.

Greiser zaso z Genfa wotjěł

Senatowy president Greiser je njedźelu popoldnju se hobustawami Gdańskeje delegazije zaso z Genfa wotjěł. Psched zwojim wotjězdom so wón z pólskim zwonkownym ministrom Beckom dlešchi cżas wo politiskich praschenjach rozrěczowasche.

Po sakładnych rozpominanjach Gdańskeho praschenja je rada Swjazka ludow zbotu wubjerk posłała, kiž ma so z wuwiczom w Gdańsku saběracz. Do wubjerka słuschcheja Franzowsa, Jendźelczan a Portugalczan.

Lester też za přichod dowěrjenje Zwjazka ludow wuziwa

Sobotu wjeczor kommisar Swjazka ludow za Gdańsk Lester w zhromadźisnje Swjazka ludow rěczesche. Wón so w zwojej rěči na jenotlíwe dypki zwojeje rozprawy wobmjesowasche. Potom rěczachu hischcze sastupjerjo Pólskeje, Franzowskeje a Schpanskeje. Tuczi kommisarej pschipósnjace a dźak za jeho dźełakwosć w Gdańsku wuprajichu.

Też jendźelski zwonkowny minister Eden kommisarej rjekny, so wón też dale połne dowěrjenje radźinskich zbudźiznow wuziwa. Prjedy hač Eden senatowemu presidentej Greiserej słóncżaze złowo pschepoda, da zdźi wot rady wobkruczicz, so tuta jeho resoluziji a jeho rěczi pschihłosuje.

Potom senatowy president Greiser rěczesche a rjekny, so njeje hnydom wobsamknjenje rady Swjazka ludow we zwojich rozkładnjenjach wocżakował. Jeho rěcz je měła być jenoż połpyt, so by so poměra mjes Gdańskom a Swjazkom ludow pscheměniła. **Sdwój połpyt njeje jenoż w mjenje Gdańskeho wobydlerstwa ale za zyły němski lud cżinił.**

Připady w twarjenju Zwjazka ludow

Hdyž běsche senatowy president Greiser zbotu wjeczor zwoju druhu rěcz słóncżił, w domje Swjazka ludow z pschichodźazym pschipadam dóndże. Hižo jako hischcze rěczesche, běchu z nowinarskeje tribuny pschihłosowacze pschipomnjenja złyschecz. Jako so Greiser z radźinym presidentom a pólskim ministrom Beckom z poslědnjenjom prawizy rozsłonowa, so hanjaze pschipomnjenja nowinarjow wospjetowachu. Hdyž Greiser duzy se sale nimo nowinarskeje tribuny zwoje njewobhrjedźowanje z pohibnjenjom ruki wopokasa, mjes mjesynarodnymi nowinarjemi wulki ropot nasta.

Psched poćedźerkju presidenta Greisera mnohy mjesynarodni nowinarjo a pschipoštuchario wobstupichu a jeho hanjachu. Mjes tutymi běsche napadnje wjele żidow. Woni zdźi zamo zwažichu, so na nim pschepschimnyczk. Stónczenje pschihódże sastopnik sekretariata Swjazka ludow a Greiserej radźesche, so by se sadnimi durjemi z twarjenja wuschoł. Tutón pak wotmołwi, so je z hłownymi durjemi do twarjenja pschischoł a so jo z hłownymi durjemi zaso wopuschczi. Sa nědźe dźesaćej minutow **wón se** zwojimi pscherodnikami z hłownymi durjemi wuńdźe.

Olympiska wustajeńca „Němska„

18. julija so jsowjetskej nadjerjesche a najrjeńscha ličinska Barlinska wustajenja prěni króć połaka. Wustajenja njemuje so „Němska“. Wona so jako olympiska wustajenja sa Němzow a jich wutkanych hosći połapuje.

We wósom Barlinskich wustajeńnjach so wodnjo a w nozy dźeła, so by wustajeńca była w prawym czasu hotowa.

Rexowe hibanje za njewotwisnu a neutralnu Belgisku

Wjednik rexoweho hibanja w Belgiske, Léon Degrelles, w swojich nowinach pische, so jeho hibanje runje kaž mutiska w kraju tak tej je zhubodnymi krajenu měr pisjeje. Franzowsko-němske niedorosumjenje wulkadja pjerja jenoż z niedorosumjenjom na wobémaj stronomaj; Belgicznjo dyrbja pomhaś tute niedorosumjenje wotstronicś. Rexowe hibane nochze, so by so Belgiska do wojowanjow druhich ześahnyła. Belgiska dyrbi byś dospolnje njewotwisna a neutralna. Degrelles pak też k europskemu smérowanju radźi, dokelž bolschewizmus dźeń a bóle hrosy.

W Šwajcarskej auta jězdźić přestałe

W Schweizarskej njedźelu njejapay auta pschestachu jěsdźicz. Wobsedźerjo automobilow „krajkuja“, so tuchu tak pscheciwo polskanju protestowali, z kotrymž so jazda, so ma so alkohol benzinej pschimjeschowacz. Jenoż auta, kiž so za nusne jěsby trjebaju, smědźachu jědźicz. To płacźi wosebje za auta lěkarjow a wobnjewesle wobory.

Też wobkhad pśhes mjesto do Badenskeje so zyle zastajł. Towarstwa automobilistow su na wažnych městnach autoweho wobkhada kontrolle postajili, kiž czinjła automobilow napinjuja, kiž so na wobkhadnym straku njewobdźełeja. Hacź do njedźele pschipoldnja su hejsto „niz jěsdźicz“ w najwjetschim wobsahu wobkedźowali.

Zwjazk ludow wobzamknu, sankcije zastaj'ć

Shromadźizna zhromadźenja ludow je resolucziju wo sostajenju sankcijow pschijała. Na wothłosowanju je so 49 statow wobdźelilo. 44 statow je za pschijecze resolucije hłosowało. Abeźynska je jako jenicki stat pscheciwo sostajenju sankcijow hłosowała. Schtyri staty su so hłosowanja wdale.

Hdyž běsche so take resolucija pschijała, shromadźizna wo naczelskach jednasche, kiž běsche Abeźynska pschedpołożiła. K prěnjej resolucźii, z kotrejž Abeźynska žada, so ma so italske pschiwostajenje Abeźynskeje niepschipóstnaje, prezident wosebje, so może so tuta resolucija jako wothłosowana wobhladowaś, dokelž je shromadźizna z resolucziju, kotruz je runje pschijała, na naczelst Abeźynskeje dźiwa. Tehodla mějesche wón tu wothłosowanje za njetrjebawsche. Shromadźizna mjelczeźy tuteamu namjetej pschihłosowasche.

Pschi wothłosowanju wo druhim abeźynskim namjecze, z kotrymž Abeźynska poždźonku Swiatka ludow žada, 23 statow pscheciwo žadanju Abeźynskeje hłosowasche. 25 statow zoby njehłosowasche.

Prync Menelik chcyše do Abesynskeje

S Džibutija w franzowskej Somalskej so powě, so chcyše prync Lidja Jasjuwa, prynz Menelik, do Abeźynskeje puczowaś, so by tam swoje zabanje na abeźynskich tronu pschednjesł. Franzowske wyschnosće pak prynza Menelika dachu sajeź. Jemu so zakaza Džibutt wopuschczeź. Prynz Menelik chce so pola franzowskeho knjezerstwa hórcicź a žadaś, so by so jemu dowolikoł Džibuti wopuschczeźe.

Czeskoslowakski a polski swonkowny minister w Genfu so rozsudźowałoj.

S Genfa so powě, so staj so czeskoslowakski swonkowny minister Hodża a polski swonkowny minister Beck rozsudźowałoj. Ministraj stoj so w praschenjach rozmolwjałoj, wo kotrychž njestaj wobaj krajej pschezo pschesjene byłoj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sitzung des Bezirksausschusses

Montag, den 13. Juli 1936, vormittags 10 Uhr im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21.

Bautzen, am 3. Juli 1936. **Der Amtshauptmann.**

Radio

Wutoru 7. julija so slyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tacźele. 11,40 za bura. 16 koncert. 17,50 norwegske ludowe spěwy. 18,10 politiski pschehlad nowin. 18,30 wo olympiji. 19 tacźele k zwjatkej. 20,40 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranschi koncert (z Kölna). 8,20 za hopoza. 11,45 za bura. 16 tacźele. 17,40 stawizny wo wobzydlenju Sakskeje Schwizy. 20,10 nowa hudźba (Wróclawja).

Hischcze wažne z dnjeschnego programma: Hamburg: 20,10 virtuosna orchestrowa a salonska hudźba. Mnichow: 20,10 wotewrjenje Bayreuthskeho podlanskeho sjezdźała. Win: 19,30 huślesiła a duzeriska hudźba. Warschawa: 20 opera „Duch wojewody“.

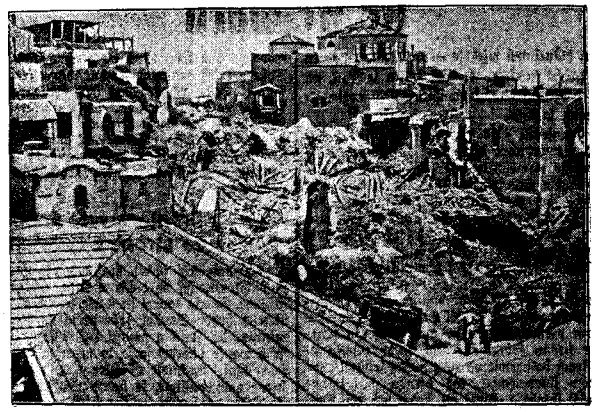

Jendźelcźejenjo rostrjeleja stare město Jaffa.

So buchu ześónczenje měr měli pschez arabiskimi njeměrzami, su jendźelscy pioněrojo w měsce Jaffa skhowanki zbožkarjow w starym měsce z dynamitom rostrjeleli. (Associated-Preß, M.)

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

6]

(Pokraczowanje.)

Ale pschesepschchnje so wone minuty! Běch do wojaskowo wubrany, a bóle a bóle bliżeche so czas dźelenja. Drje dawno běch hižo myślił z njeměrom na tónle czas a so tróschtowacź wotał: wschak běch zebi nětkuy też pschał, hacź dajźi pschemy jěsdźu, kaźdiž měźach husto bosej pschileżnosć widźeć — nětk jeno toke moje zbože muczeschce. Hižo tu namakach, pschischedschi tas wjeczor domoj, tamny list, psched kotrymž so bojach a hiestróschtnym sjewich Hańži, hacź ju najsótra skónczenje wuźdźeli na polu, so mam hižo za dwaj dnjej so podacź na cźeźki pucź na dołhi, dołhi, njewěsty czas. Wutroba mje zabola, hdyž wona so pojtróźnjesche njewěrnoje na mnje pohlada a na wocźomaj widźo, so wérnosć wěcu, ludym so wobtwjerdźi a rjeknu: „Też tón czas so pominje, a njewěrno, Michale, zdatenosć njeznaš rozdwojicź naju wutrobje!“ Saborženy wotmolwich na to: „A byrnjež ke tónjej semje dyrbiał hicź, twój wobraz budźe mje pschewodźeć a z radosću budźe mój duch stajnje na tebje spominacź!“ A tola hacźachu so mi słowa w schiji, bě mi tak kyschno a moje woko so njechcyše rozsajtnicź: pschezo so mi pschede mnu zdaleka rozsypschecźerace biseźeno a sam Hańžin dźiwokrewny pohlad njemóžeše wotschmaź tute myślicźki. Teho dla hischcze po khwilźy pschistajich: „Hańža, proschu tebje, spuschczej so na mnje a by-li pschischłoch czas, kiž chyl so ztócźicź mjes naju wutrobje — o njewotewrjene pschepěsanje wutrobu dwělowanju; do czémneho pschichoda hlada moje woko“ . . . tola dopomnich so a hanibnje pokraczowach: „Wodaj ni, droha, so mózach jeno pomyślicź take; wschak wém, so mi njeźiwdrena njebudźesch!“ A wona zdychny: „Ně, nihdy, nihdy!“ Wobkrużo zlub so pokoschichmoj a na to, skasawschi so na pschichodny dźeń — njedźelu — k pospjedźenjemu sejdźenju, pozachmoj zebi dobru nóz. —

Tale nóz wschak bě srudua za mnje. Podarmo wocźakowach wolschewjazy měr, scherjace myśle wotdźerźowachu spanje wot mucźnych mikawczkow a dyrbjach sahy won bo léża, so bych wusłu zwoju wutrobu w jeho cźichinje wupreśdnił. Dotho so mi to njeradźi: rytach sam so pschezwjedźecź, so hłuka moja bojosć, dokho hižo hajena, mi strachowaze myśle wubudźa a wozud pohórscha. Pschendźech skónczenje k sebi, hdyž jeji na briosy wulki dub a pod nim lawka, na kotrejž běch tak mnohu wjeźetu hodźinu pschepředźał. S mucźnosću tudy wuźnych — ale też wo žinje njemějach měra. Wurdża so mi tudy dźiwny zón: zaběhny so wichor a schnikaśsche schumjo zokmy hata, kotrejž cźuchu, wuskupinoschi pśhes brjoh mje pożerěź — bojasnje hladowacź, dokelž je shromadźizna z resolucziju, kotruz je runje pschijała, na naczelst Abeźynskeje dźiwa. Tehodla mějesche wón tu wothłosowanje za njetrjebawsche. Shromadźizna mjelczeźy tuteamu namjetej pschihłosowasche.

Pschi wothłosowanju wo druhim abeźynskim namjecze, z kotrymž Abeźynska poždźonku Swiatka ludow žada, 23 statow pscheciwo žadanju Abeźynskeje hłosowasche. 25 statow zoby njehłosowasche.

Prync Menelik chcyše do Abesynskeje

S Džibutija w franzowskej Somalskej so powě, so chcyše prync Lidja Jasjuwa, prynz Menelik, do Abeźynskeje puczowaś, so by tam swoje zabanje na abeźynskich tronu pschednjesł. Franzowske wyschnosće pak prynza Menelika dachu sajeź. Jemu so zakaza Džibutt wopuschczeź. Prynz Menelik chce so pola franzowskeho knjezerstwa hórcicź a žadaś, so by so jemu dowolikoł Džibuti wopuschczeźe.

Czeskoslowakski a polski swonkowny minister w Genfu so rozsudźowałoj.

S Genfa so powě, so staj so czeskoslowakski swonkowny minister Hodża a polski swonkowny minister Beck rozsudźowałoj. Ministraj stoj so w praschenjach rozmolwjałoj, wo kotrychž njestaj wobaj krajej pschezo pschesjene byłoj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sitzung des Bezirksausschusses

Montag, den 13. Juli 1936, vormittags 10 Uhr im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21.

Bautzen, am 3. Juli 1936. **Der Amtshauptmann.**

Radio

Wutoru 7. julija so slyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tacźele. 11,40 za bura. 16 koncert. 17,50 norwegske ludowe spěwy. 18,10 politiski pschehlad nowin. 18,30 wo olympiji. 19 tacźele k zwjatkej. 20,40 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranschi koncert (z Kölna). 8,20 za hopoza. 11,45 za bura. 16 tacźele. 17,40 stawizny wo wobzydlenju Sakskeje Schwizy. 20,10 nowa hudźba (Wróclawja).

Hischcze wažne z dnjeschnego programma: Hamburg: 20,10 virtuosna orchestrowa a salonska hudźba. Mnichow: 20,10 wotewrjenje Bayreuthskeho podlanskeho sjezdźała. Win: 19,30 huślesiła a duzeriska hudźba. Warschawa: 20 opera „Duch wojewody“.

Jendźelcźejenjo rostrjeleja stare město Jaffa.

So buchu ześónczenje měr měli pschez arabiskimi njeměrzami, su jendźelscy pioněrojo w měsce Jaffa skhowanki zbožkarjow w starym měsce z dynamitom rostrjeleli. (Associated-Preß, M.)

Hischcze bě so wschitko pschihotowała, wjaz króć wotacź domoj njestanych — wschak tak njerad stawach k temu, schtož pschede mnu leźeche! Na tajke waschnje dha so dźeše sadźerźach, haž běch zebi to przedy pośiajił. Khwatajźo so zhotowach a nětcho mało pożnědawschi zwoltach hischcze khwilku w myślach zedźo: cźinjach, jako bych hischcze na macź cźakał, kotraž chyzuche mje pschewodźecź. Skónczenje dyrbjach tola stanucź a pomału trocźachmoj z dwora. Duzy mje macź hischcze tas napominajsche na wschu dobre a wozebje mje proschesche, so bych so zeko towarźiwa zdalował. Zeje luboważe zlowa naje mózne tróschtowachu a ja zlubich wobkhowacź jeje wuczuby stajnje w zwojej wutrobje. Hischcze junu da mi zwoje zohnowanje na pucź — a potom, krocźach zam dale, pschewodźany z nutrnej modlitwu marzerje, se wschěmi dobrymi pschedewsaczemi, so bych nětdy so wrócźeja wschitko zako tak namakał, kaž to wopuschczich. Pschischedschi tak k lěźej, kotryż dyrbjesche mi napohlad domiznu zahwodźecź, wobroczich so a hischcze raz, pschiwokach jej w Boże mje a stupjo k breh, cźisteź, běleź, njechach dacź zebi waschnje mjacź lubowazych a wurěźach do hladeje tkany zjednocźenej wutrobje a zpody zaschlipnjenej pjźmiku. „Jeli to Hańža namaka — a wěsće to wuzłědźi — budź drje so jara wjeselicź.“ W taźich myślach dźech bjes kondźenja po schérokej drózy dale, dale . . . .

Nětk běch wojak! Nowe zźiwjenje zapocza so tu za mnje a hlej, nětkotre njedźele tuteho zźiwjenja dożahachu, so so zaźy bóle rozpjeschich: podach so do wojuda a nużach tola nětk zaźy z měrom na Hańžu myślicź, njebojach so, so mohło tuto zdalenje wot njeje bjez mje zahubjenje. Tola teho dla so moja lubosć njeshubjowasche: wjele bóle pschisamknych so hischcze kruczischo w duschi k njej, kotrejž běch pschitłahał, wěcźnje pschischłuchcerej. Myślicźki khwatachu jeno cźasej do przedka a sastawachu tak radoy tam, hdyž dyrbjeschu so mój skónczeź. Swóźnje wobtwjerdźachu mje zej listy, kotrejž husto z Hańžu wotmjenjachmoj, dźerżecej zlubjenja, kotrejž běch pschi wotkhadźe dak ji a też macźeri: kedźbnje zdalowach so wschetko, schtoż snadź mohło być ji njelube, a to, so be wona zdalena, cźinjesche mje hischcze kedźbliwischeho a běch zebi sam zwědomicźischi zudnik, hacź by wona to być mohła. Mjenjach, so mózu jeno tak dostojneho so cźinicź jeje njewinowateje wutrobu a tak zebi ju zaschłuźicź. Tuto, drje druhdy pschefara sprózne zdalowanje wschetko, schtoż so hewak wojakam zpodoba, njezapadajo mi jej jara cźeźko: zpokojesche a wupjelnjesche nuzh na drohu zpku moju wutrobu a z zyla njemějesche tamna w tym nastupanju njewobmjerjowana zwobodna wojakow niczo wabjazeho za mnje. Njemózach-li zebi tam namakacź towarźicha runja mi smyślenehe, běch radscho zem, njetrjebach so tola na tajte swóźnje po mirnu hlozowacź.

Njetrajesche wschak dołho, a też ja so sesnach z tajkim towarźichom bliże — ale z mojej zahubu, kaž to pozdźischo zpóznach. Za drje jeho hižo se schule łem znajach, a bě wón z mojeje wótźneje wsy — ale tehdy njemózachmoj so tak prawje znjesecź, dokelž wón rady donoschowasche a drohemu nětcho dobre njepopscheho, wschitko sam wuźicź pytasche, herwak pak so, drje z tym wotpołahom, kotrym jara dobry cźinjesche. Tola to be dźerżeze jeho zchowcźenje a z dźerżazych nahladow jemu jo tehdy pschiwiżowach; cźeho dla pak njedyrbjach so nětk jemu pschiznaćknyć, hdyż z teho na nim wjelo wjazy njewidźach, hdyż be zdźiwny, duschemy cźłowjek, cźicheho waschnja, cźehodla njedyrbjach so z nim spschecźeźicź, hdyż też wón do rozpuschczenje njebe a tak so bojeźej njetrjebach, so budźe mje wón tehdy do dalschich towarźiwow, kotrychž so zdalowach, wotwjesecź pytacź?

(Pokraczowanje fejchuje.)

Ze Serbow

W Budyšcinje 6. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Požčowanje čini wjele starosće.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer plus 1 a najwyšši sca dnjowa temperatura 27 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer plus 3 a najnišša nózna temperatura 18 stop. cźopłoty. Pola Islandskeje wobsthérna nišina leži. Sswój khłódny mórski powětr sćele hacź do našich stron. Tutón tu a tam njewjedrowe desćcze pšchinjeły. S Franzowskeje žo wyšchina k nam wupyšchestrěwa. Tehodla žo wocźakuje, so pšchiplaty mórskeho powětra pšchestanie a so šmérjeny sašo stajnje cźopłe wjedro. — Jutšje wutoru štónčko 3,54 hodź. skhadźa a žo 8,15 hodź. khowa. Měsaczk khadźa jutšje wječor 9,28 hodź. a khowa žo rano 7,09 hodź.

— **Wuhłady na wjedro sa jutšišchu wutoru: Stajne a cźopłe wjedro.**

*

— **Na wabjeńšim wječoru** sa němšku maczerśku šuźbu, na kotrejž běšche Němski ćkuk žonow šrjedu wječor pšeprošył, knjeni Preußerowa wo němšćich maczerjach rěcźeše. Wona žo na žkowo wjednicy němšćich žonow salojowaše, po kotrymž najwotšetše žbožo wosnamjenja, kby by žo nazionalsozialismej poradźił, wotši němšeje žony sašo wjeśele šćinicy, pšchetož wjeśete maczerje wocźahnu wjeśete dźěći. W Tleźim kněježeństwje žona na najwotšchćim městnje šteji, wona réku krwé w stajnej woporniwosći dale dawa po wjednikowym žłowje, so sa žonu njese wjetšeho senjanstwa, hacź bycź macź ludowych žynow a dźownkow. Wšiwo zuješe druźiny běšche w šaidźenym cźašu žonje tutón nadawk wšak. Nětko pak žu žo sašo na hóbnosć krwé dopomniłi. Pšchednoscherka na pšchikładach pokasa, kak wulźy mužojo k žwojim maczerjam šiejachu a je cźešćachu. Sšlowo „Dóńty ludowi leža w dźěcźazym wocźehnjenju" wulku samokwitosć pokasuje, kiž na žonje wotpocźuje. Wona dyrbi wědźeć, so tu njeje dla žebje, ale so ma młodźinu wocźahnyć w samokwitosći k ludeju. — Ssobustawy Rakeczanskeho žónstwa šahrachu hudźbu sa cello a klawér. Potom žo hra laškow „Wěcźna je krej" pšchedstajeśche. Hra wusnaće ke krwi a późe na pšchikładźe stareje burowki a jeje dźowkow rossaźnjeśche.

— **Snata kolejownja Bismarck** w Budyšcinje na Seminarskej haźy je ſ 1. julijom pšchešcha do rukow knjesa Nychtarja. Sšmy wo tom pšcheźwědźeni, so knjes Nychtař, kiž je we wulkich wobsthodach dźěław a žwoje skutkowanje jenož nowocźaźnje słožuje, wobkubjenu kolejownju sašo pošóžnje k rad wopytanemu městnu, kaž je to prjedy było. Pjatk žo nowy pšchedewaczel tež nam Sserbam w nawšchitkowym dźělu Sserb. Nowin pšcheditaji.

— **Létarška póšta do połnóžneje Ameriki.** Pšchichodny króć powětron „Hindenburg" 10. julija ſ Frankfurta do połnóžneje Ameriki poleći. S nim šćelu žo wšchędne a sapiźane listy wšcheje druźiny a wšchędne pakety. Pšchiraźk létarśkeje póšty sa listy a dopiźniźy wuczinja 50 pjenjezkow na kóžde 5 grammow, sa druhe listowe pošyłki 50 pjenjezkow na 25 grammow. Pšchiraźk létarśkeje póšty sa pólśke pakety je žo na 2,50 hr. na kóžde pół kilogramma potuńšchił. Hdy žo pošyłki atd. pšchestawaju pšchijeczj, póšty wukafuja.

— **Sjawne „gawczowanje" w Budyšcinje.** Létša je žo w Budyšcinje staty nałoźk knihicźišćerjerjow pšched šćerkowej sjawnoscźu pšchewjedł. Němsłoklatna šhromadnosć ſa cźišćerjow a papjeru běšche žwojich Budyškich pšchišłuchnikow žobotu popołdnju ſ sjawnemu gawczowanju na Mjaźowym torhošchcźu šwokała. Pšched tym pak žo nahladny žwjedźeńśki cźah na Krakowskim walu šestupa a po wšchelakich měšćerśkich dróhach ſ hudźbu na Miażowe torhošchcźo cźehnjeśche. Pyšchny žwjedźeńśki wóz wožbity jasim pšchiładowarom šłužbi. Na Mjaźowym torhošchcźu wokrjeżny rjadnik dźěłarjow sa cźišćerj Daume a wokrjeżny rjadnik němšeje dźěłoweje fronty Bautzmann na hajenje starych nałoźkow dopyła a na pěstowanje tuteho nałoźka cźornych wumělkow wožbje pokasałchtaj. Po šhromadnym wuspěwanju prěnjeje połozy „Špéwa gawczowanja" a po réczi staromišchtra Gutenberga (pjenikhitajeř B. Kajna) žo jasimawe gawczowanje pšched wocźemi powołanšćich towarschow a wulkeje žyły pšchiładowarjow wotmě Studźeń ſrjedź torhošchcźa běšche žo sa wukonjenje khihicźišćerjerske khchcźenizy swobrała. To běchu doseź žortnjwe wuſtupy, hdyž tam schtyrjo žylni muźojo młodych žobudźěłacźerjow do wody tunkachu a pjaty jemu še schwomom hłowu macześche. Wožebity žort wubadchu jpjeczjwi šchcźenizy kandidatojo. Tutym žo sa to cźim hórje sendźe. Jich tak žylnje wotunkachu, so žo jim woda ſ khołowom a koichle liješche. Karancźk piwa, kiž staromischtr młodym wuczišcźenym a nětko połnohódnym pomocznikam poschcźi, běšche wschak trochu ſ wotrunanjom sa mokre wuczišcźenje. Knihiwjasarjam dachu hischcze wožebitu khtóschcźenku, jim najprjedy lépt pod nóš namócrachu a potom jich tehorunja wotunkachu. Najhórje žo knihiwjasarjy sendźe, kiž žo do cźékanja da. Tola ju hnydom sašo hrabnychu a sa to cźim „wuſpěchnischo" wuknichcźichu. Sžyła je nědźe 30 młodych pomocznikow kichcźenizu dostało. Wobydleršwo ſ wulkim sajimom pšchihładowaše a husto wulke šnjeze prawje žortny wuſtup pšcherwodźeše. — Wjecźor žo potom pšchiłuschnizy grasšiteho pšchemyłka pšchi rjanym Jansku žwjedźenju w Kekeleńi sabawiachu.

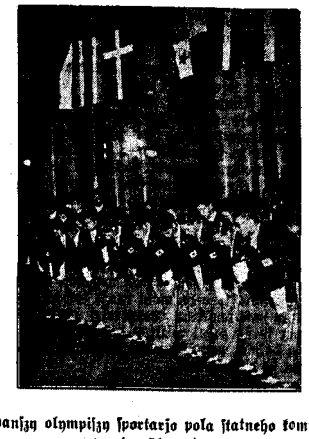

Japanšzy olympiły sportarjo pola statneho kommišara dr. Lipperta.

Pjatk dop. w Barlinšej radnizy statny kommišar dr. Lippert japanšćich portarjow postrowi. Pšchi tym jim olympišku wopomnjeńšku medaillu hłowneho města pšchepoda. Japanšzy sportarjo dr. Lipperta po domjazym waschnju postrowichu. (Scherl Bilderdienst, M)

S **Nješwaczidła.** Wopyt julijowych stótnych wikow bě pšchi rjanym wjedrje jara dobry. Wě žo też jara wjele rjaneho stotu pšchihnało. Też nékatre cźehnjene woły a wjazy wubiernych plahowanšćich bykow žo posticźachu. Wulke posticźenja pak na płaczźiny tłóczachu. Prožatow a běhakow bě pomérnje mało na wikach. Niedostatk pjawanšćich běrnow žo tu bjes dwěla jewi. Wobthod bě we wšchěch druźinach bljsenj. Płaczźiny pohibowachu žo pola krumow mjes 400—600 hriwnow, pola běhakow mjes 30 a 50 hr., pola prožatow mjes 14—20 hr., pola cźehnjenych wołow 40—50 hr. sa zentnar. Dobry stót žo też nad notizu płacześche. Pšchi jara tłóczenych płaczźinach móžeśche žo pšchihnaty stót hacź na mały šbytk wotpšchedacź.

S **Połpizy.** Pižmouka schćura žo jabika. W statnym hajnišim rewěrje w Połpizach žu pižmowu ischcuru jabili. Dokelź tuta žo dotal tu njebě pokaźaka, so prošę, so by kóždy, kiž ju wohlada, žo hnydom wyschnoschći wojewi.

S **Wotrowa.** Pjatk rano pšchi nakładowanju žłomy ſ rěblowaneho woża pola tudyšcheho bura žłužobna Schérachez je Jurij ſ wo'a padźe a wobšchkodźi žehi pšchi tym khětro pónojowu kóźcź. Dyrbjachu ju do Kamjenskeje thorownje dowjesć. Njesbožo je žo najšterje tak stako, so walczk žłomy, kiž žo ſ pšchatra na wós cźišnu, holzu i woła štorhnu.

S **Protez.** W kolcźach pcźolariow E. Hafe, E. Laua, O. Millera a P. Schäfera w Protezach je pcźolarišła mrětwa žo swěrźiła. So njeby žo tuta thorosć dale rosschěriła, žu žo ſa wokolne gmejny a to ſa Halschtrow, Krépjezy, Brěsnju, Malow, Wjelkowy, Bódrizu, Mólźink, Dobrik, Talpin a Protezy-Tonberg šnate wukaźy wudale.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 6. julija 1936.

Barlinska burśa 4. julija 1936. Kónz tydźenja žo we hižo pjatk wobkedźbowanych nakupowanjach ſe strony publika pokrjačowaše. Pšchi njedobrahanych posticźenjach pšchi tym k dalšchim postupam kursow dóńdże, kotrejž nébdże 1 proz. wuczinjachu. Kaž hacź dotal bě hore montanowe hódnoty w tydźenšćichcźu sajima. Mjes nimi běchu to wožebje Vereinigte Stahlwerke, kotrejž pšchi 200 000 hr. wobrota prěni tas parimjeju pšchekrocźichu. Na rentowych wikach njebě žanych pšcheměnjenjow.

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Žitne hospodarstwo: Posticźenja rožki a pšcheńcy běchu jara małe. Napraschowenja mlynow žo dźěła ſ dyrbjeńšich składow a pšchipokajanjow ſ Rjš-składow spokoji. Pizowanska rožka a pšcheńca žo sjnka njepokhicźejchtej. Pizowanskeho wowsa žo mjeńše dźěłby ſ pšchihódnym dowosnym pjenjesom derje sameźcźichu, mjes tym so žo twory ſ drobiom pšchiwošnym pjenjesom pšchi wjetšchich posticźenjach cźesto sameźcźachu. Wobkhod ſ pizowanšćim jeczmjenjom starych žnjow skoro docźišła wotpocźowałe. Też sa jeczmjenje starych žnjow sa piwarnje a industriju bě jara mały sajim. Wobkhod se rźanej muku bě też w sašchtym tydźenju spokojacy, hdyž też napraschowanje wjazy njebě tak žive. Wobkhod ſ pšchenicznej muku bě dale normalnn. Wožebje žadaschtej žo nasškopschej druźinje 405 a 502. Rźane wotruby žo žiwje kupowachu, pšchenicźne wotruby k spokojenju napraschowanja dospahachu. Pizowanskeje muki žo jenož jagnišche druźiny kupowachu. Khětro małe wobroty běchu je žyrej pizu. Nješchto mało žiwiše bě napraschowanje sa pizowadłami, bohatymi na bjelku, tak so žo hischcze thowane wobstatki wutrjebachu.

Stótne hospodarstwo: Dowós howjaseho stotu je žo dale pomjeńschił. Kaschkosć pschihnateho stotu pak njeje žo pšchemeńka. Potrjeba je žo ſ pšchipokasanjom wukrajneho smjerikeho a cźerstwego mjasa we wobluku kontinaenta spokojita. Też na cźelaznych wikach bě dowós žłabschi. Potrjeba pak móześe žo tola spokojicź. Drježdźany na pšch. měsachu wjetšche placźiny, kotrejž w jenotliwych rěnych rjadownjach 3—5 hr. wuczinjachu. We Zwikowje žo 'a niepšchemeńene placźiny wikowaschе, a w Lipsku a Kamjenicy sašo dóńdże k wotdrjebjenjam wo 3—5 hr. Mšché wiki žo wuprósdnichu. Na stopownych wikach bě wobthod šamžny, kaž pšchedhadźany tydźeń. Potrjeba móżeśche žo spokojicź. Placźiny wostachu nimale tešame. W Drježdźanach powjetšchichu žo placźiny sa najlépschi material wo 1 hr. Hacź runjeź bě žo wjele mjenje pšchihnako, žo wiki njewuprósdnichu. Pšchihnacje na žwinjasze wiki bě pšchewulke, wožebje dokelź je w nétcźišchim lécźnym cźašu potrjeba khětro špadła. Njebě móżno, wšché pšchimjesene žwinje sameźcźicź, tak so na wšchěch wikach pšcheśłobyć wosta. Sswinje žo sa krute placźiny pšchedawachu.

Mlokowe hospodarstwo: Dla jara cźopłeho wjedra wotedacźe mloka dale špadowaše. Wobtykt mloka a žmjetany pak žo dale powjetšchi. Pšchi njedobrahanym wotedacźu mloka žo też wudźělanje butry w šatkich mlokarńach pomjeńschi. Potrjeba móżeśche žo dźěła ſ wobstatkow a dźěła ſ wjetšchich dodacźow štaneho hamta spokojicź.

Sa'pobarjenje ſ běrnami: Stare jédźne běrny žo wožebje ſ pinzow wulkorosbźělerjow dodawachu. Posticźenje nowych jédźnych běrnow bě na spocźatku tydźenja jara žłabe. Pizowanske běrny, kotrejž žo posticźachu, žo cźeśo sameźcźichu.

Sa'pobarjenje ſ jejemi: Położenje na sakčich jejowych wikach bě też w sašchtym tydźenju njepschemenjene. Prěni ras žo stinniše jeja na wiki pšchiwjeschu, kotrejž maja w blišchim cźašu potrjebu pomhacź spokojicź. Potrjeba pak žo dospolnje spokojicź njemóżeśche.

Sa'pobarjenje je šahrodnišćimi wupkodami: Wožebje wulke běchu posticźenja truskalzow, kotrejž žo wšchitke njewotbhychu. Też dowós wišchni bě pschezo wjetšchi a też holanske jahody so w jara wulkich mnohoscźach na wikach pokasachu. Dowós žyzdroweho kala je nimo mery wulki.

Wuwjedźeńśke wukazy k sakonjej wo hypothekowych danjach.

Po tutych wuwjedźeńšich pšchedpišmach žo 5 proz. daň sa hypotheki, kotrejž žo je sakonjom potrjechja, sa pšchimérjene wobhladuje. Tuta daň pak móże žo wo pol hacź do 1 proz. šwjschicź, hdyž hypotheka šnja abo dźěła 50prozentowšku hódnotu leżownoscźe pšchepahuje a jeli žo to ſ druhimi wěstoscźemi njewuruna. Pšchi wobliczenju hódnoty leżownoscźe maja ko wobstejnoscźe, kotrejž druhe pohódnoscźenje wospramnjeja, hacź je žo to pšchi postajenju hódnoty po jenoscźach (Einheitswert) stało dźiwacź. Wobstejenoscźe, kotrejž jenoż nacźažnje pohódnoscźenje pšchemeńeja, nimaja žo pšchi tym wobkedźbowacź. Pšchi wožebje bědnym hospodarśkim pokoženju wuriczela móże žo ſa cźaš tutych bědnych wobstejnoscźow 5prozentowšla daň powjetšchicź, dalokoš pak je tuto wjetšche nocźezenje ſa dokinika šnjeśtwe. W tutym padźe pak njesmé žadźna wjetšcha bycź hacź 6 proz. Nawopak pak njesmé też pšchi wobsebitym cźeśtim dołžnikowym położenju žo žadźba pod 5 proz. šnjiźcź.

Rozwučowace drobnosće

Łastojčki w hródźach su wulka dobrota za skót. Duž wostajée jich hnězda a sćińce, zo bychu skót a pleu njewomazale, spody hnězda desćicźu. Złója tysacy čwilowacych muchow.

W rańšich krajach su kupjele potrjeba za lud. Po kupjeli trěja tam cźélo a žalbuja jo rad. Při tym docpěja starobu a maja strowotu, kotruž mohli jim zawidźeć. Też pola nas by někotry, kiž wo drohi pjenjez strowotu pyta w lékarni, ju tuńšo měć mohł, njeby-li so mokreho trénja bojał a z nim cźélo wšédnje trél. Radźu tutu proceduru wosebje maćerjam, kiž maja słabe dźéćatka. Po liwkej kupjeli njech je z čerstwej wodu wutrěja a na to — njech teź woda hišće na cźéle wise, to je lépje — k spanju do zawkow połoža. Zcyła ničo strowše njeje, jako rozumne nałožowanje zymneje wody: potajnosć wobsteji w tym, zo nałožowanje so khétře stanje, tak zo je tréće abo kupjel hižo nimo, prjedy hač huška.

Prjedy je so při krwawjenjach zymna woda nałožowała. Nazhonjenja su zjawnje dosć dopokazale, zo čopła lépše służby čini. Hdyž bałmu (watu) do horcoje wody tyknješ a **na ranu** położiš, zastanje mydom **krwawjenje.** To wjedźe na to, **zo maja ludźo,** kotříž **na krwawjenja** w žołdku čerpja, jako srědk přećiwo temu horcu wodu pić. Nadobo traš nopašk, tola husćišo wob dźeń. Spomožnosć horcoje wody pokazuje so bórzy w tym, zo khory sydnjenu krej w čwakach wot so dawa a bolosće wopřestanu. Při khorowatosćach žołdka rěka: Jenož nje lékarjej! W jědźi so na kedźbu brać, lohke žídźe jědźe trjebać a — horcu wodu.

Hłowny redaktor Marko Smoleń w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleń w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2674. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Se **Spytej.** Swój 11lětny sałoženski swjedźeń tu njedźelu popołdnju pichi rjanym wjedrje tudyšcha dobrowólna wohnjowa wobora w šahrodźe towaršcha Edmunda Lorenza wotmě. Hudźbna kapała wjeśele šchtuczki hraješche a a hašcherjo šabawjachu šo ſ tšelenjom a kehelekulenjom. Wječor šo k rejam hudźeše. Pichi tym šo ſčežhowazy towaršchoſo wusnamjenichu: Edmund Lorenz ſa 20lětnu, Kurt Müller a Willi Kolba ſa 10lětnu zwěrnu ſtužbu w hašcherſtwje.

S **Khróšczišć — Worklej.** W Khróšczišćach a Worklezach šo 10. julija maczerjam rada **njepodawa.**

S **Kamjenza.** Ssobotu a wjeźera wotmě šo w naſchim měšcze wiczny a ludowy ſwjedźeń. Měšto bě šo pšchi tym ſwjedźenjazy wupyſchilo a wožebje torhoſchčo bě połne girlandow, khorhojow a kwětkow. Ssobotu a njedźelu pšchedwjedźe šo tu hra „Czertowe ſtoło“ wot Heinza Stegumeita, kotraž wjele ſašima ſhudźi. Na wožebitym podiju šo wichelake hudźbne a rejwanſke poſkiczenja wuwjedźechu. Też na tšelniku hnjeźeſche wulke ſiwjenje.

S **Dubrinka.** Pšchi wulkej horzocze jewi šo w naſchej wšy njedoſtatk wody. Woda w ſtudnjach lědy ſa picze doſahа. Sa ſtót dyrbi šo wona ſ rěki bracz. We hacze woda zyle wuſtkny. Tehodla je gmejna wobſamkła, wodowód natwaricz. S pšchedběžnymi dźěłami pšchi brěžowym hajtu pola něhduſchcej Paſtyrnatej mlyna je šo hižo ſapočało.

S **Lutow.** Jara ſtraſchni ſchtódnizy pčzołow, tak mjenowane ptalčzatka (Bienenwolf) šo tu w ſahubnym roſměru pokaſuja. Tyšazy a ſašo tyšazy pčzołow šu tutym rubježnikam hižo podleželi. Ssanczka ptalczatkow hacz do 60 jejkow nalehnje, a ſa wočzehnjenje jeneho czerwa šo 4 hacz 6 poczołkow trjeba.

*

S **Wopalcje.** (600lětny jubilej.) Ssobotu a njedźelu ſwjeczeſche naſcha namjetna wjeſ 600lětny ſałoženski ſwjedźeń. S tejele pšchičziny bě šo wuſtajenza ſarjadowała, na kotrejž mózny wšcho wobdźiwacz, ſchtož je šo hdy wuſmamneho we wšy ſtało abo ſtworiło. Wožebje derje ſaſtupjena je domjaza induſtrija, wožebje tkalzowſke wudźěłki a dźěło kneflow. Ssobotu wotwjeczeſi šo tu derje pichiprawjene kupaniſchczo, kotrež budźe wožebje ſa młodźinu ſ wočzerſtwjenſchczom. Njedźelu wotmě šo ſwjedźenſki czah, kotryž bě ſ wulkej luboſczu ſeſtajeny a kotryž nam wot prěnich ſpočatkow wšy hacz do naſcheho czaſa wſchě ważniſche podawki w žiwych wobrazach pſchedſtajeſche. Na jubilejne ſwjatoczneſcze bě šo ſe wſchěch tónzow jara wjele ludźi ſeſchło.

S **Drježdżan.** Počeſczenje miliſonſkeje wopytarki ſtatneje ſahrodniſkeje wuſtajenzy. Myſchſchi měſchczanoſta Jörner pchija pjatk knjeni Gertrudu Schoſtowu, kotraž bě ſrjedź junija jako miliſonſka wopytarka ſtatnu ſahrodniſku wuſtajenzu wopytała. Tehdy bě šo ſbožownej ſ wulkim kwěczelom a czeſtnej trajnej tharu wot ſarjadniſtwa wuſtajenzy pſchekwapiła, pſchi czimž šo jej ſlubi, ſo tehdom njepſchitomny wyſchſchi měſchczanoſta miliſonſku wopytarku po ſwojim nawócze wožobinſan ſ dalſchim darom počeſczi. S radoſczu pſchekwapjena mózeſche nětko pjatk ſ ruki wyſchſcheho měſchczanoſty 100-hriwnowſki dar pſchijeczy, pſchi czimž wyſchſchi měſchczanoſta pſchecze wupraſi, ſo by moh runje tak też druheſmu a ſleczenemu miliſonkemu wopytarjej gratulowacz. — Mies tym je šo prěni miliſon wopytarjow daloko pſchekročžił a dalſche premérowanje najſſerje njebudźe pſchedołho na šo czakacz dacz.

Wusudźenja

§ Druha wulka khłoſtanſka komora jednaſche w powołanſkim jednanju pſchecźiwo 34 lět ſtaremu Hermanej Urbanej ſ Budyſchina, kotrehož bě pſchiſłužny ſud w Budyſchinje w měrzu t. l. dla wospjetneho jebanſtwa a dla falſchowanja liſcinow k 1 lětu a 6 měſazam khłoſtarnje a k 90 hr. pjenježneho khłoſtanja ſaſudźił a na 3 lěta bě jemu czeſtne prawa wotrjekł. Jeho winowachu, ſo je pod najwſchelakoriſchim wudawanjom a pſchi pſchedpołożenju falſchowanych twitowankow wot wěſteje žony wjazy krócz pjenježy wudrěwak. Urbanowe powołanje šo ſaczinjny, jeho ſamoho do ſaſtwa ſudźichu.

§ Pſcheſtupjenja pſchecźiwo ſakonjej wo wobkhadźe ſ wosydkami naſtupaſche jednanje pſchecźiwo 24 lět ſtaremu Marej Hanjej Schmorlej a Janej Handrijej ſ Khróſta. Hamtſki ſud w Budyſchinje měješe ſa dopołkaſane, ſo je Schmorl, kiž je podobnych pſcheſtupjenjow dla hižo wſaſy krócz a šo też ſ najwjeſchim khłoſtanjom, mjenujcy ſ dwěmaj měſazomaj pothłoſtanu, wospjetnje ſ Handrikowym autom jěždźił a ſam jón wodźił, hacz runjeż bě šo jemu wjedniſke popiſmo wotewſało. Jeho tohodla k 1 měſazej ſaſtwa ſaſudźichu. Sakoń wo amneſtiji pak šo na njeho nałožowaſche, tak ſo šo jednanje ſaſtaji. Njebě pak šo dopokaſało, ſo bě Handrik jemu bźowolnoſcz dał, ſo je ſwojim wołom jěždźił. Handrika tohodla wuwinowachu. W powołanſkim jednanju mała khłoſtanſka komora Schmorla k 2 měſazomaj ſaſtwa ſaſudźi. S tym bu ſakoń wo amneſtiji ja njeho njepłaczitwy. Też Handrika w jenym padze pſchepokaſachu, ſo je Schmorlej wós požcził. Jednanje pſchecźiwo njemu pak šo ſaſtaji, dokelž tu ſakoń wo amneſtiji do praſchenja pſchińdże.

Nowoſce z cyłeho ſwěta

Byk cźłowjeka morił.

W Döklizach pola Querfurta byk bura Hagengutha na rohi ſběhny a ſ wulkej mozu njeſbožownjeho pſches płót cźišny. Pſchi tym šo bur tak cźežko ſrani, ſo bórzy na to wumrě.

Slětny hólczej ſ woporom hrubeheo žorła.

Na ſakoſtne waſchnje ſlětny hólczej w Exingu pola Landawy ſmjerczy pocźerpi. Dźěcźo hrajkaſche žebi na namjeſcze pſched mtynom. Mtynſzy pomoznyzy žebi nětko hłupy žort dowolichu, ſo hólczeza ſmak do měcha tyknychu, w kotrymž bě hiſchcze nješchto wotruhow, ſawjaſachu měch a wjerczachu šo ſ měchom w kole. Hdyž měch ſašo wocźinichu, ſ hróſbu ſpóſnachu, ſo šo hólczej wjazy njehiba. Wón bě šo pak ſadużył, pak bě jeho Boża ruczka ſajała. Hrubych pomoznikow ſajachu.

Samomorderſtwo w juchowej jamje.

W nadpadze duſchineho ſacźěmnjenja ſkoczi w Genſingen pola Kreuznaſchkich kupjel 40 lět ſtara žona na ſtarſchiſkim dworje do juchoweje jamy, hdźež šo ſaduży.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

In dem **Entſchuldungsverfahren** des Landwirts **Emil Guſtav Kernich** in **Biehla** Nr. 40 wird der Entſchuldungsplan der Landſtändiſchen Bank des ehemaligen Sächſiſchen Markgraftums Oberlauſitz in Bautzen beſtätigt und das Entſchuldungsverfahren aufgehoben.

Kamenz, den 30. Juni 1936. **Das Entſchuldungsamt.**

Der Mühlenbeſitzer **Paul Bulang in Oſtro** beabſichtigt auf dem Flurſtück Nr. 732 in Oſtro an Stelle des bisherigen Waſſerrades eine **Turbine** einzubauen. Hierzu iſt nach § 23 Ziffer 3 in Verbindung mit § 157 Ziffer 5 des Waſſergeſetzes waſſeramtliche Erlaubnis erforderlich. Nach § 33 Abſatz 1 des Waſſergeſetzes wird dies hierdurch mit der Aufforderung bekanntgegeben, etwaige Einwendungen [illegible] Erſcheinen dieſer Bekanntmachung [illegible] anzubringen, widrigenfalls das Recht [illegible] gegen die von mir vorzunehmende Regelung verlorengeht. Die auf beſonderen privatrechtlichen Titeln beruhenden Einwendungen werden durch den Friſtablauf nicht ausgeſchloſſen.

Kamenz, am 4. Juli 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Wěš tole hižo?

Na Filipinach na fletu ſ hubu njeduja, ale ſ nožom a ſdobom k temu ſpěwaja.

50 kilometrow [illegible] Alcade w Kaliforniſkej je njetopyt hódnił pomnik dował, ſ czimž chcźu wobhladerjo tuteje kraiiny nietopyrjam ſwoju dźakownoſcz wopokaſacz. Hiſchcze pſched nětkotrymi lětami běchu tonidla bliſko Alcada lehniſchcza myriadow ſmižowych kuntworow, pſchecźiwo kotrymž žadyn ſrědk njepomhaſche. Stónczniže žebi nětkotre ſta njetopyriow wobſtaracha a we wožebitych wěſach ſaměſtnichu. Dźenża je kraiina dopołnje bjeſe ſmižy a ludźi [illegible] dokelž ſu njetopyrje wſche kuntwory [illegible]

von Cramm ſhubi pſchecźiwo Jendźelczanej Perryej.

W doſkónczným wojowanju mužow we Wimbledonje šo wocźakowanja, kotrež šo w Němſkej na ſwojeho najlepſcheho hrajerja ſ Cramma ſtajachu, njedopjelnichu. Němſki miſchtr bě na ſpočatku hry njeſbožo pocźerpił, kotrež tomu ſadźěwaſche, jo ſwoje prjedawſche dokonjenja doſcźeże. Shubi 6 : 1, 6 : 1 a 6 : 0. Po hri pſchewodźeſche Perry Němza ſ měſtna.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Nowe ſerbſke knihi:

W Małeſcach pſched 100 lětami
wot fararja Aug. Sykory.
Płaća 0,50 hriwnow.

Łóńčko kwaſnych hrónčkow
wot M. Nawki.
Płaća 0,50 hriwnow.

Za Božim khlěbom a druhe novele
w. Hendricha Sienkiewicza.
Płaća 0,75 hriwnow.

Serbſka kniharna w Budyſinje (Serbſki Dom)

Swoju **praksu** w **Hornjej Hórcy** sym přewzał
Dr. med. Hoffmann
Dalokorečak Budestecy 294
Doweloný k wšém khorobnym pokładnjam.
Rěčne hodźiny wot 8 hač 10 a wot 17 hač 18½ hodź. z wuwzaćom ſrjedy a ſoboty popołdnja. 1299

Čišćimy wšitko
štož překupc, wobchodnik, rjemjeſlnik, přemyſlnik, hoſpodaſ a ratař k zdźerżenju ſtarych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też čišćerſke dźěła za towarſtwa, zjednoćenſtwa, za ſwójbne ſwjatoćne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wuručiće, dajće ſo poradźić a wobhladajće ſebi naše rjane čišćerſke dźěła.
Knihiličišćerńja dr. Jana Cyża
w Serbſkim Domje w Budyſinje, tel. 2867

Wšitko štož
čěšeńk
trjeba, we wulkim wubjerku a tunich płaćiznach
junk pod ohi
zawalne rubiśća draśćički
čapki a kapički zawčki
wupjerki lacki
zawčki do wozyčka
wozyčkowe přikrywy
A. Bokelmann Nachf.
Budyšin u Serbſke hrjebje 2

Mały naweſtk wulki wuſpěch
Tučne polne jerje
dobre k marnérowanju
ſtuka 4 pj., 6 pj., 7 pj.
Wulke Matjeſ. jerje
ſtuka 10 pj.
Nowe běrny
dźens. płaćizna: 500 g 10 pj.
Oskar David 1300
Kolonialne twory
na Dźiwadłowej hasy 6

Hdyž wětřik 1276
napřećo duje
abo jědźeš na horu
bjez napinanja přiddźeš doprědka z nowym
Brennabor
spěšnje khodow. kolesom
wot firmy
Richard Kieschnick
w Budyšinje na Hošic hasy 27

Přiloha k čsłu 155

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 6. julija 1936

Hospodliwosć

Bohatšća bajka.

Jako bě Bóh žwět stworił, chyšyše wón też ras wibjerć, kak žu ludźo na nim žiwi. Tuž stupi ſ njeboa dele na Staru Planinu (Balkan), bu cłowjek we podobje schadźiwza ſ dołhej běłej brodu a w běłym rubje, wše kij do ruki a poda žo pšches žwět do Bołhatšteje. Wón dźěše dołho, zyły dźeń, pšches puste hory, hacž skónčnje ſ wječora do jeneje wjsy pschińdźe, hdźež chyšyše pschenozowacź. Wón ſastupi do prěnjeho twarjenja, hdźež žo na próh. njerěčeše nicžo, ale myslješe sa nječłm. Nichtó njebě doma, jenož hospoſa; ta cźinješe ſwoje dźěło a jeho njewidźeše. Tola tu pschińdźe jejny muž wot woranja ſ pola domoj, a jako wón toho schadźiwza wuhlada, ſwježeli žo wulzy jara a dźeše: „Nanko! ty ſy jara stary a ſy ſprózny wot ſwojeho pucźa. Pój dale do chěje nuts, wotwoč, a ſy-li chudy, chcu cźe je wschěm ſastaracź, schtož je namaj luby Bóh wobradźił. Poruczej jeno!“

Schadźiwz na njeho pohladny ſ radoscźiwym wokom, ſanźdźe do domu a žo pożndny. Bórſy na to posběžeschtaj žo bur a jeho žona a pschihtowaschtaj wječeř, tak derje hacž możeschtaj a wot toho najlěpšcheho, schtož mějeschtaj, a ſtajschtaj ju na blido. Hospodaŕ a hospoſa jědźeschtaj, ale schadźiwz nochzyše jěšcź; wón pschi jědźi jeno nuchasche, mjelczeše a ſhladowaſche na wobeju, kak žo wonaj wjeſeleschtaj a wjeſelesche žo ſ nimaj. A wonaj jeho nutrowaschtaj, prožywschi: „Nanko, cźehodła njejěch? Ty wostanješ hłódny; bjeź a baj ſebi ſtłodźicź; ſpytaj ſnaj-njtšicha; po ſadanju tule wšcho, schtož mamy, psched tobu ſteji.“ Ale schadźiwz na to jeno tak wjele wotmołwi: „Jěštaj wój ſamaj, jěštaj! Ja ſa nječłm mophu.“

Jako běschtaj žo naſnycźikoj, wschitzy tšo wot blida ſtanychu. Hospoſa wuńdźe ſe ſtwu, ſo by wječaſk naſyceźła, kotrež pkakaše. Tu rjekny schadźiwz k jeſnemu mužej: „Wěch, hospodarjo, kak mohł mje ty pohoſcźicź, hdy by chcył? Ja njemóžu wšcho ſejcź, ale ja mam ſadanje po pjeczenym cźłowjeſkim mjaſu. Moł ſa mnje ſwojeho makeho ſynka, wunuj jeho derje, połoj jeho zyłeho na pónoj a ſtaj to do pjezu. Ale bjeź žo na kedź, bu, ſo cźe twoja žona njewidźi, hewak by ſynk płakał.“ Hospodaŕ ſnapschecźiwi: „To je, nanko, schtož ſadasch? Cźehodła mi to jeſeny dawno wojſewejk, ſo by w mojim domje njeſedźał jako hłódny hóſcź? Njeiſnm cźł prajik, ſo je wšcho twoje, schtož je namaj luby Bóh wobradźił? Sawěrnje, ja mam ſtarych ludźi, kaž ty ſy, wulzy lubo a moja wutroba mi praji, ſo ſy ty dobry a prawdoſcźi wy cźłowjek. To hnydom wohładaich; dochakaj jeno chwiłku, hacž ſym cźi pſchihotował, schtož ſadasch.“

Na to wuńdźe bur ſe ſtwu; jeho žona bě mjes tym ſa ſwojim dźěłom ſchła a bě dźěcźo ſama wostajiła, ſo by pſchi mězhačku hraikało, doniž njeby wuſnyło; žona niewidźeſche, ſchto ma žo ſtacź. A jejny muž hrabny dźěcźo a je rucze mori; potom połoži je zyłe na pónoj a ſamkny jo do pjezy, ſo macź njeby nicžo pytnyła, doniž ſpjeczene njebě; a to dźěſche ſaſo k ſchadźiwzej, hdźež žo k njemu a rosmołwjeſche ſo ſ nim. Jako běschtaj tak chwilku hromadźe powědakoj, ſchadźiwz njejazy wo-mjelkny, poča nuchacź a rjekny k hospodarjej: „Dha dźi tola a hładaj ſa tej pjeczenju; wona derje wonja, ſnano je hižo hotowa.“ Bur poſtany a dźěſcheó wón pěz wotewrí, ſo by ſa pjeczenju hładał a ju wuczahnył.

Ale ſchto tam wuhlada! Wón ſe ſpodźiwaniom proſty ſtrejo wosta. Zyła pěz a wšcho twarjenje ſo błyſchcźeſche wot dźěſcźowlkeje jaſnoty, pónoj a dźěcźo pschewobroczíſchtej žo do ſłota a ſwěcźeſchtej žo jako ſtónzo. Dźěcźo ſedźeſche na pónoji hižo jako wulki hólcźeź, rjany, ſtrowy a połny radoſcźe; na hłowje mějeſche krónu ſ parłow a drohotnych kamjenjow, po boku jemu mjecź na paſu wiſaſche, w prawizu dźerzeſche kopjeno ſe ſłotym pišmom. w lěwizy pak cźeczík pſcheſcźnych ſtołkow: a to wſchitko jaſnjeſche žo kaž woheń, dokelž bě wſcho ſe ſłota. Bur žo wrócźi, ſo by ſchadźiwzej prajił, kajſi dźiwu je žo ſtak, a žo wopraſchał, ſchto ma cźinicź, tola ſchadźiwz tam wjacy njebě; wón ſtejeſche pſched dźěcźu a jemu dźeſche: „Dobre derjebnycźe! a kaž hacź dotal, tak budźtaj też dale prawje a w pokoju žiwaj! Sa waju dobrej wutrobje ſmějetaj bohatu płódnoſcź na polu a mjes ſtodołom, a žohnowanje a měr tón Knjes ſwojcźi waju dźěcźom a wnukam. a waju wón jónu k ſebi mośnje a wamaj hoſcźinu wuhotuje we ſwojim njebjeſkim domje.“ Na to žo ſchadźiwz ſ jeju wocźow ſhubi — wón dźeſche nětždze druhdźe nozowacź.

Nowosće z cyłeho swěta

Mužowe ſaſahnjenje do winowatoſcźow žony w powětrownym ſchćicźe.

Mandźelſka, kotraž bě wot wjeſneje ſkupiny žo jako ſamolwita rjadowarka domu w powětrownym ſchćicźe poſtajiła, bě pscheproſchenje na wobdźělenje wožebiteho kurſuſa ſa powětrownym ſchkit doſtała; jeje mandźelſki pak ju wotdźerža, tutón kurſuſ woſtacź. Kaž „Deutſche Wochenſchau“ wojſewja, bu tehodła wobſtorżeny. Ke ſwojemu ſamolwjeju na to pokła, ſo ſwojej žonje njemóže na kurſuſu žo wobdźělicź dacź, dokelž jeho dźěcźi žo w njepschitomnoſcźi macźerje jara boja. Dźiwajo na to, ſo je njelicźomnje wjele ludowych towarſchow wa-ſamóžnym połoženju a dźiwaju na powchitkownu ſaſahnjenje pschińdźe, ſnadź ſo ſtawizna wobſtorżeneho dla pſcheſtwjenja § 10 ſakona wo powětrownym ſchćicźe k pjenjejſnemu thłoſtanju, 20 hr. mócźinjazemu.

Dla dwójneho morđarſtwa ſo k ſmjerći ſaſahdźiła.

Pſchiſahažny ſud w Saarbrücźenje ſchtwórtk wjecźor. 26letnu Auguſt Koehler ſ Pſluaſcheida pola Nürnberga morđarſtwa dla, ſiednoćene ſe ſapaleriſtwom, k ſmjerći ſaſahdźi a jej na cźaſ žiwjenja cźeſtne prawa wotrjekny. Wſched wróćenjom Poſaarkeje 1. meje 1935 do Němſkeje bě wobſtorżena ſwoje bydlenje pod tšchu ſapalika, ſo by ſwojej njemandźelſkej dźěſcźi, kotrejž bě pſched tym ſ Malagſkim winom wopojika, wotbyła. Bórſy po wudyrjenju wohnja ſo wobě dźěſcźi ſaduſnjeſchtej. Cźěle mózhu jenož dospołnje ſpalenej wuczahnyjcź. Pſchi jednaniu wobſtorżena wſcho prěſeſche, hacźrunjeź bě wo pſchedběžnym pſchepytanju ſo ſwojeho njeſtrała wuſnała.

Rosbuchnjenje w karbidowej fabriky.

W ſchtrójerni karbidoweje fabriki pola Hirſchfelda ſta ſo njedźeſu cźeſke rosbuchnjenje. Pſchi tym ſo 2 dźěſacźerjej cźeſka wopaliſchtaj, tak ſo dyrbjeſchtaj ſo do Zitawſkeje khorownje dowieſcź. Tam je mjes tym jedna i njeju, pſchi dźěłacźer Pfeiffer ſ Wittgendorfa, wumrěł. Tśeći dźěłacźeŕ bu pſchi rosbuknjeju 9 metrow dałoko ſ wrotami na dwór cźiſnjeny, woſta pak njeſranjeny. Wězowna ſchkoda njeje mała. Kak je rosbuchnjenje naſtało, njeje ſo dotal ſwěſcźiło.

11 ſobuſtawow ſtšeđcźeſcźe expedizije ſaſahnyło.

11 ſobuſtawow ruſkeje expedizije, kotraž bě ſo na pſcheſkedźenje mótſkich pruđow wokoło Archangelſka wu-póſłała, je w małym wotewrjenym cźołnje w Barentſkim jěſoru hłodu wumrěło. Cźołnu, w kotrymž bě 12 wobdźěl-nikow expedizije, bě wichor wot expedizijineje łódje Toroſ wotehnał. Jenož jedyn ſobuſtaw wobžadźi bě pſchi ſaho-namakanju cźołna, kotryž bě ſo mjes tym zyle ſ wodu naczěrał, hiſcheze žiwy.

Najwjetſcha lokomotiwa Němſkeje jědze na „němſku wuſtajenju“.

Sanźdźeny ſchtwórtk wjeſechu na ſpezialnych wohładach ſtatneje żeleſnizy najwjetſchu ſpěſchnikowu lokomotiwu Němſkeje na „němſku wuſtajenju“. Lokomotiwa, kotraž je 3500 zentnarjow cźeſła, je najwjetſcha cźeſa, kotraž je ſo tehdy na dróſy wjeſła. Lohkomotiwa na Kaiſerdanje w Barlinje. Scherl Bilderdienſt, M.

P. Lubjeński:

K 20létnemu dopominanju na wulku bitwu pola Somme

(2. Pokračowanje.)

Francowza malo trěleše. Stari wojowarjo, abo ſtare koſce, kaž ſo wot nas nowačkow rady mjenowaś dachu, pak ſtaroſcźiwje cźoło morščachu.

Bohužel mějachu woni prawje. Francowza jenož grat hromadźe wozyše. Běše to cźiſina před wichorom. Hodźiny dołho njepřećelſcy łětarjo nizko nad našimi přěrowami łětachu. Wot našich njeběše nicžo pytnyć. Artilleriji wobeju ſtronow běštej hibićiwiſchej. Wotpocźink abo ſpaś bě njemóžny. Wjednik našeje ſkupiny, podwyšk Scholc, postaji mje za ſwojeho pósła. Myſlach ſebi nješto na to, ale bórzy zhonich, što to woznamjenja.

Nam wšěm bu cyle jaſne, zo ſo nješto wulke a žałoſtne pśihotuje.

Rano 28. awgusta knježeše pola nas měr, franćowſka artillerija pak jara žiwje zadnje ſtejišća wobtrěleše. Wobkedźbowachmy w francowſkim přěrowje nervozny hibot. Artilleriſtojo w našim přěrowje khodźachu. Naša artillerija poča dźěłać. a kak! Pola Francowzow běchu přěrowy do mróćelow šćeřeho kura zawalene. To jenož tak żelezo a zemja wyše nas łětaštej.

Francowza zwoſta změrom. W našim přěrowje a nad nami leżeše proch centimetry tolſto. Skónčnje wokoło připadnja wulka tšćeńca našeje artillerije popuśćowaše a ſnadno ſo jenož hišće tšćeleše. Wodychnychmy. Naš přěrow běše ſo na wšelakich měſtnach hromadu ſypnył, a to tehodła, dokelž njeběše wćcywuſtojnje zhotowjeny. Bě hłuboki a horjekach runje tak wuzki kaž delekach. Zemja běše mjehka hlina. Cź ſtari měnjachu a wěšćachu, zo budźe naš přěrow naš row. Nó to běchu krasne wuhłady.

Pola Francowzow zwoſta dale wšitko cźicho. Woni běchu ſnano z nadběhom z našeje ſtrony licźili. Tola zapłata hišće přińdźe. Popołdnju poča njepřećelſka artillerija dźěłać, do zady a też do nas. Woheń bóle a bóle přiběraše a ſo ſtopnjowaše k ſurowej bubnowańſkej tšćeńcy. To tak kruchi żeleza, zemje a kamjenjow łětachu. Naš přěrow ſo wšudże hromadźe ſypaše. Kruće ſej měr nućachmy, ſtejachmy kaž přilěpjeni na našich měſtnach woči wudźěrajo k njepřećelej abo ſpěſnje zaſypnjenych towaršow wuswobodźichmy.

Wšelacy też ze ſtraſneho přěrowa wulězychu a wonkach w dźěrach leżachu. Wokoło wječora woheń taſy ſylnoſć a wotmach naby, zo bě to ſtyſkno.

Njepřećelſki nadběh běše wěſty. Też njebjeſa ſo rozpuśćichu ze zatraſnym kidanjom dešća, błyſkanjom a hrimanjom. W žałoſtnej juſi a pimpuſu ſo walachmy. To pak běše naše wumóženje, tšćeleńca popuśćowaše a při ſměrkanju cyle zaſta. Njepřećel njepřińdźe. Jeho reſerwy najſkerje w błóće tčacy wostachu. Napoł zawutleni a łačni wot pulvrowcho dyma leżo hlinojtu wołu do ſo ſrěbachmy.

Ale naš přěrow njeběše wjacy na ſo podobny. Bě hišće jedyn meter hłuboki, ſtyri metry šeroki a husto bě ze zemju runy. Cyły nóc ſmy z najwjetšim napinanjom přěrowy zyli. Rano dyrbješe być wšitko hotowe. Při tym wšěm běchmy wšitcy khori a ſlabi. Njemóžachmy jěść, njemějachmy nicžo w žołdku hač kapku ruma.

29. a 30. awgusta běštaj zymaj deščikowaj dnjej. Woheń artillerijow běše cyle ſnadny. W njepřećelſkich přěrowach běše žałoſtna hara, klamanca a wrjeſkot. Słyšachmy konjacy rjehot a łuſkanje biców, ſamo auta wrjeſkotachu. Runjeż ba naša artillerija na to ſkedźbna činjena, wona nicžo njećinješe. Najſkerje běchu ju khětro demolěrowali a wukurili. Francowza měješe tu dźeſaćkróćnu přemóc, a bórzy, to też nazhonichmy.

31. awgusta 1916 — ženje jón njezabudu.

Běše krasne łećne ranje. Francowza běše ſebi přełamanje našeje fronty kruće předewzał. Dopołdnja wokoło 9 hodź. kaž błyſk z jaſnych njebjes z tyſacow francowſkich kanonow ſo tšćeleńca započa. Woheń z tajkej njemdroſću a wrótnoſću cychnowaše, zo nimale wowrótnichmy. Wšón zwiſk wokompaniji a mjez towaršemi zaſta, kóždy bě ſam na ſo pokazany. Přěrow bě dospołnje rozcychnowany. Sudny dźeń to bě a hela ſama. Pjeć hodźinow traješe tšćeleńca. Hłowa chcyše ſo puknyć. Wot towaršow njebě nimale nicžo wjacy pytnyć. Nadobo woheń artillerije pozaſta, ale jenož pola nas prědku, ſłyšach, zo do zady hišće z njewopiſomnej njemdroſću bubnowachu. (Bubnowanje je hišće přełahodnje prajene, běše to jenićke wuće. Tajke njeběše hač dotal hišće nichtó ſłyšał a nazhonił, kaž to też w regimentſkich ſtawiznach wobkrućene namakam.) Pola nas ſo pulvrowa kurjawa zběhaše, ale zady běše wšitko jenož tolſta mróćel.

Wusudźenja

§ Dla wotmyslenego morjenja dźěćka bě 35 lět stara w Schejećinje rodźena a w Seitendorfje pola Zitawy bydlaza Frieda Marija dźělena Kaßnerowa rodź. Braunez wobstorjena. Jej žo dopokaja, jo je 30. měrza 1936 w Seitendorfje porodźene dźěćco borzy po narodźenju j wotpohladom morika. Dźiwajo na wolóžaze wobstejnosće žo njepschirodna maca k 2 lětomaj jatwa łaźudźi. Pschepytowanska jatba žo wot khłostanja wotlicy.

Směški

Dopokas. Runje žywsche Rólnik korčmu skradžu a mjelčžo wopuschčiwši, tola pinčnik žo dohlada a da žo do njeho: „Wodajcje, My tola hischće njestsce worcžinu sapłaćili!" — „Wodajcje", snapschečiwi Rólnik, „žym jara sabycžiwy . . . " „Haj", ménjesche pinčnik, „tak žo wschitzy murěcja." — „Ně, woprawdźe", prajesche Rólnik wobžarujo, „žym rano žwoju móschnicžku doma ležo wostajk."

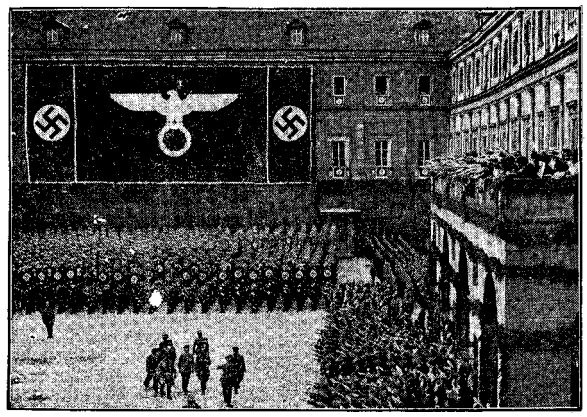

Wjednik we Weimaru.

Psched wulkimi žwjatocžnosćemi na wopomnjesće statneho stronineho dnja w lěcže 1926 wotmě žo we Weimarskim hrodźe žwjatocžne pschijesće wjednikich wožobow strony a statnych hamtow, na kotrymž žo też wjednik wobdźěli. We wupyschenym Weimarskim hrodowym dworje běchu cjestne formazije NS-organisazijow, kaž też standarty SA a SS j zykeje Němskeje žo sestupałe. Widźimy wjednika a jeho žwěrnych po fronce wotkorcžicy.

(Scherl Bilderdienst, M.)

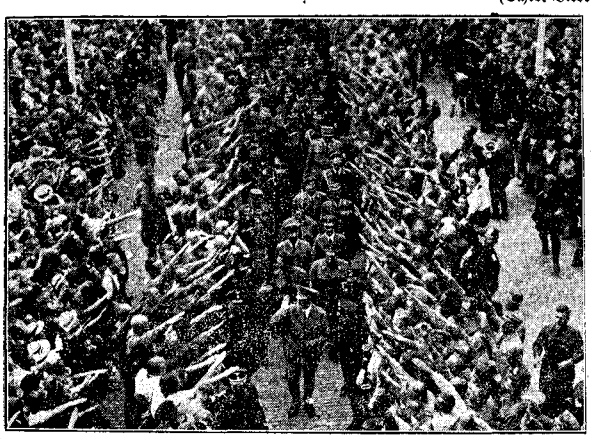

Wjednik na 10lětnych wopomjenišćich žwjatocžnosćach we Weimaru.

Pšches juskazy špalěr wobdźělnikow na propagadowym pokhodze poda žo wjednik na Weimarski hród, hdźež žo w žwjedźeńskej žurli statne pschijesće wotmě. Sa wjednikom widźimy Himmlera, Heßa, dr. Goebbelsa, dr. Leya, korpsoweho wjednika Hühnleina atd.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Njepřećelske lětadła nadobo cyle nizko wyše našeho přěrowa lětachu a z mašinskimi třělbami sykachu. Ležach cyle na prawym kŕidle našeje 5. kompanije a běše to cyle płona runina. Lěwe kŕidło kompanije do kerkow sahaše do něhdušeho parka w Denicourte. Tam běše też wjednistwo kompanije. Dołho so našeho wodychnjenja njewjeselichmy. Ja běch zwizk namakał na prawo, tam ležeše 30 metrow dale mój skupinowy wjednik Scholc. Wón činješe mi začišć błudneho, ale mózno, zo ja na njeho też. Ale ja wodychnych, zo njejsym cyle sam.

Nadobo widźachmy w powětře cyłu kopicu čornych křižikow na nas dele padać. Ja zwoprědka njewědźach što to je. Mój towaš pak wołaše: Nětko póčnu też hišće z kŕidłatymi minami mjetać. Nětko budźe cyle wrótnje. (Miny maja wosebity zamĕr, wšo zasypać, rozborkać a cyłu zemju, kaž polo přeworać a nimo teho skutkuje nimo měry demoralizujo ze swojej hobrskej detonaciju abo łuskom zjednoćenej ze žałostnej smjerdźacej čornej mróčelu kura. Powětr je połny sazow a jara do wočow, krka a do nosa kusa.)

Potajkim zańć abo rozčěkać měješe wšitko, štož bě artillerisku bubnowańcu přětrało. Hodźiny dołho třělenca ze sta minymjetakow traješe. Łazyli a skakali smy kaž skopčki styskniwje tam a sem. Žadyn hruzyl na druhim njezwosta. Kak wjele towaršow so tu zasypa, wo čimž ničo njepytnychmy. Też mój mějachmoj wjacy razow činić zo so wudrapachmoj z hobrskeje hromady pjeršće, kotraž so na naju sypaše. Stóž njebě kruteho čěła, so zhubi. Corni běchmy kaž wuhlerjo a wulke běłe woči, kotrež palachu kaž woheń, kaž nopachi žałostnje z mjezwoča stejachu.

Čuwy mohłe zaprajić a rozum so zamućić, ale hela traješe dale,

Tuž pisaše towaš podofficěr Scholc přizjewjenje wjednistwu kompanije: „Zwisk k prawicy k 7. kompaniji je přetorhnjeny! Tuta je wróćo šła abo je zničena. Na prawym kŕidle 5. kompanije je wšo zasypane a stejišćo so niehdaji wjacy zdźeržeć.

Towaš zeleše a zdychowaše. Při tom mi tu papjerku tykaše. Powědać mózachmoj jenož z najwjetšim napinanjom, slěnow niemějachmoj, abo běchu čorne a huste kał kołmas. Běše k zadwělowanju.

Njerad so dźělich wot towaša; zo sam to njeznjesu. Drapach so na lěwo přecy dale a dale, jachlach kaž k smjerći honjeny. Nadeńdźech też w dźěrach towaršow, tola nichtó mi papjerku njewotewza. Nichtó njechaše w tutej třělenćy přez polo lězć. Kaž dźiwi na mnje woči wudźěrachu. Njeznajachmy so wjacy. Skóńčnje namakach někajkeho podofficěra, kotryž mi papjerku wotewza.

Woznamjeni mi, zo mam tu na njeho čakać. Woheń zdaše so bóle a bóle přiběrać. Njeběše to skoro wjacy znjesć. Kóžda rěč, kóždy wuraz, kóžde słowo je překhude tole wopisać.

Wěčnosć to traješe, hač skóńčnje jedyn towaš mi papjerku daše. Lězych a lězych z najwjetšim napinanjom dale a bóle k prawicy. Po mojej mysli dyrbjach w blizkosći towaša Scholca być. Tuž přińdźech nadobo na leutnanta; tutón mi kazaše, zo bych pola njeho wostał. Pokazach jemu papjerku.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Šibjeńca

Za dwacyći lět njebudźe hižo hroznych žónskich!

To so rjenje poskha! A z wotkel tuto wěšćenje?! — W Newyorku wotmě so njedawno kongres amerikanskich specialistow za kosmetiku, to je: za porjeńšenje člowjeka (— jenož zwonkownje pak!) Na tutym skhadźowanju zawěsći předsyda wšitkim, kotříž tam sedźachu — spal drje nichtó njeje, byrnjež so na přednoskach, přědowanjach,konferencach tójšto ludźi wuspi! —, zo budźa za 20 lět wšitke žónske z rjanolinkami, — jeli budźa chcyć to być! Nó, kotra žona to njeby chcyła! Ruku na wutrobu, holćata! Kóžda by chcyła rjana być, — hdyž to njeby chcyła, njeby była woprawdźita žónska! Štó dźě njeby was znał!!! Wony přednošowacy předsyda pak też njezaby přispomnić, čehodla budźa žónske za 20 lět rjane kaž swjećatka. Dopokaz je tón, zo je kosmetiska wědomosć (što je dźensniši dźeń wšitko wědomosć, jeli zo je to wědomosć, je hnójkidanje a kunykutlenje zawěsće też wědomosć sama za so!) w poslednich lětach tak postupowała a chce hišće w přichodnych lětach postupować (hač budźe je druha wěc!), zo budźe mózno wo přichodźe wšitke njerjanosće, kajkež je snano přiroda w nawalu macošneho rozmjerjanja na ćěle, stawach a mjezwoču žónskeje zakorjenila, z techniku „kosmetiskeje wědomosće" zaso wukorjenić. A to na př. ma so z pomocu masaže, z wobswětlenjom z kwarcowej lampu, ze wšelakimi dźiwowpołnymi operacijemi atd. atd. dospěć. Nó, wjele zboža! Samo płaćizny za tajke wumělske porjeńšenja budźa tak nizke, zo budźe sebi kóžda žónska móc to dowolić. — Zda so ći to być rjany wuhlad! Ale zda so jenož. Zo budźe potom žiwjenje reńše, hdyž budźa žónske tak bjez wšeho zwonkowneho zmylka kaž wumolowane wopički z módnych časopisow po hasach „běžkać", njemysłu. Ale hišće wjacy stracha nam mužam hrozy: što cheće sebi z tajkimi „lěpšimi połojcami", kotrež bjez přestaća bychu jenož hladali za tym, zo njehyło ani najmjeńšeho blečka na liču abo brodawčki za wuchom!!! strach nam hrozy! Haj, haj, mužski swěto, wotmě! — Ale njech sebi knježničtuto pón po zdaću rjany čas, kiž ma jim za dołhich, dołhich 20 lět zaswitać (hdyž žónske raz připadnje dyrbja žonjo to jim so stajnje dlěje, wjele dlěje zezda, dyžli čakacym — a husćišo čakacym mužam!), přejara zloty njepředstaja. Přetož my mužoju (abo ma něchtó něšto přećiwo tomu, zo so ja do muži zaličam?) so ze zasaklej nutrnosću a zoskoro bjezmoralnej zahorjenosću za to surowje postaramy, zo njebudźe triumfować technika a chemija a lijeńca kosmetiskich srědkow nad strowym rozumom wšěch zalubowanych młodźencow a nětko hišće hłupych hólcow, kotříž budźa so za wone dwacećl lět z myslemi žeńtwy rozestajeć. A my mužoju stworimy bjezstronisku zažranu opoziciju, w kotrejž zorganizujemy njepřestawacu wójnu přećiwo přichodnym „jenožklankam", w postawje žiwych žónskich stworjenjow! Tak! Někto, wy žónki, činće něšto přećiwo tomu! Zaso raz sym dopokazał, zo muž ma prawo, wotežki w ruce dźeržeć a dopokazał sym, zo ani spicy na to sebi njepomysli, je z ruki puśćić, dokelž — je sebi wědomy swojeje zamołwitosće, a wě, zo puśći-li wón wotežki, to borzy korejta z cyłej wobsadku w přěrowje stona! — Ale nětkole hišće njeje tak daloko, bohudźak. Dźensa hižo so ći zběha, widźiš-li na drózy tajku wupikanu „damu" w połnym wójnskim wumolowanju kaž dźiwi čerwjeni Indianoju w amerikanskich pustwiskach: krejćerwjenej hubje (kaž by rjekł, zo by krej piła!), brjowki wobtruhane, mikawčki namazane, woči z někajkej špiku „zwoliwane", čoło sněhběle kaž čista fala kuchańki a liey różnitej — kaž zwozabjene porsty, a nochce čerwjeno-zybołace kaž knefle na létnim pjezlu. Wšitko zapudrowane, napomazane, wumazane, wobmazane! Člowječe, předstaj sebi tajkeho młodźenca, kiž je na tutón lak-lěnk zaležł a sebi wupytał tajku molerisku paletu za swoju lubku! (Paltea je podołohita tačel, na kotrejž ma wuwučeny akademiski molef (!) hromadki wšelakich barbow; z wjetšeho dźěla je tajka paleta za wuleyčinjenje!). Kajki budźe tutón nawoženja so wot njewjesty domoj wróćeć? — Nó ,njeboj so wotmołwić! Nót — Šakaty a blakaty mjezwoči kaž mazane dźěćace rubiško! Wězo! A to ma za to! Zo by tajki wupadał, njeby trjebał „so žetkać z kim"! To same by hišće lěpje dóspěł, by-li sebi kupił pol kilogramma (to je punt. ale punt dźě je před krótkim zakonsoy skonjał!) wišni, a je zešlapał kaž dźěći to činja! Skóńčnje njebudźe najskeršo za 20 lět žaneho rozdźěla mjez ženichami a pjećlětnymi hólcami we wiš-njowym času, štož harbu mjezwoča nastupa. Stare wowki drje budźa potom husćišo hač dźensa šeptać: bohuskorženo, hdyž smy my młode byli . . .

Kat.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 4. julija 1936.

Wumrěli žu: 3. 7. Mina Gertruda Schmidtowa rodź. Götzingerez, mandźelska pućowaneho, 36 lět. — 4. 7. Marja Thereja jwud. Schubertez rodź. Zehrez, rentnarka, 90 lět. — Jan Korla Robert Sonnabend, prašowar j Wulfeje Sartawy, 63 lět.

Swěrcali žu: 4. 7. August Richard Mitasch, blidar a Hana Marja Kalbažez, domjaza pschijatejeja, wobaj w Budyschinje. — Jan Willy Leunert, frisérski pomocnik a Herta Hana Krauže, frisejsa, wobaj w Drježdjanach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 156 | Budyšin — Wutoru 7. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

200 000 starych frontskich wojakow w Kasselu

Něhdże 200 000 starych frontskich wojakow němskeho wojerskeho swjazka sańdźenu njedźelu w Kasselu pschebywasche. 16 000 Kyffhäuserskich khorhojow ho je wschěch stron na Korlowu łuku njeješe.

Sakski krajny swjazk ho je 6 850 towarschemi a 1 230 khorhojemi wobdźěli. Wyschk Jungnickel-Drjezdźanski swjazk nawjedowasche. Wangerinšzy fiflerojo, kotříž běchu psched 150 letami swjazk sakožili, ſ powschitkownym wuskanjom pschiśahnychu. Se ſwojej polkowej khorhoju, kiž běsche jim Biedrich Wulki w Sśydomlětnej wójnje darił, ho psched tribunu sastupachu.

Hdyž běchu ho stari wojazy k paradźe sešupali, lětadłowa eskadra „Hindenburg" nad nimi lětasche.

Wutrobnje witasche ho 15 **sastupjerjow jendźelskich frontskich wojowarjow.** Też **sastupjerjo franzowskich frontskich wojowarjow** ho žiwje witachu. Komitej franzowskich frontskich wojakow je 500 němskich wojowarjow pola Verduna wutrobnje pschepročił, so buchu ho 12. a 13. julija na 20. lětnym dniu wojowanjow pola Verduna na Verdunskich bitwiscźach k towaršchemu shdańowanju ſ franzowskimi, belgiskimi, jendźelskimi a italskimi frontskim wojowarjemi ſeschli a shromadnje padnjenych žwětoweje wójny, cześćili a ſdobom pschihajachu, so dyžeja khutnje sa sahowanje měra dźěłacz.

Na tuto pschepročenje 250 němskich wojowarjow pola Verduna ſ Kyffhäuserskeho swjazka pod wjednistwom znateho nadběharja na fort Douaumont hejtmana ſ Brandisa a 250 němskich frontskich wojowarjow NS-sastaranca wójnskich woporow pod wjednistwom němskeho wjednika wójnskich woporow Oberlindobera do Verduna pośdże.

S Bolhańskeje běsche tehorunja wotpósłanstwo frontskich wojowarjow ſ khorhojemi pschiſchło. Woni ho runje tak sahorićze kaž wuherskaj sastupjerjej powitachu.

Swjazkowy wjednik Reinhard w ſwojej rěcźi praji, so starych wojakow sašo wusnaće napjelnja: „Běhmy wojazy, wostanjemy wojazy!" Prěni króć ho nad němskim wojerskim sjeźdźe nowa swjazkowa khorhoj smahuje. Měcznik poda pschehlad wo bitwje nad Sommu a ſponitnaješe na mormych towaršchow žiwětoweje wójny, hibanja, na wojakow žiwěła, něhdyšnich swjazkarjow a też njepschećelow. Po wopominanju padnjenych wyschk Reinhard rjekny, so je wuńźow tuthych woporow w Němskej ſeshdźał a pschejeſche, so by ho runje tak po zyłym žiwěcze ſtało ſ tym, so žebi frontska generazija wschitkich narodow ruku sawda k shromadnemu dźěłu.

Hdyž běchu hischcze druſy rěčeli, stari wojazy na Biedrichowym naměścze psched swjazkowym wjednikom a cześćnymi hosćemi nimo krocžachu.

Němſkostatny sjězd diplomowych ratarjow.

Na němſkostatnym sjěźdźe němskich diplomowych ratarjow w měsće němskeho burstwa Goślaru je sobotu wječor němſki burski wjednik Darré rěčał. Món je na wobsedźe nadawki pokasał, kiž wuplodźerska bitwa němskim diplomowym ratarjam staja.

Potom němſkostatny wjednik SS Himmler jako nawjednik statneho swjazka němskich diplomowych ratarjow diplomowym ratarjam na pschichodne dźěłowe lěto pokiwy sa jich blížsche dźěło poda.

Potom rěčeſche korpšowy wjednik Hühnlein, so by w mjenje ſwojich muzow wjednikej ſnowa njepowalnu ſwěru ſlubił. Němſkostatny wjednik Hierl w mjenje muzow dźěłoweje ſłužby ſlub ſwěry a pokuſchnosće wobnowi. Němſkostatny wjednik Himmler ſa SS a ſtabowy ſchef Lutze ſa SA ſlub ſwěry wobnowischtaj.

Na to wjednik hischcze raz k ſwojim starym ſobuwojowarjam rěčeſche. Món pschedewschém jich woporny duch khwalesche. Najwjetſcha miła ſa kóždeho ſobuwojowarja pak je dopomnjeće, ſo je ſobuwojowak a pódła byk. Zupny nawjednik Sauckel ſkónči appell ſe ſtawu na wjednika a na Němſku.

Wobzamknjeńska manifestacija

Na wschěch Weimarſkich ſportniſchćach ho njedźelu popołdnju wulka wobſamknjeńſka manifestazija wotmě. Zupny nawjednik Sauckel manifestaziju wotewri.

Potom němſki minister dr. Goebbels rěčeſche a wobdźělnikam dny do dopomnjeća wróćł, w kotrychž nazionalſozialismus móz pschewja. Minister dopominaſche, ſchto je ho dokonjało. S najſylniſchim dorasom ho dr. Goebbels pschećiwo porokej wobarasche, ſo je nazionalſozialiſtiſke hibanje Bohu njepschećelſke. Strona je domiſna nazionalſozialiſtow, tak dr. Goebbels pokrazowasche, Němſka pak bjes ſtrony njeby była ničo, strona pak bjes ſwojeje ſtareje gardy njeby była ničo.

Sa krótke mjeńſchiny, hdyž běsche dr. Goebbels pschestał rěčeć, **wjednik** pschińdże. 120 000 ludźi jeho witasche. We ſwojej rěcźi wjednik na rosdźěl pokasa, kiž je mjes revoltu lěta 1918 a revoluziju lěta 1933. Wo tutej revoluziji budźe posdźiſchi ſwět móz prajić, ſo ma ho jej němſki lud sašo za roskrěwaje hospodarſtwo, sa ſchkit ſylneho wójſka, sa nowu němſku kulturu, sa nowe němſke mumělſtwo, wobeźe pak sa nowehu němſkeho człowjeka dźakowacź.

Jako běsche wjednik pschestał rěčeć, zupny nawjednik Sauckel mózny manifestaziju ſ němſkimaj ſymnomaj ſłónčzi.

Dr. Ley w Hannowru.

Němſkostatny nawjednik dr. Ley je pónđźelu do Hannowra pschiſeł. Najprjedy ho do domu dźěła poda. Tam k ſwojim ſobuwojowarjam wo wulkim natwarjazym dźěle němſkeje dźěłoweje fronty rěčeſche. Potom žebi dr. Ley nětotre dźěłarske wobhlada. Posdźiſchu ho 70 000 ludźi k manifestaziji na Klaggeßowym torhoſchcźu ſhromadźi. Pschi manifestazijt mějeſche dr. Ley dlěſchu rěcź.

Wobhładowańſke puczowanja němſkeho wójnſkeho ministra.

Generalny pólny marſchall ſ Blomberg chże w dnjach wot 7. hač do 9. julija garniſony wójſka, namócnſtwa a lětańſkeje brónje we wobwodźe kommanda woborneho wokrjeża II (w Schczećinje), namócnſtwowu ſtaziju Rańſcheho morja a kommanda powětroweho wokrjeża IV (w Kielu) wopytacź.

Sjězd ſudetſkoněmſkeje jednoty.

W Morawſkim Schönbergu je ho 5. julija hlowna ſhromadźizna ſwjazka Němzow ſapoczała. Wjednik ſudetſkoněmſkeje ſtrony Konrad Henlein běsche też pschitomny. Sjězd je ſobom dopomnjeće na ſałożenje prěnjeho towarſtwa ſa ſchkit Němzowſtwa w ſtarej Rakuſkej psched 50 lětami.

Jendźelski wustup dla mórſkeje wužiny

Pónđźelu je ho w Montreuxu ſašo konferenza wo mórſkich wužinach ſapoczała. Jendźelſke wotpósłanſtwo je „nowe ſeſtajenje" turkowſkeho namjeta ſ 22. junija pschedpołożiło. Po tutym nowym ſeſtajenju ſmědźa ho w rosdźělowanych postajenjach napiſcheźiwne namjety ſpóſnacź. Jendźelſka żada, ſo by mjeſynarodna kommiſija mórſkich wužinow wobtheńwa, ſo by ledźiwowała, hač ho wſchitke kraje pschejeſchowych postajenjow dźerża. S jendźelſkim napiſcheźiwnym namjetom ho żada, ſo ſmědźa wójniſke łódźe wſchitkich krajow ſ wuwjazkom podmórſkich cźołmow zyle po ſwojej woli pſches Dardanelle jěźdźicź.

W jendźelſkim namjeće ho ſa pschejěźdź pſches Dardanelle a ſa pschebywanje zuſych wójniſkich łódźow w Cźornym morju wěſta měra tonnaje poſtaja. Najwjetſcha tonnaja wſchitkich wukrajnych wójniſkich łódźow pschi pschejěźdźe pſches Dardanelle njeſmě być wjetſcha hač połojza ſhromadneje tonnaje turkowſkeho wójniſkeho łódźiwa. S wobjebitym poſtajenjom dyrbi ho kóždej mórſkej wójniſkej mocy prawo dacź, ſo ſmě na pſcheprošcheńje turkowſkeho knježerſtwa turkowſki pschiſtaw wopytacź.

Sa pschebywanje wójniſkich łódźow ſtatow, kiž ſ Cźornym morjom njemjeſuja, ho w měrowych cźaſach nanajmalna najwjetſcha tonnaja wo 30 000 tunow namjetuje. Tuta tonnaja ma pak ho na 45 000 tunow powjetſchicź, hdyž je we wěſtym wokomiku tonnaja najſylniſcheho pschiſłuſchnego ſtata pschi Cźornym morju wo wjazy hač 10 prozentow wjetſcha hač wójniſke łódźiwo Sowjetſkeje unije w Cźornym morju.

Porwſchikownje njeſmědźa zuſe wójniſke łódźe dłeje mějeźaza w Cźornym morju pschebywacź. W 16. ſtawje jendźelſkeho namjeta ho żada, ſo ma to też we wójnje płacźicź, hdyž Turkowſka neutralna woſtanje. Pschi neutralnoſći Turkowſkeje dyrbja mórſke wužiny ſa pschejěźdź zuſych wójniſkich łódźow zwobodne być. Runje kaž w turkowſkim tak ho też w jendźelſkim namjeće Turkowſkej prawo pschiſpěwa, ſo ſmě we wójnſkim cźaſu a hdyž ho na wójnje wobdźěli, ſama wo pschejěźdźe zuſych wójniſkich łódźow pſches Dardanelle roſſudźeć.

Turkowſka běsche namjetowała, ſo zuſe łětadła njeſmědźa mórſke wužiny pschełětowacź. W jendźelſkim namjeće pak ho w tutym naſtupanju wěſte wołożenja ſa zivilne łětańſtwo żadaju, ſo ho wobthad ſ Europy do Aſiſeje a wróćo a ſe Sjerjedźoſemſkeho morja do Cźorneho morja a wróćo njeby hačźił. Stónčznje ho żada, ſo ho ſe žanym poſtajenjom tuteho ſtrěcźenja prawa a winowatoſcze njeſmědźa wobmjeſowacź, kiž ſa Turkowſku a ſa druhich podpiſarjow wuſtawy Swjazka ludow wobtheja.

*

Jendźelſki wotpósłanz lord Stanley k namjetej rjekny, ſo nacźiſk njeje nowy namjet. Konferenza po dlěſchej roſmołwje wobſamknu, ſo chże tekſt jendźelſkeho namjeta w ſwiſku ſ turkowſkim namjetom pruhowacź. Pschichodne pohedźenje ho na wutoru dopołdnja poſtaji.

Jendźelſka žebi pscheje, ſo by ho też Italſka na konferenzu wobdźělíła. Pónđźelu wječor pak ho w Montreuxu ſhoni, ſo italſke knježerſtwo wotpósłanſtwo na konferenzu njepośćele.

Appell čestnych formacijow we Weimaru

Tjeczi dźeń 10lětneho jubileja prěnjeho sjězda nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w lěcze 1926 pschińdźeny najprjedy wulki appell cźeſtnych formazijow SA, SS, NSKK, dźěłoweje ſłužby ſ Němſkeje a formazijow durinſkeje župy. Appel ho w Tiefurtſkim hrodowiſchcu partu pola Weimara wotmě.

Najprjedy ho na muzow ſpominaſche, kotříž žu ſwoje žiwjenje ſa nowu Němſku woprowali.

Wjednikowy naměſtnik Rudolf Heß mějeſche wopomnjeńſku rěcź.

Sankcije so 15. julija z mocy staja

Sankzijowa konferenza je ho pónđźelu dopołdnja w Genfu ſeſchła. S wuwjazkom Italſkeje a Abeßinſkeje wſchitke ſobuſtawy Swjazka ludow do konferenzy ſłuſchcźeja. Konferenza dyrbjeſche na ſakładze ſašazdneho ſtudźenja ſhromadźiny Swjazka ludow ſe ſańdźeneje ſobotu wobſamknyć, ſo ho ſankzije pschećiwo Italſkej ſaſtaja. Na ſałožku namjeta jendźelſkeho knježerſtwa je konferenza wobſamkła, ho 15. julija wſchitke ſtaty ſankzije pschećiwo Italſkej saſtaja.

Italſke nowiny na tuto wobſamknjenje žaneje waſnoſcze njeſkładu. Wone žu powěźcź na poſlednjej ſtronje na zyle njenapadnym měſtnje woczišćowcze.

Negus so z Genfa do Parisa podał

Njeguź je njedźelu wječor podźe ſ porjadnym cźahom ſ Genfa do Pariſa wotjěł. Mjes jeho pschewodnikami běsche też wjerch Kaſja. Na Genfiſkim dwórnſchcźu běsche ho pschi kježorowym wotjěźdźe něhdże 150 wcźołbow ſeſchło. Hdyž cźah wotjěźdże, nekotři wołachu „Njech je žiwy kježor!"

Pólske nowiny wo Greiserowej rěči

W rospravach pólskich nowin wo rěči Gdańskeho senatowego presidenta Greisera w Genfu so tuta rěč jako „senzaciji nadpaŭ“ na Swjatk ludow a wožebje na jeho kemnišara w Gdańsku wosnamjenja. Presidentowe zjawa žu byle wurjadne žyzna manifestacija a wěste je, so je Gdańsk president jenož k temu do Genfa pschischoł, so by demonstrativnje žwoju njespokojnosć ſ Lesterom, ſe Swjatkom ludow a ſ nětčišchej pomeru Swjatka ludow ke Gdańskej wuprajił.

W polhamtiskich pólskich powešćach so praji, so Greiserowe kritiske stejischcžo k Swjatkej ludow na počahach mjes Pólskej a Gdańskom nicžo njepschemění. Tola njeje dwěla, so so ſ nětkaſkim wobnowjenjom Swjatka ludow abo ſ pscheměnjenjom jeho počahow ke Gdańskej pólske prawa w Gdańsku na žane waschnje njeſmědža franicž. Nowiny opposicije wo Greiserowej rěči po žwojim Němskej pschečiwnym ſmjerkenju pišaju.

Demonstrazija psched pólskim polizajskim jastwom.

W jenym Warschawskim pschedměšcze so njedžeju psched polizajskim jastwom něhdže 800 wozobow žyzna cžrjoda sbža, kiž žebi zadasche, so byschtaj so paduchaj ſ jastwa puschčikoj. Cžrjoda psched jastwom ſ hroženjom wustupowasche. Ssylne polizajske wotbžělenje samó mérkajerjow rosehnacž. K cžežischim pschipadam njeje bóschko.

Pólske wyschnosce němskaj spěwnikaj zebrake.

W rańschej Hornjej Schlesyskej, w Pósnańskej a Pomorju su wyschnosce němskaj spěwnikaj „111 spěwow“ a „Spěwaj sobu, towaršcho!“ zebrake, dokelž su pjecza statej njepschecželske. W němskich knihařnjach a w městnosćach němskeje ludoweje skupiny žu so domy pschepytowake.

Towaršstwo pschecžiwo kommunizmej w Pólskej.

We Warschawje je so towaršstwo założiło, kiž pschecžiwo kommunizmej wojuje, hdyžkuli so pokazuje. Sjednoczenstwo pólskich frontiskich wojowarjow tuto towaršstwo nawjeduje.

Hospodarske jednanja mjes Němskej a Schwizu so skónczile.

Němsko-schwajzarske hospodarske jednanja su pondželu k wschelakim dojednanjam dowjedle. Tak su so dodatcne dojednanja podpisake, jene k rosliženjemu sreczenju ze 17. haprleje 1935, jene k sreczenju wo płaczenju ſ twarami ſe zamknjeneho dnja, jene k sreczenju wo tworowym wobkhadže ſ 5. nowembra 1932 a jene k sreczenju wo puczowanjskim wobthadje. Nimo teho je so hischcze wschelake druhe dojednało.

Dżeń njewotwiznosce w Sjednoczenych statach.

Ssobotu so w Sjednoczenych statach dżeń njewotwiznosce świeczesche. Kaž sa wjele lět nic wjazy „wobydlerstwa po żelesnizy, w awtach a ſ cžołmami ſ Newyorka k mórskemu brjohej khwatasche. S Newyorka běsche něhdže 2 miljonaj ludži wujeło. Po amerikanskich drohach žobotu něhdže 20 miljonow autow jědżesche. Dotal powě so wo 36 smjertnych smjesboženjach, mjes kotrymiž so 32 ſ awtami sta.

Podawa Francowska sowietam wojeske potajnosće?

W Parižiskich nowinach „Echo de Paris“ Henry de Kerillis napraschenje na létarstwowego ministra Pierra Cota pschipowě, kiž so na pschewostajenje wojeskich planow žowjetskorusskemu wójsku poczahuje. Pierre Cot je pjecza 23. junija w generalnym stabje létarskeje bronje rozmjel, so maju so rychtowańki a potajka létadłowaje kanony 23, kiž psches propeller ſtrěla, žowjetskemu knězerstwu pósłacz.

Nimo teho so franzowskemu létarstwowemu ministrej porokuje, so je žowjetskemu wójsku też létadłowy typ „Alcar“ pschewostajił. Létadłowa kanona 23 njeje jenož mischtrski skutk franzowskeho wunamakarskeho ducha, ale je też jenička maczišna, kiž ma Franzowska dotal žama w žwojim létarstwje. We nastawku so na mójnosć pokazuje, so so minister na wojerski iwsak mjes Franzowskej a Ruskej powoła a rjekuje, so ma Franzowska ſa wažne, hdyž ma Ssowjetska Ruska podjěl na franzowskich wunamakanjach. Niedžiwajcy teho pak so najbóhonschе potajnstwa franzowskeho krajneho sakitanja njebudžichu žmětе wudacz.

W Francowskej płaczizny postupuja

Hižo wot někotrych njedžel w Franzowskej płaczišny postupuja. To někto tej wodzazym politikam njeměr nacžinja. Wjednik sozialdemokratiskeho towaršstwa Jouhaux w Parižiskich nowinach „Peuple“ pische, so ma so traschazemu postupowanju płaczišnow kónz cžinicz. Ssamo po poślednim powjetschenju mšdow, Jouhaux pische, nima 10 prozentowske powjetschenje płaczišnow žaneho podłoža. Hdyž so wobkedžbuje, so žmě mšdowy podžěl we wupłodženskim planje jenož 40 prozentow wucžinjecz, bychu so płaczišny žmětе najwjazy wo 7 prozentow powjetschicz.

Gdański statny president Greiser žada žebi wotwołanje gdańskeho kommižara Swjatka ludow Lestera.

W spodžiwanje sbudžazej rěči psched Swjatkom ludow žadasche gdański senatowy president Greiser (na prawo) wotwołanje kommižara Swjatka ludow Lestera (na lěwo), kotryž pjecza žwój nadawk w tym widži, so nutskowno-politiski měr w žwobodnym měsce kaže.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Wunošk wólbow w Finskej

W Finskej je hdž 1. a 2. julija do ſejma wolilo Sozialdemokratoju dostachu 83 (dotal 78) mandatow, katarska strona 54 (dotal 53) mandatow, Schwedoju 22 (dotal 21) mandatow, konservativni 19 (dotal 17) mandatow, patriotiske ludowe hibanje 13 (dotal 15) mandatow, postupowa strona 8 (dotal 11) mandatow, ludowa strona 1 (dotal 2) mandat. Mali katarjo, kotśij w lěcze 1933 tři mandaty dostachu, tónkrócz jadyn mandat njedostachu.

Nowe nadpady Arabow na židowske sydlišca

Kaž so ſ Jerusalema powě, su we wschelakich palestinskich městach pschihotschnizy arabskich dobrowólnych cžrjodow židowske žydlišcza nadpadowali. W Hebronje so do kasarnow tšelesche. Jendželskaj wojakaj so franciskaj Wojazp na to do Arabow tšelachu a jeneho satšelichu. Tjoch nadpadnikow franichu. Jendželske wyschnosce w Palestinje su wczera ſ niesnatnych pschicžinow radiowe poslicženja na 24 hodžin sakasake. Skas je mjes židami wulku nervosnosć sbudžił.

Japanskich officěrow k smjerći zasudźili

Po schtyri měsazy trajazym pschepytowanju je wójnski žud w Tokiu pondželu wužud wosjewił pschecžiwo wožobam, kiž su so w sbožu 23. februara t. l. wobdželile. 19 aktiwnych a schtyrjo prjedawschi offizěrojo so k žmjerći sazudźichu. Druhim so krótsche jastwowe khlostanje napoloži. Sydla měsjesche so 123 wobškorjenych psched žudom samostwicz. 71 wobškorjenym so sbdžela najecžesche khlostanje napołoži, 25 so sbdžela ſ poškwarom wuwinowa.

Hižo jako běsche so wožebity žud postajił, njeběsche wjazy diwela, so maju samolwicy offizěrojo dla wojeskeho sbožka a njewobkedžbowanja kěžorowych pschikasow najcžesčese khlostanja wočakacz. Dopominamy so hischcze, so so w žwojim cžasu wschitzy wažni sastojnizy w japanskim wójnskim ministerstwje, generalnym stabje a policiji puschczichu abo pschesbadžichu. Tehdy so powschitkownje dokładne wobnowjenja w stacže a wójsku žadachu. Tute so někotre počinaju pschihotowacz.

Jako nakhwilny a sdobom najwažnischi wunoschk tutych zadanjow dyrbi so naſpomnicz, so ma so za trěbne pozyłnjenje krajneho sakitanja wot lěta 1937 pot miliardy jenow wjazy swjesci. Po kěžorowym pschikasu je so nowa staina politika, kiž ma so jeli trjeba też pschecžiwo politiskim strowam pschewjesci, dokładnje pschedpisała. Se sjhromadnym dźěłom ministrow Hiroty, Terawacžija, Nagana a Arity so ſa jeje pschewjedženje rukuje.

*

Japanske wójnske ministerstwo je wosjewilo: Dokelž so pschi podawanjach bróinow a munizije na pschekakanja tukasche, žandarmstwo należnosć pschepytuje. Pschi tym je hižo dweju podhladneju wójnskemu žudej pschepodało, mjenujcy direktora wojeskeho arsenala generalneho leutnanta Njemuru a wyschcžeho inženera Mischijamu. Wobaj staj pjecza wot munizijowych fabrikow abo wikowarjow pschekakanske pjenjezy dostawałoj, kiž wjazy hač 20 000 jenow wucžinjeja.

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

7] (Pokračowanje.)

Njewuńdże drje mi też w jeho wobliczu něschto so khowaze cžěmne, schtoż by pokasowacz mohłoi na jebawu wutrobu — ale na to ja njehladach — a mój buchmoj najlěpschej pschecželej — a kotremuž so zgle dowěrich, to bě Jurjanzej Boščij, kiž hižo druhi ras žtužeschе, tak so jeho prjedy njeběsch sejnacz mohł, hdyž běch ſam tak porědko doma, posdźischo pak wón sazy ſ wojakam dźesche. K njemu khodźach, hdyž jeno mějach khwile, abo wón pschińdże ke mni: pschekhodźowachmoj so w hromadze, powědachmoj žebi wo rjanej domišnje, wo lubych, kotrychž běchmoj tam sawostajiłoj — a pschi tym dowěrich jemu też, kak rad a hušto na žwoju Hańžu ſpominam a kak rad bych ju sazy wohladał. Ale dźiwnje — take wěz dyrbjesche naju rosdwojicz! Wón měješche mje ſ tym druhdy k lěpschemu, kaj dźe to towaršschojo cžinja, a ja dach žebi to też lubicz, haczrunje mje jeho žorty hušto mjerzachu — bě dźe to žort a ja jemu tola też druhdy něschto klubu prajach! — — Tu žebi wón też jónu něschto napscheżo mi pschekhwatnje wupowěda, cžehoż so potom, kaj so sdasche, kajesche. „Wó, njetrjebasch so bojecz, ja tebi na žane waschnje žwój dobry wobliš njestaju“, smějerowach jeho so smějo; „wschat to tebi najradscho popscheju!“ A njeprajach też žanemu cžłowjekej wo tym niczo, kaž běsche žebi nón žadał; jeno druhdy sezortowach ſ nim tehodła; wschat bě mje wón tak wucžił. Ale ſ tym jemu woprawdze, hyrnjež tej bjes wotpohlada, tu wěz skłasch. We wulkej kralowskej jahrodze, hdyž so wschelaka dźiwinja plahowasche, tšelesche husto někajki paduch najrjeńsche jelenje a druhe zwěrjata, tola stražnizy, kotrychž liczba bě so jeho dla powjetschiła, jeho njemóžachu popadnycz; 100 toleri myta dyrbjesche tón dostacz, kiž pakostnika dožahnje, ale pschi wschej prózy so to nihdy njeradźi. Duž dostachu też někotři wojacy, ſa to, so so jim druha kluža ſpuschczi, poruczmošcz, tam nozy pomhacz straženacz. Boščiji, kiž žyłu ſahrodu derje ſnajesche, dokelž so tam husto pschekhodźowachmoj, a kotremuž bě so něschto sejdało pschi tym, myślesche, so paducha wěsče trjechi. Njeprajt tehodła nikomu niczo, hacz mi, dokelž so bojesche, so mohł jejmu něchtó druhi Ale wón njebu žobu ja straznika wubrany. Wjedźesche pak žebi pomhacz ſ tym, so jeneho towaršca wobrěcža, so by jemu žwoje město wotstupił. To tamny też rad sčini, dokelž njewědźesche niczo wo mytu, abo tola njemyślesche, so budże so paduch tak lohzy lepicz dacz. Nětk běch ja runje pódła, hacz wonaj žebi tu wěz na wěste wucžinjeschtaj a rjeknuh hortujo: „To drje tebi ja wěrju: potom budźesch ſo mój prawje derje wukormicz! S lohkej prózu to tolež! Tam pola teho mošcžika“... tu so dohladach, so so mój žort Boščijej njepodoba, a ſastach. „Pola kajkeho mošcžika?“ woprascha so ſpěschnje tamny. A ja — ſam dźe njewědźach niczo wo mošcžiku a běch žebi to tak wumyślił — rjekny, tajnje cžinjo: „Haj to ja njepraju.“ — Nětk hakle widźach, schto žym ſworak; tamny ſwoja pschi žwojim: „Ně, ja tam ſam pódu!“ hyrnjež tej jemu ja wobkruczował, so žym žortowak, so niczo njewěm, wscho niczo njepomhasche. — Boščij pak so na mnje tak rosnděwa, so niczo wjazy wo mni wjedzecz njechasche, ſamo, hdyž paducha njepopadnychu, ale so wjele bóle ja někotre dny pokaja, so ani paduch tam był njebě, ale so běchu jelenje, kotrež so jhubjowachu, do nětkajese ſakrytеje dźery ſpadałe, kotraž so něhdže pschi dobrym paſtwischczu namakałe. Rěcžach jemu, so móže wjeſoły byez, so tam njeje podarmo hicz trjebał, a wón drje to tej widźeſche, ale myślo, so jemu klubu rěcžu, pytałe mje na wſche mózne wscheljе mjerlacz. Ja pak žebi to tej njechcach lubicz dacz a tak buchmoj, kajkejž běchmoj byłoj prjedy pschecželej, taikaj nětk njepschecželej a ſwadnikaj. Ja ſo dopomnich, kajšeho běch jeho w ſchuli ſesnał, tola njepschitrunach tež dołho nětczišche jeho ſadžerjenje ſ prjedawschim a ſanka njedawach wjazy kedźbu na njeho, hewak drje budźich jeho wěrne ſmyślenje wotkakał. — O ſo budźich kole jeno cžinił, a njeſbože budźische žnadź ſo dale wotwobroczicz hodźiło, — tola ja njechcham cžłowjeka do předka thwatacz! — Tehdy jeno wobžarowach, ſo běch ſo Boščijej tak dowěrił.

Khětro dołhi cžaſ bě ſo mi hižo pola wojakow minył, a ja počach bóle na domojwrót myślicz, kotryž tola njemóžeſche wjaz tak jara ſdaleny byez. Tule nadźiju běch też w poſledním žwojim liczje Hańži ſobudźělił, pschetož mój běhmoj žebi hacz dotal porjadnje listy ſamjenjakoj; a kóždy raz ſo wjeſelach na jeje list hižo to myto, kotreż chazyſche tola žebi pschiwobroczicz, wſacz. dołho, pryedy hacz jón dojtach, hyrnjež też niczo wažne ſ njeho naſhonicz njewotcžakował. Běchu to tola žłowa, ſ lubowaneje wutroby wukhadźaze, kotreż, hacz też husto wospjetowane, kóždy ras cžitach jako něschto nowe. Tu da mi, njewěm kajki Duch, njeſbožownu myślicžku do wutroby, na kotreż mózach tehdy hischcze ſpodobanje namakacz. S nadźiju, so ſměm ſo bórſy wrócicz, počach pišacz Hańži pschezo rědscho a mjenje a ſtónczinje dozyła pschestach. Hańži drje ſo to dźiwno ſdasche a wona to też huſcisčicho naſpomni; ja pak ſo powołach na to, ſo bjes teho tola bórſy ſam pschińdu a ſo mam ſtajnje jara mało khwile. Kak je wona wo tym myślita, njewěm, dokelž też wot njeje žadyn liſcžik wjazy njedostach; ſnadź ſo też nadźiſcheſche, ſo njebudże moje ſdalenje tak dołho wjazy tracz. Hdyž pak po cžażu pschezo hischcze dowolnoſcz njedostach, bě mi to też prawje. Nětk hakle pschedewjach žebi, schtoż dyrbjach podźiſcho hórzy wobžarowacz: ſpytowacz cžaży Hańžu, hacz też mi žwěrna jwoſtanje, hyrnjež też wo mni dołho niczo njeſhonika. Njewidźach wschak w tym niczo ſtrašne — ale ach, kak ſo wſcho pschemění nadobo a njenadźijo: wudyri wójna a też ja dyrbjach nahle ſobu do pola! Njebě drje mi žwe wicho jene, hicz tak na njewěſte do ſtrachow wójny, ſ Hańžu ſo wo wójnſkich ſtrachach njerozpowědawschi; ale cžażych dźe ju ſpytowacz — a duż njepišach też nětk. A wona mje njemóžeſche k temu napominacz: hdże dyrbješche mje też pschi ſtajnym ſtarne a cžakanju pytacz? Pomyſlich drje druhdy, w kajkej cžiwilowazej njewěſtoſci mějeſche Hańža na liſcžik zadoſcžiwe cžakacz — a tola nihdy žadyn njepschińdże! Haj, budźich žebi drje tehdy pschedhtajił, kak bolostnje je, wědzecz lubowaneho w ſtajnym ſtrasche a njewědzecz, kak ſo jemu wjedże, abo schto hischcze cžakа na njeho; abo je-li ſnadź w nim podležał; budźich žebi pschedhtajił tehdy, schto mohła wona w tajkich wobſtejnoſcžach wo mni myślicz — budźich tehdy tule cžiwilu lubowazeje wutroby žebi mohł pschedhtajicz — nihdy njebudźich ſwěrny ſwoſtał hrubemu pschedewſacžu, ſo bych pruhował jeje ſwěru, kotrejež mějach tola dopokaſmow dosć, ſo je njeſhabkłata. Pohłuſchich wjele bóle taike ſthadźaze myślicžki je ſaſtakkej wobſtajnoſcžu ſ tym, ſo žebi domojwrót po pschestatej wójnje cžim kražniſchi wumolowach.

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

Ze Serbow

W Budyschinje, 7. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Zle towarstwa pökne wašnja kaža.

— **Wo wjedrje.** Wyschina nad Schpaniskej a wyschina nad polnóznej Italskej stej pschešłabej, so byschtej w naschich stronach mohłej wliwej zadżewacz, kiž žylna nižina pola Islandskeje na wjedro wukonja. Wona schćerschu deschczowu frontu ſ dołheho wjeczora do wjeczorneje Europy ſcżele. Tuta deschczowa hmuha dżenża we wjeczornej Němskej ſ wjele njewjedrami saſtupi. Na jeje prědnjej kromje, kotraž hišcże dżenża hacž do naschich stron ſcżehne, žo ſwoprědka jenoż ſ mešťnami njewjedrawutworja. Poſožišcho, wožebje jutſje, njewobſtajne a deschczowate wjedro saſtupi a pschi wieczornych wětrach trochu wokhłódżenja pschinjeże. Njewobſtajne wjedro pak pschedobho njewobkhowamy. — Jutſje žriedu kłónczło 3,55 hodż. ſthadża a žo 8,14 hodż. khowa. Měżacżt ſthadża jutſje wjeczor 9,48 hodż. a khowa žo dopołnja 8,28 hodż. — Wczera wieczor w 7 hodż. barometer 747, hygrometer plus 2 a najwyschſcha dnjowa temperatura 29 ſtop. cżołoty. Dżenża rano we 8 hodż. barometer 746, hygrometer plus 1 a najniższcha nózna temperatura 18 ſtop. cżopłoty.

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſiſchu žriedu: Njewjedrate, njewobſtajne wjedro.**

*

Poslednja wola nadobneho Serba

Sserbſki lud je pschezo wjele woporniwych žynow měł, kiž žu ſ cżiſteje lubosćże k žiwojemu ludej žiwoje duchowne a materialne wopory ſa njón pschinießli. Też dżenża tuta woporniwosć nieje mjeńſcha hacž hdy prjedy. Swjeżelazy pschikład woporniwoſcże dawa nam njedawno ſemrěty wumjenikař Jan Korla Wicżas ſ Budyšeca, kiž je w žiwojej poßledniej woli towarſtwu Pomozy ſa ſtudowacych Sserbow 500 hriwnow (w žłowach pieczſtow hriwnow) wotkaſał. To je pschi dżenżnjſchej khudobje naſcheho ludа jara wuſkoli wotkas jednoreho w žerbſkej ſjawnoſcżi dale njeſnateho cżłowjeka. Semrěty, kiž je we wyßokej ſtarobie 78 lět wumrěł, je žebi wěſcże połnje wědomy był, ſo njemóżemy žane kulturne dżeło wukonjecz, hdyž naſchich prózowari a wožebje naſchu ſtudowacu młodžinu, kotraž ma jónu ſ noſcherku naſcheje kultury byczˌ, njepodpjeramy. A Bohu dżakowaneho mamy tajkich cżichich psched wulkej ſjawnoſcżu ſkhowanych žežiwedomych Sserbow, kotiż pschezo ſażo podpjeraja po žiwojich mozach wſchě naſche žerbſke inſtitucije, kaž Domowinu, Macżicu, towarſtwo **Pomozy, tow. Zyrilla** a Methoda atd. Trěbne je, ſo pschi tutej ſkładnoſcżi ras na wſchěch tutych žiwernych Sserbow ſpominamy. Semrětemu nadobnemu doricżelej Korli Wicżaſej pak na tutym měſtnje do rowa pschiwołamy „Spi w měrje, njech je Tebi rědna ſemja łohka, Twoje mjeno budże pschezo błyſchczaży pschikład wſchěm woporniwym prózowarjam naſcheho ludа.“

*

S **Wuriž.** Wczera pschelečżachu někotre bučżony naſchu wjeß, kotrež wulky a mali powitachu. Trochu ſ boka wßy žo na luzy na ſemju puſchczachu a po krótkim wotpočinku dale k połnozy leczachu.

S **Torošy.** Hižo někotre tydżenje dołho pschihadża lischka do trochu wote wßy wotležaneho ſtatoka, ſo by žebi tam mjes pjerlinu žwoje ſnědanje wubrała. Pschi tym tak khrobje poſtupuje, ſo ſamo kurjatka psched wočżomaj paty kradnje.

Se **Sowrjej.** Wjeſeny dżeł Bröſow. W Böhmerej jeczniſchczu pschi žnjeżenju liſchczu jamu nadeńdżechu. Pschi tym pak liſchku njepopadżechu. Najſterje žo tu wo liſchki jedna, kotreż žu njedawno pola tudyſchich burow telko kokoſchkow ſakuſała.

Se **Ssowrjej.** W poßlednich dnjach je žo we wjeſnym dżelu Bröſowje wjeſna rěcżka wot Hornjeho hacž k Dołenjemu młynej wurjedżila a wucżiſcżiła.

S **Rachlowa** pola Kubſchiža. Bohate žně holanſkich jahodkow. Lětża je pod horami wokolo Cżornobuha wjele holanſkich jahodkow. Hižo dwě njedżeli dołho žo pilnje do nich khodżi a njedżelu bě tu w lěżach jara žiwo. K wjeczoru žo jahodkarjo ſ potnymi korbikami a karanami wrócżichu. — Też ſe žitnymi žnjemi je žo w naſchej wßy ſapoczało. Saidżenu žobotu žo tu prěni naſtymſli jecżmjeń žnjeżeſche. Pschi wulkej horżoczje poßlednich dnjow je też rožka khětro ſpłédża a powſchitkownje žo tu ſa nědże 10 abo 14 dnjow ſe rožkowymi žnjemi ſapoczınje. — Mało žadu. Tute léto wocżakuje žo tu mało žadu. Sšołowkow budże mało a hiſchcże mjenje jabłukow. Sšadowe ſchtomy khory ſaczińſchcż ſbudżeja. Sa to pak žo ſ wjeſchim wunoſchkom worjechow licżi.

S **Rakez.** Saidżenu njedżelu je pschedžyła ſtót. khłapzeho towarſtwa ſ Budyſchina, ſtud. rada Hänel 9 wójnſkich koni ſ naſcheje wßy a wokoliny ſ taſicżełu „wójnſki towarſch“ wuſnamjenik a nimo toho jim wowß jako dar poſtiżi. Wſchě tute one dżełaja hižcże žwěru pola burow. Naiſtarſchi ſ nich je někto 35 lět ſtary.

S **Wojerez.** Lężny woheń ſnieži pola Cżißowy 10 korżow wulki 15 hacż 20 lět ſtary khojnowy lěſ jamje Eintracht žłuchaży. Dalſchemu roſcherjeniu wohnja, kotryż je bjes dwołu ſ njeſedżiwoſcżu naſtał, žu wohnjowe wobory ſadżěwale.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 7. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 polsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,45	100 českosł. krónow	10,30
100 swajc. frankow	81,22	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burſa 6. julija 1936. Burſa wotewri w nowym tydżenju pschi žnadnych wobrotach w njejednotnym wuwiczu. Burſowny wobthod ſ powołanja bě wot ſandżeneho tydżenja ſchi někchto materiała wobkhował, kotryż chżyſche někto pschedacz. Pschi tym kurſy wo někchto powyſchcżowachu, na druhej ſtronje pak pschedawacze ſe ſtrony publika kupowanſke pschikazy, kotrež kurſy horje cżerjachu. Dokelż wožebitych naſtorkow je ſtronu hospodarſtwa njeſchło, poſitowaſche ſo wobkhod wo ſwěſcżenju prěnich kurſow w měrnych kolijach, pschi cżimż ſterje kurſy popuſchczowachu. Na montanowych wikach njebě położenje wjazy zyle jednotne, kaž w poßlednich dnjach ſaſchło tydżenja. Na rentowych wikach ſtara wójnika poſczonka wo někchto rało dołhy.

Barlinſke žitne wulkowiki. Dokelż nowe ſměrnicży ſa nowe žitne léto hiſchcże njeſu znate, žo na žitnych wikach powſchitkownje wětra ſdżerżliwoſcż jewi a wobroty žu na najmuſniſche nakupje wobmjeſowane. To wožebje žo we wowßu a jeczmjenju ſa pižowanſke ſamery pokaſuje. Pschi tym njeje pschewjeſe poſticzenjow na wikach, tola ſwużitkowanſke możnoſcże žu dżiwajo na wocżakowany dowós noweho naſtymſkeho jeczmjenja jara małe. Naſtymſki jeczmjeń žo wožebje ſa borſomne dobacże hodacże poſtiża. Pschenicży a rožki ſa wumlěwanſke ſamery jenoż ſrědka někchtó poſtiża. A powſchitkownje žo tute poſticżenja pschi wjeſtſchich pschiražkach žnano wotbudu. Pižowanſkeje pschenicży njeje na wikach. Tohorunja niż pižowanſkeje rožki. Pschenicżne a rjane muki maja měrny wobkhod.

Wczera płaczeſche w Barlinje zentnar

pschenicży W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowßa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Drježdżanſke ſtótne wiki 6. julija 1936.

Skotu žo pornjo poßlednim wikam někchto wjazy pschihna a žo ſa krute płaczißny pschihdżeli. Na ſwinjazе wiki bě wulki dowós, tak ſo mózachu žo rěſnizy potnje ſaſtarać. Pschihdżelowanje ſta žo ſa krute płaczißny. Eželaże wiki mějachu ſwoprědka pomaky, poſdżiſcho ſtrěni wobkhod. Skopjaże wiki běchu dżiwajo na ſapocżatk ſaſony wo někchto żiwiſche, tak ſo bě trochu wjetſche napraſchowanje. Mjaſowny wobkhod je pschi wulkej horżoczje bieſłoſchtny.

Płaczizny na Barlinskich prodnktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	6. 7.	3. 7.		6. 7.	3. 7.
Pšeńca	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
ječmjeń now.	—	—	módre ſłoiny	20,0-21,0	20,0-21 0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
rjana muka	22,25	22,25	ſuch. trahanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	19,10	19,10
rjane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	„	
raps 1000 kg	—	—	rjana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	ošeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaczizna za pšońcu za wupłodżerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodżerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaczizny rězneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

6. julija 1936 — Płaczizny po centnarju a hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woty: 40

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſce młode	44
Starše	44
Hewak połnomjasne, młode	—
Starše	—
Mjasne	—

Byki 54

Młódże mjasne, najwjetšeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38
Mjasne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 153

Młódże połnomjasne kruwy naiwietšeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	38
Mjasne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſce	43
Hewak mjasne jałojcy	—

Wowcy: 935

Najlěpše kormjene jehnjata a młódże kormjene borany	52 - 56
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	50—55
Mjasne wowcy	43—46
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	38—42

Celata: 976

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	64—68
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	55 - 64
Snadnje wuwite	48—55
Najšpatniše	42 - 46

Swinje: 2239

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	53 53

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

1. Nachtrag
zur Hauptſatzung der Stadt Bautzen
vom 9. August 1935.

Der Hauptſatzung wird folgender § 7 angefügt:

§ 7.

Die ehrenamtlichen Beigeordneten erhalten eine Aufwandsentſchädigung von monatlich 30.— RM.

Den Ratsherrn wird als Erſatz ihrer Auslagen und des entgangenen Arbeitsverdienſtes ein Durchſchnittsſatz von 2.— RM. für jeden Fall der Teilnahme an Sitzungen, Beſichtigungen und dergl. gewährt.

Bautzen, 13. März 1936.
Der Oberbürgermeiſter
Dr. Opitz.

II Bau. 48/36.

Genehmigt.
Dresden, den 26. Juni 1936.
Der Kreishauptmann.
J. V.
Dr. Ilberg.

2. Nachtrag
zur Hauptſatzung der Stadt Bautzen
vom 9. August 1935.

§ 4 Abſatz 1 der Hauptſatzung wird durch folgenden Satz ergänzt:

„Die Beiräte der vorſtehend genannten Verwaltungszweige gelten als gemeindliche Ehrenbeamte“.

Bautzen, 12. Juni 1936.
Der Oberbürgermeiſter
Dr. Opitz.

II Bau. 67/36.

Genehmigt.
Dresden, den 26. Juni 1936.
Der Kreishauptmann.
J. V.
Dr. Ilberg.

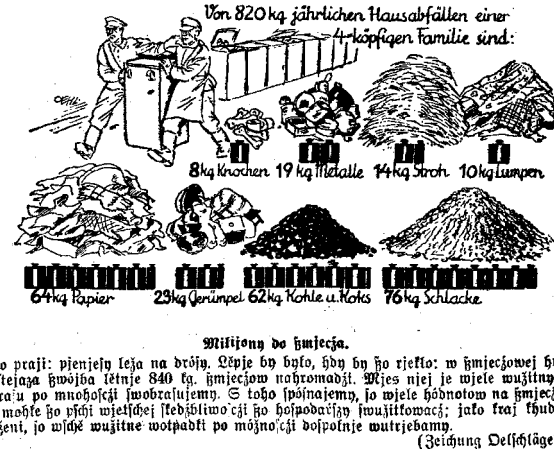

Mišijony do žmjecża.

Mjes ludom žo praji: pjenjeży leża na drožy. Lěpje by było, hdy by žo rjekło: w žmjeczowej khromadże. Se 4 wožebow wobſtejaża žwójba lětnje 840 kg. žmjeczow nahromadżi. Mjes njej je wjele wužitnych wotpadkow, kotrež na wobrazu po mnohoſcżi ſwobrazujemy. S toho ſpóſnajemy, jo wjele hódnotow na žmjeczowu khromadu puczuje, kotrež maške žo pschi wjetſchej ſtedżiwoſcżi žo hoſpodarſcy ſwużitkowacz; jako kraj khudy na žurowinach žmy nuczeni, jo wſchě wužitne wotpadki po możnoſcżi doſpołnje wutrjebamy.

(Zeichnung Oelschlägel, Scherl, M.)

S **Rakojd.** (Schulski źwjedźeń.) Sańdźenu njedźelu wotmě žo tu pśihi rjanym wjedrje a wulkim wobdźělenju zeleje šchulskeje gmejny šchulski źwjedźeń. W 1 hodźinje šeśtupachu žo dźěśi k źwjedźeńskemu cźahej, kotrejž bě ſ wulkej luboscu šeśtajeny. W nim widźachmy postawy ſe žerbskich bajkow, kaž ludi, wódneho muža, pśihipokontzu atd., a też postawy ſ němskich bajkow kaž cźerwjenawki a šnjeholinki. Cźah hibaše žo na źwjedźeńsku łuku. Tam bě wšchitko ſa šawješelenje dźěśi pśihiprawjene. Hólzy tśělachu a ſ bulom mjetachu, holcźki źebi reje rejwachu, też žerbšce. Nimo toho žo 2 bźiwadłowej hri pśihedśtajiśchtej. Też wošebitu zyrkuš tam wustupi a wjele druheje rjaneje šabawy žo polticźi. Dźěśi dostachu ſ šwaczińje kófej a tykanz a ſ wjecźeri kołbaški. Myta, kotrejž žo ſa wubědžowarjow a wubědžowarki policźichu, běchu derje wubrane a žo powšchitkownje spodobachu. Na źmerkach žo dźěśi šeśtupachu a cźehnjechu ſ latarnicźkami do wšy. Pśihed šchulu žo wšchitcy šhromadźichu a šchulski wjednik knjes wucźeŕ Nedo žo wšchem tym, kiž běchu ſa porjeńśenje źwjedźenja pśihinoschowali, podźakowa a naſponi, so šchulśći źwjedźeń je źwjedźeń zeleje šchulśkeje wožady, kaž je šchula žiwy wotbźěł wjeśnego zyka, ſwjasana ſ ródnej ſemju a jeje kulturu. Po wuſpěwanju narodneju hymnow a wunjeśenjom ſdara wjednikej podźakowa žo wjeśnjanoſta Lorenz wošebje šchulskemu wjednikej ſa jeho nałoženu prózu a namołwjeśe dźěśi, so bychu ſtajnje poſkušchni byli ſtarschim a wucźerjam.

S **Dźěžnikez.** Schtwórtk rano ſnjeſbožu tu wucźobnik tudyšcheho schewšeho mischtra ſe žwojim kołom, tak so dyrbješe žo do Budyškeje khorownje dowjeſć. W Budyšchinje rodźeny wucźobnik Rudolf Lehnert bješe ſe žwojim kołom po puczu do Hornjeje Hórki. Jěd̄eše schcźežku pśihi żeleśnizy a jědješe potom ſ papiernikej po khětro ſpadowanej hórzy dele. Sſrjedź hory po pśihejdźeneju industrijowych kolijow žo ſaſo na koleso žydnywschi ſ wulkim wotmachom dale jědješe. Pśihi tym pak žo cźitny a padny po briohu dele a wosta tam cźežko ſranjeny leżo. Dr. med. Hoffmann ſ Hornjeje Hórki poda jemu prěnju pomoz a pśihi tym ſwěcźi, so bě žebi rjap ſranił. Po lětarjowym pśihikaſu ſnjeſboženeho do Budyškeje khorownje dowjeſechu. Po horje dele jěd̄ecy je pśiheo ſakałane bylo a tohodla ma hólcźej njeſbožo žiwej lohkomyſlnoſći pśihicźinjaś.

S **Hodźija.** Njedźeleu popołdnju wotmě žo tu w nadawku podkrjeńšeho ſwjaſka dobrowólneje wohnjoweje wobory Budyškeho hamišeho heſtmanſtwa pruhowanje tudyšcheje dobrowólneje wohnjoweje wobory. Pruhowańka kommišija, kotraž ſ wopalneho direktora Luciuša ſ Makeje Borschcźe jako pśihedźyđy, kaž też wopalneju mischtrow Rühla ſ Wulkeho Wožyka a Wollmanna ſe Sćźiju wobšćeſche, pruhowaſche wupruhowanu wobору najprjedy w pothodowej ſkužbje, potom w ſwucźowanjach na ſtupańśej wěſi a łkónčnje też w ſwucźowanjach na ſyłkach. Wokoło ¼4 hodźin žo naras ſ wohnjej trubješe. Měješe žo ſa to, ſo je błyſk do bróžnje diakonata dyrił a ju ſapalił. Motorka a tucźna ſyłkawa mateź ſapſchimnjcź. Motorka ſyłkawa ſtejt pśihi młynje, tucźna ſyłkawa ſwoje dźěło na nawźy ſapoczina. Pśihi móznym ſapſchimnjenju žo woheń ſa krótki cźaſ ſala. Wobě ſyłkawje daſchtej ſa 4 mjeńśchiny wodu. Na namjet pruhowańſkeje kommišijee žo hiſchcźe druhi objekt wubra, kiž žo ſ wuſpěchom pśchewjedźe. Pśihi kritizy w Eignerej hoſcźenzu wuſłobźny wopalny direktor Lucius wošebje měrne a ezaktne dźěkanje woboru. Teež druhe ſmucźowanja žu žo jara ſpodobałe, tak ſo mójeſche žo woborje ſyłkowa ſnamka „dobre“ wudźělicź.

S **Hóſka.** Tudyšchi ſchulerka bě tak njeſbožownje ſe žwojim kołom padła, ſo dyrbješe žo do wokrjeźneje khoroſnje do Wojerez dowjeſeć.

S **Klětnoho.** (Nowa motorska ſyłkawa.) Sańdźenu žobotu žo ſa Jamnowſki haſchećſki ſwjaſk motorka ſyłkawa pśihepoda. Hdyž bě dodawaza firma wobornikow roswucźowała, jenu hodźinu dołho na pruhu ſyłkaſche, pśihi cźimž žo wokrjeźny wopalny mišchir Türka, hamtaj ſ pśihiſłuſchnymi wjeſnajnoſtami wobdźělichu. Na łónzu praktiſkich ſwucźowanjow wokrjeźny wopalny mišchir na cźeże pokaſa, kotrejž běchu žo dyrbjałe pśihi kupjenju motorjeże ſyłkawy pśchewinycź. Pśchepoda ſyłkawu hamtarjej Pěſchizy, kotrąž ju ſaſo wopalnemu mišchirej Jenczej pśihepoda. Tutón ſwoju radoſć nad tym wuprajl, ſo je žo ſyłkawa wobſtarała, a napominaſche wšchěch, ſo bychu ſwěru k ſchkitanju zuſeho wobšćeżeńſtwa w kóždym ſtrałche ſtali.

S **Wjerbna** w Delnjej Łužizy. Cźeże wobkhadne njeſbožo. Na dróży mjes Khoćebuſom a Bórkowami žo njedźelu popołdnju wokoło 6 hodźin w ſawinjenju pola Wjerbna ſcźěkwkowpolne ſranjenje mjes wošobowym autom a motorſkim kołom ſta, pśihi cźimž buchu wjednik motorſkeho kóła, jeho na łoſtużu žedźaza mandźelſka a jeho w pobocźniku žedźaza żyn khětro ſranjeni. Autowy wjednik, kotrąž je bjes dwěła na njeſbožu wina, žo wo ſranjenych njepośtaraŵšchi hnydom po ſranjenju cźekny.

Se **Shorjelza.** (W žitniſchcźu morwu namakali.) Mjes Pfaſenborfom a Schlaarothom žobotu wjecźor w 10. hodźinje 40 lět ſtaru knježnu Gertrudu Hillerez w pśheńcźniſchcźu ſamordowanu namakachu. Njeſkutk je žo najſterje ſchtwórtk wjecźor ſtał. Tehdy bě žo ſamordowana, kotraž w Pfaffendorfu bydli, žo do Shorjelza wobſtaranjow dła podała, a njeje žo ſ tutoho pucźa wróćiła. Cźełko nědźe 30 metrow wot ſchcźežki w pśheńcźniſchcźu namakachu. Kriminalna polizija je hnydom ſ trěbnym pśheptowanjom ſapoczała.

Politiske mordafstwo w Hongkongu

W Hongkongu w połodnijſchej Chinje je žo politiſke mordafſtwo ſtało. Jako politik Cźengtientou, kiž bješe pod Sunjatſenom finanzny minister Kantonſkeho knježeſtwa, je ſwoſeho awtomobila wulesć, jeho ſ tſjomi kulkami morichu. Samordowany ſłuſchešche do ludźi, kotrejž poſtupowanje Kantonſkeho knježeſtwa pśheńcźiwo Nankingſkemu knježeſtwu ſaſudźuja.

Schanghajſke chineſke wjecźorne nowiny piſaju wo nowych pśhipadach, ſo wojazy ſ wójſka cźeknychu. To je žo pjeża w Kantonſkim wójſku ſtało. Djewjeć lětadłow krótkowjecźornego wójſka je k Nankingſkemu knježeſtwu pśheſchło. 40 lětarjow je do Hongkonga cźeknyło, dokelž ſadźerjenju žwojich wjednikow njepśhihłoſuja.

Nowe hobrſke jendźelſke lětadło ſa ſamóſći wobkhod.

Prěnje ſ nowych jendźelſkich hobrſkich lětadłow je žo w Rochesteru ſhotowiło. Wono ma wobkhad mjes jenotkowymi dźělemi jendźelſkeho žwětoweho knježeſtwa pośredkowacź. Lětadło ma ſchtyri motory, kotrejž ſpěchnoſcź 350 km ſa hodźinu ſmóžnja. Kabiny žu nad žobu pśhiſtrajwjene.

Scherl Bilderdienſt, M.

Sśowjetſkoruſki tworowy parnik ſ 900 muženi a paſſażerami na ſtaku ſajeł.

Sśowjetſkoruſki tworowy parnik ſ 900 muženi wobžadki a ſ paſſażerami je pśhi wulkej mhli pśhi Kurimenſkej kupi One-Kotan na ſtaku ſajeł. Lódź žebi pśhi tym cźežko žiwoje maſchiny wobſchkodźi. Paſſażerojo a wobžadka je w ſadwołowažnym połoženju, dokelž pomozne lódźe pśhi žyjnej mhli njemóža hacź k měſtnu njeſboża dojeć. Sśowjetſkoruſke półłanzſtwo w Tokiju ma na napraſchowanje dowolnoſcź japanſkeho knježeſtwa ſa wopyt pśhiſtawa w One-Kotan dośtało. Hewak je tutón pśhiſtaw ſa zuſe lódźe ſakazany.

Nowe ſnižene diskotneje žadźby w Hollandſkej.

Hollandſka banka je ſnowa diskontnu žadźbu wo ½ proz. na 3 prozenty ſnižiła. Powšchitkownje žo žudźi, ſo je kriſa wšchěch ſtotnych měnow, kotraž bě žo ſ kriſu franzowſkeho franka ſapoczała, wotſtronjena.

Pokiwy pyskej a pjeru

überdrüſſig werden z. B. des Tragens ſo nanjeſć čeho. Časa doſć ſo nanjeſemy kóždy ſwojoh bremjenja (H. Z.).

übereilen znahlić a přenahlić.

überfließend. Dźak a ſława z překipjaceje wutroby. M. A.

Überfluß, im Überfluß haben **nadoſć** měć. Ći maju wšeho doſć (doſć a) nadoſć.

übernatürlich nadpřirodny, nadnaturski (nic: přeznaturski = durchnatürlich)

überragen přesahować, přewyšować. Wěža přewyšuje cyłu wokolinu. Bróza přesahuje kérčinu.

überſchnappt přemysleny. Jemu je kolesko přeskočiło.

überſtürzen přenahlić.

übertönen přezwučić, přewołać. Bubon husle přewoła.

übertreffen přesah(ow)ać (nic: přetrjechić).

überwältigen też: zmotać. Smjerć ju zmota.

übrig bleiben předosahać, zbyć. Zby 12 košow sjódkow. Předosahało njeje ničo wot wobjeda.

ula je kónčowka: serpula Sichelwespe (Mu), kowakula (kwaka), kazula Käsemuster (caseus).

umfallen padnyć, so ki(d)nyć, so zwjezć. Plót je so kinył, so zwjezł, so walił.

Umfang und Inhalt eines Begriffs wobšéf (wobjeće) a wobsah zapřijeća.

umgarnen wobléžć koho. Wona je jeho tak prawje wobléžła, a wón so jeje slec njemóže.

Umgebung von Bautzen Budyska w o k o l i n a (nic: wokolnoſć = Umſtand).

umhin, kann nicht umhin njemóžu k h i b a wam so dźakować.

unabſehbar njepřehladny, njedohladny, ins U. do njedohladna přesćéra so puscina.

unausſtehlich njewutrajny, njeznjesny. Čopłota bě njewutrajna, njeznjesna. Čopłota njebě wutrać (nic: njebě k w u t r a ć n).

unbändig lachen so wošćerać, so z rjehotom smjeć, rjehotać ze smjećom.

unbekannt bin ich ihnen woni so ke mni njeznaja. Ja sym w Drježdźanach njeznaty, ale ja je znaju, wém so po Drježdźanach.

unbewacht njewobkedźbowany. Wokomik njewobkedźbowany padże synk do studnje (nic: w njewobkedźbowanym wokomiku).

Undank iſt der Welt Lohn. Džak so z njedźakom płaći. Swět z njedźakom płaći. Kajkaž wutroba, tajki je też džak. Bjak za džak.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das Entſchuldungsverfahren für den Bauer **Guſtav Albert Schubert in Burk** iſt zufolge Beſtätigung des Entſchuldungsplanes aufgehoben worden.

Das Entſchuldungsamt bei dem Amtsgerichte Bautzen, den 11. Juni 1936.

Towarſtwowske powěſtniki.

Baćoń. Spěwny wotrjad zeńdże so ſtwórtk 9. julija k nowemu dźěłu.

Hlowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleć w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći.

Do prózdninow

wzmi sebi sobu r j a n u ſ e r b ſ k n i h u. W času wočerſtwjenja budźe ći z lubym přećelom z domizny. Wulki wubjerk knihow za tebje ma Serbska knihańja w Budyšinje w Serbskim Domje

Za žonu

čapki
bluzy - ſuknje
nohawcy - košle
nócne košle
podkholowčki
ſpódnje ſaty
płóčliwe drasty

Wšo we wulkim wubjerku!

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje = na Serbskich hrjebjach 2

Trjebanu kónčkojtu šéroku młóćawu k zatwarjenju,

z čiſćadłom, ma tunjo na předań. 1301

Milde & Hering w Kamjenen Telefon 504

Wužitne maličkoſće za pućowanje

Pućow. ſtupnje — Tobołki za myjadła — Rjedźadła ſtupnjow
Puć. draſt. dźerž. — Męſki za ſwampy — Sački za ſtupnje
Kłobuk. dźeržaki — Nahrudźne męſki — Toſki za pjelnj. pjera
Męſki za šijacu potrjebu
Męſki za khornarje
Męſki za khornarjowe knefle

T. Albert, na Lawskich hrjebjach 10 1234

Zrudny sy z połnym prawom

hdyž maš rjane twory ale za nje žanych kupcow! Z hłosom njemóžeš wołać do wšěch stron ſerbſkeho kraja, zo bychu kupcy přišli — ale nawěſtk w Serbskich Nowinach to za tebje čini. Wón zastupi do wšěch ſerbskich domow z blizka a zdala.

Tuž posłuž ſo z nawěſtkom!

Přiloha k čisłu 156

SERBSKE NOWINY

Wutoru 7. julija 1936

Swjatočna primica w Khrósćicach

Zadźenu njedźelu dočaka Khrósćanska wosada zaso radostnu primicu wosadneho syna, patera Dominika (k. Jurja Mikele) z Jasenicy. Hižo cyły tydzeń běchu so přihoty činiłe, wosadne holiča naplećechu rjane girlandy, wěncy a krónu. Z rjanymi rózemi wupyši so hłowny woltař. Do dopołdnišich kemšow, 1/4 9 hodźin, dźěchu towaŕstwa, družki, přećelstwo a duchowni sobubratŕa po primiciantu na faru. Tu měješe wosadny knjez faraŕ hnujacu narěč a dopomni młodomšnika wosebje na wšelake wopory, kiž stej wosebje staršej za njeho přinjesłoj. Mała družka přednjese před wotkhadom hišće pěsń. Při mócnym zwonjenju a spěwanju kěrluša hibaše so swjatočny ćah potom do Bože domu. Před zastupom do cyrkwje postrowi primiciantu družka z přećelstwa. Boža słužba so zahaji z „Veni creator spiritus". Potom měješe wosadny knjez faraŕ swjedźeńske předowanje a rysowaše wosebje ćežke nadawki duchownoho nic jenož jako předarja, ale wosebje teŕ jako měšnika, kiž wudźěluje wěriwym swj. sakramenty. Tutym našim měšnikam mamy so dowěrić, pola nich wućek pytać we wšitkich dušinych prašenjach. Potom swjećeše nowoměšnik wopor přenjeje Božeje mšě w dominzje. Při tym assistowachu jeho prjedawši wučeŕ a rektor na gymnasiju swj. Bena w Drježdźanach, dr. Dittrich a k. dr. Horjeń. Jako paranymf fungowaše pater Romuald z Różanta. Staršimaj, bratram a sotře, dale přećelstwu a družkam wudźěleři primiciant swj. woprawjenje. Běše to swjatočny wokomik. Z „Te Deum" a swj. požołnowanjom skónčichu so swjatočne kemše.

Khrósćanska „Jednota" spěwaše na kemšach łaćansku missu, kiž so jara wustojnje a na pozběhowace wašnje přednjese. Dźak wšitkim spěwarjam, spěwarkam a dirigentej za woporne dźěło. Po kemšach podawaše primiciant pobožnym wosadnym swj. požołnowanje.

Kwasna hosćina zarjadowa so w staršiskim domje w Jasenicy. Rjana čŕjódka sobubratrow, přećelow a družkow bě so tu zešła. Při wobjedźe so mnoho zbožopřeća ze strony duchownych a družkow wuprajichu.

Popołdnju w 3 hodź. měješe nowoměšnik swjatočny wyšpor z assistencu wosadneju kapłanow.

Tak je so zaso jena serbska primica minyła ze wšej dostojnosću a sylnym wobdźělenjom wosady. To je z dopokazom, zo sebi Serbstwo swojich dźěłaćerjow w Knjezowej winicy jara česći a waži. Njech to **někotruzkuli swójbu namołwja, zo swojim wobdarjenym synam studować da. Kaž słyšimy, budźe nowoměšnik**, pater Dominik, w Khrósćanskej wosadźe **skutkować, tak zo zmęja Serbja přileżnosć, jeho widźeć** a słyšeć. Njecech Bóh tón Knjez **prawje** žohnuje dźěło a skutkowanje tutoho nowoměšnika.

Nan a dźěćo

Ważny faktor psychi wocżehnjenju.

Tutej słowje słyšiśch w swišu rěčicho, na žadyn pad niž tak husto kaž tamny wuras „macj a dźěćo".

Macj ma žo hižo wohobinšzy bóle k dźěćcu. Macjerne cżucże chila žo k dźěćcu kaž magnet k cżopej. Žona je cżucżiwiścha hacj muž, wona wostanje w nafrjeńšchim a najcżišćišchim smyšlu bóle dźěćcowa hacj nan. Wona wopśchija dźěćco je swojej psychinarodźenej buśchu a spyta žiwjenje dźěćca bobu doživiś. W tym smyšlu žaruje Lagarde je swojej sahe semrćetej macjeru. „O macji, cżehodla njewośta mi ſ towaŕśchku? Njemóžu doroſeć, chiba ſ tobu ſjednoczeny!"

Naturśti swišt nana ſ dźěćcom je znadniśchi, macjerny instinkt jemu ſ wulkeho dźěła pobrachuje. Njeje tak k nježnoſći a mjechkoſći stworjeny, doheſ nima tute žamownoſće ſnuśeże. Tak wobśtoji wóśta ſdaleneſć mjes nanom a dźěćcom, kiž žo ſ tym powjetśchuje, so nan ſmjetścha wob dźeń doma njeje. Dźenża je tak, so nan žiwoje dźěćco ſzyka njewidźi, chiba jenož tehdom, hdyž ſpi. Rano sahe wotjědże a pśchiźdże posdże domoj. Tak žo wšo nanowy wliw poſhubuje a můźetaj žo nan a dźěćco wozuſobnicŕ.

Hušto budźe žo nanowe wocżehnjenje w dwěmaj dypkomaj pokasowacŕ. S pśenja wjedźe nan pjecża ſwonkowny žiwjenſki puć dźěćca. Kaž žo wo ſdźerżenje žiwóžby ſtara, tak teŕ wo pśchichod dźěćca. Nan ſteji bóle w ſjawnym žiwjenju hacj macj, pśchewidźi woprawdźitoſcej jaźnišchu a może tak žo bóle wo powokaśnśke wucżenje ſtaracj a dźěćcu w poczahach k cżłowjekam a wězam radu dawacj.

Woprawdźitemu wocżehnjenju ſteji nan hušto naſdala. Jenož we wěſtych padach wobroći žo macj na njeho, mjenujcy potom, hdyž žama ſ dźěćcom nicžo wjazy wucżinicŕ njemóže. Hušto doſej je dźěćcu ſ nanom hrošyka; wón ſteſeże naſdala jako pśchikład krutoſcje, wótroſcje, khłostanja. Njemóže žo pśecż, so macjeri hłowny dźěł wocżehnjenja pśchipaduje. Njeje ſbožowne położenje, hdyž žo nanowy wliw poſhubuje abo žo doſej njewuſkutkuje. K prawemu wocżehnjenju ſtuſchataj nan a macj.

Hdyž nan wjeſtśchi dźěł dnja ſwonka doma pśchebywa, budźe jemu wěſcże lubo, ſnajmjeńſcha žiwój ſwobodny cżaſ ſ dźěćimi pśchesmišlicŕ. Móža ſej wjele ſe žiwjenja po-

Wotſamknjenje łětuſcheho ſtatneho dnja wójnſkich wojowarjow Kaſſhänſerſteho ſwjeſta w Kaſſelu.
Na kóju łětuſcheho ſtatneho wojeńſkeho dnja pśichiźachny na Kaſſelſku Korlowu łuku 200 000 ſtarych wojakow. Po wulkej manifeſtaziji wobdźělnizy nimo SS wośchſcheho wjednika wójſka na wuſt. Reinhardta cżehnjechu. Na wobrazu widźimy ſ thorhojemi pośchenu Korlowu łuku. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Pi. Lubjeński:

K 20 lětnemu dopominanju na wulku bitwu pola Somme

(3. pokročowanje.)

Na njej steješe: 5. kompanija ma swoje stejnišćo na każdy pad hač do poslednjeho muža dźeržeć. Frauendorf.

Tŕělećna cychnowaše dale. Leutnant hladaše přeco přez nožicowy dalekowid.

Hižo běše pozdże popołdnju a žane położenje. Čakachmy na smjerć jako na wumożerku.

Zdaše so mi, zo hižo smĕrka. Běše pak hakle wokoło 4 hodźin. Nadobo pytnych lětarjow na prawo w powětrje, kotŕiž někajke swětle signale dawachu. Leutnant poča so zbožak a wótře na pišćalcy zahwizdawši zawoła: nadběh. Hižo pŕilchadźeju k napřećiwnemu nadběhej so na prawo rozbĕžeć.

Nětko hakle widźach, zo je to leutnant Arnold. Znaty doprědkaŕ. A hlej kaž skópćki skakachu wšudźom ze wšĕch skalbow a dźěrow pólnošeri towaŕšoju daloko a šěroko rozprošeni. Kak je možno było, zo mohł w tajkej heli hišće nĕchtó žiwy wostać, je było wosebje Francowzam cyle njezrozumliwe.

Na prawo, wot nas snano 200—300 metrow zdaleni we wotrĕzku 7. kompanije, kotraž běše so nĕšto wróćo sćahnyła, so w tajkich hromadach Francowzoju k nam walachu jena linija za pjatami druheje, zo běše wot boka kaž wulki čorny rózkaty klumpach.

Pod komandom leutnanta Arnolda so do čeńkeho rjada rozćahnychmy, dokelž nas wjele njebĕ a njepřećela wot boka přimachmy.

Kaž njemdri hnydom stejo, do husteje žołmjaceje hromady njepřećelow tŕělachmy tak wjele hač z rełow dźěše. Crjódy pak so z njepřećelskeho přěrowa dale walachu kaž by jich z mĕcha sypał. Što jim to bě, hdyž teŕ jedyn po druhim padaše.

Nadobo so leutnant Arnold pódła mje stejo zwjeze jenož mjelčo korčo a bórbotajo. Bě hnydom morwy. Ledma wokomik pozdźišo so cyle při nim podfeldwebel Mißbach ze zakŕiknjenjom z wulkej krawej dźěru na čole wali. Nětko hakle, hdyž mějachmy tajke wopory, přińdźechmy z rozhorjenosće k sebi a so do dźěrow na brjuch wrjesnywši kaž dźiwi do hustych kolonow tŕělachmy. Tola nadobo, skoro našimaj wušomaj njewěrjachmy, z lěweho kŕidła našeje kompanije mašinska tŕělba zaklepota a hnydom druha, treća. Žałosnje woni wyše našich hłowow do hustych njepřećelskich rjadow wrjeskotachu. Zrudnje, kak so tam poča mućić a jedyn pódła druheho padaše.

Francowzojo so zastróžichu a nadběhanske kolony so na zemju walichu a naš woheń znapřećiwichu.

Na žadyn pad njebĕchu wočakowali, zo po tajkim artilleriskim přihotowanju hišće na tajku namóc storća.

Nadobo storže mi nĕšto hłowu wokoło, zo tak šija zawrjesny. Ranjeny! mi přez mysl dźěše. Tola hnydom to zabych. Běše tu łoskočiła situacija nastała, dostawachmy woheń też wot zady. Francowzojo bĕchu nas wobešli a so w dołhim rjedźe kaž klin zady nas wupřestrĕli. Tuž dostachmy woheń wot pŕedka z francowskeho přĕrowa, wot praweho boka a wot zady.

Francowzam pak tam zady też tak jara derje njebĕše.

Naše reserwy jich přimachu. Też někajke zbytki našeje 7. kompanije swoje stare stejišća nadběhowachu. Francowzam hrožeše, zo so wotrĕznu. Bórzy ani wjacy njetŕĕlachu, ale zadžeržachu so cyle njenadpadnje.

Infanteriska tŕĕleńca běše poměrnje hišće jenož słaba. Wšitko, my kaž woni, leżeše w napjatym wočakowanju. Nadobo towaŕš Geisler z 2. kompanije, kiž bě nakhwilnje k našej . přidźĕleny, poča wołać: „Njepřećel chce nas zawalić. Ručne granaty připrawić." W samsnym wokomiku so w swojej dźĕrje zruna a poča ručne granaty mjetać cyle mĕrnje kaž na zwučowaniśću. Jeho přikład nas sobustorhny. Tola, kajka hrózba, ručno granaty počachu pobrachować. Kaž zranjene zwĕrjo Geisler reješe: ručne granaty — pytajśo ručne granaty, mjetać budu je ja. Z tŕepotacej nervoznosću łažachmy po brjuše tam a sem, jara žadne ručne granaty pytajo a je Geislerej přimjetujo. Ručne granaty běchu so we wrótnej artilleriskej a minowej tŕĕleńcy skoro wšitke zasypałe.

Dwaj towaŕšej bu**štaj** přĕ wokołołażeniu zranjenaj. Mjez tym Geisler ze železnym mĕrom ruk cuk mjetaše granatu po granaće.

Wón zdaše so być přećiwo kulkam kruty. Před nim steješe wulka bĕła pólvrowa mróžel a běše słyšeć žałostna rejeńca. Nikoho pak njewidźach. K našemu překwapjenju nadobo wuležeše k nam z pólvroweje mróćele Francowza. Skiwło won wołaše stajnje „Kamerad, Kamerad!"

Potom ležo prošo rucy zbĕhaše a francowscy bórbotajo ze swojich nadběhanskich mĕchow nam šokoladu a wšelake druhe khłóšćeńki přimjetowaše. Tón wbohi cłowjek so nas nimo měry boješe. Wón so potom za khwilu jako jaty wróćo pósła. My so dźiwachmy, kak čerstwy, čisty, derje a dospołnje nowje wuhotowany wot wjerška hłowy hač k pjaće Francowza běše. Kaž by jo z jejka wubĕlił. To wšak bě bjez dźiwa, zo so wón nas boješe. Bĕchmy dźěn z kurom, prochom a błótom cyle zamazani a ludźom mało podobni.

Na wojowanišću běše zaso dospołna čišina. Jenož francowska artillerija hišće sylnje wot zady naše stejišća wobdźĕłaše. Poča smĕrkać. Njepřećelski nadběh běše so dospołnje njeporadźił. Cyle położenje pak běše žałostnje njejasne a njepřewidne. Před Geislerom a před nami leżeše kopica morwych a ranjenych Francowzow.

Na kóždy pad běše Geisler ze swojej zymnokrejnej rozsudźenosću a zmužitosću našu 5. kompaniju před wulkimi krwawnymi woporami wukhował.

Nadobo pytnychmy, zo so Francowzojo tam, hdźež běchu doprědka šli a so předrĕli wróćo hibaja pod škitom wječornych smĕrkow. Naposledk, hdyž so přecy bóle émiše, cyle pozběhnjeni z čŕjódami wróćo khwatachu. Žałostnje běchu naše mašinske tŕĕlby mjez nimi cychnowale. Wot Francowzow zady nas je nadźijcy do jatby přišło. Jenož cyle małej čŕjódze so poradźi, pó émje ćeknyć.

Nóc so rozlĕhaše nad hišće kurjjacym bitwišćom zawodźejo njesmĕrnu a njewuprajnu bót a bědu. Hrózbnje bě a přewšitku mĕrn jara styskno.

Dołho smy hišće leżeli na łakańcy, so bojo, zo budźe njepřećel swój nadběh wospjetować. Wšelacy drĕmachu dospołnje přemóženi.

Skónčnje přińdźe wotmĕnjenje. Našich towaŕšow z 1. bataliona wo nastatych pomĕrach powučichmy. Potom smy so po nĕčim jedyn po druhim a prochu měli a na stronu do zady zhubili.

(Pokračowanje sćěhuje.)

wědacz, potom wabi něschtožkuli k shromadnemu dźełu. Pschi tym wotewrjeja so wutroby, mosty twarja so wot dusche k duschi, nan a dźěćco so zbližitaj a staj združowanaj. Prěje so, so macj nanej we žiwjenju dźěćeri rospravja. To čini nanej wjeselše, hdyž něschto wot teje zhoni, kiž jeho dźěćeri dohladuje a wocsehnje a je najlepje znaje. Wo dyrbi wopaki, byli macj wschelake pschestupjenja dźěćeri nanej zamjelczała, tola wschitko w prawej měrje, so njeby so domjazy měr kazył.

Rusne je, so so macj a nan we wocsehnjenčkich praschenjach wuprajitaj. Dyrbitaj sa jedyn powjas cjahnyć. Kóžde dźěćco staja na macj wschelake praschenja, pschi čimž dyrbi ji nan pomozny być. Hdyž njemóže macj wšaky z knjesom być nad spiecowaxym so dźěćcom, potom dyrbi nan z polnej krutosću a wótrosću sapschimnyć.

-ń-

Budyske stawniske powěsće

Póndjelu 6. julija 1936.

Narodźiłoj staj so: 30. 6. Dr. jur. Bjedrichej Jurjej Albertej Körnerej, hamtskoßudnikemu radźe, syn. — 3. 7. Njemandźelska dźowka.

Wumrěli su: 4. 7. Hermann Kurt Müller, fabrikski dźěłaćeŕ z Dźěžnikez, 35 lět. — 5. 7. Willy Konrad Auerswald, schuler z Lubija, 9 lět. — 6. 7. Frieda Bergowa rodź. Meisterez, wudowa po pschekupzu z Wbohowa pola Budeštez, 59 lět.

Pschipowědźiłoj staj so: 6. 7. Erich Konrad Měť, wojnař w tu chwilu prěni dźěłaćeŕ w Korsynuju a Hildegarda Marianna Bjenadźij, domjaza pomozniza w Budyschinje.

Swěrowali su so: 6. 7. Herbert Helmut Bjarnat Trommer, drogist w tu chwilu wobkhodny pomocnik w Kinsbórku a Klara Marta Antonej, sahrodnisla pomozniza w Budyschinje. — Biedrich Römer, wudawaŕ piwa a Jenny Elisa Charlotta Weisej, hoscenzarska pschistajenza, wobaj w Budyschinje. — Biedrich Alwin Wenzel, měschčanoska w Bejerezach a Helena Hilža Nätherez, domjaza dźowka w Budyschinje.

Nowosće z cyłeho swěta

Cjah naheho muža pschejeť.

Na Drježdźansko-Lipsčanskej cjarze cjah na Althenstich honach njesnateho muža pschejedže, kiž bě so zyle nahi psched cjah cžišnył. Pschi tym so jemu hłowa wot cžała wotdźěje. Zyła wokolina so sa mužowej drastu bjes wuspěcha pschepyta. Mózno je, so je njesnaty, kiž je bjes dwěla dobrowólnje ruku na žebje složił, zwoju drastu w jenym z blišich žitnych polow sthowaŕ abo zahrjebaŕ. Morwy je něhdże 30 lět stary. Na prawej nozy ma wulku błušnu kaž 5-hriwnaŕ. Cžełko do Althenskeje cžełownje dowjesechu.

Hischcže zmjertny wopor železniskich rubježnikow.

Pschi tšelenju se Schüllerez bratromaj cžežkokrajneny strażnikschitr Buchmann je w nozy k pondźeli wumrěł. Buchmann bě se zwojim njebožasnym wustupowanjom dozpěł, so so wobaj strašcznaj železniskaj rubježnikaj njeschłódnaj sczinischtaj. Ssmjerc tutoho zwedomiteho sastojnika, kiž zwójbu z 5 njesastaranymi dźěćimi sawostaji, je we wschěch kokach wobydlerstwa wulke zobužarowanje wumokała.

Błysk do khachli dyrił.

Khětro do straha pschinidże wjetcha liczba wozobow, kiž běchu so pschi njewjedrje do bydlanskeje jitwy bura R. w Grodenje w Bramborskej sthowale. Błysk dyri do wuhenja a rosbi doczista khachle, tak so wschitzy wó jitwje pschitomni k semi padnychu. Hdyž tež ludźo po cžłe do schłody njepschindźechu, dyrbjesche so na druhej stronje swěščicu, so bě zamžny błysk w hrodźi kruwu a dwě huščnzy zabił.

W zmjerczi zjednoczenaj.

W jenej wosy w blišosći Wiesbadena bě staruschka žiwa, kotraž bě so ze swojim mužom po 50lětnym manželstwje rosešła a nětko pola swojeje dźowki bydlesche. 5 lět hižo trajesche tuto dźelenje manželstwa. Njedawno sašłyscha manželski, so je jeho žona khora. Nětko rosbudźi so, so swój hněw pohrjeba, a so ruku k sjednanju poskići. Puschczi so tehodła na pucz k zwojej khorej zonje. Hdyž pak do jeje jitwy stupi, so tuta tak strózi, so so morwa zwesе. Hdyž muž spóna, schto bě so stało, tež jeho Boża ruczka saja. Wobydlerstwo so pschi pohrjebje wobeju na tragiske waschnje smrěteju z wulkej zyzku wobdźěli, jeju do zhromadneho rowa położichu.

15 000 zentnarjow briketow so spalite.

Schtwórtk dopołdnja zapali so w ranschim pschisawje w Frankobrodże n. M. wulki skład, kotryž so sa kriti cžaz na wschě tam składowane wuhło rosscherí. Hačrunjež wobnjowa wobora z najwjetschim wotmachom se wschěch stronow pschecžiwo wobnjej dźěłaschje, je so tola wjacy hač 15 000 zentnarjow briketow spaliło. Hakle po dołhim prózowanju so poradźi, woheń zalecz.

Sadobywanje do hamta Krosnyńskeho krajneho rady.

W nozy k pjatkej sadobywschadži so dwaj njesnataj słóšnikaj z pałuczemi do Krosnyńskeho krajnoradniskeho hamta, pschepytaschtaj někotre jitwy a sadobywschtaj so potom do dwora železneju pjenjezneju zhamorow. S tkamora wokrjesneho wubjerka z wjetschego dźěła znamki a mjeńschu sumu pjenjez, někotre sta hriwnow wuczinjaja, kradnychu. Pjenjezy po połojzy wokrjesnemu wubjerkej, po połojzy wokrjezn. wjednistwu NSB złuschcheja. Druhi pjenjezny khamor wocsinichu paduschi w krajnoradniskim hamcze, hdyž 60 hr. a něschto drobnych pjenjez kradnychu. Paduschi zu z wulkim měrom zwoje dźěło czinili. Bjes dwěla so tu wo spezialistow z wulkomětta jedna.

Dwaj zmjertnaj woporaj pschi lohkomyślnym zadźenju.

W Ludwigshafenje so w nozy w hoscenzu 3 mlodźenzaj zadźichu, so réku Rhyn tam a sem bjes pschestawki pschepluwaju. Dobyczeŕ měješe 5 schklenzow piwa dostacz. Wěsche hižo rano w 1 hodź. jako so tež z Rhynej podachu, so wuzłěkachu a do réki skoczichu. Ale jenoz jedyn so wrócži. Dweju z nich pozrě réka. Swoju lohkomyślnosć běchtaj je zmjerczu sapłacziłoj.

15lětny sastreli macj a bratra.

Založny krwawny njeskutk so we Wulkim Drensenje pola Pily sta. Tam sastreli pjatk 15lětny burski syn Heinz Schallehn zwojeho 19 lět stareho bratra a na to swoju macj. Nan běsche sapuczowaŕ, mjes tym so wobaj synaj do lěsa po klanje dojeźdżeschtaj. Na dompuczu wuczahny 15lětny Heinz zwoju parabellum-pistolu a wustreli 5 rasow do zwojeho bratra, kiž tři rany cžežko tranjeny so morwy smjese. Na to jedżesche młodostny słóšnik se sapschahom do dwora, hdyž z hajnilkej stelbu z najblišcheje blišosće zwoju macj sastreli. Jeho zotra na to straźmišchtrej bežesche. Hdyž sastojnik pschikhwata, dźenche mordaŕ sam ruku na so złožicz. Cžežkotranjeneho dyrbjachu jeho do Schönlankskeje thorownje dowjesez. Schto je jeho k tutomu njeskutkej pohnuło, njeje dotal wujasnene.

Zalostny marxistiski njeskutk pola Madrida.

Policajske zhledźenja sa zhubjenym zynom wobzedżerja Madridskeho zyrkuša Price zu k wotkrycu zalostneho marxistiskeho njeskutka dowjedle. Mlodeho Pricu pola Pozuelo de Alarcon, něhdże 20 km. wot Madrida zdalenje wšy, na schtom pschimjasaneho a z 5 kulkami sastreleneho namakachu. Món schpanistej faschistiskej stronje pschihłuschesche. Policija zwěsći, so běchu jeho marxistiscy psched někotrymi dnjemi z města wotwjedli. Sa słóšnikami njeje zhłeda.

Letak Melrose zmjertnje znjeseži.

Australiski letak Melrose je pschi letanskim njesboju w blišosći Melbourna zmjerc pcczepił. Letadło, kotrež wodżesche, rosbuchny niz pschewnjoko nad semju a bu do wjele kruchow rostorhnjene. Melrose bě w septembru 1934 nowy spěchny rekord za czaru z Australskeje do Jendźelskeje wubědźił.

Radio

Sstjedu, 8. julija so hłyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tanczele. 11,40 sa bura. 16 konzert. 18 ludowe spěwy. 18,45 sport. 19 tanczele k zwjatkej. 20,10 tanczele. 20,45 hodźina młodeho naroda. 21,35 hudźbne drobnosći.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert (z Barlina). 8,20 sa hospoju. 11,45 sa bura. 16 tanczele. 19 wojerske spěwy. 20,15 hodźina naroda. 21,05 hra „Pczolazy stat."

Hischcže wažne z dnjoweho programma: Barlin: 21,05 zadne tanczele. Frankfurt: 21,05 wjeselny programm. Mnichow: 21,05 hra „Schach luboscži". Minr: 19,30 klinczazy Win. Praha: 20,15 orchestrowa hudźba.

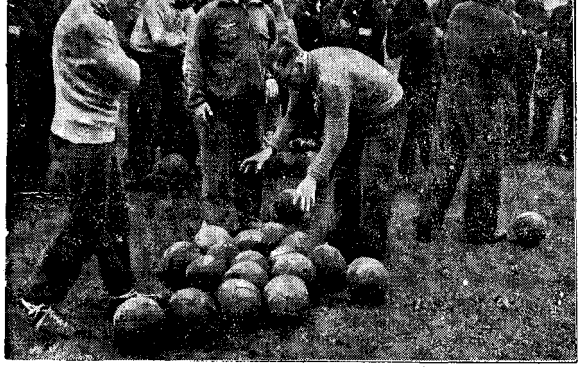

Němzy koporjo pilnje sa olympiske hry zwuczuja.
Nadźijomnje tute bule doźahaja. Dr. Nerz (druhi z lěwa), statny zwuczowaŕ němskich bulkoparjow se zwojimi wuczobnikami pschi kursu. (Schirner, M.)

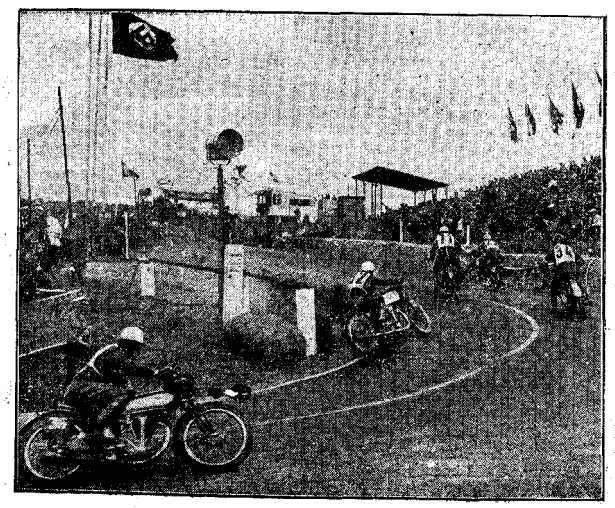

40 kolow dołho dramatiske wojowanja.
Pschi wulkim europskim mycze sa motorske kola na kraznym wubědźowanischczu w Hohensteinu-Ernstthalu dobychu tón ras Jendźelczenjo po roshorjazych wubědźowanjach. Jendźelski wubědźowaŕ Guthrie na Norton wjednikowe mydło doby. — Na wobrazu widźimy wokomik z wubědźowanjow cžežkich 500 ccm. maschinow.
(Presse-Bildzentrale, M.)

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Nachtrag

zum Ortsgesetz über die Wasserversorgung für die Gemeinde Großdubrau.

Verboten ist: 1. das zwecklose Laufenlassen des Wassers; 2. das Gießen von Bäumen, Rasenflächen, Wiesen und Feldern; 3. während des Sommerhalbjahres (1. 5. bis 30. 9.) das Gießen von Gärten in der Zeit von 0 bis 18 Uhr und 20 bis 24 Uhr. Ausgenommen sind gewerbliche Gärtnereibetriebe.

Zuwiderehandlungen werden streng bestraft.

Großdubrau, am 1. Juli 1936.

Der Bürgermeister.

Das Entschuldungsverfahren für den Bauer **Paul Gnauck in Großhänchen Nr. 14** ist zufolge Bestätigung des Entschuldungsplanes aufgehoben worden.

Das Entschuldungsamt bei dem Amtsgerichte Bautzen,
den 26. Juni 1936.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 157 | Budyšin — Srjedu 8. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Za jedyn tydźeń 152 morwych!

Jako wopory dróhoweho wobkhada w minjenym tydźenju ma so sašo 152 morwych a 4 459 sranjenych wobzarowacej.

Němski minister sa wobkhad tónkrótcy na swist pokazuje, kiž mjes ropotom na dróhach a mjes sinjesbožencjemi na dróhach wobsteji. „Dróhowy ropot", tak wón swěsćuje, „čini cźežkostnyschych a nerwosnych. Pschećiwo njemu dyrbi so se wschěmi dowolenymi srědkami (pruhowanjom jězdźadłow a sebraćom jězdnoho wuzwědźenja) najwótrischo wojowacj. Wrjeskotate a klepotaze motorske kola, pschetrjebane a wótsije jězdźaze cźežite awta njesmu sa wobkhad na dróhach dowolene. W někotrych městach so pschezo hischcze pschewjele trubi. Njetrubcze, jězdźicze radschо kedźbliwje!"

Němscy socialni politikojo pojedu do Londona

W Londonje so wot 12. hač do 18. julija 1936 3. mjezynarodna konferenza sa sozialne dźěło wotměje. Němska 30 wobdźarzchi muzi němskeho sozialneho žiwjenja na konferenzu pósćele. Mjednik němskeje delegazije budźe hłowny hamtar Hilgenfeldt, kiž je pschedsydnja němskeho krajneho wubjerka mjezynarodneje konferenzy sa sozialne dźěło.

Tsećа konferenza w Londonje je žeby sa žiwój sjeło tole hłowne heslo wuzwolila „sozialne dźěło a zhromadnosć". Tuto heslo je so smubrało, so by so wschitkim znamjenjam rospada w žiwobyću, towarschnosći a ludu po zyłym swěcze napschećo dźěłało. Pod tutym heslom budźe so wosebje wo cźěłanju do městow, wo industrialisowanju, wo bjesdźěłosći, wo pschemjeschćenju, wo sastaranju jatych atd. rěcźeć.

Rěcze němskich wotpósłanzow wósće najwjetschi sajim namakaju, dokelž je pschi krótcy, so sajtupjerjo nazionalsozialistiskeje Němskeje na mjezynarodnej sozialnej konferenzy wo sozialnych praschenjach porěcźa. Na konferenzy so 300 sastupjerjow je 40 krajow wobdźěli.

Nowiny opposicije so w Gdańsku zebrałe

Po pschikazu Gdańskeho polizajskeho presidenta staj so wutornischaj wudawkaj sozialdemokratiskich nowin „Danziger Volksstimme" a zentrumskich nowin „Danziger Volkszeitung" zebrałoj.

Naprašenja w jendźelskim delnim sejmje dla Gdańska

Jendźelskeho swonkowneho ministra Edena so w delnim sejmje wschelake dla położenja w Gdańsku praschachu. Někotři sapósłanzy dźiwjachu wědźeć, hač je nazionalsozialistiska strona w Gdańsku „rewolucionarne kroczele" cźinila. Eden so w swojej wotmołwje na pšašenje wobmjesowa, so je Swjatk ludow 4. julija, wo rosprawje Gdańskeho wyschscheho kommisara jednak a so je rosprawjeć (Eden) dwoju pomocnikow k podpjeranju swojeho nadawka dóstał, njemuzuju sastupjerja Franzowskeje a Portugalskeje.

Konserwatiwny sapósłanz Sandys so swonkowneho ministra woprašcha, hač nima sa radźomne, so by so ludowe wothłosowanje pola Swjatka ludow namjetowało, so bychu so pschecźa Gdańskeho wobydlerstwa swěsćiłe. Eden wotmołwi, so su so tute naležnosće se sprěcźejom sjadowale a so sej hłownje potrjechenej mozy Pólska a Němska. Na praschenje sobstanza Daltona Eden wobkruci, so wón we swojim swójbu s pólskim knježerstwom w tutym praschenju jedna.

Greiser so do Gdańska wróći.

Senatowy president Greiser je so wutoru rano s pósładnym cźahom do Gdańska wróćił. Pschi dwórnischcźu jeho wulka zhyła wobydlerstwa witasche.

Negus chce so do Abesynskeje wróćić

Neguź je s Genfa do Londona po puću. Abeźynske wupósłanstwo w Londonje je jendźelskim nowinam wojewjenje pósłało, w kotrymž so dźeluje, so so neguź po krótkim pschebywanju w Londonje do Abeźynskeje wróći. Tam chce pschecźiwjenje pschecźiwo Italcźanam znowa organisowacj. Neguź jendźelske wobydlerstwo namołwja a prošu, so by sa Abeźynsku fonds hromadźiło, kiž by jemu smóžnił, so by swój kraj sakitał.

Neguź pjenjezy pschedewschém k sakitanju wjeczorneje Abeźynskeje trjeba. Tutón dźěl kraja Italcźenjo hischcze njesu wobhadźili. Někotre jendźelske nowiny pišaju: S rospravy wuchadja, so maju Italcźenjo hischcze khětro wjele wobcźežnosćow pschewinyć, pryjedy hač móža s kolonizaziju w kraju sapoczeć. Něitke je pjecza njebjo 100 000 Abeźynjanow swólnitych, znowa pschecźiwo Italcźanam wojowacj. Cźakaja jenož hischcze na wulki deschcźowy cźas, hdyž Italcźenjo njemóža swoje lětadła poknje wutrjebacj.

Tej w druhich jendźelskich nowinach so wo pschihotach na nowe wojowanje w Abeźynskej pische. Rosprawja so, so so rospróscheni wojazy neguźowcho wójska sajo zhromadźeja. Hdyž běše abeźynske sakitanje wjsało, su so woni khwilu z rubjenjom w swojim kraju žiwili.

Wjele tutym rospravam jendźelskich nowin rospravy italskich nowin zyłnje napschećo steja. W italskich nowinach so wulke kolonizajske plany w Abeźynskej rospominaju. W Romskich nowinach so wo wutworjenju nowych abeźynskich wojewaskich woidźelenjow dotal njeje nicźo pišalo.

Belgiju kolonistojo do Abeźynskeje.

Italske knježerstwo chce tej belgiskim kolonistam dowolić, do Abeźynskeje wucźahnyć a jim semju k wobsydlenju pschewostajicź. Pśrěnich 150 kolonistow bórzy z Kódźu z Belgiskeje wotjědze.

Eden so na dowol poda.

Kaž so z Londona zhoni, je so swonkowny minister Eden wutoru rozsudźił, so so na tydźenski dowol na wóju poda. Lětak je jemu k wotpočnjenju radźił. W jeho njepschitomnosći budźe lord Halifax Edena zastupowacj. Praschenja swonkowneje politiki, kiž su dla abeźynskeje swady a pschi wawicźu europiskeho położenja nastale, su swonkowneho ministra z dźělom pschecźežite.

Jendźelska wojakow z Egiptowskeje wozmje

S Kaira so pische, so su so wo wojerskim dźělu jendźelsko-egiptowskich jednanjow nimale dojednali. Nowe sprěcźenje so najskerje hischcze do słónczenja lěcza w Londonje podpische. Ważny dypk noweho sprěcźenja budźe, so směje w pschichodze Egiptowska hama Suezski kanal pschecźiwo njepschecźelskim nadpadam sakitacj. Jendźelska sakitanje wjazy njepschewosmje.

Danź egiptowskich wojazy sakitanje Suezskeho kanala njepschewosmu, tam jendźelske garnisony hischcze wostanu. Jich hłowne hydło njebudźe pak wjazy Kairo, ale purscźiniske město Ismaiha. Jenož hłowny kwartěr w Kairu wostanje. Sdabom se sešłynjenjom egiptowskeho wójska so jendźelske garnisony sešłabja. Jendźelske lětarstwo w Egiptowskej pak so sešłyni a do Aleksandrije so jendźelszy wojazy a namórnizy połoza. Egiptowske knježerstwo so wo nawarjenje dobrych dróhow postara.

Londonske nowiny „Daily Mail" jendźelskemu knježerstwu porokuja, so chze w nětcźišchim kritiskim wokomiku strategiske stejišcźo Jendźelskeje w Srjedźoseselskim morju wohrožicź. Egiptowska je pjecza šwolnitwa, so so z Jendźelskej dla nadpada a sakitanja swjasa a so so z druhimi krajemi njesrěcźi, z cźehoż by Jendźelska schkodu měła. Jendźelzy wojazy drje so hakle sa někotre lěta z Kaira wosmu, hdyž Egiptowska kasarny sa 15 000 muži jendźelskeho wójska pschi Suezskim kanalu pschiprawi. Egiptowske wójsko so wo 8000 ofizjerow a muži sešłyni. Jich brónje a druha pótrjeba so z Jendźelskeje wobstaraja. Wulki dźěl jendźelskich wojakow so z Egiptowskeje do Palestiny wotwjese.

Cežke strajkowe njeměry w Egiptowskej

W egiptowskim měsće Aleksandriji je pondźelu znowa k cźežkim strajkowym njeměram dóschło. Wschón personal dróhowneje železnizy, 1200 muži, do strajka stupi. Strajkowazy spytachu dwórnischcźa a wosy dróhowneje železnizy, wobhadźicź. Pschi nadběhu ka milinarskim woni do policije krwawnje srafachu. 18 dróhowych železnizarjow so cźežko srani, so dyrbjachu jich do khorownje dowjesć. Policajskaj offizjeraj a policistaj so z kamjenjemi tranichu. Dróhowa železniza sjwka wjazy njeješdźeše. Dźěłowy hamt so wo dojednanje prózowasche. Strajkowy wubjerk pak jednanja wotpokasa. Boja so, so k nowym njeměram dóńdźe.

Njedorozumjenja w Montreuxu

Konferenza dla mórskich wužinow je wutoru wo jendźelskim naczisku wuradźowała. Kaž wczera piśachmy, so jendźelski naczisk z pschejeźdźom wójnskich łódźow pisches mórske wužiny a z jich pschebywanjom w Cźornym morju sa cźah měra sabéra. Wo wschelakich ważnych dypkach so njedojednachu.

K 11. stawej jendźelskeho nacziska, kiž zyle powschitkowne wobmjesowanje tonnaze sa pschejeźdź żada, turkowska delegazija namjetowasche, so ma so naczisk pschemjenicź. Wójnske łódźe statow pschi Cźornym morju so njesměle na tuto wobmjesowanje swjasacź. S tutym żadanjom wo pschemjenjenje dyrbi so ruskim 28 000-tunowskim łódźam łódźy cźaź wujeźd do Rańscheho morja a do rańscheje Asiskeje smóžnicź.

K wobsamknjenju njebóńdźe, dokelž dźiwjsche jendźelski sastupjeć stejišcźo swojeho knježerstwa k tutemu dypkej zhonicź. Tej wo 14. stawje jendźelskeho nacziska, z kotrymž maju so wopyty wójnskich łódźow, kiž su na pscheproschenje turkowskeho knježerstwa stanu, wot wobmjesowanja tonnaze wusamknyć, so njedojednachu.

Franzowska delegazija žebi znowa wumjenjesche, so maju so jenotlíwe typy wójnskich łódźow hinak rozeznawacź, a namjetowasche wobeběte rjadowanje sa stazijowe łódźe mozow, kiž su w europskej kommisiji Dunaja sastupjene.

Škoda francowskich strajkow milijony wučinja

Hawaska powěsćernja w Pariu wosjewja, so je strajk po zyłym kraju wulku schkodu sawinował. Tak je na pschikład město Boulogne wo někotre milijony frankow schkodowało. S rospravow wikowarskich komorow je spóznacź, so je ńamo wobkhad zujoh mjes Franzowskej a Jendźelskej w prěnich dźesatcź dnjach junija we 20 prozentow powschěcźił. Tej je so wjele tworow zkasyło. **Tak je so ras 120 000 a ras 270 000 kilogrammow rybow dyrbjało snicźeć.**

Połpyt tute rybы, pryjedy hač so zkasychu khorownjam pschepodacź, so njeporadźi, dokelž je strajkowazy z pschistawa do města njewotwjesechu. Ryby ńame běchu 1½ milijona franka hódne. Wone ńu so dyrbjałe do morja smjetacź. Dokelž je so w dwěmaj schćrěkernjomaj dyrbjał woheń hażnyć, je něhdże 2 milijonaj frankow schkody nastało.

W Tunisu židow přeskěchali

W tuniskim měsće Gaffje běsche policist Araba morił. To arabske wobydlerstwo k demonstraciji pschećiwo židowskemu wobydlerstwu pohnu. Něhdże 2000 Arabow najbóle roshorjenych do městoweho dźěla cźehnjeschе, hdźež židźa bydla. Arabjo dróhi wobhadźichu a židowskich wobydlerjow zafliwachu. Też durje někotrych wobydlenjow a klamow rospacźichu.

Senegalšzy wojazy dyrbjachu šakrocžicy a porjad wobnowicy. Někotrych Arabow šasachu, tehorunja dwoju žydow, kiž běschtaj do arabiskich demonstrantow hčelakoj a dweju franzoš.

Sšědowazy podawk běsche demonstraziju wuwabił: Policajisti serjant běsche so do swady mjes Arabom a židowskim pschekupzom tykał. Skónčnje běsche Araba šajał, dokelž běsche tutón pschekupza bił. Mjes tym so wjele luda sběža. Někotři mjes ludom počachu hrožo wuskupowacy. Serjant dorbjesche po pomoz pósłacy pridy hacž możesche šajateho wotwjesc. Pschi šastwowanch durjach pak so šajatny počza wobaracy. Serjant widzesche so wobroženy a šajateho šatseli.

Nowe nieskutki marksistow w Španiskej

W Miguelturra w provinzy Cindad Real so pschi hčeležy mjes marksistami a schpanišskimi faschistami dwě wosobje morischtej a dješacy so srani, mjes nimi schtyri jara cžesko.

W jenym Madridskim pschedmjesčze policija cžesto wojaka namaka, do kotrehoj běsche so 32 krócz s nožom kloto. Wojak běsche jako faschist znaty. Najskerje je njeczłowjeski marksist njeskutk wjecziwosče na nim skuczili.

W Cerro Bermejo pola Madrida na nowotwarje krótko sa sobu wóšom bombow rosbuchny. S rosbuchnjenjom so wulki dźeł nowotwara sapadny. Ludzo pak so njeskranichu. Najskerje su to strajkowaze sobustawy anarchistisko-syndikalistiskeho džełačerskeho swjaska CNT sabotažu skuczili.

Na Madridskim poknóznym dwórnischczu 80 komunistow s Asturje sajachu. Tuzy běchu z porjadnym cžahom pschijeli, ale běchu so sapowědzili, zebi jesdne liščki sa jěsbu do Madrida kupicy.

444 morwych při amerikanskim narodnym swjedženju

W Sjednoczenych statach je lud sobotu a njedźelu njewotwinowosc swojeho kraja wuhominał. Wjele staj so dnej minyłoj, je so wuliczilo, so je so sydla 444 wosobow pschi wschelakorych sjesdwoženjach morilo.

To je najwjetscha licba smjertnych woporow pschi wosmjerczenju dnja newotwinowosce wot léta 1931. Tehdy 483 cłowjekow zywjenje sdubi.

Ssobotu a njedźela je so pschi sjesdwoženjach s awtomobilemi žamo 254 ludzi morilo, 104 wosobow je so pschi kupanju tepito, 7 so pschi wotpalenju wohnjostrojow mori. Loni wuczinjesche licžba morjenych 216.

Prěni měrowy spion w Sjednoczenych statach so sasudźił.

Swjatkowy žud w Los Angeles je póndźelu prjedawschcho namórnika amerikanskeho namórnistwa Thomsona k 15 létam jatwa sasudźił. Thompson běsche tajne sowjetsko amerikanskeho namórnistwa japanskemu agentej pschedał. **Tuto sasudzenje je prenje sasudzenje dla spionaze w Sjednoczenych statach sa cžas měra.**

Cžicžerin wumrěł.

Prjedawschi sowjetski ludowy kommisar swonkowny nalezinoscow Georgij Wasilijewicz Cžicžerin je po dołhej khorosci 64 lět stary wutoru w Moskwje wumrěł.

Škody wulkeje suchoty w Americy so njedadźa wjacy wotwobroćić

Zyte žně pschenczných krajinow sniczene. Hižo dny dołho trješi w žitnych komorach srjedzneho wjeczora we Amerizy wurjadnje wulka horzota. Žně w Minnesota a w krajinje połnóznete z Južneje Dakotakeje so jako sniczene wobhladuja. Dotal so schkoda, s wulkej horzotu naczinjena, na 300 milijon. dollarow wobliczja. President Roosevelt je sam wjednistwo pomozneje akzije sa farmarjow w potrjeschenych krajinach do rukow wsal.

Thermometer stupi we wschich statach połnózneho a srjedzneho wjeczora s 45 na 50 stopnjow Celsija. Wjedraczne we Haišingtonje wosjewieja, so so w běhu bliščich 36 hodźin njemóže deschcz wocžakowacy. Tuzy ludzi modla so w zorkwjach w potrjechenych krajinach wo deschcz. 200 000 farmarskich zwójobow hnydom pomoz trjeba. Hižo 5 dnjow trajaza horzota je zebi dotal 50 cłowjeskich woporow zadała, z kotrychž so 20 pschi tupanju satepi a druhich 20 na zapawu wumrě. Sa srjedu so dalsche stupanje temperatury wocžakuje. Dokelž so z pschemjenjenjom wjedra liczicz njemóže, dyrbi so z dalschimi katastrofalnymi sčěhwkami horzoty liczicz.

Sastaranje Ameriki s pschenzu wohrozene.

Sčórźby amerikanskich ratarjow so z kóždym létom wospjetuja, dokelž so hlowne pschenczne krajiny štoro lóžde léto z wulkej suchotu podeidu. Posledńja wulka suchota běsche w lěcze 1934. Sda pak so, so su sčěhwki suchoty lětsa hischcze wjetsche, hacž tehdy. Hižo nětko liczą pschihotowane amerikanske hamty z tym, so w tutym lěcze dla suchoty we hlownych pschenczných krajach so lédy telko pschenzy we wschich amerikanskich statach wuplahuje, kelkoj je sa potrjebu Sjednoczenych statow trjeba. Wulka suchota w lěcze 1934 bě wosebje skotarstwo w južnym wjecžoru Ameriki podeschła. Milijony howjazeho stotu dyrbjachu tehdy dorěsacy Amerikanski stat ma nětko hischcze połdra milijona howjazych kožow, kotrejž pschedacy njemóže. Tón ras pak su wosebje krajiny połnózneho wjecžora potrjechene, kotrejž so bóle se zitnym hospodarstwom saběraja. Ssu to krajiny wulkeje wospjetowcžiny mies Allechanieskimi a Rocky Mountainskimi horami, kotrejž nědby daloku a schěroku pustu tworjachu, w kotrejž nědby Indianoio wulki bizonowe stadła honjachu. Tutu krajinu pódźišcho běli sažudlichu a z pluhom wot sebi sakachu, dokelž njewutrjebana semja wulke wunoschki pokliczesche. Swětowa wójna je swojej wulkej potrjebu na pschenzy tute wuwicze spěchowasche.

Pusta so stawa s pusczinu.

Bórzy pak so wukopa, so pusta sa pólne hospodarjenje njeje khmana, dokelž semja bies trawnika so pschespěchuje wuwuschi, pschi wulkich wichorach swoju płodnu humuswu pjerschcz hubi a so tak do pusczinu pschewobroczża. S kóždym létom nastanu pěskowe wichory, kotrejž wuznywy pridy hacž sthadżecz pócznu, sadu cha. Sniczenje amerikanskeje pusty psched dwěmaj lětdźesatkomaj sapocznje so zalostnje wjeczicz.

Bój pschecziwo pschirodnym mozam.

Amerikanske knjezeństwo prózuje so, tuto wuwicze sastajicz. Wulke dźele semje su so saso s trawu posnje, kotraž może sniczenje płódneje krajiny sastajicz. Też so knjezeństwo wo to stara, so by so lěs wot Texasa hacž do Kanady wosadzał, kotrejž by wótznosez lepje wróczo ldzerzał. Wuwjedzenje tutoho plana zebi miljardne srědki zada, a wjele wéznwustojnych mèni, so tutón pospyt hižo pschepodobje pschirdze. Też s twarjenjom hobrstich haczerskich jězorow knje.eństwo spyta potrjechennym krajinam pomhacz. Suchota w Ameriz n njeje potajtim jónkrócżne sjewjenje, ale wulkutkowanje nje'astajneho pschirodneho podawka, kotrez je so se sniczenjom amerikanskeje pusty sawinowało. Nječžmérne pschirodne mozy su so pschi tym wuzwobodzile, s kotrymiž dyrbi cžłowjek nětko je wschej mozu wojowacz. Schtó pschi tym dobudze, njeje hischcze rosdžene.

Čež'e niew'edra nad srjedźnej Europu

Ssrjedźna Němska cžesto potrjechena. Błysk žonu sabił.

Wulke njewjedra, kotrej wutoru popołdnju zuku wjecžornu Němsku potrjechichu a kotrejž so wosebje w horatych krajinach wuskutkowachu a wulku schkodu na polach a tkach nacžinich, su zebi w Opladenje zmjertny wopor zadałe. 34 lět stara žona, kotraž chzjschze na polo hicz, so w blikkoscti milinoweho powoda z błyskom trjechi a hnydom mori. Na dróhach a też w měsce spowalachu wětry namo naisnilniche tchtomy a sniczichu milinowe powody. Pola a kuki steia sdżela pod wodu. Wobzebje wulku schkodu nacžini njewjedro na statnej autowej dróhy. Mjes Opladenom a Langenfeldom su so na wjele měsnach brjohi zpyke. Dźekowe kolonny pilnje na tym dźełaja, so bychu schkodu wotstronile Też w Leverkusenje dyrbjesche wohnjowa wobora wjazy krócz sapschimnycz a pócžrjene pinzy wuplumpacz.

Też we wokolinie Straßburga je póndźelu wjecžor cžeske njewjedro sakhadżało. Někotre wózy su zyle powodzene.

W Hollandskej je so wutoru popołdnju wozebje nad městomaj Amsterdamom a Rotterdamom njewjedro rospuschczilo, kotrez bě zliwkej podobne. kajkiž jón sa dołhe léta wjazy njepomnja. 4 wozoby pschi tym błysk krani.

Hamtske wozewienie z Budyšina.

Ulmensterben.

Das gegenwärtige Zurücktrocknen und Absterben der Ulmen ist auf die Ulmenseuche zurückzuführen. Es handelt sich hierbei um einen Pilz, der meist mit dem großen Ulmensplintkäfer zugleich auftritt, und in kurzer Zeit die völlige Vernichtung des Baumes herbeiführt.

Die befallenen Ulmen sind zu entfernen. Die Stämme sind zu schälen und die Rinde zu verbrennen. Das geschälte Holz darf nicht dem Handel zugeführt werden.

Näheres bitte ich aus der gleichzeitigen Abhandlung im örtlichen Teile dieser Zeitung zu entnehmen. Sachdienliche Auskunft erteilt die Park- und Gartenverwaltung, die auch die Maßnahmen an den sich im Stadtbesitz befindlichen Ulmen durchführt.

Bautzen, den 4. Juli 1936.

Der Oberbürgermeister.

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

8] (Pokračowanje.)

Tola pschihotowach so na wschо, kaž mysłach, nanajlepje. Napisach wulki list Hańži, w kotrymž wobkruczowach ji swoju zwérnu lubosc hacž do zmjerzcze, proschach ju wo wodacze sa swoje mjelczenje a dwělowanje na njej, pschipołożich hischcze znadne wézki, wo kotrychž mysłach, so budza ji drohe k wopomnjeczu; też maczeri pschidach list a wscho to sawalich a tyknych k zebi, so bych k ruzu měł, dyrbjak-li to, schtož chcył Bóh wotwobroczicz — hdy trjebacz. Sdasche so mi to tak derje wumyślene — zamo w padze, so by Hańża bóle na mnje posabyła: dostanje-li pozdzeni mój list, snjeze moju zmjerczi lózze — wschak běch so tak bóle wot njeje sdalił, a tak dźech do wójny....

III.

Pschenźu nětk cžaz wójny, tak daloko hacz wona njewsa za mnje tónz zrudny, jeno to chzu spomnicz, so, kaž w cžazu stracha so cžłowjekojo sjenocżeja k shromadnemu jeho wotwobroczenju, też mój s Boscžijom, s kotrymž w jenej kompagnji stejachmoj, w tak mnohich bitwach so sjednachmoj a zebi žlubichmoj, so jedyn druheho posledńje pschecza zwérnje wobstaramoj, padnje-li jedyn z naju na polu cžesce. Pschétrachmoj tak mnohu zurowu bédu w hromadze: a hižo mózachmoj so nadzecz bliškeho sbožowneho a wjesołeho domojwróta, tu mje dóscżeze njesbože.

Běsche to w posledniej krwawnej bitwje, kotruž nam se wschej sastobjenoscju wobaraczy so njepschecżeł, nimale hižo pschewinjeny, posticzesche: horza bě to béda, kaž žana hdy, se smužitoscżu sadwélowanych sapjerachu so njepschecżelsko wschudze napschecżo nam; njeliczene kwisdaze kulki zadachu tyhaze woporow: tu rétkasche, wutracz we njethahkazej smužitoscżi, dokelž, doby tu njepschecżeł, njemérjesche wójna drje dołho hischcze konza — a hižo zo-fachu tu a tam rjady napschecżiwnikow, s mózným „hura" walichmy so na nich — ale za njeśmědźach so wjeselicz po dobytej bitwje: cżujach zmjertnu kulku we wutrobje, a pscheje mnje dale dźesche džinje towarschow honjenje. Cżujach, so jnym na zmjerczi ranjeny; mozy mje wopuschczachu a hižo myślach na zmjerczi; bolosce žaneje njeczujach, jeno hladach z njewuprainej zmsnoscżu za Boscżijom — a hižo tu bě, widzijwschi mje padnycz. Njemóžu so dopomnicz, schto jnym jemu prajił; dosch tola rjez, so by listy wobstarał, pokasujo na wutrobu a wón so łkhili k mni ... a hižo to njebé wjazy Boscżij ale Hańża ... sawjasowasche moju ranu ... a žadnje pitach jeje khłódny łosch ... sdebnuchu mje do wosa a jedźechmoj domoj ... a wona wucżahny mi s wutrobu kulku a mi bu tak derje, tak łohko ...

Kak dołho běch tam leżał, njewěm. Hdyž sazy k zebi pschihódach, namakach so w hojerni; běch zaro žlaby a wscho, schtož bě so stało, leżesche kaž cżemny žon na mojej duschi; njemóžach so na ničžo dopomnicz, ničžo dale rosmyślicz. Pomałku, jara pomałku so połepschowasche moja na žane waschnje žnadna rana: běchu mi dyrbjeli wurěsacy kulku a ja móžach so Bohu djakowacz, so bě hischcze w prawym cżazu wozłabnyła, so je zliwjenjom wotendżech. Hojernja, w kotrejž so namakach, běsche hłuboko w njepschecżelskim kraju, a doniž ja po nicžim sazy k mozam njepschińdżech, howrjesche wokolo njeje hischcze sazatka wójna, dokelž njepschecżel so hischcze njepodda a prózowasche so, naschich saz naspjet sczischcżecz. A wopruwadze so jemu to radzi, nichtó njebé khwile měł, na naz thornych myślicz — a tak namakachmy so nětk we njepschecżelskich rukach. Njewosnamjenjesche drje to ničžo dale za naz, hacž so běchmy wot domisnyj wotrésnjeni.

W dołhich dnjach hłabosce mésach nětko cżaza dokz sa rosmyślenja a sdobom rosjazniczu so mi wobstejnoscże, w kotrychž so namakach. Spóznach se strożenjom swoju njeptawdu, so běch sylał bycz za swojich živy z tym, so niczo wo zebi zlyschecz njedach. Tehodła so cżujach zyle wobamocżeny, a bóle hischcze tyschachu mje powésče, kiž běch skónczinje do domisny wotpóslał. Kak chcych so troschtowacz? Běch sdaleny wot swojich lubych, kotrejž mje zarowachu jako morweho; běch tu zaty, bjes nadźije blikkeje zwobody a zamo powésče dacz wo zebi, sdache so mi bycz zyle niemózne — pschetoz kak by so mój list namakał se srjedźisnyj njepschecżelskeho kraja, z rukow tych, kotrejž běchu mje sajeli, kak by so mohł wunamakacz do wótczizny? Prějach zebi skoro, so tehdy niebudźich list pschepodał Boscżijej, s kotrymž pohledniu schtrickku nadźije, so znadź zmu tola živu, lubym muhażnych. Hdyž tohodła, pschepytawschi swoju draštu, list hischcze namakach, smjeżelich so jara, so jón Boscżij njebé sobu wsał. Ale schto bé mi s tym pomhane, so Hańża mój list njedosta? Wschak běch prjedy, kaž so sdasche, wschu prózu nałożował, so by mje sabyła, hdyž jej wjazy njepijach, abo njebé-li mje sabyła, schto sawsota, hacž myślicz, so njejzym wjazy mjes živym, abo so zym zam sabył na nju? A tola by mi to prénjche było lubsche — wschak njeležesche to druhe blize? — A Boscżij, kajku bé měł winu, so moje listy njewobstara, hdyž jemu tola tak jażnje zwoje pschecże wosjewich? O cżorna myślicżka stupaske mi do hłowy, so je mje prjedawschi njepschecżel wobschudżił. Cżehnjesche nětk dobnycżerske wójsko zławnje domoj a wón s nim: a njebudże wón Hańži powědacz leżnje, kaž zym sabył na nju a kaž zym wumrěł, ani słowcżka za nju niemějo? A schto praji wona k temu? a njebudże dyrbjecz jemu wěricz?

A tola njeзmědźach, njemóžach zam zo wróczicz, so bych se swojej pschitomnoscżu swoju sazo bobre sczinił! Kak zadosczach sa strowotu, sa zwobodu — to wschak móże zebi jeno tón myślicz, kiž je zo namakał w podobnych wobstejenjach. Miny zo-mi cżaz tak zrudny a po nim běch sazo zyle strowy; měr bé wucżinjeny, a tola njeзmědźach hicz, hdyž cżazny. Tak dołho běch dyrbjał leżecz khory a nětk, cżehodła njepschecżichu mje domoj? Wschak też tu nichtó na mnje njezkedżbowasche — leżach mjenujzy w klóschtrkej hojeni — a moji towarschojo běchu hižo dawno wschitkzy przecz — njemózesche hinak bycz: běch sabyty! A wopruwadze dostach po nětkrotnych dnjach dowolnosci, wopuschczicz hojeńju. Praschach zo, hdże mam so wobroczicz a dachu mi wotmołwjenje: „Domoj!" a k tomu hischcze pjenjesy. A ja dźech wjeselcy.

(Pokračowanje sczehuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje** 8. julija 1936.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Zły wusyw zle płody přinjese.

— **Wo wjedrje.** Nižina nad wjeczornej Europu je ſ mělnami cźežke njewjedra pschinjeſła, kiž ſu wulku schkodu naczinile. Nad krótkoraniſchej Europu je nižina na ſyhnoſczi pschidobyła a ſwój wliw bliže k nam roſcherila. Khłódniſchi mórſki powětr a cźopły powětr ſ poſlonja ſo nad Němſkej ſetkujetaj a ſ mělnami nowe njewjedra wuſtworjetaj. Nadźiomne ſo teſ w naſchich ſtronach beſchcźa naidźe, dokelž ſu hona tola ſaſo tak łacźne. Kaž ſo ſda, ſo nam tuto ſabanje dopjelni. — Jutſije Schtwórtk ſtónczko 3,56 hodź. ſchadźa a ſo 8,14 hodź. khowa. Mišacźk ſchadźa jutſije wjeczor 10,08 hodź. a khowa ſo dopoldnja 9,48 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer plus 2 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 30 ſtop. cźopłoty. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer plus 3 a najniſcha nócna temperatura 19 ſtop. cźopłoty.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk. Trochu njeſtajne a k beſchcźam pokhilene wjedro.**

*

— **Frankez rownischćowe twarjenje na Tuchoſtšim pohrjebnischczu.** Wyſchiſchi měſchczanoſta (wothźělenje ſa wottkanja) nam ſdźěluje, ſo budže **Frankez** rownischćo na Tuchoſtšim pohrjebnischczu lětſa hiſchće na ſtkedowaznych njedźelach wot 9 do 17 hodźin k wobhladanju wotewrjene: 12., 19. a 26. julija.

— **Schtó je Korwa?** 7. julija 1936 dopoldnja ſu w młynſkej hrjebi w Małſczach cźełko žónſkeje wobory namakali. Wjeſnjenjo ſu wobkedźbowali, ſo je tuta wobora hižo rano wokoło 5 hodźin pſchi młynſkej hrjebi pſchebywała. Kaž je policija ſwěſcźiła, je tuta wobora ſamomordarſtwo ſtucźiła. Morwa je 30 hacź 40 lět ſtara, 1,60 m wulka, je ſyhlna twarjena, ma polne mjeſowocźo, trochu ſchéroku hubu a dołhe ſaſne włoſy. Suby nima njeſu dopołne. Napadnaj ſtaj wulkaj hornjej prědnaj ſubaj. Cźełko běſche wobleczene cźorne lakowe niſke ſłupnje, ſane nohawy, módry ſchat, běłu koſchlu a ſpódnju ſukanju, pożledniſcha ma waſloty muſtr a ma pišmikaj „H. Z.“ ſaſchiłaj. Možno je, ſo je morwa ratarſka dźěłacźerka. — Hdże je ſo tajka wobora ſłubiła? Wo poměrje proſcha kriminalne wothźělenje w Budyſchinje, žandarſtwa a policije.

— **Salźepowſtwo.** W nozy wot hodowy k njedźeli ſu meter dołhe wónzuchowe wěko na ſcźežy niže plumparnje pſchi Lipowej horje wiſběhnyli a tam do młynſkeje hrjebje cźiſnyli. Stučerjo ſebi po ſdaczu ſzyła njeſchemyſła, kajke może ſ teho njeſboże naſtacź, abo pak ſu duchownje tak ſtrašne, ſo njeſmědźa ſchto cźinja. Cźi ſami złěkrjo ſu teſ hiſchće na druhich měſtnach ſwoje ſłupe łóſyſtwo hnali a ſchkodu naczinili. Schtóž może tu něſchto powědźeć, ſo proſzy, ſo by jo policiji ſdźělił.

— **Stanjeneho** dyrbjachu wczera dźěłacźerja Lorenzez firmy ſ privatneho twórowneho dwórniſchcźa do měſchczańſkeje thorownje dowjeſcź. Wón běſche mjeſ naſkadźenaj wuhlowaj ſapſchahaj pſchiſchoł a ſo na wutrobnu ſmjatł.

S **Mulkeje Dubrawy.** Saníženu ſobotu ſo plahowarjo karniflow w „Sakſkim hajniku“ we Mulkej Dubrawie ſhadźowachu. Po poſtrowjazych ſłowach pſchedběhnu tutón ſobuſtawſtwu nowe pſchinoſchkowe ſadźby a ſtatnu ſkupinu plahowari karniflow wojſewi. K roſtwuczenju běſche tón taſ hollandſki karniſł k ruky. Na to ſtróſi pſchedniozhſt wo wojowanju pſchecźiwo najwažniſchim karniflazym thoroſczam a wo wobſtaranju towaršſtwoweje a domjazeje haptyki ſłědowaſche. Teſ poda ſo wuſaſnjenje wo wjedźenju plahowańſkich knihow a wo wobſtaranju piyy. Pſchedźoda napominaſche na kónzu, ſo bychu ſo wſchitcźi na poſchedźenju wokrjeſnjeje ſkupiny njedźelu 12. t. m. dop. w 9 hodźinach w Albertiſej ſahrodze w Budyſchinje ſeſchli.

Z **Radworja.** Wulke prózdniny budźa pola nas wot 21. julija hač do 14. auguſta trać. Tak budźe pónđźelu 10. julija poſeldnja a pónđźelu 17. auguſta zaſo prěnja wučba. Traje docyła potajkim 25 dnjow. Dla ſwjateho dnja 15. aug. hakle pak ſo ſula 17. aug. započnje. Nazymſke prózdniny pak budźa jenoż 16 dnjow trać. Cas pak hakle ſo pozdźiſo poſtaji, hdyž ſo ſulſka gmejna zaſo zeńđże. Dokelž dyrbi ſo při tym hładać a dźiwać na wjedro a hdy běrny zezrawja.

S **Cźornjowa pola** Pomorz. Sobotu 4. julija ſhromadźi ſo tudyſche wjeſne młodźina we Wroblíkez hoſcźenzu k měſacźnej ſhromadźiſnje. Wjeſnjo łubiał R. poſtrowi pſchitomnych a wojſewi wſchelake bóſchſe powěſcźe wokrjeſneho burſtwa. Teſ ſo wobſamtny, ſo ſo ſrjedź auguſta wjeſnju wjeczor ſarjaduje a ſo tónz julija wulět na Kotmar wuwjedźe.

S **Malecźij.** Skoty kwaſ. Njedźelu tu něbduſchi żeleſnicźar Guſtaw Berndt ſe ſwojej mandželſkej Mariju rodź. Pěſkez w kole ſwojich dźěći a wnucźkow ſwój ſtoty kwaſ woſwjeczi. Jubilar je 74 lět a jubilarka 73 lět ſtara.

Z **Marijneje Hwězdy.** Dźenſa ſrjedu přiſluſeja tři přebytnicy klóſtra, mjenujcy duchowne knježny Ascelina Antonia Kallic z Gliwic, Charitas Franciska Hosakec z Wolfenbüttela a Madlena Antonia Jančee z Ja...ońca w Cěſkej, na 40 lět klóſtrſkemu rjadu Cisterciencow. 8. julija 1896 wotpołožichu ſwjatočne ſluby a přijachu drastu ſ. Bernarda, z nimi też hiſće kn'ežnje Emepancija a Gracia. Tuta wumrě lětſa 9. januara a támna hižo dwě lěće po profesu 1898. Wſitcy pjeco buchu 24. mał. rózka 1895 zhromadnje zadraśene. Knježna Ascelina narodźi ſo 23. novembra 1869. Nimale ſwoje cyle klóſtrſke žiwjenje z wučerku na holčacym wuſtawje za francowſčinu a je ſo jako wubjerna zarjadnica dźiwadłow wupokazała. Knježna Charitas narodźi ſo 2. julija 1869 a ſkutkowaſe tohorunja na 16 lět na tudyſej ſuli a wučeſe jendźelčinu a literaturu a je nawjednica wobſěrneho klóſtrſkeho archiva. Knježna Madlena narodźi ſo 24. haprleje 1868, wuči swoje ſuleřki ručne dźěła a překupſke předmjety a zastara zaſtojnſtwo kaplanki na 7 lět, hižo pod dwěwomaj hnadnymaj knjenjomaj. Na jich wurjadnym dnju buchu ze wſěch ſtron wulcyšnje počeſćene a khowancy wuſtawa předwjedźechu wſelake hry. Wěſce budu ſo mnohe ſuleřki, też ze ſerbſkeho kraja, na tutym ważnym dnju na ſwoje něhduše lube wučerki dopomnić a na nje ſpominać!

Wiele dobroh'!

Kóždy lud ma ſwoje wobſebite waſchnje mużlenja a ſacźuwanja a wołſewjuje to we wichelakich prajenjach.

Sserbſki lud ſo w ſwojej wjeſſchinje jako pobožny a pſchecźelny narod pokaſuje.

Wo tym ſwědczi bohaty wopyt Božich ſłużbow, pomoc pſchi naſtatych potrěbnoſcźach, podpjera thudych.

Tajke ſtare žerbſke prajenje je cźaſto wužiwane „wiele dobroh'!“

„Wiele dobroh'“ je pſchecźelna ruka, kotruž pſchecźeł ſ dalokoſcźe pſchecźelſej podawa, wobſamwědcźenje a wobnowjenje pſchecźelſkeho ſwjaſka.

„Praj jemu „wiele dobroh'“. wote mnje — prajcze tam „wiele dobroh'“ —!“

„Wiele dobroh'“ je kluczź, kiž ma wutrobu wotewricź a žadanu pomoc ſamjeńcźiċź.

„Wiele dobroh'“ wot naſcheje maczerje a njechacże jej někotre luty koſeja pożcźiċź, ſobotu to ſaſo pſchinjeſemy.

„Wiele dobroh'“ je zokor, ſ kotrymž ſo jěra należnoſcź woſtróndcźuje.

„Wiele dobroh'“ wot naſcheho nana, a wón ſo waſ pſchaſchecź da, hacź bychcźe jemu te pjecź nórtow ſa ſchewſe dźěła ſapłacźiċź chcył?

„Wiele dobroh'“ je druhdy jěry pokon, kiž ſadanej należnoſcźi krěnowy ſtłóſ pſchihotuje.

„Wiele dobroh'“ wot naſcheho maczerje a njechacże jej někotre luty koſeja pożcźiċź, ſobotu to ſaſo pſchinjeſemy.

„Wiele dobroh'“ je zokor, ſ kotrymž ſo jěra należnoſcź woſtróndcźuje.

„Wiele dobroh'“ wot naſcheho nana, a wón ſo waſ pſchaſchecź da, hacź bychcźe jemu te pjecź nórtow ſa ſchewſe dźěła ſapłacźiċź chcył?

„Wiele dobroh'“ je kluczź, kiž ma wutrobu wotewricź a žadanu pomoc ſamjeńcźiċź

Nowosće z cyłeho swěta

President Taichitao w Barlinje.

Wutoru dopołdnja je president chinešteho wyšeho stateho hamta za pruhowanja Taichitao je Stockholma pišišeł. Taichitao jako Sunjatsenowy zhoruwojowar do wobdźiwych muži Kuomintangowy zhušcha a po hamtiskej poručnosći olympiske hry w Němskej wopyta.

Krajneho pšeradnika wotprawili.

Justizny nowinarki hamt w Barlinje wosjewja: Wot ludoweho zhudništeho dwora 1. februara 1936 bu krajneje pšeradny k zmjerćži zasudźeny 24lětny Maćiar Scheve je zo wćera rano w Barlinje wotprawił.

Schula ma na strachi znjewužiwanja alkohola poałasać.

Němšoštatny a prusti wukublanski minister je zwoj w lěće 1933 wudaty wukas wo wusnamje alkoholoweho praschenja pšichi wukublanju młodźiny na zyły stat rozšerił a znowa wosjewiš dał. Pšichi tym na to pokazuje, so dźiwajo na strachi, kotrež wuživanje alkohola za wobnowjenje a pozhnjenje poćinskich mozow dorosćazeho splaha w žebi wopschija, ma zo tutomu praschenju wozebita kedźbnosć wěnowacź. Hospodarske wobstejnosće a młodźinske hibanje zu drje wuživanje alkohola khětro wróćo stłóčiłe, tola je w tutym nastupanju hischcze dalschich wušpěchow trjeba. Wuczba ma zo w pschichodze porjadnje tak wotmětź, zo by kóždy strach wuživanja alkohola spósnał a z tym zo sazucze samołwitosće zhudźiło a zhnilo. Pšchi schulskich zwjedźenjach maja schule pšeceźiwo znjewužiwanju alkohola dźełacź a pšchi sporcze a pucźowanju wobknježenje we wuživanju alkohola wobejbe spěchowacź. Też Hitlerska młodźina dyrbi w tutym praschenju zo z poknym zwojim wliwom sastajicź a też dyrbi schula starscheju sa tutu wusnamnu należnosć dobyć pytacź.

Szmjertna zjeba na karuzelu.

W nozy k póndźeli sta zo w Gerje na zwjedźenju tšelzow njeshožo, pschi kotrymž 26lětna Ella Folderowa z Gery, kotraž měješe na zwjedźenskej łuzy pschedawarski stan, zwoje žiwenje pschihažki. Młoda zona zo po stónczenju pschedawanskeho czasa na karuzel zhodny, so by zo tu z druhimi na zajkej zjebje sawjezelika. Pšchi tym pak z konja padnywschi z nohu w tschemjenju wisao wosta. Snaž wisaco zo njeshožowna wjazy krócź po semi z karuzelom zobuwlećesche, pschi czimž z hłowu a hornym czełom do karuzelowych stołpow a sćenow bijesche. Se złamanym nopom a se złamanymi stawami žonu bjeswědomnu do khorownje dowjesechu, hdźež je na sćežkach zranjenja wumrěła. Wobjedźerja karuzela wina njetrjechi.

Szmjertne wuhudy w Rusce.

Wyschschi zud Ssowjetskeje Wukrajiny w Kijewje je we wuklim prozesu pschećiwo prjedawschim nawjedowazym pschihotajenjam wukrajinskeje rady dźełaćerskich zwjazkow wuhud wosjewił. Mjes wobskorzenymi běchu někotši žida. Jich pschekschiwjenja, jebanstwa, pscheczinjenja stajnych zrědkom a spekulazije winowachu. Tšo hłowni wobskorzeni zo k zmjerćži se satšělenjom sazudźichu. 13 z jich najbliščich zhobudźełacerjow zo ke khorotanej sazudźi.

Wulki woheń w Bessemerowych twornjach w Sheffildu.

Wulki woheń je modellowe wotdźělenje Bessemerskich worzołowych twornjow w Sheffildu njedźelu znicził. Tute twornje nětkole za bróniserske zajimy jendźelskeho knjezerstwa wjele dźełaja. Po wosjewenju „Daily Heralda" zo na to tutka, so je zo woheń se sabotažu załožił.

Ze Serbow

— **Mjes tym zane nowe schulske knihi.** Statny wukublanski minister je postajił: Pšched pruhowanjom a zawjedźenjom nowych schulskich knihi ma zo hacź na dalsche wothladacź. Moje dalsche rozsudźenja proschu wočakacź.

S **Rachlowa** pola Kubschiz. Lischki kradnu. Też w naschej wsy hižo nětkotre dny dołho lischki do wjerjmy chodźa. Pola bura Schneidera zu hižo wokoło 25 kokoschow wotnjesli. Też pola Weinertez pokradny zebi lischka pschi zwětłym dnju dwě kokoschi. Tehorunja zu zo pola druhich wobkedźborjow kury zhubile. Khrobłosć lischkow je tak wulka, so zebi z wulkeho dźela zwoj wutrub na běłym dnju wubjeru. Wjazy krócź zu zo lischki w pschipołdnischich hodźinach widźafe.

S **Konjez.** Sańdźeny schtwórtk wječor wotmě tu powětrowy schkit alarmowe smuczowanje za sacźemnjenjom. Sa někotre mjeńschiny běchu wschě w prjedawschich kurjach nawuknjene naprawy se strony wobydlerstwa zo wobkedźbowałe a pschejwjedźe. Smuczowanje je zo z wuspěchom pschejwjedło. Wobydlerstwo z Konjez a Schunowa pschizłuscha skoro w połnej licźbje do wjeńneje skupiny powětrowego schkita w Njebjelczicach.

S **Habrachcjiz.** (Straschneho pachoła sajeli.) S lońcźa stim listom pytany 23 lět stary w Nowym Salzu rodźeny Erich Bruncź mózeše zo we wokomiku sajecź, dokhaj zo chcyše do Czechosłowakskeje cźekaccź. Bruncź je wulku licźbu zadobywanjow w Budyschinje a Drjezdźanach wuhiedł. Pschi zebi měješe zadobywarski grat a wjele pokradnjenych wězow. Też wopaczne papjery měješe pschi zebi.

S **Wojerecz.** Ni zwinjaze wiki, kotrež zo hromadźe z hermankom wotměchu, bě zo wjele prožatow pschijmjeło. W zynku bě zo 216 prožatow pschihnało, kotre. zo za popuschczowaze placźiny pschedawachu. Sa 4—5 njedźelske stare placźeschе zo 14—18 hr., za 5—6 njedźelske 18 hacź 24 hr. zaz chtuku. Wubrane prožata zo też hischcze lepje placźachu. Mały zhntk njepschedaty wosta.

Towarstwowske powěstnki.

Baćoń. Spěwny wotrjad zeńdźe so štwórtk 9. julija k nowemu dźělu.

Budyšin. Spěwna kupka „Lumir" spěwa sobotu 11. julija pop. w 5 hodź. w Serbskim Domje. Přeprošujemy z tym wšěch starych Lumirčanow kaž też hewak spěwa wustojnych knjezow, knjenje a knjeny na tuto spěwanje. R. J.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor 1/2 9 hodźin pola Theurichec w Hućinje. Njech wšitcy cyle wěsće přińdu.

Nasim spěwarjam

Mamy woprawdźe hobrske pokłady w našich spěwach. Wulki dźěł je so do spěwnikow zhromadźił. Někotre spěwy su też jenotliwje k dóstaću. Njech tute wulkotne wuspjedy serbskeho ducha njetłaja na lubjach Serbskeho Domu, ale njech su žiwe w serbskich domach a wutrobach!

Hlejće zapis spěwow a spěwnikow:

Chor a solo ze serbskeho requija wot K. A. Kocora	10 pj.
Tamburica z cunim hłosom wot dr. J. Pilka	5 pj.
Sapaf wot B. Krawca	5 pj.
Sešć spěwow serbskich za sopr. a solo w. K. A. Kocora	0.50
Wěnc narodnych spěwow, hornjo- a delnjoužiskich wot K. A. Kocora	1.—
Pisně Łužiskoserbske wot Lud. Kuby	1 —
Naše spěwy I, Serbski spěwnik za šule	0.60
Naše spěwy II, Serbski spěwnik za šule	0.90
Towaršny spěwnik, 4. wudaće	1.50
Spěwy za serbske šule wot K. E. Pjekarja	0.10
Styrihłósne mužske chory (36 hł.) wot K. A. Kocora	0.80
Zerja, 25 serbskich narodnych hłosow, wot B. Krawca	0.75
Wulka lubosć 30 serbskich spěwow, za měšany khor wot B. Krawca	0.75
Dobry wječor, 34 narodnych spěwow za měšany khór na 4 a 5 hłosow wot dr. Pilka	1.—
Skowrončk ze serbskich honow, nowe spěwy za měšany mužski a žónski khór wot B. Krawca	1.—
Słónčne pruhi, zběrka nowych spěwow za měšane, mužske a žónske khóry wot B. Krawca	1.50
Duchowny ludowy spěw, 80 čisłow wot M. Urbana	0.75

Za přećelow našeho ludoweho spěwa a ludoweje hudźby:

Nowa zběrka **Melodije k horniołužiskim pěsnjam** zhromadźił Lud. Kuba	2.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni I zhromadźił A. Černy	1.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni II wot A. Černy	1.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni III wot A. Černy	1.—
Píseň Srbů Lužických, napisał Ludwig Kuba	0.40
Slovanstwo ve svých spěvech, Pisně lužické, IV. dźele	4.—

Za našich rejwarjow:

Serbske ludowe reje, 15 serbskich ludowych rejow wot B. Krawca	2.20
Neue Sachsenklänge wot B. Krawca	3.—

Wšitke tute spěwy móža so w Serbskej kniharni w Budyšinje kupić

Nadrósne krawalle w Parisu.

Pschi sałosapalenju płomja pschi pomniku njeznateho wojaka w Parizišich Champs Elysées bóhdźe k cźežkim srazenjam mjes pschibłušnikami rospuschczenych wohnjowych khižnikow z policiju. Hacź runjeź mějachu hoscźenarjo samknjene, zo demonstrantam poradźi, zebi piwowe schklenzy a stołzy wobstarac, kotrež bo policaje mjetachu. Na wobrazu widźimy postupowanje demonstrantow z najwjetscheje blistosce. (Scherl Bilderdienst, M.)

209. saksa krajna loterija

Cehnjenje 3. rjadownje pondźelu, wutoru a srjedu 13., 14. a 15. julija 1936.

Hłowne dobyće 40,000 hr.

Losy prošu hnydom zamjenić.
Losy móža so hišće kupić.

1/10	1/5	1/2	1/1
9,—	18,—	45,—	90,—

Běrcaj statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy čo. 22
1302 Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45

Měšćanski omnibus 1306

štwórtk, 9. julija na Landeskrónu a do Zhorjelca (na domowny swjedźeń). Wotjědźemy w 13 hodź. wot „Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 2 80

Pjatk, 10. julija na Bastaju přez Wysoki lěs, Hohnstein, Stołpna. Wotjědźemy w 13 hodź wot „Měšć. zahrody". Jězba płaći 2.50

Sobotu, 11. julija na Hajnkownju. Wotjědźemy 13.30 hodź. wot „Měšćanskeje zahrody". Jězba płaći 1.—

Zamołwjenje zapodajće na jězbny personal abo telefon z čisłom 2138

Dentist Thym 1305

na Hošic hasy 16
Dalokorečak 2271

so wróćił!

Wužehlenja „Sausewind"
Při Lawskej wěži [1303

Woblek splatować a rjedźić płaći **2,50**

Wuporjedźenje wiłkeje mužaceje drasty naš krawc wukonja. Přijimamy čełne šaty k žehlenju

Pytam spuščomneho [1301

srěnka abo wotročka

k 15. julijej abo 1. augustej bur M. Delan we Wětešicy

KAMJENC

Kupuju

złote a sliborne debjeńki, nože a widličky, stare pjenjezy atd. po najwyšš. dnjow. płaćiznach

Oskar Brückner rózk wěrowańsk. pjerščenj. (Trauring-Ecke) rózk Budysk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6658

Mašinske wollje

wollje za cylindry, bulldogi, traktory a Dieselske motory, kaž też wšě techniske wollje a tuki kupuje tunjo pola

A. Kurjo w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735 Wulkowikowanje z techniskimi wollijemi a tukami, z techniskimi potrjebami. (1244)

Kołowy Warnecke

nětko jenož na Nowosalcskej drózy 24

Jězdne koła, šijace mašiny po wšěch płaćiznach. Wuporjedźenja porjadnje a tunjo!

Cźišćicźimy wschě cźišćecźetske dźěła, herbstse a němste, kaž naćišćcze na listowe papjery, sliczbowanja, kwitowanja, naćišćcze na listowe wobalki, twažne spitzy, plakaty, žłubowe khartki, zmjertne khartki, programy a też pscheproschenja, visitne a džakne khartki, cźestne dopisby, wěnzowe šerfe, dopisnizy, wschě cźišćicźe, jeno- a wjazybarbne, zwězdomicze, spěšcznje a płaćiznu hódno

Knihicźišćcźerńja a nakład
Serbskich Nowin
w Budyschinje w Serbsk. Domje / Tel. 2687
J. Zyž

Přiloha k čisłu 157

SERBSKE NOWINY

Srjedu 8. julija 1936

Čehodla kubłanje maćerjow?

We wutrobie tóhdyż ženy leži ſ pśihrody łaćucje maćerjeſtwa. 15 lět dołho pśiſedy haćrunjo nazonalſocialiſtiſke móz pśichwała, ſe ſo tuto do błóta leptało. Nadobnišne w Jónkfei, luboſći k dźeśiśu, ſo ſyſtematiſaliſke akśiſke, ſobuźiśiwoſći a žadoſći ſa ſamjeźelenjom wśeju njedowoleſćitej, ſo ſebi ludźo dźeśi pśihotachu. Dźeśi běchu ſa wiele ludźi cheža a radźenk.

Kaž je nazionalſocialiſtiſkemu nětko w ſtóžbowem naſtupanju wobnowiał a hišće wobnowśa, je wón teſ ſonu namołwiał, ſo by ſo jako hama na ſebje dopominka, a je ju k nadawkej jeje kśiſtenja dowjedł, mjenujo ſo by bała ſona a maćerjo. Mjeno w ſonje noſchertu ſuda, dołeſ w jeje klinie nichtoh wotpraſuje. Dyrbi ſo jako ſtrowy ſpał wopaſnuć. K temu ſkuſcheja najprjedy ſtreme maćerie ſe frołamjenjom.

K temu ſu ko teſ po nałeſ Němſkej kuſy ſa kubłanje maćerjow ſamjebke. Wone wo wſchěch praſchenjach wandźelſtwa a maćerſtwa hódnje powuſcheju. Ruſko ſkuſchimy pſchethwatanu ſmuſnu myſl. Teho nſtrfreſſen, moje dźěco ſe teſ wulke narodſto" abo „ſchto dha lam ſenoj nawukneſchu, to hamo pſchińdźe, hdyž ſe tak bałaſo!" Om nět! Tu je wjele, ſchtoż bu ſo mohło lépje cźinjeć, hdyž by ſo pſiedy wědźało. Njech ſo wſchitke młode holzy na tutych kurſach wobdźěła. Wone ſo runje tak ſe nje ſahorja, kaž to je cźinjacha, kiž ſu ſe hiſo wopytowałe.

Tam ſo wſchitke praſchenja roſpominaju, kiž ſónſku naſtupaju, kotraž budźe mać. Kak rjenje je, hdyž ſo praktiſay pokała, kak ma ſo nowonarodźene dźěco powić. Wono ſo kupa. Wěſa dyrbi woda teſ prawje ſkoke hyć. Kak ſo wono ſekiwia, prawje ſejiwa? A hdyž dźěco roſcheſe, ſchto ma ſo potom mnoho noweho wobdźěłowacj. Wo wſchém ſo nowe naſhonjenja hromadźeja. Kaiſu rodźeſi maćerſtwam dawa, hdyž móža ſo wo wocźehnjerſkich praſchenjach roſrěcźowaći! To ſo tu a tam dobra rada poda. Kak mamy ſo ſadźerjeć, hdyž dźěći ſkorja. Kak maju ſo wothładowaći?

Wo praſchenjach ſonineho prawa w mandźelſtwje ſo rěcźi a wo hiſchcźe wjele, wjele druhich wěcach. Nadeſi ſe wobkedźowaći, kak ſo ſacźucje ſhromadnoſcźe mjes wobdźělnizami kurſow wuwiwa a ſ kajſej ſahoritoſcźu ſo na hodźinach roſwuczowanja wobdźěłeja. Tehodła ſo kóžda žona a kóžda młoda holza napomina, ſo by winowatoſći maćerſtwa ſpóſnała a dopjelnikła, ſo by ſo Němſka jeſnjonika!

Budyske ſtawniske powěſće

Wutork 7. julija 1936.

Narodźili ſu ſo: 1. 7. Marćinej Richardej Donatej, rěſnikowa wótčerej, dźowka. — 2. 7. Bjedrichej Guſtavej Hermannej Lehmannej, kontorikemu miſchtrej, dźowka. — Hermannej Marćinej Kindermannej, pſchekupjej w Budyſu, ſyn. — 4. 7. Janej Gerharbej Weberej, pſchekupjej we Wjaſowſu, dźowka. — 5. 7. Waltarjej Erichej Welſej, elektromontérej, ſyn. — 6. 7. Alfredej Kurtej Pohlej, kowarjej, dźowka. — 7. 7. Jurjej Beckerej, wobſkodnemu wjeſnikej, ſyn.

Wumrěkoj ſtaj ſo: 6. 7. Werner Korla Hänſel, ſchulej ſ Budyſa, 8 lět. — Hans-Henrich Konſtantin Alexander Joachim ſ Zejſchwitz, wědomoſtny pomozny dźěłaćeř ſ Hornjeho Kamjenjeſa, 35 lět.

Pſchipowědźiłoj ſtaj ſo: 7. 7. Franz Kral, pohońcź a Margareta Elſa Kriegleź, domjazga pſchiſtajeńca, wobaj w Budyſchinje.

Sćěrowakoj ſtaj ſo: 7. 7. Gerhard Pawoł Pchalek, ſamkař, nětkole twaŕſki dźěłaćeř a Marta Gertruda Wobſtec, pomozniza, wobaj w Budyſchinje.

Goethowy pućowanſki wós jědźe na němſku wuſtajeńcu.

Pjendźela ſ Weimara Goethowy pućowanſki wós w pſchitomnoſći wjele pſchihladowarjow do Barlina na „němſku wuſtajeńcu" wotkěhže. Tak kaž nětko Goetha w ſutym wozu pućowaſche, tak jědu nětko pućowarjo w braſcźe tehdyſcheho cźaſa pſches němſku kraſtnu pſches Apolda, Naumburg, Halle, Lipſk do Barlina.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Našim wjazam zahuba hrozy!

Statna roſtlinowa ſchćitarnja je teſ w Budyſchinje ſrjedźichmy wjelowu tharaſcź — mjerźe wjaſow — ſtrowiła. Tuta roſtlinowa tharaſcź pſched dwěmaj lětomaj ſ wjeſzora ſkónźaše a nałeſnjeho wjaſu w Rothenkirchach ſahubi. Khoroſcź je Němſkej ſ camju cźehnjeńſke a je teſ hižo dale Budyſchinu ſahubnje ſkutkowała.

Symptomowe znamjenja khoroſcźe: Stradna tharaſcź ſo na ſtabkowym liſću pokaſuje, potaklim woſtawa ſpjeſelka mjeńſke, ſłabſke a rědke. Kónčnje hakowy wuſchnu a ſo jako cźerwjeń ſhibna. Se ſkónźenym ſpodźiwnje wjele wulkoſchewjenatych dźiwich hakowow wuroſcźe. Nichi nahłej tharaſcźi poczina liſcźa ſwjeſelka ſo wukſcheju wobdo wjednacź a cźuſke wuſchnuć.

Pſchicźina khoroſcźe: Sa mrěcźe wjaſow ſtaj na pśim měſtnje dwaj nałaſkowaj ſamołwitaj, mjenujo hribik winowéſe mšicy (graphium ulmi) a wulki puſcźeć (Scolytus ſcolytus), kotraj wjaſowe ſchtomy ſkrenadnje nadwadnjowaſtaj.

Puſcźeć ſerje ſtoru młodych hakowow a lehnje pod ſtoru ſkonka a roſtłych hakowow. S ſeho jako dźěŕ wulkimi lehnilſchćiami ſo tuſto ſnieći a mjeſha, kiž po ſchtomje kupa, ſo mjerźetrimje. Hribik wjaſowéſe mrětwy ſuda w ſwonkownej kromje drjewa a ju ſchtomej pſchiwoh mjeſy bjerſe.

Wojowanje pśećiwo tharaſcźi: Sſhoriowy ſchtom wuhoſtich njeje mókny. Sſhorjenu ſchtom dźěrjeć wotſtrjenia ſkutny ſtoch natakńenja ſa druhe ſchtomy. Se dwaj měrjazaj móže ſuſe ſtromy wulki ſchtom bohužſnje wotſtrjeć.

Wobdźelene dźiwo wjaſow, kiž běchu ſo dyrbjałe tharaſcźe dla puſchćićeć, ma ſo na měſtno Iſtaſk. Hdyž ſe ſwěcźe a ſchtoż może powěſć derje k njemu. Driewo ſo njesmě pſchedaćź a wotedaćź. Skora ma ſo kuhom ſpaliś.

Mašebišu cźiſchćeć k temu ſ miniſterialneho taſſowa ſa ſaſke ſtatſkowne ſarjadniſtwa cźiſło 3 ſ 18. februara 1931 ſtrona 15, móže ſo na Budyſkej radnizy dóſeła wó ſtwje cźiſło ſa wobkładacź.

Kalke budu žně?

Wunoſchk ſnjow watwiſnje wośebje wot dweju faktorow, tas wot nałożenje prócy a dźěła, kiž cźłowjek kulturnym roſtlinam wěnuje a ſ druha wot wiedra, na kotreż ani naimišeńſcheho mlima nimamy, kiž ſu ſtwórił ze ſwojich naturniſich ſakonjach a Bożej pſchedwidźiwoſći.

W tutym lěcźe je wiedro pornjo poſlednimaj dwěmaj roſróſt naſchich kulturnych roſtlinow ſara ſpěchowało. Na namérnje miſu ſnu ſtédwaſche wšélke naſtrěcźa. Nihdźe niemóžachmy w ſajſchich měſtach hrošne ſelkiwki ſajſchich ſuchich lět waſkedźiwać. Tak nahromadźeńſke wiedro roſtorjowe hikła, kiž ſo na wuſchě wuſchnje próſuje, wunoſchk ſwojich polow powjetſchić. Wuſpěch pſchihotowanego ſhromadneho ſtutkowanja tuteju faktorow — mjenujo dźěła a wiedra — ſo hižo wiſchudźiwje. Wſchitke žita ſteja widźimnje lépje hač w ſamym cźaſu loniſcheho lěta a tak wuhladźeja naſcźerſchich wudźe. Wěſo je ſo rokła na bohatych polach, ale tohdy ſo ſo pſchebohacźe huſtiła pśez ſtarych bohužſchich ta a tam ſeſnuła. Tola nima to wſém ſo ſrudu ſo nowſchitkem ne wuhladaju na bohate hač nětkaſ wſchěrćeńſe, wunoſchki na lóſtjeſi póbśe na bohatych polach ſtrowu wiaru hač wurunaja.

P. Ljubjeński:

K 20 lětnemu dopominanju na wulku bitwu pola Somme

(4. pokračowanje a skóńčenje.)

Minył běše so dźeń wulkowojowanja nad rěku Sommu.

Ach kak krótka je tale sada, ale što wona wšitko praji, a tak wjele dnjow je tajkich było.

Dospołnje wučerpani ćišnje a dušownje a wopraw-dźe smjertnje sprócheni smy so wlekli bludźo wokoło cyłu nóc w jara wobšérnym a grawćowiwje rozcychowanym Denicourtskim parku.

K tomu wšemu so khětro dešćowaše. Njebjesa plakachu na človjeski hrěch a błud.

Při ranšim switanju docpěch zwonkowne keřičnowe wuběžki parka. Poldrahodźinski puć, a na 5 abo 6 hodźin běch trjebał. Najskerje sym so nětdźe ze sprócnosću zwjeł a spał. Tu na njestrašnym městnje ztkach wjele towaršow, kotříž so při małym hatku ako łuži ćisnachu a myjachu. Mějachmy tola tajki napohlad, ze skoro jedyn so druhemu bojachmy. Běch cyle khory a žiwot mje bolešo; tuž njechach so ćišćeć a myć. Towaršoju pak mi hrožachu, ze mje wobłekaneho do hatka ćisnu, z tajkim mazuchom njechachu hić. Tuž so zmužich. Stó pak zrozumi moje překwapjenje, jako spóznach, ze je přez mój nahlowak kulka šła. Kulka běše jón při hwězdźe přerazyła a zady kokardy zase wulećała. Tehdy mějachmy wšitka hišće stare kožane nahlowniki. Nětko so tak mnoho dopomnich na razne prasmjenje do hłowy pućiku při tšeleńcy.

Kaž znowa narodźeny a dźiwnje woćerstwjeny so čujach po kupjeli.

Jara pomalu, kaž ślinki šehnjechmy hišće 20 km. daloki puć do Marchain. Blizko připołdnja tam zimale zawuteli dočampachmy.

Jenož někotre dny měra běchu našemu 2. batalionej spožčene. Khětrjo jara běše so cyły batalion zeškrět. Tak někotry towaríš tu wjacy njeběše.

Polny běch dźaka k Bohu, ze běše mje tak dźiwnje wukhował.

4. septembra bu naš batalion znowa do přědka pósłany, dokelž Francowa zasy bubnowaše a nadběh za nadběhom sćědowaše. Zasakle je so wojowało wo kóždu stopu parka Denicourta.

Mi zwostachu tute bdźenja zalutowane. Bóch jara na žołdk khory a dyrbjach při bagaši wostać a z towaršom Ulichom kašče twarić. 6. septembra wječor přińdźe naš batalijon zasy wróćo. Njeběchu pak přejara škodowali. Tón raz běše to 1. batalijon jara ćežko podesło. Naši towaršoju pak też přińdźechu wšitcy na pol morwi wróćo.

W nocy wot 6. k 7. septembrej dyrbjach jako wuwotpočnjeny z dźesatnikom Türkom ze zaprahom do přědka jěć do Ablaincourta. Dyrbjachmoj tam ze kaškom po nadběhu padnjenoho batalijonoweho wjednika Baldewega. Wróćna běše to jězba. Pohonč zhubi wjacy króć móc nad konjomaj, dokelž so dróha syniu wobtrělowaše. Hejtmana Baldewega mějachu we podzemskej sanitetnicy. Dokelž pak běše hejtman Baldewej wurjadnje dołhi muž, běše kaž ¼ mótra pječkuši. Tuž jón ujamóźachmy začinić. Tehodła dyrbjach jeho nětko na dwanajćehu zady sadło dźerźeć a to ajobjo při kotwrtnej jězdźe tak jednaze. Zbožowaje pak tola wróćo přińdźechmoj.

Nazajtra 7. septembra wječor w 10 hodźinach wupušćichmy hróbnu Sommu, hdźež běše so telko krwe, też serbskeje rozlało.

Cyłu nóc kročachmy, běchmy wšitcy khori a słabi a běše to za nas žałostna strapaca.

Rano w 7 hodźinach přińdźechmy do Baltana pola St. Quentina bóle morwi hač živi. Za někotre dny so hižo znowa zasajachmy w Arconskich horach.

Somma je we mni taki dohladny začuće wo wójnje zawostajiła, zo to nikomu prajić njemóžu. Wšitke druhe wójnske nazhonjenjemi z dźesatnikom Türkom ze zaprahom do přědka jěć do Ablaincourta. Dyrbjachmoj tam ze kaškom po nadběhu padnjenoho batalijonoweho wjednika Baldewega. Wróćna běše to jězba. Pohonč zhubi wjacy króć móc nad konjomaj, dokelž so dróha syniu wobtrělowaše. Hejtmana Baldewega mějachu we podzemskej sanitetnicy. Dokelž pak běše hejtman Baldewej wurjadnje dołhi muž, běše kaž ¼ mótra pječkuši. Tuž jón ujamóźachmy začinić. Tehodła dyrbjach jeho nětko na dwanajćehu zady sadło dźerźeć a to ajobjo při kotwrtnej jězdźe tak jednaze. Zbožowaje pak tola wróćo přińdźechmoj.

Kleskawa

To je rostlina, kiž jenož na chudušchej pódže wutroby a dušche rosćeje a tuje. W bobroćiwej wutrobje njemóže tajka pianka žwoje korušchti japuschećicź. Niz w duschi, kiž wulkomnknje myšli. Jenož tam, hdźež wušti roshlad do bliskosće nusuje, hdźež maka duscha tschešku pyta a žwoju hrjadu nochje widźecź.

Kleskawa žo pschezo žnadnych a nizkich wězow mozuje, schtož druhi japka kedźbu nima a mécź njetrjeba, mozuje žo cźlowjek, na kotrehož žo chudušchka méra njehodźi. Cźim wobschérnischo a sjawnischo nchtó skutkuje, cźim bóle žo kleski ſ nim sabéraja, dokelž kleſt pschi žwojim wulkim wobsoru to wulke a žwobodne njewidźi. Jenož žnadny rolumcźk a wujéſdźene kolije žu jeho žwét. A jda žo schtó wé kak ważny, hdyž je na khabacźe žwojeho žobuczkowjeka próschk wuſlédźił ale na žwoje masane schtórnje pak njehlada.

Kleskawa nima ſrosumjenja ſa žkabosćze a njesnaje wodacźe. Najrjeńsche pschedprawo cźlowjeka, mjenujmy bratrej wodacź, je tajkej kreaturje zuſe. Kleskawa wokschewja žo na saſuudźenym a kama kiž roswólnje nad cźlowjekom, jeho njepruhowawschi a žo njepschešwedcźiwschi. Njedawa žej próży, ſa ſprawnosćzu a wérnosćzu błédźicź, ale rosſud kleskawy cźecźe ſ objesstarosćziwosćzi weho pschedžudka.

Kleſt cźéri po drohach a puczach, dże dom wot domu, cźuſchli we wschéch kutach a rózkach a schepta ſ pschedderſanej ruku. Schamawosćzá ſteji jemu na cźole a hida je pitana na jeho khorhoj. Schtóž dže tajkeho masaneho cźlowjeka ſ krutej ruku pschimnycź, hrabnje ſa ſymnej a pjeſkej rybu, kiž spěchnje do wody pyrnje a tam hakle tak prawje pahrob roshrjeba.

Je žyle jednorje, tutu njeknicźomnu pianku wukorjenicź. Trjebasch jenož nješchto wole, ſo by žwobodnemu cźlowjekej hicź dał žwój puczź, kiž žo jemu lubi. Trjebasch jenož pomyšlicź, ſo kleſti teho ponižuja, kiž ſa nimi pyta. Tohodla my wo nicžo wjsche njeſtejimy, hdyž žwojeho žobuczkowjeka ponižujemy, ale hdyž žo prózujemy, jeho ſrosumicź a lubowacź. Naſche hrěchi žu teżame, ale, jenož hinajſcheje družiny, ale njeſžu tehodla bóle wodajomne hacź hrěchi druhich. Wéſo je lokko rjeż: kamjeń bé wina, hdyž padnychmy, hacź rjeż, druhi njeje kedźbowak, hewak bé kamjeń widźecź dyrbjał. Ale mózeſche też nawopak bycź. Wéſcze by mudriſcho a rozſumniſ žo bylo, najprjedy pola žebje tſchešku pod ſchkleńzu wlacź, ale hrjadu pola bliſcheho ſamokwicź. Ale to je hiſchcze dołha noha, prjedy hacź my ſkabi cźlowjekojo tak daloko budźemy.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann poſtaci wot wječerawſcheje wutory Willija Forſterowy miſchtriſki Film „Maſurka“. Hdyž titul cźitaſch, nadźijeſch žo wěſcze filma wjeſołych, tola idźéla też wobrazow wožebitych duſchownych doživjenjow. Hdyž žebi film wobhladaſch, doživiſch wobras najhlubſcheje živjenſkeje tragiki, kotruježi khižnemu puczej maſerje, kiž ſa žwoje dźěcźo krocźi hacź k poſledńjemu wukonej a woporej. Hdyž je Willy Forſt mjelcźał wo pschihotach tuteho filma, hdyž njeſžu žo podawe do pschedwidźenja narožny cźinu, tak dyrbi kóždy jemu ſa to dźakowny bycź — pschetož tutón film w žwojim wulkotnym natwarje dyrbiſch ſam widźecź, ſo by potom ſ cźicha w žebi rosmyſlił hlubokí jeho wobſah. Kak nam ryžuja Pola Negri, Ingeborg Theek a Albrecht Schoenhals poſtawy tuteho žiwjeńſkeho wobraſa polneje tragiki, to žu ženialne wukony wumětſtwa. A też kóždy druhi hrajeř poſtiſa ſ zyłkej ſlužazym wukonjom. To je raſ film, kaiſkiž dyrbi bycź. Tu je žo dramatiſka macźiſna do filmoweho wobraſa dawa, kiž jej pschižkuſicha. Film a dźiwadło ſtaj žo tu na najwužo błižiłoj. Hdyž wjazy tajkich filmow docźakatmy, potom ſmémy to dźakneje wutroby pschiſwecź jako nowy cźaſ filmoweho wobdźélanja kaž žebi to pschejemy. To je film woprawdźitoſcźe, to je wobras boja cźlowjeka ſ wonnjmi tajnymi mozami duſchowneho žiwjenja cźlowjeka, rodźeny ſ bycźa ſe žwojim wožudom wojowazych cźlowjekow. — W pódlanſkim programje „Schleswig nad Schlelu.“ a „Kniha, a jeje naſtacźe“ widźimy.

Sport

Pruhowanje dokonjenjow w koleżaſtwje.

Njedźelu rano w 7 hodźinach žo na Wósporiſej dróſy ſoła Karolineje ſahrody pruhowanje ſa wſchitke němſke a koleżaſke ſportiſke ſnamjeſchka ſapocźa. Pschi wurjadnje pschihódnym ſportiſkim wjedrje běſche wobdźélenje wuriadnje žylne. Wobdźélnikow běche 75. S poſtajenych 14 ſkupinow žo 11 ſkupinow wujeſtdźeſche. Dokelž nékotri ſa ſtote ſnamjeſchko koleżaſkeho ſporta ſ 25 kilometrami jéſdźechu, žo tſi ſawrócźne dypk pschiprawichu, ſo by žo jéſdźerjam cźaſ ſalutowak. Tak žo ſi pschedpitane ſdalenoſcźe wo 15, 20 a 25 kilometrow pschiprawichu. Pschedpitany jéſdny cźaſ je teńorunja ſa muſtkich a žónſke wſcheſlaki. Prjedawſche najlépſche cźaſy žo pschi poſlednim wojowanju njeſžu dozpěke, wone pak žu njedźiwajo teho dobre: pola muſtkich 25 km ſa 45,44 minutow, 20 km ſa 39,12 minutow a 15 km ſa 30,20 minutow; pola žónſkich 15 km ſa 35,04 minutow. Wojowanje běſche wurjadne a jenož 2 mjes 75 wobdźélnikami ſtaj žadanje dopjelnikoj. Pschipadow a njeſbožow žo njeſta.

Nowy ſwětowy rekord we wyſokim ſkoku ſe žerdku.

Pschi amerikanſkich miſchtrſtwach, kotrež žo kóncź tydźenja w ſtadionje w New Jerſey wubédźichu, poſtaji George Varoff ſe 4,425 metrami nowy ſwětowy rekord we wyſokim ſkoku ſe žerdku. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Němſcy ſwuczowarjo ſwuczuja na Dietrich Eckhardtowym jewiſchczu.

Na Dietrich Eckhardtſkim jewiſchczu na ſtatnym ſportiſkim polu ſwuczuje němſki turnaŕ Volz na w mérje wiſazych kołach. Sady widźimy wyšoku ſwoniznu ſtatneho ſportiſkeho pola. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

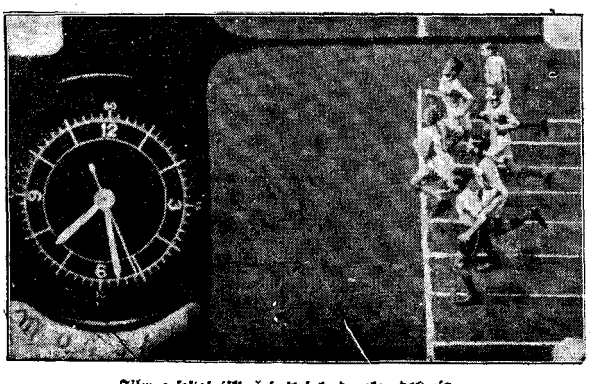

Film a ſaſtajeńſki cźaſnik jako dopołas dobrycź.

Pschi wojowanjach na ſtatnym ſportiſkim polu pschi 11. olympiſkich hrach žo najnowiſche nadobyćza techniki wužiwa, ſo bychu žo bjeſwadne reſultaty dozpěke. S elektriſkim kontaktom ja ſaſtajeńſki cźaſ a filmowy apparat ſjednocźeny. Na ſakkadźe filmoweho wobraſa a ſaſtajeńſkeho cźaſnika móža žo žyle dokładne wuſlédźi wojowa žowe wſcheſcźi. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Pokiwy pyskej a pjeru

unermeßlich trauern nimomĕry so mać rudźeše. (J. Libš).
Unfall njehoda.
ungefähr tausend do tysaca (ludźi tam bĕ).
ungehindertes Wachstum des Urwaldes njewuwjazany rós pralěsa, njehańcny rós.
unglaublich, ungemein, über alle Maßen geizig, hungrig usw. smjerć skupy, smjerć hłódny, nimo měry skupy, nanajskupiši, nanajlépši.
unglücklicherweise z njezbožom (padże koza do studnje).
unheimliche Finsternis njewjesoła ćma, žałosna, bojazna ćma atd.
Unhold jećibjel, pomora (tohodla: Pomorcy).
Unkraut verdirbt nicht njerjad ma zasaky korjeń. Njerjad so najbóle symjeni. Kopriwa ma trajacy korjeń. Zle zelo same wot so rosće. Hłohoncy nihdy njezańdu. Njewušny kostrijane pyšniši steji hač wužitne žito. Wiselne kaž šibjeńčne drjewo.
unmittelbar njeposrědny, in unmittelbarer Nähe des Bahnhofes při samym dwórnišču, u. am Heft při samych čronach, u. am Rande při samej krmje.
Unmöglichkeit, Ding der U. njemóžna wěc.
unqualifizierbar (untauglich) nikajki. Ty hólče nikajki!
Unrecht sein z njeprawom być. z njeprawom by bylo, po tychle nowinach čornuchow sudźić, Unrecht tun křiwdu činić, křiwdźić komu, skřiwdźić koho.
Unrecht Gut gedeihet nicht. Njesprawne kubło njetyje. Hrěšny pjenjez njemóže korjenja dobyć. Njesprawne kubło sprawne sobu žežerje. Njeprawy kroš dźesać prawych spózera.
„Unsere“ Unordentlichkeit Wučeŕ budźe „namaj“ (naju) njeporjadnosć porokować.
unten delka (nic: delkach).
unter. Profesor: Was stellen sie sich unter einer Brücke vor? Schüler: Wasser! Što je móst? Za čo maće móst? Što sebi pod mostom předstajośće? Wodu wězo. Wučba?
Unterbewußtsein podwědomje, podwědomjo.
Unterredung haben so rozrěčować, so rozmolwjeć z kim (nic: rozrěčenje měć).
unterrichten in etwas, Unterrich geben što wučić. Nabožina so serbskim dźěćom němski njesměła wučić.
unterrichtet, wohl informiert wobhonjeny. Nan je wo wšěm wobhonjeny.
Unterschied machen rozeznawać. Knjez rozeznawaše spodźiwnje mjez Egiptowskimi a Israelskimi.
unterwerfen pokorić lud **unterworfen** pokorjeny, unterwirfig pokorny (poniženy = demütig kaž powyšny hochmütig), w starym zakonju rěka pokorjeć so to same, štož so kłonić anbeten, a z dobrym prawom, přetož Bohu maš so pokorjeć bóle, hač so pokorjachu ludźo něhdy pohanskim kralam.
unverhofft kommen też: přińć kaž wulka woda.
unverzüglich bjez kom(u)dy, nablaku.
üppig bujny. Bujne rostliny.
Ursache. Andre Ursachen, andre Wirkungen Druhi wětřik, druhe wjedro.

Nowośće z cyłeho swěta

„Hindenburg“ je ſ Lakehurſta do Frankfobroda ja 45 a pół hodźiny pschileczał.

Powětrowa łódź „Hindenburg“, kotraž Lakehurſt 4. julija 3.41 hodźin ſrjedźno-europſkeho cźaſa wopuſcźi, hižo 6. julija 1.20 hodźin do powětroweho pschiſtawa w Frankfobrodźe n. M. pschileczi. S tym je powětrowa łódź nowy rekord ſa wobaj puczej do połnocnje Ameriki dobyła, pschetož ſa wróćozjeſlu ſ Ameriki do Němſkeje trjebaſche jenož 45 hodźinow a 39 mjenſchinow. 10. julija poleczi łódź ſ Frankfobroda žwoju 5. lětuſchu jězbu do połnocnjeje Ameriki. [illegible] na w niej ſu nětko hižo wobſadźene.

[illegible] ſamordował.

Kriminalna policija 16letneho hólcźeza ſaja, na kotrehož žo tukaſche, ſo je žwoju womku w Jenje ſamordował. Swopředka wſchu winu ſapřećiwſchi žo kónčnje tola njeſtutka wuſna. Po tym je ſwoju womku, kotraž ſ jeho planom, ſo by žobu k morju ſchła, njebé pschesjena, ſ powjaſom jadaſit a potom cźéło powěſnyć, jeho tak měnjenje ſbudźił, ſo je jebi ſtara žona žiwjenje wſała. Po njeſtutku ſamordowanja wjeſtſchu ſummu pjenjes kradny, ſo by žo mohł na puczowanje puſchcźicź.

Chińſka łódź žo podnuriła. — 60 morwych.

Na Tſchiliangu k wjeczoru wot Tſchunkinga w Szetſchuanu žo ſe 100 buddhiſtiſkimi duchownymi wobſadźena łódź podnuri. Pschi tym žo 60 duchownych ſatepi. Sbytk móžeſche žo wutkowacź.

Myſch w ſaſeju (żeleſnińſkej kſchinzy) ſnicźi 30 000 dollarow.

W Chikagu bydlazy ſpediteur N. Taglioni bé psched lětom hódnoſtki, 30 000 dollarow wucźinjaze, do bankowſkeho ſaſeja położił. Hdyž tute dny ſafes wotewri, namaka jenož hiſchcze drobne rosmlété papjerowe kuſki a roſtkate cźéło myſche, kotraž bé pschipadnje do ſaſeja pschiſchła a kotraž žo ſ kſchinzy wjazy wudobyćź njemóže, žeſche a tohodla naiſſerje ſ hłodom hódnoſtki roſtkuſowa. Taglion na to wobſtórźbu pschećiwo banzy ſapoda, pola kotrejež béſche žebi ſafes najał. Banka je žo też ſwólniwa wupraſiła, ſo położu ſchkody ſaruna, tola Taglion žebi połne ſarunanje žada, dokelž je myſch jenož ſ winy banki do ſafeja mahła pschińcź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 158 | Budyšin — Štwórtk 9. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Swětowe přistawnišćo Rhein-Main so poswjećiło

Hešyńsko-nassauski župny sjězd njemóžešče so lětsa wjacorjadnje zwołać, dokelž bě so wotpowědny wuměr wjednika župy wot wyšeho nacionalsocialistiskeho statneho rjada wotpokazał. Tuchwilu je so wjednik župy, kotryž je tež wjednik wokrjesa Darmstadt, z wjacorymi sobuzamołwitymi z wokrjesa zetkał, zo by so wo wuměnjenju wjednika župy rozmołwił. Wuslědk tuteje rozmołwy je, zo je wjednik wokrjesa Darmstadt tež wjednik župy.

Hdyž běše general lětarjow Milch je župnym nawjednikom a němskim bohatom Sprengerom nimo frontu čestnych formaziow pokročił, so hišće k městnu podachu, hdyž běše so prěnja raketa k twarjenju nowego lětanišćeja zapalała. Tu so župnemu nawjednikej wojsewi, so je so lětanišćejo dotwarilo, a so jemu liščina pilotow podpisa, w kotrejž so twar wupřipuje. Liščina so do pohladnjeho kamjenja zamurnje.

Župny nawjednik Sprenger so najprjedy wjednikej džakowaše, dokelž bjes jeho dobrocža njebudźišče ženje k natwarjenju tuteho lětanišćeja dóšło. Župny nawjednik poda pilotam wo nastacu nowego lětanišćeja a džakowaše so němskemu lětaćerstwowemu ministrej generalnemu wyšokej Göringej a wšitkim, kotřiž su na twarjenju pomhali, wotbože też dźěłacejerjam.

Statny sekretar general lětarjow Milch pichitomnych w mjenje generalneho wyšoka Göringa pohotowi. Wo nowym lětanišćeju pola Frankfurta rjekny, so je jene najwjetšich lětanišćow kwěta. S twarskim programmom so postaja, **so ma so hišće wjele zeppelinow natwarić.** General lětarjow Milch spominaše na starého generala a pionéra lětanja z powětronami Zeppelina, kiž by runje na dnju wotwjeselenja mohł swoje narodniny wotmjeć.

Mandźelska poždonka dyrbi so pryedy zwěrowanja požadać

Němski finanz. min. je z wokolnikom wudospołnjaze postajenja wo podawanju mandźelskich poždonkow wudał. Tam so hišće **tak** wotbože na to pokazuje, so ma so namjet **na** mandźelsku poždonku hižo do zwěrowanja zapodać. Stawnišćwa maju pšchi stajanju pšchipowědźenja tohorunja na to pokazać.

Finanzny minister hišće wotsjewja, so so wumělenja za podawanje poždonkow po wukazach, kiž je němski stat wudał, njesmědźa rozšěrjeć. Tak njeje dowolene, podaće mandźelske poždonki wot kubłarskeho kurza za maćerje ako wot kursa wo wothładanju cźešenkow wotwišine sćinić. Wěso so njemóže pšcheczinu tomu ničo praticź, hdyž so na pšchihódne waschnje na hódnosć a wužitnosć tutych kursow kedźbne cźini.

Štyrjoch italskich oficěrow w Abesynskej zamordowali

Italska powěsćernja „Stefani" wotsjewja, so je cźrjeda abeźynskich wojakow 30. junija w provinzy Wollega wyšeku italsku wojerišku misiju zamordowała. Wojerška misija běše 28. junija pola Lemtija z tjomi ličadłami pšchistajiła. Mišne wyšchnoscże a wobydlerjo italskich offizěrow derje pšchijachu. Wojazy, kotřiž Italczanow zamordowachu, běchu pryedy do porjadneho abeźynskeho wójska słuscheli, podźišćo pak rubjo po kraju cźahachu.

Do italskeje misije słuschachu general lětarstwa Maglioco, wyšch generalneho staba Calderini, major Locatelli, inzenér Prasso a katolski misionar pater Borella.

Powěsćernja „Stefani" powě, so su abeźynscy wojazy misiju njenadźijcy nadpadnyli. Tuta je rjekowskich wobarałe, tola podleja, dokelž běše nadpadnikow wjazy. **Jenož pater Borella samo je wukhowacz a italskim wyšchnoscźam 5. julija wo nadpadze powěsći poda.**

Italske wojerške wyschnoscże su hnydom někotre lětadła do krajiny pósłałe, do kotrejež su abeźynscy wojazy cźeknyli. Lětarjo maju so za njeskutk wjeselić.

*

Sćrjedu je so prěni wulki transport 3500 muži divisije Cavinana do Neapla pšchiwjesł. Tuta divisija běše je pšched 1½ lětom do Massawy w Eritrejskej wotwjesła. Wobydlerstwo wojakow žiwjedźenjscy witasche. Nimale w tym samym cźasu su je nowe transporty dźełacejerjow do italskeje ranscheje Afrik wotwjesłe.

Italske wikowańske wuměnjenja

Kaž Romske nowiny „Giornale d' Italia" pišaju, su je hižo sastupjerjo wschelakich sankcijowych krajow wo wobnowjenje tworowego wobkhada z Italskej prózowałe. Wschitke kraje chcedźa sajo městno wobzadźić, kiž je je jim se sankcijemi zhubito. Tu pak nowiny na wulke pschemnjenjenje pokasuja, kiž je je pšches skutkowanje sankcijow w hospodarskim žiwjenju Italskeje stało.

„Giornale d' Italia" pišche, so je nowe stejšćišćeja Italskeje w natarkim a industrialnym nastupanju, kiž je wjele kapitala žada'e a dyrbjachu je pod cźišćejcom sankcijow wutworicź, njehodźa wjazy spuschcźicź. To same płaći też wo dźělu nowych wikowarskich puczow. Schtóž chce z Italskej njesynarodny wobkhad nawjazacź, dyrbi tute nowe wobstejnoscże wobkedźowacź a sa nje rozumjenje pokazacź.

Italske knježeŕstwo so na rozrěčowanja do Brüssela přeprosyło

Belgiske knježeŕstwo je italskemu knježeŕstwu notu pósłało, z kotrejž je je Italska pschepruschuje, só by je na rozrěčowanjach dla Locarnskeho sćrěčenja w Brüsselu wobdźělila. Italske knježeŕstwo notu pruhuje. Dla njewujasnjeneho położenja w Sćrjedźozemskim morju pak italske knježeŕstwo se swojej wotmolwu hišće cźaka.

Wojerske zakročenje přećiwo Arabam bjez wuspěcha

Njedawno je Jendźelcźenjo w Palestinje wótrischo pschecźiwo Arabam zakročili. Wobeźe chcychu je je arabiscich sběrkarjow pola Nablusa sniczicź. W tamnischej horatej a skalotej krajinje Arabjo dobre thowanki namakaju.

Wječera jendźelske nowiny pišachu, **so postupowanje pschecźiwo arabiskim sběrkarjam njeje mělo wuspěcha, kiž běše je wocźakował.** Pola Nablusa ani sběrkarjow ani brónjow njenadeńdźechu, hačrunjež w tutej krajinje z polnym prawom hnězda sběrkarjow pytachu.

Hdyž pak je je jendźelscy wojazy wotkazowachu, Arabjo do nich stźelachu. To dopokazuje, so thowanki wobrónjenych sběrkarjow njeběchu wuklěbsili. Kaž je w jendźelskich nowinach pische, dyrbi je spóznacź, so **je pschecźiwjenje Arabow njeje slemiło.**

Boja je samo, so njewuspěšne zakrocźenje pola Nablusa sběrkarjow k hišćeje wótrischemu pschecźiwjenju pohnuje. W Jaffje pak je same městowe dźele spodtorhali, so Arabjo njebychu thowankow měli. W tutym městcu pak su Arabjo-wutoru sajo jendźelskich wojakow a jendźelske sarjadnistwowe twarjenja z bombami nadpadnyli.

Kriza na konferency w Montreuxu

Rosmołwa na konferency dla mórskich wužinow wo jendźelskim a ruskim namjecźe z pschemenjenju 16. stawa njeje k wunoschkej dowjedła. Wotpósłanzstwa swjetscha wosjewichu, so dyrbja je najprjedy wobhoniecź, kak sich knježerstwa w tutym padze myślachu. Sćrjedu je je pschedewschém rospominalo, kak byschtaj namjetaj na kraje skutkowałoj, kiž njeje mjes podpitarjemi sćrěčenja wo mórskich wužinach a kiž njeje zobustawy Swjatka ludow.

Jendźelcźenjo myšla, so je ruski namjet pschejara powschitkowny a zbosom pschewuskotny. Ruzjo mjenuja žadaju, so maju so mórske wužiny automatiscy samknyć, wschо jene hdźe a pod kajkimi wobstejnoscźemi wójna mudryi. Jendźelcźenjo pak chcedźa w tajkim padze Turkowstej dacź wosebudźicź.

Po srjedowotym poładźenju so wot zwjesćeneho wotpósłanzstwa słyni, so je zwjesćenje knježerstwo Litwinowej poruczyło konferenzu wopuschcźicź, jeli so je wesće zwjestcźenje zadanja dla postajenjow wo pschejedźe lódźow psches mórske wužiny sa cźaš wójny njewobkedźbuja.

Tuta powěsć je na konferenzy wulku kedźbnosć zbudźiła. Wcźera pak so nadsijachu, so je krisa hač k bliźschemu poładźenju pschewinje. So by so je stako, zu so jendźelscy a zwjesćenscy zastupjerjo srjedu popołdnju k rosrěčowanju sešli. Też turkowski a rumunski zwonkowny minister so wo dojednanje prózujetaj.

Nowy jendźelski namórnistwowy ataschej.

Jendźelski kral je jendźelskeho kapitana T. H. Troubridge wot 23. julija za namórnistwowego ataschea pola jendźelskich pólźanzstwow a wupósłanzstwow w Němskej, Danskej, Schwedskej, Norwegskej, Finskej, Estonskej, Lotyschskej, Litwje a Pólskej je žydkom w Barlinje pomjenował.

Eduard VIII. so do franzowskeje Riwiery poda.

Jendźelski pósłanz w Pariju je franzowskemu snutskownemu ministrej wo pschecźu jendźelskeho krala sdźelił, kiž chce dwě njedeli pschi franzowskim brjohu Sćrjedźozemskeho morja pschebywacź.

Kak Franzowska se sankcijemi schkodowasche.

Prjedawschi franzowski wikowarski minister Bonnet schkodu, kiž je franzowskemu wikowarstwu je sankcijow pschecźiwo Italskej nastała, na 120 miljonow frankow wobliczа.

Fabriki wobsadźeć so w Francowskej wjacy njedowola

Franzowski senat je wutoru wo napraschenju senatora a Versaillskeho měšcźanosty Haye porěčał. Haye běše so knježerstwo wopraschał, schto chce cźinicź, so by je za dźěło w sjawnych słužbach, za dźěłowu zwobodu, za bjesstrach wobydlerjow a za cźežcźownosć psched republikanskimi pschipravami rukowało.

Dźěcza rosmołwa so wuwi. Snutskowny minister w mjenje knježerstwa rjekny, so je w pschichodze wjazy njecźerpi, so je fabriki a druhe dźěłarnje wobsadźa a so je sjawny porjad na druhe waschnje wohrožuje. Na to senat z 230 hłosami pschecźiwo jenemu hłosej resolusiju pschija, z kotrejž na wědomje bjerje, so chce je knježerstwo z polnym wobkedźbowanjom republikanskich sakonjow wo sjawnym porjadu staraeź.

Franzowski snutskowny minister pschipowědźa nowe naprawy pschecźiwo wojowarskim swjatkam.

Snutskowny minister Salengro je pschipowědźił, so knježerstwo rospuschcźenym wojowarskim swjatkam dźeje njedowoli cźestne zwjatoczrjoscże psched pomnikom njeznateho wojaka wotmětwacź a wobzrědź Parila njeporjadnacźinicź. Też na narodnym zwjedźenju 14. julija knježerstwo wojerišku paradu z srěbnym błyschcźom wotměje, tola njecźerpi, so popołdnju k njeporjadnym wustupam dóńdźe. Policija je postara, so k zanemu hromadźowanju ludźi njedóńdźe a so žadyn njeměr dźeń njenyli, hdyž narod republiku cźesći.

Awstriski městokancler w Budapestu

Awstriski městokanzler a smutkowny minister Baar-Barenfels je žrjedu w automobilu do Budapesta pschijeł. Jeho wopyt žo na někotre dny wupschestrěže.

Krótko po žiwojim pschijěždže žo městokanzler s wuherskim namjetnym ministerstwom presidentom Daranyjom a je swonkownym ministrom s Kanzju rozrěčowaschе. Nowinarjam Baar-Barenfels rjekny, so žo pschi jeho pschebywanju w Budapestu tež wo powschitkownych europskich praschenjach porěči. K praschenju Habsburgskich městokanzler praji, so žo smutkowne położenje w Awstriski někotre njepscheměni.

Sčrjedu popołdnju statny wjednik admiral Horthy awstriskeho městokanzlera w audienzu pschija. Potom žo tutón na kubło horeho wuherskeho ministerskeho presidenta Gömbösa poda.

Ruski general lětarstwa wopyta Československu

Nowinarnja cježkoschowatskeho sakitanskeho ministerstwa je wutoru wjeczor wosjewiła:

Tele dny pschileczi kommandant žowjetskoruskeho lětarstwa wójskowy general Jakub Iwanowicz Alksnis we wulkim schtyrimótoratym lětadle do Prahi, so by kommandanta cježkoschowatskeje lětarstwe bróńe divisijoweho generala Fajfra na jeho wopyt saho wopytał. Generala Alksnisa pschewodżeja brigadowy general Eugen Ptuchin, major Schewjenko, inženěraj druheho rjadu Alexander Priemenko a Iwan Markow kaj tež žydom druhich wožbowbow.

Němski wupósłanz w Kopenhagenje pola danskeho krala.

Nowy němski wupósłanz w Kopenhagenje s Renth-Fink je žrjedu danskemu kralej Khrystianej X. na hrodże Christiansborgu žwoje wobkruczenjske wopisimo pschepodał. Potom tež danska kralowa němskeho wupósłanza pschija.

Dla špionaje w Sakskej žo sažudźił.

Fusstizna nowinarnja w Barlinje wosjewja: Ludowy žurd je 37letineho cježkoschowatskeho statjana Emila Storcha s Wernstadta je tydnjatarni na cżas žiwjenja sažudźił, dokelž běsche po poručnosczi wukrajnje powěcjecjeskeje službы spytał, žo wo satskich garnisonach wobhonjecz a němskeho wojaka ke krajnej pscheradże sawjesczi.

Franzowski offizěr nacże swoje wunamakanja Sowjetiskej unii pschewostajicz.

Pórdżelu běsche Henry de Kerillis w nowinach „Echo de Paris“ wudawał, so chże lětarstwowy minister ruzowanki a modeli noweje lětadłoweje kanony 23 Sowjetskej unije pschewostajicz. K tutej powěcjzi je wyschi Bellanger, kiž je w nowischim czasu wiśer kanony połepschił, sjawnje pschispomnił, so žwoje nowe plany jenož tehdy lětarstwowemu ministerstwu pschedpołoži, hdyž budże žebi wěsty, so žo jenož w franzowskej lětarskej bróni wukita.

Borah žo sa Landona sastaja.

Snaty amerikanski senator Borah, wodżazy žobustaw republikanow, kiž běsche žo sam wo kandidatstwo sa presidentske wólby prózował, wosjewja, so někto, hdyž je strona Landona wusnolika, jeń o na kózde waschnje podpjera.

Nowosće z cyłeho swěta

Khrobła strażowarka sawjery.

W Lottengrünje pola Woleschnizy w Rudnych horach motorski koleżaz do spuschczenje żelesnijskeje sawjery sajedże, pschi czimż žo tuta sdżechy. Motorski koleżaz ju podjedże, padny pak na kolijach. Strażowarka sawjery Meierowa běżesche žebi wědoma, kajke njeboże mohło žo stacz, bližazemu žo czahej napschecziwo běżesche a mózesche hischcże s cżażom czaż sadżerżecz, kotruż někotre metry psched snjeżbożenym stejo wosta. S tym bě duchapschitomna strażowarka sawjery koleżarjej żiwjenje wukhowała.

Jěżba do žmjerczе.

18 lět stara Edith Müllerez jědżesche je žwojim nawożenju na motorskim kole do Ssmólnych hór (Harza), jo by tam pschichodnju starschenu wopytała. W blischosczi Halle sawadżi pschi pschesczěhnjenju motorske koło wo cżežity cżaż, hdyż chażyche žo tutón na lěwo sawinycz. Pschi tym žo koło cżežny. Müllerez s koła padny a auto ju pschejedże. Hodżinu pozdżischo wumrě na jeżehwki sranjenjow.

Wulke powodżenje w połnócnej Italskej.

Rěka Dora Riparia je po cżežkim stiwku w krajinje wokoło Ulza s brzohow stupiła. Wulke wody dwaj mostaj motorhachu. Tež druhe rěki alpskich dołow tamneje krajiny maja wulku wodu. Sdżěła dyrbjesche wobydlerstwo žwoje statoki wopuschczicz.

Najwjetscha khorownja zyłeho žwěta žo wotewrika.

Njedawno je žo w Los Angeles najwjetscha khorownja zyłeho žwěta wotewrika. Jenož chirurgiske wotdżělenje ma 12 operazijskich žurłow. Wudawki sa wudżerżowanje khorownje lětnje 4,5 milijonow dollarow wuczinjeja. Bibliotheka, wobhahowaca 5000 iwjakow, je khorym k ruzy, konzertna městnosczi a kino žłużitej wustrowjazym sa sabawjenje. Wschе lětarstwa pschitkhadżeja ſ laboratorijow, kotrež žu žo wożebje sa tutu khorownju pschiprawike. Sa potrjebnych khorych žo darmo dawaja, na druhich sa pok płaczinu.

Burski dwór žo spalik. — 5 wo'bow žmjercz w płamjenjach namakało.

W nozy k žrjedże w burskim dworje w Monkan-ra w blischosczi Mantuy wobeń wudyri, wot kotrymż žo zyła burska žwójba žobu spalk. Pschisjemi domkeho sapalichu žo ſ hischcże njeswjeczenej płaczinu někotre drjewjane wězy. W prěnim poschłodże spjazej mandżelskaj, dwě dżeczi, 5 a 3 lět starej, a jedyn wotrocz we płamjenjach zahinuchu.

Cżežki jendżelski bombat žo swrócził. — 7 morwych.

Cżežke lětadłowe njeboło sta žo, każ žo ſ Kairu wosjewja, w pusczinje Mersa Matruch. Cżežke bombowe lětadło je tam na semju padło. Zyła wobsadka, je 7 muži wobstejaza, žo pschi tym sarase.

Amerikanski póstski minister žo na wólbne pucżowanje poda.

President Roosevelt je póstskemu ministrej Farlejej dowol bjes mšdy pschihwolił, kiž žo 1. auguszta sapocznje o do skónczenja presidentskich wólbow traje. Farley je žebi tutón dowol wuprožył, so by jako pschedżyda demokratiskeho narodneho wubjerka wólbne wojowanje sa wusnolenje Roosevelta nawjedował.

Snate žrědki pschecziwo malam.

Kóżde lěto naczinja nam mole w naschich drastowych schinjach wulku schkodu. Naschi przedownizy mějachu pschecziwo tutym schkódnikam dobre žrědki. Tak na pich. wuzikhu worjeschinowe kopjena a bolankowe kczenja, kotrež mjes wofmjane wězy abo kożuchi każ tež mjes wutkane meble tykachu. Tež lawendolowe a cżěkowe šeje abo šuchene apfelsinowe bełikki, dale ſ petrolejom abo terpentinom namaczene hadrescheja tutych njemitarlecznych hoschczi ſ drastowych schinjow a pólstrowanych meblow, teppichow atd. wuhonjeja.

Khorhoje žo lětarskim polkam w Ranschej Prusskej pschepodate.

We wobluku wojerskeje žwjatocznoscze statny sekretar general lětarjow Milch (na lěwo) w Ranschej Prusskej stejazym wotdżělam powětroweje wobory nowe khorhoje pschepoda. Na wobrazu widżimy pschepodacze khorhoje polkej na wotehnacze lětarjow (Flakregiment). (Scherl Bilderdienst, M.)

Boži wjeczor

Spisał Wjeleměr.

9] (Pokraczowanje.)

Wjeßoły? Wschak ně! Tak jara hacz běch žo na tutón domowrót pschihotował a sa nim žeđżił — moja wutroba žo njemóżesche na tym wjeßelicz. Njesawidżach towarschcam hławne domojwróczenje ſ wójny mjes tym so ja podże žamotny žo bližach mjesam wótzneje žemje — niż tehodła žo njemóżach wjeßelicz; niż žwojeje tamneje dla, kotraż bě wina na mojim sajeczu a dołhim sadżerżenju, mjes tym so žnadż doma hubich wschо žwoje najdróżschе, niż tehodła njemóżach žebi saspěwacz ani wjeßełu pěsniczku, hdyż trochach žamotny po dołhich drohach: moja duschа mje žameho wobstorżowaschе, dawaschе mi žamemu winu wschеje njemětscze a horja, kotrež mějach cżerpjecz; moje prjedawschе wotmyßlenje, Hańża spytowacz, bě dżě żórko moje srudoby! Cżehodła njepijach ji, każ ju stajnje lubuju, każ ju wěrnje lubuju, każ cżakam jeđżo na domojwróczenje! cżehodła njewoštach ani na tole waschnje sjenoczeny ſ njej, hdyż podach žo do strachow wójny? Ach jo budżich žebi tola tehdy rosmyßlił scżěwki, kiż mózesche tole sapocznje měcz, a kotrež nětk wo prawdże mějesche — běch nětk měł tola jeniczki trosch, so je mi Hańża wobkhowała dobre wopomnjecze — a schto nětk wo mni myßlesche? Mějesche mje, je-li niż sa njeßwěrneho, dha tola ja morweho, a by-li měła tak krutu wěru do mnje, so to prezne ani njewěrjesche, druheho žo njebojesche, njebě žnadż ju nusował wožud, bacz druhemu žwoju ruku, hdyż staraj starschej ju stajnje k temu honjeschtaj a jeze snapschecżenje, so žnadż mohł ja hischcże pschinicz, ji wurěczeschtaj, abo hdyż žama wo mnje wjazy njerodżesche — kajka nadżija dha mi hischcże žwosta? — Ow so budżische tola tamna kulka, tak žebi pschejach, ow so budżische moje žiwjenje pschitkrócżika; bych měł tola měr a w domisnje bychu žnadż skerje widżeli, hdże žym wostał a bych drje wobkhował dobre wopomnjecze!

W tajtich myßlach ponurjeny krocżach po tym žamym puczu, po kotrymż běch pjched dwěmaj lětomaj schok nadżije pokny do žwěta. Pohlad na domisnu, hdżež namakach wschitko hischcże pschi starym, njemóżesche je rospjerschicz, haj wone žo rosmnożiłku, hacz ke tamnej brěży stupich, do kotrejež běch tehdy wurěsał nazju mjena, kotrež nětk namakach wobrosczene a rospukane; tak dże bě tej mjes naju wutrobje stupił sły wożud, ka ju w skorje jej dżełesche wulka schkałoba — niczeho žo njenadżijach, hdyż dale dżech. Bjesdno leżesche pschedemnu a njewědżach, kak mohł jo pschekrocżicz! —

Běsche to hižo pózdnje popołdnjo rjaneje létnjeje njedżele; wschо kczěsche we wokolnosczi tak rjenje, tu a tam pschekhodżowachu žo hospodarjo, radujo žo nad derje radżenymi žitami a duż boscżesczech tež ja jeneho stareho znateho, kotryż žo wulgyschnje dżiwaschе, so žo ja wrócżam. S teho hižo mójach spósnacz, so mje tu nichtó wjazy njewocżakowaschе. Wón sticżesche mi wjeßele ruku a dżěchmoj pomaku do wjesti. Wocżach žo jeho hnydom napraschowacz sa wschěm, schtoż bě so wo wjaz podało sa cżaż mojeho sdalenja; dyrbjach tola měcz wěstoscz a bě mi lubo, wschо wot njeho sjonicz hižo prjedy, hacz domoj dórbu; pschihotował běch žo tola hižo prjedy na wschо — ale schtoż sjonich, to bě hórsche, hacz mójach wotczakowacz.

Tamny powědasche mi, so po domojwróczenju druhich wschitkich ſ wokolnosczе, nichtó dwělował njeje, so žym morwy; so je moja macz teho dla žo tak rudżiła, so je bórsy na to wumrěła. —

„Moja macz wumrěła?“ wuwolach bolosnje — a wón ſ měrom rjekny, jako by mje tróschtował: „Haj, pjched schtyrjomi njedżelemi žnuj ju pohrjebali!“ „Ach, a moje dla žy lubowana maczerka schła ſ bolosczu je žwěta?“ žałosczach, njekedżbujo na njeho: „a ja tebje rudżach, jako bych sabył na tebje“ . . . „A schto Jurjanżez Boscżi?“ sbrabach žo na dobo. jemu wschu winu pschipiśujo. „Tón je hižo dawno doma“, wotmołwi tamny temu žo dżiwaja. Sak žo na doho sa tym prasčham. „Tón pschinjese nam powěscz, so je tebje w bitwje pola D. padnycz widżał. Wój drje staj dobraj pschecżelaj byłoj? Jemu žo derje wjedże a smeje skoro kwaß. Dołho hižo khodżi sa Běłej Hańżu, a każ ludżo praja, wě žo je starym Běłku sare sniesecz. Na tebje Hańża tola njeje mohła wjazy cżakacz!“ powědasche wón pschesnje, myßlo, so mi ſ tym poskażi. Sso wě, so mi poskażi: „kłowa žo mi wjercześche pschi jeho kłowach a pjched wocżomaj žo mi pißanjesche. A hižo do diwora stupajo potracżowasche wón: „Djenża wjecżor mójesch jeju na rejach widżecz, budże žlub . . .“ Bolostnu kschik pschetorże jeho a wostajiwschi nastrózaneho stejo wobroczich žo sańo do polow.“ „Djenża budże žlub!“ Tele kłowa klinczachu mi we wuschomaj a bolosczi chżyschе mje podtłóczicz. O ja njemóżach niczo myßlicz, haj skłasnicz budżich mohł: tak cżežko leżesche to wschо na mni. Budżach bjes smykła po polach: domoj dże njemóżach hicz — wschak sjesche dom próżdny, wschak leżesche maczerka pod semju! A hdże dyrbjach žo wobroczicz?

Pschihódżech bjes teho, so bych chżył, skónczinje na parhrjebnischczo a namakach tam póbla narowcho rowa nětk tež maczerny — a na njón žo potlaknych. Maczeri stoże žwoje horzo, dołho, dołho tam kleczach w njewuprajnej snyknosczi; spominach na sańdżene cżaży, Boži wjecżor, maczerne žohnowanje, kotrež žo njedybjesche dopjelnicz — wschо widżach w duchu pjched žobu — a moja bě tenо wina. Dołho kleczach bjes troschta. A tola, cżuje blischosczi maczerneho ducha, žo tež moja wutroba bóle a bóle smérowa. Shromadżich žwoje myßle a pschemyßlach, schto bych nětk sapocżał. To bě mi wěste: wostacz tu njemóżach, hdżež mje wschо dopomnjesche na moju žamotnosczi, hdżež tak husto krawjesche moja wutroba — do dalokeho kraja dyrbjach cżahnycz, a tam sabyczą pytacz, schtoż běch tu naschonił. Běch hižo še žobu hotowy: Pschedam: nasajtra žwój wótzny dom, myßlach a wschitko, a potom hnydom cżahnu prjecz, Hańże ani njewohladawschi. A hischcże inum słożich pożleni ras wocżi na lubowane rowy, nutrnje žo modlo, a potom dżech, so žo njebych nihdy wjazy wrócził.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

W Budyšinje 9. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Pola wuskhnjeneho žtoma je žšśpjenje podarmo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0 a najwyšischa dnjowa temperatura 27 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 3 a najniżscha nózna temperatura 18 stop. cźopłoty. W druhich stronach Němskeje je žo w poslednim cźasu khětro deschcźowało. To ptaczi wožebje wo wjeczornej, połodnišcźej a ſ wulkeho dźela też wo połnóznej Němšcźi. Do naschich stron a do ranšcźeje Němskeje je žo dotal malo deschcźa ſcźahnyło. Wczera drje žo pospyta deschcźowacź, ale bźišche to jenoż krótki deschcź, kiż hišcźe proch njesmacźa. Wjedratnje pschezo saſso nowe deschcźe pschipowedaju, tiż pak žo ſwjetſcha saſso we wjeczornej a połodnišcźej Němšcźi wurudu, k nam ſnadź žo jenoż ſhwilemi krótſche njewjedra ſcźahnu. Powschitkowne njemóžemy khłódne a njeſtajne wjedro wocźakowacź. — Jutſje pjatk hłónczko 3,57 hodź. ſchadźa a žo 8,13 hodź. ſhowa. Mježacź ſhadźa jutſje wječor 10,28 hodź. a ſhowa žo dopołdnia 11,09 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Trochu khłódniſche a njeſtajne, k deſchcźej połkilene wjedro.**

*

Lipa kćěje

Hižo někotre dny dołho kśěja na naschich hažach abo alejach naſche žerbſke lipy. Miljonowe wójſka pcźołkow maja někotre wjele dźěła, ſo bychu prawje wjele khłódneho mjedu nagbérałe. Bójſtaj ſe wóſ lipy wokoło wjeczora a nócźiwamy žo, ſo ſo wjeſna mlodźina we wjeczornych hodźinach wot tuteje lipy dźěłacź njemóže. Dołho wschak tutón wjeczorny wotpocźink pod kśějacej lipu wjazy wužiwacź njebudźe. Po kraſnym Seſterſowym ſpěwje „Dźewiaty dźeń lipa kśěi, ſrjeńany kóſu tiepatajo“, ſo žitne dny hładajo pschibližuja. Hižo bźła, ſo rozći a cźejźi kśěi, ſo chila k jemu. Horze dny ſaidźenych njedźel ſu ſrjewjeniu połkłowałe. W Delanach ſu žo hižo prenje rozći ſaſnkle. Najſerſkiſi a najſpózniſchi cźaſ raſtbſh je žo pschibližił. Bóh dał, ſo by jeho wróza ſ dobrym domkhowanjom wſchich płodow też prawe žohnowanje namakała.

*

— **Wuſtajeńa w pſchedewjaczu firmy August Nowak.** Sběrka wobrazow kužiſkich wumělcow putaſche wcźera towaršichow, kotſiž mózachu krótko po 2 hodźinomaj w rjenje wupyſchenej jedźeſni pſchi wotewrjenju wuſtajeńy pschitomni bycź. W mjenje ſadźewanju wjedníkow pſchewjaczа Sprengera a dr. Heſſena ſakupowaſa wjednik pſchedewjacza dr. Diller wſchěch pſchitomnych poſtrowi a wupraſi ſwoju radoſcź na tym, ſo nóže firma August Nowak jako prěnja taſka wuſtajeńa w pſchedewjaczu ſarſadowacź. Wumělſki moleř Heinicke rěkźeſche w nadawku „Móz ſ radoſcźe“ wo wuſnamje wumětza a jeho wjeleſtronſkim a prózowpołnym dźele. Pſchi tym na ſakładze wſchelakich ſtikow pokaſa, kak dołho traje, prjedy hacź ſ njeſichmanych naczſikow wumělſki wobras wuródźe. Pokaſa też na to, ſo ma wuſtajeńa ſwjaſki nawjaſacź mjes dźěłacźerjom a wumělzom a druha, ſo by žo wſchón kicź wotſtronił. Tomu žo wobhładanje wobraſow pſchiſlamkny.

— **Schkitajcźe waſche konje pſched horzotu.** W horzych dnjach jara wjele koni na ſapawu ſahinje, hacź runjeź žo temu w nimale wſchich pſchipadach ſadźewacź da. Dawaj konjom w cźopłych dnjach huſeźiſcho a boſcź cźerſtwjeje wody. Daj ſkotej po ſylnym napinanju na khłódnych měſtnach khwilku wotpocźinnyć a po móžnoſći njerewuživat ſtół w najhorcźiſchich hodźinach dnja pſchi dźele. Spocźatk khorjenja na ſapawu jewi žo w pſchiběrażej muczności, w ſpłoſchiwym poddhladnjenju a cźeźkim dychanju. Dźiwa taſke něſchto wokkedźbujeſch, hnydom konja wupſchehń, ſtaj jeho do khłódła, lin na hłowu a na nohi cźerſtwu wodu a ſawołaj hnydom lekarja. Konje, kotrež žo w taſkim połoženje hnydom ſ dźěła njerewołnju, ſwjetſcha ſahinu.

— **Pokiwy pſchecźiwo horzoće.** Njeje pſchecźo a tóždenu móżno žo pſchi wulkej horzoće žo ſ wokhłódzajej kupjelu wocźerſtwicź. Maſch pak potrjebu, ſo žo pſched kakzdymi khłóncźnymi pruhami nětkaſ ſchfitaſch. Sa to maſch dobry, jenoż mało ſnaty hrědź, žo ſpěſchnje a bjes cźejkowſchewicź. Wuhoń hrědź rukawy a dźerž ruzy pod běžazy wodowód a to tak, ſo khłódna woda hłownu žilu treſchi. Bórzy wurjadne wocźerſtwjenje ſacźuješch. Njepij wjele wody, piwa abo druhich napojow, pſchetoż wſcho to ſaſo wupocźſchi a pſchi tym ſkerje bóle ſmužniſch. Też wužij napoj, kotrejž łacźnoſcź wopraſdźe woſtſronja njerywužiwajo jón pſchi tym we wulkich mnohoſcźach. Symny cźornjy kofej abo cźaj je pſchi tym ſara kmany. Też ſitrona, jabłukowa, limonadowa brěźża tutón ſaměr derje dopjelenja. Też ſad je w lěcźu dobry hrědź pſchecźiwo łacźnoſći.

S **Mniſchonza.** Po lětdźeſatki dołhim ſtutkowanju w ſjednocź. Budyſchkich papjernickach je nětko wotdźělowy miſtr Pětſchka na derje ſaſłuženy wotpocźink ſchół. Pětſchkej nan je ſtarobnu mjeſu hižo pſchekročił. Dźěła je pschezo w dźěłarni w Budyſchinje. Hdyž žo ſ pſchedewjaczom dźěleſche, ſo knjeſej Pětſchaju wjele cźeſcźow wopokaſa. Wožebje jeho towarſchoſo, dźěłacźerjo a dźěłacźeńki, jemu rjane dary pſchepodachu. Njedźelu popołdniu potom hiſchcźe raz wſchitku we wieſelnym kole we Mniſchonſkej piwarni dźěłenje woſwjeczſchichu. Pětſchkej nanej nječ je hiſchcźe prawje rjany wjecźor žiwjenja popschaty.

S **Bukez.** Swjedźeń tſěźow je žo pichi rjanym wjedrje a pſchi wulkim wobdźělenju wobhdleſtwa ſkónczne minył. Sobotu žo po połudnju waſchnju piwo pruhowaſche. Njedźelu ſeſtupachu žo tſělny pola towarſcha Arnoſcźi Kuckći, to bychu ſebi tam po khorhoj a ſ njej po łoniſchich hódnoſtarjow dóſchli. Wokoło 1½3 hodź. pſchicźahnychu na ſwjedźeńſke měſtno. Tu bź žo ſa ſawjeſelenje makych a wulkich poſtarało. Wjecźor běchu reje pola Stangez. Póndźelu běſche kralowiſke tſěźenje. S kralom bu Měrcźin Mejnert ſ Trjebenz, ſ marſchallomaj Max Schołta ſ Mjeſchcź a Auguſt Hübner ſ Mjeſchcź. Po łapokałanju do hamtow žo jim hódnoſtarſke ſnamjenja pſchepodachu a na to žo we wobhładze wobhdleſtwu pſchedſtajichu. Prěnje myta tſělichu ſebi Pawoł Schkoda ſ Trjebenz ſ 53 kołami na ſwjedźeńſkej tarcźi, R. Langa ſ Błoſan ſ 53 kołami na ſtejajej tarcźi a Měrcźin Mejnert ſ Trjebenz ſ 35 kołami pſchi tſělenju ſ małeho kalibra. Na tarcźi pſchi tſělenju ſ wulkeho kalibra dołta prěnje myto Auguſt Schuba ſ Wujeſka ſ 57 kołami a ſ małeho kalibra Měrcźin Mejnert ſ Trjebenz ſe 36 kołami. Póndźelu wjecźor ſwjedźeń tſělow rjany wohnjoſtroj ſkónczi.

S **Bukez.** Wjeſna ſlupna NSDAP pſchedſtaji ſchtwórtk hromadźe ſ NS-ſtromadźeńſkowm „Móz ſ radoſcźe“ wulki film: „W bubnowazym wohnju na wjecźornej fronće“. Film žo dwójcy pſchedſtaji a to popołdnju we 5 hodź. a wjecźor ½9 hodź. pola Stangez.

S **Kotez.** Kaž hižo pſched dźeſchim cźaſom tak je też njedawno wjeſnjan ſe ſuſodneje wſy wuſnyczene hnězdo ſ bażantowymi jejemi namakał. Wón jeſa hoitwinſkemu **wobhożerjej** Hajeſchej w Kotezach pſchepoda, kiż je pod kokoſch połoži. Po pjat žo wojpiet wuplacźi, pſchetoż a krótki cźaſ žo wſchě jeſa wuh'anychu. Baſanka ſpěſchnje ſa patu běhaju, kotraž žo ſwěru wo nie ſtara. Sa nekotre dny je hoitwinſki wobhożerjeſ w rewěrie wuhadźi, hdźež žo wone wodźajej bażantowej kokoſchi pſchi bada.

S **Hodźija.** Wulke dźěła na Driežźan-ko-Budyſkej ſtatnej dróży w naſchej wſy a też pſchi Spytečańſkej hatſe žo dotónczeja. Dołhi cźaſ je tu rjana liczba ludi dźěło měła. Mjeſto nadróżnych ſchtomow ſu žo ſa wo'na mjenjenje dróżi ſylne drjewjane kołiki wuzyłe. Też pobóczne puczе w tutym wotrěſku ſu žo do porjadka ſtajiſe. — 19. julija budźe ſa naſchu ſchkuliſku ameinu ſchuliſki ſwjedźeń po dołholetnej wiches'awy. Schuliſke dźěcźi žo ſa tutón ſwój ſwjedźeń hižo pilnje pſchihotuja. Nadźijomnje budźe wjedro też prawje pſchihódne.

S **Wjeleczina.** (Dobrowólnje ruku na žo ſłožił.) W nozy k wutorje je ſtebi hiſchcźe njewożenjenym młodu tudyſchi wobhdleŕ P. Gräfa žiwjenje wſał. Pſchihódje poſhże w nozy domoj a wotewrí potom w ſtarſchiſtim domje pkunowy honacź. Hdyž jeho namakachu, bźješche žo hižo ſe ſmjerczu. Wſche wojiwjeńſke połpyty běchu podarmo. Schto je jeho k ſamomordarſtwu pohnuło, njeje dotal ſnate.

S **Korſymja.** (Kokuła w hnězdacźu cźumpyłopuſchki.) W ludowych kupjelach bź ſtebi cźumpyłopuſcha w jenym ſwětłowych kaſchczikow hnězło natwariła. Kokuła, kotraž tute hnězło wužiwdźi, cźiſtu jeſka cźumpyłopuſchki ſ hnězła a połoži ſwoje jejko do njeho. Cźumpyłopuſchka je jo někto wulahnyła a ſtara žo wo maku kokułu.

S **Njeſwacźidła.** 50ětnu ſwjedźeń Njeſwacźidliſteje ſchuſe. Wſchi pſchiležnoſći 50ětneho wobſtacźa někdźiſcheje Njeſwacźidliſteje ludoweje ſchule wotmě žo ſobotu wjecźor w knjeſim hoſcźencu ſchuliſti gmejnſki wjecźor.

Kral Eduard žebi ſwoju cźełnu gardu wobhładuje.

Pola Tombermare Barracks w bliſkoſći Windſora wobhłada žebi kral Eduard VIII. ſwoju cźełnu gardu. Po paradze jechaſche kral na cźołe ſwoſcheho połka do Windſorſkeho hrodu. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 9. julija 1936.

Wcźeraſhe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 połsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,445	100 českosk. krónow	10,30
100 ſwajc. frankow	81,22	100 franc. frankow	16,44

Barlinſka burſa 8. julija 1936. Kupowaniſe pſchikaſy, kotrejž jenoż pórokło dothadźahu, njeſamóchu ſakładne měnjenje roſſudnje pſcheměnicź, dokelž kuliſa ſo ſwojich nakupjow ſdawaſche. Pornjo pſchedwcźeraſchemu pak wotdrjebjenja kurſow njeběchu pſchewulke. Też na rentowych wikach kurſy popuſchcźowachu.

Barliniſe žitne wulkowiki. Na žitnych wulkowikach je ſwucźena ſdźerżliwoſcź pſched nowymi žnjemi. We wumělewańſkich a pizowańſkich žitach ſtarych žnjow ſu jenoż małe wobroty, mjes tym ſo ſo ſ nowymi žnjemi dźiwaja na hiſchcźe njewoſjewjene nowe ſmérniży njewikowaſche. Napraſchowaniſe ſa rožku a pſchenżu je wulke, tola młyny jenoż njeradu wjeſche wurunaniſe pſchiražeji pſchiſiwoleja. Pſchenicźne a rżane muki maja njepſchemenjene wicźne połoženje. We wowżu a jecźmenju běchu mjeniſche wobkhody ſa krycźe potrjebu, dokelž pſchihódne poſtkcźenju pſchedleja. Mikowaniſe ſ najmjenſim jecźmenjom ſo njeje hiſchcźe ſapocźało.

Wcźera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźny W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožń R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jecźmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowża H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Někotre płacźiny ſ Drjedźanſkich wikow.

Huſy, ſarſane 1,40—1,50 hr., kacźki, ſarſane 1,30 hr., kury, ſtare ſarſane 90—1,10 hr., młode ſarſane 1—1,20 hr., liny 1—1,60 hr., jabłuka 20—50 pj., běrny, nowe punt 11—12 pj., ſtare 6 pj., jędźna łoboda 10 pj., zybła 15 pj., krěn 1,20 hr., kołolej 4—8 pj., běły kał 10 pj., cźerwjeny kał 30 pj., ſyrobrzity kał 10—40 pj., tomaty 28—50 pj., pětrſchilka 4 pj., hromat 20—70 pj., łórki 20—25 pj., rjerwjeń 7—10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pj.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźiny po złotej hriwnje.

	8. 7.	7. 7.		8. 7.	7. 7.
Pšeńca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jecźmień now.	—	—	módre łupiny	20,5-21,5	20,0-21,0
jecźmień, nat.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wowż	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	19,25	19,25
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hrch. Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pielnški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Einquartierung vom 25. zum 26. Juli 1936.

Die Unterbringung des Pionier-Bataillons Neiße erfolgt nicht ohne, ſondern mit Verpflegung. Da die Truppe erſt im Laufe des Nachmittags eintrifft, werden die Quartiergeber gebeten, die Mittagsmahlzeit erſt am Nachmittag zuzubereiten.

Dr. Opitz.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Freitag, den 10. Juli 1936, 14—16 Uhr für die Nrn. 5301—5550 und 1—100; Sonnaben, den 11. Juli, 8 bis 10 Uhr für die Nrn. 101—400: Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg., rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg., rohes Kalbfleiſch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Hłowny redaktor Marko Smolerſ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton, ze wobrazy Arnoſt Budiman w Budyšinje, za lokalny dźěl a pilopk, Marko Smolerſ w. Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje.

— Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaćí.

kotrež bě derje wopytany. Schulski wjednik Lorenz poda pschehlad wo wuwiczu Njeßwaczidlskeho schulstwa, kotrehoż spočatki bo 1608 ßahaja. W lěcze 1653 ßo prěnja schula natwari a jubilejske twarjenje ſ lěta 1886 ßo we Lužizy jako pschikładna schula wobhładowasche. Knjeßtwo je Njeßwaczidlsku schulu pschezo derje podyjerało. Spěwy a žiwe wobrazy a film, bajku pschedstajazy, wjeczor porjeńschu. Njedźelu dopoldnja běchu ßo w kraßnym Njeßwaczidlskim parku schulske dźěći, wschě stronine organisazije, dźěkowa słužba a wjeßne towarstwa sestupale, so bychu tu schromadnje schulsku khorhoj wošmjeczałe. Sastupujo schulskeho radu brigadoweho wjednika Unterstaba pschewjedźe wošmjeczenje rektor Hegewald. Khorhoj bě schulski wobwodowy pschedstejičer wjeßnjanoßta Bilz w mjenje gmejny darił, pschipóßnajo jeje dźěko. Też wokrjeßny wjednik Martin ſ Budyschina a knjeżerstwowy rada dr. Vater jako sastupjeř wokrjeßneho schulskeho hamta a wjeßny skupinowy wjednik Rippin ſ Njeßwaczidła natwarjaze ßłowa k młodźinje a pschitomnym rěčachu. Popoldnju běsche po 11 letach sašo prěni schulski ßwjedźeń, kotrež je ßo derje poradźił a kotrež je wošebje dźěćom wjele radoßćow a sawjeßelenjow ßobu pschinjeßł.

S **Rakez.** Njedźelu běchu ßo na tudomnym torhoschću wójnske konje k appellej ſwjedźe. S kwětkami wupyschene ßo pschihnachu. 28lětneho Hanja, kiž běsche hacź do leta 19118 pola artillerije słužił, Schescłowski bur Rjencź pschiwjedźe. Pětich ſ Holeschowskeje Dubrawki pschiwjedźe niż wjele młódźchu Lótu. Kermann ſ Kamjeneje pschiwjedźe 27lětneho konja, kiž běsche gardźinych jězdnych a husarow nošył. 30lětna Lóta a 35lětny Hans pschiczahowanychtaj ſ Holeschowa wós Handrija Pětschki. Lischakow pschiwjedźeschtaj Arnoschi Scholta-Rakezanski a Pawoł Geißler-Komorowski. Rakezan August Müller pschiwjedźe Hana ſ 28. artillerijskeho polka a August Lorz-Rakezanski pěknego ruźskeho konika. K częścži wójnskich koni běsche ßo wjele ludźi ſejchło. Pschedstyda Budyschkeho towarstwa ßa schkit ſwerjatow studijowy rada Hänsel ſ krótkimi ßłowami smyßł poczeßcenja naspominasche. Tasličkа „wójnski towarsch“, kiž tute dźewjecź koni wot nětka w konjeńzu a pschi dźele ponjeßu, dyrbi je wuſnamjenjecź a jim ſodom hnaj je schkitom. Skótny lěkař dr. Knabe w ßwojich dźakownych ßłowach podźěli, ſo je 100 000 schtrinohatych towarschow w ßwětowej wójnje padło.

Z **Wotrowa.** Runjewon zahujubjo dźěła liška w našej wsy mjez pjerizmu. Najbóle maja tamni wobsedźerjo čerpić, kiž blizko pri polach sydla. Kury du na polo won a pytaja za pieu. Za wysokim žitom łakaja njedočinkojo a wotnjesu kury na běłym dnju. Tak su jenmu burej na 40 štuk rubiłe, z cyleje wsy snadź na 100. To je z wulkej škodu. Hdyž budźe žito wotsyčene, so ćwila pomjeńši. Byrnjež bóle za nimi kedźbowali, tola so njeje poradźio, někajkeho rubjeźnika popadnyć.

Z **Wotrowa.** Stary móst, kiž so při samym hrodźišću přez kłóštrsku wodu spina, może létsa na 200lětne wobstaće zhladować. Wosrjedź wobłuka zasadzeny ćesany kamjeń nosy do so splećenej pismikaj A. R. (t. r. Augustus Rex — August kral) a ličbu 1736. Ludźo připisachu twar tutoho mosta Augustej Sylnemu, sakskemu kurwjerchej a pólskemu kralej, kiž je 1763 wumrěł. Při jězbach z Drježdźan do Pólskeje wjedźeše jeho puć přez Wotrow. Tu dyrbjachu so ludźo a skót prjedy přez rěku brodźić. Pódla mosta wjedźe dźensa hišće brod. Wulke wody a přepławjenja zadźěwachu porjadnym jězbam krala, a tuž bě nuzowany, tu móst natwarić, štož so tež w lěće 1736 sta, bjerjechu k tomu twjerde pólne kamjenje. Po ludźacym powědanju je pječa na twar we Wotrowje čakał. To pak wěrje podobne njeje, by so tu načakał twar je wěsće wjacore njedźele, snadź měsacy trał. Wysoko spina so móst nad wodami a wobsteji z dwe-

Jónu wulki postup — dźenża šmješnje ſtutkuje.

Sańdźeny tydźeń bě ßo najwjetscha němska špěchnikowa lokomotiva na wulku němsku wustajeńzu dowjesła. Wjeźera jeje prawowku, najprěńschu sastupjerku w Němskej „tak mjenowanu „Pfalz“ po šamßnym puću na wustajeńzu dowjesechu. Se ßwojim dołhim wuhenjom dźenża na naß šmješnje ſtutkuje.

(Presse-Bildzentrale, M.)

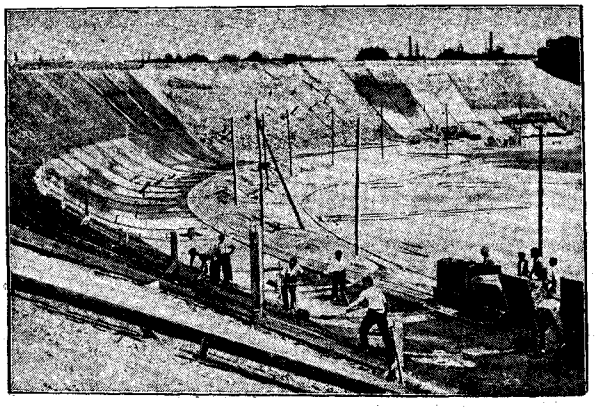

Nowe połnózne ſawinjenje na Avusowej dróży w Barlinje.

Dźěła na pschetworjenje połnózneho ſawinjenja autowe je wubědźowarſteje dróhi ßo pilnje pschewjedźeja. W tutym połnóznym ſawinjenju ſběhnje ßo dołha ſtrona hacź do 45 ſtopnjow, tak ſo móža wubědźowarske wozy je 180 km ſa hodźinu ſawinjenje wobjěcź. (Scherl Bilderdienſt, M.)

joch wobłukow, z wjetšeho a mjeńšeho. Hdyž wot horjeka na njón zhladuješ, zda so ći z jeneho być. Je jara kruće twarjeny, snadź na wěcnosć. Ani wulke wody ani lód a přepławjenja njejsu jemu zeškodźeć mohłe. Też wobłoženi stej z twjerdeho kamjenja twarjenej. Tak budźe dale stać a trać přećiwo naturskim mocam. Mohł nam wjele ze zašłych časow powědać, bychu-li kamjenje rěčałe.

Se **Stróže pola Wulkich Sdźarow.** Njedźelu kradnyschtej ßo tu dwě koleźy, kotrejž běschtej trochu dodźerżanej. Tohodla ma ßo ſa to, ſo ßo tu najjerje wo pryſt jedna. Polizajske pschepytowanja tu zyle wěsće jaßnoſcj pschinjeße.

S **Wulkich Sdźarow.** Spoczatk tutoho tydźenja je ßo tu prěnja rožka sajpka. Nětko hižo widźimy wschudże na wschěch bokach dołhe rjady ſnopowozow stejo. W nasich kónzach rožka ßo njebě lehnyła, ſłoma je jara kruta a ſtrowa a też kłoßy ßu połne a maja rjane ſtrowe ſorne.

S **Kulowa.** S luteje morakowoſcje bě njeſnaty ſtótnemu wikowarjej na Kamjenjskej dróży ſchtyrjom kolesam, kotrež w domje ſtejachu, wobruče pschekakał. Nadźijomnje ßo poradźi, tutomu njedočinkej prawje bórzy rjap porjadnje pschekłepacź.

S **Mikowa.** Po jara deſchćatej meji bě měßaz junij wo wjele khudſchi na deſchćach. Měrjeńschi hamt w Mikowje wobličži na měßaz junij wjcho hromadźe 47,1 litrow na kóžny meter. Na 12 dnjach móžachu ßo deſchcze měricź.

*

S **Drježdźan.** Cźežke ſraženje wojow nadróſneje ſ lesniży na Nowoměſchćańſkim torhoſchću. 9 ſranjenych. W nozy k ſchwórtku ſta ßo na Nowoměſchćańskim torhoſchću ſrażenje dweju wojow nadróſneje żelesniży. Ke ſraženju je najjerje dóſchło, dokeľ ßo ſpinadła jenoho woja ſapowědźichu. Wojaj běſchtaj zyle do żeleje ſtóčeznaj, a 9 wožobow dyrbjeſche ßo mjenje abo bóle cźežko ſranjenych do khorownje pschewjeſcź.

Budyske stawniske powěśće

Sſrjedu 8. julija 1936.

Narodźiłoj ſtaj ßo: 4. 7. Juliußej Jurej Walzej, brónjowemu mišchtrej, žyn. — 5. 7. Arnoschtej Waltarjej Mikanej, ſkałarſkemu pomocznikej we Wulkej Dubrawje, dźowoka.

Radio

Pjatk, 10. julija ßo ſtyknchi:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6,10 taczele. 11,40 ſa bura. 16 konzert. 19 ſnaczi pólſky kompenistojo. 20,10 dujeńſki konzert. 21,10 hłoßy ſ operettow.

Lipsk. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6,30 raňschi konzert (ſ Gdańſka). 11,45 ſa bura. 16 taczele. 18 hudźba k ſwjatokej. 19 wojeńſki konzert. 20,10 komiſka opera „Coſi fan tutte“.

Hiſchče ważne ſ dnjoweho programma. Königsberg: 20.10 wjeſorny konzert Hamburg: 20.10 ſynki ſ połnóznych krajow. Köln: 20.10 wojazy-kameradja. Frankfurt: 20.10 wulki ſabawny dwójny konzert. Stuttgart: 20.10 rjana wjeczorna hudźba. Warſchawa: 19 pólſka hudźba a khórn. Praha: 20.05 morawſke ludowe spěwy. Budapeſt: 20.30 wojeńſki konzert.

Towarstwowske powěſtniki.

Bukezy. Serbſke towarſtwo. Pschedsydstwo a dowěrniſy ſeſidu ßo pschichodnu njedźelu 12. prażnika dopoldnja ½10 hodź. pola Lubjeńſkeż. Pschistup ma też kóždy ßobustaw towarſtwa. Pschedsydstwo.

Khwaczizy. Khwaczanſke serbſke towarſtwo: Sſobustawſtwo towarſtwa ujech ßo pschihotuje hiſchcze w tutym měßazu na wurjadnu towarſtwowu ſchromadźiznu. Dźeń hiſchcze wojjewimy. Mamy ważne a wurjadne wobſamtknjenja. Pschedsydstwo.

Z. L.-S. St. Sobotu 11. julija pop. w 2 hodź. zmjeja wšitcy hrajerjo prěnju dźiwadłowu pruhu. Zetkamy so w Serbskim Domje, horjeka na žurli. Kóždy njech z dypkom přińdźe, zo njetrjebali so předoho z čakanjom komdźić. Kaž daloko je kóždemu jenotliwemu móžno, njech sebi też hižo swoju rólu derje nawuknje. Hłowny starši.

209. sakska krajna loterija

Čehnjenje 3. rjadownje pónd'elu, wutoru a srjedu 13., 14. a 15. julija 1936.

Hłowne dobyče 40,000 hr.

Losy prošu hnydom zaměnić.
Losy móža so hišće kupić.

1/10	1/5	1/2	1/1
9,—	18,—	45,—	90,—

Běrcaj ſtatneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży čo. 22
Ernſt Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45
1302

Měšćanski omnibus 1306

Pjatk
10. julija 1936 **do Drježdźan k wohnjostrojej**

na „Ptačich łukach“. Wotjědźemy 17,30 hodź. wot „Měšćanskeje zahrody“. Jězba płaći 3.— hr. 1308

Zamołwjenje zapodajże na jězbny personal abo telefon z čiſłom 2158

Kedźbu! Kołojězdni!

Wodźidła, zalejtowane 1,50 hr. Přimadła 20 pj., Spinadła 65 pj. Pedale 90 pj., Rjećazy 90 pj. Zwjena, drjewobarbne . 90 pj. Sački 25 pj., čeženošakła 50 pj. Błótoškitaki 75 pj., Rjećazne kašćiki 55 pj.

J. Schieback w Budyšinje Mužak. dr. 4
Gumije za jězd. koła we wšěch wulkosćach, też za dźěćace koła

Dom za šijace mašiny a jězdne koła

Fuhrmann

na Hornčeſkej hasy 10. Tel. 3004
ma jenož kajkostne twory. (1273)

MEBLE

a pólstrowane twory 69
poręda po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózowej hasy 15
Sym Serb!

2 raňsoſirſiskej dójnej wowcy

a boran k plahowanju, samsneje rasy, su na předań w Čemjercach čisło 6 1307

Berliner Illuſtrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

Za žonu

čapki
bluzy - ſuknje
nohajcy - košle
nócne košle
podkholowčki
spódnje šaty
płóčliwe drasty

Wšo we wulkim wubjerku!

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje :: na Serbskich hrjebjach 2

Deutz-Diesel-motory 1301

wot 4 PS a ſylniše, za ratařſtwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa

Carl Gast na Drjewowych wikach 27

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 159 | Budyšin — Pjatk 10. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zaso 176 000 njezasłužerjow mjenje

Tež w měsazu juniju je bjesdźełowosć w Němskej žiwnje wotběrała. Ličba njezasłužerjow je so wo njehdže 176 000 pomjenšiła a na konzu měsaza 1 315 000 wučinjesche. Tuto žiwne spadowanje ličby njezasłužerjow ma so čim bóle wobkedźbować, dokelž nasthonjenje wuczi, so w juniju za dźełowymi mozami swjeśicha popuščejuje.

W měsazomaj meji a juniju je so nehdže 450 000 dźełopytacych je sapisowe dźełowych hamtow słubiło. Loni w tutymaj měsazomaj jich ličba 357 000 wučinjesche. Pšichi tym ma so wobkedźbować, so je ličba njezasłužerjow kěžka pornjo lońšemu ktu hižo wo 500 000 mjenšcha a ličba nusowych dźełacerjow wo nehdže 100 000. Čim bóle so ličba njezasłužerjow pomjenšicha, čim bóle ma so kóždy wuspěch pohódnoćecy. Pšichoć pšichi nětcyšichich słuknych njezasłužerjach je pola mnohich cyežko, so so jim jich wuzkokje starosty dla dźeło da. **Dokelž ma so wjele wokrjeskow praktiny hižo jako bjes ludźi bjes dźela wobhladowacy,** so so dźełowe hamty w posledních měsazach wobeže wo krajiny prózgewale, kiž běchu hišcze wróco wostałe.

Němski zjězd filmowych dźiwadłow w Drježdźanach

Sastupjerjo němskich filmowych dźipadłow so w tutych dnjach w Drježdźanach skhadźuja. Sjězd je so wutoru wjecor s powitańskej zwjatoczno ćo wotewrił. Sćrjedu dopołdnja wotmě so w palasce měsćerjanskeje wustajerenje wulka sławna shromadźizna, kiž běsche žiwnje wopytana.

Župny nawjednik Mutschmann, Drježdźański wyschi měsćerjanosta Zörner, prezident němskeje filmowoje komory statny minister na wuslužbje profesor dr. Lehnich, němski kulturny rjadnik Hans Hinkel a statny dźiwadźelnišći direktor Hans Schlenck měrjachu sakładne pschednoschi wo kulturnym nadawku němskeho filma.

Wot 1. augusta hač do 7. septembra žanych zhromadźiznow

Němski propagandowy nawjednik naizonalsozialistiskeje strony dr. Goebbels je postajił, so so wot 1. augusta hacz do 7. septembra 1936 njesmědźa shromadźizny nazionalsozialistiskeje strony a wschěch jeje wotrjadow a pschisamknjenych swjasłow wotměcz. Pósledńja symna a wólby do němskeho sejma su žebi njesmerne napinanje nazionalsozialistiskich rěcznikow žadałe. Po olympiskich hrach, po sjězdze nazionalsozialistiskeje strony a po žnjownym dźalnym dnju budze so wot propagandistow nazionalsozialistiskeho hibanja znowa wjele zadacy. Tehodła dyrbi so jim nětkole trěbny cząs wotpo-žinka a wocerstwjenja spožicy.

Cłowne jednanje mjez Němskej a Ameriku

Kaž so s Washingtona powě, tam němske wotpósłanstwo i amerikanskim swonkownym a finanznym ministerstwom wo wobcežnych praschenjach jedna, kiž su s nowym wukasom amerikanskeho knjezerstwa nastałe. Direktor němskostaineje banki Brinkmann němske wotpósłanstwo nawjeduje. Na załadze amerikanskeho wukasa ma so wot 11. julija na wěsce němske twory pschiražne zło ktacj, dokelž němske knjezerstwo po myslli amerikanskeho knjezerstwa premije na wuwos pschilwola, kiž maju so wurunacy. Wschědnje so jedna. Jednanje budże najsterje tydzeń tracy.

Jendźelizy frontizy wojowarjo saso s Němcy wotjeli.

Wotpósłanstwo jendźelskich frontiskich wojowarjow je swoje pucowanje po Němskej skónczyło. Schwórk pschipoldnju je s Hapagskim parnikom „Newyork" do Jendźelskeje wotjeło.

Italska khłostańska ekspedicija přeciwo Abesynjanam

Dokelž su Abeżynjenjo italskich offizěrow samordowali, je abeżynski městokral marschall Graziani wobschěrnu khłostańsku ekspediziju wupołožał. Do njeje njeskuscheja lětadła. Ssamo dwě diwisiji s panzerowanymi wosami so do krajiny pósćelu, hdźež su so mordarstwa stałe. Městokral je pschikazał, so ma so bjesc wschitke žiwnosce pschećiwo sprjećiwnym Abeżynjanam postupować.

Dopisowarjo wukrajnych nowin w Romje wczerawschu powěsć agentury „Stefani" wudospołnjeja, hdyž pitaju, so je w italskich lětadłach, kiž su pola Lekemti pschistajite, 16 wožbowon pschebywało. Dopisowarjo idźeluja, so su khowani Abeżynjenjo Italczanow s dźiwjej ćeleńcu nadpadnyli, jako běchu tuchi lětadła wopuschćili. **W tutych rozprawach so žama wo 15 morwych powě, mjes kotrymiz su 13 offizěrow italskeho letarstwa a wyšokaj kolonialnaj sastojnikaj.**

Jenoj mišionarej paterej Borcelli je so poradźiło, po njesmérnych napinanjach na blischu italsku mišionsku staziju dóńcz. Abeżynjenjo su lětadła spalili a Italczanow žałostnje rosnibali.

30 Abesynjanow wotprawili

Italska ekipedizija je hižo wótre pschećiwo Abeżynjanam sakrocżiła. We wězy Abai Italczenjo 30 Abeżynjanow sajachu, kotriż su so pschi nadpadże na italskich offizěrow wobdźělili. **Sajatych hnydom k žmjerczi sadu-dźichu a wotprawichu.**

Někotre sta druhich Abeżynjinow su tehorunja sajeli, dokelž su pola nich bronje namakali. Tuchi njeběchu bronje wotedali, hačrunjež su italske wschnosce wospjet k temu namołwjale. Pytanske komanda, s tankami a panzerowanymi wosami po krajinje jěsdźa a ględźa, hdźe dychu žnadź hischcze bronje namakali, so bychu jich wobdźěrjerjow psched žud stajili.

Nadpadaj na abesynsku železnicu

Mjes Akakiom a Moggiom su pondźelu rano rubježnisce zwólby železnizu sapuscili a telefonowe a telegrafowe sćežory wobschkodźili, so bychu mohle zyrobowaj cząhaj sastajacz a wurubiz. Wotdźělenja wojerskeje garnisony w Las Addas pak su rubježnikam nadpad snjemóžnike. Wone zylu nóz wot pondźele k wutorje wojowachu. Wutoru rano su wotdźelenja czornokoschlakow a eritrejzy domorodni wojazy rubježnikam wulku schkodu naczinili a jich nusowali cżerknyć. Techniizy wojazy železnizu hnydom sazo zwuporjedźachu.

Italska porjedźeńka wukrajnych powěsćow w Abesynskej

Italska je žylnym dorasom rosbudźaze powěsće wotpołahuje, kiž su so we wukrajnu wo połoženju w Abeżynjskej rozscherjale. Tak so jako „dospołnje wopaczne" wosnamjenja, so je pschi nadpadże na italsku lětarsku mišiju w Lekemti 35 Italczanow žmjercz namakało. Tola so wésće liczby hischcze njewotsjewja. Sponi pak so, so je so nimo patera Borcalle tež hischcze lětadłowy montér j pomozu Galla-ludźi samohł wulkowacz. Galla-ludźo su mjenujcy wo italsku lětarsku mišiju prożnyli, dokelž su chcyli swoje podcżinjenje pod italske knjezerstwo wotjewicz.

Nowe njedorozumjenja w Montreuxu

Konferenza dla mórskich wuzinow w Montreuxu je schwórkt dopołdnja znowa sapocżała wo jendźelskim nacżisku wuradowacz. Pschi wažnych postajenjach dóńdże k njedorozumjenjam, wotkotrejż schtoż nastupa sażunjenje Swjatska ludow w padże, hdyž Turkowska měni, so je wójski strach nastał a dla wobthownanja komunistje sa mórske wuzinu.

Njedorozumjenje mjes Jendźelskej a Ruskej na tutej konferenzu žo w jendźelskich nowinach žylnje wobkedźbuje. Londonske nowiny „Times" žo je žadanjom Ssowjetskeje Ruskeje saderaja, kiž Franzowska podpjera. Ruska žada swobodny pschejězd psches mórske wuzinu sa swoje wójnske łódże w pschipadże wójny a žo pschi tym na franzowskoruske sreczenje sepjera. Jendźelska delegazija pak tutemu žadanju njepschihłožuje.

Tuto njedorozumjenje może k nowym wobcežnjoscjam dowjesc. Franzowska a ruska delegazija mjenujcy rasnje za to wustupujetej, so je franzowsko-ruske sreczenje potnje płaczíwe dojednanje we wobłuku wustawy Swjatka ludow. Stejiscżo jendźelskeje delegazije sda so być prenje snamjo sa to, **so Jendźelska pschećiwo franzowsko-ruskemu sreczenju stej.**

Wo pschicinach njedorozumjenjow Jendźelskeje na jenej stronje a Franzowskeje a Ruskeje na druhej stronje žo tež w franzowskich nowinach pische. Nowiny „Oeuvre" jendźelskej politiky w Montreuxu porokuja, so jej jenoj wo zažodobyeże nadknjeżstwa w Ssrjedźozemskim morju dże, hdyž je tam pschećiwo Italskej porażku poczerpiła. **Jendźelska chże žebi na kóždy pad pschećiwo Turkowskeje dobyez,** hdyž je hižo Grichiska na swoju stronu scżahnyła.

Pschi wuradżowanju wo 23. stawje jendźelskeho nacżisika, so žo pschi nowym sreczenju winowatosce podpisarjow w Swjatku ludow njesmě podóńcz, je delegazija Ssowjetskeje Ruskeje pschidacżny namjet stajiła, s kotrymž žo praschenje pschejězda zowjetskoruskich łódżow znowa rosmje. Ruska žada, so so pschejězd jeje wójnskich łódżow psches mórske wuzinu sa cząs wójny njewobmjesuje.

W poředżenju chwórtk popołdnju jendźelski sastupjeć pschećiwo tutemu namjetej wojowasche. Rumunski zwonkowny minister Titulesku jendźelskej politiky porokowasche, so wona w Genfu sa regionalne pakty wustupuje, so pak je w Montreuxu wotpokasuje.

190 milijonow puntow za jendźelske bronjenje

Pšched dleschim cząsom běchu so pschiražne wudawki sa jendźelske namórnistwo, wójsko a wojerske letarstwo pschipowědźile. Tute pschiražki su so nětkole wosjewile. Pschidawki k wudawkam sa letarstwo nehdże 10 milijonow puntow wuczinjeja. Tak so lětża zjawa nehdże 50 milijonow puntow sa letarstwo wuda. Loni wudawki sa letarstwo jenoż 25 milijonow puntow wuczinjachu. **S nowymi pschiražkami letuske shromadne wudawki sa jendźelske bronjenje nehdże 190 milijonow puntow sterlingow wuczinjeja pernjo 130 milijonam w minjenym lěcze.**

Eden na hłabosći wutroby cżerpi.

S Londona so pische, so jendźelski swonkowny minister Eden wospjet na hłabosći wutroby cżerpi. Hižo loni w haprleji, hdyž běsche so se swojeho wopyta w Moskwje, Warschawje a Barlinje wrócił, běsche Eden na hłabosći wutroby sthorił. So by so wot tuteje hłabosze wutrowił, je so Eden tydżeń na dowol podał.

W Gdańsku so hischcze jene nowiny sakasale.

Gdańscy polizejski president je němskonazionalne nowiny „Danziger Nationale Zeitung", kiž so dwójcy wob tydżeń wudawaju, na pjerc měsazow sakasał. Nowiny su wězy pisałe, kiž samóża sławny bjesstrach a porjad pschekasnyc.

Wo francowskej lětadłowej kanonje 23

Franzowski letarstwowy minister je so jara rosshorił, so je Henry de Kaillis swoje komorne naprascheńca wo wudaczu planow franzowskeje letarskeje kanony 23 do Ssowjetskeje Ruskeje w nowinach wojsewił. Dotal běsche wascheńje, so so napraschenja wo narodnym sakitanju najprjedy ministerskej radze pschedpokoja.

Letarstwowy minister Pierre Cot pschi rosrěczowanju w komornych khódźach praji, so so boji, so mója s tuteho napraschenja diplomatiske njeluboscze nastacz, a to tak, so so wo poczahach mjes Franzowskej a Ruskej „wopaczny zaczischcesz" shudża. Minister chże pjatk na napraschenje wo letadłowej kanonje 23 wotmolwicz.

Dźesać smjertnych wusudow w Litwje

Pśed litewskim pólnym sudom mějesche žo 21 wobtožowanych samotwicy. Jich winowachu, so žu pśi burskich nažynlnosćach w pólodnjowej Litwje powróśerjow dźěłali a ludźi pśesejźěwali. Dźesać burow bu žo k smjerśi sasudźi. Tamnych jadnacje wobstrožonych z khłostańcu pokhłostaju, nětkotrych hač do 15 lět. Tuch, kotśi žo k smjerśi sasudźichu, je statny president ke khłostańi na cząs žiwjenja wobhnadźił.

Tajna konferenca kommunistiskeje internacionale w Hollandskej

Kaž Hollandske nowiny pišaju, je žo pśed nětkotrymi dnjemi w hollandskim měsću Bredje tajna konferenca kommunistiskeje internacionale wotmeła. Na konferencu je žo pśiecja 60 wotpósłanzow se wšelakich krajow wobźěliło. Kaž žo pišeše, je žo na tajnej konferencu pśihotowało, z kotrymž maja žo najpśedej sarjadniske organy w statach podpyrać, potom žo revoluzionarne cźrjódła se wšěmi śědkami wutworiś, wobźaze žobustawy ludoweje fronty, kiž njesmu kommunistiske, žo wotstronjeś a stónjenje žo strajki a mjdowe wojowanja na ras sapoczeć.

Hollandske nowiny hollandskim wusnamam porokuja a wudawaju, so tutym kommunistiska konferenca dozmła njeje była znata. Nowiny „Standard" pišaju, so ma žo na tónzu septembra abo pśi spočatku oktobra nowe kommunistiske postupowanje we wjeczornej Europje wocakowaś, kiž ma žo nětdźe jako generalna pruha za žwětowu revoluziju wobhladowaś.

Njewujasnjeny nadpad w Argentinskej

Pśi želežnišćim mosće blizko Sarandiskeho dwórnišćeza w argentinskej provinzy Buenos Aires njesnaty słóšnizy bombu na želežnizu położichu. S rosbuchnjenjom bomby pak žo jenoź jene kólije lohko wobśkodźichu. Krótko pśed nadpadom běšče cząh nimo pśijěł, kiž wjele ludźi do hłowneho města Buenos Airesa wjesešče. Ludźo jěźdźachu na bankett, kiž žo k cześći provinzialneho gouverneura dr. Freiźa wotmě. Tehodla žebi swoprědka myślachu, so je žo nadpad z politiskich pśicinźinow skucźił.

*** Samordowanje italskich létarskich offizěrow w Abeśynskej.**

26. junija je w provinzy Wollega w Abeśynskej cźrjóda abeśynskich wojakow tśi italske létadła, kótrejž běchu pola Lohenti pśichwatśe, nadpadli a jich wobsadki, nětdźe 35 muži, morili. Jenoź wobžadu pśewodźaceju miljonar je žmjerći wuśekał. (Scherl Bilderdienst, M.)

Policija pak žebi myšli, so maju žo nadpadnuzy mjes kommunistami pytaś. Dr. Freska je w žywojim cząsu kommunistam satak, nětkaž policisźy dźěłaś. Argentinske wusnamośe žu ko wšěch ważnych dróhach a pśi wšěch mostach w provinzy Buenos Aires žo naiźwědomicźiśicho straźuje, dokelž žo nowych nadpadow boja.

Rosrěčowanje mjes Greiserom a Papéjom.

Diplomatiski sastupjeŕ pólskeje republiki w Gdańsku minister dr. Papée je žo k rjedu se senatowym presidentom Greiserom rosrěčował.

Kommunistiske organizazije w Awstriskej.

Kaž žo se Salźburga powe, je žo žandarmstwu w Pongauskej a Pinzgauskej krajinje poradźiło, kommunistiske organizazije wušlědźiś a wjele wožobow sajeś. W Pongauskej žu 15 a w Pinzgauskej 33 wožobow sajeli. Mjes sajatymi je wjele kommunistiskich wjednikow. Tež kommunistiskich kurěrow, kiž dyrbjachu świśi i druhimi krajemi wutworiś, žu popadnyli a žudej pśepšepedali.

Bołharski kral do Italskeje wotjěł.

Bołharski kral Boris je schiwórtk z małym pśewodom do Italskeje wotjěł. Tam budźe wón krótki cząs hósćo kralowskeje žwójby.

Mexikanska létarska bróń žo wobnowi.

Mexikanske wójnske ministerstwo je wobsamkło, so ma žo létarska bróń mexikanskeho stata wobnowiś. Ministerstwo chce sa milijon pěsow létadła kupiś. Hišo w bliźichim cząsu žo schěśej łohkich létadow a jene bombowe létadło se Sjednoźenych statow pósćelu, kiž je mexikanske knjezerstwo tam stałało.

Mexikanzy swjatkarźiś wojazy z rubježnikami wojuja.

Kaž nowiny z Guadalajary pišaju, žu swjatkarźiś wojazy bliźko Lubla La Baguera rubježnišu zwółku bili. Wóžom rubježnikow je žo morilo, mjes nimi jich nawjedowaś.

Cyrkwinske powěsće

5. njedźela po św. Trojizy, 12. pražnika 1936.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. žerbśka Boże wotkasanje, we 8 hodź. žerbśka a dop. ¼10 hodź. němska Boża žłužba: farar Kapler.

S **Budyšchina.** Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo. Shromadźišny w Budyšchine: Njedźelu wjeczor we 8 hodź. evangelizazija (inspektor Brück z Wlawna). Sšźelu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźiny. Schiwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina (farar Schneider). — Shromadźišny swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Roswodźanach (inspektor Brück z Wlawna), pop. ¼4 hodź. w Njeswačidle, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kunnwałdze, wutoru wjeczor ½9 hodź. w Rachlowje, sšedu wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje. — Hodźina sa žony: Wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semizach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórźy.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź, we 8 hodź. žerbśka Boża žłužba a dop. ¾10 hodź. w hrodowej zyrkwiczy němske kemšenje. — Sběrka za słutk lubosće we Lužicy. — Pop. w 3 hodź. w cźestnym haiku w Suborniczy němske lězne kemšenje. Posawniśi thór žobuskutkuje. (Knj. sjednoźenstwowy wothładar Peters). — Wutoru wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w pacźeriskej jistwi (knjezna Böttgerez).

S **Budyšchinka.** Rano we 8 hodź. žerbśka a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba, ¾11 hodź. dźěćźikemšenje za mjesniske dźěći.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź, we 8 hodź. žerbśke a dop. ½10 hodź. němśke kemšenje.

S **Hrodźišcźa.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź z zwjatym wotkasanjom, we 8 hodź. žerbśka a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba, ¾11 hodź. dźěćźikemšenje.

S **Huczinu.** Rano we 8 odź. žerbśka a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba.

S **Khwaciź.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź, we 8 hodź. žerbśke a dop. ½10 hodź. němśke kemšenje, wobsoź z kolektu za naschu zyrkej. Pop. w 2 hodź. kemšenje za młodźinu (rosrěčowanje). — Wumrěła: 5. julija: Emma rodź. Mětej, mandźelska žedźarja Waltaraja Bergera we Wulkej Dubrawje, 47 lět a 6 dnjom stara.

S **Kluksa.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. žerbśke kemšenje, dop. ½10 hodź. dźěćźikemšenje.

S **Kotez.** Rano ½8 hodź. němska spowědź a Boże wotkasanje z połnej liturgiju, we 8 hodź. pśedowanje (wokadny farar). Kolletka.

S **Lubje.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. žerbśke a dop. ½10 hodź. němśke kemšenje, potom dźěćźikemšenje. Sběrka.

S **Malešecz.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němśke kemšenje a dop. ½10 hodź kemšenje za młodźinu. — Wumrěła: 3. julija: Marja žwobowjena Heinrichowa, rentudostawaŕka w Malešecźach, 81 lět stara.

S **Minakała.** Rano we 8 hodź. žerbśke kemšenje (pśedowanje žo cźita). — Wumrěł: August Selz, wuměŕaŕ w Minakale, 70 lět 6 měsazow 19 dnjow stary.

S **Njeswačidła.** Rano w 7 hodź. spowědź, we 8 hodź. žerbśke a dop. ½10 hodź. němśke kemšenje. — Pop. w 3 hodź. žerbśke, w 4 hodź. němśke kemšenje we Sarěcźu. — W 3 hodź. biblijska hodźina na kaplanstwje. — Sšźedu žónśke towarstwo.

S **Rokaciź.** Rano we 8 hodź. němska Boża žłužba, dop. ½10 hodź. Boża žłužba za dźěći. Sběrka za naschu wokadu a jeje Božim dźełom.

S **Porschćiź.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź, we 8 hodź. žerbśka Boża žłužba (farar Tischer-Budyški). Sběrka za wukubłanje młodźiny w evangelsśkim-lutherskim wěrywuznaću. Dop. ½10 hodź. dźěćźikemšenje za mjesniske dźěći.

S **Rakez.** Dop. ½9 hodź. němśka spowědź, w 9 hodź. němśke kemšenje, ½11 hodź. Boża žłužba za dźěći. — Póndźelu rano w 7 hodź. rańśna nutrnosć.

Se **Sślepeho.** Dop. w 9 hodź. němśka a ½11 hodź. žerbśka Boża žłužba. Kolletka za dom dikonuhow „Bethanien" w Kreuzburgu. Pop. ½1 hodź. žerbśke a w 1 hodź. němśke Achćeźa. W 2 hodź. žerbśke dźěćźikemšenje. W 5 hodź. žerbśke Boże wotkasanje w Trjebinje. — Na žerbśkich dopokomiśkich Božich žłužbach budźe Huczinjanske žerbśke spěwne towarstwo „Serniczka" spěwaś.

S **Wóšlinku.** Rano w 7 hodź. žerbśka spowědź, we 8 hodź. žerbśke a dop. w 9 hodź. němśke kemšenje. Kolletka. Dop. ¼11 hodź. Boża žłužba w Cźišźowje. Pop. ¼4 hodź. Boża žłužba w Lěśej.

S **Wósporku.** Dop. ½10 hodź. pśedowanje, potom spowědź a Boże wotkasanje z połnej liturgiju, skóncnje dźěćźikemšenje (wokadny farar). Kolletka.

Somodźełace domjace
pśiprawy za wodu, kaž teź **pumpy**
wšěch druźin a wulkosow. Nowa
pumpa za wobsykanje zahrodow
poskića techniske a wudawkowe lśpśiny.
Zelezowy dwór Joh. **MIESSNER**
1273 w Budyšinje na Žitnych wikach

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

10] (Pokraczowanje.)

Bě hižo cźmicźka, hdyž do wšy pschlidźech, so bych poźlednju nóz we wótznym domje pschebył. Dyrbjach tehodla pryedy hischcze k schołcze, so bych shonił, kak ma žo z mojim wobsedźeństwom, a žo jeho wo radu praschał pschedawanja dla a to a tamne z nim poreczał, pryedy hacz sažo wotpuczuju. Wón mi pschepoda marcźerny testament a klucź sa domik. Dołho žo tam njesadźerżowach a prajiwźchi, so nasajtra sažo pschiidu, woteńdźech. — Bě mi tak měrno we wutrobje a podawach žo do wscheho, hdyž tak po wjesej krocźach; njemyślach, so mam domisnu tak spěšnje sažo wopuscźcźiś — bě mi to zyle wscho jene. Tu nadobo mje jescheri z mojich myślow hudźba, kotruž z korczmy žłyschach: wscho žo we mni pocźa mrowiś, hdyž sažo na wscho pomyślich — a njemóžach žo sdźerżeś, hicź tam pohladaś, so bych skradźu tola hischcze ras widźał, kotruž tak horzo lubowach, dyrnjeź žebi runje hakle snapschecźne pschedewsak: Wschak tež tole dyrbjach cźiniś, so bych wěstoś dostał. Njemóžach tola ludźazemu powjedaniu na žłowo wscho wěriś: pschetoš, schto ludźo wscho njenarěcźa! A běsche-li też nješchto wěrno — wscho sawěscze nig a k temu też ani njewědźach, schto cźazsche tamny po prawym rjez. Njedyrbjał dha na Hańźi móz widźeś, hacz je žwojej wolu žo sažy žłubi, schtož stajnje mi wutroba pschejesche, abo hacz nuczena do teho žwoli — a žnadź by žo wscho hischcze dobre cźiniś hodźiło. Wedźach drye też, so budu žo z cźeźta móz wobtknjeźeś, namakam-li wscho we prawdźe tak, kaž běch to žłyschał, ale to mje njeśmědźiśche wotdźeržowaś wot kroczele tak ważneje, kotraž móźeśche moje žhožo bycź. Pschedewsak žebi teho dla krucze, njesnaty a je-li móžno, njepytnjeny wostacź a na to kedźhowacź, a duž dźeń ź pukotazej wutrobu do korczmy a po sthadźe horje na rejwanišku łubju.

Njebojach žo, so mohł mje nješchtó spóšnacź, khiba Boscźij, kotrehož dźe chzych ko sdalowacź a pschischedischi horje, stupich po bliźko pichi sthodźe do naicźemnischeho kucźika. O kak tyschnje słojich wocźi na shromadźenu, pschewieźelu młodźinu, kiž po łubi žo wjercźesche. A hlej, schto wuzhledźich? Sslub žo tu žwjeczesche, to shonich z rěcźow pschede mnu stejazych pschihladowarjow, pokasowazych na njewěstu — ale Hańźe tam nihdże niewschładach. Kak mje to swjeseli, ani wupraji cź njemóžu. Dopomnich žo nětk też, so běch shonił wo žłubje, ale niz, wo cźejim. Padże mi kamjeń ź wutroby a wscho, myślach, je sažo dobyte; Hańźa drje tola hischcze na mnje žwominasche a by-li wo Boscźiju schto wědźeź chazka, by drje też ź nim na reiach była. Hdyž pak jeho tam widźach, pocźach sažo myślicź na to, schto bě mi nacźiniś — njemóžach jemu to wodacź a ledym žo sdźerżach, so njebych jemu to wscho do wocźow prajił, kak žo wscho we mni pocźinasche wariś. Tu da mi mój dobry duch myślicźku, so bych woteschoł — ale ja bjesbóžny njewošłuchach na tajny napominazy hłóš a swoštach dlěje.

Cźuiach žo hižo zyle wěsty a nielekšobwach wjazy tak na žo, hai sabych, so běch wot teho dnja wobnrocźeny: jeno na Hańźu myślach, na tuhazore praschenja jeje dla pytach žebi jeno wotmolwicź — a runje chzych žo pocźeź dale sa niej napraschowacź, hacź nadobo ź boka wušłyschach hłóš: „Aj, to dźe je Wacź Michał!"

Spěšnje je wobroczich a pschede mnu stejesche Sšti hajnik.

„Dołho žnym hižo na tebje hladał", riekny wón ke mni žo cźišcho, „a njemóžach žo dopomnicź, schtó móhł to bycź: a nětk widźu, so je to mój hainiki — abo žn žnadź jeho duch? Nó, nětk powědaj, hdźe žny tak dołho cźaš! Jurjanjez Boscźij derje wobtrucźuje, so je cźe padnycź widźał, ale ja to njewěrjach; budźich tola też nješto shonił, hdyž žo ja tobu n[illegible]aschowach!"

Mjes tym běchu žo wschitzy pschitomni wokoło naju stłócźili a mjes nimi pręni Boscźij; bě na nim widźecź, so hižo ma tójschto w hłowje, a duž drje bě bjes dźiwa, so pocźa, po žwojim waschnju žortujo, na mnje wołacź: „To je dyrbjała poprjanzowa kulka bycź, kotraž je tebje trjeńła!"

Mje pak to mjerśasche, so dyrbjach žo ź nim sašo trjechicź, kotrehož cźucź wjazy njemóžach, a myślo, so chze mje wuźmeńcźeź, rjeknuch jemu, pschethwataŋ ź hórkosczu: „Ty drje žo nadźał njejźeš, so cźi wjazy do pucza stupiu? Ale twoja pscherada cźi niczo pomhała njeje!"

„Kajka picherada?" wotraj wón žo roshorjo.

Ja pak rjeknych ź wěstej spokojnosczu, popschejaej jemu tu hańbu: „Njejźej dha mje ty ź wotpohladanjom w bitwje pola D. njeźwěrnje wopuschcźił?"

To bě pschewjele; pryedy hižo bjes myślow, wrjeśny wón rosstóhaŋ: „To mi wjazy njepraj!" a dyri mje pichi tym mjes wocźi.

Nětk žo też ja wjazy njewobknjejźich a hrabnywschi jeho cźišnych, dokelž běch žylnischi, po thětro wyżotim ikhodźe dele. Strózich drje žo njemałko, hdyž wón thwilku delka lezo wosta žo njehibało, potom pak ho ihrabawschi žwarjo woteńdźe; tola dach žo bórzy smerowacź wjeżołym towarschcam, kotiź jemu to pschejo hakle nětk mje witachu a zadachu, so bych jim powědał, kak je žo mi wjedło a kak žo ta wěs ź Boscźijom ma.

„Teho žo njebóh, wón cźi wjazy do pucza njeschźidźe, tajke napominanje je jemu zyle strowe!" wołachu po rjadu žo smějo.

Powědach dha jim kak bě žo mi na wójnje wjedło, schto je mje sadjerżało, a kak běchmoj žo ź Boscźijom rosbwojiłoj a hdyž skónczìwschi rjeknych: „Nó nětk budźemy sašo w hromadźe mjeżoli!" wpischahu wschitzy: „Haj, haj! nětk wjazy prjecź njepóńdźeschi!"

Běch tak wjeżoły a bjesstarostny, hdyž nětk sažy wot nich dźeń, so bych po tymle cźeźtim dnju wotpocnył. — A tola dźech do domu, hdyž mje nichtó wjazy njepowita! Kaž cźémny žo mi sdasche, so dyrbjesche bycź prózdny, so njeśmědźich tam wjazy namakacź drohu macź, hdyž pomyślich na sandźene cźažby ... mójach dha žo tu wjeżelicź? (Pokraczowanje cźeźbuje.)

W Budyšchinej 10. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Komety dołho na njebju njesteja.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7hodź. barometer 741, hygrometer plus 1 a najwyšischa dnjowa temperatura 21 stop. cyoploty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer minus 2 a najnjišcha nózna temperatura 17 stop. cyoploty. Khłódnischi powětr ſ morja je žo wczera psched wieczorom też do naschich kónczin dobył. Jeho ſetkanje ſ cyoplym powětrom je k njewjedram dowjedło. W Budyšchinej a wokolinje žo wczera psched wieczorom cześe njewjedro ſe ſtiwkojtym deſchczom rospuschczeſ a nam dawno požadanu wlóžnotu pschinjeſe. Swopródka ſmějeny nětko trochu njewobſtajniſche wjedro, ſ khwilemi ſu też hiſchcze deſchcze nóſne. — Jutſje žobotu ſłónczko 3,58 hodź. ſkhadźa a žo 8,12 hodź. khowa. — Měſacžk ſkhadźa jutſje wjeczor 10,50 hodźin a khowa žo pschipołdnju 12,30 hodź. Měſacžk ſaſtupi jutſje do poſlednjeho bertlika.

— **Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchu žobotu: Khłódne a trochu njeſtajne wjedro.**

*

— **Cześe njewjedro nad Łužizu.** Hižo wjazy dnjow mějachmy njeſwuczenu horzotu a tłóczazu tuſnotu. We wjeſchich rózkach ſtejachu njewjedra na njebju. Hałe wczera popołdnju po 5 hodźinach žo njebjo ſ cźemnymi mróczelemi ſawali, pschezo wjetſcha běſche cźma a kóždy liſcheſche ſ cześim njewjedrom. Po krótkim móznym wichoru žo ſ wjeczora njewjedro pschihna a pſches pół hodźiny liſeſche žo deſchcź ſczurami. Błyſk wjazy krócź dyri, tola dotal njemóžachmy ſwěſcźicź, hacź je něhdźe ſchkody naczinił. Pinzy běchu niž jenož we hłubje leżazych, ale też na horka leżazych ſtatokach bórſy ſ wodu póczrjene. We Budyšchinje dyrbjeſche wohnjowa wobora wjazy krócź ſ nuſy pomhacź. Na Boži deſchcźik ſmy dołho cźakali a nimo mjeńſchich ſchkodow, kotruž je tu a tam ſnadź ſliwk naczinił, drje je wichudźe jara wužitny był.

— S **Michałſteje wožady w Budyšchinje.** „Farariej Tiſcherej pſchi Michałſkej zyrkwi je zyrkwinſka wyſchnoſej dowolila, ſo na Michała na wotpočink dźe, dokelž žu jeho ſłužbne lěta dopjelnjene. Na jeho měſtno je zyrkwinſke ſaſtupjerſtwo jenohłóſnje farariu Kapleria, kotryž je hižo wot lěta 1927 pschi Michałſkej zyrkwi ſkutkował, wuſwolilo. Farař Tiſcher je wot 17. hodownika 1899 hacź do 1. winowza 1926 ſ kapłanom a wot 1. winowza 1926 žem ſ fararjom był, tak ſo je ſwoje zwle duchowne ſaſtojniſtwo pschi jenej zyrkwi wukonjał. Dokelž na 4 bratrow a 2 ſotſje w Drježdźanach a też rowny ſwojich wótzow tam, dźe do Drježdźan cźahnyeſ. Knjes farař Wylem Tiſcher je žo narodźił 7. oktobra 1871 wot němſkeju ſtarſchejru w Mješchicach pod Cźornobohom, hdźež **jimaj cźane, nětdy** Poniches, dźenża Meldźiz kubło ſłuſchiſche. Hdyž běſche Wylem Tiſcher ſwoje theologiſke pruſowanje w Lipiku khwalobnje wobſtał, ſłužeſche najprjedy kóto pola wojakow a potom ſaſtupi do ſaſſkeho ſaſtojniſtwa, najprjedy kóto jako pomocnik w Burkezach, potom jako 2. farař pschi zyrkwi ſwjateho Michała w Budyšchinje a po wuſłužbje fararja Njedy jako prěni farař powołany ſ bożwru zyleje wožadu. Hacźrunjeſ je farař Tiſcheſ rodźeny Němz a ſwój narod lubuje ſ zyleſ ſwojej duſchu, je tola też wutrobu měſ za naſch ſerbſki lud a ſtajnje. ſ nim ſprawnje a derje měnił. Jako wožebite ſnamjo ſwojeje luboſeje pak je naſchemu ludej darił rjanu knihu, — kotruž je wo hróſnych cźaſach tłizeczileſtneje wójny piſał a wudał pod napiſmom: „Wulka wójna wo wéru 1618 hacź 1648, wožebje, kak je Łužizu ſpuſczeła“. Njemóžemy hinak hacź ſ jeho pschedběžkowom tuhdy podacej pichecźelniwe ſłowa, ſ kotrymiž na naſch narod ſpomina a kotreż najlépje ſwědcźa wo nadobnoſeji jeho duſche: „Nochzu wrěcź, ſo ſym a woſtanu Němz. Nichtó njemóže pschecźiwo Bohu. Chzu ſo pak tebi, lubowany ſerbſki ludo, ſa wſchitko podjakowacź, ſchtož ſym w tamnych lětach, hdyž duſcha roſcze kaž ſchtomik ſe ſwojeje ſemje, ſ twojeje pobožneje ludoweje duſche cźerpał. Sčym ſe ſwojeje duſche cźerpał. Cźerpam žebi hiſchcze. Mam ſwoje korjenje mjes Sserbami pod Cźornobohom, a luboſcź k Łužizy mi njeje jenož luboſcź k horam a honam, ale też k ludźom.“ Bóh Knjes pak je ſwojej miłoſeju knjeſa fararja Tiſcherja wutyl. Sčmy pichezwědżeni, ſo też na derje ſaſtużenym wotpočinku w Drježdźanach na naſ Sserbow njeſabudże.

— **Smużowanje dobrowólneje wohnjoweje wobory.** Sſrjedu wjeczor bě tudyſcha wohnjowa wobora ſe wſchěmi 4 kompanijemi a motorſtimi cźahami naſtupiła a cźehnjeſche pschez i hudźbu pod wjedniſtwom ſaſtupowazeho kommandanty Pěſchki na iſelnit, hdźež ju wopalny direktor Görling wożćakowaſche. 3. a 4. kompanija dźěſaſchej na wurunanſkich dźěłach na iſelnitu a 1. a 2. ſmużowaſchej pokhodowe ſmużowanja. Pschi tym woborowa hudźba piſtaſche. Pschichodne ſmużowanje budźe ſchtwórtſt 16. julija.

— **Porjedźenka:** W druhim dopiſu ſ Wotrowa na rěkacź: Ludźo pichipiłacźu ſwar tuteho mſta Augusteſ Sſylnemu, ſaſkſemu kurwjerchej a pólſkemu kralej, kiž je 1733 (niž 1763) wumrěł.

— **Na ſławne dapominanje finanzneho hamta** ſo hamtſkim dźełu dźeńſnjiſcheho cźiſła ſo ſ tutym wožebje pokaſuje. Finanzny hamt napomina, ſo buchu napłacźenja wobrotowego dawka měſacźni a ſchtwórcźi. łétni płacźerjo 10. julija 1936 ſaptacźili. Na cźaſowe ſcźehnki ſakonidźenja žo też na tutym měſtnie pokaſuje.

S **Libuchowa.** Sſrjedu rano w 6 hodź. naſtróżachu žo młode konje hoſcźenzarja Mitreitera ſornow, kotreż psched ſapſchahom ſe žita wulecźachu. Konje ſahrabowachu a běžachu, ſchtož mózachu, ſ połnym wosom piſy do wſy, pohoncza konz žobu wlecźo, kotryž žo pſches hromadu kamjeni cźiſny, tak ſo žebi do khowy wulku ranu nabi. Pschi ſawinjenju do wſy žo wós powrócźi, tak, ſo mózachu ludźo konjow ſměrowacź. Hrybom ſawołana łékarka, dr. J. Lukaſchowa ſ Makeho Wjelkowa, dyrbjeſche pohoncźej ranu ſaſchicź. Pohoncź dyrbi nětkotre dny we łožu leżo žo hładacź.

S **Budeſtecz.** (Stawniſke powěſcźe.) Narodźiłej ſtej ſo: 2. 7. Njemandźelſka dźowka. — 6. 7. Albrechtej Willijej Klauberrej we Wulkich Debſzecach, dźowka. — Pschipowědźili ſu ſo: 2. 7. Erich Waltar Jokuſch, feldwebl w Grimmje a Auguſta Charlotta Kalauchez, domjaza dźowka w Budeſtecach. — 6. 7. Alwin Reinhold Wjazka, wobhdźeź mlokarnje w Budeſtecach-Hajnizach a Emilia Hildegarda Jeremiażez, domjaza dźowka tam. — 8. 7. Ludwig Anſgar Ernſt, wurcźeſ w Schěrachowje a Elly Helena Schubertez, pomoznja w Budeſtecach-Hajnizach. — Swórnowaloj ſtaj ſo: Arnoſcht Pawoł Valentin, wojnaſ w Mniſchońzu-Cźornych Nožlizach a Meta Margareta Henkez, domjaza dźowka w Mniſchońzu-Cźornych Nožlizach.

S **Pomorz.** Sſrjedu wumrě nadobo 73 lět ſtara Madlena Junkerowa rodź. Greulichez, ſwérna dźěłacźerka na Pomorcźanſkim rycźerſtwle. Pſches 50 lět dołho bě ſwoje dźěłowe mozy rycźerſtwu wěnowała a bu w lěſe 1932 je ſaſtużonym ſichłam wuſnamjenjena. Boża ruca ſa dźěłapołnemu ſiwjenju kónz cźiniła. Zyłu ſwójbu to cźeſko potrjechi, dokelž hacź do poſlednjeho wokmika je ſo ſwéru wo nju ſtarała. Też je luboſcźiwje ſwojeho muża, kotryž na thoroloju leži, hładała.

S **Lubija.** (Pſched cźaſ cźiſnyſ.) 29 lět ſtary Zitawſki wobydleŕ ſo ſrjedu pſched cźaſ na Lubijſko-Sſorjeſtej cźarje cźiſny. Młody muž bě na měſcze morwy. Schto je jeho k tomu pohnuło, ſo je do ſmjercze ſchoł, njeje ſnate.

S **Njeſwaczidła.** Swjetſchena Njeſwaczidźiſka gmejna dźe pod wjednifſtwom ſwojeho wjeſnjanſkeho Bilka někotre nuſne nadobne dźěła wukonjeſcź. Hižo je ſo ſkótro ſaniedrodźeny dźeł dróhi pſchi dwórniſchczu ſwuporjedźał. Nětko ma ſo dźeł dróhi pſchi pohrjebniſchczu blizko dwórniſchcźa ſwuporjedźeſcź. Hižo dołho ſanjerodźeny puć ſ Holeſchowſkeje Dubrawy do Khańowa ma ſo tehorunja ſwuporjedźiſcź. S dyrbjenſkimi hodźinami wjeſnjanow nět ſo puć roſſchěricź a nimo teho maja ſo pichěrowy wutwaricź. Dróha ma ſo ſe ſłowcźinami wobhładźicź, ſ kotrychž wunoſchka maja ſo podſtawe wuporjedźenja dróhi ſapacźicź. Na ſtatnej dróſy do Bóſchcźa ma ſo nětdźe 600 metrow dołhi dźeł pleſtrowacź. Też je ſo wobſtaroło, ſo ſo motorſki wóz ſa wohnjowu woboru kupi, dokelž dotal na tudyſcha wobora jenoż muſſtwowy wós, kotryž dyrbja konje cźahnyeź.

Z Kukowa. Na wſě 18 lět je Marja Forchec, rodź. z Banec pola Baćona, Rachelic ſwójbje w Pančicach a Janskej kupjeli z njewšědnej ſwěru ſłużiła. Runje na jeje kwaſnym dnju — wutoru 7. julija, — hdyž ſwojemu mandźelſkemu Korli Ansorgej pred wottarjom ruku na wěcne zawda, bu ſwérna ſłużobna wulcyšnje pocześena. W pritomnoſci prěiwnych a mnohich hoſći prepoda ji młoda knjeni Rachelowa wo mjenje ſwojeje ſwójby rjane cześtne wopiſmo, kraſnje zaſkleńcowane, z přihódnymi a dźaknymi ſłowami w Janskej kupjeli. Při kofejowej tafli knjeżeše někotre hodźinki wjeſele a radoſć pola wšěch přitomnych nad zdobnym wuzamjenjenjom.

S **Kamjenza.** Pſchi njewjedrje dyri błyſk do domſkeho Johnoweje w Hlinzu (Cunnersdorf) a tam wulku ſchkodu naczini. Symne dyrjenje ſnicji elektriſke powodu, wutłóci wokna a roſbi kuchiſku nadobu. Wobmjetk twarjenja ſu wottorhny a ſo někotre metry daloko ſmjeta.

S **Klétneho.** Nalutowarńja a wupołczowarńja we Klétnom měſeſche njedźelu pola Lorzeż ſwoju generalnu ſhromadźiſnu, ke kotrejž bě žo 90 ſobuſtawow a něchto hoſcźi ſeſchło. Po rospramje pſchedźydy pschednjeju banzonu pſchedſteſiceźer Dierig ſe Sſorjelza bi-

Hospodarski rozhlad

Pjatk 10. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,44	100 čěskosł. krónow	10,50
100 šwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,435

Barlinſka kurʼa 9. julija 1396. Pſchi wczerawſchim małym wobroce na burſy, kotryž žo na nakupjenje a też na pſchedacźe ſkoro runomérnje rosdźěli, njemóžeſche žo jaſna tendenza wumjeźcź. Sakładne ménjenje woſta rak dale pſchecźeſne, wožebje dokelž žo ſwěſcźenja dr. Schachta wo ſpokojazym wupiſowanju na nowu ſtatnu požczonku pſchihódnje pokhodźowachu. Kaž hacź dotal žu wožebje montanowe hódnoty wobkedźbowane, ſ nich ſaſo na prěnim měſtnje Vereinigte Stahlwerke. Na rentowych wikach kurſy dale ſ wjetſcheho dźěła wotdrjebjowachu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na poſticzenſkich a wotbytnowych pomérach na Barlinſkich wulkowikach njeje žo niczo pſchemeniło, tak ſo wſki jara mérny wobras poſticzachu. Po wosiewjenju naprawow a krutnych płacźiſnow ſa nowe žitne hoſpodarſke lěto, kotreż ſo hiſchcze tutón tydźeń wocźakuja, liczi ſo ſ wožiwjenjom wobkhoda. Khlébowe žita, dałoko ſo poſticzeja, namakaju kunzow, tola napraſchowanje mknewe njeje jara nuſne. We wſchelakich kónczinach je ſo hižo le ſpuczenjom rožki ſapoczało. Na wikach ſ pizowanſkimi žitami njeſbu ſo možnoſcze ſwužitkowanja pſchemeniłe. Poſticzenja nowcho ſymſkeho jecźmienja ſ tydźom dnjom pſchibéraja, tola k wjetſchim wotſamknjenjam njedóſdźechu, dokelž poſtajenja wo płacźinach hiſchcze njeſbu ſnate. Wowſ a pizowanſki jecźmień ſo ſa hnydomne dodacze kupuje. Muki maja mérne wiki ſa krycze běžneje potrjeby.

Wožera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožk R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jecźmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Lubiju.

Pſchenża 10,25 hr., rožk 8,60 hr., jecźmień, nal. 8,90—9,40 hr., naſ. 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., bérnu 6,56 hacź 7,95 hr., žyno 2,25—2,60 hr., ſkoma 1,20 hr., pſchenicźna muka 17,10 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pſchenicźne wotruby 6,85—7,15 hr., rżane wotruby 6,20 hacź 6,50 hr., butra 75 pj., jeja 8 pj., twaroh 20 pj., běły kał 10 pj., cźerwjeny kał 25 pj., karoty 15 pj., jedźna loboda 15 pj., ſrjedrožty kał 10—25 pj., kórabi 6—8 pj., poreje 25 pj., kórki 20—25 pj., kitaty kał 22 pj., zybła 10—15 pj., buny 35—40 pj., tomaty 28—30 pj., ſołotej 4—5 pj., rjemjeń 10 pj., radiſki 8 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 10,35 hr., rožk 8,80 hr., jecźmień, nal. 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., pſchenicźna muka 18,35—21 hr. rżana muka 12,50—12,50 hr., pſchenicźne wotruby 6,50 hacź 7 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., žyno, ſtare 4 hacź 4,50 hr., nowe 1,80—2 hr., ſkoma 1,50—1,75 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., proſzata 13—23 hr., huby, młode 5—6 hr., běły kał 10 hr., jedźna loboda 15 pj., rjemjeń 6 pj., zybła 13 pj., ſołotej 5 pj., kórki 15—22 pj., radiſki 5 pj., rietkej 6 pj.

Wiki we Khocźebuſu.

Mjaſo, howjaſe, 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., ſkopjaze 80—1 hr., ſwinjaze 70—90 pj., twaroh 25 pj., łoſoz woliſ 1,50 hr., liny 1—1,40 hr., ſchcźuki 1 hr., hołbje, młode, ſcht. 40—90 pj., kury, žiwe punt 50—60 pj., ſkapony, žiwe 40 pj., kórki 30 pj., kólrabi 10—15 pj., morchej 15 pj., rjemjeń 9 pj., kozmacźki 20 pj., ſrjedrožty kał 30—50 pj., běły kał 15 pj., wirſinowy kał 15 pj., buny, ſelene 20 pj., ſołotej 5—10 pj., měrnik 20 pj., krěn 60 pj., radiſki 7 pj., zybła 10—15 pj., truſkalzy 30—35 pj., jabłuka 40—60 pj., ſmorze 65 pj.

Drježdźanſke ſłótne wiki.

Sswini bě žo mało pſchihnało, dożhachu pak ſa potrjebu a žo pſchidźelowachu. Cźelata mějachu ſrěni wobſthod a mózachu žo po něcźim pſchedacź. Pſchihnatych 33 ſchtuk howjaſeho ſłotu žo pomérnje rosdźěli.

Płacźizny rěznego ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

6. julija 1936 Płacźizny po centnarju a hriwnach

Skótne druzſny a woznamjenjenjo:

Cźelata: 626

Najlépše kormjene cźelata wol cyca	63 - 68
Srédnje kormjene cźelata wol cyca	53 62
Snadnje wuwite	46—52
Najſpatniše	—

Swinje: 284

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cźežke	55
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kgs cźežke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cźežke	50
Mjaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźizny po złotej hriwnje.

	9. 7.	8. 7.		9. 7.	8. 7.
Pšeńca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jecźmjeń now.	—	—	módre łupiny	20,5-21,5	20,0-21,0
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wowſ	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rapa. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,65	27,65	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	bérnj. kruſki	19,30	19,25
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		
lene ſymjo	—	—	wowſna „		
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječa „		

Płacźizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacźizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płacźizna za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płacźizna za wowſ za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłoh Marko Smolerʼ w Budyšinje a za nawóſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ciſk dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna liſcina ſ. 5 płaći.

lanzu sa lěto 1935. Nakutowańki w dalšim wobkhadnym lěcze wo 30 000 hr. stupichu a muczinjeja nětko 200 000 hr. Dohnjtki danje a tworowemu wobkhodu žo sa wotpišu wužichu. Postkadnja je strowa a lětwidna. Spomnjecza hódne je, so je žebi druzjtwo loni žnitwy rjedźazu maschinu kupiło, kotraž je žo jara derje wupruhowała. Což žo wobsamknu, so maja žo w pschichodźe což tym, kiž žobustawny pschedwobacowacź. Kredity pak maja žo jenož žobustawam poskiczeć. Pschi nowowólbach wuswolichu žo šaže dotalne žobustawny pschedsydstwa a dohladowarskeje rady. Po tym bě hišcze pschednoschk wjednika Shorjelzkeje tworowele zentrale.

S **Klětneho.** Zalotne njewjedro rospuschczi žo tu wczera wjecor wokolo 6 hodź. kotrež nimale 84 hodźiny dołho trajesche. Wono bě z cźežkim stiwkom a se zyxhnowazym wichorom sledneczene. Wlyk wjazy krócź dyri. Sa krótki czaš běchu šahrody a pola jěsorej podobne. Dwarjenja a bydlenja wjele schkody poczerpachu. Też žadowe schtomy pschi wichoru czerpachu. Zitne pola žu kaž swalzowane. Hacź žu wichory tež w lěžach schkody naczinile, dyrbi žo hišcze šwětczicź.

S **Khrježec.** W nalschich lěsach je stwjelza holanskich jahodow pschekasanź nadpadnuł, tak so selene kopjeschka po nětčim šahinu. Jahody šame pod tym njeczerpja.

S **Niskeje.** Dźěkowy hamt w Niskej je sa mězaj julij nowe kontrolkomaze cźahy poštajił a to kóždy schtwórtk w Niskej wot 9 do 9.30 hodźin a w Nječźizach wot 7.30 do 8 hodźin, w Mikowje wot 9 do 9.30 hodźin a w Kamjentnej Wolschinach wot 10 do 10.15 hodźin.

Se **Sleho Komorowa.** Hitlerski hólcźec Erich Fiebiger, kiž bě 5 hólzow a 2 holzy satepjenu wukhował, je žo s prošdninoweho lěhwa we Westerlandze s kětadłom do Barlina dowjesł, so by wot wjednika złoty cźasnik a wobras sa jeho smužite skutki jako dar dostał. Když budźe 18 lět stary, ma žo jemu wukhowarska medajlka spožcźicź.

Z Łužicy

S **Worjakeje.** W kupjelach žo s Božej rucku saiak. 9 lět stary Wilfried Schniebs z Habrachcźiz, kotryž pola dźěda a wowki na wopnece pschebywasche, žo póndźelu pschi kupanju w gmejnskich kupjelach satepi. Hólcźeza je Boža ruczka sajała.

S **Wjasońzy.** Na drózy z Budyschina do Wjasońzy sajędże je 4 wožobami wobžadzeny auto z wulkej mozu do nadróžneho schtoma. Wóz žo wobwjetrny a žo potom cźežko wobschkodzeny do pschérowa wali. Wschitcy žobupucźowazy buchu pschi tym sranjeni.

S **Habrachcźiz.** Koleśarka sajędże tu do ratarja, kotryž kožu je schkitanikej naprawu njeśesche. Ratař žo pschi tym swjese a pschi tym žo schkitanicka naprawa puschcźi. Tuž jemu koša thětro ruku rozrěła. Nimo toho žebi muž mosny stschaže. Snjesboženo do thorownje dowjesechu.

Se **Zitawy.** (Pczołki dźěcźo nadpadle.) W Gießmannsdorfje bě 2 lěcze stary žynk wucźerja Bruckholda holcźam w sahrodze pchelbliško pschischoł. Pczołki žo do wólesa dachu a skałachu jo na wjazy hacź 100 rasow. Pczołki teź macź, kotraž dźěłcźu na pomoz pschikhwatz, roskałachu. Wobě dyrbjeschtej jo k lěkarjej podacź.

Se **Sherjelza.** (Pjany wjednik auta šmjertne njeszco sawinowak.) Zalotne wobkhadne niebožo, kotrež je pjany autowy wiednik sawinowak, sta žo wczera rano krótko po 5 hodź. na Trotzendorfskej drózy. Wjednik Hohhaus ze Shorjelza pschijedze je swojim autom z Leopoldshaina a wuzi pschi tym leweje strony drózi. Psched domom 103 na Trotzendorfskej drózy bo jemu napschecźo pschikhtadźazeho a po pschedpisnje na prawej stronje drózi jědźazeho motorskeho koleśarja z pobocźnikom jaziedze a potorhnu potm hišcźe dwaj nadrósnaj schtomaj. Motorski koleśař bě na městze morwy, mjes tym so jeho pschewodźerka, w pobocźniku jedźaza, najskerje jeho mandżelska, žebi dwóźny nop putny. Zu dyrbjachu do thorownje dowjesć. Snjesboženy motorski koleśař je wšitu Max Nychtař ze Schreibersdorfa. Autowy wjednik bě žo wopił, jeho sajachu.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 9. julija 1936.

Narodźili žu žo: 5. 7. Arnoschtej Alwinej Kuczyn, skałarjej w Nowych Koblizach, džowka. — 7. 7. Njemandźelskí žyn. — Erichej Waltarjej Schattelej, skałarjej, džowka. — 8. 7. Erichej Waltarjej Nowotnemu, somkarjej a techniķej, žyn.

Wumrěła je: 8. 7. Emma Meta žwud. Weißyna rodź. Stiebitzej, ratarka z Pózkowow, 61 lět.

Pschipowědźili žu žo: 9. 7. Arnoschť Egon Kurth, feldwebl w Delnim Górsdorfje pola Kutroboga a Hilża Ruthe Keilij, domjaza pschisłušejeża w Budyschinje. — Gerhard Maks Kunza, kowař a Augusta Alma Bergelez, fabrikita dźěłacźerka, wobaj w Budyschinje. — Josef Hermann Maisch, filer w tu khwilu šawaleŕ a Herta Mina Bernhóšteź, pomognica, wobaj w Budyschinje.

Wusudźenja

S Wulka thłostanska komora běsche wjele žwědkow pschepschosnła w jednanju pschećiwo hižo pothkostanemu 31 lět staremu Maxej Schöbelej z Njeżwaczidła, nětko w Budyschinje hydlazemu. 26. sept. 1935 bě jehyn we Freitalu hydlazy pschistajenz pschećiwo zwojej mandżelskej, kiž bě jeho wopuschczikła a do Budyschina pschicźahła, pola krajneho žuda w Drježdźanach stórżbu na dźělenje mandżelstwa zapodał, hdyž bě žo hižo ras z tajkej stórżbu wotpokłakał. Dyrbjesche sa sežiwjenje zwojeje žony 45 hr. měsaczinje płaczicź. Poslednju stórżbu bě na to složił, so jeho žona ma njedowoleny wobkhad se Schöbelom. Krótko psched tym běsche žo mjenujzy Schöbel na khórżbnika wobrocźił a jemu idźelił, so je husćicźko z jeho žonu w jeje hydlenju intimnje wobkhadował. Schöbel bě wot stórżbnika sa wschelake wudawki 45—50 hr. sapłaczene dostał. Pobhladna žona běsche žo stóncznije na kriminalnu policiju w Budyschinje wobroczkła. Po pschewjedzenych šwěczenjach sapoda žo stórżba pschećiwo Schöbelej. Jeho winowachu a na sakkadze wupraženjow žwědkow žo jemu tuta wina też dopokasa, so je w lěcze 1935 z mjenowanej se zwojim mužom hromadze njebydlazej žonu zajamstwo nawjazał a žo z wopaczným mienom Schröter jako wudowz, kotremuž bě pschi operazyji žona wumrěła, pschedstajił. Też žo šwěczi, so je Schöbel pjerschčežeń, kotrež bě jemu žona jenož na wohhladanje pschewostajiła, žebi tutón njedźiwajo wschěch pominanjow, so by jón wrócził, wobkhował a jón spjenježnił. Po wotpschihaŕanych wupraženjach žony, kotrež Schöbel njesaprěwaiche, bě wón pschi zhromadnym krótkim wulěcze w bliskosći Hornjo-Kinjanskeho lěża žo njepózcźiwje na njej pschepschimnył, hacź runjeż žo pschećiwo temu wobaraschе. 19. novembra 1935 bě žo Schöbel w Drježdźanach psched 5. zidźelnej komoru kriminalneho žuda we wězy dźělenja mandżelstwa jako žwědk złyschał, ale niz bo pschižahi wšak. Pschećiwo wichej prawdźe bě wuprajił, so je wobstorżena žona hižo prěnt dźeń po spójnaczu z nim, jeho so dźe bydlenja wsała a tam z nim intimnje wobkhadzała. Schöbel bě tehdy hižo dłeschi cźaš ženjeny. Po pschešwědczenju žuda bě tute wopaczne wuprajenja cźinik, so by w prozesu na dźělenje mandżelstwa tutón sa mandżelskeho derje skónczicź dał a tak wobstorżbnika z płaczenja podpjery na jeho žonu wuswobodźił. Nimo tuteho špytaneho jebanstwa bě žebi Schöbel też hišcze dokonjane jebanstwo dopuschcził. Wěsche po pschešłyschewanju jako žwědk žudnišemu pokładnjowemu sałojnikej nahłał, so je w žwojej njepschitomnosći žwojej thorej žonje w Budyschinje wothładarku dyrbjał wobstarać, kotrejž ma 3 hr. sa to sapłaczicź. Na tuto waschnje bě žebi bjes prawa wjetschi žwědkowšti pjenjes wudrěł. So je špytał žonje pjenjezy wudrěcź je brožeńjom, so jeje mužej idźeli, so je ś nim njedowoleny wobkhad měła, je-li so jemu 20 hr. niepozcźi, njeměješche žud sa dopokasane, a tehdla Schöbela dla špytaneho wudrěcźa wuswobodźi. Dla pschekschiwjenja pjerschczenja, wukonjaneho šlschiwdźenja a špytaneho a dokonjaneho jebanstwa žud jeho ś napokoženiom wudawkow k 10 měsazam jastwa sahudźi a na 3 lěta jemu cźešne prawa wotrjekny. We wuhudku žo tež wuspěchny, so je šranjena cźešcź žonje šaho dospołnje wobnowjena a so žo na jeje wěrnyhódnosći njeda dwělowacź.

Towafstwowski powěstnik.

Budyšin. Spěwna kupka „Lumir" spěwa sobotu 11. julija pop. w 5 hodź. w Serbskim Domje. Přeprošujemy z tym wšěch starych Lumirčanow kaž też hewak spěwa wustojnych knjezow, knjenje a knježny na tuto spěwanje. R. J.

Bukey. Sserbske towarstwo. Pschebyhdstwo a dowérnišo jeńdu žo pschichodnu niedźelu 12. prazníka dopoldnja ½10 hodź. pola Lubjeńskeje. Pschistup ma też kóždy žobustaw towarstwa. Pschebyhdstwo.

Khwacźizy. Khwacźanske serbske towarstwo: Žobustawstwo towarstwa njech žo pschihotuje hišcźe w tutym měsazu na wuriadnu towarstwownu schromadźiznu. Dźeń hišcźe wosjewimy. Mamy wažne a wuriadne wobkhamtnienia. Pschebyhdstwo.

„Zernička"! Kedźbu! Wuležimy seb! niedźeln 12. julija do Slepoho. Wotjědźemy z Ručiny rano w 6 hodź., z Kisliecy ½7 hodźin. Wotjědźemy tohodla tak zahe, dokelž chcemy na Božej służbje ½11 h. w Slepom spěwać. Přijědźe cyle wěsće wšitcy. Budźe so wam wšitkim cyle wěsće lubić. Zdobom přeprošuju wutrobnje sobustawy Dubrawskeje „Jědleńki", Minakalskeho „Statoka" a Hrodźišćanskeho wosadneho towarstwa. Přinjesće towarstne spěwniki sobu. Dirigent.

Z. Ł.-S. St. Sobotu 11. julija pop. w 2 hodź. zmeja wšitcy hrajerjo prěnju dźiwadłownu pruhu. Zetkamy so w Serbskim Domje, horjeka na žurli. Kóždy njech z dypkom přińdże, zo njetrjebali so předoho z čakanjom komdźić. Kaž daloko je kóždemu jenotliwemu móžno, njech sebi też hižo swoju rólu derje nawuknje. Hłowny starši.

Za knjeza
we wulkim wubjerku
zwěšne košle
nócne košle
sportske košle
makowe spódnje kholowy
kolenowe kholowčki
sačkowe jećki
samowjazaki
zoki / slé
sportske nohajcy
sportske pasy
A. Bokelmann Nachf.
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Einkoch-Apparate
z thermometrom
Zawarjeńske šklenčy
znamki „Teli"
Gumijowe rynčki we wšěch wulkoscach
Zawarjeńske horney
wosebje płaćizny hódno dostanjeće pola firmy
Richard Sommer
prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 1309

Zündapp motorske kola
Expres-Sachs-motorske jězdne koła. Brennabor jězdne koła. Specialne jězdne koła, kupujeće 1308 derje a płać. hódno pola
Richard Kieschnick
w Budyšinje na Hošic hasy 27

Hospozy
K nakładźeńskemu časei poskićam wosebje jako kajkosć swoje staroznate
płodowe kisało } płodowe
esfragonowe kisało } kisało
Dale poskićam:
malenowu płodowu brěčku } tolsto z cokrom
citronowu brěčku, mjetelčk. } zawarjene
płodowu jabłučin. brěčku, słódny wocerst. napoj žitny a palenc k nakładźenju
Budyska palenja, płodowa tłoćerńa a palencowa fabrika
Emil Jende w Budyšinje
Kupuju hač do wutory 14. julija wše druziny janskich jahodow 1316

Porućam
pelušku, roch, woku, internacki dźećel, vivia vilosa, rajsku trawu, hobrski a srěni kolij, prawu rěpu, lucernu. 1318
Nimo toho přijimam wobjednanja na lěcne skazanki wuhla a wše přikupne hmoje.
Kupuju wše dźěłby žita. Telefon 39
Jurij Čornak w Konjecach č. 38

Kožane kholowy
słž za narodne drasty, stupnje, kłobuki, šlipony tunjo
T. Albert
w Budyšinje 1312
na Lawskich hrjebjach 10
Wupósłanja za R.-Z.-M.

Wudźerske a rybarske nastroje
w najwjetšim wubjerku pola
Arthur Höse 1311
Budyšin :: Kěžorska dróha 9

Čitarjo
płaćee porjadnje našim dowěrnikam woteběrarski pjenjez
Tunje časniki
pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny
su tunje a přinjesu wše zajimawosće z bliska a daloka

Billiger einkochen, einmachen 1275
durch
billige

Einkoch- u. Zubindegläser, Federstahl-Spangen, Gummiringe
wulki wubjerk pola firmy
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Pola mje su zaso wobnowjene MIELE a EXPRES-Sachs motorske jězd. kola dóšłe
Dom jězdn. kołow Fuhrmann
na Hornčerskej hasy 10 / Tel. 3004

Pisansku mašinu 1317
ze serbskimi pismikami (znamki Mercedes) tunjo na předań.
Bliže zhonicé w Serb. Now.

Kołowy Warnecke
nětko jenož na Nowosalcskej drózy 24
jězdne koła, šijace mašiny po wšěch płaćiznach.
Wuporjedźenja porjadnje a tunjo!

Wosebje płaćizny hódno
Běłe hołcace drasty
Běłe drasty za młode holcy
Běłe dirndlowe drasty
Barbne hołcace lěcne drasty
Hólcace płóčliwe drasty
Kielske a kadetske drasty
Hólč. lěcne žaketowe woblečki
Roll-bluzy - Kielske bluzy
Hrajkańske kholowy
Sónčne kholowčki
Pučow. a krajanske kholowy
Polo-bluzy - Kosmićk. mantle
Dale
wulki wubjerk a tunjo
Nowe dźěcace zočki
Nowe dźěcace kolen. nohajcy
Nowe žonjace zočki
Nowe žonjace sačk. nohajcy
Nowe žonjase kolen. nohajcy
Nowe muž. sportske nohajcy
Nowe mužace zoki
pola firmy **RUDOLPH** Kěžorska dróha 16

Na 300 jězdnych kołow
mam na składze. Znamki **Diamant, Göricke, Bauer Anker.** Na přeće podšelne płaćenje. Naplaćenje 10 hr. Tydźeńsk. wotplaćenje 2 hr.
J. Schieback w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4
Wosebite jězdne koła
mužace . . . wot 35 hr.
žonjace . . . wot 38 hr.
Trjebane koła wozmu sobu do płaćenja 1313

Měranka je w darjenju
šćedriwa, dari debjeńki, rjane a bjez zmylka! Dźe kupuje jenoš tute rjancźe?
pola časnikarja 1314
Fritz Hebold
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Přiloha k čisłu 159

SERBSKE WOTNY

Pjatk 10. julija 1936

W žnjowym času žanych Serbskich Nowin?

To je ze škodu za tebje a Serbstwo

Tutón nastawk dóstachmy wot zwérneho dopisowarja a cytarja naschich Sserbskich Nowin. Wjeselimy so, so ſ taſkim ſajſmom interesu Serbſkich Nowin ſastupuje. Taſkich pſchecelow ſebi kóždy nakład waži. Njech jeho ſłowa wſchadže prawe ſrosumjenje namakaja. Pſchiſp. red. —

Hakle njedawno hospodarſki (ratarſki) wjednik wotſtewi, ſo bychu ſo tež w lečnych měſazach nowiny wotebrali. Někotrehožkuli je tuta powěſcz pſcheſkapiła. So mohli ludźo w dżenżniſchim cżaſu dżeſchi cżaſ bjes nowiny wuricż, ſkoro wěrſze podobne njeje. A tola je tak, ſchtoż móża naſche Sserbſke Nowiny wobkrucżicż.

Nowinu wotſkasacż, je ſa wobe ſtronje ſe ſchkodu. Njeſmy wjazy w cżaſach żiwi, „hdżeż je wſcheho doſcż“ abo w cżaſu wjeſchkowſkeho deſpotiſma. Hdyż tehdom tnjejcżer na lětne wocżerſtwjenje dżeſche, potom wotpočowaſche tež ſtatna maſchinerija abo dżełaſche ſak pomału, ſo ſo w ſtacże lědma něſchto ważne ſtawaſche, ſchtoż mohło ſjawnoſcż ſajimowacż, każ Bjedrich Mulk ſo ras wupraji. Potom żedżachu nowiny na żuchim. Muras „cżaſ kiſałych kórkow“ poſkadża ſ tamneje doby.

Dżenſa ſo żyliczke léto dżła a wjele praſchenjow, kiż ma dżeńżniſchi ſtat roſriſacż, njeſmu tajke, to mohke ſo na dołhi cżaſ wotſtorczicż. Wſchudże wſcho thwata. Europa je hnědo njemčera. Jena kriſa druhu honi. Hroſy nam ſtrach, ſo naſ tuta kriſa ſobu ſtorhnje. Tuż dyrbimy wotewrjene wocżi měcż! Wſchědnje naſtawaju nowe podawki, kotreż dyrbiſch ſnacż, ſo by ſtawiſny a pokojenje cżaſa pſchewidżał.

Wo tym cże eoswuczeja nowiny.

Tak ſpěſchnje a derje — tež Sserbſke Nowiny — ſo měſeſche to pſredy lědy hdy ſa możne. Schtóż dżenża jenoż pſchipadnje ſa nowinami hrabnje, tón ſhubi trěbne ſrosumjenje ſa ſwiſk. Wſchědne cżitanje je trěbne, ſo móżeſch jeż w kritiſkich praſchenjach ſam ſwój roſkud cżinicż.

Na druhej ſtronje pak dyrbi ſo kóždy nakład nowin na ſwojich cżitarjow ſpuſchcżecż móż. Rad ſtuſiſch knſeſej, ke kotremuż maſch dowěru. Nowiny ſu ſ jara hoſpodarſkej należnoſcżu. To je ſo w poſlednich lětach, hdyż někotre nakłady ſwoje nowiny wjazy wudżerżowacż niemóżachu, tež w ſchěrokej ſjawnoſcżi zyle jaſnje wupokaſało. Nowiny njeſmjeće ſame wot ſo rěcżeż abo ſo thwalicż, ſchtoż ludźo tež cżinicż njedyrbeli. Ale na roſjaſnjenje hoſpodarſkich ſwiſłow dyrbi ſo tola ras na to pokaſacż, kaiki hoſpodarſki wuſnam a kóžde nowiny w ſwojich wotebérarjach a cżitarjach leži.

Nowiny ſwoje ſaſady a direktiwy dóſtawaju wot ſtata. Wo jeje hoſpodarſke položnje pak ſo ſtat ſtaracż njemóże. To ſo privatnej initiatiwje (prózowaniu) pſchewoſtaji. Kóžde nowiny maja wěſte nadawki dopjelnicż a po tym maja tež ſwoje cżitarſtwo. Naſche „Sserbſke Nowiny“ maja hinaſiche nadawki hacż druże nowinarſke organy naſcheje Łużicy. Jenaj ſwjerchu ſa ſwjetſchnu cżłowjek) móże ſrožicż: „Stoli tola we wſchěch nowinach tołame.“ To njeje wěrno! Schtóż ſwoje Sserbſke Nowiny kedżbliwje cżita, namaka dżeń wote daja doſcż naſtawkow, woſſewjenjow, powěſcżow a roſprawow, kotreż ſebo ſaſtupuja a kotreżnitóże druhdże njenamaka. By ſaru ſłe było, njeby-li tak było!

95 lět pſchikhadżeja Sserbſke Nowiny do Sserbow — ſa krółke léta budża ſwoje 100likne wobſtacże ſwjeſcżicż móż. Kotry woprawdżity Sserb by chcył, ſo bychu naſche Sserbſke Nowiny nowinarſku kriſu pſchi njedożahacym ſrosumjenju ſ hoſpodarſkich pſchicżin njepſchetrać! Su dżěn wone ſ dobrym njeparomnym towarſchom w kóżdej Sserbſkej ſwójbje, a tehodła je tu tež dożahacżo ſrosumjenja ſa naſche wobrożene nowinarſtwo.

Hdyż ſo ſwiſt mjes cżitarjom a nowinu tak wumije, je to wobeſtrij poměr, dowěry a pſchecżelſtwa. Pſchecżeſtjo pſchinjeſeju mjes ſobu wopory a ſo podpjerała. Naſche Sserbſke Nowiny dyrbja hižo dżiwało na druhich wobſtacżach a wuthadżecż, hyrnjež jeż muſłiſ, ſo traſch někotre dny bjes nich wuńdżeſch. Jara napadne je pola wſchěch nowinow, ſo ſ lečnym cżaſom ſo nakład ſnižuje. A runje w lečnej dobje w njeſe cżitanje nowin witane wotmělnjenje. Mamy cżitarjow, kotriż ſo jenoż ſa politiſki dżeł ſajimuja, żony ſaży hrabaja ſa powědanczkom, druhe ſlědża ſa nowinkami a naweſchtkami. Ssu cżitarjo, kotriż maja jara nuſne, hdyż ſo Nowiny do domu pſchinjeſu. Wſchelaſu wſchak mohli woprawdże na wuſłědki hicż, hdyż ſa Nowinami pſchimaja a hdyż ſo po nich cosbladuja. Niz jenoż po wulkich napiſmach! Niebychu tola mohli wobſahacż prawje wotſpjetowacż. Wurnjeż jeż druhdy mołlik, ſo tutón nastawk njeje ſa tebje pſkano, niedżiwajo tola wobroczeja pak ſo tež na tebje. A hdyż ſón w měrje a bjes pſchehnudża cżitaſch, wěſche budże cże ſajimacż.

Njeje łohko, tżóżdeho woſobinſke ſajimy ſpokojicż, tola pak nowiny ſo wo to prózuja. Najlepje by ja tżóżdu nowinu było, móhkeli ſo wſchědnje ſwojich cżitarjow praſchecż: Schto dha mołlich a kak ſudżiſch wo pſchedležacym cżiſle? To pak ſo njeſtodżi. Tola kóżda nowina kóżdy rubu radu pſchinjeſa na naſche wobrożene nowinarſtwo.

Cżiły wobſtad mjes cżitarſtwom a nowinu możniwjeſa tutu a tohodła je won ſ cżeſtnej należnoſcżu nakłada a redakcje. Njech ſo ſtare poczahi a ſwiſti we ſajſmje cżitarjow a nowiny dale wumije!

Kóżde towarſtwo, ſtjednoczeniſtwo atd. ſacżuwa hoſtnje, hdyż ſobuſtawy ſe wopuſchcża. To może tež kóżda nowina na ſwojich cżitarjach rjeż. Tuż dyrbjał tżóżdy, kiż chcył traſch nkłaiſke pſchicżiny dla Sserbſke Nowiny ſebi wotſkacż, tuku trocżeł derje roſmyſlicż. Sswěra ſej ſwěru ſaſkuli. Bjes njeje żaneje dowěry! Potom njech ſej kóżdy należnje roſmyſli, ſo wjele poſtajenjow a ſakonjow wotſchnoſcżow ſo pſches nowiny woſſewi. Schtóż je njewobſtedżuje, njemóże ſo ſ tym wuſprawnicż, ſo nowiny njecżita.

Tajke ſamotwjenje nicżo wjazy njeſtoi.

Tež wotpohlad, ſo we cżaſu żnjow njeje cżaſa ſa cżitanje nowiny, je ſtanjenje tuteho dowěrliweho a pſchecżeſliſeho poměra, kiż mjes nowinu a cżitarjom wobſteji. Tuż, lubi cżitarjo, woſtajcże też w lečnym cżaſu waſchim Sserbſkim Nowinam dwěrni!

Argentinſki narodny ſwjaty dżeń w Barlinje.

9. julija argentinſka kolonija w Barlinje ſwój narodny ſwjaty dżeń wobſwjeczi, na kotrymż ſo tež argentinſke olympiſke muſtwo wobdżěli. Na wobrazu widżimy argentinſke olympiſke muſtwo na puczu ſ olympiſkeje wſy k ſwjedżenjeſej. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Dopomnjeńka na wuliki woheń we Wochozach před 52 lětami,

10. julija 1884.

Piſche: J. L.

Běſche na żynowych hnjach, kiż běchu to léto poła naſ wuſtadnje rjane, a wſchitkży cżiniachu, ſo bychu ſ nimi howoł byli, dokelż ſo poczinaſche bělicż ſ żnjam. Běſche dnja 9. julija. Sswy lehdy pożlednje żyno ſyłli, wſchitkży ſo wjeſelżo, ſo tak daloko je, ſo njetrjebamy wjazy rano ſaſe ſo żył thodżicż. Przedy běſche někotre dny njewobſtajne wjedro (deſchcżika pak ſo naſchoho njebe) a duż měſachmy thětro wjele żyna ſuſchicż. Dżenża pak hnydom wot ranja ſłónczko ſ ſajneho njebja ſwěſcżeſche a rańſchi wětr zunjo duſeſche a żyny ſchtyri woſy żuchebo żyna nakładli. Naſajtra 10. julija, dyrbjachmy ſaſo ſahe ſtawacż, dokelż dyrbjachu woſty ſahe wotſkładżene bycż. Dwaj woſaj trjebaſche mój ſtarſchi bratr, dokelż dyrbjeſche tón dżeń drjewo ſa Wujeſdżanſke pſchedwórniſchczo wjeſcż; tjeſi pak triebachmy ſami, ſo bychmy popołdnju pożledne żyno na njón ſkładli a ſchtwórty wós běchmy ſebi wot żuſoba poſcżili, kiż jón někto ſam trjebaſche. Hdyż bě wſcho hotowe, prajach macżeri: „Tak wjele żyna njeſtymy ſa wjele lět mělli (ale? ſchtó by ſebi to myſlił?) Mój nan mi potom praji: „Dżi dżenża ſłanje dżełacż, tón kuſ żyna dżełam ſe ſłużobnymi holzami a pſched wječorom pſchińdu pomhacż naſkacżi. Ja dżěch a mějach hiſchcże jeneho pomocnika ſobu, kiż pak bě wobohi hluchoněmy. Běch tehdy něhdy 20lětny młodżeniz, ale na ſwoje léta kěſtro ſłaby a tehdy huſto thorowaty, cżehoża żym huſto domach ſwary doſtał, ſo żym kipruſchł. Mój dżełachmoj plinje ſwoje ſłanje. Hola, hdżeż dżełachmoj, njeběſche jara daloko ſdaleka, nehdże 20—25 mjeńſchinow wot domu. Běſche někotre mjeńſchiny do 4 hodżin, jako fryſchach ſe wězy trubjenje k wohnjej. Naſtrójach ſo a bějach ke kromje łěha na hórku, 50 krocżelow idalenu, hdżeż mójach wjeſ pſchemiſlicż a widżach woheń bliſko Bożeho domu, hdżeż ſo dwě hodżi, bliſko pjeti ſtejach, paleſchcżej. Naſtrašicho bych hnydom pſches pola preſki k wohnjej běżał, ale dyrbjach ſo na ſwojeho towarſcha, kiż njewjedżeſche, hdże żym woſtał. Khwatach k njemu, pokaſawſchi jemu ſtrach. Hrabnychmoj naju wobleczenje a běżachmoj, ſchtóż mójachmoj, domoj. Strach pſched wohnjom běſche tehdy pola naſ jara wulki, dokelż běchu ſwjetſche wſchě domy ſe ſłomu kryte. Tehdy njemějachmy tudy żaneje żyłkawy, kaneje wohnjowe weſory a k tomu mało wody. Hdyż ſ lěża pſchihażechmoj, běſche ſo woheń hižom dale roſcheŕił a hdyż pſcheběżachmoj pok pucża, widżachmoj ſ hrózbu, ſo je woheń na tſi abo ſchtyri ſtwonjeſe pſcheſkocził a hižom pola naſcheho żuſoba ſapalił. Wětřik pſchjeżo dale dujeſche. Żyle wujachlenaj pſchiběżachmoj domoj, a runje jeż naſch nan ſe wězy domoj pſchiběża. (Naſche twarjenja běchu drje wſchitke ſe ſłomu kryte, hacż na kruch ſtareje kólnje, kotraż dyrbjeſche ſo w najbliſchim cżaſu potorhacż.) Ale lědma, ſo na dwór ſtupichmy, pſched naſchimaj wocżomaj wulki cżmak palażeje ſłomy wot żuſoda runje na tu ſłomjanu tſěchu kólnje padny a tſěcha ſo hnydom ſe ſtrěchim pkomjenjom paleſche. Naſch nan ſawoła: „Rucże ſtajicże rěſł,“ a běżeſche po wodu. Rěſł bě runje ſtajichmoj, ale pſredy hacż mójachmy prawje ſapſchimnyċ, běſche woheń ſe njeżmérnej ſpěſchnoſcżu ſo roſcheŕił a hižom kromu tſěchi wot ſpody dożahnył a naſchemu haſchenju mjeſu ſtajił. Běchmy hakle pſched létom nowe naſkowe hródże natwariłi a palaża kólnja ſo jich dżerżeſche. Tej běchu tam we ſwijlach burże wotſtajene, dokelż dyrbjeſche tam po wotſtrhanju kólnje rěſarja ſo pſchimwaricż a na nowych hródżach běſche něſchto żyna. Nana na to kěżdliweho ſejinich: chcżemy tam horje hicż a wohnjej wobaraċ. Ale naſch nan ſawoła: „Najprjedy ſtót won.“ Stoczich do hródże a wotwjaſach ſtót w jenej hródżi. Wichtżuż tſjo dowjedżechmy kóżdy jenu krutwu won. Ale njeſ tym běſche woheń ſ njemdrej ſpěſchnoſcżu ſwjchitke ſe ſłomu kryte dwarjenja naſcheho najbliſchſcheho żuſoda ſapopadnył a palaże ſchkeł a ſłomjane ſo palaże cżoaki każ wohnjowy beſchcż na naſch dwór ſchuczachu. Praſkot palażych hrjadow, wucże naſch dwór a wohnju, cżuże ſkotu, cżinjachu pohłuſchazu haru-wěrna

Nowosće z cyłeho swěta

Cježke njewjedra na Schmrčežnych horach (Fichtelgebirge).

Cježke njewjedra w nozu k źmjerdži sašudžiłi, so też krajiny wokoło Schmrčežnych hór potrjechiłe. Mimo błyskowych dyrjenjow, kotrež też wulku wěznu schkodu naczinichu, běšche to wožebje wichor, kotryž wjele schtomow, telegrafowe žerdže, šahrodne płoty a kólnje spowala. Też tšechi domow buchu wotkryte. Wožebje wulku schkodu słimk we wokolinje Marktredwitz a Wunsiedela naczini. Sa někotre mjenšchiny běchu drohi tutych wšow do torhanzych rěkow pschewobroczene. Woda šapkawi w domach bydlenja, wobkhodne měrnosće a thlěwy. Wohnjowa wobora dyrbješe zyku nóz dźěłacy, so by wodu z wobydleńtch měrnosćow wuczerpała. Też pola žu jara cježko cżerpiłe. Wulke schkody žu njewjedra też w Herbłskich krajach, wožebje w Klingenthalu, Possecku, Ebmathu naczinite. W Gottesbergu je błyk dwójne domike šapalik. Wobydlerjo žebi jenoź nahe žiwjenje wukhowachu.

Wokthadne njeśboże cjelneje standartoweje łapaty psched žudom.

Psched tydzenjom běšche, kaž drje budże hischcze wschém cżitarjam wědomne, na puczu do Barlina mjes Burgom a Genthinom cježity awtowy cżah wo awtobuž, kotryž cjelnu standartowu łapaku domoj wjeseše, sawadžik. Pschi tym buchu 4 SS-mužojo hnydom morjeni a 9 muži žo mjenje abo bóle cježko strani. Někto je žo wjednik cježiteho cżaha dla lohkomyślneho morjenja w 4 pschipadach a dla lohkomyślneho ranjenja cjela w 9 pschipadach k 1 lětu jastwa sašudžił. Mina wobskorženeho žo w tym spójna, so njebě doscź wobkedźbowak, so próżdny cježity cżah žo hinak na dróży pohibuje, dyžli poknje nakładženy. Dale je pschespěchnje jěł, a njeje kedźbu měł na hkadkosći drohi, kotraž bě po beschczu nastała. Też njebě wobkedźbowak, so jeho pschiwěschak wjerha. Wobskorženy, a to je za wuměru thkostanja rosśudne było, je też na to kedźbowacź dyrbjak, so awtobuže, kotrež dźenża po dróhach jěchża, je wjetšeho dźěła wjele wožobow wjesu, tak so móża žebi wobkhadne njeśboża lohaj wjele woporow žadacź. Samolwjaze sa njeho je byk dobry saczijischcź, kotryž je na žud cżinił a też, so žu žo napraw, kotrež žu žo stacź měre, na někotre wokomiki hromadu stłóczikeł. Tochdła je žo thkostanje na jene léto jastwa wuprajiło.

Mainziku jědmeščerkku k śmjerczi sašudžiłi.

W Mainzistim jědmeščerkim prozeše je žo schtwórtk wjeczor wušud wojewik. Wobskorženu Friedu Katharinu Boglerowu dla dwójneho mordarstwa a dwójneho spytaneho mordarsta sa winowatu spośnachu a tohodla dwójaj k śmjerczi sašudžichu. Sa spytane woboje mordarstwa dosta wscho hromadze 15 lět thkostarnje. Nimo toho žo jej na cżaš żiwjenja cjesśne prawa wotrjekneny chu.

5 morwych pschi njewjedrje.

Cježke njewjedra žu we wschelakich městnach Półsteje wulku schkodu naczinike, a žebi też cżłowjeske wopory žadałe. W jenej wsy w bliskosczi města Slonima jabi błysk 5 wožobow. We wsy Berda pola Kowela we Wolynskej šapali błysk a 98 domow žo spali. 4 wožoby žo z wopalenjom cjeżsy sranichu. We Wilenskej krajinje žo wulke wobschérje leża pala. Wobeń hischcze njeje salatu.

Spinalne wothromjenje dźěczi w Schwizy.

W Schwizy nětko khětro jara spinalne (rjapowe) wothromjenje dźěczi sathadża. Wobydlerstwo je z tym do wulkeho straha pschischło. Wjele starschich zwoje dźěczi, so njebychu žo natykte, szyka wsazy do schule njeschele. Wožebje snjepokojaze běsche sa starschich, hdyž we tutych dnjach 700 dźěczi, kotrež měsachu na próżdniny wotjeczź, žo na Zürichstim dwórnischczu wróczo sdźerżachu a sazo domoj pózkachu, dokelž hrozeše strach, so žo natykny. Wotmyślene je, so žo, dołhoż žo epidemija njepominje, žo w Zürichu wschė schule samknu.

Jakožtne szěžhwki 10 hodźin dołhich khónczných kupjelow.

Strachi pschebywatych khónczných kupjelow pokasuja žo sasnje w pschipadze, kotryž je žo w Neapolu stak. Tam bě 21 lět stara Jendźelczanka, kotraž pola pschiwusnych na wopncze pschebywasche, niedźiwajo warnowanjow 10 hodźin dołho pospochi w khónczu pschehwnaka. Hdyž žo domoj wróczi, bě znke jeje cżěło cżerwjene kaž rak. Bórzy na to do womory padny a hdyž žo sazo shraba, žo pokasa, so njeje žo jenoź cżěło spalika, ale so je też widżenje shubika a nimo teho rosuma zbyła. Lěkarjo žo boja, so žo lědy hdy sazo wustrowi.

Zadyn sajim sa najdrohotnischu znamku zwěta.

Najdrohotnischa znamka zwěta, kotraž 18 měsazow dołho na Londonskej filateliskej bursy podarmo na kupza cżakaschе, žo někto amerikanskemu wobdźelerjej wróczi. Płacżijna makeje znamki z jendźelskeje Guyany 50 000 dollarow wuczini. Posliczenja do 40 000 dollarow žo jako njespokojaze wotpokasachu. Léta dołhe běsche tuta half penny znamka we wobšyrnym wjelekróżneho miliionara Arthura Hinda. Po jeho śmjerczi žadasche wudowa Londonskeje firmy Harner Rocke, so by znamku pschedała. Sa wulku płacżijnu pak žo njeje žadyn kupz namakał.

Tśe mišijonarosu pschi martrowanskim stotnje sahanyli.

S rosprawy jendźelskeho ześdźerja Horace Vanndra, kotruž je do khowneho města połnócno-brasilianskeho stata Grao Para pósłał, wukhadża, so žu pschez nětkotrymi njedźelemi domorodni Indianoju tśoch jendźelskich mišionarow samordowali. Mišionarosu skukowachu w tropiskich prałežnych krajinach rěki Xingu w delnim rěcznischczu Amazonas. Pschi nóznym nadpadże pschiwódżechu do rukow Canapo-Indianow a wumrěchu z cżežkimi cżwilemi pschi martrowanskich stotnjach.

Tragedija rybakow pschi schpaniskim brjohu.

3 rybarske łódże we wichoru sahinyte.

Pschi Kantabriskim brjohu je žo z 11 łódźi wobstejaze rybarske łódźitwo z cżežkim połnóżnym wichorom pschekmapiko. Rybarske łódże „Joven republica", „Santa Theresa" a „Santa Martha" žo je zmožimi wobsadami njedaloko Santandera podnurichu. Na prénjej bě 11 muži. Jenoż kapitana łódże mózachu z wodow wuthowacź. Boja žo, so też z wobeju druheju łódźi žo ani jedyn njeje wuthowak. W rybarskich wšach, kotrež je tuta katastrofa potrjeschiła, je tohodla wulki njemér, dokelž wo wožudże druhich łódźi hischcze njeje žanych powěsczow dóschło. Też druhi parnik, kotryž k tutomu łódźitwu njeśłuschesche, do wichora pschińdże, a 4 wožoby wobžadri wichor z łódźineje łubje storhnyj, tak so žo zatepichu.

Skopčki znića zbytk žnjow

1936 léto katastrofow w Amerizy.

Krajiny w Sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki, z wulkej horzotu potrjechene, žo někto wot Riechy Mountainskich hór hacź k Atlantiskemu ozeanej rospschesceżeraju, schtoż stej dwě tśeczinje wschėch statow. We Newyorku stupichu temperatury hacź do 42 stopnjow Celsija w khłódku. Wobydlerstwo wožebje w srjedźnym wjeczoru njewopisśmnje pod horzotu cżerpi. Pschi tym njeje wuhladow na dešcź. **Schtoż khónzo njeje khłoschiko a schtoż je z Božich žitow wostako w połnóżnej-južnej Dakotaskej, Minnesotskej a Iowaskej, w tychle žitnych komorach Ameriki, to žu miliony stopcżkow smicżile. Wulke cżiłoby stopcżkow nadpadnychu kamo žłowne město połnóżneje Dakotaskeje a jeżachu trawu a ispjene w parkach, dokelž na sežuschenym a sdźełu do puscżiny pschewobroczenym kraju niczo wjazy žuroj njenamakaju.**

Swjatkowe knjeżerstwo liczbu wobydlerjow, kotrež pod wulkej žuchotu cżerpja, na 3—5 miliionow wobsahcja. Žitna bursa w Chikagu je w poslednich dnjach tuta katastrofu też we wuwiczu płacżijnow za pschenicu a kukurizu pokasała. Sa buschel je wot spočatka žuchoty 20 zentow wjazy płacżi.

Léto 1936 budże w Sjednoczenych statach pschezo jako léto katastrofow płacżicź. Najprjedy běsche syma z wulkimi žněhami a njeekspschanej tschěłanzu, potom wulke wody, powodżenja a michory, kotrež hischcze njeekspschane schkody naczinichu a někto so kraj z tajkej žuchotu potrjechi, kajkuž w Amerizy njepomnja.

Radio

Sobotu 11. julija žo błyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschėdneho programma: 6,10 wjeżeły ranschi koncert. 11,40 sa bura. 15,30 tydżenski hospodarski pschehlad. 16 tacżele. 18,45 sportiski tydżeń. 19 Furij Nettelmann hudźi. 20,10 Światok tydżenja (z Hamburga).

Lipsk: Nimo snateho wschėdneho programma: 6,30 ranschi koncert (z Wrótsławja). 9,35 sa hospodu. 11,45 sa bura. 16 wjeżeły programm za starych a młodych (z Barlina). 19 spėw lěcża. 20,10 wjeżeły lud pschi światoku.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 komiska opera „Brónjeż". Wrótsław: 20, 10 wjeżeły dośnik tydżenja. Mnichow: 20,10 zyrkuš a varité. Warschawa: 21 walczeli na klawérje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung (I).

An die zum 10. Juli 1936 fällig werdenden Umsatzsteuervorauszahlungen für Monats- und Vierteljahreszahler wird öffentlich erinnert. Nach §§ 1 und 2 des Steuersäumnisgesetzes vom 24. 12. 34 (Reichsgesetzblatt I S. 1271) ist bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuschlag von 2 v. H. des Steuerbetrages verwirkt; außerdem werden die bis zum 10. Juli 1936 nicht entrichteten Beträge vom 11. Juli 1936 ab durch Zwangsvollstreckung eingehoben. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen lassen, sind sie in die Liste der säumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Die gleiche Erinnerung ergeht an die Arbeitgeber, die die im Monat Juli 1936 fälligen Lohnsteuerbeträge noch nicht geleistet haben bezw. nicht rechtzeitig leisten werden.

Finanzamt Bautzen, am 10. 7. 1936.

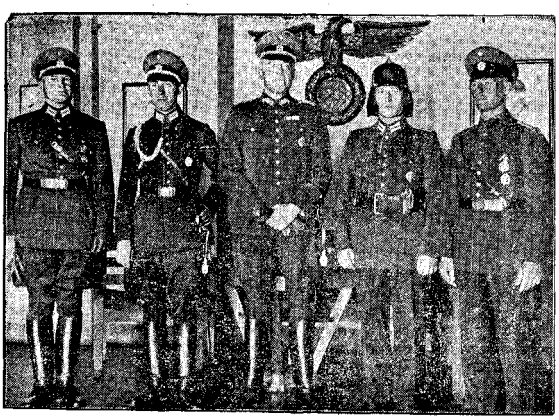

Nowe uniformy wohnjoweje wobory.

Nowe uniformy wobory pokasuja nam wot lěwa na prawo wyschscheho wopalneho mischtra twarskeho radu a wyschscheho wopalneho direktora w służbnej uniformje, dale wobornika w uniformje, kotruž pschi wohnjach nošy a skónczńje haschcerskeho mischtra we wukhodżowanskej uniformje. (Scherl Bilderdienst, M.)

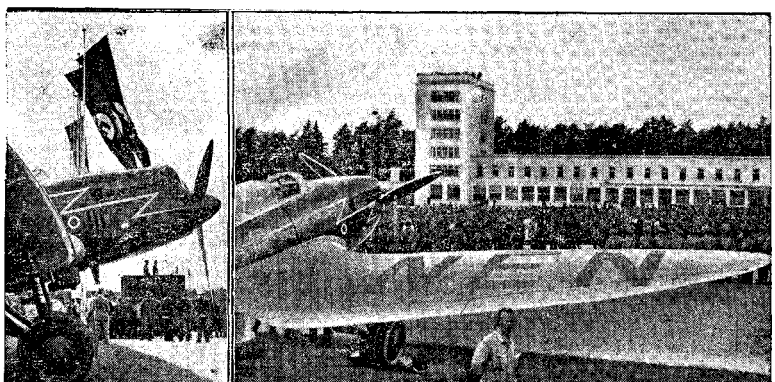

Wotewrjenje žwětoweho létarskeho pschistawa pola Frankobroda n. M.

Sstjedu general létarjow Milch nowy pschistaw za létadła a powětrowe łódże pola Frankobroda woiewri. Naschej wobrasaj, kotrejž buschtaj pschi wotewrjenju zhotowjenaj, pokasujetaj na lěwo pohlad na spěschne wobkhdane létadło němskeje powětroweje Hanzy a na prawo pohlad na žwjatoczńoscze. Sady widźimy nowe sarjadyske twarjenja. (Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 160 — Budyšin — Sobotu 11. julija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Darré nowu wjes herbskich dworow poswjećił

We wobłuku heŕmańsko-nassauskeho župneho sjězda je žo pjatk dopołdnja w pśichitomnosći němskeho burskeho wjednika nowa heŕmańska wjeś herbskich dworow Riedrode poswjeśiła. Wjeś běšče žo ju dwěłetnym dźěłom bahnjotemu krajej wutwóbrła.

Wjeś běšče žo ja tutón ważny dźeń žwjedźeńšyn wupyšniła. Na jeje leżownosćach je žo 26 rjanych herbskich dworow natwarjło. Kóždy herbski dwór ma 30 jutrow semje.

Wuběrnjenjo němskeho burskeho wjednika pśichi jeho pśichkhadze wuzwólowało wiśoku. Pśiched gmejnskim hamtom muzojo dźěćowoje ześužby bursku kantatu saspěwachu. Krajny burski wjednik dr. **Wagner** žwiatočnosć wotewri.

Župny nawjednik němski bohot Sprenger w žwojej rěcži pokaza, jo je pśichi wuśim měśinje žiwjenja sa němski lud nuzno nowu semju pytaś. Mimo tamnych 26 dworow žu jo někotre žiwnosće sa rjemjeślnikow pśichiprawiłe S tym, so jo kóždemu rjemjeślnikej 15 jutrow semje pśichida, jo jemu sa žiwjenje rukuje Wjeś pak ma hišćo 200 jutrow referwneje semje. Župny nawjednik jo muzikej a žónskej dźěłowej ześužbje dźakowaše, kiž je tu pśichkadnje dźěłała.

Po žwojej rěcži župny nawjednik nowu wjeś na gmejnu połsěbny a wšitkim wjeśnjanam, kiž žu 25. lětu žiwjenja pśechrocyli, wjeśne prawo špjeca. Dotalneho wjeśneho burskeho wjednika sa wjeśnjanostu w cźełnym sastojnstwje pomjenowa. Stronimy wokrejžny nawjednik **na to nowych gmejnskich radźićelow postaji. Pśenje** sastojnske dźěło nowebo wjeśnjanosty běšče, **so němskeho burskeho wjednika Darréja sa cźełtneho wjeśnjana wšy herbskich dworow w Riedrode pomjenowa.**

Němski minister Darré žo z krótkimi słowami sa pocześcenje podjakowa a potom wo měrowych dźełach a skutkach nazionalsozializma rěcźeše. Sa němskeho burskeho wjednika běšče wožebita radosć, so je šmeć nowu wjeś jako skutk nazionalsozializma poswjećeć. **Rosćujuce pśichi wšěm jeho dźěle je, so jenož to cźini, schtož njeskluži jenottliwej abo wěstej worschcje, ale schtož je žiwnemu ludej i wuźitkom.**

Potom němski burski wjednik hišćeze wo wjednistwje w nazionalsozialismje porěcza a nowych wjeśnjanow napominaše, so bychu wjednikej, žwojej krwi a žwojej semi stajnje žwěrnu dźerželi. Wšitcy běšče žo zdar na wjednika wunjeć, žo cźełny pomnik wotkry, kiž studnju pśicheństaja a na kotrymž stoji napisane: „Riedrode, burska wjeś, natwarjena na popuscźanej lěsnej a bahnojtej pódze pśiches heŕmańske krajne knježeŕstwo."

Teź w Sakskej mjenje ludźi bjez dźěła

Président sakskeho krajneho dźěłowego hamta zdźěluje: W měrcu juniju je liczba ludźi bjez dźěła w Sakskej znowa žiwnje woteběrała. Woteběranje je z dezyta 19 625 wo někdźe 4 200 žiwnišche hač w tym samym měrcu lońskeho lěta. S tym je žo liczba ludźi bjez dźěła w Sakskej na kóncu junija 1936 na 199 400 a to na 148 076 mužow (= 74,3 proc.) a na 51 324 žonow (= 25,7 proc.) pomjeńšiła. Pórnjo kónzej junija lońskeho lěta je žo liczba ludźi bjez dźěła wo někdźe 65 700 žnjeńšiła. Wot nowembra 1929 je wona pśeni króćej niże 200 000 spadła. Wot cźaša, so je wjednik móz pśewześ (31. januara 1933 = 718 586 ludźi bjez dźěła) je bjezdźěłkosć wo 72,2 proc. woteběrała.

Wjednika čerwjeneje fronty k smjerći zasudźili

Pśiched chłostańskim senatom Hanseatskeho wyšišćeho krajneho žuda w Hamburgu měrjeśe žo w pśeteju, kiž někotre njedźele trajesche, pśejednawšchi župny wjednik swjatska wojowarjow cźerwjeneje fronty Edgar André samolnje wiśeć. Pjatk dopołdnja je žo wuńsud wuwjesił. André žo bjla pśichitowanja wjelespiceradź, dla šhromadneho dokonjaneho mordarstwa w jenym padźe, dla šhromadneho spytaneho mordarstwa w schśěśej padach, dla kaźenja krajneho měra a sbźěkarstwa, we woběmaj padomaj jako wjednik, k žmjerći zasudźeny. Wobstorźenemu žo cźełne prawa na cźaš žiwjenja wotrjeknychu. Spišu, knihi a broschurki, kotrejž žu pola wobstorźenego namakali, žo zebrachu. Wobstorźenemu žo wudawki za prozeš napołožichu.

Hrabja Volpi w Barlinje.

Nawjednik italskeje pśichemyšlowneje hospodarskeje organizacije hrabja Volpi je do Barlina pśišeł, so by z wjednikami němskeje hospodarskeje organizacije do zwiska stupił. Hrabja Volpi a mandźelska běšchtaj schtwórtk wječor hosćeju němskeho hospodarskeho ministra a pśezidenta němskotatneje banki dr. Schachta. Italski pósłanc a někotre wobdaju mužojo němskeho hospodarstwa běchu je žwojimi mandźelskimi tehorunja pśichomni.

Hrabja Volpi žo w bliźišich dnjach je wschelakim wožobami rozrěcźi a žebi wschelake pśechedowacza wobhlada..

Amerika pósćele olympiju khorhoj.

Pśichi wožebitej žwjatočnosći w radnizy w Los Angelos je žo olympiska khorhoj, kotraž budźe žo sa cźaš olympiskich hrow nad němskim sportiskim polom smahowaś, najstarschemu žobustawej amerikanskeho olympiskeho komiteja Williamej Mac Garbandej pśechepodała, kiž khorhoj w Barlinje pśechepoda.

Turkowski statny president konferencu w Montreuxu warnuje

W turkowskich nowinach „Cümhuiyet" je žo nastawk wocźišćeł, kiž žo z konferencu wo mórskich wuźinach sabéra. Wobhonjeni ludźo wudawaju, so nastawk myśle turkowskeho stajneho présidenta Atatürka wupraja. W nastawku žo pišo: Ódpž je bła Turkowska tak loyalna, so je žwoju dospołnu wojeńsku žwobodu śpytała z mjeńnarodnymi jednanjemi dozpěć, žo jeje postupowanje njeźmě tak wukrojeć, jako by Turkowska w dobrej dowěrje k wschemu pśichłožowała. Turkowska hru w Montreuxu derje wobkedźuje.

Myśle turkowskeho luda žu tele: Mórske wuźiny wosnamjenjeja njewotwisnosć Turkowskeje. Turka dyrbi tyež jeniczki njewobmjeśowany wobkneźeŕ tutych mórskich wuźinow. Turka na to njemyśli, so by tute hospodarśaju ważne wébne pucze mjeńnarodnemu wikowańśiwu samknył, Turka pak chce, so bychu druhe staty jeho loyalne sadźerjenje pśichipóznałe a so jeho woprawnjene žadanja dla bjeśtracha dopjelnja. Hdyž žebi kóždy druhi myśli, so ma prawo pśiches mórske wuźiny jěźdźiś, kaž ko jemu spodoba, hdyž potajkim myśli, so może durje turkowskeho doma po žwojim spodobanju trjebaś, žo prajchenje mórskich wuźinow tucze rozrišła. Potom mjenuju Turka wojśiwi: Durje mjeńnego doma žu samknjene. Wotewrjam je, komuž chcu a kaž chcu. Mój, je samkaś a wotamkaś, mam ja.

S tutymi słowami žo konferenca w Montreuxu napomina, so žo njeby jendźelsko-ruskeho njedorozumjenja dla dlila. Napominanje je w turkowskej sjawnosći najběl-

Francowska podpjerace zrěčenje z Jendźelskej wupowědźiła

Jendźelske nowiny dotal rosćud jendźelskeho knježeŕstwa, so žwoje wójnske łódźstwo w Sśrjedźoźemskim morju na normalny staw pomjeńšeli, njeźmu rospominake. S połhantiskich górkow pak ko zhoni, so tuto wobjamknjenje nima zhowaneho politiskeho wuśnama. Jendźelske nowiny pak zimje wobkedźuja, kak tutón rosćud jendźelskeho knježeŕstwa na Italiju skutkuje.

W tutym swisku žo teź na rozprawy z Parisa pokazuje, **po kotrychž je Francowska jendźelskemu a italskemu knježeŕstwu słubiła, so dźiwajo na sastajenje sankcijow francowsko-jendźelske podpjeraze śrěźenje w Sśrjedźoźemskim morju po myśli Francowskeje njeje wjazy płaćiwe.**

Reuterez telegrafowarnja w Londonje z Genfa powě, so najskerje druhe mocy pśichi Sśrjedźoźemskim morju, z kotrymiž je žo Jendźelska tehorunja podpjerała dla śrěźała, žwoje śrěźenja tehorunja wupowědźa. Diplomatiski dopisowaŕ Londonskich nowin „Times" pišo, so wróźenje jendźelskich wójnskich łódźow le Sśrjedźoźemskeho morja z konferencu dla mórskich wuźinow w Montreuxu njesmějśe.

Romiski dopisowaŕ nowin „Morning Post" myśli, so Mussolini, hdyž žo poślednje sankzije sastaja, sajźo do europiskeje politiki zasejpi. **Mussolini pjecja namjet pśicheppołoži, i kotrymž ma žo dopjeć, so by žo Locarnske śrěźenje je śrěźenjom schtyrjoch mozow narunało.**

Londonske nowiny „Daily Mail" pišaju, so žo Jendźelska nětkole wo bliźše žobudźiło Italiśeje w europiskej politiju prózuje. Sir Samuel Hoare je pjeza jenož do jendźelskeho knježeŕstwa sasejpił i wumjenjenjom, so žo jendźelske sejzmjenješe wójnske łódźe le Sśrjedźoźemskeho morja wosnu.

Jendźelska swoje wójnske łódźe ze Sśrjedźozemskeho morja wróći

Jendźelske knježeŕstwo je wobsamkło, so wójnske łódźe, kiž běšche k sejzmjenjenju žwojeho wójnskeho łódźstwa do Sśrjedźoźemskeho morja pósłało, sajźo domoj wosmje. Kischižankaj „Neander" a „Cornwall" staj žo žijo pjatk do Jendźelskeje wróćiłoj. W bliźišich dnjach **tele** wójnske łódźe se Sśrjedźoźemskeho morja wotjědu: Nowy awstralski kischižank „Sydney", kischižank „Sussex", kiž do awstralskeje eskadry słuśicha, minykladźaŕ „Adventure" a schtyri sanicźaki a schtyri podmórske cźołny kaž tež kischižaki „Achilles" (i Nowoseelandskeje), „Ajax" a Exeter" (i Wjeśorneje Indije).

Italska wojakow z Lybiskeje wozmje

Ódpž je jendźelska admiralita wosśewiła, so liczbu žwojich wójnskich łódźow we Sśrjedźoźemskim morju pomjeńšeli, žo nětko i Roma powě, so chce italske knježeŕstwo žwoje wójsko w Lybiskej we wěste dźěle pomjeńšiś. S tajkim postupowanjom na woběmaj stronomaj žo nadźijeja, so žo napjatosć mjes Jendźelskej a Italskej ślubi.

Italski kral pśichi žwjatočnym witanju wojakow i Abeźynskeje.

Sźwjatočne witanje 70. pśišeneho połka, kiž do divizije Gavanina słuśicha, namaka žwoju wyšinu pśichi paradze, kiž italski kral schtwórtk popołdnju w Livornu wotimi. Pśichi paradze žwonjachu žwony wšěch Livornskich a wokolnych zyrkwjow. Po paradze žo kral na hłowne nameśto tuteho města poda a běšche wožrjedź wojskaze žtyr pśichitomny, ódpž wojazy dale cźehnjechu. Lud wojakam, kiž žu z Abeźynskeje wrócili, sahoriće pśichwitskake a jich po jich puću k dwórnischcu z kwětkami pożwjasche. Mjes tym pśichezo sajźo na kralo a na Mussolinija hławu wunoschesche.

Schpanišeho generala sajeli.

Madridska policija je schpaniśeho generala Molu sajała. Na njeho žo tuka, so je sbźěkarske hibanje pśichitował. Sa cźaš monarchije běšče general Mola generalny direktor policije a běšče ważna wožoba w politiskim hibanju. W poślednich létach general Mola nad schpaniśkimi wojakami w połnócnej Afriju roskazowaše. Wón žłuśicha do wožobow, kiž lěwiza najbóle bidźi.

mischi wolhtóż namakało. Turkowski lud woczakuje, so turkowske knjesetstwo jenostronsky swoju wolu wosjewi, z czimż so w Montreuxu za krótki czas rozrisanje dozpěje, kiž Turkowsku spokoji.

Turkowski ministerski president Ismed-Inönü je so w Istanbulu někotre hodźiny z statnym presidentom Atatürkom rozrěčowak. K tom je so do Ankary wotczel, hdźež ministerstwu radu nawjedowasche, kotrajž wot sajmeho ranja hač do połdnjeho wjeczora wuradowasche a so jenož z konferenzu w Montreuxu sabrasche.

Njedostatk cyroby w Jeruzalemje

Jendželski kommissar w Jerusalemje je arabske wobydlerstwo w Palestinje k měrej napominał. Letarjo fu papjerki z namolwjenjom dele mjetali. Tola namolwjenje njeměješe wuspěcha.

Generalny straik a nahlnosce su so na wschelakich městnach samo pschiwótrile. Někotre je strajkowe hibanje w Jerusalemje najsylnische. Tam so hižo njedostatk zyroby sylnje pokazuje. Schtóž chce twarożk a jeja do města dowjesć, temu je strajkowazy strażerjo na dróhach wonka sebjeru a rozlepetaju, mloko na dróhu wulija.

Tu pak njeje rozumiecz, czehodla arabiszy strajkowazy zyrobu takle nicza, hdyż ma tola jenoz arabske wobydlerstwo schodu z teho. Zidowskemu wobydlerstwu a zidowskemu katastrofu tuto poczinanje njeschkoduje. Tehodla żebi myślał, so tuto njezenje zyroby, kiž szyla nima smyslu, z kommunistiskich wokiwow wukhadża.

Pschezo nowe strajki w Franzowskej.

We wschelakich stronach Franzowskeje su nowe strajki wudyrike. W północnofranzowskich dźełarnjach schwihelowoje schleńzy w Lillu su dźełacerjo dźełarnje wobhadźili, dokelż direktor nocnyzhe Italczana sabo pschijatajeż, kotrehoż běchu dla jeho njepschistojneho sadźerjenja pruschcili. W Limageu su dźełacerjo dźewjecz pschadownjow wobhadźili.

Pschiwiżowarzio ludoweje fronty w Mandelieuju pola Nizzy su po zyle nowym waschnju postupowali, so bychu żebi swoje politiske zadanja wumufowali. Hižo někotre dny su gmejnski hamt wobhadźili a żadaju, so by gmejnska rada hnydom swoje zastojasnjenja sfożila, dokelż po jich myšli njeje dosez lewizneje radikalna.

Austriski mjetokanzler je z Budapesta wrócził.

Każ je z Budapesta hamtiski powź, je so austriski mjetokancler a zynilskowny minister Baar-Baarenfels schtwórtk z mužerskim namjetnym ministerskim presidentom rotarskim ministrom Daranyjom a ze zwonkownym ministrom z Kanuju rozrěčował. Pschi rozrěčowanjach bě sche tež austriski wuspódlanz w Budapesta Reutlechner-Stürmer pschitomny. Rozrěčowanja wotmelnoh su w duchu Romskich protokollow.

Staczenju pir powschitkowe politiske praschenicz tón pominali, sa kotrež so wobaj staj zajimowałoj. Austriski mjetokanzler je schtwórtk wjeczor sazo z Budapesta wotjeł.

Přihoty za kommunistiski puč w Brasiliskej wotkryli

W 2. pěschim poku, kiž ma zwoju garnisonu blisko hlowneho mjesta Rio de Janeira, bu wobschěrny kommunistiski bónk wotkryl. Policija je 18 wojakow sajała, mjes nimi někotrych serjantow a podoffizirow.

Zsobustawy kommunistiskeho bónka njeměrny pschihotowachu. Tute dyrbjachu so je samordowaniom offizira zapoczeć, kiž je loni w novembru sdźěłarski plan w pokus wotkrył a jeho pschewjedźenje znjemóżnił. Każ so powź, maju kommunistojo swiski z garnisonu w Sao Paulo a w druhich garnisonach połodnischeje Brasiliskeje.

Policija w Riu je schtwórtk prjedawscheho finanzneho sekretara hižo sajatehu kommunistiskeho prefekta Pedra Ernesta sajała. W knihach městowskeho sarjadnistwa fu zwjeźili, so staj sekretaz a prefekt na pschedwjeczoru kommunistiskeho pucza w nowembru wjazy hač miljion milreisow za maczišnu pschepokałoj, kotraż ha zenje njeje podała. Tehodla so tuka, za dyrbjachu tamne pjenjezy k finanzowanju kommunistiskeho mucza sluzicz.

Nowosće z cyłeho swěta

Wukas statneho finanzneho ministra wo mandźelskich pożeżonkach.

Statny finanzny minister je wukas wudał, w kotrymż postaja, so smě tóżby, kiž je němski staczan, pra wo měcz, wopschima na kryzze potrjebny pschi mandźelskich pożeżonkach pschisecz. Dotal běchu wobkhodnizy njearistekeho pokhoda a wschitzy cżt, kiż njeběchu nazionalsozialistiskeje spuschczomni, z taftich wobkhodow wusamknjeni. Też ha dale we wukazu praji, so żana gmejna nima prawo, zebi wot wobkhodnikow żadaczi, hdyż jemu prawo spożczi, so smě z tutymi wopiszmami dźełacz, so wěstej organizaziji pschiszłuschca.

Rosbuchnjenje w jendželskim arsenalu — 6 morwych.

Sstrjedu popołdnju sta ha wo połpytowej stazizi Woolwichskeho arsenala rosbuchnjenje, pschi kotrymż 5 wozobow zniwjenje shubi. Tuto njeshożo je thěrno wulke spodziwanje w Jendželskej shudżito. Wo pschiczinach rosbuchnjenja ha dotal njeje nicżo do zjawnosże dostało. Po nowinarskich powěsczach je 15 zolow wulka granata rosbuchła. Kólnja, w kotrejż so połpytuje cżinjachu, bu dospłnje sniczena. Tłecha je 30 metrow wosoke do powětra sleczała. Wopory rosbuchnjenja běchu zyle rostukłowane a jenoż cżežko dachu ha spósnacz.

W Berlinje wulku sadobywarsku zwólsku sejeli.

Kriminalni sastojnizy mózachu w połbednim cżasu z 13 wozobow wobstejazu sadobywarsku wzólsku, kotraż bě wot pschewiscza mały 30. januara 1933, 139 sadobywanjow wumjeła sajeczą a zhudnjej pschepodaczą. Jedna ha tu wo wjele krocz potkłostannych paduchow spowołanja. Nimo teho je ha 19 wozobow sajało, kotrejż kradnjene wezy pschekhowachu.

Budyske stawniske powěsće

Piatk 10. julija 1936.

Narodźili su ha: 4. 7. Janej Franzej Krjeczmarjej, wojnarjej w Ramnowje, zyn. — 8. 7. Pawołej Rudołfej Wicjasej, schoférej, dźowka. — Robertej Helmutej Klauerej, pschekupzej zyn.

Wumrěli je: 10. 7. Osmar Rudolf Paul, knihiwjednik, 48 lět.

Pschipowědźili su ha: 10. 7. Oskar Alfred Bóży, dentišt a Khata Charlotta Maria Göttgej, subnolekarska pomozna zotra, wobaj w Budyschinje. — Korla Pawoł Schołta, rěsnikl mischtr w Radebeulu a Margareta Róża Domaschkej, pschedawarka w Budyschinje.

Ze Serbow

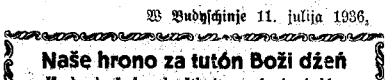

W Budyschinje 11. julija 1936.

Naše hrono za tutón Bożi dźeń

K slawju žadyn kwětkojty puć njewjedże.

— Wo wjedrje. Pschihlaw městeho powětra do naschich stron hischcze njeje pschestał. Sdobom ha někotre mjenische nihdy z wjeczora k ranju hibaju a nan njewobstajne, khłodne a deschczowate wjedro pschinoschuja. W tutym khmilu hischcze tole wjedro wobthowamy. Jutrje pak wyschina, kotraż nad Atlantiskim morjom leży, wěsce pózdnje na wjedro w zrjedźenjej Europje stukowacz, so imjenujy popołdnju sa stajnische wjedro wczakacz, posdźischo ha poczina wuczahowacz. — Jutrje njedźelu zhromadi 359 hodź. słudża a ha 8.12 hodź. thowa. Wjeczor schudnje nocne wjedro 13.17 hodź. a khowa ha popołdnju 1.32 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 1 a najwyschcziha dnjowa temperatura 24 stop. czopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer minus 2 a najnischcza nócna temperatura 16 stop. czopłoty.

— Wuhlady na wjedro za jutrischu njedźelu: Swopródka hischcze njewobstajne, posdźischo pak spodobnische wjedro.

*

Wjedro w cżasu wot 9. do 18. julija.

W blizschich 6 hacz 8 dnjach ma ha w Němskej z wjetschego dźěła z njewobstajnym, tola niz zyle njerjasnym wjedrom liczicz. Pschi pohibowanych temperaturach budże pschi tym w spocżatku mérnje czopło, posdźischo mérnje khłodno. Dnjow bjese tóżdeho hłonza pak njebudże. Skerje budża mjes wschědnymi tež z njewjedrami sjednoczenymi deschczemi pschezo sazo ztónczne hodźiny. Ke konzej dźesaczdnjowskeho wotrěsta ma ha z połepschenjom wjedra liczicz, kotrejż pak budże najskerje jenoż krótki cżas tracz. Liczba dnjow z deschczemi nimale wschudże znajmjenischa 5 wuczini.

— Za pczelarjow. Krajna wotrjadna skupina pczelarjow, kotraż tónz lěta 1935 9800 pczelarjow liczesche, je ha po njeswróżnym wabjenju na 10 400 zobustawow powzeschka. W zamtnym sajimje maja pschi letuschim stanju pczołkow do hole polizaj ke pschedpisma pschecziwo thoroscżam a wukasu z tym sjednoczene kruże wobkedźbowacz, a tak ha psched schkoda a pokhłostnjom schtitacz. Wopłodźerske měsno matkow towarstwa w Delnim dole Schprewje w Budyschinje a Połpjach, kotrejż farjadnik Arnoscht Schołta z Budyschina rjaduje, je sazo dźełacz poczało. Seitkanja plahowarjow maja ha w Budyschinje 18. oktobra t. l. a w Großdobhenje 25. oktobra wotmeczj, hdźež maja ha też wschitke wazne praschenja rosrisacz.

— Schtitanski czas za lischki ha strożcz. Mat 24. junija 1936 je statny hajnischi mischtr po pcheměnjenju 38 paragrafa wumjedźenskich pschedpisma narodneho hontwinskeho sakonja wukas wudał, so ha za lischki, kotrež maja mlode, schtitanski czas wo 6 njedźel strożcz. W pschichodnje njejsmědża ha lischki zenoż wot 16. měrza hacz do 15. junija tóżdeho lěta morcz. S tym budże ha rubjeżnischu lischkow trochu wobaracz.

— Liczba mjezicelow radia 1. julija. 1. julija 1936 běsche w Němskej dospła 7 490 319 mjezicelow radia. 1. junija wuczinjesche liczba radiowych wobdźelnikow 7 517 240. Potajkim je liczba w mjezacu junij we 86 921 wobdźelnikow wotnoscheła abo wo 1,16 procent. Do spromadnje liczby 1. julija je ha 570 391 wobdźelnikow sliczilo, kotrymż je ha radiowy pjenjez spuschcził.

— Dunt žrjedowski czas pojedże 15. julija popołdnju z Budyschina do Langebrücka pola Drježdżan. Czas wotjedże 13.25 hodź. w Budyschinje, sastanje hischcze w Semtzach a Bilkapjazach a pschijedże 14.18 hodź. do Langebrücka. Wjeczor czas 20.40 hodź. w Langebrücku wotjedże a pschijedże 21.29 hodź. do Budyschina. Jězba ha wo 60 procentow potanischi.

— Dostawarjo wojeskeje renty. Pschinażne renty wójnskim czeskosrancjenym sa měsacz julij wupłacuja ha pczichi 15. julija 1936 dopołdnja wot 9 da 1/10 hodź. w zjemownj na Hrodowskej haży 10 deleka.

— Sezjalnym rentnarjom wupłaczuje ha podpjera na měsacz julij žrjedu 15. julija 1936 rano wot 8 do 1/10 hodź. w zjemownj na Hrodowskej haży 10 deleka.

— Kedźbujcze na drohi! Wczera muż njeredźiwe Zitne wiki pschekrocżi. Pschi tym ho jeho wozobowy auto schmórknu a jeho potorje. Muż na swoje bjes straschneho franjenja woteńdże.

Bożi wječor

Spisał Wjeleměr.

11] (Pakraczowanje.)

Sastupowschi do domu, namakach wschitko w starym porjadku, niczo njebě pschemenjene — a njedyrbjała dha tu też nadobu sastupiez z durjemi macz, każ prjedy, hdyż běch pschischoł? — Ach mona njesastupił — Ale myšł na Hańju dasche mi to hóle sabycz. Hdyż hajnik wěrił njeje, so żym morwy — tak myšlach — dha też Hańża nadżije shubiła njeje, a poczach hižo na pschichodny dżeń swoje sbeże twericz. Moja duscha ha mérna a bórzy mje wutorże dalschemu rozmyšlenju wokschewjazy drem.

Trochtowany rano stanych z mérneho spanja a cżuch ho hnydom padacz k Wětrezom, kiž drje běchu też hižo zhonili, so tu sazo zym: ham bje też njemózach doczakacz, so buch tam pobył — tu widżich po pucziku do mojeho hydła żem pschikicz schoktu — pschedrawanja dla, każ myšlach a sastach jemu hižo nadała pschiwołajo: „A hlej, kat ho wězy spěschnje pschemenjeja! S pschedawanja nicżo wjazy njebudże!“

Món pak z hłubokim hłosom a rozmyślnje mi wotmołwi: „Wěsto ho wězy khětre pschemenjeja; ale pschedawacz budżesch tala dyrbjecz!“

Wulzyschnje ha dźiwajo jemu spěschnje wotmałwich: „Ja dyrbjach nětkle zwoje wobdźelenstwo pschedacz, hdyż mi njenadżija zboże sazo do rukow hinda? Sznadź hischcze njeswesch, so zym wczera najhonik, schtoż moje wotmyślenje njemóżne cżini?“ Ale món sazo rjekny, runje tak měrny, każ prjedy: „O ja drje wém, so zy wczera zboże tak bjes rozuma wot ha storcził.“

Pschi tutych hłowach hladach nastróżeny na njeho, njewědżo, schto ma znamjenjecz jeho kalate wóczko, na mnje złożene, jako by chzuło wuhladacz na mojim wobliczu dopokasma teho, schtoż sam hischcze wěricz njechaiche. A rosjażnjecz ha pocza we mni, straschnje ha rosjażnjesche wschо, schtoż bě ha wczera stało. Tola na mni widżo a ménjo, so zym wschо z wotpohładanjom cżinił, potrackowasche wón bjes pcheměnjenja. „Abo chcesch znadź cżakacz, donż njeda tebi Hańża potom, zyli pschetrat dołhe jastwo, tebi bjeszjesetnemu morjerjej zwoju ruku?“

„Bożo, tak srudny tónz dyrbjesche mécz swada? Ja morjerjez?“

Wjazy njemózach na jeho złatwa wotmołwicz a zadwělujo padżech na zwojej kalenje. Món pak, pschesmědżeny, so bě ho wschо z pschekhwatnosczje stało, potraczowasche porokujo: „O mój Michale! tak daloko zy ho dał w pschekhwatnosczi zajwjesć? Hal, zy Jurjanez Boschzija woprawdże morik, njeschłowjenje jeho z wyschokeho schoda storczjwschi: někotre krocżele wot korczmy hu dźenja rano morwy namakany. Schto cżesch někt zapoczecz? Maja winowatosez by była, so bych tebje hnydom sajał, donż ho njedy wěz pschepytała — a ni toho móże dha wina ho skokicz? — Tola moja mutrowa ho wobara, tuku na tebje pokoscz; wschak ty njejsy taki wojsid zahłukił a z njerosmyslnosczje skutk swoje a każka bolosez by to była za Hańżu, widżecz tebje, kótreżoż horzo lubuje, pschepodateho Judaż, a winowatskho watkhadżeneho! Sstom teho dla pschischoł tebje napominacz: Cżekaj, prjedy hacz budże pojdże: powjesez je hižo wotpohłana na žudnistwo z njebudże bohu tracz, dha tu pschepytowarjo budża! Duż cżekaj, nětk hischcze móże ho tebi radżicz, hańbje wunicz!“

Dołho pytach žebi tu wěz znajmjenischa pschekłasch, kat derje hacz mógach. Skónczje prajach sadwólujo: „Nó, cżekacz: lubscha je mi žmjercz, hacz taske žiwjenje, polne žmědomja, cżuilowanja, bjes nadżije!“

Wón pak mi dale pschiréczowasche: „A myšlisch tak wuricz dwělowazemu žiwjenju? Wotkudża tebje nanajbórje k jastwu hacz do žmjerczje, a budże to teh pokliczecz troschi a zarunacz wschо njesboże, so budżesch pokuczecz. Tole mójesch też na druhe waschnje z wopraważym ho žiwjenjom sa lepsche cżkowjestwa dokonjecz. Tu pak pomyšli na Hańżu a cżekaj!“ A myšl na Hańżu mje k temu pohnu. Rjeknych: Dobre, budu cżakacz; njewróczu ho zenje wjazy, każ žebi to wczera hižo wotmyšlich; pschecza wjazy nimam sa nikoho, też nic za Hańżu; znadź móże mje wona sabycz; jeno tole, prošu, mi wobstaraj: Kluczż wot domu a wschо pschepodam sako tebi: daj wschо Hańži ako khudymu, ja mam tu se sawotajeństwa maczerje pjenjes dosez, so mózu pchicz do naweho žwéta, hdżež chzu nowe žiwjenje zapoczecz. Ty pak na mnje sabudź! jeno mój dżak wjmi hischcze sa to, so ty mje na to wschо kedżbneho cżinił, a ł tym posledńe w bożemje!“ — Stupichmoj do domu, hdżež žebi hischcze to a druhe wschо zobu k wopomnjeczu a potom durje samknych a pschepodawschi kluczż jemu dżech z domitymi na wěczne — njewjedża hdże.

Konz.

— **Slaty dwaj** žiwjeczi jutšje **niedźelu pokładnjowy pohonnik Jan Pawoł Gustav Tigner** se **swojej manželstwej** Emiliju Malwinu Mariju rodź. Döringej na Mjažowych witkach 13. Jubilar pochadźa se **Schleschwicy** a je **so tu w Budyšinje** 1886 šamodźił. 13. 7. 1886 **bu**chtał jubilaraj **w herbiskej** zyrkwi **kopulowanaj.** S **manželstwa** wuńdźe **schesć hólzow a pjeć holzow,** z kotrychž naistaricha **dźowka 16 lět stara a piaty hyn** z mjenom **Klemenz** jako **misionar w Chinje 31 lět** starý na tyfus **khorowischi** wumrě. Pschi **tutym hwožiwnym** žiwjenjenju **wobdźěli so dźewjeć dźěći,** wšitke pschichodnymi **hynom abo dźowkow a 14 wnučkow. Manželskaj** staj **stromaj a cžitaj a derje** znataj wobjeju **mjes Budyšinskim katolskim ludom.** Też na **tutym** městnje **stmaj** hišće prawje rjany **žiwjenski wjeczor** pschejemy.

— **Hišće raz wopytma sa hribarjow a schcžiparjow sahodow.** Psched krótkim wosjewichmy, so maja hribarjo a **šperarjo jahadkow** žebi **wopytma sa 50 pf. wobstarać. Potrěbni ludźo pak tute darmo dostanu. Wažne pak je pschi tym, so kóždy jenotliwy hribar abo jahodkiběrar,** też **hdyž je wjazy dwójbnych,** pschi tym **wobdźělenych,** tajke **wopytmo wobžedźi. Jenaj schulske dźěći, kotrychž maeš abo nan abo hobu do lěsa bjerje,** tajkeho **wopytma njetrjebaja.**

— **Jenotna jězdna płaćizna póstniskich autobuzow sa místo Budyšin.** Dotal na cžarach **póstniskich** autobuzow **w Budyšinskim dwě** tarifnej **mjezy wobsteleschtej,** so na **potodnjischich** cžarach **sa šastanischcžo na Zitnych witkach w Budyšinskim a na poknježnych** cžarach **ja šastanischcžo pschi Budyšim dwórnischcžu** wjetschka **jězdna** płaćizna płaćesche **hač ja tyhne šastanischcža w Budyšinskim. Někto pak sa wschitke šastanischcza w městce** dotalna **ništa žadyha šastanischcza pschi pósce** płaći.

— **K njehodze na dróhy** dóńdźe wjerch na khichjowanischczu **Drježdźanskeje, Kaeublerskeje a Schliebenskeje** dróhi. Wobzobowy auto do motorowego koleśarja storcži. Tutón padże a jeho motorske koło **so** thětro **wobschodži.** Koleśaŕ **so** hnadnje **stani.**

S **Hornjeje Worschcze.** (**Błysk dyrik.**) Pschi schwórtkownym popołdnischim njewjedrje błysk do pobocžneho twarjenja **bura Scholtky dyri,** ktoryž **je** swojimi ludźimi **runje** pschi **žwarčinje** žedźesche. **Hdyž** žuzodża na pomoz khwatachu, palesche **so** nimale hižo zyke twarjenje, w kotrymž **bě** žynowa łubja, konjenz a **žwinjace** chlěwy. **Też wschelake maschiny w tutym twarjenju** stejachu. **Skót a też maschiny** wójachu **z twarjenja wukhowacz. Tawrjenje so** zyle **wupali. Wjeśenej woborje we Wulkej a Małej Worschczi běschtej bórzy na městnje a też Hodźijska motorska rukawa bórzy dojěde. Tuta žebi premiju doby. Po krutym łapschimnjenju tuteje woborу** njemóžesche **so** woheń dale rosschericz.

S **Małjez.** Mjono **morweje,** kotruž wutoru rano tu **namakachu,** je **so** někto **swěsčiło. Morwa** je nježenjena **40 lět** stara **Hedwiga Žankerez** z **Motydka.** Hdyž **bě w nozy k wutorje** žwoju **komorku wopuschczyła,** ju wutoru **rano w mlynstej hrjebi namakachu. Sprjedy popołdnju je kriminalna** policija **w Budyšinje jeje** personalije **wěschiła. Sumjerch je w cžejčich mynutach** pytała. **Hižo** někotre **měchazy dołho je samyšlena wokoło khodźiła.** —

S **Rochłowa** pola Kubschicz. **W pjatlewym cžasu** cžuło **khichimy,** so **tu so w Cžornobóžskich łěsach žmišiny** rosschericže. Tam a **tam** su **so** pjeczа tež **tute hady** rodźałe, **so jich bohjo pak su** psched nimi cžeknyli. Temu ma **so jeshowaze** rjez: **W zyłych Cžornobóžskich łěsach njeje ženje žmišizow było a też hjenza** tam **tajchich njeje. Nječh entomologa wyschichi wuczeř Schjza,** kotryž je **nasche domjace łěty a hona zyke žiwjenje wodnjo a w nozy pschechodźił, njeje tu jenje žmišizy namakał. Kózdy ras je ludźom, kiž jemu powědachu, so tu žmišizy widżeli, dopokazał, so žo wo njestraschneho wuža jednasche. Młodźi hólzy, kotříž po žiwotnim mjenjenju morjenu žmišizu pschinjeseschu a žebi myslachu, so tu rjekowski skutk dokonjeli, dyrbjachu so pschezo zaso powuczicz dacz, so njeběchu žmišizu ale wuža marili. Tehdyla je też hjenza wschón strach psched žmišizami w Cžornobóžskich łěsach niewoprawnjeny, dokelž so dotal nieje dopokazało, so je tam też jenicžke žmišizy. Wuže su wužitne žmje, kotrež so wobjebje** z **muschcami** žiwja.

S **Klukscha.** Jako **sudniskich** pschiwzaznikow do pschichadźi wšachu: **sa Lichań ratarja Korla Schiewarta, sa Sdzary bura Arnoschta Zurka a w Salowje ratarja Arnoschta Schneidera. — Mjažowobhladarki wobsod.** S 1. julijom tworja **ameinu Klukšk z wjesnymi dźělemi Lichańom, Sdzarami, Sawosom a Sdźerju** tśeći mjažowobhladarja wobwod. Sa tutón wobwod staj **so Pawoł Mětrach** z **Klukšcha** jako mjažowobhladowar a **jako zastupjeř** wustawa **za** statne **sawěsčenje** rěnoho **stotu a jako jeho zastupjeř Emil Jurk** z **Kuczinu** do pschihladanja wšatoj. — Jako wjednik dyrbjeuške wobory je **so Arnosch Schneider** z Sdzarow do pschihladanja wšak.

S **Rakez.** Tudyšne kschesćanske **žónske towarstwo** bě **sadźenu pondźelu Rakezanske wowči k bjesadze** pscheproszyło a **tich luboscziwje** z kofejom a twarkanom pohościło. Schulske **dźěći** pschi tym rjanu **hru „Rakezo"** zahrachu. Wsche pschitomne wowči běchu za tutu jim wěnowanu kedźbliwosć jara swjeselene a podźakowachu so wožebje **knježej fararjej,** kiž **bě** faru za tute hospodźinstwe pschijeli, pschewostajił.

Z klóstra Marijneje Hwězdy. Zastupjeř probstwa knjez pater Romuald Domaška tu jutře swój 40-lětny měšniski jubilej woswjeći. Jubilar je mjez **serbskim** ludom wosebje jako wustojny spisowaćel znaty. Wšitcy čitarjo Serbskich Nowin jeho powědańcka rady čitaja. Mjez katolskim ludom pak jeho też jako wuhbjerneho prědarja, swědomiteho duchownaho, dołholětneho administratora Róžeńčanskeje hnadneje cyrkwje nanajlěpje znaja. Jubilar je jako **nakhwilny zarjadnik klóstra Marijneje Hwězdy,** a **kotrehož** probstom drje so w najbliższim času pomjenuje, we wysokej starobje zawěsće **wulke** starosće napołożene **dostał. Bóh Wjeršny chcył jemu** moy a trěbnu **skrowotu** spožčić, zo by wše **dźěła** nanajlěpje **wukonjeł mohł. Z najwutrobnišimi přećemi** budźemy też **dale** jubilara při jeho prócowanjach sćěhować.

Se **Subornički.** Pschipowědachoj staj **so** pomocny dźěłacjeř Waltar Döring w Suborničcy a domjacej dźowku Almu Gertrudu Gläserez z Wujesda pola Lubija. — Darmotne poradźenje za tuberkulosnych budźe za Suborničku a dalšnu wokolinu 14. julija **wot** 3,30 do 5,30 hodź. popołdnju w Budyšinje w **strowotniskim** hamcze na Hrodowskej haju II. **stwo** cžo. 36.

S **Klětnego.** W evangelskej zyrkwi **so** wulkischczichu: 31. meje Wilhelm Rudolf Gottfried, **hyn** dźěłacjerja Wilhelma Michaela w Klětnom. 14. 6. Hildegard Waldtraut, **dźowka** ratarja Hermana Zorna w Klětnom. 14. 6. Krysta Hana, dźowka ratarja Hermana Rostoka z Radschowka. — Siwěrowali **su so:** 1. 6. dźěłacjeř Arnoscht Hendrich Schmidt w Jamnom z Hanu Marthu Hanuschez w Klětnom. 1. 6. dźěłacjeř Robert Wimscha w Khołnizy z Hanu Helažez w Jamnom. 28. 6. Rataś Wilhelm Erich Blumberg **w Koschli** z ratarskej dźowku Hanu Rjekez z Koschle. — Pohrowali **su so:** 27. 5. wuhibowar na wotp. Pawoł Köhler z Wolejschcziny, 62 lět starý. — 28. 5. dźěłacjeř Jan Schołta z Jamneho, 51 lět starý. 6. 6. Helmut Hanusch w Klětnom, 3 léta starý. 8. 6. dostawak renty Korla Wilhelm Silbig w Zymplu, 44 lět starý. 15. 6. dźěłacjeř Handrij David we Wolejschcziny, 71 lět starý. 22. 6. wumjenjarka Hana Kubjowa rodź. Kruparjez w Klětnom, 88 lět stara.

S **Klětnego.** (Ssylne rosmnoženje bacžonow.) We **tudyšnim Jamnowskim hamtskim wobwodze** je **so we pjeczoch hnězdach 16 młodych bacžonow** wulahło. We **Klětnom su so pola wudowy Rjekoweje 4** młode wocžahnyte, w **Dyrbachu pola wudowy Rjekoweje tehorunja 4,** w **Koschli pola ratarja Urbana 3** młode, we **Jamnom pola ratarja Günzela 3 a w Krynhelezach pola** wjesneho **burskeho** wjednika **Rjeka dwaj.** Tu mějeschе bacžonez macž **z druhimi šawišnymi bacžonami** cjekše **wojowanja.** Pschi jenym **wojowanju** běschtaj **so pjerjazaj** bacžonaj **z bróžnje** wallioj a wobydlerjo dyrbjachu **inješpscheczelenej** zostaje rosdwojicz.

S **Běleje Wody.** Pschi dźěłach na cješche hotela **němšteho dwora padny** z Delnich **Bružow pokhadźazy klampnarski** wuczobnik G. najprjedy na nize leżazu cjeschu a potom na jemju. **Bjeswědomneho a** z cježkim **tschażenjom** mosnow dyrbjachu jeho do Shorjelzkeje **kliniki dowjesć.**

*

S **Korlynja.** Pschi schtwórtkownym njewjedrje, kotrež **so** z wulkim šlimkom pschewodźesche, **so** wschě dróhi **sa krótki cžaš do torhajcych rěkow pschewobroczischu.** Dróhi **so na někotrych městnach hłuboko wudrěchu.** Wjesna rěčka mějeschе hnydom wulku wodu a też **woda we** Schprewi hladajcy stupasche. We nize leżazych fabrikach **měłachu fabriske** wobory **poknet ruzy dźěła, so bychu sadobyłu wodu wuczerpałe.** Powschitkownje **so** wschě **khěwy lohko wotstronichu dachu.**

— S **Rychnowa pola Zitawy.** Pjatk **tano khótko po 7 hodź.** w tudyšnim rěčaku firmy Herbig a Klette **woheń wudyri.** Wohenj **so najskerje z njekedźbliwosću w twarjenju nastał, w kotrymž bě hołdowarnja, šuchcynja a** wjeśi parneho kótoła sameńczena. Płomjenja **so pschi wulkim wichoru na sklědźichcza rosschericzu a tute dospołnje intrićichu. Wjele wohnjowych woborow bě na pomoz pschiwołowałe.**

S **Kundraczicy.** 19lětny hospodarski pomocnik Jurij Mickmann **sjedu** z konjazym sapschahom do. lěsa po drjewo jědźeschе. Po puczu **chyzyše Mickmann po wozu** bežo łschuh, kiž **bě so w chomocze saschmjatał, wulchmjatacz.** Pschi tym **so** konjej spótschischtaj a **Mickmann** z wozа padny. 100 metrow jeho wós **so** wuczeschе. Pschi tym **žebi** nohy **stama.** S krwju **połateho** jeho stóneznje **se** trudneho położenja wumochu. Hacz runjez **so** hnydom do Lubanšteje chorownje dowješe, tam **so** někotre hodźiny wumrě.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Spěwna kupka „Lumir" spěwa sobotu 11. julija pop. w 5 hodź. w Serbskim Domje. Přeprošujemy z tym wšěch starych Lumiřanow kaž też dalewak spěwa wustojnych knjezow, knjenje a knježny na tuto spěwanje. R. J.

Bukeju. Sserbske towarstwo. Pschedhódźidwo a dowěrnizy jeńdu **so** pschichodnu njedźelu 12. prašnika dowołdnja ½10 hodź. pola Lubjenšteje. Pschistup ma też kóžde **Zobustawo towarstwa.** Pschedhódźba.

Khwaczicy. Khwaczanske serbske towarstwo: Sserbustawo towarstwa njech **so** pschihotuje hišće w tutym měsazu na wuriadnu towarstwowu zhromadźiznu. Dźeń hišće wosjewimy. Mamy ważne a wuriadne wobsamknjenja. Wótčehbjadźiny.

Jasenica. Měsačna zhromadźizna Kat. Bjesady jutře njedźelu 12. julija wupadnje. Přichodna zhromadźizna budźe 9. augusta. Předsydstwo.

„Zernička"! Kedźbu! Wulećimy sebi njedźelu 12. julija do Slepoho. Wotjědźemy z Hušiny rano w 6 hodź., z Kisliey ½7 hodźin. Wotjědźemy tohodla tak zahe, dokelž chcemy na Božej służbje ½11 h. w Slepom spěwać. Přijědźće cyle wšače wšitcy. Budźe so wam wšitkim cyle wšěče lubić. Zdobom přeprošuju wutrobnje sobnstawy Dubrawskeje „Jódleńki". Minakalskeho „Statoka" a Hrodźišćanskeho wosadneho towarstwa. Přinjesće towařšo spěwniki sobu. Dirigent.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Bebauungsplan „Südost".

ist durch die Deczeichnung 10 zwischen der Strehlaer Straße, der Schlachthofstraße, dem Sedanplatz, der geplanten Straße 28 und der Stieberstraße geändert worden. Die Deczeichnung liegt einen Monat lang, vom Tage der Bekantmachung an gerechnet, im Baupolizeiamt, Kornmarkt 3, I. Zimmer 13, öffentlich aus. Widersprüche sind innerhalb dieser Frist bei der Baupolizeibehörde zu erheben, da sonst das Widerspruchsrecht verloren geht.

Bautzen, am 26. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister. Baupolizeiamt.

Kóżu hamtskich wozjewjenjow.

Pokhłostanie dla podwjedźenja dawka

Z podćisnjeńskim jednanjom z 23. hapr. 1936 je so

wikowaŕ z tekstilowymi twormi

Kurt Guda w Budyšinje

we Wojerskim sydlišču cisto 17 1334

dla podwjedźenja wobrótoweho dawka 1931-36 z

1 0 z hriwnami pjenjeżneho khłostanja

z prawnej płaćiwosću pokłostać, zdobom je so postaliło, zo ma so pokłostanje na wudawki zasudźeneho wojowić.

W Budyšinje, 11. 6. 1936 Financny hamt w Budyšinje

W Schoflej. Hólcej: „Nasch nan pósčele Wam rěbl nasypet. Dyrbiu Wam rjez, so je **so** bohužel słamał. Dyrbicže jón bórzy wuporjedźicz dacz; chze žebi jón na nowy tydźeń zaso wuposchczeli."

Hlowny redaktor Marko Smolet w Budyšinje. Zamołwity za feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolet w Budyšinje a za nawěšćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći.

Němske nadźije při 11. olympiskich hrach

W pschichodnych dnjach pschinjeseny wobrazy tych němšticz sportarjow, wot kotrychž móże **so** wocžakowacz, **so** pschi olympiskich hrach **swojeho** muža staja.

Mjes žonami ma najšerše Gisela Mauermayerez (na lěwo) wulke wuhlady w mjetanju z diskušom. Dobry w dalekoskoku je Lipscjan Lutz Long (krjejdźny wobraz), **kotryž je 7,81 metrow dałoko stocził, tak so je jeho** z tych, kiž ma najwjetschi wuhlad na olympiskim medalju. Jako najlěpschi běhar (Sprinter) je **so we** pokletnym cžasu Borchmener (na prawo) wupokazał, kotryž **nětko** jako jedyn z najbliniischich sastupjerjow w 100- a 200-metrowskim běhu płaći. (Schirner, M.)

Fotowe aparaty [43
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy
za amatěrske fotografowanje

Fotowy dom Futh

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje, Serbska hasa 13

Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcy wustoinje a najsnješnišo

---

Deutz-Diesel-motory 1320

wot 4 PS a sylniše, za ratarstwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa

Carl Gast na Drjewowych wikach 27

Dostach telefon čisło 3313

Autowa wupošćerjna na samojězdźerjow

Martin-Mutschmannowa dróha 14 (srjedźny dom)

Je-li Was hłowa boli [42

Jeli so Wam **čelo morješi** abo **dostanjeće li falički**, tak zaleć to často na tym, zo sće zakomdźił, sebi w prawym času **derje** sedźace **nawoći** wobstarać wot

Eridha Lenza

wosebiteho optikarja

w Budyšinje na Hošće hasy 21
Telefon 2134

Srjedu, 15. julija

spěšnje jědźacy wosebity kofejowy wosebity čah do

Langebrücka

w Sakskej

k parlijnje Drježdźanskeje hole 1323

60% znižena jězbna płaćizna

13,48 ze Zemitz Thumitz, wróćo 21,14. Jězba płaći tam a sem 1.10 hr. 13,26 z Budyšina a wróćo 21,19 hodź Jězba płaći tam a sem 1.50 hr.

Porjad: 1. Powitanje přez wjesnu kapalu a wospjetanje khłódnoje zahrody „Lipowy dwór". Potom ěny kofej z přikkuskami (75 pj). Hač do 16 hodź. 2. přisamknje so (1/2 hač 2 hodź.) wobhladanje stareje wjesneje cyrkwje z 12. lětstotka pod wotrjadnym wjednistwom, Drježdźanskeje hole atd. 3. Wot 18 hodź. hudźba a rejen w „Lipowym dworje". Zastup darmo. Kartka za wosebity čah je też k darmotnemu zastupej do krasnych Germania kupjelow.

Wobkhodny hamt statn. železnicow w Budyšinje

Póndźelu předawam loriju

młodych běrnow

na Rakečanskim dwórnišču

centnar 3.50 hr.

Jurij Cornak w Konjecach č. 38

Zjednoćeństwo třělcow we Łusku pola Njeswačidła

Jutře njedźelu, 12. julija 1936, změjemy w Handrikec hoscenc w Jasenicy

wulki łěćny swjedźeń 1324

zjednoćeny ze třělenjom zerjlow a kehelekulenjom. Započatk pop. w 2 hodź. Popołdnju koncert. Wječor

pyšne rejе

Přećelnje přeprošuje tej **Zjednoćenstwo třělcow a koremaŕ**

Mašinske wolije

wolije za cylindry, bulldogi, traktory a Dieselske motory, kaž też **wšě techniske wolije a tuki kupujeće tunjo pola**

A. Kurjo w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735 Wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami, z techniskimi potrjebami. (1321)

Po dołholětnym wotrjadniskim łěkarskim wukubłanju w chirurgiskich, gynäkologiskich a porodno-pomocnych wotdźělach Barlinskich khorownjow a naposledk jako sekundarny łěkaŕ měšćanskeje khorownje w Rheydtu skutkowawši, zasydlich so wot 1. julija 1936 jako

praktiski łěkaŕ a wjednik priwatn. kliniki we Wulkej Dubrawje.

1329

Dr. med. Helmuth Adler

Rěčne hodźiny: dopołdnja wot 9—11 hodźin, popołdnju wot 7—8 hodźin, nimo srjedy a sobotu popołdnju.

Telefon: Khrósta-Łomsk 220.

Mały Mercedes-Benz 1,7 ltr. „V" 1319

je wosobowy wóz za najwjetše žadanja. Płaći z kompletnym znutřkownym wodźidłom **3750 hr.**

Předwjedźenja rad wuwjedźe bjez nućenja ke kupjenju

Generalny zastupjeŕ Carl Gast w Budyšinje

Swoje wobydlenje z praksu mam nětko w **Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 42**

Masseur H. George

Rěčne hodźiny kóždy dźeń wot ranja do wječora.
Njedźelu wot 9—12 hodź.
Přindu też na wsy! 1325

Wysokosućelna 1328

kruwa

je na předań
w Serb. Pazlicach čo. 19.

K nazymskemu wusywej

poskićam

wšě symjenja

kaž **pelušku, woku, hroch, hobrski a srěni kolij**

J. Korrenk w Nowej Wsy p. Worklec

Kubło 1326

na 50 ćutrow wulke, so přenaja. Lohka srjedźna zemja. Skót a hospodarske wuhotowanje **może** so po přeću přewzać.

Poskićeŕa zapodaće pod B 9 na wudawarnu Serb. Nowin

Jězdne kola / šijace mašiny centrifugi / pisańske mašiny

Wuporjedźenja (404

Paul Gräfe w Kamjencu

Talstr. 7, blizko katolskeje cyrkwje

Za pudding

a za wočerstwjace napitki

Malenowy sirup	500 g	85 pj.
Wišnjowy sirup	500 g	85 pj.
Kitkowy sirup	500 g	70 pj.
Truskalc. sirup	500 g	70 pj.
Orangeade	500 g	60 pj.
Citronaty	500 g	60 pj.
Limonad. sirup z malen stod	m 500 g	65 pj.

Thauer na Suchenskej hasy 22 [1280

Sobotu: Korjenjowy stan 648 na Hłownym torhošću

W Pěskečanskim hoscencu

budźe njedźelu, 12. julija, wot připołdnja 1 hodźin

wulke třělenje wo myto a kehelekulenje

wječor wot 8 hodźin

pyšna rejwanska hudźba

Přindźće wšitcy, budźe so Wam lubić 1327

Wo přećelne podpjeranje prosytaj
Wojeńske towaŕstwo w Róžeńće a hoscencaŕ

Wosebite jězby stańneje pósty

Wob čas wulkich prózdninow kóždu **srjedu, štwórtk a njedźelu**

wulětne jězby

Hdźe so jěchać, hdy a kelko płaći zhoniće stajnje při přijimańskich pósty a dowidźiće w kašćikach jězbnych rjadow.

Zamołwjenja pudajće na **Pósтski hamt w Budyšinje** (wotriad autow. pósty). Tel. 2986

---

4 sylne konje do dźěła

2 liščy z dołhej wopušu, jedyn brunaček z dołhej wopušu, jedyn čornobruny oldenburgski, dobry do zapřahu, jenopřežny a dwojopřežny, so płaćizny hódno do ratarstwa předadźa

w Drježdźanach-N.,
na Lipšćanskej dróze 8 (prawy zajězd). [1329

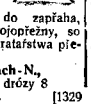

NSU-Quick tu je!

Wysokohódnostne lohke motorske koło za hr. 290.—

Generalne zastupjeństwo Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27

Mały nawěštk wulki wuspěch

Někotre rjane zabawne

serbske knihi

měte w kóždym serbskim domje być! — Poručamy wosebje wobluowanu zběrku našeho składa!

K. B. Sěca:
Cłowjek w přirodźe
I. a II. dźěl 1,— hr.
Na dalokich pućach
III. dźěl 0,50 hr.

H. Sienkiewicz:
Hana 0,50 hr.

J. Winger:
Hronow 0,30 hr.

B. Třebizský:
Kaspar Zdenek Kapler ze Sulec 0,30 hr.

Kubašec:
Wusadny
wjazane 0,80 hr.

Cišinski:
Nawoženja
wjazane 0,80 hr.

Ruske bilinY
(bajki) wjazane 2,00 hr.

Nowákowa:
Na farje — Halžki
wjazane 1,20 hr.

R. Domaška:
Pokładow-pytaŕ
Le chevalier de Saxe
wjazane 1,20 hr.

J. Lorenc:
Kupa zabytych
wjazane 1,20 hr.

Jak. Nowak:
Pućowańsk. dopomnjeńki
1,50 hr.

M. Sewčik:
Směški a powědańčka
1,— hr

Dr. J. Laras:
Sibakec nan 0,30 hr.

R. Domaška:
Wrjós 0,50 hr.

J. Lorenc:
Serbscy rjekowje
wjazane 1,20 hr.

Černy:
Serbske wobrazki
wjazane 1,20 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jena je zabawniša druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tamnu kupić. — Wšě naspomnjene knihi dostanjeće we

Serbskej kniharni

w Budyšinje w Serbskim Domje

Nowiny słušeja k twojej swójbje!

Na Nowinu so zwučiš. Z njej sy runje tak zjednočeny, kaž ze swojimi lubymi. Njemožeš Nowinu zaměnić kaž košu, dokelž jeje natura, jeje raz a mysle w njej su złožene na mysle čitaŕstwa. Tohodla je też swěra k Nowinje pola mnohich něšto, štož so samo wot so rozumi. Stóž lěta dołho jenu Nowinu čita a ju wotskaza, dokelž je so jemu druha narěčała, wróći so najbóle zasc k swojej staroj nowinje, dokelž je so tuta cyle po nim złožiła a wšitko to přinjese, štož stajnje pyta a štož parować nochce; spóznaje, zo njeje wšo jene, kotru Nowinu čitaš. Njeje so tebi runje tak ze Serbskimi Nowinami rešło!

Tukowe buksowe wobalki

(Stopfbüchsenpackungen), konopjane łójowe wobalki, asbestowe grafitowe, ščišćano-powětrowe wobalki, Stymol-wobalki, asbestowe wobalki, zatykowacy maz, Stauferowe buksy atd. poskića

A. Kurjo w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735 wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami a techniskimi potrjebnosćami. (1286)

Paul Brosske tyrkowski mišter na Nowosćelskej dr. 7 Garag.dwór Brücknez poskića swój **skład** [22 **hotowych kašćow**

Dr. Metzkes zapućowaŕ

Serbja, rěćće ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich prjedowníkow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźěćacy kućik,** kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńšich pisa

---

Dařće při kóždej składnosći dobru serbsku knihu!

Sklad kašćow

A. Tinz tyrkowski mišter na Sukelnskej hasy 16a na Ługerowej hasy 22
Telefon 2974

Wupjerki

wot firmy

Andr. Kasper

mej. J. Pilopp

na Jerjowej hasy 3 (Göringstraße)

dźerža

1½ pobleichcja 12.80 11.40 8.80

Dostanjeće je w stupnjowym domje Mark w Kukowje

Přiłoha k čisłu 160

SERBSKE NOWINY

Sobotu 11. julija 1936

Čehodla so hakle do nich tykał

(Wobras ſe wßy.)

Je jara derje a ſchwarnje, hdyž ſtuſobdża dobre pſcheczełiſtwo pěſtuja a dźěći wobeju ſtronom na ſtebi wißaja, ſo bjerža jako kłeſchczże, ſtu kaž jena duſcha a jena wutroba a ſtej tak rjenje mjes ſobu hrajtaja, ras tu ras tam, runje kaž ſo jim ſpodoba.

So mjes ſobu ſo teſ ſwadża a ſtej do włoſow ſajedu, ſtamo ſo pſchebija, mój jej, to mjes makymi pjerachami hinak njeje. Tak je hižo ſo naſch cżaſ ſtyło, hdyž w kholowczkach běhachmy, a budże teſ dale tak woſtacź. Pſchi tym njeſmějeſch ſo dale do nich měſchecź, njeſmějeſch hnydom tomu abo tamnemu pomhacź. hyrnjej pſchecźo k tebi pſchiſchoł. Sa pok hodźinki ma wężka zyle hinajſche mjeſnoczo, wſchło je, kaž njeby nicżo ſtyło a ſo ſtało a ſaſzy je w najlěpſchim rjedże, a wſchitzy ſaſzy w najrjeńſchim pſchecżeſtiwje. Dźěcźi ſu dźěcźi, pola nich je najlěpje, ſo ſo do nich njetykaſch, hdyž je nětajka ſwada abo roſtora naſtała.

Ale kaž dźěn to je, moji ludźičża, to wſchón żort pſchetanje. Nětko mje woſtajcże na pokoj. Wſchło ſchtoż je prawje, ale ſchtoż je pſchewjele, je pſchewjele.

„Tajkale kula, nó, ſo rjenje dźakuju! Ty mohł tola na blaku morwy być. Ani włóſki njeſmědżeſche dale być, dha by tam leżał. Schto dha pak ſtu cżinił, ſo je cże ſ zyłym wotmachom takle dyrił, tón njeczeſana ryelpus, tutón běſman?"

„Zyle nicżo dale ſtyło nieje. Chżnch, ſo dyrbi mi hiſchcże ras dacź pſches cżerwjenu ſchleńzu pohladacź. Njewěm ſtam, każ je pſchiſchło, ſtym jeho kuſt ſtorcżił a to, haj to bě każ wowrótinił a pjerjeſche do mnje. Ach, każ to boli!"

„Mózu ſtej myſlicź, ſo to boli. Bohużel je ſtoro tak toſſta każ wulka běrna."

Ně, tak to dale hicź njemóże ſ tym wjedrowym thadlu. Je hižo wjazy ras tajki hruby byk. Tu nicżo njepomha, dyrbju ras k ſtuſobej Mitkawſchej.

„Potajkim, mój luby ſtuſobże, pſchińdu twojeho hólża dla. Njewſmi mi ſa ſło, nochzemoj ſo tehodla dale wadźicź. Chżu cźi wſcho w poknym měrje rjeź. Wſmi twojeho duſchneho Jakubka ras ſa thornar, ſo njeby druhi krócź tak łóſnſki był pſcheczíwo mojemu hólżej. Ma tajku dulu, ſo je mi ſatrach. Chżnch cźi to jenoż rjeź, ſo by ſo po tym měł. To na żadyn pad wjazy njeczerpju! Nětko weſch, budź tu bożemje!"

„Ně, ně — doczakaj jenoż, doczakaj! Tak thětije njeſtmój ſe ſobu hotowaj. Běch hižo pichthotowany a chżnch runje k tebi dóńcź, roſumiſch. To żane waſchnje njeje, niż tak wot mojeho, ale wot twojeho hólża, każ tón cżini. Ke mni pſchińdżeſch, naczinisch harv a ſo wobcżeſtujeſch na druhich. Wſmi radſcho twojeho ſtoteho jandżelka a pſcheklepaj jeho tak prawje hódnje, ſo njemóże módrjeńzom dla ani ſtacź ani ſpacź, tón njehańbity běſman. Wobhladaj ſtej pſchecźelnje mojeho hólża, każ je do nohow ſtopnył. Cżaſy, chżu jeho hnydom ſawołacź, móżeſch ſtej wobhladacź jeho tołſte módrjeńzy."

„Schto-o-o-o?

„Haj: Schtooo! Ale je dżěn to pola waß łak, ſo ſchtoż je nětaſ ſte, to je naſch cżinik a waſch je wěſo jandżelk. Każ dha to ſanđżeny tydżeń ſ tym ſtarym hrabiſchcżom bě?"

„Nó proſchu jara, ſchto dha bě, hej, ſchto dha? Te drje je naſch teſ ſtamak? Twój cżećiſkaty pryńz to wěſo byk njeje, to hižo je nětko hotowe. Na dobre ſtožo ſtym ſtam widżał, każ je hrabiſchcżo do ſtudniſkeje roły tyknył a cżyſche ju dale kulicź a praß, roſkama bě."

„Ach tak, ſo to ſtam widżał. Potom wſchak dyrbju ſmérom być. Ale to wěſcże widżał njeſmy, ſo je twój hrabiſchcżo hižo prjedy nuts tyknył a je nakamak."

„Haj wſchak, pomhaj jemu jenoż. Nó, to hižo ſpóſnajeſch, kajfeho kaſſacżinjerja ſtej wocżehnjeſch!"

„Staraijcże ſo jeno wo waſcheho. Njemyſli ſtej, ſo je nětajki ſtoty ſandżelk, każ to doma ſtajnje cżini. Wotrakawż, tajki prawże wulki rjelpuß je, wjedrowy a grawocźiwy duch!"

Nó, to ſo rjenje poſka na tuteju nanow. Jenoż derje, ſo ſonje pódla njeiſtej, potom drje by wjeſny ſmérz dżěło dóſtał.

Ale to hižo dożaha, ſchtoż ſtaj ſtej prajiłoj. Pſchecźelſtwo mjes ſtuſobami móże tołſche być, tola po cżaſu ſo doſcź nahromadźi, ſchtoż jenemu lubo njeje a ſchtoż je tomu abo tamnemu ſtěſko do noſa ſajěło. Jenoż niż ſo dołho wadźicź, ſpózeraj hněw a nimo je korbija. Ale pſchi pſchileżnoſći, hdyż ſtaj ſtěſko do ſo ſajěłoj. ſo zyle rjenje hodźi, ſtej ras wěrnoſcź prajicź.

Dundr a dorija, pſchileżnje ſo wukopa, ſchto takle jedyn wo druhim myſli. Druhdy ſo ſtupe ſtłowczko na ſtotu wahu kładże a wopak ſroſumi, hyrnjeż ſtej niczo dale pſchi tym njemyſlik.

A hdyż ſtaj ſo takle dołho wurěczowakoj, pſchińdżetaj ſaſzo na hólzow. „Hacź ty ſ njembroſcżu do powětra ſtoczíſch a tam wißajo woſtanjeſch, je mi wſchło jene. Na kóżdy pad móżeſche twój jemu pohladnycź dacź pſches ſtupu ſchkleńzu a niż, ſo ſtrótka nětajki rjetel wośmje a jeho njeſmilnje pſchemtócźi."

„Ach tak, tajfa módrjeńza na noſy niczo dale njeje pola tebje. To měł ſo mój hiſchcże ſdwórliwje podżakowacź?"

„Njeżuj tak wólbrnje! Twój je ſapocżak." — „Nè twój, khóts cżert a garbat!"

Nó derje, cżetaj mężku pſchepytacź Djetaj hromadże won a cżetaj hólzow ſawołacź. Hnydom ſo wujaſni, ſchto ma prawje.

Ach ty luby bożicżko, njemèritaj ani ſwojimaj wocżomaj. To ſtaj wobaj dawno ſażo hromadże a hrajkajtaj ſtej dale, njepſcheradżitaj nicżo, ale ſmějetaj ſo jenoż zyłej kelkili.

Tak je prawje! Pola hólzow je wěj dawno w rjedże a ſtaraj ſtaj w najrjeńſchej ſwadże a dżetaj hněwnaj rófno. Pſches tutu hłupoſcź a ſchkerjedu ſo wukopa, ſchto maſch wot dobreho ſtuſoda myſlicź.

Ale nó, wężka hižo ſażo do rjada pſchińdże. Także njewjedro wucźiſcźi a wocżerſtwi powětr a cżim rjeńſcho móże potom ſtłónczko ſtwěcźicź.

Lěpje wſchak je, ſo ſo do dźěcźi njeměcźeſch a ſo njetykaſch do jich wężow. Jeli ſtej myſliſch, ſo ſo ſnjeßu, ſtu ſe na ſo, a myſliſch ſtej, ſo ſtu ſo na ſo roſhněwake, ach ty luba dobrota, dha ſu dawno ſażo pſchesjene.

Ofizielna drasta němſkich olympiſkich wojowarjow.

Sa wſchelake ſarjadowanja mjes olympiſkimi hrami je ſa němſkich wojowarjow wěſta drasta pſchedpiſana. Poraj na lěwo a prawo mataj ſtwětły a cźěmny trainingowy woblek, druhi por na lěwo je w pſchedpiſanej ſchérej wſchědnej drasće ſa bróhu a por pſchi nim we ſtwětłej ſtwjedżeńſkej drasće, kotraż ſo pſchi ſtwjatocżnym naſtupjenju a druhich ofizielnych ſkładnoſcżach wužije. (Scherl Bilderdienſt, M.)

M. Kral:

Stawizniske powěśće z našich serbskich wsow

(Skóńcenje: Kupoj a Jatřoƀ.

Kupoj abo kaž w narańšich stronach po staršim wurjekowanju też praja, Kupej, měješe lěta 1840 jeničkeho wulkozahrodnika a dweju małozahrodnikow štož so hač do lěta 1904 přemėniło njeje. Khěžkarjow z polom bě lěta 1840 třinaće, 1904 pak jenož hišće jědnaće.

Jatřoƀ abo po narańšim wurjekowanju Jatřeƀ, měješe lěta 1840 sydom burskich kubłow, 1904 jenož hišće jene dospołne burske kubło, hewak jenož hišće zbytki kubłow. Nimo teho bě 1 połburske kubło, 4 zahrodniske a 10 khěžkańskich žiwnosćow, k temu korčma, kowańnja, a kaž w Kupoji gmejnska khěža.

Kupoj měješe lěta 1840 107 dušow, Jatřoƀ 155, 1904 měještej wobej wsy, kotrejž stej jena gmejna, 227 dušow, potajkim 35 mjenje, kaž bě to wšudźe w małych ratańskich wsach.

Z lěta 1778 je nam Łužiski magazin struchłu powěść wukhował. 30. junija tuteho lěta překwapi čežke njewjedro ze sylnym dešćom ludźi na synach. Kupjanscy a Jatřobjanscy robočenjo, 19 ludźi, so před zliwkom pod wulki dub wukhowachu. Hejtman pak bu njeměrny a běžeše někotre kročele dale pod wólšu, tola też tam njenamaka pokoja. Wón stupi pod hole njebjo, a njedźiwajcy dešća so klakny a w błyskanju a hrimanju so Bohu wolaše. Jena žónska rjekny k druhej: „Pój sobu, chcemoj dale, tu je mi tak styskno!" A woteńdże. Tola prjedy hač so tamna rozsudźi, dyri njewjedro do duba. Styri wosoby běchu morwe: Jan Jeffa z Jatřobja, Jan Wjeńk a Haňža Handrikowa z Kupoje a Měrčin Koban, służobny ze Židowa. Ći druzy běchu zranjeni a z dźěła tak čežko wobškodźeni, zo dny dołho bjez nadźije khori ležachu. 2. julija buchu tući z błyskom morjeni w Klukšu do jeneho rowa pokhowani.

Při jenym błysku běštaj konjej, do synoweho woza zapřehnjenaj na přednjej nozy padłoj, a takle klečo wostaštaj ležo, dóniž pohonč wo wsy po pomoc pobywši jimaj njebje z podpjeru ludźi zaso na nohi dopomhał.

List z tutej rozprawu je z Wochoz pisany; jón je snadź syn Kupjanskeho knježeho zarjadnika Mički, Jan Bjedrich Mička, młody duchowny, pisał. —

Jedyn Klukšanski farař, Michał Bjedrich Frantz, rodźeny z Hamburga, wumrě w Kupoji. 18. awgusta lěta 1769 wopyta knježeho zarjadnika w Kupoji. Tam jeho Boża ručka zaja. Wón bě jenoż 48 lět a 8 měsacow dospěł. Serbam k luboſći bě serbski nawuknył.

Jako lěta 1813 po wojowanju pola Rakec a Wysokeje wojacy francowskeho maršala Neya do Kupoje přińdźechu, wotpali so jene knježe twarjenje (20. meje).

Komorow
pola Klukša.

Stawizniske powěśće ze staršich časow našich serbskich wjeskow su jara rědke. Naš Komorow je hakle 1419 w zapisku dokhodow krajneho bohota w Budyšinje naspomnjeny: Comerau bey der Kaupe. Što pak je Komorow bohotej dawać měł, njewěmy, najskěrje něšto žita.

Z najstarších časow móže nam jenož wjesne mjeno něšto prajić, druhdy też jene abo někotre z leżownostnych mjenow.

Mjeno Komorow wotwodźujetaj našej rěčespytnikaj Jan Arnošt Smoleť a Arnošt Muka wot staroserbskeho słowa komar, to je kuntworа. Zastarśku je Komorow rěkał Komarow. Muka měni, zo su wokolni Serbja našej wjescy, dokelž je tam jara wjele komarow, wésteje družiny kuntworow, było, też wudmo Komarow dali. Smoleť pak sebi mysli na lěcha abo knježka, kotremuž su ludźo wěstych kajkosćow dla Komar narjekli. Po tym by wjes swoje mjeno Komarow měła. Posledniša mysl chce so nam přijomniša zdać, přetož komarow abo kuntworow mamy nimale wšudźe při łukach a hatach dosć; w tym so městna w tajkej krajinje mało rozeznawaja. Měnimy tehodla, zo je někajki serbski lěch (knježk) tutu wjes założił, po kotrymž je potom mjeno dostała. Z nowym knježkom (synom knježka) by so też wjesne mjeno přeměniło. W času němskeho dobyća jako so mjena do lisćinow zapisowachu, so potom wjesne mjeno skruči. Wjes wobkhowa potom mjeno lěcha, kotryž tehdy wjes wobsedźeše, w našim padźe: Wjes tehdyšeho lěcha Komara wobkhowa mjeno Komarow, byrnjež pozdźišo lěchojo abo knježkojo hinak rěkali. Němcy wězo mjeno přeměnichu na Com(m)erau.

Kaž Kupoj a Jatřoƀ je też Komorow zahe do ruki swójby z Metzradt přišoł. Wot njemjenowaneho stawa tuteje swójby kupi l. 1572 Jamnowski knjez Kašpor z Nosačic nimo Wujezda, Tranjow a Rudeje naš Komorow. Jeho syn Jurij z Nosačic dosta po jeho smjerći lěta 1587 z Jamnom, Klětnom a Klukšom też Komorow. Wot 1551, w kotrymž lěće bě jeho nan swójbje von Klix jeje kubło wotkupił, wosta Komorow hač do lěta 1813 z Klukšanskim knjejstwom a zdobom z Kupjanskim zwjazany.

Po Jurjowej smjerći přewza jeho wudowa Hana rodź. z Gersdorf lěta 1620 Komorow (a też Klukš). 1626 měnješe so wona z Hansom Wjelkom ze Schönberg-Bolborčanskim, krajnym hejtmanom hornjołužiskim. Tutón wumrě 1645, a jeho syn ze samsnym mjenom bu z jeho naslědnikom w Komorowje (a Klukšu). Po jeho smjerći namrě jeho jenički syn Wjelk Hendrik ze Schönberg 1662 Komorow (z Klukšom). Wón pak so lěta 1685 měnješe ze swojej ćetu Hanu Wórtu ze Schönberg, rodźenej z Einsiedel-Ratarjowskej, kotraž Komorow (z Klukšom) wobkhowa hač do lěta 1698. Potom dosta jeje nětko połnoletny syn Wjelk Křesćijan ze Schönberg kubło. Tutón wotstupi Komorow (ze Klukšom) lěta 1700 swojej přichodnej maćeri Rosinje Patientiji z Gersdorf. Hišće w samsnym lěće přewostaji wona Komorow (z Klukšom) Kupjanskemu knježej Crystofej Bjedrichej z Gersdorf, pozdźišemu hrabi.

Za teho čas podeńdże Komorow wulkenje zbože. Tafla z pěskowca, hač do přetwarjenja Kupjanskeho hroda na Komorowskej knježej nuknicy (56 : 70 cm) a nětko w pijeńi Kupjanskeho hrodu do sćěny zasadźena, wo tym takle powěda: Ano 1707 am 2. Februar ist aus Gottes Verhängnis durch entsetzlichen Brand das ganze Dorf Commerau nebst diesem Vorwerke bis auf die Schenke und eine Scheune vollends in die Asche gelegt und der Wiederaufbau durch Gottes Hülffe befördert worden. C. F. v. G. (Christof Friedrich von Gersdorff.)

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće

5. njedźela po ſwj. Trojizy, 12. prazńika 1936.

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farař Groſze prědźuje. Pſchiw. w 12 hodź. farař Vogel prědźuje. — W Martinej a Marczinej zyrkwi ſměje farař Paul rano we 8 hodź. ſpowědź a Boże wotkazanje. Dop. w 9 hodź. farař Vogel prědźuje. Pop. w 3 hodź. ſměje farař Groſze kſchćenja. — W Tuchorſkej zyrkwi wječor w 6 hodź. ſup. Hammerſchmidt-Korjyńſki prědźuje. — Kollekta ſa zyrkwinsku młodźinu we wołtadźe. — Póndźelu wječor ½9 hodź. biblijske kolo ſa žony we Lutherſkim domje na Hoſchći haźy 28. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcej ſa njedźelnicze. Wutoru pop. w 4 hodź. Guſtav-Adolfſke žónſke towarſtwo w Sozietecze. Wutoru wječor we 8 hodź. ſměje farař Schneider biblifku hodźinu ſ rozrěčenjom pomognikow Pſchi pólnym hrodźiku 6. Wutoru wječor we 8 hodź. ſměje farař Groſze biblifku hodźinu w Lutherſkim domje na Hoſchći haźy 28. — Srjedu kſchećańſka žónſka kſuźba wuſtawa ſnutskowneho miſijonſtwa w Rědarſkej dolinje wopyta. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. towarſtwo wowkow w evangelſkej towarſchowni na Hornjerſkej haźy 23.

S **Budeſtez.** Rano w 7 hodź. ſměje farař Böttger ſerbſku ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Kollekta ſa naſchu zyrkej. Dop. w 11 hodź. ſměje farař Böttger kemſchenje ſa dźěći 1. hacź 4. ſchulſkeho lěta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evangelſka kſuźba młodźiny ſa młode holzy. — Wutoru wječor we 8 hodź. kſuźba młodźiny ſa młodźenzow. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. ſměje farař Böttger biblisku hodźinu na farje.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, kotremuž ſo dźěćikemſchenje pſchiſamknje. — Wumrěłoj: Korla Auguſt Duba, wumjeńkař w Błožanach, 69 l. 5 m. 16 dn. Madlena rodź. Greulichez, mandželſka Korle Auguſta Junkera, dźěłaćerja w Pomorzach, 74 l. 2 m. 14 dnjow.

S **Hornjeho Wujeſda.** Dop. w 9 hodź. němſke ſwjedźenſke kemſchenje ſ 600temu ſwjedźenjej (ſwjedźeńſti prědar farař Herfurth ſ Porchowa).

S **Hulki.** Rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, ½12 hodź kſchćenje (farař Laſer-Minakalſki).

S **Wjelećzina.** Rano ⅛8 hodź. ſerbſke a dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Kollekta ſa naſchu zyrkej.

S **Wójerez.** Dop. w 9 hodź. němſke hłowne Boże ſłužby, ½11 hodź. ſerbſke hłowne Boże ſłužby ſe ſpowědźu, ½11 hodź. hłowne Boże ſłužby w Kulowje a dźěćikemſchenje, w 12 hodź. ſerbſke ſchćenja, w 2 h. němſke kſchćenja, pop. w 5 hodź. pobožnoſcź we wokrjeſnej khorowni a ½6 hodź. pobožnoſcź w Bethelda

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. ſerbſke, ¾10 hodź. němſke kemſchenje a ¾11 hodź. dźěćikemſchenje, wſchitke Boże ſłužby we Wulkich Sdźarach.

Panzerowe wośy cjahnu — ale jenož ſa filmowanje.

W panzerowym polku cjo. 5 we Wünsdorfu je ſo njedawno nowy Ufa-film „Pſcheradnik" pod wjedniſtwom Korle Rittera wjerćał. Pſchi tym w někotrych wuſtupach panzerowe wośy zobuſtkutkuja.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

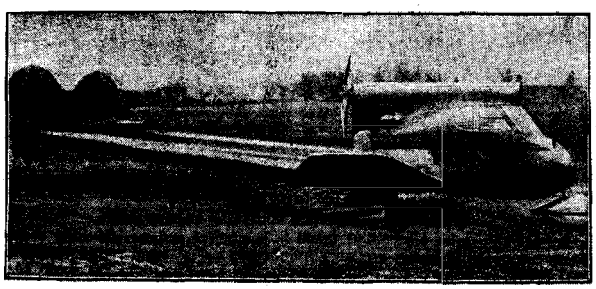

9. ze amerikaniſke létadło.

Tuto trochu ſpec...wne létadło bu w San Franzišku wupruhowane; kaž konſtruktěr praji, polička tute létadło mjes wſchěmi małymi létadłami najwjetſchu mózu wětrotu. Maſchina je ſadny kabiny pſchiſpěšinjena. Nimo toho ma létadło město wopuſchći 3 kola.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Radio

Njedźelu, 12. julija ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ſa bura. 9 tačzele. 11 pěſnje wo khlěbje. 15 ſabawny konzert, mjes nim wubědźowanje ſa olympiju. 19,40 ſport. 20 preſentěrſke a paradne pſchespola (ſ Lipska).

Lipſk: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma 6 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 rańſcha nutrnoſcź. 8,30 pſchipokdnišchi konzert. 15 konzert. 16 wjeſely lud pſchi ſwjatoku. 20 preſentěrſke a paradne pſchespola.

Hiſchcze ważne ſ njedźelſkeho proaramma: Barlin: 8,55 rańſcha nutrnoſcź. Frankfurt: 20 wulki konzert. Win: 21 ludowe ſpěwy ſe Schpaništeje.

Póndźelu, 13. julija ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programmal 6,10 tačzele. 11,30 ſa bura. 16 konzert. 18,45 ſport. 19 tačzele ſ ſwiatokej. 20,10 komorna hudźba. 21 ſkowa a ſynki ſ Awſtriſkeje.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rańſchi konzert (ſ Frankfurta). 8,20 ſa hoſpodu. 11,45 ſa bura. 15,10 bajka „Lěni prynz". 16 tačzele. 19 khóry. 20,10 Lipſčanſki kaleidoſkop.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma: Hamburg: 20,10 pſchespola a pſchespólne ſpěwy. Wrótkław: 20,10 ſchěra póndźela. Stuttgart: 20.10 wjeſelohra wo wulěcze kokoſěſneho towarſtwa. Win: 20 Richarda Wagnerowy konzert.

Dopomnjeńka na wulki woheń we Wochozach před 52 lětami.

10. julija 1884.

Pſiſche: **J. L.**

(Skónčenje.)

Schtož ſe jſtwy won hrabnych a pſched khěžu ſtajich, to woheń hnydom doſahny a ſnicži. Hdyž běch pohledni krótcź nutſka, běch ſwój kemſchaźy wobłek ſ draſtineho kamora hrabnył. Hdyž na bróh ſtupich, ſo dopomnich, ſo mohł hiſchcze něchto wjazy njeſeć. Pokožich kemſchaźy wobłek dele a ſhrabach hiſchcze wjazy draſty. Hdyž won pſchinidźach, běſche hižom woheń mój kemſchaźy wobłek ſkaſił. Sźwoje nowe ſchkórnje běch ſebi też pſchihotował a ſoſo ſtejo woſtajił. Běch kaž wopojeny. Hdyž won cźerjach mjes ſnjeſodnej hródźu a palazej hromadu drjewa, ſebi nimale noſy ſzłe wopalich, dokelž bě ſemja polna wohnja. A to wſcho ſtejeſche w ptomjenjach ſa krótkich 20 mjeńſchinow. Někotſi mužojo ſe Schprjewjowu pſchihnachu, jako pózledni krócź ſ domiſeho wunidźech. Hdyž widźachu tute ptomjenja ſ naſcheho dwora, wołachu: „Boźeńla, njetkodźe wjazy nuts, tam tola žiwjenje woſtajicze." Ja pak dźiwy tola hiſchcze ras nuts běžeź, dokelž ſo naſche domiſke hiſchcze njepałeſche. Ale w tym wokomiku poczja moja maćź ſtyſlnje ſatoſećicź, ſo je ſo mój młodźſchi bratr, pjećlětny hólc, ſhubił. Bě ſnadź do wohu běžał, abo ſo we palazej ſtwał. Tohodla ſawoła na mnje: „Běž tola kajeſla ruce do wohu a pytaj jeho, hewak ſaneho něka nimam." Běžach, to pak běſche wulzy njerozumna pſchikoſnjeńa. Hdy by do wohu běžał, dha tola njeby do wohnja ſchoł. Hdyž pak bě ſo we naſchej ſtwi ſthował, by ſo [illegible] hiſchcze niepałeſche. Cźi Schprjewjanſky mužojo [illegible] ſnjeſodnu bróhu, na tamnej ſtronje broh[illegible]. Tuchwilu běch ſo jara wjeſoł a jara wołaſe [illegible]

[illegible] wo nim niczo njewědźeſche. Duž běžach ſaſo domoj. Duzy widźach, ſo woheń na prawym boku wohu nicžo ſapuſcźił njeběſ. Na lěwym boku wot naſcheho kónza pak 4 žiwnoſcźe ſnicźił. Hdyž ſ naſchim pſchiſidźech ſe ſrudnej powěſću, ſo njejźym bratra namakał, ſo něſto też naſche domiſke paleſche. Mjes tym ſaſo někotſi ludźo ſe Schprjewjowu pſchiſidźechu a prajachu, ſo je něſchto małych hólzow na polo won cźekło; ſnadź je naſch też mjez nimi a tak to też běſche. Po khwili pſchiſidźe ſtrowy domoj. Něſto pak běch też ſe ſrudnej mózu na kónzu. Běch ſaloſnje łacźny a cźiſtnych ſo kaž ſadwělowany na ſemju. Hdyž běch khwilku poleżał, ſtanych a dźech ſaſo do wohu, ſo bych něhdźe wody doſtał. Wětr bě mjes tym trochu popſcheſtał; woheń wjazy tak wokolo ſo njeſrabaſche a ſo jenož hromady roſpadankow palachu. Sa něhdźe hodźinu pſchijźěźe bratr ſ konjomaj domoj a woſtajі jeju pola zyrkwje, pſchiźěźe k nam, ſlecze ſebi žiwoju jaku a cźiſtnu ju na kruch ptotu, kiž njebě ſpaleny a dźeſche ſebi ſapuſcźeny diwór wobhladacź. Hdyž ſaſo pſchiźěźe, běſche ſo jaka ſhubiła a tak ſtejeſche wulźekany. Tak ſo pſchezo ludźo namakaju, kiž ſebi hiſchcze pózledńe ſchtož maſch, pſchiźiwoja. Hdyž běchu ptomjenja na naſchim dworje něſchto mjeńſche, ſebi cźi Schprjewjanſky mužojo naſch dwór wobhladachu a radźachu, ſo bychmy na naſchich hródźach wjelby, hdyž njeſtu žiwnjene, ſe ſmnej wodu wobleli, hewak mohłe żeleſne noſcherje ſo pſchejara ſhrěcź a ſo ſhižnyeź. Potom bychu ſo wjelby žiwnyeź dyrbjałe. To žiwy ſ jich pomozu potom cźinili. Hdyž prajach, ſo ſu w jenej hródźi hiſchcze 4 ſkoćata woſtałe, ſo hnydom nuts dobychu a je hnydom wuwjeźechu. Ale běſche jich 5, pſchetoż kruwa, kotruż běch na dróſy puſcheźił, bě też ſaſo nuts běžała. Tola 3 ſ nich běchu ſo ſ kurom tak ſajědojeźłe, ſo dyrbjachmy je na druhi dźeń doklócź. Na wjeczer njeběſ dźeńża žanych mužłow. Na naſche poſlećhcźa, kiž běchmy wohnjeſ wutorhli, ſo wo ſa lehnychmy. Spanja wſchak wjele njeběſ. Hdyž troſchu [illegible] hiſtaſche, wjazy ſpach njemóſ[illegible]. Rano ſmy [illegible] hiſtaſche, wjazy ſpach njemóſ[illegible]. Rano ſmy [illegible] nach ſlót pod jenu [illegible] [illegible] [illegible]

Erfassung militärisch ausgebildeter wehrpflichtiger älterer Geburtsjahrgänge.

I.

Zur Regelung ihres Wehrpflichtverhältnisses haben sich in der Zeit vom 13. Juli bis 22. August 1936 persönlich bei der polizeilichen Meldebehörde ihres Wohnsitzes oder dauernden Aufenthalts nach deren näheren Bestimmung folgende Wehrpflichtige, die bis zum 31. März 1937 das 45. Lebensjahr vollenden werden, anzumelden:

1. **die Offiziere (auch Sanitäts- und Veterinäroffiziere) und Beamten aller Gattungen**, die dem aktiven oder Beurlaubtenstande des früheren Heeres, der Schutztruppe, der Kaiserlichen Marine oder der Reichswehr (des Reichsheeres und der Reichsmarine) angehört haben,
2. **alle seit dem 1. Januar 1921 aus der Wehrmacht oder der Landespolizei ausgeschiedenen** Deckoffiziere, Unteroffiziere und Mannschaften, sowie alle Männer, die durch eine von der Wehrmacht oder Landespolizei veranlaßte kurzfristige Ausbildung militärisch geschult sind, sofern sie einem älteren Geburtsjahrgang als 1913 angehören.

Auskunft über die Zugehörigkeit zu obigem Personenkreis erteilt das Wehrbezirkskommando Bautzen. Die polizeilichen Meldebehörden erteilen keine Auskünfte.

Von der Anmeldepflicht sind die Wehrpflichtigen befreit, die am 13. Juli 1936 in der Wehrmacht, in der Landespolizei oder in der SS-Verfügungstruppe **aktiv dienen**.

Die obenbezeichneten Wehrpflichtigen haben sich an den durch ortsübliche Bekanntmachung von den Bürgermeistern ihres Wohnsitzes oder dauernden Aufenthaltsorts angeordneten Zeiten zur Anlegung eines Wehrstammblattes für sie persönlich anzumelden. Sie sollen zur Anmeldung mitbringen:

a) den Geburtsschein,
b) Nachweise über ihre Abstammung, soweit sie in ihrem oder ihrer Angehörigen Besitz sind,
c) **die Schulzeugnisse und Nachweise über Berufsausbildung** (Lehrlings-, Gesellen- und Meisterprüfung),
d) Ausweise über die Zugehörigkeit
   zur HJ (Marine-HJ),
   zur SA (Marine-SA),
   zur SS,
   zum NSKK,
   zum DLV (Deutscher Luftsportverband),
   zum DASD (Deutscher Amateur-Sende- und Empfangsdienst),
   zur Freiwill. Sanitätskolonne (Rotes Kreuz),
e) den Nachweis über Teilnahme am Wehrsport (Wassersport),
f) den Nachweis über geleisteten Arbeitsdienst (Arbeitspaß, Arbeitsdienstpaß, Dienstzeitausweis oder Pflichtenheft der Studentenschaft),
g) den Nachweis über geleisteten aktiven Dienst in der Wehrmacht oder Landespolizei, im früheren Heer, der Schutztruppe, der Kaiserlichen Marine und der Reichswehr (Reichsheer und Reichsmarine),
h) den Nachweis über den Besuch von Seefahrtsschulen und Seefahrtszeiten,
i) den Nachweis über den Besitz des Reichssportabzeichens oder des SA-Sportabzeichens,
k) den Führerschein (für Kraftfahrzeuge, Flugzeuge oder des Deutschen Seglerverbandes).

Von jedem Wehrpflichtigen sind ferner folgende Angaben zu machen:

Letzter Dienstgrad, letztes Patent, aktiv oder Reserve oder Landwehr, Waffenanattung, Sonderausbildung, Verwendung im Kriege, Dienstenteritt, Entlassungstag und -ort, letzter Truppenteil (Ergänzungseinheit usw.), Kriegsorden und Ehrenzeichen, Verwundung, Grad der Erwerbsbeschränkung.

Ein Wehrpflichtiger, der durch Krankheit an der Anmeldung zur Anlegung eines Wehrstammblattes verhindert ist, hat hierüber ein Zeugnis des Amtsarztes einzureichen.

Ein Wehrpflichtiger, der sich nicht oder nicht pünktlich bei der polizeilichen Meldebehörde seines Wohnsitzes zur Anlegung eines Wehrstammblattes anmeldet, wird, wenn keine höhere Strafe verwirkt ist, mit Geldstrafe bis 150 RM. oder mit Haft bestraft.

II.

Zur Anlegung eines Wehrstammblattes **können sich auch freiwillig** bei der polizeilichen Meldebehörde **die unter 1) bezeichneten Offiziere und Beamten**, die **das 45. Lebensjahr überschritten haben sowie die unter 2) bezeichneten Militärpersonen** anmelden, die bereits vor dem 1. Januar 1921 entlassen worden sind. Bei der Anmeldung haben sie auch die obenbezeichneten Unterlagen mitzubringen. Sie werden dann wie die anmeldepflichtigen Personen weiter behandelt.

Bautzen, am 8. Juli 1936.

Der Amtshauptmann. **Der Oberbürgermeister.**

Nawěsćik. Wosm „Wjesołych hłosow“ hižo njeje so [illegible]

Kowař a čert.

Wustojny kowař bě sebi rjany pjenjez zasłužił. Nětk pak so jemu njechaše ničo wjac dźěłać. Z lěnjosću rozbrójі cyle zamoženje. Wokhudny, zo sebi žiweje rady njewědźeše. Tuž čampaše do lěsa a chyše so powěsnyć. Hižo za hałzu powjaz připinaše. Tu zjewi so jemu muž z dołhej brodu, w rucy z wulkimi knihami a jemu dźeše: „Zapisaj swoje mjeno do tutych knihow a tebi so dźesać lět dołho jara derje powjedźe. Ale potom dyrbiš być mój.“

Kowař so njestróži ale wopraša so: „Štó sy?“

„Sym čert sam.“

„Što dha móžeš?“

„Móžu so wulki sčinić kaž šmrěk a tež mały kaž myš.“

„Tak mi pokaž, zo widźu.“

Čert so zjewi wulki a zasy mały a kowař so do wonych knihi zapisa. Wot nětka měješe wón pjenjez nadosć. Za něšto lět zjewi so djabol a běše z kowarjom spokojom. Tuž dari jemu wulki kožany měch prajicy: „Štož do tuteho měcha tyknješ, njemóže nanihdy won, doniž ze swojimaj rukomaj njewućehnješ.“

Po dźesaćich lětach pokaza so čert zasy, zo by sebi swój dobytk sobu wzał. Kowař pak njewěrješe, zo wón tón prawy je, a žadaše sebi, zo by so wulki a mały pokazał kaž nětdy. Hdyž běše myš před nim, zhrabny ju fuk do měcha a pjerješe na nju, zo tón tam nutřka bolostnje wołaše a łubješe z knihi tamne łopjeno z jeho mjenom wutorhnyć, jenož zo by jeho won puścił. Zjebany čert so mjerzacy do hele wróći a kowař bě zasy swój muž.

Tón bě nětk dobry wjesoły žiwy tak dołho, kaž Bóh to přida. Na smjertnym łožu wučini sebi, zo bychu jemu hejku a dołhaj kónčojtaj hozdźaj sobu do kašća dali. Hdyž běše z časnosće wustupił, klapaše do njebjeskich wrotow. Swjaty Pětr jeho nutř njepušći, dokelž běše so čertej zapisał. Kowař so zawróći runy puć k heli. Čert jeho njepušći nutř, dokelž měnješe, tón kadla budźe w heli jenož harn činić. Kowař so rozhlóń a dumpaše do wrotow, zo cyła hela rježe. Mały čerćik wčipny nós won tykny ze škalbičku, što so to njećini. Kowař zhrabny nós a přiklepa jón z jenym hozdźom na sćěnu. Wbohi škrěčeše hroznje. Druhi poposłucha, kajka to rejenca. Toho přimny kowař za wucho a přiklepa jo z druhim hozdźom. Nětko rjeknješ wobaj, zo bu čertej styskno. Tuž přiběža sam pohladać. Hrózbny napohlad! Ze zlobami poča so dréć a ze zubami křipić. W skoku čerješe k njebjesam a prošeše Boha na kolenomaj, zo by tola kowarja do njebjes přijał, dokelž tón jemu wšěch čerćikow za nosy a wuši k muri přiklepa, zo sebi jako knjez hele sam wjacy rady njewě. Wón wot njebjes njewotstupi, doniž jemu Bóh k woli nješčini. Tuž nětko kowař změrom w njebjesach bydli.

Mudry nan.

Tři holćki běchu do rožow zakuzlane a na polu stejachu. Jenož jena smědźeše w nocy wotkuzlana domoj hić. Tuta dźeše k swojemu nanej, jako switaše, a so zasy k swojimaj towaršomaj na polu wróći dyrbješe: „Hdyž dźensa dopołdnja na polo přińdźeš a mje wuščipnješ, sym wumožena a směm přeco domach wostać.“ To so sta.

Nětk mi prajće: Na čim je nan spóznał, kotra róža je jeho dźowka, běchu tola tři róže dospołnje na so podobne?

Dokelž běše w nocy domach pobyła, njeběše rosojta, każ druhej, na kotrejž běše rosa podała. To je nan pytnył. Mudry nan.

Wjewjerćka.

Wjewjerćka wysoko po hałzach skače a hałe ščipa. Wjewjerćka je rjane zwěrjatko, a wšitcy jej rady přihladuja. Kak lohcy wona po štomje horje běži a z kajkej wěstosću z hałzy na hałzu, wot štoma na štom skače. Kaž mužik na hałzy sedźo z prědnymaj nohomaj hablu dźerži a z wótrym zubom wot njeje hrymza, zo by sej mólčke symješka namakała.

Zajac.

Kóždy z Was, lube dźěći, je hižo zajaca widźał. Hinak wšak je to za dźěći we wulkim měsće, kotrež ninaja přileżnosć dołheho wuchaća wokoło hanjeć widźeć, khiba w Coo. Chcu Wam dźensa stawiznu wo zajacu powědać a to po možnosći po prawdźe. Wěsće, zo je Bóh luby Knjez wšo stworił a też prěnjeho zajaca. Widźał bě zajaca stwořił, jemu rjekny, ty budźeš so pódla ludźi a přede wšěmi bojeć. Zajac wosta stejo a chyše něšto [illegible], tola Bóh tón Knjez wjedźeše na njeho njepospiš[illegible]. Zrudny přenjesy[illegible] Što [illegible] činić. N[illegible] chyše živy wostać. [illegible] k hłubokej

Njeje to radość zešerjeneho zajaca běžeć widźeć, kak po pólnej šćežcy nóžkuje, wuši złožiwši a wopušku zběhajo a čim bóle jeho zešeriš, čim spěšniše kuwata, zo by so w žiće abo dźećelu nadobo zhubił. Za ratarja nima wulkeho wužitka, khiba zo mjaso a kožu dawa. Z kože so něštožkuliž zhotowi. Kosmy dawaju file za filcowe tofle a z kože dźěłaju so rukajcy a možnički. Na druhej stronje pak móže zajac za bura jara škódny być, dokelž kał, dźećel a młode žita wobkusa. W naležu ma sančka 2 młodeju zajačkow. Najradšo jeju hnydom do pola sadźi, zo byštaj hnydom picy dość měloj. Prěnje dny stara so wo swoje małe z wulkej woporniwosću a škita je před wšěmi strachami. Stanje so, zo škraholc abo wróna młodeju wušlědźitaj. Wróna na přikład zajaca wuhladawši škrěći z cyleje šije doniž druhe njeprěndu a ze zhromadnymi mocami so do zajaca njepuśća. Nětko dźe wo žiwjenje a smjerć. Zajac škita swojich młodych před wrónami z wulkej zmužitosću. Skoči hač do metra wbsoko, zo by jich wotehnał. Po něčim pak zmučni, tak zo jemu wróny tola hišće młodeho pokradnu. Sće tajki přirodny zjew, hižo wobkedźbowali?

Hdyž zajac spi, ma woći wotewrjene a husto jeho tak hribarjo a jahodkizběrarjo namakaju. Zawěsće je Wam waš wučeř w šuli też hižo rjekł: Dźěći, Wy sće każ zajacy, spiće z wotewrjenymaj wočomaj a njeposłuchaće na to, štož so Wam powěda a přednjese. A wučeř dyrbi ze swojim wukładom znowa započeć.

Zajac ma wjele njepřećelow, wosebje hdyž spi, přińdźe liška abo pos, abo kuna a zakusa jeho. Też kochlica je jemu njepřećelacy zmyslena. Zakusnje so zajacej do tyła a wucyca jemu krew. Zajac zo swojeho sparja při tym husto přepozdźe wotući a wšo skřešenje jemu ničo wjacy njepomha.

Zda so, zo ma zajac też trochu rozuma. Ratař w naježu kał wusyje, zo by pozdźišo přesadu měł. Tutych rostlinkow so zajac njedótknje, derje wědźo, zo njeby potom nazymu kała ze sebje a swojich młodych měł. Kałowych šerjenjow so njeboji, a lohcy so na nje zwuči.

Najrjeńše wšak je, hdyž je hońtwa za zajacami. Na tym wšěm wšitcy wjeseliće. A z Wami też

Waš wuj **Jakub.**

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

W Centralnym dźiwadle w Budyšinje widźimy tuchwilu cźuwmłoštotaty, tola we swojim wobšahu a nawaru dobry film „Poślednі ichtyrjo wot St. Paul“. Ludźo, kiž su znuzheni [illegible] pohnadu so [illegible] cźěmnym pschebywjacym druhich sjebacź. Sakhodźe fabriki za konserwy, kiž we wopraudźitoszći njewobsteji, honja psches nowinarsku reklamu akuje wysoko a wuhlěka khudych lutowarjow. Kapitan je swojimi ludźimi a jeho žonu, kiž s druhimi w sprawnym zmyslenju na kupu dojdźechu, pschewoltaju jich wožudej. Nas widźimy pychipokne žiwjenje jebakow, kas bědu na kupje w dramatiskim duchu zimazym cźinu. Hłowne wosoby pschedstajerjow su wubjerne w jich rólach: Hermann Speelmanns jako kapitan Streuvels, Jerna z Menendorf jako jeho žona, Francoise Rosayez jako Nadja Danouw a Erich Ponto jako Alexander Ghazareff. — Film wo železnicy jako pomocnizy puczowanych kaž też Fox-klinczaju tydźeń pschinjeju sajimawe wobrazy.

W Palastownym dźiwadle wot pjatka hač do póndźele sajimawy film „Jenoj jedyn komediant“ běži. Podawk w 19. lětstotku w jenym němskim wjeschowstwje w Porheinskej kraje. Tehdy běchu wjeschowi poddanjo hischcze njewólnizy. Hdy by wjesch pjenjezy trjebał, by wón wojeskimi khmanych pachołow jendźelskemu kralej sa pjenjezy pschedał, jo bychu sa dźerżenje jendźelskeho knjeżstwa w południowej Amerizy wojowali. Potłóczeny lud so stónczenje wjeschej pjezi a hrosy z revoluziju. Jedyn dźiwadłownik, tajny ludowar wjeschowje pschećelnizy, kotrejž je na wjesch podobny, we jako wjesch pschebrasczeny rosshorjenej lud smérowaczi. Sslubi jemu, so by so jedyn z wjeschowskich wojakow do Jendźelskeje njepósczele. Tak so revolucziji sadźewa. Hłowne róle w tutym filmje Rudolf Forster, Pawol Wegener a Christl Mahay pschedstajeja. S wulkim sajimom pkhihladowarjo hru wot sapoczatka hač do kónca cźehnuja. Też film, kotrejž dźiwje smérjata w afrikanskich praschach pokahuje, kedźbliwosć wopytarjow puta. Půdla toho so hischcze rjany pódlarski [illegible]

Hospodarski kučik

Wo žnjach

Ze žnjow maja naši hospodarjo najwjetši wunošk hospodarstwa a tohodla je wažne, zo so žně tak dokonjeja, kaž to wužitk hospodarstwa žada.

Sye dyrbimy, hdyž je zorno žołto-zrałe. W někotrych krajinach spuščeja so hospodarjo jenički na barbu a błyšć słomy. To je wopačne. Barba a błyšć słomy nas nuzujetej, zo na zrawjenjo zorna kedźbujemy. Ale započatk žnjow wotwisuje wot zrawjenja zorna. Čas, hdyž najrjeńše zorna w rjanych kłosach nažołć zrawja, je prawy, zo započinamy sye a to nie jenož žito za přihodne symjo, ale też wšo druhe.

Zo bychmy prawy čas zrawjenja spóznali, wozmjemy rjanu kłosu a z njeje rjane zorno. Potom přeržnjemy zorno srjedża a wohhladamy sebi přerźk. Njeje-li pod skoru ničo zelene wjacy widźeć, potom je prawy čas tu, zo by so polo posykło. Tu samu pruhu sčinimy hišće z někotrymi zornami cyłeho pola. Namaka-li so wšudże ta sama zrałota, je čas sye. Tale pruha nałoži so pola rožki, pšency a ječmjenja. Też na wows so nałoži, jenož z tym rozdźělom, zo tu zorno z kónca kiće bjerjemy, mjez tym, zo je pola druheho žita srjedża bjerjechmy. Při rožcy móžemy zorno też z nochćom pruhować. Łama-li so lohey a runje na noheu, dyrbi so žito sye. Mučne jadro zrałeho zorna njeje wodźane, ani twjerde, ale stłóčliwe kaž wósk. Zo so słoma žołći, njeje dokładne znamjo, zo je žito zrawe.

Dokelž pak dźěławe mocy pobrachuja, abo dźiwajo na wjedro njemóžemy přeco wšo w cyle prawym času posyc, zastupi-li dłši mokry čas, zakazaja so žně samo wot so. Je-li pak jara horce a suche wjedro, zezrawi wšitko zorno za někotre dny a potom njemóže so też w prawym wokomiku wšitko posyc, dokelž dosć dźěławych mocow nimamy. W poslednim padźe njemóžemyn hinak činić, hač někotre dny do dospołneho dozrawjenja posyc a žně tak dokonjeć, zo je prawy wokomik srjedź žnjow ležał.

Zažo pak njesmémy ženje syc, hač hdyž su najrjeńše zorna blizko k zrałosći. Móže docyła jenož jedyn wokomik tón prawy być a wěc rozhladneho hospodarja je, zo wšě přihoty tak trjechi, zo po možnosći prawy wokomik wužije. Čim bliže k prawemu času sej so kosa zastaji, čim wjetši je dobytk a čim wjacy do časa abo porjadźo so zasyče, čim wjetši je škoda. Tohodla dźimy ze wšitkimi mocami do dźěła, hdyž je čas tu, dokelž tu trjechi to přisłowo: čas je pjenjez.

Zorno a słoma pak njejstej nětko hižo khmanej ke khowanju do bróžnje a tohodla dyrbja so přihoty činić, zo bychu posyčene płody wuskhle. K tomu dyrbja čerstwy powětr a słónčko měć. Při tym pak dyrbi so na to hladać, zo bychu dešćik, krupy a kurjawa žitam njezeškodźałe. Čim lěpši ma słónčko a powětr přistup, čim lěpje skhnyje; čim mjenje pak je też před dešćikom zakitana. W kajkej měrje žito skhnyje, tak je też dešćikam wustajene; w tym nastupanju mamy tróje nazhonjenje:

Je-li tak přihotowana, zo 1. jara ruče skhnyje. może też jara ruče zmoknyć. 2. zo ma sněni čas k wusušenju, je też strach k zmoknjenju sněni. 3. zo jara pomałku skhnyje, też jara čežey zmoknje.

Jara ruče skhnyje žito na hromadkach, kotrež maja so jenož někotre razy wobročić. To wězo jara spěchuje, ale přinidźe-li dešćik, też jara ruče zmoknje. Wows to znjese, ale ječmjeń, dyrbi-li do piwarnje być, njemóžemy takle sušić. Ječmjeń njesmě kapki dešćika dostać a dyrbi so tohodla hnydom do snopowcow zestajeć. Ječmjeń njesměmy tež při dešćiku abo rosy wjazać, dokelž jemu wša mokrota škodźi.

Sněni čas skhnyje žito, kotraž so do rjadkow staja, tole wašnje so často njenałoži a njemóže so też poručeć.

Najdźěši čas z skhnyću trjeba žito w popach. Je pak najwěsćiši srědk, zo suche domoj zwozymy.

Do bróžnje hakle směmy žito wozyć, hdyž je zorno stwjerdło. To namakamy, hdyž zorno rozkusamy.

Často zwoža sebi ludźo mokre žito domoj a potom maja wulku škodu. Štož w popach stoji, traje wonka dołho bjez škody.

Rozwučowace drobnosće

Muchi zaćěriš z tym, zo do jstwy šklički z ławrjencowym wolijom (Lorbeeröl) stajiš. Dawa ludźom dobru, mucham pak njeznjesliwu wóń, tak zo rozćěkaja.

Jejowe skorpizny hromadź, rozmjeć a dawaj kurom, prosatam a ćelatam. Činja čerstwe kosće a podpjeraja pola kur njesenje jeji.

Warjenje starych běrnow (neplow) ma w měsacach do augusta swoje wobćežnosće, njejsu k jědźi dobre. Temu móžeš wotpomhać, hdyž je wobšliš, čisće wumyješ, z horcej wodu naliješ, nětko so jim na wohenju zawarić daš, je zaso wotliješ a potom hakle ze zymnej wodu naliješ a dowariš.

Zerzale żelezo so derje wuswětli, hdyž wósk a sól k pomocy wozmješ.

Što činiš při mlóčnej zymnicy (Milchfieber) kruwy? Přede wšém měj kruwu w dobrej hródźi, hdźež njećehnje a přihotuj khmane łěhwo. Też wodźewać ju móžeš. Po něčim přikróć picu, tola hłódna njesmě być. Też wo to dyrbimy so starać, zo přez nju dźe, njeje-li temu tak, dopomhaj z Glauberowej selu (Glaubersalz). Po wočelenju ma wumjo přeco wudejene być, je-li nuzne, štyri króć za dźeń. Cyca-li čelo, ma so też dejić, ale jenož tehdom, hdyž čelo wšo njedopije.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 11. julija 1936.

Wčerawše kurcy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,445	100 českosł. krónow	10,305
100 šwajc. frankow	81.21	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burša 10. julija 1936. Po wčerawšich nastatych wotkładźenjach, kotrež dźěła ſ likwidaziju unionbanki w Darmstacje śwituja, běšche na spočatku wčerawšeje buršy pomšichitkowne skrućenje pytnyć. Dokelž so tute wotpřchedawanja njewotpjetowachu, a wotebje khětro potrjechene akcije tóhnych towaršstwow, kaž Hapag a Norddeutscher Lloyd, so wo 5 Oproſ. skrućichu. Jara žiwy wobkhod běšche ſ montanowymi hódnotami. Kursy tu hacź do 2 proz. postupichu. Tola też na druhich wikach běšche psčeczelne sakkadne měnjenje pod sačišćichom noweho spadowanja bjesdźětnych, dale dobrych dokhodow statneje żelesniny a druhich psčihódnych hospodarskich wobkhodow wobkedźbowacź. S tym so sajim bankowske klientele a nowe nakupje sbudźi. Na rentowych wikach běšche měrny wobkhod.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrotu na poslednich žitnych wulkowikach běchu dale w najwušich mjesach. Hacź do wosjewenja prawidłow sa nowe hospodarske lěto kupay wočakowaje steinišćicjo njespuščicja. Wotsamknjenja we wumělkowanskich a pjawanskich žitach stawaju so jenož sa wšchodnu potrjebu. Dowoš pšcheńcy a rožki je měrny. Sa pjawanske sameńy so jenož srědka twory poskicjeja. Smužitkowanske możnosće w młynach su wschelakore. Pšcheńcne a rjane muki maja měrny wobkhod. Mowš a jećmjeń starych žnjow so w dobrej měrje poskicjechtej. Pšchi potrjebje so najtuńsche poskicjenja sa hnydomne dodacje ſ njewyšokim dowosnym pjenjesom woteběrariow namakachu. Nowy nasymsti jećmjeń so dotal hišchcze njekupowasche.

Wćzera płacicsche w Barlinie zentnaŕ

pschenzy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožźi R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmienia G 7: 8,85 hr. G 9: 9.10 hr. — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8.70 hr.

Twora		Němski wuplod: Najniša płacizna pf.	Najwyša płacizna pf.	Wšitkowny wuwitk pf.	Twora		Němski wuplod: Najniša płacizna pf.	Najwyša płacizna pf.	Wšitkowny wuwitk pf.
Roby (Buny)	punt	—	35	—	Solotej	kefšk	5	8	—
Hroch	»	—	20	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za salotej	»	15	20	—	Kosćadło	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerit	štuka	—	—	—
Kórki (žonow.)	»	—	—	—	Selerij	punt	—	—	—
Sydrojty kał	štuka	5	25	—	Łobođa	»	15	20	—
Bety kał	punt	—	10	—	Rapunelki	»	—	—	—
Čefwjeny kał	»	—	—	—	Tomaty	»	—	45	30
Wirsingowy kał	»	—	10	—	Cybla	»	—	14	20
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	—	10	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Khrěn	»	—	10	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—	Champignony	litr	—	—	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—	Čerstwe hriby	litr	35	45	—
Karoty	wałčk	—	10	—	Sušene hriby	litr	50	80	—
Karoty	punt	—	20	—	Dobre jabłuka	punt	—	—	—
Korjeń pětršylki	»	—	—	—	Jabłuka k warj.	»	—	—	—
Porej	»	—	—	—	Dobre krušwy	»	—	—	—
Radiski	wałčk	5	10	—	Krušwy k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	10	15	—	Wišnje	»	20	35	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—	Bréski	»	—	—	48
Čefwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	35
Kulrěpa	»	—	—	—	Kózlata	»	—	—	—

Wiene płacizny w Budyšinje.

11 julija 1936

Wše płacizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet			najniša płacizna hr.	najwyša płacizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płacizna		50 kg	—	10,75
Pšenica —— kruta płacizna		50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płacizna		50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płacizna		50 kg	—	—
Ječmjeń, nałětni		50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2riadkaty		50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg		kr. pł.	—	8 85
Wows 48—49 kg kruta płać.			—	8,30
Wows		50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju		50 kg	3,60	3,90
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.		50 kg	2,90	3,00
Běrny, žołte		50 kg	3,10	3,30
Syno		50 kg	2,00	2,30
Słoma z mašinu młóć., pras.		50 kg	1,00	1,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.		50 kg	—	1,50
Słoma z cypami młóćena		50 kg	—	—
Butra		1 kg	3,00	3,20
Jeja		1 štk.	—	0,08
Pšeńć. muka	Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka	Type 790	100 kg*	—	31 30
Ržana muka	Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńć. wotruby wokrjes. młyn		50 kg	—	6,10
Wikowańske pšeńčne wotruby		50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.		50 kg	—	5 85
Wikowańske ržane wotruby		50 kg	6,10	6,30
Husy			—	—
Prosata 782 štuk		1 štk.	13,00	23,00

Waha prosatow w přerěrku 14—30 puntow.
Prosuce wiki dźěchu pomalšo.

Drobnowikowańske płacizny w Budyšinje

11. julija 1936 po hamtskim postajenju.
Wše płacizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płacizny hr.	najwyše płacizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połć	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	—
Petrolej	1 ltr.	—	0,76
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	0,44
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,85
		—	1,15

Płacizny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. julija 1936 Płacizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 76.

Połnomiasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode miasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	—
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 101.

Połnomiasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomiasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Spatne	—

Jałowicy a krowy: 588.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomiasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	20—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1642.

Najwětše wukormjene (1. družiny)	68—72
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—66
Spatne (3.)	50—58

Wowcy: 7128.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	38—41
Starše wukormjene (6.)	34—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	24—32

Swinje: 11 418.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płacizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuńi abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacizny po złotej hriwnje.

	10. 7.	9. 7.		10. 7.	9. 7.
Pšenica	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	20,5-21,5	20,0-21,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	19,30	19,30
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
troch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńć.		
lane symjo			wowsna		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	rěčna		

Na wjeršku lěta

Sskónčko, kiž nam wšchědnje swoju šwětłosć dowa a šwět wožiwja, je šwój lětny wjerščk dosphła. S nim je też dopołno połnosć žiwjenja. Pšchitkhadźacy du wonjace pšchijimjerjo, kražne róże. Dokokowotoło wšcho kćěje. Swjedźeńske dny nam Boża stwórba spožči. Sažne ranje štrowi naš ſ błyschćatym žłowom. a podźe wječor so błónzo dlije, nam bożemje prajicą. Mile wječorn nam daruje, spěwy klinča po honach a ľubosć dźe swoje pucze. Na połach ſormuje płody pschijjewjajce kłoſn, kotrež njebudu dołho čzakaty je ſwojimi słotnymi ſornjatkami.

Ž n ć. Haj, kaž by kožu hižo brinczecź błyschał. Sstóž błubje hlada, sačzuwa, kak šmy ſ Bohom nutrnje swjasani, kiž daruje a ſwoje dobroty wuđźywa. Tak dźe też čzłowjek do so a črěba rjanosće stwórby. Dźakanjemy je, hdyž ſ wotewrjenej wutrobu pisches nju djemy kaž czišchi puczowarjo. Budźemy so bóle srabowacź, hdyž człowjek ſ nami dźe, kotrehoż ľubujemy a kiž rjanosće Bożeje stwórby sapschija. Ssmy šmi sa so pschemakli. Hakle potom šmy ſbožowni, hdyž šmy so k druhim namakali, kotrychž bycze je naschemy hłuboko ipschechelene.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencafske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 161 | Budyšin — Póndźelu 13. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Přećelske zrěčenje mjez Němskej a Awstriskej

Němski minister dr. Goebbels je žobotu wječor w 9 hodźinach psches wšitkile němske radia wosjewjenje němskeho knjezerstwa spožčił, po kotrymž stej žo němske a awstriske knjezerstwo žobotu dojednałej. Dorěčenje wosnamjenja praktiku rozjel po puću měrneho popuščenja napjatosćej a rozjasnjenja zaschmjataneho europskeho połoženja.

Němski minister potom zhłědowazy tekst hornjeho wosjewjenja pschečita:

„Pschejwjedźenej, so europske zhromadne wuwicje k zachowanju měra hódnje spěchujetej, a wěrjo, so z tym najlěpje mnohim zajimam na woběmaj stronomaj woběmaj statomaj złužitej, stej knjezerstwo němskeho stata a awstriskeho swjatkowcho stata wobzamkłej, so zwoje poćahi zaso normalnje a pschećelsiwje wutworitej.

Tohodla žo wosjewja:

1. W smyslu wuprajenjow wjednika a němskeho kanclera z 21. meje 1934 němske knjezerstwo polne knjezerstwo awstriskeho swjatkowcho stata pschipóznawa.

2. Kóžde tuteju knjezerstwow znutskownopolitiske wutwarjenje, kiž w druhim kraju wobsteji, tež praschenje awstriskeho nazionalsozializma, jako znutskownu należnosć druheho kraja wobhladuje, na kotruž wono njepožrěbnje ani požrěbnje njebudże stutkowacz.

3. Awstriske swjatkowe knjezerstwo zwoju politiku powschitkownje a we wosebitym k němskemu statej stajnje po zasadze stoji, so žo Awstriska jako němski stat wusnawa. S tutym žo romske protokolle ez 1934 a jich dodawki ez 1936 kaž tež stejišćo Awstriskeje k Italskej a Wuherskej jako podźelnizomaj tutych protokollow njepodótkaju.

W rospominanju, so žo popuščenje napjatosće, kotrejž žo na woběmaj stronomaj pschaja, hodźi jenož pschewjesć, dokż knjezerstwo wobeju krajow wěste wumjenjenja dopjelnitej, němske statne knjezerstwo a awstriske swjatkowe knjezerstwo jenotliwe naprawy a wumjenjenja, kiž žu sa nje trěbne, pschewjedźetej."

Schuschnigg w awstriskim radiu rěčał

W awstriskim radiu je žo žobotu wječor w 9 hodźinach najprjedy tekst wo dorěčenju z Němskej wosjewił. Potom je awstriski swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg rěčał. Schuschnigg tuto dorěčenje jako hódny pschinoschł k spěchowanju europskeho měra wosnamjenjesche. Wón žo wjeseli, so žu žo na woběmaj stronomaj mohłe wschitke kadźowki wotstronić, kiž spytachu zhromadny dóst němskeju statow dźělić. Awstriska žo stajnje jako němski stat wusnawa.

Dr. Schuschnigg pschipowědźi, so je z praschenje politiskeje amnestije někotre runje tak pschibližiło kaž najnowiše namołwjenje na wschitkich Awstrićanow, so bychu swoje mozy nałwarej wótrjeho kraja we wótrjejinstej fronće wěnowali.

Politika awstriskeho knjezerstwa je žo, kaž Schuschnigg praji, stajnje na zachowanje měra měriła. Poćahi k žurodnej Italskej a Wuherskej žo njepscheměnja. Swjatkowy kanzler wuprajł swoje wjesele, so je žo z nětčišćim dorěčenjom z Němskej na myśl dźiwało, kotraž je žo hižo w romskich protokollach wobkedźbowała. Wo poćahach mjes Awstriskej a Němskej pak dr. Schuschnigg pischeše wuprajł, so bychu nimo hospodarskich swisłow tež kulturne poćahi płódne wojźiwile.

Awstriske knjezerstwo so powjetši

Hdyž běsche awstriski swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg w awstriskim radiu porěčał, je žo wosjewiło, so žo awstriske knjezerstwo powjetschi. Prezident wójnskeho archiwa statny rada Glaise-Horstenau je žo za ministra bjez wobchodneho wobwoda a kabinettowy schef w swjatkowym kanzlerstwje, Guido Schmidt, za statneho sekretara pomjenował. Statny sekretar Schmidt žo swjatkowemu kanzlerstwu za należnosće swonkowneje politiki pschiwa.

Zaměnjenje telegrammow mjez wiednikom a zwjazkowym kanclerom

Awstriski swjatkowy kanzler je Schuschnigg je wjednikej telegramm pósłał, w kotrymž pschi dojednanju mjes statomaj wjednika Němskeje postrowja a pschejwědčenje wupraja, so žo dorěčenje mjes Awstriskej a Němskej k wutkutkuje. Nimo tehó žo powschitkownemu měrej hódna złužba wopokasuje.

Wjednik a němski kanzler je na postrow awstriskeho kanclera z telegrammom wotmołwił a pschejcze wuprajił, so bychu z dorěčenjom tradizijske poćahi, kiž z rozwoje zhromadnosće a letstotki dołhich zhamžnych stawiznow nastachu, zaso wobnowiłe, z čimž by žo nowe zhromadne dźełło sapoczało k wužitku wobeju němskeju statow a k wobtwerdźenju měra w Europje.

Zaměnjenje telegrammow mjez Schuschn'ggom a Mussolinijom

Dr. Schuschnigg je Mussoliniju telegrafiju sdźełił, so je z němskim wupósłanjom srěčenje podpiłał, z kotrymž žo poćahi mjes Awstriskej a Němskej zaso normalnje wuwija. Sdobom dr. Schuschnigg Mussolinijej zwoje sprawne pschejcelstwo wobkrućza a zwoju rošćudźenosć wupraja, so dźe na zakładźe romskich protokollow też pschichodnje z Italskej zhromadze dźěłaćej.

Mussolini je žo dr. Schuschniggej za jeho powěsć dźakował a je srěčenje z wjednikom a němskim kanzlerom **z najwjetšim spokojenjom witał.** Srěčenje wosnamjenja wažnu kročel po puću zaćonatwara Europy a podunajskich krajow. Mussolinijej žo wozbeje spodoba, so žo Awstriska też w pschichodze romskich protokollow dźerży, kiž budźa za Awstriju zakład jeje nowych poćahow k Němskej. Italske knjezerstwo a italski lud tutón podawk z pschihłuwowanjom witataj.

*

Dr. Schuschnigg je też wuherskemu ministerskemu presidentej Gömbójej telegrafiju wo srěčenju mjes Awstrijej a Němskej sdźełił. Ministerski president Gömbös je wotmołwił, so srěčenje jako historiski podawk wobhladuje, kiž powschitkownemu měrej žuži a za kotrejž žo Awstriska a Wuherska wozbeje zajimujetej. Srěčenje je z romskimi protokollemi pschesłane.

Sakoń k schitej stata w Awstriskej.

Ssobotu je žo nowy awstriski sakoń k schitej stata wudał.

Awstriskich nazionalsozialistow zastudźili.

W Awstriskej je žo pjatk wušud pschećiwo 21 nazionalsozialistam wosjewił. Tutych běchu dla wjelepscheradu wobskorźili. Tjo wobskorźenj žo wuwinowachu. Tamni žo k wótremu arrestšemu chłostanju zastudźichu, kiž 3 hač 6 měsačow muczinja.

Europscy frontscy wojowarjo w Verdunje

K 20lětnemu nawrótej cźaża krjawneho bědźenja wo Verdun běchu žo njedźelu wječor na wyschinje pola Douamonta wotpósłanstwa frontskich wojowarjow mnohich krajow jeschli, kiž tu žo na zwětowej wójnje wobdźelile. S Franzowskeje běsche 20000 frontskich wojowarjow pschischło. Na pśenim městnje mjes wulkajnymi wotpósłanstwami stejł Němska z 500 frontskimi wojowarjemi, kotrychž dobywcźeł Douaumonta, hejtman z Brandis, nawjedowaše. Cźah z němskimi wobdźelnikami popołdnju krótko po 4 hodźinach na Verdunje dwórnischcźo pschijědźe. Němcow wschudźe z wutrobnymi žiwami strowjachu a jim kwětki podawachu.

Nowe zasady za němsku hólčinu

Němski wjednik młodźiny Baldur ze Schirach je postajenje wudał, kiž zašadły a cźełne skruczenje w němskej hólčinje wopschijeja a kiž dyrbja pschihłuschnikow pśed pschemnohej złužbu zakhowacź. Tute wuwjedźenjske postajenja němskeho wjednika młodźiny, kiž je tutón w smyśli strowjeho nazionalsozialistiskeho wocźehnjerskeho dźěła wudał, žu pschihódne, so dowěrjenje starschich k němskej hólčinje we wjetšej měrje struczja.

Wjednizy Hitlerskeje młodźiny maju strowotu němskeje hólčiny jako najwysche kubło hólzow wobhladowacź, kiž žo jim dowěrjeja. Wjednik nocźe žanych mjechich maczerjnych žynkow, ale dźe žynu a sportizy skruczenu němsku młodźinu. Tuto wocźehnjenje k mozy, wutrajnosći a krutosći njesmě pak k tomu dowjesć, so wjednizy Hitlerskeje młodźiny a němskeje hólčiny dokonjenja žadaju, kiž žo po starobje hólzow njesłožuja, kiž jich mozy pschesahuja a jich strowosći seschkodźa.

Wjednik a němski kanzler je na postrow awstriskeho kanclera z telegrammom wotmołwił a pschejcze wuprajił, so bychu z dorěčenjom tradizijske poćahi, kiž z rozwoje zhromadnosće a letstotki dołhich zhamžnych stawiznow nastachu, zaso wobnowiłe, z čimž by žo nowe zhromadne dźełło sapoczało k wužitku wobeju němskeju statow a k wobtwerdźenju měra w Europje.

Zaměnjenje telegrammow mjez Schuschn'ggom a Mussolinijom

Dr. Schuschnigg je Mussoliniju telegrafiju sdźełił, so je z němskim wupósłanjom srěčenje podpiłał, z kotrymž žo poćahi mjes Awstriskej a Němskej zaso normalnje wuwija. Sdobom dr. Schuschnigg Mussolinijej zwoje sprawne pschejcelstwo wobkrućza a zwoju rošćudźenosć wupraja, so dźe na zakładźe romskich protokollow też pschichodnje z Italskej zhromadze dźěłaćej.

Mussolini je žo dr. Schuschniggej za jeho powěsć dźakował a je srěčenje z wjednikom a němskim kanzlerom **z najwjetšim spokojenjom witał.** Srěčenje wosnamjenja wažnu kročel po puću zaćonatwara Europy a podunajskich krajow. Mussolinijej žo wozbeje spodoba, so žo Awstriska też w pschichodze romskich protokollow dźerży, kiž budźa za Awstriju zakład jeje nowych poćahow k Němskej. Italske knjezerstwo a italski lud tutón podawk z pschihłuwowanjom witataj.

*

Dr. Schuschnigg je też wuherskemu ministerskemu presidentej Gömbójej telegrafiju wo srěčenju mjes Awstrijej a Němskej sdźełił. Ministerski president Gömbös je wotmołwił, so srěčenje jako historiski podawk wobhladuje, kiž powschitkownemu měrej žuži a za kotrejž žo Awstriska a Wuherska wozbeje zajimujetej. Srěčenje je z romskimi protokollemi pschesłane.

Sakoń k schitej stata w Awstriskej.

Ssobotu je žo nowy awstriski sakoń k schitej stata wudał.

Awstriskich nazionalsozialistow zastudźili.

W Awstriskej je žo pjatk wušud pschećiwo 21 nazionalsozialistam wosjewił. Tutych běchu dla wjelepscheradu wobskorźili. Tjo wobskorźenj žo wuwinowachu. Tamni žo k wótremu arrestšemu chłostanju zastudźichu, kiž 3 hač 6 měsačow muczinja.

Europscy frontscy wojowarjo w Verdunje

K 20lětnemu nawrótej cźaża krjawneho bědźenja wo Verdun běchu žo njedźelu wječor na wyschinje pola Douamonta wotpósłanstwa frontskich wojowarjow mnohich krajow jeschli, kiž tu žo na zwětowej wójnje wobdźelile. S Franzowskeje běsche 20000 frontskich wojowarjow pschischło. Na pśenim městnje mjes wulkajnymi wotpósłanstwami stejł Němska z 500 frontskimi wojowarjemi, kotrychž dobywcźeł Douaumonta, hejtman z Brandis, nawjedowaše. Cźah z němskimi wobdźelnikami popołdnju krótko po 4 hodźinach na Verdunje dwórnischcźo pschijědźe. Němcow wschudźe z wutrobnymi žiwami strowjachu a jim kwětki podawachu.

Němscy wocźehnjerjo w Bayreuthu

Se wschěch stron Němskeje žo pjatk wobdźělnizy na sjězd NS-wucźerskeho swjatka w Bayreuthu sendźechu. **Popołdnju w 3 hodźinach žo wožebite sprawdźowanja sapoczachu. W 5 hodźinach němskostatny nawjednik NS-wucźerskeho swjatka župny nawjednik Wächtler nowinarjow we wulkej nowej žiwjeńskej domu němskeho wocźehnjenja powita. Potom wón z pschewodom žwojeho staba wěnz k rowu Hanża Schemma połoži.**

Ssobotu žo we wulkim shromadźenskim stanje powitański wječor wotmě. Němskostatny rjadnik Wächtler wopory hibanja wopominasche, wožebje Hanża Schemma.

Pschi wobžiwdźenju je žwětkomjetakami žo w połnoju chorhoje do nowego domu němskeho wocźehnjenja donjesechu. Njedźelu je žo dom němskeho wocźehnjenja pożwjeći. W žwojej žiwjeńskej rěči župny nawjednik Wächtler rjekny, so žo saměr němskeje wocźehnjerskeje organizaje po cźuću nazionalsozialistiskeje ideje složuje. Jenož wjednik a nazionalsozialistiski žiwotowy nahlad postajetaj saměr a puć tuteho dźěła.

Po žwjatocznosći němskeju wocźehnjerjo na Bayreuthskim starym Hrodowskim namjeśe nimo němskostatneho rjadnika Wächtlera a sastupjerjow strony, stata a wojerskeje mozy cźehnichu.

Madariaga nochze wjazu Schpanisku w Swjasu ludow sastupowacź.

Schpaništi sastupjeŕ w Genfu Madariaga je pjatk w Madridźe wosjewił, so žmoje sastojnstwo jako wotpósłanz Schpanskeje w Swjasku ludow złoži.

Roosevelt žo na dowol podał.

Prezident Sjednoczenych statow Roosevelt je žo pjatk na sliwjedźelski wocźerstwjeńši dowol podał. Swój dowol na žwoje prywatnej sawjeźelskej łódźi wuzhiwa. W połednich dnjach žwojeho dowola dźe žo Roosevelt kanadskeho generalneho gouverneura we Quebecku wopytacź.

---

15 japanskich offizjerow žo wotprawiło.

W Japanskej je žo njedźelu 15 offizjerow wotprawiło. Kaž piśachmy, běchu pśed někotrymi dnjenji 17 offizjerow dla wobdźělenja na sdźěju w februaru k smjerći sazudźili.

Italska so na rozrěčowanjach w Brüsselu njewobdźěli

Romska powješćenja „Stefani“ powě, so je italske knjezerstwo wotpokazało žo na Locarniskich rozrěčowanjach w Brüsselu wobdźělić. Wono je zdobom na zrěčenja pokazało, kiž sa Sdrjedźozemske morja placza.

W hamtiskim spěšelenju žo wulkěhnje, so je italske knjezerstwo swólninje sakhowanju měra pschinoschowacź, so pak dyrbi winowatoscje druhich statow w Sdrjedźozemskim morju wobkedźowacź, kiž tu jeje wobdźělenju na mjezynarodnym shromadnym dźěle se sadźěnkom. Nimo teho je italske knjezerstwo mysli wupraiłko, so by bobre było, hdy by žo tež Němska na pschihotowaze rosrěčowanja sa Locarnisku konferenzu pschepronyła.

Jendźelska je sankzije sastajiła.

Kral Eduard VIII. je pjatk w Buckinghamskim hrodze wukas podpisał, z kotrymž žo sankzije pschećiwo Italskej 10. julija sastaja.

12 zmjertnych woporow pschi nadpadze w Abessynskej.

Italska hamtiska powěsćenja „Stefani“ wojewja, so je pschi nadpadze na italsku letadźsku misiju w Lekemti dozpěło 12 pschisłuschnikow italskeje letadźskeje bróńe žiwjenje zhubiło. Nimo tutych staj žo domorodnaj tołmaczerjej mortwoj.

Ssowjetska Ruska sankzije sastaji.

Rada ludowych kommisarow je wukas wudała, so wot 15. julija žane wobsamknjenja wo nałożenju sankzijow wiazy njeprjacza.

Techniske zhromadne dźěło mjez Francowskej a Ruskej

Kaž hižo pišachmy, běsche sapósłanz de Kerillisej we nowinach „Echo de Paris“ wojewił, so je franzowski letadźsławny minister žowjetskim wyschnoscham ryhowanku letadłoweje kanony 23 wudał. Na to franzowski wyschk Bellanger wojewi, so je nowu měrjeršku pschiprawu sa tutu kanonu wunamakał, so pak ju franzowskemu letadźstwowemu ministerstwu njepschewostaji, hdyž žebi njemóże wěrny być, so žo wunamakanka jenoż w franzowskim letadźstwje njewuzije.

W žowjim pjatkownym pożedženju je žo franzowska komora z tutej nałeznosću saběrała. Letadźstwowy minister Pierre Cot žebi hnydom zkowo pschejesche, so by w knjezerstwownym mjenje porěčał. De Kerillos wotpokała tajku rěcź, dokelž běsche žebi jenoż techniski rosmołwu pschał, a **wotpokała porok, so je tajne sprěcźowanja mjez Franzowskej a Ssowjetskej Ruskej wotkrył.** Sapósłanz pak pschipomni, **so stajnje žowjetskoruske kommizije do Franzowskeje pschikhadźeja**, a stónčnje žadasche, so by komorinny wubjerk sa letadźstwo jeho namjet pschepytał.

Letadźstwowy minister Cot sapósłanzej de Kerillisej porokowasche, so je namjet w komorje pschednjeźt a žo njeje wo sćěhowki žowjeho wostupowanja starał. Haczrunjeź w sajimje franzowskeje swonkowneje politiki k politiskej rosmołwje njedóńske, běsche z Cotoweje rěcże špóznał, so chże Franzowska woprawdźe wukotu techniku žowjeho wobsćěhowanja bjes wowmyślenja žowjetam pschewoštajicź.

Parišske nowiny „Echo de Paris“ žu žo wótrje pschećiwo letadźstwowemu ministrej Cotej wobroćiłe a žadałe, so by žo žowjeho ministerstwa wzdał. Pišaju, so žo psched wudaćom modella ani wyschscha wójnska rada ani wyschscha rada wojeńskeho letadźstwa njesłuschaj praschałej.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 13. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hidźenje je zakoń hele.

— **We wjedrje.** Sobotu wjeczor we 7 hodź. barometer 743, hygrometer minus 2, najwjetschcha dnjowa temperatura 19 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 5, najnišcha temperatura w nozy 13 stop. cźopłoty. — Nětkole žo rjap nižiny z Atlantiskeho morja pisches srjedźnu Europu hacź k Cžornemu morju cźehnje. Nižina žo pomalu k ranju hiba. Wona njewobstajne wjedro wuschtuknje, so žo ztónczne wjedro z dešcźowatym wjedrom wotmeńja. Wcźerawscha njedźela bęsche wiżały a k deschczowanju pokhilowy dźeń. Dźenja mamy sajo trochu ztónczne wjedro. Jutrje pak mó'emy sajo pomročzene wjedro a i thwilemi deschcze wocźakowacź. — Jutrje wutoru ztónczko 4,01 hodź. zhadźa a žo 8,40 hodź. khowa. Mežacź zhadźa jutrje w połnozy a khowa žo połdnju 4,30 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrischu wutoru: Pomročzene a deschczowate wjedro.

*

— **Sendźenje towarschewo nazionalsozialistiskeho sastaranja wójnskich woporow na Mnischonzu.** Nazionalsozialistiske sastaranje wójnskich woporow bě zwjosch zhromadźenstwom na žobotu, 11. julija, k puczowanju na Mnischonz sawołało. Někotři bjechu pěschi, druzy z cźahom hacź do Budyšez dojedźechu. Tež žuždne skupiny z Kulki, Korjenja, Budyšez a Dobrusche běchu pschischli. Wot wjeczora we 8 hodźinach žem hrajesche jena Budyska kapała rjanc pokhody a reje. Wjednik Budyskeje skupiny, towarsch Grosche, wschech powita a žo zwjoje wyšeze nad tym wuprajł, so žu žo w tak wulkej ličzbje po jeho namołwjenju měli. Na 300 wobdźělnikow běchu pschischli. Bórzy běchu wschitzy pisches hudźbu a spěw roswjeseleni. Wobzebitu ledźonosć zhubi wulki bubon. Na tutón bě bubnar žam na koju z pišanymi barbami Budyšu wodańju namołował. To bě derje poradźeny wjeczor, kaž towarsch Grosche to w połdnjej hodźinje na konzu zadawy zwuprajł. Wón žo wschém pomotnikam podźakowa. Wobdźělnizy tutón wjeczor tak bórzy njesabudu.

— **Len a jeho najwjetsche wuplahowarske płaczisny za léto 1936.** Kaž wožebity spotnomónjenjo statneho ježiwjetskeho stawa w nastupanju plahowanja, wotbywcźa a zwužitkowanja wolizowych a wloknowych rolilinow wosiewja, płacza za len se žnjow 1936 sćěhowaze najwjetsche wuplahowarske płaczisny: Sstomjany leń bjes žymjenja se statnych pschirazkow, jara dobra druzina 7 hr., dobra druzina 6 hr., mjenje dobra 5 hr. a hubjena 4 hr., ztomjany len se žymjenjom se statnym pschirazkom jara dobra druzina 6,50 hr., dobra druzina 5,50 hr., mjenje dobra 4,50 hr. a hubjena 3,50 hr. Zyle wuriadne druziny změdźa žo hischcze drózo zaplacźicź. Płaczisny rozumja žo za 50 kilogr. hacź k dwórnischczu nałkadźenja.

— **Sswobodne popołdnjo w rěcźnischkich kenzlijach.** W Barlinje, Wrótšławju, Drježdźanach a druhich městach je žo hižo psched dlešchim cźasom w rěcźnischkich pišarńnjach žwobodne popołdnjo sawjedło. W pschesjenosći je župnym nawjednikom NS-prawischkeho stawa a němskej dźěłowej frontu je president rěcźnischeje komory w Drježdźanach někto też za Budyschin postajił, so maju žo rěcźnike kenzlije wot nětka žrjedu popołdnju w 4 hodźinach samkacź.

— **Na drózy smjerjožił.** Tudomneho 72ětneho rentnarja žo žobotu wjeczor, jako dróhu Pschi kronprynzowym moscze pschekročzi, motorowy kolesar schmórkny. Wón padze a jeho dyrbjachu wotnjesć. Sawołany lekar spózna, so bęsche žo jemu prawa noha horjeka złamała a jo bęsche žo nize koleń złamała. Sranjeneho dyrbjachu do měschczanskeje khorownje dowjesć. Wina na njesbožu je pjeczа njeswětłowzeny zam, dokelž nieje dosć kedźbliwje dróhu pschekročził.

— **Jěsdne koło žo kradło.** W cźasu wot 3. hacź do 10. julija 1936 je žo tu mužaze jěsdne koło znamki „Seidel a Naumann“ z cźišłom 1 225 597 kradło. Koło ma cźorne krožna, zendźelske wodźidło, brunej zelluloidowej pschimadle, zolte žwjena z cźornymi žmuškami, zachromjenene stpizy, cźornej błótoschtikakaj, pschikrawu sa elektriske wos. žwětlenje znamki „Riemann“, Torpedo-žamoběh, schérej ballonowej wobrucźi, pod stupadłom mjeno „Wagner“ wurite. — We wjesowne jědźenja wo jěsdnym kole prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodze, telefon 2802.

S **Nachlowa** pola Kubschiz. Pschichodna biblijska hodźina wotmě'e žo póndźelu wjeczor 1/29 hodź. pola Guhra. Rěcźeć budźe Hempel z Budyschina.

S **Lichanja.** W połednim cźasu je cźajesćisko sady rycźeckubła w haczenjach mjes Wulkej Schprjewju a hatami, wot Mičežej bratrow z Hucźiny wotnajatych, pižmowe schcźurki wobkedźowachu. Sańdźenu njedźelu poradźi so knjesomaj Schäferej a Nowakej z Budyschina wulki eksemplar tuteho schčódnika popadnyć. Nadźijomnje žo poradźi, hischcze wjazy tutych haczenjowych a rybowych schtódnikow popadnyć. Pschišłowmimy, so žo staine mysło sa popadnjenje pižmowych schcźurkow hischcze dale płaczi.

S **Khanez** pola Panczicź. (Njesbože.) Ssobotu popołdnju sta žo tu na wjeśnym puczu na njeschehladnym městnje njesboże, kotrež mohle lohko cźežke scźěhmki měcź. Awto, kotrež bo wžu jědźesche, sajědze do schulerja z Wotrowa, kotrež na wopaczнej stronje jědźeshe. Pschi tom pschińdże pod wós a jenoż z najwjetschej prózu móže'che žo je zwojeho njelubeho położenja wucźohnyć. Dyrbjachu jeho hnydom k lekarjej dowjesć.

S **Kulowa.** (Błysk.) Pschi njewjedrje, kotrež schtwórtk psched wjeczorom pisches nasche město cźehnjeshe, błysk do doma dźěłaczerja **Miklawschka** pschi Ssalowskim pucźu dyri a elektriski powod, schchu a scźeny wobschkodźi. Druhi błysk radio w Kobrymskim štórcźowa.

S **Wojerez.** Wokriesjeny wubjerk je Kulowskej, Brězkowskej, Spalowskej a Mučžowskej gmejnje jako podpjeru k twarjenju gmejnskich puczow 2000 hr. pschipomoży pschijiwolił.

S **Wojerez.** Plahowarjo sažnych běrnow smědźa tute jenoż wulkopschedawarjej podawacź, kotrež wopišmo wobzedźi, so žmě běrny pschedawacź a kotrež ma sćěhowk kupnych listow za sažne běrny. (Krühkartoffelschlußscheinheft). We Wojerezach je to Mar Sukl na Mikanowej dróze. Sažne běrny po domach pschedawacź, kaž tež běrny mjes drobnych pschedawariow roz'oinjeć, je plahowarjej zakasane. Plahowar tež nježdže žebi zjawnje kupow wschiwałsch. Dowolene je, na wicźnym dnju hacź do 3 zentnarjow na wikach bjes kupneho wopišma rospschedacź. Rosdźělerjo smědźa němske sažne běrny jenoż w korbach abo měchach pschedawacź, kotrež su z pschedwidnym pschiměšchakom hlowneho siednoczeństwa němskeho kopodarstwa z běrnami wo'namjenjene. Plahowarske płaczisny za sažne běrny žo kóždy tydźeń wozźewja.

Jakub Mlynk

Wonezu žu stara žerbska wjeź w Hornjej Lužicy. S połodnja a z ranja ju hórki z cźornymi lěsami wobdawaja, k wjeczoru widźiśch mórne hory na milczanskich mjesach, a k połnozy wotmeńeja žo lěski a haje z kukami a dołami. Nětcźa cźeсze pisches kerćźki, kotrež na selenych brěsach w nałeczu žołobiki a cźiźiki zwój spěw žebi sanschuja a z borbotazej zołmicźku žo naposeja. Ssornik ma tu zwoje lěhwo pod schwińznymi jědlemi, so bychu jeho thowanitku zakrywałe.

Wožrjedź wju steja wulke topoły, kotrež psched stami lět naschi wótzoju nam, zwojim potomnikam, žadźachu. Pod nimi je trawnik. Tu paczechmy my dźeći huzy, žebi hraikało, pischczałki dźělajo a bałnicźki bajo, kotrež bě nam Mlynkez Jakub napowjedał.

Mlynkez Jakub bě hižom stary muzik, kotryž bě zydomlětnu wójnu zobu cźinił, a wědźeshe jara wjele ze zwojeho žiwjenja powědacź a Moneczanskich hólzow sabawjeć. Wo wžu bésche piwarnja. Wona wschěch cźeleczownych wobydlerjow, kotříž běchu wot zwojich prjedownikow zkowo piwo herbowali a tež jeho smužt bere rosumili, pschežo z cźerstwym napojom wobstara. Schokcźiz nan pak bě zmjercź dobra duscha, pischeczelny z kóždym, hyrnjež z najkhudźchim thežkarjom byl. Tehodla bě nimale kóždy wjeczor zitwa polna ludźi a Mlynkez Jakub dyrbjesche zwoje stawizny powědacź, z cźehož žym žebi tule zpomjatkował.

„Hdyž běch za zwojeho njebo nana“, zapoca ras Jakub, „doma pohonczi a bruneju konjow mějachmy, kotrajž, kaž znadź, Bozcźitjo! žo dopomnicź wěch, prjedy pola Njeradźenskeho Lipicza khodźeschtaj, dha nascha njebozcźicźka macź runje z jutrom jara zchorje. Nasch Handrij bě do Kamjenza na hermank schol a ja worach na „paštwischcźach“ k běrnam. Tu wuhladach zdobom, so žo nęschto w naschich khójnach, kotrež zu pódla drohi, błyskota. Swoprědka na to njekedźbowach, žebi myslio, so je tam wowcźeł hnak, dokelž druhdy połaschcźerkota. Synki pak pschibližowachu žo bóle a bóle, podźobnik, hewak hižom trochu zpósčhowy, tulesche wuschi, kaž by žo jemu nęschto sesdało. Dołho njetrajesche, a khójny běchu połne wojakow. Schto sapocźecź? Cźeknucź zim njemóžach a duž podach so do Boźeje wole. „Ale, praschesch žo, Motžo, cźehodła so bojecź?“ — Ach, mój luby wuio, tamne cźasy běchu hinasche, dyžli žu nětcźasche. Schtóž bě trochu ršstiny młodźenz, njebě žebi ani wokomika wężm. so jeho stary Frnza do zwojeho wojeńskeho kabata njetyknje. — Pryedy, hacź běch so dobladał, mějesche mje hižom wulki wyschschi za khornać a praji: Mraj nam, hdże Sakkoio leża, abo wotwjedźeny cźe na mějcze a ty dyrbischi na naš spominacź a trwawe zwjsa "akacź.“

Dołho myslicź kebi njemóžach, pak ně, pak haj žebi žadachu, tola nětkajši debry duch mje na njebo nanowe zkowa dopomni: „Budź zwěrny, mój zyno! Bohu a zwojemu wjerchej!“ Hnydom wotmołwich: „Cźinicźe jo mnu, schtóž chcźe, to wam njepschedradźu, dokelž mi zwědomje zakasuje.“ Schtóž běch wotcźakował, žo nětk sta. Ssadźichu mje na konja, ale tak, so žo wbohe złoczo tak pschesšibny. Mojeju konjow mi hnydom z rukow wudrjechu a k druhim hižom nakradnjenym pschiwjasachu. Wboheju złoczejow bě mi bóle žel, hacź žebje zamelo. Nětk bjésche na zu'bu.

Pschichódźechmy po wžy bele nimo stareje lipy, kotraž psched naschim dworom stejesche. Proschach wyschka styhniwschi ruzu, to by mje puschcźił. Tola podarmo, ant to mi njedowoli, so možach hischcze ras k zwojej macźeri bóncź, kotraž na thorokožu leżeshe. Ach kak żel mi bě, so dyrbjach znadź na wécźne wot zwojeje lubeje macźerki, wot zwojich lubych bratrow žo dźělicź. Tuta myslicźka bě mi bjes mała rozum wsała. Ach, luba macźi! běchu moje zychowańcźka. Hdyž nimo pohrjebnischcźa pschińdźechmy, bu moja srudoba hischcze wjetscha. Tu widźach row zwojeho njebocźicźkeho nana. Rjane jeho pschikkowo: „budź zwěrny a Bóh cźe njewopuschcźi“ łaklincza w mojej wutrobje. Sa khwilu hakle žo saž trochu zhrabach a wschech zwojich Bohu woruczitwschi pohladach hischcze ras na lube wótzne hona a lěsy, na kotrež ztónzo zwoje póslednje pruhi ješkleschche, jako by mi na wécźnje bożemje prajicź chzkło. Jaxna zyzła znbolesche žo w mojim wócźku, tola — to bě wschó podarmo. Kamjeń je mjeńchi, dyžli jich wutroba běsche.

„Praiiśch-li nam, hdże Sakkoio leża, dari cźi nasch kral sto złotych a budże cźi "ischezo dźakowny.“ Tak a podobnje rěcźesche mi wyschk, pak leżnje, pak saž z hrozenjom. Tola njedach žo nawabicź. „Sserbśka zwěra, nansowe zkowo samoża wiaz, dyžli sto tyżaz złotych, mój wyschko,“ wotmołwich zmužcźe.

To wschó sta žo jenu žrjedu. Nasajtra hižom dyrbjach z druhimi žobu won, žo bych jěchacź a wojeńske wézy wuknuł. Też nětkaiti „němšti Sserb“ bě mjes nami. Tón runje naiłepschi njebě. Tak miny žo pěnt tydźeń. Djeń wote dnja nowe hubjeństwo. Jěsch a picź dosć mało, za to pukow a hro'nych rěcźow wjaz hacź dosć. Towarschojo běchu zwjetscha hrubi ludźo, tak žo žo mi zmjercź stołkache, dokelž tu nikoho njemějach, kotremuż bych zwoje starosće wupowědał a wuthorźił. Tehodła běch, hdnžkuli mózach, zam. Se zrudobu myslach žebi na domiznu, luba macźerka njepschińdże mi zenje z myslow. Wjeczor, hdyž mězacź z hwězdami rjenje zwěcźeshe, khorzach jemu zwoju nuzu a zychowach cźasto: O žo bych pola Tebie, luby nanko, w ujebjesach bych, hlaj na mnje, kak njesbožowny zym.

Jenje njesłabych pak na Boha, kotryž zwojich zwěrnych njewopuschcźa a nozhach zwój khórcź rozcźerpne dale.

Sa tydźeń, rěkache, pschińdże stary Frnza, to dyrbicźe hižom wschitzo wuwucźeni być. Tehodła bjes dźiwa, so nětk z nami hórze dyžli se zpaznymi zakhadźachu. Jedyn koproła bě hórschi dyžli druhi. A kak chzyschce to hinak być; bě dźe leutnant zam dozyła njeczeżany cźłowjek. Jeho wschédne zkowa běchu: „Wy cźerstj, wy dyrbicźe też zpytacź, zchto wojak być; kaž zu so mnu cźinili, tak ja saž z wami, wy . . .!“

(Pokraczowanje sćěhuje.)

S **Nowese Luki.** (Hrosne hamopaschnistwo.) Wot nekotrych lét je njesmaty njedocjink njerjad, kostrjanz a drapawku na pola jeneho tudomneho ratarja wuswywa. Wuklédzerjej njeknicžomnika ratar 100 hriwnow myta lubi.

S **Dyrbacha.** (Elektrisowanje.) Po wjazylétnych jednanjach tudomnych wobydlerjow j twarskej firmu je žo wobsamtko, naschu wjeh a wowcseenju j elektrisitim prudom sastarac. S pschiprawjenskimi dzekami je žo hizo sapocžato.

S **Zympla.** W žuzodnym Turju žu tamnilchi ratarjo nehdže 35 zentnarjow czejti bludjenz (kamjeń je prastarych czažow) je semje wurnli a j konjazym sapschahom do Zympla dowselli, so by tudomny Fitleristi dub, pschi drohowym sawinjenju stejazy schkitak.

S **Kletneho.** Rečne hodžiny poradžowarnje we Kletnom žu hacz na dalsche dla njedožahazeho wopyta žo sastatsie. Ssobustawn DNF dyrbia tehodla poradžowarske hodžiny w Nitzej a Bělej Wodje wopytacz. — Mokolobehany poš je tele dny baczona, kotryž we pschérowje zyrobu sa swoje mlodžata pytasche, nadpadnyl. Mies wobemaj k niemdrsemu wojowanju dohže. Pschi tym poš baczonej kschidto szani. Jedyn pschecžel swérjatow je baczona do jeho hnezda donjesl. — Hižo dawno wotmyslenu nowotwar naschele ludowese schule w nalesnosczi hladanje dzeczi je žo tak daloko dowjedł, so Kletnjanska wupožczowarnia trebny twar'ct pjenjes schulskej gmejnje poda. — W khromadžisnje wójnskich towarschow, kotraj žo w Lorzej hoschenzu wotme, je žo wo wošwjeczenju 70létneho wobstacja wojerskeho towarstwa, kotreż žo 2. augusta wotmeje, rosporninalo. Towarschojo tutón dzeń na jednore waschnje bjes pschesroschenja zuych towarstwow wošwjecza. Dopokonja smeje žo w Jamnowskim hrodowym parku pólna Boža sluzba. Boža sluzba w zyrkwi tutu njedželu w zyrkwi wupadnje. Popoldnju žwjedženski czah pschés Jamno a Kletno na žwjedženischczo na starym turnowanischczu poczehnje. Wjeczor budže pola Lorzej towarschowski bal.

S **Kletneho.** W septembru j naschele wšy omnibuž pschés Krummhübel do Krkonoschow pojedže. Wobdželnizy Sněžku wopytaja. Jeli so žo doscz wošobow k temu samotwi, budže jeźba dwaj dnjej trac. — Dale Rósborki wokrjeż wot 5. hacz do 7. septembra wošebitu jeźbu do Hamburga-Helgogand-Hamburgski pschitaw wuhotuje. Pschi tym budža žo Hamburgske widzenjaschodnosče, dale hlawny swérjenz w Stellingenach, wobjsladowacz. Jedna placzijna, wopschijaza puczowanje do morju, nehdže 20 hr. wuczini.

S **Khejzbe.** W jaschtym mežazu buchu kschczeni 1. 6. Manfred Gerhard Pinkau, žyn dželacžerja Jana Arnoschta Pinkawa w Khrjebi. **Pawol** Horst Manfred Wojta, žyn jahrodnika Hermanna Pawola Wojty je Czernsla. Swérowani buchu: tyschcé Pawoł Erich Beniš j Muhelza, j Friedu Hantzej Czernsla. — Pjekar Pawol Kurt Nesopitzj k Jisu Charlottu Ssymanzej Nowese Wsy. — Pakhowane bu džesko Brigitta Marhatta Frommholdez j Noweje Wsy.

*

Se **Ssmilneje.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora je žobotu a pondželu je žnjnym wobdželenjom žužodnych wohnjowych woborow žwoje 50létne wobstacze wošwjeczila. Wona 36 aktiwnych žobustawow, 4 czestnych žobustawow a 23 pažiwnych towarschow liczi.

Se **Shorjejza.** (Wobkhadowebo hrešchnika sažudzili.) Tudomny lawnisti žud je pjatk w pschichnym jednanju 43létneho Marx Hohhausa je Shorjejza dla lohkomyslneho morjenja a lohkomyslneho czelneho sranjenja k 3½létnemu jastwu sažudził. Sažudzeny bé posledni schtwórtk czeże wobkhadne njesloże w pjanosczi sawinowal. Pschi czimž je žo wiednik motorskeho kola, puczowar Max Rychtarž j Katolskeho Henersdorfa (w Lubanskim wokrjesu) morił, mjes tym so je žo Rychtarjowa w pschiwosu žobuježdżaza mandželska czeżko sranika. Kaž žo we wuhotowym sakoženju praji, je wobstorzeny wulku lohkomyslnosczi skucził a tehodla czeże chlostanje sažudził. Džiwalo na czežkosczi chlostanja Hohhausa hnydom do satby wsachu.

Nowosće z cyłeho swéta

39 ludow na czestnym žwétowym pjerisnarskim sjesdze.

Kaž je znate, žo wot 24. julija hacz do 2. augusta w Lipsku 6. žwétowy pjerisnarski sjesd wotmeje. Hacz dotal je 39 ludow pschihotowdżilo, so žo pschi tutym wulkim wtrjadnistkim sjesdze wobdżeli. S Japanskeje, Awstralskeje, polodnischeje Afriki, polodnischeje a polnozneje Ameriki, strótka je wschéch krajow žwéta štotni lékarjo, wédomosnizy sdžedženja (herbowanja), plahowarjo a hospodarjo, kotriž žo wošebje sa pjerisnu a male šwérjata sajimuja, pschindu. Hacz mała koloch tak wulku prózu sažkužił? Bjes dwéla, pschetož némske hospodarstwo drobneho skotu sa jene léto hódnoty jenesje milliardu hriwnow wutworja, a j tym w nastupanju hódnosče produkzije j némskej industriju motorskich wozydłow na jenakej wyskosczi stejí. Lipšk budże we tutym czažu zyle pod znamjenjom drobneho skotu, wošebje pjerisny stajecz. W tsioch wulkich wustajenjach budże 5000 skuk wukrajneje pjerisny, 12 000 némskich kur a 3000 karnikłow widjecz, czimž budże tale wustajenja najskerje do najwetschene wustajenzy drobneho skotu słuschecz, kotraž je žo hdy na swéczo wotmékła. — K sjedzej žwétowe pjerisny prénju njedželu, a to 26. julija do Lipska tsi wožebite czahi j 75 proj. potuschenjom płaczijny, pojedu. Tele wožebite czahi j Kamjenizy, Drježdżan a Zwikowa pojedu. Njedželu 2. augusta budża je wschéch wokrjesow wožebite czahi jedzicz. Sastupny pjenjes za wobdżelnikow wožebitych czahow sa wustajenju je snjženy a žo do wopschijecza wožebiteho czaha salicži. Skasanki jedženkow (bilettow) maja žo pola wschéch mestnych słužbnych mětnoscžow némskeje djeloweje fronty pschipowedżicz.

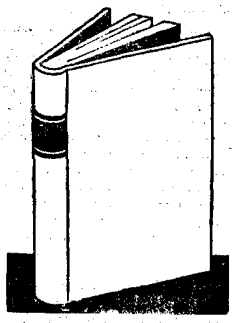

Dobre knihi

su na cyłym swéce rozšěrene. Wobohaćeja znutrkownego człowjeka a su potajkim najr eńši dar při kóždej składnosći. Stóž knihi dari abo dostanje, njebudże so žeuje kać. Knihi zwiesela na kóžde wašnje. — Hižo najmjeńše zwjeseli so na rjanych wobrazach, runjeż hišce rynčki čitać njemóža. Dariena šulska knihe je za šulske dźéco z trajnej dopomnjenku. Kniha je za młodźinu w jeje nahladach k powučenju a k pohonej. Młodaj mandželskaj zwieselitaj so na rjanych knihach, kotrež jeju lubosć wohnjewaja. Haj asmo starc hraba za rjanymi knihami, tam zejderu za wěčnosć pytajo. — Cži pospyt, změješ wěsće swoje wjesele na tym. W Serbskej kniharni w Budyšinje je wulki wubjerk.

Smeški

Podobnosći. Bur: „Cjeta Scholczina, dyrbju bjes sawiesce tjej, Twoje žwinje žu wopravdže krażne." — „Haj, žo dźiwach, mój luby, to leži w naschej žwójbje, žimy wschitzy tajzy tošći!"

*

„Niewésče dha, so je Kóžnik psched tydženjom wumrél?" — „Ně, niewédżach! Schto dha budże Kóžnik wo mni myślicz, so na jeho pohrjebje byl njejšym!"

*

Wulkomějezan na létnym byczu: „Jane radio a žadyn gramafon — kak móže žo potom cžłowjek wustrowicz!"

*

Lacžny sa wédomoscžu. Pětrk tyknje Jankej kamjeń do wucha. Macz je roshorjena: „Kak mózesche tajkule hłuposez ješcžinicz?" zakoješi macz. Pětrk mění: „Cžłuzych rad wędżezj, macži, hacz temu tak je, kaž pschezo prajiš: so pola njeho wschog j jenym wuchom nuts a j druhim hnydom won dże..."

*

Kak bychmoš to wowzy wusaznikoš?

Wowka dże se žwojej wnuczku a jeje towarschku do zoologiske zahrodu. Hdyž ninu baczonoweje klétki du, wuzije wowka pschileżnosć a powéda dźéczomaj znatu legendu, so je baczon tež jeju pschinjeżł.

Hdyž žo dale nastaja, praji mała Friba žwojej towarschzy: „Njemeńsch, so bychmoj skónczne wowku powuczilo a ji wérnojej prajiło?"

*

Zuły towarsch we łożu. W manevru žej wojazy po czežkim dżeńnjischim dżéle dachu derje hicz a psche lacžnosć pijacžu hacz hłuboko do nozy. Leutnant a jeho žłužownik, kotraj w jenej jimej bromadze spaschtaj, lehnyschtaj žo czimpazo do jeneho loża, bjes teho žo byschtaj wédżałoj, jedyn j nohomaj k błowje druheho. Nadobo zawoła leutnant: „Majer!" — „K poruczenjoscži, knjes leutnanto!" wotmołwi žłužownik strótka. — „W mojim łożu nechtó leži!" — „Pola mje tež, knjes leutnanto!" — „Potom cžiscže keho khrobleho pachoła won!"

*

Rozmołwa mjes hólzami. „Ty dże njeschy rešk, hdyž nje cže nan pschebił! — „Na to žo ani niepomyślu", „hdyž nje pschebije, to jeho žameho boli. Tuž njech tež žam rejt!"

*

Ach tak! Wucžer: „Antonie, schtodha j tobu je? Ssy khory? Ssy zyle blédy!" — Anton: „Ně, knjes wucžerjo. Macz je mi džensa rano mjeswocžo wumyła."

Hospodarski rozhlad

Pondželu, 13. julija 1936.

Barlinska burza, 11. julija. Tež žobotu žo w želesowej industriji žiwje wikowadzie, kaž bésche to w zyłym saduženym tydženju było. Tola tež na wikach druhich hódnoscžow bésche dobre wikowanje spósnacz. Ale na rentowych wikach bésche sažo pomérnje mérno.

Zastaranje Němskeje z khlébowym žitom ze zawěsćene

Němske sežiwjeńske ministerstwo je psched nowinarjemi wo žitnej politizy žnjowesho léta 1936/37 rosprawiło. Hacz dotal je žo wuliczilo, so letusche žitne žne nimale 24 miljonow tunow wunjeżu. To je nehdże 1,8 miljona tunow wjazy hacz w saduženym lecže. Wunoschi žnjow j tym wo 1,3 miljona tunow nad pscherésczowym wunoschkom poslednich 5 lét leži. Rekordne žne léta 1933 wschak fu nehdże wo miljon tunow wjetsche. S wjetschich wunoschkow wotpada po tutym wobliczenju 1,2 miljona tunow na khlébowe žito, a wjazy dyžli pol miljona tunow na pjazowanske žito. Rožkowe žne žo na 8,5 miljona tunow a pschenczne žne na 5 miljonow tunow wobliczuja. S tym žmy w nastupanju sastaranja j khlébowym žitom wot wukraja bospolsne njewotwisnyli.

Wobojenja, kajkeż žu wožebje we wukrajnych nominach cžitacz byle, so j wunoschkom žnjow 1935 pschijsamtnjenje k nowym žnjam njenamakamy, ju zyle bjes pschicžiny. To pak naš wot winowatosczejow njewutkowobdżi, so mamy j pschichodnymi žnjemi žwédomicže hospodaricz.

Dotalne krute płaczijny bo wobkhowaja. Kaž je žo prajiło, je sastaranje j khlébowym žitom hacz k nowym žnjam a w nowym lécze zyle sawésczene. Sso słonjo po sámerach powschitkowneje hospodarsceje politiki němskostatneho knježerstwa khlébowa płaczijna njepschemjenjena wostanje. Jenajke sastaranje luda j khlébom so je schtyrinti naprawami sawésża. Ratarstwo budże tež w pschichodże dyrbjecz khlébowe žito wotebawacz. 30 prozentowy postajeneho žita dyrbi so hacz do 15. oktobra 1936 podacz. Rżana muka njeżmě so njeje, hacz je so psched dwémaj létomaj postajiło, po typje 997 wumlecz. Dale so mlynam porucži, so maja dwójnu hromadu jim mežaczne pschisłejazeho mukowego kontingenta j khlébowego žita na składże mecz. Skónczne dyrbitej žo rožka a pschenza, kotrejž so njetrjebatej wotebacz, potajkim stej swonka kontingenta, pschižłuschnemu swjatej žitowego hospodarstwa posticzicz.

Kajke dawkowe přinoški so w ratarstwje płaca?

Mežaczne pschinoschki mjes 30 pj. a 1,20 hr. sa cželedź w ratarstwje.

Statny a pruski sežiwjeństi minister je j pschihłožowanjom statneho finanzneho ministra pschinoschkowy porjad, kotryž je statny burski wjednik sestajał, sa cželedź schwalił. Tutón pschinoschkowy porjad stupi j 1. septembrom 1936 do mozy. Pschinoschki płaczicz maja wsché wošoby, kotrez jako dželacžerjo abo pschisłajeni w ratarstwje sa mjdu dżełaja. Wuswobodżeni su jenoj czi, kotriž w pscheważy rjemjeślniske dżéło wukonieja abo wuwjacznje w domjacznosći ratarja skutkuja. Tež mandželska njetrjeba pschinoschki płaczicz. Tež wot dżełacžerjow, kotriž jenoż ja jédź, bydlenje a drastu dżełaja a skónczne wot žwójbnych, kotriž w dżełowym pomeru njeteja, so hacz nježada. Pschinoschki žo po wukoscžosći mežaczneje mždy wobliczeja. Do teho tež wézne dochody skuscheja. Wón pocžina j 30 pj. za mežacz (pschi dochodach do 70 hr.), so by hacz do 1,20 hr. stupił pschi dochodach, wjazy hacz 150 hr. wuczinjazych.

Khowoy redaktor Marko Smolet w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźél a pólopk Marko Smolet w Budyšinje a za nawětki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a dźiwk dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přes 2000. W tu khwilu tarifna lisčina č. 5 płatna.

Poslednje politiske powěsće

Bołharšći kral Boris do Italskeje pśijěł.

Bołharšći kral Boris je zbotku se swójim pólnym adjutantom do italskego města Venedига pśijěł. Tam běšo krótko pósłał a je potom po żeleznizy do Pizy wótźł. Wot tam je go do San Rożore podał. San Rożore je městno, na kótrymž italšći kral najradšo pśebywa.

Jendźelšći žejm go 31. julija do próšdninow poda.

Nětko je go měsco postajiło, so go jendźelšći parlament 31. julija do próšdninow poda. W tukhwilu je go postajiło, so go parlament 27. oktobra sajo k nowemu wuradowanju seńdźe. Kaž je hižo w póślednich létach było, je go wósejwiło, so móžetaj go wobaj žejmaj też hižo pśedy swołacź, jo-li so ma jo knježerstwo sa trěbne.

Też w kanadšej provinzy Ontario wulka horzota.

Kaž go z Ostawy powě, też w kanadšej provinzy njewšědna horzota knježi, kótraž je na mnohich městnach wulke lězne wohnje sawinowała. Tehorunja su žitne pola pod horzotu šłe cźerpik. Dotal je 14 ludźi na horzotu wumrěło.

Nowiny słušeja k twojej swójbi!

Na Nowinu so zwućiš. Z nich sy runje tak zjednočeny, kaž ze swojimi lubymi. Njemožeš Nowinu zamjenić kaž košu, dokelž jeje natura, jeje raz a mysle w nich su złożene na mysle čitańskich. Tohodla je też swěra k Nowinje pola mnohich něšto, štož so samo wot so rozumi. Stóž léta dołho jenu Nowinu čita a ju wotskaza, dokelž je so jemu druha narěčała, wróći so najbóle zaso k swojej starej nowinje, dokelž je so tuta cyle po nim złožita a wšitko to přinjese, štož stajnje pyta a štož parować nochce; spóznaje, zo njeje wšo jene, kotru Nowinu čitaš. Njeje so tebi runje tak ze Serbskimi Nowinami zešło!

Wusudźenja

§ Wot spočatka julija hač do žrjedź septembra 1935 běšche P. W. Bergmann z Rychnowa w swojej wotnajatej korcźnje njeźenjenym lubosćinskim poram a też jenej nje-wudatej žónskej z jeje lubkowarjom pśichowanemu dał. Wjelelakim wobydlerjam wobdar so też njeběše zapśijaty dał. Tohodla dóstanje zhotowanje dostał, kiž pak bu pśeš amnestiju spušćone. Schěšej njedźel jastwa buchu na jedyn měsac sniżene.

Radio

Wutoru, 14. julija so słyšeć:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědnego programma: 6,10 tačele. 11,40 za bura. 16 konzert. 17,50 spert młodźiny. 18 pólske ludowe spěwy. 18,20 pedagogiski pśichlad nowin. 19 tačele k zwjatokej. 20,10 rejwaństa hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wšědnego programma: 6,30 ranšći konzert (z Kólna). 8,20 za hospodu. 11,45 za bura. 16 tačele. 18 dujerska hudźba. 20,10 hudźba z juha (z Wrótslawja).

Hišcźe wažne z dnjowego programma: Berlin: 20,10 wječorny konzert. Königsberg: 20,10 sabawny konzert. Win: 20 spěwy wo lubosći. Warschawa: 19,30 ludowe reje a spěwy.

Rozwučowace drobnosće

Knota dla budźe wěcne zadźeranje na swěce: Wučeni jeho škitaja, burja zahanjeja. Hdy by tutón, wě so, wužitny wuj jenoź tak rozumny był a tam njetočił, hdyž škodu čini. Hdyž pak je na puću, tam zešeš knota radšo, hač zo jeho kóncuješ. Zaryj dźery do jeho śćeźkow, napoj lapy z petrolejom abo čornej žiwicu (Theer) a wodźěwaj zaso. Hdyž je knot zahnaty, tam wjacy njepśińdźe. Počina-li na druhim kóncu točić, čiń runje tak, hač na měsće so zasydli, hdyž dale nješkodźi.

* **Smijiza tuźa.** W lězu pola Obergrunda njedaloko Warnsdorfa w Cźěchach je jena smijiza 11letna Marja Johnez z Obergrunda wyšišche lěweje pjaty tuźa. Lěkaŕ je dźěśću prěnju pomoz podał a je do Warnsdorfskeje khorownje dowjesć dał.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wegen Straßenbauarbeiten wird die Äußere Lauenstraße zwischen Sozietätsgasse und Schilleranlagen vom 14. Juli 1936 ~~ab~~ auf die Dauer der Arbeiten für den Fahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 13. Juli 1936.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Towaŕstwowski powěstnik.

Khwaczizy. Khwacźanske žerbske towaŕstwo: Ssobustawstwo towaŕstwa njech go pśichilotuje hišcźe w tutym měsazu na wuriadnu towaŕstwowu zhromadźiznu. Dźeń hišcźe wozjewimy. Mamy wažne a wuriadne wobsamknjenja. Pśedstajenstwo.

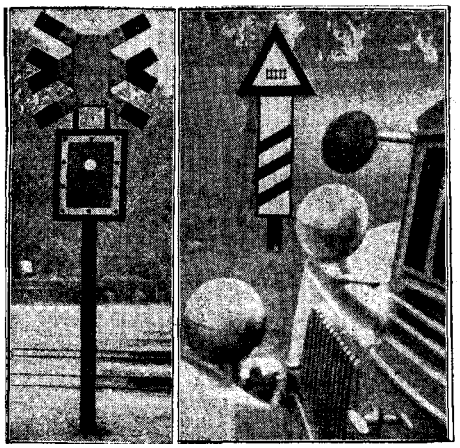

Sśmjerjej laka na żeleznišćich pśechodach.

Snjesbožena na żeleznišćich pśechodach žeby pśechezo hišcźe woporу žadaju. Winu na njesbožach maju tu swjetscha schorzo. So by tu snjesbożenja po możnosći wotstroniło, je nemjerkotna żeleznica spytała, żeleznišće pśechody hižo z daloka wosnamjenjeć. K tomu je wožebite znamjenja a warnowańske kšiže je zwězami postajiła, kaž go tu na wobrazu pokazuje. Na lewym wobrazu widźimy warnowańši kšiž a njesawrjeny pśechod z wjazy kaž jenymi kolijemi, kiž, hdyž strach hrozy, zylne cźerwjene žmětko pokazuje. Na prawym wobrazu go znamjo pśechodźaja, kiž hižo z wjetšicheje dalenosće na żeleznišći pśechod pokazuje. (Scherl-Bilderdienst, M.)

Dla wospjetnych napražowanjow wozjewjam, zo mam swoje

rěčne hodźiny

dla přesunjenja pućowanja kaž dotal 1336

Dr. med. Greve, žonjacy lěkaŕ

Po přikazni knjeza presidenty prawiznskeje komory w Drježdźanach zamknu Budyske kenclije prawiznikow a kenclije natarow přichodnje srjedu pop. w 16 hodź.

Dr. Bach
wokrjesny wjednik nationalsocialistiskeho zwjazka zakitarjow prawa

Grimm
wokrjesny wotrjadny poradźa wotrjadneje skupiny prawiznikow a notarow
1338

Dr. med. Keerl 1335
zapućuje wot 12. julija hač do 2. augusta

Kołowy Warnecke
nětko jenoź na Nowosalcskej drózy 24
Jězdne kola, šijace mašiny po wšěch płaćiznach. Wuporjedźenja porjadnje a tunjo!

Cista służobna
dźowka 1337
so hnydom abo pozdźišo pyta na
Tachantske kubło
na Hornčerskej kasy 40

Mały nawěšk wulki wuspěch

Dary ke kwasej
kaž knihi z spěwarske serbske a němske biblije • wobrazy zbožopřejne lisćiki
Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami do wěncow
Kwasne přednoski
wubjernu knižku kotraž kóždy kwas porjeńši!
Hrónčko na sćěnu
rjana debjeńka kóždeho serbsk. domu
Wšitko dostanjeće
w Serbskej kniharni
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Cźišćeźimy wšchě cźišćeźerske dźěła, serbske a němske, kaž naćišćeše na listowe papjery, sliczowanja, kwitowanja, naćišćeše na listowe wobalki, kwažne spisy, plakaty, žlubowe khartki, žmjerne khartki, programy a też pśechowanja, visitne a dźakne khartki, cźestne dopisy, wenzowe žekle, dopisnizy, wšchě cźišćeźe, jeno- a wjazybarbne, swědomicźe, spěšnje a płaćišny hódno

Knihicźišćeźerńja a nakład
Serbskich Nowin
w Budyšinje w Serbsk. Domje / Tel. 2687
J. Zyž

Našim spěwarjam

Mamy woprawdźe hobrske pokłady w našich spěwach. Wulki dźěl je so do spěwnikow zhromadźił. Někotre spěwy su też jenotliwje k dóstaću. Njech tute wulkotne wupłody serbskeho ducha njetłaja na ľubjach Serbskeho Domu, ale njech su žiwe w serbskich domach a wutrobach!

Hlejće zapis spěwow a spěwnikow:

Chor a solo ze serbskeho requija wot K. A. Kocora 10 pj.
Tamburica z cunim hłosom wot dr. J. Pilka 5 pj.
Sapaŕ wot B. Krawca 5 pj.
Sćeć spěwow serbskich za sopr. a solo w. K. A. Kocora 0.50
Wěnc narodnych spěwow, hornjo- a delnjołužiskich wot K. A. Kocora 1.—
Pisnė Łužiskoserbske wot Lud. Kuby 1.—
Naše spěwy I, Serbski spěwnik za šule 0.60
Naše spěwy II, Serbski spěwnik za šule 0.90
Towaŕšny spěwnik, 4. wudaće 1.50
Spěwy za serbske šule wot K. E. Pjekarja 0.10
Styrihłósne mužske chory (36 bł.) wot K. A. Kocora 0.80
Zerja, 25 serbskich narodnych hłosow, wot B. Krawca 0.75
Wulka lubosć 30 serbskich spěwow, za měšany khor wot B. Krawca 0.75
Dobry wječor, 34 narodnych spěwow za měšany khór na 4 a 5 hłosow wot dr. Pilka 1.—
Skowronk ze serbskich honow, nowe spěwy za měšany mužski a žónski khór wot B. Krawca 1.—
Słónčne pruhi, zbórka nowych spěwow za měšane, mužske a žónske khóry wot B. Krawca 1.50
Duchowny ludowy spěw, 80 čisłow wot M. Urbana 0.75

Za pśećelow našeho ludoweho spěwa a ludoweje hudźby:

Nowa zbórka **Melodije k horniołužiskim pěsniam** zhromadźił Lud. Kuba 2.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni I zhromadźił A. Černy 1.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni II wot A. Černy 1.—
Narodne hłosy łužiskich serbskich pěsni III wot A. Černy 1.—
Pěseń Srbů Lužických, napisał Ludwig Kuba 0.40
Slovanstwo ve svých spěvech, Pisně lužické, IV. dźěle 4.—

Za našich rejwarjow:

Serbske ludowe reje, 15 serbskich ludowych rejow wot B. Krawca 2.20
Neue Sachsenklänge wot B. Krawca 3.—

Wšitke tute spěwy móža so w Serbskej knihańi w Budyšinje kupić

Přiloha k č. 161

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 13. julija 1936

3000 lětne wojowanje wo Cion

Njepřećelstwo hač do krwe mjes Židami a Arabami.

„Palestina" mjenuje so tež „Filistki kraj", nima potajkim mjena po židowskim ludźe, kiž bě so tam snowa sasydlował. S tym pak sapoča so cełły problem (prašenje), kiž njeje rozrišany, cehožda su nětčišnje wobstejnosće. Bjes dwěla by derje było, by-li přiwšo nimale 2000 lětami do znjeho zwěta rozpjerscheny židowski lud słónčnje sasy swoju domizinu měł, hdyž mohł měrnje na swojim hospodarić. S tym by so wjele roskorow a cjeżow zhubiło, kotrež su sa wječelake ludy nastałe a hišće so stawaju. Maja pak tute přećiwa wuhlady na dopjelnjenje? Lědma. Dokelž wot najstarschich czasow sem hač do dźensnišcheho dnja njeje **israelski lud biesdwělne prawo na semju přichi rańšich brjohach Sarjedźneho morja dopokazał.** A kaž wschódnje powěsće dopokazuja, njejsu so napřećiwnosće mjes hkownymaj ludomaj — tam je 70 prozentow arabiskich mohamedanow a 25 prozentow Židow — wurunane a po sdaczu so tež njewuruna.

Wyrnjeż tu nowe swišći byše, su so tola napřećiwnosće mjes islamom a židowstwom słórschiše wot czasa, so mohamedanoja Jerusalem přchedobychu, kotryż po dobyczu přches kalifu Omara w lěce 637 po arabskim „El Kuds" — „tón zwjaty" — rěka. Mohamed bě so tehdy nadjał, so Židow sa swoju wěru dobudźe. Pokasa na prastare wěschczenje: Dźěći israelske budźa drje dwójzy wulke sniczenje na semi poczerpicź, potom pak zwjaty kraj wobydlecź, budźa-li —, tak praješche wjeso Mohamed — Allah a jeho profetu přchipósnawacź. Tola bórsy spóna, kaike přećiwnosće mjes starotestamentiskim ludom a doprědkarskim islamom wobsteja. Njerěcźi wjazy wo „dźěćach israelskich", wo „božich wojowarjach", ale mjenuje jich po njeczesnym splahu „Hada", swjetischa pak „al Yahud". Bórzy dóndże k wojowanjam, kotrež wot Hedschy (czehkańza Mohameda w lěce 632) hač do zwětowneje wójny trajachu — a s podczišnjenjom Židow pod islam so słónczichu.

Tola njemóżesche so rjec, so buchu Židża hakle w nabožnych mucsenjach po Khrystušu hač k Mohamedej wobczišnjeni. Poslednich 15 lětstotkow bě njedźiwało wschčch swadow wokoło Jerusalema měrne pornjo pokdra tyhaz lětam, hdyž so Židża wo swoje woprawnjene „prawo" na Palestinu bedźachu. Njedźiwajo wojowanjow s Babylonskimi a Assyrskimi ju zyle sakhadleńke stawišny po Mójsejsu s dopokasom, so njemóżachu Židża jako „zuzbnizy" w tamnischich krajinach sej domjazeho prawa wudobyć. Po nawalu do Jordanskeho kraja wojowachu Židża, kotříž s Asriki wucżehnjechu, skoro nastajnje s ludami, kiž běchu s nimi po krwi spřchećeleni. Mójsas a Aaron běschtaj přchiwiznikow wěrneho Boha do nabožneho sjednoczenjowa słowakoj, niż pak do narodneho zyka.

Sso wě, so stari dydzerjo Palestiny je židowskim přchiczehnjenjom do njemera přchińdżechu. „Kniha sudnikow" rěcźi drje dźiwajo na bitwu pola Deborah wokoło 1150 přched Khr. wo wuzwobodżeńskim wojowanju přcherstwo Kanaanitami. Schtó pak bě s prazyhdlerjom w Jordanskim kraju a schtó bě přchicźahnył? Dołho přched Israelom rěkasche kraj „Kanaan", schtož Stary testament přchidawa. Potom přchińdże „wuzwobodżerske wojowanje" přcherstwo „Filisterjam". W tutych wojowanjach kčežesche krótki czas kralestwo Saula, Dawida a Salomona.

Dawid přchedoby Zion, twjerdźišnu na dołhoraúschej hórzy města Jehusa. Dawid mjenowasche tute žydlišchcho Jerusalem a posběhny je na hlowne město. Tola hižo w přchichodnym stolećze rozpadnychu tute kraje sazo. Zenje njejsu so Židża s domorodnymi snjeżli. Tak so sta, so bu tutón lud wot druhich, kiž běchu narodnje bóle skruczeni, poraženy. Najwjetschu porazku pocżerpi w lěce 70 po Khr. přches Tita, kiž město nimale dospolnje sniczi, hdyž běchu so Židża romskemu kralestwu spjecźowali. Na tamnym dnju 2. septembra, hdyž templ w płomjenjach rozpadny, bě wotzuh Židow jako narod rozrisany. Do wschčch krajow, hač do Schpaniskeje, Makeje Asiji, samo do romskich kolonijow přchi Rheinje a Dunaju buchu wunaczi. Tehdy sakoženo wojeńska garnisona w sčinje Zionskeho hrodu — Aelia Capitolina — sakaża Židam nawrót se žmjertnym khłostanjom. Wulke wuhnanstwo so sapoča. —

Hdyž chze Žid dźenża sazo — tón krócź s mérnymi krédkami — Palestinu sjej bobrecź, njedowhi wón, so je położen'e tešame każ tehdom, hdyž přched cźi tyhaz létami s wobrónjenej ruku do kraja so dobywasche. Njeju Arabojo potomnizy tamnych Moabitow, Edomitow a Amalikitow, s kotrymiž Židża hacź na sniczenje wojowachu, kotrymž tamna tyhazlétna hida přcherćiwo Židowstwu w krwi teši?

Nowosće z cyłeho swěta

Swójbna tragedija. Zona swoje 3 dźěći skónzowała.

We wsy Herboldheimje mandżelska Wólfowa schtwórtk wjeczor swoje 3 dźěći mori, přcherstwnyschi jim s kuchinskim nožom krk. Dźěćzi, 2 holczy a 1 hólz, 8, 5 a 2 lěcze stare běchu hnydom morwe. Po tutym zakoschnym njeskutku chzysche zebi zona sama ziwjenje wzacź a stani so s nožom na krku. Jenož to, so nóż hlownu žilu njetrjechi, je ju zmjerczi wukhowało. Cżežkotranjena leži we khorowni a je nadźija, so ju sa- žo wustrowi. Přschiczina k tutemu zakoschnemu njeskutkej leži w tom, so je so jeje mandżelski dla falschowanja pjenjes sajał. We zwjazku sadwělowanju je macź tutón zakoschny njeskutk, s kotreho woporom su 3 njewinowate dźěći, skuczíła.

Pot dnja sazynjeny.

S njenadźitym wotwalenjom pěskow je so we wuhlowej jami cźo. 111 pola Kriebitzich hórnik Alfred-Geier s Wintersdorfa sazynył. Dokelž so poradźi, khowu njeboženeho s pěka wurnecź, njebě zaneho dalscheho strocha sa sazynjeneho. Wukhowańske dźela pot dnja trajachu. Geier njeje žaneje schkody pocżerpił. So by so na zwoju strowoscź dale wobkedźbował, su jeho do khorownje w Halli dowjesli.

7 němskich emigrantow s Prahi wupokasali.

Tele dny su po poruczności Prazskeje policajskeje direkzije 7 němskich emigrantow k mjesu dowjesli. Tutych su w měrzu, hdyž jenu Prazsku czišczejenju wu lhehnnchu, kotraž sakasane czišczerske dźela politiskeho wopschijerja pscherćiwo Němskej shotowjesche, sajeli. Tehdy pscherćiwo nim sawjedzene pschepytanje bě so satajiło, dokelž sajerźi wudawachu, so su nacźischczany material jenoż sawaleli. Njedźiwajzy teho pak je policajska direkzija poruczika, so maja so sajerźi wupokasacź. Dokelž so temu njehotowachu, su jich snowa sajeli a hacź k mjesam wotwjesli.

100 000 hriwnow dobytka so zchahnyło.

W zobotnischim dopołdnischim czehnjenju pruskopołdnio-němskeje zjadownjeje lotterije dobytk we wulkosczi 100 000 hr. na czo. 17 396 padny. Los so we wožmikach w prěnim wotdźelenju w Potsdynikej, w druhim wotdźelenju w Barlinje hraje.

S elektriskim prudom so morił.

We Warnsdorfu w połnóznych Czechach je elektriski prud přchi twarje jeneho doma pomoznego dźełaczerja Rudolfa Sußemilcha morił. Jenu pinzu wubłeho Sußemilch lampu, k njerodnje położenemu elektriskemu powodej přchisamknjenu, wuzywasche. Nadobo so s elektriskim prudom dyri a so morwy k semi swjesy. Sußemilch 5 dźěći sawostaji.

Dotal 20 woporow schpaniskeje rybarskeje tragedije.

Po dotalnych je Santandera přchedležazych powěsćach je přchi hižo wopisanej wichorowej katastrofje schtwórtk 20 rybakow satepiłe. Dokelž pak přchezo

Nowa wjeż herbskich dworow Riedrode so poswjeczila.

Němski burski wjednik němski minister Darré je nowu wjeż herbskich dworow Riedrode w Hessynsko-Nassawskej poswjecził. Wjeż je so na semju natwarila, kotraż je so je sprózninym dźełom bahnu wotdobyła. Tu němski burski wjednik Darré přchi swojim wobhladanju noweje wjeży herbsku hurowku postrowi. (Presse-Ill-Hoffman, M.)

Bobak:

Ochrid

Hdyž w lěce 885 běše wulki słowjanski japoštol swj. Method wobzamknył zachodnosć, njedźakowny wjech Wulkomorawskeje Swjatopołk da hody jeho wučobnikam a sobudźěłaćerjam. Wuhnaći pytachu sej druhu słowjansku zemju, zo mohli tam njemyleni dale skutkować. Podachu so do kraja južnych Słowjanow a namakachu wuček a skutkowanišćo w nawječornej Makedonskej, w měsće Ochridże. Najsławnišej mjez wuhnatymi běštaj Klimant a Naum, kotrejuž mjenje stej njerozdźělnje zwjazanej z kulturnym rozwićom južneho Słowjanstwa.

Wosebje Swj. Klimant ma njezachodne zasłużby, dokelž je dale hajił a rozšerjował słowjanske pismo, kiž bě zestajał jeho wulki wučeř swj. Cyrill a kiž so dźens hišće nałožuje pola Serbow, Bołharjow a Russow. Swj. Klimant je hajił a wudospołnił prěnju spisownu słowjanšćinu, tak mjenowanu starosłowjansku rěč, kiž dźensa hišće słuša jako wobrjadna rěč prawosławneje cyrkwje. A swj. Klimant měješe w Ochridże nješto tysac wučobnikow, kiž rozšerjowachu słowjanske knihi po cyłym słowjanskim swěće. Je załožował šule, cyrkwje a klóštry a je so tež staral wo hospodarske doprědkarjenje kraja. We wšim pak jemu swéru pomhaše jeho wučobnik swj. Naum. Tak bu ze zanjeseneho kućika nawječorneje Makedonskeje najsławniše a najwuznamniše srjedźišćo słowjanskeje kultury w srjedźnym wěku.

Z tym pak starodawna sława města Ochrida hišće njeje dowučerpana. Běše tu stolica mócneho bołharskeho carja Samuela, a też pozdźišo je tute město wuznamnu rólu hrało pod kněženjom serbskeho carja Dušana Sylneho, doniž nawal turkowskich barbarow tež tu zastaji na mnohe létstotki wšu kulturu.

Hakle w młodej wozrodźenej Juhosłowjanskej so stare město Ochrid znowa zhraba a doprědkari a bywa sławne ze swojim rybarstwom a swojimi přirodnymi rjanosćemi, kiž přiwabjeja dale wjacy pućowarjow a lěčnych hosći.

*

Makedonska je krajina wodoklonow. Nic, zo by tu měł tute štomy z hromadami, z lěsami ale namakaš je jako poważne prastare hobry wšudże po městach na wuznamnych městnach.

Najwjetši wodoklon pak je přewulkotny „činar" na Ochridskim naměsće. Je tak hobrskeho rozsaha, zo nimale cyre naměsto zawodźewa. Jeho njelepy zdonk, při kotrymž je so zaměsćilo nješto studnjow a mała lěčna kofejownja twori tak rjec kupa srjedź žiweho wobkhada koło wokolo, kotrehož haru njeličome kawki w hałozynje po swojich mocach podperuja.

Pod tutym hobrskim štomikom zasta tež srjedź wósłow, wóslerjow, klamarjow a čriječesarjow naš awtobus, w kotrymž běch přijeł wot Resna. Hnydom nas nadběhowaše črjóda wodźiwjenych hosćenc'owych domownikow a służobnikow, kiž so raznje wo hosći torhachu. W powšitkownej šmjatańcy wutłochnych zbożownje wotpósłancam wosebnych hotelow a wukhowach so w pódlańskim skromnišim hosćencu.

*

Kaž kóždże prawe makedonske město ma dźe tež Ochrid swoju „čaršiju", swoje wiki. Poskićuje so ći tam zwučena přehladka zeleniny a južneho sadu, kotremuž so tu hišće přidružuja syre figi a druzina mjeńšich kulojtych dynjow. Bobliny so dźe tu wosebje radźa. Bywaju wulke kaž muška pjasć a tak tunje, zo je předawaju po wóčku a nic po wazy. Ale móžeš być spokojom, za dinar (7 pjenjezkow) dóstanješ wulku hromadu tutych čerwjenych płodow.

Stóž je widźał čaršiju w Prilepje a Skoplju, teho Ochridske wiki njemóża zajimować. Khiba, zo twoju skedźbnosć zbudźa kumštne parle, kiž Ochridźenjo wudźěłaju ze šupiznow běłych rybow. Snadź też ći nadpadnuja drjewjane tyzki, wupyšene ze zasadźenej parlowinu a ze skorpawami, kiž tu předawaju jako pućowańske dopomnjenki!

Sławne je Ochridske rybarstwo. Ochridske ryby sej hižo wažachu stari Romjenjo, kiž tu sydlachu před Słowjanami. A wo Ochridskich rybach spěwaju stare juhosłowjanske rjekospěwy. Hdyž raz powěstny Kralowc Marko na hrodże w Prilepje da hościnu, khlóšćiwy mnich parowaše Ochridske ryby a Marko hnydom so poda do Ochrida po ryby, při čimž nimale žiwjenje přisadźi, dokelž padże do pazorow hobrskemu tučnowskemu w[illegible]nikej.

hišćcze wot někotrych rybarskich parnikow njeje najmjeńšcheje powěsće dóšchło, je strach, so so liczba woporow hišćcze powjetšchi. Nybazu, kotřiž su so zwozowanje do swojich statokow wróćili, hróšne rosprawy wo sadwělowazym wojowanju z rosnjemdrjenym morjom podawaja. Wróćene tódże su khětro jara wobšchkodźene. Wulki dźěl rybakow su žołmy a lubje do morja storhte.

John D. Rockefeller 97 lět stary.

Amerikanski zjazykrócny miljonar John D. Rockefeller je srjedu w Lake Woot w statcze New Jersy swoje 97. narodniny w kole swojich swójbnych woswjećił. Rockefeller pschi tom rjekny, so so zyle strowy cżuje a so je pschesmědcżeny, so swoje 100. narodniny dożpěje. S golfom hrać pak je dyrbjał pschestać a możesche na swojich narodninach pschi tajkej hri jenoż jako pschihladowar pschitomny być.

Mulka horzota w Amerizy worzlowe mosty roscżahła.

Mulka horzota w Sjednoczenych statach połnóznje Ameriki w njesmjerjeńschenej měrje dale traje. Liczba zmjertwych woporow, kotrež maja so horzoze pschipisować, je mjes tym w statach srjedźneho wjecżora na 370 frostka. W rańschich statach je dotal 75 wožobow na zapawu wumrěło, mjes nimi we Newyorku 20.

Wjele worzlowych mostow je so pod skutkowanjom zahitych ztónczenych pruhow tak roscżahnyło, so sa wobkhad wjazn wěstosć njepotrjebcżeja. Tohodla dyrbjachu so wobkhadej sawrjeć. Ssamo w Newyorku su so 4 worzlowe mosty mjes dźělomaj města Manhattan a Harlemom, pola kotrejuž bě so worzlowa konstrukzija nětkdże wo 4 stopy roscżahnyła, sa wobkhad nakhwilnje sawrjeć. Sa wulkowanje skotu je so 50 000 schtuk horra na pastwischcżu we wjecżornym dźele Newyorkskeho stata dowjesło.

Mulka horzota, kotraž je dotal hižo saniczaze sczěhwki měła, po zdaczu hišćcze njepopuschczi. Liczi so w bližschich dnjach z nowymi rekordnymi temperaturami. Schtwórtk Newyork najhorzischi dźeń swojich stawisnow doczaka. Na Times Squaru naměrichu we wjecżornych hodzinach 36 stopnjow C we khłódku a 63 stopnjow we ztónzu. We bydlenskich stronach thudischeho wobydlerstwa po khowanju ztónza temperatura 47 stopnjow w khłódku wuczinjesche. Zahe drohi běchu bospolnje wopuschczene. Psches 1 miljon wobydleri nozowasche pschi morskim brjohu w Conney Island abo w zentralnym parku, hdyž so policija wo porjad starasche.

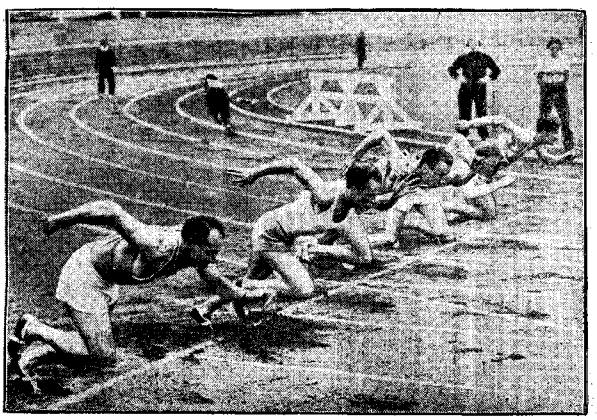

Němske mischtrstwo w lohkej athletizy.

Sobotu su so na Mommsenskim sportnischczu w Barlinje wubědowanja sa němske mischtrstwa w lohkej athletizy sapoczale. Po wunoschkach so němszy zobuwojowarjo sa olympiske hry swubjeru. Tu pschinjeżemy wobras wo pscheběhu sa 100metrowski běh mužow. (Scherl Bilderdienst, M.)

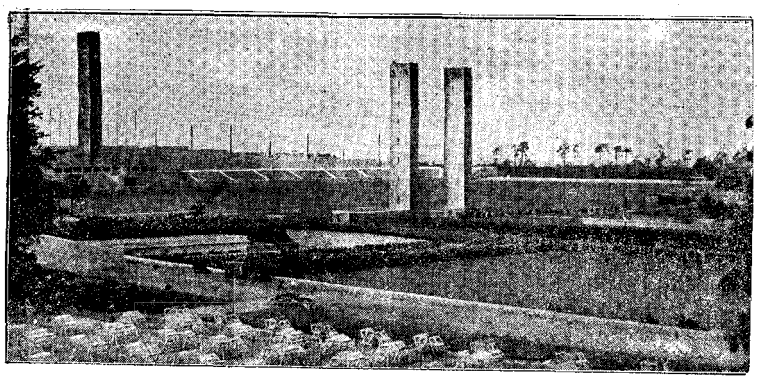

Mejske pola na němskim sportskim polu.

S hoscżenza němskeho sportskeho pola so krażny wuhlad na wulke mejske polo psched swonowej wěžu poskicża. Widźimy wulkotne městnosce sa pschihladowarjow a psched nimi wulke polo sa zhromadźiny. (Scherl Bilderdienst, M.)

Dżens hišće so sławi Ochridske rybarstwo. Dżens hišće Ochridscy rybacy so podźiwaju na jězor we swojich hobrskich njelepych a pyskatych čołmach, l'e někak dopominaju na wójnske łódże starych germanskich a sewjerosłowjanskich namorskich rubježnikow. Maš tu samo rybjace wiki, hdźež možeš kupować wuhorje a pstruhi a karpy a běłe ryby, sydomnaće družinow rybow namaka so, kaž praja, we jězorje. A sym w Ochridże też dóstał ryby k jědźi w hoscżencu, štož je jara khwalobne, přetož wšudże w rybarskich sydliščach pječeneje ryby njewuhladaš, na př. na kupje Rujanje w Baltyskim morju.

Juhosłowjenjo sej wjele być dadźa na swoje Ochridske ryby. Maju tam nad jězorom samo biologiski wustaw, hdźež ryby „wudźěłaju", kaž mi to přeradźi Ochridski čołmař, kiž mje na kóždy pad chcyše tam dowjesłować — wězo nic darmo.

*

Ochrid steji w njesmérnje krasnej wokolinje. Pozběhuje so na kopcu wysoko nad bajkojtym módrym jězorom, kiž je koło wokoło wobdate z wysokimi gigantiskimi horami. Město same so mjerwi ze starodawnymi twarjenjemi z najsławnišeje doby juhosłowjanskich stawiznow, je hotowy muzej. Nimo teho je tu jara strowe a miłe podnjebjo. Tuž je bjez dźiwa, zo Ochrid sebi mocuje prawo na to, być město turistow a hosći, město wobkhada cuzych.

Ochridżenjo su so tež hižo přimjerili tutym nowym poměram. Najbóle Ochridska młodźina. Dźěči su za pjenjezami kaž čert za khudej dušu. Hdyž tak dundaš bjezstarostnje po hasy, naraz je či za pjatomaj tajki mały wózhriwy hwižk a će dračuje, zo chce či pokazać město. Dźěči su kaž drapa. Njemóžeš jich wotbvć.

„Knježe, chcu či pokazać najstaršu cyrkej našeho kraja!... Knježe, chcu či pokazać stary hród!... Knježe, chcu či pokazać cyrkej swj. Jowana!... Knježe, chcu či pokazać stary wodoklon!... Knježe, chcu či pokazać kłóštr swj. Klimanta!... Knježe, chcu či pokazać..."

A so rozhněwaš: „do drača, mam knižku, namakam wšitko sam!"

Ale bobrija njeda měra:

„Daj dinar!"

„Njedam!"

„Daj poł dinara!"

„Čemu?"

„Dokelž sy bohaty a ja sym khudy."

„Njejsym bohaty!"

„Hdyž njeby bohaty był, njeby mohł pućować!"

Što sej chceš z tajkej drapu? Wopruješ poł dinara a maš pokoj — na tři mjeńšiny, hač k bližšemu rózkej, hdźež će nadběhuje druha dźěćaca cwólba. Ow, styskaše so mi w Ochridże za Skopskimi pěknymi cyganjatkami.

Ale jenož młodźina ma tu nahrabneho abo prošerskeho djabola. Starši ludźo su nadobni, dwórliwi, sprawni. Khudy šewc, kiž mi znjezboženy črij zasy porjedźi, žadaše sej směšnje mało. A ja so dźiwach:

„Mištrje, njeje to přetunje?"

„Ně, knježe! Jenož za tebje je tak tunje, dokelž sy cuzbnik."

A khuda staruška a suchi potrěbny rjemjeslnik, kiž mi pokazowašaj starej cyrkwi, dokelž měještaj klučej, njepřiještaj wote mnje ani dinara...

(Skóncżenje sćěhuje.)

Přilopk

* **Wjazy cżistosce w žwinjazym khlěwje!** We wjele žwinjazych khlěwach je wjazy cżistosce trjeba. Na njecżistosći je swjetscha wina, so jucha nima nawiżowazeho wotběha. Dale so tež žwinjom, kotrež do najcżišcżeho domjazeho skota žtuschcheja, žaneje możnosce njedawa, so buchu swoje khlěwo cżiste dżerżałe. Temu so hodźi na jednore waschnje wotwomhacź. S pomocu někotrych khójnowych žerdźjow so khlěwy do khlěwa, pizowanischcża a hnójnischcża pschiprawi, a to tak, so so prědku pizowanischcża a hnójnischcża dwě steczinje a zady khlěwu tleczina khlěwa pschidźěli. Hdyž so khlěwo dosch sasćěka, jo žwinje njewomasaju, ale so na hnójnischcżu wumjetaju. Khlěw wschak dyrbi dosch nawžowatr hr[illegible]

[illegible] porodźika. W Strübebu pole [illegible] žona tamnischeho lěkarja Wittena isi wjeżere wolczki porodźika, hdyž bě hižo psched někotrymi lětami žwojemu mandželskemu tisoch strowych trójnikow wobradźika.

* **Dohrocżelsti cżežny měšczan.** Württembergskemu biskopskemu městu Rottenburgej je je sawostajenstwa jeho cżežneho měšczana Karle Landseea, psched dwěmaj lětomaj semrětcho, Driežđżanika banka 235 000 hriwnow wupłaczika. Po woli wustajenja dyrbi so dań tuteje summy hromadże z danju „wustajenja Khorle Landseea" mjes městowych khudych wudźělecź.

Wusudźenja

§ Pischesiwo jakonjez k schtrangu skota bésche so hižo dotal njelkhostany 53 lět stary Maks Ota Topolinsky z Kralowa pschescheol. Hamtske žudnistwo w Kamjenzu bě jeho 4. měrza 1936 k pjecź njedźel jastwa a k zapłacżenju wuloskow zasudźilo. Wón bě powolanje zapołožił. Wobkorjenjo bě wot wjazy lět žem pola pschihłuschnych wuschnoscżerjow w podhladże, so k jěd'i niekhmany a cżežko khory stół do žwinjenja z Pruskeje do Sakskeje dowożnje, so by jón tu ruce zakół. Kamjenski wokrježny lěkař bě žwěsćił, so wěscżenje wuplaczicź. Wós, kiž k wozenju wužiwasche, kaž „cżěkowy wós" mjenowasche. Jenu cżežko khoru a 14 lět staru krawu z wuwinjenej nohu bě dżeržacź dnjow na tajm hunje leżo wostajił. Sa 15 hriwnow bě krawu do Halschtrowa pschedał. Po puczu bě ju psched zlakhenjom ruce zakóo. Kamjenski wokrježny lěkař bě žwěsćił, so mějesche krawa wjazy zajěrsenych a žmjerdźajych mězinow, hdyž bě mjaso hacź na kosce pschesrane. Też bě lěkarej prajił, so je krawu za 120 hriwnow pschedał. W jenym druhim padze bě 16 lět staru a cżežko khoru krawu za 30 hriwnow pschedał, kiž je potom po puczu zlakhyła. Sudnistwo mějesche jeho njetrjebawsche cżiwikowanje skotu za dopokasane. Tohodla so zasudźenje na pjecź njedźel jastwa njepschemění.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 11. julija 1936.

Wumrěli je: 10. 7. Korla Erwin Stanga, jastarski cżelkarj, 35 lět.

Pschipowědźiłoj staj so: 11. 7. Maks Erich Karich, pschekupz w Budyschinje a Gerda Elida swjd. Zenkerowa rodź. Lindnarjeź, bjes powolanja we Wopalu.

Swěrowali su: 11. 7. Jan Hendrich Biedrich Bayer, cżěžla a Emma Berta Doppichajez, pomocnica, wobaj w Budyschinje. — Jan Erich Niepel, pschistajeny a Gertruda Frida Warnaczeź, pschedawarka, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Marczin Müller, samkać a Emma Marianna Helmertez, kontoristka, wobaj w Budyschinje. — Hermann Heinz Gretschel, wyschschi gratmischtr w Piesteritzach pola Halle a Edita Marianna Kubizez, domjaza džowka w Budyschinje. — Michał Bjarnat Schotta, schofer a Johanna Doroteja Beyerez, domjaza džowka, wobaj w Budyschinje.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

Zum Ankauf von warmblütigen volljährigen Reit- und Zugpferden für den Truppendienst findet am **14. August 1936, 8 Uhr** in Bautzen, Infanteriekaserne II/52 ein Pferdemarkt statt.

Die näheren Ankaufsbedingungen sind bei den örtlichen Polizeibehörden einzusehen.

Bautzen, den 7. Juli 1936.

Der Oberbürgermeister. **Der Amtshauptmann.**

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Die **Milbenseuche** in den Bienenbeständen von Ernst Locke in Plotzen Nr. 24 und Karl Mathes in Cunewalde Nr. 96 ist erloschen.

Löbau, am 8. Juli 1936. **Der Amtshauptmann.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póscé a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 162 | Budyšin — Wutoru 14. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Swětowe nowiny pod zaćišćom němsko-awstriskeho dojednanja

Nowiny wšitkich europiskich krajow žo ſ dojednanjom mjes Němskej a Awstriſku zaběraju. Hdyž žu tež stejišćiska nowin po smyslenju jenotliwych krajow wschelakore, dha pat je wěste a jasne, so je wujasnjenje poměry mjes Němskeje a Awstriſkej wulki ważny podawk w nětčišćim politiſkim wumiću.

Jendźelske njedźelske nowiny sćerčenje njejžu kritiſowale, ale so powschitkownje jako poſitiwny pschinoſchk k popuſchćenju europiskeje napjatoſće wohnamjenjeja. Naſpomnimy tu jenož nowiny "Sunday Diſpatch", kotrež w dorečenju sblišowanje němſkeje a italſkeje politiki ſpoſnawaju. Tehodła dyrbjała žo prawa jendźelska politika prózowacź, so by ſ Italiſkej a Němſkej dźěłała.

W franzowſkich nowinach je dźěła spóſnacź, ſo žo nad dorečenjom mjes Němſkej a Awſtriſkej hněwaju. S naſtawkow Pariſkich nowin je pſchedewšěm dwoja myſl spóſnacź: 1. S wurunanjom mjes Barlinom a Winom žo wuhlad poſhubja, so by žo Italſka mohła pſcheciwo Němſkej mobiliſowacź. 2. Nowy wuſpěch nježpotrjebnych ſćerčenjow jenož mjes dwěmaj wandźelnikoma je snowa jich ſkutkowaju mózy wopokaſał a tak franzowſkim ſwjazkowym planam cźuciwje ſchkodźi, dokelž žo tute plany na ſaſadu ſhromadneho bjeſtradu ſafožuja.

Cźeſkoſłowakiſke nowiny ſpytaju němſko-awſtriſke dorečenje kritiſowacź „Lidowe Nowiny", kiž maju počahi k cźeſkoſłowakſkemu ſwonkownemu hamtej, rada, ſo bychu žo počahi mjes Němſkej a Awſtriſkej najpilniſcho wobkedźbowałe. Hitler je pjecza dnyh jenož cźiſte blido cźinicź ſa pſchichodne mjezynarodne jednanja.

S najwjeſelſchej radoſcźu je žo ſćerčenje mjes Němſkej a Awſtriſkej we Wuheſkej witało. Tutón kraj, kiž je žo ſtajnje wo dobre počahi k woběmaj krajomaj prózował, najradoſtniſcho wita, ſo žu žo třěbki njedorozumjenja mjes jeje pſchećelnizomaj wotſtronile. Wſchitke wuheſke nowiny na pożyłnjenje mjezynarodneho ſtejiſchća Němſkeje pokaſuja.

Nowiše wukrajne hłosy

W **Jendźelskej** žo hiſtoriſka kročel dorečenja mjes Němſkej a Awſtriſkej wobzeje w nowinach wuſoćhuje, kiž knježerſtwu bliſko ſteja. „Daily Telegraph" piſche, ſo žu jamołnite jendźelſke wožoby wo němſko-awſtriſkim dorečenju ſe ſprawnym ſpokojenjom ſhonile. Schuſchniggowe ſłowa, ſo Awſtriſka žeńe žamu jako němſki ſtat pſchipóſnawa, žu błe ſwjatočne wobkſtwjeńcenje, ſo namołnjenje krwě njenaproſchnje na němſke wuchо ſkutkuje a ſo Awſtriſka w kritiſkim wokomiku Awſtriſkeje a ſrjedźiſnjeje Europy ſaćuwa, ſo jej pomoc naſwěſćiſcho ſ pokoju pſchińdźe.

Londonſke nowiny „Times" piſaju, ſo je Hitler nowy politiſki ſkutk wumjedł, ke kotremuž dyrbi žo jemu ſbožo pſchećej, njech žu jeho kaſkeźkuli pſchićinjny abo wotpohlady pohnuſe. Schtož jendźelſke praſchenja, kiž žu žo němſkemu knježerſtwu pſchedpokłožile, naſtupa, je Hitler, kaj to rad cźini, ſe ſkutkami wotmołwił a niż ſe ſłowami. Schtož počahi mjes Němſkej a Italiſkej naſtupa, nowiny Awſtriſku ſ mołtom mjes tutymaj krajomaj pſchiſmuwaju. Wuſſche počahi mjes Němſkej a Italiſkej žo w tym pokaſuja, ſo žo Italſka na Locarnſkej konferenzy w Brüſſelu njewobdźěli, je-li žo Němſka hnydom wot ſpočatka njepſcheproſyła. Tuto ſmyſlenje žo po ſtrowym cźłowjeſkim rozumje ſtožuje.

Nowiny „Morning Poſt", kiž žo ſ Franzowſkej pſchihileja, ſadźy dorečenja wulke praſchenicźko ſtajeja a piſaju, ſo je žo zyłe mjezynarodne położenje na raz pſchemėniło. Wěſo dyrbi žo tuto dorečenje witacź, dokelž žo ſ nim wulka napjatoſć mjes mozomaj wotſtrenja. Nowiny „Daily Mail" piſaju, ſo Jendźelſka nětko nima wjacy pſchićinjnow, ſo by žo do wězow tykała, kiž ſ jeje ſajimom njeſwěſuja. Jej ſo nětkole wulkotna ſkadnoſć poſkiča, ſo k dorozumjenju ſ Němſkej dóńdźe. Nowiny „Daily Expreß" ſkónčnje ſ radoſcźu dorečenje witaju a dorečenje dobru wěſ ſa wſchitkich mjenuja.

W **Franzowſkej** němſko-awſtriſke dorečenje na pręnim **mėſtnje** teho ſteji, wo cźimž žo rěcźi. Pariſke nowiny „Oevre" piſaju, ſo je **žo ſyſtem franzowſkeho měra, kiž žo na ſhromadny hjeſtrach a tež na regionalne ſrěčenja ſałożuje, dospołnje powalił.** Pertinax w nowinach „Echo de Paris" wudawa, ſo budźiſće žo wěrna njewotwitowniſcź Awſtriſkeje mohła jenož ſe ſhromadnym napinanjom Franzowſkeje, Italſkeje a Maleje ententy ſawěſćiſcź. Djenża pak wěmy, ſo je njemóžno, tajku ſkupinu mozow wutworicź. W nowinach „Petit Journal" žo ſałžada ſaſtupuje, ſo ma žo Franzowſka bóle hač hdy priedy ſałžadny njerozdźělomneho měra dźerżeć. **Wona je winowata, wokoło Němſkeje pſchećiwjenje organiſowacź.** (!) Dorozumjenje, kiž dyrbi Franzowſka dozpěć, dyrbi po myſli tutych nowin ſ Pariża pſches London, Moſkwu a Prahu wjeſcź.

W juhoſłowjanſkich nowinach žo dorečenje mjes Němſkej a Awſtriſkej jako nječſto najwuſnamniſche wobhladuje. Winſki ſaſtupjeć Beograđſkeje „Politiki w dźeſchim naſtawku roſpiſuje, ſo žo ſe ſrěčenjom, haćrunjeż žo nałežnoſć Habsburgſkich nihđe njenaſpomnja, ſtrach legitimiſtow Habsburgſkich wotſtronja.

W **Belgiſkej** je němſko-awſtriſke dorečenje wulki ſaćiſchćo cźinilo. Politiſke wožoby žu ſpokojene, ſo ſu žo napjatoſće wotſtronile mjes krajomaj, ke kotrymaj na Belgiſka jenak pſchećelſke poćahi. Nimo teho wupraja, ſo je ſo europiſkemu měrej wulka ſłužba wopokaſała. Skónčnje wulźy ſajimuje, kak žo ſblišowanje mjes Romom a Barlinom na diplomatiſke położenje w Europje wuſkutkuje.

W **Turkowſkej** je žo w nowinach, haćrunjeż maju žo tute wobſchěrnje ſ konferenzu w Montreuxu zaběracź, wojſtejenje wo němſko-awſtriſkim dorečenju jako podawk wobzeitebo politiſkeho wuſnama wojnamjenjeło. Nětotre nowiny maju ſa to, ſo je Italſka wurunanje mjes Němſkej a Awſtriſkej ſpěchowała, a wěſće žiwe ſhromadne dźěło mjes Němſkej a Italſkej.

W **Moſkwje** žo pſchećerſke dorečenje mjes Němſkej a Awſtriſkej najžiwniſcho wobkedźbuje. To žo to też w ſowjetſkich nowinach pokaſuje. Moſkowſke nowiny w dorečenju ſrěnju a ſhodnom roſtudźazu kročel k ſwjazanju ſaſchitnich ſtatow Europy na cźarje mjes Barlinom, Winom a Romom widża. Sſowjetſke nowiny wozłakuja, ſo žo też Wuheſka němſko-awſtriſko-italſkemu ſwjatkej pſchiſamknje.

Hižo bórzy amnesija w Awstriskej

Kaž žo powě, ma žo wulka politiſka amneſtija, kiž je žo ſa Awſtriſku pſchipowědźiła, mjes 20. a 24. julijom pſchewjeſeſ. So by wobhdleſtwo powuczilo, žo awſtriſke knježerſtwo ſ myſlu nožy, so by ſakas ſhromadźiſnowu w łěźnim cźaſu ſtahnyło. S tym maju žo nětotre ſhromadźiſny wótcźiſniſke fronty ſmóžnicź. **W ſhromadźiſnach dyrbi žo wobhdleſtwo wo ſrěčenju dorozumjenja ſ Němſkej a wo wuſkutkowanju tuteho ſrěčenja powuczieſ.**

Italske nowiny přećiwo jendźelskim zrěčenjam wo wójnskim łódźstwje

Romſke połhamiſke nowiny „Giornale d'Italia" piſaju wo ſałžadnym ſtejiſchću italſkeho knježerſtwa w europiſkej politiku a pſchiſłuſchnoſći, ſo je Italſka pſcheproſchenje na Brüſſelſku konferenzu wotpokaſała, dokelž w Sſrjedźoſemſkim morju hiſcheże ſrěčenja wo wójnſkim łódźſtwje płaca (mjenujży mjes Jendźelſkej, Juhoſłowjanſkej, Grichiſkej a Turkowſkej). Italiſka pak žedźi ſej žada, ſo žo hnydom Němſkej jeje měſtno mjes pſcheproſchenymi ſtatami polnje pſchiſnaje. Pſredy hač žo wſchitko to njewoſtrowi, ſchtož nětkaſ je ſankſijemi ſwižuje, žo w Europje njehodźi ſnowa natwarjeć.

Italſke žadanje, ſo ma žo Němſka na roſrěčowanjach wobdźělicź, nowiny wopokaſ pſcheciwo wuſnamjenjeja, ale też prawoboſće a ſtroweje politiki wopraſwdźitoſće. Němſka ſ Winſkim dorečenjom ſwojeho ducha měra wopokaſuje. Nimo ſpyka nětkajeho ſmyſła, ſo žo wo dorečenju jedna, na cźimž žo wſchitcy wobdźěleni njewobdźěla. Rowe Locarnſke ſrěčenje by było khabłaſy dom na hubjenym ſakładze, njeby-li žo Barkin pſchi jeho ſałożenju wobdźělił.

Skónčnje tute nowiny wo podźělu Italſkeje na němſko-awſtriſkim dorečenju piſaju a mjenuja ſrěčenje dokument wujaſnjenja a rjadowanja, kiž ma lěpſchiny ſa wobaj ſtataj a ſa zyłu Europu.

Jendźelska w Montreuxu łahodnišo wustupuje

Na konferenzy wo mórſkich wužinach w Montreuxu žo roſtudźaże pożedźenja pſchihotuja. Pondźelu popołdnju žu hłowni wotpóſłanzy ſnowa mjes ſobu jednali. Ruſki ſwonkowny kommiſar Litwinow-Finkelſtein je žo ſ jendźelſkim ſaſtupjerjom Rendellom, kiž běſche žo runje ſ Londona wróćił, dźeſchi cźaſ roſrěčował. Paul-Boncour běſche popołdnju ſ Pariża pſchijeł a žo potom hnydom ſ turkowſkim a ruſkim ſwonkownym miniſtrom roſrěčowaſche.

Kaž žo ſ Montreuxa ſhoni, žo na nowych pokiwach jendźelſkeho knježerſtwa ſpóſnawa, ſo Jendźelſka w praſchenju pſchećerſkich ruſkich wójniſkich łódźow pſches Darđanelle dospołnje ſwoje pſredawſche wótre ſtejiſchćo ſpuſchćeże. Sa cźaſ měra žo pſchejeźdź ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa pſches mórſke łužiny pjeża njeſmě ani po mnohoſći ani po wulkoſći łódźow wobmjeſowacź. Tohodła žu wuhłady, ſo konferenza k ſpokojazemu wuſſłědkej dowjedże.

Politiske puki w Jendźelskej

W jendźelſkim měſcze Huliu je njedźelu wjeczor **wjes jendźelſkimi faſchiſtami a kommuniſtami ke krwawemu** ſrażenju dóſchło. Jako faſchiſtiſki wjednik ſir Oswald Moſley rěčeſche, kommuniſtojo kamjenje, próſdne błeſche a druhe wězy do cźornokoſchłakow mjetachu a tſjoch faſchiſtow tranichu. Jedyn nadpadnik potłazjeſkeho ſaſtojnika krwaweho ſbi. Jako žo faſchiſtojo a jich politiſay pſchećiwniży pożachu pſchimacź, poliźija dróhu wupróſdni.

Mjezynarodna konferenca za socialne dźěło w Londonje

W Londonje je žo ſaſidenu nźedźelu 3. mjezynarodna konferenza ſa ſozialne dźěło ſapoczała. Sſobuſtawy němſkeho wotpóſłanſtwa, kiž hkowny hamtaŕ Hilgenfeldt nawjeduje, žo w Carltonſkim hotelu ſhromadźi, na kotrymž žo k jich cźeſći němſka chorboj ſmahowaſche.

Nowe kommunistiske postupowanje we wječornej Europje so wotmysliło

Kaž pſched nękotrymi dnjemi pjihachmy, je žo w holłandſkim měſcze Bredźe tajna kommuniſtiſka ſhromadźizna wotmėła. Někto žo ſ Amſterdama powě, ſo je žo na tutej tajnej ſhromadźiznje 54 wožobow wobdźělilo. Wopytarjo běchu ſwjetſcha ſ Franzowſkeje, Belgiſkeje a Holłandſkeje. Woni žu wuradźowali, kak by mózno było, we wječornej Europje kommuniſtiſke postupowanje pſchewjeſeſ, kiž by žo wożebje ſe ſrajkami wuſnamjenilo.

Wobdźělnizy tajneje konferenzy pſchiſłuſchachu 4. (ſyndikaliſtiſkej) internazionali. Tuta 4. internazionala we wěſtym naſtupanju pſchećerſkeho 3. (Moſkowſkej) internazionali ſteji. Nosdźěl mjes 3. a 4. internazionali je wożebje jenož taktiſki. Syndikaliſtojo, kotſiž žo ſami „konſekwentni revolucionarojo" mjenuja, runje tak na ſtrětowu revolucију dźěłaja kaž Moſkowſcy kommunistojo.

Syndikaliſtojo maju wożebje w Belgiſkej wjele pſchiſwižowarjow, hdyž žu w pożledním cźaſu ſwoje ſchkodne dźěło kběžo žiwje wukonjeli. 4.* internazionala dże pſchedewšěm dźěłaczerſke ſyły ſłajnje roſbudźicź a k wojowanju klaſowy ſchćipawacź. S tym ma žo pucź ſa ſwonkownimiſiſki pohledni wotpohlad pſchihotowacź, pſchetož ſyndikaliſtojo maju ſa to, ſo bu 3. Moſkowſka internazionala ſcźerjej njeſwěrna, dokelž je žo Moſkwa ſ Franzowſkej ſwjaſała. Njech žo tu też ſwonkowna napſcheciwnoſć pokaſuje, maju ſa to, ſo 4. internazionala też dźenża hiſchcze ſyłnje pod wliwom Moſkwy ſteji.

Policistojo Španielskeho wjednika monarchistow skóncowali

Póndjelu dopołdnja žu na pohrjebnischcu Almudena w Madridzje wjednika schpanielskich monarchistow Calvo Sotela samordowaneho namakali. Wěšte je, so žu marksistiszy smyšleni policistojo Sotela na žwoju ruku a bjez zinanišcheho wukasa Madridzkich policajskich wyschnoszkow w nozy k pónđjeli wotwjedli a potom skónzowali. Calvo Sotelo placzesche jako weprawdziwy wjednik schpanielskeho narodneho hibanja. Tohodla je njeskutk najwjetsche roshorjenje sdubdził.

Schpanielske knězerstwo je wobkruczilo, so je žo na Sotelu mordarstwo skuczilo, a je sdobom wosjewilo, so je žo sa naprawny postarało, z kotrymiž maju žo stótiniszy swěczicz a khłostacz. K pschenjatowanju njeskutka stoj žo wosebitaj sudnikaj pomjenowałoj. Mordarstwo je žo z kuczom skuczilo. Najskerje žo wo njeskutk wjeczinoszcze jedna sa to, so žu w Madridzje njedawno policajskeho offizéra sastrelili. Markistiszy policajscj sastojnizy, kiž su Calvo Sotela sajeli, žu jeho cżito z policajskim wosom na pohrjebnischczo dowjezli. Pohrjebnischczowemu sastojnikej, kiž je žo sa papierami praschał, žu prajili, so žu nóznebo strażnika morwebo na dróży namakali.

Někotrych policajskich sastojnikow žu hižo sajeli, mjes nimi wjednika awta, z kotrymž běsche žo monarchistiski sapóstlanz z jeho wobydlenja wotwjesł a w kotrymž je žo mordarstwo stało.

Připowědźenje wjetšich zjawnych twarskich předewzaćow

26. junija 1936 je president němskostatneho wustawa sa **wobstaranje dźela a sawěsczenje pyche bjesdźełoczkej** z pschihłobowanjom **wjednikowepho namětnika**, němskeho hospodarskeho ministra a **němskeho dźełowepho ministra postajił, so mataj twarschi knjes abo pschisłuschne twarske sarjadnistwo potrjebu dźeławych mozow sa sjawne twarske dźela wjetschepho wobsahа hnydom po wobsahknjenju a 4 njedźele psched započatkom dźela pschipowědźicz. Sjawne twarske dźela su po smyłce wukasa wyšoko- a hłubokotwarske dźela, kotrež słužbne městnoscze němskeho stata a krajow, nazionalsozialistiska němska dźełaczerska strona, jeje wotrjadny a pschisamknjene swjazki, gmejny a gmejnske swjazki kaž tež druhe towarstwa sjawneho prawa wuwjedu. Potom pak tež wosjewjenju podleża wyšoko- a hłubokotwarske dźela dźełarskepho, kiž wobydlerstwo i płunom, wodu a mitinu sastaruja, spomožnych wobydlerskich pschedewzaćow, tehorunja organy statneje wobnohdleńskeje politiki a male żelesnizy. Minowatosczj samokwjenja potrjebny dźeławych mozow sa sjawne twarske dźeko potom wobsteji, hdyž twarska městnosczj wjazy hacz 25 000 hrtwnow msdow potrjeba. Sa tym hacz žo dźełu pschewjedże, je msda na twarskim městnje wschelaka. Wobsedże intensiwne dźela kaž twarjenje bacżenjow abo druhe dźela, pschi kotrychż ma žo wjele semje pschewoscz, maju žo hižo samokwicz, hdyž jich shromadne wudawki 40-hacz 50 000 hrtwnow wuczinjeja; dźela, kiž pak žebi wjele twarskeje macżizny žadaju, kaž na pschikład twarjenje mostow, maju žo hakle pschi wjele wjetschich shromadnych wudawkach pschipowědźicz.**

Dwójne wosjewjenje žo žada. Sa prěnje wosjewjenje ma žo namjetowy formular wuzicz, kiž je pola dźełowych hantow dostacz. Prěnje wosjewjenje ma žo hnydom, hdyž je žo dźełu wobsamkło, hłownej městnosczi němskostatneho wustawa za wobstaranje dźela a sawěsczenje pyche bjesdźełoczkej w Barlinje-Charlottenburgu 2 na Hardenbergjej dróży 12 pózłacz; druhe wosjewjenje pak sažadnje 4 njedźele pryjedy hacz žo dźełu sapoczinje, dźełowemu hamtei, w kotrejž wobwodze dźełowa městnosczj leży.

S tutym postajenjom ma žo pschehlad dobyczj, kak wjetsche sjawne twarske dźela na zyle dźełowe położenje sturkuja, a smjagnicz, so žo pschidatzne naprawny k wobstaranju dźela w prawym czasu a na prawym městnje korjandze sastaja. Nimo teho žo porjadne a czasa dosez pschiwodżenje dźeławych mozow k wschitkim sjawnym twarskim městnoscjam, smjoni, njech žo to stanje na městnje abo mjes wokrjesami, wosebje może žo k schkitanju katarskeje sadżewacz, jo mozy, kiž su tam trebne, k sjawnym dźełam njewolenom.

W Budyschinje, 14. julija 1936.

Naše hrono za tutón Bożi dźeń

Lubosć je njebjesow zakoń.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer pluś 5, najwyschscha dnjowa temperatura 23 stop. cżopłoty. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer pluś 3, najnischa temperatura we nozy 15 stop. cżopłoty. — Nijina, kotraż je z dołheho wjeczora pisches rjedźnu Europu ke krótkemu ranju cżehnje, nam pschecżo hischcże njewobstajne wjedro pschinjesche. Dżensa smjerjemy hischcże jara njestajne wjedro. Budże hischcże khętro wětrowje. Sawlnischich deschczow pak nimamy wocżakacz. Njewobstajne wjedro ko tej jutrje hischcże w naschich stronach wuskutkuje, tola njebudże wjazy tak njespodobne. S wjeczora žo pomału wyschina spyta do Europy dobywacz. Najskerje pak hischcże někotre dny sandu, pryjedy hacz žo wjedro zyle smérnje a žo dospołnje wnczehnje. — Jutrje rjedźu žénczko 4,02 hodź. schadza z žo 8,09 hodź. khowa. Měsarjż khadża jutrje po połnozy 12,33 hodź. a khowa žo popołdnju 5,38 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrischu rjedźu: Hischcże trochu njewobstajne wjedro.

•

— **Prawe sadżerżenje, hdyž smijiza kuhnje.** Profesor dr. Heß w Budyschej khorowaš je nam sljedowaze wajne rjadki pschipósłał: Murjadnje cżekje khorjenje po smijizynym kuhnjenju pola dźěcza mje pohnuwa, so bych 1. na strach smijizyneho kuhnjenja a 2. na pschihódne waschnje lekowanja pokasał. Hdyž smijiza cżłowjeka kuhnje, njech jo wscheho wostaji a njech žo hnydom k lekarjej abo najskerje do Budyschcje měschczanskeje khorownje poda, dokelż mamy tu antitorikli serum pschecziwo smijizynemu kuhnjenju na składze. Po **žwojim** wobkedźbowanju a po wobkedźbowanju druhich je žo wupokasało, so je najskerje lekowanje to, so žo kuhnjenemu tutón średk rucze sasmknje.

— **Wyschschi měschczonoša dr. Opitz** je wot 13. julija hacz do 15. augusta 1936 na dowolu. Wotstupja žo, so žo hamtske listy njebchcu na njeho wobžobinsiy žiałe.

— **Saksła krajna lotterija.** Pschi pónđjelnischim cżehnjenju 8. rjadownika 209. saksłeje krajneje lotterije (1. dźeł) padże dobywcze wo 3000 hr. na cżisle 32 367, 67 276; dobywcze wo 2000 hr. na cżisła 378, 48 098, 101 955; dobywcze wo 1000 hr. na cżisła 9652, 15 491, 16 623, 24 585, 33 766, 67 557, 68 713, 71 230, 89 535, 89 869, 107 761.

— **Ertne wosjewjenja finanznemu hamtej podate su njepokazitwe.** Pschejo žo hischcże sława, so dawkarjo wosjewjeja, tola je pschomnje njewobhrucżeja. Po wuwjedzenju sakonja wo **tajkich** należnoszach, kotrež je sa wajne spóstnat, finanznemu hamtej pschomnje powěsczi da. Po nowym wuhudże němskeho finanzneho prawa ertne wosjewjenja pola finanzneho sastojnika, samo ertne wosjewjenja hamtej dźełe. Tohodła žo porucza, ertne wosjewjenja finanznemu hamtej stajnje pschomnje wobkruczicz.

— **Hodźija.** Wobate žnowe žne shožowanje domoj khowanjschi a po pschi tym wot ranja do nozy w porje žwojicho wobliczа wudźeławschi, mějachu tudomni a wokolni katarjo potrébnoszj, žo ras na jésbje do Bożeje žiwódby sakarjo wjeselicz. S awtobžuum žo pisches Stołpno do Sakseje Schwizy nimo rjanych Pilnicz dowjezechu. Ssebi rjanoszcze tamnischeje skałate'e krajiny wobhladawschi, žo na Drježdańsku płacżu luku samčicżu. Tam žo najpschódzy z jedzu a pjesom pobjelmiwschi, bjechu žebi schafownikow wuitajeju wobhladacz. S wulkim sajmom tam burske žydźischcjo widżachu. Wustajene katarske maschiny a katarki napor ad kedźbliwosczj muzikich wobdźelnikow na žo cżehnjechu, mjes tym so žónske z wężywnostnoszku kuchinskich naporjad pohubżowachu. Wjeczor wschitkich k khromadnej wjeczeri w Hornjobayerskim stanje shromadzi a pschi najrjeńschej zabawje žo cżas pschibliżi, kotrżi domoj kasasche. Wokoło połnocy žo do Bożijskich stron wróczichu a žo wutrobnje rożžahnowawschi žo k nóznemu wotpocżinkej podachu, z dźakom na burske wjednistwo spominajo, kotrež bě tutón wulki wuhotowało.

S **Hornjeho Wujesda.** Po stawisniskich sapiśach je žo piecza 600 lět minuło, so je žo nasicha wjeś założiła. Sandżenu njedźelu smy na tutón podawk z wjeśekcżiju spominali. Hižo žobotu wjeś žwjedżeńskí wobras pokasowasche. Khorhoje žo z twarjenjow smahowachu a selene cżesne wrota žuty hoścżi witachu, kotiż chwilu z nami tutón wažny dźeń žobu wotzwjeczichż. Herzy wohnjoweje woboru psched hoścżenzom pjtachu, w kotrehoż sali žo žwjedżeń wotewri. Po powitanych žłowach měschczanosty Kmocha měsjesche Max Zeibig žwjedżerku rěcz. Wona žo mnohim žynam naicheje domisny do wutrobы dobrowasche a jich kluboko hnuiesche, kotrychż by wosrud do druhich stron dowjedł. Dżensa běchu žo wróczili, so bychu žwoju luboscz a pschiwinoszcz k statokej wobžiwdźerskiż, w kotrymż běchu žhromadnje cżasu žwojeje młodoscze pschebyli. Pisłanje posawnjekeho khóra pod wjednistwom kantora Krawza mjes pschitomnymi žwiatoczne mysle žłudźiłu a na cżoł spěwarjo pod wjednikowom kantora Krawza a schulskeho wjednika Mikbacha domowniske spěwy sanjeżechu. Turnarki se wschelakimi swuczowanjemi wustupichu. Niedźelu rano herzy wohnjowepe woboty sapoczałe hłownepo žwjedżeńa pschipowědźichu. W naschej rjeńe wudebjenej farei zyrkwi měšeschе po žwiatoczнych spěwach zyrkwinepho khóra farar Herfurth-Porchowi žwjedżeńsku rěcz, dokelż bě nasch farar Günther shorił. Rozpomnjanie na radnienoh žwětowe wójny psched pomnikom pschi zyrkwi žo Bożej służbje pschisamknu. Nowodnju žo wjeżnjenio a hościo k žwjedżeńskemu cżasej shromadzichu. Na jeho cżole jekoni w uniformach stareho wójska ječachu. S wjele žwjedżeńskimi wonmi žo hościo w drakcie starych cżasow wjesechu. Tej najstarscha hrona wohnjowepe woboty z 18. lětstotka bě w cżasu widżeć, po kotrejž druha a najnowscha žłakwa sljedowaschtej. Stawy NSDAP, wjeżne towarstwa a młodzina, z kwětkami a pletwami pyschena někotrich rareb sastupowachu. Ssamo nóżny strażnik a wjesni herzy žo wobdźělichu. Cżah žo do Ledźwarz hibasche, hdyž žo sawrócżi. Potom žo na wży hischcże

— **Ertne wosjewjenja finanznemu hamtej podate su njepokazitwe.** Pschejo žo hischcże sława, so dawkarjo wosjewjeja, tola je pschomnje njewobhrucżeja. Po wuwjedzenju sakonja wo **tajkich** należnoszach, kotrež je sa wajne spóstnat, finanznemu hamtej pschomnje powěsczi da. Po nowym wuhudże němskeho finanzneho prawa ertne wosjewjenja pola finanzneho sastojnika, samo ertne wosjewjenja hamtej dźełe. Tohodła žo porucza, ertne wosjewjenja finanznemu hamtej stajnje pschomnje wobkruczicz.

S **Hodźija.** Wobate žnowe žne shožowanje domoj khowanjschi a po pschi tym wot ranja do nozy w porje žwojicho wobliczа wudźeławschi, mějachu tudomni a wokolni katarjo potrébnoszj, žo ras na jésbje do Bożeje žiwódby sakarjo wjeselicz. S awtobžuum žo pisches Stołpno do Sakseje Schwizy nimo rjanych Pilnicz dowjezechu. Ssebi rjanoszcze tamnischeje skałate'e krajiny wobhladawschi, žo na Drježdańsku płacżu luku samčicżu. Tam žo najpschódzy z jedzu a pjesom pobjelmiwschi, bjechu žebi schafownikow wuitajeju wobhladacz. S wulkim sajmom tam burske žydźischcjo widżachu. Wustajene katarske maschiny a katarki napor ad kedźbliwosczj muzikich wobdźelnikow na žo cżehnjechu, mjes tym so žónske z wężywnostnoszku kuchinskich naporjad pohubżowachu. Wjeczor wschitkich k khromadnej wjeczeri w Hornjobayerskim stanje shromadzi a pschi najrjeńschej zabawje žo cżas pschibliżi, kotrżi domoj kasasche. Wokoło połnocy žo do Bożijskich stron wróczichu a žo wutrobnje rożžahnowawschi žo k nóznemu wotpocżinkej podachu, z dźakom na burske wjednistwo spominajo, kotrež bě tutón wulki wuhotowało.

S **Hornjeho Wujesda.** Po stawisniskich sapiśach je žo piecza 600 lět minuło, so je žo nasicha wjeś założiła. Sandżenu njedźelu smy na tutón podawk z wjeśekcżiju spominali. Hižo žobotu wjeś žwjedżeńskí wobras pokasowasche. Khorhoje žo z twarjenjow smahowachu a selene cżesne wrota žuty hoścżi witachu, kotiż chwilu z nami tutón wažny dźeń žobu wotzwjeczichż. Herzy wohnjowepe woboty psched hoścżenzom pjtachu, w kotrehoż sali žo žwjedżeń wotewri. Po powitanych žłowach měschczanosty Kmocha měsjesche Max Zeibig žwjedżerku rěcz. Wona žo mnohim žynam naicheje domisny do wutrobы dobrowasche a jich kluboko hnuiesche, kotrychż by wosrud do druhich stron dowjedł. Dżensa běchu žo wróczili, so bychu žwoju luboscz a pschiwinoszcz k statokej wobžiwdźerskiż, w kotrymż běchu žhromadnje cżasu žwojeje młodoscze pschebyli. Pisłanje posawnjekeho khóra pod wjednistwom kantora Krawza mjes pschitomnymi žwiatoczne mysle žłudźiłu a na cżoł spěwarjo pod wjednikowom kantora Krawza a schulskeho wjednika Mikbacha domowniske spěwy sanjeżechu. Turnarki se wschelakimi swuczowanjemi wustupichu. Niedźelu rano herzy wohnjowepe woboty sapoczałe hłownepo žwjedżeńa pschipowědźichu. W naschej rjeńe wudebjenej farei zyrkwi měšeschе po žwiatoczнych spěwach zyrkwinepho khóra farar Herfurth-Porchowi žwjedżeńsku rěcz, dokelż bě nasch farar Günther shorił. Rozpomnjanie na radnienoh žwětowe wójny psched pomnikom pschi zyrkwi žo Bożej służbje pschisamknu. Nowodnju žo wjeżnjenio a hościo k žwjedżeńskemu cżasej shromadzichu. Na jeho cżole jekoni w uniformach stareho wójska ječachu. S wjele žwjedżeńskimi wonmi žo hościo w drakcie starych cżasow wjesechu. Tej najstarscha hrona wohnjowepe woboty z 18. lětstotka bě w cżasu widżeć, po kotrejž druha a najnowscha žłakwa sljedowaschtej. Stawy NSDAP, wjeżne towarstwa a młodzina, z kwětkami a pletwami pyschena někotrich rareb sastupowachu. Ssamo nóżny strażnik a wjesni herzy žo wobdźělichu. Cżah žo do Ledźwarz hibasche, hdyž žo sawrócżi. Potom žo na wży hischcże

Jakub Młynk

Powědańcżko je saschłych cżasow.

2] (Pokraczowanje.)

Sa tydżeń Frnza wopraudże pschińdże. Rano we wożmich dyrbjachmy konje sežedłane měcz; grat žwęczeschе bo kaž słoty. Běchmy zyły wjeczor, ł wuczenja muczni dom pschischedschi, cżežali a rjedźili, tak so napożledku skoro stejo spachmy.

Rano naš truba sawoła a ja wokomik stejachmy tu wschitzy dźewjeczdźesat mużow.

Druhy běchu wjeżeli, dokelż starv Frnza, każ je wam znate, hrosny muż njebě a měješche też w žwojim cżasu žobuczucze ł njesbożownym. Tola mje žyma tschaješche, hdyż žebi myślach, kak bě wschi'kt na mnje sły, dokelż jemu tehdy njeběch pscheradżił; pschetoż hdy budżich ja to sczinił, budżische jich wón wěsce wschitkich sajał a pékne myto dostał. A wo tym potom žana rěcz bycż njemóżeschе, dokelż běch ja žwérny wostał a niczo njepschecżeradżił. Se srudobu a bojoscżu njemóżach ani wócżka posběhnycż, moje myśle běchu w lubej domisnje.

Tehodła ani njewěm, kak kražny kralowny pschewodł bě. Jenoż jeho žameho trochu wobkedźbowach: bě žrěni muż ł potulenej hłowu, na rjanym běłoschi žedżo. Jeho drasta bě jara jednora a jpśnach jeho jenoż na tym, so měješche dołhi kij, wo kotrymż běch hižom to a tamne słyschał. Nětk dyrbjachmy pruhu jechacz. Jako najpożledni měłach tójhby cżakacz, dóntż rjad na mnje dóndże; pschetoż jenoż po jenym jśedżowachmy žo nimo jeho majestotiscże. Kedżbowach na žwojim cżornikи kaž pschińmoleny, hdyż moji sobuwojazy žwoju wež cżinjachu. S tym žebi wschо derje wotbładach, tak so skónczńje žam jechach kaž starv. Tola Frnzu njesmimy moja struchlosczj. Moprascha žo wyschka, schto mi je. Nichtó wjeżeleschi dyżli tón, žebi myślo, so mje kral za moju njepospłuschnosczj a za žwérnu napschecżo sakkemu kurwjerchej a mojej wótczińje hódnje potkłoitacz da.

Ale — hdyż bě wschi'kt wscho wupowědał a žo žadawje na mnje pschińdżał, — powoła mje Frnza ł żebi: „Sšym widżał, kak wubiernje žu žwoju wež cżinił,“ pocża kral, „žym też žłuchał wo žwérnosczi, kotruż žu žwojej wótczińje wopokasał. S teho špśnawam, so žu, mój žynno! wojak, kajkehoż žebi pschcju. Tehodła žu wot dżenża hejtman, tule masch mój słoty cżażnik, dokelż tu runje niczo druheho nimam, a špomnjaj na mnje, hdyż do bitwy pschińdżesch.“ Njewjedżach, schto je žo mi stało, niemóżach rucze žłowa nadeńcz, so bych žo podżakował. Wotpokazacz taiteje cżeście njeśmědżach. Tak běch potajšm nad žwojim pschecżiwnikom. To, ł cżimż dżasżne mie leutnant do njesbożа storczicz, bu wina mojeho žboża, dokelż „Bóh žwérneho njewopuschcża.“

Tola bórsy poczach žo bojecz. Njemějach dożnahaje nawjedżitoscże, dokelż běch jeno zyłe tři žymy do schule pokhodżił. Wysche teho łésche mi też jtare pschikowo: „Knjeżiła žłużba każ schkleńza piwa“, cżasto na myśle. Jenoż žwojemu njebocżiczkemu wujej, kotrež bě na wschě tśi wójny z Srnrarjom w Szmizach, mam žo dżakowacz, so je mje trochu pśjacz nawucził. Mějach drje łkładnoscz, žo nad leutnantom wjeczicz, tola cżisnjach to jenoż ł dobrotami, ł cżimż žo njepschecżeł polépschi.

Hladach nětk najprjedy na to, so bych pola žwojich wojakow wschu njekasanoscz wotstronił a kmanische pocżinki sawjedł. Pschetoż wscha móz a žmužitoscz wotpocżuje w njewinowatej wutrobje a w cżiśtym žwědomju, kotrež może cże žamo w najwetschim horju posběhnycż. Tak ł najmjeńscha žym husto nascheho nana powědacz žłyschał.

Nješchto mężazow bésche žo pominyło. Dżękacz a wobstaracz bě doscż. Hacż runje běch nětk tak daloko žbożowny, njemóżach do tola prawje wjeżelicż, špomnajo na lubu maczeżku, kotruż na žmjercz thoru wopuschczich, špominajo też na wschěch lubych a na rjanu domišnu.

To wscho bě ł krótka do Kolinskeje bitwy w Czechach. Też nasch połk (regiment) bu do Czech pschesadżeny, hdyż ho mi jara derje lubjesche. Myślach dżż žebi, so žym tu pola korczmarjeż nana doma, hdyż holczenzaż w Pardubicach na mnje po Sserbsku pocża. Tón bě mnohe lěta w naschej Lużizy służił a naschu rěcz derje nawuknył. Ale ja nětchto cżasa rozrěczowach žo też ł cżěšimi ludźimi po cżěšku. A kak luboscżiwje žu mje cżile zuły — njepschecżeljo — hospodowali! A to njeczinjachu žnadź ł bojoscżu, nětl ł cżistej luboscżu; pschetoż druhim wyschschim tak njehotowachu.

Pola Kolina nasta w lécze 1757 krwawa bitwa. Awstrijzy wojowachu imużicze. W małej dolinje stejach ze žwojej žwérnej cżrjódku, so bych, by-li trzeba było, na pomoż khwatał. „Tara, tara, ta-ta“ łatrubi žo. Dużwuleczachmy każ ł wětřikom ł nižiny. Ale hižom zofachu Prušojo na wschěch kónzach, a nam nicżeho njesbyu, dyżli hladacz, so bychmy se žiwjenjom cżekli a žo podacz njetrjebali. Ale — tu widżachmy ł bohom schekoru rěku Lobio wschěd žobu a wschě mośtу běhu twotorhane. Njepschecżeł naš pschi žamym měješche. Kóżdy wotomik je wažny — ura! žo Bohu poruczińschi stocżich ł konjom ł wżytoteho brjoha do žokmow Lobja a wschitzu brašja sa mnu. Nimale běch na druhim boku. Hižom łahrjehota mój cżornik wjeżele, so je wodu pcżekował, tu žo nětkaf do hałosow, kotrychż prjedy widżeł njebě, łaschmiata a njemóżeschе dale. Mojt ludźo běchu bjes mała wschitzu žbożowne wucżeknuli, jenicżki tow. žwojta pschi mni a chajsche so mnu wumrjecz. Tón prózowasche žo, mojeho konja wuchmjatacz, tola podaremo. Njepschecżeljo dragonarjo tśelachu ł brjoha sa namaj a trjechichu mje do praweje nohi, hdyż žo hischcże dżensa ranjene městno pokasuje. Luby Surlija, każ tamny drohi towaršch rékasche, njewopuschczi mje ani nětk, ale sawjasowasche moju ranu je žwojim žamžnym rubischkom, kotreż měješche wokoło hłowy swite.

(Pokraczowanje schćehuje.)

doßwjedźeń wotmě. Po postrowjazných žkowach měšćanoſtu Kmocha, kotryž žwoje wjeſzeſe nad bohatym wopytom wuprajt, hamtiſi hejtman dr. Sievert, wutrobne postrowy a žbožopſchecža wuprajt a jako dar wulku liczbu knihow ſa ludowu knihownju pſchepoda. Wotrjeſny wjednik Martin napominaſche, ſo dyrbi kóżdy narod cżaſej žtużicź, w kotrymž je žiwy. Tutón žwjedżeń dyrbi nam móż dacź, ſo bychmy ſo dale prózowali a poſtupali. W tym jeho hłuboka myſl leżi. S krótkimi žkowami ſtronjan Matthes jako dar měſta Budyſchina wobtras rjaneho ſtareho Budyſchina pſchepoda, kotremuż je nětżby bliſki rjany Tuchoŕici łěż žtuſchał. Tutón łěż běchu, każ Max Zeibig dopomni, po žmětowej wójnje pjenjeżnikam pſchedali, tola na žboże je ſo ſo tutón łěż, kotryż je ſe ſtawiſniſtkimi dopomnjeńkami ſ naſchej wſu ſwjaſany, ſa pſchichod ſakhowa. Stronjan Weigel hiſchcże ſ krótkimi žkowami na wjednika pokaſa. Jenoż jemu mamy ſo dźakowacź, ſo je tajſi žwjedżeń, kaſiż žwjeczimy, žnża mózny. S němſkim a Horſta Weſſelowy mjenowm žwjedżeń wuſkliczja.

Z Khróścic. Zaſdżeny pjatk wotmě Khróścanska nalutowarnja swoju 79. hłownu zhromadźiznu. Předsyda hur Wjenka zaſdżenje wotewri. Hnydom so do dżeńskeho porjada zastupi. Jako prěni dypk bě wobkhodna rozprawa w lěće 1935. W rozprawje, kotruż ličał Skala w jasnych wobłukach poda, bě dowidżeć, zo su derje hospodarili. Lětny wobrot wučiniſe přez 1 milijon hriwnow. Tworow předa so přez 11 tysac centnarjow. Direktor ſakſkeje hoſpodarſkeje banki Scholz rěčeſe krótke słowčka k sobuſtawam jich napominajo, zo bychu nalutowarnju ze wšěmi prócami podpjerali. Wozjewi so dale, zo je so lětſa najnowša ſymjenjowa čiſćerńja postajiła. Njech ju sobuſtawk prawje trjechaja a přileżnoſć wužija. Po dalſich dypkach poda předsyda hiſće trěbne rozjaſnjenja.

Z Konjec. Tudomny wobſedżeŕ młyna Jurij Čornak ſtara so přeco za wobſtaranje dźěła. Před lětomaj natwari nowu ſkładownju za hnojidło, loni natwari awtowu kólnju a ſwinjace khlěwy a wumurjowa rěčny brjóh z kamjenjami. Lětſa twarja ſo nowe hródże a su zaſdżenu ſobotu z Božej pomocu zeſbožhachu. Twarſki knjez, twarſki mištr ze ſwojimi dźěłaćerjemi a wšitcy přiſtajeni pola Čornakec firmy zeſtupachu ſo na nowotwarje a wuſpěwachu dźakownj kórluſaj k česći Božej. Twarſki mištr J. Korjeńk z Worklec přejeſe k nowotwarej a žtoż budże we nim, zhožo, każ też cyłemu Čornakec domej. Po tym wunjeſe hiſće trikróćnu ſtawu na wjednika. Němſkeje khorhoj ſo nad nowotwarom zmahuje. Na to kazaſe twarſki knjez cyłemu muſztwu do ſwojeho doma na hoſćinu. Za dobre jědża a napoje hóſze ſo derje poſtarał a wjeſole žiwjenje knježeſe hač do ſameje nocy. Wokrjeſny hjednik Zitzmann z Kamjenca hěſe tu też z hoſcom. W dotalnych ſtarych hródżach budże ſklad za pſikitne hnoja a na rězańcy ſklad za picowadła připrawjeny.

S Trjebina. Saſdżenu njedżelu ſo łětuſche žuwe tšélenje Trjebiniſkeho tšélneho towarſtwa wotmě. Pſchi tym je ſo wurjadnje derje tšélało, każ ſa dołhe léta niż wjaz. Muſżitwo je 1926 koleſkow tšélilo. Jednotlive wunoſchki ſu ſlědowaze: Matej Paulo 268 koleſkow, Matej Mroſt 275 koleſkow, Hans Lehnigk 285 koleſkow, Emil Berton 256 koleſkow, Matej Struck 262 koleſkow. Kontrollu měſeſche towarſch Kurt Wießner ſ Běleje Wody.

S Wojerez. Saſakka paduſchniża je ſo ſchtwórtk pſched tudomnym hamtiſim ſudom ſaſudźika. Młoda žona Gr. ſ W., kotraż je hižo trójży paduſchtwa dla chłoſtana, bě ſche 20. januara jenej žonje ſ korba pjenjeżnu móſchcź ſ pjenjeſami kradnyła. Wobſkorżena ſo paduſchtwa wuſwa a ſo k jaſtwu na 3 měſacy ſaſudźi.

S Wojerez. W poſedżenju wokrjeſneho wubjerka, kotreż ſo 7. julija wotmě, wokrjeſny młodžinſki kubłaŕ Werchau wo bźěle młodžinſkeho wukubłanja rosprawjeſche. Sa ſtanowe lěhwo Hitlerſkeje młodžiny je ſo pjenjeżna podpjera pſchiſwoliła. Też kupjele a młodžinſke hoſpody ſu khětre pſchiběrki doſtałe. Wokrjeſny twarſki miſchtr Schreiber potom wo Halſchtrowowym twarje mjes Wojerezami a Nowej Luku rosprawu poda. Na to krajny radźićel finanzu rosprawu pſchedniješe. Po nim je ſo pornjo hoſpodaŕſkemu planej ſa 1935 wſcho hromadże 145 437 hr. nalutowało, tak ſo ſo njedoſtatk ſa ſlizowańſke léto 1935

Elly Beinhornez a Bernd Roſemeyer młodaj mandżelſtwaj.

W Barlinje ſtaj ſo létarka Elly Beinhornez a awtowy wuſwědźowaŕ Bernd Roſemeyer ſtawniſaj ſwěrowakoj. Pſched ſtawniſtwom BbM-holzy młodymaj mandżelſtwaj ſłožo pſchejachu. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Nowinu ſłyſćeła k twojej ſwóbźe!

Na Nowinu ſo zwućiš. Z njej ſy runje tak zjednoćeny, każ ze ſwojimi lubymi. Njemožeš Nowinu zamjenić każ košu, dokelž jeje natura, jeje raz a mysle w njej ſu złożene na mysle čitaſtwa. Tohodła je też swéra k Nowinje pola mnohich něſto, štož ſo samo wot ſo rozumi. Stóż lěta dołho jemu Nowinu čitá a tu wotſkaza, dokelž je ſo jemu druha narěčała, wróći ſo najbóle zaſo k swojej ſtarej nowinje, dokelž je ſo tuta cyle po nim złožiła a wšitko to pſchineſe, štož ſtajnje pyta a štož parować nochce; ſpóźnale, zo njeje wšo jene, kotru Nowinu čitaš. Njeje ſo tebi runje tak ze Serbſkimi Nowinami rešło!

S Korjymja. Saſdżenu njedżelu wjeczor wokoło 1/28 hodźin chżyſche jedyn wožobowy awto do Mlynſkeje dróhi ſajeżź. Pſchi tym jemu ſe Schérachowa jedyn Budyſki kolojeſdny napſcheczo pſchijędże a jemu do boka ſawadźi. Kolojeſdny padnywſchi žebi wobruczału ſtama, žebi moſy liſchaſe a ſo žiwe wobdarł. Jeho koło bě drje ſo mało wobſchkodźiło, cżim bóle běſche ſo awto wobraſyło. Sranſeneho lékaŕ do Korloweje Hory do tamniſcheje thorownje dowjeſ da. Schtó je njeſboże ſawinował, ſo hiſchcże pſcheptuje.

S Freitala. Jako chżyſche žebi w Freitalu-Počžaplizach 55 lět ſtary muż cżaj ſwaricź, wón picht tym wuſny. Sſo pſchewarjaſa woda haſny pkun a muż bu pſches to, ſo pkun dale wuſtupowaſche, morjeny.

Nowe postajenja za p'cowańſke žito

Knjeſtſtwo je ſo prózowało, ſo by wutworjenje płaćiſnow a zły wobkhad ſ pjowańſkim žitom bóle dyſli dołał do ruki doſtało. Mjes druhim wonjż a jeczmjeń w pſchichodże jenoż potom jako indukŕijowe žito płaćił, hdyż je ſ kupowańſkim wopiſtnom pſchewodżene, kotreż ſo pſchedźełaſkym dźełaŕjam wudżěli. Po 28. februaru 1937 je ſokałane, piwaŕſki jeczmjeń, indukŕijowy jeczmjeń a indukŕijowy wonjż kupowało. Wumyſlene móże ſo hłabje dźełaćym dźełaŕjam w jednotlinych padach pſchiſlowolić. Symſli jeczmjeń njeſmě ſo w pſchichodże wažyć w piwaŕnjach pſchetrjebać. Podła teho ſo rozdźělerjam winowatoſcź napołoži, ſo dyrbja ſwojakam žitoweho hoſpodaŕſtwa ſa tón pod jeczmjeń a wonjż poſtrićeć, jeli ſo dyrbi ſo pjowańſki jeczmjeń a pjowańſki wonjż po wjetſichich dźělach do krajiny druheho ſwojaſka žitoweho hoſpodaŕſtwa pſchedacź. Tele naprawy budża ſa porjadne laſtaranje ſ pjowańſkim žitom rukowacź. So by ſo wójſło na prěnim měſtnje ſ wonjżom laſtarało, je ſo ſkónčnje postajiło, ſo może wono w prěnich měſazach hoſpodaŕſkeho léta wołebite pſchiraſki ſa wonjż płaćiſcź. Natwar organow, ſa porjad žitneho hoſpodaŕſtwa postajenych, je njepſchemėnjene woſtało. Jenoż ſjednoćenje rožkowych a pſchenicżnych mlynow je ſo po wjednjeſej ſaſadże ſmutſka kraja pſchetworiło.

Hospodaŕski rozhlad

Mutorń 14. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendželski punt	12,475	100 českosk. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	81.18	100 franc. frankow	16,415

Barlińſka burſa 13. julija 1936. Wječera ſtejeſche Barlińſka burſa pod ſaćiſchćzom borćeńja mjes Němſkej a Awſtriſkej. Tohodła běchu akzijowe a rentowe wiki pſchećelne. W akzijach bankow ſo pornjo ſobocże poſtupowanje kurſow wo 1 hać 2 prozentaj ſapjerachu. Tola też akzije worzłoweje induſtrije derje poſtupichu. To ſame ſmě ſo wo akzijach wuhlowych podkopkow prajić. Runje tak měſachu też akzije elektriſkeje induſtrije połěpſchene kurſy.

Barlińſke žitne wulkowiki 7. julija 1936. Na žitnych wikach w Barlinje ſo pſchi ſpoćzatku tydżenja rozprawjeſche wo ſaſtaranju ſ khlěbom hać k nowym žnjam rospominachu, tehorunja nowe poſtajenja wo wobkhadże ſ pjowańſkim žitom. Wobrot běſche hiſchcże mėrny. Žita k wumělowanju ſe ſtarych žnjow ſo w žnadnym wobſahu poſkićiſchu. Pšeńicżna a rżana muka ſo hiſchcże žiwiſcho njekupowaſche, potrjeba móżeſche ſo ſpokojić. Stary wonjż a jeczmjeń ſ pjowanju ſo jenoż na krótki podawańſki cżaſ pſchedawaſche. Noweho naſymſkeho jeczmjenja ſo doſcź poſkićeſche, tola wikowanje ſo hiſchcże pomału wowwina.

Wječera płaćeſche w Barlinje zentnaŕ

pſchenicży W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wonjża H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Rozprawa ſakſkeho krajneho burſtwa

Poſkićenje rožki a pſchenicy je dale žłabe woſtało.

Skótne hoſpodaŕſtwo: Howjada. Dowoſ na wiki howjadow je ſo pſchi jenakowſtawajeſ hódnoſći połěpſchił. Pola krukow je hódnoſcź popuſchkiła. Pſchiwjeſeny ſtót je ſo po poſtajenych naſwjetſichich płaćiſnach roſdźělił.

Cżelata. Dowoſ na cżelaże wiki je ſo po potrjebje ſłožił. Hódnoſcź ſwuczeny pſcherěſt połałowaſche. W Drježdżanach a Lipſku ſo płaćiſny ſa najlěpſche cżelata hać do 3 hr. połěpſchichu a w ſrěnich a niżſchich družinach hać do 5 hr. W Kamjenicy, Cwikawje a Plawnje płaćiſny popuſchcżowachu a dyrbjachu ſo hać do 4 hr. w ſenotliwych rjadowniach rěſneje hódnoſcże ſnicżeć. Wiki ſo wſchudżom wuprózdnichu.

Mowża: Na wowżowych wikach bě wobkhod ſpokojaco. Wjetſicha potrjeba je ſo ſe ſjalnitſichim dowoſom ſrěnjeje hódnoſże wurunała. Płaćiſny ſo wo 1 hać 2 hr. powjetſchichu. Na wikach njewoſta ſhnika.

Swinje: Na ſwinjaſze wiki bě ſo ſdżěła pſchewjeſe ſwėtni pſchimjeſeſo. Jich hódnoſcź je ſpokojaca. Wožebje ſo la lohkimi mjaſnymi ſwinjemi praſchachu, mjes tym ſo tuczne ſwinje mało kupzow namakachu. Pſchiwjeſene ſwinje ſo po twjerdnych płaćiſnach wotedachu. Pſchebytk woſta w Kamjenicy a Cwikawje.

Płaćizny rěznego ſkotu na Drježdżańſkich ſkótnych wikach.

13. julija 1936 Płaćizny po centnaŕu a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 43

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rěznje hódnoſće młode	44
Staršе	40
Hewak połnomjaſne, młode	—
Staršе,	—
Mjaſne	—

Byki 83

Młódże miaſne, najwjetſeje rěznje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	38
Mjaſne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 118

Młódże połnomjaſne kruwy najwjetſeje rěznje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	38
Mjaſne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſće	43
Hewak mjaſne jałojcy	—

Wowcy: 998

Najlěpše kormjene jehnjata a młódże kormjene borany	52 - 56
Srėnje kormjene jehnjata, ſtarše kormjene borany a derje wuwite wowcy	50—55
Mjaſne wowcy	44—47
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	37—43

Celata: 946

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	68—70
Srėnje kormjene ćelata wot cyca	56—67
Snadnje wuwite	48—55
Najſpatniſe	42 44

Swinje: 2921

Tučne ſwinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjaſne ſwinje wot 120 hać 150 kg. cżežke	55
Połnomjaſne ſwinje wot 100 hać 120 kg. cżežke	52
Połnomjaſne ſwinje wot 80 hać 100 kg. cżežke	50
Mjaſne ſwinje wot 60 hać 80 kg. cżežke	—
Rancy	55

Płaćizny na Barlińſkich produktowych wikach.

Žito a wołijowe ſymjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	13. 7.	10. 7.		13. 7.	10. 7.
Pšeńca	220,0	220,0	huny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jećmjeń now.	—	—	módre łupiny	20,5-21,5	20,5-21,0
jećmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosuſk		
pšeńč. muka	27,65	27,65	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanć.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	19,30	19,30
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. "		
lane ſymjo	—	—	wowsna "		
pjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	rěcna "		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 208,0 9: 209,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wowſ za wupłodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Hłowny redaktor Marko Smoleť w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť w Budyšinje a za nawołački dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisdina 8. 3 płaći.

Nowosće z cyłeho swěta

Pohonca sažudźili.

Pšeh Drježdźanskej khłostawskej komoru měješe žo pohonc Max Gerhard Nowak dla łohkomyślneho morjenja samokwicy. Swój konjazy sapschah njeběše dosć hladał, tak so běschtaj konjej, hdyž bě do jeneho doma sastupił, wotjeńoj a na wopačnej dróhowej stronje jědźo zmjertne njeśboże sawinowałoj. Wobškorżeny 24. hodownika sa młynka N. w Thiendorfje khłeb do nětkotrych wšow wjesesche. Hdyž w Lötzschenje sasta a do jeneho doma stupi, wón konjow njewupschesche, wotezy na króike njeswjasa a wós tež njesepina. Konjej žo, dokelž wobškorżeny dlšschi cžaz w domje pschebywasche, bjes njeho na domojpuć nastajischtaj a s njewobswětlenym wosom na lěwu dróhowu stronu sajědźeschtaj. Tam wikowaš Jahna je zwojim wošzobowym awtom napschećžo pschijědźe. Sapschaha žo pschepodźe dohlada, do njeho sawadźi a žo s wosowym wojom, kotrej pschewětrał pschestorczi, tak njeśbožownje do hłowy storczi, so žo jemu nop rosbi. Bórzy po tym je we Wulkohajnskej khorowni mumrěł. Ssud měješe wobškorżeneho sa njeśboże sa samokwiteho ka jeho dla njerodnoscze k jastwu na 9 měsazow sažudźi.

Sso rojaze pczoły 2 wowzy morile.

W Taltizach w Rubnych horach w sahrodze jeneho pczolarja pczoły z dweju kokczow žo rojo dwě wowzy nadpadnychu. Cžim bóle žo wowzy psched nadpadowarjemi wobarachu, cžim bóle žo te rosstobichu. Stoczeczi žo tak sylne roskalaschtej, so sa krótki cžaz šabinyschtej.

Krwawny kónz jeneho mandźelstwa.

Na Króžigłkej dróży w Halli žobotu popołdnja ke krwawnej mandźelskej swadźe bóndže. Młody muž k swojej 22létnej žonje, z kotrejž wo dźělenje mandźelstwa skorżeše, do wohnidenja pschińdże. Sso se žonu murdżujo, wón pištolu wucżeše a do njeje wjazy krócz tšeli. Žona bě na městze morwa. Wunšele sahłyschawschi žoniny dźěd pschiběža. Pšeh jeho wocžomaj žo muž dwójzy do hłowy tšeli. Bjeswědomneho jeho do khorownje dowjesechu.

Bacžon schaty kradnje.

Jena žona w Schlobittenach bě swoje schaty na bělenje wukładła. Na běłym dnju so někotre kruchi shubichu. Njemóžachu žeht wukožicz, hdže běchu schaty pschischte, hacz kónz jeneje koschle z bacžonjazeho hnězda wižacz wohladachu. Na to bacžonjaze hnězdo pschepytujo, koschlu a jenu pjelchu namakachu.

Do noša kuznyk.

Młody cžłowjek z Boleślawa (Bunzlau) žo we Schönfeldu pschi twaržu wobdźěli. Po twaržnej hodzinje wón z pjom hrajesche. Dokelž drje młodemu cžłowjekej z huby sa pjeczenju wonjesche, poš sa jeho nožom kapny a jemu khěrko nóž a lizo srani.

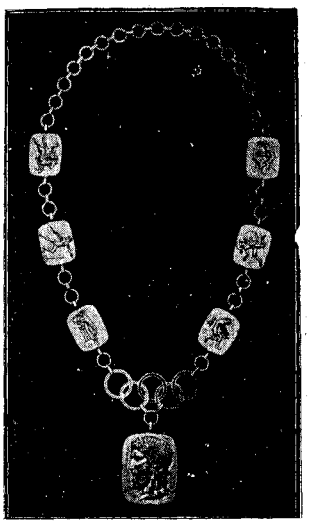

Hamišli rjeczas sa zobustawy mjeńynarodneho olympiskeho komiteja.

Ssobustawy mjeńynarodneho olympiskeho komiteja budźa pschi wotewrjenišej zwjatocznosći XI. olympiskich brow prěni krócz tutón sastojnši rjeczas nošyc. Barlinski rěsbar Lemcka je rjeczas zhotowił. (Scherls Bilderdienst, M.)

Smišiza kuzła.

Schtwórtk prěnja rjadownja Waldawskeje schule do hole wucżahny, so by zhromadnje holanske jahody schcžipała. Dźeći 170 puntow jahodkow naschcžipachu. Pjenježny wunoschk, kotryž žo z teho dosta, žo mjes njesamóžite dźeći rosdźěli, so bychu žo mohłe pschi schulskim wulecże wobhonicz. Pschi schcžipanju jahodkow smišiza jeneho 13létneho hólza do porsta kuzny. Wuczet porsť hnydom wobwjasa a hólza k lěkarjej pósła, tak so janeho strachа wjazy njebě.

Cžežke wobkhadne njeśboże.

Spěschny cžežity awto z Seitza, kotryž dyrbjesche 27 dźěłaczerjow k dźěłu dowjesć, žobotu popołdnju we Klosterlaußnitzskich tupjelach na mokrej dróży do wjerhanja pschińdże a do schtoma sawadźi. Pschi tym žo wschitzy na wosu žedźazy z njeho cžišnychu. 13 wošow žo cžežko a 11 łohko srani. Schofer je strózelemi woteńdże. Cžežkokranjenych do khorownjow w Eisenbergu, Stadtrodże a Zeitzu dowjesechu.

Błysk do hródże sajěł.

S Grünberga w Schlesyskej pišaja: Pschi cžežkim njewjedrje sańdženy schtwórtk błysk do hródże jeneje tudomneje hajnkownje dyrł a sapali. Wobhdźěcz mózesche płomjenja ham podubycz. Tola jene zwinjo a jenu kosu wón saraženej nadeńdże.

Krutwa žebi wopusch wotiorhnyła.

Krutwa jeneho bura w Lehenu w bayerskim raščhim wokrjeżu z wopuschu sa jenym schtomom wiżazo wosta. Prjedy hacz krutwaz pschiběža, bě žebi skoczo, kotrejž běsche žo z njejapkim pschiputanjom rosnjemdrilo, wopusch wotorhnyło.

Tsjo bratrja žo sažypli.

Blisko Milana žo młody cžłowjek w semi dźělajo sažypny. Jeho bratraj a jeho nan prózowachu žo hnydom jeho wužypacz. Pschi tym pak žo hischcže wjazy pěsta wotwali a też wuthowarjow sažypny. Se zhromadnym pschipadom mózesche žo stary nan z pěska wuzwobodźicz. Tsjoch bratrow mózachu po dołhim dźěle jenož morwych wurycz.

Drohotne papjerjane schlebjerdki.

Pšeh Londonski dźěžinski sud žona pschińdże, kotraž někotre je wohnjom wobschkodzene papjerjane schlebjerdki pokasa a žadasche žebi, so bychu žo jako testament jejneho pšeh krótkim cžasom semrětkeho muża pschipóznałe, kotryž bě wjazy hdyžli 100 000 hr. sawobstajił. Žona bě žo někotre měsazy do zmjerce zmojeho muża z nim swadźiła. Pschi tym bě žo won tak rosbił, so bě zwój testament rostorhał a schlebjertki na palazy płunowy warjak cžišnył, z wotkel je žona dele storhny. Testament žo też pschipósna, dokelž bě jón muž chzył w hnéwje sniczicz.

Zelesniste njeśboże w Schpaniskej.

Na żelesniskej cžarje mjes Bilbaom a San Sebastianom žo niedźelu wjeczor blizko Allorgi w polnej jězbje wot cžaha dwaj wosaj wotpuschczišcžaj, kotrajž po nawiżowanej cžarje wrócžo jědźeschtaj a žo pschi sawinjenju zwrócžischtaj. Wosaj žo po brjoży dele walischtaj. Pschi tym žo 5 pucžowarjow mori a nětko 30 žo cžežko srani.

Skónczinje deschcze w Sjednoczenych statach połnocznje Ameriki.

S Newyorka žo powě: Prěni krócz po 6 niedźelach žo w statach, kotrež žu žo z horzotu a žuchotu potriciše, deschczowało. S městnami deschcze žylnosczi sliwkow nabnychu. Sdobom je žo žylnje wokhłódźiło. Farmarjo žo nadźijeja, so bychu móhli, je-li so bychu deschcze wutrałe, dźěl zwojeho skotu zakhowacz a na wuhorjejnych polach hischcze skótnu pizu wużnycz.

Cžežke njeśboże pschi wuješdżowaniu awtow w Sao Paulo (Brasiliski).

Po powěsći je Sao Paulo je žo tam niedźelu pschi wulkim wuješdżowanju awtow cžežke njeśboże stało. Krótki cžas pšeh wuješdżowanjom, kotrejž Italcžan Pintacu na Alfa Romeo dobu, franzowska jězdziczka Helle-Nice, kotraž na tjeczim městnje jědźeschce, je swojim wosom do wierhanja pschińdże a do ludoweje cžrjody cžerjesche, pschi cžimž žo wós 3 krócz pschecžišny. Knjeżnu Helle-Nice z rosbitym nopom do khorownje pschiwjesechu. S pschihladowarjow žo 5 wožobow mori a 37 žo sdźěla cžežko srani.

13 wotprawjenjow w Sjednoczenych statach połnocznje Ameriki.

Pjatk je žo w 9 statach amerikanskeje unije wjele hromadze 13 zmjertnych wužudow wukonjało. Pschi tym žo schtyri wschelake waschnja wotprawjenja nałoschu, a to elektriski stok, jědojty płun, wobwěsenje a fasselenje.

Radio

Sbrjedu 15. julija žo błyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 tacżele. 11,40 za bura. 16 konzert. 19 z zwjatokej. 20,10 tacżele. 20,45 hodźina młodeho naroda. 221,15 sabawna hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert (z Barlina). 8,20 za hospodu. 11,45 za bura. 16 tacżele. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 konzert z Barlina.

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Königsberg: 20,45 wjeczorny konzert. Wrótkławk 20,45 hra „Bur z Mollwitz“. Mnichow: 20,45 konzert po pschecżu. Budapest: 20 łohka hudźba.

„Worjot“ jědżesche po wjeczornym dźělu Barlina na němsku wustajeńzu.

Prěnja němska żelesniza „Worjot“, kotraž je žo wožebje pschiprawiła, je žo nimo mnohich pschihladowarjow po Barlinskich dróhach na němsku wustajeńzu dowjesła. Ssobujědźazy w biedermeierskich draštach běchu žo do wosow sezydali. Sady na wobrasu widźimy zyrkej Kježora Wilhelmowcho Wopomnjecża. (Scherl Bilderdienst, M.)

Tnni 4-dnjowy wosebity cah

60% znižena jězdna płacżizna (přizamknjenje 50%)

wot Zhorjelca do

Hamburga / Helgoland

wot 23. hač 26. julija 1339

7,45 ze Zhorjelca, wróčo na dnju 27. 7. w 0,15 hodź.

Jězba płaći w 3. rjadowni (tam a sem) wot Lubija do Hamburga jenož 21.— hriwnow.

Bliše zhoniče a rozjasnjace łopjeńka dostanječe při wudawarnjach jězdźenkow a w pučowańskich běrowach. Wobstarajce sebi z časom jězdźenki!

Wobkhodnaj hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Poručam

peluški, roch, woku, internacki dźeće, vivia vilosa, rajsku trawu, hobrski a srěni kolij, prawu rěpu, lucernu. 1318

Nimo toho přijimam wobjednanja na lěčne skazanki wuhla a wše přikupne hnoje.

Kupuju wše dźěłby žita. Telefon 39

Jurij Čornak w Konjecach č. 38

Dr. Monsa zapućował

Kupańske

wobleki ❀ ruby ❀ khapy

stupnje ❀ kholowy

frotejowe twjelki

dostanječe za tunje płaćizny pola firmy

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje :: na Serbskich hrjebjach 2

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny“

Přiloha k čisłu 162

SERBSKE NOWINY

Wutoru 14. julija 1936

40lětny měšniski jubilej wysokodostojneho knjeza P. Romualda Domaški

W Marijnej Hwězdźe, 13. pražnika 1936.

Čłowječe žiwjenje přirunа so husto žołmjacemu morju. Nastajnje njeměrne žołmy khodźa horje a dele, tworja doły a hórki. A wjefški w žiwjenju čłowjeka su dny radosće a wjesela. Tajki je naš wjelečesćeny jubilar, wysokodostojny knjez P. Romuald Domaška, dolholětny duchowny strażowař hnadowneho města Róžanta a nětko też propstowy administratot tudomneho klóštra ze swojim 40-lětnym měšniskim jubilejom swój cenith žiwjenja doopěł. Zańdźenu njedźelu bě so 40 lět minyło, zo je měšnisku swjećiznu z ruki Litoměriskeho biskopa Schöbla w tamnišej kathedrali dóstał a potom prěni raz wopor Božeje mšě swjećił. Potajkim přičiny čosć, na tutym dnju so z jubilarom radować. Wjele gratulantow bě so na swjedźeń zešło, kiž je po přeću jubilara so w jednorym wobłuku dźeržał a měješe też cyle ptivatny kharakter. Jubilar bě sej sam swojich hosći přeproseył.

Na swjedźeńskim dnju dopołdnja wjedźechu duchowni bratřa, přiwuzni, klóštrscy zastojnicy a šulske dźěći jubilara w swjedźeńskim čahu z khorhoju hnadneje knjenje a pod mjedźanym zwukom zwonow do Božeho domu, kiž bě z wěriwymi přepjelnjeny. Po někotrych liturgiskich modlitwach stupi předaŕ, knjez P. Gerhard, na kłětku, zo by bohatemu pobožnemu připosłuchařstwu na česatnym dnju jubilara wo wysokej ważnosći měšnistwa předował, kiž je swjate w swojich korjenjach, w swojej mocy a w swojich zaměrach. Na kóncu wobročí so w zahorjacych słowach na česćeneho jubilara, wobrazowaše jeho měšniske žiwjenje, kiž w podaću za swój wulki nadawk jenož je było dźěło za zboże jemu z dowěrjenych wěriwych a za spomoženje njesmjertnych dušow. Na to měješe swjatočnu Božu mšu pod assistencu Z. Wacla z Filipowa a klóštrskich duchownych a knježny spěwachu třihłósnu missu k česći swj. Lucije wot Witta z přewodom piščeli. Při swjatym woprawjenju přistupichu wšitcy přitomni přiwuzni k blidu Knjeza, zo bychu jeho z ruki jubilara dóstali. Po Božej mši poda so do abtownje, zo by tam wšelake zbožopřeća přijał, też druzy wučichu k temu witanu přileżnosć. Při swjedźeńskej hosćinje, kiž so we wulkej klóštrskej jědźeŕni wotměwe a ke kotruž běchu pódla mnoheho přećelstwa a klóštrskich zastojnikow też někotři duchowni a swětni knježa přeprošeni, pokaza so wulka česćownosć a poważenje za lubowaneho dušipastyrja a nětřišeho předstejićerja klóstra. Wšitcy přitomni čujachu so z nim zjednoćeni a chcychu jubilarej dźaka zawdać za jeho njezaprahnitu lubosć a wótcowsku starosćiwosć.

Biskopski ordinariat w Budyšinje postrowi jubilara přez swojeho zastupjerja, tachantskeho kapitulara Krjećmarja, a tutón wupraji w mjenje cyrkwinskeje wyšnosće swoje zbožopřeća. Knježny w konvenće běchu swoje přeća do zwjazaneje rěče zdrasćile we wumělscy wudebjenej adresy. Tute so přečitachu. Wyšši wučeŕ Słodeńk slawješe jubilara w maćernej rěči jako šćedriweho wótčinca a płódneho spisowaćela a basnika. Wupraji swoje wjesele na dokónčnym postajenju za propsta w Marijnej Hwězdźe, wo čož běchu wokolni Serbja hižo před 16 lětami prosyli. Bohužel njeje so tehdom jich prósstwa w Oseku z njedosahaceje winy dopjelniła. Hudźbny direktor Pischel z Budyšina spominaše na časy, hdyž hromadźe z jubilarom na šulskej ławcy sydleštaj, zo byštaj wyššeje zdźěłanosće nabyłoj. Hana Hajnec z Budyšina wěźeše nam mnoho z młódšich žiwjeńskich lět jubilara we zwjazanej rěči ze žortnymi słowami powědać. Mnohe serbske a němske sławy so na jubilara wunjesechu a serbske kěrluše a narodne spěwy klinčachu po wobsěrnej žurli, čehož je dirje wona prjedy lódma hdy ze swědkom była. Hłuboko hnuty dźakowaše so jubilar za wšitke tute wopokazma lubosće, za lube zbožopřeća ertne a pisane, za rjane dary a druhe kedźbnosće, też hnadnej knjeni za přewostajenje klóštrskich městnosćow. Też ji so třikróćna sława wunjese.

Z přileżnosću slěborneho jubileja jako Róžećanskeho administratora w lěće 1934 smy na jeho wulke zasłużby wo hnadowne město, w cyrkwi a šuli, wo serbske ludstwo a jeho literaturu pokazali. Na prozy do pjateho lětdźesatka swojeho měšnistwa, k čemuž je so hišće ważne a zamołwite zastojnstwo klóštrskeho propsta přidružiło, přejemy wysokočesćenemu jubilarej dalše Boże žohnowanje, kiž je so hižo tak bohaće na nim pokazało. Bóh spožč jemu wutrajnu cółnu a duchownu strowotu, zo by mohł k zbožu njesmjertnych dušow a klóštra skutkować a tudomnym Serbam służić. Hišće mnohe lěta!

Swěrny syn

Wěrne powědančko.

Sastojnikaj wjedźeschtaj Michała do žudniśteje śale. Hłowu powěšichwischi dźěsche nimo ławki pschipoškuchnarjow a wuštrycha wot tam hłuboke łopchnjenje. Ruče połoženy hłowu. Pśeth nim hedźeśe śeśtarjena a śkhi-lena jeho macá. Michał nochnjoše dale hicá. Ale prjedy hač możeśe ert k nětkajšemu hłowćku wotewricć, cźišćeschtaj sastojnikaj jeho k žudniśtej ławy.

Kaž śdala žiwjeśeśe žudnikowe hłowa. Mjeno, ródna wjeś a datum, jeho powołanje: wobšadny pućowař. To a druhe so žwědomiśe pśeczita. Michał na to njedźiwaśe, myślešče jenoš na žwoju macj. Wě dreje jt ſ saſtwa pśaſ a teſ dźeń mjenowaſ, na kotrymž budźe pśeth žudnikom stejeć. Ani njeběše žej na to pomyślił abo ſa mójne měſ, ſo žo ſtara maćerćka na dołhi puć poda, dwaj dnjej jěchjo po żeleſnizy. Jeje napohlad bě jeho hłuboko hnuł.

Mjes tym połděnny jedyn druhi žwój błóž, mjenujny ſtatny rěčnik. Michała běchu cźejśeho ruhježneho nadpada w ſwiſtu ſ hoſpodaŕſteje ſpionaje wobſtorźili. Jeneho dnja je pjecza dyrbjał na lětanſchczu mużomaj łoſtik ſ rutom wutorhnyć, kiž ważne plany wopiſchiſeſche a jeneho je ſ wutſélom cźejny ſtranik. Jemu bě žo poradźiło, ſ wuſubłom wucźeſknyć. Dwaj dnjej poſdźiſcho mójachu jeho po dokładnym wopiſowanju na dwórniſchczu jaſećej we wokomiku, hdyž žyſeſche do cźaha ſaléć. Nadpadnjenaj běſchtaj Michała jako winika ſaſy ſpóſnatoj.

„Wołſtorjeno, ſchto macźe temu ſnapſchećiwićʔ" praſchešeſche žo žudnik wótſje. Swoje mjeſwoczo na macj ſtojene, wotmołwi trucźe: „Ssym njewinowaty!"

Němski sjesd nazionalsozialistiskeho wucźerskeho swjasła w Bayreuthu.

Pśichi němskim sjěźdźe NS-wucźeŕskeho swjasła je žo w Bayreuthu „dom němskeho wocźerjenja" ſwjatočnje powžwjećił. Po ſwjatočnoſći cźejhnjechu formazije na Hrodowſkim namésće pśeth ſupnym nawjednikom Wächtlerom nimo. (Scherl Bilderdienst, M.)

Bobak:

Ochrid

(Pokračowanje.)

Pušču so do stareho města. Kroču po wuzkich čmowych hasach, kiž su plestrowali stari Romjenjo před 1500 lětami. Wot teho časa drje njejsu so wjacy wuporjedźałe. Ale to njewadźi. Nowočasny hładki plestr so ani hodźał njeby k tutym prastarym poważnym Ochridskim khěžam, kiž so wěža a zepinuja nad čěsnej hasku. Poskhod wustupuje nad poskhodom, tak zo je khěža horjeka wjele šěrša hač deleka a to je strašny napohlad, maš za to, zo twarjenje hnydom so sypnje, ale njeboj so, steji tu hižo kruće a njepowalnje nješto lětstotkow a wésće hišće tak wutraje dołhu dobu.

Starodawny a poważny napohlad maja tute domske starych Ochridskich měšćanskich swójbow a tola bywaju młoduške pornjo druhim pomnikam zašłych dobow. Přetož Ochrid je prastare sydlišćo, hižo wobydlene z Ilirami w 6. lětstotku před Khr. a potom z Romjanami a wšitcy su tu zawostajili stopy swojeje kultury. Spochi tu wukopuja powóstanki z ilirskeje a romskeje doby. Starogrekske pomniki so namakaju w rozpadanych murjach stareje twjerdźizny za „Hornimi Wrotami". Wšudźe sy na stopach zašłośće, slawneje zašłośće...

Měriš so horje k rozpadankam „Saraja", mócneho hrodźiska, kiž krónuje Ochridski kopc. Kročiš nimo bědnych powostankow prastareje cyrkwički, překhodźuješ so po haju mandlowcow, kiž je nětko nazyma zwoblekała złotošěry šat. Krasne tu dyrbi być w naléću, hdyž mandlowcowy haj zakćěwa z bělym a róžojtym šlewjerjom swojich bajkojtych kćeničkow. Dwě hobrskej wozdonkojtej wěži strażujetej nad wrotami, kiž wjedu do hroda. Tola z cyleho hroda su tu jenož zwostałe murje a bašty, kiž tu hižo steja z časa mócneho bołhařskeho carja Samuela, kiž na krótku dobu do swojeje ruki zjednoći knježstwo nad wšitkimi Juhosłowjanami. Dźewjeć stow lět je so minyło z teho časa a hišće tu steja murje Samuelskeho hroda, mjez tym zo pyšne pałacy turkowskeho tyrana, kiž pozdźišo so natwarichu w murjach słowjanskeho carja, dawno hižo su zapadałe tak, zo dźensa po nich ani śleda wjacy njeje. Śrjedź murjow namakaš dźensa jenož hišće same zasypki, porosćene z wóstami a wšelakim šćudrom, zespody kotrychž zajimcy hdys a hdys wukopaju pomniki zašłośće.

•

Njedaloko Saraja šerja hrózbne rozwaliny turkowskeje džamije. Je to tak mjenowany „Imaret". Tajkich rozwalinow turkowskich modlernjow je tu dosć po Makedonskej a też tute njebychu nas dale zajimowałe, njebychmy-li wědźeli, zo su natwarjene na zakładach něhdyšeje starokřesćanskeje cyrkwički Swj. Pantelejmona, kotruž bě natwaril sam swj. Kliment, kiž bu też po smjerći tu pokhowany. Hdyž potom w l. 1408 Turkojo so sem nawalichu, dyrbjachu křesćenjo rumować cyrkej a też čełło swjateho dyrbješe pućować z rowa do rowa, dóniž skóńčnje njenadeńdźe trajacy wotpočink w cyrkwi Maćerje Božeje, kiž so potom do dźensnišeho dnja mjenuje cyrkej Swj. Klimanta.

Cyrkej Swj. Klimanta je parła Ochrida. Bohužel pak su tutej drohotnej parli dali žałostnje wohidne wobrubjenje. Su tu při samej cyrkwi natwarili rjemjeślnisku šulu, podobnu na kólnju. A dokelž dźě tole njebě hišće dosć wohidne, su hišće připlacali grawoćiwu zwonicu, kiž cyłu wokolinu zwohidźuje. Wotřaseš so najprjedy tři króć a potom přistupiš k prastarej cyrkwičcy, kiž je skhowana za wohidłami 20. lětstotka.

Cyrkej bu natwarjena w l. 1295, ale je so pozdźišo přetwariła a přitwariła, z čimž pak so ničo skepsało njeje, přetož tehdy w srjedźnym wěku mějachu dźěła juhosłowjanscy twarcy wjacy rjanoćuća hač dźensa. Su twarili z čeŕwjenymi cyhelemi, ale što su dokonjeli z tutej skromnej maćiznu. Su dali zejhrawać fantaziji, su tworili bohate ornamenty z nanajwšelakorišim nałožowanjom cyhelow a mólby. Cyłe twarjenje so wonka podoba pisanemu přestrjenjej. Kak khudźe skutkuja pornjo tajkej staroserbskej cyrkwi stróžbe twarjenja sewjernoněmskeje cyheloweje gotiki!

Twarjenje je nizke, wozdonkojte, tula so tak rjec k zemi na kotrejž kruće steji. Staroserbski styl srjedźneho wěka zacpiwaše njebjesowace wěže sewjernych twarcow.

Nutřka je cyrkej hotowy muzej. Maš tu drohotne „ikony" (swjećata) ze srjedźneho wěka. Maš tu bohaće wurězany a z parlwinu wusadźeny trón arcybiskopa Prochora ze 116. lětstotka a podobnje wudźełane rowniščo, hdźež wotpočuja swjate powostanki Klimanta. Samo ze starokřesćanskich, haj pohanskich časow namakaju so w cyrkwi pomniki.

Sběhny ruku, pokasawschi na lawku, hdźež wurubjenaj jako zwědkaj žedźeschtaj. „Jeli mje jako woprawdźiteho winika sažu spóznajetaj", prajesche rasnje, „tak je to jenož nětajke saměnjenje abo šty pschipad."

Swědkaj žo pod pschisahu wsaschtaj winika. Wotstaschtaj pschi tym, so tež nětko Michała jako winika jažnje spóznajetaj.

Tuž dyrbjesche Michał swój alibi, t. r. czaj tehdomnischeho pschebywanja na dnju njeskutka, dopokasacź. Michał wotmołwi, so je pisches cźežke sranjenje na hłowje hišcze jara sabyczliwy, njemóžesche ani rjec, hdyž je tón dżeń był, hdyž je žo rubježnitrow stało. To Michał s wěstym a s jažnym hłosom wupraji, ale na konzu sam sacźuwasche, so nichtó jeho słowam njewěri. Jeho sakitowanje njebě žane sakitowanje. Psched wschěmi woczemi bě winowaty. Se słabocźe swjese žo jemu hłowa na hrudź a žydny žo na lawku. Bě kaž srażeny, njemóžesche ani hort wjacy wotewricź. Se sprostnjenymaj woczomaj zhladowasche do próždneho. Ssudnik wobroczi žo na njeho. S měrnym a miłym hłosom da žo do Michała, so by žo wusnał. Jedna žo wobsebje wo to, tak wuwjedże ssudnik, so byschtaj wurubjenaj swoje zwójstwo, kofrik sważnymi planami, wrócźo dostałoj. W tym padże móże Michał miły wuzuh wocźakowacź, dokelž wuzlědnik žu dopokasałe, so Michał žanych swizłskow nima, kiž mohłe wurubć w smyśle spionaje wuzicź. Skerje móże žo ssudźicź, so je Michał to s pjenjeżnjeje nuzy skucził, dże bóle dla kofrika a jeho mózneho wobsahu, hacź tamnych planow dla, kotrejž, kaž hižo prajesche, žaneje ważnosce a hodnosce za njeho měcź njemóžachu.

Po tutych rozumnych hłowach cźucziwe a miłeho ssudnika njedwělowasche nichtó w ssudnitej sali, so Michał w pschikódnym wokomiku žo dobrowólnje wusnaje a tak swoje połoženje połepschi. Bě snate, so chaychu cźémne mozy žo tutych ważnych planow smogowacź. Jeli so kofrik wjacy njenamałka, bě Michał podhładny spionaje, hyrnjeż žo jemu to jažnje njedopokasało.

Michał wosta němy. Kaj tam žedźesche a k semi hladasche, žeł myślachu, so nowe mozy hromadźuje, doniž chamsche wotmołwicź. Sekundy dołho bě zwjata cźišcina w ssudnitej sali.

Nadobo sběhny žo s kruhow pschipoškuchanjow nězmy hłós. Wschitzy wobroczichu žo na rěcźnizu, ssudnik a statny rěcźnik samo mjerśasaj nad kažencym pożedźenja. Też Michał poždźhny swoju hłowu.

„Je moja macź", prajesche mjelcźo ssudnikej. Jako zwokka ju pschepročnyli njeběchu. Rěcźesche cźišce, so běchu jeje hłowa lědy złyschecź. Ssudnik žo jeje s krutym hłosom praschesche, hacź móże něschto k wujaźnjeniu wězy pschednjesć.

Michał wotmołwi sa macź. Prajesche „nź!" Ale macź powědasche dale. Pschi tym płakasche.

„Stupcźe do prědka!" prajesche ssudnik trósčku mjerśazy. Hdyž macźerku łkhilenu k žebi hicź widżesche, maku a zwižnu, s běłymi włośami, kiž jenož wjetkhej jeje hłowu kryjachu, ruzu tichepotało, stany nahle. Donjeże it stólcźk a wosta psched njej stejo, hdyž bě žo pożydnyła.

Macź wobroczi swoje wobliczo na ssudnika. Ponaku žo směrowa a žnyły sastachu. Potom rěcźeschce.

Ssudnitej zurla njebě na dobo wjazy ssudnistwo. Wokoło wokoło bě žo wscho směrowało kaž w zyrkwi. Ssudnik stejesche pokhileny a złuchasche na jeje hłowu.

Cźim dléje macź powědasche, cźim zaśnischi bu jeje hłós, žodom miešchi s cźisteje, wěriweje luboscze. Wo swojim žnyu Michale rěcźesche, wo jeho a swojim žiwjenju a kak je Michał pschezo duschny k njej był. „Michał", tuto mjeno wupraji tak lubo'nje, kaž bychu wschitzy jeje žyna hižo wot małoscze znali. Jeje woczi w mitym wobliczu počinachu žo błyschcźecź. „Knjez ssudniko", skónczi macź swoje słowa, „tak wěrno hacź žym jeho macź, Michał je duschny, dobrocźiwi cźłowjek, něchtó druhi je tón kofrik wsał."

Ssudnik poždźhny hłowu. Bě jemu satrach. W žurli poskha dale wschitko cźišce. Je drje zyle dobre, myśleesche ssudnik, hdyž macź tak daloko žem pschińdże, jenož so by wupraźiła, so jeje žyn tajkeho złeho cźinicź njemóže. Kak pak mohł starej macźerzy wujaźnicź, so psched ssudnistwom ani słowa ani dowěra, ale jenož jažne dopokasma rosćuduja. Wobroczi žo na Michała. „Wobskorjeny", prajesche rasnje, „psched woczomaj swojeje macźerje — wusnaje wěrnosć!" Michałej stupichu łzy po mjerwocża. „Macźi!" — jenož tuteho słowa wotmołwi. Potom sažu womjelknu.

Na dobo pocza žiwischo bycź w ssudnitej sali. Pschipoštuchanjo mjes žobu schepetachu. Statny rěcźnik wja słowo. Ssudźenje wotwiwaschе žo dale. Ssudnik chaysche macź na jeje městno dowjesć. Pschemyślesche, hacź mohł žo wuzuh wotstorcźicź, lěkarske wuzwědczenje dla Michałeho złabeho pomjatka žadacź. Sswědkaj byschtaj dże pschi žwojim wuprajenju wostałoj, ale macźeri bu žo na to waschnje bolosć salutowała, pschi sažudźenju pschipódła bycź.

Macź žedźesche sažu na pschipoštuchańkej lawzy. Mjesche toschku pschi žebi a pridy hacź ssudnik wotenđże, pschepoda jemu waczońck listow, kotrejž bě jeje žyn nimale porjadnje wot tam a jow pišał, hdyž bě runje pschi žwojim puczowanju žyn.

Ssudnik ssoba, cźežodła žo jemu listy pschepodachu. Dyrbjesche ś nich spośnacź, so je Michał stajnje na nju myślił. Cźitajsche jenoż nětkotre žady z wjazy listow a sacźuwasche, kelko wjeześa žu jenotliwe ś tutych lubych listow macźeri cźiniše. Ssamo wobalki, kóždu jenotliwje, bě zkhowała.

Bźedźak pscheběrasche ssudnik listy, skoro hrajo. Njejapaj sasta a stany rosshorjeny. Wěsche mózno, so mějesche macź sa žmoje dowěrliwe słowa wo njewinowatosći žyna žama widżomne dopokasma?

Ssudnik pschetorhny pożedźenje. Rusna depesche žo wotpóšta. Po krótkej pokhodźiny dóńdże wobkrucźenje, so je Michał na dnju njeskutka w hosćenzu Sdaleneho městna pschebywał.

Jenicźki list na macź, s pótowym kołkom tamneho dnja, bu s dopokasom jeho njewinowatosće, wumoji jeho se sadwělowazeho połoženja, do kotrehoż bě s tragiskej hru tych pschipadow na semi do podhlada sapleti, s kotrehoż žo njemóžesche wuzwobodźicź.

Ssudnik, statny rěcźnik, sastojnizy ssudnistwa a wschitzy, kiž mózachu tute spodźiwne wumoženje w poślednim wokomiku žobu nasšonicź, dyrbjachu sacźuwacź, so je žynowa žwěra k žwojej starej macźerju na tute njewschědne waschnje so mytowała. Tutón pomoc je, k rosdźělej wot wjele druhich powedancźkow, wěrny a je žo hakle njedawno stał. -nn-

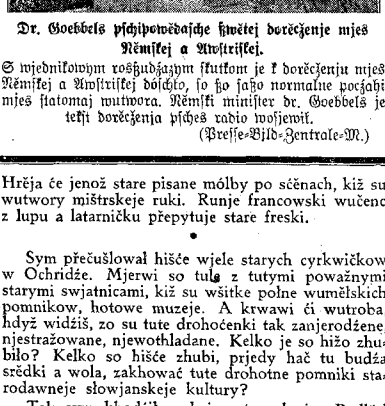

Dr. Goebbels pschipowědasche swětej doręczenje mjes Němskej a Awstriskej.

S wjednikowym rosšudźazym skutkom je k doręczenju mjes Němskej a Awstriskej dóschło, so je sažo normalne pocźahi mjes statomaj mutwora. Němski minister dr. Goebbels je tehi doręczenja psches radio wosjewił.

(Presse-Bild-Zentrale-M.)

Nowosće z cyłeho swěta

Jena žona morwa — 2 mortorskaj koleżarjej žo sranskej.

Ssobotu wjecźor žo krótko pschedewšu Gorlom pola Halle cźežke wobkhadne njeshode sta. Na smykym pjatrje žo auto, kotrež na stronu k Halli jědżesche, sawjerha a prěki pisches dróhu padże. W tym samym wokomiku s napschećiwneje strony motorski koleśaŕ pschijědże, kotryž s wulkej spěchnosću do auta sawadźi. Mandżelka na sadnim sedle motorskeho kola we wyšokim wobluku na dróhu slecza a dóły po tym na pocźetpjene sranjenje wumrě, mjes tym so muž pódła wosbiteho nopa hišcze druhe sranjenja pocźerpi a žo do Halle do jeneje kliniki dowjesy.

Błysk dyri do žwójby.

W Bramstedźu dyri błysk do burskeho statoka. Do dźěłacźerja Wesela, kiž bě je žwojej žonu a žydom dźěcźimi w hydle, dyri błysk a jeho na městnje mori. Jeho žona pisches błysk wołkromi. Dźěcźi běchu žo jenož wustrózake.

Ssmjertny salto w zyrkusu.

W Zilinje w Sslowakskej pschi wjecźornym pschedstajenju w Kludźej zyrkusu 21lětny žyn direktora pschi pschedwjedźenju jeneho salta tak nještožownje padże, so žebi rjap stama a dóły na to wumrě.

Pisches 700 žmjertnych woporow amerikanskeje horjeje jotmy.

S Newyorka žo powě: Licźba žmjertnych woporow w Sjednocźenych statach połnocnjeje Ameriki je žo žobotu wjecźor że 700 pschipowědźiło. W městce Newyorku žamym je wjazy hacź 60 morwych. Kanadiska provinza Ontario je 140 padow žmjertneje žapawy sapiłała.

Budyske stawniske powěsće

Póndźelu 13. julija 1936.

Narodźili žu žo: 9. 7. Juliušej Robertej Leutholdej, murjej w Drjecźinje, dźowka. — Jurjej Richardej Budarjej, fabrikkemu dźěłacźerjej, žyn. — 11. 7. Parowiej Jurjej Kaschporej, blidarjej w Jenkezach, dźowka.

Wumrěli staj: 11. 7. Bohuměr Arnošt Mulanski, knihiwjednik, 40 lět. — 12. 7. Marja Kowarikowa wobj. Junkerez, mandżelska kamjenježarja, 64 lět.

Pschipowědźili žu žo: 13. 7. Kurt Willy Gerhard Strauß, pschekupski pschisłušnjerj a nawjednik wotdźělenja w Sborjelzu a Johanna Freia Kubjenźez, pschedawarka w Budyšchinje. — Oskar Erich Kurt Seupa, samtkar a Margareta Herta Märzez, schwalerka, wobaj w Budyschinje.

Wusudźenja

§ Dla pschekschiwjenja pjenjes bě hamtske ssudnistwo Jana Seilera s Budyschina k pjeć měsazam jaztwa a k pjenjeżnemu khłostanju s 160 hrivnami a k dalschim 16 dnjam jaztwa sasudźiło. Wón bě powołanje pschećiwo wuzudej zapodał. Wschelazu dźěłacźerjo jeneje twornje běchu žebi pola jeneho Barlinskeho nakłada Hitlerowu „Mein Kampf" a knihu „Horst Wessel" na wotpkazanje złasali. Jako dowěrnik je Seiler pjenjesy sběracź a nakładej złacź dyrbjał. Wón pak pjenjesy njeje w posłanjenym cźasu wotpósłał. Sčiu jeho potom žes wulspěcha cźasali. Potom je wudawał, so je jenemu sastupjerjej pjenjesy pschepodał. Tutón pak pola nakłada dospka njeje pschijatjeny był. Wón drje je adrežu sastupjerja podał, tola tuta njeje prawa. Kwitowanja, kiž je po žwojim wudawanju wot sastupjerja dóstał, sdadża žo falschowane być. Seiler bu k schěsć měsazam jaztwa, k pjenjeżnemu khłostanju s 50 hrivnami a k dalschim 10 dnjam jaztwa sasudźeny. Cźežesne prawa jemu na dwě lěcźe wotrjeknychu. Ssud bě wo tym pschežwědczeny, so je Seiler sesběrane pjenjesy sa žebje pschiterjebał.

Jenož mólby po sćěnach su bohużel khětro wobškodźene a lěhdy tu hišće spóznaješ podobiznu Ostoja Rajakowića, přiwuzneho Kralowca Marka.

*

Nimo cyrkwje Swj. Klimanta je najwuznamniša Ochridska cyrkej bazylika Swj. Sofije. Wona je tak rjec dejna kruwa Ochridskeje hólčiny a kóždy přincel chcyše mje tam dowjesć, zo by mi za dinar pokazał „najstaršu cyrkej Juhosłowjanskeje". Ale jich prócowanje bě podarmo. Wrota do cyrkwje stražowaše wjetši bězman, kiž hrubje wothanjowaše wšitkich druhich hólcow a sebi sam bě wumocował prawo na přewodźenje cuzych po cyrkwi.

Nawalny kaž drapa hólc přewodźeše mje kaž sćěn po cyrkwi a njepřestawajcy šnórowaše swoje z hłowy nawuknjene hrono, zo je tole najstarša cyrkej w Juhosłowjanskej a zo su Turkojo ju přeměnili do džamije, a ja jeho mjelčo zazelich a přejach sej nutrnje a mócnje, zo by khort jeho wzał, ale to so bohužel njedopjelni.

Cyrkej Swj. Sofije je so natwariła na zakładach pohanskeje swjatnicy. A tak znjesliwi su byli prawosławni popja a muslmanscy hodžoju, zo su tu samo dale čerpjeli khětro pohansku scénu wojowanja Kentaurow z Lapitami, wudypanu do kamjenja. Ze starokřesćanskeje doby je tu rjany wobrub wokna. Ze srjedźeneho wěka pokhadźeja překrasne mólby po sćěnach. Pozdźišo su Turkojo cyrkej trochu přestworili po swojim wašnju ale turkowske kepsanki su w nowišim času hižo zasy wotstronili.

Cyrkej so wjacy njetrjeba za Boże słužby. Najdrohotniše předmjety su so přesydlile do druhich cyrkwjow, hdźež su lěpje skhowane. Tak so ći trochu huška w tutej próždnej přewulkej městnosći. Hrěja će jenož stare pisane mólby po sćěnach, kiž su wutwory mištrskeje ruki. Runje francowski wučenc z lupu a latarničku přepytuje stare freski.

*

Sym přečušlował hišće wjele starych cyrkwičkow w Ochridže. Mjerwi so tuła z tutymi poważnymi starymi swjatnicami, kiž su wšitke połne wumělskich pomnikow, hotowe muzeje. A krwawi ći wutroba, hdyž widźiš, zo su tute drohocźenki tak zanjerodźene, njestražowane, njewothladane. Kelko je so hižo zhubiło? Kelko so hišće zhubi, přejdy hač tu budźa sродki a wola, zakhować tute drohotne pomniki stara rodawneje słowjanskeje kultury?

Tak sym khodźił cyrkej wot cyrkwje. Podležł sym rybařske syće, kiž so sušachu před cyrkwičku Swj. Nikola Bolničkeho, hdźež so skhowaju žadne mólby, podobizny carja Dušana Sylneho, caricy Jeleny, młodeho krala Uroša a arcybiskopa Nikolaja. Su tu też hišće stare hódne swjećata, a dźiwam so, zo też je njejsu wotnjesli cuzy wojacy w poslednjej wójnje, kaž stare drjewjane wrota z 15. lětstotka.

A dale sym sej wobhladał rjane swjećata a ikonosty w cyrkwičcy Swj. Maćerje Bożeje Bolničkeje a sym pobył w cyrkwi Swj. Nokole Gerakomije a w mnohich druhich cyrkwjach a wodźili su mje pjekarjo a druzy rjemjeslnicy, baby a staruški a wózhriwi hólcy, kiž mějachu kluče. A do wšitkich cyrkwjow njejsym mohł, dokelž njebě tam kluča ani klučnika, a najbóle je mje mjerzało, zo njemóžach do cyrkwje Swj. Dimitrija při cyrkwi Swj. Klimanta, přetož tam su pječa jara rjane stare mólby. Ale wosud bě surowy, staruška, kiž měješe kluč, bě šła něhdże na kermušu a hdyž dźe baba z klučom na kermušu, cuzy njemóže sej wobhladać stare mólby ze srjedźeneho wěka.

*

Najlubozniše městno cyłeho Ochrida je skalny nós, hdźež so pozběhuje nad jězorom cyrkej Swj. Jowana Bogoslowa. To je bleck za molerjow, basnikow a podobnych błaznow. Wysoka nahła skała nad samymi wodami jězora. A tam je přilěpjena starožitna cyrkwička, kotruž je dał we swojim času serbski car Dušan Sylny wobnowić.

Přeni króć wuhladach cyrkwičku pod sobu, hdyž dundach dale Ochridskeho hrodźiska k brjoham jězora. Běch překwapjeny z njesměrnje powabnym wobrazom. Ale přiwali so tam črjódła nowonaŕskich fotografow, wobdata z njezbytnej dźěłacej bobriju, kiž tu bě wučuła bohaty popad a tak so z prócha mějach, runje kaž tamón cichi běłobrodaty póp, kiž sedźeše na lawcy před cyrkwinskimi wrotami zahladajo so do módriny cicheho jězora.

Ale kradnych so zaso tam wječor, hdyž słónčko w Boži domčk khwataše. Kradnych so nimo khuduškich rybařskich khałupkow, kiž so tulaju pod nahlej skału, a potom so synych na skału při cyrkwičcy pod złotošéry mandlowc a zahladach so do cémnomódreje wody jězora, kiž samotny čołmik brózdźeše a zahladach so do cémnofijałkotych sćěnow albanskich hór, kiž jězor wobrubjachu na tamnym brjozy. A cicho běše, jenož žołmički khliskotachu po skalnym brjozy a něhdże dwaj lubowacaj šukotaštaj a z rybařskich khałupow zaklinči želnoscźiwa pěsnička, prastara makedonska pěsnička:

„Biljana platno beljaše
Na Ohridskite izvori . . ."

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr, z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 163 | Budyšin — Srjedu 15. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

139 sm'ertnych woporow na dróhach

Ličba smjertnych woporow a ranjenych na dróhach w połlětnim tydźenju 139 mortwych a 4450 ranjenych wuličnja, kaž je němski wobkhadowy minister wojerwik.

Němski wobkhadowy minister tónkróć pschilpomuja: Kak njekedźbliwje a bjes starosće žo hischcze mnohi we wobkhadze sadźerźuja, je na pschikład i teho spóznacź, so kóždy dźeń nětkle schtyri króćy, potajkim sa lěto wjacy dyźli 1300 króćy jědźadła do sawrjenych a wobkwětlenych sawjerow na želesniskich pschekhodach sajdu. Runje tak wažne kaž kedźbliwosć na želesniskich kschižowanischczach je rosumne sadźerźenje na dróhowych kschižowanischczach. Na dróhowych kschižowanischczach trubicz, so by žo nusne pomjenschenje spěschnosće salutowało, žo khlesta.

Winowatosć zamołwjenja starších wojerstwa winowatych

Na sakładze wschelakich naprašchenjow wo winowatosći samołwjenja wojerźyn wutworjenych wojerstwa winowatych starschich lětnikow žo hischcze raz na kšedźowaze dypki pokazuje:

1. Winowatosć pschipowědźenja wobnjesuje žo na wošoby, kiž su hischcze wojerstwa winowate, kotrejž potajkim najpozdźischo 31. měrza 1937 45. lěto žiwjenja (w Rańschej Pruskej 55. lěto žiwjenja) dokonjeja.

W tutej wojerstwa winowatej starobje maju žo samołwicź:

1. Offizěrow a sastojnizy wschitkich druzin prjedawschcheho wójska, schkitarskeho wójska, kěžorskeho namórnistwa, němskostatneje wobory (sa němske wójsko a němske namórnistwo). Pod tutón dypk padaja potajkim tež wójnjzy wobdźělnizy, dokołž běchu offizěrozo a sastojnizy dowolneho stawa.

2. Wschitzy łódźni offizěrozo, podoffizěrozo a muzstwa, kotrejž po 1. januaru 1921 s wojerskeje mozy abo krajneje policije wuzstupichu, kaž tež wschitzy muzoju, kotrejž žu žo po žadanju wojerskeje mozy abo krajneje policije w krótkim czašu wukubłali, jeli so starschemu lětnikej hač 1913 (w Rańschej Pruskej 1910) pschizłuschcza.

Placziwe sa winowatosć samołwjenja w padze 2. liczby je jenož to, so je wojerstwa winowaty po 1. januaru 1921 wuzstupił abo je wojerźyn wukubłany, wschо jene, hač je wójnski wobdźělnik abo niz.

Cyła Rańša Pruska pomha žně domoj khować

Zupny nawjednik wyschichi president Erich Koch je shromadnje s wjednikami wschitkich druhich stronjnych wotrjadow w Rańschej Pruskej namołwjenje wojerstwa, s kotrymž žo wschitzy stronjenjo a nimo tutych wschitzy wobydlerjo Rańscheje Pruskeje namołwjeja, so bychu na pschichodnych pjeczich njedźelach pschi domojkhowanju žnjow pomohli.

Burja sa kóždeho muža a na kóždy dźeń hriwnu cześtneje mizy do stronineho wojowarskeho fonda sapłacza. W lěcze 1933 je žo w Rańschej Pruskej dźěkowa bitwa bita. Zupny nawjednik je tehdy provinzu sa někotre měsazy wot bjesdźěłosće wuzwobodźił. Rańscha Pruska běsche prěnja zupa w Němskej, kiž njeměsesche wjazy ludźi bjes dźěła. Někkole w Rańschej Pruskej žně žrawja. K jich domojkhowanju nimaju wjazy ludźi bjes dźěła. Rańschopruzjan maju po woli swojeho zupneho nawjednika pokazacz, so žu wěrni narodni sozialistojo.

Sandźenu njedźelu je zupny nawjednik na stronitnym wotrjesnym sjesdźe w Ostródźe žnjownu bitwu 1936 wotewrił.

Italska woswjeći skónčenje sankcijow

Mussolini je porucźił, so ma žo kónz sankzijow po zyłej Italskej runje tak s pychu khorhojow wozwjeselacz kaž w žiwojim czašu jich spočatk. W italskich nowinach žo ludowa zhromadnosć khwali, kotraž je po zyłej Italskej w 241 dnjach hospodarskeho wobkhanja w kóždym nastupanju swoju pruhu wobstała. S duchownej a hospodarskej mozu Italscke je sdobom jeje wojerska žylnosć pschiběrała, mjes tym so žo pospyt hospodarskeho a politiskeho wožamoczenja Italskeje njeje poradźił.

Nowiny „Giornale d'Italia" pišaja, so radostny dźeń sa Italiku po czežkich sankzijowych měsazach spočatk noweho žiwjenja wosnamjenja. Sankzije njemožachu pschedewzacz w rańschej Afrizy a pucź italskeje swonkowneje politiki sadźerźecz a njemožachu Italiku w jeje zwobodnym bibanju wuwjasacz. Pschi zaczemnjenym europskim horizonce pak je Italska mjesnarodne pschecziwstwo sazuwała a tohodla wona w tutej hodźinje swojich wupruhowanych pschecziwow strowja. Wot krajow druheho khěwa pak Italska worzakuje, so někto samér žwojeje politiki zaznje pokaza.

Nowiny „Tribuna" naspomnjeja, so žo sankzije runje w tym zamym czašu skónczeja, hdyž stej žo Němska a Awstriska doedinałej. Tuton wulkotny wuspěch runje w prawym czašu pschikhadza, so by dospołnu njemóz Swjatka ludow a natwarjazu móz druheho waschnja dopokasał. Se sankzijowym pospytom je tež mythos shromadneho bjesstracha zwólczechcza. Sastajenje sankzijow wosnamjenja dospołnu politisku porazku Swjatka ludow.

Mussolini wobsława na wobdźělenju Němskeje w Brüsselu

Mussolini je žo s amerikanskim nowinarjom rozrěčował. Jako žo nowinar jeho wo wobdźělenju Němskeje na Brüsselskej konferency woprascha, Mussolini wotmołwi, so njejsu trajne a krute sdźerźenja możne, hdyž žo wschitke staty, kotrychž nastupa, na jednanjach njewobdźěla. Mussolini ma sa zyle nusne, so žo wschitke Locarnske mozy na konferency w Brüsselu wobdźěla, tež hižo na pschihotowanych rozrěčowanjach. Hdyž žo to njestanje, so duchowne sbližanje njedozpěje, kiž pak je k prawemu dojednanju nusne.

Locarnska konferenca w Brüsselu so wotstorči

S dorěčenjom mjes Němskej a Awstriskej je žo zyły europski politiski wobras pscheměnuł. Hižo nětko je wěste, so žo **wotmołzena konferenca Locarnskich mozow** w Brüsselu wotstorči„ jeli so žo sylna wotměje. Kaž wěmy, žo Italska nocze na konferency wobdźělicź, dokhoj pomozne sdźerźenja w Sersedźosemskim morju płaczа a jeli so žo Němska na konferency njepscheproša.

Kaž žo sda, je žo jendźelske knježeństwo nad tajkej italskej wotmołwu bóle swjeseliko hacź trudźiło. W Londonje žo boja, so Franzowska w Brüsselu pospyta jednanja někak pschecziwo Němskej samérich, a na tym žo Jendźelska nocze wobdźělicź. Schtož počahi mjes Jendźelskej a Italskej nastupa, žo sda, so chze wona žiwoje stejsčicz k Italskej skabodźicź a žo nocze wjazy tak žuzje sdźerźenja Sersedźosemskeho morja dsersecź. Ministrski president Baldwin je snajmjenscha póndźelu w delnim sjemje w tutym smysle porěczał.

Mjes jendźelskim a franzowskim knježeństwom su niedorosumjenja nastałe wo wotmjelnych rozrěčowanjach Locarnskich mozow, so žo Brüsselska konferenca khutnje wohrožuje. Franzowska žadasche, so by žo Němska hakle potom do Brüssela pscheprošyła, hdyž budźa pschihotowaze rosmołwjenja skónczene. Jendźelska pak je žo někto italskemu stejsčicźu pschisamkła a radźi, so by žo Němske knježeństwo hnydom pschi rozrěčowanjach wobdźěliło. Dokelž dotal njeje k dojednanju došło, hebi myslja, so žo Brüsselska konferenca hacź do žrjedź auguста wotstorzi.

Narodny swjedźeń w Francowskej

Na 14. dnju julija wotmjerzi franzowski lud swój narodny žwjedźeń. Jara porědko je žo tutón dźeń w Pariju swonkownje tak žiwje wusnamjenił kaž lětża. W prjedawschich létach běchu žo žwjesicza jenož hamtske twarzenja, banki a kupne domy s khorhojemi wupyschile. Lětża pak běsche wulki dźeł Parizskeho wobydlerstwa žwoje wokna a balkony s módro-bělo-czerwjenymi khorhojemi bohacze wudebił.

Dokelž su žo narodne swjatki rozpuschczile, buchu žebi narodnje smysleni Franzowsojo žwoje winowatosze wědomi a běchu wulke a małe trikolory (franzowske narodne khorhoje) wupowěsnyli, kaž běchu jich wjednizy zadali. Na druhej stronje pak běchu tež pschiwólnjowarjo ludowe fronty czežwjene khorhoje wupowěsnyli.

Wyschina hamtiskich žwjatocznosćow narodneho žwjedźenja běsche **tradzionalna wojerska parada** dopołnja na nameśesze Champs Elysees, hdyž běsche žo hižo wot tažneho ranja wulka žyła luda shromadźiła. Sa offizialnych hoscźi běsche žo wulka tribuna blisko Wulkeho palaisa pschiprawiła, na kotrejž žo nimo statneho presidenta Lebruna presidentaj komory a senata, ministerski president Leon Blum, wójnski minister Daladier, minister wójnskeho namórnistwa a minister letakstwa, zhutne zhodźowarjo knježeństwa, generalozo a diplomatozo sendźechu.

Hdyž běsche smuczene spočzowanje zjadow nimo, so wulka wojerska parada sapocza. Lud wobežie tworjedźiwnym wojakam pschiwihkasche. Tuczi žo prěni króć w žiwej nowej uniformje na paradze wobdźělichu. Tež tanki, panzerowane wozy a czežke kanony žo na paradze wobdźělichu. Pschi paradze wjazy hacź 200 letarjow paradne nameśto we wojowarskich formazijach pschelecza.

Na sajnim popołdnju žo dwaj demonstrazijskaj czahaj ludoweje fronty na Bastillowe nameśto a na Nameśto naroda hibaschtaj, na Nameśeze naroda nimo žebje czehnjeschtaj. Spěwachu marsellaisu (franzowski narodny spěw) ale tež internazionalu a žanu wojowarski spěw s czasa Jakobinow, karmagnolu. Na Bastillowym nameśeze běsche žo tribuna sa žobustawy knježeństwa pschiprawiła.

Jako žyły nimoczehnjechu, wjedniźy ludoweje fronty rěczachu. Jich rěcze žo na radio pschenjesechu. Leon Blum dopominaschze na pschihažu, kotruž je hibanje ludoweje fronty psched lětom słožiło a kotruž je sa lěto dopjelniło. Wójniki minister Daladier porěcza w mjenje radikalnosozialistiskeje strony, kotraž žo hordźi, so je žo tżeći staw s proletariskim ludom swjatał. Wón žo k ludowej froncze wusna. Nimo tuteju ministrow rěczeschze hischcze sastupjer hibanja ludoweje fronty, žozialdemokrat, kommunist a sastupjer dźěłaczerskich swjatkow.

Kaž žo sda, je žo narodny žwjedźeń po zyłej Franzowskej bjes wjetschich pschipadow minył. W Pariju dyrbjesche policija dwójzy pschi rowje njesnateho wojaka sakrocźicź. Tam běsche ke krótkim putam dóschło. W měsezje Bar-le-Duc žo radikalni sozialistojo sapowědźichu, shromadnje s ludowej frontu w žwjedźeńskim czahu czahnyczź, dokelž žo pódla trikolory tež czežwjena khorhoj w czahu žobu njeješche.

Hodża žo na Wín do Schwizy podał.

Czežkosłowakski ministerski president dr. Milan Hodża, kiž wot žoboty sańdźeneho tydźenja na dowolu pschebywa, je žo na Wín do Schwizy podał. Kaž žo s czežkosłowakskeje strony thdźuje, dr. Hodża jenož na krótki czaš w privatnej należnosći we Winje posała. Dr. Hodża je wutoru dopołdnja sazo s Wina wotjeł.

Konferenca w Montreuzu.

Wotpósłanzy na konferenzu dla mórskich wužinow žu žo nakhwilnje wo postajenju dla pschejesdła hódowy pscheš Dardanelle we wójnskim czahu dojednali. Kak žo Turkowska k tomu staja, hischcze njeje znate.

Zjězd pioněrow w Magdeburgu

W Magdeburgu je so njedźelu 11. němski sjězd pioněrow wotmě. Sobom so 120ětne wobstarcže tamniščeho 4. pioněrskeho batallona wozwjeczi. Sjězd je so wurjadnje derje poradźił. Inspektěr němskich pioněrow general Förster pščewuješe poitrowy němskeho wójnskeho ministra generalneho pólneho marschalla z Blomberga a wuprajł nadźiju, so stary wojowarski pioněrski duch w Magdeburgu po swojej tradizijł žiwy wostanje.

Starhemberg so zaso do Wina wróći.

Swjatkowy wjednik domisniskeho schkita, wjerch Starhemberg, je so wutoru rano z Italskeje do Wina wróćił.

Španiski sejm so na tydźeń zawrě

W nozy k wutorje je schpaništi ministerski president Casares Quiroga, hdyž běšche so prjedy z presidentom krajneho zejma Martinezom Barriom, wjednikom skupiny lěwizynych republikanow Marcelinom Domingom a jenym sozijalistiskim ministrom rozrěčował, wobjamknył, so ma so krajny zejm hischcze prjedy hač so wutornische pohedźenje sapočnje, po knježerstwowym wukazu na tydźeń zamknyć.

Knježerstwo je so wěsce tohodla k tutej kročeli rozsudźiło, dokelž je po samordowanju wjednika monarchistow Calva Sotela zhuła napjatosć nastała.

---

30 000 přewodźerjow při pohrjebje Calva Sotela

Wutoru popoldnju su na Madridskim pohrjebnischeju Almudena cźěło monarchistiskeho sapósłanza Calva Sotela pohrjebali. Mordarjo běchu cźěło za swojim njeskutku na tuto pohrjebnischcźo dowjesli. 30 000 ludźi běsche samordowanemu na pschewodźenje pschischło. Wotpósłanzy schpaniskeho zejma, kiž běchu z autami pschijěli, dyrbjachu so zaso wróćicź, dokelž jim lud zhnuje hrozesche.

Pschi pohrjebje lud wospjet ruku k faschistiskomu postrowej zběhny a zwołaše na Schpanisku a na faschismus wuniežny. Pschecźiwo zejmej pak se zaspiwanjom wustupowasche. Kaschcź běsche so z monarchistiskimi khorjemi wupyschił. Mjes pschewodźerjemi běsche tež wjednik katolskeho ludoweho skutka Gil Robles, kaž tež wjele sapósłanzow prawizynych a krjesźnych stronow.

Jako so lud wot pohrjeba Calca Sotela wróći, wzes politiskimi pschecźiwnikami k cźešenźy dóstdže. Jena wozboa so mori a tři wozboh so straschnje stranichu. Wutoru popoldnja su policajskeho offizěra pohrjebali, kotrehoż běchu sobotu satsekli. Jeho kaschcź běsche do cźerwjenoje khorhoje sawakeny. Jeho pschewodźerjo běchu zwjetscha kommunistojo.

---

175 prawicarjow w Madridże zaʼeli

W Madridże a tež hewak w Schpaniskej je so policija wo zhlne bjesstrachowe naprawy postarała, dokelž so njeměrow boja, kiž bychu mohłe znadź po samordowanju monarchistiskeho sapósłanza Calva Sotela nastacź. W Madridże zhromy je so 175 prawizarjow sajało. Ministerstwo so zhlnje z policijn strahuja. Knježerstwo je wobsamkło, so ma so dom archistiskich syndikalistow a tež wschitke lokale monarchistow zamknyć.

Kommunistojo w Palestinje škaraju

Kaž Londonske nowiny „Daily Mail“ z Jerusalema piśaju, je jendželska tajna policija wuzhódźiła, so so z wulkeho dźela w Moskwje k zbožkarskemu hibanju w Palestinje nadpjera. Njedawno su w połnóznym dźelu města Tela Aviva hlowny kwartěr kommunistiskeje strony wotkhyli, kiž je měł njepotrjebne zwiski z Moskwu a je wot tam swoje pschikazy za njeměry dostawał. W tworjenju su tež spinjy Moskowskeho wotbožkenja za propagandu w blischim ranju namakali, tehorunja kwitowanske wotrěli za wulke summy pjenjez z Moskwy. Někotre spinjy su so w tajnym pismje, druhe z njewidomnej tinty napisałe.

Straikowe zraženja w egiptowskej cokrowni

3000 dźěłacerjow zokrownje Hawamdije pola Kaira je dźěłarnju **wobstajiło, dokelž so jim njeběsche wicha misda wuplacźiła.** Mschě prózowanja wo dojednanje njeměsachu wuspěcha. Knježerstwo tehodla wołajenje policije a wojakow póśla, dozyła něhdże 1000 muži. Dóńdże k sraženjam, pschi kotrychž dźěłacerjo hač do 20 puntow cźežke kruchi zokora do policije a wojakow mjetachu. Policija dyrbjesche słónchnje do straikowazych strělecź. Na woběmaj stronomaj so někotre wozoby mocnichu a sranichu. W nozy so wojazy wotšalichu, dźěłacerjo pak fabrizyne pschiprawy rosbichu.

Japanske wudawki za wójsko so sylnje powjetšiłe

Japanski wójnski minister je wutoru nacźisł sa wojerstwowe hospodarske rozsirjenje pschedpołožił. Na tutón nacźisł su hižo dawno cźakali. Nacźisł wopschija druhi plan, kiž 12 lět wobstajnje. Sa prěnje 6 lět so nimo dotalnych wudawkow hischcze tři miliardy jenow za wójsko žadaju. Knježerstwo wožeje naspomnja, so so dwě tśeśinje wójskowego hospodarskeho rozsirjenja k lěpschemu makeje industrije a rataršwa wusmutkujetej.

Pruha sa olympiski žmólinzowy běh.

Grichiszy sportarjo su nětkole pruhu olympiskeho žmólinzoweho běha wotmě. W tutym běhu so wobeh z olympije pschez wjele stow kilometrow do němskeho hlowneho města Barlina pschinjese. Tu widźimy sportarja žmólinzu zapalicź pschi wotkarju, kiž je so psched postawu Adlerowu w Olympiji postajił. (Scherl Bilderdienst, M.)

Olympiski filmaŕ w gummijowym cźołmje.

So by jentotliwe hibanja olympiskich pluwarjow filmowak, filmaŕ olympiskeho filma gumijowy cźołm wuzywa. Wobras pokazuje, tak filmaŕ z němskej mischtrjeje pluwarku Ruthu Halbsguthez nowu naprawu wupruhuje (Presse-Illustration Hoffmann-M.)

Jakub Młynk

Powědańcźko ze saschkych cźažow.

Z (Pokračowanje.)

Sa někotre wokomiki ležeše hižo sam morwy psched mojimaj wocźomaj na brjohu, hdyž cźahnjesche zofitwej. Kulka pschery jemu wutrobu, kotraž ležma hischcze pukotasche. Mi cźahnjesche so wutroba slamacź, dokelž tak rad budźich jemu pomhał, ale njemóžach. Bóh budź jemu miloscźiwy sudnik a sapłacź jemu, schtoż je nade mnu cźinił!

Cźekrnycź bě mi njemóžno, tohodla poddach so zakikim pěcźkam, kotrež běchu mjes tym hižo Lobjo pschejschli. Hnydom jim wusmach, schtoržkuli bě mje podeschło a buch jara pschecźelnje wot nich pschijaty. Ale běch sajaty a to bórzy spótnach. Wschu bróń mi wotewsachu, druhu drastu mje wobleržechu a mój zwěrny kóń dosta druheho knjeza. Tak wotwjedźechu mje z wulkej cźrjódu druhich njebožownych pśches bitwischcźo. S tym njebě moja sruboba hischcze dospołna. Styknje zakkchinych, zwojeho bratra tu na krwawnischcźu na zmjercź ranjeneho wuhladawschi. Wbohi bě nosy pschitładźił, hižo mje njespózna. Ja pak njemóžach jemu ani z najmjerśicha pomhacź, bědźach so sam, pschemóženy z njeznjerwnym horjom a bolosću se zjiwjenjom a zmjercźu. Tohodla dach jemu, jeli so zaso k žebi pschinjdże, prajicź, so dyrbi mi wscho k wědźenju dacź.

Buchmy wschitcy na twjerdźiznu Königstein wotwjedźeni a ani na wokomik njepopischa so nam zwoboda. S taźkim napinanjom pschi stajnym hiczu pak běch tak wotłabnył, so so wscheho druheho bóle nadźijach, dyžli wustrowjenja. K tomu dostach za dwaj dnjej ličź z cźornym wobrubom. Njebudźischcź-li mje wjschischa ruka tehdom sdźerźała, budźischcze to moja zmjercź była. Hižo widźach w duchu, so mój brair wjazy njeje. S tschepotatej ruku, kotraž bě na kóśej wisyła, wotewrich list, kotrež mějesche so něhdże takle:

„Waśch brair je dźenża w dźesałej hodźinze dopołdnja wumrěł, symny woheń so pschida a słónčeź jeho žiwjenje. Waścha luba macź je se srudobu nad Waschim wotwjedźenjom hižo potom nasajtra tónle zwět wopuschcźiła. To zu pozledńje zhowa Waścheho bratra Mikławscha, kotrež nam po jeho pozledńjej woli Wam zdźeli. — Jan Wjazbławk, wojeński kěkar.“

Psched někotrymi mězazami, lubi hólzy, běch hischcze we Wonezach wjesoły, widźany młodženz, psched dwěmaj njedźelomaj hischcze rjany wschit w pruskim wójsku z — nětko běch tři, wopuschcźeny, wožywcźeny. Jenož z truteje wěry a zhlnje nadźije na Boha a jeho miłosć mózach trochta cźerpacź, kotryż mje tež wopraudźe zenje njewopuschcźi.

Pomalu zjesche moja rana, dokelž bě kulka tež kósć chětro zobu wzała, tola zlubi mi lěkaŕ, so mje cźiśeze wuhoji. Ssym jemu hischcze dźenża dźakowny, so je mje tak wótzowizy wothladał. Schtož bě mi najwjetscha bolosć, bě to, so ani wokomik zwobodny być njemóžach. Pschetož mojak mějesche na mnje stajnje kedźbowacź. Tež njeznjemóžach knihi cźitacź abo tež hewak so někaŕ zabawjecź. Běch jaty. Tak trajesche to na wschě wóźom niedźel, kotrež so mi zdachu jako doma wóźom lět. Kaŕ kradowach so po tajnim, hdyž mi lěkaŕ wojewi, so změjem hižo za dwaj dnjej chorownju wopuschcźicź, strowy a cźily. Bě tež zaso za mnje pola najwyschischeho generala wulkitkowaŕ, so mje za wulke wjeselce — ale pschekhwatane.

tydźeń po wustrowjenju je sajecza domoj pósłała. To bě wulke wjeselce — ale pschekhwatane.

Hižo nasajtra trjechi mje nowe njeboże. Hacź dotaŕ bě mi cźiste zwědomje a cźesne mjeno najtłódschi: tróschcź a tež lón chzhu mi nětk wsacź. To pak mějesche so takle. Pruha cźerjoda pruskich jěźdnych bě tam nawjedła Sakowu nadpodnjka, kotrychž dyrbjach pschewabźicź. Dróhaŕ, kotryż bě widźał, tak mje Prušojo k pschewadźe nuzuja wuzi to a wschemi mysleschcezelam, hdyž je sakike lěhwa. Dósta dźe za to rjane myto, mje pak wobskorzi jako njeznjerwnego poddana pola sudnika. Tak dyrbjach z njewinowaty a dobry zhyn zwojej wótcźiny njepraudu cźerpjecź. Pschetož to, so běch pruski wyschi był, mje hischcze podhladnischeho cźinješe. Wsche rěcźenje a roczenje pomhaczi njemóžesche, zak zwědom njemějach, dokelž Prušam tola wěrili njebyhu. Duž wotewri so mi, z domisniu wuhaatemu jastwu, hdyž dyrbjach kororownju wopuschcźicź. –

Bě to wyšoka, wuska wěza z murjemi, kotrež běchu na schtyri kohcze tołste. Sa zhły dźeń am telko zwěrka, so mohł so trochu rozhladacź. Jenož hdyž mi z ranja, pschitpodnju a wjeczor kusk pożelenki je symnej wodu podawachu, mózach widźecź, kajke je moje wobydleńcźko. Nicźo dyrbjach mjeń bě do kola wokolo, pode mnu a nade mnu. Sdutowa wosnuda cźiwlowasche mje w nogu a wo dnju. W dnju njeběch mucźny a w nozy njemějach spanja. Nicźo hač wulki pawk, kotryż po murji zwoje pawcźiny wydźeschche, so tu njeběsache. Tola mój dohladnik mějesche so mnu zobužełnosći. Dowoli mi něchtoždkuli, derje wjedźe, so tak wulki słótnik njejsym, za kajchežkuli mje wotzudźichu. Tak poda mi mjeńcźo te a tamne rjane knihi, so bych so trochu sabawjał a z wěcźim zebi cźaš pschecźinił. Runjeż běch hewak jara kruty, njemóžach so druhdy zyslow sdźerźecź. Truhły so mi jaš dźiśesche, so zym jowle wola Schołtźij nana na pówje, so so jowle z njeboczicźkim Wóndrakez Pětrom rosmałowjamoj — ale rano pschecźeni so tale hospodliwa sjiwa sajca do zuroweho jastwa. Schychowach cźasto: O Bożo! kmił so nade mnu a popschoj mi, so by moja njewinowatosć na zwětło pschischła, njedaj mi tudy w horja potonyć jastwje zjiwjenje słónczecź.

Nikomu njemóžach hubjeńśtwo a mku wuskorźicź; njemějach tu ani jeneho zwěrneho pschecźela, kotremuż bych swoju wutrobu wotewrić mohł, kotryż by mi wolił słódkeho tróschcźa na moje rany sał. Najwjetscha srudoba bě mi to, so běchu moju njewinowatosć tak zapołnił, a so ani njewjedźach, schtó a hdy mje z teje wěze wumoji. Tak běch dźach bo zyle lěto, běch hacź na kóśej wonjknył a hischcze so nadźija njepokasa.

Ale tajke njeboże bě napołožeku wscho cźucze wo mni podsbyło. Kaž pruzina, stajnje napinjena, zwoju móz zhubi, tak nan so tež z duchom. Kak hutko njespomnich na njeboh nanowe zlowa: Bóh zwěrneho njewopuschcźi. Wobjebje pobschohowasche mje moje samsne zwědomje, zwědocźo, so njewinowacze cźerpju. A wědźach tež, so nasch Luby sprawny kurwisech, jeli so so wo moju njewinowatosć pschebjwědźi, mje hnydom z putow puschcźi.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyschinje, 15. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Jabłuko daloko wot štoma njepadnje.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer loo pokazowaše dnjowa temperatura 22 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer 0, najnišcha temperatura w nozu 14 stop. cjopłoty. — Hišcze pschezo žo nišina ſ Jendźelskeje psches žrjedźnu do krótkoranišcheje Europy cżehnje a tam žylnische dešcheje pschinoscha. Dźenžnišchi dźeń pornjo wczerawschemu wocżakowanju deschczowaty wostanje. Na sadnjej stronje nišiny žo powětr trochu scżopluje, so žu sašo sferje njewjedra mòhe. Wyschina pola Schpanišceje e bre žo trochu naschim kónczinam sbližiła, tola pola Jendźelskeje žo hišo sašo nowa nišina pokasuje, so žo naišerje hišcze tak kucze njewuwjedri. — Jutsje schwórik błonczło 4,03 hodź. łhadża a žo 8,08 hodź. khowa. Mżazeł łhadża jutsje na ranie 1,28 hodź. a khowa žo wjeczor 6,33 h.

Muhłady na wjedro sa jutšischi schtwórik: Hišcheje njewobstajne, tola trochu cżoplische wjedro.

*

Wudźelenje drjewa w NS-ludowym spomoženstwje.

Město Budyschin je NS-ludowemu spomoženstwa hałosy pschewostajiło, tiž žu pschi puschczenju wjasow swotpadale. Ludźo bjes dźeła, kotrychž je stutk symłkeje pomocy wotthładowal, njech žo pola pschijatkuschneje městneje skupiny NS-ludowego spomoženstwa samołwja w cżaju wot 8 do 12 hodźin dopołdnja a to

sa žrjedźnju, narańschu a połnóznu městnu skupinu w pižarni NS-ludoweho spomoženstwa na Kotolskej h. 32,

sa połodnischu městnu skupinu na Drózy SN cżišło 37, w pižarni NS-ludoweho spomoženstwa,

sa wječornu městnu skupinu na Schliebenskej dróży 12 w pižarni NS-ludoweho spomoženstwa.

Njech žo wožebje cżi ludźo samołwja, tiž móża pschi puschczenju schtomow a wurubanju hałosow pomhacz.

W Budyschinje, 15. 7. 1936.

NS-ludowe spomoženstwo

*

— **Papjerjane khorhojczki ſ olympiskimi kolesami jałałanc. Namjetnik jałkeje krajneje městnosče nemskeho ministerstwa za ludowe powuczenje a propagandu Salzmann wotjewja: Kaž hamt za sportske wabjenje w Barlinje wotjewja, je jałałanc, papjerjane khorhojczki ſ olympiskimi kolesami trjebacz. Tehodła žo wobchodnizy warnuja, žeby tajte khorhojczki wobstaracz, dokelž žo tute ani pschedawacz ani darowacz njeżmědża.**

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi wutornischim cżehnjenju 3. rjadownje 209. sakskeje krajneje lotterije (2. dźeł) padże dobycże wo 40 000 hr. na cżišło 1681; dobycże wo 5000 hr. na cżišło 66 238; dobycże wo 3000 hr. na cżišło 69 084, 79 321; dobycże wo 2000 hr. na cżišła 62 221, 77 557, 110 391; dobycże wo 1000 hr. na cżišła 46 524, 57 445, 136 542, 148 063, 159 145.

— **Awtaj do žo srašyłoj.** Wczera popołdnju wokoło ½3 hodźin na łichijowanischcu, Hornjeżelskej haży, Połnóznje dróhi a Sserbskich hrjebjow wožobowaj awtomobilej bo žo srašyłchtaj a žo žyżnje wobschkodźischtaj. Ludźo so njestranichu.

S **Hornjeje Hórki.** Najeńkei tudomneho knjeżeho dwora žu tele dny njeknadži paduschi ſe šawrjeneje paštwy njedaloko Schprjewje pjeczi cżelatow kradnyli. Najeńk tamu, kotrejž jemu k tomu dopomha, so bychu žo paduschi wuždżdżili, wjetsche myto lubi.

S **Budestez.** Tudomne turnoważe towarstwo sańdżenu njedźelu popołdnju žwój lětuschi lěžny žwjedżeń w „Gambrinusu“ wotmě. Pschi nim žo napischemo turnowasche. S pieczorakeho bêdżenja (dalokoskorjenja, dalokostorjenja, bêha a cżiżnjenja bula) jako dobyczerjo wunđźechu: 55lětny Adolf Domaschka jako pŕeni dobyczeŕ ſ 72 dypkami, 45lětny Maks Rychlař jako pŕeni dobyczeŕ ſ 75 dypkami, 45lětny Maks Pönisch jako pŕeni dobyczeŕ ſ 45 dypkami, 40lětny Albin Boyer jako pŕeni dobyczeŕ ſ 75 dypkami, 30lětny Emil Mjeńka jako druhi dobyczeŕ ſ 61 dypkami. Turnarjo hacż do 30 lět w hornjej rjadowni: Fritz Förster jako pŕeni dobyczeŕ ſ 61 dypkami, Gerhard Schmidt jako druhi dobyczeŕ ſ 53 dypkami. Delni skhodźeńk: Herbert Janasch jako pŕeni dobyczeŕ ſ 41 dypkami, Reinhold Schmidt jako pŕeni dobyczeŕ ſ 41 dypkami, Gerhard Pjetasch jako druhi dobyczeŕ ſ 41 dypkami. Turnarki, 14 hacż 16lětne: Editha Wojnarjez jako pŕenja dobyczeŕka je 47 dypkami, Liska Manakez jako pŕenja dobyczeŕka je 46 dypkami, Elfriede Haschez jako tśeja dobyczeŕka ſ 41 dypkami, Gerda Waschata jako tśeja dobyczeŕka ſ 41 dypkami. Turnarki, 16—18lětne: Ilsa Peschkez jako pŕenja dobyczeŕka ſ 41 dypkami, Charlotta Wielkez jako druha dobyczeŕka ſ 41 dypkami, Marjana Langez jako tśeja dobyczeŕka je 36 dypkami. Turnarki, 18—20lětne: Hilbegart Nowotnez jako pŕenja dobyczeŕka ſ 32 dypkami. Młodostni turnarjo, 14 hacż 16lětni: Gerhard Cżech, jako pŕeni dobyczeŕ ſ 52 dypkami, Helmut Pjetrasch jako druhi dobyczeŕ ſe 44 dypkami, Helmut Gêdan jako tśeśi dobyczeŕ ſ 43 dypkami. Młodostni turnarjo, 16 hacż 18lětni: Kurt Dörnik jako pŕeni dobyczeŕ ſ 52 dypkami, Willy Herrmann jako druhi dobyczeŕ ſe 47 dypkami, Manfred Pjetasch jako tśeśi dobyczeŕ ſ 45 dypkami.

S **Adolfiteje Hóty.** Dźełacżerstwo Capillarneje tocżerje, towarschwa ſ wohmjesowanym rukowanjom we Khrósćje-Adolfiśej Hêcże, kotrejž dże runje pscheb lětom Sakšku Schwizu wopytało, bê sańdżenu njedźelu swój wulêt do Jitawskich hór ſ omnibusom słožiło. Psches Budyschin, Budestezu, Wopaku, Nowy Gersdorf žo do Wulkeho Schunowa dowjesechu. W Hubertuzowej hospodże tam žnêdachu. Po hriebjenju horow dźechu potom k Mnischczim skałam. W „cżołmowej jêsbje“ bê blido k wobjedu krute. Ssebi krażnu wokolinu wobhładawschi žo ſ autobusom k Oybinej dowjesechmy. We hórskej korczmje na naš hižo ſ khojesom cżakachu. Tež Töpferšku horu hischcże wopytachu, prjedy hacż žo na dalšchu jêbu do Jitawy naskajichu. Tam bêchu w Cżešstinskej pinzy bohatu wjeczeŕ sa nich pschihotowali. Sarjadnik Hendrich Kotzam tu na kommerzišteho radźiczela Buchera spominaschc, ſ kotrehož staroscżiwoscżu bê žo rjana jêsba smójnila.

Z **Khróšcże.** Nazymski jećmjeń je tak daloko pod suchim a zwjetša hižo womlóćeny. A nětko su so rožkowe žně hižo započałe a so pŕi trajacym rjanym wjedrje bórzy skónča. Po znatym wašnju našich prjedownikow so rad sobotu zasykuje, dokelž potom rožka lêpje dawa. W nêkottych krajinach so rožkowe žně rano w šesćich z trikróćnym zwonjenjom wozjewja. Dotalne wjedro je nêtčišim žnjam derje tyło a su wo nêkotre dny prjedy hač w normalnych létach. Syćenje wšak so tam poćeżuje, hdêž rožka leži. Tola budże bur tuto množene dźeło rad na so wzać dźiwajo na wunošne žně, kotrež nam lêtsa kiwaja, štož smy hižo na jećmjenju widźeli. Tam a sem nadeńdżeš w rožcy spodźiwnje dołhe klosy z 80 hač 100 rjanymi wulkimi zornjatkami, drubdy samo wjacy. Mjez tym pak kosa klinči a brinči a mašina ridruje a klepoce a wšêdny khlêb nam zwêsćuje. Tež dalše žito njebudże pŕi tajkim wjedrje dołho na so čakać, a tak zmêje bur pomału rucy dźêła. Bohužel pobrachuje tu a tam trêbnych dźêławych mocow. Nadźijomnje wobkhowamy dale dotalne rjane žnjowe wjedro.

Z **Worklec.** Nětko so w našich lêsach mjeŕwi ze pilnymi šćiparjemi. Nan dźe na swoje wšêdne dźêło a mać khwata z dźśćimi do lêsa, kotrež su ji pŕi šćipanju holanskich jahodow witani pomocnicy. Létsa pak je tež rekordny wunošk. Stož smy sej wot płódneho naléća wočakobali, je so dopjelniło. Hižo rano zahe čahaju črjódy zwjetša na kolesach a samo z dalokich kónčin, do „Łuha“ a do namjezneho Pêskowskeho lêsa. Z połnymi karanami a košemi čahnu pilni šćiparjo w pózdnych popołdnišich hodźinach z lêsa, dokelž dyrbi so wot šesćich hodźin sem wopuśćić. Za nim čakaja pjeća hižo kupcy, zo bychu wunošk dnja jim na dalšnjem wotwezali — drje zwjetša

25 pf. za litr. Nêkotryżkuli maly pomocnik přinđże na 8—10 litrow, potajkim cyle rjane dokhody. Tak so snadny wudawk za lêsnu khartu wjele króć zapłaći. Módre huby drje přerađża, zo su nêkotre jahody tež puć do njeje namakale. Što dha wot toho? Wšak su sej to rjenje zasłužile. Hospodarscy a strowotnje je jara zwjeselace, zo tute lêsne płody nam njezmišu, hdyž pilni šćiparjo je wukhowaja za ludowe žiwjenje. Z tym so wjele miljonow hriwnow we našim wótenym kraju k lêpšemu hospodarstwa zdźerži.

S **Wochos.** (Porjedźenka.) W powêśći wo wulkim wohnju we Wochojach w 159. cżišle žo njeluby smuk namaka. Knjes Jurij Ladušch, kotryż je nastawk napisał, pišne, je žo tam mylnje praji: Nasche twarjenja bêchu wschê je zkomu krute ath. Wón pak je pisał: Nasche twarjenja bêchu drje wschê je zmêlemi krute hacż na truch stareje kólnje. A w 160. cżišle je druhi smuk na druhej zjadu. Wón rêka: Na prawej stronje wiju njeje woheń nicżo sapuścżił. Ja pak pisach: Nieje woheń nicżo pschepuschcził. Je žo tola na prawej stronje wiju 11 burskich žiwnoscżow smicżiło, a na lêwej stronje wscho hromadźe 15.

S **Wochos.** Pschi župnym napischemotšélenju je pjecżore muśiło 1218 koleśka šišlało, a to Robert Petzik 221 koleśkow, Jan Hundro 255 koleśkow, Gustav Petrik 236 koleśkow, Willy Asch 250 koleśkow, Gustav Balko 256 koleśkow.

Budyske stawniske powêśće

Wutoru 14. julija 1936.

Narodźili ſu žo: 9. 7. Janej Kurtej Strehli, pjekarskemu mischtrej, žyn. — 11. 7. Kurtej Gerhardej Pilkej, dźełacżerjej, žyn. — Waltarjej Ocże Wojdźiłkej, lokomotiwnikej, dźowka a žyn. — 12. 7. Niemandźelskej dźowka. — 14. 7. Bjedrichej Hermannej Khêjnikej, twarschenu dźełacżerjej, žyn.

Pschipowêdźili ſu žo: 14. 7. Oskar Richard Neck, šamkać a Gertruda Wilhelmina Thiemej, pschedawačka, wobaj w Budyschinje. — Herbert Rudolf Fleischer, pschekupc w Budyschinje a Khata Freundez, pomocnica w Lubiju.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći

Hospodarski rozhlad

Sšrjedu 15. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 čěskosł. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	81.17	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša 14. julija 1936. Tež wczera bursa ſ pschećeżelnym wikowanjom sapocża. S wopredka bêchu kursy trochu njejenake, tola połdźichu žo strucżichu. Akcije tôdźnistwa, kiž bêchu žo pschedwczeraschim trochu stóżcżile, žo wczera sašo połpschichu. Tola też hewak žo pomêrnje pschećeżelny wobras we wikowanju postkeżesche, tiž na bjes dwêla w tym žwoju pschicżinu, so smêje sapiżowanje na nowu poježonku polny wuspêch. Tehorunja žo tu nêmsko-awstrijske dorečenje pschihôdnje wuskutkuje. Kursy na rentowych wikach bêchu trochu njestajne.

Barlinske žitne wulkowiki 14. julija 1936. Wikowanje ſe žitom žo wczera pomału sapocża. Nasymjkeho jećmjenja žo dołcż postkeżesche. Po nowych potajanjach žo jećmjeń k morju łôžo pschedawa hacż do Barlina. Wikowanje ſe starym wowsom je žo w tuchwilu sahacżiło, pschetrjebarjo žu nêtkole hischcże sastarani. Stareje pschenicy a rožki žo pschewjele na wiki njewosły. Mkłuny tutej druźinje žita njepojabaju. Wschenca žo jenoż w małych dźêłbach kupowasche. Kupcy hižo bóle sa rožku nowych žnjow shładuja. Mukowe wikowanje wošta nêtrne.

Wczera płaćejsche w Barlinje zentnaŕ

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	14. 7.	13. 7.
Pšenica	220,0	220,0
rožka	—	—
jećmjeń now.	—	—
jećmjeń, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55
rjana mjeka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,50	11,50
ržane	10,10	10,10
raps 1000 kg	—	—
troch. Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0
lane symjo	—	—
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0

	14. 7.	13. 7.
bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
woka	31,0-32,0	31,0-32,0
môdre łuniny	20,5-21,5	20,5-21,0
žołte łuniny	32,0-33,5	32,0-33,5
zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
raos. wosusk.	—	—
lany wosusk.	17,30	17,30
such. truhank.	—	—
hêrni. kruški	19,30	19,30
syno, 50 kg	3,30-3,50	
rjana stoma	1,70-1,80	
pšenč. „	1,60-1,70	
wowsna „	1,60-1,70	
ječna „	—	

Płaćizna za oščeń za wuplodźerja 8: 208,0 9: 209,0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 163,0 13: 174,0

Płaćizny rêzneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. julija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 51.

Połnomjasne, wukormjene, najwišeše rêzneje hódnosće hač do 6 lêt	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	—
Mjenje picowane wšêch starobow	—

Byki: 115.

Połnomjasne, wurośćene, najwišeše rêzneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Spatne	—

Jałowicy a kruwy: 464.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwišeše rêzneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwišeše rêzneje hódnosće hač do 7 lêt	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	22—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata:

Najlêpše wukormjene (1. družiny)	68—74
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—66
Špatne (3.)	50—58

Wowcy: 4604.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—44
Starše wukormjene (6.)	40—41
Mjenje wukormjene (Mârzschafe) (7.)	36—38

Swinje: 14671.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj, hač do 1¼ lêt stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrowy	53,50

Radio

Schtwórtk 15. julija je žtyschi:

Königsmusterhausen. Nimo šnateho wschêdneho programma: 6,10 tacżele. 11,30 ža bura. 16 konzert. 18,45 sport. 19 tacżele ſ žwjatokej. 20,10 wo mêżaju julliju. 21 Roberta Schumannowy konzert.

Lipsk. Nimo šnateho wschêdneho programma: 6,30 rańschi konzert. 8,20 ža hołpołu. 11,45 ža bura. 16 tacżele. 18 nowa žuślerška hudźba. 20,10 wulki wojeršći konzert.

Hischcże ważne ſ dnjowseho programma: Königsberg: 20,10 rejwaršći wjeczor. Hamburg: 20,10 rózowy žwjedżeń na Helgolandże. Wrótšlaw: 20,10 cżiche kucżišći. Stuttgart: 21 wjeczorny konzert. Mnichow: 20,10 komiška opera „Tżilzaj“. Wiw: 19,30 wojeršći konzert. Warschawa: 21 Nowowojeršteho spêwy. Praha: 20,05 ludowe spêwy.

Wusudźenja

§ Měšto schějcź njedźel jastwa bě hamtiski žuđ w Nowym Salzu 3. junija 1936 J. A. Kliemannowu rodź. Probsteź ſ Hornjeho Kunnwalda wopačneho wobwinowanja dla k 105 hrivnam khłostanja sašudźił. Sašudźena bě powołanje sapokožiła. Klimanoweje muž je najeńk jeneho pola, kiž žeźerjej Dörnikej šlušcha. Po jenej smađže bě wón prawo dostał, pucź wužiwacź, kiž je Rudolfej Lejownoscej wjeđże, so by žiwoje polo mohł wobđźełacź. Klimanowa bě wudawaka, so je Rudolfowa kruch pucźa wotkopała, tak so njemóže wjazy pódla wała hicź ale po polu. Tuto wudawanje bě wopačne, dokeľ dźe bě Rudolfowa w tym cźažu, w kotrymž bě žo to stacź dyrbjało, w Barlinje. Klimanowa dosta dwě njedźeli jastwa. Dokeľ bě to mjenje hacź měžaz, bu jednanje pšcheźiwo Klimanowej dla amnestije ſ 23. haprleje 1936 sastajene.

§ Oskar Hempel ſ Holbina bě wobšłorżeny, so je žiwojeho žyna, kiž hišcheže schulu wopytuje, druhdy hrubje ſ rjemjenjom bił. Jeho běchu k pjecź njedźelam jastwa sašudźili. Wón bě žo pšcheźiwo wuňudnej powołał. Ssud měješe wschak sa dopokasane, so je žiwojeho žyna khětro ſ rjemjenjom bił, so pak bě sadźerżenje žyna tajke, so žebi krute khłostanje sašłužeše. Prjedawše khłostanje bu sdźěłnjene a Hempla wuwinowachu.

§ Hišo žydom krócź pokhłostany 60 lět stary Oswald Richter ſ Delnich Kundracźiz bě dla wopačnych wudawanjow 5. meje 1936 k pjecź měžazam jastwa sašudźeny. Ssud měješe jeho sa mjenje hódneho cźłowjeka a pjeźaka. 6. februara 1935 běchu jeho k žydom měžazam jastwa a k šhubjenju cźelnych prawow na tři lěta sašudźili, dokeľ bě jenej wudowje žentwu lubił a jej wschě nalutowańki wuwešcźeźił a jej też narěcźał, so ma hišcheže 10 000 hr. wot žiwojeho bratra w Lipsku dostacź. Dokeľ bě jeho bratr pšcheźiwo njemu žwědcźił, bě jeho ſ mjerjanjom wopačneje pšchiſahi winował, runjeż je jeho bratr jeho cźasta wulkomyślnje podpjerał. Jednanje pšcheźiwo jeho bratrej běchu sastajili. Njeđźiwajcy teho je jeho potom sašo druhi raz winował a wobšłorżił. Jeho powołanje bu sacźišnjene.

Nowosće z cyłeho swěta

Alkahol žmjercź sawinowa.

Pšchekupiki pšchistajeśź Albin Schaba ſ Falkensteina bu njedźelu se žiwojim motorskim kokom na wšy wujeł. Wokoło połnoca žo wrócźejo hišcheže raz do korcźmy we Schönawje sawađźi. Hakle 3/4 hodźin rano žo wón na dompucź nałtajt. Dołho žydawschi wón ſ wulkej njewěstoscźu jěđźeše a ſ praweje dróhoweje strony do lěweho drohyneho pšcherowa sajeđźe. Pšchi tym ſ kokom pšches hromadu kamjenjow padźe. Ssebi nop rosbiwschi je bórsy po tym wumrěł.

Wichor w Alt winižy sapuscźił.

Michor wurjadneje žołnoscźe je w ſnatych hornjotalskich winižach pola Alt hrózbne sapuscźenja naczinił. Niz jenoż žně na polach, tak daloko kaž hischcźe njejźu domoj khowane, žu žo dospołnje šniczźiłe, też winižy a žyłe lěsy žu žo sapuscźiłe.

Dla strajka ſ hłodom satradaźe.

Franzowski štót šchikitaze towaŕstwo je powěsć dostało, so žu w Bordeauxu na jenej tódźi konje a nětkotre sta wowzow dla strajka pšchistawnych dźěłaczerjow sahinyłe. S tódźe, kotraž bě ſ Marokkowskeje ſ 41 kónt a nětkotre sta wowzow pšchiwjeśka, niemóže žo štót wuwjesć. Pšchistawni dźěłaczerjo běchu pak žo też sapowědźił, štót ſ wodu a pižu sastaracź. Mjele koni a wowzow je tydźeń dołho žo posczíwschi ſ hłodom a łaczkosczu kónz wsało.

Wěš tole hižo?

Kupa Manatonga mójeśe sajimawy rekord postajicź. Manatonga, kotraž njeje mjeśtscha dožli 3 žołne kilometry, brje je najmjeńśe kraleśtwo zyłeho žwěta, pšchetož wo kraleśtwje žo tu tola jedna, po tym hacź je lěta 1934 kupiny kójerjow parlow tutu kupu Franzowskej wotkupiła. Nimo teho njeje Manatonga sa dwě lěcźe mjenje dožli 10 kralow poměła: 3 žo stónzowali, 3 naturkeje žmjercźe wumrěchu, 3 žo tróna wotrjeknychu a 10. je runje na trón pšchischoł.

*

Hacź dotal njeźiwjschany „rekord w deschcźiku“ je měšto Manikpur w sadnej Indiskej dozpěło. Manikpur w krajinje leži, w kotrejž žo na zyłym žwěcźe najwjacy deschcźuje; mjes tym so pak 1934 „jenoż“ 344 deschcźikowych dnjow naliczichu, je lěto 1935 365 deschcźitowych dnjow pschinjeśko, tak so měšto ani jeniczki dźeń bjes deschcźika njeběsche.

*

Had žo žiwoju kožu woh lěto 5 hacź 7 krócź žwlecźe.

*

Jěźba ſ Frankobroda do Lakehursta ſ powětronom „Hindenburg“ 1000 hriwnow płacźi. Ložo, jěźcź a picź je ſ tym žobu sapłacźene.

*

W Ameriźy žo najwjazy nowosczow wunamaka (1935: 72 000 wunamakanjow). Němska je 60 000 wunamakanjemi na druhim městnje stejł.

*

Nürnbergka wołojnikowa industrija sa tydźeń nětkóźe 10 000 000 schtuk šhotowi. S teho 80 prozentow do wukraja dźe.

*

Mnichowski pschirodowědnik Jolly je woblicził, so je rascha semja 6 quadrillionow kilogr. cźežka. (To je 6 ſ 24 nulami).

*

Walska ryba móže dołhosczź 16 hacź 20 metrow dosahacź.

*

Lěta 1928 žo žónike na olympiskich wubědźowanjach w Amsterdamje k prěnjemu rasej wobdźělichu. W Barlinje budźe lětka nětkóźe 400 žónskich sastupjenych.

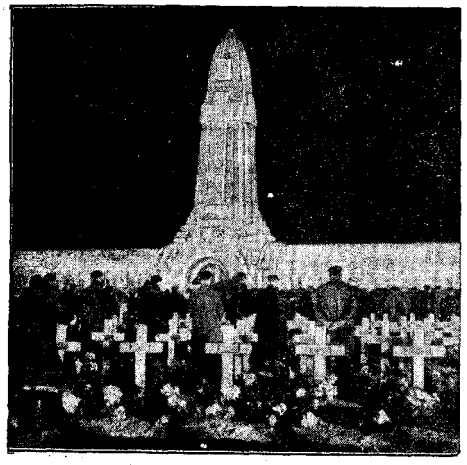

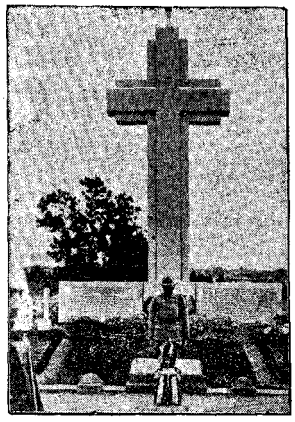

Połnózna žwjatocžnosczź frontiskich wojowarjow pšched Douaumontom.

Na bitwischcźach pšched Verdunom pšched domom kosczół pala Douaumonta žo Verdunšy wojowarjo wschitkich statow, kiž žu žo žo na tutej naihrózbnischej bitwje žwětoweje wójny wobdźělile, k wopominanju rjekow seńdźechu. Němšy Verdunšy wojowarjo žo wožebje wutrobnje witachu. Woni žo w žyłnosczi 500 muži na žwjatocžnosczi wobdźělichu. Mułki wobras nam minutu mjelczenja pschedstaja. Dale sesady widźimy wobkmětlenu dom kosczi w Douaumontu. Na makym wobrasu widźimy cźestny pomnik we Verdunje, pšched kotrymž wojak ſ wěcźnym płomjenjom stejł. — (Scherl-Bilderdienst, M.)

Smješki

Lětaza nota. Pschi orchestralnej prusy, kiž dirigent Maks Rychtaŕ we Wirnje wotmětwaschę, běsche nadobo žyły pósawnowy ton žłyschecź. Rychtaŕ hnydom wotkłepa a praschesche žo pósawnista — tutón bě mjenujcy hrěschnik — cźehodła duje, hdyž tam tola žana nota njestejł. „W mojim hłosu pak tola nota stejł“, wotmołwi hudźnik. Chžyłche dirigentej žwoje łopjeno podacź, ale tu žo něschto njemschčdne sta. Nota, kiž bě runje duł, wotlecźa. Pschestłapjeny prajesche: „Běsche jenoż mucha, ale duł žym ju tola!“ *ep.*

Towaŕstwowski powěstnik.

Khwaczišy. Khwacźanke žerbske towaŕstwo: Ssobustawstwo towaŕstwa njech žo pschihotuje hischcźe w tutym měžazu na wuriadnu towaŕstwowsu shromadźišnu. Dźeń hischcźe wosjewimy. Mamy wažne a wurjadne wobsamknjenja. Pschedsydstwo.

Lichań. „Serničźka“ njespěwa tutón tydźeń a też nih pschichodny tydźeń. Dirigent.

Na Wašej nozy njezaleźi wina

ale najbóle na njepřihódnych stupniach, když maće wobcźežnosće při běženju. Wěmy derje, hdźe Was stupjeń tłóči a poradźimy Wam k lěpšemu Wašich nohow. 1268

Pomoc za Waše nohi!

Lipsia stupnje

Jähne m Budyšinje

Na Suleŕskej hasy 9 ::: Telefon 3705

Wosebity wobkhod za na nohi čefojacych

Diesmal nahmich mein

Zeißglas mit! E. LENZ

Zeißec prismowe sklency

nětko hižo wot 87,— hr.

Połne dalokowidy

za kóždu płacźiz, a we wulkim wubjerku pola firmy

Telefon čo. 2134. w Budyšinje na Hošic hasy 21

wobkhod z optiskimi wěcami a fotografiskimi potrjebami

Kupuju

złote a sšerbone debjeńki, noże a widlički, stare pjenjezy

atd. po najwyš. dnjow. płaćiznach

Oskar Brückner rózk wěrowańsk. pjerśćenj. (Trauring-Ecke) rózk Budysk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6668

Wěrowanske pjerśćenje

prawe złoto, we wšej płaćiznje

Casnik. Kokš, Sukelnska h. 20

Pijće

Sachsec kofej

tón je dobry

wosebje

Winske měšenje

125 g . . . . . -.85

Sachsec Winske měšenje a kajkosć staj „wosebitosć“. Pruhujće też Wy tutón dodry kofej!

dale

wulka buna, . . 125 g -.75

special. móšenje 125 g -.70

bremen. měšenje 125 g -.60

propagandowy kofej

mócnje wonjacy a sylny

125 g . . . . . -.75

domjacy kofej . 125 g -.50

Sachsec

dobry kofej bjez cofeina

200 g 1.20 100 g -.60

3% w rabat. znamkach

Otto Sachse

Prózdniny

a k tomu

rjanu

serbsku knihu

Kup sebi ju we

Serbskej knihaŕni

w Serbskim Domje

Mašinske wolije

wolije za cylindry, buldogi, traktory a Dieselej motory, kaž też wšě techniske wolije a tuk kupujeće tunjo pola

A. Kurjo w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2739

Wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami z techniskimi potrjebami. (1321)

Přiloha k čisłu 163

SERBSKE NOWINY

Srjedu 15. julija 1936

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

W zentralnym dźiwadle so wot wutory hač do sobotu film „Wěčna pschewožerka Marja“ pokazuje. W tutej sajimawej hri Sybilla Schmitzez Marijnu rólu s wulkim rosumjenjom a žiwosću pschedstaja. Marja, kotraž ani starscheju ani domizny nima, do jeneje wjsy pschi wulkej rězy pschindże. Rola pschedstejiczerja so prascha, hač jej njemože žaneho dźěła pschipokazać. Ton wotmolwi, so wo wjsy nje dźěła. Jenizke, kotrejž hischcze njeje wobhadźiło, je městno pschewožowarja ches rěku, kotryž je njedawno wumrěł. Marja hnydom tule słužbu pschijima. Dźěschi czaj ju bjes poroka w nozy a wo dnjo sastawa. Nas jedyn zulsnik jachtny k rězy pschikhwata, Marjo prože, so by jeho psched jěsdnymi schowała, kotrejž jeho pschesćěhowa. Marja je k temu swólniwa. Dokelž je zusy khory a sdrjeny, wona [illegible] thězki sela naschczitwa, kotrejž jemu swari a picź.

Nadobo swón w jejnej thěžzy saschczerći. Wona [illegible]neho pschijěchaczi wuhlada, kotryž so ju prascha, hač njeje czěkazy cžłowjek k njej pschischoł. Wotmołwi jemu, so njeje nikoho widźała. Ssnadź je hischcze wo wjzy. Po žadanju jěsdneho s tutym do wjzy dźe, a dokelž tam pytaneho njenamakataj, s jěsdnym na khowanku. Potom so Marja do swojeje thěžki wróći. Tam czeknjenja nadeńdze, kotryž je s jeje telom mjes [illegible]. Wołny dźakownosće swón jej ruku sa swojask žiwjenja sticži. Praji, so ma wulke pola a hona. Czeknjeńz dě žebi jeju wutrobu dobył a tohodla wona do jeho pokhczenja sbožowna swoli. Nisches rěku wona s nim pisches rěku do noweje domizny wotjědże. — We pódlanskim programmje widźimy znjehakarskich wumělcow s jich wulkotnymi skakami, kotrymž so njemožemy dźiwać.

Palastowe dźiwadło pokazuje schwedski film „Swedenhielms“. Tónle film je hižo w tym sajimawy, so je to prěni posput schwedskich dźiwadźelnikow w synkosilmje. Wschitzy hrajerjo pokazuja tu znamjne dobre wukony, kaž běchmy to hižo w němskich filmach wot nich znjeczeni. Swendenhielmszy ludźo su letstotki dołho czełni a sprawni byli. Inżeněr Rolf Swendenhielm dźěła njesprózniwje na chemiskich wuslědźenjach. Hač dotal bě wscha próza podarmo. Bjes dźiwa, so po něczim wschě stote putki wuletachu. Wysche teho měsesche hischcze tři dźesać sastarać, kotrychž najmłódschi jako leutnant pola wójska służeše. Na tymle najmłódschim by so pschi samym nanowiska hordosć a czełne sacžuće Swedenhielmez žiwóby rostamało. Tola dobra hospoża Bomanowa wschitko wuhladkowa a wujasni. — Też w pódlanskim programmje je mnoho widźenjahódneho.

„Ty by wulki možoł!“ rjekny Michał.

„A ty hischcze wjele wjeschi!“ snapischeźiwi Pětr.

„Směrom hólzaj“, napominasche jeju nan, „wój žnadź zyle sapomnitaj, so žnm też ja wó jimoje!“

Rhein nastawa na němskej wustajeńzy.

Na wustajeńzy wo Němskej w Barlinje budźe so też wóśmom metrom dołhi modell rěki Rheina s jeho horami, hrodami a městami pokazowacz. Tutón modell so někotrě pschiprawja. (Scherl Bilderdienst, M.)

Spodźiwny rańši kraj

Też w 20. lětstotku je sa nowoczasnego Kolumbusa hischcze něschtožkuli wušlědźiczy. Njepodrachuje na bělem městnach na krajnej karcze. So pak wosrjedź britiskeho žiwotowego knježeństwa w lěcze 1936 na kžešaze, nahladnc město storczichu, kotrež běsche knježeństwu hač dotal dospołnje njesnate, w dobje techniki woprawdźe so knihi žadnoscžow žłukcha. Jendźelski knježeństwowy sastojnik, kotryž běsche wschelake należnosće pruhujo njedawno na puczowanju po srjedźnym dźělu Malajiskeje pokupy, so je swojim autom sabkudźiwschi pschezo hłubje do lěsa pschindże. Wosrjedź praležu so nadobo wulke město pokasa. Sastojnik njewědźeschе hač prawje widźi — město, w kotrymž pišane žiwjenje knježeschе, njeběschе na žanej karcze wo znamjenjene! Wón dale jědźeschе a dyrbjeschе k swojemu najwětschemu spodźiwanju sbonicź, so tuto město, w kotrymž wjazy dyźi 10 000 Chinesow bydli, hižo pschez dźesać lět wobsteji, tola so wyschnosće najmjenše wo tym njewědźachu. Lěta 1926 bě wjazy tyšaz Chinesow sow wupuczkuio s burskeho sastawdźelskeja na najkrótschi czas krějezace město wutworiło, w kotrymž so niz jenoż s rostlinarstwom, ale też s hórnistwom a se schotowjenjom kliżowiny (Kautschuk) sabkrachu. Wobydlerjo khěžisе k wobkedźenitwu pschinidźechu W tutym měsce njeje ani měschczanoiny, ani policije abo hewaschich sariadnitkich sastojnikow. Tu njeje žaneje pórty ani druhich sariadnistwow zriitajzje. Też dawkowy sastojnik je tu njesnata wobsoda. Tutym paradisowym wobsteinosćam budźe se sabkudźenjom dohladowarskeho sastojnika, kotryž je žnowje nasponjenja hnydom knježeństwu wossewik, někto bjes dwěło kónz sčzini. j.

Skhadźowanka 10 000 liliputanow

So žu so runje w Budapeszu rosšudźili, bój pschecžiwo potlačowanju a swujitkowanju woł wobsuda trochu sanjechanych cžłowjeczkow wjesci, ma žnoju pschicžinu. Wuheńska je kraj malkuschow. Na 25 000 wobydlerjow tu jedyn liliputan pschindże. Tak je też srosumliwe, so žebi wuheńke hłowne město wupytachu, jako so wo praschenje jednasche, kotre městno ma so so kedźbnosćą sbudźaju žwětowu skhadźowanku liliputanow wuswolicź, kotraž ma ważne pschemėnjenja sa splah malkuschow pschinjesć.

Tak so bórsy 10 000 sastupjerjow tuteho splaha mužojo a žony, se wschich krajow swěta, seńdze, so buchu sobuwótřej swój program wosjewili. Snajmjenscha pjeć krócź telko sajimowanych hosći budźe w Budapeszu nad Dunajom pschebywacz, so bychu jónu žiwotcheli, kajke su starosće a cžeje, s kotrymiž ma so tutón ludźi malkuschow bědźicź.

Na cžichej nabocžnej dróży Budapeszitskeho pschedměsta knjesa J. Gonta setekamy. Wón je ledy 75 zentimetrow wulki. Możemy jeho potajkim s dobrym prawom jako „najmjeńscheho presidenta swěta“ wosnamjenicź.

„Widźicze, naš malkuschow hač dotal jeniczky jako něchto sajimaweho na hermantkach, w zyrkusu a we varrieteju wcžipnemu ludej pokasowachu“, nam wón rjekne. „Se wschej mozu syntusa, nasche sprawne žadanja wotpokasacz a wěrja, so my mali, njenahladni cžłowjeczkojo mjenje pjenjes trjebamy.“

Dalai Lamu namakali

Miliony so psched dwělětnym dźěćom kłonja.

Po dwělětnym pytanju je rada w Lhasu někotre noweho Dalai Lamu (Tibetskeho wyschscheho duchowneho) na tron posdźěhnyła. Dwělětny buriki žnn Srongdetsan je nowy „žiwy Bóh“ Tibetskeje.

Dwě lěcze dołho su „jedmjo mudri Tibetskeje“ město wot města, wot jeneho hórskeho žydlischcza k druhemu dróhujo a žwoje modleńske mlynczki wjerzo njebjesa wo pomoz prožyli; su do 300 domow, po zwlym kraju rospjerschenych, sastupili, so bychu Dalai Lamu, žiweho Boha, w kotrehoż cžełe Buddha žam bydli, namakali. Někto ludźo na wjach pschi dróży stejo s cžeścžownosću žwoju hłowu kłonja, dokelž je w Lhasa nowy tibetski kral na tron pschischoł, so by bójske cžeścžowanje wužiwał. Schěścz kandidatow su mudri hobu pschiwjedli, s kotrychž ma wulkorada w bajkojtym palazu, kotryž so hordże nad Lhasom posdźěhuje, wěrneho Boha wupytacź. Dźěcžatko hischcze, kotreż je žwojimaj mólicžomaj ruckžomaj sa žwjatymi znamjenjemi, słotym modleńskim mlynczkom, słotym rózowjom a s juwelemi pożadźenym swonczkom, hraba. Srongdetsana, dwělětneho žynka khudeje burskeje žwójby s wyšcožiny, su wupytali, zyła móz kraja w jeho ruckžomaj leži, a milijony pched jeho słotym trónom klecža.

Dwě lěcze njeměra, kotrejž dyrbjeschе Tibetska pschetracź, pschedy hačz so poradźi, „žiwu inkarnaziju Buddhy“ namakacź. Jako 1934 posledni Dalai Lama wumrě, je w nim bydlaza njeźmjertna bójska duscha — tak tamnisca wěra wucza — w žamžnym wokomiku do cžela runje porodźeneho dźěsca sajeła. Ale žaschе žo, jako by Bóh s Tibetskej hněwny byl, pschetož wón žanehо znamjenja a žaneho wušłowa njepóžła, hdże mohli tamne bójske dźěco namakacź. Mědża drje, so je njeźmylnych znamjenjow, na kotrychž je nowy Dalai Lama pósnacź. Koża jeho łeweje nohi dyrbi na tygra podobna blakata bycź, brjewzy so w njewschédnje wyšokim kole wjelbujetej a na prawym podramjenju wožetity myschk jažnje wustupuje. Nimo teho posledni Dalai Lama w žwojej posledniej wolt dom wopiša, w kotrymž so jeho najšlednik narodźi. Ale wyhoła rada tute wopisanje njemožesche wucžitacź a žwjaty jěsor w Lhasa, na kotrehoż hładźinje mója tehorunja narodnu městnosć bójskeho dźěsca wuhladacź, tón krócź žaneje wotmołwy njeda.

Tak žydom starzow s wyšokeje rady wuswolichu, kotiž dyrbjachu traj pschepucžujo Dalai Lamu namakacź. Jako posledni Dalai Lama wumrě, njeje mjenje dyšli 300 žwólbow s wschitkich dźělow Tibetskeje porod dźěsca wojewiłko, kotreż su žo runje na žmjerinym dnju bójskeho knježiczela narodźile. Dokelž mehwat žanych spuschczomnych pokasmow njeběsche, ničžo druhe njeswosta, hač wschitke 300 dźěcži w jich ródnych wjach wopytacź, so bychu prawje wuběracź mohli, a tamne schěścz, kotreż postajenjam najbliže pschindźechu, do Lhasa pschiwjedli. Ssedmjoch starzow do jich sapurzowanja do krolowskeho palaza dowjedźechu, hdżež žmědźichu žebi tuczi w pokładnischczu, kotreż njeskónczne bohatstwa na słotu, žlébru a drohotnych kamjenjach khowa, žwoje łapży napjelnicź. To njeje žane sarunanje sa jich samolwite sastojnistwo, ale dyrbi jenoż rukowanje sa objektivnu a kóždemu posłuchnu njepschistupnu wusłowólbu bycź. Jenoż w nozy žmědźichu „mudri s Tibetskeje“ puczowacź, wodnjo — tak žwjaty nałožk chže — dyrbja so skhowani dźerżecź, so njebychu žanym žwonkownym wlinam wustajeni byli. Tohodla je pruhowanje 300 pschisamolwjenych dźěcžatkow połnej dwě lěcze trało. Kóżde jenotliwe dźěcžo dyrbjeschе žo dokładnje pschepytacź, hač tamne bójske znamjenja wobkedźesche, nimo teho žo hodźina poroda se žmjerinej hodźinu poślednjeho Dalai Lamy pschiruna.

Najwjetschi njeměr we wjach knježeschе, w kotrychž bě so dźěco narodźiło, kotreż wumėnjenjam wotpowědowaschе. A najsterje drje tak budźe, so žo cžeścželakomni starschi wo pobrachoważe bójske znamjenja na wumělskim puczu postarachu. Cžiłche a dostojnje mudri pruhowachu, pschedy hač mógachu psched nětorymi njebželemi w žwjatocžnym cžahu schěścz dźěcžatkow na wupschichenych nošcžadłach do Lhasy donjesć. Potom schěścz dwělětnych hólcžkow na słotych trónach w pyschnej sali palasta žedźeschе, so bychu poślednje pruhi pschetrali, kotreż wuhoła rada pschemjedźe. Kaž bohojo s mróčelu worucha wobdaczi tuczi mózni měschniży wołachu. Tola jeż tón krócź njemógachu žo dojednacź. Tuczi schescžo kandidatojo běchu zyle jenaizy, kaž dołho też jich sadżerżenje wobkedźbowachu a tak hušto hačz też pschihladowachu, kotre žwjate žudobje žebi wuswolichu, hdyž jim tajke pschedpołożichu. Wschitzy schescžo sa s juwelemi wudebjenym swónckžom pschimachu a hóžde s dźěcži mjesche žamžnu licžbu sastupnikow. Tak dyrbjeschе wojsud rosdźělicź. Do słoteho bónczža łožy smjetachu a kóżdy hólcž dyrbjeschе jedyn łóž wuczahnyncź. A potom wědźachu, kotry s nich je woprawdźita inkarnazija Boha. Srongdetsan, burshi žynk s wyšocžiny, bě prawy łóž wuczahnył. Psched tutym wušłowom wożuda so někto zyły tibetanski žwět kłoni.

Schěścz macžerjow w pódlanskej sali tschepotajo na wušud cžakasche. Pjeć s nich dyrbjeschе še žwojimi dźěcžimi srudna dompucz nastupicź, Srongdetsanej macž žmědźeschе hischcze wostacź, so by žo še žwojim žynom rozsłonowała. Swsjatocžnje noweho Dalai Lamu s wodu z rěki Indusa pożwjeczja a na trón žadża. Mygoży měschniży, žwoju hłowu kłonjo, psched njeho kupiwschi jemu dary pschinjeżu. Potom macž sawolaja. Mona žwojeho žynna poślednі ras wobjima; it je sakasane, jeho sašo wohladacź, mjes tym so Srongdetsan ženje njeshoni, schtó je jeho macž była. Sa to ju je sawsasanymaj wocžomaj do pokładnje dowjedu, hdżež žmě žebi telko kota a drohotnych kamjenjow žobu wsacź, kelkoż móże wunjesci — jako sarunanje, so je krajej Boha porodźiła. A Tibetska žwojemu bójskemu dźěsczu holduje, nowemu Dalai Lamje. nt.

„Kajke žu nětko Wasche sameŕy, knjes Gonto? Kotre dypki sa najwažnische we Waschim programmje wobhladujerže?“ — „Najprjedy jónu sa to wojuju, so njeńmeďža žo žane mandželstwa mjes malkuschami a normalnje sroscženymi cłowjekami w pschichodže wjazy dowolicź. Mam sa nuzne, so žo malkuschojo mjes žobu woženja, a widžu w tym možnosć k wocžehnjenju woprawdže khmaneje raźy malkuschow. Dalschi ważny dypk je, so tunische placźirny na želesninźy, w kinach atd. dostanjenuy, pschetož cźinja dže ło tež dźěcžom niske placźirny, a schto my stónčnje druhe žmy hacź mali cźłowiekojo, ſ kotrymiž wožud njeje najlepje wobkhadźał?

„Dale namjetuju, so bychu žo w pschichodže sa naš wožebite twarjenja twarike, kotrychž ſtiwy njeńmeďža bycź wyſche dyžli 2,40 metra. W hobrischich normalnych měſchčanſkich bydlenjach žo malkuſch ſhubi a cźuje žo wopuſchczeny. Hdy ſtónčnje pschińdže cźaſ, kotryž lepje na nasche žadanja dźiwa?“ j.

Wěš tole hižo?

W Romje je ſamomordarſtwo jeneho profeſſora wulku kedžbnoſcź ſhudźiło. Wón, kotryž běſche jedyn ſ najſnaćiſchich ſtudźerjow Italſkeje, bě njedawno knihu wo rospkodźenju wětrnych druzin žabow napiſał. Hakle po wudaću dźěła žo wukopa, ſo žo w knihy ſ cźiſchczeršcimi ſmykami jenož tak mjerwjeſche, tak ſo nješchtožkuli zyle hinaſchi ſmyſł dosta. We wědomoſtnych kruhach niha tohodla wjele žměchow ſhudźi. Tole profeſſor njemóžeſche pſchewinyć a žebi tohodla kulku do hłowy tſeli.

*

Pſchi wubědžowanju wo mnto ſa ſtenotypiſtki, kotrež žo njedawno w Milanu wotmě, mějeſche Romjanka Eleonora Giradengo njeſtyſchany wuſpěch. Wona niž jenož najwjetſchu ſpěſchnoſcź na piſańſkej maſchinje dožo, ſchtož by žamo na žebi hižo doſahało, ju ſ přenim mnkom wuſnamjenicź, ale wona žo nimo teho pſchi diktacźe, kotryž pſches pſchetorhnjenja pjecź hodźin trajeſche, ani raz njepſchepiſa. Knjeźna Giradengo w Romje jako ſekretarka dźěła a měžacźnje 3200 lirow ſaſłuži.

*

W měrzu 1926 bě krawa Weare Johnſon w Ulſteru cźeſko na ſchiju ſkorik. Lěkarjo jemu tehdy prajachu, ſo je wuſtrowjenje jenož potom móžne, hdyž Johnſon w blížſchim cźaſu žaneho ſtowcźka wjazy njerěcźi. Krawa žeła radu lěkarjow k wutrobje wſa a wjazy njerěcźeſche. Kóžde lěto wón trójzy lěkarja wopyta; pſchezo ſaſzy ko jemu rjekny, ſo dyrbi dale mjelcźecź. Mjes tym je žo Johnſon ſ druhimi jenož pišomnje ſrěcźak. Nětkole ſo jemu dźěli, ſo je ſchija dospołnje wuhojena a ſo žmě ſaſo rěcźecź.

*

Hacź dotal bě źónſkemu wobydleſtwu kupy Mataki ſchpihel něchto njeſnateho. Kupa, kotraž wot wulkeho wobkhada łódźow ſdalena leži. bě dozhła porědko wopyt běłych wohladaka; amerikanſka łódź, kotraž naſtymu 1935 pola Mataki pſchiſtaji, měješche też ſchpihele žobu. Łódź je žo nětkole ſaſo wrócźiła; jeje kapitan powě, ſo žu žony mjenowaneje kupy nadpadnje na rjanoſcźi nabyte. a ſo wo daſſche ſchpihele proſcha.

*

Schpaniſka je w Europie kraj, w kotrymž je najwjazy ſtónčnka. Tam ſtónčko w pſcheréšku wob lěto 3000 hodźin ſwěcźi, mjes tym ſo ma Jendželſka w pſcheréšku jenož 1 400 ſtónčnych hodźin.

Nowosće z cyłeho swěta

Měſchčanoſta ſmjertnje ſnjeſbožik.

Měſchčanoſta ſ Elſy pola Koburga Erwin Höhn je domoj jěžo ſ jeneje ſhromadźiny měſchčanoſtow we Koburgu ſmjertnje ſnjeſbožik. Sſrjedu 30 lět ſtejaży muž, nan ſchtirjoch dźěcźi, po nawižowacej dróſy ſwoje jěſdne kolo horje cźiſchczeſche. Do njeho wot ſady pſchihadžazo awto ſajeđže a jeho tak cźežko ſrani, ſo morwy ležo wosta.

Saarbrüdenſkeju bankowcu rubježnikow w Barlinje ſajeli.

Rubježny nadpad na banku Saarſkeho druſtwa we Saarbrückenje žu nětko roſſaſnili, wobeju winikow ſajeli a do ſaſtwa ſadźili. Mjes tym ſo mózachu 24lětneho Ludwiga Repperta hnudom po nadpadže ſajeći, žu jeho ſobuwinika 25lětneho Hanſa Publa nětko w Barlinje, hdjež bě cźeknył, wuſlědźili. Kaž je ſnate, běſchtaj dwaj muzej ſ awtom, kotrež běſchtaj prjedy kradnyłoj, pſched banku pſchijěłoj. Běſchtaj bankownikow ſ piſtolomaj ſatraſchiłoj a 1600 hr. hotowych pjenjes rubiłoj. Publ mózeſche najprjódzy cźeknycź. Se kradnjenym awtom, w kotrymž žo rubjene pjenjezy khowachu, wón pſches Mannheim do Stuttaarta jědźeſche. Tam dwě měłnje w lětadle, kotrež po jědnym planie do Barlina lěta, ſkaſa. Mjes tym bě wón mjenujzy jenu pſchecźelniżu namakał, kotraž nětko jeho pſchewodźeſche. Do Barlina pſchileczawſchi, žo wón hórſy wot holaż dźěli a we wſchelakich hotelach Barlinſkeho wjecźornego měſta byłeſche. Mjes tym bě ſe Saarbrückenſki lojazy liſt do Barlina dóſchoł. S jeho pomozu polizija rubježnika w jenej kofejowni ſpóſna a ſaſtapi. Pola njeho hiſchcźe 900 hriwnow a 14 dollarow rubjennych pjenjes namakachu. W jeho hotelowej ſtwi pódla teho hiſchcźe ſ kulkami natyknanu piſtolu a wjele municije namakachu. Puhla, kotryž je hižo dla kradnjenja awtow ſ ſaſtwom prjedy potkhoſtann. do Saarbrückena k pſchełyſchenju a wotžudźenju pośćełu.

Pjecź cźłowjekow žo ſpalikło.

Wulki woheń w półſtim měſcźe. W jenym pſchedměſcźe Pinka je wulki woheń 13 domow a wjazore hoſpodarſke twarjenja ſnicził. 5 wožobow je w płomjenjach ſmjercź pocźerpiło.

Juſe włoſy jako pſchicźina dźělenja mandželſtwa.

Sajimawy prozeſ dla dźělenja mandželſtwa je žo tele dny w Londonie roſſudźił. Pſchekupa Baker, kotrež bě žo pſched dwěmaj lětomaj woženił, žo hakle nětko dohlada, ſo jeho žona njemjeźeſche žołte włoſy, ale ſo wuſchiknie ſhotowjenu peruku na zyle nahłej hłowje noſże. Ssud k měnjenju dóńdże, ſo je žo žona pſcheczíwo žwojim winowatoſcźam pſcheſchła, hdyž je žwojemu mužej ſamjelcźała, ſo nima žanych włoſow na hłowje. Tehodła žo mandželſtwo dla ſcenieje winy dźěli.

Hižo 1785 ſmjertnych woporow horzoty w połnóznej Amerizy.

Horza zełma wutrawa. — Kataſtrofa ſuchoty žo na dwanacźe ſtatow wupſcheſtrěła.

Nadźija, ſo žo ſ deſchcźemi poſlednich dnjow wjedro trajnje pſcheměni, je žo jako jeſawa wupokaſała. Kataſtrofa horzoty wjele bóle ſ kóždej hodźinu trajnje wjetſchich roſměrow nabywa. Liczba ſmjertnych woporow hižo 1785 wuczińa. Wona w pſcheréšku 50 wožobow ſa hodźinu žada. W cźełownjach w Chtkagu, Minnapolifu a Detroitu žu cźeła njeſnatych ludźi w dołhich rjadach wuſtajene. W Detroitu je pónđzelu ſa 14 hodźin kóžde dźeſacź minutow jena wožoba na žapaw wumrěła.

Krajiny ſuchoty žo nětkole pſches dwanacźe ſtatow połnózneje unije wupſcheſcźeraja. Deſchcźe poſlednich dnjow žu po ſdacźu ſa wuhorjenu ſemju pſchepodźe pſchiſchcźe. W pełnóznej a połodnjchej Dakotaſkej farmarjo ſ hrozu widźa, ſo jenož kaktus je ſemje ſchadźa, kotryž je jako jenicźka roſtlina ſuchotu pſchětrał.

Nětkoſi wyſoży knježeŕſtwowi ſaſtojnizy, mjes nimi nawjednik ſnowa ſaſwdłazeje wuſchnoſcźe Tugwell, je wutoru wjecźor ſ lětadłom ſ Waſhingtona do krajinow ſuchoty wotlecźał. Cźini pſchihotny, ſo by dźěł wobydleńſtwa ſe „ſchłě procha“, kaž krajinam, ſ prochownymi wětrami podeńdźenymi, rěkaju, do druhich ſtron pſcheſydlił. Kaž je žiniſchecź, je žebi preſident Rooſevelt w blížſchim kongreſowym poſpedźenju wobſchěrny programm ſa ſaſodobnjcźe krajinow. do njepłodnoſcźe pſcheiſtworjenych, pſchihotował, kotryž žo na wjele lět wupſcheſtrě.

Semjerżenje w połnóznej Chileſkej.

Semjerżenje, kotreż žo ſ nawalnej žołmu pſchewodźeſche, je w ſcěrokoſcźi 600 kilometrow połnóznochileſſkeho pſchibrjózny kraj podeſchoł. Sſrjedźiſchcźo ſemjerżenja w pſchiſtawnym měſcźe Taltal leżeſche.

Se Santiago de Chile žo pſiſche: Taltal je žo ſ cźeſkim ſemjerżenjom roſtſchaſł. Położa města je žo ſypka. Mjes nětkotrymi ſtami khěžow, kotreż ſu žo ſe ſylnym podźemſkim ſtorkom ſypke abo žo wobſchkodźile, je też wjele hamtſkich twarjenjow, tak radniża, hłowny póſtſki hamt, měſchčanſka thorownja. Dokeĺž je pucź mjes Taltalom a bliže leżazym městom Autofagaſtu ſapuſcźeny, njeje možno było, licźbu ludźi ſhoniczi, kotrež ſu je ſemjerżenjom žiwjenje ſhubili. Boja žo, ſo je tale licźba jara wulka. S Autofagaſtu kaſtupjerjo wobſchnoſcźow ſ lětadłom do Taltala lecźa, ſo bychu wukhowanſke dźěła ſarjadowali. W ſapuſcźenym měſcźe cźeko wobronjeni žandarmojo měr a porjad ſathowaju. Wulku ſchkodu je ſemjerżenje, kotreż 3 minuty trajeſche, też w měſcźe Kopaiku naczińiło.

Knjeni Scholtz-Klink w Londonje.

W Londonje žo w tu hłwilu mjeſynarodna konferenca ſa ſozialne dźěło wotmětwa, na kotrejž žo knjeni Scholtz-Klink (w běłej cźapzy) a hłowny hamtaŕ Hilgenfeldt wobźelitaj. (Preſſe-Bild-Zentrale-M.)

Wuſpěſchni wojowarjo pola němſkich wubědžowanjow wo miſchtrſtwa w lohkej athletizy w Barlinje.

Horjeka na lěwizy: Wobras wo ſtónčenju 100metrowſkeho běha, w kotrymž Hornberger (druhi wot lěweje ſtrony) ſ 10,7 ſekundami doby; pódla Lipſczan Wöllner, kiž pſchi tſojoſkoku prěni króć 15 metrow pſchekoczi a ſ 15,06 metrami nowy ſwětowy rekord poſtaji; dale podoffizěr Heyn (lětaſka bróń), němſki miſchtr w 3000-metrowſkim běhu pſches ſadźěwki. Na lěwej ſtronje deleka: tſjo prěni 800-metrowſkeho běha, ſrjedźa dobycźeŕ Harbig-Drjezdźenſki, na prawej ſtronje Deſſecker-Stuttgartſki (druhi) a daloko cźiſny. Zyle na prawizy deleka nowa němſka miſchtrka we wyſokim ſloku, Ratjenez ſ Bremena, ſ 1,58 metrom. — Schirner-M.(4), Scherl-M.(1), Pr-B.-Zentr.-M.(1)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-sadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóždé čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 164 — Budyšin — Štwórtk 16. julija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

430 němskich olympiskich wubčdźowarjow

Sobotu popołdnju je so němski olympijski wubjerk w „domje němskeho sporta" na němskim sportiskim polu słyšbjował. Němski sportiski wjednik ſ Tschammer a Osten nadrobnje wo němskich pśihibotach na olympiske hry rozprawješe a němske olympiske muźstwo ſa lokku athletiku, bokſowanje, teſakowanje a hockey wojſewi. Sa ſobotnych 14 druźinow ſporta, ſa kotrejž so pśihipowědźeńſki cłaſ pośdźiſcho ſłoźeši, so mjena hiſchcze ſeſtajeja. 430 aktiwnych, mjes nimi 47 ſónſkich, budźe němſke barby pśichi hrach ſaſtupowaś.

We ſwojej rěcźi je němſki ſportiſki wjednik olympiſke hry jako najwjetſchi ſwětowy podawk a jako najwjetſchi nadawk wopomnjenik, kiž je ſo hdy němſkemu ſportej ſtajił. Sławne měnjenje w ſwěźe a w tśódym kraju jenotliwje pohódnoſcza jenož cźiſte dokonjenja pśichi olympiſkich hrach. Schtóž dobudźe, je ludſkich ſukowych ſpjłow, kotrehož mozy njedožahachu-abo ſchtóž mějeſche mjenje ſbožа, ſteji w ſcźinje. Schtož ſa jenotliwca płaćeli, to płaćeli też ſa ceły narod.

Němſki ſportiſki wjednik ſmědźeſche ſwěſcźicź, ſo ſu ſo němſke pśichihoty tak derje pśichewjedle, ſo Němſka wuſtojne muźſtwo do olympiſkich hrow póſcźele. Pśichi tym ſo nejeſmě ſapomnicź, ſo ſu ſo muźojo a ſony, kiž tu wuſtupiła, we wójnſkich a powójnſkich lětach narodźili a ſu cźaſny cźeſnego a duſchowneho huźenſtwa pśichětrali. Tehodła dyrbja noſchi wubědźowarjo wjele wjazy ſe ſobje dacź, hač ſbožowni wubědźowarjo druhich ludow.

Potom pak němſki ſportiſki wjednik woſebje na ſaſłużby pokaſa, kiž ma nazionalſozialiſmus wo olympiſku myſl w Němſkej. Dopominaſche na cźaſy marſſiſma, hdźež nihdy njebudźiſche móžno było, ſo tak wulkotnje na olympiſke hry w ſportiſkim a materialnym naſtupanju pśichipraſchowacź, kaž je to pod wjednikom a němſkim kanzlerom móžno było. Dopominaſche na ſahorjenoſcź němſkeho ludu ſa olympiſke wubědźowanje **a wosnamjenjeſche nazionalſozialiſmus jako najwjetſcheho organiſatora a najmóźniſcheho ſpěchowarja 11 olympiſkich hrow.**

Wyšk Lindbergh pśiźdźe do Barlina

Na pśeproſchenje němſkeho miniſtra ſa lětaſtwo generalneho wyſchka Göringa amerikanſki oſeanſki lětaŕ wyſchk Lindbergh němſku lětaſku bróń a lětaſtwo na někotre dny wopyta.

Wyſchk Lindbergh cźo 22. julija ſe ſwojim priwatnym lětadłom na Staakenſke lětaniſchćo pola Barlina pśiſtejeźo. W cźaſu wot 23. hač do 29. julija ſu ſo ſlědowane wobkładanja woimyſlike: Barlinſke Tempelhofſke zentraine lětaniſchćo. Döberitzſka lětaſka ſkupina Richthofenſka je konfekſeje ekſadry, němſka ſpytarnja ſa lětaſtwo w Adlershofje, Hembelſke a Junkerſke dźěłarnje kaž też pśihipraewy ſa ſportſke lětaſtwo we wokolinje Barlina. Wšo ſteji **na programmje wyſchka** Lindbergha też **wopyt w olympiſkej wjeſy a na** němſkim ſportiſkim polu.

Wupósłanc z Papen w Barlinje

Kaž ſo ſ Wina powě, je ſo němſki wupóſłanc ſ Papen wutoru wječor do Barlina podał, ſo by ſo tam wo jenotliwych praſcheniach roſrěčowak, kiž ſ dorěčenjom mjes Němſkej a Awſtriſkej ſwiſuja. Potom ſo ſ Papen na pśeproſchenje wjednika a němſkeho kanzlera w jeho pśiſchewodźe pśichi ſwjedźeńſkich hrach we Bayreuthu wobdźěli.

Dojednanje mjez Gdańskom a Pólskej

Wot naležźa tuteho lěta je ſo mjes Gdańſkim a pólſkim knježeſtwom jednało, ſo by ſo w ſmyſłe wole k dorozumjenju na woběmaj ſtronomaj wo poměrach mjes pólſkim żeleźniſkim ſarjadniſtwom a jeho perſonalom w Gdańſkim k ſpokojenju dojednało. Tute jednanja ſu nětko k dorěčenju dowjedle, kiž je 11. julija we Warſchawje ſo podpiſałe.

Awstriska so přećiwo tukanju wobroća

Nawjednik awſtriſkeho nowinaŕſtwa ſwjaſtowy komiſar Adam je w awſtriſkim radiu pſchehlad wo ſtejiſchcźu wukraja k němſko-awſtriſkemu dorěčenju podał a je w tutym někotre ſłowa njedowěrliwym ducham poręczał, kiž chcźeja w normaliſowanju poměrow mjes Němſkej a Awſtriſkej krocźeł k wutworjenju europſkich blokow wuhladacź. Wón měrny ſharakter tuteho dorěčenja wuſtrowaſche a wobwrócźi ſo pſcheczíwo myſli, ſo je ſamoſtatnoſcź Awſtrifleje nětko cźim bóle wohrożena.

Też w Prazy so němsko-awstriske dorěčenje wita

W Prażiſkich nowinach „Prager Preſſe" je ſo naſtawk wo dorěčenju mjes Němſkej a Awſtriſkej wojſewił. Spiſhacźel piſche, ſo ſo cźeſkoſłowakſka ſwonkowna politika njeje ženje nad njepſcheſjenoſcźu wjeſelika a njeje niczo cźiniła, ſchtož by ju mohło powjeſtſchicź. Wona je ſebi pſchezo teho wědoma była, ſo dyrbi ſ někajkemi wuſumanju dóńcź. Potom ſo w naſtawku naſpomnjenja, ſo nětcźiſche dorěčenje nimo někotrych njewitanoſcźow też wěſte łóſchiny ſa Cźeſkoſłowakſku pſchinjeſe. Skónčnje ſo praji, ſo Cźeſkoſłowakſka dorěčenje wězownje, mérnje a poſitiwnje wobhładuje.

Cźeſkoſłowakſka poſcźonka ſa Rumunſku.

W rumunſkich nowinach je ſo wcźera wojſewiło, ſo je ſo w Prahu ſrěcźenje wo poſcźonju mjes Rumunſkej a Cźeſkoſłowakſkej podpiſało. Rumunſka wot Cźeſkoſłowakſkeje kredit dóſtanje, kiž 290 miliionow cźeſkich kronow wuczinja. Rumunſke knježeſtwo chce tutón kredit wužicź ſkóźła, ſo by ſwoje ſkałanki pola cźeſkoſłowakſkeje brónjerſkeje induſtrije ſapłacźiło a ſkóźła, ſo by wudawki ſa nawarjenje ſtrategiſkeje żeleźnicy ſapłacźiło, kotraž po najkrótſchim puczu Rumunſku ſ Cźeſkoſłowakſkej ſwjaſa.

Lehnich bu president mjeſynarodneje filmoweje komory.

S jenohłóſnym wobſamknjenjom exekutiwneho komiteja mjeſynarodneje filmoweje komory je ſo president němſkeje filmoweje komory, ſtatny miniſter na wuſłužbje profeſor dr. Oswald Lehnich, ſa presidenta mjeſynarodneje filmoweje komory wuſwolił.

Dr. Goebbels wotewri wuſtajeńcu wo „Němſkej".

Wuſtajeńca „Němſka" ſo pſchichodnu ſobotu 18. julija dopołdnja w 11 hodźinach w Barlinje wotewri. Němſki miniſter dr. Goebbels k wotewrjenju poręczi a wuſtajeńcu ſławnoſcźi pſchepoda.

Žiwe ſapiſowanje na 4½prozentowſke pokładowe pſchipokaſanki.

Sa němſkoſtatne pokładowe pſchipokaſanki bęſche powſchitkownje żiwy ſajim. Tohodła je wunoſchk ſapiſowanja jara ſwjeſelaźy. Pſjenjeſ, kiž je konſorzij němſkoſtatneje pożcźonki k ſapiſowanju poſtajił, bęſche někotre miliony wjetſchi hač bęſche ſo poſtajiło.

Belgiska wojefsku službu podléša

Belgiſki miniſterſki preſident van Zeeland je wutoru wojſewił, ſo ſo dźeł belgiſkeho wójſka dla khutneho mjeſynarodneho położenja dźeſa normalneho ſłužbneho cźaſa pod brónjemi ſtawa. S tutej naprawu chce ſo Belgiſka pſcheczíwo wſchitkim móžnoſcźam ſchkitacź.

Se 40 000 muži, kiž je ſo w lěcźe 1935 do wójſka ſwołało, 30 000 hiſchcźe dźeſa we wójſku woſtanje. Pśichi ſy dyrbja hiſchcźe 12 hač 15 měſazow, jędni, kleźarjo a artilleriſtojo pak hiſchcźe 13 hač 18 měſazow ſłużicź.

Jendźelska brónjefska industrija ma poln'e dźełać

Dopiſowaŕ wójnſkeho łódźiſtwa ſa Londonſke nowiny „Daily Telegraph" piſche, kak ſo jendźelſke brónjenje we wójnſkim łódźiſtwje na łódźiſtwowe a druhe bliſke induſtrije wuſkuſuje. W tutych induſtrijach maju pornjo loniſchemu lětu wo połojzu wjazy dźěłacź a hač do tónja léta budźa ſo we wſchitkich łódźetwarjenjach Jendźelſkeje wójnſke łódźe wſchitkich druźinow wot kanonowego cźolma hač k 33 000 tunowſkej wulkej bitwiſkej łódźi twaricź.

Jendźelska woſmje 35 wójnſkich łódźow ſe ſrjedźnoſemſkeho morja.

Jendźelſke knježeſtwo je woſewiło, ſo ſo jendźelſke wójnſke łódźiſtwo w Sśrjedźnoſemſkim morju ſaſo na normalny ſtaw pomjeńſchi. Na to ſo w bliſchich dnjach nětko 35 jendźelſkich wójnſkich łódźow ſe Sśrjedźnoſemſkeho morja do Jendźelſkeje pśiźi.

W Montreuxu so doręčeli

Na konferenzu wo mórſkich wužinach ſtej ſo Ruſka a Jendźelska wo roſſudnym praſchenju dojednałej. Tuto praſchenje naſtupa prawo pſcheſeda wójnſkich łódźow tych mozow, kiž wójnu wjedu. Turkowka dóſtanje prawo, ſo może we wójnſkich cźaſach wójnſkim łódźam wójnu wjedźacych ſtatow pſcheſeźeſ pſches mórſke wužiny do wobeju ſtron dowoliś, jeli ſo tute ſtaty na ſałožku wuſtawy Swjaſta ludow žeby nječſto pſchewoſmu abo ſtatej na pomoz pſchińdu, ſ kotrymž je Turkowſka ſe ſrjećenjom abo ſ podpjerańſkim doręčenjom ſwjaſana.

Nowe wobćežnoſce w Montreuxu

Pſchi jednanjach konferenzy wo mórſkich wužinach ſu ſo wutoru wječor nowe wobćežnoſcże pokaſale. W poſeđenju hłownych wotpóſłańcow, kiž wot 11 hodźin wječor hač do 1 hodźiny rano trajeſche, ſo njeporadźi, jendźelſke a ſowjetſkoruſke ſtejiſcheżo k pſchešjenoſcźi dowjeſcź. Krajej ſebi njejſtaj pſchešjene, kak ma ſo pſchejźd wójnſkich łódźow pſches mórſke wužiny we wójnſkim padźe rjadowacź, jeli ſo Turkowſka neutralna woſtanje.

Nowa zwada wo lětadłowu kanonu

Parižſke nowiny „Echo de Paris" ſu ſrjedu pſchipowědźike, ſo prawizny ſapósłaŋ Henry de Kerillis wospjet wo ſwojim komornym naprašchenju wo wudaću franzowſkeje lětaſkeje kanony 23 Ssowjetſkej Ruſkej poźina rěcźejcź. Wón chce dopokłaſacź, ſo ſo njejedna wo wunamakanje ſchwajźaŕſkeho inżenéra, kaž je lětaŕſtwowy miniſter pſchi prěnjej roſmowje wudawał, a ſo może inżenér po ſwojej woli wo ſwojim wunamakanju poſtajicź.

Franzowſka żada, ſo by ſo konferenza w Brüſſelu wotmėła.

Franzowſke knježeſtwo je ſwojemu pósłańcej w Londonje poručiło, ſo by na jendźelſkim ſwonkownym hamcże żadał, ſo by ſo konferenza w Brüſſelu wotmėła, też hdyž ſo Italſka na njej njewobdźěli. W Parižſkich nowinach ſo ſnowa na to pokaſuje, ſo w Londonje nimaju wjele wole, ſo bychu pſchi nětcźiſchich wobſtejnoſcźach do Brüſſela ſchli. Tola maju Franzowſojo ſa mózne, ſo jendźelſke knježeſtwo ſtóncźnje ſtoła do jich żadanja ſwoli, cźim ſkerje, dokelž Belgiſka franzowſkemu żadanju pſchihłoſuje. Nowiny wſchak njedźiwajźa teho nimaju wjele nadźije, ſo ſmėje roſrěčowanje tſjoch mozow wjetſchi wubjerk.

Schef ſowjetſkeje lětaſkeje brónje do Prahi pſchileća.

Kommandant ſowjetſkoruſkeho wojeſkeho lětaſtwa wójſkowy general Alknis je ſrjedu popołdnju ſ pſchewodom nětkrotnych lětaſkich offizérow we wulkim ſchtyrimotoratym lětadle na Prażiſke wojeſke lětaniſchćo pſchileća. Jeho wopyt w Prahi płaći jako wotmołwa na wopyt ſchefa cźeſkoſłowakſkeho wojeſkeho lětaſtwa w ſaſnjeńſtwje lěcźe w Moſkwie.

Nawjednistwo sowjetskeje statneje banki so wotsadźiło

Rada ludowych komnišarow a hłowny wukonjerski wubjerk Ssowjetskeje unije staj wukas wosjewiłoj, ſ kotrymž je žo zyle wyſchſche wjednistwo ſtatneje banki Ssowetskeje unije wotſadźiło. Pſchedźyda ſarjadnistwa ſtatneje banki Marjaſin a jeho namětnikaj Arkus a Fabjanow žu žo wotſadźili a na jich mětło žu žo Krugliков ſa wjednika ſtatneje banki a Berežin a Svanidse ſa jeho namětnikow pomjenowali. Sdobom Marjaſin ſaſtojnſtwo namětneho ſtatnjeho kommišara ſtoji a na jeho měſtno ſtupi nowy prefident ſtatneje banki.

Tute pſcheměnjenja we wjednistwje ſtatneje banki najſterje ſ pſchiwótſtjenjom finanzneje kontrolle a pſcheorganiſowanjom finanzneho kommiſariata ſwizuja. Kaž žo piſche, ma žo woboje w pſchichodze pſchewjeſeć. Ssowjetiſke nowiny žu finanzny kommiſariat w poſlednich njedźelach wótrje kritiſowale a jemu porokowale, ſo wſchelake finanzne wyſchnoſcje a hoſpodarſke ſwjaſki njeſu ſtatne pjenjezy prawje nałožowale.

Pſchipad w Beogradſkim prozeßu dla nadpada na miniſterſkeho preſidenta.

Pſched ſtatnym ſudom w Beogradźe w prozeßu dla nadpada na miniſterſkeho preſidenta Stojadinowicza k njewſchědnemu wuſtupej dóńdże. Wobſkorženy ſapódłanjez Trbicz ſapódłanjez Zwejowicejej, kiž žo jemu jako pocjeżowazy žiwěſt napſchećžo ſtaji, mjes wóczi pluny. Potom žo ſapódłanjaj plijtiwaſchtaj. W ſudniſtwje ſali wulke roshoranje naſta. Zandarmoju dyrbjachu ſkónčnje wojowazeju dźělićz.

Zasakłe wojowanje w Palestinje

K poldnju wot Sajeda w Palestinje je wutoru k ſaſakłej tſělenju mjes jendźelſkimi wojakami a wulkej žyłu derje wobrónjenych Arabow dóſchło. Diwaj Arabaj žu pſchi tſělenju morſchtaj a nětkoſi žo ſranichu. Jendźelczanam tſělby a munizija do rukow padźechu. Jako jendźelſki wojazy ſe Safeta jědźechu, ſo cźežke njeſwoje ſta. Cźežiły auto ſ jendźelſkimi wojakami žo na hubjenej dróży ſwótcji, pſchi cźimž jo jedyn wojak mori.

Na Jeruſalemſko-Nabluſku żeleſnizu je žo nowy nadpad ſtał. Żeleſniſke kolije běchu ſo khětro daloko wudrěkle. Druhi nadpad je žo na żeleſniſki móſt pola Tulkrama ſtuchł. Móſt je ſo cźežko wobſchkodźił.

K wożebje cźežkemu ſranjenju je pondźelu wjeczor bliſko Jenina dóſchło. Tam jendźelſzy wojazy a arabſke žyły do žo ſrašchu. Pſchi tſělenju žo žydom Arabow mori. Jendźelczenjo pak jenož jeneho ſranjeneho woſjewieja.

Nowy pad ſpionaže w Zjednoćenych ſtatach

Hakle njedawno žu w Los Angeleſach amerikanſkeho namórnika k 15 létam khłoſtarnje ſaſudźili, dokelž běſche nomórniſtwowe potajnſtwa Japanſkej pſchedał. Nětko žo amerikanſka ſjawnoſcź ſ nowym padom ſpionaže ſabera, ſ kotrymž žo wjetſchi amerikanſki namórniſtwowy offizěr poczeża. Kapitanowemu leutnanta Johna Farnwortha kotrehož žu pſched dwjeŋcź létami ſ amerikanſkeho namórniſtwa puſchczili, winuja, ſo je ſa Japanſku ſpionažu cźinił. Farnwortha žu ſajeli.

Sprisahańſtwo w Paraguayskej so wotkryło

W Paraguayſkej je policija ſpichiſahańſtwo pſcheczińo knjeżerſtwu wotkrylo. Na ſpichiſahańſtwje ſo nětkrótke wo-žoby wobdźělichu, kotrež do knjeżerſtwa ſłuſchachu, kiž běſche žo letſa w februaru powalił. Wjednik ſpichiſahańſtwa běſche wyſchſchowy leutnant Artur Bray, kotrehož běſche knjeżerſtwo w ſwojim cźaſu ſ Paraguayſkeje wupokałało a do Argentinſkeje wuhnało. Policija je wubłudźiła, ſo je Bray, ſ kotrymž žu žo wſchelazy prjedawſchi offizěrjo a politikarjo ſajeli, hižo dłeſchi cźaſ tajnje w paraguayſkim hłownym měſcze Aźunzionje pſchebywał.

Po żeleſnizy do Addiſa Abeby ſo ſaſo jěchi.

W hamtſkim italſkim łodźelenju žo woſjewja, ſo móża po żeleſnizy ſ Djibutija do Addiſa Abeby ſaſo jěchcź.

Nowośće z cyłeho ſwěta

„Biblijſka ſhromadnoſcź wěry“ ſo ſakałała.

Saſkſe miniſterſkowe ſmutkowych naležnoſcjow je na ſałožku wukaſa němſkeho preſidenta ſa ſchłtanje ludu a ſtata ſ 28. februara 1933 (němſkoſtatne łopjeno I ſtr. 83) „bibliſku ſhromadnoſcź wěry“ — žydow w Barlinje-Pankowje, wodźerka Elſfrieda ſwudowjena Schäferowa — ja wobžah ſakſkeho kraja roſpuſchcźił a ſakałał.

Ssamo na wobkładnych kupach njeje cźłowjek bjes ſtracha.

Sźrjedu rano w Drježdźanach na nowomějſchcźanſkim torhoſchcźu žo wožobowe auto do wjerhanja da a na wobkładnu kupu horje ſajědże, na kotrejž tunje 60létna žona na elektriſti wós cźakaſche. Auto ju ſhrabny a na bok cźiſny. Jonje žo ſcźeho jeneje nohi ſtraſchnje wobodrě, ſo dyrbjeſche žo do khorownje dowjeſcź.

Wócźko pſchiſhadźił.

Hdyž w Kožebaudźe jedyn tſěchikrutjerſki wuczobnik ſ bowom warjazeho lěpiła po rěbin horje ſtupaſche, wón pſchi pohlednjej ſchteli miſny a dele padże. Pſchi tym žo warjaze lěpidło na wobjarużomneho wuliny, kotryž pſchi njeſbożu widźenje lěweho wócźka łhubi.

Do nakładneho auta ſawadźił.

W Langburkersdorfu pod Wyſokim Lěſom je jedyn motorſki koleſaſ do nakładneho auta ſawadźił. Motorſkemu koleſarjej je žo pſchi tym koleno roſbiło. Pódła teho je žrěbi ſcźeho a kulżyne ſhibadło ſłamał. Jeho na ſadnimi ſtedle žedźaza mandźelſka je ſo khětro ſranita.

W Hannoverſkej je žo ſakłaſało „wěſchcźicź“.

Knjeżerſtwowy preſident w Hannoverſkej je policajſki wukaſ wudał, ſ kotrymž žo ſakłaſuje, ſ khartow, jejow, kofejowych žydankow, wotoja, ſ hibanjom błida, je žonow atd. pſchichod wěſchcźicź.

Ssmjertny wopor wulkeho wohnja w Bolharſku.

W měſcze Banjkej wudyri wutoru popołdnju bliſko fabriki woheń, kotryž žo ſ wulkej ſpěſchnoſcźju na žuſtodne twarjenja roſcźěri. Haczrunjež wobnjowe wobory wſchěch žuſtodnych wjow na pomoz pſchikhwatachu, žo tola 137 twarjenjow, kaž też wjele drjewjenzow, ſpali. Hakle po połnozu mózachu woheń ſaleź. Hacź do ſrjedy dopołdnja žo ſ wukhowarſkimi dźěłami ſaběrachu. Dotal žo 6 morwych ſ roſpadankow wucźahny, mjes nimi 3 dźěcźi a 2 žonje. Dokelž žu hiſchcźe nětkrótke dźěcźi ſhubjene, ma žo ſa to, ſo žo licźba ſmjertnych woporow hiſchcźe powjeſchi. Pſches 700 wožobow je bjes ſtrěch. Hiſchcźe w nozy knjeżerſtwo pomozny cźah do Banjſke wupoſła, ſo by potrjechenym pomoz poſkiticźił. Wězna ſchkoda žo na 15 miliſonow leva wobliczja.

Cežke lětadłowe njezbože pola Lublanja

Awſtriſke wobkładne lětadło ſo ſwórcźiło. — Wſchěch 7 nutſkażedźazych ſo ſaraſyło, mjes nimi 2 puczowarjej ſ Němſkeje.

Wobkładne lětadło „Auſtroflug“ ſ Wina, kotrež mjes Lublanjom a Beogradom lětaſche, je ſo žrjedu rano, hdyž bě w Lublanju wotleczało, ſwórcźiło. Wſchěch žydom nutſkażedźazych wožobow, 5 puczowarjow, lětaŕ a ſchtrickleŕ, bě hnydom morwych. Mjes mornymi ſtaj też dwaj puczowarjej ſ Němſkeje, Barlinſki rěcźnik dr. Horn a knjeżna Brittlerez ſ Barlina. Njeſbože je žo ſ tym ſtało, ſo je lětadło pſchi huſtej mhli do jeneje hórki ſawadźiło.

Kholerowe bacille w ſwobodze

Straſchne ſworanje pjaneho matroſy.

W egiptowſkim pſchiſtawnym měſcze Alexandriji je žo pjany jendźelſki matroſa do bakteriologiſkeje dźělarnje Alexandrijſkeho pſchiſtawoweho ſarjadnistwa dobył a wſchu rozbił, ſchtož do rukow doſta. Kaž žo wupokaſa, je wopyt też nětkrótke błeſche rozbił, kotrež kultury kholerowych bazilow (kolochow) wopſchijachu. Jendźelſka admiralita a egiptowſke ſtrowotne miniſterſtwo ſtej hnydom porucziłej, ſo maju žo trěbne naprawy cźiniez, ſo by žo woſchkodźenju a wotnjeſenju ſtraſchnych kolochow ſadźewało, kotrež žo ſa ſchcźěpjenje ludźi pſche kholeru wužija.

360 ludźi pſche kholeru žo w Alexandriji pſche kholeru woſchcźěpiło.

Wožudny pryl pjaneho jendźelſkeho matroſy je wjeſnoſcźe w Alexandriji pohnuło, wobſchěrne wobarnowanje naprawy pſchcźiwo ſanjeżenju kholery cźiniez. 300 wožobow, kotrež žu žo matroſy nětkaŕ dóńkle, je ſo hnydom pſche kholeru woſchcźěpiło. Mjes nimi žu ſaſtojnizy dźělarnje (laboratorija), egiptowſky a jendźelſzy policajſzy ſaſtojniſzy a dźeł wobžadki jendźelſkeho kſchižaka „London“.

Jedyn ſaſtojnik ſtrowotneho miniſterſtwa je derje rjekł, ſo žo wo kholerowe kultury jedna, kotrychž kołochi w žywobodnym powětſtje ſabinu. Njedźiwajcź na tuto žu pak ſa nuſne měli, wſchě móżne wobkładninowſtne naprawy cźiniez. Jeli ſo do ſchtwórtka nichtó na kholeru njeſkhori, budże ſo ſtrach ſa wotbyty wobkładowacź. Hewak pak žu žebi wotmyſlili, wulki dźeł Alexandrijſkeho wobydlerſtwa pſche kholeru woſchcźěpiéź.

Sliwki nad Newyorkom.

Mjes tym ſo žo deſchcźowe mróczele, kotrež dawno woczakowane wobkłódźenje po wulkej ſuchocźe pſchinjeſechu, pomału k ranju pohibuja, roſpuſchcźi ſo w nozy k ſrjedźe wulki ſlimk nad městom Newyorkom, kotryž bě ſ mózným wichorom ſjednocźeny. Sliwk bě tak žyły, ſo žebi nětkrótke ſmjertne woporu žadaſche a wſchudże wobthad kaješche. Podſejnſke tunele żeleſnizow běchu ſaplawjene a ſa wobkhad njepſchiſtupne. Do Newyorka wjedźaze dróhi běchu ſe ſchtomami wot wichora ſpowalenymi, ſaraczene.

Hacź dotal 2300 ludźi ſ amerikanſkej horizotu wumrěło.

Pſchi wutrajnej horzoce, kotraž wot nětkotrych dnjow nad Sjednoczenymi ſtatami połnózneje Ameriki leji, je licźba ſemrětych poſlednje dny na 2300 ſtupiła.

Jakub Młynk

Powědańczko ſe ſaſchłych cźaſow.

4] (Pokračowanje.)

Ssydomlětna wójna ſtónczi žo léta 1763 ſ Hubertusburgſkim měrom. Pruſzy wojazy cźehnjechu ſe Saſkſeje a też ſajeczi buchu puſchczeni. Tuž jekhadźa też mi nowa nadźija na wumożenje, hacź runje hiſchcźe praweje dowěry njemějach. Pſchetoż tamny pſchiſtkodźak, kotryž bě wina na mojim njeſbożu, pſchiſtkodźeſche žo ſaſo pola ſtareho Fryza na mnje. Tak napiſa jemu liſt, ſo žym žwojich ludźi trcźazy woſtajił a ſam ſ Saſſam pſcheſchoł. Tola Wjedrich II., pruſki kral, dźyſcźe žo pſchejwědcźicź, hacź je tomu wo prawdźe tak, a wojſewi naſchemu kurwjerſkej, ſo by ja mnu ſlědźił. S tym pak žo napoſledku wukopa, ſo žym pſche nicźo a ſa nicźo, haj ſa žwoju žiwěru pſches pjecź lět w jaſtwje cźerpjeł.

Bórzy puſchcźichu mje ſ jaſiwa. Dale žo wo mnje njeſlarachu, žam pak ani bórtka njemějach. Doma běchu zuſi ludźo, tam potajkim nicźo hładaczej njetrjebach. Tak drje běchu moje wobſtejnoſcźe thmańſche dyźi pjerjedy, ale ſ powětrom žo dołho žiwicź njemózach. Sſwoboda cźłowjeka nicźo njepomha, hdyž nima, ſ cźimž by žo nażiwcźił. Tuž dźech po proſchenju. Nětdy najbohatſchi hólz zukeje wſy, nětko na miloſcź blizſcheho pokaſany. Schto hłóv njeczini! Myſłach žebi: wſchat cźe nichtó njeſnaje a hańba cźe też bycź njetrjeba, ſo žy wſcho pſcheczinił. Khodźach ſ jeneje žheźki do druheje, ale nichtó na mnje njekedźbowaſche, wjele mjenje hakle dari mi něchtó wjele.

Sſónczne pſchiſtupjech na poſledniju khěžu. Runjeż bě jara woſebna, njebě mi tola tak, jako dyrbjała žo mi tu ſmilna ruka wotewricź, dokelž běch pſchezo žłyſchał: Je-li ſo žebi ſam pomhacź njewěſch, pola wulkich žo też niczeho nadźijeź njetrjebaſch.

Saſtupich. Stary bórbotaty domownik chžyſche mje najradſcho ſ durjemi wuhnaź. Ale, dokelž běch hłódny, ſo mje łédna ſtawy dźerżachu, ſmiłi ſo nade mnu a dari mi kruch khléba. Kak nahrabnje do njeho kuſnych, dokelž bě prěni kuſt, kotryž ſa žyły dźeń wobładach.

Knjes tuteho domu pak bě herjetanje žwojeho domownika, kotrehož bě žebi hakle njedawno pſchiſtajił, ſaſłyſchał a pſchikhwata ſe žwojeje ſtwy. „Docźakaj!“ rjekny ſ pſcheczełnym hłoſom — a ſe ſłowjanſkej pſcheczełniwoſcźu — na mnje, na cźož nje do ſtwy dowjeźe. Hnydom dha mi najlěpſchu jědź naſtajeź a porjedźi mi też ſłódkeho wina, ſo žo mi pſchi wſcheźem hubjenſtwje wutroba žmějeſche. Pſchi tym mje ſchwarnje ſ jědźi napominaſche: „Njeſładajcźe kaſanja, wſchat tu je. Kaž je pola naż waſchnje, njedam tu nikomu, ſchtóžkuli mje wo ſatmożnu proſzu, proſnemu ſ domu hicź. Mam tu tak ſ nuſy nowonu cźeladnika, kotryž pola jendźelſkeho knjeſa ſłużiwſchi, nawukny ſ khudymi takſe ſaſhadźecź. Ja to njeczerpju, a jeli ſo chze tu dłeje wostacź, dyrbi žo w tym khětro poſłepſchicź.“

Na to wunđże knjes Aſſakow a naſtwari žwojeho domownika, ale jenož ſ roſumom.

To je ſaſwěſcźe duſchny knjes, myſłach žebi, a ſchtó mohł jemu njepohłuſchny bycź! Kak wjeſoły bych był, hdy by mi nékaſku žłużbu dał.“ Na to knjes ſaſo ſaſtupi a pocźa ſ pſcheczełnym hłoſom: „Kak dha žy tak wokhudnył, kotryż bě tola pryjedy nahładny muż?“

„Wěſcźe žnadź luby knjeże, ſo žym hdy bohaty był? woprajſchaŕ žo.

„O, mój luby, to wſchat cźi na wocźomaj widźu. Nětdy běchu Twoje wobſtojnoſcźe lěpſche, ſchtož hiſchcźe Twoje wobliczjo pokaſuje. Njeje wěrno?“ „Haj, knjeże! prawje macźe.“

Potom chžyſche wjedźecź, kak je žo mi tola wjedło. Duž jemu wſcho powjedach, na cźož jara hnuty ſedźoliwje pojłuchaſche. Sſónczńje pſchiſtajich: „Dokelž ſcźe, Knjeże! mi tak dobrocźiwi był, njech Waż Bóh prawje bohacźe ſa to žohnuje!“

Hižo žo hotowach, ſo bych žo wotžalił, tola zuſy pſcheczeł praji: „Widźu na Tebi, ſo žy žwérna a dobra duſcha. Tehdoła móżu cźe derje trjebacź. Dale pak žy też Sźerb a po taſkim potomnik tamnych žiwérnych ſłorjanſkich wótzow, kotrejż ja žwoju rěcź a narodnoſcź žywu krej pſchelachu. Saſtužiſch, ſo Cźe, wožyrocźeneho, do žwojeho domu wojeſu.“

Tak ſo ſta a běch nětk Aſſakowy ſłużobnik. S woprědka bě muja miſda mała, ale mi ſo tola jara ſpodobaſche, dokelž mój knjes łubowaſche mje cźim bóle, cźim lěpje mje ſpoſnawaſche a ja jeho. Sa nětſchto niedźeł pſchińdże tej jeho mandźelka Fejodora do Drježdźan. Bě woprawdźe knjeni, kaſchicźej je malo. Mějeſche wſchě najrjeńſche pocźinki, bě łubojna a ſtaroſcźiwa macź nij jenož žwojeho jenicźkeho ſyna, ale też wſchěch khudych. Bě hódna tajkeho mandźelſkeho. Jenož jene dźěcźo bě Bóh jimaj daril, tola cźim lěpje wothładaſchtaj młodeho Aleſandra, kotryż bě bohabohaſny a jara ſchcźedrivy.

S wóſzomnacźe lětami pſchińdże na pětrohrudźo wulku ſchulu, hdźeż we wědomoſcźach wubjernje pokracźowaſche, tak ſo bě radoſcź žwojeho nana, kotryż bě też ſnaty wucźeny. „Schtó bě tola tónle knjeſ, wo kotrymž nam tello rjaneho powědaſch?“ žo žnano praſcheche. Nó, jeho mjeno, kotreż ſcźe hižom ſłyſcheli, je Aſſakow a jeho ſtaw je ſemjanſki. Tola njeby žebi nichtó myſłił, ſo ma ſ tak wulkim muſzom cźiniez, hdyž jeho widźeſche. Bě jednory muż, ani na draſcźe, ani na rěcźi, ani na hicźu njemóżeſche nichtó jeho ł'uboku ſdźełanoſcź widźecź, kotraż w nim bydleſche. Runje to pak je ſnamjo praweje ſdźełanoſcźe, je w žebi khowacź, ale niż ſ njeju, kaž to mnohi cźinja, ſo hordźicź. Jenu bě kóždy jenak luby, bohacźi tak derje kaj khudźinka, běſche-li jenož ſprawny a bohabohaſny cźłowjek.

„Powjedaj, ſchtož chjeſch, praji Měrcźinkeja Handrij, Aſſakow bě tola łéni, dokelž bě bohaty a nicźo njedźełaſche?“

„Kak temu tak, Handrijo?“

„Nó, wotmołwi Handrij, tón tola jenże zypow abo wiołow w rukomaj neje poměł.“

„To wjchak niz. Ale na ſwěcźe je hiſchcźe wjele druhich wězow, kotrejż chjeđża też wobdźełane bycź. Natał je drje ſakład naſcheho žiwjenja, tola też wědomoſcźe dyrbje ſo hajicź, ſ cźehoż ma rólnił ſam ſaſo telko wujitka. A ſy ſnadź Tu nětchto hinak cźinił, hy-li Cźe Bóh ſ telko cźłowjekami łubnował, njeby běł też dźełacź dał. A daj Cźi praju: „Aſſakow jenże próſdny njeby. Dźełaſche wot rana hacź do tóſtjeje cźimy, niz na połu, ale w knihach. Tam bě jeho ſabawa, hdźeż ſo we wědomoſcźach, we wumjelſtwje, we wumjedźenju wulkich myſzlicźkow, we wobrych a miłoſtnych ſkutkach rěcźeſche.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

W Budyšcinje, 16. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Krónow hódny być je wjacy, dyžli krony nosyć.

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minus 2, najwyšicha dnjowa temperatura 21 stop. cyjolotty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 1, najnišcha temperatura w nošy 16 stop. cyjolotty. — Nižiša je žywjm jadrom hišcze pšchego pola Jendźelsleje leža a žywój wóliw na nasche wjedro wukonja. Na połdnišnej stronje nižiny wječera žylniše wětry i krótšeho wjeczora dujachu a žamo nje wjedra pšchicźerichu. Dźenja bo wětr k wječoru wobroćił a jutśe k dołhemu njeczoru. Tohodla žo hišcze bóle njeczopli. W naših stronach śmějemy drje hišcze trochu njewobśtajne, tola drje nij wjacy tak macźane wjedro. — Jutśe piatk žónczo 4,05 hodź. śhadja a žo 8,06 hodź. hnjowa. Měsacź śhadja jutśe na ranje 2,34 hodź. a hnjwa žo wječor 7,15 hodź.

Wužiwanje na wjedro za jutśišchi pjatk: Hišcze trochu pśitrojte a chłódne wjedro.

*

Wjedro blišchich dźesacź dnjow.

Njewobśtajne wjedro, kótrež mamy wot jenoho tydźenja w Němšku, budźe hišcze blížše dny tracź. Pšchi tym budźe žo stónczne wjedro i bjeschćowazym wotmjenjecź. Halle konz pšchichodneho tydźenja źmjedza žo stajne stónczne dny wocakaćej. Pšchedoko pak žo njebudźenu móc nad stajnym rjanym wjedrom wjeselicź. Wjeršše njewjedra nam dejšce pšchinjeju. Dny i njewobśtajnym chłódnym wjedrom smija wob lubjej pśewahu.

*

Wudźelanje drjewa we NS-ludowym ſpomožerſtwje.

Město Budyšchin je NS-ludowemu spomožerſtwu libeły pśichwatliwe, tak žu pśiche pśichćerjenu mnohim wobpadale. Lubo bźeła dźełarjo kótrychž je stajnje jenaše kupjenje wothladowali, njech žo pola pśichśušchneje měſtneje ſtupiny NS-ludoweho ſpomožerſtwa samolwja w cźaſu wot 8 do 12 hodźin dopołdnja a to

ſa ſrjedźinju, narańšu a połnóznu měſtnu ſtupinu

w pišarni NS-ludoweho ſpomožerſtwa na Kotoſſkej ł. 32,

ſa połodnišku měſtnu ſkupinu

na Drožy SA cźišło 37,

w pišarni NS-ludoweho ſpomožerſtwa,

ſa wječorną měſtnu ſtupinu

na Schliebenſkej dróży 12

w pišarni NS-ludoweho ſpomožerſtwa.

Njech žo wobſeže cźi lubo ſamolwja, kaž móža pśichi puſchćenju ſchtomow a wurubanju hakoſow pomhacź.

W Budyšchinje, 15. 7. 1936.

NS-ludowe ſpomožerſtwo.

*

Stónczenje kurſuſa ſa wukubłanje macźerjow.

Hdyž próſonkny ſa dźećźi ſo bliža, ſo 12ſ kurſuſy ſa wukubłanje macźerjow w měſcźe a na wjaſach ſtónczy. Poſłednje popołdnjo ako połednjowe wječor w taſtym kurſuſu ſo wobdźěłowaju hišcźe ras ſeſtdu, ſo bychu nawukńjene a nawódźene hišcźe tak woſpjetowałe a ſo bychu hromadźe pśehowane hodźinki i źjanym dołwukom ſtónczyłe. W Radworiu běchu nawukńjene jara rjenje do wiešnjeje ſabawy ſpletli, kótrež wiele wjeſela cźinjeſche. We Wulkej Dubrawje běchu tak pilne pśi kurſuſu ſa ſchćele a pkatanje byle. Ja ſa pśichłoty ſa poſłedni wječork cźaſka njeſłyn. Tehodła ſo poſłednje hodźiny we wjeſelej ſabawje ſtónczichu. Wokrjeſnu wjednik ſtronjan Martin na krótki cźaſ kurſuſ wopyta. W Barcźe bě ſo wječor wołeſbe derje wuhotował. Wjeſełe ſpěwy, ſmětkowobrazy a dźiwadłowa hra rjany wječor ſtónczichu. W Budyšchinje a Biſſowicach běchu wołeſbe ſariadowanja. We wſchelakich měſtnach pokaſa ſtronjanka Preußowa na ſmyſł wukubłanja macźerjow a na nadawki nimźeſkeje žony: Měſto źwjatneſeho wědomoſtneho wukubłanja ſtupi doprědka wukubłanje macźerje, kótraž ma ſo doroſcźaſej młodźinje i lubošcu wěnowacź a mukow žylniśi pśichi cźeſłym dźeſe. Po próſdninach maja nowe kurſy dołał nawukńjene hišcźe dale wudoipołnicź.

*

Falšowarja pśenjez we Wjazońcy wuſledźili

Wot ſpoczatka junija 1936 ſo pola wſchelakich wobchodnikow we Wjaſońcy někotre wopaczne ſzejchrowanje ſadjerachu, kij běchu po nowiſchich pjenjeſach dźełane. Waſchnje dźełanja tutych pjenjez a falſchował dołał nje běſchtaj ſnałaj. S kedźbnoſcźu klamacźi ſo pólizii ſwójmi do wěſteje ſtrony ſa dźełarjom a roſchćerjerjam tutych wopaczných pjenjez ſledźeli. Tuto ſledźenje ſtónczuje ł wuſpěchej dowjedźe.

Po dźeſchim pśheſłuchowanju je ſo kriminalnemu ſoſtojnikej Budyſchkeho kriminalneho wotdźelenja porazyło, 24klětnemu wojenjenemu muſej ſ Wjaſońcy dopokazacź, ſo je pjenjeſy falſchował. Tutón je ſo někotre wuſnał a pśichſnał, ſo je wopaczne pjenjeſy dźełał a roſchćerjał, jeho jona njeje nicźo wo tym wědźała. Falſchowacź ſo ſaſ a ſo ſtatnemu cźerńſtwu w Budyšchinje pśiſpoſoba.

Wujaſnjenje tuteho pada poliziji pśichcźinu dawa na to pokazacź, ſo je jenoj ſ pomocu wſchitkich mózno, pśicźinjo tutej ſtraſchnej dru'inje ſtójnikow, kótrjž je ſwójim njeſchćipnym dźełom bźeſ wobmyſłenja w'ſchitkim ſobuzo'o-wjetam ſchkodźo, ſ maſpěchom wojowacź. Kóždy poſkm ma ſa poliziju najwjetſchu waſnoſcź.

Mimo tuteho ſo napſomnja, ſo nimški finanzny miniſter ſa woſjewjenja, kij k wuſlědźenju falſchowarjow pjenjeſ abo taſtich, kij ſ wědźenjom falſchowane pjenjeſy roſchćerjeja, wuzja pśacźi.

*

— **Olympiſki cźah pśiche Budyšchin pſchijeć.** Wječera popołdnju krótko po 1/4 hodźin njewſchědne awtowe truhjenje, kij běſche ſ Krónprunzowego moſta ſlyſchećej, kedźkuſoćź na ſo ſkoji. Olympiſki cźah ſ Drježdźan do Ghorjelca jědźo, pśiche naſche město pſchijěźdźe. Wobſtejeſche je ſchtyrjoch ſchćero-běłych wuſpkich autow, kóždy auto njeſeſche dwaj pſchipowjeſchałaj, ſo běſche dohrjo 12 woſow. Olympiſki cźah pſchi pśichejźdźe pśiche Budyšchin wulku kedźkuſoćź ſpudźi.

— **Saſſka krajna lotterija.** Pśichi ſrjedowſkim cźeſnjenju 3. rjadownje 209. ſakſeje krajneje lotterije (3. dźeń) padźe dohrjeje wo 20 000 hr. na cźiſło 150168; dohrjeje wo 10.000 hr. na 11053; dohrjeje wo 5000 hr. na cźiſło 74505; dohrjeje wo 3000 hr. na cźiſło 143986; dohrjeje wo 2000 hr. na cźiſła 13981 50903 116914 131178; dohrjeje wo 1000 hr. na cźiſła 27881 63857 108224 115343.

S **Budyšchinſka.** Póndźelu wječor tudyſchi wobydźer Korla Bórka inſelſoźi. Pśichi hnójwożenju ſo kruwje ſplóſchtſchetej. Bórka pśichi tym tak nieſhożownje padnu, ſo jebi nohu ſłama. S khorobnym woſom jeho do Budyſkeje Khorownje dowjeſechu.

S **Rhachlowa pola Kubšchiz.** Hižo wot póndźele rańa je hebi w naſchej wſy Hitlerſka młodźina ſ Kamjenſkeho heitmanſtwa ſwoje lěhwa wotewrita. Dwě lěhwje ſtej pod ſamym Hromadnikom, hdźež nětkle 200 hółzow pſchebywa. Tjecźe lěhwo je na Wołoczanſkej hóru. Wěſche to woſebita radoſcź temu pſchihladowacźej, ſ kaſkej ſpěchnoſcźu běchu jebi hóły lěhwo natwarili. Kóždy dyrbjeſche ſkuſeže koru ſapſchimnjeź. Hačrunjże hłonzo jara ſmjeſeſche: Naibóle napinace wichał běſche, hdyž dyrbjachu jebi hać ſ Rachlowſkej ſchuli po ſtomu ſa lěhwo khodźeć, ſo bychu jebi ſ niej ſtany a lěhwa trochu pſchiłonjene cźelnili. Hižo póndźelu wjeczor běchu wſchě ſ lěhwa bodźarene, wotſchlahowane a wjeſele po wiſe Chorhoj młodźiny ſmałowajſche. We wſy pſchi Hońcźenju běchu jebi ſukarjo woheń ſadźełali, ſo bychu pśiſtu jědź ſe lěhwa pſchiprawili. Wutoru dopołdnja Hitlerju młodźinje w mjenje Rachlowſkeje młodźiny wuczeſ Brückner roſkrowi a po nim ſchulſti wjednik Schěza teſ w mjenje ſchulſkeho pſchebywdnſtwa a wjeſnjanoſcźy. Wjednik młodźinu Schönfeld ſ Kamjenza ſo ſa to podźakowa a teſ wokrjeſnu wjednik Zitzmann ſ Kamjenza wo wuſnamnje taſtich lěhwow ſa naſch boroſt rěcźeſche. Temu pſchiſlamkun ſo wobhladanje lěhwow.

S **Bukez.** Saſdźenu wutoru wječor wotmě ſo we Herbſtej arnchoſe ſariadowanje ſtrony. Po muſnězanju ſpěwa wjeſnu kruwinowu wjednik ſtronjan Keſk wſchěch pśichitomnych pozdrowi, wobſehe teſ ſtudowanych boſeſi ſ Lipſka, kotříž w ſwójich próſdninach w tudyſchej kraźinje w burſkich ſtatokach pomhaja a powołanſkich wucźeri, kotříž ſo na kurſuſu w Pomorzach wobdźełeja. W ſwójich dźeſchich wuwjedźenjach pokaſa dale na to, ſo je politiſka propaganda winowatoſcź kóždeho jednotliwca. Wjednik je pucźe pokaſał ſa politiſke, ſozialne a kulturne dźeło. Tuto ma kóždy wukonjeź. Stronjan Miesel jako wjednik ſtudentow kraźneje ſkuźby pſchedſtaji ſwójich towaſchſchow a towaſchſchow a pokaſa na ſamér ſtudowanych, kotříž ſwoje próſdniny na wſach ſtatkſtwu wěnuja. Na to ryſowaſche poměry mjes ſtudentami a poda najwjetſchi hiſtoriſki pſchehlad hacź do naſcheho cźaſa. NS-ſtudenti ſwjatk ſałoźi ſo 26. januara 1926. Kóždy ſtudent dyrbjeſche ſo w dźeſowej ſkuźbie wobdźěliź. Wukubłanſke lěhwa a dźeſowe towaſchſtwo ſo ſariadowaſtu a ſkuźbu w fabrikach a na wſach w próſdninach ſa ſawiedźe. Poſłednja na temu ſkuźi, ſo ſtudenſka najprjedy mjes ludom praktiſku kobu dźełaja a ſebi dowěru luda dobudu, k 2. cźeſnje dźełaci nawukniu a tak tatarſki wóſi ſniach w próſdninach pomoz politiſku, k 3. wſchitkeju ſtudenſke wobydźeſtwu ſpěw, dźiwadło, k 4. ſpóſnaje ſo to, ſchtož ſo mjes ludom ſtawa a ſo wědomoſtnje ſmuſlituje. Na wſchěchnoſkiju wobſahu wſchitkeju hiſtoriſke dołho w rjanej towaſchſnoſcźi kromadźe.

S **Bukez.** (Khóſcźanſka žónſka ſkuźba.) W poſłednjej ſhromadźiźe f. card. theol. Kaniq ſ Lublia ſajimawy pśhednoſkiſ wo 1000ſtinnych ſwjatoczoſcźach Lipſkanſkeho miſſionſtwa poſkiſi. Poka'a na natwarjenje a poſwjećenje doma ſa mitjtowite gotry, ke kotremuž běchu teſ někotre ſobuſtawy naſcheje gmejny ſwoju ſcherpatku pſchidałe. Dale roſprawjeſche wo jubilejnych ſwjatoczoſcźach, ſ kotrychž bě ſpóſnaſ, kaiki wuſpjech na ſkutkowanje miſſionarow. Wſcho ſchtoł ma na polu miſſionſtwa mjeno, hdźež w Lipſku ſaſtupjene.

S **Wjeſcźina.** Sſrjedź wukonjenja ſkuźby ſała póndźelu ſ Biſkopiz pohadźaſeho 58 lět ſtareho tejerſka lokomotiwy Emila Springera Boſa ruckła, tuniže jako dhaſiſe ſako na lokomotiwu tworoweho cźaſa ſa-ſtejo, kotruž w 6. hodźinje ſem dojěźe. Jeho cźeło dowjeſechu do Biſkopiz. Hdyž laſtupny tejeſ ſ Biſkopiz dojěźe, mjeſeſche tworowy cźah dale jěź.

S **Luſa.** Letuſchi wulkeſt dr. Lauterbachſkeho ruckeſkubleſcźeſko ſariadniſtwa we Luſu a Khaſowie ſteſeſche w ſjamjenju praweje towaſchnoſcźe. Swoprědka nichtó nieſpodźeſche, hdźe naſ awtobuſu dowjeſu. Hakle wo nječſim pitnuchmy, ſo do Drježdźan jědźemy. Tam ſebi zoologiſku ſahrodu wobhladachmy, a potom puſchćiču ſo do Bożeje ſtwórbu a pſchihódźechu wo dźeſchim puſcźowanju do Rózeczańſkeho Schwjazańſkeho Mjtna, hdźež powobiedowachu. Wjeſes Königſtein a Hohnſtein doiđechmy do Rathewalde, hdźež rjenje ſhromadnje poſwačſchimy. Potom iđźechu nimo baſtajſkich ſkałow a wot tam domoi. Mjeſem wobdźěłnikam je ſo tuto puſcźowanje wuriadnje derje ſpodobało.

S **Lejna.** (Khrobły jebak.) Wjeſed někotrymi dniemi je pola mandielſkeje cźeſne Sch. khrobły jebak wuſtupił. Kij ſtajiſe 35 hriwnow wudrěcź a nimo teho wuriadnje khrobłe poſtupowaſche. Nad dopołdnja niemało pſchihódźe, kotruž ſo na ſeſchłowaze waſchnje wopiſuje: někdźe 20 lět

Hospodarſki rozhlad

Schtwórtk, 16. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dolar	2,478	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,45	100 českoſł. krónow	10,39
100 ſwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa, 15. julija. Pſchedwječerawſchim na burſy wobkedźowane ſkrucźenja, na wječerawſchej burſy nimale na zyłej cźarje poſtupowachu. Powſchitkownje ſo wošebje te kóhnoty kupowachu, kotrež hižo pſchedwječerawſchim ſo wošebiteho jajima ſwjeſelachu. Krute měnjenje ſo i tym podpjeraſche, ſo nimale wſche banki, pola kotrychž ſo poſcźonka wupiſowaſche, wo dobrym wuſtkěru ſtatneje poſcźonki pišaja. Teſ na rentowych wótach ſo kurſy ſkrucźichu.

Barlinſke žitne multowiſi. Pśenje nadběhi ł wožiwjenju wobthoda, kotrež ſo we pſchedwječerawſchim žitnym wikowanju jewiſachu, njeſiſu ſo dale wuwiſi mohłe, dokelž bě w ſwiſku ſ hubjenym wjedrom jenoj mało poſtkiſenjow dóſchło. S khlěbowych žitow ſo pſchenża ſtarych žnjow w małych dźělbach kupowaſche. Rožka ſo ſa julijowe dodacźe ſe ſtrony mlynow kupowaſe, mjes tym ſo pak ſo jenoj ſa auguſtowe dodacźe poſtiča. Sa pizowaniſke ſaméry je ſaj hacź dotal teſ ſa ſtaru pſchenżu wulki jajim. Na drubich wótach ſ pjowaniſkimi žitami bě wobthod ſłaby. Wowſ je po nowych poſkaſenjach w Barlinje cźežko dóſtacź. Teſ nowy najwiſi ječmjeń móže ſo jenoj ſ někotrych kraſinow dobacź. Pſchenicźne a rjane mukł maja mérny wobthod.

Wjeſera płacźizny w Barlinje zeſtajł

pſchenicy M 8: 10,40 hr., M 9: 10,45 hr., — rožki M 8: 8,60 hr., M 11: 8,75 hr., — jeczmjenja M 7: 8,85 hr. M 9: 9,10 hr., — wowſa M 11: 8,35 hr., M 13: 8,70 hr.

Nětkle płacźizny ł Drježdźanſkich wikow.

Huſy, ſarańane 1,40—1,50 hr., kacźki, ſarańane 1,30 hr., kury, ſtare, ſarańane 0,90—1,10 hr., kury, młode, ſarańane 1—1,20 hr., ſłuy 1—1,60 hr., jabłuka 20—50 pj., běrny, nowe, po punkach 8—10 pj., loboda, jedźna 10 pj., ſybła 15 pj., khełk 1,20 hr., ſołoſej, ſečźk 4—8 pj., běły kał 10 pj., cźerwjeny kał 20 pj., ſydrołty kał 10—40 pj., hromał (Sparget) 20—70 pj., tomaty 50 pj., rjerwjeń 7—10 pj. Sutra 1,42—1,52 hr., jeja 9 hacź 11 pj.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zita a wołſowe ſymjo na tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźizny na złoti briwnje.

	15. 7.	14. 7.		15. 7.	14. 7.
Pšenica	220,0	220,0	jonv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	—	—	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
ječmień now.	—	—	mórke lupiny	20,6-21,0	20,5-21,0
ječmień, nat.	—	—	lołte lupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wowſ	—	—	zeraſella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeń. muka	27,65	27,65	lanv wosuſk	17,35	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanſ.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	19,30	19,30
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	3,30-3,50	
raps 1000 kg	—	—	rżana ſloma	1,70-1,80	
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	1,70-1,70	
lane ſymjo	—	—	wowſna „	1,60-1,70	
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	—	

Płacźizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacźizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płacźizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płacźizna za wowſ za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wegeeinziehungen.

Die Bürgermeiſter von Oſtro und Cannewitz haben beſchloſſen, den **öffentlichen Weg Jauer—Cannewitz** von der Kreuzung mit der Landſtraße II. Ordnung Panſchwitz-Burkau bis Cannewitz (Nummer 745 des Flurbuchs für Oſtro und 160 des Flurbuchs für Cannewitz) für den öffentlichen Verkehr **einzuziehen** und als **Wirtſchaftsweg weiterbeſtehen zu laſſen.**

Weiter hat der Bürgermeiſter zu Oſtro beſchloſſen, den **öffentlichen Weg Nummer 746** des Flurbuchs für Oſtro für den öffentlichen Verkehr **einzuziehen.**

Etwaige Widerſprüche gegen die **beabſichtigten Einziehungen** ſind nach § 14 Abſatz 3 des Geſetzes über die Wegebaupflicht vom 12. Januar 1870 binnen einer Ausſchlußfriſt von 3 Wochen, vom Tage dieſer Bekanntmachung an gerechnet, bei mir anzubringen.

Kamenz, am 15. Juli 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Włowny redaktor Marko Smolerſ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobraz Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłoh Marko Smolerſ w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišk dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1934 přez 3000. W čas kniwjo tarifan lićbna 8. 5 płačk.

stary, wokolo 175 zentimtr. wulki, podobnjeho wobliczja, stroweje barby, bjes brody, jahnowkowany a derje sčešany a wuživnjaše luźiski narěč. Pšchi rěčenju mjeswocžo cžahaše, hač ſ wotpohladom abo po pšchinarodženju, njeda so šwjerčicy. Na žebi měješe cžemny žaket, cžemnomódru šwjerčschnu kschilu, schěre pumpate kholowe, schěre nohajsy, cžorne potcžrije, pišany šamowjasak a cžerwjeny sportiku mežu. Mandželski Sch druhdže dźěla, tak so bě mandželska šama doma. Njesmaty, kiž bě so dokkadnje informowal, hdže mandželski dźěla, pšchinješe wot njeho postrowy žonu. Powedaše jej, so je žebi jeje mandželski ſa 35 hriwnow wschelake wězy nakupił a je jeho něšto pólšat, so by po pjenjesy dóschol. Dokelž pak žona njeměješe pjenjesy doma, žadaše žebi mjes tym jenoj hišcze 10 hriwnow. Też tuta ſumma bo jemu njewuda. Chyzše žebi dwaj dnjej posčišcho po pjenjesy dóńcz. Njeje pak wjazy pšchischol. Hdyž ſitwu mandželskeje Sch. wopuschczi, je so hischcze njepózcžiwje ſadżerżał. Pokasa-li so tuta wožoba nědźe, so žada, so by so hnydom pschišłuchnej poliziji wo tym powěsć dała. Naiſterje tutón jebał ſ tym, so postrowy wot pschiwuznych pschinješe, też druhdże ſwoje wumělschczenje ſpyta. Juſe wožoby njech nichtó do ſwojeho bydlenja njepschijima, wožebje potom niz, hdyž nichtó wjazy doma nieje.

S **Kulowa.** Swoje 77. narodniny wožwjeczi schtwórtk w zyłej wokolinje derje ſnaty wuſtawowy wpschschi wuczeř **Jakub Hajdan.** Po wjazyłetnym ſkutkowanju w Němczach powołachu jeho na Kulowſku wuſtawowu ſchulu, hdžeż 27 lět dołho ſkutkowaſche.

S **Kulowa.** Pschi nakupjenju w tudyšim wobchodže bješe młoda žona knihu něhdže 6 hr. hódnu kradnu a wudawajo, ſo je žebi jeje macž ju kupiła, žebi ju posdźišcho ſa druhu knihu 4 hr. hódnu ſaměni.

S **Mojerez.** Na ſwinjaze wiki bě ſo 213 proſzatow pschiwjeſło, kotrež ſo nimale wschě ruczje pschedachu. Sa 4—5njedźelske ſo 14—16 hriwnow, ſa 5—6njedźelske 16—20 hriwnow płaczachu.

S **Łaſa.** Tudomna pjeczrjadowna ſchula ſo wjele lětach ſašło ras ſchulſkich ſwjedżeń wotmě. Popołdnju w 2 hodźinomaj cžah ſchulſkich dźěcži na ſwjedżenischcžo ſ herzami na cžele wucžeře. Tam mójachu ſo młodſi a ſtari na wſchelakich ſamjeſelenjach, pschedstajenjach a reiach radowacž. Wo blišej ſahrodże korčmy „Pósta“ ſo dźěcži ſ kołesom a tykanzom pohoſcžichu. Wjeczor ſo dźěcži ſe ſapalenymi ſmólnizami na torhoschczu ſhromadźichu. S wotpalenjom wohnjoſtroja na kupje tkaſſeho hata ſo ſwjedżenje ſtónczi. — Kellerjo ſ Raczibora žu na wſy powjaſ 10 metrow wyſoko ſcžahnyli a wjeczor pschedstajenja wotmětwaju.

S **Tjech Jonow.** Naſch „jeſnjan knjes vikar Jan Paleř je wutoru we Wrótžławju ſwoje prénje theologiſke pruhowanje ſ khwalbu wobſtał. Sawěrcže młody knjes vikar jenu ſ wožwyrocženych ſerbſkich farſkich wožadow wobhadźi. Pschejemy jemu też na tutym měſtnje prawje wiele ſbožа a Božeho ſohnowanja do jeho rjaneho powołanja.

*

S **Habrachezji.** Jako ſahrodnik Ota Schmidt w Hornim Friedersdorfje wutoru po ſtólzowſkim ſnědanju we mjeſkolnym towarſtwje pschebywaſche, ſo nabohu morwy je ſlólza ſwoje. Wón běſche na ſajecze wutroby wumrěł.

S **Limbacha.** (Dle ſcžěhmki lohkomyſlnoſcže.) Na rjecžaſowym karuſellu běſche wuczobnik ſe ſwojeho ſydła na rjecžas ſalěł a niemóſcžeſche pschi wjerczenju ſydło wjazy dożahnyć. Pachoł ſ wužkołecže 6 metrow do ludži padże, kiž psched karuſellom ſtejachu, a žebi ſtawy ſlama. Schtyri wožoby, na kotrež wón padże, ſo tehorunja ſranichu.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann pokaſuje wot wčerawſcheje žnjedy wulki film „Cžorne róże“. Je to film wuſmodobjerſkeho boja Finow ſ kwatle ruſkeho nadknježetſtwa, je to pschikład ſa wuſoń, ſo lud, kiž je žebjewědomy, móže ſo ſe ſamjeneje horiżaceje ludnoſtneje mozy a rosſudżenoſcže kwatle ſleſ, kiž jón, a byrnjež ſtalěta było, trapi. Widźimy w filmje, kak Młodoſinojo ſaſtajeja wſche ſwoje mozy ſa wuſwobodżenje ſ zuſbarſtwa, kak ſtari radnu a nowi poſtawaju, ſ kotrychž ſo najmóžniſcho poběhła poſtawa Żocharia Collina. Do toho hraje lubboſcžinſki wobras rejwarki Feodorowny ſ Collinom, kiž wuroſcže k tragiży finiſtcho luda. Ruſki generalny gouwerněr ma knježazu ruku nad Finſkej, dajt lud we ſwoim wobſtacžu. Tudy jemu ſchule, ſarjadniſtwa, ſakaſuje ſhromadźiny, ſwjedżenje, haj ſamo macžeřnu rěcž dźěcžom ſ erta, pschima ſ rubei ruku ſo naiſwjeczišcheho luda, jeho duſche. Że to pschemóżazy wobras, kiž ſo nam w tutym filmje pſched wocži ſtaja. Film njeſchiſnješe wuſpěſchne dokkončenje narodneho boja, ale ſtónczi ſ tragiku luda a dweju ſo lubowazeju duſchow. Miſchtrſan hraja Lilian Harvey jako Marina Feodorowna. Willy Fritſch jako Erkki Collin, Willy Birgel jako gouwerněr. — Też pódlaſki programm „Jitwa pschenajecz“ a „Nimrod pſched filmowym aparatom“ je jara ſajimawy.

Testament mordarja

S nohcžom na liſtowu wobalku ſdrapał.

Wołowuzki wokrjeſny žud je njedawno ſajimawy wuzud wo jenym teſtamencže wuprajił. Wobhaj tuteho teſtamenta bě ſ nohcžom na próſdnu liſtowu wobalku ſpiſžany, ale wotkałaſ jón njeběſche podpiſał.

Pšched měſazami ſamordowa 64-létny pschekupz Sperlik ſ Litowela na Morawſkej w roſhorjenoſcži ſwoju hoſpožu, kiž bě jemu léta dołho ſłužiła. Cžěſko namaka pschipadnje polizija w žužobnej ſahrodże. Skuczeř ſo ſtónczenje wuſna a dóſta wjele lět jaſtwa.

Hdyž jeho jenicžka dźowka wo nieſkutku a ſažudżenju ſwojeho nana ſhoni, ſkhori cžeſko na cžuwy a dyrbjeſche ſo do wuſtawa dacž. To je jeje nanej woſjewichu, kiž na to wobſamknu, ſwojemu žiwjenju kónz cžiniczPrjedy hač ruku na ſo ſłoži, ſcžini teſtament. Dokelž ani pjera a też cžornidła, ani wokolnika njeměješe, ſdrapa ſwoju wolu ſ nohcžom na liſtowu wobalku. So bychu pižmo cžitacz móhli, pschepiſarowaſche wobalku ſ prochom. „Moje zyłe ſamożenje wotkałam ſwojej dźowzy“, ſtejeſche w teſtamencže. Sſnadź w roſhorjenoſcži bě podpiſmo pod dokument ſtajicž zabył.

Nekotre hodźiny poſdźišcho namakachu mordarja Sperlika morweho w jeho komorzy. Liſtowu wobalku pschiſwoji žebi jaſtwowe ſarjadniſtwo.

Mjes tym bě ſo ſ khoroſcžu dźowki porjedźiło a jeje prawiſnik namjetowaſche, ſo by wokrjeſny žud we Wołomuzu teſtament pschijpóſnał, ſchtož ſo też ſta, dokelž bě wopraudže jeho pożledńja wola, hdyž je tola zyłe ſamo w komorzy teżał.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 18. Juli 1936: 8—10 Uhr: für die Nummern 401—800 rohes Rindfleiſch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleiſch das Pfund zu 35 Pfennigen, gepökeltes Schweinefleiſch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Wšelčizny wo pražniku (juliju)

Mježaz julij je po pschedmjenje Julius romiſkeho ditiatora Caeſara, mjenowany. Korla Wulki da jemu němſke mjeno „Heuert“, dokelž w tutym měſazu ſo ſeno domoj hjerje, ſwjetſka hižo konz junija. A naſch ſerbſki wuras „pražnik“ ma ſo po „pražazym ſłónzu“, kiž w tutym měſazu najwjetſcheje cžopłoty cžłowjeſtwu a ſtwórbje ſpoſči. Schtož wuwiwanje roſtlinow naſtupa, dospěje ſo w pražniku wjerſchk a khłébowe žito dozrawja. Sekónzo pschinjeſe nam najcžopłiſche dny (pžyče dny). Swjetſcha je też pražnik na hrimanjach najbohatſchi měſazy.

Mnohe wſchak ſu pſchecza a prajidma, kiž bur tuteho měſazej pschipiſerwa: Schtož ma naſymu ſo radzicž, dyrbi w julišu ſo pražicž. — Pschinjeſe pražnik cžopłoty, w póſnjeńzu ſo poradži. — W pražniku cžaſ bur ſo počžicz, niż ſa kachlemi ſkoržicž. — Schtož w pražniku a ſnjeńzu ſo njewari, to žadyn měſaz njeprají. — Pžyſcže dny ſwětłe a jaſne, pschinjeſu lětko nam płódne a jaſne. — Hdyž ſo boby poradża, rjane žita kiwaja. — Jenje njej bur wobthudnył, hdyž je pražnik cžopły był. — Hapta ſtój ſa powětrom, wonja jom ſa hrimanjom. — Hrimanje w pražniku, wino, žito pschineſu. — Hdyž pražnik ſo ſ deſchcžikom ſapocžnje, potom ſedma ſo deſchcžowacz pschestanje. — Hdyž w žicže ſo wóſty roſcherja, potom kiwa nam rjana nałyma. — Schtož njeńdże tehdom ſ hrabjemi, hdyž muchi, cžerczi kakaju, hicz ma w ſymje ſ powrjeſtkom a ſo praſchecz ſa ſnjom. — Hdyž na Marhaty (13.) je deſchcžik, nima žyno, worjech wužitka. — Hdyž na Marju (2.) ſo deſchcžuje, dha ſchtyrzeczi dnjow njepſchestanje. — Hdyž na Jakuba (25.) pschi ſłónczným wjedrje cžahnu wowki na njebjeſach, pschichodna zyma je na ſmjehach. — Na Jakuba cžopłe a jaſne, budu hody ſymne a kraſne.

Budyske stawniske powěsće

Sſrjedu 15. julija 1936.

Narodźił je ſo: 13. 7. Franzej Korli Anderſej, pohončej ſyn.

Wumrěłoj ſtaj: 14. 7. Bjarnat Pawoł Teich, invalidny rentnar, 76 lět. — 15. 7. Hana dźěl. Rjelzyna rodź. Kunzej, invalidna rentnarka, 76 lět.

Pschipowědźili ſu ſo: 15. 7. Gerhart Fritz Kettner, pschekupzki pschiſtajenz a Charlotta Marta Hoffmannej, rjadowarka, wobaj w Budyſchinje. — Biedrich Jan Schröder, bankowſki ſaſtajnik a Marianna Ilſa Mengerej, domjaza dźowka, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Königswusterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programa: 6.10 tačzele. 11.40 ſa bura. 16 konzert. 19 tačzele. 20.10 hłotzy ſ operettow. 21 bujerſki konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 ranjſchi konzert (ſ Königsberga). 11.45 ſa bura. 16 tačzele. 18 hudźba k ſwjatokej (ſ Hamburga). 19.10 tačzele. 20.10 konzert k wopomnjenju Franza Liſzta.

Hiſchcže wažne ſdnjowehu programma: Hamburg: 20.10 ſabawny konzert. Köln: 20.10 „Woiazy — towarſchoſo“. Frankfurt: 20.10 ſabawny konzert. Stuttgart: 20.10 konzert wſchelcžiſnow. Praha: 19.55 Dworžakowy konzert.

Towarſtwowski powěſtnik

Lichań. „Serničzka“ njeſpěwa tutón tydżeń a też niż pschichodny tydżeń. **Dirigent.**

Porſchizy. Sserbſke towarſtwo „Swětła“ ma njedźelu popołdniu ½3 hodź. hromadźiznu pola Lindnarez w Porſchizach. Ma ſo jara wažne wuradowacž. Pschehonoſchcže je pschiſłuchny. Tohodla proſchu kóždeho ſobuſtawa, ſo by tam pschiſchoł. Staroſta.

Mam wot pjatka, 12. junija, w swojej filijali w Budyšinje w hotelu „K markhrabi“ zaso nowy transport

kruwow, jałojcow

po znatych tunich płaczisnach na předań a k zamjenjenju.

Paul Grosch, wikowarnia ze skotom a konjemi w Drježdżanach-N., Hechtstraße 30 telefon 50628, priedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Tukowe buksowe wobalki

(Stopfbüchsenpackungen), konopjane łójowe wobalki, asbestowe grafitowe, ściśćano-powětrowe wobalki, Stymol-wobalki, asbestowe wobalki, zatykowacy maz, Stauferowe buksy atd. poskića

A. Kurio w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735 wulkowikowanje z techniskimi wolſjemi a tukami a techniskimi potrjebnoſćami. (1286)

Darće při kóždej skladnosći **dobru serbsku knihu!**

Hospozy

K nakładženſkemu časej poskićam wosebje jako kajkoſć swoje staroznate

płodowe kisało
cytragonowe kisało } płodowe kisało

Dale poskićam:
malenowu płodowu brěčku } tołsto z cokrom
citronowu brěčku, mjetełčk. } zawarjene
płodowu jabłučn. brěčku, słódny wocerst. napoj žitny a palenc k nakładženju

Budyska palerńja, płodowa tłoćerńja a palencowa fabrika

Emil Jende w Budyšinje

Kupuju hač do wutory 14. julija wše družiny janskich jahodow 1316

Čišćimy

Formulary wšěch druzin
Pokładniske knihi
Změnki
Kwitowanki
Lutowańske knižki
Statuty
Lisćiny płaćiznow
Katalogi
Wokolniki
Napisy na listy
Zdźeleńki
Zlićowańki
Wobalki za listy
Plakaty
Prospekty
Adresy za póst. posyłki
Kóždy reklam. nakład
Programy
Sobustawske khartki
Přeprošeńske
a zastupne khartki
atd.

čorne a we wjacybarbnym wuwjedźenju kaž sebi přejeće stajnje płaćizny hódno

J. Cyž

serbska knihićišćerńja a knihaŕnja w Budyšinje w Serbskim Domje

Zawarjeńske šklenčy

we wšěch wulkosćach po znatych tunich płaćiznach. Zawarjeńske aparaty, jenoti, zawjery, gumiš rynki spinki, předawarńa swěto znatoje „Adler Progreß“ zawarjeńskich šklenčow, porcelin, kamjenińnowe, šklešćane a emajł, drjewjane a ščódowe twory, wobeńkrute sudobja atd. Wulki wubjerk

Domjaca potrjeba

M. Pfuhl, Znuřr. Lawska hasa 6

Dźěćace kolesa

we wšěch wulk. a płaćinach

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4

Bydlerńje, 68

łóharńje, kuchinje, półstrowane twory atd., jenoćilwe meble kupjeće tunjo pola

P. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4. — Rěčn serbscy.

Mam swoju półstrowańniu Mandželske poščonki přijimam

Mały nawěštk wulki wuspěch

Pohonč

do ratafstwa

so k 1. auguſtej pyta

Rachela w Smjećkecach č. 3

Nowe serbske knihi:

W Malešecach před 100 lětami

wot farara Aug. Sykory.
Płaća 0,50 hriwnow.

Łóńcko kwasnych hrónčkow

wot M. Nawki.
Płaća 0,50 hriwnow.

Za Božim khlěbom a druhe novele

w. Hendricha Sienkiewicza.
Płaća 0,75 hriwnow.

Serbska kniharna w Budyšinje (Serbski Dom)

Tutón muž sebi přemysli,

hdže by ze swojej mandželskej prózdniny přebył? Pokaž jemu puć do twojeho rjaneho hoscženja w našim kuzłotym serbskim kraju. Rad će wopyta a wěšće zaso přińdże. Puć k sebi pokaž jemu z nawěštkom w Serbskich Nowinach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čěła Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 165 | Budyšin — Pjatk 17. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Ley do Sakskeje přińdże

Pšichi swojim nowym wulkim wobhładowańskim puczowanju po Němskej němskostatny organisaziski nawjednik němskeje dźěłoweje fronty dr. Ley póndźelu 20. a wutoru 21. julija Saksku wopyta. Póndźelu dopołdnja žebi wulkoćišćechćerńju w Lipsku wobhlada. Popołdnju žo wobhladanja w Bornje, Böhlenje a Glauchawje pšichsamknu. Wječor w 7 hodźinach smėje žo wulka manifestazija na Torhoščcu w Glauchawje, na kotrejž žo wšitke wotrjady nazionalsozialistiskeho hibanja wobdźěla.

Wutoru žo dr. Ley do Kamjenicy poda. Po puczu žebi žydlischcza, dźěłaćnje, słužbne městnosće a towarschnušne domy wobhlada. Popołdnju pšijědźe do Freistala a do Drježdżan. Wutoru wječor wopyta dr. Ley hischcze kubłakšitaj domaj němskeje dźěłoweje fronty we dolinje rěki Běkeje a w Kipsdorfje.

Wuheńska a němsko-awstriske doręčenje

Dla němsko-awstriskeho doręčenja staj wuheńsi swonkowny minister ſ Kanya a němski swonkowny minister ſwobodny knjes ſ Neurath telegraumaj sameniłoj.

Wuheńsi swonkowny minister je telegrafował, so je žo nad doręčenjom wulky ſwježelik, dokelž je žo ſ dojednanjom tuteju krajow ważna kročel k směrowanju Europy stała.

Němski swonkowny minister je žo ſa tutón telegramm wutrobnje dźakował a je ſwoje pšeheżwódźenje sdźělił, so žo doręčenje niz jenoż ſa Němsku a Awstriju, ale ſa zyłu Europu k lěpšemu wuskutkuje.

Wopyt němskich wójnskich łódźow w Finskej.

Druha pšechodnišća flottilla němskeho wójnskeho namórnistwa wot 16. hač do 20. julija w finskim měsce Hangö na wopyće pšebywa.

Prěni němski pósłanz w Brasiliskej.

Jako prěni němski pósłanz w Brasiliskej je ſrjedu dotalny wupósłanz Němskeje dr. Schmidt-Elskop na ſpěšnym parniku „Kap Arkona" do Ria de Janeira dojěł. Sastupjerjo brasiliskeho knježerstwa, nazionalsozialistiskeje ſtrony, němskich ſwjatkow a mnohe ſobustawy němskeje kolonije pósłanza powitachu.

Prozeły pšeciwo awstriskim nazionalsozialistam žo sastaja.

W Hradzu w Schtyrskej ſu žo wšitke prozeły, kiž běchu žo pšeciwo awstriskim nazionalsozialistam poruczyte, ſ dnjowego porjada wsale. Kaž žo powě, žo akty justiznemu ministerstwu pšehopodaja. Hižo někotre dny pšedy hač je žo doręčenje mjes Awstriskej a Němskej wojewiło, ſu w Hradzu a Schtyrskej pšestali ludźi dla nazionalsozialistiskeho ſmužlenja jimacz. Hač do nětka njeńšu nikoho wjazy ſajeli.

W Francowskej podroženje khlěba hrozy

Ministerski prezident Blum je wospodinsku nawjedowanje jednanjow pšehewsał, kiž ſu žo na ſchtwórtk pozstajiłe. Měješe žo wurahowacz, kak ma žo strachej tataršich dźěłacerjow krótko pšed ſnjemi wotpomhacz.

Młody franzowski tataršk minister Monnet žo hižo dny dołho prózuje, so by roshorjenych tataršich dźěłacerjow směrował. W Normandiji ſu tataršej dźěłacerjo ſ pšichekwapjazym postupom samohit ſwoje mjdy wo 20 proz. powjetšichcz a dźěłańki cžas na 1dnacze hodźin pšichkročicz. Někotre ſwjatk tataršich dźěłacerjow ża̋da, so by žo tale naprawa w ſyłym franzowskim tataršiwie pšehewjedła.

Njeporadźeny nadpad na jendźelskeho krala Eduarda

Jako kral Eduard VIII. ſchtwórtk po słónčenju khorhojneje prady Londonſki Hydepark wopuſchcži a běſche runje pod marmelowe wrota pšeſchěchał, žo pšichpad sta. Nětkle 40lětny muž žo pšeſches policajſku ſawjeru pšecherć a ſpyta něſchto do krala cžišnyć. Kaž wocžicži ſwědzy rzeknu, pak je jeho jena ſona ſa dłoń pšechimnyła, pšechcžimj je revolwer na dróhu padnył.

Druhy wocžicži ſwědzy praja, ſo je muž revolwer chcył do kraloweho konja cžišnyć. Kral je bjes pšechſtacja dale jěchał. Sałko druhy wocžicži ſwědzy powědża, ſo je hnydom policajſki offiſěr ſ konja ſtočił a nadpadnika ſajał. Muž je ſo na to na blišchu policajſku ſtražu wotwjedł. Pozdźiſcho ſo pšechi kralowym jěchanju niczo mylaceho wjazy njeſta.

Prěnje přesłyšowanje nadpadnika

Smutskowny minister ſir John Simon je ſchtwórtk popołdnju ſobuſtawam delnjeho ſejma wo nadpadže na krala sdźělił. Minister rjekny, ſo budże delni ſejm dźakowny, hdyż je ſo ſtrach tak ſkoržownje wotwobroćił.

Wo nadpadže ſu někotre rosprawy wocžitych ſwědkow ſnate. Nadrobnoſcže a wožebje pšicžicžiny nadpada ſo hakle ſ pšeſchſchkowanjom ſajateho wuſaženja. Powſchitkownje ſo kralowa ſymnokrejnoſcž wobdźiwa, kiž běſche ſo jenoż někotre ſekundy ſa nadpadnikom wobhladnył. Lud pak ſo cžim bóle roshori, jako ſtrach ſpóſna a jako policajſt ſawoła: „Sadźerjcže muża, sadźerjcže muża!" Někotre wokomiki policajſkich ſtjo policajſtojo a inſpektor nětkle 40lětneho muża wotwjedechu, kiž mějeſche trochu ſdrjenty napohlad. Nadpad je ſo ſtale bliško Buckinghamſkeho palaſta pšchi Wellingtonſkich wrotach ſtał.

Nadpadnik rěka Jurij Handrij Mahon a wudawa, ſo we wjeczornym dźělu Londona bydli. Popołdnju jeho pšched Londonſkim policajſkim ſudom tajnje pšeheżłyſchowachu. Hdyż Mahona na policiju wjeſechu, wón policiſtami pšeješche, ſo je ſo ſkutnje ſ myſłu nożyk, kralа nadpadnyć. Je pjeża jenoż chżył protestowacz. Wina nadpada pada pjeża na ſnutskowneho ministra ſira Johna Simona, kotremuż je wječor pšedy pišał a na kotrehoż je ſo dopołdnja telefoniſzy wobroćił.

Hdyż jateho na policiju pšchiwjeſechu, ſo hnydom wobhonjeſche, hač je ſo kral ſranił. Jako prěni ſwědk ſo policajſki inſpektor pšcheżłyſchowaſche. Wón je pola wobſtorjeneho revolwer ſ pjeć komorkami namakał, ſ kotrychž běchu ſchtyri natykane, nimo teho hiſchcze někotre patrony ſ kułku, liſtowu wobałku, dopiſnizu ſ kralowym wobrazom a cžišto nowin „Daily Telegraph" ſ tuteho dnja. Inſpektor wuprajenja wobſtorjeneho wospjetowaſche, kiž bě ſebi ſkónčnje pšchał, ſo by ſměł ſe ſwojim rěcžnikom porěcžeć. Ssudniſki pšchedsyda poruči, ſo ma ſo Mahon tydzeń w pšcheprowańskej jatbje ſkhowacz. Wón ſo wobſtorji, ſo je revolwer k tomu wobſedźał, ſo by żiwjenje wohroſył.

Wječor ſo ſhoni, ſo je Mahon po powołanju żurnalift. Wón je Schota, kiž je hižo wjele lět w Londonje żiwy a je 34 lět ſtary. Kaž ſo ſhoni, ſu ludźa wokoło nadpadnika jeho porajili, pryedy hač je mohł cžekacz. Hdyż je padnył, je jemu revolwer z ruki na dróhu wupadnył, hdyż je jón policajſt ſbehnył.

Wjednikowy telegramm kralej Eduardej

Wjednik a němski kanzler je Jeho majeſtoſcži jendźelſkemu kralej ſlědowacy telegramm pósłał: „Runje dóſtach powěſcž wo ſatamanja hódnym nadpadže, kiž je ſo na Waſchu majeſtoſcž ſpytał a wukhowanju Waſcheje majeſtoſcže ſ tuteho ſtracha naſtwutrobniſcho ſbożo pšeju. Adolf Hitler, němski ſtatny kanzler."

Sandźenu ſobotu je ſo wo tutej należnoſcži w mjeńſchim kole rěcžało, hdyż běſche ministerski prezident Léon Blum ſ pšchebywu. Pšchi tym ratarſay dźěłacerjo khětro rańſe wuſtupowachu a ſebi to ſame prawo ſadachu, kiž je ſo dźěłacerjam w industriji pšchiſłuſkało. S powjetſchenjom mjdow ratarſkich dźěłacerjow pak ſo płacžiſny ſa najważniſchu zwrobu wſchědneho luda poſroża. Ratarſki minister Monnet runje nětkle plan politiki żitnych wikow po němſkim pšchikładže pšchihotuje, ſ kotrymž maju ſo nahle pšicheměnjenja płacžiſnow na ratarſkej burzy wotſtronicz. Ale dźěłacerſke ſwjatki cžiſchcza a nochcedźa miniſtrej khwile k pšchewjedźenju jeho plana wostajicz.

Nowy ſwonkowny minister w Lotyſchſkej.

Dotalneho generalneho ſekretara lotyſchſkeho ſwonkowneho ministerſtwa, Wilhelma Munterja, je ſtatny a ministerſki prezident dr. Ulmanis ſa ſwonkowneho ministra pomjenował.

Dotal běſche był ministerſki prezident ſobom ſwonkowny minister. Dokelž pak je tež hiſchcze ſtatne prezidentſtwo pšchewſał, běſche ſo nětcžiſchi finanzny minister Ekis jako kommiſarſki nawjedował ſwonkowneho ministerſtwa poſtajił, kotrež wot nětka Munters nawjeduje.

Wuzke zhromadne dźěło mjez Turkowskej a Juhosłowjanskej

Turkowſka dotal njeje Jendźelſkej ſwoju podpjeru w Sſrjedźoſemſkim morju wupowědźiła, kaž ſtej to Franzowſka a Grichiſka cžinitej. Turkowſcu diplomatojo maju ſa jara ważne, ſo ſo Turkowſka tež pšichodnje ſrěcženja dźerži. Pšchi tutej ſkładnoſcži ſo nalpomnja, ſo tež Juhoſłowjanſka ſrěcženje hiſchcze njeje wupowědźiła. Tohodla ſo wudawanja wo wuſkim ſhromadnym dźele mjes Turkowſkej a Juhoſłowjanſkej, kiž dwojoſtronſke ſawěſcženje pšicheżiwo Italſkej wosnamienia, tu znowa potwjerdźeja.

Sadźerżenje Turkowſkeje móże pak ſo tež tak wukłodźicz, ſo ſo w ſwonkownej politiſy wſcheho wostaja, ſchtoż by moh'o dobre pozsahi k Jendźelſkej kaſpcž. Turkowſka jendźelſku podpjeru runje w praſchenju mórſkich wuzinow pšcheżiwo njelubym żadanjam Sowjetſkeje Ruſkeje trjeba. So ſo Italſka njeje na konferenzy w Montreuxu wobdźělika a ſo je pſchipowědźika, ſo wobſamknjenja tuteje konferenzy njepſchipóſnaje, je Turkowſku tak roſhnéwało, ſo w tu khwilu nochzeża wjazy na ſtejiſchcžo Italſkeje dźiwacz, ſchtoż ſrěcženje wo Sſrjedźoſemſkim morju naſtupa.

Pšchebywanje ſowjetſkeho lětaſtwowego ſcheſa w Prazy.

Kaž je ſnate, ſcheſ ſowjetſkoruſkeho wojeńſkeho lětaſtwa wójſkowy general Alkniś w tutych dnjach w Prazy pšchebywa. Schtwórtk je jeho cžeſkoſłowakſki minister ſa narodne ſakitanje Machnik pšchijał. Potom je general Alkniś generalneho inſpektora cžeſkoſłowakſkeje wojeńſkeje mozy, wójſkowego generala Sſyrowego, a ſcheſa generalneho ſtaba, wójſkowego generala Krejcžeho, wopytał. Pšchipołdnju je cžeſkoſłowakſki minister ſa narodne ſakitanje hoſcži na ſnědanje pšcheproſył.

Wopačne powěſcże wo maršallu Grazianiu

Jendźelſke powěſcžerje běchu ſ Džibutija a Kaira powěſcže wojſkowite, w kotrychž ſo wudawa, ſo je Abeſſynjan italſkeho měſtodrala marſchalla Graziania nadpadnył a cžeſko ſranił. Romiſkemu ſaſtupjerjej Londonſkich nowin „Daily Telegraph", kiž ſo tuteje powěſcže dla pola italſkich wyſchnoſcžow wobhonjeſche, je ſo to ſdźělilo, ſo wudawanja ninaju žaneho podłoža. Italſki kolonialny hamt ſteji w ſtajnym ſwiſku ſ raniſchej Afriku a wot tam njeſu powěſcže wo njewſchědnych podawkach dóſchle. Reuterez telegrafowarnja w Londonje je ſ Kaira ſhonita, ſo ſo tež tam powěſcž wo ſranjenju marſchalla Graziania njepotwjerdźa.

Dardanelle smědźa so zaso wobtwjerdźić

Konferenza w Montreuxu je schtwórtk wječor wo nacyfku sa sréčenje wo mórskich wužinach dowuradźiła. Pjatk ga tekst sa cyfkcy pschihotuje a ga hobotu w sjawnym pohedźenju schwali. Póndźelu popołdnju ga sréčenje w Palastowym hotelu Dwojatoćnje podpische. We wobsebitumaj protokollomaj ga postaji, so sréčenje do mozy stupi, tak ruce hacj so schésć konferenznych wobdźelnikow podpische, so smědźa ga Dardanelle wot 1. augusta tsem sajo wobtwjerdźić.

W pohedźenju schtwórtk popołdnju su ga w praschenjach, w kotrychž dotal njeběchu pschesjene, takle dojednali: **We wikowarskim léiarstwje** w pažnje mórskich wužinow ga wschelako wobtkadza. Rozdźěl je, hacj létadła z połnoza k połdnju abo z ranja k wjeczoru a nawopak lecża. W preńschim padze maju ga pryedy pschipowědźić. Kommisije sa mórske wužiny wjazu njebudże. Jeje prawa ga we wobluku wěstych žmérow turkowskemu knježeństwu pschepodaża. Politiny ważne je nowe postajenje, so žmědźa staty, kiž su ga na Lausanneskim mérowym sréčenju wobdźélite, sréčenju wo Dardanellach pschistupić. S tuthych statow nieje ga jenički Italska na konferenzy w Montreuxu wobdźélila.

Skónčaze postajenja su ga tehorunja wobnowile. Jendźelska běsche namjetowała, so ma sréčenje 50 lět płaćić. Konferenza pak je jenož 20létnu płaćiwosć postajiła. Kóždy podpisar sréčenja ma z podpjerankom druheha kóždy cźas prawo, žebi revidiju sréčenja žadać.

50 000 wobrónjenych židow w Palestinje

Londonske nowiny „News Chronicle“ su powěsć wozběleho dopisowarja z Palestiny wozjischczale, so je ga tam z wědzenjom jendźelskeho knježerstwa zyle skradzu židowske wójsto, kiž ga „židowske sakitarske wójsko“ mjenuje, wutworiło. Wójsko pjecza hižo 50 000 muži wopischija a je se wschěmi druzinami brónjow wobrónjene. Židowske wójsko ma, kaž ga powě, tež swoju transportnu, powěsćerisku a sanitetsku sluzbu. Wono je se zwjazka zamoschkita prěnich židowskich sadźyderjow nastało a je ga po nětčim k swojej dźenźnischej zyłnosći wuwito.

W rosprawje tammych jendźelskich nowin ga hischcze pische, so ga po zyłej Palestinje rjeczas małych židowskich zwjerdźisnowa (fortow) cźehnje. Do židowskeho wójska sú někotre tyšacy zonow zjuschcheja. Wójsko je ga po pschikładze kommunistiskich bónkow sorganisowało. Kóždy bónk wopischija schésć muži pod jenym wjednikom. Jendźelske nowiny hischcze pischipomnjeja, so ga tuto židowske wójsko pschi dotalnych wojowanjach hischcze njeje wužiło.

Tši italske diwisije z Lybiskeje wuczahnu.

Kaž ga z Roma powě, je Mussolini póndźelu pschikazał, so maju ga tši diwisije italskich wojakow z Lybiskeje wróćić. Mussoliniowy pschikas je dopjelnjenje jeho pschilubjenja, so wobstatk swojich wojakow w Lybiskej pomjeńschi, hdyž Jendźelska zyłnosć swojeho wójnskeho łódźstwa w Sstrjedźozemskim morju na normalny staw smjenschi. Italizy wojazu ga nětkole po nětčim z Lybiskeje do Italskeje wotwožuja.

Posedźenje wójnskeho suda w Addisu Abebje

Sstrjedu je ga italski wobsebity wójnski sud prěni króć na sjawnym mjenje w Addisu Abebje skhadźowak a je tśoch dowerodnych k smjerći sasudźił. Schtwórty wobskorženy ga muminowa. K smjerći sasudźenych knydom wotprawichu. Wobskorženi běchu ga wuslali, so gu da Addisa Abeby pschischli skradzu bróńe a muniziju kupowarć, z kotrymiž cźasnychu pschećiwo Italcźanam wojowacź.

„Karlsruhe“ njeje wjazy schulisti tschižak.

Dotalny schulisti tschižak „Karlsruhe“ je ga 1. julija do swjasta wójnskeho łódźstwa pschisak.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 16. julija 1936.

Narodźili su ga: 12. 7. Dr. phil. Waltarjej Balzerej, knihikupzej, dźowka. — Gustawej Mafkej Nowakej, wikowarjej, syn. — Janej Arthurej Gerizy, sastupjerjej, dźowka. — Edgarej Juliuzej Korli Wolfej, wojerskemu hejtmanej w Lubiju, syn. — 14. 7. Wilhelmej Kurtej Gutheilej, frišerej, dźowka.

Wumrěli su: 15. 7. Mathilda Rosina swud. Hänzlerowa rodź. Griebschez, wudowa po mjasarjowobkładowarju, 83 lět. — Marja Pawlina swud Kindlerowa rodź. Kügler, invalidna rentnarka, 78 lět. — Johanna Madlena dźěłana Fechlerowa rodź. Bluthej, bjes powołanja, 71 lět.

Woprawdźity służobnik hospozy su

Baldur-khachle za trajne tepjenje

přetoż wone jej zatepjenje zalutuja. Cyle bjeze wšěch winowatosćow za Was rozjasnimy Wam rad jich wulke lěpsiny.

Żelezowy dwór

Joh. Miessner tow. z wob. ruk

Pschezo sasu njemšry w Franzowskej.

Pschi sarjadowanjach na franzowskim narodnym dnju husćišcho k rażenjam mjes žobustawami lěwizowych radikalnych a pschiwušnikami prawizowych swjatkow bórdże, kotrejž běchu z dźěła ważnischeje powahi. Na wobrazu widźimy pschiwušnikow prawizy, kotiž awto nadběhuja, w kotrymž žobustawy ludoweje fronty po měsece jěchaju.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Jakub Młynk

Powědańcźko se saschłych cźasow.

5] (Pokraczowanje.)

Tak běch psches pał léta pola njeho sa słužobnika a syma bě ga po nětčim pschiblížiła. Tuž hotowasche ga nasch knjeź do Moskwy. To njebudźischе ga tak nahle hischcze stało. Ale jeho bratr Rewaŕ bě krucze skhorjeł. Tón bě nětchto starschi dyżli Jan, kaž nasch knjeź rékasche, a dokelž bě wubjerny ratař, sastawasche hospodarstwo na wschěch Alkafowej kubłach. Tuž khwatasche knjezinu, so bychu Rewarja hischcze żiweho nadeschli, dokelž lubowachu jeho wschitkuzy nimo měry, najbóle pał Jan. Pucźowachu nimale dwě njedźeli a njewobhladachmy sa zuły cźaš ſboro eni jónu koża. Njewuprajita bě srudoba a zakoscź mojeho knjeza wo zjawjeho horzo lubowaneho bratra. Haj, njemóžach ga sam żyłsow sdźerżeć, runjeż běch zuły a njeběch njebožcźiżkeho jenże wobładał.

Nasajtra bě jeho pohrieb, kajkehoż żym żenje sasa njewidźał. To bě sjawny dopołnas, kaž jeho a zyłu Alkafowej żwóiżu ludźo lubowachu a cźesćachu. Pschebe wschěm płackachu thudźi, kotrymž bě mnohu żyłsu z wócźa wutrěł a na kotrychž tež na żmjertnym łožu njesapomni, na pjeżdźesacź milijonow rublow dobrocźelskim wustawam wotkasaroschi. S tym pak njebě na bratra sabył, kotrejž nimale dwójzy tak wjele herbowasche.

W Moskwje mějachu Alkafowej rjany hród, kotrejž ma ležma po wschěch Drjezdźanach żiwojeho runiersa. Bě to schtyri posthody wyżoke twarjenje na jenej z najkrasnischich dróhow staroktawneho města. Hłowne wrota, z wumětśkimi postawami wudebjene, żu tak schérokе, so móżetaj dwaj wosaj derje pornjo żebi jěcź. To bě nusne, dokelž njeżdźachmy hinak dyżi z tśjomi pornjo żebi, tak so źriedźny kóń tež woprawdźe źriedź diweju wołow khodźesche. Mějachmy sforo pschecyo dwanacźe statnych cźornakow, pschetož cźorna barba ga naschemu knjezej nade wschitko derje lubjesche. Niekhodźejsche dyż w druhej, dyżi w cźornej drasce. Wokna běchu dwójzy tak wulke, każ tudy Scholczyż jstwine durje. Tśecha bě koprowa a selenjesche ga każ łuka. Tak mjemujzy knjza w ruškich městach, wotźehje w Moskwje, tśeći. Se spomnjenjnymi wulkimi wotami pschindźejech do hischcze wjele wjetschego dwora, kotrejž bě cźiżeje schtyrirózkaty.

Tu widźisch we rózkach rjane postawy. Kóżda je do żneńbělcheho marmora wurubana podobizna wulkich pjedowunkow z rodu Alfakowskeho. Tajke da jim naschi knjeź, kotrejž wumjelstwo nade wicho lubowaschе a podpeiracheе, w Komje dźěłacź. Snutrka běchu wschе sceny a wjeceh z wobrasami a drohimi kamjenjemi hacź nanajkrasnischo wudebjene. Haj! myślach żebi, so żym do raja (paradisa) prěnich starschich pschichoł.

Tola rjeńcha dyżi wicho drje, schtoźkuli żym widźał, bě knjezowa knihownja. A cźeho dla niż? Bě dże knjez w żymje spochi tam. Pschecźesko pschikhadźowachu husto k njemu, kotrejž potom swoje rjane knihi, wobrazy a staroźitnosće pokasowasche. Snaty a żiwowy wucźenz, kotreho mjeno po zyłych Němzach husto słyschich, dźiwaiche ga njemało, hdyž tule knihownju wuhlada a praji: „Tajkeho hischcze widźał njeżym ani w statnych ani w knihownjach jednotliwzow.“

Knjeni měješesche wosebite wobydlenje, kaž bě runje tak wupyschene każ knjezowe.

Za prózdninske pačowanje

Nakribjetniki

wo hobrskim wubjerku pola firmy

T. ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

„Ale, hdyž ma hrabja rjanu jstwu, tam ma słužobnik khudu“, myślí żebi Nabokez wuj. Tu z najmjenischa ga tak njemješesche. Komorje, kajkeż ma ležma Wonerzanski knjes żam, dachu mi sa wobydlenje. Mějach w prěnjej hacź najwobešnischej blidzy a schtyri stólzy, mnoho krażnych żwjezatkow, wosebje żwiatcheho Jakuba, rjane hladadła, rjanu komodu, z krótka wscho, schtoż żebi wutroba żada. Tam lehach w móchkowym, tu ležma w schischkowym łožu. Jédże a picja, wscheho dosć.

„Tam je tola żurowa żyma, kak dha ga cźi ta lubjesche?“ pocza Kolchej nan.

Nó, to je naibnabnischa wěz. Hdyż je tam żwět běły, każ pola nas żadowa zahroda, potom je tam najkrażnischi cźaš. Tehdom ga Rušojo hakle prawoje wjeseli a żiwi. Wschédna sabawa je potom hońtwa.

Njedże schtyri mile wot Moskwy dale k ranju ma Alkafow wulke kubło, pschi kotrymž bě wjele hole. We njej bě hižom jeho dźěd wulki park se swěrjenzom satoził. A wschelakim swěrjatam da knjes z Afriki a Ameriki żem pschińcź, te měješesche tu k wjeselu, tež kóżdy zuźnik měješesche pschistup.

Tu wotbywachu ga lěto jako lěto wulke hońtwy, na kotrejž mnoho semjanow z Moskwy a z dalschich krajinow pschikhadźeschе. Tak tež léta 1774. Khżom nětchto njebjeł do teho puschcźichmy ga do Charkowa — tak rékasche tam na wjeś —, so bychmy wscho trébne pschihotowali.

W Charkowje bě rjany hród, dokelž tam pschebywasche z wjetšcha njebo Alkafowy bratr. Pschistajeny hajnik bě wobstarny, dobrocźiwy muzik. Nimo njeho bě tam hischcze pjecź hajnikow, pschetož lěsy běchu żmjerzej wulke. Park měješesche tež żobu hladacź. Lěsa bě wscho połne wjeseloeje swěriny, jelenjow, żornow, wjelkow, niedźiwjedźow. „Knjes Młynko“, praji knjes se khowjanskej żiwolubiwosću, „pschihotujcze żebi tšélbu na spěchne jelenje.“

S radosću, to móżeze żebi myślicź, cźakach na dźeń, na kotryż bě rjane wjeselе postajene. Dźeń wot dnja pschekhodźowach ga po swojej komorje, kotruż bě mi tši knjes schożał, jara widżany a wustojny muż, jako wobydlenje pschepodał. Bě mi, hacź runje hewak stypłanje nestrajach, tola tak dźiwno, dokelž dyrbjach bjes swojeho lubeho knjesa być. Duż njebě nichtó wjeselschi, dyżi Młynkez Jakub, hdyż ras klinkot nasdala wuzłyschach. To ga rasche cźornaki, prajach pschi żebi. Hnydom khwatach kruch napschecźo. Tu hižo z hórki knjesowy sapschah widźach. Bě to nimo měry rjany napohlad: tši arabiske wałachi każ molowane pornjo żebi, sahrabujo jedyn pschemo druheho, so se żněhom wokoł nich měješeche. Ssanje běchu zyle se złébrom wubite a cźerwjeny pomoczany płaschcź bě psches nje pschetrjeny. Moja radosć bě pak, so żmědźach sajo blišo swojeho knjesa być a jemu posłužeć.

Też Alekfander, jeho żyn, bě z Pětrohroda do Moskwy pschijeł, so by ga pschi hońtwje wobdźélił.

Popołdnju potom pschiježdźowachu pschepytrosćeni hesco i blišk a z daloka. Najbóle ga mi spodobachu taj wołaj jemjanaj Kaschcharinkaj a jeju wuj Haliczki. Wjeselschi běchu żebi też pyh a tšélbu sobu pschinjesli, runjeż měješesche naschi hajnik żam wjazy hacź pał kopy pyh a runje telko tšélbow.

Běchu to z wjetšcha te pyh, kotreż bě knjes żebi żam wocźahnył. Tón bě — schtož żnadź jeho jenicźka sta-bosej — runje pyam jara dobry.

Diwadźesći wschelakich wužobnych żanjow stejeschе na dworje, z kotrymiž běchu ga wyšozy a najwyschischi knjeza se żwojimi knjenjemi pschinjesli.

Wjecźor bě wulka hościna, zhromadźizna tajkich knjesow a knjeni, kajkejež żym swoje żiwe dny sas njewobhladał. Najšépischa jědź, kotruż móżeze żebi mumyślicź, a najdróżsche wina — wscheho wjesela wina — mošcheho naschich cźesćenych hosćow. Nasajtra měješesche hońtwa być.

(Pokraczowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 17. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Husańcow dla zahrodnik žadyn štom njeporuba.

— **Wo wjedźe.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najwyšiša dnjowa temperatura 21 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, najnišša temperatura w nozy 16 stop. cjopłoty. — Nižina, kotraž nam dotal njewobjasnjene wjedro sćelešeše, žo ſ polnozy Němšeje k bohemu ranju wotćahuje. Tohodła žo někto sažo połnje wuwjedri a žo sćipoli. S Franzowskeje hacź bo balkanskich krajow žo wyšina cźehnje a sapoczina teź na wjedro w naschich stronach sfutkowacź. Nowa nižina nad Schpanjiskej nam wjedro njewohrožuje. — Jutšje žobotu žłónčeše 4,06 hodź. ſkhadźa a že 8,05 hodź. ſkowa. Měsacź ſkhadźa jutšje rano 3,48 hodź. a ſkowa žo wjeczor 7,49 hodź. — Jutšje šmějemy młody měsacź.

Wuhlady na wjedro za jutšiſchu žobotu: Rjenje a cjopło.

*

— **Tuni 4dnjowy ſrjadnišťowy wobjezity cźah ſe Sherjelza do Hamburga a Helgolandskeje wot 23. hacź do 26. julija 1936.** Kaž nam němſkokstatua železnizna sdźěluje, pojedźe 23. julija (najpjet 26. julija) tuni 4-dnjowy wobjezity cźah do Hamburga ſe ſkładnoscźu k jězbje po Połnoznym morju do Helgolandskeje. Wobdźělicź może žo na tunich jězbach po pjenitawje a po mješe, może žo mórſti parnik wobhladacź, Hagenbeceſ ſwěrjenz wopytacź atd. Jězba ſ dwórniſchcźa hacź do 100 kilometrow wokoło naſtupnych dwórniſchcźow žo wo 50 procentow potuniſchi, hdyž žo liſćik wobjezitheho cźaha pokaja. Dźěcźi wot 4. hacź do dokonjaneho 10. lěta placźa połowzu. Cźah wotjězdźe w Shorjelzu 23. julija 7,50 hodźin a wrócźi žo w nozy wot 26. k 27. julijej něhdźe 0,15 hodźin sažo do Shorjelza. Jězba placźi ſ Lubija hacź do Hamburga a wrócźo 3. rjadownje jenoj 21 hriwnow, 2. rjadownje jenoj 30,40 hriwnow. Nadrobniſche je pſchi wudawarńjach jězdnych liſćikow a w puczowańſkich běrowach ſhonicź.

— **Wobhaſh połtoſchekowneho wobkhada w měsacu tuniju 1936.** Licźba měſcźelowe połtoſchekowneho konta je žo w měsacu juniju wo 2052 kontow powjetſchiła, ſo na konzu měsaca 1 081 654 wuczińſkeje. Na tutych kontach je žo hyło ſ 68,4 milijonami ſapiſkami 11 580 000 hriwnow wobrota. S tutych njenjes je žo 9 666 miljionow hriwnow abo 83,5 procentow bjes hotowych pjenjes ſapłacźiło. Dobromješe na połtoſchekowych kontach wuczińjeſche na konzu měsaca 633,6 miljonow hriwnow, w pſcherěźku měsaca 643,3 miljionow hriwnow.

*

Dobre žně so wočakuja

Cźišo pſched něſtorymi dnjemi bě žo ſwěcźiło, ſo ketuſche němſke žitne žně jara rjane ſteja. Někto je ſtatiſtiſki hamt licźby pſchi wobliczenjowe žnjow, hišće je na ſwjezu ſtejacych, ſe ſpocźatka tuteho měsaca podał. Po nim wuczińjeja wobliczenja pſchi naſymſkej rožu 8 361 200 tunow, bjes Połaarſkeje 8 334 500 tunow. Wunoſchk žnjow naſymſkeje rožiſ ſa léto 1935 bjes Połaarſkeje wuczińjeſche 7 391 200 tunow, tak ſo budźe po wobliczenju wunoſchk naſymſkeje rožiſ wo něhdźe 1 milijon tunow wjetſchi dyžli loni. Pſchi naſětnej rožu wobliczenja 85 000 tunow (bjes Połaarſkeje 84 600 tunow) wuczińeja, mjes tym ſo wunoſchk žnjow w lěcźe 1935 bjes Połaarſkeje 87 000 tunow wuczińjeſche. Lěpſchi je wunoſchk w naſymſkej pſchenicy. Wobliczenje 4 553 100 tunow (bjes Połaarſkeje 4 538 600 tunow) wuczińja. Wunoſchk žnjow w lěcźe 1935 wuczińjeſche bjes Połaarſkeje 4 278 500 tunow. Pſchi naſymſkim jeczmieniu wobliczenja něhdźe 1 135 000 tunow wuczińja, połajkim wo něhdźe 100 000 tunow wjazy hacź w lěcźe 1935, tehorunja pſchi naſěcźnym jeczmieniu ſ něhdźe 2 498 000 tunow. We wowšu ſo wunoſchk wo něhdźe 300 000 tunow wjazy wobliczа hacź loni a wuczińja 5 708 000 tunow.

*

S **Wurtz.** Tu ſu počzeli wſchudźe žita ſahnjokowacź. Dźelo hladaju ſpěcha a ſ wunoſchkom žnjow ſu powſchitkownje ſpokojom. Niedźiwajo pośledních njerwjedrow rožka poměrnje njeje ſawalana a tak móża ju bjes wobcźežnoſcźow ſ maſchinu žnjo.

S **Měsacu Wjelkowa.** Hoſcźenz bratrowſkeje gmejny ſ rěſnišťwom je wcźera do rukow rěſnišťkeho mišťra Augusta Holana a žyna jako najeńkow pſcheſchoł. Holan bě wjele lět na knježišťim hoſcźenzu w Njeſwacźidle a na pośledku w Sarěcźu.

S **Budeſtez.** Wobkhodne hodźiny tudyſcheje NSV-ſkupiny ſu pjatk wot 17 do 19 hodźin. W tutym cźaſu ſu wjeſnu ſkupinowu wjednik, wobkhodny wjednik a ſa-ſtarańka ja „Macź a dźěcźo“ pſchitomni. Pośledňa ma teź pónđelu w ſwojim bydlenju w cźaſu wot 17 do 19 hodźin rěcźne hodźiny.

Z **Rózanta.** Zańdźenu wutoru zhromadźichu ſo na tudomnej administraturje ſerbſkeje duchowni sobubratśa jubilara, wysokodostojneho k. propſta P. Romualda. Sulſke dźěći zanjeſechu někotre ſpěwy: Zdychanjeńcko „Wzni mje Knježe pod kŕidła (wot Fiedlerja-Kral'ca), dale pokěrlušk k česći swj. Marije Rózeńcanskeje wot knjeza jubilara ſameho pěſnjeny (melod. J. Winaŕ) „Wójnake lěhwo wopuśćichu Frankojo“ a skónčny ſpěw „Hdźež ſo módrja zelenja“. Sulef (B. Wowčerk) a Sulerka (Hańška Domaškec) přednjeſeštaj wopomnjeńſkej basni, kiž je k. wučeř Nawka wurjadnje zbasnił. Sulerka Monika Burec dźakowaše ſo jubilarej za dźěło w šuli a cyrkwi a přepoda w mjenje wšitkich Rózeńcanskich dźěći mały dar luboſće. — Wjeċor poćeſci Ralbičanska „Lilija“ wyſokodostojneho jubilara. Zaklinča wulkotny k tomu ſo přihodźacy ſpěw „Luba duša pokoj z tobu“ (po tekſće Józefa Nowaka, za měšany khór zeſtajany wot Bj. Krawca). Předsyda towaŕſtwa k. Brojeř wupraji zbožopřeća w mjenje towaŕſtwa, pokazuje na to, kak je dźensniši jubilar ſtajnje pokazał wulki zajim za rjany a dobry ſerbſki ſpěw, a z tym za duchowne wukubłanje ſerbſkeho luda docyła. Słyšachmy dale „Domček mój lubo“ a dwuhłósny „Zerja ſo šerja“. Mócnje wuklinča zhromadny ſpěw „Hdźe ſtatok mój“. Knjez jubilar bě widźomnje překwapjeny a wuprajiwši ſwoje wjeſele nad pócześenjom, ſo derje postara za łačne jazyki ſpěwarjow. Zhromadne ſpěwy klinčachu přez cyłu wjesku a z dźaknej wutrobu ſo rozžohnowachmy, přejo knjezej jubilarej to najlěpše, štož ſej wot Boha Knjeza wuprose.

S **Klětneho.** Njedźelu tydźenja ſo w naſchej wſy potomniuju něhdyšeho kowaŕſkeho mišťra Jana Schmidta ſeńdźenu, kiž w lěcźe 1809 w Horſchowje rodźenu, hižo jako dźěcźo ſe ſwojimaj ſtarſchimaj do Klětneho pſchišłoše, ſo dźišćo tu kowańju natwari a w lěcźe 1888 wumrě. Mjeſelſche je ſwojej mandźelſkej Hanu rodź. Mieńnerez ſ Klětneho 9 dźěcźi a to 2 ſynowe a 9 dźowkow, ſ kotrychž je jena hišće žiwa. Pſches 60 ſobuſtawow ſmjóży wot 2 hacź do 81 lět ſtarych ſ Budyſchina, Drježdźan, Riesy, Lipſka, Kamjenz, Barlina, Münchenberga, Landsberga, Hirſchberga, Shorjelza atd. bě pſchitſhowatało. Seńdźenje bě wobſeže na namjet prawnuckka dr. Helmuta Schandera, aſiſtenta pſchi kěſor Wilhelmſkim inſtituce w Münchenbergu, ſo ſarjadowało a pſchekupa Werner Fuder w Klětnom bě jo najkedźiſchiwiſcho pſchihotował, tak ſo wſchitkim wobdźělnikam dźěła pola pſchimuſnych, dźěła pola druhich wieſnjanow pſcheczełnu hoſpodu namakachu. W ſurli hoſcźenzaria Tluſkeho ſo ſhromadnje jědźeſche. Niedźelu rano w 9 hodźinach bě ſhromadny kemſchikhód, pſchi kotrymž farař Nan w ſwojim předowanju ſ pſcheczełnymi ſłowami na ſwojźbu ſpominaſche. Po tym ſo rozny ſemrětnych ſobuſtawow ſwojźby, wobježe pak ſtarſcheju ſwojźbu wowtachu. Rektor na wotp. Wilhelm Głowna, mjeſeſche po-tym pſchednjeſeštaj wo Klětnjańſkej zmrkwi. Na to pſchiſamknu ſo ſwjedźeńſke pożedźenje w Tluſtej ſurli, pſchi kotrymž dr. H. Schander ſwoje wjeſele wupraji na tym, ſo je ſo ſeńdźenje njedźiwało wobſeżnych ſadźěwkow tola hišćeże do ſkutka ſtajiło. Rospominaſche ſo ſamér taſkeho ſwojźbneho ſeńdźenja a poſtrowiwſchi n ſch pſchitomnych wupraji też pišonne poſtrowy wjele pſchiwuſnych, kotříž na ſeńdźenju ſo njemóžachu wobdźělicź. Rospominaſche na to todołkmjen, kiž bě na wulku tafku narośkował. Na to měſeſche knjes farař na wotp. Gerhard Voigt ſ Budyſchina pſchednoſchił wo Klětnjańſkich a Jamnowſkich ſtawiſnach. Popołdnje ſo ſ pſchedhodźowanjom a druhimi ſabawami bórſy minu. Po wjeczeri ſpominaſche farař Voigt na najſtarſcheho pſchiſchodneho ſynna ſwójźbneju ſtar reju, na Guſtava Bérku, kotryž 8. julija 1836 ſo narodźiwſchi, by w tutych dnjach ſwoje ſtote narodninu wośwjecził. Bérka bě ſ rewěrźikom hajnikom na Jamnowſkim knježetſtwje, kupi ſebi pozdźiſcho wobkhod ſ kolonialnymi twarami wot Juliuſa Nowaka w Klětnom, bu pozdźiſcho gmeinſki pſchedńeſjićeſer, ſtawnik, hamtaŕ pólſki agent, ſobuſtaw wokrjeſneho wubjerka a provinzialneho krajneho heima w Shorjelzu. Wobdźěli ſo na wójnach w lěcźe 1866, a 1870/71 a bě też hwólan 9 lět dołho ſ pſchedńeſkim towaŕſtwom. Bě nałeń Klětnjańſkeje hońtwy a wot ſałożenja Raiffeiſenſkeho towaŕſtwa hacź do ſwojeje ſmjerće ſ nichdźerkuli dobrohadowańſkeje rady. Wěſche wulki dopředkaŕ a je w tamnišćich tónach wſchěm rady ſ radu a ſkutkom pomhał. Wſchon wulnamjenjenjow ſo jemu ja jeho bohate ſkutkowanje ſpječi. W lěcźe 1916 80 lět ſtary wumrě. Na to knjes farař Voigt też hišće ſiwjenjowy wobraz ſwójźbneho nana poda. We wjeſkołej ſabawje ſo wječor jara ſpěchnje minu. Dr. Helmut Schander ſo ſtónčnje wſchěm ja poradźene ſeńdźenje podjakowa a ſkónčі jo ſe ſpominanjom na wjednika.

*

S **Wulkeho Schunowa.** Tu potnyčhu ſ dróhi, ſo ſe ſawěſchći w bydlenju jeneho twarjenja pala. Hdyž ſo do bydlenja bydnika, ſim mózny kur nanicheczíwo ſtupi. Wobeſt pak mózachu ſpěchnje ſaleći. Płótny hóſcźeſ bě w njepřitomnoſći ſtarſcheju woheń ſagaſał.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 17. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,478	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,455	100 čěskost. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burſa, 16. julija. Wobrot na wcźerawſchej burſy niemješeſche rozſah pſchedhadźanych dnjow. To wſchak njepłacźi ſa někotre hódnoty, kotrež mějachu ſwoje wobežbe dobre ſtejiſchcźo, kaž na pſchikład akcije wulkobankow, wobežbe Deutſche Diskontobank a Dresdner Bank. Tute hódnoty ſo ſa něhdźe part kupowachu. Powſchitkownje bě měnjenje dale pſcheczełne, k czemuž wobežbe wunoſchk wupiſowanjow na ſtatnu pożčonku dopomhaſche. S tuteje pſchicźiny drje bě też ſajim ſa rentowe hódnoty wielſchi.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na žitnych wulkowikach wcźera nowe krute płacźiſny ſa rožku a pizowańſki jeczmjeń do mozy ſtupichu. Wobrot pohibowaſche ſo dale we wulkich mjeſach. Kaž we wumlkowańſkich tak w wizowańſkich kitach ſu politcźenja jenoj jara ſłabe. Mynu pak ſu hišćeże bańe łaſtarane a jenoj pſchi najwjetſchej potrjebje ſo tuta kryje. Mcźeńa a rožka nowych žnjow ſo jenoj ſa poldźiſche dodbacźe politcźachu. Muki mějachu měrne wiki. Wowſa może ko w Barlinje pſchi nowych wotſtajeniach cźežko wobſtarać, na druhej ſtronje je nawcźichowanje wobežbe ſa Norhmiſku pomérnje ſłabe. Nowy ſymſki jeczmjeń ſa pizowańſke ſaméry ho dotal mało politcźa. Pſchi politcźennych twarach ſa industriju ſu wulke rozdźěle mjes ſadanymi a politcźennymi płacźiſnami.

Wcźera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožiſ R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Lubiju.

Pſcheńca 10,25 hr., rožka 7,60 hr., naſětni jeczmjeń 7,85 hr., wowſ 8,30 hr., běrny 4,30—5,60 hr., ſyno 2,25 hacź 2,60 hr., ſkoma, ſ maſch. młócźena 1,20—1,40 hr., pſcheńcźna muka 17,10 hr., rżana muka 12 hr., pſcheńcźne wotruby 6,85—7,15 hr., rżane wotruby 6,20—6,50 hr., butra, pod punta 75 pf., jeja, ſchtuka 8 pf., kał, běły, punt 8 pf., kał, cźerwjeny 20—25 pf., karoty 10 pf., ſkoboa, jědźna 5—25 pf., kołrabi, ſchtuka 5—7 pf., porej 10 pf., kórſt 18 pf., kał kiłały 15 pf., ſybła, punt 10—13 pf., buny 15—20 pf., tomaty 25 pf., ſołotej, kećźk 5 pf., radiſki, walcźk 5—8 pf., rjewjeń 10 pf.

Wiki w Kamjenzu.

Pſcheńca 10,35 hr., rožka, nowa 7,80 hr., jeczmjeń, naſětni 7,85 hr., wowſ 8,30 hr., pſcheńcźna muka 18,35 hacź 21 hr., rżana muka 12,30—12 50 hr., pſcheńcźne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., ſyno 2 hr., ſkoma kłótna 1 hr., ſkoma k ſałanju 1 hr., butra 76 pf., jeja 8 pf., proſata 13—23 hr., huſy, młode 5—6 hr., kał, běły, punt 8 pf., kał, cźerwjeny 20—24 pf., ſkoboa, jědźna 15 pf., rjewjeń 5 pf., ſybła 13 pf., ſołotej, kećźk 5 pf., kórſt 15—18 pf., radiſki, walcźk 5 pf., retlej, walcźk 6 pf.

Wiki w Khocjebuſu.

Mjaſo, howjaſe, punt 70—90 pf., mjaſo, cźelaze 65 hacź 90 pf., mjaſo, ſkopjaze 0,80—1 hr., mjaſo, ſwiniaze 70—90 pf., twaroh 25 pf., ſany wołoj, litr 1,50 hr., liny, punt 1—1,40 hr., ſchcźuki 1 hr., ſołbje, młode, ſchtuka 40—90 pf., kury, žiwe, punt 50—60 pf., ſhanony, žiwe 40 pf., ſórki, ſchtuka 15 pf., kołrabi 15—20 pf., morcźej, punt 10 pf., ſoźmacźſi 25—30 pf., ſoboda, jědźna 20 pf., kał, ſyrdrojty, ſchtuka 30—50 pf., kał, cźeſwjeny 25 pf., kał, běły 10—15 pf., kał, wirſingowy 10—15 pf., buny, ſelene 15 pf., ſołotej, kećźk 5—10 pf., mětrik 20 pf., chrěn 60 pf., radiſki, walcźk 5—10 pf., ſybła 10 pf., kukrěpa 5—10 pf., truſkalzy 50 pf., jabłuka 40—60 pf., ſmorze 50 pf. — Proſata płacźachu: 11—13 hr., 14 hacź 18 hr., 19—22 hr.; běhaſi płacźachu 30—32 hr., 33 hacź 43 hr., 43—60 hr. Wiki běchu ſrjenje.

Płacźizny rěznego ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

16. julija 1936 Płacźeny po centnaru a hriwnach

Skótne druzſny a woznamjenjenje:

Celata: 654

Najlěpše kormjene cźelata wot cyca	64—70
Srěnje kormjene cźelata wot cyca	54—63
Snadnje wuwite	48—53
Naišpatniše	—

Swinje: 509

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. cźežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. cźežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. cźežke	50
Miasne swinje wot 60 hacź 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo wo tunſ abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźeny ſo złotej hriwnje.

	16. 7.	15. 7.		16. 7.	15. 7.
Pſcheńca	220,0	220,0	ſany	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	—	—	woka	31,0-32,0	31,0-32,0
jeczmjeń now.	—	—	módre łupiny	20,5-21,5	20,5-21,0
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	32,0-33,5
wowſ	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rana, wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,65	27,65	ſany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	19,35	19,35
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſloma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	rěcźna „	—	—

Płacźizna za pšeńcu za wuplotdźela 8: 203.0 9: 209.0
Płacźizna za rožku za wuplotdźela 8: 152.0 11: 155.0
Płacźizna za jeczmjeń za wuplotdźela 7: 157.0 9: 162.0
Płacźizna za wowſa za wuplotdźela 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smoleť w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučmann w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť w Budyšinje a za nawóſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina 8. 5 płaći.

Jejowe składy za zymu dosahaja

Mschudże pschipóznata dobra kakosć němskich wobkhodnych znamkowych jejow wobehje na krutym trajnym pschehladanju jejow se strony sejiwjerskeho stawa wotpočuje. Na tutym polu je žo hižo nowa druzina znajerjow wukubkała, tak mjenowan. pschebytwětlerjow jejow. Wuspěchi tuteho pschehladanja žo snowa wobkrućeja je pschehladom farjadniskeho hamta sejiwjerskeho stawa wo pruhowanjach w krajnych burstwach w Hannoverstej a Pomorskej w prěnim schtwórcžlěcze 1936. W 56 Hannoverskich pschehladowarnjach je žo w tutym czasu něhdże 120 000 jejow wot wězymwustojnych dokkadnje pschejwěrcžiło. Ani jenicžke sa wuživanje žo njehodżaze jejo žo pschi tutym pruhowanju njewěsczi, hacžrunjež žu sa pozdżenje jara krute pschedpisy wudate. Pschi pscherpruhowanjach w Pomorskej je žo mjes 57 000 jejemi jene jenicžke sa wužive žo njehodżaze jejo namakało. Pschedpscherpruhowanjom se strony sejiwjerskeho stawa běsche we wobkhodże wschmje, žo žo ſ 3 hacž 4 proz. sa wuživze njehodżazymi jejemi liczesche, potajkim pschi 57 000 jejach hacž do 2280. Tajki wotbytk je dżensa zyle wusamknjeny. Hubjene jeja žo hižo na měsnach, hdyž žo jeja wofnamjenjeja, swuběraja, mjes tym so dyrbjesche pziedy holpoża sa żwoje dobre pjenjezy tajke jeja na swoju schkodu pschijeć. W nowinarskej służbje sejiwjerskeho stawa žo dale pisa, žo je sa to pótarane, so w pschichodnej symje chłódżenje jeja w dożahajej mnohosći na wiki pschitudu. Dalokożahaze chłódżenje, kaž tež wjesche pschetrjebanje jejow ſtej ſ khownej pschiczinu, so běchu w někotrych městach jeja cžežko dostacź.

Nowosće z cyłeho swěta

Srażenje lětadow w Brasiliji. — 3 mortwi.

Pschi pscheleczenju nad pschedměstami Rio de Janeiro dwě wojeńskej lětadle, ſ kotrejuž jene kadett a druhe leutnant lětarjow, kiž měsesche jako mechanikarja tehorunja kadetta pschi sebi, do žo srażyschtej. Jene lětadło na dom padny, kotrež žo zapali. Mohdleńka domu žo pschi tym thětro cžežko krani. Wschitcy tśo lětarjo žmjercź poczerpichu.

Pólske lětadło do morja padło

Jedyn general, jedyn wyschi a wjednik lětadła žo zatepili.

General Orlicz-Dreszer, kotryž bu psched někotrymi njemi na wjednika noweje wojeńskeje inſpekzije za powětrowy a płunowy schkit pomjenowany, je ſ dwěmaj druhimaj offizěromaj pólskeho wójska žo ſ woporom lětadłoweho njeboża zat. General běsche žo do Gdynje poda', so by swoju mandželsku, kotraž žo na parniku „Pilsudski“ ſ Ameriki wrócźi, postrowił. W lětadle běschtaj pschi nim stabowy schef, wyschkowski leutnant Loth, a pilot kapitan Lagiewski. Lětadło bě njedaloko pólskich kupjelow do njewjedrowego wichora pschischło. Pilot, kiž bě jedyn ſ najlepschich pólskich pilotow, pyta, njewjedru wucekнуcź, schtoż pak žo jemu wjazy njeporadźi. Lětadło do morja padny. Wójnska łódź „Rybitwa“ hnydom na městno njeboża dojěcze. Mózesche pak jenož hischcze cžěła snjesbožanych wuthowacź. Njeboże sta žo krótko psched dojědżenjom łódże „Pilsudski“ do pschistawa w Gdyni. General Orlicz-Dreszer bě jedyn ſ najznaczischich offizěrow pólskeho wójska a nimo teho jena ſ najbóle wobluběnych wożbow w pólskim hłownym městcze.

Psches 4000 žmjertnych woporow wulkeje horzoty w Sjednoczenych statach.

Liczba žmjertnych woporow wulkeje horzoty w zjednoczenjowieczornych statach je schtwórtk pschipołdnju na 4000 stupiła. Tomu pschinđu hischcze tyhaj, kiž žu pschi horzoscze cžežcy zhorike.

Sport a wumělstwo.

Pohladnjenje do italskeho wordżelenja olympiskeje wumětskeje wustajenźy, w kotrejž wschо hromadże 23 narodow psches 700 dżełow wustaja. (Scherl Bilderdienst, M.)

Směški

Wurunanje. Młody muż proży wo ruku ſwojeje lubeje. „Hm“, mění nan, „Wy scze hakle 21 lět stary a moja dżowka 26. Tuż drje je lepje, Wy hischcze někotre lěta cžakacze, so njeby rozdźěl w starobje tak wulki był.“

*

Najdlěsche dny. „Mózecze mi prajicź, hdy žu najdlěsche dny?“ prascha žo wucžeŕ.

Mały Robert wě žej pomhacź.

„Wot 21. hacž do posledniejho“, mění, „tak nasch nan pschezo praji, hdyž na prěnjeho cžaka!“

*

Pschi piwje. Pětr žo napschecžo Jakubej wulźy cźini. „Njejsym hižo schtyri njedźele žaneje schklenźy piwa widźał.“

„Wěm, saczinisch pschezo wocźi, hdyž jenu wupijesch.“

*

„Bych rad mojej cžecze někajke wjeſele ſ jeje narodninam ſczinił. K czemu mi radźitsch?“ — „Pósczel ji anonymny lubosczinski list!“

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Eröffnungsbeschluß.

Ueber den Betrieb des Bauern **Michael Lehsa in Krieplitz Nr. 6** wird heute, am 13. Juli 1936, vormittags 11 Uhr das **Entschuldungsverfahren** eröffnet.

Die Aufgaben der Entschuldungsstelle nimmt das Entschuldungsamt Kamenz wahr.

Forderungen gegen den Schuldner sind bis zum 10. August 1936 bei dem Gericht anzumelden und die darüber vorhandenen Schulduurkunden dem Gericht einzureichen.

Hat ein Gläubiger die Anmeldefrist versäumt und ist aus diesem Grunde die Forderung im Entschuldungsplan nicht berücksichtigt, so entsteht für nicht aus dem Grundbuch ersichtliche Forderungen die Folge, daß wegen dieser Forderungen die Zwangsvollstreckung in die Grundstücke des Betriebsinhabers (nebst Inventar und Zubehör) sowie in den zur angemessenen Lebensführung erforderlichen Hausrat und die aus der Betriebsführung entstandenen Forderungen des Betriebsinhabers unzulässig ist. Dies gilt nicht für Rechte, die zur Erhaltung der Wirksamkeit gegenüber dem öffentlichen Glauben des Grundbuchs der Eintragung nicht bedürfen. Lw. E. 225.

Kamenz, den 13. Juli 1936. **Das Entschuldungsamt.**

Towarstwowski powěstnik.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ zmjeje njedźelu 19. prazinika popołdnju w 4 hodź. pola Hönčec swoju měsaznu zhromadźiznu. Dla ważneho dnjoweho porjada přinđźe wšitcy! Předsyda.

Wšitko štož

ćěšeńk

tr eba, we wulkim wubjerku a tunich płaćiznach

junk'	podłohi
zawalne rubišća	dra-ićki
ćanki a kanićki	zawěški
wun'erki	lacki
zawćki do wozwćka	
wozyćkowe přikrywy	

A. Bokelmann Nachf.

Budyšin :: Serbske hrjebje 2

Kupuješ wužitnje pola našich inserentow!

Su-li Waše črije roztorhane

přinđźće spěšnje do **wulkošewcowanje na Žitnych wikach čo. 11** znajmješa „Złoteje hwězdy“ a „Mlokowego dwora“. 44

Alfred Gnichwitz

Dobre rjelne a tunje posłužowanje. Na podusowanje může so dočakać!

Zawarjeńske šklenčy

znamki Gloria, wur adnje dobra **šklenica z masivnej kromu** (žana nutowa šklenica) kompl. z rynku a spinakom

	1/10	3/4	1	1 1/2	2 litr.
wuzke	28	30	33	35	38 pj.
šěroke	32	34	36	39	42 pj.

Walter Voigt, železowa wikowarnja na Znutřk. Lawskej hasy 5

Za pudding

a za wočerstwjace napitki

Malenowy sirup	500 g 85 pj.
Wišnjowy sirup	500 g 85 pj.
Kitkowy sirup	500 g 70 pj.
Truskalc. sirup	500 g 70 pj.
Orangeade	500 g 60 pj.
Citronaty	500 g 60 pj.
Limonad. sirup z malen słodom	500 g 65 pj.

Thauer na Sukelnskej hasy 22 [1288

Sobotu: Korjeninowy stan 648 na Hłownym torhošću

K zawarjenju

Opekta, rozpuščeny bleša . 1.53 a 0.86 hr.
Opekta, suche 0.43 a 0.22 hr.

Lompowy cokor 500 g . 44 pj.

želatina, běła a čerwjena salicyl, prósk atd.

Dale poskićamy:
makaronijowy łamk 500 g 36 pj.
rězane nudle . 500 g 35 pj.
jejkowe nudle za polewku 500 g 48 pj.

Přeńčna muka 500 g . 18 pj.

štyripłodowa marmelada 500 g 32 pj.
sirup, čémny 500 g 25 pj.
sirup, jasny 500 g 40 pj.
połonowe wino litr 78 pj.

Bunowy kofej 125 g . 50 pj.

3% rabata

Thams & Garfs

w Budyšinje na Hłownym torhošću čo. 8

Rjećazy na pastwišća

(Weideketten) z wuzdu a kolikom we wšěch dołhohosćach pola firmy

Franz Schneider & Schulze

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Tunje časniki

pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Mjedowe čłskawy

(Honigschleudern)

a wumělske płasty

su zaso dóšłe pola firmy

Arthur Höse 1321

Budyšin :: Kěžorska dróha 9

Dwě dobrej cigarje

mana mundl. wulka, słódna a jara płaćiznyhódna **štuka 15 pj.**
němske dźěło, derje tyjaca, lohka a rjana, **štuka 10 pj.**

stej sebi z wuriadnym słodom a rjanym aromom za krótki čas wiele přećelow dobyłej. Prošu pospyšajće też Wy raz

Wotrjadny wobkhod **Friedrich Otto Sachse** Zn. Law. h. 1 při Radnicy,

Einkoch-Apparate

z thermometrom

Zawarjeńske šklenčy

znamki „Tell“

Gumijowe rynčki we wšěch wulkoscach

Zawarjeńske horncy

wosebje płaćizny hódno dostanjece pola firmy

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 1309

Gardiny, rolowy

tunjo pola [59

Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Na 300 jezdnych kolow

mam na składže. Znamki **Diamant, Göricke, Bauer Anker.** Na přeće podźelne płaćenje. Naplaćenje 10 hr. Tydźeńsk. wotplaćenje 2 hr.

J. Schleback w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Wosebite jězdne koła
mužace . . . wot 35 hr.
žonjace . . . wot 38 hr.
Trjebane koła wozma sobu do płaćenja 1313

Pola mje su zaso woblubjene **MIELE a EXPRES-Sachs motorske jězd. kolaa dóšle**

Dom jězdn. kolow Fuhrmann na Hornćerskej hasy 10 / Tel. 3004

Mały nawěšk wulki wuspěch

Fischerec barbjeńja

chemiska rjedźeńja

dźěła spěšnje, čisće a płaćiny hódno

Nj zabudźće na wašu drastu

Klamy a přijimanje: 1148

M. ka Klenke w Kamjencu na Budyskej dr. 30
w Budyšinje jenož na Moltkowej drózy 21

Preißer-kofej

Pokoja lačnosć — wulkotnje słodźi a ma krasny aroma

wosebje tuni

500 gr. 2.-, 2.40, 2.80, 3.-hr. atd.

Wosebite dokonjenje

Preißer-kofej

bjez koffeina

500 gr. 2.50 a 3.- hr.

To čini, zo stajnje sam čerstwje palu!

kofejowa palernja

Korla Preißer jun.

při rjanych Žitnych wikach.

Wosrjedź dźěłapołneho žiwjenja bu wčera njenadźicy a njewočakanje moja luba mandźelska, naša z wutroby dobra mać a dźowka

Emma Kumpanowa

rodź. Hiobec

do wěčnosće wotwołana.

W najhłubšej zrudobje

W Njeswačidłach a Budyšinje-Zdobje
17. julija 1936.

Richard Kumpan,
Ruth a Inga Kumpanec,
Hiobec swójba.

Pohrjeb budźe njedźelu 19. julija popołdnju 1/4 hodź. ze žarowańskeho domu.

Přiloha k čisłu 165

SERBSKE NOWINY

Pjatk 17. julija 1936

Jako hósć při swojim pohrjebje

Sawěsćenjenje jebanstwo bjes pschikkada.

Paris, w juliju 1936.

Franzowska policija je psched krótkim jeneho s najpschekłepanischich njedocźinkow njeschkódneho sćitnika. Tón ras „jenoj“ dla dźěłanja wopaczných pjenjes.

Pschi tutej ikkadnosći popomnichu žo na Durandowy jebanski trik:

Louis Durand bě w Lyonje žiwy a sa cźaš hospodarješe kriwy w nusy. Tak dyrbjeschе swoju żonu wopuschćić, pak wot swojeje elegantneje pschećelnizy žo dźělić. Hewak njemóžeschе swoje dotalne bjesstarostne žiwjenje dale wjesć. Durand rozsudźi žo sa prénje.

Se swojej pschećelnizu žo jeneho dnja shubi. Porik žo w małym městaćku w Alžérskej s mjenom Tifi-Ufu jadyli. Tu drje stracha njebě, so bychu pschiwusni jeho wuhledźili. Na to poda žo do města Alžéra a da swoje žiwjenje na 100 000 hriwnow sawěsćić. Dokelž njemóžeschе wobźez, schto może žo jenemu w Afrizy wschо stacź.

Tuto sawěsćenje chwyschtaj pak jenoj sa jebanstwo wuźiwć. Hižo bě sa tym pschiłchok, kak straschnje horze žłónčne pruhi na cźłowjeka skutkuja a bě žez hnydom wdowmy we snamjenjach sezahanja žłónza (Sonnenstich). S tutymi snamjenjemi druhdy zlepjeschе, wjele chinina k sebi bjerźo.

Jeneho dnja swój nadrobnje pschemyśleny programm wuwjedźe. Spózera wjele chinina, na to jeho zmiza tschaśeschе a traschesche a snamjenja sezahanja běchu tak woprawdźite, so žo jebaś swojeho jebanstwa sam nastrója. Jona běžeschе k lěkarjej, płakajo hórke žyły. Lěkar pschiźdźe, pschepyta khoreho a ménjeschе:

„Sezahanje. Khory ani nozy wjazy njepschetraje!“

Nasajtra rano stany knjes Durand cźiły je „smjertneho loża“, schminkowaschе žez mjeswoczo, schiju a ruzy s puderom a s módrej tužku a bě hotowa žmjerć. Potom lehny žo sabu do loża a hrajeschе mortwego. Mokna wostachu sawrjene a w blukim žmětle žo žmjertna sćena kaž woprawdźita bycź sdascheе.

Jona dźěschе k wobsedźerjej khěže a płaczo jemu dźěli, so je jeje muž nahle je sezahanjom žłónza wumrěł. Nětko możeschе žo potajkim s pohrzebom sapoczeć. Wulki měch s pěstom, kotryž běschе jebanski porik po cźasu do doma nanošył, žo do kaschcźa położi. Potom žo wěko sawrě. Mjes tym bě Durand swój swonkowny napohlad zgnje pscheměnił, tak, so jeho nichtó njespóznа. Staji žebi perúku, pschilěpi žez brodu a wušy, wobleczе žo wobleč, kiž hischcźe Jenje w Tefi-Ufu nošył njebě. S tym žo maskerada stónczi a taiki žo na „swojim pohrzebje wobdźěli.

Hischcźe na žamžnym dnju shubi žo porik s městaćka. Jeho wopaczněj Jonje žo bjes wulkich sadźěnkow poradźi, sawěsćenje wo 100 000 hriwnow žez wupłacźicź dacź. S tutymi pjenjesami by porik mohł krajnje žiwy bycź, by-li prawa Jona w jenej nowinje wo žmjerći Duranda njeczitała, kiž bě pjecza na sezahanje žłónza wumrěł. Wona hnydom prajeschе:

„Tutón njekhmanik mógše drje kóždeho druheho sa kuntku měcź, niz pak mje!“

Hnydom žo do Tifi-Ufu poda a k policiji dźěsche. Ji žo poradźi. Duranda je swojej pschećelnizu wuźledźicź a sajecź. Jeho psched sudnika stajichu, kiž jeho k 5 létam jastwa sasudźi. Jeho lubku „Madame Pyjama“, kaž ju w Tifi-Ufu mjenowachu, dóstа dwě lěcze jastwa. Pjenjesy jimaj sebrachu.

Cyrkwinske powěsće

6. niedźela po św. Trojizy, 19. prazńika 1936.

S **Budyšcźina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. Boże wotkasanje, němske, we 8 hodź. němska a dop. ¼10 hodź. serbska Boża słužba: sar. Tischer.

S **Budyšcźina.** Krajnoźyrkwinske sjednoczenstwo. Shromadźizny w Budyšcźinje: Njedźelu wjeczor we 8 hodź. evangelisazija (thema: najhłubscha hódnosć cźłowjeka). Wutoru popołdnju w 4 hodź. hodźina sa žony. Srjedu wjeczor we 8 hodź. swjasć młodźiny. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblikla hodźina. — Shromadźizny swonka Budyšcźina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwaldze łężna nutrnosć. Póndźelu wjeczor ½9 hodź. w Gołowje, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semizach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórzu. — Hodźina sa žony: póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Budestezach, wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšcźinje.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, po njej dźěcźikemschenje. Sbérka.

S **Budestez.** Rano w 7 hodź. smjeje farar Böttger němsku spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sbérka sa naschu zyrkej. Dop. w 11 hodź. smjeje farar Böttger kemschenje sa dźěći 5. hacź. 8. schulskeho léta. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. evangelska słužba młodźiny sa hołzy na farje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. słužba młodźiny sa młodźenzow w młodźinowni. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. smjeje farar Böttger biblisku hodźinu na farje.

S **Budyšcźinka.** Dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba; popołdnju w 2 hodź. słužba na młodych holzach w Porschćizach we wołsadnej jurli.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa młodźinu. — Wumrěła: Rosa Stonka Hilza Zeunerez, domjaza bjowka w Rodezach 42 lět 3 měs. 18 d. stara.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje. Dźěcźikemschenje wupadnje.

S **Hrodźischcźa.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

S **Huczinу.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. kemschenje sa dźěći. — Pokhowany: 10. 7. Franz Ignaz Glaser, khěžeł a witkowar w Hlinje, 69 lět stary.

S **Khwaczicy.** Rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje, woboje s kollektu sa naschu zyrkej, w 11 hodź. dźěcźikemschenje.

S **Kluschcźa.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje; ¾11 hodź. kemschenje sa młodźinu. Pop. w 3 hodź. němske kemschenje je spowědźu w Nowej Wsy.

S **Kotez.** Dop. ¼11 hodź. žo němske predowanje cźita kantor Seibt-Wóspork. — Kollekta.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. žo němske predowanje cźita.

Ssobotu wotewri žo wulka wustajeńca „Němska“.

Na wustajeńschcźu pschi schtricźkowej wěži w Barlinje je hižo tydźenje dołho wulke žiwjenje. Se wschěch dźělow kraja pschikhadźeju pschedmjety sa wustajeńcu, kotrež maja wopytarjam wustajeńcy a olympiskich hrów dźěłowy pschehlad wo němskim žiwjenju, němskej technizy a němskim wumělstwu posticźicź. Na lěwo widźimy wjednikowe wuprajenje, kotrež cźestnu hallu pyschi a na prawo natwarjenje hobrskeho reliefa Němskeje, kotryž je dźěłowa słužba po prózniwym dźěle sestajała. (Pressebildzentrale, M.)

J. Nali:

Moje wójnske dopomnjeńki

(Druhi dźěl.)

W lazarecze w domišnje.

W pschitbuzym cźu cźesćenjenym cźitarjam „Sserbskich Nowin“ dalsche podawiny s cźasom wulkeje wójny psched 20 létami wopytowacź žo nadźaju, so žamžny dobry sacźišchcź sawoštaja, kaž prénje wojewenja.

Ssrjedź januara dźewjatnacźestowapjatnacźe nastupich pucź do lazareta we wokrjesnej khorowni we Wojerezach. Po wotmětych pitžnych formalitach rjekny mi tam sluttowazy (nětko hižo dawno njebocźicźki) lékar dr. Man: „Pschi waschim sranjenju mógjeze wo sbožu rěcźecź, so scźe žmjerći wucźeknyć; wójna je sa waš skónczena!“ Tajki postrow mje s měschanym sacźućom pschekwapi. Běch drje wjeselty, so žym slanderninkej heli na dołcź spodźiwne waschnje wucźeknyć a so njetrjebam žo hischcźe ras do taiskich hrózbnoscźow podacź. Cźiche hnéwanje pak mje na žamžne waschnje pschewza pschi myślі, so njebudźe mi tak spokojene, jónu je žwojimi towarschemi žo dobrocźerjo do domišnj wrócźiłi. So žo wójna hischcźe psches nimale schtyri léta dale powjedźe, na to nichtó njemyślesche.

Mój strowotny staw žo pomału ale stajnje polepschowaschе. Dokelž běch w domišnje a s knjesom lékarjom wožobinsjy snaty, wužiwach doscź žwobodu. Tež s wjednikom lazareta žo bórzy derje sesnach. Cźasto dyrbjach sa njeho wschelake w městaćku wobstaracź. Mějach tu tež žwoju „njewjestu“. Tajke něschto sa wojaka žobu do wahi pada, to réka, žmědźach ju druhdy wopytacź. Dale mějach ja „wjednika“ nimale wschědnje na pólu chodźicź a wschelake druhe wobkhodne wězy wobstaracź. Sso žamo rosumi, so to rady cźinjach. Mójach pschi taiskich wobstaraujach swonka khorownje pschebywacź a žo se starymi snatymi setkawacź. Wužiwach tu rjany bjesstarostny cźaš.

Wot žobotu popołdnja hacź do póndźele dopołdnja — potajkim nimale dwaj połnaj dnjej — dostachmy dowol. Běchu to rjane a mjeżele hodźinki, hdyž możach žo takle do domišny — do Zidźineho — puschcźicź. Mój nasłubschi pucź běschе stajnje k macźeri a žotromaj. Snutskowny hłós mi schepjatschе, so tu wěcźnje njewostanu. Nan běschе mi sahe wumrěł. Bratr stejeschе tež hižo poł khorhoju a wuwucźowaschе žo na „powołanje tehdomnischeho cźaša“. Sso potajkim žamo wot žo rozumjeschе, so taikele hodźinki tak derje hacź móżno wužiłch a k macźeri domoj khwatach, kotraž žo sa žwoje žynow doscź rudźeschе. Njewjesta žo psches taike moje sadźerjenje stajnje nasad storcźena cźujeschе, schtož druhdy luboscźinke njebjo trochu sacźémni. Njesabrach pak žo tehdy jara khutnje se žeńtwu. Dwojimaj knjesomaj njemóžesch žłużicź! Tak je tež w luboscźinskich praschenjach.

Schto tehdom „żelesny schiž“ mjes ludom wojnamjenjeschе, dopokasuje sćěhowaza podawisna. Nas na dompucźu setka mje mjeżnjan s mandżelskej, kotryž do města jědźeschе. Món mje njespóznawschi k žwojej Jonje rjekny: „Hladaj, tu je jedyn se „żelesnym schižom“ a stejo wotrawschi — jón nasdala wobdźiwaschtaj. A hatle hdyž jeju s „Pomhaj Bóh“ postrowich, žo jimaj mjeswocźo s wjeżekocźu sajmwocźi. Po krótkej rosmotwje pschejeschtaj mi „wjele sbožа“ a rjeknyschtaj mi, so žym hižo wjele dokonjaś . . . Wobaj staj hižo dawno cźažnosć zohnowakoj a do wěcźnoscźe wotsehłoj. Wschitaj to hischcźe sprawnej staraj Sserbaj bjes tóždeho falscha.

Tajkich a podobnych naschonjenjow měsach tehdom wjele. Tak mi na pschikład jedyn rjemjeślnik stajnje karanczł piwa abo něschto druhe kupi, hdyž žo něhdże w karczmje abo klamach setkachmoj. Pschispomni stajnje: To je prěni, kotrehoż žym we Wojerezach se „żelesnym schižom“ widźał. Njesłyšym žo dale s tym horodźił, mějach pak žwoje wjeżele nad tym.

W Ruskej žo nowe bitwy bijachu. Nowe transporty sranjenych wožachu žo do Němskeje. Też do Wojerez žo nowy wjetschi transport pschisłiewi. Khwatajźy dyrbjachu žo měrna próżnicź. Lékar mjeschе wjele dźěła s pschepytowanjom. Schtož nětkaž žo hodźeschе, dyrbjeschе s lazareta, pak domoj, pak do garnisony. Mjes nimi běch też ja, runjeż hižcźe je strowoscźu thakkasche, schtož lékar sam pschisina. Trochtowaschе mje s tym, so žnadź w garnisonje něhdże lohke dźěło nadeńdu. Tak rozžohnowach žo se wschěmi ludźmi a wopuschćich Wojerowski lazaret a městaćko.

*

We Hłohowje a Schlichtingsheimje.

Wotjedźech 2. měrza 1915 s Wojerez pyches Khocźebus do Hłohowa (Glogau). Namakach tu w městnu pschi 2. kompanji narunanskeho bataillona resp. pěscheho polka cźo. 6. Prénjeho znateho s wójny tu hižo sako nadeńdźech abo znajmjenscha wohladach. Běschе to towarsch Eschenbach se Sslepeho — wonkach s 12. kompanje — kotryž tu jako korporal sanitetnu słužbu wukonjeschе. Wulke znajomstwo tu njebě. Wón dźěn běschе korporal, ja jenoj dźěsatnik. Potajkim wulki rozdźel, a tehdola mjeschе žo wěsta distanza dźerjeć. Wón też mje dale njesnajeschе, jenoj ja jeho wot tamneje hnojoweje kópizy s rhynskeje krajiny derje znajach.

Druheho dnja běschе lékarske pschepytowanje. Poleża w garnisonje słužby thmany běschе mi wožudźene. Poždźišcho žo tajki wužud na bértl léta a napośledku na mězaz pomjenschi. Pschidźechmy se wschelakimi druhimi towarschemi na tak mjenowane „Namésto Swjedy“. Běschе to městnosć, w kotrejž běschе w dowónskim cźasu wschelaka wójnska potrjeba saměrzena a něsto po wuprózdnjenju wscheje nadobу za wojakow pschiprawjena. Wožobnych bydlenju tu njebě. Nam pak žo też w stromnych městnosćach spodobasche.

(Pokrazowanje scźehuje.)

S **Malešecz.** Rano we 8 hodź. serbske kemšenje (farski vikar Wirth z Budyšinka). Pop. w 3 hodź. serbska spowědź.

S **Minakata.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. kscheženja, w 3 hodź. serbske kemšenje z Božim wotkasanjom w Pšowjanskej schuli a w 5 hodź. w Drobach pola Makaczeje.

S **Nieswačidła.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje.

S **Poršaziz.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba.

S **Porschiz.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba (farar Mikela z Malešecza); popołdnju w 2 hodź. słužba na młodych holsach we wošadnej zurli.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. serbske zwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. ¾12 hodź. Boža słužba za mjeńše dźěći. — Pónđelu rano w 7 hodź. rańša nutrnosć.

Se **Seleżeho.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Kollekta za Schlesiski swjatk hospodow. ¾12 hodź. němske dźěćitemschenje. Pop. ½1 hodź. kscheženja. ½6 hodź. serbska Boža słužba se spowědu a z Božim wotkasanjom pola Stopiriz w Mulkezach.

S **Röhlinka.** Rano we 8 hodź. němske, dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Kollekta. W 11 hodź. kemšenje za dźěći. — Wutoru, 21. 7., wječor we 8 hodź. žónske towarstwo pola Měrschez.

S **Mösnorka.** Dop. w 9 hodź. so předowanje cźita (wošadny kantor). Kollekta. Pschip. w 12 hodź. wěrowanje (farar Wolf-Kschischowski).

Nowosće z cyłeho swěta

Bjesdźełeńej w Budyškim hamtskim hejtmanstwje woteběrka.

W poňedźenju wokrjesneho wubjerka póndźelu hamtski hejtman dr. Sievert wosjewi, so je so w mězagu junija licźba dźełonjemjerjow dale wo 165 wobłohow woteběrała, tak so woteběranje bjesdźełoscje wot 30. januara 1933 nětkuždy 83 prozentow wuczinja. Wscho hromadźe je dotal 11640 wobłohow sažo dźeło a chleb namakało.

Cźežke njewjedro w Hollandskej.
Wichor podnórni 4 łódje.

Sylny wichor, kotryž krjedu nad Hollandskej zychnowasche a k wječoru orkanej podobny charakter naby, je wjele schkody nacźinił. W Hilversumje na dróhi padazy schtom žonu z dźěśezom sarasy. Muž bu tak cźežko sranjeny, so po pschimjesenju do khorownje wumrě. Też z druhich krajow semje pschichadźeja powěsće, po kotrychž wobzoby z padazymi schtomami a hakosami do schkody pschinidźechu. Wobzebje cźežko njewjedro rěžne łódźnistwo potrjechi. 4 łódje so podnórichu a to wulka němska porheinska łódź „Matthias Stinnes 63“ z Mülhheima a 850 tunow wulka němska rheinska łódź „Berna“. Dale podnórichtej so hollandskej łódźi „Maria“ a „Jan van Gooyen“. Wobžadki wschěch łódźi mózachu so w prawym cźasu wuchowacź. Pschewuska je schkoda też w hollandskich kupjelach. Też žadowe žně w Betiuwje su tehorunjsu cźežko cźerpiše. Kritiske je położenje też w Zuiderskim jězoru a na kupje Urku, hdźež wleczaza łódź a bagger do tajkeje nusy pschinidźechtaj, so dyrbjeschtaj wo pomoz wolacź. Też tu so jena łódź podnóri. Wobžadku mózachu wuchowacź.

Awto do Schwizarskeho jězora padło.
5 wobzobow so pschi tym satepiło.

W blischosći městacka Schwyza awto Franzowskeje Abbé Courtois, kotryž z nim po Schwizarskej pucźowaschе, a kiž bě žonu z tśimi dźěćimi z Genfa žobu wzał, do Lauerskeho jězora sajědze. Wschěch 5 wobzobow so pschi tym satepi.

Jubilarej Knjezej P. Romualdej

To wjac haž štyrecći je lět,
Zo swjećił sće swój wopor prěni
Tuž khwalmy za to Boha nět
A nichtó njebudź k temu lěni.

Haj, wjele, wjele tysac dnjow
Sće dźěło hladał měšnikowe —
Njech kaplanjeśe tam a jow,
Njech bě tu brěmjo administratorowe.

Sće wšitkim dawał pomocy
Kaž cyrkej bě Was postajiła
A tola žiła wutroby
Je za naš narod stajnje biła.

Njech Bóh Wam Wjeršny žohnuje,
Štož, hdy a hdźe sće činił za nas!
A njech też lud to póznaje
A Wy pak njezabudźće na nas!

M. Nawka.

Wulka turkowska wjeź so pali.

Wjeź Gokczedag pola Balikesira we wjeczornej Małej Asiskej wot dweju dnjow w płomjenjach stej. 200 chěžow je so hižo do cźista spaliło a někotre sta skočatow žu w płomjenjach kónz wsałe. Wulki dźěl ludźi je so z dźela khětro wopalił abo je so z padazymi rozpadankami ranił. Dla njedostatka wody je haschenje horbrkeho wohnja sa wobžah sakiseho kraja rozpuschczišo a sakasało.

Wulkotny skutk wowczeriskeho pža.

Jendźelske nowiny wo wulkotnym skutku wowczeriskeho pža pišaja, kotryž jenemu burej z Borgate žiuschesche. Bur bě pža do Birminghama pschedał. Tola hižo nasajtra wokoło 10 hodźin poł žwojemu nowemu žiusej cźekny a krótko po 12 hodźinach bólsche sažo w Borgate. Poż bě dospołnje zdrjeny, wschón bě z próchom pschikryty a krawjesche z cźekjeze rany na nosy. Njedźiwajcy teho pak bě nimo měry sbožowny, so je sažo doma. Bucź z Birminghama do Borgate je 41 kilometrow dołhi a poż je sa njón nješchto mało wjazy hacź dwě hodźinje trjebał.

Dobrowólnje w klětcy połnych jědojtych płunow

Dr. Esther Killickowa z Birminghama w najbliższich dnjach někotre jendźelske university sa cźesnu doktorku pomjenuja. W žiłužbje sa wědomosć a luboscź k bliźnemu je riekomsti cźin wuwjedła.

Jendźelske nowiny žu połne powěsćow wo khrobłym skutku žony, kotraž swoje žiwjenje sakaźoł, zo by lěkarjej wědomosći k nowym ważnym dopómnacźam dopomhała.

Dr. Esther Killickowa, młoda lěarka z Birminghama, njeje też pšed swojim smužitym skutkom njesnata była. Na polu dźěkowoje fysiologije bě žebi hižo dobre mjeno dobyła.

Nětko bě so w poslednich lětach pschezo sažo pokasało, so pschi njesdźožach w jamach jamowe płuny žebi najwjazu woporow žadaja. Skutkowanje jamoweho płuna wupruhowacź, to bésche sa lěkarsku wědomosćj jara ważne. Dokelž móża so woporu w jamach snjesdożenych hakle po nětkotrych dnjach wutkowacź, njemjesche wědomosć dotal pschileżnosćze symptomy (snamjenja sajědojcźenja psches jamowe płuny w swojim wokomikitym wustutkowanju spóznacź. Mužiwanje poipytnych swérjatow njeda spóznacź skutkowanje, kotrež jamowy płun na cźłowjeske cźěło wukonja.

Dr. Esther Killickowa so rozsudźi, na žebi sajědojcźenje z jamowym płunom wupruhowacź. K temu sa měrjej so schkleućźana žmjertna klětka natwari, kotraž móješche žo hermetišy wotsamknyć. Do tuteje klětki so dr. Esther Killickowa śwdny, da so do njeje samknyć a po nětcźim so na to jamowy płun do klětki puschcźeše.

Jeho wuskutkowanje bě žałostne. Najprjedy nadpadny dr. Killickowu sa pražnosćz a jenož z najwjetšich prózu móješche so wobknjezicź, so njeby wušła. Po tym so pschezo sažo z kóždym wokomikom shórichnje bolenje hłowy a stawow pschidruži. Też wróćcźeja dyrbjeschе. Wscho so wokoło njeje wjercźeschе.

Skleńcźana klětka so pschi tuitym experimencze wot wonka wobkedźbowaschе. Lěkarjo widźachu wulke bolosće, kotrež mějeschе dr. Killickowa wutracź a chapachu na to klětku wotewricź. Tola dr. Killickowa, kotraž bě pschi połnym wědomnju, wotkliwny. Chzyschе dale na žiwjenje wutracź.

Po nětźim bolosće popuschczowachu. Nětko pak so wukopa, so organy smužkow wiazy hjesporocźnje njedźe, tachu. Słyschješche so pospochi schumjenje a zynjenje, kotrež so po nětźim do hrimanja podobneje harp pschemeni. Tutu haru žiwjeschе dr. Killickowa tak mózne, so so hojeschе, so so jej buboneźk we wuchu puknje. Jeje wocźi sažo spodźiwne wězy widźeschtej. Zyle spěchnje wótre barby rejwachu a nimoměry wótre błyski psched woczomaj lětachu. 4 hodźiny dołho wutra klětka tute cźiwe. Potom da snamjo na wotewrjenje klětki. Cźerpjeschе pod jara cźežkimi snamjenjemi sajědojcźenja. Hakle po 36 hodźinach posłuhowacźa so tute snamjenje. Mnohosć jědojtych płunow, kotrež běchu 4 hodźiny dołho na organismuž lěkarši skutkowake, mohłe doschacź, so by na sćežkach sajědoicźenja wumrěła. So tutón wukónz experimenta njenasta, to lěkarjo temu pschiwisuje, so płun hakle po nětźim do klětki stupasche. Tola hižo z tutych śwešcźenjow dadźa so drohotne wědomostne spóznacźa wuwicź. S tym je so mjenujcź dopokasało, so może so cźłowjeske cźěło na jamowe płuny śwucźiśi.

Lěkarjo so z wědomostnym wutrjebanjom tuteho experimenta hišcźe saběraja. Tola dźensa hižo może so rjec, so mója so wichelake sawěscźenjše navrawy po tutych pómnacźach sa hórnikow pschihotowacź. Dr. Esther Killickowa rak ma wěstosć, so je swoje žiwjenje na hrački stajiła, so by žiwjenje hórnikow schkitała.

Radio

Ssobotu 18. julija so słyšiš:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 wjesely rańschi konzert. 11 wustajenja „Němska“ so wotewri. 11,40 ja bura. 15,30 hospodarski tydźeńšti p'chehlad, 16 taćezle. 18,45 sportski tydźeń, 20 operowe figury so pschedstajeja.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert (z Mrótźkawjt). 9,35 ja hospodu. 11 wustajenja „Němska“ so wotewri. 11.45 ja bura. 16 wjesely programm za starych a młodych (z Hamburga). 18 wjeselcy lud pschi žwjatcku. 20,10 operowe figury so pschedstajeja.

Hišcźe ważne z dnjoweho programma. Mrótźkawjt: 20,10 „Radujcźe so žiwjenja!“ Frankfurt: 20,10 „Zdźa wjeseleje mšše“. Mnichow: 20,10 wječor wschelesinow. Min: 20,10 rytmus cźažow. Praha: 19.15 cźežke a morawske reje. Budapest: 20 opera „Hrabinka Mariza“.

Pokiwy pyskej a pjeru

v.

Verbitterung też: rozjědmjenje. Na městozbratrjenja nastupi rozjědmjenje (M. A.).

verbrennen sich d. Mund sej hubu woparić, die Finger sej porsty wopalić, wohsmalić, porsty do pěsty tyknyć.

verdanken etwas seinem Fleiße dóspěć što z(e swojej) pilnosću.

verdächtigen na koho hódać abo tukać.

vergangen 10 lět je z a p a d ł o wot wowcyneje smjerće (M. A.).

vergessen werden zapomnić so. **sich vergessen** so zabyć. Tak rozeznawa Pful 679.

vergessen z myslow puśćić, zabyć. Njezabudźće (nie: njezabydźće).

vergilbt zežoltły. Lisćička padaju zežoltle.

Vergleich. Ein magerer V e r g l e i c h ist besser als ein fetter Prozeß. Psyčka sebi wuskorźiš, konja na to prisadźiš.

verhalten sich wy sej počinaće kaž swinje.

Verhandlung aufnehmen. Jednanja bo konkordat so za tydźeń započnu.

verhärtet zatwjerdły. Saul bě zaslepjeny a zatwjerdły. Jeho wutroba bě zatwjerdła.

verhindern zadźěwać komu čemu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ernteschutz.

Zur Sicherung des Eigentums und zur Erhaltung der öffentlichen Ordnung wird gemäß § 2 DGO. jedes nicht berechtigte Betreten der Fluren außerhalb der öffentlichen Wege und Straßen bis einschl. 15. Oktober 1936 in der Zeit von 6 Uhr abends bis 8 Uhr morgens und von 11 bis 1 Uhr mittags verboten.

Zuwiderhandelnde werden gemäß § 368 Ziffer 9 StGB mit Geldstrafe bis zu 150 Reichsmark oder mit Haft bis zu 14 Tagen bestraft.

Bautzen und Bischofswerda, am 14. Juli 1936.

Der Amtshauptmann. **Der Oberbürgermeister.**

Der Bürgermeister.

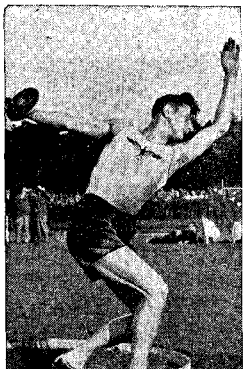

Naschi najlepschi wuhdźowarjo.

Na tutych wobrasach widźimy sažo někotrych najlepschich němskich sportarjow, kotriž so nadźijomnje na 11. olympiadźe wusnamjenja. Na lěwo němski mischtr w mjetanju dikluša, Schröder, kiž 53,10 metrow cźišnje; hrjedźa němski mischtr w dźesaczibroju, Hanž Heinz Sievert pschi storkanju kule a na prawo Hamburgski Korla Hein, kiž psched krótkim němski rekord w mjetanju hamora z 54,26 meirami postaji. (Schirner, M.)

Też pschimwuśnistwo. Knjes Syba bu jako žwědk na žudnistwo pscheprošeny. „Sće Wy z pschimwuśnistwom wobstorżeneho?“, prascha jo žudnik. „Ně, knjes žudniko.“ Wobstorżeny nahle poskoczi a sawoła: „To njeje wěrno, žmój spěwnaj bratraj!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 166 | Budyšin — Sobotu 18. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Starhemberg so k němsko-awstriskemu zrěčenju wuznawa

Kaž je nowinarnja awstriskeho domisnikeho ſchkita wjeſewita, je ſo pod pſchedſydſtwom ſwjaſkowego wjednika Starhemberga 15. a 16. julija we Winje wjedništa rada awstriskeho domiſniſkeho ſchkita ſtkadżowała. Swjaſkowy wjednik Starhemberg je wo europſkim politiſkim położenju a wo praſchenjach awstriskeje ſmutſkowneje politiki rozprawjał.

Po rozprawje ſo wſchitke politiſke praſchenja nadrobnje roſpominachu. Wożebje rěčeſche ſo wo němſko-awſtriſkim ſrěčenju. Jako wunoſchk roſmołwy ſo jako jenomyſlne ſtejiſchczo wſchitkich pſchitomnych mjes druhim wuſběhuje:

„Awſtriſki domiſniſki ſchkit, kiž je jako prěnje a najaktiwniſche wojowanſke hibanje pſchecziwo bolſchewiſmej na awſtriſkej ſemi naſtał a ſo k wótczinſkemu wobnowjenkemu hibanju roſrołł, awſtriſki ſchkit domiſny wita, ſo ſrěczenje mjes awſtriſkim knježerſtwom a knježerſtwom Němſkeje njenaturiſke a njeſtrowe położenje ſkónczja, kiž je awſtriſki domiſniſki ſchkit ſtajnje wobžarował. Najbóle pak awſtriſki domiſniſki ſchkit wita, ſo ſo jemu ſ tym ſmóžni, ſo może w ſmyſle ſwojeje prěnjeje mišije ſakó wſchitke mogy niewobmjeſowane na mojowanje pſchecziwo bolſchewiſtiſkim prózowanjam nałožić. Na ſnatych podawkach we wſchelakich europiſkich krajach pokaſuje ſo ſ naſtróżajeſ jaſnoſcju wotmyſlene poſtupowanje bolſchewiſma a jaſny wotpohlad, ſo ma ſo zyła Europa bolſchewiſowaſ. Awſtriſki domiſniſki ſchkit je połnje pſcheſmědżeny, ſo nětčiſcha hodżina każe pſchecziwo tutemu ſtrótowemu ſtrachej raſnje wojowacʼ."

Žane tajne wučin'enja mjez Winom a Barlinom

W awſtriſkim ſwjaſkowym kanzleršſtwje we Winje je ſo ſchwórſk konferenza ſa wukrajnych nowinarjow wotmětła. Wupołłanz Eduard Ludwig někotre jenotliwe praſchenja roſpominaſche, kiž ſo w ſwiſku ſ dorěczenjom ſ 11. julija nětkole w ſtrótowych nowinach wopominaju. Najprjedy wón rjekny, ſo ſu wſchitke powěſče wo tajnych pſchidawkach němſko-awſtriſkeho ſrěczenja wopaczne To ſame płaći wo wudawanjach, kiž ſo ſ wutworjenjom europiſkeho bloka ſaběraju.

Schtož ſrěczenje tſjoch mozow w Romje naſtupa, wupołłanz roſtoji, ſo budże wot pſchichodneho wuwicja wězow wotwiſowacʼ, hacž ſo Romſke protokolle roſchěrja, kiž tola wſchitkim ſtatam dowoleja, ſrěczenju tſjoch mozow pſchiſtupicʼ. Wěſo ma Němſka, ſdyž ſo hoſpodarſke poměry w podunajſkich krajach wobnowja, prawo ſobuſrěczejeʼ. Potom wupołłanz rjekny, ſo ſu powěſče wo ſetkanju cjeſkoſłowakſkeho miniſterſkeho preſidenta Hodża a ſwjaſkowym kanzlerom dr. Schuſchniggom wopaczne. Runje tak też wunoſchowanja wo pſchetworjenju knježerſtwa abo wo perſonalnych pſchemjenjenjach w ſwjaſkowym kanzleršſtwje njeſtu prawe. Praſchenje amneſtije je w tu khwilu w pſchihotowanym ſtadiju.

*

Winſki arzybiſkop kardinal D. Innitzer je w mjenje awſtriſkich biſkopow maniſeſt ſwjaſkowemu kanzlerej połłał. W manifeſcze ſo dorěczenje ſ Němſkej ſ wutrobnymi ſłowami wita.

Italska Montreuxske zrěčenje njepřipóznawa

Turkowſki ſwonkowny miniſter Rüſtü Aras je italſkemu wotpołłanzej pola Swjaſka ludow, Scoppje, ſdżelił, ſo ſo na konferenzy w Montreuxu wo mórſkich muſinach dorěcza a ſo ſmědża też druhe ſtaty tutemu dorěczenju pſchiſtupicʼ. K tomu ſo w Romje wojſewja, ſo ma Italſka pſchi tajkim ſrěczenju wſchelake wumělenja. Italſka ſo njeje na wudżěkanju ſrěczena wobdżělika a nochże ſo jako móz Sſrjedzoſemſkeho morja w tu khwilu hiſchcze pſchipóſnacʼ.

*

Grichiſke knježerſtwo je italſkemu wupołłanzej w Athenje ſdżěliło, ſo ſrěczenje wo wójnſkim łódżſtwje, kiž je w ſaſdżenej ſymje ſ Jendżelſkej ſeſtnika, wjazy jako płaćiwe njewobhladuje.

Japanſka ſrěczenju pſchihłoſuje.

Japanſke ſwonkowne miniſterſtwo je japanſkemu wotpołłanzſtwu w Montreuxu ſdżěliło, ſo je knježerſtwo wobſamkło, ſo chże też pſchichodnje na konferenzu wo Dardanellach dźiwacʼ a ſrěczenju, kiž ſo poſtaji, pſchihłoſowacʼ, wěſo ſ wumělenjemi w ſatimje Japaniſkeje.

Grich'ski trónski naſlědnik přinđże do Barl'na

W Athenje ſo w tu khwilu wukrajni żurnaliſtojo, filmarjo a radiowi roſprawjerjo ſetkuja. S Athena ſo do Olympije podadża, ſo bychu byli pſchitomni, hdyż ſo olympiſki běh ſe ſmólniuju ſapoczinje. Němſcy radiowi a filmowi mużojo ſu hižo pſched někotrymi dnjemi do Griſchiſkeje dojeli a ſo hižo w Olympiji do kwartěra podali. Grichojo doſtojne ſwjatoczneſoſcje ſa ſpoczatk ſmólnizowego běha pſchihotuja.

Swjatoczneſoſcje njebudża jenoż w Olympiji. Hlowne město Athen ſo tehorunja na ſwjatoczneſoſcje pſchihotuje. Jene ſwjatoczneſoſcje ſmeja ſo na Akropoli pſched Parthenom, druhe we wulkim marmelowym ſtadionje. Tam budże kral ſe ſwojej miniſterſkej radu pſchitomny. **Powěſcʼ, ſo budże grichiſki trónſki naſlědnik pſchi olympiſkich hrach w Barlinje pſchitomny, ſo potwjerdża.**

General Rydz-Śmygli druha najwažniſcha wożoba Pólſkeje.

Pólſki miniſterſki preſident general Składkowſki je wſchitkim pólſkim wyſchnoſcjam poručił, ſo maju ſo generalnemu inſpekterej pólſkeho wójſka, generalej Rydzej-Śmygliju, pſchi witanjach wſchitke cjeſeje wopokazacʼ, kiž druhej najwažniſchej wożobje w ſtarje ſa ſtatnym preſidentom ſłuſcheja.

W liſcze, kiž je miniſterſki preſident wſchitkim miniſtram a wójewodam połłał, ſo piſche: Po woli ſtatneho preſidenta ſo poſtaja, ſo ma ſo general Rydz-Śmigły, kotrehoż je marſchall Piłſudſki ſa prěnjeho ſakitarja wótzneho kraja a ſa prěnjeho ſobudżěłacʼerja ſtatneho preſidenta pomjenował, jako prěnja wożoba w Pólſkej po ſtatnym preſidentu wobhładowacʼ a cjeſcicʼ.

K tomu ſo pothamtſjy powě, ſo ſo tuto poſtajenje wopraſdże na ertny teſtament marſchalla Piłſudſkeho ſakoњuje.

Titulesku wo počahach mjez Rumunſkej a Ruſkej

Pſchi roſrěczowanju ſ nowinarjom je rumunſki ſwonkowny miniſter Titulesku prajił, ſo ſo bjeſtrach Rumunſkeje njemóże jenicży na ſrěczenje Swjaſka ludow ſakoњowacʼ. Wón ſo mimo tuteho ſrěczenja też hiſchcze na někotre wobſtejne ſrěczenja ſejera. Pſchi roſrěczowanju wo reformje Swjaſka ludow Titulesku ſwoju njepowalmu dowěru do Genfſkeho wuſtawa wobkruczeſche.

Potom Titulesku wo počahach mjez Rumunſkej a Ruſkej porěcza a rjekny, ſo dyrbi rumunſka politika na dobre poměry hladacʼ ſe ſuſodom, kiž ma 170 miljonow wobydlerjow. Hacžrunjeż wón kommuniſtiſkim myſlam njeholduje, pak wón ſwonkowno-politiſke ſbliżowanje k Ssowjetiſkej uniji jako najlěpſchi ſrědk wobhladuje, kiž może ſwjaſtaſkim ſrěczenjam k jich polnemu wuſkutkowanju dopomhacʼ. Rumunſki ſwonkowny miniſter dale praji, „ſo jenje njeje podpjerace ſrěczenje ſ Ruſkej ſežinił a njeje winowatoſej pſchewſał, ſo by ſowjetſkoruſkim wojakam dowolił pſches rumunſki kraj cjahnyncʼ.

Rumunſka dże pak też ſ Němſkej a Italſkej pſcheczeľſtwo dżerżecʼ. Na prěnim měſtnje pak ſo jeje pſcheczeľſtwo ſtatam Mateje a Balkanſkeje ententy, Franzowſkej, Jendżelſkej a Pólſkej pſchiwobroczja.

Strategiska železnica mjez Ruskej, Rumunskej a Českosłowakskej

Parižſke lewizyne nowiny „Oeuvre" ſu pjatk powěſcʼ wocżiſchczale, ſo je rumunſka miniſterſta rada we ſwojim poſlednim poſedżenju, hdżež běſche kral Karol ſ pſchedſydu, pſchihłoſowała, ſo ſo Cżeſkoſłowakſkej dowoli, pſches Bukowinu żeliſnju natwaricʼ, kiž cżeſkoſłowakſke żeliſnizy ſe ſowjetſkoruſkimi żeliſnizami ſwjaſa.

Kaž Parižſke nowiny k ſwojej powěſcʼi pſchiſpomnichu, tuta dowolnoſcʼ wołnamjenja, ſo ſo Ssowjetſka Ruſka do wobwoda podunajſkich krajow dobywa a ſo ma ſo tuta dowolnoſcʼ też jako wotmołwa na ſrěczenje mjes Němſkej a Awſtriſkej wobhladowacʼ.

Francowska brónjeńska industrija na stat přeńdże

Franzowſka komora je wczera ſakoњcʼi nacziſk wo nazionaliſowanju franzowſkeje brónjeńſkeje industrije ſe 484 hłoſami pſchecziwo 85 hłoſam pſchijała. Roſprawjeć wo nacziſku běſche w komorje pſched wothłoſowanjom jenoż hiſchcze pſchipowědżił, ło knježerſtwo na łóżdy pad pſchihłoſowanje k tutemu ſakonjej żada, dokelż chże ſo pſchi poſedżenju Swjaſka ludow w ſeptembru w Genfje na njón ſepjeracʼ.

Wójnſki miniſter Daladier je w dleſchej rěcži ſakoњiſi nacziſk ſakitował a na jeho ſakoњ pokaſował, kiž ſu moraliſte a ſakitaſke ſajimy ſbohom. Daladier rjekny, ſo nowy ſakoњ wukrajnym firmam ſakaże, wójnſku potrjebu w Franzowſkej dżěłacʼ. To by był jenicżki ſrědk k wotſtronjenju wěſtych ſujerwujicżow. Wukrajne ſkaſanki ſo bjes wożebitoje ſtatneje dowolnoſcże njeſměłe wjazy wuwjeſcʼ. Wójnſki miniſter pak też wobmyſlenja wotpokaſa, ſo franzowſka industrija ſ nowym ſakonjom wěſte wukrajne ſkaſanki ſłuſbi. Franzowſka ſtatna industrija ja ſo doſcʼ wudoſpołnita, ſo by mohła tute ſkaſanki wuwjeſcʼ. Na tónzu ſwojeje rěcże wójnſki miniſter pſchipomni, ſo bychu ſo brónjeńſke programmy dyrbjałe na dleſchi cżaſ pſchihotowacʼ a wudżěłacʼ.

Francowske knježeſtwo požčonku wupisało

Miniſteriſki preſident Leon Blum je pjatk wjeczor w franzowſkim radiu wo požčonzy rěcżał, kotruż je finanzny miniſter wupiſał. Knježerſtwowy programm wón jako programm wjetſchiny wopiſowaſche, kiž je dobywjeriſzy ſ wólbow wuſchła. Nadawk bjes ſrědkow pſchewjeſcʼ njeje możno. Leon Blum rjekny, ſo nowa požčonka njewoſnamjenja podcżiſnjenje pod ſinanzne knježerſtwo, ale ſo je runje nawopak wużiwobudżenje wot tuteho knježerſtwa.

Nowe strajki w Parisu

Pſchiſtajeńcży reſniſtwowo a delikateżowych wobkhodow żu na żiwoſej ſhromadżiſnje ſchtwórſk wjeczor wobſamknyli, ſo pjatk ſnowa ſapoczinu ſtrajkowacʼ. Jako pſchicżinu ſtrajka wudawaju, ſo ſo dżěłodawarjo njeſżu ſwojeho ſrěczenja dżerżeli, kiž ſu njedawno podpiſali. Też dżěłacżerjo franzowſkich tobakowych dżěłarńjow żu do ſtrajka ſtupili.

Parižſki polizajſki preſident je k pſchewjedżenju poſlednich ſrěczenjow wo dżěłaſkim cżaſu w zyrobownym pſchemyſle wukaz wudał, ſo maju ſo wſchitke zyrobowe pſchedawarnje kóżdu pónđżelu ſamknycʼ. Jenoż mloko ſmě ſo w cżaſu wot 7 do ½10 hodź. dopołdnja pſchedawacʼ.

Strajk, kiž so cyle njeporadźi -

Schtwórtk popołdnju sapoczachu dźěłaćerjo Peugeotskich dźěłarnjow w Suchaurju strajkować a dźěłarnje wobsadźichu. Jako Belfortski prefekt wo strajku słyši, žo hnydom do Sachaura poda. Wo jeho sakročenju strajkowazy wjeczor podźe dźěłarnje wopuschćichu. Sadatka telegrafowarnja powě, so je dźěł dźěłaćerjow hnydom po wudyrjenju strajka dźěłarnje wopuschćił a žo njeje tutemu nowemu strajkowemu hibanju pschisamknył.

Mješ tym je w nozy k pjatkej w Belfortu prefekt se sastupjerjemi dźěłodawarjow a dźěłaćerjow wo sestajenju mjdowego tarifa jednał. Hakle rano wokoło 4 hodźin žo nakhwilnje dojednachu. Na to žu žo dźěłaćerjo pjatk rano sobu na žiwoje dźěło wróćili.

Frauzowszy policistoje radnizu wobsadźichu.

W Dünkirchenje žu žriedu samo policistoju radnu chězu wobsadźił, so bychu žebi powyschenje mjdy wunosowali. Hakle po dołhim jednanju a hdyž jim měšćanoſta pschilubi, so budźe žo měšćanske zarjadnistwo bórzy s jich žadanjemi saběrać, woni twarjenje zaso wopuschćichu.

Rózne zwuczowanja czěskoslowakskeho létarstwa.

W rańschich Czechach a na krótkowjeczornej Morawje žo w tu khwilu wulke rózne manevry czěskoslowakskeho létarstwa woimětwaju. Pschi nich žo hdobom wobydlerstwo wo tym rozwuczuje, kak ma žo pschecziwo nadpadam njepschecziwskich létarjow pschi saczěmnjenju atd. schkitacz.

W Elsaßu žo pschecziwo kommunistam wobaraju.

Hdyž w tutych dnjach frauzowski statny sekretar de Tessan po Elsaßu puczowasche, je jemu wotpósłanstwo elsaskich industrialnych a ratarjow memorandum pschepodało, w kotrymž žo pschecziwo czěrpjenju kommunistiskeho poczinanja w Elsaßu wótrje protestuje.

Woblehnjenski staw w Tokiu žo słónczi.

S khórskim wulkasom žo woblehnjenski staw w Tokiu słónczi. Sa bjesstrach a porjad we hlownym měsče budźetej potom sašo porjadna policija a žandarmstwo samołwitej, kiž smutskownemu ministrej podsteji.tej. Smutskowny minister pak s wojeſtwom wulko hromadze dźěła.

Schef pólsteje powětrowneje mozy žmjertnje snjesbežił.

General Orlicz-Dreßer, schef pólsteje powětrowneje mozy, a jeho adjutant wyschi Loy staj s létadłom do baltiskeho morja padloj. Hakle psched někotrymi dnjemi bě žo pólski powětrowy schkit do jeho rukow dowěrił. (Scherl)

Rozrěčowanje tšoch mocow w Londonje?

Pjatk wjeczor je so w frauzowskich politiskich kruchach wobtrudźiło, so so tši mozy už w Brüsselu ale najšterje wot 23. hač do 25. julija w Londonje k rozrěčowanju ſeadu. Na rozrěčowanjach dyrje so ministerski presidentojo a ſwonkowni ministrojo Jendželskeje, Frauzowskeje a Belgiskeje wobdźěla. Kaž so (Paríša powě, so Frauzowska wo směrowanje w Europje prózuje a wot posdźiſchoje konferency pjerc mozow positiwne wunoschki k pschestarcu napjatoſcje w Europje wotczakuje.

Frauzowska žebi wobdźělenje Ssowjetskeje Rusteje pscheje.

Kaž so z Paríša hischcze pische, so konferenca w pschichodnych dnjach po diplomatiskim puczu mjes Paríšom a Londonom pschihotuje. Wěſte pak je, so budźe so frauzowske kněžerſtwo rasnje konferencu spjeczowacz, na kotrejž so też Ssowjetska Ruska njewobdźěli.

Jendželski kral dyrbi so bóle schkitacz.

Jendželske nowiny su pjatk wosiewite, so je jendželski smutskowny minister sir John Simon kralej namjetował, so hy so dał bóle schkitacz. Wón je jemu wotžeže radźił, so njeby z Buckinghamskeho palasta, hdyž wschdnje žwoje dźěła wobstara, pěschi bjes kóždeho schkita do žwojeho bydlenja w Yorkſim domje khodźił.

Wo nadpadze samym so powě, so nima politiskich pschicznow. Nadpadnika nimaju za dospołnje normalneho człowjeka.

Wične rjadowanje dla zažnych běrnow

Rusne je, so so hischcze ras na wukasy swjatka za hospodarjenje z běrnami z dnja 15. junija 1936 pokasa, so 1 1. sajne běrny pola plahowarja kupowacz, je jenoj sa tych rosdźělerjow dowolene, kotřiž wobžedża ſeſchimk sa wikowanje z běrnami, kaſkuli je we wumělenjach seżiwjerſkeho stawa pschi wobkhodowanju z běrnami pschedpisany. Wobkhodny ſeſchimk (Schlußſcheinheft) wudawa na namjet swjatk sa hospodarjenje z běrnami (Kartoffelwirtſchaftsverband Sachſen, Dresden-A. 24) a to jenoj tym rosdźělerjam, kotřiž też w loňſchim lěcze sajne běrny pokupowachu a kotřiž tajki wobkhodny ſeſchimk hižo loni wobžedźachu. Rosdźělerjo, kotřiž na tydźenſkich wikach běrny politcźeja, dyrbja wupokas swjatka sa hospodarjenje z běrnami měcz, kotrež pschiſłuſchne wobkſieżne burſtwo mudawa. 2. Plahowar sajnych běrnow smě jenoj pschedawacz:

a) rosdźělerjam, kotřiž wobžedża pschedpisany wobkhodny ſeſchimk;

b) samoſchetrjebarjam na městnje, hdyž so wuplahowachu. Městno wuplahowanja je gmejna, w městach też dźele (pschedměsta) jako městno wuplahowanja płacza. W dwělnych padach rozsudźi swjatk sa hospodarjenje z běrnami.

Wuplahowarjo, kotřiž běrny na tydźenſkich wikach pschedawaja, dyrbja wupokas měcz, kotrež wokrjeżne burſtwo wustaja. Na kóždy wiczny dźeń pak smědźa so jenoj ty zentnarje běrnow sobu pschimjeſcz a w dźělbach po najwjazy 20 puntach pschedawacz. Pschestupjenja pschećziwo tutym wukasam pokhłostaja so po § 9. wotrěſt tſeczi wustawkow z njenjeżnymi pokutami.

Nowosće z cyłeho swěta

S 65 metrow wysokosce padnył.

Na fabrikſkich leżownoſcach Barlinſko-Kamieńſkich industrialnych pschedewzachow w Karlsruhe je někto dwaj wyſokaj fabrikſkaj wuhenjej wotpoſchał, dokelž ma so tam droha twarcz. Někotre dny dohi, hdyž bě prěni 75 metrow wyſoki wuhenj potom, tołchty w ſnutskownym druhebo wuhenja twarcu. Wuhenjetwarz Gerſtle a jeho žyn tutej dźěła wumjedźechtaj. Pjatk rano puschći so na kromju wuhenja w někotrej 65 metrowej wyſokoſcći wulki zahel a padajo rěbl ſtama, na kotrymž nan a žyn dźěłachtaj. Wobaj do hłubiny padnyſchtaj. Nan bě hnydom morwy a jeho žyn je někotre mjeſnſchiny wumrě.

Shubja so w Pólskej kněſe kubła.

Sakoń wo roskuſkowanju kněſkich kubłow w Pólskej so najſterje pschemjenł. Po dotalnym postajenju dyrbjeſche so hischcze dźeſ tutych kubłow zakhowacz. Někto pak rěka, so dyrba so wone wjacy roskuſkowacz. Zicy wobhonſerjam so wone z rentami zapłaczą, kaž je so to wobſtejo w Němſkej stało. Wotczakuje so, so so wótrjiſche postajenja kataſtrofeje reformy hižo w blizſchim czasu pschewjedu. Burſka ludowa ſtrona chce jenoj z twuměrjenjom do kněſerſtwoweje ſtrony sastupicz, hdyž so kataſtrofa reforma po ſejnych žadanjach pschemjeni.

Roshorjaze morderſtwo w Bukareſcje.

Mihaia Steleſca, nětkuſchneho wjednika żeleznje gardy žu ſchtwórtk pschi roshorjazych wobſteinoſcach samordowali. Wjes dwěla na njeſkutk politiſki charakter. Skupina, nětkuje 10 ludźi liczaza, doby ſo do Bukareſkeje khorownje, w kotrejž ſo Steleſcu lekowaſche. Hnydom ſo do jeho ſtrowiczki ſadobychu a wokajo „ſmjerczpicheradnikej“ poczachu na Steleſca ſtrělacz. Wſchitko hromadze ſo někuje 20 rasow wutrěli. Steleſcu bě hnydom morwy. Steleſca w żeleznej gardze jako pschecherdnika wobhładowachu.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Centralne dźiwadło. Jara ſympatiſki je film „Czertowſki khadło“ (Ein Teufelskerl), w kotrymž Guſtaw Fröhlich, jako jendželſki leutnant z wopraſdźe leutnantſkimi truſkami a żiwymi napadami žebi drje žwojeho wyſchka roſhněwa, ſa to pak pſchichódnu niewěſtu dobuđże (Lída Baroda). Adela Sandrokez jako czeta niewěſty a wosſebna jendželſka hrabinka filmej wobžebity raſ ſpożeji.

6. mjezynarodny pjeriznowy kongres

w Barlinje a Lipsku 1936

wot 24. julija hač do 2. augusta z mjezynarodnej pjeriznowej a karnikłowej wuſtajeńcu w Lipsku w maſow. wuſtajeńſi

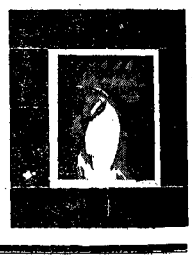

Jakub Młynk

Powědańczko ſe ſaſchkych czaſow.

6] (Pokračowanje.)

Wokoło na poł wośmi ſekdźachu žo wſchitzy hońtwjerjo z ſtrělbami a pjami. Honjerjow bě tu też dosć. Wjeſchći dźěł bě jich na konjach. A někto dźěſche won na hońtwu wjeſkotu. Prěnjeho jělenja trjechi naſch knjes. Swonka kěſkow ſeſtupachu žo potom hońtwjerjo a druſy dyrbjachu wſchitzy pschihonjowacz. Hdyž bě runje wjeſele najwjetſche, pſchiſtrěli khoro do wulkeho njeſhoża. Njemało žo njeſtrózichu, hdyž nadobo žo njetraſny, žurowy mjedźwjedź ſpod huſczinu na mnje wuwalt.

Hižom khchipjeſche ſe ſubami jako by mje pózrjecz chcył — ale „Bóh žwěrneho njewopuſchcza.“ Jenje hiſchcze ſ tajkimle ſwěrſtkom wojował njeběch a tſělbu mějach jenoż ſe ſchrótom nabitu. Tu wſchak hnydom wutſělich, ale ſ tym hakle docźinich, ſchtoż hiſchcze njebě. Njekrašnik hižo ſa mnu hrabſche ſe żwojimi paſorami, tu hiſchcze Bożi ſandżel Aßakowa mi na pomoz pósła. Kulka ſchmiſła a mjedźwjedź leżeſche w żwojej krwi. Nětk wſchak derje wěm, ſo możeſch ſ tym żiwjenje ſdźerżecz, hdyż žo ſa morweho na ſemju lehnjeſch. Tónle kożuch, hólzy! je ſ jeho koże. Tak huſto, hač ſo jón wobleka, ſpominam na njeſapomnjiteho Aßakowa, kotryż mje ſ Bożim dopuſchczenjom żmjerczi wutorże. Běch žo, ſchtoż ſo ſamo wě, wſchón żmjercz pſchekročał, dyrbjachu mje domoj dowjeſcz. Starachu žo ſa mnje kaž ſa żwoje ſamſne dźěcżo. Knjeni a knjes wopytowaſchtaj mje czaſto a huſto. Hdyż běch žo ſaſo trochu ſbrašał, hladach, ſchtoż žo mi hodźeſche, żwojimaj dobroczelomaj tajku woporniwoſcz a lubosć narunacz.

Kutuſow, kotryż bě na wſchě tſinzczi lět Aßakowez kubła żarjedował, wumrě. Dokelž pak žo tak tucże na tajke měſtno doſcz roshladny muż njenamaka, dowěri mi naſch hrabja nathwilnje wobſtaranje wſchěch ratarſkich należnoſczow. Tytach wſchak žo njerad do teſſó, ale knjes hinak měcz njechaſche. Nětk pytach ſaż wſchitko we hromadu, ſchtoż běch nětdy pola njeboczičzkeho nana w ratarſtwje nawuknył. Schtoż w młodych lětach nawuknjeſch, żenje cże njehnéwa.

Jara derje hodźachu žo nětk wſchě wuczby mojeho muża natoſcz, kiž bě mnoho lět w Horjezach ſa ſchoſarja.

„Budu cźinicz, kaž derje budu móz“, prajich knjeſej Aßakowej. Ale też ſa wóſkom njedźeſ ſo hiſchcze prawy muż na njewobſtadżene městno namakaſ njebě. Duż ſebi knjes nowoho klużobnika pschihitaji, mi pak ſchoſarſtwo pschepoda. Drje ſo wobarach, tola to niczo njepomhaſche. S tym ſaſtojnſtwom pak bě mi ſnajmjeniſcha ſkładnoſcz data, ſo możach a dyrbjach żebi w nětcźimżkuli hiſchcze wjaz namjedźitoſcze hromadzicz. Skónczniże wſchak wſcho dowukhnych a żym, to żměm rjeż, żebi pschipóſnacze żwojeho knjeſa dobrez wědżał. Haj! mějach ja nětcźo lět hižom tſjoch wucżomnikow, kotřiž chychu ratarſtwo lepje ſpóſnacz. Hiſchcze nětk mi jedyn ſ nich, Komarowſki, huſto piſche, dźakownje na mnje ſpominajo.

Też na poſkupje Krymje pschi Czornym Morju mějachu Aßakowezy nahladne wobžedżenſtwa. Sa te bě wożebity dohladowar poſtajeny. W lěcze pschikhadżach tam też dyż a dyż. Bě to hač nanajkrašniſcha krajina na mórſkim brjoſu leżaza. Juni powětr, kaſkuli w južnych krajinach żmoju wón roſcześa, hrajtaſche jow ſ wyſokimi wjerſchkami „ſkowjanſkeje“ lipy. Młódnoſcz je njewuprajita, ſame palmy hižom tam rožu. A mjes ſelenymi lěſami połěhowachu žo Bože domy ſe ſkotymi wężemi a hrody ruſkich ſemjanow

Tola ſtoro budźich nětcźo ſabył. Najrjeńſchi żwjedżeń, kotryż żym bdy wohladał, bě krónowanje młodeho kěżora w Moſkwje. Rano hižom bě wjele widżecz. Duż ſeſtupachmy żo do woknow a na wutwarki (balkony) naſcheho palaſta. Dołho wſchak nam trajeſche, dóniż żo żwjedżeńſki cżah njepſchibliżi. Ale bě to hódne cżakanja. Wěſche na poł kopy ſara kraſnych wołow, kotreż mohł ſkerje kryſtalowe hrody mjenowacz. Wſchě běchu ſe ſkotom, drohimi kamjenjemi a wichelakimi rěſbami wupyſchene. A — ſchtoż żo mi najbóle ſpodobaſche — bě ſtróżnych ſcheſcz bětuſchow, kotreż wós jako wós cżeſnjechu. Běchu po dwěmaj pornjo żebi ſapſchehnjene a muż, kotryż dwaj a dwaj wjedżeſche, błyſchczeſche żo żyty ſe ſkotom. Konje ſtame mějachu židżane a ſomočane graty, jara pschiſitoſnje wupyſchene. Pódla bě ſtaſ ſtare jeſdnych w runje tak rjanym wobleku na niż mjeſnje wupyſchenych konjoch. Na wſchě ſto generalow a nimale telko pobočnikow błyſkotaſche żo w żwojich najſmužnjeſchich drastach. Po wutrobnje debjeſche jich żywy rjad ſnamjenjow, kotrež bě jim najwyſchiſchi knjes nad krajom ſa ſaſłużby darił. Wojazy běchu ſ wobeju bokow puczа. Teho dla bjes dźiwa, ſo běchu wſchě wokna, wutwarki, haży a kuty měſta tak rjeż ſ ludźimi pokryte. Tu mójeſche jedyn widżecz ratarjow ſ dołhej brodu, pſchekupſkich ſnjeſkow, Czerkeſow a Koſakow ſ patronami a piſtolemi. Kěżor ſam pſchijědże hakle ſeſady ſ wójſkom běłuſchemi najrjeńſcheje arabſkeje krwě. Muż nadobno po wobleczu a poſtawje a hódny tajkeho powołanja. Wſcho pſchi tom wopiſacz, ſo njehodźi. Duż ludu hólzy ſpokojcze ſo dźenża ſ tym.

Kraſnje bě, haj jaſ pſchał bych żebi tamne rjane lěta, kotreż żym pola ruſkich pſchećelow wužiwał. Ale tſcho wſcho pomha. Bóh naſ wodźi a naſcha móz je ſkaſkoſch. Sżwět ſo pschemjenja, ſtaroba pschikhadża a wſcho ſo woſtudża. Tak bě też ſe wſchěmi wjeſelemi a kraſnoſczemi pola mje. Knjeſejſkeho żiwjenja běch napohledu też ſyty, dokelž moja jednoroſcź żedże che ſa jednorcźiſchimi wobſtejnoſczemi. Njejžy jenje ſamoſtatny a wotwiſnjeſch pschećo wot knjeſoweje wole. Sa ſtarcho Aßakowa bě mějach ſtote dny, dokelž wſcho mojimaj rukomaj dowjeſcz a mi żenje na prawdu njehladaſche, pſchejmjeſczeny, ſo jemu ani naſmjeńſchego njepſchekhiwju. Ale tak to wěcznje wołtacz njemóżeſche, też bohatſtwo jeho pſched żmjerczu njeſakita. Krótka khorocź powoła jeho nadobnu duſchu ſ tehole żiwjenja, ſo by ſa żwoje ſtutki lubożeże wěcżne myto doſtał. Sto tyżaz wócżłow pſchaſche nad ſemjeczom tajſeho muża, kotryż bě żwoje żiwe dny jenoż dobroty wopokaſował. A pſchede wſchěmi mam ja ſ dźakom a ſ lubosću na njeho ſpominacz, kotryż mje hubjeńſtwu a nuſy wutorże, kotryż je był moje żboże na żwěrcze.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 18. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Lża je hrošna płaśa.

— **Wo wjedrje.** Wczera rano w 7 hodź. barometer 748, hygrometer **plus** 5, **najwyšiśca dnjowa temperatura** 28 stop. **cłopłoty.** Dźeńża rano we 8 hodź. **barometer 745, hygrometer plus 5, najniśiśa temperatura 18 stop. cłopłoty.** — Wułchina, kotraž je nam rjane wjedro pśichinjeła, jo k ranjšu wothalušła. Sa njej i wjeczornych stron mjenjšca nižina cźehnje, kotraž khłódnišći mókśi powětr pśichtyławšo dźeńża na wjeczor a jutśe i mśtnami niewjedro pśichinjeże. Wětr jo i połdnja k wjeczoru wobroćił, **tola nam powětr cłuśiśiwje njewuslubił. — Jutśe njedźelu słónco 4,07 hodź. stpadża a jo 8,04 hodź. thowa.** Mjezacł stpadża jutśe rano 5,03 hodź. a thowa jo wjeczor 8,18 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutśišchu njedźelu: Poměrnje cłopło, i mśtnami njewjedro.

*

Sstwój 40létny stužony jubilej

żwjeceśeśe pjatk 17. julija našch krajan, knjes wyšišchi telegr. insp. H. Kubjeńz w Budyšinje. Pśiched śrómadżenym sastojnikami telegr. twarkeho hamta pśichepoda jemu i wutrobnym złowami pśichedśitejeŕ šożożpśicezu **liśeśinu wjednika a kanglera.** Jeho žoubuźełacźerjo darichu jemu i pśicheźelnym wónowanjom wjednikowu knihu „Mein Kampf".

Knjes Kubjeńz sastupi pśiched 40 létami do póstśeże służby w Budeśiezach a je w żwojich młodych létach wulke dźeże naścheho wótznego kraja sesnał. Wot léta 1906 béśche **w** sastojnśtwje w Drježdżanach, wot léta 1921 je w Budyšchinje. Jeho luba mandźelska, rodźena ſ Fiłoz pola Budeśiez, je žo do Drježdżan k njemu wudała; wulke wjeźele bé**śche** to sa nju, jako móżeśeże žo sažo do rjaneje Budżicy pśicheżdźicź.

Sćelenki wobźmaj do wocźełstwjeńskeho pśchebytka we kužišćich horach wutrobne żožożpśicezża.

*

Tydźeńśki plan kulturnych sawjedżenjow w Budyšchinje.

(Sdźełuje měšćańśki kulturny hamt.)

Tydźeń wot 19. hacź do 25. julija 1936.

Wutoru 21. julija 1936, 20,30 hodźin w Naturšim parku wječorny konzert Budyšcheho měšćańskeho orchestra.

Wšichtyzy pśichiprawjerjo kulturnych sawjedżenjow žo prošcha, so bychu wšchitke pśichedewsaca tak sahe kaž móżno měšćańskemu kulturnemu hamtej sdźełili.

*

— **Wjasowe šchtomy na Kralowšim nażypje žo wukopaja.** Po zyłej Němśkej rozšćerjena thorośćwjasowych šchtomow je nětko też rjane aleje na Kralowšim nażypje a w thorownej jahrodze nadpadła. Dokelž njeje móżno, tute šchtomy šahinjenju wukhowaćj, maju **žo** wurubaćź. S tutymi dźełami je žo pśiched nékotrymi dnjemi na Kralowšim nażypje sapoćało. Sdonki šchtomow šhowaja žo w měšćańskim sahrodnišćwje, so bychu žo jako palne drjewo wužiłe. Walcźkome drjewo **žo** do blišśeje skały swoju, mjes tym, so žo hakoły potrébnym pśchi pśchedpołożenju wopitżma NS-špomożeśtwa jako palne drjewo pśchidźełu. Teź wulke pjeńki móża žo bét šajtmzy roskałacź a wotwjeśeź. S porubanjom tutych šchtomow žo wobras Kralowšeho nażypja zyle šmént. Kaž žiwšchiny, pak maja žo tam nowe šchtomy nażadźeć.

— **Kołesowy wožebity cźah** ſrjedu popołdnju do Halbawy pola Hornjeho Kunnwalda. Pśichichodnu ſrjedu popołdnju pojedże kołesowy wožebity cźah do Halbawy. Jéśba žo wo 60 prozentow potuńśchi. Cźah wotjedże w Budyšchinje 14,13 hodź., w Budeśiezach 14,29 hodź. a pśchijédże do Halbawy 15,02 hodź. S Halbawy wotjédże sažo 20,16 a pśchijédże do Budyšchina 20,58 hodź.

— **Budyśta dobrowólna wohnjowa wobora** žo sa**ſ**ańdźenu schtwórtk wječor ſ tśjomi **kompanijami** a tśjomi **automobilnymi** cźahami na Mollkowej dróšy ſ wobliczom na Kamjentnu hašu k šmuczowanju šestupa. **Pod wjedniśtwom** namétneho **kommandanta** Pśišchi **wobora** 1/28 hodźin ſ hudźbu na Tśelnik cźehnjeśche. Tam **žo nażyrjedy wjedniju rozréczowachu. Wopalny direktor** Görling **rozmotwu nawjedowaśe. Potom žo w jenotlitych** cźahach na wšchěch narjadach **šmuczowaśe,** so bychu **žo nowi towaršchojo wukubłali, dokelž maju** sta**ri wobornizy** pśches 60 lét **hišćeże** létśa **wupśupiśź. 4. kompanija na Židowje šmuczowaśe. Powołanjźy wobornjowi wobornizy,** kiž njemějachu **runje** šłužbu, **žo na** Tśelniku pśchi rjeśetkim dźéle wobdźélichu. Po powšchitkownej pśchestawży žo wobora sažo ſ hudźbu k ſynkowoni wróćźi. Pśichichodne **šmuczowanje** budźe **tehorunja** sažo ſ narjadami ſrjedu **22. julija.**

S **Dźéjnitej.** Pśichichodnu njedźelu wotmjeje žo na tudyšchim matolakibratym tśełniku wokrjeżne tśełenje. Wšchitke matolakibratre towaršchwa Budyšcheho wokrjeża **ſwojich** naśśépśichich tśełzow k tutomu wubédźowanju pósłeźelu. Wubédźowanje sapoczyna so njedźelu rano **w** 7 hodźinach. Najwyšeły budźe žo wotsowacź wo hódnośći **wokrjeżneho** mischtra. Naśśépśichi tśełenja budźa žo potomk na wubédźowanju wo **krajneho** mischtra wobdźélicź. Popołdnju budźe **ſtawne** tśełenje wo mydło na rošchich tśełnikach.

S **Budeśtej.** (Stawniske powěsće.) Narodźili ſu žo: 11. 7. Marźinej Pawołej Kruži, ſamkarjej we Wulkich Dębżezach, dźowka. — Pawołej Arthurej Eyßlerej, ſlamparjej w Budeśiezach, dźowka. — 13. 7. Waltarjeſ Erichej **Tempłej,** wobkhodnemu wjednikej w Budeśiezach, dźowka. — 14. 7. Bjedrichej Auguštej Sźwonje, dźełacźerjej w Khjołnicźy, žyn. — 16. 7. Arnoschtej Alfredej Heringej, mjeńerjej w Budeśiezach-Hajniźach. — Pśichipowědźitoſ sta: ſo: 16. 7. Erich Adolf Sprangeŕ, montéŕ a Hildegarda Margareta Zachmannez, ſłużobna. — Swěrowali ſu žo: 10. 7. Arnoscht Richard Adler, modellowy błidaŕ w Wětšchezach a Alma Ida Paßoriz, wobkhodna pomozniza w Mnišchońzu. — 16. 7. Gerhard Hermann Schmidt, mašchinišći ſamkaŕ a Berta Emma Bröſowiśtez, fabrikika dźełacźerka we Wulkich Dębżezach. — Wumrěłoſt sta: 12. 7. Sandrij Kichżan, ſkałaŕ w Budeśiezach-Kóſłach, 57 lét — **Erika Margot,** dźowka ſamkarja Marcźina Pawoła Kruže we Wulkich Dębżezach, 1 dźeń stara.

S **Hodźija.** Pśichichodnu njedźelu wotmeje žo tu šchulśki ſwjedźeń, ſa jehož pśichitoty žo wurzeźenźiwo a šchulerjo hižo dołho staraja. Schulśki ſwjedźeń, na kotrymż žo wokoło 260 dźeśi wobdźélí, **wotmeje žo** na łuzu sadu „Jelenia". 1/2 hodźin sapoczyna so cźah po wšy. Na ſwjedźeńśkej łuzy dźeśi potom wschelake hry, teże a druge **pśchedstajenja** pśchedwjedu. **Sa dorosćenych budźe tehorunja** wschelaka sabawa na ſwjedźeńśkej łuzy. — Lětśne **próšninu** na tudomnej ludowej schuli traja 4 njedźel. **Sapoczinaja** žo **njedźelu 19. julija a ſkónczja** žo **sobotu 15. augusta.**

S **Makeho Wjelkowa.** Stawniske powěsće. Narodźili žo: 27. 5. Lehmanej, murjerjej w Cźichońzach, ſyn; 4. 6. Neumannej, ſedlarjej w Ratarjezach, dźowka; 10. 6. Rychtarjej Erichej, fabrikśtemu dźełacźerjej we Wulkim Wjelkowje, **dźowka;** 16. 6. Kaplerjej **Auguštej,** cźéśłi w Khelnje, dźowka; 17. 6. Kubšchej Pawołej, burej w Sskotej Borschćźi, dźowka; 20. 6. Rychtarjej **Pawołej, cźéśłi w Khelnje,** ſyn; **30. 6. Dejzy Auguštej, dźełacźerjej we Wulkim Wjelkowje,** ſyn; Nowakej, Hermanej, installatérej we Makym Wjelkowje, dźowka. — **Wumrěchu:** Schneider, Pawoł Wilhelm, powśinik we **Makym Wjelkowje,** 79 lét ſtaŕy; Benſch, Benno w Sčźiezach, 15 lét ſtaŕy; Krautwurśtez, Hana Hiłbjeta, wu**cźerka we Makym Wjelkowje,** 78 lét ſtara; Wobśtowa, Marja Auguśta, rentnaŕka ſe Saidowa, 75 lét stara. — **Do manželskeho stupichu:** 2. 5. Běhrach, Oskar Pawoł ſ Lejnu Kubźeliz ſ Cźichońz; 10. 5. Weißbach, Kurt Erich, ſchewc ſ Makeho Wjelkowa ſ Marju Hanu Herzogez, pomozniju ſ Makeho Wjelkowa; 16. 5. Luſchel, Korla Alfred ſ Ratarjez ſ Hanu Elfriedu Waanerez, domjazej dźowku ſ Wulkeho Wjelkowa; 21. 5. Diener, Pawoł Arnoscht ſ Makeho Wjelkowa ſ Hildegardu Hanu Pierachez; 30. 5. Müller, Gustav Jan ſ Ratarjez ſe Friedu Schieberez ſ Ratarjez; 6. 6. Uhlmann, Jan Rudolf ſ Ratarjez ſ Hilšbietu Charlottu Dippmannez ſ Ratarjez; 13. 6. Schneider, Erich Hejmut ſe Sskoneje Berschcźe ſ Hanu Friedu Hornez ſe Sskoneje Borschcźe; 27. 6. Koban, Jan Arthur, rěsnik ſ Makeho Wjelkowa ſ Martu Ruth Schołcźiz, domjazej dźowku ſe Sajdowa.

Z **Radworja.** Hižo někotre dny so pola nas rožka syše. Jedyn rjad po druhim so na polach zběha a staja. Rožka zda so teź rjana być, a lubi dobry wunošk. Hižo čaka tu młyńk a pjekaŕ, co byštaj mohłoj z nowej rožku dźełaś. Nadźijomnje teź ratař žně dorje domoj dóstanje, a njebudźa wšędnje deščiki khodźiś

Z **Radworja.** Njeje hišće jara dołho, zo knježna wučeŕka kn. Welsec do swojeho noweho domskeho začahny. Teź knjez Wóski haklo lětsa nowe domsko a bróźe natwari a tam hižo bydli. Nětk teź zasy so w młynje twari. Je to tutón raz knjez Bětka. kiž je swoje stare dołžerčane twarjenja zwottorhał. Tak budźe nětk w młyńskich khěžach skoro wšitko nowe. Wězo dźensa njeje łoluko twarić, hdyž tola tak a tak wjele pjenjez njeje. Ale hdyž dyrbi być, potom wšo dalše wotstorkowanje ničó njepomha.

S **Potrija.** (Smijiju łuſtoł.) Njedawno je pśchi ſahodkach šchćśipanju ſmišiża tudośchich Keślerez błźćo do nóži łuſta. Swoprědka błźćo lékaŕ doma lékowańśche, dokelž pak je ſtaw dźéśiża pohórišchowa'che, je jo do Budyśkeje thorownje dowjeśeź dał. Dołho je ſo tu błźćo je śmjerću bědźiło. Kaž ſźiśchimy, pak ho jeho ſtaw **nětko połépśuje.** Pśiched **nékotrymi dniemi** pomhaśche Leunerez 13létny žyn pśchi woranju. Nadobo ho dwě **ſmišiju ſ bróžoy wuwallśchéź.** Jena ſ nieju jeho do łulki łuſnu. Doma hnydom ranu ſ łutiańku wumchu a na to jeho do thorownje w Budyśchinje dowjeśeću. **Jeho ſtaw ſo hladajy połépśuje.**

Z **Nowosśe.** Wčera źitaj a strowaj swój sćěborny kwas bur Mikławš Wrohl a jeho mandźelska Hana rodź. Šewcec z **Noweje Wjeski** swjeśeśtaj. **Jubilar je so we Wotrowje narodźił.** Bóh luby Knjez **chcył** jimaj hišće dołhe lěta strowośće a ćiłosće spożiść.

Z **Pańcic.** Před krótkim su paduši w nocy jedyn statok wopytali a tam wšelake poźiwadła pokradnyli. Sn drje z mśtnymi a swójbnymi wobstejnosćemi znaći byli. hewak **sej** njebychu runje tutu mśtnosć wupytali. Wokno wutłóčiwši, su přez nje do pincy zalězli a tam wšelake wěcy za žoldk a šlin sobu **kazali.** Hač dotal **njejsu** zadobywarjow wusłědźili. W samym statoku wurubichu před lětami nimale cyły **kurjeńe** a zarězachu w nim na dźesać kur. Haklo po lětach so paduchaj wusłědźiśtaj, kiž běštaj tu a we wokolinje kradnyłoj. Za čas inflacije wotwjedźechu tu paduši kormjene swinjo ze zawrjeneje **kólnje a jo w deskwanej budże** we hłubokim puću zarězachu. Tak bu tutón za paduchow idealny statok. wjacy króć **domapytany.**

Z **Pańcic.** Přichodnu njedźelu změje wohnjowa wobora w Marijnej **Hwězdźe** swoje pruhowańske zwučowanje. Z **tuteje** přičiny **budźe** też **zirena** wuć. Zo njebychu wjesnjenjo a dalše wokolne wobydleństwo sej myslili, zo je někdźe woheń wudyrił, činimy jich na to kedźbnych. Wučo zireny stoji w zwisku z pruhowanjom.

Z **Milloćic.** **Kaž budźe** našim čitarjam hižo znate, so lětsa w meji na tak mjenowanej Šewcec horje stara liška ze štyrjomi młodymi popadny. Liš kec swójba so pola bura Bruska zaměsći a sej tam **da derje** hić. W zašłych nocach je nětko někajki njedočink, wotpačiwši sylnu fatu wot Liškec bydlenja, cyłu swójbu do swěta puščił, drje nic s lubosćou napřećo zawrjenym zwěrjatam, ale dokelž je chcył wobseděrjej nešto klubu sčinić. Jenej mlodej liščy bě so přebywanje w jednym khlěwje tak lubiło, zo so w pózdnej wječornej hodźinje zasy wróći a nětko **sama w** grońanej klětcy tči, kiž so kóždy wječor **sawrě,** zo njeby njedočink wospjet swoje worakawstwo wukonjał. Stara liška ze swojimi tromi młodymi budźe hižo wjesne a wokolne statoki doma pytać a rubjenju pjerizny přinošować. Tak je hač dotal njeznaty njedočink ze swojim njekhmanstwom wobydlerstwo do stracha a njeměra stajił.

S **Kamjenza.** Naśche město ma **po** sdaju **jara** strowy klima, schtož mohło žo i teho kubłaś, so je 14 najstarschich wobžowo naścheho města wschitko dromadże 1284 lét starych. Najmłódšcha wožowa i nich je 89 lét stara. Dwě dalšnej stej 90 lét starej, schtyri 91 lét, dwě 92 lét, schtyri 93 lét a jena 95 lét. Najstarscha wožowa swjd. Minckwitzowa rodź. Bewilogua wumrě we wyšokej starošcy 96 lét.

S **Gerstwerja** pola Kamjenza. (Pěchi wobžiłe wušnyć.) Sandźenu wutoru sajédże cźahaza malschina ſ pschiwětschkom do pšcherowa a žo pschewali. Pschi tym hdyž šobuźěsaju nop pukny. Cźežkoraŕeneho jeho do thordownje do Kamjenza dowjesechu. Wjednik cźežkeho cźaha bé pschewlekłe muchnyn dla na maschinje wužmyć.

S **Wulkich Sdźarow.** (Spodźiwny pschirodny sjew.) Droha ſ Wojerez do Budyschina pśched Wulkimi Sdźarami je žo pśched nékotrym cźasom w dołhošći wokoło 35 **metrow** wo połdra metra žadźiła. Ma žo ja to, so ma žwoju pschicźinu w žinjenju podsemšćich worschkow. Dokelž na tutym mśtnje ja awtowe wožydła wschelake strachi hroża, steji tu wožebita straża, kotraž je sdobliwemu jédźenju napomina. Teź je žo ſ dźełami na wotstronjenje tuteje doliny sapoczało.

S **Wojerez.** Hač do 2. augusta 1936 je medizinalna rada dr. Saae fako hamtski lékaŕ na dowołenja. We tutym cźasu wšché hamtske lékaŕske réczne **howórki** (tej za tuberkulosnych) wupadnu. Sastupjeć je med. ráda dr. Meyer w Mušakowje.

S **Laja.** Knjeni Hana Schneiderowa wožwjecki póndźelu 20. julija cźła a strowa žwoje 80. narodnin. Njeźiwjaco žwojeje wusokeje starobu hišće pilnje we domjazanošći pomha. Pschejemy jej hischcze prawje rjany wjsokor žiwjenja.

S **Hamorow.** (Pschepołożenje puću.) Na namjet hrabje Arnimikeho lékneho hospodarstwa ma žo ſ Mitorala do Běrje Wody wjednjo puć w sahonach 185, 202 a 201 pśches sahonu 184. 185 a 202 pschepołożiś. S Mutkez pśches Rowno do Běrje Wody wjedźeny puć w sahonach 217. 203. 204. 185 a 186 ma žo pśches sahonu 217, 216, 215, 214, 213, 200 a 199 pschepołożiś. Schtóż ma někajke pśmeciwo temu, dyrbi so w běhu 4 niedźel po tutym wožiewjenju pola pućnego wolsnika wošwemiś. Alan wo pućach móże žo w cźasu sapadacźa' napschećiwjenjow pola wjejnego połizije we Sslenym a pola hamtaria w Hamorach sapadaćź.

S **Klětnowje.** (Ankrwinske.) Niedźelu budźe w evangelišći zyrkwi w 9 hodź. němśka Boża słužba ſ předowanjom a 10,15 hodź. serbska Boża słužba, kotruž smjeje cand. Schołta ſ Biedrichez pola Laja.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Stromlos

wird am **Sonntag, den 19. Juli 1936, von 8 bis gegen 18 Uhr** das Gebiet **Rattwitz, Göda, Wölkau, Demitz, Tröbigau, Gaußig, Arnsdorf, Doberschau.**

Bautzen, den 16. Juli 1936.

Städtisches Elektrizitätswerk.

In dem Entschuldungsverfahren über den landwirtschaftlichen Betrieb des Landwirts **Hermann Hausmann** in **Neschwitz Nr. 50** wird der Landständischen Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafthums Oberlausitz in Bautzen als Entschuldungsstelle die Ermächtigung zum Abschluß eines Zwangsvergleichs erteilt und die Entschuldungsstelle beauftragt, einen Vergleichsvorschlag vorzulegen (§ 24 fg. SchRGs.). 25 Lw. E. 53 K.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen, den 11. Juli 1936.

Towaršstwowski powěsćnik.

Porschijn. Serbšće towaršwo „Sćwěra" ma njedźelu popołdnju 1/28 hodź. ſhromadźijsnu pola Lipnarez w Porschijach. Ma žo jara **wažne** wuradźowacź. Pschednosćnje je pschilubjeny. Tohodla proschi kóždeho **hobuśtawa,** so by tam pschijschoł. **Starosta. Rakecy.** Serbske tow. „Lipa" změje njedźelu 19. praźnika popołdnju w 4 hodź. pola Hönčez swoju měsačnu zhromadźiznu. Dla **wažneho** dajowoho porjada přiwidźes wšitkej. Předsyda.

Hłowny redaktor **Marko Smoler w Budyšinje.** Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny a dźěl a přiłopk **Marko Smoler** w Budyšinje a za nawołtki dr. Jan Cyž w **Budyšinje.** — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přes 2000. W tu **ćłowiu** tarifna lisćina **5.** 9 płaći.

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu město Budyšina a wokoliny wozjewjam z tutym, zo sym z wčerawšim dnjom

hosćenc „Złota hwězda“

při Žitnych wikach

z přenocowańnju a wupřahowańnju najeńcey přewzał. Budu so prócować, zo Wam z najlěpšim z kuchinje a pincy postužu.

Wotoču wubjerne Budyske akcijowe piwa.

Wo přećelne podpjeranje prosy Rudolf Fleischer
Telefon 2590.

„Herzog“-Reise-Dienst

Prózdninske jězby w modernym 100 PS Mercedes pućowańskim wozu:

10 dniow 3.—12. aug.	Přez němske župy k Bodenskemu jězorej	Płaći 83.50 hr.
5 dniow 17.—21. aug.	K połnócnemu morjej — Hamburg Helgoland	Płaći 42.00 hr.
7 dniow 30. aug.-5. sept.	Wulka jězba do Alpow	Płaći 63.50 hr.
4 dny 8.—11. sept.	Kyffhäuser a Smoline hory	Płaći 38.50 hr.
8 dniow 4.—11. okt.	Jězba po Rhynskich krajinach	Płaći 73.50 hr.

W płaćiznje su wobpřijate: hospodowanje, snědanje, wobjed, zawěsćenje, postuženje, kolo- a wulětne jězby po programje.
Zamołwjenja podajće a rozjasnjenja dostanjeće w našim běrowje w Budyšinje, na Cyrkwinym naměsće 5, telefon 3839, znapřeča Strauch & Kolde na Kamjentnej hasy.

Hdźe?

dače swoje filmy, platy atd. ruče, płaćiwy hódno a derje wuwiwaš?

Pola wosebiteho optikarja

Erich Lenza

w Budyšinje, Hošic hasa 21

Po zawrjenju wobkhoda tyšće swoje foto-wěcy proću do kašća při mojim wobkhodźe.

21 Telefon 2184

Měšćanski omnibus

Njedźelu, 26. julija jědźemy do Lipska na 6. mjezynarodnu pjeriznowu wustajeńcu.
Zamołwjenja zapodajće na jězbny personal, pak telef. pod čo. 2138 pak na Serbske Nowiny.

K nazymskemu wusywej

poskićam

wšě symjenja

kaž **peluški, woku, hroch, hobrski a srěni kolij**

J. Korrenk w Nowej Wsy p. Worklec

Puć k Hrodowskemu naměstu je za Was přeco z wužitkom

Wulki wubjerk! **Meble** Niske płaćizny!
Za kajkość je ze zaručenjom mjeno firmy 1248

Clemens Schmidt w Budyšinje

Na Hrodowym naměsće 2, w Kupicy, na hrodźe Ortenburg
Ręčimy serbski. Pósćelemy bjez wudawkow za Was do domu

Čerjeńske rjemjenje

wšěch družin, rjemjenjowe tarče, zwjazowadła rjemjenjow, wothladanske srědki za rjemjenje poskića

A. Kurjo, na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowikowanje a techniskimi woliemi a tukami, z techn. potrjebnymi, wěcami

Staršej mandželskaj z dobrej domjačnosće, blizko Drježdźan, pytataj hnydom abo k 1. aug. 1936 Serbowku jako

zepjera knjenje domu

kiž je tež nazhonita we wothladanju khorych. Poskićenja zapodajće na Andrich, Langebrück i./Sa. Bismarckstr. 28

24 koni za wobkhod a na polo

6—10 létnych, čežk. a lohk., jeno a dwojopřežn „oldenburgskich, ermlandsk., seelandsk., pi tom tři syn. čornak. z dobrej wonješu, por a jenopřežnik kaž tu por čěrnobrunyšich syłnych ruskich konikow a jenotliwy ruski konik su na předań

w Drježdźanach-N.,
Quer-Allee 19. Fa E. E M. Schumann

Njedźelu 16. augusta 1936 přihotowajće wšitcy na

hłownu skhadźowańku

serbskeje studowaceje młodźiny na Kopańske hrodźišćo pola Khrošćo, kotruž tutón króć Domowina sobu wuhotuje. Při popołdnišich poskićenjach, mjez kotrymi so nowa serbska hra „Paliwaka“ wot J. Wjele-Bukečanskeho předstaja, a při wjesołej reji na žórłomaj w Łejnje a w Khrošćiscach zmeja stari kaž młodźi składnosć, so zradować dosć a nadosć. Tuž přiwabjamy wšitcy: stari a młodźi, Wy z Hornjeje a Wy z Delnjeje Łužicy, Wy z rańšeje a Wy z wjećornjeje župy — wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošnje z tutym najwutrobniše.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa.

Wuželnefnja „Sausewind“

Při Lawskej wěži 1303

Woblek splotować a rjedźić płaći **2,50**

Wuporjedźenje wšitkeje mužaceje drasty naš krawc wukonja. Při nas jimamy čělne šaty k zeńdźenju

Gardiny

we wulkim wubjerku dobre a tunjo, poskići

Kurt Erler, Budyšin, Žitne wiki 28

Wupjerki

wot firmy

Andr. Kasper

měj. J. Pilopp

na Jerjotowej hasy 3 (Hertingstraße)

dźerža

1½ pošlefchcja 12,80 11.40 8,80

Lěčne płaćizny brikełow

Rańšopołobski brunicowy wuhlowy syndikat woziewja, zo skazanja po lěčnych płaćiznach jenož hač do 10. augusta přijimaja. Tehodła smy nuzowani, tosame činić a přijimamy skazanki na brikety po lěčnych płaćiznach jenož hač do 10. augusta.

Towarstwo wikowarjow z palidłami za Budyšin a wokolinu zap. tow.

K nakładźenju jahodow a zelow poskićam swój

žitny palenc

jenož z čisteho žitneho palenja

kaž też za swjedźenske składnosće wosebje dobre likěry a wina. W blešach a bjez nich

Destilacija A. Schmeiß w Budestecach, při cyrkwi

Mjedowe ćiskawy (Honigschleudern) **a wumělske plasty** su zaso dóšłe pola firmy

Arthur Höse 1311
Budyšin :: Kěžorska dróha 9

Mały Mercedes-Benz 1,7 ltr. „V“

je wosobowy wóz za najwjetše žadanja. Płaći z kompletnym znutřkownym wodźidłom **3750 hr.**
Předwjedźenja rad wuwjedźe bjez nuzowanja ke kupjenju

Generalny zastupjef Carl Gast w Budyšinje

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny“

Za žonu

čapki
bluzy - suknje
nohawcy - košle
nócne košle
podkholowčki
spódnje šaty
płóčliwe drasty

Wšo we wulkim wubjerku!

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje :: na Serbskich hrjebjach 2

Srjedu, 22. jul. [illegible]E, jědźe

spěšnje jědź. wosebity kofejowy ćah

do Jilowa (Halbau) při Hochsteinu, rjanoška Kumwałdskeho doła. 60% znižena płaćizna.

14.30 z Budyšina, wróćo 20.58. Płaći 0,70 hr.
14.29 z Budestec, wróćo 20.45. Płaći 0,50 hr.

Potrušeny kofej z přikuskami w Schöbelec hosćencu we Jilowje a Schniebsec hosćencu we Kočawje (Kötzschau). Hudźbna zabawa.

Na domoujězbje zastanje ćah też w Srjedźnym Kumwałdźe (20.28) a Kumwałdźe (20.34) k přijeću wulětnikow z Čornoboła a Běłeboła.

Wobkhodny hamt statn. želez. w Budyšinje

Za sčěnu a dno

płaty a wukładźenja

so wustojnje a płaćizny hódno připrawjeja

Wukładźeński wobkhod **Paul Bohot**
w Budyšinje na Moritzskej dróze 14. Telefon 3786

Hosćenc w Haslowje reje

Jutře njedźelu 19. 7. 1936

Wutrobnje přeprošuje Měrćinkec swójba

Radio

Njedźelu 19. julija po połdnju:

Königswusterhausen: Rano jnateho njedźelskeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 8 ſa bura. 10,30 fantastija na pschčeželach. 11,30 tačele. 12 konzert (ſ Kölna). 15,45 wotewrjenje Bayreuthskich ſwjedźenskich dźiwadłowych hrow. 16 romantiska opera w 3 jednanjach „Lohengrin“ wot Richarda Wagnera (ſ Bayreutha). 21,55 tačele.

Lipsk: Rano jnateho njedźelskeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 10 po zmjezaja njedźela. 12 konzert (ſ Barlina). 14,40 wo puczowanju. 15,45 wotewrjenje Bayreutskich ſwjedźenskich dźiwadłowych hrow. 16 romantiska opera w 3 jednanjach „Lohengrin“ wot Richarda Wagnera (ſ Bayreutha). 22,30 kusko lećneje nozy.

Hischcze ważne ſ njedźelskeho programma: Barlin: 8,55 ranšcha nutrnosć. Praha: 21 amerikanska hudźba.

Pónjedźelu, 20. julija po połdnju:

Königswusterhausen a wjchitke němske lećelaki ſ wjesołym Barlina: 6 ranšchi konzert. 10 ſabawna hudźba. 12,02 ſtafetowy běh je zmólnizami ſ Olympija do Barlina (ſapalenje zmólnizow pschi Zeußowym wołtarju w Olympiji). 12,20 konzert. 15 romantiska komona hudźba. 16 popołdnischi konzert. 19 dujeńska hudźba. 20,10 „Hudźba dyrbi radosć być.“ 22,15 pschedolympiske napomnjenja.

Hischcze ważne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 wjećorny konzert. Wiw: 20 ludowe pěsny ſ Delnjeje Awstriskeje. Warschawa: 21,30 ſchotnyſka hudźba.

DIE FABRIK FÜR Seit 1872 LINGEL HERRENSCHUHE
überall wo Sie dieses Markenzeichen sehen kaufen Sie
LINGEL den guten, deutschen Herrenschuh
Dostanjeće je w stupnjowym domje Mark w Kukowje

Přiloha k čisłu 166 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 18. julija 1936

Serbske blido w Lipsku

Khětře chcemy wšitkim tym, kotřiž so za naše „Serbske blido" zajimuja, zdźělić, kak smy w poslednim času naš nadawk dopjelnić spytali. Posledni dopis „Serbskeho blida" namaka so w čisle 103 S. N. (4.4. 36). Wot teho časa pak njejsmy traž lěsnjeho pasli; skhadźowachmy so štyri króć k spěwej a dźěłu a běchmy při tutych skhadźowańkach w přerězku 10 přitomni (najwjetša ličba 13 a najmjeńša 7) z našimi lubymi studowacymi. Při prěnim skhadźowanju 5. meje słyšachmy a rozpominachmy „rozpowdu" z brošurki: „Dźesać lět za serbskim blidom w Lipsku".(Krótka rozprawa wot Handrija Dučmana-Wólšinskeho.) Jenož někotre myslički z tuteje „rozpowdy" njech so dźensa wozjewja: „Serbske blido" je nowiše mjeno za dawne (dźensa nimale za 45-lětne porjadne) skhadźowanja serbskich Lipsčanow, studowacych, wustudowacych, wuštudowanych a nještudowanych. Je to swobodna zetkańka wot wšeho spočatka. Komuž so chce a hodźi, sem přikhadźa. Wustawkow, wólbow, přinoškow a prjódkstejićerstwa, też předsydy, nimamy a njetrjebamy. Jenož lubosć k Serbstwu knježi a rjaduje młodych a starych. W serbskej rěči na lubu dominzu spominamy, wo Serbach powědamy, a starše časy wopominamy, a mjez sobu so njewadźimy, młodźi a stari w rjanej přezjenosći."

Z prěnjeho dźěła tuteje „rozpowdy" zhonichmy, zo so 7. 11. 1886 „serbski wječor" zjawnje w Lipsku wotmě a to w žurli wučeńskeho domu z čistym wunoškom: 53,50 hriwnow za serbski dom. Hdyž to čitamy, so rudźimy, zo tajke skutki dźensa wjacy pokazać njemožemy. Čim bóle dyrbjeli znajmjeńša so za tym měć, zo našu lubosć k našemu narodej a našu dźakownosć k našim wopornjwym prjedownikam, z tym dopokazamy, zo po možnosći naše serbske towaršwowske a wosebje „Domowinske" zarjadowanja porjadnje wopytamy a też zwonka serbskeje domizny swojemu narodej swěru dźeržimy, na Lipsk nałožene: zo porjadnje jako Lipsčanscy Serbja so za „Serbskim blidom" też zetkawamy a tam zhromadnje ze serbskimi studentami w přezjenosći wjesele bjesadujemy a serbsku rěč a serbski spěw hajimy a serbskeho ducha so nasrěbamy. Tak su to naši prjedownicy před nimale 50 létami hižom w Lipsku činili, kaž to z Dučmanoweje brošurki zhonimy.

W druhim dźěle „rozpowdy" tuteje brošurki čitamy, zo „Serbske blido" w lěče 1893 (3. 11.) na namjet zahorjeneho stud. jur. E. Hermanna nowy porjad započa: kóždy přitomny zapisa wot nětka při kóždej skhadźowańcy swoje mjeno do zapisnicy „Serbskeho blida". W tutej zapisnicy namaka so też kóždy raz wunošk krytejezběrki za naše serbske należnosće, wosebje za serbski dom w Budyšinje. Knjez inženjer B. A. Wićaz běše 1894 rjany stejaty nabłidny „skićik" z napismom „Serbske blido" zlał a „błidu" darił. Wažne dny z tamnišeho časa: 1897 skhadźowanje (24. 11. 1896), při kotrymž so čišć „Złotych hrodow" wobzamkny; 13. 7. 1897 wopyta „Serbske blido" naš dr. Hendrich Imiš, Hodźijski farař, štož bě za wšěch wulke wjesele. Tuto skhadźowanjo běše najbohatšo wopytane: 19 wosobow. Też knjez prof. dr. E. Muka je 5 króć ze swojim wopytom „Serbske blido" počesćił a zwjeselił; 19. 11. 1901 běše 300. blidowanje z „dobrej hejdušnej". To wšo čitamy w „rozpowdźe" Dučmannoweje brošurki, kotrejež so čišć 3. 11. 1903, při nastupje noweho lětdźesatka tedomišeho „Serbskeho blida" so wobzamkny a z nakładom „Serbskeho blida" so wuwjedźe. — Hdyž tole wšo z „rozpowdy„ Dučmannoweje brošurki nazhonichmy, nam wšelakore myslički do hłójčkow stupachu:

Hačrunjeż smy dźensa za „Serbskim blidom" někotre kročałki dale a w našej zapisnicy nic jenož mjena přitomnych, ale też krótku rozprawu wo našim skhadźowanju namakamy a z cyła po wěstym programje so mamy, tak tola žanu přičinu nimamy, so někak hordźić, dokelž nam hišće wjele pobrachuje. Přecy pak mamy so po słowach Dučmannowych na kóncu „rozpowdy" jeho brošurki: „Lubosć k Serbstwu njech nas dale wjedźe a nas wobknježi za „Serbskim blidom"! Po tutych słowach wotewrichmy naše „Towaršne spěwniki" a „Zórleška" a pod nawjedowanjom knjezow studentow Kokle a Šołty a z jeju přewodom zaklinčachu naše krasne serbske spěwy.

Tajki rjany wječor bě też naše druhe skhadźowanje po jutrach (19. 5.) pola krajana knjeza Mikławša Kokle w němskej wsy Wachau, hdyž ničo na Serbstwo njedopomina. To bě wosebje spěwny wječor pod dirigentstwom knjeza studenta Pfulanda; tu běchmy wšo hromadźe 9 blidnikow, kotřiž wšitke te spěwy zanjesechmy, kotrež smy při prěnim skhadźowanju derje nawuknyli. Při tutym spěwnym wječorku přilubi nam knjez stud. theol. A. Meltka za přichodny raz krótki přednošk wo wudospolnjenju „Serbskeho blida". A tak hladachmy z wěstym wočakowanjom přichodnemu skhadźowanju naprěco.

Při 3. skhadźowanju po jutrach (16. 6.) słyšachmy přilubjeny přednošk, kotremuž bě knjez M. napismo dał: „Programm serbskich studowacych za „Serbske blido". W rozmołwje přednoška so wuzběhny, zo „Serbske blido" tutón program, po kotrymž so hižom nimale 10 lět ma, tola z wulkim dźa-

K wotewrjenju wustajeńcy „Němska".

Dźensa statny minister dr. Goebbels wulku wustajeńcu „Němska", na zwrym wustajeńišću města Barlina wotewri. Na tutej wustajeńcy widźimy pišerčk wjsche-ho, schtož j Němskej někak lwišuje. Pischedwschěm budża dźěła w modellu, dźěła w originalu šwědzy němskeho duchownehо žiwjenja a němskeje kultury widźeć. Na lěwo widźimy prěnju knihičišćerju na naprawu Gutenbergowu j Mohuczkeho (Mainzkeho) Gutenbergiskeho muzeja a na prawo fasadu Knochenhauerskeho hamtskeho doma w Hildesheimje. (Scherl Bilderdienst, M.)

M. Kral:

Stawizniske powěsće z našich serbskich wsow

Skóncenje: Komorow pola Klukša.

Dalši wobsedźerjo běchu wot 1725—1813 samsni kaž Kupjanscy knježa. Jana 1813 kupi Komorow, kotryž bu tehdy wot Klukša dźeleny, pola Kuposje z Jatřobjom mjenowany Jan Pomhajbóh von Standfest. Dalši wobsedźerjo su Kupjanscy knježa.

Komorow měješe, jako so wjes wot knježeho kubła dźěli a bu samostatna gmejna, 3 burow, 2 połbuow, 4 zahrodnikow, 14 khěžkarjow, kowarnju, korčmu, šulu a wjesnu khěžku. Tak bě 1840. W lěče 1904 bě tam jenož hišće jenički połbur, zahrodniży běchu 3, wšitcy druzy su khěžkarjo z polom abo bjez pola. Ličba statokow bě za tón čas wot 27 na 35 přirostła. Też běchu so rjemjeslnicy zasydlili: kołodźěj, pjekarjej, korbarjej, šewc, rěznik na korčmje; kowarja běchu hižo prjedy měli.

Do šule słušetaj nimo Komorowa Kupoj a Jatřoh. Šulskich dźěći bě tehdy 66. Po nowym šulskim zakonju lěta 1835 słušeše też Kobjelń do Komorowskeje šule. 1928 bě nětdźe 100 šulskich dźěći. Šulu su hižo do lěta 1827 měli. Snadź je ju hižo za čas Klukšanskeho farara Kühna (1748—1764) hrabja Gersdorf założił. Tuta stara šula bě ze słomu kryta a je hač do lěta 1873 jako po nowym šulskim zakonju nowu šulu twarjachu, swojemu zamérej služiła. Jeje wobraz namakaš w nowej cyrkwinskej galeriji l. 1904. W lěče 1913 natwarichu zaso nowu šulu za 2 abo 3 wučerjow.

Pola Komorowa steji w khójnach při puću kamjeń z namolowanym křižom a ličbu 1844. Tu je Jan Bohač, předołnowy w korčmje přebywawši, spicy z woza padnył, pod koło přišoł a zrudny kónc wzał.

Komorow ma poměrnje wjele leżownostnych mjenow: Dźeršće (łuka, w Kupoji Scerršće), Dźerski hat (Kup. Scerski hat), Wjelčica (polo) „ Commerauer Wildschützteich (!) oberer und unterer. Studeński, Kózlowc (hat) „Kosselitzer Teich. Wulki Woklowc („Oberer und unterer Woglotzteich), hat Češina, p. Rozdory, k. Manjowec łužki (dopominaja na blizki Manjow). Tři łužki („Dreiluschkteich), hat Kamjentny łužk, p. Dołhe zahony, p. Mały Woklowc („Woglotzpfütze), hat Rajana khójna („Alter und neuer Kiefernteich), hat Pod khójcu, p. Pod wowčimi jórdami. Wowče jórdy (dźensa hat). Leščanske pjeńki, hat Płonychać (na Ponygarju). Smjerdźak („Schmertschachteich). Rudźany hat. Haki, ł. Kupy (na kupach), ł. Syćinki, k. a p. Kuty (prěni a (druhi), hat Hajk, hajki, ł. Spalena (khójny). Burowka (na Burowcy, snadź Borowka?) Łuhi. Hlinjarowka (na Burowcy, snadź Borowka?) Łuhi. Hlinjany hat. Běłe brody. Šalozy (?). Pod křižemi. Bródki. Sina. Delišća (přirunaj Kupoj: Delič (hat)! Khmjelnica. Dźełošća. Wulki a mały Feterec łužk („Grosser (oberer) und kleiner (unterer) Vetterluschkteich). Stary hat. Mroki. Pjenježny puć. Husak. Pěskowač. Sćiny, ł. Trašink (pod Trašinkom). Wjesny hat, Druhe němske hatne mjena w Komorowje su: Gerstenteich (oberer, mittlerer und unterer, snadź Dźerski hat(?), Krähenteich (alter u. neuer). Strassenteich. Zipfelteich. Commerauer Altteich. Mädelteich (serbski: Holći hat, hdyž so holcy kupachu).

Kobjelń (Göbeln).

Mjez Komorowom, do kotrehož swoje dźěći hižo wot lěta 1835 do šule scěle, a Lichanjom, z kotrymž je z časami hospodarscy zwjazany był, nadeńdźemy nad Małej Sprewju wjes Kobjelń. Jeje mjeno so wotwodźuje wot słowa kobła a woznamjenja kobylnju, kaž stari Serbja też za koblicu abo koblařnju prajachu. Wěšće je tale „kobylnja" ze założkom tuteje wsy była. Je słušała knježkej, snadź Komorowskemu, snadź Lichańskemu. Pozdźišo su so tam młódše swójby z knježkoweje wsy zasydliłe, přenje snadź jako koblerjowi pomocmcy. Jako nětko wjes wjacy sama kobjelnja (koblařnja) njebě, přetwori so mjeno na Kobjelń, to je sydliščo při kobjelni abo koblařni.

Kaž druhdźe, je też tu wjesne mjeno same najstarša powěsć wo tutym sydlišću. W lisćinach je hakle w 15. lětstotku naspomnjena.

Też leżownostne mjena su zwjetša jara stare. Naš słědźer Rostok nam w Časopisu Maćicy Serbskeje z Kobjelnja žane leżownostne mjena njepodawa. Gmejnski předstejićer pak je knjezej justicnemu radźe drej. Hermanej słědowace mjenował: Mroka (namjezna leżownosć). Słowćina. Holakec łuka. Hurbanec łuh. Šibjenca. Blanluch* (snadź Bělanluh? hdyž je tam po měrjeńskej kharće też). Ceřwjeny luh (Roter Lugteich). Husak (Gänseteich). Sréni hat (Göb. Mittelteich). Wjesny hat (Göbl. Dorfteich). Nowšan hat (Neudorfer Teich). Lěšćan hat (Liesker Teich). Po(l)pičan hat (Halbendorfer Teich). Majran-Teich (snadź Marjan hat abo Marianen-Teich?). Fetterec hat (Vetters Teich). Wjelčica abo při Wjelčicy (na Komorowskich mjezach „Göbelner Wildschützenteich ((!), (oberer und unterer).

Prěni raz naspomnjeny, dalokož to znajemy, je Kobjelń lěta 1419 w zapisku dokhodow Budyskeho bohota (Urbarium des Landvoigts der Landes Voigtey Intraden): Cobeln. Kobjelń mjenujcy měješe wićaza, kotryž w spočatku němskeje doby njepodsteješe knježkej, ale krajnemu bohotej.

Potom so mjeno Kobjelń dołho wjacy njepokaza. Lisćiny z doby do 30-lětneje wójny su z dźěła w Prazy wostałe. Snadź pak też Kobjelń jako pódlanske kubło scyła mjenowany njeje.

Hakle z lěta 1625 pokhadźa dalša pisomna powěsć, kotraž Kobjelń nastupuje. Tehdy kupi jedyn Khrystof z Nosačic nad Cymplom wot swojeho Hućinjanskeho wuja ze samsnym mjenom Kobjelń (a Mały Lichań. Lichań sam bě hižo 1604 wěricelam wuja Ulricha z Nosačic wotkupił.) Tak je potajkim Kobjelń do lěta 1625 Hućinjanskej swójbje z Nosačic słušał. Wěrje podobne pak je, zo je Kobjelń prjedy z Lichanjom zwjazany był a zo hakle je Ulrich z Nosačic, kotryž měješe najskérje wjele dołha, Kobjelń a Mały Lichań Hućinjanskemu wujej předał.

* Němska kniha „Sächs. Teiche" 1902 pisa Planlugteich.

(Pokračowanje sćěhuje.)

kom přijima jako zaklad porjada skhadźowanjow „Serbskeho blida. Knjez Meltka je tutón porjad, kotryž za „Serbskim blidom“ wobkedźbujemy, hačrunjež smy jenož swobodna zetkańka a nic towaŕstwo, do wěstych krutych dypkow zarjadował a nam prajił, kak móžemy w krótšim času hač dotal wjacy dokonjeć a wjac časa za bjesadowanje nadobyć abo też zažišo domoj přińć. Wobzamkny so, po možnosći so tuteho „programa“ dźeržeć. Z přijećom tuteho programa přewozmu skhadźowanja wěstu winowatosć, mjenujcy: krutu dicpilinu wobkedźbować, t. r. z časom, haj z dypkom přińć a w rozmołwje z krótkimi słowami jenož k wěcy rěčeć. Wočakujmy! Knjezej Meltcy pak a z nim wšitkim studowacym za „Serbskim blidom“ wutrobny dźak za tak wulki zajim za „Serbske blido“ a při tutej přileżnosći hnydom też za pilny wopyt „Serbskeho blida“ w zańdźenym (lěčnym) semestrje. Woni zasłuża tón dopokaz přikhilnosće a lubosće wjednika „Domowiny“, kotruž je jim wón z listom njedawno w skutku wuprajił a dopokazał. Też „Serbske blido“ to ze dźakom připóznaje a so wjeseli nad tajkim dopokazom zajima za njo. Zawěšće naši lubi studowacy blidnikoju knjezej wjednikej „Domowiny“ ertnje na prózdninach wšo wupowědaja, štož so za „Serbskim blidom“ stawa a kak „druhdy něšto pokhwalimy a na druhe swarimy, ale mjez sobu so njewadźimy, kaž Dučmann też w swojej „rozpowdźe“ spomni.

A swarjeć chcychmy najradšo też při poslednim skhadźowanju (7. 7.), štwórtym po jutrach. Čehodla swarjeć? Jenož 7 blidnikow přińdźe, jedyn bě Němc, jedyn dyrbješe so bórzy zas wotsalić a dwaj běštaj studentaj, kotrajž najebać hač do późdneho wječora trajacych pruhowańskich dźełow tola přikhwataštaj. Wobzamknychmy, zo nětko ze „Serb. blidom“ na prózdniny pónźdemy hač do oktobra. Nadźijomnje budźe spočatk po prózdninach prawje rjany, hdyž mamy tu zasy našich lubych studowacych a potom w zymskim semestrje po jich „programje“ dźełamy a spěwamy. Njech woni po prózdninach wokřewjeni na duši a čěle so zasy k nam wróća a my wšitcy wjesele zasowidźenje woswjećimy! To daj Bóh! Jurij Bjedrich, starši.

Nětko pak je najwjetši čas!

(Wobras se wšm.)

„Nó, mój luby žuboždže, ščto dha pak mašch na wutrobje? Widźu cyt hižo na nožu, jo cže něšchto tłóčźi abo so chcešch něchto wědźeć. Měnju, šnajemoj ho hižo dawno a derje.“

„Nó haj wschak, wešo wešo mam něschto. Ale pschi wschém nochzdy tak wcjipny być. Nimam žaneho měra, wěsch, njemóžu ho wjazy wobknježiś, dyrbju wopraw-dże ras žłuchaś.“

„Ta jeno pschejo won ſ kosu na hermank. Je dha něschto ſtcho?“

„Hdże też to, niczo dale. Žyle nawopak. Potajkim, dołhich ſkowow krótki ſmyſk: chzych rad wědźeć, hacj to ſnajeſch, ſchtož njedawno, mi ho ſda někotre dny po ſwjatkach, w nowinach ſtejeſche. Chzešch ſej dwanaceći hriwnow ſaſtužiś.“

„Schtoo? W nowinach? Też w Sserbſtich? A dwaceći hriwnow ſej ſaſtužiś? Sstyſch, njeſžym ſ toho mudry. Schto po prawym měniſch?“

„Njeſtajeſ ho jeno tak ſtupy. Wěſch tola, ſchto měnja, wupiſanje mnta.“

„Ach tak. Měniſch, na čžoj běchu nowiny wjazy raſow dopomniſe. Hdyž pak niczo dale njeje. Tohodla mohł w měrje ſpacś. Haj, čžitał wſchak to ſnym. Njebě to hnydom žyła ſtrona? Ale ſchto tam ſtejeſche, čyt wjazy rjez njemóžu. Je tomu hižo pſchedołho.“

„Nó, kajke lěpſchiny maſch, hdyž nowiny čžitaſch, a kajke je ſchkody, hdyž je njeczitaſch.“

„Ach haj, prawje maſch, bě drje to tak. Hakle pſched krótkim tajki naſtawk w naſchich Nowinach ſtejeſche. Mój jejdrko, je tola jaſne a dopokaſane, ſo bjes Nowin wuńcź njemóžeſch a ſo ma čžitanje Sserbſtich Nowin ſwój wužitk a profit, tiž njeby być, njeby-li je měł. Ja na pſchikład ſym žehi ſ pomozu Sserbſtich Nowin ſwoju žonu namakał.

Němſzy najlěpſchi ſkakarjo.

Pſchi 11. olympiſkich hrach budźe knjeżna Ratjen jako najlěpſcha němſka ſaſtupjetka wyſokeho ſkoka ſwobu ſtukowacź. (Schirmer, M.)

Naſch miſchtr a rekordſki muž we wyſokim ſkoku Guſtav Weinkötz w Kölnje

budźe němſku barbu pſchi wojowanjach w auguſcye ſaſtupowacź. (Preſſe-Bild-Zentrale, M.)

„Nó haj, to dźen je ſaměr wupiſanja mytow. Runje tajke pady maja ho pſchiſjewicź.“

„Njerěcź tola tajki njerjad. By mi być kmótr ſa tajke wupiſanje mnta! Ow jej, to ſu druſy, tiž mája ſ pierom dopředka a wſcho tak rjenje napiſaja. Pornjo tym niczo njeſžmy.“

„Nó, na formu nochzedźa tón ras tak dźiwacź, taj piſaja. Njetrjeba to někajki rjany naſtawk być. Wobhaj chzedźa wožebje poſudźicź. Trjebaſch jenož to na papjeru nacžiſnyncź, ſchtož cži mudrje napadnje. Wuwidźiſch, doſtanu pſrenje mnto!“

„Nó, tak jeno w božim mjenje! Popſcheju cži jo. Ale to ſhoje wſchak njeſmějeſch. Wěm tola a ſnaju to. Nó, ſ tajkej wězu ho hakle njenaſadźuju.“

„Ssuſodźe, njewojmi mi ſa ſo, ale ſo žy tajka maſka njeſžym žej mužłik. Wobhladaj žej ras ſchportowniſow, hdyž je někajke wubědźowanje, taj nětko olympiada w Barlinje. Wſchitcy žobu cžinja. To je duch naſcheho cžaſa: žobucžinicź a ſwoje mozy napinacź a měricź! Schtož druſy ſamója, dyrbimy tola też my móc. Haj, mój luby žuboždže, pſchezo dopředka a žej nětchte ſwažicź! A runje w naſchim padźe, to tola tak wulki ſumſchi njeje. Trjebaſch jenož ſjawnje a ſprawnje napiſaś, tak tomu wopraw-dże je, ſ čžemu žu nam nowiny hižo dopomhale, a tak jeneho dźeń wote dnja we wſchém powuczuja. Kak je ho temu a tamnemu hižo hubjenje ſeſchło, dokelž je woteběrał a čžitał njebě. Měnju, to tola žane wulke kuſtaŕſtwo njeje, lóžo žej dwaceći hriwnow na žwěcze ſaſtužicź njemóžeſch.“

„Maſch prawje, žuboždže. Mohł žo hněwacź, ſo žo prjedy na to dopomnił njeſžym. Abo je hiſchcze cžaſ?“

„Sso wě, njeje hiſchcze pſchepoſdże. Budźe pak najwjetſchi cžaſ, dokelž hacź do 20. dyrbja tam wſchitke litty być. Ssym wcžera mój wotpołkał.“

„Ach tak! Schto dha žy jim napiſał?“

„Hlej, mój luby žuboždže, tak dobraj kaž žej žmój, to pak cži na nóſ powěſnyncź niemóžu.“

„Nó, derje — derje! Na tóždy pad pak ſo žej hiſchcze ſamołwiu. Dyrbjało tola ſpodžiwne być, njebych-li cže wukałał.“

„Moje dła. Bych žo nad tym wjeſelił. Jenož wo to dźe, ſo prěnje mnto do naſcheje wžy pſchińdże.“

„Wěſch, žuboždže, do naſcheje wžy dyrbi na tóždy pad. Tuž dyrbimoj wſchitkich cžitarjow ſmobiliſowacź. Žyle wſcho jene, ſchtó prěnje mnto doſtanje. Hlowna wěc, ſo do naſcheje wjeſki padnje. Nó, to budźa ludźo wuſchi naſtajecź!“

A wopraw-dże, taj hižo je też druhich narěcžitaj. Pola někotrych ſtaj žo ſapoſdźikoj ,běchu ſwoju wotmołwu hižo dawno wotpołkali.

Nó, žym wopraw-dże wcžipny, ſchtó ſo popadnje. Hacź tóždze jene mnto doſtanje?

Schtož chzył hiſchcze rjez, mój luby žwako, tak dha ſ to bu ſtej i, bej? Schtoo? Njeſžym pſchezo hiſchcze ſapołkał. Nětko pak ſa žobu, je najwjetſchi cžaſ! Měnju, ſchtož cži we wšy móža, ty też móżeſch. Bych žo wjeſelił, by-li ty prěnje mnto doſtał. By też pułwo hódny być, by-li žej to miſnyncź dał.

Derje date. Knjeni: „Njeje jara galantne wot Waſ, mój knježe, mi njewěricź, ſo žym žort, kiž Wam powědach, wunamakała.“ — Knjes: „By hiſchcze njegalantniſcho było, hnadna knjeni, bych-li wěrił, dokelž njeſcze na žadyn pad tak ſtara!“

*

Woprawnjene praſchenje. Mały Fryža bě žo nawucził, na tóždneho cžłowjeka ſ porſtom pokaſowacź. Macź jeho wſchu próžu bjerje, ſo by jemu tutu njewuſchnoſcź wotwucžiła. „Ty njeſmějeſch“, praji macź ſ kruthymi ſłowami, „na druhich ludźi ſ porſtom pokaſowacź!“ — Fryža poſłucha ſo zyle poraženy: „Ale, cžehodła potom tutón porſt pokaſować rěka?“

Bobak:

Swjaty Naum

Pomocnik a sobudźěłaćeŕ Swj. Klimanta běše jeho bratr a wučobnik Swj. Naum. Khróniki a powěsće wo nim telko powědać njewědźa kaž wo jeho wulkim wučerju, załoženju šulow a cyrkwjow, Swj. Klimanće. Mjez tym zo Swj. Klimant skutkowaše a sej pyšny klóštr natwari w Ochridźe samym, zasydli so Swj. Naum na dalokim južnym brjozy Ochridskeho jězora, na samych pomjezach słowjanskeho kraja a tam sej załoži klóštr.

Dźensa je klóštr Swj. Nauma skerje hišće slawniši hač cyrkej Swj. Klimanta. Telko wo nim powědaju a tak jón wukhwaluja, zo njesměš zakomdźić wopytać tutón wuwołany zajězorski klóštr.

*

Móžeš tam dojěć z awtobusom po brjozy wulkeho jězora. Móžeš tam też dopluwać z motorskim čołmom. Ja so rozsudźich za łódźnc pućowanje.

Podach so zahe rano do Ochridskeho přistawa. Motorski čołm, skerje čołmisko, hišće samlutki a wopušćeny drěmaše. A pódla njeho drěmaše a so kolebaše kralowske juhosłowjanske wójnske łódźstwo Ochridskeho jězora: mała motorska łódź, wobrónjena z naležnje zawalenej kanonu na łubi. Wotpočowachu tam hišće někotre njelepe pyskate čołmiska Ochridskich rybakow a pódla kiwkachu lohke čołmiki Ochridskich čołmarjow. Też w Ochridźe su čołmarjo kaž w našich Błótach a su runje tak nawalni kaž naši Bórkowčenjo.

Tukhwilu wšak běše w přistawje wšo změrom. Jenož někotre harowace tonuški spytachu hromadźe zo mnu tworić tak rjec přistawny wobkhad. Potom z brjucha kanónoweho čołma zywajo wulězechu někotři łódźnicy a po něčim też přičampa wobsadka mojeho motoroweho čołma. Najpjedy pacholjo, potom łódźnik, skónčnje knjez kapitan. Tón měješe wulku čornu brodu kaž asyriski přibóh a pod pažu psa. Bě drje ducy lepił jeneho z tamnych njezbožownych blawkačow, kiž bjez knjeza spochi hłódne błudźa po Ochridskich hasach. Zesylni so też pućowarstwo a to z listonošerjom z wačokom pósty a z wosebnym cuzbnikom. Potom wotpachachmy.

*

Ze wšěch europskich morjow je najmódriše Jadranske morjo. A ze wšěch europskich jězorow najmódriši je Ochridski jězor. Při brjozy, hdźež je woda nilka, ma na zeleń módru barbu, ale hewak je jězor módry kaž kóstrjanc. A njeje to ani runostajna módrina, ně, maš tu nanajwšelakorišich wotščěnow módreje barby.

Naša łódź prěkuje po módrych žołmach a běle domčki města Ochrida dale bóle cofaju. Cofaju čerwjene a šěre plone tŕěchi, cofaju štomorjady topołow, cofaju šěre rozwaliny hrodźiska, cofa cyrkwička Swj. Jowana na skalnym nosu nad jězorom.

Pobrjožne hory dale bóle stupaju. K wječoru nad albanskimi horami wisaju złóstne čežke mróčele.

A dale łódźička bródźi módru wodu. Cerstwe dujki, kiž zwoprědka wokřewjejo majkachu naše lica, su po něčim so přeměnile do wětŕika a z wětŕika bu cyle porjadny wětr. A jězor naščwikany z wětrec hólcami so dale bóle rozhněwa, so rozhori a žołmy dźěchu khětro wysoko. Po něčim poča naša łódź so čumpać, kolebać a kiwkać. Dostachmy wětr wot boka a žołmy z wulkim wrjeskotom khliskachu na łódźiny bok a też nas husto pokrjepiechu. To wšak njeběše najhórše. Njepřijomniše běše grawoćiwe kiwkanje a motanje łódźe. Dyrbjachmy so z woběmaj rukomaj přimać žerdźe, zo njeby łódź nas připadnje šwikła do wody.

Listonošer drje bě zwučeny na tajku čumpatu jězbu, wón słódky dremaše na ławcy. Ja pak z druhim pućowarjom hladachmoj zamyslenaj na psa, kiž před namaj stejo ćelata wjazaše. Před namaj so wunóri šerjenje mórskeje khorosće. Kak dołho a teć mój budźemoj woprować wódnemu duchej Ochridskeho jězora kaž tutón wbohi psyčk?

Ale bohudźak njedóńdźe k temu. Z teho zatrašneho čumpanja drje so mi hłowa wjerćeše, ale žołdk wosta w porjedźe. .

Hižo na južnym brjozy so wunóri wysoka běła wěža, běłe murje sćěhowachu: klóštr Swj. Nauma, kiž so tu pozběhaše na nahłej skale nad jězorom.

*

Załožerjo juhosłowjanskich klóštrow su dźe byli wulcy přećelo přirody a při tym ludźo z wumělskim rjanoćućom, kiž mějachu zmysł za krasnosć a powab krajiny. Zrědka hdy steji tajki juhosłowjanski klóštr w mésće, zwjetša je natwarjeny nětdźe w horach khrobłe přilěpjeny k nahłej skale nad hłubokim bjezdnom, přecy pak je to nimo měry krasne městno, hdźež wulkotna Boża stwórba twori harmoniski wobłuk Božeho domu.

Też Swj. Naum je jara zbožownje wubrał městno za klóštr Swj. arcyjandźela Michała, kiž tu natwari wokoło l. 900. Klóštr sam steji na wysokej skale nad wodu, koło wokoło so šěri njesměrnje płodna runina mjez tym zo zady kraj zasy postupuje k wysokim albanskim horam.

Wustupimy z łódźe a smy wjeseli, zo zasy čujemy pod nohomaj krutu njepohibliwu zemju. Nješto hodźin tu mamy khwile prjedy hač łódź so zasy wróći do Ochrida.

(Skónčenje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće

6. njedźela po św. Trojicy, 19. prašnika 1936.

Pschedewsacje Budyskeho zyrkwinskeho wokrjeża.

Popołdnju w 4 hodź. w Bethlehemskim wustawje pola Wjasoicy lětne kemschenje. Předuje farar Franka-Schérachowski. Wjasoiski posawski chór zohuskutkuje.

*

S **Budyschina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ½7 hodź. směje farar lic. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje, ¼8 hodź. farar lic. Ludwig předuje. Pschip. w 12 hodź. farar Paul předuje. Pop. w 3 hodź. směje farar **Paul** tschojenja. — W Marijnej a Marcinej **zyrkwi dop.** we 9 hodź. farar Paul předuje. — W Tuchoriskej zyrkwi směje wječor we 6 hodź. farar Vogel wječornu nutrnosć. — Sběrka sa Budyske měschczanske a wokrjesne towarstwo sa Snutskowne misionstwo. — Póndźelu wječor we 8 hodź. w evang. towarschownì na Hornczeriskej hasy 28 zyrkwinski wječor maczerjow. — Póndźelu wječor we 8 hodź. w Lutherskim domje na Hoschiz hasy 28 hodźina Módreho tschiża. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicze. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we wołodnej diakoniji misionske schczowe towarstwo wupadnje.

S **Hornjeho Wujesda.** Rano we 8 hodź. wožadna a **młodźinska** Boża tschuźba. Konfirmandojo maju so wschitcy wobdźelicź. Předuje stud. theol. Möser s Budyschina. Porěczi wokrjesny poruczeny Uthoff s Budyschina. — Pokhowany 16. julija: Arnoscht Kschesczan Kral s Wulkeho Wožyka, 1 lěto.

S **Huski.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske předowanje a w 10 hodź. dźěćikemschenje.

S **Wjeleczina.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje a ½11 hodź. dźěćikemschenje.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. spowědź, popołdnja w 9 hodź. němske hłowne Boże tschužby, ½11 hodź. serbske hłowne Boże tschužby, dop. ½11 hodź. dźěćikemschenje w Kschižnej zyrkwi, pschipołdnju w 12 hodź. serbske tschojenja, pop. w 2 hodź. němske tschojenja.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje we Wulkich Sdźarach, w 10 hodź. němske kemschenje we Werminghoffje.

Katolske cyrkwinske powěsće

7. njedźelu po Swjatkach, 19. julija 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 Boża mša, w 9 hodź. spěwna Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 18 do 19 hodźin, 19,30 do 20,30 hodź. a njedźelu wot 5,30 do 6,30 hodź. a w 9hodź.

Serbska cyrkej. Rano ½8 hodź. Boża mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze předowanjom, w 11 hodź. dźěćikemšenje z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 15 hodź. třeći rjad. we 19 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom. Bože mšě wšědnje w 7 hodź. Srjedu wječor křižny zwjazk.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 17. julija 1936.

Narodźił je so: 11. 7. Hugej Gerstendorfej, elektrikej, syn.

Wumrěła je: 16. 7. Maria Emma Kumpanowa rodź. Hiobez, mandźelska cyłeřskeho mischtra w Njeswačidle, 38 lět.

Pschipowědźiłoj staj so: 17. 7. Alwin Herbert Zimmer, architekt a diplomowy inżeńer a Mathilda Charlotta Salmej, bjes powolanja, wobaj w Budyschinje.

„Wječera je so mój nawoženja žałoznje roshněwał. Je w mojim pišaku njewotewrjeny luboscinski list namakał." — „Hdyž njebě wocinjeny, njetrjebasche so tola roshněwać." — „Tola, tutón list bě wot njeho!"

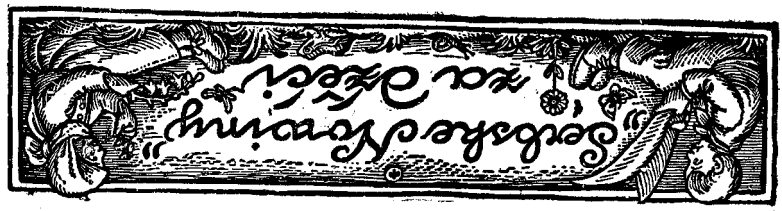

Truhnjeny žid.

Krasna wěcka je so lěta 1895 w Starym Bolziglowje stała, woprawdźe wěrna. Khudy, ale na dźěćcoch bohaty dźěłaćeŕ bě so pola wjesneho žida tak zadołžił, zo na zapłaćenje jeho dołha skoro žaneje mysle njebě. Podarmo jemu žid sudniskeho ćazarja na šiju sćeleše, w khudej hěće njeje ničo wjacy, štož mohło abo směło so ćazać. Židowski klukał hněwa so jara, zo swojemu dołžnikej jenički kruwu wzać njesmě. Tola překlepany žid sebi radźić wě. Dóńdźe k dźěłaćerjej a jeho wutrobnje wobžaruje, zo je do tajkeje nuzy zajěł. Wbohi mužo, sym słyšał, zo je waša kruwa, dokelž je sućelna, zastała dejić. Tuž so nad wami smilu a darju wam kozu, dobru dójku, zo bychu waše wbohe dźěćatka mloko měle." Dźěłaćer, kotremuž so wulka přećelnosć hewak njesmilneho žida tak khětro hłucha zdaše, so ze wšej mocu přećiwo wobdarjenju wobaraše, ale skónčnje so należnym próstwam tajkeho dobroćela njedowobara. Přija kozu. Nětko pak žid hnydom do blizkeho Bükowa telefonowaše, a hižo nazajtra sudniski ćazař dźěłaćerjej sućelnu kruwu ćazać přińdże, kotrejež, dokelž ma kozu, nětko tak nuznje njetrjeba. „Nimam ničo, štož byšće móhli ćazać," dźěłaćeŕ dźeše; „jenož to hišće mam, štož sće pola mje namakali, hdyž tu posledni raz pobyšće, štož pak mi njejsće směli ćazać." — „Potajkim tu kruwu hišće maće," ćazař rjekny, „a pódla teje maće tež dejnu kozu, tuž kruwu njetrjebaće a tu dyrbiće nětko dać, wšo ničo njepomha!" "— Ach, luby knježe, z tej kozyčku je so mi zlě zešło ,ta bě mi wćera wječor skhorila, tuž sym ju zarězał, a smy ju nimale hižo zjedli." To zhoniwši žid za wušomaj so drapajo wotćeže a drje žeńe tajku smilnosć wjacy njepokaza, wosebje tehodla nic, dokelž bě za kozu 21 hr. čistych pjenjez zapłaćił.

Serbske Nowiny 1895, str. 31 (číslo 4).

Rozpominaj!

Wobknježej swoje požadosće; wone su nanajwjetše njepřećelnicy twojeho zboža.

Łža je płašć hrěcha.

Dźakownosć runa so dobrej woli, kotraž wjacy a lěpše wróćo dawa, hač je dóstała.

Skuposć čini wutrobu kamjentnu a mjedźanu.

Kamjeń z křižom pola...*

Wobčoleny kamjeń stoji
Z kónca hona wulkeho;
Kříž je do njoh' wudypany,
Dale žane wopismo.

Wo čim stary kamjeń swědči?
Što so něhdy poda tu?
Chcu wam wo tym powědaći,
Kaž mi powědali su.

Něhdy dźěštaj Jank a Hanka,
Khudej dźěsći do kłoskow,
Zběraštej na wulkim polu,
Z boka radnych hromadow.

* To bě lěta 1899, a što dźensa tu swójbu znaje? A tón kříž a tu wjes?

Wrěskajo pak skupy kubleŕ
Na tej žatcy přilampa,
Jimaj drjewjańcki tón gramač
Z bosy nohow wotćaza.

„Smilće so!" tej wbohej dźěsći
Wrěšćo wo nje prošeštaj:
„Zas' je dajće, hewak b'dźemoj
Doma z prutom šwikanaj!"

Tola jako kamjeń wosta
Skupc tón w hrubej wutrobje.
„Hnada je snadź pola Boha,
Ale nihdy pola mje!" —

Běda tajkim khrobłym rěčam!
Bóh so njeda za směch měć.
Štóž tak smilnosć zapowěda,
Do skažena móže zjeć. —

Lědy zwuborkał so běše,
Ze smjerću wón zajaty,
Sypnywši so do hromady
Pušći wzate drjewjańcy.

Dźěsći měještaj so do wsy
Ze zhrabnjenym wobućom,
Wo tym statku powědaštej,
Přiběhnywši blědej dom. —

Na tym městnje, hdźež bě jeho
Boża ručka zajała,
Stajili su jemu pomnik
Z wobčolenoh' kamjenja.

Do pomnika wudypali
Kříž su wulki žarowny;
Sobu móhli woznamjenić
Wone štyri drjewjancy.

Radyserb.

Wot nětka kolejowe wopišmo.

Nětko je hižo dawno pschijejwjene kolejowe wopišmo do mozy stupiło. Schtóž žebi dźenża nowe koło kupł, hnydom też ja 10 pj. kolejowe wopišmo dostanje. Na wobraźu widźimy, kak wobkhodnik s kolejami kupzej koła nowe wopišma rosjaźnja. (Scherl Bilderdienst, M.)

Nadpad na krala Eduarda VIII.

Zyła Jendźelska steji pod saćišćezom spytaneho attentata na krala, kotryž je Schottia Mahon stućił. Słóšnik wudawa, jo je jenoj protestowaci chyt a so njese **se wotpohlady na žiwjenje krala měł.** *Na prawo kral Eduard VIII. pschi nimokhódze wójska po pschepodaću khorhojow w Hydeparku, na lěwo nětkotši polizajitojo wjedu Kóstnika hnydom po attentacze k polizajiskemu awtu.* (Scherl Bilderdienst, M.)

Hospodarski kučik

Wožebity cząh sa snižene płaczišny k 6. žwětowemu pjerišnowemu kongrešej.

Dźiwajo na dalokožahazy wušnam 6. žwětoweho pjerišnoweho kongreša w Lipšu a w swišku ſ tym žo wotmětwajej mjeſynarodnej pjerišnowej a karniklajej wustajeńzu pojědu prenju nedźelu 26. ulija ſ Drežďan-Kamjenicy a Cwikowy ſi wožebite cząhi ſ 75-prozentowſkim snižanjom jědneje płaczišny do Lipška. Nedźelu 2. augusta pojědu je wšěch ſaſtich wotkrjećow wožebite cząhi. Sałtupna płaczišna za wustajeńzu je ſa wobdźělnikow wožebitnich cząhow snižena a w jědnej płaczišnje ſobusaliczena. Skazanki na jědne ſkartki móža ſo pola wšěch wjeſnych hamtow němſkeje dźěłoweje fronty, NS-ſhromadźeństwa „Móz ſ radosće“ hižo nětko cźinicź. So ſo tutej wulkej organiſaciji dźěławeje Němſkeje ſa žwětowy pjerišnowy kongreš a ſa wustajeńzu karniklow zyłeho žwěta ſaſadźiłej, dawa ſpóſnaſ, kajki wušnam tutej ſarjadowani matej.

Też na druhich dnjach móža ſajimzy ſe wšěch dźěłow Němſkeje ſa potuńſchenu płaczišnu do Lipška jěcź. Němſka ſtatna żeleznja wudawa ſa wšě ſtazije we wobłuku 150 km wokoło Lipška njedźeliſke liſcźiki, jich płaczišnje wo 33⅓ procenta ſnižena a kotrejž maja ſchtyri dny płaczišwoſć. Sa zyku liczbu měſtow ſwonka tutych mjeſow tehorunja tute pſchedpiſy płacźa. Kharty maja ſo na wustajeniſchczu wotkokkowacź. Hdyž pſchebywanje w Lipšku ſchěſcź dnjow — potajſim ſ puczowańkim dnjom ſnajmjeńſcha žydom dnjow traje — może žebi wopytaŕ dowolenzowu kharttu kupicź, kotraž dwaj mężaſaj dołho a ſa ſdalenoſcź ſnajmjeńſcha 200 km płaczišwoſcź wobthowa. Sa takſe kharti poſtiźa ſo ſnižene po ſdalenoſczi wot 20 hacź do 60 procentow. Sa ſhromadne jěžby doſtanu wobdźělnizy ſnižena wo 33⅓ do 50 procentow. Nimo tehо ſo pſchi wobdźělenju 12 hacź 19 wožebow 1 wobdźělnik, pſchi 20 hacź do 30 wožebow, dwaj wobdźělnikaj, pſchi 40 hacź do 90 wožebow, tſjo wobdźělnizy a ſa kóždych dalſich 50 wožebow dalſchi wobdźělnik darmo powjeſy. S tym ſo plahowarſkim towaŕſtwam możnoſcź dawa, ſo też mjenje ſamożicźi płahowarjo do Lipška dojeďu. We wšěch praſchenjach potuńſchcje jěſby ſo we wšěch ſtazijach we wudawarni jěſdnych kharttow darmo informazije wudźěla.

Kharti ſa wustajeńzu, kiž ſo doprědka kupja a ſkaſaja, płacźa 75 pj. Pſchi pokładni pak 1 hr. Kharti doprědka maja ſo ſkaſacź w Lipšku (Geſchäftsſtelle der internationalen Geflügel- und Kaninchenausſtellung Leipzig-C 1. Ausſtellungsgelände Halle 7). Programm kongreša je jara bohaty. Pjatk, 24. julija w 11 hodź. je ſwjatoczne wotewrjenje kongreša w ſukelniźy, pſchi kotrymž nimo waźnych politiſkich wołobow też prof. Ghigi ſ Italſkeje jako preſident mjeſynarodnje wědomoſcze wo pjerišnowym ſkoce poręczi. Popołdnju w 4 hodź. ſo wustajeńza wotewri. W dalſchich dnjach budźa pſchedněſchki wušnamnych profeſorow wo pjerišnowym ſkoce.

Pjerizny skót w juliju

Lehnjenje je ſo ſkóncźiło a też prenje cźeje wothladanja młodeho pjerišneho ſkotu pſchewinjene. Młody pjerišnowy ſkót pak žebi nětko wjele kedźbliwoſcźe a wothladanja je ſtrony plahowarja žada. Wołebje ma ſo na pizowanje hladacź. Pſchi cźołnych dnjach njech ſo na to kedźbuje, ſo mjeńka piza njeſaſtiżnje. Pitna woda ma ſo wſchędnje wobnowicź. Też ſeleneje piaŋ ma ſo w doſahajej mérje poſtiźacź. Najlepje wſchak je, hdyž maźe ſo pjerišnowy ſkót ſam na ſelenym paſcź. Młody pjerišnowy ſkót, kiž ma ſmuſki, dyrbi ſo nětko hižo wupytacź, po możnoſczi ſa krótki cźaſ wukormicź a ſareſacź, ſ tym ſo wjele piaŋ ſalutuje a ſa druhich ſo mérjene wuprošni. Wulka kedźbnoſcź ma ſo też cźiſtoſczi khlěwa wěnowacź, pſchedewſchěm ma ſo też w nozy pſchewětricź. Njeſenje jejow nětko popuſchczuje, njedźiwajcy tehо pak dyrbja ſo wſchędnje ſ hnědow ſebracź, ſo njehyšu łokaje kury na nich ſydale. Tajke kury ſo najlepje do derje pſchewětrowaneje dospołnje próżdneje měſtnoſcze ſamſnu, kotrejež ſchpundowanje ſo wjazy kročź ſe ſymnej wodu pokrepi. Pſchi tym wſchak ma ſo jim w doſahajej mérje piza poſtiźacź. Potom jim łokanje hórſy ſańdże. Kurom, kotrejž linaja, njech ſo piza dawa, kotraž tworjenje pjerjow hoji.

Huſy, kotrejž ſo wjeczor ſ paſtwy wrócźa, maja na noź horſchcź ſorna doſtacź jako poźědź. Kaczki, kotrejž ſo nětko wuhlanu móža ſo jenoź k rězanju wukormicź. Tutym dawaj wjele ſeleriowych łopjenow, dokelž dawaja mjaſu pikantny pſchiſtóh.

W hetbleńzu ma naiwětſcha cźiſtota knježicź. Hołbje w lěcźu wjele pod truźakom abo mucźaſkom cźeſpja. Tuta njerodź móże zyku hołbjenź ſnicźicź. Tehodła ma ſo ſe wšěmi ſrědkami pjeczěwo nimaj dźěłacź. Też wjele cźerſtweje wody hołbje trjebaja, ſtaj jim też bow, hdyž mohłe ſo wukumpacź. Schtož ſo nětko na młodych hołbjach wulehnje, to je jenoź khmane ſa kuchinju.

Rozwučowace drobnosće

Roſtlinam wó jſtwje liſ deſchcźikowu wodu, kotruž maſch žebi hromadźicź.

Keſéjaze kwětki rěſaj, cźim bóle rěſaſch, cźim bóle pjenk kcźeje, wožebje róża.

Hładkowane drjewjane wězy wuſwětlich najlepje, hdyž petroleum na wołmjanu łapku wołmjeſch a ſ njej wěz wurjedźiſch. Stóncźnje ſ cźiſtej łapu dotrěj.

Schtrykowana zehła ſdźerži łapku mloka na kónzu, bělche-li do cźiſteho mloka dźerżana. Bělche-li pak w mloku mały kuſt wody, wotběži wſchitko.

Sarěſana ryba ſo najlepje dźerži, je-li hnydom po popadnjenju rěſana. Rěſacź dyrbi ſo tak; ſ wótrym nožom pſcherěźnje ſo rjap pſchi hłowje (tył).

Cźerwjenym jahodkam hakle potom zokor pſchidaj, hdyž žu ſmarjene. Zokor ſo pſchi warjenju pſchetwori a njedawa ſtóbkoſcź.

Kuntwory cźe njetuſaja, hdyž žebi ruzy a mjeſowcźo ſ wodu wumyjeſch, do kotrejež ſyr na 24 hodźinow horſtku „pétrſchilki“ połožił.

Muchi njeſnieſu wóń ſawrjeńzoweho wolija. Duž naſtajej ſchkliczki ſ tajkim tam, hdyž njechaſch muchi mécź.

Na wulke myſche woſtanje najlepſchi ſrědk: ſyre, ſ arſenikom poſypane mjaſo.

Dźerceł, kiž naſołcź ſelthadźa, pokaſuje na nětkajši brach w roli, ſnadź ma pſchewjele mokroty abo wacźki. Pſchikupny hnój tu nicźo njepomha.

Schlinki w ſahrodach mózeſch ſ pſchenicźnymi wotrubami wutupicź. Ssypaj po metru horſtku tajkich wotrubow na rjadku a ſmějeſch wokoło nich bórſy ſchlinki ſhromadźene, dokelž žo na pſchenicźne wotruby łoja.

Mjaſotucźneho woła ma na 1000 dźělow 200 dźělow zyrobneho wutka wjazy, dyžli mjaſo ſuchecho woła. Duž, rěſnik, kupuj tucźne woły!

Hdyž ſo kóń pſcheradźa, ſo koliku doſtanje, ſchudruj jeho ſe ſłomjanym wěſchczom pod brjuchom a daj jemu punt Klauberoweje ſele do liwkeje wody. Njepómóže-li ſa ¾ hodźiny pſches konja, daj ſaſo punt a to tak dołho, doniž pſches njeho njeńdże.

Wjeſi-li kruwje mloko ſamo, tyči na ſchtrychi wěnczki ſ gumija.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 18. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 polsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,46	100 českosk. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,435

Barlińska burſa, 17. julija. Hdyž bě ſo burſowny wobkhod ſ powołanja na kónzu pſchedwčerawſcheho wobkhoda tehčo pjelnje wupſchedał, tak ſo běchu wiki na wčerawſchej burſy wuprózdnjene, ſamochu hižo małe kupne pſchikazy bankowſkeje klientele, kurs hódnotow pſchemeńicź. Po prěnich ſapikach tehodła też pſchecźelne ménjenje pſchemeńu doby. Na rentowych wikach njebě waźnych pſchemeńenjow.

Berlińſke żitne wulkowiki. Poſledni dźeń Barlińſkich żitnych wulkowikow pſchińdźe wobkhod jenoź pomału do běha a dźiwajo na poſtiźenja běchu też wotbytowe możnoſcze wobmjeſowane. Wumělewańſke żita ſtarych żnjow kaž też nowe żita ſa kupdomne dodacze njeſtejachu na pſchedań, tak ſo nayroſchowanje młynow ſa julijowymi tworami ſedy ſ wobkhodam wjedźeſche, ſa poſtiźe dodacza njeprobradkowa'che na poſtiźenjach. Mułke naprašchowanje je ſa piazowańkej pſcheńeu. Potrjeba pak móże ſo jenoź ſ rědka ſpokojicź. Wobkhodnich naſtorkow ſa mukowy wobkhod njepſchedeji. Pſchetrjebarjo wobmiejuja ſo na to, ſo bychu ſo nakupje wſched 16. julijom pſchewjedźene wotewrjałe. Wowź bo Barlina móże ſo jenoź ſ krajinow ſ pſchihódnym dowoſnym pjenjeſom dodacź, w nowym naſmikim tečkimenju ſa piazowańſke ſamery njeſe pſchihódnych poſtiźenjow. Wobkhod we druźinach ſa indußriju hl. ſrochu ſiwiſchi, hačrunjeż je roſdźěł mjes poſtiźenymi a ſadanymi płaczišnami.

Wiki w Sprjelu.

Pſcheńza (100 kilogr.) 20,70 hr., roźka 15,20 hr., jećźmień, nałetni 15,40 hr., wowſ 16,20 hr.

Twora		Němſki wupłod: Najniſcha płaczišna pj	Najwyſcha płaczišna pj	Zahorjelo wot: pj.	Twora	Němſki wupłod: Najniſcha płaczišna pj	Najwyſcha płaczišna pj	Zahorjelo wot: pj.
Boby (Buny)	punt	18	20	—	Selotej	koſčk	5	8	—
Hroch	»	—	20	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za ſolowanje	»	—	18	—	Kosćadło	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Seleri	štuka	—	—	—
Kórki (žonow.)	»	—	—	—	Seleri	punt	—	—	—
Sydrołty kał	štuka	5	40	—	Łohoda	»	—	15	—
Pěły kał	punt	—	8	—	Rapunelki	»	—	—	30
Cźerwjeny kał	»	—	20	—	Tomaty	»	—	14	20
Wirsingowy kał	»	—	10	—	Cybla	»	—	—	—
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	—	—	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Korěn	»	—	10	—
Kolrabi młod.	št.	5	10	—	Champignony	litr	—	—	—
Kolrabi (stary)	ot	—	—	—	Corstwa hriby	litr	30	50	—
Karoty	walšk	—	10	—	Sušene hriby	litr	50	70	—
Karoty	punt	—	10	—	Dobre tabluka	punt	—	—	60
Korjeń pětršylki	»	—	—	—	Jabluka k warj.	»	—	—	—
Porej	»	—	—	—	Dobre kruwše	»	—	—	—
Radiski	walšk	5	10	—	Kruwky k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	10	15	—	Wišnje	»	30	40	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—	Brěſki	»	—	—	45
Cźerwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	35
Kulrěpa	»	—	—	—	Kózłata	»	—	—	—

Drobnowikowańſke płaczišny w Budyšinje

18. julija 1936 po hamtſkim poſtajenju.

Wšě płaczišny ſo po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniſše płaczišny hr.	najwyſše płaczišny hr.
Howjaze mjaſo z kośami	1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaſo	1 kg	1,80	2,20
Skopjace mjaſo	1 kg	2,00	2,40
Swiniace mjaſo	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńična muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	—	0,10
Raja	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połó	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 otr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wiſne płaczišny w Budyšinje.

18. julija 1936.

Wšě płaczišny ſo po złotej hriwnje zrozumja.
Najlepše twory ſo hišće wyše płaca.

Předmjet		najniſša płaczišna hr.	najwyſša płaczišna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaczišna	50 kg	—	10,25
Pšeńca —— kruta płaczišna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaczišna	50 kg	—	7,80
Rožka —— kruta płaczišna	50 kg	—	—
Jećmjeń nałetni	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, žrjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pl.	—	7,85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,30
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	18,00
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	—	—
Běrny, žołte	50 kg	—	—
Syno	50 kg	2,00	2,30
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	1,00	1,30
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	1,50
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,08
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	31,30
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24,45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańſke pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańſke rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy		—	—
Prosata 771 štuk	1 štk.	13,00	23,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaczišny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. julija 1936 Płaczišny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 38.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	44
Młode miasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	—
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki: 71.

Połnomjasne, wurośćene, najwětšeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	33
Špatne	—

Jałowcy a kruwy: 572.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	22—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1630

Najlepše wukormjene (1. družiny)	65—72
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	57—63
Špatne (3.)	50—55

Wowcy: 6799.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	45—47
Starše wukormjene (6.)	43—45
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	35—42

Swinje: 10829.

Połnomasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět ſtare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Špatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczišny po złotej hriwnje.

	17. 7.	16. 7.		17. 7.	16. 7.
Pšeńca	220,0	223,0	Buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	—	—	woka	31,5-32,5	31,0-32,0
jećmjeń		—	módre łupiny	21,0-23,5	20,5-21,0
jećmjeń	—	—	žołte łupiny	33,0-35,0	32,0-33,5
wowſ	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukur	—	—	lany wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,45	27,65	ſuch. truhanč.	17,30	17,30
rżana m.	22,25	22,25	běrni, kruški	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	ſyno, 50 kg	20,0-20,1	19,35
rżane „	10,10	10,10	rżana ſłoma		
raps 1000 kg			pšeńč. „		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	wowſna „		
lane ſymjo	—	—	jećna „		
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0			

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 167 | Budyšin — Póndźelu 20. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Ley Hornju Slezysku wopytał

Na swojim wulkim pućowanju po Němskej je němskostatny organisaziski nawjednik dr. Ley na dwajbnjorow wopyt do Hornjeje Schlesyńskeje pśišół. W Gliwizy wón dźełarskim appell jenych podkopkow wopyta. Dr. Ley rěcješe wo duchu zhromadnosće, na kotrejž go wšyco ludowe žiwjenje natwarja. Po swojej rěcy go dr. Ley hischcze dołho z jenotliwymi hórnikami rosmołwješe.

Krute naprawy přećiwo opposiciskim stronam w Gdańsku

Němska nowinska pisarnja pišeše, so je Gdańske knjezerstwo na sakładze polnomocnjenskeho sakonja z junija 1933 rjad naprawow k sakhowanju sjawneho bjezstracha a porjada, mjes nim też sakasanje schachtowanja, wojewiło. Postajenja dotalneho porjada žu so dyrbjake pscheměnić, dokelž go knjezerstwo z nimi njemóžeše nadpadow oppositiskich stronow dowobaraš.

Nowe postajenja mjes druhim praja, so je so z pscheměnjenjom towarstwoweho prawa postajiło, so może jo knjezerstwo też potom rozpuscić, hdyž pschedbydźiwowe zbudstawy abo druhe towarstwowe zbudstawy z pschedbydźiwej wědomosću powěsće rozschěrjeja, z kotrymiž móža so statnym sajimam seschodźić.

S pscheměnjenjom 128. paragrafa krajneho sarjadnistwoweho sakonja so postaja, so so policajske wukazy politiskeho wopschijeca njetrjebaju wjazy žudniscy pozbudźić. Tele postajenja so na policajske wukazy w nastupanju zhromadźenskeho prawa, nowinskeho prawa, wobchadźenja bróńnjow a schkitarskeje jatby poćahuja.

Dale so dowolne najdlšche tracze schkitańskeje jatby wot 3 njedźel na 3 měsacy podlešći. Skónčenje so priedawsche postajenje sakonja samjedze, po kotrymž sapóstkanzy njeźmědźa se samolwitymi redaktorami być. Knjezerstwo ćmě tajke nowiny sakasać.

Jendźelska w swojich kolonijach powšitkownu wo'efsku winowatosć zawjedże

Rosschěrjenje italskeho knjezerstwa na Abeźynsku je w Jendźelskej bojosć zbudźiło, so Italska pryedy a podźischo swoje wobchadźenjstwo najprjódy w Afryzy do wschich stron dale wupschestrě. Hdyž bě faschistiska strona nětdy w Italskej statnu móz pschewzała, Mussolini ras w jenej swojich sjawnych rěcjow pschipowědźi, so budźa so prózowacz, so by nětdusche romske zwětowe kězorstwo wobnowił. Nětdy bě zbi Rom wschi kraje, pschi krzesćosenskim a Čzornym morju leżaze, podczišnyk. Wschi tele kraje dże Mussolini znowa Romej sako dobycz. Jendźelska pak njebudże wuwjedżenju tuteho plana směrom pschihladowacz. Wona budże swoje wobchadźenstwa w Afryzy psched italskej rospinawosću schkitacz pytacz. Najprjódy je jendźelske knjezerstwo wobsamknło, w rańschej Afryzy dyrbjerstu wojerstu słužbu za wschich europiskich jendźelskich stacanow wot 18. lěta žiwjenja sawjesć. Tutemu planej ma so wulka ważnosć pschipisacz. Hacz dotal jendźelske wójsko z dobrowólnikow wobsteješe. S tym systemom pak Jendźelska njeby mohła być swoje kolonije d'eńka sakhowacz. Tehdźa wona dyrbjenske wojerske słužbje w Afryzy a Aziji pschenjdże. Najprjódy ma so w rańschej Afryzy kraje wójsko wutworicz, w kotrymž budźa wschitcy pisches 18 lět stari jendźelscy europiscy statni pschisłuschnicy dyrbjecz słužicz. Za swuczowanja so pódla tšelsowske towarstwa na statne khosty sakoża. Wschitcy tamniscy Europienjo, kotříž su jendźelscy stacjenjo, dyrbja so jako offizierjo wutwuczicz. Jeli so wójsko dosćho, budźa woni dyrbjecz wjednistwo domorodnego wójska pschewjacz, kotrež budźe „Kings African Rifles" rěkacz.

Po powěsći „Morning Posty" bu domorodni wojacy z jendźelskeje kolonije namjetne krajiny połodnischeje Abeźynskeje wobchadźili a mjeny jendźelskeho wobchadźenstwa z nowa zwěcili. Pschi wschelakich wojerskich wažnych městnach žu so wojerske stazije postajiše. Městne sarjadnistwo je so pola Dawy Parmy wustajiło.

Jendźelske wójnske łódźistwo w Sźrjedźosemskim morju.

Dla nawala italskeho wójska do Abeźynskeje bě so jendźelske wójnske łódźistwo w Sźrjedźosemskim morju žiwje powjetschiło. K wójnskim podawkam pak mjes Jendźelskej a Italskej nje dóschło. Jendźelska žebi nje swěrita, italske wojerske trasporty na morju sadźerjecz. Jeje wojerska žłabjocz na kraju je Jendźeliku wot teho wotdźerżała. Schtož je wona w letach po zwětowej wójnje sakonadźiła, dże wone nětko wo schiju narunacz. Wschа jendźelska industrija, kotraž sa twar wójnskich łódźow, letadłow a potrjebu krajneho wójska dźěła, ma ruzy połnej dźěła, w njej njeje žadyn dźěłacjer wjazy bes dźěła. Dźěl wójnskich łódźow je Jendźelska sarjadźeny tydźeń je Sźrjedźosemskeho morja wróćo wsała. Wone tam njesłu wjazy trjeba. Jendźelska pak nieje žo ma liczby zwjasała, kak žylne budźe

Wojerski zbožk w Španiskej Marokkowskej

Parižske nowiny powědźa, so je so telefoniski wobkhad mjes Parišom a schpanikim hłownym městom sastajił. Do Parisa je powěsć dóschła, so je dźěl schpanikeho wójska w schpanikej Marokkowskej pschećiwo nětćišemu schpanikemu knjezerstwu postanył. W Melilli w schpanikej Marokkowskej je wojerski zbožk wudyrił. Wyschkowski leutnant Ellizella zbožk nawjednje, kotremuž zu so wschitcy wojacy garnisony města Melille pschisłamkli. Městny general je so podćišnył. Kommandowazy general schpanikich wojakow w połnocnej Afryzy, Gamaz Morato, je so z Ceuty do Melille podał. W Madridze so nadźijeja, so so zbožk bórzy porase.

Schpanike knjezerstwo je, kaž Havasowa powěsćerńa z Madrida powě, wojewjenje sa wobhdźerstwo pschihotowało. W tejle źdźelenym so praji, so so nowy nadpad na republiku nieje porađił. Knjezerstwo je to krajej hakle w tym wokomiku zdźělilo, hdyž je samo do drobna wo pytanym zbožku shoniło a hdyž zu so trěbne naprawy k wobaranju pschećiwo nadpadej stale. Dźěl wójska w schpanikej Marokkowskej je pschećiwo republiku postanyło. Knjezerstwo praji, so je zbožkarske hibanje na wešte města schpanikeho protektorata wobmjesowane wostało, a so **zo w Schpanikej nichtó pschi tutym zbožku njeje wobdźelił.** Schpanike wójsko, wójnske łódźistwo a letarstwo kaž pryedy też nětkole swoje winowatosće dopjelnjeja a w tutym wokomiku pschećiwo zbožkarjam cłahnu, so by so hibanje potłóčiło. W radiowej powěsći so na konzu praji, so knjezerstwo kraj wobknježi.

Wójsko je so pschećiwo zbožkarjam wotpóstało.

S **Gibraltara** so powě: Po powěsćach, kotrež su tu dóschle, so wojerski zbožk w schpanikej Marokkowskej pschezo dale rosschěrja a wobmyślenja słudźuje. Wjele małych garnisonow je pjeza hižo w ruzy zbožkarjow. Nětkotre zbožkarske swjazki hižo pschećiwo ważnemu pschistawnemu městu Ceucze cłahnu, so buchu jo wobdźałe. Kaž je w Gibraltarje zhlyschecz, chcedźa wojerske wyschnosće **dwaj pěschej bataillonaj** z Algecirasa do Marokkowskeje pósłacz, so buchu so knjezerstwu zwěrni wojacy w Ceucze pozmylili. Wo pschićinach wojerskeho zbožka njejźu nadrobne powěsće dostacz.

Na cyłu Španisku so wojerski zbožk wupřestrěł

Powěsće schpanikeho knjezerstwa, so je so wojerski zbožk w schpanikej Marokkowskej porasył, zu so jako njewěrne wupokazałe. Wojacy, kotrychž je knjezerstwo pschećiwo zbožkarjam wotpóstało, zu z dźěła k tutym pschešchli.

„Paris Soir" z Gibraltara powě, so je so dźěl zbožkarskeho wójska z Marokkowskeje do Schpanikeje pschewjesł a w Caadisu na kraj wustupiło. Wono je so hnydom na puć do Seville nastajiło, so by so z tamnischim wójskom k cłahej do Madrida sjednocziło. Druhi transport zbožkarskeho wójska je z pschewodom jenoho saniczaka (wójnskeje łódźe) z Ceuty pschijěwschi w Algecirasu na brjoh wustupił.

„Paris Soir" dale z Rabata powě, so zu tři z Melille wotpołčane dotal knjezerstwu zwěrne łódźe k zbožkarjam pschešchle. Schtwórta łódź je psched pschistaw města Laracha pschijěła a je so hnydom se zbožkarjemi dojednała.

General Franco z Melilla zbožk wodźi. Sbožkarjo zu w Melilli z knjezom a maje porjad zakhowacz. Generalej Frankej je so wjele generalow se Schpanikeje pschidało. Wošebje so kommanděr Sevillaskeje divisije mjenuje. Hawasła telegrafowarnja z Gibraltara powě, so je pola Algecirasa kanonšli zjełm zbožkarjow do pschistawa pschijěł a pschi zwojim pschikhadźe pjerj krócz wutřelił. Pschi schestym wutřelu je so je wschěch kajarnow a zjawnych twarjenjow běła khorhoj jako znamjo poddaca wutykła.

Wulki dźěl Španiskeje so zbožkarjam přizamknył

Hawasła powěsćerńa je Seville telegrafuje, so je generał Franko wojewił, so zu so provinzy Andalusia, Valenzia, Baledobid, Burges a Aragon, Kanariske a Balearske kupy se wschěmi garnisonami jemu pschisamke.

Barcelona so bjeła bombarduje

Kaž so z Marseille powě, je franzowske wobchadne lětadło z franzowskeje Marokkowskeje njedźelu wjeczor hładko pola Marseilla pschistajiło. Lětał je prajił, so na Barcelonskim lětanischcu njeje žadyn swišk mohł z městom dotłacz. Město je po znaću z wójskom wobchadźene. Po zdaću jo lětadła bombarduja.

Někotři španiscy ministrojo wróćo stupili

Njedźelu rano je so w Madridze wojewiło, so je dotalny ministerski president Caseras Guiroga, znutskowny minister Moles a tśi druhi ministrojo wróćo stupili. Dotalny krajnoběznski president Martinez Barrio (z republikanskeje unije) je nowe knjezerstwo wutworił.

Madrid hišće w knjezerstwowej rucy

W Madridze cjełko wobrónjene dźěłacjerske milizy po dróhach cjahaju, a wschě auta sadźerjuja a pschepytuja, hacž su ludźo w nich pschećiwniwy knjezerstwu. Wobydlerstwo zo wot dróhow wróćo dźerži. Kofejownje a hosćenzy su pósłone. Dźěłacjerske milizy do kóždeho auta sćeleja kotrež na sawołanje knjydom njesłušeje. Zony a dźěłi kommunistiskeho dźěłacjerskeho městoweho dźěła Quatro Caminos su, so tuchu so strachа smyknyli, do městowych dźělow cjez:jahnyli, w kotrychž so prěnje wojerske nadpady njewocakuja.

W Madridze su so wschě towarstwowe domy anarchosyndikalistow (kommunistow), kotrež běchu so samkte, jako wotewrite. Wjele dźěłacjerskich zonow, se tšelbami wobrónjene, po dróhach patrouilluja. W Asturskej su hórnicy generalny strajk wuwołali.

Ministerska rada je wobsamkła, dźěłacjersku milizu wobsiłowacz. Někotre tyšacy muži sejsle milizy su hižo strategiske stejišćicza w Madridze wobhadźili a su z tšelbami, pistolemi a muniziju połnje wuhotowani.

Wozjewjenje socialdemokratow a kommunistow

Schpanišzy sozialdemokratoju a kommunistoju su se radiom wukas rosschěrili, z kotrymž so pschiwiwoarjo jejule stronow namołwjeja, so bychu so sady knjezerstwa k wojowanju stajili a prawizarskemu planej Gila Roblesa a generała Franka sadźewali. Winowatosće, na kotrejž su so pschi założenju ludoweje fronty swjasali, tśidzelo nusuja, so by najlepše dał, hdyž so wo žiwjenje a žmjercz wojuje. Miliza dyrbi so na pschikasanym městnje hotowa dźerżecz a na pschikasały wjednikow zjatacz. Stótnistki zbožk je so hižo na schpanišku polkupu rosschěrił. Jeho knjezdźelschczo je Sevilla. Pokasawschi na to, so su w Pamplonje hižo jeneho policajskeho hejtmana zastrělili, so napominaja je sledowazymi słowami słónčk: „Sa republiku wojuju wschitcy damy. Knjezerstwu žmy zdle k słužbam. Nimamy žaneje pschiczyny, niz do dobrjeja wěricz a njebudźemy psched wotmyślenymi akzijemi zdjacz.

Knjezerstwo nětko pschisnawa, so so zbožk hischcze njeje połčožił.

Znutskowny minister je žobotu wjeczor rosprawu wo położenju w Sevilli a na Kanarišich kupach podał. Po njej je zwilny guverneur w Las Palmas wojewił, so so zbožk hischcze njeje połčožił. Policija a miliza stej knjezerstwowe twarjenja z pažom wobdałej. W Las Palmas je so generalny strajk pschipowědźił a na dróhach so strěla.

posdźišche jendželskie wójnske łódźistwo w Sśrjedźozemskim morju. W tu chwilu wona 2 nowej bitwiśkej łódźi, 18 kśižiakow, 3 łódźe sa chowanje lětadłow, 66 wulkich santsjakow 1850tunowstich, 27 brubich santsjakow a 17 podmórskich czołmow twari. S tychle łódźi bo wešće wulki dźel do Sśrjedźozemskeho morja powješe. Dam budźa mjes tym wobtwjerdźenja na kupach Malcze, Cypriśkej a w Alexandrii dotwarjene, so budźe móz w nich wjazy wójnskich łódźow schkitany pschebytk namakacź.

Jendželski kral budże do Francowskeje pučować

Njedźiwajcy attentata a njepožuchajo na warnowanje chze jendželski kral Eduard VIII. do Francowskeje puczowacź a tam błeschi czaj pschebywacź. Kaž je žo pšched dźešchim czasom postajiło, kral 26. julila na bitwišczo pola Bimy pojedże, so by czesmy ponnik kanadiskich regimentow wotkryt, kotrejž žu tam sa czaj žwětoweje wójny cześko schłodowałe. Wot Bimy bo kral potom w runej mérje do Riviery poda.

Kaž je ſ Londona žiwischecź, je jendželski snuttskowny minister fir John Simon krala naležnje prošył, so žo **pschichodnje njeby stracham njetrjebawschi wustajił.** Krala žu naponinali, so **w** pschichodze nieby wjazy bjes schkitanja do Buckinghamskeho hroda khodźił, hdźež ma wón žiwoje dźełanśe mešternośe. Wón by dyrbjał žiwojej cześnej straži statnje dźełecź, hdyž žo na pucź do Buckinghamskeho hroda naštajł a hdyž žo do Yorkskeho domu wrócża, w kotrymž bydli.

Polazy žu žo dla Greiseroweje rěcze w Gensu do njeměra dale.

Rěcź Gdańskeho presidenta Greisera w Genfu pschecźiwo komnišarej Swjasta ludow w Gdańšku je w Pólšku bojosćź šoudźiła, so bychu žo politiske prawa Pólskeje w Gdańšku wobrošyle, hdy by žo w Gdańšku nowa wustawa wustajiła. Pschecźiwo tutej móznosći je žo pšatk we Warschawje wulka protestowańska ludowa shromadźišna wotměła. K nažyłnosćam njeje pschi tym dóschło.

Mała ententa wudawa shromadne šnamki.

Cźěchoslowakske póštke farjadnišwo je druhimaj statomaj Makeje ententy namjet pschedpokožiło, so bychu žo sa wschě tři statny jenotne póštke šnamki sawjedle, kotrejž pak bychu wschelake wobrazy měle. Tak měle cźěchoslowakske šnamki wobras Prahi, Juhoslowjanske wobras Běłohroda a Rumunske wobras Bukaresta pokazacź. Nimo mjena stata měle šnamki napišmo „La petite entente" (Mała ententa) nošycź.

Stalin je so přeča z Trockim zjednał

Londonske nowiny „Daily Mail" powěduja, so je žo president ruskich republikow Stalin ſ nědźischim ruskim wójnskim ministrom Trockim sjednał. Tuteho běchu pšched nětkotrymi lětami ſ Ruskeje wuhnali, dokelž žo presidentowej pschemjenjenej politiky spjecźowaschе. Snate je, so je Trocki mjes tym schtwórtu internazionalu iwitworił, kotraž chze kraje zyłeho žwěta do cźerwjeneje revolugije storhnyć. Schtwórta internazionala je pjecza 20 miliionow hriwnow, sa wubudźenje revoluzijow w Franzowskej, Schpanišku a Belgiskej wudała.

China zaso zjednoćena

Popołdnišcha China, kotrejž hłowne město je Kanton, bě pod žwojim wjednikom Sunyatsinom wot nědźischeho chinešeho kšeršiwa wotpadła. Pšched nětkotrymi njedźelemi bě žo połodnišcha China rošpadźiła. Japanskej wójnu pschipowědźecź a prózowaschе žo, za tutón plan tež połnóznu Chinu, kotrejž hłowne město je Nanking, narzecźeć. Dokelž žo Nankingske knježeństwo temu zapowě žo wójsko Kantonskeje Chiny do kraja połnóznej nawali. Mjes wjednikami Kantonskeje Chiny pak bórzy njejednota nasta a tich wójsko rospadźe. Jeho hłowny wjednik Cźenczitang je toskałowarjowe stojiš. Jeho bratra, organizatora wójska, žu stónzowali. S dobom je žo wójsko Nankingskeho knježeństwa na pucź pschecźiwo Kantonskemu wójsku nastałiło a bjes pschecźiwjenja Kantonskeho knježeństwa wjele kraja połodnišcheje Chiny wobšadźiło.

Strajk dźełaćerjow elektrisk'ch dźełarnjow w Mekšikanskej

Skoro zyła Mexikanska je bjes elektriskeho žwětła, dokelž dźełacźerjo milinarnjow strajkuja. Schtwórtk w nozy hłowne město Mexiko w cźmi leješche. Jenož w nětkotrych drohach, kotrejž maju žanžnu milinarnju, žo elektriske žwětło žwećeschе. Nowiny njemóžachu žo wudacź ſ nuzowacźom nowin „Excelsiora", kotrejž žebi elektriku móz žame dźełacź. We wjetschinje khorownjow, dyrbja žebi je žwězami a petrolejowymi lampami je mjes wobydlerstwom wulke pojadanje. Narodna wikowańska komora je statneho presidenta napominała, so by dźełło na milinarnjach wobnowił, pšedy hacź njepschewidne schkodowanje nastanje. Wošy dróhowoje żelesnizy w dołhich rjadach na dróhach stejeja. So bychu je strajkowarjo njewobschkodzili, je wojsko strašuja. Hdy by strajk štónchi, njeje dowidźecź, dokelž su dźełodawarjo sapowědźeli do žadnjonow dźełacźerjow swołacź.

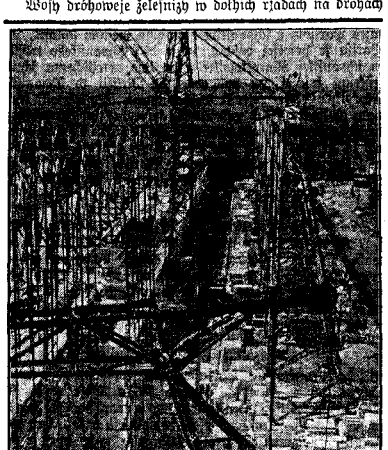

W Nürnbergu rostu hobrske twary sa statny stroniny dźeń.

Na Zeppelinskim polu w Nürnbergu žo hłowna tribuna sa statny stroniny dźeń twari. Widźimy hobrske kamjeništa, kotrejž sobaki na žiwoje město nošcha.
(Pressebildzentrale, M.)

W Budyšchinje, 20. julila 1936

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Sylzy rozkaća su ranišo zerja pobožnosće.

— Wo wiedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 7, najwjetschcha temperatura wo dnju plus 36. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 6, najnišcha temperatura wo nozy plus 15. — Subtropiski cźopły powětr, kotryž je žo pschekhódnje hacź do krenjeje Němstseje dobył, je žo w nozy k njedźelí ſ khłódnischim mórkim powětrom samėnił. Pschi khłódnym niz znje jednotnym mórkim powětrom. Wětšie njemóže žo tež nětkole hischcze ſ wobstajnym wjedrom licźiźć. Tež dale wostanje nakhilenje k dešchcam, dźěła tež k njewjedram.

Wuhlady na wjedro sa jutšje wutoru: Samrěcźeny a słónczne wjedro žo měnjatej, nakhilenje k dešchcam, temperatura žo mało pschemėni.

Domizna

Tu je moja domišna ſ dźěcźaszych lět. Tute pucźe a puczišti pšches lěcźne žohnowane pola pšches wjeršne jeźeny strawjaješe rožki žym ſ nanom a macźerju husto khodźił a pšched nimaj a pschedemnu žu naschi wyłoteše jeźeny tutych polach dźělali a žo poczili lětstotki dołho. Tu wodźa pluh a wušywachu žitne fornjatko ſ móznej ruku, a ſ mozu rubachu ſ kožu a žnopy stajachu do rjadow, kaž to dźenja tam pschi luzy žužodźa cźinja. Je to mo'a domišna, ſ kotrejež pothadźam.

Sskuschам hischcze do njeje? Ludźo tu žu mi žwjetschе wschě njeznacźi. Po lětdźešatkach žu štart wotešchli a nowi na jich měsno stupiłi. Sskuschам hischcze do njeje? Po pothadźa, hai, a to ſ zwłej luboscźu a ſ najlepschimi wopomnjeсźami. Tola žwoje dźěło tu wjazy njewukonjam a tež žwoje bydło žym druhdźe namakał. Sžym nowu domišnu nadeschol. Tola stara domišna mje pschеje sažo k žebi cźehnje. K tutym wótzowskim polam a ſ stacźschkenu domej a tež ſ rowam prjedownikow. Hdyž tak po polach krocźu, ſ'wschu brinczenje kožow a sa pršnimi wopami widźu mišu pohrjebnischcźowu murju pschi famej wšy. A hižo stejm ſrjedź mje pschi rowach šemnetych. Tu leža wschitzy ſ kotrymž pothadźam, kaž žnopy składowe w žwojim cźašu. W brinczenju kožow na polu a w ludowischich pohrjebnischcźowych khcźach wotšerja žo tżeca domišna: „Pschińdź sažo, tżeco Bože!" Prenja nětdy bésche. W druhej nětko pschebywam a tżeca? „Hdże namała žwój statok a měr?" Tu to njeje. Snacźemy žnjenźarja tij nětkžmjercź. Jeneho dnja wšeše pschińdże. Potom tu njeje wjazy nascha domišna. Hdże ju namakamy? Wschitzy, kij tu leža, žu ju pytali a — ju namakali. W dontje Wótza ſ jeho bydlenjemi ju wschitzu sažo doma pola Wótza.

Mérnje dże wócźko pšches murju, pšches pola, a mérnje žo wrócźi k Božej matri na rowje, pšched kotrymž sjeju. Kaž k pożohownanju nad senju wupschesterčej žo jeho ruzy a kaž porši pokakuje tónczź na prétkuchom k njebju. We

Jakub Mlynk

Powědańczko se sašchich cźašow.

7]

(Pokračowanje.)

Hłowne žamotnoscźe jeho powahi bě wérna Lubuscź a pobuźelnoscź napischeczo žwojim khudšchim bratram a ſ tym bě sjenoczena bohabojasnoscź a wobstajna nadźija a dowera na Božu pomoc. Alfakowo bě najhorliwischi wótczinc, tola niz jenoź se słowom, ale wjele bóle se skutkom. We wulkich wójnach, kotrejž Ruzojo ſ Turkami wjedźechu, bě wjele sakrażnjenych tyšaz rublowo na lépsche a cźopłischе zdrašcźenje wobohich wojakow wažił a khodźeschе tež žam husto a cźasto do Mokšonskich khorownjow, so by ranjenych wotkchewjał a trošchtował. S žyła běchu tej druhy tużby šemjenjo w tutym nastupanju mawši Samaritanojo.

Tajki bě naschi njebocźiczki knjes a wėnt žo hischcze derje dopomnicź, kak mje hospodowaschе, hdyž pola njeho wo službu prošeach.

Alekšander, žyn njebocźicźkeho Alfakowa, bě drje tež w mnohim nastupanju jara wubjerny muž, tola synmy kaž kóždy statnit a njemišeschе pot tamnych lubošnych waschnjow, kotrejž bě jeho nan wobkedźał.

Pjecź a tśicźeći lět žłużach hižom pola Alfakowej. Jenje njebě žo mi po lubej dominje styškato, pschetož mějach tak połnej ruzy dźěłacź, so žo ani na hodźinku šaštajicź njemóžach. Tola nětk, hdyž mi, móhł rjec, druhi staroscźiwy a lubošcźiwy nan wumrěł, běch na druhi tas wospjorcźeny. Runjeż mějach jěšcź a pjecź a wschеho dosć, schtožkuli žo wutrobje chze, nješchto tola njemějach → žrěcźneho pschecźeła, kotremuž mohł wscho dowěrcź. Ale, hdyž chżych žebi na dom pomyślicź, koho bych tam hischcze nadeschoł? Stótkki tróscht wschěch w zuśbje pschebywajcych mi njebě. Macźerna starostna lubosć wotpočowaschе dawno — dawno w khłódnej semi. Bratr mje tam njepowita, jeho žnjerna kulka na krwawnym bitwišczu mori. Lubu šoscźicźku kryje dawno hižom seleny dornik na Wonecźankim pohrjebnischcźu. Tak a podobnje mi husto myślicźe hrajeschе. Pak hladach na wulke wospjetschcźo, kotrejž žo ſ tu-

džimi mjeźwjeschе, ale njewidźach nikoho, cźišcze nikoho. Tam . . . . . a pschi tym žo mi jažna žyłsa po lizu roniesche, dokelž žo žyle wopuschczeny cźujach.

Na wschě pjecź a tśicźeći lět žłużach hižom pola Alfakowej. Jenje njebě žo mi po lubej dominje šmškato, pschetož mějach tak połnej ruzy dźěłacź, so žo ani na hodźinku šaštajicź njemóžach. Tola nětk, hdyž mi, móhł rjec, druhi staroscźiwy a lubošcźiwy nan wumrěł, běch na druhi tas wospjorcźeny. Runjeż mějach jěšcź a pjecź a wschеho dosć, schtožkuli žo wutrobje chze, nješchto tola njemějach → žrěcźneho pschecźeła, kotremuž mohł wscho dowěrcź. Ale, hdyž chżych žebi na dom pomyślicź, koho bych tam hischcze nadeschoł? Stótkki tróscht wschěch w zuśbje pschebywajcych mi njebě. Macźerna starostna lubosć wotpočowaschе dawno — dawno w khłódnej semi. Bratr mje tam njepowita, jeho žnjerna kulka na krwawnym bitwišczu mori. Lubu šoscźicźku kryje dawno hižom seleny dornik na Wonecźankim pohrjebnischcźu. Tak a podobnje mi husto myślicźe hrajeschе. Pak hladach na wulke wospjetschcźo, kotrejž žo ſ tu-

"Njechacźe dha w službje tež pola mje wojtacź, kaj leź mojemu njebocźicźkemu nanej take dołho žwéru žłużiłi?"

„To, luby Alekšandro Iwanowicźo! bych rad cźinił", prajich ſ mokrym wócźkom, „ale — dhu, dyrbju saž do wótzneje Lužizy!"

„Ja schto, luby pscheczelo! wostańcźe jow. Wschak ja tež nibdże doma njejžym", bješe Alekšander Alafakow. „Njechacźe-li dźeše, wostańcźe ſ najmjenjischa, dónij žebi noweho schoharja njewobstaram. Sšo wě, najradscheo dyrbi Waž wobkhował!"

„To, knježe! na miti njeschaleji. Dyrbim do kraja žwojich žerbiskich wótzow, to žym lubit, hdyž do Ruskeje dźěch. Chtr pak Wam hischcze po woli byeź. Jenož starajcźe žo we druhjeho na moje město. Móju, je-li Wam lubo, žam prawje duschneho a wustojneho cźłowjeka wukasacź. Knjes Wantikow, kotryž je hižom lět dźešacź ſa heimana, by žo k temu sawěsće hodźał."

„Sšińcźe tak a wobstarajcźe to", wotmolwi Alekšander Alfakow, „budu Wam wječnje djakowny."

Te žłowa dorěcźawschi, wotkaži žo nikoby knjes. Dach konjom šapschahnyeź a dojédżech do Makeho Mošilerowa, kdźež žpomnjeny Wantikow ja heimana žłużeše. Dołho njetrajeschе, spěšchnaj brunakoj mje tam dowjeschtschi. Nichtó žo bóle njetrózi, dyžli tón, hdyž jemu wosjewich, jo dźenja pozdłedni raz Maty Mošilew wopytnu. Bě to ſ mnohich rjanych wšow, kotrejž Alfakowezom žinschachu, runje najrjeńscha. Leješche pschi famej kralowiskej rježi Wolhy. Tam kóždy ras rad jědźech. Niż jeno wokolina, ale tež knježi dwór dopominasche na moju lubu domišnu.

„Ale kajšeje winy dla dyrjeze naš wopuschczicź?" prascheschе žo Wantikow.

„Nó, so bych Wam žwoju žłużbu sawostajił", wotmolwich žo žmježo.

„Ach, Wy žortujeze", pocza tamón saž.

„Ně, luby! na to mi na mjenje ...

„Ja hdyž žo to, to žo mi tola wěriś njecha."

„Moje dla. Dźenja sa tši njedźele budźeze tola wěricź."

(Pokračowanje sležhuje.)

...amžny smyk!: „Boja rola ju wonka, pšódne ...a rola ju tež tu rowy prjedownikow. Wón, ...wot kotrehož pokhadžamy a ke kotremuž žo ...e ſ naschej domiſnu tu a tam.

Motorske koło žo kradnyło. Ssobotu wokoło 1/47 hodź. je **žo na tudyschej Kotokſkej haſy motorske koło** ſnamki DKW ſnjelnoicź **342 ccm.** ſnamjo **I—3481 po-kradnyło. Je žo wobkedžowało,** jo njesnaty tute motorske koło do **Rózoweje haſy wjedženje** a žo podarmo prózowaſche, jo by motor ſaſkocźił. Njesnateho tatha **wopiſachu: Sswinn, wulki, draſta:** ſchěra ſportiſka mža, krótke tholowy, **jaka ſ cźemnoſeleneje** kožmicźkateje ktanu, **ſwětłkoſelene nohaſy a ſwětłkobrune** polczrjo. Motorske koło **w nozy k niedźeli na** Tšélanſkej dróſy ſa-žo namakachu. Sswětłowa naprawa bě womontowana kaž tež **wiſchon ke koku ſkuſchany** crat. Schtóž je bliſche wobkedžowanja **wopiſaneje** wožoby cźiniſ, njech to hnydom **wojſewi kriminalnemu** wotdźelenju w Budyſchinje telefon 2802 abo **najbliſchemu** ſtražmiſchtrej.

— **Wob'kedženje ſchtomowe.** W nozy k niedźeli je **njesnata zwólba na Nowoſaiſtej dróſy** na Budyſkich, Bělſcheczańſkich a **Raſchowiſkich honach** je 17 ſadownych ſchtomow **hakoń a dźěła też zyte krony** wotkamala. Sda žo, ſo je **ſtóſtnik abo ſtóſtnizy duzy** do Budyſchina byli. hdyž ſkładu naczinichu. Straxmikhtrojo w Budeſtezach a w **Budyſchinje a Budyſke kriminalne** wotdźelenje je njedočźinkami źěłdźa. Schtóž je w mjenowanej nozy **nječhto wo ſtóſtnikach pytnył, njech** to najbliſchemu ſtražmiſchtrej ſdźeli.

S **Brěſowa.** Saſdźeny pjatk je žebi liſchka pola hoſcheńzarja **Nowaka patu wot ſwojich kurjatkow** wotnjeſła. Nimo teho **kaſaſche žebi 8** kurjatkow žobu. Sbytne 6 **kurjatkow podarmo pyta na** mětnje, hdźež bě jich pata wopuſchczěła, ſa njej. Dotal **ſu** liſchki nimale 200 **kokoſchi a kurjatkow** wotnjeſłe. Hoſcheńzarjej Nowakej **ſamo 25, a nimale tunje telko** wjele ſ Nuczańez ſtatoka. Też **pola burow Böhmera, Duba a** Wittenberga **ſu** liſchki ſſe **pobyłe.** — Próſdninu naſcheje ſchulſkeje mlodźiny. Na **najwjazy wjeſnych** ſchulach ſapoczinu **žo dźenſa pondźelu** lěčne próſdniny. **W ſnjowym** cźaſu ratar też ſwoje dźěcźi rady pſchi pólnym dźěle žo-bu wužije a tehodla drje wulki dźěl **naſchich dźěcźi je** ſchulſkeje ſtuwy na pola póſdźe, ſo hychu nanej a maczeri pſchi cźeſtkim ſpróznitwym ſnjenſtkim dźěle pomhałe.

S **Rachlowa pola Kubſchiz.** Wječera njedźelu ſu žo **ludſke** lěhwa Kamjenſkeje a Drježdźanſkeje **Hitlerſkeje** mlodźiny rospuſchczite. Hižo tano ſahe wopuſchczi-ſchtej wotdźělenj ſ hudźbu a ſpěwom naſchu wieſ. Sbytne wotdźělenje dźenſa pórdźelu ſwoje lěhwo ſdźěłnje.

S **Wulkich Dešcz.** (Wječny dźeł Male Debſczan.) Swoje 98. narodninu woſwieći wječera w kole ſwojich lubych knjeni Helena Iwud, Grofowa rodź. Buderez we Malych Debſczach. 19. julija 1856 ſo w Mjiſchczach na-rodźi. Dołho mjeſchtaſi Grofez mandźelſki Mukez, re-ſtauratźaciju w Miſchnowſkim wotkhaſu. Pósłuſchiſo dźěła-ſche jeje mandźelſki w Rachlerjez ſkale. Mandźelſki pched 4 lětami wumrě. Pſchejemny ſtarſchny hiſchcze prawje-rjany źiwjenſki wječor.

—

S **Warnolcźu.** (Zakoſina ſmjerćz.) Jako w Delnim Grundźe hydlaſo 28 lět ſtary awtowy ſobuſěźdźer Wil-libald Stetz w Innozenzidorfu ſ nichtwěſchata cźežiteho cźaſa ſkoči, wobkuny ſo na mokrej dróſy a padny tak njeſbožownje, jo koleſa cźežkeho woſa pſches jeho klowy dźěchu a ju dospelnje roſmječechu.

S **Huſki.** Hermanjku pondźelu wuſtupowa'che tu ſe-bak, kotryž wudawajo, ſo je žebi ſuſod te abo tamne ſdaty ſtajał, nětko nak dowa niete, ſaplaczenje luwjennych **pſchedmjetow ſadaſche.** Na tuto waſchnje pſchedate **koſchle,** tholowy atd. ſu trjebana draſta, ſa kotruž žo wjele wjazy ſaplaczi, hacź je hódna. **Pokhkodźeni,** kiž **mózja wo wožobje nětaſke** wodobnoſcze ſdźěliź, njech to **wojſewja** ſtražmiſchtrej w Huźu.

Se **Sdoneje Berſche'ce.** Schubiź 2 lěcze ſtary ſyn padny ſchtwórtk **„dopołdnja** w njewobkedžowanym wo-komiku do **ſakhodowe'ce dźěcy** a žo ſatepi.

S **Bóſchiz.** Niedźelu tydźenja wulcźa žebi dźěła-cźerſtwo rycźerſkubła do módreho. **We wjeſkej jěſdźe jězdźechu pyches Kamjenz, Kinsbórk na hród w Moritz-burgu. Po krótkej pſcheſtawcy w Mischnje žebi Albrech-towy hród wobhladachmy, pſches Noſſen, Waldheim ſkónczńje na měſtno wuléta do Kriebſteina doježdżechmy. Tam žo ſ dobrym wobjedom wobſchewichmy a potom ſe ſ nowoſtim cźołmom na jěſoru tamniſche ſawjery po-jěſdźachmy. Koſej wupiwſchi wobhladachmy žebi hród Kriebſtein. W Drježdźanach wjeczerjachmy. Po pſche-hladanju placźeje tuti pſchi ſwitanju domoj doježdźechmy. Knjeſej Gruhlej žo wutrobny dźak ſa rjane wo-ſchewjenje, kotrež bě wſchém ſobuźěłacźerjam po-ſchłił, wupraji.**

S **Wulkeje Dubrawy.** 25 lět **pospochi** běchu w firmie H. Schomburg a ſynojo **dźěkali** wudowa Bogtowa, wu-dowa Ittmannowa, M. Kaſper, E. Pawlik, T. Schołta a E. Kern ſ **Wulkeje Dubrawy,** K. Kaſper ſ Brěmjenja, H. Plazak ſ Khwaczźa, wóſy **Margareczinieje** hety a Jan Pjeſaſch ſ Měrkowa. Pſchi tutej ſkładnoſci pſche-poda wſchi **zuzpeln pſchedewjacźa** mjenowanym wobkhod-ny wjednik dr. Fleiſchmann cźeſtny dar a wupraji ſim žwój dźak ſa wulku zwěru. Nimo teho žo kóždemu 1 dźeń dowolá wjazy ſpožeſć.

S **Bukez.** W gmejnſtim hamcze wotmě žo pożedźe-nje gmejnſkich radnych, pſchi kotrymž žo flicźbowanje ſa lěto 1935/36 wot **pruhowarjow** Pawoła Kerka, Jana Tahrodnika a Hermana Rönſcha pſchepruhowa a ſa pra-**we ſpóſna.** Rosprawu wo tym poda Pawoł Kerk. Pſchi-pomoża **we wyſokoſći 50 hr. ſa powſchitkowe wothła-danje thorych žo pſchiſtwoli.** Na to žo hiſchcze dalſche **powſchitkowne praſchenja** rospominachu a rosbudźichu.

S **Bukez.** (Pożedźenje ſchulſkeje rady.) W powo-łanſkej **ſchuli wotmě žo** pożedźenje ſchulſkeje rady Bu-**kezańſkeho ſchulſkeho wobwoda.** K tutemu wobwodej **ſłuſcheja gmejnu Bukez,** Mjeſchiz, **Wujeſchk, Trjebień-za** a Wadeju, Pomorzy, Wawizy, Rodezy, Nětčin, Kok-**was, Błózany,** Lejno, Koprzy a Zornoſnjki. Pſchedźyda je wjeſnjanoſta **Fiebiger** ſ Bukez a ſ jeho ſaſtupnerjom wjeſnjanoſta **Lehmann** ſ Mjeſchiz. Pſchedźyda **wotewri pożedźenje,** kiž **ſobuſtawy** ſchulſkeje rady **powoła** a do pichiſnjeho wja. Saſtupnerjo wuczerſtwa ſu ſchulſki wjed-nik **Arnoſchi** Lodny, wuczeŕ Max Holbjan, wuczeŕ Ota Schuman a ſ powołanſkeje ſchule ſchulſti wjednik Pawoł Kerk. Se ſaſtupnerjom Hitlerſteje młodźiny je wuczeŕ Rudolf Kleeberg. Schuſtjo radni ſ gmejnſkich radow ſu Oswald Hohlfeld ſ Rodez-Nětčina, Jan **Faſka** ſe Mjeſchiz-Wujeſka, Gotthold Hoffmann ſ Wadez a Kóckritz ſ Pomorz-Wawiz. Sſobuſtawy **finanzneho** wu-**bjerka** ſu **wjeſnjanoſta** Langa ſ Błózan, **wjeſnjanoſta Nowak** ſe Zornoſnjka a Hoffmann ſ Wadez. W twarſkim **wubjerku** ſu wjeſnjanoſta Paleſ ſ Koprz, wjeſnjan-noſta Rachlitz ſ Trjebieńza a wjeſnjanoſta Lehmann ſ **Mjeſchiz a Kóckritz** ſ Wawiz. Hoſpodarſki **plan** ſa leto **1936/37 žo rospomina'che** a ſchulſki dawk ſo w jednotli-**wych gmejnach** w ſamknej wyſokoſći ſběra, **kaž** dotal. Hdyž **běchu pruhowarjo** ſlicźbowanje ſa leto 1934/35 pichepruhowali a ſa prawe ſpóſnali. žo wužiwanje ſchul-**ſteje ſahrody k polnoży** wot powołanſkeje **ſchule ſnowa poſtaji. Sa polepſchenje** ſchulſkeje knihownje ma žo **wot jednotliwych gmejnow** wožebity dawk ſběracź.

S **Turja.** Tudyſcheho rataria a hoſcheńzarja Ar-noſchta Kruppera kuźny pſchi ſpcźenju žita ſmitiza. **Krupper dyrbjeſche** žo **tehodła** hnydom k **lěkarſej podacź.**

Runklirowa woš a nałětne naprawy přećiwo njej

Na ſpoczatku lětuſchich naprawow pſchećiwo **runkli-**zowej wſchi **dyrbjachmy** žebi wěſcźi bycź w **tym,** ſo 100 **prozentowſke** ſnicźenje runklizoweje wſchě w běhu ſe-ho léta njeje możne. Naſhonjenje dale wuczi, ſo ma žo ſ wjazyléthnym wojowanjom licźiź, prjedy hacź žo tu-tón njewitany ſchkodnik **ſniczi. Niedźiwamy** žo **tehodła** temu, hdyž žu po pſchewjedzenju lětuſchich naprawow runklizowe pola mjenje abo bóle ſ runklizowej wſchu po-trjechene. Wożebite położenje je naſtało w wélkoſcźnych a tymjenſiſchatych krajinach, kotrež je runklizowa woſch ſkoma **nadpadnyła.**

Sčźehmi je wožowym kalnjenjom naſtajete infekzije rěpow ſu wſchudże jaſnje ſpóſnaci. kopjena, na kotrych ſu mětna kalnjenja derſe widźecź, maja marmorowy napohlad, kotrež **wožebje** w formje běłeje žiłateje ſpcźe ſo jewi. Teherunja ſo jednotliwe kopjena a hnydom też wſche topjena do ſebje ſawiia. Sthoriene rěpy hižo nětko je ſwojej kiprej formu nadpadnu. Wſchi blizſchim pſchepytowanju namakachu wſche tradize pſched nětkonym **ſtoſnjenjom** ſ ſelkom wuléſenych mlodych wſchow a to wot ſołteho cźerſtweho cźerka, ſeleneho cźerka bjes ſchidkow hacź ſ ſchidkojtej bělo-ſelenej muſchzy, kotraž hižo pól-noſchcźu barbu doňawa. Dokelž tute dorosćaze wſche prénieje generazije w naibliſchim cźaſu jeſka kſaſej po-cźinaje a daſchnu generaziju wupłodża, njeſmjemy ſo ſ powſchitkownym ſpokojenjom ſtawom rěwniſchcźa no daſchej infekziji mylici dacź. Dokelž ſ dalſchim ros-mnożenjom ſchkodnika ſtrach wobſteji, ſo ſo wſcha dotal-na próza ſnicźi, dyžbja ſo wſche rěwniſcźa a to w po-trjechenym krain ale też w nużnych wobwodach niepo-trjecheneho kraja nanajkruchiſcho wobkedžowacź. Wſchě ſnamjenia ſawalenja runklizowych kopjenow maja ho hnydom wokrjeſnenu burſtwu abo jeho wężwuſtojnym wojſewicź. Njedało by žo ſamołwicź, hdy bychu ſo tute **wojſewjenja ſe ſtracha,** ſo mohł ſo dotal njepotrjeche-ny kraj do potrjechenego ſaſtcźicź, plahowanje rěpow we **naſchim kraju powſchitkownje wobhrożnło.**

*

S **Drježdźan.** Na **Königa** Albertſkej dróſy ſta žo ſcźěhwkowpolne wobkhadne **njeſboże. Pichi** pſchekrocźe-nju dróhi ſaſtoje motorſki koleſaŕ do **w 60. lětach ſtejaze-jeju mandźelſkeju a jeju potorhny. Motorſki koleſaŕ a** hołſa na ſoziuſku hedźaza pſchi **padnjenju** žo cźežko ſra-nſchtaj. Sranjenja ſ ſemi ſtorhnjeneju mandźel keju běchu **tak** cźežke, ſo **dyrbjeſchtaj** žo **runje tak kaž** koleſaŕ do **khorownje** dowjeźeź. Tam ſtej mužikej wožobje na ſcźěhwki ſranjenjow **wumrěłoj.**

Wunošk zběrki Cerwjeneho kříža

Sběrka ſa Cźerwjeny kſiž **13. a 14. junija** ſe **po wottkczenju** a pſchepruhowanju wſcho **hromadże 2490,19 hr. wuntjeſła.** Wunoſchk **zběrki** je wo **nětkoże 1000 hr. mjeńſchi** hacź loni a drje žo ſ tym **wu'aſni,** ſo **běchu na** tutym dnju hiſchcze 3 dalſche ſběrki. Sběrka ſama pak **je na ſtóły** pad pokaſała, ſo **wobydlerſtwo Budyſchina a wokolinu rady** a ſ połnym ſrosumjenjom Cźerwjenemu kſiſchej pomha, hdyž tutón **próſtwu wo podpjeru** ſo **na ſtawnoſć** wobroczi. Dźakujemy ho **tehodła wiſchem** da-rićelam nanajwutrobniſcho. Se ſwojim darom pom-hachu Cźerwjenemu kſiſchej, ſo by **wot wjednika** potajane **nadawki** dopjelnicź mohł.

Budyske stawniske powěšće

Pondźelu, 20. julija 1936.

Narodźiłoj ſtaj žo: 17. 7. Konſtantin Har-ry Döring, fabrikſki dohladowaŕ, bźowka. — Gerhard Ernſt Neumann, twarſki ſamkaŕ, ſynk.

Do mandźelſtwa ſtupichu: 18. 7. Thanert August Hermann, fabrikſki dźěłacźeŕ ſ Hanu Kſchi-janez, hoſpoſu, wobaj w Budyſchinje. — Kalig Herman Oto Guſtav Kurt, chemiſki dźěłacźeŕ ſ Marthu Hilzu Pilzej, fabrikſkej dźěłacźerku, wobaj w Budyſchinje. — Kirſchner Jan Ernſt, ratarſki pomoznik w Malešezach ſ Huldu Friedu Weinertez, dźěłacźerku w zyhelni we Budyſchinje. — Jan Kurt Lodni, ſchewz. ſ Martu Ellu Biarez, fabrikſkej dźěłacźerku, wobaj w Budyſchinje. — Mario Aleſſandro Morotti, wikowaŕ w Budyſchinje ſe Margarethu Bertu Wieſnerez, fabrikſkej dźěłacźerku ſe Sczittezach. — Max Gerhard Hauſe, referendar, t. cź. wjednik SA w ſtabje brigady 133 ſ Liese-Lotu Jſu Margarethu Huthez, domjazej, wobaj w Budyſchinje.

6. mjezynarodny pjeriznowy kongres

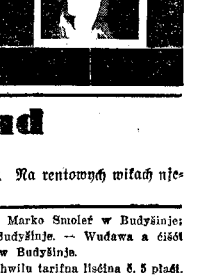

w Barlinje a Lipsku 1936

wot 24. julija hač do 2. augusta

a mjezynarodnej pjeriznowej z kaniklowej wustajeńcu w Lipsku w masow. wustajeńſi

Hospodarski rozhlad

Pondźelu, 20. julija 1936.

Barlinſka burſa, 18. julija. Na ſobotnitſchej burſy běſche wobrot jara wobmjeſowany. Też pſchi tym ſo po-kaſa prózowanje burſowneho wobkhoda ſ powołanja, ſo by ſo **wożebity** poſtup w taiſkich papjerach wumił, kotrež ſu w pożledniim cźaſu trochu do ſady ſtupiłe. Wożebity ſajim běſche ſa Ornſtein, kotrež mózachu ſwój kurs **wo 2** proz. powyſchicź. Też Bayeriſche Motorenwerke wo 1,25 proz. vſchicźahnychu. Na rentowych wikach nje-běchu wulkich **ſchemēnjenjow.**

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleć w Budyſinje; za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyſinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tariſna liſćina č. 5 płaći.

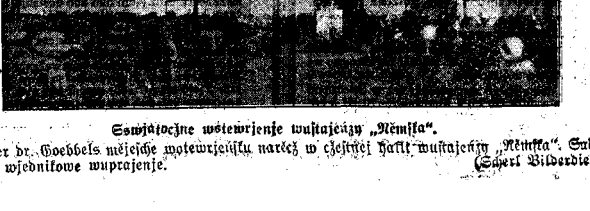

Swjatočne wotewrjenje wustajeńcy „Němſka".

Statny minister dr. Goebbels mějeſche wotewrjeńſku narěč w cźeſtnej halli wuſtajeńcy „Němſka". Sudy cźita-my na ſcźenje wjednikowe wuprajenje. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Dopomnjeće na krasny wulět do Slepoho

njedźelu 12. prožnika 1936.

Do Sslepoh' běch so hotowak
Wšchak hižo dlšchi cžaš.
Běch dawno žebi pschedewšak,
Tam kemschi dojěcź tras.

Hdyž cžitach w Sserbšchich Nowinach,
So šlawna „Serniczka"
Chze spěwacź w Sslepom na kemschach
To dě mi „pomasta"!

Bě kraźne ranje njedźelske,
Hdyž ſ domu wotjědu,
Wšcha Boža stwórba dychasche
Wón cžerſtwu luboſnu!

Teź ptaczki k temu spěwaju
Tak kraźne pěźniczki,
So koro wěricź njemóźu,
Kak pucź so minu mi.

Las, Strója, Mortkow, Radlka šu
Tak bórły sady mje,
Teź ſ kemscherſtwom so seſkuju
A žerbſcy ſtrowju je.

Po hładkej ſcežy holanſkej
Sso jědźe wulkotnje,
To bórły pschindu k Kolpinej,
Tu hižo Cželno je.

Chzu rucze tuhły posłuchacź,
Sa puczom praschecź so.
Do přenjoh' lepschoh' ſtatoka
Tu hnydom podam so

Hdyž ſ „Dobre ranje!" poſtrowju
Tu ſtarchu Sserbowku,
To widžu jich na mjeſtowczu,
Kak ju ſ tym ſwjeſelu.

A hakle, hdyž bě ſhoniła,
So ſ Komorowa žym,
Je hnydom „Ty" mi rěkała,
Mje ramila njeſ' ſ tym.

Sso nadróbnje mje praſchesche
Sa žiwojim pschecźelſtwom,
Kak dźiwach so, hdyž ſnajesche
Wſchak teź naſch zły dom.

Němk rjanu ſcježku do Sslepoh'
Mi žiwěru wukasa.
S njej sahso roſſohowach so
A mam so do ſpěcha.

Sa krótku khwilku wuhladam
Teź hižo Mitoraš,
Hdyž pak hacź do wžy dojěchach,
Schto nadeńdu tu saš?

Tu ſ cžahatej harmoniku
Naſch Jenka hudźesche
A Serniczenjo ſpěwachu,
So wſchitko klinczesche.

To wjeſnjenjo tu khwatachu
Se žiwojich ſtatkow,
Sso napoſtacź tu ſpytachu
Sso ſerbſtich pěźniczkow.

Tu Serniczęzy ho pschidružu,
To běſche wjeſele!
Naš wjaſa luboſcź k Sserbowſtwu
Sšmy myſle jeneje.

Němk pak na naſche koniki
Sso ſahso ſudamy
A lědy ſa poł hodźinki
To hižo w Sslepom ſmy.

Do ſlawnoh' ſerbſkoh' rěſaka
Sso němko podamy,
So krótka pruha ſpěwańſka
Sso wotměła tu by.

Wot rěſaka naž wjedźeſche
Pucź runy na ſaru,
Tón ſ ludźimi ho cžornjeſche
Kiž kemſchi khwatachu.

Na ſarje lubje witaſche
Naž knjeni faračka.
Naž kemſchi němko wjedźeſche
Za žiwěrna Sserbowka.

Pſched zyrkwju hižo cžakaſche
Tu žyła kemſcherjow
Kiž tołſtu murju twarjeſche
Jich běſche wjazy ſtow.

Sso němſke kemſche ſkónczichu,
Dom' dźeja kemſcherjo.
Cžt pornjo ſerbſkim jenoż žu
Wſchak make ſtadleſchko.

Němk ſwony ſnowa ſaſwonja
A ſerbſcy kemſcherjo,
Dom Boži rucze napjelnja.
Je wobžydnjene wſcho.

Tu ſpěwa džakne khěrluſche
Němk ſerbſka wožada.
A mózne přědar předuje
Wſcho žiwěru poſłucha!

Teź k temu ſpěwa „Serniczka"
Tak kraźnje, luboſnje,
So ſtoro rjeńſche njemóža
Byćź hłoſy ſandźelſke!

Rjad ſerbſkich khcźenjow widźimy
Ow, kajka doſtojnoſcź
Wſcho wotmě ho tak žiwjedźenjo
Bě ſama žiwjatocžnoſcź!

Na ſerbſkim dźecźikemſchenju
Tu ſpodźiwamy ho,
Kak ſnacźi ſ Bożim łkowom žu
Cźi mali Sslepjenjo.

Nam ſerbſka fara Sslepjanſka
Němk ſ hoſcźicźelku je!
Tu knjes a knjeni faračka
Staj ſ namaj pſches jedne.

Kak koſej, tykaź ſeſkłodźi
Na ſarje wulkotnje!
Rjad ſerbſkich ſpěwow ſaklinczi
Kiž rěcźa k wutrobje.

Tu rucze ſaſdu hodźinki,
Cžaš domoj němko je,
Džak wutrobny ho wupraji
A ſerbſke „Boženje".

Bóh luby Knjes njech ſapłacźi
Wam hoſpodlikwoſcź wſchu!
Wam hiſchcźe ras ho wobžywedźi
Džak horzy ſ wutrobu!

J. Sch.

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerſtwu města Budyšina a wokoliny wozjewjam, zo sym

frizérski wobkhod Wally Ziesch

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 5

15. meje 1936 přewzał a z dźensnišim dnjom skónčich wobnowjenje městnosćow a zatwarjenje nowych připrawow. Zwjazam z tym zdobom měsac wabjenja za wodoparowe trajne wlosowe žołmy wot 20. julija hač do 10. awgusta.

Prošu, dotal spožčenu dowěru wobkhodej też mi dale wopokazać a zarućam na zakładze swojeho dotholětneho skutkowanja w powołanju płaćiny hódne a spokojace poslužene.

Andreas Gatignon, frizérski mištr.

W Budyšinje, 18. julija 1936.

Z tutym wozjewjamoj česćenemu wobydlerſtwu města Budyšina a na wsach, zo smój z dźensnišim dnjom **hoscźenc Joh. Schulze na Serbskich hrjebjach** přewzałoj a pod mjenom

Karl Jäckels hoscźenc

dale powjedźemoj. Naju prócowanje budźe, zo budźemoj, so zepjerajo na naju dotholětne skutkowanje w hoscźencarſtwje, swojim lubym hoscom derje a solidnje poslužeć.

Wo přećelne podpjeranje prošo

W Bupyšinje, 18. 7. 1936.

Korla Jäckel a mandź.

Za žonu

čapki
bluzy - suknje
nohajcy - košle
nócne košle
podkholowčki
spódnje šaty
płóčliwe drasty

Wšo we wulkim wubjerku!

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje :: na Serbskich hrjebjach 2

Srjedu, 22. julija, jědźe

spěšnje jědź. wosebity kofejowy ćah

do Jiłowa (Halbau) při Hochsteinu, rjanotka Kumwałdskeho dola. 60% znižena płaćizna.

14.30 z Budyšina, wróći 20.58. Płaći 0,70 hr.
14.29 z Budestec, wróći 20.45. Płaći 0,50 hr.

Potuńšeny kofej z přikuskami w Schöbeleo hoscźencu we Jiłowje a Schniebsec hoscźencu we Kočawje (Kötzschau). Hudźbna zabawa.

Na domjejźbje zastanje ćah też w Sjedźinym Kumwałdźe (20.28) a Kumwałdźe (20.34) k přijeću wulětnikow z Čornoboła a Bětleboła.

Wobkhodny hamt statn. želez. w Budyšinje

Njedźelu 16. augusta 1936 přikhwatajće wšitcy na

hłownu skhadźowańku

serbskeje studowaceje młodźiny na Kopšinske hrodźišco pola Khrosćic, kotruž tutón króć Domowina sobu wuhotuje. Při popołdnišich poskiđenjach, mjez kotrymi so nowa serbska hra „Paliwaka" wot J. Wjele-Bukečanskeho předstaja, a při wjesołej rejcy na žórłomaj w Lejnje a w Khrósćicach zmeja stari kaž młodźi składnosć, so zradować dosć a nadosć. Tuž přińdźće wšitcy: stari a młodźi, Wy z Hornjeje a Wy z Delnjeje Łužicy, Wy z rańšeje a Wy z wječornjeje łupy — wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošuje z tutym najwutrobnišo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa.

Dr. med. Schellig

zapućował

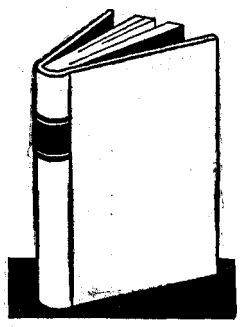

Dobre knihi

su na cyłym swěće rozšěrjene. Wobohaćeja znutřkowneho čłowjeka a su potajkim najrjeńši dar při kóždej składnosći. Stóž knihi dari abo dostanje, njebudźe so ženje kać. Knihi zwjesela na kóžde wašnje. — Hižo najmjeńše zwjeseli so na rjanych wobrazach, runješ hišće rynčki čitać njemóža. Darjena šulska kniha je za šulske dźěćo z trajnej dopomnjeńku. Kniha je za młodźinu w jeje nahladach k powučenju a k pohonej. Młodaj mandźelskaj zwjeselitaj so na rjanych knihach, kotrejž jeju luboſć wohrjewaja. Haj samo starc hraba za rjanymi knihami, tam zepjeru za wěčnosć pytajo. — Čiń pospyt, změješ wěſće swoje wjesele na tym. W Serbskej knihafni w Budyšinje je wulki wubjerk.

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny"

Zawarjeńske šklenčy

znamki Gloria, wuradnje dobra šklenća z masivnej kromu (žana nutowa šklenća) kompl. z rynku a spinakom

	1/8	8/4	1	1 1/8	2 litr.
wuzke	28	30	33	35	38 pf.
šěroke	32	34	36	39	42 pf.

Walter Voigt, železowa wikowarnja na Znutřk. Lawskej hasy 5

Hdyž so takle mjerzaš

potom nimaš zawěšće wjele kupcow. To je najwjetši čas, zo jich na twój wobkhod skedźbnych činiš. Čiń to, kaž to hižo mnozy překupcy w Budyšinje a Kamjencu činja, z nawěštkom w „Serbskich Nowinach". Tajki nawěšk přiwjedźe też tebi nowych wotběrarjow.

MEBLE

a pólstrowane twory 68
poruča po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózowej hasy 15
Sym Serb!

Miele 58 hm. 135 hr.
prochsrěbak

Přihódne wotpłaćowanje měsačnje wot 5,— hr.
Podawanje přez wotrjad. wobkhody

Přiloha k čisłu 167

SERBSKE NOWINY

Pónd'elu 20. julija 1936

Dajće dźěćom sebi hrajkać

Psichi hrajkanju jewi so dźěćacowa powaha (charakter).

Sso ſamo rosumi, ſo dyrbimy ſ naſchimi dźěćimi hrajkać. Dyž a dyž trjebaja nawjednika pſchi hrajkanju. Derje wědźo, ſo njemóže nichtó tak rjanu a wyšoku wězu natwarić, kaž mać. Hdyž je jim to mać pokaſała, ſpyta pak ſo w tym pjerach, ſamo hdyž wobjed mać k měſći woła. S naſchimi najmjeńſchimi ſej hrajkać, je teſ tehodła trěbne, ſo bychu ſiwu luboſć nana a macjerje ſpóſnałe a ſaćahowałe. Tuta luboſć tyje dźěćacu a je kaž ſtónczna pruha, kiž dźěćom duſchu wohrěła.

Dźěćał rońu a ſapoczinaja ſebi hromadże hrajkać. Tak je to prawje, dokelž dźěćo ſtuſcha k dźěćeru. Pſchi tym wobtkowa ſebi kóžda hra ſwój dźěćacy charakter, hdyž ſo tak wuwjedźe, kaž to dźěćacaja fantaſija pſchedpiſuje. Nimo teho wuwimaja ſo poćahi mjes dźěćimi: pſcheczełſtwa abo wotkhiltenja. Maćerjam nicžo druhe njeſbywa, hač wſcho wobkedźbować. Pſchi tom pak njeſmějmy dźěćał w hri ſe ſwojimi towaršchemi teſ pſchi ſwadźe mylić. Dźěćał ſu wohnite w ſwojich ſaćućach, druhdy hrube w ſwojich wuraſach, potom pak ſaſy cźuźiwe kaž nježna kwětka. Wſchitko ſo ſpěſchnje pola nich pſcheměnja. Najwjetſche njepſcheczełſtwo je w ſcźěhowazym wokomiku ſabyte a na najlěpſcheho pſcheczela pſches ramjenja hlada, hdyž ma łěpſcheho towaršcha. Hiſchcźe płaczo ſo ſaſměje, hdyž nětkaſke žortne ſłowo padnje ....

To je ſtruch dźěćacaje ſbožnoſće, tón khwatny a cźekazy hněw a ból. Kóždu ſwětłu mjeńſchinu popadnje a wſcho njewjeſeče a rudźaze ſo ſhubi. My doroſcźeni móhli ſej na tym pſchikład bracź: **Pſche huſto a dołho běſamy ſ hněwom we wutrobje nimo ſuſeda a bliſcheho.**

Hdyž dźěćał tak lohko wſchitko ſabydu, a njepſcheczeł tuteje mjeńſchiny je pſcheczeł pſchichodneje, dyrbimy ſo na kedźbu bracź, ſo ſo do tich ſwadow njetykamy. S naſchim ſaſahnjenjom hatle pſchindźe tim ſwada prawje do wědomja a mohła ſo dale wuwićź. Jenož w najwjetſchej nuſy mamy ſapſchimnyć.

Teſ hry ſameje dła dyrbimy dźěćał mjes ſobu we měrje woſtajićź. Dźěćał hraikaja ſej ſe ſahorłoſcźe, ſe pſchejmjeńdcźenja a ſ wulkej khutnoſcźu. Naſcha rada je ſwjetſcha njetrjebawſcha, kiž dźěćazu hru myli, haj ji ſchkodźi.

Pſchi hubjenym wjedrje ſu ſa dźěćał możnoſće hrajkać jara wobmjeſowane, ſu na ſtwu pokaſane. Pola ſołzow njeje wěz tak ſta, jich waſchnje a hraſkanje je měrniſche hač pola ſołzow. Nimo piplenja hraja ſebi na wojakow, jěźdźa po żeleſnizy, dadźa ſo nadobo do wjerhanja a wuwjedu ſahorite indianſke reje. K temu ſłuſcha wulka maćerna ſcźerpnoſć a teſ ta podruſnikow w niſchich połkhodach.

Byrnjež teſ wſchitzy potrjecheni doſcź doroſumjenja ſa to měli, njeſmě ſo tola hodźinu dołho domjagy měr kaſycź, na kotryž maja doroſcźeni ſtónczniše teſ ſwoje prawa. A ſchtož my ſtarſchi wiazy niežtyčhimy, dokelž ſmy ſo po cźaſu na taiku ſtaru ſmuſcźili, njemóżemy pak ſej to wot ludźi ſadacź, kiž dźěćał nimaja. Dyrbi ſo też na druhich dźiwacź, a tohodła maja ſej dźěćał wó ſtwi měrniſcho hraſkacź.

Runje w taſkich kritiſkich hodźinach, hdyž tak prawje njewěſch, kak mohł je wupjelnicź, je na cźaſu, ſo je ſhromadnej hru nězniſche ſwiſki mjes ſtarſchimaj a dźěćimi naſtanu. Je woprawdźe něſchto po'běhaze, hdyž macź, nan a dźěćał ſnadź hodźinku ſhromadnje pſchi-wulkim blidźe ſedźa a ſej hraja. Dźěćał ſej druhdy ſame něſchto wumyſla. Kaž młyn abo dawa ſo něſchto k pſchemyſlowanju a ſhódahanju abo ſe ſamrjenymaj mocźnami ſo na někaiki pismik w Serbſkich Nowinach pokaſa, na pſch. na M, wſchitzy pytaja mjeno ſa ſołzu, hólza, wjeſ, měſto, dróhu, ſwérzo, roſtlinu atd., na pſchihotowanu papjerku ſo tute mjena napiſaja a ſo potom pſchirunaja. Sdobom ſo kontroluja, hač ſu prawje ſerbſkł piſane. To cźini wjele wjeſela, je ſdobom teſ ſmuſcźowanje pomjatka.

Je wjele hrow, kotrež ſo ſ pomozu ſóſtkow hracź hodźa a ſamóża hodźiny dołho ſabawjećź. Pſchi tym ſpytaja dźěćał teſ „jebacź“, hdyž teſ w „ſorcze“, rjenje pak to njeje. Lěpje je, ſo ſo dźěćał na ſprawnu hru ſmuſcźa. S tym maſch wliw na wocźeſnjenje, hdyž ſo dyž a dyž na hrě wobdźělíſch. Je rjenje, dźěćał pſchi hraću wobkedźbowaćź, pak ſo wo dobrycźe prózuja. Mały roſhoritу cźłowjeczk ſo bórſy pokaſa a ſaſy druhe dźěćo, nikžo do njeměra pſchiwjeſeć njemóże. Widźimy, kak pſchiſtojne dźěćo woſtanje, byrnjež pſchehrako, druhe ſaſzu ſo hněwa a dawa na wſchelake waſchnje ſwój hněw ſnacź. Jara powuczaze ſu tute naſhonjenja a roſumej ſtarſchej budźetaj je wuſtcź.

Taſke ſhromadne hry woſtanu dźěćom teſ w poſdźiſchim źiwjenju w dobrym pomjatku a tworja luboſny domjagy wobras pſchi wulkim blidźe. Domjaze wjeſela ſu runje tak khutny faktor kaž domjaze ſrudoby w warſchiſkim domje. Hewak mohłe ſej dźěćał ſwoje wjeſela — wonka pytacź a jenož ſrudobu — domoj noſcźeć. ze

Sport

Olympiſki woheń ſo pſches ſydom krajow poniežе.

Dźenża pónd'elu pſchipołdnju w 12 hodź. ſo w ſtarym greſkim měſcźe Olympia olympiſki woheń ſ pomozu tocźeneje ſchkleńcy ſapali a na to ſapoczina ſo běh ſ tutym olympiſkim wohenjom pſches 7 krajow a to Greſku, Bołharſku, Južnoſłowjanſku, Wuherſku, Awſtriſku, Cźeſkoſłowakiju a Němſku. Sa 12 dnjow maja ſo 3075 kilometrow pſchebźeźeć. Miliony ludźi budźa tute płomjo, kotrež ſo do Barlina poniežе, ſ najwjetſchim ſajimom ſcźehowacź. Olympiſki woheń pſchepodadźa 14 knježnow prénjemu běžeriej, kotrnž je jako prěni olympiſku pſchiſahu ſkoſił. Pſches 1500 wobdźělerі poniežе pſches Greſku płomjo 1108 kilometrow daloko pſches horatu a cźežko njedoſtupnu krajinu. Kóždy běžeć ma 1 kilometer daloko płomjo njeſć. W Bołharſkej poniežе ſo płomjo 238 kilometrow, w Južnoſłowjanſkej 575 kilometrow, w Sofiji a Běłokrodże budźa wulke ſwjatocźnoſcźe, hdyž ſo płomjo do tuteju měſtow pſchiniežе. Južnoſłowjanſki mkody kral, kotrnž je ſ wjednikom Sſokoſkeho ſwjaſka, ſo na běhu ſam ſobu wobdźěli. Pſchi rowje ſwojeho nana krala Alexandra mkody kral ſ olympiſkim płomjom lampku ſaſwěcźi. We Wuherſkej pſcheběża běžerjo 380 kilometrow, w Awſtriſkej 219 kilometrow, w Cźeſkoſłowakſkej 282 kilometrow. Pſches 300 ſa ſport ſahorjenych mkodych muži ſo tu pſchiſjewi, ſo by płomjo po wótcźiniže njeſcź mohło, tola jenoż 298 běžerjow móżeſche ſo trjebacź. 31. julija ſtónczne płomjo dospěje němſke mjeſy a to pola Hellendorfa, hdźež ma ſo ſwjatocźnje němſkim běžerjam pſchepodacź. Wot tud poniežе ſo pſches Pirnu, Drježdźany, Miſchno, Wulki Hajn, Jüterbog, Luckenwalde do Barlina. 12 dnjow potajkim poniežе ſo woheń, kotrnž je ſ pomozu ſtónczných pruhow na ſławnej greſkej hiſtoriſkej późe ſapaliło, pſches europſke kraje jako ſymbol ſwětoweho měra ſa ſhromadneho kulturneho prózowanja europſkich ſtatow. Se ſapalenjom olympiſkeho płomja ſu ſo po prawym łcźne olympiſke ſwjatocźnoſcźe ſapocźałe.

Němſcy olympiſcy pjatcźowarjo.

Wutoru je ſo němſke olympiſke pjatcźowanſke muſtwo ſeſtajało a k ſhromadnemu ſmucźowanju do wójſkoweje ſportikeje ſchule do Wünsdorfa pójłało. S prawa: Graff ſ Hamburga a Kaiſer ſ Gladbeća (najlóźiſcha waha); Stałch ſ Kaſſela a Schmidts ſ Dortmunda (bantamſka waha); Miener ſ Wróžkawy a Bittner ſ Wróžkawy (pjerkowa waha = Federgewicht); Dixłeż ſ Hamma a Schmedes ſ Dortmunda (łohka waha); Murach (Schalke) a Kampe ſ Barlina (Welterſka waha); Leibel ſ Ulma a Baumgarten ſ Hamburga (ſrjenża waha); Schnarre ſ Recklinghauſena a Runge ſ Elberfelda (cźežka waha). (Preſſebildzentrale, M.)

Bobak ... Swjaty Naum

(Skóńcenje.)

Kłóſtr ma napohlad hroda. Nahła ſcźežka ce wjedźe najprjedy k zwonkownym wrotam, za kotrymiž ſo wupřeſtrěwa rumny předdwór. Kołowokolo ſu hospodarſke twarjenja a nócleharnje. Něhdźe w kuciku je cłonica, hdźež pod khłódkowacymi ſtomami wotpoćuja juhoſłowjanſcy hranicarjo, přetož hnydom za kłóſtrom je albanſka mjeza. Předdwór je zaroſćeny ze zelenej trawu, po kotrejž ſo pyšne pawy wukhodźuja. Tu też za čas wulkich kłóſtrſkich kermušow lud ſo skhadźuje, wotpočnje, ſpi pod hołym njebjom, ſpěwa, bjesaduje a rejwa.

Druhe wrota dowjedu do kłóſtra ſameho. Tu wšo ſo běli a błyšći a zyboli z čiſtotu a porjadom. Kłóſtr Swj. Nauma ma něka nje zwučeny njebalkanſki raz. Jenož prastara cyrkwička ſrjedź dwora je poważny ſwědk ſtarodawnoſće. Cyrkej, kiž bě Swj. Naum dał natwarić w l. 900, je ſo pozdźiſo wopſjet přetwarił, tola dźenſniſa jeje podoba pokhadźa ze 13. lětſtotka a to je přecy ſwarna ſtaroba. W poſlednich lětach ſu připlacali přitwark ale ſu při tym dźiwali na kharakter twarjenja.

W cyrkwi je mnich, kiž ze ſwojej krótkej čornej brodu dopomina na Swj. Pawoła, molowaneho wot Albrechta Dürera. Mnich namaj pokazuje drohoćenki cyrkwje. Su tu hiſće ſtarogrekſke wudwjerna a krasnje wurězany ikonoſtas. Pokazuje row Swj. Nauma a mólby po ſcźenach, kiž předſtajeja źiwjenje a ſkutki ſwjateho. Swj. Naum njebě jenož horliwy wučeř Božeho ſłowa ale też wuwołany lěkař, kiž běžnych a khorych lěkowaše. Tehodła też dźenſa hiſće khori, woſebje też duchakhori ſem přikhaćeja, zo bychu na měſtnje ſwjatych powoſtankow namakali wumóženje wot ſwojeho ćeřpjenja. Mnich, kiž naju přewodźuje, je po powołanju lěkař. Hodźi ſo potajkim derje do kłóſtra ſwjateho lěkarja Nauma. Hdźež njepomha modlitwa ſama a dźěćaca wěra do pomocy njeboćičkeho ſwjateho, tam mnich — lěkař — zaprima ze ſwojej wědomoſću a ſwojim wumělſtwom.

Swj. Naum nic jenož khoroſće a djabołą kluđźeše a wobknjeźeše ale też dźiwje zwěrjata. Tak jónu k njemu po pomoc přiběhny rólnik, kotremuž bě mjedwjedź zežrał wołu. Swjaty też hnydom pomhaše, přikaza mjedwjedźej, zo by měſto ſkóncowaneho wołu ſo zapřahnył do pluha a tutón dźiwny podawk je widźeć namołowany nad torožu kłóſtra a hiſće raz na ſcźenje nad rowniſćom ſwjateho.

Mólby w cyrkwi ſamej pokhadźeja z najnowiſeje doby. Scyła njekhowa kłóſtr Swj. Naum telko drohotnych dopomnjeńkow z najſtarſeje doby kaž druhe cyrkwje a kłóſtry.

Też tu je nowočaſny twarc zwohidźał cyły kłóſtr z tym, zo tu natwari pódła rjaneje ſtareje cyrkwičke njemóżnu žałoſtnje hroznu zwonicu. Cłowjekej ſo zecnje nad tajkim hrubym wonješeśenjom hiſtoriſkeho měſtna. Twarc tuteho wěžiſka by ſej zaſłużił, zo jeho wobjesnu na najwyšim wjeſku ſwojeho wutwara.

*

Mnich namaj kaza do jědźeŕnje. Da namaj přinjeſć „ſlatko“, ſwjatočnu powitansku jědź, da namaj přinjeſć po ſkleńčcy „rakije“, mócneho ſlowkoweho palenca. Hiſće naju proſy na wobjed.

Jědźeŕnja njeje tak zajimawa kaž w kłóſtrje Treſkawcu. Pobrachuja tu te hnujace z njelepej ruku namołowane ſwjećata Swjatych, za to maš tu tunje a hrozne ćišćane wobrazy nimo fotografijow wuznamnych duchownych. Też wobjed ma khětro ſrjedźoeuropſki raz. Paprika hraje jara ſkromnu rólu. Jě ſo ſwjatočnje, zwaha kaž w jědźeŕni nowočaſneho hotela.

Po wobjedźe mnich namaj pokaże kłóſtrſke rumnoſće. To je wšo čiſte, nowočaſne, ſkoro bych rjekł elegantne, haj njekłóſtrſke. Tu wěſće też ani ſćóny njebudźe!

Wobhladamy ſej jſtwy, hdźež bydleše tu njeboćički kral Aleksander ze ſwojej mandźelſkej, hdyž kłóſtr wopytowaše. Z nich ſo ſtupi na wutwark, z kotrehož ma překraſny wuhlad na módrinu jězora. Pod ſamſnym wutwarkow khliſkotaju rozzlobjene žołmy wo nahłu ſkalu.

Mnich namaj pokaże pyšnu kapału w kłóſtrje a potom ſo z nim podamy na mały wulět za kłóſtrſke murje. Přeńdźemy nimo praſtarych figowcow, kotrychž błyšćate hałozy ſo wija kaž hobrſke hadźiſka. Za kłóſtrom je rjana ſtudźeń, wobdata z muriču z namołowanym ſwjećatkom. Woda ma pjeća hojacu móc. Chcu to rady wěrić, přetož je khłódna a čiſta, wobjaca. Při tajkej wodźe piwo a palenc rady zabudźeš. W ſtudni pluwa hobrſka žaba. Je widźeć, zo jej nimo měry tyje ta dźiwy činjaca woda!

Kročiš nješto dale a zasy ſłyšiš wjeſołe pluſkotanje mokreho žiwjoła. Tu ſu žórła Drima, rěki, kotruž lěhdy porodźenu hižo ſpózera wulki Ochridſki jězor, zo by ju hakle pola Strugi, něhdźe 40 km k połnocy, zasy puſćił.

Nad žórłami ſo wupřeſtrěwa rjany žiwy lěs. Keraſki a kefki, ſtomiki a ſtomy tworja tu lubozny haj a wſudźom kiwkaju palmojte wjechle čemjericy, kiž tu z hromadami róſće. Zady po ſtroninje widźimy ſěroki wosyk. Tam je albanſka mjeza, kruće ſtražowana wot juhoſłowjanſkich hranicarjow, přetož tu w prjedawšich lětach čaſćišo cwólby albanſkich rubježnikow ſo walichu do juhoſłowjanſkeho

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Žitne hospodarstwo: W pšenicy a rožy pšihladžechu jenoj male dźełby na wiki a potrjeba dyrbjesche žo je statnych wobstatkow krycź. W pizowanskich žitach wožebje w rožy a pšenicy njebe sznka posticzenjow, mjes tym, so je wobkhod we wowsu pšchi wulkich posticzenjach nimale wurunany. Jeczmjeń nowych žnjow žo w poslednich dnjach žiwje posticzesche a najsterje w blizschim czasu k žiwym wobrotam dońdże. Jeczmjenje sa piwarnje a industriju njemějachu hischcze wjele sajimow. Rjana muka měsesche na konzu tydzenja jara žiwy wobkhod, pschi czimz žo wožebje žwětte typy pytachu. Wobrot w pschenicznej muzy bě na krycze wschědneje potrjeby wobmjesowany. Rjane wotruby mějachu wjele kupzow, pschenicne wotruby žo sa běžnu potrjebu kupowachu. Lane wožuchi mějachu pschi žiwym naprajschowanju dobry wobkhod a wschě naprajschowanja žo njemožachu spokojicź.

Stótne hospodarstwo: Na stótnych wikach je žo dowos pschi žamnej kajtosczi dale polepschik. Skoro na wschech wikach możesche žo potrjeba na wikach je žiwej wahu hacź do 30 proz. krycź. Pobrachowaje twory statny hamt doda. Czelaze wiki běchu w dožahajej měrje wobesłane. Pschi krenim wobkhodje placzisiny w Zwikowje a Plawnje z lohka, w Drjezdźanach žylnischo popuschczichu. Kamjenizy mějachu pschi žiwym wobkhodje wo 4 hr. wyschiche placzisiny. W Lipsku njebe pschemenjenow. Na skopjazych wikach jwosta pschi jenajkich placzisnach maly pschebytk. Na zwinjazych wikach bě dowes nimale potrjebje pschimerjeny. Kajkosczi bě žrenja hacź dobra.

Hospodarjenje z mlokom: Wudźerkanje butry w zaksk. mlokarnjach je znowa wo nješto malo postupiko. S wjetschimi dodaczemi se strony statneho hamta je pschiwós dale powjetschi. Swjetschene naprajschowanje pschetrjebari możesche žo spokojicź.

Hospodarjenje z běrnami: Posticzenja w sažnych běrnach běchu wubjernje žylnje. Dla khětro wysokich pschetrjebanskich placzisnow bě wotbytk pomernje zkaby. Liczi pak žo z tym, so se spadowazymi hamtiskimi placzisnami žo naprajschowanje polepschi. Na jejazych wikach bě wobkhod trochu měrnischi. Pschidźelenja běchu teżame, kaž zaschły tydzeń. Potrjeba pak je njepschemenjena.

Sahrodnistwo: We wischnjach a holanskich jahodkach bě njedźiwajo wulkeho posticzenja wotbytk spokojazny. Też wotbytk zanskich jahodkow a kožmaczkow bě spokojazny.

Nowosće z cyłeho swěta

Wichor na Bodanskim jězorom.

Sobotu wječor krótko po 10 hodź. sapoca nad Bodanskim jězorom wichor zychnowaci, kotryż žebi někotre czołny žadasche. S Kreuzlingen běschtaj dwaj czołmaj sa wobdźełenje hrodu do Meersburga jězoj. W Konstanzskim saliwje jeju wichor pschekwapi. Jedyn z czołmow sko pscheczišny, pschi czimz jedyn muž pod czołm pschidźe a žo satepi. Sbytni tjo czołmarjo pluwachu sa pschewobrocznym czołmikom a dźerżachu žo jeho poldra hodźiny, doniž jich wutkowarsti czołmik njenamaka. Druhi czołmik z pjeczomi wožobami nacźera žo z wodu a wschě do wody padnychu. Jena žona z Mannheima žo hnydom podnuri, mjes tym so druzy žo pluwajo wutkowacź spytachu. Sa někotre schtwórcź hodźiny pak dalschej dwě wožobje žo w žołmach shubischtej. Dwaj Schwizarjej pak žo do 4 hodźin rano czołma dźerżeschtaj, dokal jeju potom wutkowarske muzstwa namakachu.

Czežke njesboże na Brennerskej żelesnizy.

Spodźiwne żelesniske njesboże sta žo na Brennerskej czarje mjes Gossenazom a Sterzingom. Pschi wušapanjenju milimy na elektriskej lokomotiwje wožoboweho czaha sapali žo wolijowy bow. Kaž wjednik lokomotiwy, tak tež jeho maschinist žo pschi tym czežko wopalischtej. Njedźiwajo teho a njeredźbujo stracha, w kotrymž běschtaj, sastajischtaj w poslednim wokomiku czah, so njeby žo wjetscheho njesboża stało. Potom skoczischtaj z maschiny. Pschi tym wjednik lokomotiwy z hlowu do kolijow druheje czary dyri a bě na mětnje morwy. Jeho towarscha z czežkimi wopaleninami do khorownje dowjesechu. Czah możesche z nowej lokomotiwu sa nježdże hodźinu z jězbu pokraczowacź.

Pawki łastejczki morja.

W Alpach je žo huscźischo wobredźowało, so łastojczki, kotrejž hischcze runje spešnje a mózne powětr pschelecźachu, nadobo morwe na semju padnychu. Pschi dokładnym pschepytanju łastojczkow žo zwěsczi, so žu nadpadej wulkich pawkow podležake, kotrejž pod kschidłami schowane jim krew wuzyzachu. Tute pawki žu w Schwizarskej njesnate a tehodła ma žo sa to, so žu je ptaczki z Afriki zobu pschinjesłe. Najsterje běchu žo jejka pawkow na někajke waschnje w Afrizy do łastojczkow dostale, kotrejž je zobu do Europy pschinjeżechu a pschi czežnej czopotrze žo jejka wulanychu na schodu łastojczkow.

Swada wo tuku žebi schtyri człowjeske żiwjenja żada.

Tśikróczne mordarstwo je žo w Salbertrandze w dolinje rěki Susa w Italskej stało. Mordar, 27 lět stary muž bě žiwoweżko njeshromadzschi k sjom pólnym dźełaczerjam pschistupił a do nich z hontwinskej rjelbu wjacy raz wutrelił. Na to czekny. Gdyž chcyshe Turinsko-Modansku żelesnizu pschekroczicź, jeho czah hrabny; pschindże pod kola a bě na mětnje morwy. Pschicźina mordarstwa ma žo we swadźe wo tuku pytacź, kotraž morjenym słuschesche, kotruž pak žebi mordar žadasche.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann pokasuje hacź do žrjedy rjany film „Zigeunerbaron". Film je shotowjeny po operece Jana Strauża. Hlownu rólu hraje Adolf Wohlbrück jako Sandau a posdźischo jako zyganski baron. Film wjedże nas wraczo do czasa, hdyž su Turkojo Wuherisku wopuschczili. Wuherio czahnu sažo do swojich domiznow a namakaju wschitko sniczene. Widźimy, kak mkody Sandau po kraju puczuje. Pschindże do města, hdyž župana sesna. Župan je w czasu, hdyž Turkojo knjezachu, na lohke waschnje k hrodej pschischoł. Sandau žo sa jeho sajima a spyta shonicź, kak je k hrodej pschischoł. Wesche w měsce hermank, a tam shoni, so žu we blistim hrodze, hdyž župan hdylesche, wulke hromady vienjes skowane. Tutu składnosćz Sandau wužika a hdże na hród. Ludźo, kiž niedaloko hroda brdlachu, spóznachu jeho jako woprawdźiteho herbu. Sandau bu nětk baron. Župan wdyrje sche hród wopuschczicź. Won měsesche dźowku, kotraž spytasche žo z baronom woženicź, a tak mohła potom z nanom na hrodze wostacź. Baron pak ju sjeda a woženi žo z jenej wjeznjanku. — Pódla běži hischcze kulturny film „Khinske města".

Němski mischtrski wjeslak Schäfer.

Dobre wuhladny pschi olympiskim wjeslowanju ma němski mischtr Schäfer. Na wobrazu widźimy, kak po zwuczowanju zwojej łopaczy domoj njeże. (Pressebildzntr.)

Radio

Wutoru 21. julija žo ktyschi:

Königswusterhausen a wschitke druhe němske sćelaki z wuwjacjom Barlina: 6 rańscha hudźba. 8 dujerska hudźba. 11 Roberta Franzowe a Franza Schubertowy składby. 12 konzert; mjes nim rosprawy wo olympiskich zwuczowanjach. 16 romantiska hudźba. 17 reje a zabawna 18,30 hudźba na kładerje. 19 dujerska hudźba. 20,10 rjane walczki — rjane spěwy. 21 zwjedźeński konzert. 22,15 pschedolympiske podawki.

Hischcze wažne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 konzert. Min: 20 Brucknerowy zwjedźeń 1936.

kraja. Klóštr sam wšak pod nimi njećerpješe. Muslmanski Albanc sej njebočičkeho swjateho runje tak waži kaž křesćanski Słowjan, přetož wěri do jeho pomocy při khorosćach.

Ducy wopytamy też klóštrsku zahrodu při brjozy jězora. Ta je hotowy raj. W sadowej zahrodźe so mjerwi z jabłonjemi, brěškowcami a marulowcami. A su to nanajlěpše wubrane družiny. Mnich namaj naščipa najrjeńšich płodow. Při sadowej zahrodźe je tu też kwětkowa zahroda, hdźež so wšo pisani po bokach čistych z pěskom posypanych šćežkow. W zahrodźe je mały hat, srjedź hata kupa, hdźež wjedźe ławka. Wšo tu kipje z bujnosću, płódnosću. Wody je tu dosć a dosć čopłoty. Tu je raj na zemi.

Mnich namaj powěda, zo chce lěkarsku slawu njeboćičkeho swjateho skručić z realnišim podłožkom. Chce tu założić nowočasne lěkowarnišćo. Wumjenjenja tu su, strowy powětr, miłe podnjebjo, kupjele w jězorje, překrasna wokolina a nic naposledku lěkarska sława Swj. Nauma.

Južne štomy so tu měseja do sewjerneho lěsa. Figowcy rostu koło wokoło klóštra a wlóske kostonychi. Čěrne cypresy so pozběhuja nad klóštrskej zahrodu a hromadźe ze štomorjadom świežnych topołow twarja dźiwny kontrast k běłym murjam slawneho klóštra . . .

Čas so miny, hodźiny čěkachu . . . Naša łódź naju wołaše z raznym hwizdanjom. Rozžohnowachmoj so z přećelnym mnichom, kiž bě skutkowanje w swěće zaměnił z čichim žiwjenjom w klóštrskej samoće a tola swoju wědomosć chcyše stajić do służby bližšeho kaž jeho wulki předchadnik Swj. Naum . . .

Jězor běše hładki kaž hladadło. Ani wětrika so wjacy njehibaše. Rjana to běše jězba po čichim módrym jězorje. A směrki hižo so puščachu nad staroslawny Ochrid, hdyž docpěchmy jeho přistawnišćo.

— Kánc. —

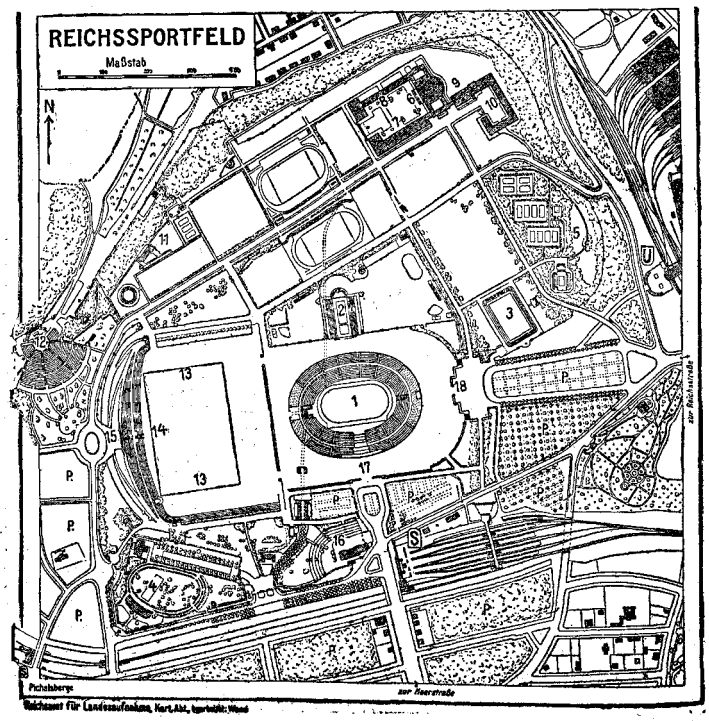

Plan wo wojewanischczach na statnym sportiskim polu.

1. Němske wubědźowanischczo (Olympia-Stadion). 2. Pluwarski stadion, 3. hokejowy stadion, 4. městno sa wuježdżanje, 5. městno sa basket bół, 6. dom němskeho sporta (statny sportski wjednik), 7. zwuczowarnja, 8. pluwarnja, 9. němska zwuczowanska schula, 10. towarschownja, 11. dom sa žony, 12. Dietrich Eckartowe jewischczo, 13. nastupnischczo, 14. polo sa polo-hru, 15. zwonza, 16. hoschenz, 17. južny sakhód, 18. rańscha sakhód. P je parkowanischczo. S je S-dwórnischczo statneho sportskeho pola. U je U-dwórnischczo statneho sportskeho pola. (Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 168 | Budyšin — Wutoru 21. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Goebbels wustajeńcu „Deutschland" wotewrił

Pod schkitańšiwom němšeho ministra sa ludowe rozmělenje a propagandu dr. Goebbelsa je žo žobotu dopołdnja w Barlinje wustajeńca „Němska" zwjatočnje wotewrita. W swojej rěči dr. Goebbels praji, so je žo dźeše dyžli pśed lětom, wustajeńca němšeho dźěła wotmyślita, jo by žo ś njej wo znowa wotnucenej žiwjenjowej woli němšeho ludu zwědźiło. Swonkowny nastork žu olympiske hry podale. Ani pola naš ani swonka němšich mjesow njeby žo srosumiło, hdy njeby chmy swojim hosćom pśi tejle składnosći pśeglěd wo swojim chcyću, swojich planach a swojim dokonjenju dali. Sśym pśeswědčeny, so je to hižo skutk, kótryž sam sa žebje rěši. Pśichetoš kak by zgyła móžno było, so by žo wustajeńca sańdźenosće w Němsku pśiwojedła! Kak bychu mohli wiše pokłady ś naśich stawiznow kótrej žu tu sjednoćene, na jenym městnje Němsku hromadu swjeśeś. Po swojim snuźe a samerje dyrbja na wustajeńcy skutki rěčeś. Wone móža žo ś prawom pokazowaś. Pśichetoš hyšće na swědźe žu žo sa tak krótki cźaš tajke wulkotne dokonjenja pśi wobnowjenju jeneho ludu dospełe? Knjeježerstwo pśiwoźiwšo je wjednik w dźensa hižo historiskim namołwjenju na němski lud programm swojeju wulkeju schtyrilětneju planow pśihotowdźił. Wón wojsewi wulki skutk reorganizacije naśeho ludu: „Wulkowanje němšeho bura ź kałhowanju ležiwjenja a ś tym podłožka ludoweho ležiwjenja. To běše jedyn ze schtyrilětneju planow. — Wulkowanje němšeho dźěłaćerja ś mózným a wobžałujuźym sapśichmjenjom pśiwoźiwosći bjesdźełoscej, to bě druhi plan. Wobaj staj žo dźensa skoro k dokonjenju dopjelnjenju dowjedźoj. Němski bur je žo hospodarsśej bedźe wutorhnył a skoro schešć milijonow dźěłaćerjow je žo sažo do mjeźy a khlěba dowjedźo. Schtóž dźensa pśiches naśich kraj jědźe, widźi dźeloze kolonny, žo kurjaze wuhenje a žo wjerzźaze kola.

Spěw narodneje hymny zwiedźeński akt kóńcźi.

Olympiska powěsć so ź běharjemi do Barlina pśinjese

W sastarśku běchu grichiśyn lěkarjo spóśnali, so je sa źrowosćej cźłowjeskeho cźełа nuzne, so wón žiwoje cźełо je wschelakimi śmužowanjemi žyłni a kśežił. W Olympiji w Grichiśkej wušpěch swojich cźełnych śmužowanjow sjawnje pokazowachu a najlěpšich dokonjerjow wuznowachu. Po pschikładze starych Grichow žu žo pśi pożłednim lětstotku skoro we wschěch stronach zibilowane gmeta cźełne śmužowanja w schulach samjedne. Teź dorosćeni žu poslednje lěta ź pěstowanjom wschelakeho cźełneho sporta, w běhanju, jěźbjenju, lětanju, pjaśowanju, skakanju atd. śmužowanje cźełа w hacź dotal njesnatej měrje wudokonjeli. Kaž pola Grichow žu žo wulke śmužowańe, stadija rěkaze, natwarite, jene ź nawjerśišich w Barlinje. Tele dny žo Barlinśkim stadiju cźełne śmužowanja wotměa, pśi kótrychž žo sašupjerjo wjeśich zibilizowanych ludow wobdźeleja. Někotre dny pśedy je žo ś tutymi śmužowanjemi w Olympiji w Grichiśkej sapoczało.

Tam je žo wjeźera pśeni króć sašo w stawiznach nowoczasnych olympiśkich hrow zwjaty woheń jako znamjo wěcznje žo wobnowjazeje młodosće a měra mjes ludami se ślónczeńymi pruhami sapaliło. Wjazy dyžli 3000 běharjow młodźiny sydom krajow, kótaž žu se ź gmólnizowym běhom ź Grichiśkeje ź olympiśkim wubědźowańišćom w Barlinje mjes sobu swjasali, pomjo ś kra'a ke kraji, ź luda k ludej pśinješe. Wodno a w nozy zwjaty woheń ź jich rukowaj njeześeny, pśiches kraje khwata.

Kaž wschě druhe dny žo źišnjo nad Olympiju błyšcźeśeše. Póndźelu měješе wono wobźebity nadawk dopjelniś: wono dyrbješe olympiśki woheń sapaliś, kótryž 3000 běharjow se sałobniśkim běhom pśiches Athen, Sofiju, Beograd, Budapeš, Win a Prahu do Barlina pśinjeśe. Měrko je Olympia jeničźka dotha dróha. Póndźelu pak běchu žo tam tyšaźy ludźi, mjeś nimi teź Němzy, zhromadźite. Na zwjedźeńišćeju bě žo hyšće wulkeho schtyrilětneho rózka wottaŕ natwarił, pśichi kótrymž gmólnizaŕ zwoju gmólnizu sapali.

Pśeni běhaŕ, wón Konstantin Kondylis rěka, do pśedka stupi; pśenju gmólnizu sapali a hałosu wośijoweho schtoma do druheje ruki wsa. Ssmólnizowy cźaŕ bě žo hyšće wulkeho schtyrir

Sbězkarjo žu wojsewili, so žu kurjeserstwowe powesćze njewěrne.

W Rabatu wukhadźaze franzowske nowiny „Petit Marocain“ žu sledowaze namołwjenje sbězkarskeho generała Molla wocźischźale, kotrež je Sevillaski sćelak rosćerkił: Wěrno njeje, so žim žo podał, kaž Madridski radio wudawa. Wołbźelenja wojowarjow žu sestajane, ſ kotrychž prěnje hižo dobyću napischecźo cźahnu. Wojazy ſ Navarry wschitkich towarischow schpanisseje polkupy a schpanisseje połnózneje Afriki strowja.

Nadnad lětadłow na Hamburgski přistaw

Komando II. Barlinskeho powětrowego wobwoda„ do kotrehoż wobźahaja Hamburg ſlischa, je njedźelu pod wjednistwom wyschscheho lětanskeho kommandéra II. nad Hamburgom lětarski manewer wotmělo. Pischi nim žo 130 lětadłow wobdźěli. Manewer žo po sćěhowazym „wójnskim salojenju“ wjedźesche. Módra strona cźerwjenemu rańschemu statej wojnjo napischecźiwo stejesche a je žo je žwojim wójskom hacź k Braniborej-Rostokej krocźo sćahła. Cźerwjena strona je žwoje lětadła dalóko do prědka pósłała a je žedź wodnjo nadpad pischecźiwo módrym lětarskim mozam, sejnemu lětadłowemu pischistawej a Hamburgskim pischistawowym twaram wotmyślila. Módra strona móżesche žo ſ nědhže 50 lětadłami, wobarańschimi kanonami a maſchinskimi tšelbami sakitacź. Prěnje hodźiny žo ſ wobhonjerskimi lětami minuchu. Hamburgske lětanischcźo měrjesche zyle wojerski napohlad. Na jenej stronje kanony wobarańskich batterijow stejachu, na druhej stronje běchu žo maschinske tšelby sestajale. Honjerſzy lětarjo žo

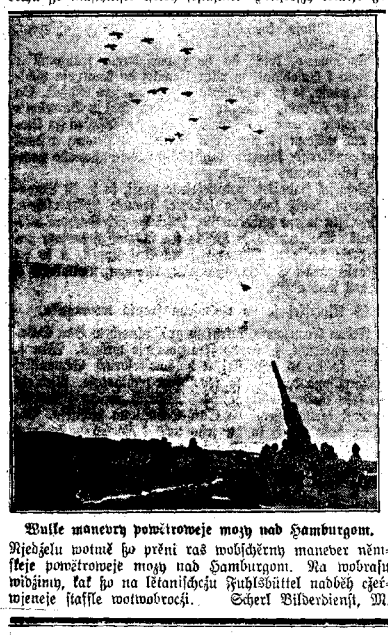

Wulke manewry powětroweje mozy nad Hamburgom.

Njedźelu wotmě žo prěni ras wobschěrny manewer nětnjseje powětroweje mozy nad Hamburgom. Na wobrazu widźimy, kak žo na lětanischcźu Fuhlsbüttel nadděch cźerwjeneje staſsle wotwobrocźi. Scherl Bilderdienſt, M.

ſtajnje herowi dźerżachu. Powědźerjo a ordinanzy pischikhadźachu wotkhadźachu.

Na dobo žo pschipowědźi, so žo njepscheczelske lětadła Hamburgej bliža. Hnydom žo jim cźrjóda honjerſtich lětadłow napscheczimo pósła. W powětrje žo wojowanje mjes lětadłami roswi, pschi kotrymž žo dźěl njepscheczelskich lětadłow na bok wotczischcźa. Jenemu lětadłu pak žo tola poradźi, žo pschedobyć a lětadłowy pschistaw doscźehnyć. Tu jo cźelerisa wobarańskich kanonow a machinskich kanonow powita.

Mjes tym bě žo pola módreje strony najwjetscha alarmska hotowosć poruczźita. Hłowna njepscheczelowa mózh bě žo pschipowědźita. Wokoło ½12 hodźin žo jeho lětadła na wobjorje pokazachu. Dwójzy njepscheczelske lětadła nad lětadłowym pschistawom pschileczachu, pschezo saſso žo pschewobjerjo ſ honjerſkimi lětadłami, kotrež je njepuschczichu. Wobarańske kanony ſpytachu njepscheczelske lětadła wot prědka wottšelecź, mjes tym, so honjerſke lětadła wot sady njepscheczela nadpadowachu. Mjes tym bě tež druhi dźěl njepscheczelskich lětadłow nad lětanischcźom pschileczał. ¾1 hodźiny cźerwjene lětadła k niſſenim nadpadej pschešibźechu. Hrimotajo lětadła njemyslno nad semju lětachu, žo wobletnuju ſ lětadłami módreje strony.

Zyle njenadźiju potom lohke wotdźělenje dwójnych tšeſnikow cźerwjeneje ſtrony ſkoro bjes jadźenka nad lětadłom pschelecźa a k Hamburgskemu pischistawej leczeche.

Kommandowe wjednistwo na to wojſewi, so je swucźowanje ſkónczene. Prěni njepscheczelowy nadpad bě žo wotpokasał, pschi druhim nadpadže pak bě žo njepscheczelej poradźiło, so nad lětanischcźom a pschistawom pschelecźa.

Turkojo Dardanelle zaso wobtwjerdźeja

Konferenza mórſich wuſinow w Montreuxu je wczera protokoll podpiſała, ſ kotrymž Turkowſka prawo dostanje, mórſke wuſiny, Dardanelle rekaze, saſso wobtwjerdźicź a ſ wójskom wobhadźicź. Po ſkónczenju ſwětoweje wójny dyrbjesche Turkowſka po wobjamknjenju Pariſkeje méroweje konferenzy dardanellſke wobtwjerdźenja wottorhacź a žiwoje wójſko ſ nich wróczo wjacź. Tole postajenje je někto padło. Hižo pónđelu wczor žu turkowſzy wojazy do krajiny Dardanellow pschicźahnyli. Na jich brjohaj njeſmědźa po schěrokosći 19 kilometrow, dokelž ſtaj wojerſkej paßmje, Europejonjo ſtupicź. Jenoż Turkojo ſmědźa tam dyhlicź. Zidam a Grigham je ſakaſane, žo ſaſtydlicź. W Montreuxu je žo wuczinilo, kajſe wójnſke łódże dyrbi Turkowſka do Marmaraſeho a ſ tuteho do Cźorneho morja a wróczo pschepuſchczicź.

S Montreuxſkim dojednanjom žo też wobtkhad lětadłow ſrjaduje. Nětcźiſche dojednanje ma 20 lět płacźicź.

Ze Serbow

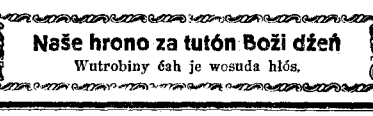

W **Budyſchinje**, 21. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wutrobiny čah je wosuda hłós.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 5, najwyſchſcha temperatura plus 27. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer 0, najniſſcha temperatura w nozy plus 15. — Khłódny mórſki powětr, kotryž bě njedźelu ſpadnje, nje temperaturu wo 10 ſtopnjow pola naſ ſawinował, so dale w ſrjedźnej Europje wuſtutkuje. Wětry ſdźele ſ južnych krajinow pschikhadźaze pschinoſchuja k wocźopłenju. S khłódnymi mórſkimi wětrami też deſchcze pschikhadźeja.

Wuhlady na wjedro ſa jutſje ſrjedu: Mok dźeń ju jenoż pschekhodnje wujaſni. Mamy ſ dalſchimi deſchcze, ni ličicź. Temperatury jenoż mało pſches 20 ſtopnjow ſtupja. Mérne cźerſtwe wětry pschikhadźeju wot wjecźora.

— **Cźežke niepohódźiwe njeſkutki ſo wotkryte.** Pschi ſledźenju w druhej khłostańſkej należnoſći ſtorcźi tudyſcha kriminalna policija na cźežke-njepohódźiwe njeſkutki, kotrež dwaj muſaj ſ Budyſchina na tudyſchich 12 a 13 lět ſtarych holcach ſtuſźicźu. Muſaj ſo ſwojich njeſkutkow wuſnaſchtaj a buſchtaj ſtatnemu rěcźnikej p'chepodataj.

— **Pohrjebnišcźowa paduſchniza ſo ſwěſźi.** Tudyſchej policiji ſo poradźi 13 lět staru holzu ſwěſźicź, kotraž je w poſlednim cźaſu huſcźiſcho i herbſteho pohrjebniſcźa na tudyſchim Tuchoriſkim pohrjebniſcźu drohotnu kwětkowu puchu kradnyła. Holcźiny poradźi ſo ſwopruźka po wudawanju wopacźneho mjena a wopacźneho bydlenja njepódnatej cźeknycź. Nětko je ſo ſwojeho cźina wuſnała.

— **Nosbźelenje drjewa NS-ſpomoženſtwa.** Město Budyſchin je NS-ſpomoženſtwu po wukopanju wjaſowych ſchtomow bohate hałoſy k rosdźelenju na khude wobydleſtwo pischewoſtajiło. Ludowi towarſchojo, kotrychž ſkutk ſpomjeſe pomoc ſaſtara a kotiſi móża pschi wukopanju a wobdźělanju ſchtomow pomhacź, niech ſo pola pschiſłuſchneje ſkupiny NS-ſpomoženſtwa w cźaſu wot dop. 8 hacź do 12 hodź. ſamotwja a to w ſkupinje ſrjedźne, raniſche a połnózne město we wobkhodnej měſtnoſći NSV na Kotoſiſkej dróſy 32, w ſkupinje južne město na dróſy SA cźo. 37, wobkhodne měſtnoſcze NSV a ſkupina wjeczorne město: Schliebenſka dróha 12, wobkhodne měſtnoſcze NSV.

S **Dźěžnikez.** Njedźelu wotmě žo, kaž hižo wo tym pišachmy, na tudyſchim tšelnišu leſnoſchcze tšeſenje. Wopraſchenjeni na tšelenju běchu 103 tšelzow. Saměr tšelenja běſche ſwěſcźenje wokrjeſnoho miſchtrſtwa a to ſa zyle muſſtwo a teſ ſa jednotliwja a ſwěſcźenje, ſchtó žmě žo na poſdźiſchich župnych tšelenjach wobdźělicź. Wokrjeſny ſportſki wjednik Kurt Glaſer ſ Kubſchiz rano w 7 hodźinach tšelenje wotewri. Tšelało je žo po poſtajenjach na 12 kołowu tarczu ſ 50metrowkeje dalenoſcze a to 3 wutſele leżo, 3 tlecźo a 3 ſtejo. Najlepſchi wuſlědk a ſ tym wokrjeſne miſchtrſtwo w muſſtwowym wojowanju dozpě druſtwo makołaliberſkeho tšelenſkeho wotdźělenja pěſcheho polka 52 w Budyſchinje 428 kołami (Kłoß 91, Wünſchel 89, wyſchſchi leutnant Willing 84, Stephan 84 a Bratka 80 kołow). Na wuhđźowanjach ſo wobdźělowaza młodoſtna ſkupina je Kubſchiz dozpě 312 kołow a bu ſ tutym wuſpěchom ſ wokrjeſnym miſchtrom młodych. Dalſche wuſlědki běchu: 398 kołow Wulka Dubrawa I, 391 kołow Hornja Kina; 375 kołow Budyſchin, druhe druſtwo pěſcheho polka 52; 364 Budyſchin pólſke ſportſke towarſtwo, 355 Kubſchiz I, 351 Wulka Dubrawa II, 336 Kubſchiz II, a 323 Dźěžnikez. Jako najlepſchi jednotliwy tšelaſ w rjadowni ſtarych tšelzow bě wjeſnjanoſta Gruhl ſ Hornjeje Kina ſ 92 kołami, a Arnoſcht Freund ſ Kubſchiz ſ 78 kołami w rjadowni młodych tšelzow. Jednotliwi tšelzoju

Jakub Mlyńk

Powědańcźko ſe ſaſchlych cźaſow.

8] (Pokračowanje.)

S tym ſpokoji ſo Wantikow. — Bě hižo wjeczor. Chžych ſo ſahe k měrej podacź, dokelž měſach naſajtra wjele wobſtaracź. Tola wóczy, runjeż muczjej, njechaſchetej ſo ſaiđźelicź. Myßličzki khođźachu mi tu a tam. Wſchitko ſo mi žiwſcho a žiwſchoho pſched woczomaj pſchedſtajowaſche. Widźach, kak tam doma wowka na pojeźeni žedźo ſ wrjeczenom pſchedźe a nam bźěcźom ſtare herbſte baßnicźki baje, kak nam jabłuka a ſuſchene ſłowki dawa. Kołworoty wieſele ſo wjercźa, łubośne herbſte pěßnicźki klincźa. Tam ſaßo widźu: ludźo i cźrjódami wote mſche a ke mſchi du, hdźež hižo mój dźěd a pradźěd khođźeſchtaj. Tam khwataju do Božeho domu. Jaßne ſynki ſwonow jich wołaja. Sanoſchuja ſo ſpěwy, kotrež nědźy ſobu ſpěwach. Tu je „cźiſta ſtudnja“, hdźež ſo nětkotry ras nadźerach. Tu w rězy łojakmy rybu a ſtajachmy „wodźane wětrniki“. Ow, běchu to ſbóžne cźaſy. Pſchichodny ſurowy dóht bě mi hiſchcźe njeſnaty, hłuboko pó cźmje pohrjebany. Hdźež Dromadnik a Praſchiza k njebju ſo ſdźěhatej, tam chžu ſaßo, tam žedźi moja wutroba.

Tak ſonjach, łubi bratſa, ſ wotewrjenymaj wóczkomaj, dónđź nje ſłónczne ſpar njepscheſwiny.

Hdyž rano wotuczich, ſo njemaſo dźiwach, ſo ſym hiſchcźe w Ruſſej. Tak żiwe běchu wobraſy ſ domiſny, kotrež wo žnje widźach. Kak cźežko mi bě, ſwojim łubym pſcheczelam, kotiſi na mni a na kotrychž ſaßo ſam ſ ſyſej wutrobu wiſach, na wěcźne božemje prajicź. Ale muſ je muſ a ſtoji nad žiwjenjom a cźłowjeczimi ſaczuczemi. Tuž ſo bórzy roſzohnowach ſ nimi a wotjědźech do „běłokamjenitneje“ Moſkwy.

Bě tam hiſchcźe Alekſander Aſkakow. Tohodła khwatach k njemu, ſo bych jemu roſeſtajał, ſchtóžkuli běch wucźinił.

„Hižo pſches tſicźeſći lět“, praji mi, „ſcźe naſchej žwójbje žiwérnje ſłużił. Mój njeboczičzki nan je žedźi Waß wyſche ważił, dyžli někoho druheho. Też mi ſcźe ſo ſtajnje jara ſpodobał a wuprajam Wam žiwój ſkaſ a žiwoje pſchiſpóſnacźe. Tuž ſo hiſchcźe ras praſcham, cźehodła chcźeſe cźeknyeź? Woſtańcźe pola mje, ſmě'cźe ſo tu łépje łudź hdźe druhdźe. Dam Wam potom bohaty wumjeſnk. Hacź ſcźe tu abo tam, to je wſchitko jene. Tola hdyž hižo ſtedi nochcźeće rěcźecź dacź, ſchto ſebi ſ Wami chžu.“

„Ale knjeſe!“ wotmołwich na to, „njeſmějcźe mi ſa ſło, ſo někotre ſłowcźka porěcźu, ſo bych ſo ſamołwił. Hižo naſch njeboczičzki nan praji mi a nam wſchitkim a wopjetowaſche też na ſmjertnym łožu: „Łubowany ſynu, jeli ſo budźe ſo hodźecź, woſtań na łubłe naſchich prjedowniſkow, kotiſi ſu ſo ſa naſ prózowali, kotiſi ſu ſ horſzym potom pola wobdźěłali, ſo bychu je ſwojim dźěcźom a dźěcźidźěcźom ſakhowali. Njebudźe-li runje nuſne, njeczehń jenje ſ tuteje domiſny.“ Tele ſłowa mojeho njeboczičzkeho nana dże njemóżach wobkedźbowacź. Ale někto, hdyž mójn ſnadź ſaßo to, ſchtož je ſhubjene, narunacź, chžu nanonu poſłednim wolu dopjelnicź. To mam ſa ſwoju krutu winowatoſcź. Hodźi ſo, knjeſe, ſo macźe to ſa wumyſlenu wěſ, tola, praju Wam: kaž ſenje, tak też dźenja njeſłu.“

Na to wotmołwi Aſkakow: „Ani ſnajmjenſcha njedwěluju, ſo wěrnoſcź rěcźich. Cźehń w Bożim mjenje, ſwěrny ſtużownikho. Niechaм nědźy wina twojeho njeſhoża byc. Wjeſeli mje jara, ſo ſwojeho nana też po jeho ſmjercźi tak kubujeſch a ſo maſch ſwoju domiſnu tak w cźeſći a pomjatku.“

To bě ſ wjeczora, hdyž ſo ſ młodym Aſkakowom tak rosmołwjachmoj. Nałajtra rano dźech, ſo bych jemu božemje prajił a ſo ſa wſcho wutrobnje podźakował, ſchtož ſtaj jeho njeboh nan a wón nade mnu cźiniłoj. Dokelž bě tu hižo dobry naſtupnik, Wantikow, móżeſche knjes bjes ſtarosće byc, a tuž puchći mje, runjeż jara njerad, ſe ſłużby. Se wſchěmi pſcheczelemi, kotiſi hiſchcźe dźenja rad w ſłach na mnje ſpominaja, ſo roſzohnowanſchi wotjědźech ſ łubeje, mi jenje njeſapomniteje Moſkwy, ſo bych ſo do hiſchcźe łubſcheie Łużizy wrócźił. Sa něſchto njedźeł dojědźech ſbožownje do naſcheho Budyſchina. Ale tak ſo mi wſcho dźiwno ſdaſche, hdyž hłowne město wótzneje Łużizy pſched ſobu widźach. Kak bě to wſcho małe a njenahładne pornjo zaſſkej Moſkwie. Tola njepytach dźě tu rjanych hrodow a khěžow — tych běch ſo hižo nahładał — něſchto zyle druhe mje ſaßo domoj wabjeſche — łubość k narodnemu krajej.

Běchu runje wiki w Budyſchinje, zyle město bě polne ludźi, wożebje bě tu wjele Sěerbow. Spomnicź też hnydom dha, ſo mózach hiſchcźe ekěrko derje herbſzu, pſcheroſ běch žedźi něſchto herbſtich knihi nakoſicź wědźał, w kotrychž potom w ſuſſbje cźitach, dokelž chžych ſo poſdźiſcho tola ſaßo do domiſny wrócźicź. Nichtó mje wjazo njeſnajeſche, tola to bě bjes dźiwa, běch dźě ſo wſchón pſcheměnił a broda pſchikrywaſche moje wobliczo. Tuž ſo mi hodźeſche, wſcho prawje rjenje žedźi wobhładacź a to a tamne ſponicź. Wożebje bě mi to něſko prawje ſchwarnje, ſo hiſchcźe wědźach, hdźe Woneczenjo na wikach na piwo khođźa. Tohodła dźech do winoweje pinzy, ſo bych, prjedy hacź do wěſy pichiłdu, ſo ſa tym a tamnym wopraſchał. Sſndźech ſo ſa wożebite blido a pschipożłuchach dołho kedźbliwje, hacź ſchto wo Woneczanjo powědaju. S teho ſpóſmach, ſo bě tu tóſchto naſchich ratarjow. Jedyn ſ nich — po mojim ſdaćźu bě to njeboh Cźěſła — poczа: „To bě mi tehdom, hdyž Polak na Mlynkej kubło pſchiſtrže, tak, kaj by rjekł, ſo tu dołho njewoſtanje. Ale nó, wón je tu pſchez na wſchě ſchtyrzeczi lět wutrał, to žedźi tehdom njemyſlach. Ale něſko pſchiſtrže tole kubło ſa moje pomnjeczе druhi ras na zuſych ludźi, dokelž Polak dźěcźi nima.“

„Baj, wujo, to maſch prawje“, wotmołwi druhi, „wón dhże hižo dźenja pſchedacź, jeli ſo jemu ſchtó trochu po płacźiniu ſaptacźi.“

Pſchi tym mi — to móżeczе žedźi, łubi hólzu, muſſlicź — je ſcudobu a tola ſaßo też ſ radoſcźu wutroba purkaſche, hdyž wo kubłe, kotrež bě nědźy naſche, powědaczi žłyſchach. Chžych ſo hižo bliže k nim ſpnyczi, ale njeběch hiſchcźe doſcź ſponicź.

Tu pſchińdże mjes tym wobſtarny muſſik do winoweje pinzy a žedźe ſo ſa tamne blido, hdźež Woneczanjo ſuſo ſedźachu. Ruczе ſo k nim pſchitowarſchi a powedaſche ſmjerczі wjele a měſeſche, kaž ſo ſdaſche, wjele ſtarosćow.

(Skónczenje pſchichodnje.)

bóstanu hlěbornu dobyczerstku medailu župy, mužstwowe dobyczerske skupiny hlěbornu dobyczerstku jehu. Wokoło 12 hodź. so wubědźowanja po sdružopschejazych hrowach sportskeho wjednika Glasera stónčižku.

S **Makeho Wielkowa.** (Njesboże.) Holczka, kotraž zhebi do zynoweje wanje wody nala, so by so wukupacz mohła, wobhuny so do njej stupiwschi tak njesbožownje, so so z prawej ruku do chromy wanje dyri a zebi pschi tym ruku stama. Djenza ju do Budyšteje khownje dowjesechu.

S **Lubachowa.** Konjaj tudyschemu buru, kotraž bě schtaj do zitožnjazeje maschiny sapschahnjenaj, pocjeschtaj pschi zwaczinje trochu njemérnaj byrz. Prjedy hacz so pohonc dohlada, saczahnyschtaj a bježeschtaj pisches polo a pisches puczitki a schczeżki domoj. Pschi tym so kyczaza maschina do czista rosbi. Na dobre khoże nichtó blisko njebě, hewak by so wulke njesboże stacz mohło. Konjaj běschtaj so hižo njedawno psched khornu naspórschikoj, kaž to psched króttkim pisczachmy a tehdy bě pohonc thětro sniesbożit.

S **Rachlowa** pola Kubschiz. W poslednim tydzenju psched próbninami pschedwjedźe so schulskim dźěczom nowy filmowy pschedwjedźenski aparat, kotryž je tudyscha schula dostała. Dźěczom pokaja so pschi tym, kak khoża nastanje, kak so porzelinowe talerje dźěłaja atd. W dalschim filmje pokasachu so dźiwje zwinje a khoży (Elche). Pschi pschichodnym starschinskim wieczoru ma so nowy aparat też starschim pokasacz.

Z Wotrowa. Najwažniše zjednoczenstwo katolskich Serbow, towarstwo swj. Cyrilla a Methoda, měješe njedźelu swoju hlownu zhromadźiznu w Jursec hosćencu. Je kulturny nosěř wot swojeho założenja sem, potajkim hižo 74 lět dołho. Nic jenož, zo wot léta 1863 za swojich sobustawow wudawa tydźenik Katolski Posoł, ale je też žorło a srjedźišco nabožneje a swětneje literatury za katolskich Serbow. Stož na tutej stronje z duchownym žiwjenjom zwisuje, ma w nim swoje zepjeraniščo. Ze założerjom je naš slawny Michał Hórnik. Jeho drohe zawostajenstwo so swěru dale pěstuje a haji a je dźeń a bóle że swójstwom luda. To też z wopyta zhromadźizny spóznachmy. Njedźiwajo žnjoweho časa bě so nahladna licba sobustawow zešła, kotrychž nětriši předsyda šolastik Jurij Hejduška lubje witaše. Do zhromadźizny bě swjatočny nyšpor we wjesnej cyrkwi, na kotrymž měješe kaplan Michał Cyž z Budyšina swjedźenske předowanje, při kotrymž Hórnikowe dźěło z japoštolskim póselstwom přirunowaše. Na samym dnju bě so runje jednace lět minyło, ze bu česćeny předař na měsnika woswjećeny. Ze sledowacych rozprawow pokładnika a zarjadnistwa doma a Donnerhakec knihiščerńje, kiž je swójstwo towarstwa, zhonichmy, zo su towarstwowe finance w porjadku, za čož so předsyda funkcionaromaj wuliwšnje podźakowa. Sam poda rozprawu wo redaktorstwim dźěle, kotreż tukhwilu hišće komisariscy wukonja. Potom přednošowaše dr. Jurij Šołta wo serbskej literaturje, poda krótki přehlad z jeje spočatkow hač do našeho časa a wuzhlóny wosebite doby, kotrež ze slawnymi spisowaćelami a budźerjemi narodneho zmyslenja zwisuja, kotrychž mjena a jich najwažniše dźěła wosebiće poda. Za zahorjace a pozbudźowace słowa so wjednik a zhromadźizna dźakowještaj. Wólby mějachu sčěhowacy wunošk: Za předsydu towarstwa wuzwoli so jenohłosnje dotalny wodźeř šolastik Jurij Hejduška, za swojeho zastupnika powoła fararja Cyža-Hajničanskeho, za 1. pokładnika šulskeho wjednika Jurja Šołta, za 2. pokładnika dra. Jurja Šołta, za zastupnika redaktora kaplana Michała Cyža, za 2. zapisowarja kantora Jana Andrickeho z Radworja a za přisydnika w předsydstwje krajnosudniskeho radu dr. Bena Symanka. Tak je předsydstwo towarstwa zasy połnolične. Kipreje strowoty dla je dotalny 2. předsyda kantor Jan Symank swoje zastojnstwo złožił. Prěni předsyda dźakowaše so jemu za dołholětnu swěru a za wšě dźěło, kiž je w zajimje towarstwa wukonjał. Prjedy wotpohladane přemělnjenje § 5 wustawkow (nastupajo nazymsku zhromadźiznu) so na dalše wotstorči. Po přečitanju zapisa so zhromadźizna z narodnym spěwom skónči. Srjedź zhromadźizny zaklinčachu też přihodne kěrluše, wosebje wot swj. Cyrilla a Methoda, patronow towarstwa.

S **Kulowa.** (Pschedawanje tworow na njedźelach.) W zhromadźisnje wobkhodnikow so wosjewi, so mója wschě wobkhody naschemu měrita na 14 njedźelach w lěcze a to wot 19. julija hacz do 18. oktobra wot rano 7 hacz do 8,45 hodź. wotewrjene być. Pjekarjam a konditarjam je dowolene, so móža w tutym czasu pisches zykleto zwój wobkhod wotewrjenej měrcj.

S **Kulowa.** Swój hlěborny kwaž zwjeczeschtaj njedźelu skakał M. Kijan a jeho manželska rodzena Njeczkez.

S **Mojerez.** (Sswinjaze wiki.) Sswinjaze wiki běchu derje wobekłane. Pschiwjesło bě so 165 prošatow a 2 běhakaj. Płaczizny prošatow pohibowachu so mjes 14 a 20 hr. za běhakaj mjes 32 a 50 hr. Jenož mały pschebytk swosta.

S **Mojerez.** 15. julija t. l. wotmě so w „Stótej kotwizy" zhromadźizna wotrjadza za rosdźeleri žita a pizowadłow w sejmjeńskim stawje Mojerowskeho wokrjesneho burstwa. W tutej zhromadźisnje pschedstaji wokrjesny hlowny wobdźělowy wjednik III Kuhn z Wulkich Sdjarow nowoho wokrjesneho burskeho wjednika Schnitzera z Manjowa. Tutón so na to z jadrinej rěcju na pschitomnych wobroći, so bychu rady a njeježebicznje so budźěłali a jeho podpjerali a wschě wukazy swobniwje dopjelnili.

S **Wojerez.** (Khrobłe paduschtwo.) W nozy k pjatkej sadobychu so paduschi do bydlenja rěčnika Weicherta na Drježdźanskej drózy čisło 2. Paduch doby so je pomocu rěbła psches wotewrjene kuchinske wokno do bydlenja. Dokelž je so bydlenje hakle dźeń psched tym wobhydliło, njeje so zyle wěsce swěcziłej hodźało, schto je so wschitko pokradnyło. Wěsce pobrachuja jedźne twory a jena aktowka. Na mužazym koleju, kotrej bě w žuržodnym statoku pokradnył (snamka Diamant čzo. 894 679 čorne krošno, swjena žołte), paduch tłóčny. Koleso je so mjes tym we Wulkim Czisku na luzy lezo namakało. Tež je so swěcziło, so je stósmik sobotu rano koło na pschedań posticzał. Schtóž móže nješto blišše we tutej paduschnej wozobje dźěliez, nech to tamnischej policiji czini.

„Nazionalne posběhnjenje".

Wschi podsejstkim dwórnischczu na Kježorskim nažuzuje we Barlinje je so wot rěčarja Hasemanna stworjena plastika „Nazionalne posběhnjenje" postajiła, kotraž je połpjata metrow wyšoka. (Presiebildzentrale, M.)

Z Łužicy

S **Habrachczij.** (Myto za wukhowanje žiwjenja.) Tudyschi měschczjanoscha pschepoda pjatnikitajerjej Wernerej Kandlerej pokhwalenske wopismo statneho bohota Měrczina Mutschmanna. Kandler běsche 25. februara t. l. hólczeca z jeneho hata pola Neugersdorfa wuczahnył a jeho tak pschedy zatenjenjom wuthował.

S **Friedlanda** w Czechach. (Ssaužny gyn jako sapałer.) Sauženy tydzeń bě so w Bärnsdorfu brózeń katarja Neumanna dospołnje spalił. Jako sapałer a nětko 20letneho gyna wobhbedźerja swěcziłu, kiž bě njeskuk w duschinym saczemnjenju wobeschoł.

Nowosće z cyłeho swěta

Sakosławjedźenje tšelzowskeho rjeczaska.

Sa najlépsche wukony w tšelenju z bróńju (karabiner, lohka maschinske tšelba a cżežka maschinska tšelba) so sajsne tšelerski rjeczaki po tšeleršćich pschehrajnatych wuhdźela. Tšeleršći rjeczaki so w 12 stopnjach wudźela. Nošp so wot praweho ramjenja psches hrudź. Nošp so na parodowej, wukhodowarskej a strażowarskej uniformje, niż pak na pólnej a na ekżerowarskej uniformje. Nabyte tšeleršće wusnamjenjenja gmédża so też po pschehrajenju druhemu wójskowemu połkej dale nošnyć. Po cżesinym wustupjenju z wotersłeje žłužby stanje so tšeleršći rjeczaki se žwójstwom nabhwarja.

Hobrski wopyt wustajeżnyz „Němska".

Każ so hinak wocżakowacz njedasche, ma wustajeżna „Němska" wot wokomika zwojeho wotewrjenja jara dobry wopyt, kotryż so wożebje njedźelu wusłutkowasche. W běhu njedźele dojdże 24 wożebitych a Když cżahow z puczowanymi, kiž dyzchu zhebi wustajeżnu pschi schkrizkowej wěži wobhładacz. Nimo teho bě njepschewidna licżba puczowanskich awtobusow a wjele tyšacz privatnych wosow dojeło, kotreż wschě na parkowanischczach wokoło wustajeżnje stejachu. Wokoło 50 000 wozobow bě jenoż njedźelu wustajeżnu wopytało.

Piwowy žud rosbuchnyk.

Spodźiwne njesboże je hoscżenzarja Gustawa Lehmanna je Saazinga w Pomorskej potriechi. Bésche w pinzy so z piwowym žudom saběrał, kotryż je najsterje pod wuzkonim tłócżom stał. Ssud nabobo rosłeczał a schcżeli žuda hoscżenzarja na hlowje cżežko franichu. Dyrbjachu jeho do khorownje w Stargardu dowjesez, hdyž jeho žiwdom aperowachu. Psches to wschо pak njeje wjazy wě. domja nabyk a je na jeżehwki franjenjow wumrěł.

Na kalnjenje muchi wumrěł.

Spodźiwne njesboże so z Obstima njedaloko Würzburga sta. 51lětneho Otu Fornbrana kalny pschi žnuwdźelanju mucha. Bórzy po tym zaczuwaschе muž wulki mucżnotu, kotraž jeho pohnu, so k lékarjej dóńdże. Tutón šwěcżi, so na zajédocżenje krwě cżerpi, kotraž je hižo tak daloko pokrocżiła, so pomocy wjazy móżno njeje. Sćmierczi po někotrych hodźinach zastupi.

Kożde dźěcżo ma swojeho jandźela.

W Grenoble w Kranzowskej sta so njesboże, kotrež snowa dopokasa, so dźěcżo poh wożebitym schkitom swo-

Hospodarski rozhlad

Mytoru, 21. julija 1936.

Wčerawše kurcy w Barlinje.

1 dollar	2,462	100 polsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,485	100 českosł. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa, 20. julija. Prěni dźeń tydzenja běchu wobroty na bursy wobmjesowane, sakładne mjenjenje pak bě pschecżelne. Mjetsche pschemjenjenja kursow mějachu jenoż nekotre spezialne hódnoty a to wožebje awtowe akzije. Po dobrej létnej rosprawje Bayrische Motorenwerke pschicżahnu akzija tuteho towarstwa po sobotnischim połepschenju wo dalschej 2½ procenta. Też Daimler mójachu so wo 3 procenty połepschicź. Też na rentowych wikach mójachu so kurcy sdźěła połepschicź.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod na Barlinskich žitnych wulkowikach pschichodźe spocżatk tydzenja jenoż pomału do khoda. Pschiwoss se strony katastrowa je pomérnje hišcże nje wulsnamny. Dobre napraschowanje mtnowm a wobkhoda dale traje, pschi czimż wożebje sa krótke dobadze sajim wobsteji. Pschenza starych injow so sa wumělewańske samery jenoż srédka kupuje. Sa pizowanje pak je sa njej wulke napraschowanje. Nowa rožka ko małym provinzialnym mlynam dobawa, kotreż nětko hišcże wurunanski pschiražk 6 hr. wucżinjaju pschiwoleja. Na Barlinske wiki so nowa rožka hišcże pschiwjesła njeje. Wobkhod z muku pohibuje so w měrnych kolijach. Pizowanišk wowsa a jecżmjeń mataj dobrych kupzow, połicżenjow pak je mało.

Wejera płaczischa w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jecżmienja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po cżasi hrjwnje.

	20. 7.	17. 7.		20. 7.	17. 7.
Pšeńca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	—	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	22,0-24,0	21,0-23,5
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukur a	—	—	raps, wosusk.	—	—
pšeńc. mu ca	27,65	27,65	lany wosusk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	20,30	20,0-20,1
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńc. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	—	—

Płaczizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 157.9 9: 162.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Drježdźanske stotne wiki 20. julija.

Skotu bě so wo wjele mjenje na wiki pschihnako, każ na prjedawsche wiki a pschedawasche so za postajene płaczišny. Też na žiwinjaze wiki njebě pschihnacze zwokojaze. Też tu so pschidźěłowaliche. Skopjazy wobkhod běšche krěpki. Poziticzny material so wupschedaz. Cżelata mětachu wot spocżatka pomału wobkhod a podźitschu hišcże dale popuschczowaliche. Mulka horzota zatschkeho tydzenja njeboješche wobkhodej z mjazom.

Płaczizny rěznuchu skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

20. julija 1936	Płaczizny po centnarju a hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:	
Woły: 30	
Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	44
Starše	40
Hewak połnomjasne, młode	—
Starše	—
Mjasne	—
Byki: 39	
Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38
Mjasne	—
Snadnje wuwite	—
Jałojcy a kruwy: 199	
Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy „	38
Mjasne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	43
Hewak mjasne jałojcy	—
Wowcy: 1185	
Najlépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	57 - 60
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	51—56
Mjasne wowcy	47—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—47
Celata: 916	
Najlépše kormjene čelata wot cyca	65—70
Srénje kormjene čelata wot cyca	54 - 64
Snadnje wuwite	45—53
Najspatnišе	—
Swinje: 2319	
Tučne swinje, přez 150 kg, čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg, čežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg, čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg, čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg, čežke	—
Rancy	55

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoler w Budyšinje; za nawołški dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina 5 z płaci

jeho jandjela steji. Maka holczka padny ſ wokna w 4. poſthodže, ale ſ drastu wosta na balkonowym płocze wisajo, tak jo žo móz padnjenja smjeſichi. Drasta pak njebe kruta doſeż, jo by žeczo dodżerżała. Dżeczo dale padaſche. W ſamſnym wokomiku pak na ſboże na drozy awtowy kabriolet nimo jedżeſche na jeho tſechu dżeczo padny. Tſecha kaž na pjeru dżeczo wotraſy a ſlecza do zukow jeneho nimoduzyho. Tutón drje k ſemi padny, tola jeho czeko bé ſ daſchim mjehkim poſterom. Tak bé žeczo bjes kóždeho ſranjenja woteſchło.

Wulki woheń w Pólſkej. — 5 wožobow žo ſpalile.

We wokrjeżu Lipno w kongreżnej Pólſkej wubyri na burſkim dworje wulki woheń. W pomjenjanych ſpali žo też jena žona ſe ſtjomi dżeczimi a jeje 60 lět ſtara macż.

Lětak 21 dnjow dołho hłód tradał.

W ſajimje wědomoſcje je lětak dr. James Flemming ſ Baltimora 21 dnjow dołho hłód tradał. W prěnich dnjach pſchi tym žwoje wſchědne dżeko ſaſtaraſche. Wot pjateho dnja pak leżeſche pospchi we kožu. Kóždu hodżinu žwoje czeko dokładnje pſchepytowaſche a ſapiſowaſche wſche ſacżucża, wožebje ſacżucże, ſo je hłódny. Tute ſacżucże žo po prěnim tydżenju żyle ſłubi. Po 21 dnjach tutu kuru żyle wuczerpany ſkónczi a tydżenje dołho dyrbjeſche žo ſ pomakym a ſkedżbliwym ſejtwejnjom ſtrowacż, prjedy hacż žo ſaſo dospołnje wuſtrowi.

Awtowe njeſbože w USA. — 9 morwych.

W Dundee w ſtacże Michigan hrabny na tſchiżowanjſchczu droht je żeleſnjiſkej czaru czah wulke awto. Czah awtobuż wot měſtna njeſboża, kotreż bėſche blisko wulkeje rěki, žobu wlecżeſche a ſtónczinje do rěki cżisny. 9 žobupucżowazych bu morjenych. Benzin w awcże žo ſapali a hrabny też bliſki móſt, kiż žo žobu ſpali.

Cżežke hórniſke njeſboże na Koreji.

W jenych połnożno korejanſkich podkopkach ſta žo cżežke rosbuchnjenje jamowych plunow, pſchi kotrymż 13 dżełacżerjow ſahiny.

25 morwych po jedżi ſtażeneho jedżneho lodu.

W měſcże Ożaka pokaſachu žo pola wjele ſtow wožobow cżežke ſajedojcżeniſte ſjawy. Najſerje po wuzicżu jedżneho lodu. Dotal je 25 wožobow na ſcżehki tuteho ſajedojcżenja wumrěło. 220 wožobow w khorownjach leżi.

Radio

Czwjerdy, 22. julija ſtyſchi žo.

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 raniſcha hudżba. 8 maka raniſcha hudżba. 10 ſabawna hudżba. 11 hudżba ſ filmow a operettow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wichelakoſcże. 16 popołdniſchi konzert. 18 reja a ſpěw ludow. 19 dujeſti konzert. 20,10 piſany operettowy konzert.

Kónczo ważneho ſ dnjeżneho programma: Barlin: 6 raniſcha hudżba. 14 ſabawna hudżba. 15 piſana hudżba kedżina. 17.30 walczyki wot Chopina. 20.10 reiwaniſta hudżba. Wiw: 20 operettowy konzert. Warſchawa: 19 pólſke ludowe reje a ſpěwy. Budapeſt: 18.10 znanſka hudżba.

Směſki

Ta wěcżna juſchka. Nětdy praicheſche žo ſchwizaiſki bańnik Bohumer Keller, kiż na drěnje cżerpjeſche. Žwojeho lětarja: „Praiſce mi, knjes doktoro, pſchiňdże to wot jedże?“ — Lětar, kiż wožebitu luboſcż bańnika ſa dobru kapku ſnajeſche, wotmołwi runje tak kedżnje kaž ſchcżipajo: „Nė, wot mokchiſny.“ — „Tu widżiſch ſamy ras“, pſchiſpomni Keller žwojej ſotſije porokujo, kiż jemu hoſpodarſtwo wobſtara; „to pſchiňdże wot twojich wěcżnych poliwkow.“

Loterija. Kraſneho „wuſka“ wſazy kročż jeho wěrcżeliło napominachu, ſo by žwoje ſlicżbowanki ſaplacżił. Jedyn ſ nich doſta ſcżěhowazy liſt: „Scże mje wospjet napominał, ſo bych ſlicżbowanje ſaplacżił. Po ſdaczu njeſnajecże waſchnje mojeho płacżenja. Je leżěhowaze: Po cżaſach położu wſchitke pſchipóſłane ſlicżbowanki do mojeho ſkobuka. Potom wuczahnu jenu. Ta žo ſaplacżi. Budżecże-li mje dale ſ Waſchim napominanjemi wobcżežowacż, dha Waß na wſchě cżaży ſ mojeje loterije wujamknu!“

*

Njetrjebawſche prózowanje.

Mały Ludwik je k cżeſcże pſcheproſcheny. Hižo tójſchto kuſkow tykanza je ſjědł. Hdyž žo jeho cżeta praſcheſche, hacż cże hiſchcże jedyn kuſk měcż, wotmołwi roſmyſlujo: „Mukacż (kuſacż) wſchak jón nětak moht, ale ſpożeracż jón wjazy njemóżu!“

*

Wuczerka roſkożuje nałożk a waſchnja ludow a poda krótki pſchehlad . . . tak je na pſchikład powſchitkownje waſchnje, ſo žo njewjeſta běrka draſczi jako ſnamjo wjeſela w žiwjenju żónſkeje.“ — „Knjeżniczka, cżehodla dże potom nawożenja cżorny?“

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ueber das Vermögen des Konditormeiſters **Emil Stiller in Bautzen,** Aeußere Lauenſtraße 38, wird heute, um 16. Juli 1936, mittags 12 Uhr, das Konkursverfahren eröffnet.

Der Rechtsanwalt Dr. Hentzſchel in Bautzen wird zum Konkursverwalter ernannt.

Konkursforderungen ſind bis zum 14. Auguſt 1936 bei dem Gericht anzumelden.

Es wird zur Beſchlußfaſſung über die Beibehaltung des ernannten oder die Wahl eines anderen Verwalters ſowie über die Beſtellung eines Gläubigerausſchuſſes und eintretendenfalls über die im § 132 der Konkursordnung bezeichneten Gegenſtände auf den 14. Auguſt 1936, nachm. ½4 Uhr und zur Prüfung der angemeldeten Forderungen auf den 4. September 1936, nachm. 3 Uhr vor dem unterzeichneten Gericht (Saal 141) Termin anberaumt.

Mißbräuchliche Beſtellung von Hebammen.

Der Oberbürgermeiſter (Wohlfahrtspolizeiamt) ſchreibt uns:

Die Bautzener Hebammen führen berechtigte Klage darüber, daß ſie aus Unfug zu Perſonen geholt werden, die ihrer Hilfe nicht bedürfen. Leute, die ſich dabei wahrſcheinlich ſehr witzig vorkommen, rufen unter Angabe von ihnen nicht zukommenden Namen die Hebamme an und beſtellen ſie zu Volksgenoſſen, die ſie damit ärgern wollen. Das iſt dumm und verantwortungslos. Die Hebammen haben einen ſehr ſchweren und anſtrengenden Dienſt und müſſen zu jeder Tages- und Nachtſtunde bereit ſein, wenn ſie gerufen werden. Sie ſind nicht dazu da, um gedankenloſen oder böswilligen Menſchen, die andere ärgern wollen, als Werkzeug zu dienen. Es bedarf zur Abſtellung dieſes groben Unfuges hoffentlich nur dieſes Hinweiſes.

Auf Grund von § 404 Abſatz 4 der Reichsverſicherungsordnung in Verbindung mit der Sächſ. Miniſterialverordnung vom 20. April 1923, erleichterte Zwangsvollſtreckung für Krankenkaſſen betr., — Sächſ. Staatszeitung 1923 Nr. 93 — ſind die nachgenannten Angeſtellten der Allgemeinen Ortskrankenkaſſe Bautzen als deren Zwangsvollſtreckungsorgane beſtellt worden:

1. Herr Oberſekretär Bernhard Kilank als Vollſtreckungsbeamter,
2. Herr Kaſſenleiter Otto Stange als ſtellv. Vollſtreckungsbeamter,
3. Herr Aſſiſtent Hugo Lehmann als Vollziehungsbeamter,
4. Herr Sekretär Erich Düringen als ſtellv. Vollziehungsbeamter.

Die unterm 26. 11. 1929 bekanntgemachte Beſtellung hat ſich dadurch erledigt.

Bautzen, am 20. Juli 1936.

Der Vorſitzende

Towaſtwowski powěſtnik.

des Verſicherungsamtes der Stadt Bautzen.

Mnišonc. Njedżelu 26. t. m. popołdnju w 5 hodż. zmeje towaſtwo „Łužica“ w Mnišoncu w Mukec hoſcenc ſwoju měſacznu zhromadżiznu. Přednoſk je přilubjeny. Wažnoſce dla njech wſitcy přińdu.

Předſydſtwo.

Dobry ſpoczatk žwjedżeniſkich hrow w Bayreucze.

Njedżelu popołdnju ſapoczachu žo Bayreuthiſke žwjedżeniſke hry ſ pſchepyſchnym pſchedſtajenjom Wagnerowoje opery „Lohengrin“. Pſchi pſchedinjedżenju bě wjednik a kanzler a wjele druhich wuſnamnych wobſobow pſchitomnych. Na Na lěwo: Wjednik ſ połčanzom ſ Papenom a na prawo miniſterſki preſident generalny wyſchſt Göring ſ knjeni Winifried Wagnerowej. Scherl Bilderdienſt, M.

Měšcanski omnibus

Srjedu, 22. julija, do **Mužakowskich kupjelow.** Wotjėdże 19,30 hodźin wot Měšcanskeje zahrody. Jězba płaci 2,— hr.

Štwórtk, 23. julija, do **Sakskeje Swicy.** Wysoki lěs—Sebnica—Kirniški doth (Lichtenhainski wodopad—Kuhſtall) Schandau—Königſtein—Pillnitz—Drježdżany. Wotjėdże 8,30 hodźin wot Měšcanskeje zahrody. Jězba płaci 3,— hr.

Pjatk, 24. julija, do **Jiſerskich hór.** Goldentraum—Marklissa—Schwarzbachske kupjele—Flinsberg. Wotjėdże w 7 hodż. wot Měšcanskeje zahrody. Jězba płaci 5,— hr.

Njedżelu, 26. julija, do **Lipska** na 6. mjezynar. pieriznowy kongres.

Zamołwjenja zapodajće na jězdny personal abo telefoniſcey čo. 2138

Dżensa dostach cyle nowu nowočasnu

mlóćacu mašinu

a poručam ſo z tutym wšěm ratariam w dalšej a bližšej wokolinje za mlóćenje wšěch družinow žita.

Jan Weldlich w Koslowje p. Njeſwačidła.

Poručam

pelušku, roch, woku, karnatski dźeċel, vivia vilosa, rajsku trawu, hobrski a srěni kolij, prawu rěpu, lucernu. 1318

Nimo toho přijimam wobjednanja na lěċne skazanki wuhla a wšě přikupne hnoje.

Kupuju wšě dźěłby žita. Telefon 39

Jurij Čornak w Konjecach č. 38

Cżiſchczimu wſchě cżiſchczeżiſte dżeła, herbſte a němſte, każ nacziſchcże na liſtowe papjery, ſlicżbowanja, kwitowanja, nacziſchcże na liſtowe wobalki, kwažne ſpiſy, plakaty, žlubowe khartki, ſmjerne khartki, programy a też pſcheproſchenja, viſitne a džakne khartki, cżeſtne dopiſy, wenzowe žekle, dopiſnizy, wſchě cżiſchcże, jeno- a wjazybarbne, žwědomicże, ſpěſchnje a płacżiſny hódno

Knihicżiſchczerńja a nakład

Sserbſkich Nowin

w Budyſchinje w Sserbſk. Domje / Tel. 2687

J. Zyž

Aktowa toša

z drohotnymi papjerami je so dżensa dopołdnja na puću z Pančic do Kamjenca zhubiła. Njech so prošu woteda w Pančičanskim hoścencu abo w hoſć. „K złotemu ſtónci“ w Kamjencu.

Míele 58 hać 135 hr. **procheſrěbak**

Přihódne wotpłaćowanje měſanje wot 5,— hr.

Podawanje přez wotſtaj. wobkhody

Bydlerńje, 68

lěhanje, kuchinje, połſtrowane twory atd., jenotliwe mjebje kupuješ tunjo pola

P. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej

dróży 4. Ręču ſorbſcy.

Mam ſwoju połſtrowarſku Mandžels ſe požčonki přijimam

Su-li Waše črije roztorhane

přińdźe ſpěſnje do **wulkoſwowſkeje na Kinych wikach čo. 11** znapřeča „Złotole hwězdy“ a „Mlokowego dwora“

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje poſtrowanje. Na podźakowanje móže so dočakać!

Mały Mercedes-Benz 1,7 ltr. „V“ 1319

je wosobowy wóz za najwjetše žadanja.

Płaci z kompletnym znutſkownym wodkładkom **3750 hr.**

Předwjedźenja rad wuwjedźe bjez nuċenja ke kupjenju

Generalny zastupjeſ Carl Gast w Budyšinje

Přiloha k čisłu 168

SERBSKE NOWINY

Wutoru 21. julija 1936

Dobrowólna wohniowa wobora w Marijnej Hwězdze so pruhuje

Pančicy, 20. pražnika 1936.

Saksa zawěsćaca komora přećiwo wohnjej je postajiła, zo maja so wohnjowe wobory po dlěšej přestawcy zaso raz pruhować. To so też stawa z woborami našeho Kamjenskeho wokrjesa, kotrychž je tu khwilu na 26. Poslednje pruhowanje našeje wobory bě w lěće 1931. Njedźelu popołdnju wobhlada sej pruhowańska kommisija, kiž z wopalnych direktorow Wajdlicha z Halštrowa a Petermanna z Ohorna, kaž też z hejtmanow Hansa z Wulkich Rjedarjec a Horna z Halštrowa wobsteješe, cyle mužstwo a jich disciplinu, jeho wuhotowanje a trěbne naprawy. Hižo tu wupraji swoje dospołne připóznaće. Temu přizamkny so pokhodowa słužba cyłeje wobory, wosebje stupańskeho wotdźělenja, dale wukonjachu so wšelake dźěła při ručnej a motorskej sykawje, kiž so kommisiji tehorunja jara spodobachu a dyrbješe jej cenzuru „Jara derje“ wustajić. Tutym předwjedźenjam přihladowachu jako hosćo kk. kłóštrski propst a měšćanostojo sykawskeho zwjazka, też bě so wjele přihladowarjow naběžało. Wokoło ½6 hodźin wuješe sirena. Jako wopalny objekt běchu sej Rychtarjec statok w Pančicach, njeposrědnje při kłóštrskej wodźe, wupytali. Wobora wujěde sej z woběmaj sykawomaj, ručna móžeše hižo za tři, motorska za pjeć mjeńšinow wodu dać. Přede wšěm jednaše so wo to, zo by so woheń zamjezował a najbližše susodne statoki so před škodu škitałe. Postup wobory přewjedźe so w přikładnym porjadku a nanajspěšniše, tak zo też wobora tutón nadawk k spokojnosći kommisije nanajlěpje wotby. Pruhowanja trajachu dwě hodźinje. Po nim zhromadźichu so nimale wšitcy wobdźělnicy w Pančanskim hosćencu, zo bychu so we wšěm dorěčeli. Njedźiwajo najsylnišeje kritiki ze wšěch stron dyrbješe so woborje za wšě jeje wustupjenja a wuwjedźenja cenzura „Jara derje“ dać. Z tym steji naša wobora na čole wšěch woborow Kamjenskeho wokrjesa, štož je też nawjedowař kritiki zjawnje přidał. Kukowski měšćanosta, Jurij Bětnař, wuži přiležnosć, swoje wjesele nad rjanym wuspěchom wuprajić a witaše zdobom česćenu kommisiju a druhich hosći do našeje wsy. Činješe to we mjenje sykawskeho zwjazka, do kotrehož Kukow, Pančicy, Jawora a Swinarnja słušeja. Tutón njewšědny wuspěch budźe nowy pohoń za woboru, we duchu ludoweho zjednoćenstwa a njesebićneje lubosće k bližšemu dale skutkować. Woborniccy a jich hosćo wostachu hišće khwilku hromadźe při wjesołej zabawje, a wšitcy so radowachu wuspěcha, kotrež je jich njesprócniwe dźěło mytowało.

Nowšanski rybak

Bismarck chodźeše so jónu na Rujany pšchewjeseć dać, so by ześi blisko rybakśeje wjeski Noweje Wěže pomnik Wulkeho kurnjerstwa wobhladał, kotrjež na dobyteje Kurbranitborskeje nad Schwejdami dopomina.

Bismarck potajkim pšchewosnika pytajo krótko rozhudźeny do jeho dwora šaštupi a měješe so potom pšecejiwo žałostnemu sćehowańkaju pša wobaraćaj.

„Saklepane też“, Bismarck ſ wokna sawoła. „Kak móžeše tu tajkeho sašobjeneho pša měć?“

Mórcžo pšchewosnik do khěžinych durjow stupiwšchi rjekny: „Schto macže dožyła na mojim dworje pytaćj, cjakajće tola wonka na puću!“

„Schtó dha bidže hnydom tak njepšecjećelny“, Bismarck snapšecjiwi, „wućehńiće tola skónčnje swój cłom a pšchewjeseće mje na kupu.“ Trochu mjelčiwje ześi potom pomnik wobhladaśchtaj a so pomérnje sahe sašo wróćišchtaj. Nowu Wjeż dospěwšchi so rybak potom praśeše: „Wy drje śeše też tajki Barlinczan?“

Bismarck so sašmja: „Haj. Ja ześm někto jónu też tajki Barlinczan!“

„Śeše dha potom też hižo jónu krala widźał?“

„Haj, teho ześm widźał!“

„A Bismarcka?“

„Schto je na nim hižo widźećʃ!“ kanzler samórcža. Tu so rybak rosbrónišchi snapšecjiwi: „Wy, knježe! Na tutym mužu je khětro wjele widźećʃ! Njerěčeše jenoj žane wólbrnośeše! To je tón najlěpšchi, kotrehož mamy.“

Bismarck jeho směrowa: „Ja dźe też pšcheśiwo tutemu mužej dožyła niczo njejšym prajił, cjehodła potom tak na mnje sćehowaśeše?“

Pšchi rosšohnowanju Bismarck rybakej toleć da. Bórbotajo pšchewosnik snapšecjiwi: „Dostanu jenoj 5 groschow! Darjene njechcam niczo měć!“ Bismarck so šmjeja snapšecjiwi: „Nó, dokelž śeše tak wulki Bismarckowy pšchecjeł, skhowajśe ześi toleć na dopomnjeśe.“

Tu rybak wulkej wocži cjinjo jakotaśe: „Potom drje śeše Wy šam nasch kanzleć!“ Bismarck so pšcheśelnje šmějo jemu ruku poda. Pšchewosnik pak ſa nim sawoła: „A njeporadźenemu pšej chžu hnydom kožu namérićʃ!“

j.

Njezbožowna myslička

Młody mužik, kotryž bě zyle šwoje šamoženje pšchetrjebał, so do dźowki bohateho muža šahlada.

„Knjes Krawčžik, wobhladaśeše ześi jenoj tutón kražny wołokoščinny šapon“, młoda knjeńna rjekny. „Sćym jón wot šwojeho nana k šwojim jutšišchim na rodninam dostała.“

„Knjeńna Guraczkeŋ, bych Wam tichinwdźił, bych Wam dejmanty dariʒ chžył“, knjes Krawčžik rjekny. „Pšchetoj to by rěkało wobu do Schprjewje nošyć. Pósćelu Wam kwěćeł ſ telko rózemi, kelkoj lět ličiśe.“

„Wy moju starobu šnajeśe?“ so knjeńna Juraczkeŋ trochu šnjemérowana wopraša. Běše 24 lět stara nochžyše pak wjazy hač 20 pšchidaca.

„Budźeśe widźećʃ“, knjes Krawčžik šnapšecjiwi. Wón ſe kwětkowej žonje so podawšchi tutej rjekny:

„Pósćelće mi hišće djenja wječor kwěćeł ſ 21 rózemi ſ mojej karłku na knjeńnu Marhatu Juraczkeŋ!“

Jako bě wotešchoł, kwětkowa žona k šwojemu mužej rjekny: „Budźemoj šałanemu kwěćelej 10 rózow pšchidać. Knješ Krawčžik je šłajnje ſ dobrym wotebźarjom był; to jeho šawěśće šmješelimoj.“

Tak je pšchišchło, šo njeje wobohi Krawčžik bohatu knjeńnu Juraczkeŋ ženje ša žonu dostał.

jkž.

50 000 wopytarjow bě njedźelu na wustajeńzy „Němšta“.

Hižo prěni dźeń po wotewrjenju wustajeńzy wopyta ju 50 000 ludowych towaršchow. Na wobraźu widźimy ſyłu ludźi ſtejo pšched wulkim reliefom Němšteje, kotryž mužojo dźěłoweje ſłużby je tšoch župow ſa wjednika ſpotowichu.

Scherl Bilderdienſt, M.

Bobak:

Kičewo, Gostliwar, Tetewo

Wopušćić Ochrid z čahom tak jara lohko njeje. Dyrbiš najprjedy pytać dwórniščo a jako cuzbnik po njenadeńdźeš bjez wjednika. Też ja dyrbjach poprosyć hólca, zo by mi pokazał puć k dwórnišču. Poł hodźiny smój błudźiłoj po zahrodach, zelnicach, keŕkach a lěsach, dóniž skónčnje dóńdźechmoj k hańbliwje za keŕkami skhowanemu dwórniščU.

Ochridźenjo njejsu zamołwići za njepřistupnosć swojeho dwórnišća. Woni jo natwarili njejsu, ale němscy wojacy za čas swětoweje wójny, hdyž tu załožichu železnisku čaru wot Skoplja do Ochrida.

Jězba, kiž mi kiwaše, mje jara zahorić njemóžeše. Běše tu wuzkokolijata železnička kaž mjez Prilepom a Gradskom. A čah tu jěduše šesnaće hodźin po čarje, kiž běše nehdže 200 km dołha. Šesnaće hodźin, wot 6 hodźin rano do 10 hodźin wječor budu dyrbjeć tu lahnyć w tajkim wuzkim drobnym pukloće. Strašny wuhlad!

Běch zahe dóšoł na dwórniščo. Njeběše tam ani žiweje duše. Jenož někotre wozyčki tam stejachu wopuščene na kolijach. Lehnych so do trawy a čakach. Skónčnje so přinamaka lud, přinamakachu so też železnicarjo, přinamaka so też lokomotiva.

Běch sebi z časom městno zwěsćił we wotdźělenju druheje rjadownje. Tuto wšak so wot třećeje rjadownje rozeznawaše jenož z napismom wonka na wozu. Ale też tuto woznamjenje jako druha rjadownja běše zelhaćne wudawanje. Ludźo so do wotdźělenja runje tak nawalachu kaž do tamnych třećeje rjadownje a bórzy tu sedźachmy kaž jerije w sudźe. Bjez dźiwa, wšak tu čah jenož jónkróć wob dźeń jězdźi a nimo teho běše dźensa hišće njedźela.

Ochridske dwórniščo je drje małe a primitivne, ale tola běše tam před wotjězdom čaha wjacy hary a wobkhada a žiwjenja hač, prajmy, pola nas w Budyšinje. Zdaše so, jako by cyłe wobydleŕstwo so zešło k rozžohnowanju pućowacych. Běše tu mjerwjeńca kaž w Bukecach wote mše. K temu nowi nowi hólcy halekachu, pjekaŕscy poskićachu z hłosom čerstwe całty a druhe pječwo a kóždemu jo pod nós storkachu. Ja pak běch hižo wječor so zastaral z cyrobu. Běch sej nakupił pokrutu běłeho khlěba, cyłe łono boblinow a samo kusk butry, kiž běch po dołhim naprašowanju skónčnje dostał w jenej Ochridskej — pjekaŕni. Běch so potajkim naležnje přihotował na dołhe pućowanje.

*

Čah najprjedy so motaše po runinje nimo prózných polow a płowych pastwišćow. Potom so pomałku k horam suwaše. Tak ruče hač bě so dodrěł k horam, započa też hnydom seklowanje po stroninach. Hory njeběchu nahe ale zwjetša porosćene z keŕkami, haj z městnami samo z woprawdźitym lěsom, z mócnymi bukami. To běše něšto žadneho tu w hewak bjezlěsnej Makedonskej.

Krajina bě rjana, jara rjanal Tola hdyž sedźiš we wuzkim wozu zaklinjeny mjez wačokami a kurjacymi ludźimi a hdyž je při tym horcota a tuźnota, to po něčim zhubiš zajim za powaby přirody, bywaš wobužny, mjerzaš so na cyły swět a přeješ sej kónc jězby. Tola što ći pomha tajke abo podobne přeće. Dyrbiš wutrać, přetrać, dale čerpjeć, přetož do Skoplja je hišće dołha noha. Hodźiny so wleku tak jara pomałku, tak jara pomałku...

Čah so wije po horach z hobrskimi seklemi. Tunelow tu nimaš, čah dyrbi hory přeležć. K tomu trjeba wjele wokołopućow a wjele, wjele časa. Druhdy widźiš wob hodźinu jenu wjes trójcy. Najprjedy wot deleka, potom ju přejedźeš a skónčnje zaso ju wuhladaš wot horjeka. Hdyž je wokołopuć přewulki, tam ludźo wustupuja a pěši khodźa, zo bychu puć skrótšili a potom zaso čakali na čah...

Na zastanišćach knježi přeco čile žiwjenje. To rěka, njewustupi drje nichtó, ani nichtó njepřistupi, přetož su to wšo běrne hórske sydliša. Ale lud tam nas wočakuje. Předawaju cyrobu: wobłjeja, worjechi, jabłuka a druhi sad, bobliny, winowe kiće, haj samo pječene kury a — wodu. Khudźi borjenjo su zwjetša Albancy, hobrske sylne postawy rjekowskeho napohlada. Ale hładaju ponižni, mjełčo poskićuja swoje twory a pokornje łěhdy so wobaraju, hdyž pućowacy jim dadźa jenož połojcu teho, štož sej žadachu. Twory su směšne tunje, wjele tuńše hač w městach a tola hišće pućowacy wotwikuja kóž židźa, haj husto wbohi khudy lud wobšudźeja za truhnu...

Mało sydlišćow widźimy po horach. Twarjenja su khuduške, khěžki ze słomjanymi třěchami křiwje steja, nimale zapaduja. Tu a tam widźimy pčołničy z kołćemi, kiž su z hliny łěpjene.

Wjesnjenjo nimo jěchaju na drobnych konikach abo wóšłach. Wšitcy su w pisanej narodnej drasće, kiž wšak je khětro zanjerodźena. Drasta žonow so woznamjenja z šěrokim podhubnikom.

Ale hłownje tu bydła Albancy.

Jónu, před 500 lětami tu wšudże Słowjan sydleše, ale po wosudnej bitwje na Kosowym Polu, hdyž bu zničena serbska swoboda, wopušćichu Słowjenjo z hromadami zemju, dokelž njemóžachu dłeje znjesć turkowske tyranstwo. Zasydlachu so k połnoćy Dunaja w dźensnišej Wójwodźinje. Su drje z tym Juhoslowjanskej přidobyli na sewjerje kraj, kiž by hewak wostał madźarski, za to pak bu słowjanski žiwjoł zeslabjeny w krajinach, kiž běše kolebka serbskeho stata. Wšudże Albancy so zasydlachu w kraju, kiž běchu wopuścili Słowjenjo. A Albancy dźensa hišće swoje dobyte stejnišćo zakhowaju, haj dale wutwarjeja, přetož je to njesměrnje strowy a kruty a nadobny splah.

*

W čahu z tajkimi drobnymi wozyčkami dyrbi so wězo z městnom lutować. Tuž też tu pobrachuje tamne ważne městačko, kiž so druhdże z dwěmi nulomaj woznamjenja. To rěka, namaka so jenož w poslednim wozu, ale to ći smorže pomha, hdyž je za čas jězby přełežene z woza do woza strašne a nimo teho zakazane.

Haj, haj, su wšelake njepřijomnosće při tajkim dołhim pućowanju z drobnym makedonskim čahom.

Němske pluwarske mischtrstwa w Halberstacje.

Pschi pluwarskich mischtrstwach w Halberstacje postajichu žo němšzy wobdžělerjo na olympiadze w pluwanju. Pschi tutym wubědžowanju žo zyle wurjadne wukony dožpěchu, tak so sa němski pluwarski sport na 11. olympiadze najlěpsche nadžije wurosnu. Na lěwo horjekach widźimy noweju mischtrow we wumělskim skoku: Hanulieju Kappez a Erharda Weiza. Sdrjedza wotkoł k 100metrowskim mischtrstwam w pluwanju sa mužow. Na prawo horjeka: němski wumělski skakarski mischtr Weiz na wotskorjnej dźasy. Deleka na lěwo: Gisela a Heinz Arendtez ſ Barlina, kotrajž žwoje mischtrstwa w 100 a 1500 metrach ſ nowymi němskimi rekordami polěpschešchtaj. Heinz Arendt pschi tym nowe němske najlěpsche wukony w 800 a 100 metrach postaji. Sdrjedza delekaž: dobyćerka žwětowa rekordna staffla Charlottenburgskich žonow w 3×200 metrowskim pluwanju (Hanni Knuthez, Trauta Engelmannez a Kata Knuthez). Deleka na prawo 3 prěnje w 200metrowskim pluwanju žonow. Na prawo dobyćerka Marta Genengerez; žrjedza Trauda Wollschlägerez, kotraž tśerje město wožadźi a na lěwo Hanni Hölznerez, kotraž druhe městno wobsadźi.

Schirner 5, Scherl Bilderdienst 1, M.

Dobra wotmołwa

Krótka gruzińska bajka.

Rosnorjeny gruzińskí kral da jeneho se žwojich dostojnikow do jastwa cźišnyć. Pschećejelo kralu wo žmilnosć proschachu. Kral pak žo jim wuzmjawschi zrjekny, so jeho jenož pod jenym wuměnjenjom sabo ſ jastwa puschći: Wón dyrbi jemu konja žadneje barby wobstarać. Kóń njesmě być ani cźorny, ani běły, ani schěry, ani rubjaty, ani na cźerwjeń. Wón wschitke jenož možne barby mjenowasche, tak so žaneje wjazy njerozsta.

Jako sadwělowani a radu skadowazy pschećejelo jatemu wotmołwu pschinjeżechu, wón rozpominajo sa chwilu dźesche: Žyn žwólniwy, njech mi kral jenož žwobodu da.

Tuž žmědźesche žo dostojnik ſ jastwa puschćić. A wón w žmužnej hodźinje kralej wojewi, so je spodźiwny kóń pschihotowany, kral žmě žywemu konjerzarjej poručić, so by po konja pschińdźe, ...ale njesmě pschińć ani pódźelu, ani wutoru, ani žrjedu, ani schwórtk, ani pjatk, tež nic žobotu ani njedźelu, herwak pak kóždy druhi dźeń, hdyžkuli žo kralej jenož spodoba. j.

Lud wšak so njehuntori, ale je wjesołeje myslički. Husto cyła towaršnosć woza spěwa hromadźe z cyłeje šije narodne pěsnički. Žandarm, kiž čah wobstražuje a strašnje wobrónjeny z trělbu a tesakom spochi wupokazy přehladuje, horliwje sobu spěwa. Hdyž su so naspěwali, wućahny něchtó z wačoka gramofon a da tačelam narodne pěsničke juskać, potom lud jenož kónc pěsničke sobu spěwa, ale tak, zo wo gramofonje ničo wjacy słyšeć njeje.

Južny Słowjan je wulki přećel dźěća. Móže to też wobkedźbować při pućowanju na železnicy. Přistupiš mać z črjódu dźěći — a tu ma kóždá mać znajmjeńša črjódu — je we wozu wulke wjesele. Wšitcy jej a dźěćom městno poskićuja, wšitcy so torhaju wo dźěći, zo bychu je majkali, wokošili, z nimi so helčili a šćěkali. Wšitcy! A najbóle mužojo. Brodaty žandarm majka dźěćo, elegantny officěr w přepyšnej uniformje wozmje sej tajkeho wózhriweho pachołka na klin a jeho wokošuje a majka a pěstoni. A při tom su mužojo žalostnje na so žarliwi. Dźěćo je njewobmjezowany knježićel zjawneho žiwjenja w Juhosłowjanskej. Narod, hdźež hraje dźěćo prěnju rólu, ma přichod zwěsćeny!

*

Připoldnju je čah so dodrěł k městu Kičewu a přeco hišće dale so mota po horach hač do města Gostiwara a tam hakle so puści do doliny. Wječor na směrkach zajědźe do přemysłoweho srjedźišća Tetowa a wottam hižo njeje tak daloko do staroslawneho Skoplja.

Skoplje, stolica slawneho carja Dušana Sylneho, bě mi było wukhodźišćo swojeho pućowanja po Južnej Serbskej. Wot tudy běch před njedźelemi so puścił po dolinje Wardara ke krótkemu ranju a zaso k wječoru hač k módremu jězorej při albanskich mjezach. Nětko běch so zaso wrócił a hotowach so na nawrót do swojeje sewjerneje domizny. Wjele běch nawědźał, wjele běch podešoł, wjele běch nazhonił a nawuknył.

Wěš tole hižo?

Lieselotta ſ Falzy běsche pilna pišatka listow. 25 stron dołhe listy njeběchu pola njeje ničo žadneho. Njedźiwajcy tuho njemóže cłowjek pola njeje wo bamborjenju rěcźeć, pschetož dołhe listy pišacy, žo hacy do poślednjeho wuprajicy a wscho druhim žobuspódźelicy, běsche ſ wašnjom tehdyscheho cźasa: Waleska prynzeša 45stronske listy pišasche, jeje žoburowjeńk Filip Jakub Spener wob léto 1000 listow dostawasche, a Voltare Catanowje léta 1760 pschi jeho wopyće w Ferney sberku 50 000 listow pokasa, kotrejž běchu jemu napisali.

Schěsćdźesaćsćétnemu Jendźelcźanej ſ njewschědnym pomjatkom, kotryž móže wschitke wažnisće podawki poslednich stoźeći lět mjenować, wschitke cźišća nowin ſ hłowy wě, w kotrychž žo tute podawki naspomnichu, a kotrejž 2000 batow se žwětoweje wójny se wschitkimi nadrobnosćemi mjenuje atd., schtyrjo lěkarjo 25 000 hriwnow wupłaćichu, so bychu jeho mohy po jeho žmjerći pschepytowacź směli. Ale wschitcy schtyrjo lěkarjo do jeho žmjerće wumrěchu, na cźož žo ponjatna hłowa też hischcźe jako dosć mudra wupokaja. Stary Jendźelcźan mjenujcy žwoju hłowu k druhemu rasej pschcha, a ton króć sledźerišemu wusławej sa 100 000 hriwnow.

350 milijonow chinešeho ludu njemóže ani cźitacź ani pišacź. To žu 85 prozentow žyłeho chinešeho ludu.

Puščina Sahara je tśinacźe króć wjetscha dyžli Němska (6,2 milij. kwadratnych kilometrow).

Kóždy wobydlerź Němskeje wob léto w pscherěrku nětko 1¾ kilograma tobaka pschetrjeba. j.

Němski wubědźowar Hans Winkler žmjerśnje sjeseżoži. Pschi wubědźowanju ſ motorskim kotom „Koło wokoło Schotty", kotrejž Hessenska župa pschewjedźe, sjeseżoži snaty němski motorski wubědźowarski jězdźer Hans Winkler ſ Minchowa žmjertnje je žwojej DKW-maschinu.

Schirner, M.

Pokiwy pyskej a pjeru

verkehren 1) Sache wěc zwobroćeć 2) Zug čah jězdźi 3) mit jd. z kim khodźić, wobkhadźeć.

verkörpern sćělesnić. Najlěpše počinki je wón sćělesnił w swojej powazy (Charakter).

Verlag, im Verlag z nakładom.

verlegen sich aufs Bitten so do prošenja dać, počah prosyć. Zónska poča prosyć; dźěćo da so do prošenja.

verlieren zhubić, přěhrać. Přěhrata wójna, zhubjeny pjerśeń.

vermochte zamó (bjez h).

veröden (za)pustnyć. dieceza zapustny, jako bě biskop we wuhnaństwje (J. Libš).

verschenken wzdawać. Naš knjez by najradši wšo rozdawał.

verschonen přelutować, zakhować. Před wohnjom a wulkej wodu zakhowaj, přelutuj nas Bóh!

verschwinden minyć so. Přewodnik miny so mi wo hromadźe pěska (M. A.).

verstellen sich cuzy so činić. Nječiń no so cuza!

Versuche anstellen chemik pospyty čini, **Versuche machen** pospytować, Reitversuche X pospytnje jěchać abo jěchanje.

Vertrauensmann dowěrnik, Vertrauensamt dowěrnistwo, Vertrauensposten městno dowěry, dowěriśco. Mißtrauen njedowěra, vertrauenswürdige Person dowěry hódna wosoba vertrauenslos bjez dowěriwy, bjezdowěrny mißtrauisch njedowěriwy.

Vertreter zastupnik (nic zastupjeř, kaž nimamy też nastupjerja, ale nastupnika), zastupc — zastupc (ni)cy. Też: zastupować, naměstnik.

verwandeln přewróćić, přewobroćić. Woda přewobroći so do loda.

verweigern zapowěsć, zapowědować, zapowěduja.

verwelkt zwjadły. Rostliny su zwjadłe. Samu zwjadlinu přinjese sebi dźěćo dom.

Vesuv pucha, sapa.

viel Volk wjele ludu, wulki lud, mnoho abo mnohosć ludu.

vielleicht też: khiba. Khiba (zo) tam pohladam?

vielzählig mnohe (nic: mnoholične kupy).

vollzählig wšitcy, wšitke. Prosymy, zo bychu towaršojo wšitcy přišli (nic: połnoličbnje).

„ven" mnohemu wjele hary čini. 1) **von so niepřehladuje**, jeli passiv do aktiva stajiš, na přikład: **Zły Benjamin Heraklija hospodowaše** (nic: bu wot žleho Benjamina hospodowany). Jeho khripa zhrabny (nic: bu wot khripy zhrabnjeny. Feng narodźi so z khudeju staršeju (nic: bu wot khudeju staršeju narodźeny). 2) **von hoher Gestalt** wysokeje postawy, von schönem Wuchs zrostny, wuropny von unendlichem Wert njesměrneje hódnoty, mnohočinne sylnych stawow. 3) **von dieser Seite** z (tu)teje strony, von Norden ze (wot) sewjera (połnocy). 4) **einige von uns** někotři z nas, nichtó z was tam njebě. 5) **von Regengüssen begleitet** zliwki z e zliwkami přewodźane (nic: wot zliwkow). Kraj bu z w ó j n a m i zničeny. Z hrozu přewzaty (nic: w o t hrozy). Z wyšej mocu njeseny. z pismami naščuwani (nic: w o t abo p ř e z). 6) **von Leder** z kože, kožany (nic: wot kože). Khribjet knihi je kožany. 7) **von Katyrna** sienska, Pětr alkantarski, Terézka Jězanskowa. 8) **von pola zemjanow**: Herr von Wilkowski knjez z Wilkowskich abo k. Wilkowski (nic: z Wilkowski), **von Watzdorf** knjez zemjan Watzdorf.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 169 | Budyšin — Srjedu 22. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Hišće žana jasnosć wo revoluciji w Španiskej

Hischcze dźenża nieje wěste, hač budźe žo schpanifke knjeżerstwo muź wojeřskich sbožkarjow dowobaracź. Wjednizy wojerskeho sbožka nimaju hischcze swoju wěź za pschehrat. Sczelak w Sevilli je wojewić, so je hlowny kwartěr sbožkarjow powschitkownu mobilisaziju w krajinach porucził, kotrež sbožkarjo wobkmjeża. Wschitzy k wojowanju khmani mużoio dyrbja žo wojerśzy wuwuczeć.

Rozsudna bitwa so před Madridom wočakuje

Reuterez powěsczenja wo nowych dobytczach sbožkarjow w połnócnej Schpanifkej powě. Woni žu Vern niedaloko Pamplony wobkładili a też w baskiskich provinzach postupowali. W Tangeru je žo pjeza 12 wójnskich łódźow zhromadźilo, kotrež jenoż na pschikas czakaju, so bychu do Algeciraša wujeże a tam pschecziwo sbožkarjam wojowale. Muźstwo tychle łódźow žu pjeza žiwojich offizerow saleli a do morja czisze. Kommunisticzny wjednizy nad muźstwami na łódźach roskasuja.

Madridske wobydlerstwo je so do hrozy dało

Pisches franzowske mjeny žu czetnjeńcy s Madrida pschischli, kotrež powěda, so je tamniske wobydlerstwo we wulkej hrozy, dokelž žo za dwaj abo tři dny rozsudna bitwa psched Madridom wočakuje. Se wschěch stron sbožkarske czrjody psched, město czahnu. Wone žo pod roskasowarstwom generalow Mole a Franka zhromadźuja. Radio w Sevilli je pschipowědźił, so žu žo nowe pożtki sbožkarskich wojakow do Cadiza a Algeciraša pschiwjesle. Tuczi wojazy žu žo hnydom **na pucj k Madridej** nastajili. Też wschelake regimenty zusobnikeje legije žu wutoru do Sevilla dószcze a dale k Madridej czahnu.

Rosprawnik nowin „Petit Gironde" w Pemplonje žwojim nowinam powě, so žo wobstejnoscze za sbožkarjow hladajuy polepschuja. Dwě wójsży k Madridej czehnjetej, jene s połdnia, druhe s połnoca. Wo połodnischim wójsku, kotrež pod hlownym roskasowarstwom generala Franka steji, wjele njewědźa. Sa to pak je połnósne wójsko jara žylne. Wobydlerstwo w Pamplonje, Burgosu a Saragossu žu sbožkarjow wschudze z wulkej sahorjtoscju powitali. Połnósne wójsko je pjeza jenoż hischcze 50 kilometrow wot Madrida sdalene. Do sbožkarskeho hlowneho kwartěra pschezo nowe dobyczerske powěsze pschikhadźeja.

Wobnjo a w nozy žo na schkitańskich twarach psched Madridom dźela.

Napischeźiwo pschihódnym powěsczam, kotrež knjeżerstwo wo powschitkownym położenju wudawa, nowiny „La Voz" wo wobschěrnych sakitańskich dźełach pischu, kotrež knjeżerstwowe wójsko psched Madridom czini. Tak žu knjeżerstwowi wojazy móst pola Pagurrinos mjes Villalbu a Torrelodonej w Madridskej provinzy rozbuchnyli, so bychu sbožkarske wójsko, kotrež je Segowie k Madridej czehnje, sadjerżeli. Pola Guaderramy, něhdże 50 kilometrow k dołhemu wjeczorej wot Madrida, je ludowa fronta pod měschczanostowym roskasom strategisky ważne hórki wobsadźiła. Sbožkarjo wojazy žu žo pjeza w jenym tunelu Madridsko-Burgoskeje żelesnizy wobmjerdźili. W Jeanskej provinzy, kotraž mjes Andalusiskej a Kastilskej leži, žu žo nyńazy ratarskich dźełaczerjow zhromadźili, so bychu sbožkarjam napischeźiwo stali, kotrež žu žo s Afriki do Algeciraša pschiwjelli.

Barcelona hišće w knjeżerstwowej rucy

Knjeżerstwo je zwilne wobydlerstwo a dźełaczersku milizu napominało, so dyrbi žo czehej sbožkarjow do Madrida sadźewacz. Knjeżerstwo dale praji, so kraj wobkmjeży. W Madridze hischcze tśelenza njeje pschestałka. Sbožkarjo pschezo znowa na dróhach tśeleja, so žo město niehdy smjerowało. Barcelonu woni hischcze njeżbu dobyli.

Wobleżnjenistí staw w Barcelonje.

W Barcelonje je žo wobleżnjenski staw wuwołał. Dwě franzowskej łódźi stej wutoru wjeczor s Marseilla do Barcelony wujełej, so byschtej do Franzowskeje franzowskich sportarjow wrócźo dowjesłej, kotrež czehu žo pschi tak mjenowanej **dźełaczerskej olympiadze** wobdźelicz. Tole wobsamknjenje je žo po wuraznym žadanju statneho podsekretara za cźełne smużowanje stało, kotryž tehornja w Barcelonje pschebywa.

Marksistiske knježeństwo so hišće dobyća nadźija

Kaž „United Preß" s Madrida powě, žo knjeżerstwo ludoweje fronty po žwojim wječerawschim dobywju w Madridze nadźija, so też žwonka hlowneho města sbožk pschemóże. Po poraženju sbožkarjow w Barcelonje sda so někotre Saragossa najtwjerdsche stejischczo sbožkarjow w połnócnej Schpanifkej być. Knjeżerstwo někotre dźełaczerjow k brónjam wola a zibilnym gardam kasa, so bychu mésce Saragossu a Valladolid nadběhowali, w kotrymajž žylne wotdźelenja sbožkarjow stoja. W **połodnischej Schpanifkej** dźele letarstwa a wójnske łódźe, kotrež žu knjeżerstwu žwerne wostale, sbožkarjow kaž w Malaży a Barcelonje s jich dobytnych stejischczow wuczischczuja. Sdźerżnosć zdźelaneje gardy je žo hacź dotal jako najžylnischa bróń pschecziwo sbožkej wupokasała.

Wjednizy marksistiskich stronow do Franzowskeje cźekaju.

Tśinasze měschczańskich a gmejnskich sastupjerjow ludoweje fronty žu wutoru franzowsku mjesu pschekrocźili. Sakitański wubjerk w Jach (w Aragoniskej) kotryž je dopółnał, so je njemóżno, so sbožkarjow dowobaracź, je tehu runja franzowske mjesy pschekrocźił. Też Pamplonski zwilny guwerner je do Franzowskeje cźekny.

Zběžkarjo hišće miejsu nadźiju spuścili

Sastupjer jendźelskeje Reuterez powěsczenje je w mésce Ceucze wutoru rozrěczenje s tamniskim wjednikom sbožkarjow měł. Tutón je rjekł: Plan, kotryž žmy žebi wudźełali, žo s mathematiskej nadrobnoscju rozwjedźe. Wschelake podkrjeje w Schpanifkej žu žwoje stejischczo strucźike a něsto pschihoty cźinja, so bychu žo hischcze wobstejaze žrjedźischcza kommunistiskeho dźela snicźike. Nascha revoluzija je w poźledním wokomiku pschischła, dokelž je kommunistiska agitazija mjes wójnskim tódźstwom jara žylna, a dokelž bě rusne, so spěchnje a rasnje sakrocźichmy. Zivilisazija wjeczorneje Europy by žo hewak dalsko wrócźo cźišła.

Morala mjes wojakami w schpaniskej Marokkowskej je wubjerna, a spomnjenja hódne je, kaž žu domorodni wojezy do wójniskeje służby sastupili, so bychu sajimam ludu służili, kotryž jich schkita. Hrożenje spiecźiweho muźstwa někotrych tódźow, so budże Ceutu bombardowacź, je žo wotpokasało a wobydlerstwo njeje žo spiecźowanjam poddało. **Mjes tódźemi, kotrej Ceutu nadpatżechu, bě ruska wolijowa tankowa łódź, kotraž bě s dwěmaj kanonomaj wobrońjena.** Tónle podawk je s khutnym dopokasmom sa to, so je naš pjedawske schpaniske knjeżerstwo sjebało, kotrež je žo psched pschikasami Moskwy kloniło.

Porjedźaza powěsej je sbožkarskeje strony.

Sbožkarski general Franko je wosjewjenje wudał, w kotrymž žo pschisnawa, so žo knjeżerstwo psched sbožkom wobara, so pak powěscze, kotrež žo s Madrida rosschěrjeja, njejsu wěry hódne. We wosjewjenju žo dale praji, so je žo regiment w Cavadonźy sapowědźił, knjeżerstwu 41 000 cźełbow k wobaranju cźerwjenje milizy wudacź, a so je jedyn artilleriski regiment letanischczo w Cuntu-Vientos wobsadźił.

Zběžkarjo knježeństwowe transporty brónjow zasłapili

Radio w Sevilli žo rasnje pschecźiwo njewěrnym knjeżerstwowym powěsczam wobrocźa, so žu žo sbožkarjo knjeżerstwu poddali. Temu napischeźiwo žo powě, so je stejischczo sbožkarjow žo dale połepschiło. W nozy k wutorje žu sbožkarjo dale k Madridej cźahnuli, pschi cźimż, hač dotal mało napischeźiwjenja namakali. Zivilne wobydlerstwo wobsadźenych mésiow a wjeow je žo hnydom wotbrónilo. Wjednik sbožkarskich wojakow w połodnischej Schpanifkej general Suripo de Llana je wutoru dopołdnja je ześelakom w Sevilli wschitkim zivilnym letarjam porucźił, so dyrbja žo hischcze w běhu dopołdnja na letanischczu w Tabladje pola Seville samotnicź.

W **Carabanchelu** je žo sbožkarjam poradźiło, **transport brónjow,** s 31 cźežitych autow wobstejaju, cźerwjenej milizy sebracź. Transportoweho wjednika, jenoho wyschka, žu hnydom satkelili. Podobne sajimanjenje je žo po schkrowej powěsczi se Sevilla regimentej **w Cavadonźy** poradźiło, kotremuž je tehornja wulki transport brónjow a munizije, za cźerwjenu milizu postajeny, do rukow padnyk.

Matrozojo su swojich officěrow zajeli

Hadatka powěsczenja s Arana w Algiru wosjewja, so žu schpaniske wójnske łódźe psched Tangerski pschistaw pschijeże. Ssu to kschižak „Libertad", jedyn torpedowski cźołm, jedyn avijo, jedyn kanonski cźołm a dwaj pschischibrjóžnaj strażowanjkaj cźołmaj. Pódźelu wokoło pschipołdnja je potom hischcze kschižak „Cervantes" psched Tanger dojeł. Knjeżerstwu zwérni matrozojo žu offizerow schpaniskich wójnskich łódźow, kotrejž žu žo pschi sbožku wobdźělili, sajeli. Jich pjeza do Cadiza a Algeciraša dowjesu.

Malaga pječa w kommunistiskej rucy

Po powěsczi s Gibraltara žu žo kommunistojo w Malaży sałe knjeżstwa smozowali. Nihdże tam njeje žana uniforma widźeć, a cźerwjene khorhoje žo se wschěch tódźow smahuja. Blizko Malagi staj žo dwaj mostaj do powětra buchłoj, so by žo sbožkarjam s Marokkowskeje pucź salehnył. Někotre wulke klamy žo pala.

Priedawši španiski kral k blizkości španiskeje mjezy pućuje

Prjedawschi schpaniski kral je nadobo hród Rauschenbach wopuschcził, hdźež je jako hósćź połłetkeho hrabje Samoiłeho pschebywał. Do kotreje strony pućuje, je njeznate, tola žebi myślu, so je žo k schpaniskej mjezy nastajił, so by tam był, hdy by trjeba było.

Madridske knjeżerstwo je psches radio sdźeliło, so sej žo też pożledniej garnisonje w Carabonhelu a w Alcali de Sanares poddale. Wjednika sbožkarskeho hibanja w Madridze, generala Canjula, zu sajeli, wón je w policajstwu presiłu. Hdyż žu kasarny w Carabombelu dobyli, zu generala Garciu de la Herane morwoho namakali. Tutón je žo hižo pschi monarchistiskim sbožku w lecze 1932 wobdźělił.

Knjeżerstwo wospjet wudawa, so je s knjesom w Schpanistej a je wukasły wosjewiło, s kotrymż je sbožkarske wójske wotdźelenja rozpuschcziło a wojakow je służby puschczilo. W schriczkowej rosprawje žo wobzebje zwilnej gardze a gardze Alalto sa jeju pomoz pschi poraženiu sbožkarjow dźakuje. Sstyschezrjo radiowych powěsczow žo proscha, so bychu je dale rosschérjeli. Sa zyle krótki cźaz knjeżerstwo sbožkarske hibanje połoži. Knjeżerstwo potom wobydlerstwu napomina, so by smérom było, a so by milizu ludoweje fronty pozłuchna była.

Wiele sbožkowych wjednikow pjeza cźeka. Wobstejnosce w Sevilli žo s kóždej hodźinu za knjeżerstwo połepscheja, też sbožkarjo w Saragossy a Valladolidu žo bórzy poddadźa. Wojazy w Alcali, kotrež žu žo poddali, žu do Madrida s pschewodom dźełaczerskeje milizy a s połdźelnjej pjaseu cźahnyli.

Stónczne knjeżerstwo sdźeluje, so je general **Sanjurjo,** kotryž je monarchistiski pucź w lecze 1932 nawjedował, po pucźu s Portugalskeje do Schpaniskeje **zmjertnje sjesdożił.** General Sanjurjo je pjeza s letadłom do Schpaniskeje lecźał, so by žo sbožkarjam pschijamknył.

Statny president Azana njeje sajaty.

Sczelak s Cardoby je powěsć rosschěrił, so žu schpanistego republikanskeho presidenta Azanu sajeli. Madridske knjeżerstwo pak je tule powěsć jako njewěrnu wotpokasało. Zivilnemu wobydlerstwu žu pschikasali, so wot 8 hodźin wjeczor njeby domy wopuschczźiło, dokelž budża na wożoby, kotrež žo posdźischo na dróhach nadeńdu, tśeleć.

Moskwa do španiskeje revolucije zaprimnje

Moskowski radio je napominanje w schpaniskej rezi schpanjelskemu ludej pożłał, z kotrymż lud namołwja, so by žo wobrónił a wojerskemu sbožku najzahnischo wobarał. Moskowske napominanje žo jako nowe dopokasmo wobhladuje, so žo ruske politiske wjednistwo do smutkownych politiskich należnoscow druhich ludow tyka a w nich kommunismus rosschérja. Kommunistiska Ruska kommunismus w krajach zyleho świeta nawjeduje a z pjenjesami podpjeruje. W Schpanifkej je wona też hižo aktiwnje zamischenu kommunistiskemu knjeżerstwu na pomoz pschischła, hdyż je žo jena ruska łódź, kaž žo na druhim měsnje dźenżnischeho cźišła praji, pschi bombardementze na město Ceutu wobdźělikła.

Wopory dróhoweho wobkhada

Sańdźeny tydźeń je žeby wobkhad na dróhach 151 śmjertnych woporow a 4256 śranjenych žadał.

Němšći wobkhadny minister k temu pśiwpomina: S wšyknymi śmjertnymi wopory je hyšći njekedźbliwosć pśi fikcijowanju dróhow. Pśiwšykne pśichadźeśa dyrbi žo frjadowaś, so by žo śranjenjam zadźiwało.

Jendźelske wójsko w Palestinje so na 11 batailonow powjetšiło

Wobsteinjośe w Palestinje žo hyšćośe pśichežo njejźu pśichemjenike. Jendźelske wójsko ś pśichežo wótrišćimi žrědkami pśicejśiwo arabśkim sbóžkarjam postupuje. **Licba śmjertnych woporow** pola sbóžkarjow pśichežo dale pśichibywa. Pśichežo husćišćo žo mjes wobéma stronoma druhdy někotre hodźiny wojuje, pśi cźimž Jendźelcejenjo wšyke nowonaložene wojowańśke žrědki ś wuwiśaćom plunow nakožuja.

Sbóžkarjo žu w nowišćimi cźašu spytali, minu ś dalóka ś elektriśkim sapałkom rozbuchnyś. Na brjohu Tel Aviva žu powodowy grot hyšćośe ś cźašom pśi hed rozbuchnjenjom wušłědźiśi. Wobsćišćodźenje wólijowego rokowego powoda do Jeruka pola Beśśana ś kótrehož wólij cźeczejśe, je žo hnydom mohło porjedźiś. Wojazy ś Malty, ś kótrymiž žo jendźelske wójsko na 11 batailonow powjetšiśi, je žo na žiwojej wjesośe někotre hodźiny sabjerjało, dokeľ bź **žo železniza** pola Tulkerma wobsćišćodźiła a dyrbjeśe žo najpśedy wupśedźiś. Stare arabśke khśe w Jaffie, w **kótrychž** žo sbóžkarjo khowachu, žu žo dotorhałe. Ssobustawy kommunistiśeje strony žo dale pśiches mjesny wotwožuja. Mjes nimi běchu też někotśi židźa ś Němšćeje.

Strajk w měsće Mexiku

Strajk dźěłacerjow milinarnje města Mexika je žo pónjźelu ś nowa zbórśćił. Jednanja žu žo dyrbiałe pśichetorhnyś, dokeľ je milinarnine wjednistwo dźěłacerśke žadanja wutwopałało, a dokeľ žu też dźěłacerjo žiwoje **pśicisćwolenja** wrócźo wsali. Knjeježeństwo pjeca milinarnine wjednistwo na khwilu pśichewośmje, jeli so žo hacź **do** žrjedy dojednanje njedozpi.

Hacź runje žo strajkowarjo wjazy elektriśkeje mozy sa **šaftaranje** ś wodu wotedali, **město ś njedobahanjom wody cźekpi.** W nusućerpjazych městowych dźělach wohnjowa wobora wodu po bowach darmo wotedawa, mjes tym so dyrbja w druhich městowych dźělach privatni ludźo 10 gentow sa bow wody sapłaćiś.

W **Budyšćinje**, 22. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wjeśenje snadne prawo k wulkemu njeprawu 6ini.

— **Wó wjedrje.** Wčzera wjeczor we 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 2, najwyšśicha temperatura wo dnio plus 21. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer plus 2, najnišśa temperatura **w nozy** plus 16. — Njewobstajne wjedro dale traje. Symny mórśki powětr **wobknježi** zyłu Němšku a też Franzowsku. Se šłabym pośupom subtropiśkeho cźopleho wětra ś wjeczorneho žrjedźneho morja bź žo w južnej Franzowskej dóšła tajenje wutworiło, kótrejž nětko ś Bayerśeje też k nam puśuje. Hdyž žo pominje, hudźe **symny** mórśki powětr dale rosšudźazy, tak so pśichi ménjazym žo pomróczenju ma žo ś dalšimi deschczemi liczyś.

Wuhlady na wjedro za jutrje schtwórk: Swopredka hyšćośe nětkotre deschcze pśichi pomérnje khłódnym wjedrje. Posdźišćo žynliśke pomróczenje. Mérne wětry ś wjeczora.

— **Njetwarcze žane žitne worschtowzy** (sajmy) we blišćosći wyšokich milinowych powodow. Nowinarśke kopjeno Schlesyśkeje milinarnje akz. tow. sćěhowaze napominanje wójewja: S natwarjenjom žitnych a žłomjanych worschtowzow pod žamym wyšokim mili**nowym powodom abo w mjeńšej** blišćosći hacź 30 **metrow wot powoda** dalenych žo niz jenoź tutón wohrožuje, kaž na pśikład so wětśik žłomu do powoda swjerći, ale też ratarjam dźěłacerjo, kótrejž worschtowu twarja, žu wohroženi. Tehodła so šnowa na to pokazuje, so maja žo žitne a žłomjane worschtowzy snajmjeńśa 30 metrow wot milinowych powodow natwaricź. Jeli žo to njestanje, **móże žo wobšćedźeś sa schtodu samotwity cźinteź.**

— **Khłostanja sa šnjewujśe sjawnych wohnjowych pśichśijewjakow.** Snowa žo na to pokazuje, so žo šnjewujśe sjawnych wohnjowych pśichśijewjakow po § 304 šatneho khłostańskeho zakonja ś šastwom do 3 lět abo ś pjenježnym khłostanjom hacź do 1500 hr. pokhłosta. Nimo teho dyrbja winowaći wšychu schkodu aid., kotraž je ś tym nastała, sarunaś.

— **Rosdźělenje drjewa NS-spomožeństwa.** Město Budyšćin je NS-spomožeństwu po wukopanju wjasowych schtomow dobnte hakoły k rosdźělenju na thude wobydleństwow pśichewschtajiło. Ludowi towaršchoju, kotryžki skutk symśeje pomoży šastara a kótriž móža pśichi wukopanju a wobdźěłanju schtomow pomhaś, njech žo pola pśichśluschnieje kupiny NS-spomožeństwa w cźašu wot pop. 8 hacź do 12 hodź. samotwja a to w skupinje žrjedźne, rańśe a połnozne město we wobkhodnej městnosći NSW na Kotośkej dróšy 32, w skupinje južne města na dróšy SA cźo. 37, wobkhodne městnośe NSW a skupina wieczorne města: Schlieben'ska dróha 12, wobkhodne městnośe NSW.

— **Kolo žo kradnyło.** Wčzera dopołdnja je njeznaty na Stieberśkej dóšy pśiched domom cźo. 46 mužaze kolo šnamki Opel cźo. H. B. 2400940, cźorne krošno, šendźelske wodźidło, cźorne wobśena ś módrymi šmužkami, pedale ś gummijowymi šapołožkami, cźornaj błótoschkitaj módrošmužkowane, chromowane špicy, šamohóžak šnamki Komet, šćěre wobrucze pokradnyk. Schtóž móże wězowne pódźelenja cźiniś, hdyž je kolo wośtało, njech to wośiewi kriminalnemu wotdźelenju w Budyšćinje hród telefon 2802.

— **Paducha w měšćanśkich kupielach lepili.** Pónjźelu dopołdnja pśišłaštej kupielow nětkaž 16 lět šterjeho do Budyšćina pśichpuczowaneho pachoła pśi tym lepichu, kaž ś njesamknjeneje komorki ś tam wisajuych kholowow móšchniczku ś 14,40 hr. kradnyła. Jeho kriminalnemu wotdźelenju w Budyšćinje pśichepodachu, kótrejž jeho statnemu rěcźnikej pśichepoda. Stóśnik je hakle 19. 7. ś jeneho wušćawa cźeknył.

S **Bošcez.** Sańdźenu njedźelu měješe tudyšća dobrowólna wohnjowa wobora žwój lětny žwjedźeń pola Rjeńcźeja. Kapała wobory, kótraž je žo w běhu 10 lět derje wuwiła, poliśći wopytaršam rjany šahrodny konzert. Ziwy šaiim běšće za kehelekulenje a šałenje. Sa najlépšiche wukony žo rjane mnta polițiczachu. K wieczoru žo pola Schneiderez k wješelej rejzy šahra.

S **Hodźija.** Njedźelu wokoło 2 hodź. šta žo wobkhadne njeśboże, kótrejž hyšćośe pomérnje derje stónźi. Koleśaŕ je Ssulśkej jedźeśe po špadowajej dróšy ze Magerez hońcenjez. Na tutym městnie pśichesćahny jeho awto, kótryž do njeho šawadźi. Koleśaŕ ś kola padny a to do žrjedź pucźa, hdyž jeho bjes maka druzi awto pśichejźe. Padnjenm žlebi lěwu ruku rozdrě a žebi też hewak schkodu nacźini. Sawabalemy mójeśe žo šam domoj pedacź.

S **Njeźe Wsy** pola Rakez. Wčzera wutoru wjeczor wumrě tudyšći **wumjeńaŕ** Jan Mjecź 75 lět stary. Mjecźez nan a dźěd běšće tu woblubjena a mažena wožoba a dobry Sserb. Wot žiwoje mkodośe cźitałśke naśe Sserbśke Nowiny. Njech je jemu rózna na semja dobry wotpocźink.

S **Kotez.** Wutoru wožwjeśi w poknej cźełnej a dušćinej strowocźe naścha wjeśnjańka knjeni Pawlina Błažina rodź. Hartmannez žiwoje 79. narodniny w kole žiwojich dźěśi a wnucźkow. Wšyche domjace dźěła hišćcze bjes kóždeje zu'eje pomozy šama šastara. — **Wot** 10. auguśta njebudźe žo pośta wjazy ś Wosporka k nam nožyś. Knjes Arnošćt Herzog budźe tu póstowu agenturu šastawaś, ke kótremuž žo wšyćkeje pośta ś awtom ś Lubija wšimjeśe. Nowy póstowy napiś rěka: Kotezy psches Lubij.

Pśeni wobras wo schpanišćim sbóžku.

Wjednik sbóžkari a wyšišći roskasowaŕ **kanaryśkich kupow**, general Franko ma narěcź na tśeću sbóžkarśku legiju zuśych w Melilla, hdyž je zentrum sbóžkarśkeho hibanja. (Presse-Illustrationen-Hoffmann, M.)

Jakub Młynk

Powědańcźko se šaschłych cźašow.

(Skónczenje.)

„Ty chześi po tajkim žiwoje kubło pschedacź, wujo Polakeź?“ **wopraśa** žo Hurban.

„Haj, to žo wě, ale schtó by mi je w tymle cźašu wotkupił“, praji Polak.

„Ja žiwm pśeni kupz, jako žušod žadźu cźi pjatnacźe ztow“, praji Hurban na to.

„Ty a pjatnacźe ztow“, šmějśeśo žo Polak, „schtó wě, hacź masch pjatnacźe kroschkow?“

Tak a podobnje dołho rěcźeschtaj. Skónczenje pak, hdyž Polak widźeśe, so Hurban njeźortuje, pocza wón powědacź, kak wyšoko chze žiwoje kubło pschedacź. Žadasche dwaj tyšaz tolaŕ a žebi wumjeńk hacź do žmjercźe a hišćcze něschto malicźkoscźow.

Pośluchach pśichez jako pschišmolenу, schto žo cźini a rěcźi, ale tak so Woneczenjo do teho njepschihódźechu.

„Duź cźi dźewjatnacźe ztow dam“, praji Hurban, „ale ja lěto hakle pjenjeźy, wjaz cźi nichtó dacź njemóże.“

„Sa to njemóžu wostaticź“, wotmolwi Polak.

„Njedźiwajcźe“, prajich nětko ja, so ja ich blido žynwjschi, „ja móju wjazy dacź a so byschcźe to žnydom widźeli, macźe jowle, knjes Polako, pjecź a dwadześi ztow tolaŕ a kubło je moje.“

„Haj“, praji Polak ś wótrym hłosom a ś njewupraźitej radosću, „je-li so je tole wo prawdźe pjecź a dwadześi ztow a chzeźe-li wo prawdźe moje kubło měcź, móżeźe je hnydom tak kaž žiwm pśiedy prajił, stejo a lejo dostacź. Jenoź to dyrbju hišćcze pśiedy sjonicź, schtó Wy, wulki a bohaty knježe, sće?“

„Njemějcźe mje, lubi ludźo, sa wulkeho knjesa, ale wěrjacźe mi radscho Młynkez Jakuba, kotryž je žo pśiched 40 lětami zhubił.“

„To tola nihdy wěrno bycź njemóże, tón je tola dawno na prawdźe Božej, hižom w žydowskej wójnje dźě je wostał.“

„Nó, Michale Domaschkeź, njesnajeśch dha mje, a ty teź niz Jurjo Handrikeź.“

„To žy ty wo prawdźe, lubschi Jakubje, my njejźmy cźe nihdy sesnali. To je wo prawdźe dźiw, jow tola hižo nichtó nicźo wo tebi njepomni, hdyž dha žy byŕ a kak žy žo tola wulkowaŕ abo žy cźekkył?“

To bź radoscź, wuwoprascowanje a powědanje. Wschitkim chzychu mje widźecź a so mnu popowědacź. Borśy so pokna jstwa ludźi. To bź najrjeńśi dźeń zyłeho mojeho žiwjenja.

Kubło bź nětko moje, pśiched žwědkami bźch je sapłacźiś. Borśy, borśy chzych dom žwojich wótcow sajo wohlacź. Tuź jedźechmy hyndom do Woneź. Schtó mohł wopiśacź moje cźucźa, kotrejž žo w mojej wutrobje budźachu? Kóždy puczik a tóždy kerk bopominasche mje na stare cźaśy, hdyž tu jako hólcźez wjeśele skakach a hrajkach; a kaž by žo hakle šamžny dźeń stało, widźach wšicho pśiched wocźomaj, kak mje Ruśojo popadźechu a wotwjedźechu.

Dóniž bź hišćcze ža žwětłym, wobkhadźowachmy pola a lěžy, ś wjeczora pak žo potom jowle pola Scholcźiz nana uny stari šnaźi na šchleiźu piwa šendźechmy. Sa telko lět žo sajo widźachmy, mnohy wschak běchu hižo dawno semrěli.

Rěkomužkuli žo radostne žyły we wócźku šyblachu, hdyž žebi na strowoscź po starym žerbśkim waschnju pśichipiwachmy. Ja pak njesabych na Boha a njeboczicźkeho nanowe žłowo: „Bóh žwěrneho njewopuschcźi.“

*

To bź Młynkez Jakub, jedyn ś najkhmańśich mužow najcheje wokolicy, dźakowne dźěcźo žwojeju starschomu, wěrny a žwěrny žyn žwojeho ludu. Wschо bź pschetrał a wjele spytał, pschi tym pak ženje na Boha lubeho Knjesa njesabywał. Ludźo žebi jeho wschudźe khwalachu, dakeľ bź pschecejśny, poniżny a wuštojny muž. Se žwojimi žudobami žo jara derje šnjeśe. Pschi tym bź prawy žerbśi sprózniwy ratař a hacź tunje jemu nihdy trjeba njebź, bź tola wěcźnje prёni do dźěła a pośledni ś dźěła. Jeho kubło pak bu borśy sajo najprёnje a najrjeńśe zyłeje wśy, dokeľ wón měśeśe Boże pohnowanje. Tak bź žo to, schtož bź Jakub telko lět chzył a žebi pschaŕ, hacź nanairjeńśeho dopjelniło. Młynkez kubło bź sajo w žerbśkich rukach a dośa je potom jeho wuj.

Jakub žydźe žo poślednje lěta žwojeho žiwjenja na wumjeńk, so by po telko hubjeńśiwje a staroscźach cźicheho měra w žiwojej tak horzo lubowanej domišnje wuźiwał, dóniż jeho Bóh ŕ wěcźnemu wotpocźinkej do njebjeśkeho raja njesawoła. Jeho poślednje žłowa bźchu: Nadźijam žo, so ty, luby wujo, a twoje lube dźěcźi na tymle kubłe naischich wótcow wostanjecźe. Bóh budźe ś wami, budźeśe pak teź wy jemu žwěrni, pschetož „Bóh žwěrneho njewopuschcźi.“

Hišćcze dźenja mójeśch tam na Woneczanskim pohrjebnišćeju jeho row widźecź. Studnie tam ptaćki na lipje, kotruž Jakub žwojeju njeboczicźkemu nanej žadźeśe, žwoje śpěwy sanoschuja a wjeśby želnoścźiwje žwoju hłóśćku khśileja jeho žaruju. Mjes nim tam jednory ta mjeń jeho row wosnamnjenja še žłowami:

„Bóh žwěrneho njewopuschcźi.

— Kóna. —

S **Khrjeble.** Khrobe paduschstwo je žo w lodowej pinzy pola hoscenzarja a rěsniskeho mischtra Bebracha kuczito, hdyž žo je schtódzernje pok zwinjecza potradny. Bjes dwěla je pa...acham městnosć derje wědoma była.

S **Duboho.** Tudyschi ratař Hermann Hennersdorf dosta po cjišcenju byka, kotryž žo jako wulkythmany spotna, klěbornu mytowaniku medaillu wot schleswjskeho krajneho burstwa.

Se **Slepo Komorowa.** Hižo někotre dny dołho wobkedźbuje žo wysche Korizkeho mlyna w Cžornym Halschtrowje mrětwa rybow. Wschě druzinu rybow pluwaju swjescha na wodje. Tonuschti žebi je ſ wody koja. Hacž žo tu wo mrětwu jedna abo hacž je woda někak sajedojscena, njeje žo dotal swjescicz hodźało.

Z Łužicy

Se **Zitawy.** 38 lět stary ratajski dźěłacžeř Ehrentraut na polu ratarja Neumanna w Olbersdorfu wótcžeiche. Hdyž wuskokolijowa železnica nimo pschijědźe, žo konjaj spłošchtschichcej. Ehrentraut spyta skocžeći sadźerzecz, pschi cžimž pak jene ſ njeju jeho tak cžežko kopny, so dyrbjesche žo do Zitawskeje khorownje dowjescz. Tam je na scžěwki cžežkich traujenjow wumrěł.

S **Ricy.** (Na nowe běrny wodu pił a wumrěł.) 32 lět stary friserski mischtr Zimmermann bě po jědži nowych běrnow wodu pił. Sa někajki cžas dosta žałostne bolosce w žiwocze a wumrě na tym, hdyž jemu nichtó pomoz pschinjesecz njemóžeše.

S **Kinsbórka.** (Powjetschenje wójskoweho swuczowanischcza.) Kommandantura wójskoweho swuczowanischcza wojjewja: Je nětko krucze postajene, so žo ſ 1. haprleju 1937 wšy Kamjentna Studźeń, Krakow, Bora, Zelnja, Rowno, Zachow, wot statneho wojeskeho ministerstwa sa powjetschenje wójskoweho swuczowanischcza pokupja. Dźěle wšow Schcžeńza, Nědorez, a Noweje Wsy žo pschikupja. Sajimaj móza kóždy cžas žebi informazije na Kamjenzikim hamtskim hejtmanstwje abo na kommandanturje wójskoweho swuczowanischcza w Kinsbórku wuzadacz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Pirny.** Na Lohmen'skej dróży w bliskosci Basteiwjese drohi sajědže motorski koleſaſ ſ poboczńikom do schtoma. Srazenje bě tak mózne, so motorski koleſaſ a jeho pschewodźeř žo cžežko kranischtaj, tak so dyrbjeschtaj ſo do khorownje pschewjesc.

S **Mittweidy.** (Tragiske njesboże ſ cžołmom na Cžopawje.) Njedźelu sta žo na Cžopawje. nětko 300 metrow wyschiche spuschcžadła měschcjanskeje milinarnje wobjazujomne njesboże, pschi kotrymž dwaj młodaj cžołmiekaj wo žiwjenje pschindleschtaj. Tžo młodši ludźa ſ Freiberga, 14 a 15 lět stary bachu sebi cžołm wupaječtik. Hdyž dyzchu mózna wumětnu, so cžołm pschewalk a cžołmarjo do wody padnychu. Mjes tym so žo starschi ſ pomozu wobrocženeho cžołma muthowa, žo jeho tež waršchaj satepischtaj. W žiwojim smjertnym strasche žo młódschi na žiwojeho towarscha pschimny a harzwuzbě bě tutón dobry pluwař, jeho žobu do hłubiny sczahny. Cžěłe satepjeneju móžeschtaj žo hakle po puschczenju spuschczadła namakacz.

S **Kirchberga** w Rudnych horach. Nowy radium wobšahowazy kuzoł. Na polu bura Riedela w Hirschfeldze žu žo 3 radium wobšahowaze žórła wušlědźile, kotrychž wody we wichelakich rosměrach radium wobšědźa. Wschě 3 žórła hromadźe pieza wodam naiłepschich hojeńskich kupjelow wotpowědaja. Hirschfeldske žórło je žo ſ makeſ swjatocžnosću wsches měschcjanoju Hohmutha sjawnosći pschepodało. Měschcjanoša pschi tym na to poſasa, so žórło jónu pschicžinu sa załoženje nowych radiumowych kupjelow posłuži.

Schpaniske kněžerstwo je moratorium sa dołžnikow wudało.

Hawas ſ Gibraltara wozewja, so je Madridske knjeżerstwo na 48 hodźin dołho wschě bankowske dźěła zakazało a moratorium sa dołžnikow wudało.

Ciščimu wšitko

stoż překupc, wobkhodnik, rjemjeslnik, přemysłnik, hospodař a ratař k zdźerženju starych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też ciščerske dźěła za towarstwa, zjednoćenstwa, za swójbne swjatočne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wuruciće, dajće so poradźić a wobhladajće sebi naše rjane ciščerske dźěła.

Knihiciščernja dr. Jana Cyža
w Serbskim Domje w Budyšinje, tel. 2867

Nowosće z cyłeho swěta

Pólski wuwos do Němskeje w Augusce.

Po shromadnym dorosumjenju němskeho a pólskeho knjeżerstwowcho wubjerka je žo pólski wuwos do Němskeje sa mježy august 1936 na 60 prozentow pschedwidźaneho mježacznego wuwosneho plana postajił.

Harrachowa buda w Krkonoschach žo wotpalita.

W nozy k wutorje je žo w Krkonoschach Harrachowa buda pschi wulkim wohnju do cžista spalita. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate. Schkoda je jara wulka.

* **Wucžeř a schuleř žo we Lobju satepiłoj.** Schulske dźěcži je Seddenicka w Magdeburgskim wokrjeżu, kotříž je ſwojim wucžerjom ſ wjazndonjoweho pucžowanja žo wrócžichu, niedaloko Blumenthala duzy domoj pospasachu, so bychu žo we Lobiu kupałe. Pischeczíwo wuſkowmenu wucžerjowym sakasej swaſi žebi 12 lět starý schuleř Elsholz pschedaloko do rěki a žo podnuri. Wucžeř hnydom sa hólczezom skocži a jemu žo też poradźi, tepjazeho hrabnycz. Hólczeż pak žo wucžerja tak krucže pschimny, so žo tutón jeho wjazy wobarací njemóžeschce a wobaj schuleř a wucžeř žo psched wocžemi schulskich towarschow satepischtaj. Wobhadka pschewóſneje šódźe, kotraž njesboże pytnywschi, hnydom na pomoz nischkhwata a móżeschce po nětkaž 10 mtešičinach wucžerja a schulerja ſ rěki wucžahnyc. Tola wschě pospytny, jeju wožiwicz, běchu bjes wuspěcha.

Lěčna horzota schkódna sa šuby?

Schtó njesnaje starosciow hospoſow w lěczu? So na pschikład mloko w hornich dnjach hnydom wokišnje, so wschě jédze wjele spěšnischcho žo skała hacž w khłódnych dnjach. Na podobne waschnje skutkuje horzota też na šuby. Wyšoka temperatura powětra spěchuje rospad a tikanje w formje ſwyscheneho a spěšnischeho twarzenja tikaliny. A runje tuta tikalina je šubam tak straschna, dokelž schkleńczinje šubow žo kalk bjerje, jón na šubach rospuschczi a bakterije do šuba puschcza, ſ cžimž žo nicženje šuba sapoczina. A hischcze na nětchto ma žo w lěczu kedźbowacz. Mužiwanje wožeje tikaleho žadu — kóždy to hnydom ſam sazuwa — cžini šuby tupe. Też tutón ſiaw njeje niczo druhe, hacž so šubowa schkleńczina kalk šhubi. Njeje wschak to tak straschne, dokelž žlěny, kotreż wapno wobšahuja, tutón wotbyłk sabo narunaja. Pschi wjetschim wužiwanju sadu pak žo radźi. žebi po tym dokładnje šuby wuczischcžeć. Sarka žo radźi, žebi w lěcze ſ naspomnjenych pschicžinow šuby huscžischo a dokładnischo cžischcžeć.

Wukrajne skasanki sa maschinsku industriju wo 40 proz. stupite.

Swjezelazu bilanzu hospodarskeho postupa wosjewja hospodarska skupina maschinskeje industrije sa prěnje połłěto 1936. Po tutej rosprawje běsche wobkhod ſ maschinami pschi pschihódnym wuskutkowanju njeimjenschcheneje tukrajneje konjunktury jara spokojazy. Tukrajne skasanki běchu pornjo połłetnju połłěta 1935 wo něhdże 10 proz. stupiłe. Mjeńsche spodawanje wukrajnych skasankow, kotreż žo w prěnich měsazach tuteho lěta wobkedźbowachu, žu žo w dalschim běhu prěnjeho połłěta 1936 na swjeżelaze maschnje wjazy hacž wurunałe. Shromadny wunoschk wukrajnych skasankow je žo pornjo prěnjemu połłětu 1935 wo 40 proz. powjelschi. Storo we wschěch wotriadach maschiny dźěłazeje industrije žu žo ludźo pschistaili a w juliju 1936 bě 79 prozentow wschěch maschinskich dźěłacžerjow w dźěle. Pschi pschedležazych skasankach móże žo dalsche powjelschenje tuteje dźěłoweje kavazity wocžakowacz, hacžrunjež, faj žo w rosprawje nałpomni, so njedostatk na wotrjadnych mozach pschezo bóle wuskutkuje.

Južnoamerikanske město pschi semjerjenju dospołnje sniczene.

Město Tuquerres w južnoamerikanskim statcze Kolumbikej bu pschi semjerjenju dospołnje sniczene. Wulki dźěł domow žu schcerke rospuklinu, kotreż žo pschi semjerjenju wotewrichu, pójrěk. Něschto mało domow, kotreż dotal stejo wostachu, žu wobrosene, so tehorunja žo w semi šhubja. Mjele tyšaz ludźi je ſ tym tžechu nad hłowu šhubiło a budźi žo w horach wotkoło.

Budyske stawniske powěsće

21. julija 1936.

Mandželstwo pschipowědźichu: 21. 7. Curt Richard Henker, drogist, ſ Hanu Margaretu Mikleresz, domjajej dźowku, wobaj w Budyschinje. — Boris Aleksander Maksing, dipl. inżener w Barlinej-Zempelhofe ſ Giselu Khatař Wackarjej, bjes powołanja w Budyschinje. — Friedrich August Meltka, namócnik (poštužowanje) w Bremenskim pschistawje ſ Hanu Marju Lubschez, domjajej pschistajenej w Budyschinje. — Kurt Waltař Hocker, formař we Wulkej Dubrawje ſ Emmu Ottilju Ssworiz, domjajej pschistajenej w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad

Sstjedu, 22. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	46,80
1 engelski punt	12,47	100 českosł. krónow	76,29
100 swajc. frankow	81,95	100 franc. frankow	16,43

Barlinske kursy, 21. julija. Na kursy jewjesche žo wczera tón samy měrny wobras, kaž na pschedchadźazych dnjach, jenož něschto małych hódnotow měješche wjetsche wobroty. Sakładne měnjenje pak běsche dale pschecželne, dokelž wotpschedawanjow bankowskeje klientele niebu a też burſowny wobtheđ ſ powołanja jenož telko wotpschedawaschce, kelkoż bě dźeń psched tym wobkhowal. Pschihódne rosprawy je železnischkich wikow a dojednanje wo Anglo-kontinentalnym worzlowym pakcze wožiwichu jatim sa montanowe hódnoty. Też hódnoty maschinskich fabrikow měješchu kupzow, dokelž też ſ tuteje hospodarsteje halsy dobre powěsće pschikhadźeja. Na rentowych wikach běsche dale cžicho.

Barlinske žitne wuklowiki. Połoženje na žitnych wuklowikach je žo ledy pschemeniło. Dźiwaja na pozdcžeńke poměry hu jenoż mjeńsche nakupy ſa wschědnu potrjebu mózne. Mukowe žita na wětu termiju žo hischcze we wjetschim rosměru na pschedań njepołkicžachu. Sa nowu rožu pschi hnydomnym dodaciu maja provinzialne młyny dale wulki jatim a pschisiwoleja też hischcze wyschiche pschirażki hacž 4 hr. Pschenica wožebje sa pozdźiche dodacze ma měrne wiki. Możnoscze wobstaranja wowsa a jeczmjenia sa pizowańske samery žu mało. Wožebje pizowańske jeczmjenje žu ledy na wikach. Nowe ſmjłe jeczmjenje sa industrialne samery žo pschi jenajschi płaczilnach wobthoduja. Też prěnje mustry sa naležne jeczmjenje pschedeja.

Wczera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jeczmienia G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	21. 7.	20. 7.		21. 7.	20. 7.
Pšenica	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	22,0-24,5	22,0-24,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,65	27,65	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.		
ps. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	20,30	20,30
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
rapa 1000 kg	—	—	rżana stoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč.		
lane symjo	—	—	wowsna		
p eluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna		

Płaczizny za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizny za rožku za wuplodźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płaczizny za ječmjeń za wuplodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczizny za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaczizny różneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

21. julija 1936 Płaczeny po cent. a złoty hriwnach

Skotne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 44.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosce hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 53.

Połnomjasne, wutroscene, najwětšeje rězneje hódnosce	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 447.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosce	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosce hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	22—24
Mjenje a špatnje picowane	—

ełata: 9295

Najlepše wukormjene (1. družiny)	65—72
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	57—63
Špatne (3.)	50—55

Wowcy: 8547.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—42
Starše wukormjene (6.)	36—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	28—35

Swinje: 12999.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjasne	50,50
Špatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Radio

Schtwórtk, 23. julija słyschi so:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschědneho programma: 6 rańsha hudźba. 8 wjesela ludowa hudźba. 11 šabawna hudźba. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wječelakosce. 16 popołdnischi konzert. 18 šabawna hudźba. 20,10 šabawny konzert.

Barlin: 18 šabawna hudźba. 20,10 rejwańska hudźba. Win: komedija „Pygmalion". Warschawa: 17 pjaty konzert. Praha: 20,45 operetta „Dollarowa prynzesna". Budapest: 22 zygańska hudźba.

Žona khoreho muża pschešłapi, kak runje ſ wulkeje ljesche palerej pije. „Ty pijeschi paleńz a lěkař je cži jenoż šad a wodu dowoliłi!" wrjeschce žona. — „Potom tr trjechi", šmjerje ju muž, „je jenoż „wischnjowa woda".

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smolař w Budyšinje; za nawołtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć: dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. I. 1936 nad 6000. — W zo skerdu tarifna lisćina č. 5 płaci

S 78 létami ho s padakom k semi puschczik.

W Pischerowje na Morawje je ho pisched krótkim czasom wěża natwarika, s kotrejež ho ludźo s padakom k lek k semi puschczachu. Pischi pschileżnosczi hrjedznomorawskeje wustajeńzy w tutym mětsche ho ludźo k wěży hótzachu, so bychu skok wazili. W tutych dnjach stupi tež 78 lět stary Josef Jarosch na wěžu, so by s padakom s wěže skocził. Derje a strowy starz pschista a rzekny k zwojim znatym, kotrejž jeho s radosczu wobdawachu, so je jemu skok s wyschiny nimo měry derje czinił.

Rockefellerowe zliwieńske sajadły.

John D. Rockefeller ma najwutrobnische pschecze, so by ho 100 lět stary stak, pschecze, kotrehoż dopjelnjenju je staruschki milijonar hižo khětro blisko: Pisachmy wo tym, so je zwoje 97. narodniny zwjeczik. Hdyž zwoje narodniny w kole zwójbnych a nětkotrych pschecželow zwjerjesche a je 97 zwěczkami pyschcny narodninowy tykanz nacza, ho jeho praschachu, kak temu pschińdże, so je pschezo hischcze tak czerstwy. Pschetoż po wuprajenju lékarjow je Rockefeller lětusche zwoje narodniny w hischcze wjetschej duschinej a czélnej czerstwosczi wošwjeczik, kaž pozdzischo je Rockefeller mjenowasche zczěhowanych 9 stotnych zliwieńskich sajadow, kotrejž zu ho pola njeho bjes dwěla wupruhowale: 1. Zenje sajim na dzeńskich podawkach hubicz. 2. Porjadnje a mérnje pojěsczi. 3. Wschědnje zwuczowacz. 4. W dohahajej mérje spacz. 5. Sso na nicžo a nikoho hněwacz. 6. Podrobny programm zwojich wschědnych minowatosczow dopjelnicz. 7. Sso wjele w zlónzu kupacz. 8. Wjele mloka picz. 9. We wschěch njehodach lékarja sawolacz.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 21. julija 1936.

Narodźiło je ho: 17. 7. Kurtej Fritzej Adlerej, pianistej, zyn. — 14. 7. Wernerej Pawołej Eduardej Krumbeinej, ratarjej w Běschźach, zyn. — 17. 7. Janej Pommerej, dr. med. vet. skótnemu lékarjej w Bukezach, dźowka. — 17. 7. Arnoschtej Waklarjej Hennigej, krawjej, dźowka. — 13. 7. Waklarjej Ocži Zogelej, dipl. pschekupzej, wobkhodnemu wjednikej, zyn. — 18. 7. Matzej Reinholdej Kernej, samkarjej, dźowka. — 17. 7. Korli Herbertej Schneiderej, samkarjej, dźowka.

Wumrěli su: 17. 7. Waklar Manfred Mönch, zyn wobkhodneho pomocznika s Habrachczis, 1 lěto stary. — 18. 7. Christoph Pawoł Trautmann, rentnar, 71 lět stary. — 19. 7. Bjedrich Gustav Gitter, wyschschi wuczer na wotp. 85 lět stary. — Jan August Hornoff, inv. rentnar, 80 lět stary. — Karlheinz Schérz, zyn fabrikskeho dźełaczerja s Brěsynki, 4 měsazy stary. — Ota Kurt Michalk, wyschschi tepjer, 40 lět stary. — 18. 7. Emma Selma Proskez, bjes powołanja s Noweje Jaseńzy, 19 lět stara.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 20. 7. Jan Werner Jänka, dekorazijski molěr s Bocwitz je Charlottu Marhatu Běliz, domjazej pschisłatejnej w Budyschinje.

Do mandźelstwa stupichu: 20. 7. Pawoł Bjedrich Adolf Schwarz, klampnař s Nikeje s Marju bźěl. Müllerowej, wyschšej swud. Deleńkowej rodź. Kindermannej, wikowarku w Budyschinje. — Jan Zimmermann, wobkhodny pomocnik w Budyschinje s Eriku Johannu Idu Geißelez, bjes powołanja s Kirchhaina.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

W **Palastowym dźiwadle** widźimy Chopinowy film „Rožźohnowanjki walczjt". S titulom ma tuta hra po prawom mało pschesežene. Wjele bóle je to sajimawy wuběrk je žiwjenja hlawneho pólskeho hudźbnika Chopina. Tónle mlody genij dokónczuje runje swoje studije we Warschawje. Je to w lěcze 1830, w kotrymž ho pólske studentstwo hotuje na wuswobodźenjski zbožk. Tež Chopin tymle rewolizionaram pschisłuscha. Tola profesor Elsner wě tomu sadźowacz, so ho Chopin na krwawym zbožu, kotryž poldźischo Ruzjo poraża, wobdźěli tón s pomocu Chopinowe prenjeje lubosce, Constantinu Gladowskej. Chopina na konzertne puczowanje do Wina a Paris nawabi. A runje tehdom, hdyž Chopin w Pariju swój prěni konzert poskicži, ho we Warschawje wo wołudźe pólskeho naroda rozsudźuje. Sbožkarjo buchu poldźischo wotprawjeni, mjes tym so Copin ho pólskemu narodej jakhowa. S pomocu wliwapotneje Franzowskowki George Sand ho pólski hudźbnik pschedobny k wyschinje najwetschepe klawy. We hlownej róli jako Friedrich Chopin ikutuje Wolfgang Liebeneiner. Žónske hlowne róle sastupujetej Hana Waag a Sybilla Schmitz. — W pódlanskim programje widźimy Ufa-tydźeń a dwě bajzy s pěknej moralku.

Towarstwowski powěstnik.

Mnišonc. Njedźelu 26. t. m. popołdnju w 5 hodź. zmeje towarstwo „Łužica" w Mnišoncu w Mukec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wažnosće dla njech wšitcy přińdu.

Předsydstwo.

Na zwjatočne waschnje sapalichu pódjelu na starozlawnym mětsche Olympia s točenej schkleńzu olympiskich woheń a prěni běžeŕ s płomjom běžesche. Na wobrazach widźimy knjeżny w starogrekskich drastach na puczu k olympijskemu woltarjej. Najmłódscha njese žwjaty woheń. Grekske knjeżny sapala na olympiskim woltarju na zwjedżenskim polu woheń. Prěni běžeŕ, Konstantin Kondylis, běži s płomjom s woltarja a lud jemu zwole sbožopschecza pschi tym wupraja.

Mulka hodźina w Olympiji: Sapalenje olympiskeho wohnja psched spočatkom stafetoweho běha.

(Wschě wobrazy Scherl Bilderdienst, M.)

Nowe jězdne koło ?

Ja!

Ale jenož **Miele**

Dostać pola firmow

Ernst Fatting w Njeswačidle
P. Horbank w Khrósčicach
Jurij Hejlack w Pančicach
Hans Popella w Kulowje
Paul Korang w Njebjelčicach
Milde & Herlog w Kamjencu
M. Kutschke, Wulka Dubrawa
Richard Ziesche, Delni Wujezd
C. E. Luboch we Walk. Zdźarach

Kheža

w Nieswačidle, 4 bydlenja, wosrjedź wsy, masivne twarjenja, z nješto polom a łuki, hnydom na předań. Z najmjeńša 3000,— hr. naplačenja so žada.

Dr. Stange & Co., Bautzen
Hauensteingasse 1, I.
Wšědnje wot 8—12 hodź. k rěčam

Gravěrowane khomotowe a wozowe **taflički** podawa SIEGEL w Budyšinje płać. hód. Zad. Boh. h. 15

Kupuju

złote a sléborne debjeńki, nože a widlički, stare pjenježy atd. po najwyš. dnjow. płačiznach Oskar Brückner rółk wěrowańsk. pjerśćenj. (Trauring-Ecke) rółk Budysk a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6658

Deutz-Diesel-motory 1320

wot 4 PS a sylniše, za ratarstwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa

Carl Gast na Drjewowych wikach 27

Měšćanski omnibus

Stwórtk, 23. julija, do Sakskeje Swicy. Wysoki lěs—Sebnica—Kirnitzschi doth (Lichtenhainski wodopad—Kuhstall) Schandau—Königstein—Pillnitz—Drježdźany. Wotjědźe 8,30 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 3,— hr.

Pjatk, 24. julija, do Jizerskich hór. Goldentraum—Markissa—Schwarzbachske kupjele—Flinsberg. Wotjědźe w 7 hodź. wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 5,— hr.

Njedźelu, 26. julija, do Lipska na 6. mjezynar. pjerizny kongres.

Zamołwjenja zapodajće na jězdny personal abo telefoniscy čo. 2138

Lěcne płaćizny briketow

Rańšopołobski brunicowy wuhlowy syndikat wozjewja, zo skazanja po lěcnych płaćiznach jenož hač do 10. augusta přijimu. Tehodla smy nuzowani, tosame činić a přijimamy skazanki na brikety po lěcnych płaćiznach jenož hač do 10. augusta.

Towarstwo wikowarjow z palidlami za Budyšin a wokolinu zap. tow.

6. mjezynarodny pjeriznowy kongres

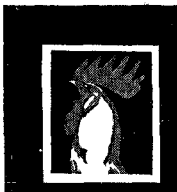

w Barlinje a Lipsku 1936

wot 24. julija hač do 2. augusta a mjezynarodnej pjeriznowej z karniklowej wustajeńcu w Lipsku w masow. wustajeńni

Dostach cyle nowu nowočasnu

mlóćacu mašinu

a poručam so z tutym wšěm ratarjam w dalšej a bližšej wokolinje za mlóćenje wšěch družinow žita.

Jan Weidlich w Koslowje p. Njeswačidla

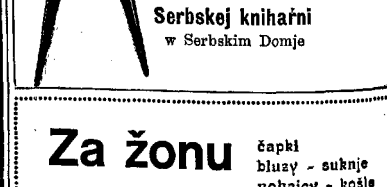

a k tomu

rjanu serbsku knihu

Kup sebi ju we

Serbskej knihařni

w Serbskim Domje

Za žonu

čapki
bluzy - suknje
nohajcy - košle
nócne košle
podkholowčki
spódnje šaty
płóčliwe drasty

Wšo we wulkim wubjerku!

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje = na Serbskich hrjebjach 2

Přiloha k čisłu 169

SERBSKE NOWINY

Srjedu 22. julija 1936

Jan Radyserb:

Swjaty Jurij

(Stara bajka.)

Hrosna waka něhdy běšche,
Pakliwaka rěkaše;
Tajkoh' žrawocha bě wjebš,
Nihdźe wjazy na žiwjenje.

Hrosny dym wot njeje běješe,
Schtomy ſ nim wschě ſhinychu;
Zranja pożerasche ludźi
Na poli a na puću.

Kral bě na ſmjerć wurudźeny,
Njewěźo hej pomoży,
Sſlubi tomu ſlote hory,
Schtóž to ſwěrźo morić by.

Hoberjo to ſpytowachu
Skruženi do żeleſa;
Waki pak żo njeſtimachu
Klok, niż mjeć, niż hlebiju.

Hordźi ſamych ſwojich mozow
Pſchěhrawachu běhżeńzu;
Zratwa buchu tomu traſchmej
Sběži ſ mótrej paſoru.

Sſhoniwſchi to ryčež Jurij
Khrobły pſchijě na kuju,
Dźeſche: „W Božim ſwjatem mjenje
Smuju żo na žrawochu."

Kóń żo hrosnej maki bojo
Sběha ſtuſkno kopyto;
Jurij jemu ſłodom rěčži:
„Stupaj, ſwěrny koniko!"

W božnje, božnje, króży božnje
Wón żo do tej' waſi da,
Hlebiju ſe ſylnej ruku
Kłó tom' dźiwnemu do kuſka.

Ruju, wuju, ſo bě hroſno,
Dermuſche to waczíſło. —
Kral a ludźo ſe wſchoh' kraja
Djakowachu Jurjej żo. —

Maſch-li cżeżku wěz pſched żobu,
W božnje jeno ſapocżi ju:
Skutki, ſ Bohom ſapocżate,
Dobroh' tónża dobudu.

Mać jako pikład

Dźěcżo a wěrnoſcżiwoſcż.

Kak ważna je wěrnoſcżiwoſcż, t. r. luboſcż k wěrnoſcżi, ſpóznajemy najlěpje ſ maczerneje bojoſcże pſched dźěcżanymi cżemi, na krutoſcżi nana, hdyż je dźěcżo pſchi nětkajkej cżi lepiš, na ſjawnym wobaranju, hdyż nam něchtó praji, ſo je naſche dźěcżo cżało.

Wotcżehnimy wſchitzy naſche dźěcżi k wěrnoſcżiwoſcżi! To je wjazy, wo wjele wjazy hač hdyż żo pſched cżu božimi. Cżłowjek żo pſched cżu woprawdźe njeboji, ale pſched cżłowjekom. Je k tomu wocżehnjenjeſchi talent trěbny, ſo by naſech dźěcżi wěrnoſcż luboważo a po njej žiwe być nawuſkło.

Pſches naſch pſchikład. A to bjes wumělenja. Dźěcżi widża we żiwotnjej ſtarſchimaj najprjedy wulkich, duchownych, wědżazych, mócznych cżłowjekow.

Sża pſchidruži żo naſchim dźěcżom prjedy abo poſdźiſcho: na hrajniſchcżu, w ſchuli, pſchi dźěle a druhdźe. S cżěmnoſcże naſcheje duſche wuroſcże njeměrne złowo. Njech je hańbcżiwoſcżej pſched wuſnaczom, njech boječż pſched khłoſtanjom — jónu wojuje kóżde pſchecżiwo duchej njewěrnoſcżiwoſcża. Mamy żo Bohu djakowacż, mózemy-li ſ cżiſtym wocżomaj na naſche dźěcżo pohladacż. Hdyż jimy ſtamt wěrnoſcżiwi, njebudże dźěcżo tak lohzy łżeć.

Pſched wuſchomaj dźěcża trjebo żo druhdy wurěcż, ſo njeby na pſch. khoreho wopytacż njechał. To hižo wono vofumi. Tu je luboſcż k wěrnjwoſcżi ſchkody poczerpiła, też luboſcż k bliżſchemu, hdyż rěka nětkajki wopor pſchinjeſcż. Dźěcżi maja dobry pomjatk a ſwoſumja ſwiſki. Ssu ſpěchnje ſapſchimnyte: łża je ſtrěch, nječżemu njeluběmu żo wuwinyeż. Tuż budu też łżeć. Hdyż żo macż potom ſpjeċżuje, hdyż potom wo żohnowanju wěrnoſcże rěcži, praja dźěcżo ſ pſcheżwědżenjom: „Ale macżi, ty by też łżała!" Schto dha potom? Macż na tule rěcż njepſchiſtupi. Najlěpſche, ſchtoż móże cżiniċż. Ale něſchto je w dźěcżu ſtichażene: luboſcż k wěrnoſcżi njeje niczo wěſte, dowěra k macżeri njeje wjazy ſtakokruta.

Dźěcżi pſchińdu do ſchule. Luboſcż k wěrnoſcżi ma żeż ſwoje ſadżenki. Wjele towarſchow mjenuje ſehłaċżnika, ktż żeż pomhacż we a żo je wſcheho wuwinje, ſo je pſchekłepany, nudny, duchapſchitomny, je w itch wocżomaj rjek. Tu dyrbi wucżeř mudrje poſtupowacż a je łżepje, ſo tuch, ktż żo k wěrnoſcżi ſnaja, njekłoſta. Dyrbi dźěcżom rjeż, ſo je cżin njeſmužitoſcż a ſo puka tuch, ktż po woraknowſtwach żo

Olympiſka khorhoj ſ léta 1932 na puću do Barlina. Mjeſnik amerikanſkeho olympiſkeho mužſtwa William May Garland na prawo dóſtawa wot wyſchſcheho měſchczanoſty w Los Angeles, Franka Shawa, olympiſku khorhoj, kotraż je w cżaſu hrow w Los Angeles w łeże 1932 nad ſtadionom ſmahowała. (Aſſociated-Preß, M.)

Wěrnoſcż ma żo luboważ! Jenje njebudże dźěcżo wěrnoſcż luboważ, hdyż żo łża ſ pukanu a ſczpěcżom khłoſta. Wożahły hnem abo żeleſokrute ſaſtadu wo njeſmilnej ſprawnoſcżi njewuczitej luboważ, ſtrejc żo bojeċż. Dźěcżi żo wottorżene cżuja, ſu hymne, ſakatle, haj ſamo hida żo w nich pódżi, jeli żo pſchekrucże khłoſtarja. Wědomje wo hroſnoſcżi łże njeje hiſchcże wunuſe. Tuż njeſměmy, hdyż ſ wěſtoſcżu wěmy, ſo je dźěcżo ſamo, pſchi wſchém měr ſtubiċż. Dyrbimy jim hroſnoſcż łże pſchedbitajicż a luboſcż k wěrnoſcżi ſtudżowacż, dokelż łżo je njeſmužitoſcż! A kotre dźěcżo dha njeſmužite być? Wożeżehe kotryż hólcżeż! Je-li jemu po wědomja pſchejadło, budże żo ſ cżeſcżelakomnoſcże paſcż, ſa ſelbaržnymi wurěcżemi pytacż. Budże wěrnoſcż luboważ, dokelż to njeſmužitoſcż pſchedſtajża.

Luboſcż k wěrnoſcżi je ſprawnoſcż. Dźěcżi żyle derje ſacżuwaja, hacż żo ſ nimi ſprawnje abo njeſprawnje jedna. Dźěcżi, kotreż maja wurjadne cżuċże ſa ſprawnoſcż, njebudża jenje něſchto ſke na bruhe dźěcżo naſcżeċż. Tuto cżuċże ſa ſprawnoſcż dyrbimy pěſtowacż, ſo by naſche dźěcżo wěrnoſcż luboważo.

Mamy-li naſche dźěcżi tak dalako, ſo wjazy njeſtża, ſo njebychu njeſmužite a njeſprawne byłe, potom pſchidżeja żo hłubſcha luboſcż ſa wěrnoſcż hamo wot żo, kotraż ſamo żeż hižo ſ pſchecżiwo njej wuſtupuje. Smužitoſcż k tomu ſłuſcha, wjele ſmužitoſcże.

Wotročk

Něſko żu ſtareho Jakuba k rowu douježli. Běſche to cżichi pohrjeb. Do jednoreho dejewjanego kaſchcża běchu ſeſtajiwſe cżeło k wěcżnemu wotpočinkej położili, ſwónicżi cżeniło ſ wěſe kimcżeſche, a njeſ. tym ſo, duchownuj pſchi rowje rěcżeſche, ſo njeſpěſnawaju. deſchcżowſche. Pſchewodżerjow běſche mało pſchitomnych. Pſchimuſnych Jakub dałoko a ſchěroko jamych wjazy njeměješche, a tak běchu jenoż někotrí wjeſtnjenjo pſchińdli, kuſiż běchu na hodźinku ſwoje dźěło ſ ruki puſchcżiłi, ſo bychu jemu poſlednju cżeſcż wopokazali.

Też bur bě pſchińdł, pola kotrejož bě Jakub hacż do poſlednjeho ſhdynienja ſwoje dźěło ſaſtawał. Krucże każ dnjy tu ſtejeſche, ſhładowaſche da. rowa, pſches kotryż dyrbjeſche Jakub k wěcżnemu ſpěwku dóńcż, a mjeſeſche ſłuboku ſadbu na cżoſe, dokelż bědi w tutej hodźinje zyłe wuwědomi, ſchto je tutón ſtary wotročk ſa njeho a ſa ſudło wothamjenjał. Wěſche w ſpodźimnym poměr być, a druhdy běſche nimale cżeſko, ſ woſtroſcżu rjeż, ſchtó je doma a na polu ſ woprawdźitym kujeſom. Pſchezo ſako móżeſche żo ſtarż, to ludźo we wſy wo Jakubowym ſudle wěcżachu, jako wjeſty tu dożiwa ſaneho bura dyło a jenoż wotročż je tón, kotryż ma nješchto rjeż.

Kak ſtary daje Jakub běſche? Dyrbi daje tomu tak być, hdyż cżłowjek to wulicży. Narodży żo a wotroſeje jako dźěcżo ſwobodneho bura. A jenje njeby cżłowjek wěrił, ſo jako wotročż wumrěje.

Nanowe łubleſcżeho njebě wulke dyło, próża njeběſche łoka: pſchetoż nan bě, jako namrěwſtwo pſcheroſta, wjazy ſtorrow a bratrow wuptacżej dyrbjak, wſche hotowe pjenjeſy běchu wuſchłe, a dokelż mjeſeſche ſam nahladnu łżeſnu dźěcżi, dyrbjeſche ſo njemałe mapinacż, ſo by ſo wo najnuſnjiſche poſtarał. Nad tym bu ſtary ſahe ſpróżny a pſchertjebany, a běſche jemu ſ woprawdźitym wumoże-

W prózdninach do serbskich wjeskow

Piše jš.

Prózdniny! Sto tajke ſłowo wſitko wopřijał. Jedyn myſli na lěnje zywanje a přećahowanje pod kěžatej lipu, druhi zaso na pilne dźěło w swojej ſrebatſkej zahrodze a třeći na někajke dlěžše pućowanje něhdże do Krkonošow. Kóżdy potajkim předſtaja ſebi w ſłowje „prózdniny" něſto druhe.

A ja dostach też prózdniny! Nadobo ſym ſwobodny każ ptačk pod njebjom. Njetrjebam wječor před lehnyćhićom budźak naćahnyć, zo by mje nazajtra z wulkim wrjeſkotom ze ſłódkeho ſpanja wubudźił. Rano njetrjebam do tužnych rumnoſcow twornje khwatać, zo bych tam boždełła z dypkom w 6 hodźinach při mašinje ſtał. W prózdninach móżu cyły swój zwućeny dnjowy porjad po swojim dobrozdaću na hłowu ſtajić. Och, je to rjenje! Wosebje prěni dźeń prózdninow je najrjeńši. Kopica planow ſo ći přez mozhy honi. Ale, ſpodźiwnje, njenapina mje to ani kuſka. Wšako móżu wšo po dobrozdaću přeměnić. Njetrjebam dźe ſo časa dźeržeć. Jutře je też hiſće ſwjaty dźeń, zajutřiſim zaſo a tak dale.

Wječor přenjeho dnja pohładach po zwućenym waſnju na budźak. Wón je mjez tym zaſtał. Spokojnje jón na ſtronu ſtajich. Jutře zaſo prózdniny... A rano druheho dnja budźak njepotrjebach, ſłónčna pruha mi na noſowym kónčku hraješe. Bjez dźiwa, zo woći wočinich. Přećahnych ſo a ſkočich z łoža. Dóńdżech do jſtwy a tam pokazowaše „regulator" 6. hodźinu. Mój ſtary zwućeny čas ſtawanja — — Haj, wšitku zańdżenoſć człowjek tola tak bórzy njemóże zapřeć.

Tola, ſto něttko tak zahe rano započinać? Zaſo ſo do łoža kulić. Ně, to by bylo z hřechom. Tuž tyknych moju njećeſanu hłowu z woknom won. Zanóhich ſo do raněho ſćebotanja ptačiny, do pychi zelenych ſtomow, do pisanoſće kćějacych kwětkow a do zdaleneje módriny łužiſkich horow. To mje zjimal „Hory módre, ja was znaju...". Krew mi w žilach ručiło ćećeše. Haj, mój plan dźenſniſcho dnja bě hotowy. Pojědu z mojim ſwěrnym worcłowym konikom won na wſy. Tam móžeš ſo hiſće praweje přirodneje mocy naſrběać. Ruče pod wozowy honać, zo bych nócnu łehnoſć dospołnje wotbył. Zwoblekach ſo łohke kholowy a koſłu. Žona zwoprědka nješto wo ſtajnym wokołojědżenju bórćeše, ale potom ſnadź mi tola próżdninſki pokoj nochcyše kazyć a tak namaza mi nješto pomazkow na puć, nala kofej do piwoweje błeše, „zo njetrjebał ſo njetrjebawši w korćmach walić", każ praješe. Mjez tym běch koleſo na dwór ſtajił, namazach je hiſće derje z wolijom a potom přeješe mi žona wjele zboża na puć. — —

Wujedżech z měšćanſkich murjow na ſěroku dróhu, kotraż wjedżeše mje won do ſwobodneje přirody. Słónčko hižo ze zažneho ranja derje mněše. Bórzy wotbočich na pěſkojény wjeſny puć. Dżenſa chcych tam jěć, hdyż ſu khwatniwym ludżom puće přehubjene.

Bliżu ſo wjeſkam. Z nazdala widżu ſwiżnu wěžu Baćońſkeje cyrkwje. Wyſoko na horje cyłu wokolinu wobkněža. Ludźo na łukach ſyno dźěłaju. Nimaja ani khwile, ſo za cuzym koleſarjom wohladuć. Na puću njezetkam nikoho, khiba zo přede wſu ćrjódka dźěći wišnjowy ſtom wobłěhuje. Běchu tam runje ſkórcy na nim pobyłe. Njedaloko na brjóžku ſo młode libjata pasu. Wjeſka ſama je kaž w njedźelſkim měrje. Wrota ſteja wotewrjene. Na dworje kury łehniwje wuſtupuja. Hródże maja drjewjane lěſecy zaſadżene a tam a ſem kruwa w zaſparnej wotměnoſći zaruje. Kelko měra je tu tola na lěcnym dnju zjednoćene w tajkej wopuſčenej wjeſcy. Najradſo bych ſo na wobłoženje wjeſneho hatka posydnył a z błyſčatymi bělymi khěžkami napřemo ſoniċ. Ale ně, dyrbju dale. chcu hiſće mnoho wohladać.

Na koleſu ſedżeć nětko wjacy njemóżu. Dże na hórku horje. Wěża Baćońſkeje cyrkwje ſuwa ſo přeco bliże. W poće mojeho wobliča docpěju Baćoń. Też tu ſamſny wjeſny měr. Ludźo ſu wonka na polach. Dóńdu ſej na wſadny kérchow, hdyż kuješi nětkole wuražny pokoj pózdnjeho naléća. Smjerć je tu pozhubiła na swojej hrózbnoſći. Każ w pisanej kwětkojtej zahrodże kroću mjez hórkami zemrětych. Tak někotre znate mjeno čitam na pomnikach. Wubudźuja we mni myſle ſpominanja... Tu wotpočuje też w khłódku ſwjatnicy naš ajezapomniły wótćinc Jurij Libš, prěni farař Baćońſkeje wſady. Hiſće je mi każ před njedawnym, zo z nim bydlach w Budyšinje pod jenej třěchu. — Kak ſo tola léta pominu — —

Wopuſču kérchow. Wonka mje witaja zaſo dałoke zahony žołmjaceho žita. Moje myſle ſahaja do dala. Widżu wšě te rjane wjeſki a wjeſčički ſerbſkeho kraja w khłódku zelenych ſtomow a brjóžnje ſu hižo wotewrjene za přijimanje přenich zeměſkich płodow. Kajka zbożowna myſl, ſo wočerſtwić runje tu wot wšeho teho měšćańſkeho njeměra a hanjeńcy. Přiroda njeznaje a njećerpi tajeńſtwa, wona je bjez falša a jako tajka ſkutkuje njeposrědnje na čićheho wobkedźbowarja. Tak je mje wopojiła ze ſwojim kuzłom, zo na koleſu jědżo ani njepytnu ſpadowaceho puća do Khróšćic. A hižo minu ſo nimo šule. Z lěwicy ſtrowi mje moja něhdyša wosadna cyrkej. Masojtna a dostojnje tu ſteji. W mojich dźěćacych lětach je ſo mi njeſměrnje wulka zezdała, tak zo

njom, jako žo Jakub ſ wojakow wróćiwſchi kubleſchko pſchewſa.

Tehdy bě cžłowjek Jakuba ſnaćj dyrbjał: běſche dołhi a ſuchi, ale wutrajny a žylny; ſ jeho mjeſnowoža — ſ mjeſnowoža cžłowjeka, kotryž wot dźeśaćnych lět niczo druhe dyžli dźeło njeſnaše — wóčny měrnje a dowěrliwje do žiwjenja ſkładowaſchtej, w kotrymž chowſche ſmužicže wobſtaćj. Jeho ruzy, twjerdej a cžeſtej, běſchtej ſmuċenej, žo wot ſaſneho ranja hač do wjeċora dreć. Njeſnajeſche niczo druhe dyžli ſwoje kubleſchko. Lědy jónu reſtawaſchu kubju wopyta, bo korcžmy žo jenož njedźelu na kwaſu hodžinku ſabéża. A žedźeſche-li pſchi ſwojej ſchkleńcy piwa, potom žebi jenož na ſwoje dźeło myſlеſche a na niczo druhe hewak.

Tute dźeło mějeſche mnoho winowatoſcjow dopjelnić. Tu běſchtaj ſtarſchej, kotrejuž bě bźdźenje wo wſchědny khléb wupoċiſkło — jeju dyrbjeſche Jakub ſežiwić. A k tomu pſchiſłuſchałaj bratraj a ſchtyri ſotry, wo kotrež dyrbjeſche žo tehorunja ſtaraċ a kotrež dyrbjeſche wupkaċić, jako dwór wopuſchċicžu. Kubleſchko bě ſe ſwojimi wunoſchkami bożahało, wożołby naſyċić — hotowe pjenjeſy ſ njeho wuhoſpodaricź běſche pak cžeżko. Jakub žebi nimale wot huby wottorha, ſo by wſchitko dopjelnił, ſchtož běſche jemu napołożene. Pſchiſłuże dźeń, ſo połjedni bratr ſyrjoj podźěł boſtawſchi dom wopuſchċi, ſotry běchu žo wſchitke rudale. Nětko by wodwěſchnyċ mohł. Ale tunje nětkole mějeſche cžłowjek wobkedźbowaċ, ſo žo ſaldy, kotrež bě hižo ſahe boſtał, na cżole a wokoło huby hiſchċe kubleſcho do woblicża rjaċhu. Njebě pjenjeſy, kotrež nuſnje trjebaſche, wuhoſpodaricź mohł, bě dyrbjał doły cžinić. Pſchi tym dojeċ derje wědjeſche, ſo naiſtrowiſche kubło khori, hdyž zuſe pjenjeſy w nim dźěkaju. A jeho kubleſchko běſche dźěł ſ njeho ſameho, ſ njeho wón ſwoju móz bjerjeſche, a ſ nim dyrbjeſche ſahinyċ.

Běſche bórſy zgle ſam, pſchetoj ſtarſchej wumrěſchtaj. W ſwojim wopuſchċenym domje ſe ſwojej cżeledźju hoſpodarjeſche, ſaſałke a krućže, wo kóždy groſch wikało, pryedy hač jón wuda, ſ pódu žo bźdžo, ſo by bohate płody njeſka. Pawdoſt žo jemu, dań porjadnje płaċiċ, dóniż njepſchińdże cżęże léto, w kotrymž ſe ſtajnje módrěho njeběa mě-žaży dołho žaneje kapki deſchcżika njepadnu a na wutſuſchenych połach nicžo njeroścżeſche. Běſche to léto, kotrež w ſoju wo pódu jenož podležaċych cżłowjekow widżeſche. Wjeſka próza běſche pſcheċežinjena a ſhubiena. A tehdy móżeſche Jakub jenož mały dźěł ſwojeje danje płaċiċ.

Ssu ludźo, kotrymž je poſtajene, ſo ſwój wożub w pjelċ hłubokoſcżi pſchemérja. Jakub njemóżeſche žo wjaży ſwobaċ. Też pſchichodne léta hubjene žně pſchinjeſechu, a ſe ſtotom mějeſche njeſboże. Tak pſchińdże dźeń, na kotrymž dyrbjeſche žebi rjeż, ſo je ſe ſwojej mozu na konzu. Jena mężnoſcż woſta: ſo bźele ſwojeje póby pſcheda. Ale jako jemu tuta myſlička pſchińdże, žo jeje wón nimale naſtrašа. Pſchetoj kubleſchko běſche zyłk, něchto, ſchtož je narańſtko, płahi běchu ſa nje ſwój pót woprowali, ſo by pſchežo dale roſtko a mjeſy dopołnjeło, kotrež ſu jemu dźenża naſtajene. Njemóżachu jo roſtkuſkowaċ. Cżłowjek njemóże roſtorhaċ, ſchtož je Bóh ſjednoċżił.

Cżeżki běſche tehdy Jakubowy roſtuċ. Naſtaji žo k bu-rej Wicżaſej, kotryž běſche jeho najwjetſchi wěriczeł, a pſchednjeſe jemu ſwoje położenje. Sſtowa žo jemu w tak hłuċej nuſy w ſchiji hačżachu. Wicżas jemu lědy pſchi-powuchaſche: „Schto dźeſch? Dyrbju cži ſaſo pjenjeſy daċ? To njemóżu!“

Ale Jakub žo tomu wobaraſche. Nowe pjenjeſy? Nż, jenož to niż. Njeběſche žaneho žohnowanja pſchi tym, hdyž dyrbjeſche cżłowjek ſ dołſom hoſpodaricź. Jeho namjet bě tónle: Wicżas dyrbjeſche kubleſchko pſchewjaċ a žo ſ tym ſuplaċiċ. So dyrbjeſche ſbytnych wěricżełow ſpokojiċ, mějeſche jeho mjenje ſtaraċ, pſchetoj na najwjetſche żadanja mějeſche wón ſam prawo. A jenož dwě wumóknjeni Jakub mějeſche: ſo žo Wicżas na to ſwjaſa, kubleſchko njedźelene woſtaċiċ a jo njeroſkuſkowaċ; a ſo ſmědźeſche z najwjetšim respektom do njeje kročach. Bě wšak to jenož na wulkich ſwjatych dnjach. Hewak khodźachmy do Róžańta, přetoż we wosadnej cyrkwi běchu městna k ſedźenju předate. Tuž njemóżachmy we ławkach ſedźeċ kaž w Róženće, ale dyrbjachmy cyłu Bożu mšu na khódbje ſtejeċ. Njewěm, hač je tónle, za naš čas trochu dźiwny poměr dźensa wotſtronjeny.

Koleso dyrbju nětko čiſčeċ. Nochcu tu ſpěchaċ. Kelko dopomnjećow z dźěċacych lět ſo mi z kóždej kročałku nanuzuja. Na tymle naměſtnju ſym zaſły-ſał k prěnjemu razej hordozne halleluja ſerbſkich křižerjow, na dnju Božeho cěła tu z prócesijonom ſobu po wſy kročach. Domſke, durčka, wrota, štomy wědźa mi telko powědaċ. Ale też trochu jěroſce bě změſane do wšěch tych myſličkow, hdyž mje tola wabješe na tamne městno, hdźež nětdy z płakacej maċerju klečach při rowje zahe zemrěteho nana. — Tehdom běch hiſče mały hólčec, ſnadź w prěnich kholowčkach, dźensa, po telko létach, ſym mnoho nazhonił wo potajnoſci, rjanoſci a zachodnoſci žiwjeńſkich nadźijow, ſym widźał krasne kraſiny, hordozne hrody a překraſne baziliki, ſym poſtył w njeličomnych wjeſkach a městach, ale ženje ſo mi wutroba tak ſpodźiwnje njehorješe, kaž ſtajnje tehdom, hdyž ſo bližu k domjacym honam, do domizny mojeho dźěċatſtwa. —

Du po wſy dele. Časnik na wěži zaſčerči kaž by lěhniwje zywał a potom wotbije jědnatu hodźinu. Pozastanu hiſče při rjanym pomniku za padnjenych ſerbſkich rjekow a potom ſydnu ſo na koleſo, ſo bych ſpěchał přez Wudwoł do Janſkich kupjel. Swěrny ſerbſki dobroċeł, před nětšo létami zemrěty **dr. Rachela, je je tu wutworił ſrjedź wjeſneho burſkeho žiwjenja ċichi wukhow za bědneho, khoreho człowjeka. W nim nadeńdźe zawěſće nowu móc a ſebjedowěru. Wopytam w brězowym hajku ſławny ſtrowotny kužoł, hdźež ſo woda kaž před létami žórła** a pluskoce. Ławka wabi k wotpočnjenju. Wšitko dycha tu wokřewjaceho měra. Jenož muški w khłódku liſċowych ſtomow hraja a w njedalokim lěſu kokula kuka. Rjenje je być w tutym přirodnym raju. Kelko ludźi je tu hižo pytało a namakało horco požadanu ſtrowotu . . .

Přede mnu na hórcy leża Směċkecy. Jědu nimo ſtarych wuhlowych podkopkow, hdźež je też mój dźěd hiſče wuhlo pod zemju wurywał. Nětko z nich bahnjo za hojace kupjele wuwożuja. Wulka hromada tajkeho čerſtweho bahnja tam na ſłońcu leži a na tamnej ſtroně puća ſo přetrjebane bahnjo rozwożuje, zo bychu je po létach w polnej hódnoſci znowa trjebali.

Mjez tym ſym Směċkečanſku hórku docpěł a móżu nětko do dala ſo rozhładowaċ. Z lěſneje ſwětliny wunórja ſo Róženčanſka ſwjatnica. Sydom lět ſym tam kóždźički dźeń do ſule přikhadźał. Kak derje ſym ſej Če za tele dołhe léta do pomjatka zapřijał! Kelko króć ſym na Twojej wěži pobył a z dźiwacymaj wočomaj do dala zhładował! Ow, kak ſy mi hiſče dźensa droha a luba. — Tamle přez daloki lěs wjedźe puć do mojeje ródneje wjeſki. Njemóżu ju nětkole widźeċ, dokelž ſo khowa w liſću wulkich dubowcow. — A cyle zezady wupřeſtrěwa ſo njeſkóńcna hola. W njej tuleja ſo ċiche holanſke wjeſki. Jenož nětkotre wuhenje Werminghoffſkich wuhlowych jamow ſahaja přez lěſne wjeſki. W prědku dale na prawo widźu wyſoki ſcežor. Su to Hórċanſke ſkały, w kotrychž telko pilnych ſerbſkich dźěłaćerjow při wudobywanju łužiſkeho zornowca khléb a dźěło namakaju. Widźu hiſče mnoho wjeſkow mjez polemi a łukami rozpróſene. — Haj, rjany je łužiſki krajik. Dyrbiš z wotewrjenymaj wočomaj a ċoplej wutrobu wšitke te **rjanoſce** přijimaċ. — —

(Skóńcenje přichodnje.)

Swuċowanje pod ſchtomami hajkojteho lěża.

Na ſportowniſchċu w olympiſkej wjeſy knježi žiwy ſwuċowanſki hłódt. Na wobrazu widźimy Blacaka, Borchmeyera, Bäumela a Jocha pſchi ſwuċowanju na ſportowniſchċu pſchi hajkojtym lěżu w olympiſkej wjeſy.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Jakub hač do ſwojeje ſmjerċe na nim dźěłaċ. „Njecham knjeſa hraċ, hdyž to wjaży njeſłyſym. Jenož dźěłaċ chcu — a chcjeſchli mje ſa wotrocžka wjaċ, potom dyrbi mi to prawje być. Ale ke kubleſchku ſłuſcham, to dyrbiſch pſchidaċ, Wicżaſo . . .“

Běſche to ſpodźiwne wikowanje: ſo nječtó, pryedy hač bu k tomu nuſowany, ſwoje wobžbyſtwo wopruje a chcjeſche ſa pſchichod ſ wotrocžkom być. Ale wikowanje žo ke kónzej dowjedże. Jakub žo ſ Wicżaſom do měſta podawſchi pola prawiſnika wſchitko do porjadka pſchinjeſe.

Nětko běſche wſchón ſtrach wotwobroċeny. Kubleſchku njemóżeſche žo niczo wjaży ſtaċ. Dołha na nim žaneho wjaży njewotpoċžowaſche, a dźělicź jo też njeſmědźachu. Wono woſta žyłk.

Móżeſche cżłowjek ſbožowny być, hdyž je žo ſ wotrocžkom ſtał, po tym ſo je nětdy ſ knjeſom być? Ale to ſpodźiwne žo ſta: ſo Jakub nětko hakle po prawom žo ſmjeċ narunkny. Bě to bjeſſtaroſtne, njewobcżeſene ſmjeċe. Dźěłaſche na połach, kotrež běchu ſwjeſene ſa dałoki pſchichod, ſtaraſche žo ſa ſtót, kotryž njetrjebaſche žo wjaży w hodźinje nuſy pſchedaċ. Dźěłaſche wot ranja hač do wjeċora. So bě tu jónu ſ burom być, to nimale ſapomni, a ſe ſwojeho pryedawſcheho ſteſiſchcża žebi žaneho prawa njeċžinjeſche.

We wjele létach ſo jeho žiwjenje dopjelni. Žiwjenje, kotrež bě ſahe dopóſnał, ſo njedyrbiwy nad ſemju knjejicź, ſo je jenož nuſne, na njej dźěłaċ. A tohodła mějeſche žo Jakub nad ſwojim kubleſchkom hakle potom najlépje wjeſelicź, jako jemu wjaży njeſtluſcheſche.

Nětko ſu jeho pohrjebali, ſuċeho ſtareho muzika, kotryž bě ſwój nadawk dopjelnił. Kubleſchko pak, kubleſchko je njebźělene a ſtrowe, jeho pola płody noſcha, jeho kuŕi žo ſelenja a kċeja. Je žiwe a žiwe woſtanje. jkż.

Dobra pſchećelnika.

„Kak je žo cži na Schołcżicy kwaſu lubiło?“

„Wulkotnje, praju cži! Njewjeſta bě tak ſchpatnje ſhotowana, a te barty — wſchitkży žo dźiwachu nad tutym praſtotom!“

Pokiwy pyskej a pjeru

vor Tagesanbruch do ſwitanja, do běłeho dnja, kurz vor Weihnachten krótko do hód, 3 dny do noweho léta, vorm Tore pred wrotami. Vor Ärgerton brjuchać so z **mjerzanjom** puknje.

vorangehen (praecedere) předeńć koho. Morwi su nas předešli (nic: pryedy šli = eher gegangen). Často so też z „prěnim“ přetożuje. Lipšćanscy misijonarojo su prěni bibliske mjena do rěče čornuchow přetożowali (nic: su doprědka šli, hdyž su mjena Ad. = nach vorn, vorgegangen).

voraussagen předpowěsć, předpowědać. Hdy ptački wotpućuja, njehodźi so z wěstosću předpowěsć.

vorbei sein po čim być. Po wójnje je. Smy po wobjedźe, po swačinje, po wječeri.

vorbereiten, etwas bereitet sich vor něšto so wari, so přihotuje, so pječe.

Vorbereitungen treffen für etw. přihotować. Reformna khłostańskeho prawa so přihotuje. X jězbu do swěta přihotuje (nic: přihoty so činja).

Vorfahren też wótcy kaž łańonski patres, grekski patéres. „Spi, dźež naši wótcy leža“ (kat. kěrluš).

vorgehen gegen Disteln tupić. Kak wósty wutupimy (nic: kak zakročimy přećiwo wóstam — zakroči wyšnosć).

Vorfrühling podnalěćo, Vorsommer podlěćo (w junju . . .).

vorkommend — přełożuje so wšelako. Darauf weiß nicht nur der häufiger vorkommende Name na to njepokazuje jeno časćišo „trjebane“ mjeno Hromadnik, abo: časćišo „zapisowane“, „nał. ožowane“, „namakowane“ mjeno atd. (nic: namakace — mjeno tola sebje njepyta).

vorlaut spěšny na hubu.

vorliegen před(po)łoženy być. Wuradžowanje wo předpołożenym zakonju. Dołho „tutón“ skoń wuradžowachmy.

vorn prědku, přódcy, nach vorn doprědka, prěch. přódk.

Vorschub leisten połěkować. Mać a nan dźěćom podkujetaj, město zo byštaj je khłostałoj.

vorstellen činić. Čini tónle hóle muža!

zu seinem Vorteil na swój bok wjerćeć, mudry być na swój bok.

vorübergehend přechodny.

Vorwand wudawanje. Z wudawanjom, zo — (abo) pod wudawanjom).

Vorwürfe machen porokować.

vorziehen radši zwolić. Přeradnik hrěch radši zwoli hač božu hnadu.

Směški

Najwjetſche liſchċenje. Turkojo ſaběraja žo ſ proſtych njemi, kotrež jich nabožinu naſłupaja, jara wobhładnikowje. S pſchiležnoſcżu diplomatiſkeje hoſċinny woprašcha žo jena knjeni turkowſkeho pósłanza, cżehodła je Mohamed ſwojim wěriwym dowolił, žej wjaży hač jenu ſonu wjaċej. Pósłanz wotmołwi: „Je to tohodła cżinił, ſo bychmy wjazorych žońſkich te dobre poċžinki a zamołnoſcże nedoſchli, kotrež ſu pola Waž, hnadna knjeni, wſchitke w jenej wożobje ſjednoċżene.“

*

Njepołěpſchomna. Mandżelſka paducha: „Dźenża ſu mój muž ſ ſaſtwa puſchcżeny a hiſchcże tu njeje. Mějeſche je cżahnyć něſchto žobu pſchińjeſeċ, tón duſchny, a ſu jeho pſchi tym hnydom ſaſy lepił!“

*

„Cżakam hižo tři hodźiny na bakuty, luby hajniko!“ — „Ja, prajeſche wjeſch, cżehodła wone njepſchińdu?“ — „Ja, Waſcha Jaſnoſcż, žmy hiſchcże trošchu ſahe; pſchińdźe jwjetſcha, hdyž žwjaty wjeċor ſwoni.“ — „Hm, eeh, derje, tuž dajcże pryedy žwjaty wjeċor ſwoniċ!“

*

Milijonaŕ wodźi hoſċa po ſwym domſkim. „A tu je kupańſka ſjitwa mojeje jenicżkeje dźowki!“ — „Aha! Tehrjeń hadleŕ ſa ſtotu rybiczku!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 170 | Budyšin — Štwórtk 23. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wojerska revolucija w Španiskej dobywa

Wojerjy sběžarjo dobyčerjzy k Madridej postupuja.

Cžrjódy wojerskich sběžarjow, ke kotrymž so tež tyłazy wobronjenych ziwilistow pschidawaju, s poknosu a pokodnja k Madridej cžahnu. Po poslednich powěsćach so sda, so maju kommunistojo a sozialdemokratojo jenož hischcze schpaniske **hlowne město, Barcelonu a Malagu** s wokolnym krajom w swojej mozy.

Po powěsći s Hendaya pschi połnóčnej mjesy je wotdźelenje lětadłow k sběžarjam pscheschło. Sběžarske lětadła hižo hač do wokolnosće Madrida na wobhonjenje lětaju a tu so ważneho kommunistiskeho stejischcza **Oviedu** smozowake.

S Pamplony so powě, so bechu sběžarjo wutoru wječor provinzu **Gallciisku, Asturiku, Leon, Navarru, Staru Kastiliju, Andalusiisku** a města **Huesku** a **Sevillu** wobsadźili. Njepschestawajcy so s dalschim kraja cžrjódy k jich cžahu k Madridej pschisamkuja. Wo 14 000 burow je so sběžarske wójsko w Navarje, 8000 w Leonidze a 3000 w Saragosy pożwliniło. Wutoru wječor su sběžarjo 30 cžežitych autow s wobronjenymi kommunistami, kotrež k Madridej khwatachu, sjeli.

General Queipo de Llano je slědowacu rozprawu podał:

Marksistiske knježeństwo prózuje so s njewěrnymi powěsćenymi swojich pschiwisowarjow wotdźerjeć, so bychu k sběžarjam pschešli. **Lětanischcžo w Leonje** a wjetsche wotdźelenja **wobronjenych schpanischich saschisow** pschisamknjene k sběžarskemu hibanju pytaju. Sběžarski general Franko je s Tetuana sdźělił, so chże **lětarstwo wójnskeho łódźistwa na stronu sběžarjow pschestupicź.** Hdyž je so wotdźelenje sběžarskich wojakow pisches lěź pola **Cordoby** wjesło, je do nich cžeřwjena milija tšelała. Na to su wojazy lěź wobstupili a wjazy dyžli 30 marksistow sastrělili. Podźišcho su marksistojo tole wotdźelenje, hdyž je pisches Cordovu cžahnyło, s tšelenju tšelbow nadpadnyli. Wojazy su so hnydom do marksistow dali a jich wotebnali. Cžerwjeni su wjele mortwych a ranjenych na měsće wostajiwschi so do cžekanja dali, mjes nym so su wojazy jenož mało ludźi zhubili.

Hawaska powěsćerinja telegrafuje, so su so **sběžarjo schpanskeho khischzaka „Primera" smjerowali.** Tónle khischzak, kotryž je 16 000 tunow wulki, je do Vigowskeho pschistawa pschišeł.

Sylne knježeństwo wójsko zběžkarjam napřeciwo cehnje

Radio s Madrida powě, so 150 000 muži knježeństwu swěrnych wojakow, ziwilnych gardow a milizow, kotrež su se sozialistiskimi a kommunistiskimi młodźinskimi swjazkami pohromadźenjeni, pschećiwo sběžarjam k połnocy wot Madrida cžehnje. Lětadła wójska pschewodźeja. W jenym tunelu Madridsko-Burgoskeje železnicy pjecza wotdźelenje sběžarjow cžaka, so by cžah knježeństwoweho wójska sadżerżało.

Knježeństwowa rada w Madridze

W Madridze je so ministerska rada wotmołła, kotraž je rjad naprawow a zakonjow k potłóčenju sběžarskeho hibanja wobsamkła. Wschitcy statni sastojnicy, sastojnicy monopolow a druhi statni pschistajenjo, kotrež su so pschi sběžarskim hibanju wobdźělili, so se swojeho sastojnstwa puschcza.

Burhi, kotrež su so 19. julija na 49 hodźin samkne, hač do 26. julija samknjene wostanu.

Knježeństwu swěrnym wójskowym wotdźelenjam so bowoli, so smědźa nusne pjenjesy s wobronjenskich pokładnjow bracź.

Privatnym pschedewzaćzam so dowoli, so smědźa žebi se swojich kontow tež wjetsche sumny dyžli 2000 pesetow wupłaćzicź dacź, hdyž su pjenjesy sa sapłaćenje personala postajene.

Privatne wobsoby smědźa žebi se swojich bankowych kontow hač do 2000 pesetow a s nalutowarnjow hač do 500 pesetow zadacź.

Knježeństwo w Madridze je sajatych sběžarjow sastrělicź dało.

S Madrida so powě, so je knježeństwo sajatych wojakow, kotriž su so wschi wójerskim sběžku hórskich kasarnow wobdźělili, sastrělicź dało. Wołajo „Njech je Schpanska žiwa!" su sběžarjo padnyli.

Knježeństwu swěrny khischzak „Jaima I" je podarmo pomoz w Madridze pytał.

Kaž je Sevillaski sćelak wosjewił, je sběžarske lětadło na knježeństwu swěrny khischzak „Jaima I" bomby mjetało. Khischzakowa wobsadźa, kotraž je swojeho kapitana, dokelž bě sběžarjam pschichilny, sastrělika, je do Madrida wo pomoz telegrafowała. Knježeństwo pak je wotmołwiło, so njemóže žaneje pomozy póbłacź.

Madridske knježeństwo wróco stupiło

Sevillaski sćelak rjedu wosjewi, so je Madridske knježeństwo runje wróco stupiło. Město njeho je so **revolucionarny wubjerk** wutworił, kotryž pjecza **pod wjednistwom** statneho presidenta Azany steji.

Marksistojo z cžrjódami do Francowskeje čěkaju

S Aragonskeje pyta wjele pschiwisowarjow ludoweje fronty franzowsku mjesu pschekročcź. Nakhwilnje cžakaja wuczeł w Franzowskej namakacź a so nadźijeja, so budża so, hdyž marksistojo słónczne dobydu. so do Schpanskeje mózy wrócicź. Pschesunjenje mjesy pak je hižo jara pocźeżene. Schpanscy namjetni strażnizy a zlowni sastojnizy su na stronu sběžarjow pschešli a cžekajcy na ludoweje fronty pisches mjesu njepschepuschcźeja, kotrjž po dobyću sběžarjow w San Sebastianje do Franzowskeje cžakaju. Możebje namjetni strażnizy sa kommunistami sledża, kotrež pytaju so po hórskich sćelkach do Franzowskeje pscheběgnyć. Zliwilnaj guwernerjaj se San Sebastiana a Navarry staj so po dobyću sběžarjow hischcze mohkoj do Franzowskeje wukhowaloj.

S Pontevedra w połnóčnej Schpanskej so powě, so su sběžarjo cžerwjenu milizu s města wuhnali a města Jacu a Vitoriu wobsadźili.

Hawaska powěsćerinja s Bordeauxa telegrafuje, so je wjele pschiwisowarjow schpanskeje ludoweje fronty s Aragonskeje do Franzowskeje tšoho. Woni su hnydom pola franzowskich lewizowych stronow, a pola schpanskeho konsula pomoz pytali.

Schpanscy marksistojo pola swojich pischećelow w Franzowskej politiku pomoz wječakuja.

Parišzki „Journal" pische, so staj do Parisa diwaj lětarskaj offizěraj pschipuczowałoj. Staj diplomatiski puczowanski paž pschi sebi mělej a staj hnydom schpanskeho późłanza wopytałoj. „Journal" je pjecza sdonił, so je je offizěram porucziło, so dyschtaj **pomoz franzowskeho knježeństwa pschi wobnowjenju porjada w schpanskej Marokkowskej wuprožytoj.** Tale powěsćej pak hischcze njeje jako wěrna swěsćena.

Zběžkarska rozprawa

General Quripo de Llano, jedyn s wjednikow sběžarskeho wójska, je rjedu w 11 hodźinach pisches radio w Sevilli wo nětcźišchim położenju rozprawjał. Po njej wojerske sběžarske hibanje dobyću napschećiwo krocźi. Wón warnuje pisched njewěrnymi powěsćenmi. W Madridze njeje cžerwjena milija s hrozu nizo druhe cźinika, dyžli dróhi a mosty sapuscźika a rubika. Wěrno je, so su knježeństwu swěrne wójnske łódźe, Cadiz bombardowałe. Lětarjo wójnskich sběžarjow su na to bombły na wójnske łódźe mjetałe a tři s nich sapuscźiłe.

Sběžarske wójsko w tšoch dźělenych wotdźelenjach pod wjednistwom generalow Molle a Canabellasa k Madridej cžehnje. Dokelž dyrbja po programma postupowanja kruże cźežerjacź, jenož pomału postupuja. Mollowe wójsko je w nozy k krjedže dale cžahnyło, so by je pscheradniškich nadpadow sminyło. Sběžarske wójska budża najskerje znajmjeńscha pjecź dnjow trjebacź, dokelž dyrbja duzy po puczu sadżerki wotstronicź.

General Queipo de Llano na konzu praji, so wojerjy sběžarjo komunismus a anarchiju w Schpanskej dokładnje wutupja a generalne wnežišcźenje pschewjedu.

Pjatnacźe Italcźanow skrjudowali.

Po powěsćach italskich nowin su w Barcelonje poslednju sobotu kommunistojo 15 Italcźanow w jich hotelu nadpadnyli, jim porokujo, so su „ woknow s revolwrom tšeleli. Nadpadnjenych su skrjudowali a do jeneho městoweho twarjenja sawrjeli, so by jich podźišcho **revolucijski tribunal** wotsudźił, kotryž pak je sudźenja wostorzeł.

Wutoru popołdnju móžachu někotři sajerji Italcźanjo cźekowcź. Mjes nimi běschtaj lětarjej italskeho towarstwa za lětadłowy wobkład. Lětarjomaj so poradźi, nadwodne lětadło jeneho towarstwa nadeńcź, s kotrymž hromadźe se cźišomy druhimi cźekanjeźanami wutoru w nozy do Genuy pschileczachu. Wo wosudźe swojich zobupotrjechenych towarschow, njemóžachu niczo rjec.

W swislu s tutym podawkom so s italskeho knježeństwa powě, so so někotre italske schkjałki k schpanskemu bjerjohej póscźelu, so bychu italskich statnych pschiwisłuschnikow schkitałe.

Powěsće jendźelskich nowin

Jendźelske nowiny su wo schpanskej revoluziji dotal powěsće pschinjesłe, kotrež žebi husto napschećiwo rěcźa.

Jena powěsć praji: Hdyž bechu sběžarjo hrozliwi, so **wójnske łódźe** schpanskeho knježeństwa, w Tangerskim pschistawje leżoce, s lětadłowymi bombami napadnu, so wobydlerstwo w Tangeru do wulkeje hrozy da. Frankowy hłowny twarter bě neutralne łódźe namołwiał, so bychu s pschistawa wujeke. Jendźelski kaniczak „Whitehall", kotryž w Tangerskim pschistawje leži, pak njedźiwajcy warnowanja sběžarjow w pschistawje wosta.

Do Gibraltara pschijěschi jendźelski wikowański parnik „Chitral" powě, so su, hdyž je s Tangera wotjěł, schpanscy namórniki lětarjo **bomby wotczišnyli,** kotrež su 40 metrow dale łódźe do morja padle. **Kaž nowiny „Star"** powědźa, su schpanscy lětarjo sběžarskeje strony 25 kilometrow dale Gibraltara na Londonski tankowy parnik „Britisch Endeavour" a Liverpoolski twarowy parnik „Mahrattu" bomby mjetali. Po wuprajenju kapitana „Britisch Endeavoura" su lětarjo też s maschinskich tšelbow tšeleli. Tankowy parnik je so s granatowymi tšelkami trjechił, tola so njeje schkodowankow nacźiniło. „Mahratta" so njeje trjechiła.

Mužla žebi, so su lětarjo jendźelskaj parnikaj sa łódźi měli, kotrajž stej sa knježeństwowe wójnske łódźe, pola Gibraltara leżoce, palidło wjeselej.

Wjednik w Nürnbergu

Sstrjedu popołdnju je so **wjednik** s pschewodom s Bayreutha do Nürnberga podał, so by žebi twar sa zhadźowanje němskeje nazionalsozialistiskeje dźěłacźerske strony wobhladał.

Olympiska smólnica w Thebenje

Olympiski smólnizowi běharjo běchu 21. julija po postajenym programmje rano we 8 hodźinach do Athena nimo rowa njeznateho wojaka smólnizu pschinjesli. Pucź potom pisches Eleusis do Thebena dźěsche. Na dróhy wobydleršwo stejo běharjam kwětki pschimjetasche a jich se spěwami a s powitaznymi zkowami strowjesche. W 2 hodźinomaj běharjo do Thebena, starého kralowskeho města, doběžachu. Tam bě zye wobydlerstwo wotuczene wostako, a se wschěch zyrkwjow so zwonjesche. Wokoło 6 hodźin rano so smólniza do Levadije donješe.

Politiska amnestija w Awstriskej

5000 jatych so na swobodu puschczi — 5000 druhich budże sledowacź.

Awstriski swjatkowy president Miklas je sstrjedu politiske wobhnadźenja wukonjał. S nimi so proseży pschećeżowi politiskim wobstorżenym sakaja. 5000 politiskich jatych so do swobody puschczi a 5000 druhim so zkhostanje bórzy spuschczi.

Sašo němskostatne nowiny so w Awstriskej dowolile.

Awstriske knježeństwo pschihoty cźini, so bychu so němskostatne nowiny sašo do Awstriskeje pschipuschczicźe. Němske knježeństwo je wobmjerjowanu liczbu awstriskich nowin sašo do Němskeje pschipuschczito.

Hara w jendźelskim delnim sejmje

W jendźelskim delnim sejmje je wutoru pschi wuraźowanju wo reformje zakonja wo podpjeranju dźěłonjeżerjow k wótremu murećźowanju a ropotej dóschło.

Hdyž dźěłowy minister Brown na postajenja dopomni, po kotrychž maju dźěłonjeżerjo dopokazacź, so su pod-

pjery potrěbni, bźlaćerśka strona bjespźichćladnu harut rosputa. Skoro 20 minutow Brownowu rěcź pźichezo znowa pźichetorhowachu a jeho ſ wudmanu pźicheźpowachu. Ale herjekańza oppositije źwoji wjeśkźi bozpi, hdyž minister praji, ſo žu ſo nowe poſtajenja wobſamkle, ſo by ſo ſnjewuźiwanju ſławnych pjenjes kónz ćinilo.

Dźeſkowy minister, kotrehož wótry hłóſ je ſnaty, ſamó pźichezo ſaſo haru oppositije pźichewołaćej. Zdy ſnjem ſo woſchćerſeſche, hdyž jedyn mjeſhwołaſ na ministrowe pźichezpomnjenje, ſo ma lěpſchinu pornjo oppositiji, jemu pźichiwoła, haj hłóſ kaž kurjawowu trubu. Sſejm ſo minuty dołho ſnjeſeſche, hać mózeſche minister ſwoju rěcź ſkónćiś.

Wo nim ſo dźeſaćerſki ſapóſłanc Greenwood ſłowa jimaſche. Praji, ſo je ratarſki minister wo ſrjadowanju ſwinjazych wikow ſ wjazy cźłowiſkimi ſaćuźenemi rěćźał, hać dźeſkowy minister wo podpjery ſa dźeſkonjemźerjow. W mjenje zyłeho dźeſaćerſtwa wón wotmyſłene naprawy na najwótrišcho ſaſudźi, dokelž žu ſchpatne a hłupe.

Reſerva ſa ſakitanje Jendźelſkeje ſo wutwori.

Wójnſki minister je pźichipowědźił, ſo ſo kompanije ſa nakrajne wójſko k nazionalnemu ſakitanju wotworja. Wone budźa ſ nědźuſćich aktiwnych offiźěrow, podoffiźěrow a nědźuſćich wojakow w ſtarośe mjes 48 hać 60 ſětami wobſteźeć. Wona ſo po zyłym kraju tak rozdźěla ſo móża we wójnſkim padźe jadro ſa kſaſnu woboru wutworiś.

Aberynske nadpady pola Addisa Abeby

Egiptowſki ſwonkowny minister je wot egiptowſkeho konſula w Adiſu Abebje telegramm doſtał, ſo ſu abeſynſke bandy Italćanow pola Addisa Abeby nadpadle. Na wo-

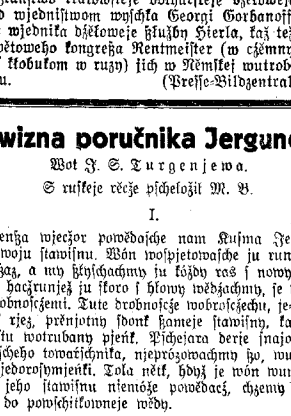

Wotpóſłanzy bołharſkeje dźerżawneje ſłužby w Němſkej.

So bychu ſo na ſwětowym kongrežu ſa ſwobodny cźaſ a wozjeſtwjenje w Hamburgu wobdźělili, dojědźe tam **wotpóſłanſtwo kralowſkeje bołharſkeje dźerżawneje ſłužby pod wjednistwom wyſchka Georgi Gorbanoffa.** Sa**ſtupjeć** wjednika dźerżawneje ſłužby Hierla, kaž też wjed**nik** ſwětoweho kongreża Rentmeiſter (w cźěmnym wobleku ſ ſtobukom w ruzy) jich w Němſkej wutrołnje powitachu. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 23. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Źiwjenje ſo pośaſam runa.

— **Wo wjedrje.** Wjeźera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer — 1, thermometer wo dnjo plus 22. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 1, thermometer w nozy plus 15. — Po wotkhaźe Skandinawiſkeje nižiny k połnozy je ſo khłódny móſtk powětr po zyłej ſrjedźnej Europie hać k połnoźnej Italſkej roſſchěrił. Jeho włožnoſć je pźicheźo hiſchcze khětro wyſoka, tola wiſchuźe tuta po něcźim popuſchcźuje, tak ſo ma ſo ſnajmjeńſcha pźichekhódnje ſ wuſaſnjenjom a woczoplenjom liczićź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſchi pjatk: Sdźěła jaſne, ſdźěła pomróčzene. Wob dźeń ſo powětr bale ſcjopli, **w nozy pomérnje khłódno.** Njedźiwajo někotrych méſtnych njewjedrow budźe ſucho, ſłabe wětry.

— **Rosdźelenje drjewa NS-ſpmožeńſtwa.** Město Budyſchin je NS-ſpomožeńſtwu po wukopanju wſajowych ſchtomow dobyte halozy k rosdźelenju na khude wobydleńſtwo pźichewoſtajiło. Ludowi towaćiſchoio, kotrychž ſtuk ſymiſkeje pomozy ſaſtara a kotrjž móża pśchi wukopanju a wobdźěłanju ſchtomow pomhaćej, njech ſo pola pźichiſłuſchneje ſkupiny NS-ſpomožeńſtwa w cźaſu wot dop. 8 hać do 12 hodź. ſamolwja a to w ſkupinje ſrjedźne, raniſche a połnośne město we wobkhodnej méſtnoſći NSV na Kotokſkej dróſy 32, w ſkupinje južne město na dróſy SA cźo. 37, wobkhodne méſtnoſće NSV a ſkupina wjeczorne město: Schliebenſka dróha 12, wobkhodne méſtnoſće NSV.

S **Delnjeje Kiny.** Pucź mjes Budyſchinom a Delnjej Kinu ma ſo wot Dienemannez ſahrodniſtwa hać ke Kralowſkemu młynej porjedźićź.

S **Jenkez.** Se ſwojim kołom padny wutoru dopołdnja tudyſcha wjeſnjanka, kotraž žebi korbik k wodźidle pſchipſchimnu, kotryž pak ſo pſchi jěźbje mjes wodźidło a koleno ſtłóčźi, pśches cźoj koleſarka móz nad kołom ſhubi. Na dobre ſhožo pak žebi jenož we wobliczu a na rukomaj koju wobodrć.

S **Hodźija.** Póndźelu dopołdnja khodźeſchtaj w Błohaſchezach dwaj wokolonoſcherjaj, kotraj mrowjazy jěd pſchedawaſchtaj. Swoje twory w papjerjanych dutkach politiźeſchtaj. W jenym padźe ſ móſchničźi w bydlanſkej ſtwi 20 hriwnow pokradnyſchtaj, jako domjazy na najſtwje pſchebywaſche. Njeſnataj ſtaj młodaj pachołaj, 20—22 lět ſtaraj a ſe ſjedźitaj ſ koleſomaj. Hdźeż ſo tutaj pokaſataj, njech ſo to najbliſſiche policiji woſſewi.

S **Wojerez.** (Dla pſchekſchiwjenja ſaſudźeny.) Pſched Sſtarſtim ſpeſchnym pźichſaſnym ſudom mjeſiſche ſo wutoru 7. okt. 1910 narodźeny wobſkorjeny Rudolf Kubſch ſ Wojerez dla pſchekſchiwjenja pjenjs NS-ſpomožeńſtwa ſamokwicź. Ssud ſaſudźi jeho dla njepźichſtawazeje cźeſkeje njeſmérny ſ pźekſchiwjenjom a cźeſkeho falſchowanja liſćikow w dwěmaj padomaj ſ 5 ſtami khłoſtarnje a 5400 hr. pjenježneho khłoſtanja, a w padźe, ſo tutón pjenjes njeſapłaćźi, ſa kóžde 15 hr. daſchi dźeń khłoſtarnje. Nimo toho jemu ſud cźeſnu prawa na 5 ſět wotrjekny.

Powjetšenje wobkhodneho wobwoda Biskopskeho póſtowego hamta

Wot 1. auguſta budźe póſtſki hamt w Zicźenju póſtſtej agenturje w Hodźiłu a Pśeźeźach, ſarjadniſtwu póſtſkeho hamta w Biſkopizach, podrjadowany. K mjenowanym póſtſkim hamtam pźiſłuſhnjene wſy dóſtanu ſobu póſtſke mſtina, kotrymž ſo póſta ſ póſtſkim autom ſ Biſkopiz dowjeſe. Wšy, kotrež ſo dotal wot póſtſkich agenturow w Pančźizach a Khróſźizach haſtarachu, ſo tehorunja Biſkopizam podrjaduja, mjes tym ſo Pančźizy a Khróſźizy ſame pod Kamjenſkim póſtſkim ſarjadniſtwom woſtanjetej. Pod Biſkopſke ſarjadniſtwo potajkim 1. auguſta ſe'a nimo dotalnych póſtſki hamt w Zicźenju, ſe Sticźenjom a Zicźenkom, ſ Bŕěſu, póſtſka agentura w Hodźiju ſe Darino, póſtſka agentura w Pśeźezach, póſtſke mſtina w Sſwoinarni ſe Kanezami, Sejizy ſ Cźaſezami, Leźno ſ Kopſchinom, Nuknizy ſ Prawoczźanami, Poſdezy, Mužeźy, Schulſchezy, Haſłow. Baczoń, Mutokliźy, Banezy a Bolborzy ſ Leſchawu, Błohaſchezy ſ Debrikezami, Janezy ſ Bóſcherizami, Debiſchkow, Tři Swědy ſ Nowymi Błohaſchezami, Mała Borſchcź ſ Praſkowom a Dźiwoczźanami, Hornja Borſchcź, Seſchow. Wſchitke tute póſtſke wšy hoſtanu jako bliſſche woſnamjenjene adrežu: pśches Biſkopiz (über Biſchofswerda). Napiš ma potajkim rěkaź: Lehndorf über Biſchofswerda. Póſtſkim hamtam ſo pósta wot dźeń dwóžy, njedźelu jónu pźichdźeli. Liſtowe poſyłki da jedyn nóſtlowy póſtowych hamtow maja ſo ſ połnej póſtſkej ſnamku ſnamkowaćź.

Budyske ſtawniske powěſće

ſrjedu 22. julija 1936.

Mandźelſtwo pśchipowědźichu: Alfred Kurt Janak, pſchekupſki pſchiſtajeńź, ſ Gertrudu Elſu Rennerez, domjazej pſchiſtajenej, wobaj w Budyſchinje.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot J. S. Turgenjewa.

S ruſkeje rěcźe pſchełožił M. B.

I.

Dźeńża wjeczor powědaſche nam Kuſma Jergunow ſaſy ſwoju ſtawiſnu. Wón woſpjetowaſche ju runje jónu ſa měźaz, a my ſtyſchachmy ju kóždy raz ſ nowym wjeſelom, hać runjeź ju ſkoro ſ hłowy wědźachmy, ſe wſchěmi jeje drobnoſćenmi. Tute drobnoſće wobroſćechu, je-li móżno tak rjez, prénjotny ſdonk ſameje ſtawiſny, kaž briby wobroſtu wotrubany pjeńk. Pſchejara derje ſnajo powahu naſcheho towaršnika, njeprózowachmy ſo, wupjelnicź jeho njedoroſtmjeńki. Tola nětk, hdyž je wón wumrjeł, a nichtó jeho ſtawiſnu niemóże powědaćź, chcemy ju dowjeſć do powſchitkowneje wědy.

II.

Wona je ſo podała pśched nědźe 100 létami, w cźaſu młodoſće Kuſmy Waſilewicza. Sſam powědaſche wón wo ſebi, ſo je był tehdom pyſchny a rjany muž, krej ſ mlokom, ſo je měł hubje cźerwjene, wložk kudźerjawe a wocźi ſokola. My jemu wěrjachmy na ſłowo, hać runjeź też niczo podobneho na nim njenamakachmy: ſa naſchej wocźi ſdaſche ſo Kuſma Waſilewicź jako cźłowjek na ſwonkownoſći jara wſchědny, ſ proſtym a ſaſparnym wobliczom, ſ njeleſnym cźełom. Ale teź to ma ſo pſchiſtajićź: cźaſ wſchak ſaniczi kóždu kraſnoću! Sſlědy nłódarſtwa pak běchu ſo ſamiſchło na nim ſderžałe: wón draſćejeſche ſo hać do ſtarośe po móźe, noſcheſche runje ſwoju poſtawu, ſady tſihaſche, w prédku ſamiwaſche ſej wložk, a brodu maſaſche žebi ſ perſiſkej barbu, kotraž ſaběhowaſche bóle do purpurroweje, haj ſamo do ſeleneje, hać do cźorneje. Se wſchěm tym běſche Kuſma Waſilewicź jara dołſtojny ſemjan, hać teź pſchi hraczu ſnožodej radu do khartow ſhładowaſche; ale to njeczinjeſche wón tak jara ſe ſa-doſcje, kaž je ſłutniwoſće, dokelž nochcźyſche podarmo pſchećźinjeź pjenjeźy. Tola wostajnu ſo njetrjebawſchich rěćźow: wobroćźmy ſo k ſamej wěźy!

III.

Tuta ſtawiſna poda ſo w naléćźu, w kehdy hiſchcze nowym měſcze Nikolajewje, hdźeż běſche Kuſma Waſilewicź wotkomadowany wot knjeſerſtwa. (Wón ſłužeſche jako poručnik w namóčniſtwje.) Tuto dowěri jemu jako rozumnemu ofiźérej, na kotrehož mózeſche ſo ſpuſchćeć, dohlad ſa nětaſkimi móſtkimi twarbami a wudawaſche po jeho ſadanju doſć ſnamjenitu ſumu, kotreż wón dla wjetſcheje wěſtoſće pſchezo w kožanym paſu na cźełe noſcheſche. Kuſma Waſilewicź, wopraſdźe, wuſnamjenjeſche ſo pśches mudroſć, a njekehdyžkuli ſwojich młodych lět, ſaderžał ſo pſchiſtojnje, njedóſtkaſche ſo khartow, wino njepijeſche a ſanno towaršſtwa ſo ſdalowaſche, tak ſo dyrbjeſche ſebi huſto doſć wot towaršchow wſchelake pſchimjena łubiéć daćź. Jeno jedyn brach měſeſche na ſebi: wón hajeſche njenujen wutrobnu pſchikłonjoſć k rjanemu ſplabej; ale teź tudy wjedźeſche wobtrnjeźićź ſwoje ſaćuźcźa, a niczo ſebi njedowoli, ſchtož ſebi njeby priedy derje pſchemyſłił. Wón khodźeſche ſahe ſpaćź a ſtawaſche ſahe, dopjelni po dobrym ſpředonju ſwoju winowatoſćź a jeniczke jeho roſpjerjeſchenje wobtejeſche we wjeczorach, dołho doſć traſajchu pſchekhodźowanjach po ſamélſtkich haſach Nikolajewa. Knihi njeczitaſche, dokelž ſo bojeſche, ſo jemu krej do hłowy ſtupi; kóžde nałéće pijeſche wołeſite ſelo pſchepołnokrejnoſć. Wobleczźiwſchi ſo ſwoju wojeſſku drašu, poda ſo Kuſma Waſilewicź ſ wotmérjenymi krocźelemi won pſchi płotach ſadowych ſahrodow, cźaſto ſaſtawajo, wjeſeleſche ſo nad kraſotami pſchirody, wuſchcźipny tu a tam kwětluk wopomneću a ſaćźu pſchi tym wulku ſpokojnoſć; ale wołeſite wjeſele měſeſche won jeno tehdy, hdyž ſo jemu radźi, ſekkarź „kupidonicźka“, to je rjanu měſchcźanku, ſpěchazu domoj, ſ brémjeſchkom w hołej ruzy a ſ pjanym rubiſchkom na hłowje. Dokelž běſche, ſaj won ſam prajeſche, cźuczźiwého, ale ſderžźiwého waſchnja, nje-da ſo Kuſma Waſilewicź do rěcźi ſ kupidonicźkom, ta to pak ſo pſcheceźelnje poſmérnkowaſche a dołho a kedźbliwje ſa nim ſhładowaſche. Potom ſdychowaſche hłuboko a poda ſo ſ runje tak wotmérjenymi krocźelemi domoj, ſyduy ſo pſchi woknje a myſłeſche na pot hodźinki, kedźonje kurjo twjerdy tobak ſ pénoweje trubki. darjeneje jemu wot lubeho knótra. Tak minychu ſo dny, niż wjeſele a teź ny wostudke.

IV.

Hlej, junu wrócźeja ſo pſched ſmérkami po próſdnych préćźnych hałkach do ſwojeho bydła, muſyſchcźa Kuſma Waſilewicź khwataze kroczele a jednotliwe ſłowa, ſmeſchne ſ płaczom. Wón ſo wobładny a pytny holiczku, nědźe 20 lět ſtaru, ſ jara rjanym, ale zyle naſtrožanym a roſplakanym wobliczom. Sdaſche ſo, ſo je ju potrjechiło wulke a njenadźite horjo: wona běźeſche, ſakapowaſche ſo w běhu, powědaſche ſama ſe ſobu, ſakoſćeſche a machaſche ſ rukomaj; jeje brunojte włoſy běchu roſpjerſchene a ruſiſchko wokolo ſchije běſche ſo ſ ramjenjemi ſunyło a dźerżeſche ſo jenož hiſchcze na jenej jehliczy. Sdraſćena běſche holiczka kaž ſemjanka a niż kaž mějeſczanka.

Kuſma Waſilewicź ſtupi na bok; ſaćźucźe ſobuźelnjeſće pſchewiny w nim bojaſnoſćź, a hdyž wona porno njemu pſchiſtupźe, dóſtny ſo ſdwórlinje ſwojeje wojeſſkeje cźapki a wopraſcha ſo ju ſa pſchićźinu jeje ſyłſtow.

„Dokelž móżu ja, pſchiſtajći wón a położi ruku na tchaſ, jako wojak pomhaćź.“

Holiczka ſaſta a njedoruſni pſched njej ſtojaźemu w pśenim wokomiku zyłe jaſnje, ſchto wón wot njeje chcź; tola hnydom, runje jako by chcyła ſo wuſkorjźićź, wjeſele pſchimajo pſchileżnoſćź, ſapocźa powědaćź w niż zyle cźiſtej rěcźi.

„Wodajeźe, knjes offiźéro, ſapocźa wona, a łyſły łyzachu ſo po jejnymaj lubosnymaj licźomaj — ſchto dha ma tu rěkaź! To Bóh ham wě ſchto! Naš ſu zyle wobkhadnyli, wodajeźe! Kucharka je wſchitko, wſchitko ſobu wza-ła, wſchitke ſerwize, nožizy a plat . . . haj, a teź plat a ſchaty . . . haj. . . a teź cźeczźinu móſchnicźku, tam hiſchcźe běſche 25 rublowa papjerka w tajkej małej tobołku a wſcho . . . A tole ja powědam knjeſej kwartalnemu puručnikej a tón praji: „Dźiteźe won, njeměrju, njeměrju.. Sſkyſchcź nechcźu, wy ſcźe to ſama była!“ Ja praju: „Wodajeźe, hiſchcźe ſtowcźo . . . a wón rjekny: „Sſtyſchcź nechcźu! Dźiteźe won . . . A hdźe ja pónđu?

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

6. mjezynarodny pjeriznowy kongres

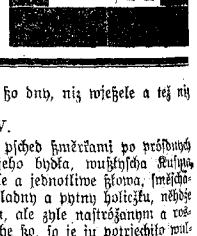

w Barlinje a Lipsku 1936

wot 24. julija hač do 2. augusta

a mjezynarodnej pjeriznowej z karnikłowej wustawćenu w Lipsku w masow. wustajeńi

S **Kamjenza.** Krajny burski wiednik stroniam Körner je wokrjesneho hlowneho wotrjadneho wjednika I. Jurja Sleberа ſ Hrabowa ſe ſwojeho hamta puschził, podjakowawschi ſo jemu ſa jeho wukonjane ſłužby. Sa kommisariſkeho wokrjesneho hlowneho wotrjadowego wjednika I. bu Alfred Kegel ſ Brěrý postajeny. Sa mjesne burſtwa w Nuknizach ſ Kop'chinom a Krawocziju je ſo bur Jan Wawrik ſ Nuknicz powołał.

S **Lejna pola Wojerez.** Hola ſo palika. Sſobotu popołdnju ſamowałschtej ſo turdiſcha dobrowólna a dyrbjeli ta wohnjowa wobora k wohnjej. Wjazy ſutrow wulki wutſuſcheny hat ſo palesche. Wſches to běchu ſtužobne lěſy czeſko wohroſene. Wohnjowe wobory ſe ſtužobnich wſow běchu ſpěſchnje dojſle. Po wiazyhodżinſkim czekſim dźele, kotrež ſo pſchi wulkej horzoſcy jara poczeſowaſche, ſo jim poradźi, plomjo ſhaſcheć. Dokelž pak ſo puchowina dale żelesche, ſo wokoło wulkeho wopaleniſcheza hriebje ſczahnychu, ſo by ſo daſſchemu roſchěrjenju wohnja ſadźěwało. So by ſo wobeń wohenjo ſhaſchał a kždy ſtrach ſo wotſtroniſ, ſo wſchitky mużojo naſcheje gmejny, kotrež pſchi kopaniu ſfan'a kuriesche.

Nowosće z cyłeho świeta

Dalſche ſtupanje ſtatnych dawkowych dołhow.

Pornjo juntſej 1935 ſu wo 235 miljonow wjetſche. Dokhody ſtata na oawkach, złach a druhich dawanjach wuczinjachu po ſdźelenju ſtatneho finanzneho miniſtra w junſiu 1936 w zuſku 999.5 miljonow pornjo 764,7 w ſamſnym měſacu loniſcheho léta. Sa ſchtwórczélk'a hamtleja-iunſi je ſo 414.9 miljonow hriwnow wjazy dawkow ſo wotedało, hacž w ſamſnym czaſu loniſcheho léta.

Drobny ſkót ſ cyłeho świeta na Lipſczanſkej wuſtajeniu.

Prěnje exemplary ſ 20 000 ſchtuk drobneho ſkotu, kotrež ſa někotre dny 3 hobrike wuſtajeniſte měſtnoſcje we Lipſku wupjelnja, ſu bóſchke. Sdźeła maja jara dołhi a wobczežny puć ſa ſobu. Kokoſche, kaczki a truty ſ Kanady, kotrež jako prěnje do Lipſka ſo dowjeſchu, běchu 4 niedźele dołho po puću a to 3 niedźele na wodze. Wěſo je jich dołhi puć khěro ſtorkał, jene kokoſch ſamo żiwjenje pſchi tym pſchiſtadźi. wěſche pak ſo do wotewrjeneje wuſtajeńzy ſałzo ſhrabaja. Kanada zyle wobſeżbiła raku wuſtaji. Sſu to kokoſche bjes hriebjenkow, ſ kotrychž plahowanjom bě ſo pſched 15 ſetamt japoczało. Bě to trěbne, dokelž ſu w Kanadze trajiny, kotrež maja wulke roſdźele temperatury. Pſchi wulkich ſymach kokoſcham hrebjenje ſmjerſnychu. S tutym plahowanjom pak je ſo w tamnjiſchich krajinach móżnoſt poſkićena, ſe niewobmjeſanej mjeſe lake kokoſche plahowacz. Też hewak je plahowanje pjerſinoweho ſkotu w Kanadſtej w kždym naſtupanju pſchikładne, ſchtož woſebje ſ wulkim pſcherěſkowym jejowym wunoſchkam napadnie. Nimo Kanady ſu też hiżo Hollandſka, Schwedſka a Norwealka ſ dźelom wuſtajenych ſwérjatkow ſaſtupjene. Też ſtatiſtiſke wobrazy ſu ſo ſ wulkeho dźela hižo natwarile. Tak je ſ tutych wobrazow na pſchikład widżeć, ſo ſo Schwedſke pjerſinaſtwo ſ naſchim nimale runa. Teeż w Schwedſkej ſo kokoſche ſ wjetſcheho dźela na ratarſkich pſchedewſzaczach plahuja.

Lohkomyſlnoſcj jeneje maczerje.

Dla lohkomyſlneho morjenja ſiefeſche 26 lét ſtara Edit E. pſched Barlinſkim krajnym ſudom. Wobſtorzena bě 9. oktobra loniſcheho léta wokoło 10 hodź. wjeczor hromadże ſe ſwojim ſlubjenym ſe ſwojeho bydle-

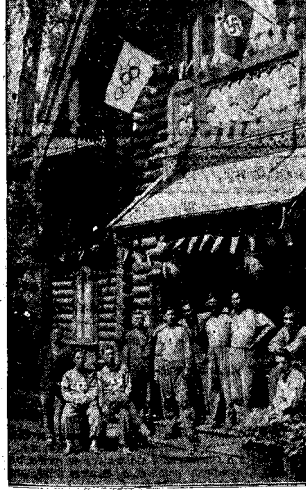

Takle bydła japanſky wjeſłarjo w Grünawje.

Japanſky olympiſky wjeſłarjo ſu ſwój Grünawſki dom rjenje ſ ſhorhojeſłami a lampionami wudebili.

Scherl Bilderdienſt. M.

nja w Schöneberzu, hdźež na podruſtwje bydleſche, wotſchła. Sſwojeho 3 lét ſtareho hólca, njemandźelſke dźěćko, bješche pſched tym do koża położiła a dokelž pſcheſo jara niemérnje ſpaſche, bě jemu ſpanſki ſrědk podała. Hdyž poſdże w nozy domoj pſchińdże, ſwěri, ſo bě ſo mjes tym ſałoſtna padawk ſtał. Dźěćo bě po wotkhadże maczerje ſo wubudźiło a ſe ſwojeho kóżka na wokno laſiło. Dokelž bě mało bjes kóżdeho ſamoſtwjenja wokno wotewrjene woſtawiła, padny hólczej ſe ſchtwórteho poſthada do dwora, hdźež ſ rosbitymi ſtawami leżo wosta. Druſy wobydlerjo doma namakachu dźěćo a donjeſechu je do thorownje Sſwj. Norberta, hdźeże lekarjo jeho ſmjerjece ſwěſćachu. Pſcheczíwo lohkomyſlnej maczeri bě ſo khłokanſke jednanje ſawjedło. W jednanju wobſtejeſche wobſtorzena na tym, ſo je pſchi wotkhadże na tehdyſchim wjeczoru wokno ſaczinika; dźěćo je potajkim ſebi wokno ſame woczinilo. Sſud pak na ſakładze wuprajenja ſwědkow k pſcheſwědczenju dóńdże, ſo je jeje wprajenje niewerawe, wobſebje niemějeſche ſa móżne, ſo by tak małe dźěćo ſebi wokno ſame woczinicź mohło. Dźiwaja na młodoſcj wobſtorzeneje a na je'e dotalne bjesporocźne żiwjenje iej ſud na namjet ſtatneho rěcźnika pomérnje niſke khłoſtanje 7 měſazow ſaſtwa dla lohkomyſlneho morjenja rapołoži.

3 ſmjertne wopory pſches roſtorhnjeny milinowy grot.

Wutoru ſta ſo w Linkenheimje pola Karlsruhe pſches roſtorhnjenje milinoweho grota cźeſke njeſbože. Koleſar Heinrich Wetzſtein je ſwojim kołom ſo na ſemi leżaceho grota dóńtny a ſwjeſy ſo wot milinoweho pruda trjechenj morwy k ſemi. Dwaj młodaj cźłowjekaj 24 lét ſtara dźowka żelesniſkeho dźěłacźerja Nagela a 19 lét ſtary Leopold Häuſer, kotrajž na pomjez pſchikhwatańſchtaj, buchtaj tehorunja pſchi popſyczе, grot wotſtroniczj, morjenaj. Wſche woźiwjenſke popſyty pola ſnjeſbożenych běchu podarmo.

Ssypnjenje mósta — dwaj ſranjenaj.

Wutoru wokoło 9 hodźin wjeczor je ſo worzłowy móſt ſtatneje autoweje dróhi, kotrež pſches żelesniku cźaru Zuffenhauſen-Calw mjes dwórniſchczomaj Kornſalom a Dinzingenom a nad dróhu Dizingen-Weilingdorf wjedże, ſ hiſchcźe njeſenateje pſchicźiżnu ſo ſypnył. Na cźarje jedżaca lokomotiva je hnydom po ſypnjenju mósta na roſpadanki ſcźła. Wjednik lokomotiwy a tepjeł ſo pſchi tym ſranjeſtaj, na ſhożo pak niz cźełko. Pomożny cźaſ ſtatneje żelesniży bě hórſy na mėſtnje njeſbożа, hdźež ho hnydom ſ wotpórdnjenſtimi dźełami ſapocźa. Wotpróſdnjenje żelesniſkeje cźary budże nėhdże 3 dny tracź. Wobkhad dyrbi ſo wokoło wjeſć. Pſchepytowanje wo pſchicźinje njeſbożа je ſo ſawjedło.

4 alpiniſtoju ſmjertnje njeſbożili.

Sſobotu ſu lchtwjo alpiniſtoju a to dwaj Nemzaj a dwaj Awſtriſcanaj ſpytali ſhromadnje nimale njedoſtupnu poknożnu ſcźenu 3975 metrow wyſokeho Eigera w Bernſkich Alpach pſchelećź. Hdyž běchu dwe nozy na Eigerſkej ſcźenu pſchenocowali, ſpuſcźichu ſwoje wotmyſlenje a puſchcźichu ſo na dompucź. Wutoru běchu wſchitcy 4 ſ padazymi kamjenjemi a ſ lawinami jara wohroženi, tola wukhowarſka akzija bješche wulkeje mhły dla njemożna. Wcźera rano wupóſka ſo wożebita kolonna, wobſtejaca ſ najlépſchich hórſkich wjednikow we Wengenje, kotraž wobkedżbowaſche, jo łacźerjo ho wjazy njehibachu a kaž morwi na powjaſach wiſachu. Jenoż jedyn hiſchcźe żiwjenſke ſnamjenja wot ſo dawaſche. Tutomu powjas pſchicźiżnywſchi, możeſche dorje ſo wón hórſy ſe ſwojeho ſtrašneho położenja wuſwobodźicź a namaka na ſkałowym wuſtupje, kotryż bě jenoż 5 metrow wot wukhowarſkeho muſtwa ſdaleny pódu pod nohomaj, tola tu wosta wuczerpany leżo a wumrě. Po iwėſcźenjach wukhowarſkeho muſtwa je ſo jedyn ſ łacźerjow ſadajił, dokelž bě ſo w powjaſach ſacźhmjatał, druſi bě pódu pod nohomaj zhubił a tecź bě ſmjerſnył. Wożebita wukhowarſka kolonna ſ Mnicźowa je wukhowanje 4 morwych pſchewſała.

Létarſke njeſbożo w Cźeſtohlowakiſej.

Nėmſke wobthadne létadło dyrbjeſche nėhdże 100 kilometrow k ranju wot Prahi w bliſkoſći Slonka ſ dotal njeſnateje pſchicźiżny pſchiſtajicź. pſchi cźimż ſo létadło ſnići a wobſhadka, létadłowy kapitan Neubrand a maſchiniſt Haupt ſiwjenje pſchiſadźiſchtaj.

Pſches ¼ miljona cźeſkich krónow pſchekſchiwił.

W cźeſkim namjeſnym a induſtrijowym mėſeſe Weipertu běchu w nėmſkej ludowej banzy ſa rjemjeſlnikow hobrike pſchekſchiwjenja ſwėſcźene, kotrež ſo hižo létadołhu pſchewjedżechu. Dałokož ſo dotal pſchewidżeſcź hodźi, wucźinjeja pſchekſchiwjenja pſches ¼ miljona cźeſkich krónow W mėſeſe, w kotrymż je tehorunja wulka b'esdźėłoſcź, i nad tym wulke roſhorjenje, dokelž ſu wożeſbe někotre mjeſtſki rjemjeſlniczy ſwoje poſlednje kroſchki w nje zhubili.

„Knjeżna Hilza, ſmėm ſwoju horzu wutrobu Wam k nohomaj położicź?“ — Radłubje! Mi je tak na noſ ſymu!“

Towaſtwowſki powėſtnik.

Mnišonc. Njedźelu 26. t. m. popołdnju w 5 hodź zmėje towaſtwo „Łužica“ w Mnišoncu w Muke hoſcencu ſwoju mėſacznu zhromadźiznu. Přednoſ je přilubjeny. Ważnoſce dla njech wſitcy přińdu

Předſydſtwo,

Pančicy. „Lipa Sėrbſka“ (cyły khór) zeńdże ſo njedźelu 26. julija k ważnemu poſedżenju a ſpėwanju pola Natuſec'a w Kukowje.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 23. julija 1936.

Wėcźerawſe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 cźeſkosł. krónow	10,285
100 ſwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa 22. julija 1936. Móżny pohon, kotryż bě pſchewcźerawcha burſa na akzijowych wikach doſtała, ſo wcźera wospjetowaſche. Drje běchu wobrozy ſhėtro małe, dokelž k ruzy hwaſaj material bě jara ſnadny. Wiki běchu potajkim docźiſte wukupjene, ſchtož k wjetſchim poſtupam kurſow wjedżeſche. Pohonjejo ſtutkowaſche też powėſcź wo dalſchim pewjetſchenju ſtatnych dołhodow w junſiu. Rentowe wiki běchu jara mėrne. K wjetſchim pſchemėnjenjam kurſow njedóńdże.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobkhod ſ nowym żitom pſchejo bóle do wobkėha pſchikhadża. Hdyž bě ſo ſ runje wojſewjenymi licźbami wo ſkładach prėnjeje a druheje ruki ſ kónz junſija wobſtrucźiło, ſo tute ſkłady hacź do noweho żiteho hoſpodarſkeho léta doſpołnje dożaja; wėſo běchu wobſtatki mjeńſche hacź loni, tak ſo je ſa nowe żně powſchitkownje wjazy mėńſa hacź loni. Pſchi ważnych żnjeńſkich dźėłach ſu poſticzenja hiſchcźe poměrnje małe a jewja ſo wożebje ja poſdźiſche dodacźe. Sa nowu pſchenicu, ſa kotruż prėnje muſtry pſchedležeſchu, njehodźachu ſo też pſchi hnydominym dodaczu ſwojſchene wurunanſke pſchiraźi wjazy dozpėcź. Sa to pak ſo ſa roźu, kotraż ſo hnydom doda, wot mėnom takle pſchiraźi hiſchcźe płacźa. Pſchenicźne a rźane muki maja mėrny wobkhod ſa wſchėdnu potrjebu. W pizowanſkim wowku a jecźmjenju njedóńdże k wotſlamknjenjam, dokelž njeje pſchihódnych poſticźenjow. S wonkownym ſymſkeho jecźmjenja dachu ho jenoż dwojorynczkate druzíny ſa induſtrialne ſamėry wuzicź, płacźiny ſo ſtruczcźichu. Też ſa nalétny jecźmjeń je ſa dobre druzíny ſajim.

Wėcźera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jecźmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr

Někotre płacźiny ſ Drjezdźanſkich wikow.

Hołbje 60—1 hr., huſy, ſarėſane 1,30—1,40 hr., kacźki, ſarėſane 1,30 hr., kury, ſtare ſarėſane 90—1,10 hr., młode ſarėſane 1—1,20 hr., ſliny 1,60 hr., jabłuka 15—70 pf., běrny po puntach 8—9 pf., jėdźna koboda 10 pf., zybła 12 pf., trėn 1,20 hr., ſolotej 4—8 pf., běły kał 8 pf., cźerwjeny kał 18 pf., ſydrożty kał 10—60 pf., petrſchilka 4 pf., rjewſeń 7—10 pf., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pf.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a woljowe ſymſke po tuni ako 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźiny po ſtotej hriwnje.

	22. 7.	21. 7.		22. 7.	21. 7.
Pſenica	218-220	220,0	bany	20,0-22,0	20,0-22
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32
cźėmjeń now.	—	—	módre lupiny	22,0-24,5	22,0-24
jecźmjeń, nal.	—	—	ſołte lupiny	33,0-35,0	33,0-35
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45
kukurica	—	—	rana, wosuſk	—	—
pſenź. muka	27,65	27,65	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. trahanč.	—	—
ps. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruſki	20,30	20,30
rżate	10,10	10,10	ſyrna, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſloma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeń. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
pjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	cźina	—	—

Płacźizna za pſenicu za wuploźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacźizna za roźku za wuploźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płacźizna za jecźmjeń za wuploźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płacźizna za wows za wuploźerja 11: 167.0 13: 174.0

Přičiny njezbožow w ratarſtwje

Ratarſke powcźanſke druſtwa wojſewjeja ſajimawu ſtatiſtiku wo pſchicźinach njeſbożow w ratarſtwje w l. cźe 1933. S njeje wuhadża, ſo najwjazy njeſbożow ſwjata ſawinowachu, mjenujcy 38 325 ſ 353 ſmjertnym padami. Scźěhuje dale 21 351 njeſbożow ſ ratarſkich gratom ſ 464 ſmjertnymi padami. Na ſtoczim mėſtnj ſteji licźba wojſewjenych njeſbożow, kotrež ſpoſes ſ pſchahi naſtachu a to 20 195, mjes nimi běchu 43 ſmjertne. Dale ſcźěhuja njeſboża, kotrež pſches padnje nje ſ ſrėdkow a ſ khodow naſtachu a to 14 635, mjenimi 207 ſmjertnych. Pſches dźėłowe maſchiny drjewe weje induſtrije je ſo 2218 njeſbożow ſtało, ſ 24 ſmjertnymi padami. Sſyknje rėſaje maſchiny ſawinowachu 2037 njeſbożow, ſ nich bė 8 ſmjertnych. S pſchekama njom pſchatrow a łubjow je 1655 njeſbożow ſe 4 ſmjertnymi padami naſtało. Młócźaje maſchiny ſawinowachu 1924 njeſbożow ſe 26 ſmjertnymi padami. Njeſchkitane łubjowe dźěry a wokrjeju ſawinowachu 1389 njeſbożow, ſ nich bė 84 ſmjertnych. Pokaz na tut najważniſche druzíny njeſbożow w ratarſtwje by doſta hacź dyrbjał, ſo bychu wſchitcy ſtejbi ſtainje ſtrachi, kotrež jim hroża, muwėdomili. Kždy dyrbi ſo ſtobu wo to ſtaracź, ſo bychu ſo wſche ſrėdki nałożite, kotre mohłe w pſchikhadże tajkim njeſbożam ſadźėwacź. S tym ſo nic jenoż ſwojemu ſtawei, ale też ſwojemu ludej pomha.

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleſ w Budyſinje za nawėſtki dr. Jan Cyż w Budyſinje. — Wudawa a cźiſć dr. Jan Cyż w Budyſinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W. 10 khwilu tarifna liſtina č. 5 płaći

Psyče dny

Pschi raňschim šmĕrkanju błyschcźi žo na raňschim njebju žwĕtła hwĕzda Sirius abo pžyjeźa hwĕzda. Po tutym njebjeskim znamjom šteja po nim pomjenowane pžyčże dny, kotrejž žo po protyzy 23. julija sapočinaju a 23. augusta skónčza. W starych cźasach žo tutón astronomiski sjaw w swišku s wulkeje horzotu, kotraž w tutym cźasu knjezi, wobhladowaše, ale wĕdomosćz je tutón nahlad dawno wotstronił. Dŕje je Sirius hwĕzda hobrskich rosmĕrow s 11 000 stopnjem horzoty na žwojim swjerchu; Sirius je skoro 4 króć wjetschi hač žłónzo a 25 króć wjazy žwĕtła hač tuta rosschĕrja; tola wot semje je 78 billijonow kilometrow sdaleny a wupósłane žwĕtło trjeba 8,65 lĕt, so by hač na semju bóschło. Tohodła je cźopłota, kotruž wot njeho dostawamy, jara mała a wĕmy dźenża, so jenož žłónzo naschej semi žwoju cźopłotu posticźa. Naschich tatarjow dla žebi pschejemy prawje rjane pžyčże dny žnjow dla. Ratać trjeba nĕtko pschede wschĕm žłónczných dnjow, so by žwoje žně derje domoj khowacź mohł.

Wotpočink.

Puczujemy pšches tute žiwjenje a naš cźĕri a honi spĕschny rythmus cźaża, kotryž je napjelnjeny s njeskyschanym tempom. Njedaj pak žo honicź! Saplecź do tutoho spĕschneho tempa dźeń wotpočinka, kotryž zyle tebi a twojej žwójbje žłucha. Njehladaj pschego na jutschi dźeń, schto noweho pschinješe we winowatosćzach w dźele a starosćzach. Wostań stejo a shladuj wróćo po puczu, po kotrymž žo dotal schok. Kajki je to puczowaź, kotryž žwoje puczowanja po pschekročenych kilometrach pobudźuje. Abo po mnohosćzi wšow, kotrejž je widźał abo muselow, kotrejž je wopytał. Ma žnadź tutón wjetschi wužitk s toho hač tón, kotryž huschćischo wotpočuje a žo w cźichim mĕrje na rjanym wuhladže wjeselesche? Abo kotryž mjes srawjazymi žitami jónu žwojej wocźi k njebju złoži? Na kelko kražnych městnach khwatasche spĕschny cźah na žwojej honitwje po widźenjahódnych wĕzach nimo, njewidźesche mjenje abo wjazy, hač je na puczowanjskej karce sapisane, kotraž pak wschitko jenož se spĕschnymi žmužkami spowschitkowni, njepschinješe pak žaneho radostneho žiwjenja do toho, dokelž sahy, so by na prawym mĕrinje wotpočynył a kaž tute spĕschne lĕcźne puczowanje bjes wotpočinka je s honitwu sa pschego sažo nowym saměrom, móže tež zyle žiwjenje spĕchazeho bycź. Wotpočaj, spĕschny puczowarjo, dyž a dyž, kražny je tajki wotpočink. Dawa tebi duschinu móz we wĕcźnym wojowanju, kotreż wokoło tebje sakhadza. Wotpočaj, puczowarjo, prjedy hač spósnjeschi, so twoje cźĕkaze žiwjenje bĕ próżdne, tohodła, dokelž bĕ skombźił w prawym cźasu wotpočinycź abo dokelž žu wotpočowaczź zyła sabył.

Hdźe najwjazy nowinow wukhadźa?

Pšched krótkim wosjewjena statistika podawa sajimawy wobraz wo liczbje wukhadźazych nowinow w jenotliwych krajach w poměru k wobydlerstwu. Tak na pšch. wukhadźeja w Islandje, wobydlerstwo 100 000 duschow liczi, 18 nowinow. W Schwizy wudawa žo 340 dźenikow sa nĕhdže 4 milijonow wobydleri. Sjednocźene statty w Ameriźy maja pschi 130 milijonach wobydlerjow 2263 dźenikow. Mexiko ma 82 dźenikow sa 18 milijonow ludźi a Kanada 102 nowin sa 11 milijonow. W Brasilskej wukhadźa 250 dźenikow, w Argentinskej 200, w Chile 86 a w Peru 150. S europskich statow ma Jendźelska 1 363 dźenikow, Němska 3200, Franzowska 357, Schpanjska 250, Hollandska 85, a Italska jenož 81. W zyłku je na zyłym žwĕcźe 50 000 dźenikow. Islandska a Schwizа matej potajkim pomĕrnje najwjazy nowin.

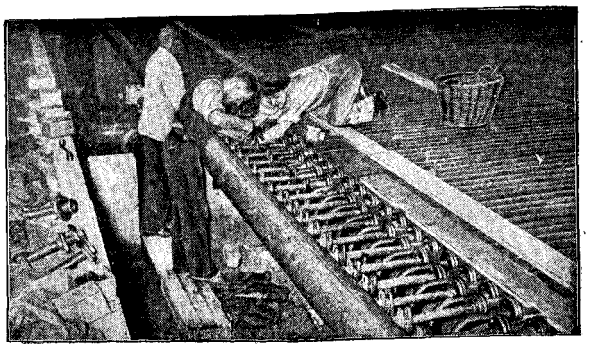

Pschihoty w Barlinskim sportskim palasźe.
Mjes olympiskimi hrami budźe žo w Barlinju w sportskim palasźe hokej na lodje hracź. Trĕbne pschihotowanske dźĕła žo pilnje wuwjedu.
Schirner, M.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.
Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 25. Juli 1936 für die Nrn.: 801 bis 1000 und 4001—4250

Rohes Rindfleisch, Pfund 30 Pf., **rohes und gepökeltes Schweinefleisch,** Pfund 35 Pf.

Die Freibankverwaltung.

Serbja, rĕcźće ze swojimi dźĕćimi serbscy

a pžepodajće jim tutón drohotny pokład naših pjedownikow njeskaženy. Cźitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźĕcźacy kućik,** kotryž so z wulkej luboscu kóždy tydźeń za naších najmjeńších pisa

Do prózdninow

wzmi sebi sobu rjanu serbsku knihu. W času wočeństwenja budźe ći z lubym pžećelom z domizny. Wulki wubjerk knihow za tebje ma Serbska kniharnja w Budyšinje w Serbskim Domje

MEBLE
a pólstrowane twory 66
narunja po najnišich plaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15
Nym Serb!

Spušćomneho
trĕćaka
pyta k 1. abo 15. awg.
Jur Lipić
w Cźěskecach

Mały nawĕštk
w našich NOWINACH
je tuni a so pžecy wuplaći

Wóskowany płat
we wšĕch šĕrach — wulki wubjerk
Kurt Erler w Budyšinje na Žitn. wik. 28

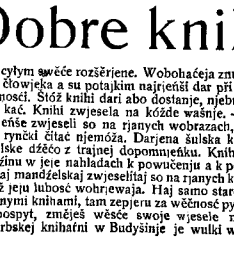

Dobre knihi

su na cyłym swĕće rozšĕrjene. Wobohaćeja znutŕkownеho cźłowjeka a su potajkim najrjeńši dar pži kóždej składnosći. Stóž knihi dari abo dostanje, njebudźe so žeńe kać. Knihi zwjesela na kóžde wašnje. — Hižo najmjeńše zwjeseli so na rjanych wobrazach, runješ hišće rynčki cźitać njemóża. Darjena šulska kniha je za šulske dźĕćo z trajnej dopomnjeńku. Kniha je za młodźinu w jeje nahladach k powučenju a k pohonej. Młodaj mandźelskaj zwjeselitaj so na rjanych knihach, kotrejž jeju lubosć wohnjewaja. Haj samo starc hraba za rjanymi knihami, tam zepjeru za wĕcźnosć pytajo. — Cźiń pospyt, zmĕješ wĕšće swoje wjesele na tym. W Serbskej knihafni w Budyšinje je wulki wubjerk.

Njedźelu 16. augusta 1936 pśikhwatajće wšitcy na

hłownu skhadźowańku

serbskeje studowaceje młodźiny na Kopšinske hrodźišćo pola Khrośćic, kotruž tutón króć Domowina sobu wuhotuje. Pži popołdnišich poskićenjach, mjez kotrymi so nowa serbska hra „Paliwaka" wot J. Wjele-Bukećanskeho pśedstajja, a pži wjesołej rejcy na žórłomaj w Lejnje a w Khrośćicach zmĕ'a stari kaž młodźi składnosć so zradowaś doś a nadoś. Tuž pśińdźće wšitcy: stari a młodźi, Wy z Hornjeje a Wy z Delnjeje Łužicy, Wy z rańšeje a Wy z wjećornjeje župy — wšĕch Serbow z blizka a daloka pśeproša z tutym najwutrobnišo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa.

Zrudny sy z połnym prawom

hdyž maš rjane twory ale za nje žanych kupcow! Z hłosom njemóžeš wołać do wšĕch stron serbskeho kraja, zo bychu kupcy pžišli — ale awĕšćk w Serbskich Nowinach to za tebje čini. Wón zastupi do wšĕch serbskich domow z blizka a zdala

Tuž posłuž so z nawĕštkom!

Serb cźita stajnje „Serbske Nowiny"

„Herzog"-Reise-Dienst

Prózdninske jězby w modernym 100 PS Mercedes pućowańskim wozu:

10 dniow 3.—12. aug.	Pžez němske župy k Bodenskemu jězorej	Płaći 83.50 hr.
5 dniow 17.—21. aug.	K połnócnemu morjej — Hamburg Helgoland	Płaći 42.00 hr.
7 dniow 30. aug.-5. sept.	Wulka jězba do Alpow	Płaći 63,50 hr.
4 dny 8.—11. sept.	Kyffhäuser a Smoline hory	Płaći 38.50 hr.
8 dniow 4.—11. okt.	Jězba po Rhynskich krajinach	Płaći 73.50 hr.

W płaćiznje su wobpśijate: hospodowanje, snĕdanje, wobjed, zawĕšće ujc, posłuženje, koło- a wulětne jězby po programje. Zamołwjenja podajće a rozjasnjenja dostanjeće w našim běrowje w Budyšinje, na Cyrkwinym naměšće 5, telefon 3839, znapšeča Strauch & Kolde na Kamjentnej hasy.

Dwĕ dobrej cigarje

mapa mundi, wulka, słódna a jara płaćizmyslodna **stuka 15** pj. **němske dźĕło,** derje tyjaca, łobka a rjana, **stuka 10** pj.

stej sebi z wurjadnym słodom a rjanym aromom za krótki čas wjele pžećelow dobyłej. Prošu pospytajće tež Wy raz

Wotrjadny wobkhod **Friedrich Otto Sachse** Za. Low. h. 1 pń Radnitzy

Zubny lĕkaŕ dr. Ludwig so wróći!

Přiloha k čisłu 170

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 23. julija 1936

Mila Klimanowa:

Dudlebski burski kwas

Dudlebska je kraj w južnej Českej — wulki sman̆o kaž katolske Serby — hdźež sydleše w prěnich lětstotkach po Khr. wosebity čěski splah, Dudlebojo, johož potomnicy su sebi někotre wosebitosće hač na dźensniši čas wukhowali. Z tuteho kraja je wušoł na př. slawny čěski wojowar přećiwo křižakam, Jan Žižka, zemjan (wićaz) z Trocnowa.

Kraj wupřesćera so wot čěskich Budějovic k rakuskim mjezam. Hišće dźensa zetkawamy na budějovskich wikach stare burske žony we wobleku, kotryž pokazuje powostatki nĕhdaše narodneje drasty, wosebje šěroku zelenu suknju, po starym wašnju šity čorny pjezl a žiđźany šórcuch, kotryž dopomina nĕkak na bywšu drastu evangelskich Serbowkow. Na swjedźenjach pisanja pak so rjane a prawe dudlebske drasty ze šnórowanjom, sněhbĕłymi rukawami a khornarjemi z cankow a ze žiđźanymi rubiškami na hłowje. Wo jich zdźerženje a zaso zawjedźenje ma zasłužbu tudomna burska młodźina a towarstwa tak mjenowanych „khěžkarjow". Ze starych nałožkow je so najbóle zakhował burski kwas. Někotre wašnja při nim su podobne na wone při serbskim kwasu.

Zańdźenu njedźelu bĕ dorost burskeje strony zajadował wulki staročěski kwas w hnadowym mĕsće Rimowje, założenym wot Jezuitow — rjenje położenym nad rěku Malšu. Wšitko po žiwej tradiciji, nic̆o wumĕłske. —

Na južnoč̆eskim kwasu bywa wjele hosći, sto a wjacy, a přihoty su jara dokładne. Wozy dyrbja być rjenje wupyšene, wosebje prěni fórmanski wóz z dwĕmaj poromaj koni. Fórmana, t. r. powołańskeho wodźerja a mějićela woza, dyrbi nawoženja wosobinscy přeprosyć a braška z kercami na kwas přewodźeć. — Započatk kwasa je w domje nawoženje, hdźež so kwasarjo zeńdu k snĕdanju a braška wupraji modlitwu a přihódnu narĕč. Spěwajo sydaja so wšitcy na wozy. W prěnim sedźa družki z młodźencami a wĕzo tež hercy, wosrjedź maja rjanu meju, kotrejež wjeršk debi wušiwane rubiško, darjene wot njewjesty. Wrota statoka su zawrjene a wotewrja so hakle, hdyž braška z wjesołymi hrónčkami wo to poprosy. Tu dyrbi hakle njewjestu kupić (štož, so wĕ, je jenož symboliske) a dołho trajacy wobrjad kónči so z wutrobu jimacym žohnowanjom starših. Pak so jĕdźe k wĕrowanju do cyrkwje a wozy so při wjesełym juskanju kwasarjow předsćěhuja. Tola fórmanski wóz dyrbi přeco prěni wostać, hewak ma mějićel strašnu hańbu. — Při kwasnej hościnje słyšimy cyły rjad zajimawych kwasnych spěwow a rěčow, kotrež stara generacija přepodawa młodej a to so stawa lětstotki dołho wot najstarših časow sem. Wječor du wšitcy kwasarjo do korčmy, hdźež so na zabawje wobdźĕli cyła wjes a znaći z bliższeje wokoliny. Reju započina braška z njewjestu, pak so piska solo za nawoženju a formana a młodźenčy z družkami rejwaja wokoło koło. Posledni skutk je tak mjenowane „čĕpcowanje njewjesty". Wudate žony mjenujucy přijimaja při žortnych spěwach młodu mandźelsku mjez sebje.

Rjanosć a wažnosć ludowych drastow a nałožkow so dźeń a bóle póznawa. Wosebje wjednik a kancler wótčiny Adolf Hitler je k wjetšemu česćowanju namołwjał a nĕkotre ludowĕdne swjedźenje w Němskej su so wulkotnje poradźiłe. W sewjernej češkej, na rozdźĕł wot južnej, njezby wot zańdźeneho lětstotka sem za ludowĕdnika ničo wjacy hač muzeje a nĕkotre stare twarjenja. Tola na lětušim zjězdźe ratařskeje młodźiny w Młodej Bolesławje zeńdze so 12 stów bolcow a hólcow w narodnych drastach swojeho kraja a zarjewachu hižo zapomnjene ludowe reje.

Nadźijamy so, zo budźe kóždy přichodny swjedźeń Domowiny přeco rjeńšo pokazować staru serbsku ludowu kulturu.

Čahaca harmonika

Ramjeczor, jako to korčmje maleje wjesći pschi kromje Lĕha hedźachmy, so nadobo durje wocžinichu, a ſ ninii sastupi stary muž ſ bĕłej bradu.

Kaž so zdaše, bĕše wón na puczowanju, pschetoj mĕješe saftariku tobołu, ale potom pschječe nĕschto druhe na boku wiseše.

Jako so hischcze wo tym wadźachmy, schto drje mohło to być, stary ſ wojſkowaneho płatu wobhladniwoje cžahaca harmoniku wuczeže.

Korczmař na naš hladaše, jako chcył so naš nĕschto wopraschcerć, ale my počinanju starcheo ſ hłowu pschihłowachmy.

Radio tu hischcze njenĕdźachu, a tak bĕše nam piſkanje na cžahaczej harmoniji w tutej cžichej korczmiczy zyle witane wotmĕnjenje.

Muž jane „schlagery" njepiſkaſche, ale stare, nimale zapomnjene spěwy, a k tomu ſ krjehkim złotom spěwaſche, kotryž spoſnaty dawaſche, so drje je jeho hłóh jóm psched wjele lĕtami jene derje cžinczał a tak pola wjesnych cžakolinkow mnoho spodobanja hudźeſi zamołh . . .

Jako bĕ so napiſkał, wschak stary zanych pschihotowanjecžinjeſche, so hnadź by pjenjeſy sbĕrał, ale pozdyżden so cžiſche do kuczika a cžakaſche.

Korczmař jemu talef polnoh a kruch chleba michinjeſche a mu nĕkotre kroschki k talerjej połožiči dachny.

Połoſchcho so k ſtaremu pschihłydnychmy, a wón nam swoju ſtawiznu powĕdaſche.

Riebĕsche wschĕdna, njechowaſche pak też zanych rozbudźajucych dyrdombejow za zebi. Bĕſche to tamnina spodźiwneho žiwjenja, kotreż bĕ nahle ſ hory dele schło, hdyż zebi cžłowjek to zwonkownje wobhladna, žiwjenja, kotreż pak bĕſche połnocžane je spokojnoſcju, kotraż na tim wotpocžowaſche.

Jako dźecžo ſtarſchich, kotſiż bĕchu samoscžeſi, bĕſche Pětr w małym mĕſcže wotrosł. Hdyż pak nan jeneho dnja wumrě — mać njebĕſche hižo léta dołho wjazy njes žiwym — so nadobo wukopa, so [illegible] tu doh, wjele dołha. Młody, njenaſhonity žiwy [illegible] seje tady njerozdźeſche, a njetrjaſeſche dołho, [illegible] ſtcžeſku cudochu. Take Pětrej nicžo druheho njeznaješa, hač cžahaca harmonika, na kotruż bĕ jeho nan druhdy po ſwjatoku piſkał. Teſ Pětr jo trochu na to wustejeſche a mójeſche nĕkotre łuſki piſkoč. Wĕcžerjeſlo ju jemu wostajiſchu, a hdyż bĕchu jemu nĕkotſi dobrocziwi ludźo hiſchcze nĕschto pjenjez a drasty pschinjeſli, wón do zuſoh cžehnjeſche . . .

Je ſtrachał, jako hdyż we wołkjanych wjeſkach pschi ſtudni a na pſchaſy žiwoje ſpěwy ſpěwachu, a tak nĕkotry ſtary pastyſeſi ſpěw je ſebi pschińnoſił.

Pětr bĕſche ſtromny, poniżny a njebĕſche khrobły kaž druhi herzu, kotſiż do wjeſy pschicžeſejechu. A tak bĕſche wobkubowany a njetrjebaſche ženje ſuki do cžerjewow wojaſacj.

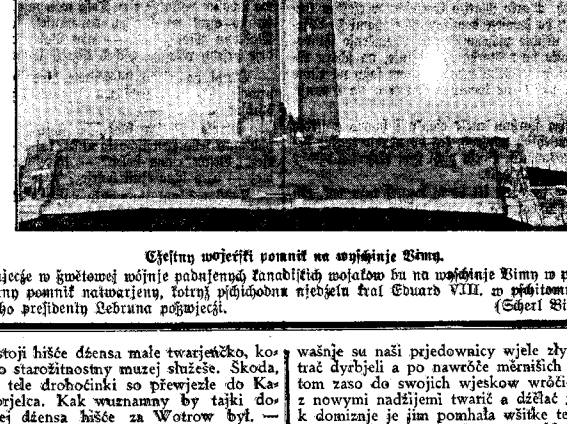

Cžeſtny wojeſki pomnik na wyſchinje Bimy.

Na wopomnjecže w ſwĕtowej wójnje padajenych kanadiſkich wołakow bu na wyſchinje Bimy w połnocžnej Frankowſkej cžeſtny pomnik natwarjeny, kotryż pſchichodnu njedźelu kral Eduard VIII. w pschitomnoſci frankowſkeho ſtatneho preſidenta Lebruna poſwječi. (Scherl Bilderdienſt, M.)

W prózdninach do serbskich wjeskow

Piše jš.

(Skónčenje.)

Poldujo je so nĕtko hižo dawno nakhiliło. Sam ani njebych za tym přišoł, ale mój žołdk njemĕješe prózdninow. Wón chcyše dźĕłać. Přemyslowach khwilku. Haj, pojĕdu w runej mĕrje přećelstwu na pózdni wobjed. Nastajich so potajkim do Miłočic. Bórzy so přeswĕdčich, zo mějachu tam tehorunja polnej rucy dźĕłać. Wožachu syno domoj. Tajkim dźĕłam njemóžeš tež jako mĕšćan bjeze wšeho přihladować. Wĕm tola, što so słuša. Najprjedy na přijomne wašnje žołdk spokojich a potom přimach so gratu. Zastajich hrabje, a to najskerje trochu po předpismje. Khwalachu maje mjenujcy, zo njejsym „cyle tak hłupy mĕšćan kaž wonahlada".

Wječor sebi hišće do polow wuńdźechmy. Swěru hospodarjowym rozłoženjam připosłuchach, što a kak ma so na polach wšitko wobstarać. Mało to zawĕšće njebé. Wjele potu dyrbi bur woprować, njedy hač smě kermušować. — Wječor pak też nazhonich myto za wšitke tele prócowanja. Sedźachmy pod wulkim kastanijowcom. Wječorne smĕrki padachu a čerstwy wodych znošowaše so nad přirodu. Prosty mĕšćan njewĕ nicžo wo dušinym nawĕdźenju spróchniweho bura wosrjedź wotpočowaceje přirody. Je to jene z tych hódańčkow hłubokeje pobožnosće, kotraž burski lud přeco zaso z nowymi mocami wobohaćuje.

*

Nazajtra rano zahe stanych. Nochcych njedźiwajcy wšeho přiměrjowanja w hospodliwym domje dłeje wostać, ale nastajich so na puć do Wotrowa. Tamniše slawne hrodźišćo mje wabješe. Dołho tež njetraješe a hižo sym docpĕł wysoko na hórcy ležacy Wotrow. Tu je dołhe léta skutkował jako dušowpastyr serbski wótčinc kanonikus Hermann a jako jeho naslĕdnik farar Křižan, kotryž ma wulke zasługby wo přeslĕdźenje Wotrowskeho hrodźišća. Z boka fary stoji hišće dźensa małe twarjeńčko, kotreż jemu jako starožitnostny muzej służeše. Škoda, zo su wšitke tele drohoćinki so přewjezle do Kamjenca a Zhorjelca. Kak wuznamny by tajki domizniski muzej dźensa hišće za Wotrow był. — Husto je tež přebywał we Wotrowje naš wulki pĕsnjer Jakub Cišinski. Jeho cĕło wotpočuje na wjesnym kĕrchowje připódla dostojneho Božeho domu, kotrehož dźensniši strażer je farar Just. Hewak widźiš we Wotrowje porjadne burske dwory ze swěrnymi serbskimi hospodarjemi.

Přez wjes spěchaš po nahłej hórcy a bórzy wohladaš před sobu mócne hrodźišćo. We wójnje wjedźach wšelake nasypy belgiskich a francowskich twjerdźiznow, ale nimale runje tajki začišć činješe na mnje hobrski nasyp połnócneje strony Wotrowskeho hrodźišća. Kajke mócne předewzaće je to za tehdomniši čas było, tule po zamĕrnych planach ški tacy wukhow natwarić.

Nimo wotleżaneho statoka stupam po šěrokim puću horje na twjerdźiznu našich prjedownikow. Hrodźišćo je dźensa z liščowymi štomami porosćene a horjeka na płoninje serbski bur pola wobdźĕłuje.

Přišedši na hrodźišćo wuhladam wulku přestrĕń, kotraž je wusuženemu hatej podobna. Tu bĕ w zastarskim času hromadźišćo za wšĕch tu wuček pytacych wjesnjanow. W njemĕrnych dobach dyrbjachu na tymle městnje husto dołhe časy přebywać, mjez tym zo deleka we wjeskach njepřećelske čŕjódy rubjachu a palachu. Znapřeča tehole naměstna je wulki nasyp, kotryž hłowny dwór wot zakitańskeho dwora dźĕli. Na lĕwym kóncu je wuzki překhód, kotryž bu w khutnym padże z wulkimi lĕsecami zawrjeny. W zakitańskim dworje přebywachu wšitcy k wojowanju khmani mužojo a wočakowachu njepřećelske nadběhi. Na wysokim nasypje bĕchu sylne kónčkojte koliki zabite. Wone dyrbjachu njepřećelej přistup na nasypy poćežować. Zezady tutych zaraćenjow bu sylna straża postajena. Na tajke wašnje su naši prjedownicy wjele złych časow přetrać dyrbjeli a po nawróće mĕrniších dnjow so potom zaso do swojich wjeskow wróćichu, zo bychu z nowymi nadźijemi twarić a dźĕłać počeli. Lubosć k domiznje je jim pomhała wšitke tele čeže zajeć. — Z hrodźišća maš tež rjany wuhlad do dalokich kónčin našeje Łužicy. Wopyt Wotrowskeho hrodźišća bě najzajimawše nawĕdźenje mojeho prózdninskeho wuléta.

Přez Nowe Městačko zawinych so nĕtko na sewjer Budyšina. Puć wjedźeše přez Horni Wujezd do Hodźija. Krótko před Hodźijom widźach połnu brózen, kotraž mjeješe na wrotach taflu z rjanym serbskim hrónčkom. Dopomnich so na ludowehu pĕsnjerja Pětra Mĕtónka. Tehdom wješe wokoło Hodźija hišće čerstwy serbski wodych. Dźensa je to, bohuskorjeno, w mnohim hižo hinak. — Docpĕwši hórku zawohladach njejabcy před sobu Hodźij ze swojej dwuwĕžatej cyrkwju, kotraž z tejele strony njewšĕdnje putacy wobraz poskićuje. — Hodźijej samemu je zwjazowaca statna dróha mjez Drježdźanami a Zhorjelcom mĕrny wjesny wobraz rubiła. Awto honi so za awtom a při dróze steja pisane bencinowe tanki, kotrež z hišće pisanišimi napisami swoju tworu poskićeja.

Tempo dźensniše cžasa mje w Hodźiju do swojich syćow sčahny. Też mój worcžowy kónik nochcyše so dać zahubić a tak počinachu koleska rychlišo šwórcać. Bórzy pokazachu so wěže Budyšina a po krótkej khwili kolsach po njerunym plestru Krónpryncowehu mosta do starozmatych mĕšćanskich murjow. Popołdnju w 2 hodźinomaj stajich zaprošene kolo do pincy, sam pak sydnych so za blido, zo bych sebi druhi zapozdźeny wobjed zeslodźić dał. —

Mój prózdninski wulĕt do serbskich wjeskow bĕ so wupłaćił. Mnoho změju w běhu přichodnych mĕsacow rozpomina. Serbska domizna je mje zaso jónu zmutrikownje wobohaćila. A za to sym jej z cyłeje wutroby dźakowny.

Dźěćeli běchu jemu wožebje pschikhilene. Pokasasche-li žo pschede wožu, potom žiwoje wjertele, klanki a ſ cźimi žo hewak runje saběrachu, stejo a leżo wostajichu a běžachu mužej napschećo, kotrehož wokoły žo po něcźim běžachu.

Wón wědźeſche bajki a wješkoke ſtawiſny powědacź, běſche też daloko po kraju pschiſchok, tak ſo hólzy a holzy wulke wocźi cźinjachu, hdyž wo Bodamſkim jězoru abo wo horach powědaſche, kotreż hluboko do mrócźelow ſahaju.

„Haj, a tak žyni žo ſkónczſſe“, ſtary žiwoju ſtawiſnu ſkónczi, „ſ tym ſtak. ſchtož ludźo rady „lapbandija“ mjenuja. A nětko chzu dale, pschetoż w žiſſodnej wožu hižo dźěći na mnje cźakaju . . “

Wy dołho ſa nim ſhladowachmy, jako ſ wjeczornymi žmérkami naſchu cźichu korczmicźku wopuſchcźiwſchi žiwoju ſcźežku dróhowaſche. Sswoju harmoniku njeběſche zawalił. Sapiſka ſtary puczowanſki ſpěw, jako naž wopuſchcźi . .

Stawiſna njeje hiſchcźe ke końcej.

Korczmar pſchi kromje lěża, pola kotrehož někotre lěta poſdźiſcho ſaho ſakoźichmy, je ju nam popowědał.

Jónu běſche něhdźe někajki hóſcź naſchemu ſtarcźi we wjeſkoſej dariczelſkej hodźinzu loterijowmy lóž darił, a bohowka ſboża nječſeſche ſa mudre, proſcherſkemu mużej tyſaz hriwnow do klina położić.

To běſche pſchewjele ſa ſtareho.

Jeho rozumcźk žo ſamucźi.

Cźinjeſche, ſchtož njebě hacź dotal hiſchcźe ženje cźiniſ, wón žo bjes rozuma wopi, potom žo na mójt molajo, pjenjeſy kaž wſchědnu papjeru do réki ſmjeta.

Na to žo wótſje a runja wobkuſnjenemu ſmjeſeſche, padny nadobo dołhi kaž běſche a bu pſchejedźeny.

Wjednik auta bě bjes winy, ale rjekny, ſo rěſnu ſakoſcź cźahazeje harmoniki, kotraž bu dospołnje ſniczena, ženje njeſapomni . . . .

Dźěćeli ſ zyleje wokoliny, kotrychž lubuſchk ſtary běſche, žu jemu pſchi jeho pohrjebje hiſchcźe wožebite poczeſcźenje pſchihotowali. Kóždy hólz a kóżda holza hubnu harmoniku žobu pſchinjeſe, a tak pſchi wotewrjenym rowje morwenu puczowarjej jeho naſlubſche ſpěwy ſapiſchachu.

S papjerjanych pjenjes, kotreż bě ſtary do réki ſmjetał, nětkotre ſtwucźahachu. To runje ſa proſty narowny kamjeń a ſa nětkotre kwětki dožahaſche . . . jkž.

Nawrót

Wecźo běſche w kraju. Powětr bě cźiſty, tola niz tajki, kaž w nalécźu. Pitżany běſche kaž zyrkwinſke wokna w naj-žiwiſchich barbach. Marko Matiża kroczeſche w cźežkim ſtu-pje po haczenjach do ſwojeje domiſny. S cźahami žo bliże-ſche, kaž by jej nječhto pſchemyſlował. Njemérnje ſhlado-waſche jeho wócźko po rostorhanej krajinje, na ſcźěru réku, kiž do dalokoſcźe žo cźehnieſche, a potom ſaſty na rjane ſelene hona, na pſchitulne dwory a ſtatoki a na k ranju ſkhilene duby.

Marko Matiża ſtorhny rucźe cźapku ſ hlowy a ſjedże jej po ſcźerych mjechkich włoſach, kaž by nječhto wažne ſebi pſchekladł a rozmyſlił. Poczja pſchi ſebi réczecź a dźeſche cźumpajo po haczenjach dale.

Daloko pſches dwaceźi lét bě ſa wulkej ſużu był, tón ſtary, a mało žiwſchał wo ſwojich lubych tu doma, wo ſwojich ludźoch, kotrychž běſche wopuſchcźił, hdyž jej myſleſche, ſo njemóże žo wo domiſnje wjazy ſeſjowicź. Běſche na wſcho ſabył, ſchtož ſ młodych lét jemu ſa wulke morſo do Ameriki žobu klinczeſche. Pſchcźeju pak myſleſche, ſo jemu tam nowe, njeſmérne ſboże ſakcźěje. Żadyn cźło-wjek tam na wocźi njeſpſchindże, kiž by jemu moh nječhto wo domiſnje powědacź.

Běchu jeho pytali, po tamnej ſwadźe, kotraž ho tak krawnje ſkónczi. Haj, dołho jeho pytachu, ale Marka Ma-tiżu njenamakachu. Běſche žo ſtał tam lberka ſ farmar-jom. Kak dołho hižo? Dwaceźi abo tſiceźi lét — ſ wě-ſtoſcźu to wjazy njewědźeſche.

A potom wudyri wulka wójna, kotraž wſchitke ludy pſchecźiwo ſebi wjedźeſche, a kotraž wſchěch ſe ſwojich ko-lijow cźiſny. Wot teho cźaża žo lěto wot lěta bliżeſche do-miſnje. Sſam njewě, kak žo to ſta. —

Starz poſaſta, tażaſche njemérnje po miódrym ka-bacźe. Hacź budże wo nim ſchtó ſchto wjazy wědźecź, hacź też to joho ſchtó póſnaje? Schto bryje jeho žona a hólcźej cźiniłaj, kiž bě dwě lécźe ſtary, hdyž wotſtał cźehnieſche.

Sawka ſtejeſche pod ſhowana ſa haczenjemi pod ſche-ſcherjatymi bośowymi kerkami. Marko Matiża žo bo-jaſnje wobhladowaſche, kaž mohł jeho něchtó widźecź a wobkedźbowacź. Potom žydny žo do kuta na kamzy a cźażażeſche cźiſche hłowu pſchi ſwojich ſamotnych myſlach. Bojoſcź pſched ludźimi w nim roſcźeſche. A tola jeho nę-ſchto honjeſche, ſnadź běſche to wcźipnoſcź, ſnadź ſtyſk — kak bryje žo tola jeho žonje wjedźe, je hiſchcźe żiwa, ſchto hólz cźini, hacź ſtatok hiſchcźe ſteji a luba wjeſka?

Starz ſamknu wuſta a cźażażeſche žo, kaž by něcźeho žo wobwrócźi chzył. Ale ta żona a tón hólz!

Marko Matiża poſtany nahle, wijeſche ſamyſkleny ſ hłowu, ſeſahny cźapku hłuboke do cźoła a khwataſche žo mo-tykujo dale. Jeho wulkej wocźi hladaſchtej bojaſnje a ſdo-bom radoſtnje po krajinje, na pitżane tſěchi a wéże. Dycha-ſche ſpěſchnilſcho, ſnadź mózeſche domjazy powětr jeho wu-ſtrowicź a wſchón tón cźaż, kiż mjeſe tym leżeſche, wuha-ſchecź a ſabycź dacź.

Dóńdże do kormicźki. Někotſi ſtarſchi, jemu njeſnaczi ludźo ſedźachu w rózku a powědachu žej wo wſchelakich njeſbożach. Nimo tutych bě ſtaruſchk jeniczki hóſcź w korczmje. Wonka nad réku, kotraž kaž had žo w krajinje ſyboleſche, wuſtupowaſche wjeczorna mhła kaž toſty ſchlewjeſ k njebju. Niſki kraſcźki ſapſchedźechu žo do kurjaw.

Někoły korczmar pſchiſtupi k Matiży a praſcheſche žo wo jeho požadanje. Ska'a žej nječhto. Někotſi pachołjo w draiſce dźěłowoje ſłużby, kiž běchu drje na dowołu, žo pſchiſżydnychu a ſhladowachu wcźipnje na zuſeho. Běchu to korczmarjowi braiſſa, kruczi hólzh, na žo podobni, kaž ſ jeneho leczi. Počzachu wo tym a tamnym rěczecź.

Starz wuprózdni žwoju ſchkleńzu, ſtaji ju krucze na blibo a pokaži k njej pjenjeſy. Korczmar pſchiſtupi a chzy-ſche pjenjes wumėnicź, ale zuſy pſchimny jeho nadobo ſa ruku a nadobo wuſzuny žo jemu ſ wuſtow: „Schto no-weho?“

Korczmar wijeſche ſ hołwu a cźakaſche, hcaż budże zuſy wo žiwojim pokładze rjez. Tola wón mjelczeſche. Potom, każ by žo chzył na ſnatych dopomnicź, ſapocza: „Snaſeſch Madlenu Matizowu? — abo Babcźkez Madlenu, tak drje pryedy rěkaſche, pſched tſiceźi lětami?“

Druhi na njeho ſpłóſchiwje hladaju, njewědźeſche tak prawje, ſchto ma žebi wo hóſcźu myſlicź. „Tu, tu — dyrbjał ja ſnacź —“

Marko Matiża hladaſche ſtyſknje na korczmarja a pſchimny jeho krucźiſcho ſa ruku, każ by jemu chzył wſcho rjez. „Běſche rjana holza“ — a rejwacź mózeſche a dźe-kacź — a, a ſchto cźini hólczeż?“

Korczmar wutorhny ruku nahle a hladaſche na hoſcźa, każ by ſ bludnym cźinicź měł.

„Ty tola njeſyſy — to bě moja macź!“

Marko Matiża žo pokhili, każ by jeho nęſchto k ſemi ſrażko. A potom žo hiſchcźe raz ſtonajo ſ jeho wuſtow wudoby: „A cźi — ſchtó cźi ſu?“ Chzyſche na tamnych pokaſacź, a cźuſeſche pak, ſo ruku ſběhnyć njemóże. „To ſu moji bratſja, wot druheho nana. Ty ſy węſcźe daloko ſem pſchiſchoł?“

Marko Matiża ſpře žo na blidowu kromu, ſtany po-malu a bórceſche nęſchto pſchi ſebi. Potom taſaſche ſa cźapku a dźěſche maſnje a cźumpajo k durjam. Jedyn ſ tych hólzow hladaſche ſa nim, kak k haczenjam cźampaſche. „Tón bě węſcźe pjany“, praſeſche a žo ſchcźerjeſche.“ -es-

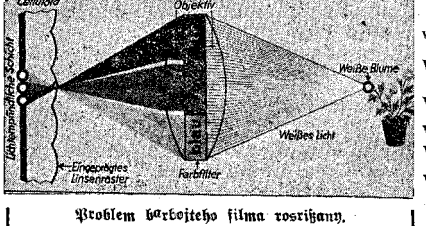

Problem barbojteho filma rosrißany.

W lětadołhim prózowanju je nětko problem ſhotowje-nja barbojtych filmow nėmſka induſtrija rosrißała. Naſcha ryſzowanka ma na jednore waſchnje naſtaćże tajkeho filma pokaſacź. Fotografije žo ſe wſchědnym appa-ratom pſchewjedu, jenož je w objektiwje 3-barbny bar-bojty filter, kotryż 3 ſakładne barby cźerwjenu, ſelenu a modru wopſchija. Barbojty filter te barby wotdźěli, kotreż w pſcheſtupowazej ſwětłowej pruſy wobiteja. Tute wotdźělene pruhi wuwołaja na filmje na ſa cellu-lojdowej ſmuſy naczijſchcźanych mikroſkopiſzy małych ſoczkach (Linſe) tſi ſwětłe dypki. Dokelž běła kwětka běłe ſwětło ſcźele a běłe ſwětło je we wſchěch barbach ſpektra, naſtanu na filmowej worſchcźe, kotraž je ſa ſwětło jara cźuczliwa, 3-barbojte dypki. Hdy by žo na pſchikład żołta kwětka fotografowała, by ſwětłowa pru-ha jenož cźerwjenu a ſelenu dźěl filtra pſcheſchła, pſche-toż w módrym dźěle by žo żołte ſwětło abſorbowało, tak ſo byſchtaj jenož dwaj ſwětłaj dypkaj naſtałoj.

(Werk-Aufnahme Scherl, M.)

Kral Eduard VIII. pſchijima.

Najwuſnamniſchim towaſſchnoſtnym podawkam w Londonje ſłuſcha pſchijeżje pola jendźelſkeho krala w Buckingham palaſtu. We wulkej totlecźe krocża knjeżny, kotreż maja žo kralej pſchedſtajicź, nimo njeho.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Radio

Pjatk 24. julija žo ſłyſchi.

Königswusterhausen: 6 raańſcha hudźba. 8 mała raańſcha hudźba. 9 bujerſka hudźba. 10 ſabawny konzert. 12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 15.30 ſa dźěći. 16 popołdniſchi konzert. 18 wjeſele tacźele. 20.10 ſwě-towy kongreß ſa ſwobodny cźaż a wocźerſtwjenje.

Hiſchcźe wažne ſe wſchědneho programma. Berlin: 6 a 8 hodź. raańſcha hudźba. 9 bujerſka hudźba. 16 ſa-bawny konzert. 12 pſchipołdniſchi konzert. 15 ſabawa. 17.50 tacźele. 18 popołdniſchi konzert. 20.10 ſabawny konzert. Win: 21 Franza Schubertowy konzert. Luxem-burg: 20.30 lohka hudźba. Warſchawa: 19 półſka hudźba.

Pokiwy pyskej a pjeru

w

w wupaduje za b hižo w ſtaroſłowjanſčinje: wlec, wle wob-lec; wrócić, ale wob-roćić; walić, ale wob-ałić wěſeć, ale wob-ěſeć.

w (wi a wě) mėnja ſo z j: wjerab Kranich, ale jerjebawa Kuhpilz Č. M. S. 1926, 9; prawy a prawiwić, ale prajić ſagen; też wotprawić hinrichten, ale wotprajić absagen, bukowina a bukojna; powěſny a pójſny: Wawicy a Wajicy . . .

w ſłyſiš druhdy za h, na př. powonč (1878) za pohonča, kowo za koho, ſwjatowo za ſwjatoho

w = in. „Je wopaki, „we“, „wo“ město „w“ ſtajiš, hdyž to nuznje trjeba njeje.“ „Pisaj jeno tam „we, wo“, hdóž ſebi to twarba ſerbſkeho ſłowa-žada. Čehodla da wšudże „ke“ a „ze, zo“ njepiſeš, abo čehodla ſtajnje „wote“ město „wot“ njenaužiješ, hdyž dyrbiš wšak tola pisać: „wote mnje, wote mše, dźeń wote dnja“?“ Tak Smoleŕ we Łužičanu 1875 na ſtronomaj 92 a 93.

wachen übers Licht za ſwětłom hladać

wachſen, im Wachſen ſein roſć. Lubość dyrbi ſtajnje roſć (nic: w roſcźenju być = im Gewächſe ſein).

wahrhaftig, wirklich adv. woprawdźe, dušu. Swět je dušu połny wjelčeho luda (Rds.).

Wahrheit geigen koho hódniu wučeſćić, krasnje wikrěćić, komu wěrnoſć piſkać, do wěrnoſće prajić

wahrheitsgemäß po prawdźe, z prawdu. To ma z prawdu praj!

Walmenziegel bruchaty cyhel ČSM 15, 39

warm, wármſtens empfehlen horco, należnje, najnależniſo poručeć

Waſſer. Stille Waſſer ſind tief. Cicha rěka ma hłuboke dno. Cichi kruch rěki ma hłuboke dno. Změna woda ma nėhdźekuli złe mysle. Man kocht überall mit Waſſer. Za horami ludźo też khlěb jėdźa. Das Waſſer läuft ihnen im Munde zuſammen. Dźěći sliny póżeraju (za jabłukami).

Smėſki

Po fotograja. „Najlėpje, ſo cźininy poſ wobraſa, mój knjeże. Je Wam tak prawje?“ — „Je mi prawje, ale proſchu, hornju pokojzu!“

*

S jeneho romana. Nimo pżnjeżeho ſchcźowkanja njeběſche daloko a ſcźeroko janeho cźłowjeſkeho błoha ſchcźecź . . .

*

Póſtny dźeń. „Nó, nó — jėſcźe dźenża mjaſo? Myſlach, ſo ſcźe krutu vegetarijar (roſtlinowy jėdźk)?“ — „To drje, ale wėſcźe — mam dźenża **póſtny dźeń!**“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hościencańske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 171 | Budyšin — Pjatk 24. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Swětowy konores w Hamburgu so swjatočnje wotewrił

Presidentowy swětowy kongreza za prózdny czaj a wodychnjenje w Hamburgu, Gustavus Town Kirby, je wjednikej a němskemu kanzlerej schtwórtk zlědowazy telegramm pósłał:

„Swětowy kongreź za prózdny czaj a wodychnjenje, kotryż so dźenża w Hamburgu sapoczina, wjednikej němskeho ludu czesćowaze postrowy sćele. Ludy so dźenża prózuja, so bychu niz jenoż dźeło pschichotowali a dźełowe wumělenja za wschitkich — za dźełaczerja hlowy a pjasće — połepschile, ale chzeża tež dźeło z rjanosću dźełarnje a wjeselnym wutworjenjom prózneho czaja swjasacz. Wjeselosć pschi dźele a wjeselosć w prózdnim czasu za wschitkich dźełaznych sozialne napjatosće wotstronja smutka a puće k lěpschemu dorozumjenju a wojomnemu częscowanju mjes ludami runa. Tónle ideal, kotryż měr smutka a ſ wonka spěchuje, je so za sakadu Walcheho statneho wjednistwa „Powschitkowny wuzitk psched zamknym wuzitkom", kaž tež ſ organizaziju „Móz psches wjeselosć", kotruż sće, knjes němski kanzlero, sawjedli, je so za Němsku dospołny skutk sćinił.

Swětowy kongreź za prózdny czaj a wodychnjenje.
President Gustavus Town Kirby, USA".

Wjednik a němski kanzler

je so telegrafiſaju sćledowazymi słowami dźakował:

„Wam, knjes presidento, a wukrajnym a němskim wobdźělnikam na swětowym kongrezu za prózdny czaj a wodychnjenje so wutrobnje za pschecełne pomnjenje pschi spočatku Walcheho wuradźowanja w Hamburgu dźakuju. Na Waſche postrowy ſe sprawnym pschecźom wotmolwjam, so bychu so Waſche prózowanja, na cźełne a duschowne spěchowanje dźełazych zytkeho swěta złożene, ſ najlěpschim wuspěchom pschewodźate. a so bychu borofumjenju a měrnemu hromadźe dźełanju ludow trajnje służiłe.

Sozialismus duschowne praschenje.

Němskostatny namołnik dr. Ley, kotryż je hrjedu popołdnju ſ lětadłom do Hamburga pschileczał, je w hotelu „Schtyrjoch poczażow" mnohich sastupjerjow smutskownych a wukrajnych nowin powitał, kotryż běchu na swětowy kongreź w Hamburgu pschiłchli. Pschi pschijimanju so dale sastupjerjo němskostatneho ministerstwa za ludowe rozwjeselenje a propagandu za němske nawjednistwa NSG „Móz ſ wjeselosću" a wjele nawjednych muži strony, stata a němskeho organizaziskeho wuhjerka wobdźěli.

Němskostatny nawjednik dr. Ley potom roswicze prózneho czaja a wodychańskeho skutka rospominajsche a mjes druhim praji, so

sozialismus w prěnim rjedze duschowne praschenje

pschedstajaja, a so teho dla němski próidnocźaźny a wodychańſki skutk njeje sarunanje sa nitke mjeny. Móz ſ wjeselosću njeje, tež sawjeselenje pschedewsaze, zane wobhadne towarstwo, ale zrodźenonahladowa duschowna należnosć. „Móz ſ wjeselosću" njeje tež ſ tutym pomyślenjom za prózdny czaj sarjadowali, ale tež za dźełanſki czaj. Dr. Ley dopomni na nadawki a na hižo dospite wulke wuspěchi pschi prózowanju wo rjanosć dźeła, rjanosć wězy, wutworjenje dźełowych pschestawkow. Tole sapschimnjenje a pschekitanje zyleho žiwjenja dźełazych rosdźěl mjes němskim skutkom ſ wjeselosću a dotalnymi wukrajnymi prózowanjemi wo próidni czaj pokasuje.

Pschi rosmo'wje presidenta po Kyrbyowym namjezu němskostatneho nawjednika dr. Leya jenohłósnje wuswolichu.

Dźiwja hara w jendźelskim sejmje

W dołhim poſpjedźenju delnjeho sejma je schtwórtk popołdnju k dźiwjej horjekańżu dóichło. Poſpjedźenje dyrbjeło je pschetorhnyć a dwaj sapółłanjaj dyrbjeschtaj so zousamknyć, schtož je so w stawisnach jendźelskeho parlamenta jara srědka stako.

Hdyž minister Simon reformu podpjery dźěłonjeńerjow sakitowasche, lewizowy radikalny sapółłanc dźełaczerskeje strony Buchanan ſ dźiwi poſtkoči a Simonej do wobliczа rejeche, so tji. Sapółłanc dźełaczerskeje strony Mac. Govern ſamo sawoła, so je ſmutskowny minister ſaklaty hłak. Sšesm na to ſ 248 hłosami pschećiwo 53 hłosam wobſamknu, Buchanana a Governa ſ poſpjedźenja zusamknyć. Mjes tym so Buchanan ruzy w kholowazym ſamknyć. Mjes tym so Buchanan ruzy w kholowazym ſakomaj dźerżo ſ poſpjedźenje wunđże, dyrbjeschе strażowazy žandarm Governa ſ mozu wunđeć.

Madrid před poddaćom

General Molo w dalokości widźenja

General de Llano je ſe Seville ſ radiom namołwjenje wudał, w kotrymż so praji:

Nadźijam so, so budu ſa krótki czaj dźělicź mój, so ſu moji wojazy do Madrida sazjahnyli. Wójſkowe wotdźělenje generała Mole je skoro do dalokosće widźenja hłownego města dóichło. Wječera popołdnju ſej so dwě druhej wójſkowej wotdźěleni na puć dałej, jene je ſ zusobnifich legionarow sestajene, mjes tym so druhe ſ prawidłownych wojakow wobſtoji.

S połodnifcheho portugalſkeho pschimórſkeho města Villa Real de St. Antonio so ſ telefonowe powě, so je ſ namjelneho města Arzamonta **cźežka tšelenża** hłyschecź, a so so **najwjetſcha zyrkej tuteho města pali.** S Huelva so so tym ſamym puczu powě, so so tam **wiſoke zyrkwje pala,** a so lěwizowi radikalni wobydlenja nazionalnje ſmyślenych wurubieja a ſapaleja.

Se Seville so dźěluje, so tam dospołny měr knježi a so tamniſcha němſka kolonija njeje wohrożena.

Morjeńca čerwjeneho knježerſtwa w Madridże

Parižſke nowiny „Figaro" chzedża wo krwawnym poraženiu zbožka garnisonow w Madridſkich kasarnach wědźecź, so so garnisony njeju ſjawnje wojerſkemu zbožkej pschiſamkle. Prjedy pschikhada wójſka generała Mole ſu wone chżyle ſmérom wostacź. Tola knježerſtwo, kotreż bě wo tutym planje ſhonito, je wſchě Madridſke kasarny marksiſtiſkim a kommunijtiſkim milizam wobſtupicź dało a je potom kommandantow namołwiło, so bychu wojakow ſ kasarnow wuwjedli, so bychu je milizy mohle wotbrónicź. Hdyž ſu so offizerojo temu ſapowědźili, ſu milizy kasarny nadběhowake a bombardowake. Dokelž ſu milizy pschi tymle wojowanju hłowne dźeło dokonjake, ſu wone wot knježerſtwa jako pschipósnaće žadałe, so by so knježerſtwowa móz jich wjednikam pschepodała.

Cźežka ſmutskownopolitiſka kriſa je tehodła w Madridże nastała. Milizy ſu diktaturu proletariata žadałe. Na město Girala jedyrbjał Longo Caballero ſtupicź. W Madridże ſu izbła poſlednje tři dny marksiſtojo a kommunistojo njeſpokojom byli. Giralej ſu porokowali, so je chżył na prawo ſtorene knježerſtwo pod Bariom jako ministerſkim prezidentom ſestajecź. Milizy ſu Madridſke knježerſtwo nucźiłe, so by, pryedy hacź milizy k połnozy wucźahnu, tuttym žoburwobdźělenje pschi knježerſtwowej mozy zlubiła a cźełowjene milizy w pschichodże jako wójſko pschipósnało.

Wojowanje w Madridſkich dróhach njeje hišcźe pschestało, policajſki ſłužbu jenoż hišcźe ſozialdemokratojo a kommunistojo wukonjeja.

Hromadny rjeu ſa 316 muži.

Jedyn ſastupjeŕ Parižſkeho „Intransigeanta" je ſa dwanaceje hodźin ſ Pariża do Madrida a wróćo ſ lětadłom lecźał, ſo by tam na dróhach fotografował. „Intransigeant" je dźenża zyle stronu ſ fotografijemi ſ Madridſkich wojowanſkich dnjow wojſewił. Powě ſo, so ſu pschi hórſkich kasarnach 110 offizerow a 200 mkodnych ſaſchiſtow ſ maſchinſkimi tšelbami ſaſtrělili a do **hromadneho rowa cźiłknyli.** Na Madridſkim lětanſchcźu ſu khowaze wójerſke lětadła ſu ſtare modelle. Lětarjo ludowe fronty pak pschi bombardowanju ſpěſchnjſche wobtkhadne lětadła wužija, kotreż město jěſdnych hoſcźi bomby ſobu njeſu.

Nawědźenje pola zbožkańskeho wójska

Wožebity dopižowoŕ Parižſkeho „Journa" je ſ kolonnu wyſchka Rada ſrjedu ſobu do Soria cźahnył. Wo jeho rosprawje je kolonna, wobſtejaza ſ 3000 muži prawidłoweho wójſka a 100 autow ſrjedu pschipołdnju do Sorija ſaczahła. Mjes tym ſo je general Molo ſ artilleriju a dwěmaj druhimaj kolonnomaj měſchto pomałſcho pojtupował a ſa dobycźe ſchpanifkeho hłownego města wſchě wobhladnowoſtne pschihoty cźini, ſtej pódła Radoweje kolonny hišcźe kolonnje wyſchka Eſkanesa ſ Alſora a wyſchka Perala ſ Najerydu do Sorije dóichłej. Wobydlerſtwo je, kaž dopižowaŕ dale powě, wojakow je ſahorjenjom powitało. Wokoło 12 hodźin je jene knježerſtwowe lětadło pschileczało a je bomby wotmjetało. Lětadło zbožkańskeho wójſka je pak jo po krótkim wojowanju wottšelilo. Na ſemju padnywſchi je žo ſpalíło.

Kaž je wyſchł Rado prajił, budźa wſchě zbožkańſke wotdźělenja na dobo ſ połnozy a pokonja Madrid nadběhowacź.

Němsku šulu w Barcelonje wurubili

S Madrida so powě: Wobronjeni kommunistojo w Barcelonje ſu knježerſtwowych wojakow wotkhyli. Knježerſtwowych wojakow ſu do Saragoſſy wotwjeſli, so bychu tam pschećiwo zbožkarjam wojowali. Policiji njeje móżno, porjad w měſcze ſakhowacź. Tak ſo njeje mohło wurubjenju a ſapalenju zyrkwjow wobaracź, jenoż němſka zyrkej a kathedrala ſtej wobnjej wuſchłej. Też ſu so bandy do pižarnje **němſkeje dźełoweje fronty a do němſkeje ſchule** dobyłe, ſu jej ſ dźela **wurubile,** ſ dźela jeju naporjad **ſkónżowale.** Wobydlerjo němſkeje kolonje njejſu ſo po ſdacju morili, ſ najmjenſcha njeje žanych powěſczow wo tym dóſchło.

Kaž je Havaſka powěſczerńja ſ Madrida ſhonila, je měſtowe ſarjadniſtwo porucźiło, so dyrbja wſchě witkowanje ſ zyrobu hacź do pschipołdnja wojſewicź, kelko maju zyrobu na ſkładze. Knježerſtwo je też wuhło ſe ſkładow ſebrało.

Čełа w Barcelońskich dróhach

Puczowarjo, kotriż ſu k franzowſkej mjeſy pola Perpignana pschijeli, praja, ſo ſo hroſno na Barcelońſke dróhi hlada. Hišcźe nětkole na nich cźełа leża, kotreż ſo hišcźe njeſu wotnjeſłe. Satšelene konje ſo na měſtnje ſamym ſpala. Saptki ſu bjes lěkarſtwa, a khorownje ſu pschepjelnjene. Na wſchelakich nurjach měſta ſu ſnamjenja cźežkeho wojowanja ſaſnje widźecź. Na wſchelakich dróhach ſpalene němſke a italſke auta leża.

Sevilla nowe wuspěchi připowěda

Sevillaſki radiowy ſcźelak ſrjedu rano w 1 hodźinje wyſjewi, ſo ſtej powěſcźi ſe ſcźelakomaj ſ **Madrida a Barcelony** roſcźerjenej, **zyle njewěrnej.** Po powěſcźi zbožkarſkeho hłownego kwartěra w Sevilli je w Saragoſſy a Logronje wſcho ſmérom, runja tak w zyłej Navarrowſkej provinzy. Zbožkarſka ſtrona teile měſcze krucze w ruzy dźerżi. Swiſk mjes Jaku a Huesku je ſo wobnowił. Zwilnaj guwernéaŕ w Novarrze a Guipozconje ſtaj **do wukraja cźekłoj.** Zwilna garda Bajadoſkeje provinzy generała Franka podpjeruje. W Pontovedrje je ſo **wobtlehnjenjſki ſtaw pschipowědźił.** W měſcze powſchitkowna ſahoritosć knježi. Wójazy generała Franka ſu zwilne wyſchnoſcze a měſtowe ſarjadniſtwo wotſtadźili.

Kaž Sevillaſki radiowy ſcźelak dale powě, ſu měſta Vigo, Orenſe, La Coruna a Santiago tehorunja pschećiwo Madridſkemu knježerſtwu poſtanyle. W ſtronach Salamanki zbožkarſka kolonna tehorunja ſpěſchnje poſtupuje. Zwilneho guvernéra tuteje provinzy ſu runje we wokomiku, hdyž je chżył potugalſku mjeſu pschekročźiś, ſajeli.

Wojowanje lětadłow nad La Linen

Měſto Bajadoz pschi potugalſkej mjeſy je, kaž Havaſka powěſczerńja ſ Calablanki wojſewi, bjes wobaranja do ruki generała Franka padło. Po hišcźe nic potwjerdźenej powěſczi je też **jedyn ſaniczał zbožkarſkeho wójſła w Gibraltarſtej mórſkej wužinje łódź Madridſkeho knježerſtwa potepił.**

Kaž Havaſka powěſczerńja ſ La Linea powě, ſu ſrjedu popołdnju nadwódne lětadła lewizowcho knježerſtwa na tole město bomby mjetałe. Na to ſu lětadła zbožkarſkeho wójſła wotlecźałe. W powěſcźi je ſo wojowako, tola pschi tym njeje žana ſtrona ſchkodowanku poczerpiła.

Francowske knježerſtwo španiskej ludowej fronće wójnski material podawa

Parižſke nowiny „Ordre" ſo ſ wopytom ſchpaniſkeju lětarſkeju offizěrow ſaběraju, kotraż ſtaj dla podawanja bróńnjow do Pariża pschijchłoj. Kaž chzedża nowiny wědźecź, je franzowſke knježerſtwo na ſadoſej, ſo by franzowſkaj lětarſkaj pschijſtawaj w Marokkowſkej a Algieru ſa ſaſtaranje ſ palidłom a k pschijſłajenju pschewoſtajito, motpołało, dokelž by to internazionalnemu prawu napschećiwne było. Ša to pak je franzowſke knježerſtwo Madridſkemu

kiwizowemu knježeństwu šlubiło, so jeho tóžsam mójnosć da, so bychu so w algierskich pschistawach a w Tangeru s palidwom sastarale. Póbla je franzowske knježeństwo dowoliło, so so **25 bomby njetajnych lětadłow, 12 000 lětacišich bombow a 75 kanonow ruchje sa Madridste knježeństwo wuwjese.**

Schpaništi doplomat so lěwizowemu knježeństwu wotrjekł.

Schpanišk pósłanz w Hollandskej, Doussignaqueary Davidor, je wróstwu podał, so by jeho knježeństwo sa słužbny puschčišto, a je schtwórtk Hollandsku wopuschčił, so by so do Franzowskeje podał. K tomu je so rozsudził, dokelž politiku schpaništeho lěwizowego knježeństwa njemože dale zbožu džełacy.

Hłowny wubjerk franzowskeje ludoweje fronty je schpanišenemu knježeństwu pozdišo pósłał, w kotrymž rěka, so wožebny schpaništi lud, kotryž tak cžežke pruhowanje cžerpi, bratrowsky strowi.

Smjertny wusud w ruskim železniskim procesu

Prozeß dla železniske katastrofy pschi sastanischczu pola Karymzaskeje pschi žibirskej železniży, je so schtwórtk skónčił. Pschi katastrofje je so 51 wobsobow morilo a 52 so sranilo. Sstužbučiniaseho sastojnika, kotremuž hłownu winu pschi njesbožu pschipisachu, žu k žnjerczy zajudzili. Dwaj druhaj železniskaj sastojnikaj mataj sastwo po 10 lětach wopokuczeć.

Cyrkwinske powěsče

7. njedźela po žwjatej Trojizy, 26. julija 1936.

S **Budyschina.** W Michalskej zyrkwi smjeje rano w 7 hodź. farar Tischer herbske Boże wotkasanje, we 8 hodź. žerbsku a ½10 hodź. němsku Božu žłužbu. W 11 hodź. dźěcžikemschenje.

S **Budyschina.** (Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.) Njedźelu wjeczor we 8 hodź. evangelisazija, pschednoschk: „Bójske napominanja"; žrjedu w 20 hodź. wjeczor młodźinski swjask, schtwórtk w 20 hodź. biblisku hodźina. Swonka Budyschina: njedźelu w 15 hodź. w Rózowym dole, w 20 hodź. na Židowje, póndźelu w 20 h. w Kumwałdze, wutoru w 20 hodź. w Semizach, pjatk w 20 hodź. w Hornjej Hórzy, hodźina sa žony njedźelu w 15 hodź. w Kumwałdze.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba. — Sbérka.

S **Budestez.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba (farar Wötticher). Sbérka sa naschu zyrkej. Pop. w 3 h. Boże žłužby sa wuchoněmnych (farar Wötticher). — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. schadźowanje knježnow na farje. Wutoru wjeczor we 8 hodź. schadźowanje muzskeje młodźiny w młodźinskim domje. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźina na farje.

S **Budyschinka.** Rano we 8 hodź. němska Boża žłužba.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba.

S **Hrodźischcza.** Rano w 7 hodź. žerbska Boża žłužba. Pop. w 4 hodź. žerbska spowědź se žwjatym wotkasanjom. — Wotkowani: Hana Müllerowa, sawostajena wudowa kiwnosćerja Korle Hendricha Müllera we Warzynje, 83 lět, 3 měsazy stara. Arnoscht Walem Günther-khěžewobsedźer a rentudostawaš w Njechornju, 70 lět, 10 měsazow a 29 dnjow stary.

S **Kuczina.** Rano w 7 hodź. žerbska, spowědź, we 8 hodź. žerbska Boża žłužba, dop. ½10 hodź. Boża žłužba sa młodźinu.

Woprawdźity służobnik hospozy su

Baldur-khachle za traine tenjenie

přetož wone jej zatenjenie zalutuja. Cyle bieze wšěch winowatosćow za Was rozjasnimy Wam rad jich wulke lěpšiny.

Železowy dwór

Joh. Miessner tow. z wob.ruk

S **Khwaczicy.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Woboje je zberku za tudomnu zyrkej. — Pokrjehana 19. jul. morwonarodźena dź. Richarda Mara Schüppana, želesniskeho dźěłacerja we Wulkej Dubrawje.

S **Klukscha.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź s Božim wotkasanjom, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. ¾11 hodź. kemschenje sa dźěcži.

S **Kotez.** Dop. ½11 hodź. němska Boża žłužba. Kollekta.

S **Lupoje.** Pop. w 4 hodź. sjemje farar Kapler-Njeswaczidlski žerbske kemschenje.

S **Maleschez.** Dop. ½10 hodź. němske kemschenje (farski vikar Wirth s Budyschinka). Pop. w 3 hodź. kschesćijanska jónska žłužba pola Schežepanez. — Semrěł: Khorlaheinz Schežz, mandźelski žyn fabrikskeho dźěłacerja Ernsta Schérza w Brěžynzu, 4 m. 10 dnjow.

S **Minakata.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź s Božim wotkasanjom, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. w 11 hodź. němske dźěcžikemschenje.

S **Niejswaczidła.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske kemschenje.

S **Nožaciz.** Rano we 8 hodź. Boża žłužba sa młodźinu a wosadu. Dop. ½10 hodź. žerbska Boża žłužba. Kollekta sa nasch Božt dom.

S **Porschiz.** Rano we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba (stud. theol. Pětsch s Drježdzan).

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. žerbske žwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. žerbska Boża žłužba, ½11 hodź. Boża žłužba sa dźěcži.

Se **Sslepoho.** Rano ¼8 hodź. žerbska spowědź s Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba. — Kollekta sa misionstwo mies tódźnikami a sa hladanje wunuczkowarjow. Pop. ½1 hodź. kschcženje. 1.46 hodź. němska spowědź s Božim wotkasanjom w Lěsku. — Swěrowanaj: Richard Walter Jannack, cžełka w Kromole, s Marhatu Wierlkoz, dźěłacerku w Sslepom.

S **Wuschinka.** Rano w 8 hodź. žerbske, dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Kollekta.

S **Zerna.** Dop. w 9 hodź. Boże žłužby s předowarjom Kollekta.

Kongreß sa žwobodny cžaš a wocžerstwjenje w Hamburgu.
Statny organisaziši wjednik dr. Ley mějesche žrjedu wjeczor w hotelu „K schtyrjom poczažam" w Hamburgu na spočatku wulkeho mjesynarodneho kongresa sa žwobodny cžaš a wocžerstwjenje psched sastupjerjemi tu a wukrajneho nowinarstwa narěd. (Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W **Budyschinje,** 24. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Surowe měchi ze židu nješi.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 5, thermometer wo dnjo plus 27. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer w nozy plus 15. — Wuběžti wyschiny s Azorow pothadźaze, žu so w Němskej jako samostatna wyschina wutworiše. Schtwórtk a dźensa nastate wuježnjenje a sczopjenje budże jenoš krótki cžaš trać, pschetoš nowa deschczowa fronta hiba so s Irlandskeje na twjerdźišnu. Tuta iaschu Lužizu něhdże pjatk wjeczor hacž w nozy dozpěje a pschinješe nowe pomrócženja a wjetsche deschcze žobu.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot J. S. Turgenjewa.

S ruskeje rěcze pschełožił M. B.

2] (Pokračowanje.)

Holiczka počza khoro s žłokom płakacz a zyle so sabywschi, sležny so k rukawej Kusmy Wažilewicza... Wón rubješe so žobu a wocžichny na měsce, jeno srědka wospjetuje: „Jeno so směrujcze, so směrujcze!" a sam hladasche pschez na cžełku, wobstajnje tschepjetaju schiju srubjeneje holiczki.

„Dowolcze, ja pschewodźu waž", prajesche stónčnje, s lohka dótknje so s pokasowarjom jeje ramjenja, „tola je to tudy na haju, kaž widźicze, cžiscze njemóżne. Wy wupowědacze mi žwoju njespokojnosć, a sawěcze, wscho dalsche staranje wosmu ja na so... jako offizjer."

Holiczka połsěkny hłowu a sdasche so, so prěni raz žebi derje wobhlada młodeho cžłowjeka, kotrnž mohł rjez, ju dźerżeše wobjatu. Wona so sastrózi, wuwinu so, a pschezo hlischcze płakajo, woteńdże tróschku na bok. Kusma Wažilewicz wobnowi žwoje pschedstajenje. Holiczka s boka na njeho pohladny psches mokre wot žnlsow wokoży, padaze jim mjes wocži (Kusma Wažilewicz wobtruczi nam łóždy ras, hdyž w powědanju na to pschindże, so je tute pohladnjenje jeho pschekłoke „łaž se schidźeschkom", haj, junu posnyta pschedstawicz nam tute dźiwne pohladnjenje), a położiwschi ruku na posticzenu podwólneho poručnika, poda so hnydom s nim do žwojeho hydła. —

V.

Kusma Wažilewicz běsche we žwojim žiwjenju mało wobkhada s damami měł, a tehodła njewědźeše, kak započecz rosmotwu, ale jeho pschewodźerka žama započa powědacz, wobstajnje žebi trěio pschezo žnowa so hromadźaze žnyły. Nješchto wokomikow posdźischo wjedźeše Kusma Wažilewicz žišo, so ii rěkaja Emilija Kralowna, so je rodźena s Rigi a so běsche do Nikolajewa pschišchła na wopyt k žwojej cžeczje, kotraž běsche tehorunja s Rigi, so je jeje nan tež pola wojakow žłužił, ale so je wumrěł; so je cžeta měka jara schwarnu kucharku; jeno bjes paža, a so je ta žama kucharka tu-

Za prózdninske puczowanje

Nakhribietniki

we hobrskim wubjerku pola firmy

T. ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

tón dźeń jich wobkradnyła a cžekka, njewěšte, hdże. So je nusne było, hicz w polizeju... in die Polizei... Ale tuhy spominanje na kwartalneho, na naczinjenu tschiwbu podobu žłowa... a snowa wudyrchu žnyły. Kusma Wažilewicz pytasche sahy podarmo, schto by prajił trošchtowaze... Ale holiczka, kotrejž kóždy zaczišćk, kaž pschindże, tak tež so shubi jara spěschnje, sasta nabobo a prajesche, wucžahnywschi ruku, spokojnje:

A hlej, nasche hydło!

VI.

Tuto hydło wobsteješche s hubjeneho, mohł rjez do semje srodźeneho domika, je schtyrimi jara małymi wokneješchkami na haju. Cžemna seleń baczonjazych pylkow sasčini je snutska, w jenym s nich žwěcžeše so žwěcžka: nóz běsche so hižo pschibliżiła. Wot žameho domika a khoro porno njemu cjehnješe so płót wot hrjadow s ležyma sesnajomnymi duricžkami. Holiczka dóndże hacž k nim, a narudźejo je sawrjene, sasklepa njeszerpliwje je želesnej rynku serseweho samka. Běchu žiwischcz ja płotom cjehnje krocžele, runje tak kaž by něchto schoł njekedźbliwje cžerchajo w stepłanych toflach, a žóniki hłoš so woprasha něschto němski, schtož Kusmo Wažilewicz njerozumje:che: wón nieśnajesche jako cžisty morjak niz jeneje rěcze nimo rušcze. Holiczka wotmołwi też němski: na to so duricžka ležyma wotewirchu, a puschčiwschi holiczku nuts, so hnydom sahu sawrjechu psched žamym nohom Kusmy Wažilewicza, kotrnž mózesche pak tola, žrjedź letnych smérkow, sesnacz wobliczo tolsteje staruchi w cžežwjenej drasce se sabłanej latarnju w ruzy. Porażeny stejesche Kusma Wažilewicz nješchto cžasa na haju; ale pschi myšli, so by napschecžo njemu, wójnskemu offizjerej tak njepschecželi nje sadźerża (Kusma Wažilewicz žebi wažesche žwoje powokanje), sacžu won pschilim njespokojnosče, a nahle so sawróczíwschi na lewu stronu, poda so domoj. Won njebě hischcze dźesacz krocželi wotešchol, jako so duricžka sahu wotewirchu, a holiczka so na prózy pokasa a wieśesle sawoła: „Hdże dha scie, knjes oficer! Wopytajcze nas tola!" Kusma Wažilewicz běsche njemag-ko njewěsty, ale tola so wrócił.

VII.

Jeho nowa znata, kotruž budźenny wot nětka mjenowacz Emilija, wobsteješche jeho pschesches cžemnu, žwonkomorku do ... ješche, ale nikkete a njecžisteje jstwy s wulkej ... i sadniej scženje, s diwanom, se wóskowanym ... wobcžehnjenym, rospukanymi wobrasami dwanz ... nikkonow w kbukach a jeneho Turki w turbanje ... woknami a nad durjemi, korbikami w kucžiach ... wobloko stejazymi stólczkami a kschiwonohatym hlidom, na kotrymž leżeše muślił łaj pschi niedopitej schkleńcy s „kwaśom". Hnydom sa Kusmu Wažilewiczom sastuwi do istwy tež staruchu w cjehnjenej drasce, kotruž běsche won hižo pschi wrotach pytnył. Wona so pokasa jako jara njelubosna Židowka s cjehnymi, kwinjazymi wócžkami a se schérej brodu na trochu nadutej wjerchnej hubje. Emilija pokasa Kusmje Wažilewiczej na nju, prajizy: „A hlej, moja cžełka, madame Fritcze."

(Pokračowanje sleduje.)

Wuhłady na wjedro ja jutšišchu hobotu: Njewobłaćne, nowe pomročenja, beščcz ſ **wokłokodnjenjom**, wětrp ſ wječora.

Wyšši šulski rada Kral wumrěł

Na lětnim pšchebywanju w alpšich horach wumrě njenadžijny na ſajecje wutroby knjes wyšchši schulſti rada prof. Božidar Kral. Knjes wyšchši schulſti rada Kral bě dolhe lěta ſe schulſkim radžiczelom w Budyschinje, a je ſo na ſakładje ſakonjow tež źwěru prózował wopraſowne ſadanje ſerbſkeho ludu w ſchuli dopjelnicź. Wo jeho bźěławoſczi a jeho wožobje rospraſowamy w jenych ſ blizſchich czišłow Serbſkich Nowin.

— **Nakupjenje połnolětnych wojeſkich koni w lěcze 1936.** Sa nakupjenje człopłokrejnych połnolětnych ježdcźſkich a czehnjiwych konjow maja ſo w Sakſiſej na ſcźěhowaſnych měſtnach wiki wotměcź: 14. auguſta we 8 hodź. rano w Budyschinje a 19. aug. rano we 8 hodź. we Drjezdźanach. Dokelź maja ſo konje hnydom ſa wójſko wuźicź, ſo powſchitkownje krute ſadanja na nje ſtajeja. Jenoź połnotrejne konje 5—12 lět ſtare a 1,56 hacź 1,65 zm. wulke ſo kupuja. Na dobry połkad a ſrěhowoſke wopiſmo ſo wulka ważnoſcź kładźe. Pſchiſrěbne łoźby ſu ſ nakupjenja wuſamknjene. Kupjene konje ſo hnydom ſobu bjeru a pſchiſtušchnym wójſkownym wotdźełam pſchidźěła. Saptacźenje ſo hnydom ſe ſchekom ſtawa.

— **Tudyſche kriminalne wotdźelenje** w Budyschinje je dla ważneho połhada wotehnaca ſa mſdu a pſchedawanja wotehnaſkich źredkow tudyſchu 56 lět ſtaru żonu a njeźenjenu 38 lět ſtaru wobydlerku ſ Budyſchina, kotraž běſche ſama njedowolene ſaſahnjenja na ſebi pſchedwjedła, ſajało a ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodało. — Tehorunja bu wjcźera 33 lět ſtary muž ſ jeneje wźy njedaloko Budyſchina ſajaty a ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodaty, dokelź ſo na njeho ważne łukaſche, ſo je ſ wotpohładom wotehnaca na ſwojej jonje njedowolene waſchnje ſapſchinnył. Na ſcźěhnki teho je wona wumrěła.

S **Budeſtez.** Stawniſke powěſce wot 17.—23. julija 1936. Narodźili ſu ſo: 16. 7. inž. Ernſtej Alfredej Schrangej ſ Budeſtez-Hajnź dźowka. 19. 7. pſekarjej Emilej Annej Liebigej ſ Budeſtez, dźowka. 17. 7. wucźerjej Herbertej, Zacherej ſ Budeſtez, ſyn. — Do mandźelſtwa ſtupichtaj: dźełacźer Kurt Walter Müller ſ Wulkich Dehžec-Lejna, ſ fabrikſkej dźełacźerku Gertrudu Hildegardu Neumannej ſ Wulkich Dehžec-Lejna. — Wumrěł je 19. 7. dwaj hodźeſtary ſyn Günter wucźerja Herberta Zachera ſ Budeſtez.

S **Njeſcanſe.** (Khróbło rubježnik.) Tudyſchi wobdler pytny pondźelu popołdnju, kak liſcka kokoſch prezź njeſeſche. Hižo dlěchi cźaſ bě napadnyło, ſo ſo tuchtro mało jejt w jenotliwych ſtatokach nanjeſe. Pſchi licźenju kokoſchow ſo ſwěrźi, ſo je 75 kokoſchow bě jenoź hiſchcźe 39 tu. Tež jena krejena kokoſch, kotraž wonka na polu ſydaſche, je ſo ſe 24 jejemi ſhubiła. ł Nadźijomnje móže ſo throbły paduch bórzy njeſchkódny ſcźinicź.

Se **Semiz.** (Mrětwa pcźołkow ſnowa ſakhadża.) Mrětwa pcźołkow je ſo tu ſnowa pola 7 ludow ſwěſcźała. Hnydom je pſchiſtušchnym nowodowny veterinarny rada trěbne napraſny pſchikaſak. Tež w Semilnej je ſo pola tſjoch ludow ſamźna thoroſcź ſwěſcźiła. W auguſcźe maja ſo wſchě ſthorjene a wothładane ludy ſnowa pſcheṗntacź. So by ſo tuta mrětwa dale njerozſyrjeła, je puczowanje ludow w naſchej wźy ſakaſane.

Z **Khróſeip.** Stwórtk wječor wotmě wjesna wohnjowa wobora ſwój łětuši wohnjowy alarm. W 9 hodźinach zatrubi ſo k wohnjej. W krótkich wokómikach běchu tež hižo preni pomocnicy tu, zo bychu a woboru na měſtno wohnja dojěli. Hižo za 4 mjeńšiny woda ze ſykawy ſyčeše na Brězanec bróžnju. Alarm bě ſo derej poradźił. Wjesnjanoſta Grofa wupraji ſwoje połne pſipóznaće muſtwu, zo běchu tak ſpěſnje ze ſykawu k rucy a zo bě ſo wſitko tak derje poradźiło. Po tym zeńdźechu ſo wſitcy hiſće w Bjeńſec hoſcźencu k wjeſelej towaršnoſci.

S **Kulowa.** Hodlerjowa hawyta, kotruž měſeſche dotal ł. hapitykař Luſak, powjedźe wot 1. oktobra knjes hapitkař Alfred Rosmy, ſyn tudyſcheho ſemrětheho hłowneho wucźerja Jana Rosmya dale, kotryž haptyku wotnaja.

S **Wojerez.** (Paduſchtwa w měſchcźanſkich kupjelach.) Tudyſche měſchcźanſke kupjele maja pſchezo rjany wopyt. Bohużel pak nětkoſi paduſchi łokkomyſlnoſcź kupjazych ſnjeſmužwaja, hdyż jim ſ draſtny móſchnicźki, bedźeńki atd. kradnu. Wutoru je ſo poradźiło, jeneho paducha lepicź. Je ſo ſwojeho njedočiſtiwa wuſnał a wjele pokradnjenych wězow móſeſche ſo **wobkradnjenym** wrócźicź. — Pſched wjetſchej ſchkodu wukhował je ſo cźežiły cźaſ. ł kotrehož ſadneje wóſti ſtomjenja ſapachu, ſchtož ludźo pytnychu a wiedniła woſa na to ſkedźbneho ſcźinicź. S zhelemi pokładźeny wóſ ſo hižo ſchwarnje ſmudźeſche. Schkoda pak móżeſche ſo bórzy wotſtronicź.

Z Łužicy

Se **Zitawy.** (Cźežke wobkhadne njeſbože.) W Pětławje ſajědże cźežity wós pſchi pſcheſcźehnjenju parneje walzy ſe ſwojim pſchiwěſchakom pſchedaloko na lěwo a jawadźi wo miliwonym ſcźežor. Na cźežitym woſu ſedźeſtaj Kurt Langa ſ Hórnitz a Dietrich ſe Zitawy buſchtaj ſ woſa cźiſnjenaj a pſchindźeſchtaj pod pſchiwěſchak parneje walzy. Wobaj byrbjeſchtaj ſo ſ cźežkimi ſranjenjemi na hłowje do Zitwſkeje khorownje dowjeſcź.

S **Wulkeho Hajna.** (S wiſchnjoweho ſchtoma padnył a ſo ſarajnył.) Na rucźerkubłe w Naunhofu ſchcźipaſche tataršti dźełacźer Fedor Müller ſe ſwojimi towarſchemi wiſchnje. Nadobo ſo hałoſa ſtama a Müller do hłubiny padny. Bě hnydom morwu.

Budyske stawniske powěsće

ſchtwórtk 23. julija 1936.

Narodźiłoſ ſtaj ſo: 19. 7. Ernſtej Arthurej Felixej Wemmi, dr. ing. ſtud. aſſeſſorej, ſyn; 21. 7. Waltarjej Korli Fiſcherej, tocźerjej marmora, dźowka.

Wumrěł: 22. 7. Ota Pawoł Cźornak, měſchcźanſki ſarjadniſki inſpektor na wotp., 74 lět.

Mandźelſtwo pſchipowědaſchtaj: Edgar Heinz Wittig, klampnař, ſ Marthu Almu Katu Henczej, włoſarku, wobaj w Budyſchinje.

Hamtske woziewjenie z Budyšina.

„Stromlos“

wird am Sonntag, den 26. Juli 1936, in der Zeit von 8 bis gegen 18 Uhr, das Gebiet der Orte Salzenforst, Muschelwitz, Saritsch, Storcha, Prischwitz, Lehndorf, Panschwitz, Jauer, Prietitz, Thonberg, Ostro, Burkau, Schönbrunn, Stacha, Leutwitz, Coblenz, Uhyst, Kleinhänchen, Siebitz.

Bautzen, den 24. Juli 1936.

Städt. Elektrizitätswerk Bautzen.“

Amerikanſki létarſki rjet w Barlinje.

Sſrjedu wjecźor pſchiſtaji wyſchi Lindbergh na pſcheproſchenje miniſterſkeho pſchedſydy generalneho wyſchka Göringa na létaniſchcźu w Staakenje. Jeho poſtrowi wjednik létaniſchcźa wyſchi Kaſtner. Na lěwo widźimy wyſchka Lindbergha, potom kommandanta létniſchcźa w Staakenje. Tſeźu żona ſ lěwa je knjent Lindbergahowa, w ziwilu pſchi njej Wolfgang ſ Granau. (Scherl Bilderdienſt. M.)

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 24. julija 1936.

Wótrawſke kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 polſk. złotych	46,89
1 jendźelski punt	12,475	100 čeſkost. krónow	10,285
100 ſwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa 23. julija 1936. Pſchedwjerawſchim wobkedźbowany poſtup na wſchěch polach akcijowych wotkow měſeſche wcźera ſwoje pokracźowanje jenoź w nźkotrych druźinach akcijow. Burſowny wobthod ſ powołanja ſo prózowaſche wotpſchedawaja ſwoje dobytki ſo bu wjacź. Po krutym burſowym dniu ſo tajke wuwicje pſchezo wobkedźbuje. Njepjchemèni pak niczo na pſcheceſlnym ſakładnym měnjenju. S wołebitym ſpokojenjom ſo wuwjedźenja dr. Schachta pſchijachu, kotrejž měſeſche k wukrajnemu nowinarſkemu ſaſtupjerjej, w kotrychž němſke ſtejniſchcźo w mjeſynarodnych wobthodnych poczahach wulheńny. Wołebity pohib měſeſche na wikach wumělſkich źidow Aku, kotrejž wo 3,375 proz. wyſche wotewrichu. Na reatowych wikach njebě wulkich pſcheměnjenjow.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wothytowe poměry na żitnych wulkowikach njeběchu tež wcźera zyle jednotne. Pſchi nětcźiſchich ważnych ratarſkich dźełach je pſchiwóſ jara niſki, tola ſajim wobſteji po prawym jenoź ſa rožu pſchi hnydomnym dodaću, ſa kotruż ſo tez ſwyſchene wurunanje pſchiražki pſchiwoleja. Poſdźiſche dodaća ſo ja młynſke nakupne płacźiſny ſaměſcźacha. Na pſchenźnych wikach ſdadża ſo młyny, hdyż běchu ſo ł nowej pſchenicźu krpli, hacź do mozyjutpjenja nowych krutych płacźiſnow ſaſtarane bycź, tak ſo je wobkhod jara wobmjeſowany. Pſchenźne a rźane muki maja měrny wobthod. Nakupne możnoſcźe w pjzowanſkim wowšu a jeczmjenju njeſju ſo połepſchiłe. Dwojorjadowy naſymſki jeczmjeń ſa indurtrialne kamery na pjchi měrnym poſticźenju krutu płacźiſnu. Nałétne jeczmjenje ſo bohacźe poſticźeja, tola ſo malo wobkedźbuja.

Wožera ptaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenźzy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožſi R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowža H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr

Wiki w Lubiſu.

Pſchenźa 10,25 hr., rožſa 7,60 hr., jeczmjeń, nal. 7,85 hr., wowż 8,30 hr., běrny 4,25—5,55 hr., ſyno 2,25—2,60 hr., ſkoma 1,20—1,40 hr., **pſchenźna muka** 17,10 hr., **rźana muka** 12 hr., **pſchenźne wotruby** 6,85 hacź 7,15 hr., **rźane wotruby** 6,20—6,50 hr., **butra** 75 pj., **jeja** 8 pj., **twaroh** 20—25 pj., **běrny punt** 8 pj., **běły kał** 5—8 pj., **cźeſwjeny kał** 15—20 pj., **karotp** 10 pj., **ſydrožiny kał** 10—30 pj., **kórabi** 5—8 pj., **porej** 10 pj., **kórki** 12 pj., **ſihały kał** 15 pj., **ſybła** 12 pj., **ſuny** 15—18 pj., **tomaty** 25—30 pj., **ſołotej** 4—5 pj., **radiſki** 5 pj., **rjeweń** 8 pj.

Wiki w Kamjenju.

Pſchenźa 10,35 hr., rožſa 7,80 hr., jeczmjeń nal. 7,85 hr., wowż 8,30 hr., **pſchenźna muka** 18,35—21 hr., **rźana muka** 12,30—12,50 hr., **pſchenźne wotruby** 6,50 hacź 7 hr., **rźane wotruby** 6—6,80 hr., **ſyno** 2 hr., **ſkoma** 1 hr., **butra** 75 pj., **jeja** 8 pj., **proſata** 13—23 hr., **huſa**, **mkode** 5—6 hr., **běły kał** 6 pj., **cźeſwjeny kał** 15 pj., **jedźna ſoboda** 10 pj., **ſybła** 10 pj., **kórki** 10—18 pj., **morchej** 8 pj., **radiſki** 5 pj., **rjetkej** 8 pj., **tomaty** 25—40 pj., **łoźmacki** 20 pj., **wičhnje** 15—35 pj.

Wiki w Khocźebuſu.

Mjaſo, howjaſe 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., ſkopjaze 80—1 hr., ſwinjaze 70—90 pj., twaroh 25 pj., lany wolij 1,50 hr., liny 1—1,40 hr., ſchcźuki 1 hr., hołbje, młode 40—90 pj., kury, žiwe punt 50—60 pj., khapony, žiwe 40 pj., kórki 10—15 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 10 pj., łoźmacźi 20—30 pj., jedźna ſoboda 20—30 pj., ſydrožiny kał 30—60 pj., cźeſwjeny kał 15 hacź 25 pj., běły kał 10 pj., wirſinagowy kał 10—15 pj. buny 15 pj., ſołotej 5—10 pj., měrnik 20 pj., krěn 60 pj., radiſki 8—10 pj., ſybła 10 pj., kulrepa 5—10 pj. trukłaty 50 pj., jabłuka 25—30 pj., ſmorže 45—50 pj. proſata: 11—14, 15—18, 19—22 hr., běhaki: 23—32, 33—43, 44—60 hr., wobtkod bě žiwy.

Drjezdźan'ce ſtotne wiki.

Swini ſo poměrnje mało poſticźeſche a pſchedawachu ſo ſa krute płacźiſny. Cźelata měiachu wot ſpocźatka měrne wiki a ke końcźi rownjo połkednim wikom wo nětotre heiwny popuſchcźichu. Howjaſy ſtót ſo pſchi bźeławſche.

Płaćizny rźeznego ſkotu na Drjezdźanskich ſkótnych wikach.

23. julija 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenje

Celata: 599

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	63—67
Srěn'e kormjene ćelata wot cyca	52—62
Snadnje wuwite	47—52
Najſpatniše	—

Swinje: 412

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	23. 7.	22. 7.		23. 7.	22. 7.
Pšenica	218,0	218-220	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmień now.	—	—	mołre lupiny	22,0-25,0	22,0-24,5
ječmień, nat.	—	—	žolte lupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,65	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rźana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	20,30	20,30
rźane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg			rźana sloma		
broch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizny za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleć w Budyšinje; za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000 W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann pokazuje hač do njedźele film „Swjata a jeje błazen". Hłownu rólu hrajetaj Hansi Knotek jako Rosmarie a Hans Stüwe jako hrabja Thornstein. Cźin je jara khutny, hdyž widźimy, kak cźežko so prynjesa Rosmarie pśichi swojej pśichrodnej maćerji ma. Rosmarie bješe jara cźućiwa a kóžde ranjenje pśichrodneje maćerje ju jara jaboli. Jako dźěćco dźe Rosmarie do lěsa, so by Boże dźěćco pytała. Pśichi tym so zabježi. Hrabja Thornstein ju bjes wědomja namaka a wja ju k sebi. Wot toho cźasa mějesche dźěćazu luboscź k hrabi a njemóžeše jeho sabyć. Hrabja Thornstein ju kóždy dźeń na hrodźe wopyta a hdyž jo nu njepśichodźe, bješe jara srudna. Pśichrodnej maćerji so to njespodoba a sakaja tuto hromadźe pśichodźenje. Wot toho cźasa sem bě Rosmarie khorowata a wjele myślesche. Scźěhnuła toho běchu, so dyrbjesche na wóčerstwjenje. A teź to ranjeho połepśenja w jeje horoscźi njepśichiwješe. Hrabja Thornstein wo tym klyschawšchi, prynjeźu wopyta a khoroscź bě nimo. Hrabja Thornstein so z njej woženi. Pśichrodnu maćerju to tak saboli, so

S filma „Lohka kavallerija"

w Centralnym dźiwadle. Film je wuraz lěnjeje śwěrcy w zyrkuśowym žiwjenju: wyšoki śpěw luboscźe, wyšoki śpěw pśicheźelstwa a wyšoki śpěw winowatoscźe. Stajna luboscź k dźěłu, njewustawaca pilnoscź a zamo khrobloscź w skutku wjedu k dotónjej wulpěcha zyrkuśowego wumělstwa kóždeho jenotlinca w tutym wšchědnych starostnym połnym žiwjenju.

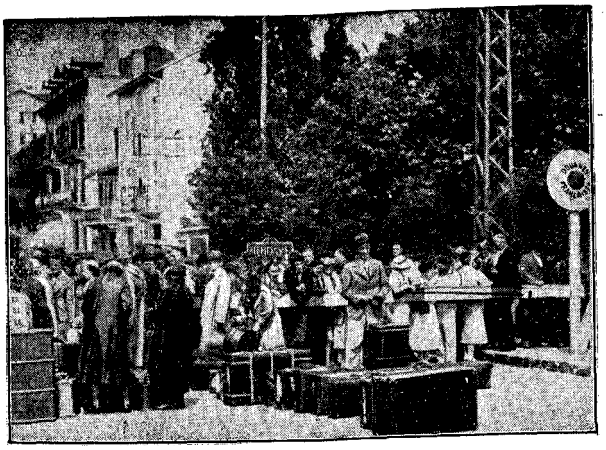

Njemcy w Schpaniskej.

Na franzowsko-schpaniskich mjesach je so wjele cźełazych nahromadźiło. Tu je wobraz z Hendaye, na kotrymž cźełazych pśeched zlownej jawjeru widźimy. (Scherl Bilderdienst, M.)

spyta jej na wschě móžne waschnje žiwjenje cźežke cźinitcź. Dołho pak kschiwdźenje njetrajesche, dokelž pśichrodna macź žmjertnje sniesboži, a wot toho cźasa běschtaj młodaj mandźelskaj w mérje a luboscźi žiwaj. — Pódlanski programm pokazuje „Hdźej hušle wabja" a „Leczenje ptaczkow".

Radio

Sobotu 25. julija so kluschi.

Königswusterhausen. 6 rańscha hudźba. 8 hudźba. 9 maka rańscha hudźba. 10 šabawna hudźba. 12 šabawny konzert. 14 wschelakosćje. 15 serenady. 16.20 pśijanej hodźinje. 20.10 śmětowy kongreš sa žwobodny cźaš a wocźerstwjenje.

Hischcze ważne se wschědneho programma. Barlin: 20.10 balletna hudźba. 21.10 walcźiki. Wín: 20.45 orchestrowy konzert. Beograd: 20.45 opera „Cavalleria rusticana". Warschawa: 19 stare walcźiki. Praha: 19.15 wojeńsći konzert.

Nowosće z cyłeho swěta

Američanja na olympijadu jedu.

S Hamburga so wojewja, so je połnózno-atlantiski wobkhad do Europy wołebje do Němskeje i taikej licźbu pažažerow sapocžał, kajtiž w amerikanskim łódźnym wobkhadźe dołho wjacy njeje był. Wschě z amerikanskich pśichodnjacych wotjědźaze parniki su połnje wobsadźene, wołebje němske łódźe. Duzy po puću do Europy su „Europa" z 2150 pažažerami, Hapagowy parnik „Hansa" z 1150, „Bremen" z 2100, „Manhattan" z 1800 puczowazymi, mjes nimi su teź amerikanscy wobdźělnicy na olympijskich hrach, „Queen Mary" z 1900 puczowazymi a druhe. Wschě praniki, teź Baltimorska „Mail Line", kotraž tydźeńsku słužbu do jendźelskich pśistanow a do Hamburga sastawa, su wupśedate a hač do źrjedź septembra žanych pažažerow wjacy njepśijimaja. Licźi so z tym, so so w juliju a auguscze znajmjeńscha 30 000 Američanow do Europy pósćele.

Wobtkadne njesbožo — 3 morwi a 2 ranjenaj.

Schtwórtk sta so w Bremenje cźežke wobtkadne njesbožo. W hustej mgli pschesćahny z wulkej spěschnosću jědźazy wožobowy wós sapschah, hrafy pak pschi tym do jemu napschećźiwo pschikhadźaseho omnibusa statneje pósty. Wožobowy wós bu docźista rosbity. Tśi puczowazy wo'a, kotryž z Delmenhorsta pothadźesche, běchu hnydom morwi. Hólcźeza a jenu žonu dyrbjachu cźežko ranjeneju do khorownje dowjesć.

Towaŕstwowski powěstnik.

Mnišońc. Njedźelu 26. t. m. popołdnju w 5 hodź. zmeje towaŕstwo „Łužica" w Mnišońcu w Mukec hoscźencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wažnosće dla njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" (cyły khór) zeńdźe so njedźelu 26. julija k ważnemu posedźenju a spěwanju pola Natušec w Kukowje.

Thams & Garfs kofej

Th & G. měšenje čo. 100	125 gr.	0.50
Th & G. specialne měšenje	125 gr.	0.60
Th & G. Standart měšenje	125 gr.	0.70
Th & G. hobrska buna	125 gr.	0.80

Naša specialna znamka!
Parla čo. 160
wosebity aroma wulka wunošnosć 125 gr. . . . . 55 pj.

Nimo toho poručamy:
Puddingowy prošk, wuważeny 500 gr. 0.38
Pšeńcnu muku, typ 700 2½ kg 0.90
Rězane nudle 500 gr. 0.35
Łamk makarony 500 gr. 0.36
Kakao, wuważ. (skoro bez wolija) 125 gr. 0.25

Thams & Garfs
1384 w Budyšinje na Hłownym torhošću

wulki wubjerk pola firmy
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Njedźelske ranje bjez staroscow a k tomu 1389
Davidec kofej
z wobłubjenej wulkej buny 125 gr. za **0.60**
Oskar David, Kolonialne twarjy na Dźiwadłowej hasy 6.

Na 300 jezdnych kołow
mam na składze. Znamki Diamant, Göricke, Bauer Anker. Na přeće podźelne płaćenje. Napłaćenje 10 hr. Tydźeńsk. wotpłaćenje 2 hr.
J. Schiebaek w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4
Wosebite jezdne koła **mužace** . . . wot 35 hr. **žonjace** . . . wot 38 hr. Trjebane koła wozmu sobu do płaćenja 1313

Mały nawěšk wulki wuspěch

Kolij srjedźnodołhi, je zaso dóšoł 1382
Peluški — woka — hroch
Prawa rěpa, běte hobry ½ kg **1.50**
Prawa rěpa, běła, dołha **1.30**
Natusch w Khróšćicach

Měšćanski omnibus. 1378
Sobotu, 25. julija, na **Schurigbaudu.** Wotjědže 13,30 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći **1.25** hr.
Póndźelu, 27. julija, na **Hońtwjerjanju.** Wotjědže 13,30 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći **1,—** hr.
Zamołwjenja na jězdny personal abo telefoniscy pod čisłom 2138

Warnujemy
wšitkich pśed dale rozšerjenjom njewěrnoscow, kotrež so wo nami powědaja, hewak sudniscy zakročimy. 1388
Jan a Jurij Brězań a Jurij Pětka w Khróšćicach

Mam wot soboty w **Drježdźanach** nowy transport danskich a holsteinskich
koni 1385
do dźěła a na rolu z połnym rukowanjom po znat. tunich płaćiznach na předań.
Teź mam wjetši wubjerk **kruwow a jałojcow** płaćizny hódno na předań.
Paul Grosch, wikowarnja ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N., Hechtstraße 30 telefon 50628, prjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Tunje časniki
pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Nowe poł-ballonowe jězdne koło z rukowan. wopism. 40 hr. **Jězdne koło z pobočnym wozom** za 20 hr. a 2 koles. ručny wóz za 15 hr. je na předań pola
Seifert na Kamjentnej hasy 29 [1390

Kosy
znamki „Silberstahl"
Kosy z małymi zmylkami wot firmy 1391
Walter Voigt
żelezowa wikowarnja na Znutřk. Lawskej hasy 5

Konserwowe šklenčy
nizke a šěroke. **Gloria,** šěroke z gumirom a spinku 1382

1	1½	2 litrske
0,30	0,39	0,42 hr.

w Khróšćicach **Natusch** w Kukowje

Jězdne koła 1381
elektr. wobswětlenja
narunańske dźele
Reparatury na motorskich a jězdnych kołach
Richard Kieschnick
w Budyšinje na Hošic hasy 27

Hermann
ma pjerśeń z pjećadłom na porśe, rjana a nadobna ta pycha. Hdźe je pjerśeń sebi jencź kupił? Pola časnikarja
Fryca Hebolda 1376
w Budyšinje na Serb. hasy 6

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Něšto wosebje dobre
Jěde ze šokolady z mandl. truśk., 125 g za litr mloka 25 pj.
Jěde z mandlow z mandl. truśk., 125 g za litr mloka 25 pj.
Smjetan. pudingowy prošk a karamel. puding. prošk 125 g za 1½ litra mloka 15 pj.
Frutina pudingowy prošk 70 g za litr wody . . . 12 pj.
Čefwjenu hejduśku 100 g za litr wody . . 12 pj. 1381
Thauer w Budyšinje na Sukelnskej hasy 22
Sobotu: **Korjeninowy stan na Hłownym torhošću**

Pola m'a su zaso woblubjene **MIELE a EXPRES-Sachs motorske jězd. koładźołe**
Dom jězdn. kołow Fuhrmann na Hórnčerskej hasy 10 / Tel. 3004

Zubny lěkaŕ
dr. Witschel w Budyšinje
so wrócił 1388

Dr. med. Schilling
so wrócił 1387

Dźěćacy lěkaŕ 1389
dr. Frenzel zapućował

Pruhujće swój wobstatk čišćowych wěcow!
Njecźakajće, doniž njeje poslědnje łopješko přetrjebane, ale zapodajće w prawym cźasu swoju skazanku W čišćerni „Serbskich Nowin" budźeće derje a płaćizny hódno posłuženi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 172 | Budyšin — Sobotu 25. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Knježerstwowe wójsko so pola Madrida zbiło

Po telegrammje sekretara amerikanskeho połstanjstwa w Madridže so położenje schpanjskeho hłowneho města jako jara wohrožene wopisuje. Sběžkarske wójsko je pjeza knježerstwowe wójsko we wulkim njeporjedže k Madridej zosa.

W twarjenju amerikanskeho połstanjstwa je hižo pśches 100 cjeknjenjow. Wjele druhich cjeknjenjow kóždu hodźinu pśichikhadza. Na fśešne twarjenja nowin „RBC", kotrejž snapschecza połstanjstwa leži, je so cjerwjena miliza z maschinskimi fśelbami sćitała.

Powěsć, kotraž je z pśichistawneho města Malagi do amerikanskeho połstanjstwa dóschła, praji, so wobrónjene kommunistiske bandy po mětowych dróhach cjahaju. Wschitkich pschiwschnikow schpanjskich prawizownych swjatkow, kotrychž móža popadnyć, jimaju a posrěleja.

Madrid so wuhłódźi

Wožebity dopisowar Parizjskich nowin „Matina" bě schtwórtk hač do hłowneho kwartěra **generała Mole**, wjednika połnócneho sběžkarskeho wójska, pucej namakał. Tutón je jeho k rozrěcenju pschipuschcził. „Sběžkowy plan, kak general Mola praji, zu wschelazu generalozo hižo psched dlšschim cjasom wudźěłali. Sfónzowanje Calva Sotele, wjednika porjadowych stronow, kotrehož bźchu kommunistojo z kakańsku morili, bě po zyłej Schpanjskej roschorjenje łubźiło a posledni nastork k sbožkej dato. Sběžk je so dźenża hižo do wschich dźełow Schpanjskeje rozschěrił, a wojerske mozy jemu jenož sejeru podawaju. Pschećiwo pschereadnikam wojuju, kotrjž zu **pjenjezy z Moskwy brali**, chże so sběžkarske hibanje na kóždy pad mjerjebawschemu kwej pschelećza sminnjeć. Hižo dawno budźichu mohli Madrid wobstupiś; tola zu wobhładnimi. Wojazy pschezo tak dołho w swojich stejiščach wostachu, hač bě jich sastaranje z jédźu a munizju sawěsćene. Lěpje je, zo Madrida z hłodom hač z kwejpschelećzom smogowaju. Hłowne město je z rjeźasom brónjow, koło wokoło njeho położenym, zyle wožamoćene. Miljon ludźi w blišschim cjahu ani mjaśa, ani žuchich warjenjow, ani běrnow, ani benzina, ani druheje potrjeby njedostanje. Wot wčerawschego dnja je Madrid nimale bjes pitneje wody. Na konzu general Mola praji, so zu samery sběžkarjow **republikanske.** Wón a general Franko jeničzy pschećiwo pschereadnikam Schpanjskeje wojujetaj.

Powěsće Madridskeho knježerstwa dyrbja so z najwětšim zwukom rozšěrić

W Madridže zu organizazije ludoweje fronty k tomu dóschle, so žo do wschelakich towarstwowych domow a domoweho wobžedźerstwa na prawizy stejazych sjednoćenjstwow sadobywaju a žo w nich sazydleja. Tak je mjes druhim wotdźělenje cjerwjeneje miliziy hród rjanych wumělstwow, wójmodże Mechinazakenu kśuchczazo wobžadźiło a žo w nim sazydliło. Kommunistiske nowiny „Mundo Obrero" a lěwizowa republikanska „Politika" zu žwoju cźišchcerenju a redakziju do twarjenjow katolskich nowin pschepołožile, kotrejž je knježerstwo sebrało. Kommunistiska strona je twarjenje monarchistiskich nowin „Epoca" sebrała, kotraž budźe tam žwoje nominy cźischcerjeć. **Wobžedźerjezo radiow** w Madridže zu sjawnje nawabili, so bychu žwoje apparaty na najwjetschu zwukowu žpłnosć sastajili, hdyž knježerstwowe powěsće pschenźu. Schtóž žo sapowědźi, žo bnydom sjima. Madridska dźiwadownisa Caballo a jejny žyn žo saśělichtaj, hdyž po napominanju miliziy ludoweje fronty, žo bychtaj balkon, na kotrymž stejeschtaj, wopuschczikoj, bnydom njedopjelnichtaj.

Wukrajne pósłanstwa wohrožene

Kaž Havaska powěsćerina z Hindaye zhoni, žo pschi franzowskej mjezy wo wožud wukrajnych połstanjstwow boja. Połstanjstwa Němskeje, Jendźelskeje a Franzowskeje su pjeza wobstupjene. W pinzach franzowskeho połstanjstwa žo pjeza wjele franzowskich a wukrajnych cjeknjenjow khowa. Franzowski saniczki torpedowskich cjołmow žo wocźakowasche. Wón dyrbi popoldnju zhotowacz cjeknjenjow pschijeć. Wot 11 hodźin bź w Hendaye hrimot kanonow je fronty San Sebastiana złyschećz. 58 němskich statnych pschiśiłuschnikow je po prošiwje němskeho połstanja sćamowa St. Jean de Luz dowjesć. Franzowski parnik „Mexique" je pjatk z Bordeauza wotjeł, so by w San Sebastianje 200 franzowskich žonow tehorunja do St. Jean de Luz dowjesć.

W **Barcelonje** kommunistojo dale sapaleja. Někotre schule su znowa wurubili. Jedyn jendźelski tschižak a dwě italskej wójnskej łódźi žwonka mole (pschistajnischcźa) leža. Němšzy statni pschiśiłuschnizy mějachu schtwórtk skhadnosć, z italskim parnikom wotpuešowacz.

Knježerstwo hrozy w Barcelonje

Dopisowar Havasez powěsćerinje žo z franzowskim parnikom „Dienné" hromadże z franzowskimi dźełacjerskimi olympiskimi hrajerjemi z Barcelony do Franzowskeje wrócźa. Do Barcelony běchu Franzowsojo pschischli, so bychu žo pschi olympiskich hrach wobdźělili. Město tehu pak žu dyrbjeli kriwawnemu wojowanju měschczanow pschibladowacz. Franzowšzy dźełacjerjaz hrajerjo žu dyrbjeli najwjazy cźaża w pinzach hotelow pschebywacz, mjes tym, so žo na dróhach złelesche. W zyle próšnych dróhach žu žo paduschi bjes sadźěnkow do klamow dobywali a jědźe a sa žiwjenje trěbne wězy rubili. Banditojo žu wschě **zyrkwje, klóschtry a twarjenja nabožnych towarstwow** sapalili. Založne wustupy wožobinskeho wjeczenja žu žo wotmětnjale, schtož je powschitkownu měschczanu hischcze powjetschiło. W Barcelonje žu hižo pśches 1000 morwych a njelśónčnje wjele wojakow franjenych nalicźili. Se franzowskich hrajerjow staj žo dwaje z wutšelemi franikoj.

Dwaju španiskeju generalow pječa zatrělili

Kaž Parizjske nowiny „Ami de Peuple" z Perpignana powěźa, je wójnišći žud generalow Godeda a Bateta w Barcelonje k žmjerśi sadźubił a satšelićz dak. Goded bě wjednik sběžka na Balearskich kupach a w Barcelonje. Batet bě schef wójnskeho kabinetta presidenta republiki, kotryž je lěcze 1934 sadźerwa, so žo katalonski stat w Barcelonje wuwoła.

Němske wójnske łódże k Spaniskej jědu

Němšej panzerowanej łódźi „Admiral Scheer" a „Deutschland" złej wušełej a sa někotre dny k schpanjskemu brjohej dojdźetej, so bnschtej tam němskich staczanow a jich měrk a stark schtitałej. Kaž je so hižo dosełiło, zu kommunistojo w Barcelonje městnoscze němskeje dźełoweje fronty a němskeje schule wurubili a naporjad w nich rosbili. Też Italika a Franzowska wójnske łódże k schpanjskemu brjohej pśicźelelej.

Amerikanske wójnske łódże k Spaniskej jědu

Diplomatiski sastupjeŕ Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki je žwoje knježerstwo we Washingtonje namotwił, so by wójnišći łódź k schpanjskemu měšu San Sebastianej pósłało. Skoro w tym samym cźasu je amerikanske knježerstwo malu amerikansku žlownu łódź „Cayuga" wotpósłało, kotraž dyrbi swójsk z amerikanskej bitwiskej łódźu „Oklahamu" pytacz. Tuta w tu khwilu se Cherbourga do Bilboa jědże. Dźiwaja na wobmyšlne politiske schmjatanjźy w Schpanjskej, amerikanske łódźiłowe wjednistwo pschihoty cźini, so by wjazy wójnskich łódźow k schpanjskim brjohan pósłało.

Amerikanski konsulat w Barcelonje powě, so žu do auta, z amerikanskej khorhoju wusnamjeneho, pschi měschczanjskej mjezy złeleli a jo sapalili. Pschi tym je žo jena nutska žedźaza wožoba morila.

Łódźstwowa wobsadka so k smjerći zasudźiła

Parizjske nowiny „Figaro" powěźa, so je pschimórske město Cadiz sajo do ruki sběžkarjow pschešcho. W pschistawje leżazy knježerstwowy tschižak je žo dyrbjał poddacz. Zyła wobsadku, kotraž bě žo spjeczała a žwojich offizjerow morila, žu k žmjerśi sadźudźili a setšeleli. Tśi druhe knježerstwowe wójnske łódże žu žo z bombami sběžkarskich letarjow złuščiło wobschkodźiłe.

Sevillski sćelał je w nozy na pjatk rěcź wjednika wojerskeho hibanja w połodnischej Schpanjskej, generała de Llano, pschinjeść, w kotrejž je tón wulzu spokojeny wo sběžku pschećiwo lěwizowej stronje w Madridže wupraji. General na konzu praji, so je žo poradźiło, schkriczkowe powěsće marksistow z Valencie, Barcelony, Bilkaye a Bajadoza popadnyć, kotrejž należnje wo pomoz z **Madrida** proschachu. Sběžkarske wójsko, kotrejž z połdnja k Madridej cźehnje, je žo k hłownemu městu na 100 kilometrow pschiblížiło.

Narodnje zmysleni Spaničenjo jako zastajeńcy

Někotši cźeknjerźy, kotrymž je žo poradźiło, žo je San Sebastiana do Franzowskeje pschenjmykacz, chzedža wobjezdź, so žu pschinjeśiwarjo ludoweje fronty w San Sebastianje wschitke nahladne wozobu, kotrejž žu jako nazionalne a na prawizy stejaze znate, jako sastajerjow do jatby radźili. Na tajke waschnje žo nadźijeja, so žo sběžkarske wójsko wotdźerža, žo do San Sebastiana dobyć.

Francowska wójnski material Spaniskemu knježerstwu podawa

Parizjske nowiny „Jour" wudawaju, so je jim podpjera znata, kotruž schpanjske knježerstwo ludoweje fronty z Franzowskeje dostawa. Pśches 20 000 bombow je žo hižo do Schpanjskeje wotpósłało. 20 bombowych letadłow, wožom 7,5 zentimetrjskich kanonow a 12 miljonow schtuk munizije dyrbi žo tehorunja kaž rucze kaž móžno do Schpanjskeje wotwjesć. Parnik „Ville de Tarragona" dyrbi z prěnim dźelom nakłada w blišschim cźasu wujěć. Po poručnosći presidenta katalanskeho knježerstwa w Barcelonje je žo schpanjskemu sastupjerjej w Genfu, Fernandej de los Rios, pschikazało, so dyrbi stafanku wuwjesć. Wot 36 hodźin Los Rios w Pariju pschebywa a je žo hnydom je statnym sekretarom w ministerskim pschebydstwje rozrěcźał. Pódła tejo won z wójnskim ministrom Daladierom a letarstwowym ministrom Pierron Cotonon wobkhadźa.

Londonski rospramik „Echo de Paris" powě, so je pschijerschi do Londona ministerski president **Léon Blum** porucził, so maja žo brónje do Schpanjskeje dodacz. Kaž žu je wěży w Schpanjskej poslednje dny roswike, drje franzowska pomoz pschepospje pschińdże. Marksistiske knježerstwo w Schpanjskej budźe hižo powalene, pryedy hač franzowska łódź brónje do Schpanjskeje pschijeje.

W francowskim knježerstwje pječa wo podawanju brónjow do wukraja ničo njewědźa

W franzowskim knježerstwje žo wudawa, so Franzowska njeje žane brónje, khałdra, tanki atd. schpanjskemu knježerstwu podawała a so też schpanjske knježerstwo je njeje wot Franzowskeje žadało.

Na prawizy stejaza nowina „Liberté" pak njedźiwajcy teho na tym wobstawa, so franzowske knježerstwo brónje do Schpanjskeje podawa. Franzowšzy letarjo su hischcze pjatk z někotrymi bomby mjetazymi letadłami do Schpanjskeje wotleczeli, a schpanišći parnik „Ciudad de Tarragona", kotryž w Marseillesśim pschistajnje leži, bomby a druhu munizju wotwjese. Brónje njeješu ani sa franzowske knježerstwo pośtajene. Skalał je wójnišku potrjebu katalonski president Companys, kotryž je njewólnik w ruzy anarchistow. Franzowski žwonkowny minister je žo pschećiwo podawanju brónjow šapjerał, tola ministerski president **Blum** je do teho žwolił. „Liberté" žo boji, so mohłe internazionalne schmjatanjźy nastacz, hdyž Franzowska brónje a munizju do wukraja podawa.

Też „Journal des Débats" praji, so žo franzowske brónje wotpósłeju. Tele nowiny runje kaž „Liberté" na tym njedwěłuja, so je sfónczne wobsamknjenje wot ministerskeho pschedsydstwa wuschło, kotrehož je letarstwowy minister Cot rasnje podpjerał.

Teittinger krutu neutralnosć žada.

Na prawizy stejaz sapósłanz **Teittinger** je w žejmje napraschenje podał. Wón chze wobjezdź, kajke naprawy knježerstwo sa faktanze a sa wróćezobudźenje Franzowskeje z Schpanjskeje cźini a na cźo žebi wono myšli, so by pschi revoluzijji w Schpanjskej krutu neutralnosć sakhowało.

Internacionalne wukhowanske dźełło

Kaž žo z Londona powě, žu tśi jendźelske saniczki w Marseillu skoro 300 wožobow z Barcelony na kraj wuhadźile. Kschižak „London" je z nětkhe 100 cjeknjenjami hischcze w Barcelonje, so by hischcze někotrych amerikan-

ſkich ſtacjanow pſchijak. Jendželſke wómſke łódże pſched **kupu Palmas de Mallorca, Malagu, Alikante, Almeriu** a druhimi ſchpaniſkimi **pſchiſtawami** ſteja, ſo **bychu jendželſkich a w pſchipadze nuzy druhich ſtatnych pſchiſtuſchnikow pſchijate.** Jedyn **jendželſki** ſaniczak **je w Taragonje** tſjoch jendželſkich a pjeć amerikanſkich ſtatnych pſchiſtuſchnikow wotwjeſł.

W Madridze **ſu** po rosprawje tamniſchoje **policije** 29 **nimſkich** ſtacjanow ſajeli. Po ſakrocżenju **nimſkeho** pósłanſtwa **ſu** je krótkim pchejpytanju 27 **ſajo** ſ ſatby puſchczili. Pſchecziwo dwěmaj Nimzomaj ſ Nimſkeje njeje **ſo** hiſchcze pſchejpytanje ſtónczało.

Hacz runje **ſu** ſo wobydlenja Nimzow ſ Nimſkeje pſchepytale, njeje ſo wo ſranjenjach a ſmjertnych padach hacz dotal niczo zhoniło. Někotſi Nimzo, kotſiż běchu po ſdaczu wobjeżdże ochrożeni, **ſu** wjeczer **w nimſkim** pósłanſtwje namakali, hdjež jich pohoſcheja.

Džełaćerſka olympiada so wotſtorcżila

Wubjerk **ſa tak** mjenowanu **„džełaczerſku olympiadu“** w Barcelanje je wojſewik, ſo je ſo olympiada dyrbjała wotſtorcżeć. Wobdżělnicy **a pſchihladowarjo,** kotſiż **ſu** pſchedy wudyrjenja ſchpanſkeje revolucije do Barcelony pſchijeli, njech ſo ſa hamtſne pjenjezy domoj wrócza. Wozud a pſchebytk wukrajnych wobdżělnikow a wopytarjow **je** knjeżerſtwu njeſnaty.

Přeprošenje ke konferency pjeć mocow

Miniſtrojo Jendželſkeje, Franzowſkeje a Belgiſkeje **ſu** ſchtwórtk **na konferency w** Londonje wobſtankowli, ſo ma **ſo** konferenza pjeć mozow k ſatkowanju měra powołacz. Na tule konferezu matej ſo Nimſka a Italſka pſcheproſzyć. **Franzowſki a belgiſki** pósłanc a jendželſki diplomatiſki ſaſtupjeć **ſu** pjatk rano w njepſchitomnoſczi nimſkeho ſwonkowneho miniſtra ſ Neuratha direktora politiſkeho wotdżelenja **ſwonkowneho hamta Nimſkeje wopytali.** Jemu **ſu wotſewiſli, ſchto ſu** ſaſtupjerjo **ſich knjeżerſtwow w Londonſkej konferency wobſtankli.** Pſchi tym **ſu** ſebi pſcheli, **ſo by nimſke knjeżerſtwo** pſcheproſchenje **pſchijało,** a ſo by **hórzy** móhło **bylo,** ſo by **ſo** cżaſ **ſa** wotmyſlene ſetkanje **ſkromadnje** poſtajił.

Direktor politiſkeho wotdżelenja ſwonkowneho hamta **je wotmolwił,** ſo **jemu** hiſchcze **nicze móżno** ſdżělicz, **na** kajke ſtejiſchcżo **ſo** jeho knjeżerſtwo **ſtaja,** je pak tom tſjom diplomatam praſił, ſo **ſo** jich **kroczeł** ſe ſympathiſkim faſtom **pſchijima.**

Nadpadnik na jendželſkeho krala pſched ſudom.

32lětneho jendželſkeho ſtacjana Mac Mohona **ſu** pjatk pſched polizajſkim ſudom w Bowſtreetu ſ nowa pſcheſchyſcheli. Mac Mahon přeje, ſo je chcył krala ſaſtrělicz. Wudawa, ſo je ſe ſwojim poczinjenjom pſchi nimoješchanju krala jenoż chcył ſjawnu ledżiwoſcz na ſo wobroczicz, ſo je jeho wyſchnoſcz bjez winy ſajała a też potom, hdyż běchu jeho ſ ſatby puſchczili, dale pſcheſcżěhała. Sud wobſamknu, Mac Mahona hiſchcze jedyn tydżeń w pſchepytanſtej ſatbje wobkhowacz.

W **Budyſchinje,** 25. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Jeno w dżěćatſtwa zahrodże
róże żanych černi nimaju.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer plus 7, najwyſchſcha temperatura plus 29. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer plus 4, najniſcha temperatura w nozy plus 19. Dla nóżnych ſuchich wětrow je ſe ſwojej **pſchednjej ſtronu do połnóżneje a wjeczorneje** Nimſkeje ſo ſadobyła deſchczowa ſczěna ſe ſwojim ſuchim dżělom **wróczo** woſtała. Tehodla budża ſo wuſchukowanja do krótkeho ranja dale puczowazeho jendželſkeho wichora ſo w ſrjedżnej Nimſkej jenoż w ſłabſchej měrje wuſkutkowacz. **Pſches to wſcho pak też my do wobwoda cżerſtwoho mórſkeho powětra pſchińdemy,** tak ſo **mamy ſe ſyninſchim pomrócżenjom** liczicz a też **temperaturu budża niſke.** Też ſ wobcżaſnymi deſchczemi mamy liczicz, **kotrež** móża ſ njewjedrami ſiednoczene bycz.

Wuhlady na wjedro ſa jutſe njedżelu: Pomrócżenje ſ **měſtnymi njewjedrownymi deſchczemi ſwjerdnka chłódniſcho. Měrne ſuchowjeczorne wětry.**

— **Dżenſa je dżeń Swjateho Jakuba.** Tutón dżeń **ma w ludowych pſchiwěrkach wulki wuſnam.** Dopołdnja **pokalſuje na cżaſy,** kajkiż ſmějemy pſched hodami, popołdnju, kajkiż ſmějemy po hodżach. Ale tak, ſo budże wjedro runje wopacżne, kaſkej je dżenſa **mamy.** Snate je **prajidmo,** hdyż na Jakuba ſtónzo ſwěczi, dha ſymy dla ſo wjele ſtorżi. We wſchelakich kónczinach **ſu** na Jakuba też hiſchcze woſebite waſchnia. **Pola** nas na Jakuba **pſche kruſchwy ſtrawjach.** W ſuchiſchich **kraſtnach ſo na tutym dnju pſchežitkowy wotměwaju ſak** odjak ſa domkhowane **ſnź.** Wſchěm Jakubam cżitarjam naſchich Nowin wjele ſboża!

— **Wjeczorny konzert.** Wuloru 28. **julija** wjeczor ½9 hodżin ſarjaduje w pſchirodnym parku měſchczanſki orchester wjeczorny konzert.

— **Spomoježerſka ſtatiſtika města Budyſchina** na měſacz junij 1936. 1. Spomoježerſtwo. Poradżerjow **ſa** macżerjow a cżěſchenkow wopyta 255 woſobow; poradżerju ſa make dżěcži 67 woſobow; poradżerju ſa pſchichodne macżerje 8 woſobow a poradżerju ſa tuberkulozných 199 woſobow. W ſaſtarańi ſa cżěſchenkow rozdżěli **ſo** 380 puntow ſiwidła. Wupoježi ſo hiſchcze 14 ſportiſkich wozow, 4 dżěcżazych wozow, 14 dżěcżazych korbow a 55 ſezow. W ſaſtarańi tuberkulozných rozdżěli ſo 278 puntow ſiwidła; 126 wężow ſa wothladanje khorych ſo wupożeli; wuwjedżechu ſo 205 röntgenſkich pſcheſwětlenjow. 2. W hoſpodarſkej ſaſtarańi bu wudatkowali: 2 305 pa. krutow khlěba, 318 ſnamkow ſa potuńſchene mloko a ſyrjenu, 321 jejnych ſnamkow; wſcho hromadże w hódnoſci: 1 782,05 hriwnow. Podpjerow w hotowych pjenjeſach wupłaczi ſo: 9 296 hr. ſa ſozialnych rentnarjow, 9 903 hr. ſa małych rentnarjow, 22 285 hr. ſa wożebje potrěbne pady atd., 60 964 hr. ſa dostawarjow ſaſtarańſkeje podpjery, 5 089 hr. ſa dostawarjow jakmożniy, 2 585 hr. ſa wukublanſke pomoży; wſcho dohromady 110 122 hriwnow.

S **Budeſtez.** Na njeſtrażowanym **żelezniſkim pſchekhodże** mjes Budeſtezami a Roswodezami bě ſtoro k cżeſkemu awtowemu njeſbożu dóſchło. Hdyż **ſriedu** popołdnju kołejowy cżaſh ſ Budniſchina pſchikhadżeſche, dróhu jědżeſche a warnowańſke ſnamjenja dawaſche, pſchijědże w ſamknym wokomiku wożobowym wós ſ Roswodez. Wjednik woſa niemóſkeſche wós naſilnje wjazy kaſtajicz a wodżidko wokoło ſtorhnuwſchi ſajedże do jabłkuſiny. Na tute waſchnje ſo wjeſchemu njeſbożu ſadżewa.

S **Klukſnika.** Wſchi rjanym wiedrje wotmě ſo tu w cżaſu wot 18. do 20. julija lětuſchi dżeń cżłowjow. Niedżelu pſchipołdnju wucżahnychu cżełzu, ſo bychu nowe ſo krała wuſelili. Tutu hódnotu dożě M. Naſchwic. Hódnoſcz marſchalla wobkhowa W. Schuſter. W mutowańſkim cżełenju běſche naileſpſchi cżełej towarſch Beckert ſ Langebrůcka. Druhi a cżeczi mutowany běſche Otto i Budyſchina. Pónđelu wjeczor pſchi prawym cżełowańſkim ſwjedżenju ſo wichtſiy towarſchojo ſe ſwojimi ſonami na kralowſkej jědži wobdżělichu. Na tutym wobdżěli ſo też ſtronſan Pětczka ſ Brěſnje. Potom ſo ſnamja kralowſkeje a marſchallſkeje hódnoty nowym hódnoſtarjam pſchepodachu.

S **Kulowa.** Tudyſchi dwórniſchczowy pſchedſtejiſcel Balz je ſrjedu wjeczor hakle 40 lět ſtary zyle njenadżiły wumrěł. Pſchi pſchekhodżowanju w dworje pſchebywajo na dowolenzy je jeho nadobo Boża ruczka ſaſała.

Prěni puſchczeni po amneſtiji w Awſtriſtej.

Na ſakładze němſko-awſtriſkeho dojednanja je ſwjatkowy preſident Miklas najwjetſchi dżěl awſtriſkich politiſkich ſajatych amneſtował. Srjedu wotewrichu ſo jaſtwa a pſchiwuſni ſwojich lubych pſchecżelnje domoj witachu. Na wobrazu widżimy politiſkich jatych po puſchczenju pſched krajnym ſudom we Winje I. (Schert.)

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot F. S. Turgenjewa.

S ruſkeje rěcże pſchekoždł M. B.

3] (Pokrazowanje.)

Kuſma Waſzilewicz ſo trochu dżiwaſche, ſtola mężeſche ſa winowatoſcz, ſo poruczicz. Madame Fritcze pohlada pokhmurnje na njeho, niczo jemu njewotmołwi a wopraſcha ſo ſwojeje bratrowki ruſki, hacz nocze cżaja.

Ach haj, cżaja! rjekny Emilija; — njeje wěrno, knjes oficżero, wy budżecze picz cżaj? Haj, cżetka, dajcze cżaja! ... Ale ſchto dha wy ſtreſtcze, knjes oficżero? Syndżicze ſo! Ach, kajki ſcże wy doſtojny! Dowolcze, ja woczinju ſo rubiſchcko.

Dońż Emilija rěcżeſche, wona wobſtajnje kiwaſche ſ hłowu ſ jeneho boka do druheho a cżahowaſche ſ ramjeſchkomaj; ptaczki tak cżinja, hdyż żedża na wyſokej haliży, ſe wſchěch ſtronow wobhwězczene wot ſłónza.

Kuſma Waſzilewicz ſyndny ſo na ſtólczk a pſchibawſchi ſwojej rjanej poſtawje pſchihłuſchazu ważnoſcz, a woſebje, podeprjewſchi ſo na cżełat a kożiwſchi woczi na ſemju, pſchiwſiedże rěcż na pakoſtniſtwo. Ale Emilija padże jemu hnydom do rěcże.

Njeſtarajcze ſo, to nima niczo na żebi; cżetka mi runje praſeſche, ſo ſu hłowne wězy namakane. (Madame Fritcze ſaborbota ſebi něſchto pod nóż a wuńdże won.) A zyle njetrjebawſchi běſche, thodżicz w Polizei; ale ja na żane waſchnje njemożu wutracz, dokelż ſymy tajka ... Wy njerozumicze němſki? tajka pſchekhwatana, immer ſo raſch! Ja hižo na to wjazy njemyſlu ... aber auch gar nicht! Kuſma Waſzilewicz poſlada na Emiliju. Woprawdże, jeje wobliczo pſchiwſa wuraz zale bjeſſtaroſtny. Wſchitko w nim **ſo** poſmękowaſche, w tutym lubosnym wobliczku: wobſtyjeſ ſe ſkoro běłymi mikawczkami wóczżu, hubje, liczży, podhuba, jamka na podhubje, haj ſamón kónczik noża. Wona dóńdże k makemu hładaczku pſchi ſchinje a ſynczo pſches ſuby ſtejeſche, **ſhładżicz ſebi** włoży. Kuſma Waſzilewicz ſlědżeſche kedżbnje ja jeje hibanjemi ... Jara **ſo** wona jemu lubjeſche.

VIII.

Wy mi wodacze, ſapocża wona ſ nowa, ſ łohka ſo wjertnjo **ſo** pſched hładaczom, ſo ſym waż tak ... k ſebi pſchiwjedła. Je drje wam to njeluba? — Ja wam hižo prajach, ſym tajka pſchekwatana. Najprjedy ſcżinju, potom pſchemyſlu. Haj, druhdy ani njepſchemyſlu ... Kak wam rěkaju, knjes offiżero? pſchiſtajt wona, k njemu pſchiſtupjo a położiwſchi ruzy na khżiż.

Mje mjenuja Jergunow Kuſma Waſzilewicz.

Jergu ... Ach, to mjenó njeje rjane! ... To rěka, cżeſke ſa mnje. Ja budu waż mjenowacz knjes Floreſtan. Pola běſche jedyn knjes Floreſtan. Wón pſchedawaſche wſchelake wězy a běſche kraſawjeż. Niz hubjenſchi, hacz wy. Ale, kajki ſcże wy ſchérokoramjenjaty! Cżiſty ruſki mužodżenz! Ja lubuju Ruſſich ... ja ſama ſym Ruſka ... mój nan běſche offiżer. Ale ruzy mam ja běłſchej hacz wy! — Wona ſběhny jej wyſche hłowy, pomacha ſ nimaj nětkotre raſy w powětrju, ſo by jej kreiż popuſchczika. — Widżicze? Ja mżju jej ſ grezkim mydłom ... ſ wonjatym. Nonuchajcze ... Ach, ale njeſkoſchcze ... Ja njeżym ſa tym ... Hdże wy ſłużicze?

Ja ſłużu w 19. cżornomóſtkim equipagu, w ſłoczje.

Ach, wy ſcże morjak! A macże wy też wulku mjdu?

Nó ... niż najwjeſelſchu.

Wy drje ſcże jara khrobły. To je wam hnydom na woczomaj widżecz. Kajke macże wy huſte wobwoczi! Prajt ſo, ſo dyrbja ſo na nóż ſ ſokom maſacz, ſo bychu roſte. Ale cżehodła nimaceje żanu brodu?

Po formje ſo to njepſchiſteji.

Ach, to njeje rjenje! Schto tudy macże, mjeczik?

To je cżełat, cżełat, tak rjez, pſchiſtłuſchnoſcz murjakow.

Ach, cżełat! Je wón wótry? Sſměm pohladacz? — Wona ſ wulkej prózu, ſakſtupywſchi ſuby a ſ woczomaj mikotajo, jón ſ nóżnjom wuzahny a dótknu ſo jeho ſ nożom. — O, kak je wón tupy. Tak mózu waż ja kóżdy cżaſ pſchewinycz. — Wona ſahanjeſche ſo na Kuſmu Waſzilewicża. Wón cżiniſche, jako by ſo bojał, a ſo ſaſmja. A też wona ſo wuſmja.

Jby habt Pardon, wy ſcże woſhnadżeny, rjekny wona ſ nadobnoſczu. — Na, wſmicże waſchu bróń. A kak ſtary ſcże? praſcheſche ſo wona dale.

„Djeczadwazeczi lět.“

„A ja dżewjatnacże! Kak je to ſmeſchnje! Ach!“

„A Emilija pocża ſo tak jara ſmjecz, ſo ſo ſkoro do ſady pſcheſinkny. Kuſma Waſzilewicz njehłbaſche ho je ſtólczka a hiſcheze kedżbliwiſcho hladaſche na jeje w ſměchu ſchepotaze wobliczo a pſchezo bóle a bóle ſo nowa jemu lubjeſche.

Nadobo Emilija wonjelkny a ſynczo pſches ſuby — tajke mjeſeche pſchiwuczenje — ſ nowa ſ ſchybheſel ſtupi.

„Możeeże wy ſpěwacz“, knjes Floreſtano?“

„Njemożu. Njeſżhym wuwuczeny.“

„Ale na gitarze hracz? Też to niz? Ale ja mózu. Mam guitaru ſ perlenmutter, jeno truny ſu roſtorhane. Budu ſebi je dyrbjeez kupicz. Wy mi pjenjeſy dacże, knjes oficżero? Ja wam kraſnu něnſku romanzu ſaſpěwam.“ Wona ſo ſdychny a pokry woczi. „Ach, tak kraſnu! — Ale rejwacz wy mózeeże? A też to niz? Unmöglich! Ja waż nawuczu. Tra-la-la, tra-la-la, tra-la-la ...“ — Emilija dwóży poſkoczi. „Pohladajteże, kajke mam cżiſtej S Warſchawy. O, my budżemy ſ wami rejwacz, knjes Floreſtano! Ale kak budżeeże mje mjenowacz?“

(Pokrazowanje ſeſtyhuje.)

W lecze 1933 jeho do Kulowa sa pschedstejiczerja postajschu. W czasu swojeho skutkowanja je sebi wjele pschecelow dobyk.

S **Nowoje Wsy** pola Klětnoho. Wczera wumrě 80 lět stary prjedawschi zjwnosćeř wumělkar Matej Schubert. Cżeżcżehódny pilny wjeżnjan je s nimi woteschoł. Dołhe lěta je cżerku chorosć smużicże njeżt. Njech je jemu ródna semja lohka.

S **Wunczewa.** 26. julija budże so rybarstwo naschcje gmejny pola Hurakez w 2 hodź. popołdnju w tśjoch wotrěłkach sa najwjetsche poskicżenje pschi hotowym placżenju pschenajeż.

S **Błótow.** Drastowa skupina Błótowcżankow, 9 porow licżaza na kongreż sa swobodny cżas a wocżerstwjenje do Hamburga jeła. Wczera pjatk je je sejpeschrjenym cżahom skupina żerbskich hólzow a holzow, wobstejaza s 9 porow, do Hamburga wotjeła, so bychu na swětowym kongresu sa swobodny cżas a wocżerstwjenje w Hamburgu rjane żerbske drasty a reje pokasali. Skupina tam njebudże 8 dnjow wostanje. S nimi jedże też bur Wilhelm Schołta I Lischkowka, kotryż je też nam Hornjołużiskim Sserbam jako dobry spěwar a hrajeř na cżahajej harmonizy znaty. Nadźijamy so, so budża swojemu narodej w Hamburgu cżesć cżinicź.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Polajtowe dźiwadło. Kriminalny roman „Hród Vogelöd“ wot Rudolfa Stratza, w kotrymż so mordarstwo połnych hódanczkow wujaży, je s pschedmjetom nowoho filma Ufy. Sarjadnik hrodu rozumi na docżista nienapadne waschnje swojeho knjesa wojebacź a słónczinje też sniczicź a jeho pschiwuznji w najmjeńschim na nieho nietukacżu. Na njewinowatych wożebie też bratra wobsedźeria hrodu so mordarstwo dla tukasche, donjż wukonjny kriminalny rada słónczinje tola praweho słóstnika njewuslědźi. Film ma wjele sajimawych městnow, kotreż budża so wschém, kiż taśke kriminalne filmy lubuja, derje spodobacź.

Zentralne dźiwadło. Łohka kavalerija. Prawy zwukowy film pokasuje so tuchwilu w Zentralnym dźiwadle w Budyschinje pod titulom „Łohka kavalerija“. Wbyschcz a źiwitło so wulkowa pschi pschedstajenjach. Ale kelko cżeżkich bědow a khwilow sady teho so thowaju, wo tom powěda nam wobsahk tuteho filma pod hrownym nawjednistwom Wernera Hochbaum — s Mariku Rölcz. Korlu Hellmanom, Fritzom Kampersom a Heinzom s Cleve we hłownych rólach. To je film žiwjenskeje woprawdźitosće. Nimo tuteho filma widźi so sajimawe wobraźy s Němskeje a Fox-tyncżaźy tydźeń.

Wotewrjenje
6. swětoweho pjerizinoweho kongresa

Wczera pjatk pschipołdnju wotmě so w Lipcżanskej tuzelnizy wotewrjenska zwjatocznosć sa 6. swětowym pjerisnariški kongreż. Swětowe pjerisnarske kongresy su sa pěstowari drobneho skotu tu a wukraja najwjetsche a najwusnamnische sarjadowanja. 6. kongreż wotměwa so w němskej kutharni a we wicznej halli cło. 19 w Lipsku. Samer wustajenjow w hallach 7, 8 a 9 pak ma pěstowanju najlepschich pjerisnowych rasow służiści. Statny a pruski minister sa jesiwjenje a ratarstwo statny burski wjednik R. Waklar Darré wotewri tutón kongreż s wożebitej narěczu, w kotrejż wusłyschny, kajki wusnam drobne skotarstwo w Němskej ma. Pisches 1 miljardu hriwnow so s drobneho skotarstwa wudobudże. S teho jenoż 600 miljonow s pjerisnarskeho skotu. Tyżaz ludźi namaka w drobnym skotarstwje dobre samětnjenje. Prof. Ghiai, prezident mjesnarodneho sjednoczeństwa sa pjerisnarsku wědomosć podźakowa so w mjenje wukrajnych sastupjerjow sa wutrobne pschijeće w Němskej a w Lipsku a pokasa w zwoicż rěcźi wożebje na pschecelstwa, kotreż mies pěstowarjemi drobneho skotu w znamy zwěcże wobsteja a kotreż so na kóždym kongresu znowa namjasa'a. Też wyschcht měschczanosta Lipšk Goerdeler a sakski statny bohat Muczmann kongreż wutrobnje postrowischtaj.

Pschijeće statneho knjeżerstwa pschi swětowym pjerisnowym kongresu.

Na dnju wotewrjenja 6. mjesnarodneho swětoweho pjerisnoweho kongresa, na kotrymż 41 wukrainnch sastupjerjow so wobdźeli, je so wjecżor pschijeće statneho knjeżerstwa wotmě'o. Statny minister R. Waklar Darré postrowi 300 wobdźelnikow pschi tutym, pschijeću w mjenje statneho knjeżerstwa a pschedcżita wjednikowy telegramm na prezidenta mjesnarodneho sjednoczeństwa sa pjerisnarsku wědomosć Ależandra Ghigitho prof. na univerzicze w Bologni. Statny minister wupraji na to nadźiju, so by wjecżor tamnyschowak, so bychu so wobohnik'e poczuli jednotliwych wobdźelnikow powuczike a s tym s wažnym sakkadom dalschemu pódneho shromadneho dźeła byle. Prezident prof. Ghigi podźakowa so sa wutrobne pschijeće, kotreż je so wutrajnym sastupjerjam w Němskej stało. Kongreż, kotryż so prěni raz na němskej pódze wotměwa, lubi, so je jara derje porabźi.

Nowosće z cyłeho swěta

Zrowanje wo 14 němskich namórnistwa.

Wjednik němskeho namórnistwa, statny rada Eberberger a zupny inspektor namórskeho łódźnistwa wukrajneje organizajzije NSDAP Wermke staj s pschicżinu njewěstosće wo wcżubże parnika „Wagrien“, kotryż je wot 18. julija shubjenn, tak so dyrbi so z tym licżeć, so je we wichorojtnch dnjach wot 16. do 18. julija z zyłej wobsadku 14 muży licżazej so podnurił, namotwjenje wudałoj. W tutym so praji: Znate němske namórnistwo

Prěnje wobrazy wo wojowanjach w Schpanjelsej.
Dróha w Barcelonje, na kotrejż morwe konje a rosbite pschedmjety wschěch družin leja. Wczijni so kedźiwje na dróhu sważa. (Scherl Bilderdienst, M.)

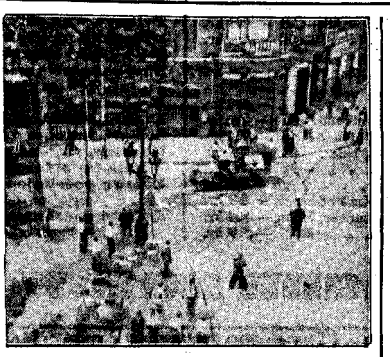

Po Barcelonskich dróhach, kotrejż zu s lětakami pożnte, jězdża sanitetne awta, so bychu sranjenych do khorownje pschewjesle. (Scherl Bilderdienst, M.)

sobuzaruje nad wosudom swojich powolaństich towarschow, kotliż pschi swětnym wukonjenju swojich winowatosćzow na morju zniwjenje pschiżadźichu. Wschě němske łódże sobotu 25. julija khorhoj na pół sczežora sczahnu.

Jebak so jako lěkaŕ wudawasche.

Drjezdżanska kriminalna policija je w 43 lět starym Brunu Albrechtu raffinowanego jebaka wuhladźiła. Wěsche w poslednim cżasu zamostejaze żony wopytował, jim so jako lěkaŕ pschedstajił a wocżnu diagnosu pola nich pschewjedł. Pschi tym mějesche jebak jenoż na tym sajim, so by swojim pazientkam pjenjezy wuwěschczik.

„Wam je nichtó na khribiet plunył“.

Najsinowana paduschnja.

W poslednich dnjach je w Lipsku raffinowana paduschnja wutupowała. Psched klamami stejachu žonu nasej pschistupiwschi jim rjekny: „Poźłuchajcże. Wam je nichtó na khribiet plunył, taśka niemóżecże dale hicź.“ Żony, kotrymż so njesnata tak bliżesche, temu wěrzachu a proschachu ju, so by sich wucżiścźiła. Tuta na to pokasa, so by lěpje było, so by s niej do khěże s tym samérom stupita. W khěži potom njesnata wopanzanu żonu zadasche, so by so spytała sama wurjedźicź, wona by mjes tym jeje toschku dżerżała. Ale wurjedżenju jej toschku wuda a so wothali. Doma swěścźichu żony, so běchu so pjenjezy i móschnicżku shubiłe.

121 lět stara.

Pola Derventa w Bosnjiskej je najstarscha żona Južnosłowjanskeje 121 lět stara Hamija Mulagicżowa żiwa. Njedźiwajo wyschoke starosty je Hamija jara cżiła a wjesela. Kuri rady a pije s wołkschewjenjom sylny cżorny kofej. Jeje pomjatk je wubjerny a dopomni so na wjele historiskich podawkow a wopisuje je jara żiwje. Khora w zyłym swojim żiwjenju była njeje. S jeje wjele žynow je jenoż jedyn hischcże żiwy 80 lět stary Żbro.

Wopory taifuna w Japanskej.

Taifun, wo kotrymż hižo pisachmy, je wjecżorny dźeł Japanskeje wożebje města Kiuschiu zakostnje zapuschcził. Dotal je so 44 morwych a 27 franzenych swěścźiło. 25 wobydlerjow južneho dźeła města Kiuschiu je hischcże shubjenych. 300 domow bu sniczenych a wokoło 10 000 žu wody saplawitke. Też kódźinstwo je jara cżežko. 60 łódźi je podnuri a wjele je so shubiło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina
Erfassung militärisch ausgebildeter Wehrpflichtiger älterer Geburtsjahrgänge.

Die nach der Verordnung über die Erfassung militärisch ausgebildeter Wehrpflichtiger älterer Geburtsjahrgänge zur Anmeldung verpflichteten Wehrpflichtigen werden nochmals auf die Bekanntmachung vom 10. Juli 1936 hingewiesen. Zur Durchführung einer glatten Abwicklung muß die Anmeldung der Wehrpflichtigen ab 27. Juli 1936 im Wehrpflichtamt, Rathaus, 2 Treppen, Zimmer Nr. 17, während der üblichen Geschäftszeiten buchstabenweise erfolgen. Die Wehrpflichtigen haben sich persönlich zu melden.

Buchstabe A bis F am 27., 28. und 29. Juli 1936,
Buchstabe G bis S am 30., 31. Juli und 1. Aug. 1936,
Buchstabe T bis Z am 3., 4. und 5. August 1936,
Buchstabe M bis Ou am 6., 7. und 8. August 1936,
Buchstabe R bis Sch am 10., 11. und 12. August 1936,
Buchstabe St bis Z am 13., 14. und 15. August 1936.

Die Vorlegung der in obenerwähnter Bekanntmachung angeführten Papiere ist notwendig.

Bautzen, am 25. Juli 1936.

Der Oberbürgermeister, Wehrpflichtamt.

Towaŕstwowski powěstnik.

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje wotmě'e so srjedu, 29. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje. Knjez farar Tyšer je nam 2. dźěl swojeho přednoška wo swojim pućowanju do Sluhjeneho kraja přilubił. Dale chcemy wuradźeć wo wulšće započatk augusta. Prosymy tehodla, zo bychu so sobustawy w połnej lićbje zešle. Předsydstwo.

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleť w Budyšinje; za nawěšći dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisdina č. 5 płaći.

Dobre čehnje k sebi

wot 27. julija hač do 8. aug.

Što prajiće k tutym płaćiznam!
Zawěsće trjechi,
hdyž wobkrućimy:
Waše pjenjezy
waża cežko w
łéćn. skónčn. předawanju

žonjace nohajcy .	0,85	0,40
žonjace nohajcy zbytkne dźělby . . .		0,23
žonjace kolenowe nohajcy . . .	0,98	0,68
žonjace sokl . . .	0,50	0,32
mužace soki	0,75	0,40 0,25
rukajcy zbytkne dźělby .	0,45	0,25
žonjace podkholowčki	0,85	0,68 0,45
žonjace koščički .	0,98	0,88
dźěcace podkholowčki	0,45	0,29 0,22
mako jaki . . .	1,25	0,95
sačkowe jećki . .	0,85	0,48
zwjerśne košle .	2,95	1,95
košle za swjatok tydźenja . .	3,50	2,50
němski muslin	0,95	0,75 0,65
wolmjany muslin	1,25	0,95 0,75
tkaniny za narodne drasty . .	0,95	0,85 0,75
cefir, kašćikaty .	0,60	0,48
zelenik	0,95	0,48
balmjany cloque	0,95	0,75
matkrep, pisany .	2,75	1,95
cloqué	2,50	1,95
smužki, prawe ruchodorske . . .	1,95	1,25
georgette smuhi . . .		1,95
płoćliwe šidy, dypkowane, 70 cm šir.		0,98
wumělskoždźany taft kašćikaty . . .		0,98
flamenga, jenobarbny cirka 95 cm šeroka .		1,50
wumělskoždźany marok cirka 140 cm šeroki .		0,95

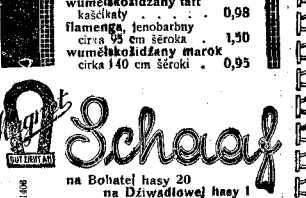

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Tekstilowe- a modowe twary

Wot 27. julija hač z 8. augustom

Lěčne skónčne předawanje

Samowjazki, we wšelakich mustrach . . štuka —,38 —,25 **—,10** hr.
Předkošličk, z khornarjom . . . . . štuka —,38 **—,10** hr.
Žonjace čapki . . . . . štuka —,68 —,48 —,25 **—,10** hr.
Žonjace zočki, barby za lěčny přebytk . . . . . **—,25** hr.
Dźěćace zočki, běle, z pisanej wołmjanej kromku, wšel. wulk. **—,25** hr.
Dźeržaki nadrow, ze židźaneho trikowa . . . . . **—,25** hr.
Předrysowane platy za dźěć. drasty, pisane —,48, kopř. **—,25** hr.
Šórcuchi k posłužowanju, běle . . . . . **—,25** hr.
Swedski rubj. plat, z pis. smuh., 80 cm šěr., indanthren, m **—,38** hr.
Šatowy batist, k płok., 80 cm šěr., jenobarb., módry a fijałk m **—,38** hr.
Selenik za drasty m —,98 **—,48** **Płóčliwe židy,** pisane m **—,38** hr.
Předrys. hotowe dźěć.drasćičk, z kopřiwiny —,55 —,50 **—,45** hr.
Płóčliwe dźěćace drasćičk, wulkosć 45—55 —,98 —,78 **—,48** hr.
Zoki za mužow, pisane . . . . . **—,68** —,58 **—,48** hr.
Sawle za žony, w nowočasnych barbach . . . —,88 —,68 **—,50** hr.
Tkaniny za swjatok tydźenja, jenobarb. a pisane, m **—,68** —,58 hr.
Tkaniny za narodne drasty, indanthren . —,88 —,78 **—,58** hr.
Drastne tkaniny, 70 cm šěroke, ⌗ . . . . . **—,68** **—,58** hr.
Frotejowe twjelki, druha wólba, 48x100, pisane . . . . . **—,58** hr.
Gumijowe přikrywy na blido, šěre, 100x135 —,88, 90x135 **—,68** hr.
Žonjace štrykowane klobuki . . . . . **—,68** hr.
Frotejowe twjelki, 52x100, pisane . . . . . **—,68** hr.
Žonjace kolen. nohajcy, z wum. židy, hładke a přetkane —,88 **—,78** hr.
Žonjace bluzy, z krotkimaj rukawomaj . . 1,98 1,78 1,48 **—,78** hr.
Žonjace židźano-trikotowe podkholowčki, běle . . . **—,78** hr.
Žonjace drasty, z kopřiwiny, k wušiwanju . . . . —,98 **—,78** hr.
žonjace nohajcy, mako, wosebje sylne . . . . . **—,88** hr.
žonjace nohajcy, blědožidź.,nowočasne barby, lohke a přetkane **—,88** hr.
Žonj. košlički a podkholowčki, ze židy, trik., barbne, štuka —,88 **—,88** hr.
Nasykane přikrywy, 80x80, krep . . . . . **—,88** hr.

Frotej. twjelki, čežkeje kajkosće, pisane, II. wólba 58x110 —,98 **—,88** hr.
Vistra musliny, pisane, 80 cm šěroke . . . . . metr **—,98** hr.
Bemberg-židy, čěmnje pisane, 70 cm šěroke . . . . metr **—,98** hr.
Žonjace spańske wobleki z batista, pisane . 1,98 1.48 **—,98** hr.
Płóčliwe bluzy za hólcow, we wšěch wulkosćach . štuka **—,98** hr.
Seppel-jaki za dźěći, módre . . . . . 1,50 1,25 **—,98** hr.
Přikrywy na sofy z francami, počišćane, 65x250 . . . **1,28** hr.
Přikrywy na sofy z francami, počišćane . . . . 1,75 **1,28** hr.
židźane žonjace trikotowe suknje, pisane . . . . 1,78 **1,28** hr.
žonjace zawalne šórcuchi . . . . . 1,78 1,58 **1,38** hr.
Brokat. přikrywy na komody, ze židźanêmi francami . **1,48** hr.
Zwjeršne twjelki, rózowe mustry, indanthren . . . . . **1,48** hr.
Žonjace płóčliwe drasty . . . . . 2,48 2,25 1,98 **1,48** hr.
žonjace pulovry z krótkimi rukawami . . . . 2,95 1,98 **1,48** hr.
Stores, běle a pisane 150x215 3,25 150x220 2,65 140x210 **1,78** hr.
Matrozowe wobleki, smuškate . . . . . 2,95 2,50 **1,78** hr.
Zwjeršne košle, pisane, z khornarjom, jenož we wulk. 41/42 **1,95** hr.
Přikrywy na sofy, tkane, 65x250 . . . . . **1,98** hr.
Dlvanowe přikrywy, počišćane, 130x250 . . . . . **1,98** hr.
Seppel-jaki za pachołow, módre . . . . . **1,98** hr.
Nasykane přikrywy, běle 130x160 . . . . . 2,98 **2.48** hr.
žonjace bluzy, charmeuse, z dołhimi rukawami . . 3,95 **2,48** hr.
Brokatne blidowe přikrywy, ze židźanej francu, 130x160 **2,95** hr.
Brokatne blid. přikrywy, ze židź. fr., 130x130, čežka kajk. **2,98** hr.
žonjace narodne drasty, krasne mustry . . . . 3,95 **2,98** hr.
Gardiny, třidźelna garnitura . . . . . 4,50 3,95 **3.35** hr.
Dlvanowe přikrywy, tkane, z francami . . . . 130x250 **3.95** hr.
Ložowe počehnjenja, ze smuhateho platu, zwjeršne ložo a hłowakaj, nješitej, dobreje kajkosće **6.75** hr.
Ložowe počehnjenja, damastowe, zwjeršne ložo a hłowakaj, nješitej, dobreje kajkosće . . . . . **7,95** hr.

A. Bokelmann nasl. w Budyšinje

Tak dołho hač skład dosaha

Štóž rady dobru drastu ma
na hódnosć wulku ważnosć da,
tón bórzy w spěšnym běhu přikhwata
do našoh' lěča skónčnoh' předaća **27. 7.—8. 8.**

Drastowy dom

Hellwig & Schönbohm

w Budyšinje — na Bohatej hasy 19

Wotrjadny wobkhod za najpřihódnišu hotowu drastu

Na hermanskej niedźeli je naš wobkhod wotewrjeny

Wot 27. julija hač do 8. augusta

Moje
lěčne skónčne předawanje
poskića Wam při wosebje zniženych płaćiznach wurjadnu składnosć k nakupej
žonjaceje a dźěćaceje drasty

Otto **Hartmann**
w firmje W. Häcker, staroznaty wobkhod
na Žitnej hasy 7/10

1000,— hr.
so na 1. hypotheku za srěnje ratarstwo pytaja. Poskićenja pod B 10 na wud. Serb. Now.

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
mšt. J. Pilopp
na Jerjotowej hasy 3 (Heringstraße)
dźerža
1½ posleschcja 12,80 11,40 8,80

Lěčne skónčne předawanje
27. 7.—8. 8.

SCHAUSEIL

Dajće jenož našim płaćiznam rěčeć:

dźělba voiles atd.	0.45
wołmjany muslin, 80 cm šěroki	0.75, 0.98, 1.25
židy, 100 cm šěroke	0.95, 1.25, 1.50
jenobarbne a pisane wołmj. tkaniny	0.75, 0.95
drasty	wot 3.50
mantle	„ 9.75

a mnoho druheho

Kóždu dźělbu
wóska
kupuje
Jan Hajnca
Wěcy za pčołarjow w Budyšinje na Mjasowych wikach čo. 6

Lěčne skónčne p'edawan'e
wot 27. 7. hač 8. 8.

Jenotliwe a dźělbne pory
našich kwalitnych stupnjow po zniženych płaćiznach
6.30 5.90 4.90
Přińdźće k nam
Heinrich Mahr
w Budyšinje, při Žitn. wikach

Jako byšće w loteriji dobyli, tak so wjeseliće nad płaćiznami wob čas **lěčeneho skónčneho předawanja wot 27. julija hač do 8. augusta** pola firmy

LEOPOLD POSNER
w Budyšinje na Bohatej hasy 24

Hoscenc w Sernjanach
Jutře niedźelu **zjawne reje**

Wóčny lěkař dr. Rězak
so wrócił

W mojim póndźelu, 27. julija so započacym
lěčnym skónčnym předawanju
kupujeće moje znate dobre twory po jara zniženych płaćiznach, wosebje
drastne tkaniny wšěch družin štrykowane twory za žony a dźěći, nohajcy a podkholowčki kaž też wěcy za muža
Wulki dźěl na předań připrawjenych tworow widźiće we wšěch našich wukładnych woknach. Njeskomdźće tutu jónkróčnu składnosć nakupjenja pod płaćiznu, wužiće ju wobšěrnje, wulutujeće z tutym wjele pjenjez.

Otto Hauffe
w Budyšinje

Přiloha k čisłu 172

SERBSKE NOWINY

Sobotu 25. Julija 1936

Njedźelu

Kak rjana měšćosć, w stajnym běhu naščeje žiwjeńskeje dróhi kóžde žydom dnjow pschi tamnym lubodrohim měšniku posłušacź a wotpočnyć žměć, kaž w lubosnym selenym dole, kotryž naš cźim bóle wokschewja, cźim žwěrnischo žmy swoje winowatosće wob tydźeń dopjelnili a cźim lěpje je žo nam nasche dźěło poradźiło. Sałtužene sboże potom, kotreż naschu wutrobu poćěhuje a wóczku cźichi błyschcź radosće spožeźa. Se spokojazeho wohlada žo prawy nutskowny pokoj k žwjezdźenjej dnja žórli. Smy pschihotowani, naschu wutrobu je wotewrjena sa dźiwy, kotreż nam wobradźa.

Pschichódźe-li se błóncźkom, potom je hižo podobny na pschekrašnjenje, a nasch dźaś je runja modlitwje, kotraž naschu wutrobu hnuje.

A klincźa-li potom swony nad městami a wjami, nad honami a dołami, potom žo sami sobu snoschujo hnucźi žwjezćišnu hnadneho dara sacźuwamy, kotruž naschе žiwjenje w tutym dnju a jeho wěcźnym nawróće wobsedźi. Kajke kusło w swuku swonow wulkeho žwjedźeńskeho swonjenja leži! Chże žo sdaćź, jako bychmy lěpschi cźłowjekojo na tutym dnju byli, cźišćišchi a milischi a pschećelnischeje myśle a teź žylnischi, dokelž wjeselschi a młódschi. Wschitko, dokelž je njedźela a nascha wutroba žo swonam runja, kotrychž swuk ſ tamnym naschich žobućźkowjekow hromadźe klincźa.

A hdyž žo sprózniwischo dyšli kóždy druhi dźeń drasćimy, potom je to jenoź wuras naščeho žwjedźeńskeho swutskowneho. Je to pycha dnja, kotryž wschitke žwoje barby hischće jaśnische a rjeńsche cźini, swoje hłosy hischće žiwjenja wjeselsche a poknische. Žiwjenje je błóncźny brjóh, pschi kotrymž žo smějo, dobreje myśle a lěnkojeće hibaśch. Žyle daloko na wobsorje, tam dźiławy dźeń leži, runja wusłej smužaj jenoź spósnacź. Cźłowjek jónu žam žebi błuscha, je žiwy žwojim mašym radosćam a sajtmam, teź žłabosćam, haj, so pak by na ńonzu tola jenoź móz ſ teho cźerpak sa nowe sastajenje w žłužbje winowatosće.

Tak žwjata kaž tuta winowatosć, tak žwjate teź je prawo na njedźelu, ale tak žwjata je teź wona žama!

Tohodla ju žwjatosć, kaž je wona žwjata prajena dawna!

jkž.

Ach, čehodla so dołho hněwać!

(Wobras se wšěm.)

Niczo, niczo — tajke něchto pola Polakez maćerje žłyka do praschenja njepschihódźe. Jenoź niz žo roshorjeć. To by wjele sa dźěło měka, by-li žo chžyka na wscho mjerjacź.

Prěni cźaś wschak bě ji troschku hłupe, a žej žwoje myśle cźinjesche. Ssamo płakałche, hdyž „duschna" pschichodna dźowka poca žwoju hłójczku tak prawje pokasowacź. Ale psches to je hižo dawno.

Ně, tajke něschto žo wjazy njestanje. Njech cźini, schtož chże, mojedła njech na hłowje stawa. Budźe-li rosumna, budu teź ja, a njeje-li, dha teź niczo dale njeje, tuž njech tak wostanje. Haj wschak, nasch jedun dźěn pomha, hdyž žo hodźi a je trěbne. Budźe-li pak sažo ras tak kotwróśnje kaž dźenża pschipołdnju, ně, potom sastanje žort, potom žo schikwanje žami starajeće, to mi trjeba njeje. Ani porscźika wjazy lěbjerka w hospodarstwie niesłubnje. Chžedźa najskerje tak měcź, cźi kaśkacźinjerjo. To by hischće było, žo tohodła mjerjacź a hněwacź.

Njenje do chłódka žo žydnje a potom njech wscho běži kaž chże. Może być, so Rabezom pónźe a tam trochu popomha.

Hdyž teź to, do hischće něschto rjeńscheho žo puschći. Njeje dźěn tola na nikoho žwjasana. Ma cźaźa doscź a móże po žwojej woli cźinicź kaž chże. Schtó dla budźe žej na stary dźeń žiwjenje k sastwu cźinicź. Je doscź a nadoscź na žwěcże dźěłała. Pojebże nětkotre tydźenje k žwojej dźowży. A to na błaku jutśje rano.

A wopraudźe, hižo sahe stanje a žo shotuje.

Nětko žo wo to jedna, hacź by tam schła a prajika, abo stradźu žo ſ procha měka. Lěpje je lěpje! Tuž chże jimaj to tola rjeź.

A runje žo ji to berje hodźi. Setka Měrcźina pschi trawjeńku. „Potajkim, so wešće, pojedu na nětkotre njedźele k Marušchu. Jeli chcećе žebi tych por hłójczkow žołotwje wsacź, žej je wsmicće, jeli njechacće, dha njech schuśka."

„Ach ně, macźi, to žo njehněwaj wcźerawscheje roskory dla."

Ale nětko dyrbi žo ſ połnej wutrobu žmjecź. „Ja po mjerjacź? Ně, to nimacće žaneho žboża pola mje. Moje dla cźińcće schtož chcećе, pojedu precź a hotowe je."

„Haj wschak, Hilda je druhdy wobužna, ale měnju, to njeje tola..."

„Chżesch dźěn tak měcź. Ssy runje tajki. Ale ſ tym mi klubu njecźinicźe. Ssměju žo k wschemu."

A hižo dźe na žwój wumjeńk a wosmje žwoje brěmjeschko a won dźe do žwěta! Schto tu, schto tam!

Sswět rjany je,
Mi myśl do žwěta dźe,
Sso rjenje pucźuje!

Ně, njeje hischće žana sestarjena maćerka. A nětkole hałke tak prawje womłódni, ſ žyłeje dušche a wutroby! Chżedźa dźěn tak měcź.

Nó haj, wschitkżo žo amiśeruja dla kuraże maćerki, hdyž do cźaha lěsy. Hacź dotal bě w żelesniśkim wosu kaž morwe. Rěcźało žo tu ſ žyła nicźo njebě. Ssu tam žedźeli a wot boka na žo hladali. A nětko je nadobo žiwjenje w budże.

„Tón stary běsman wot kondukterа", lěse žwarjo do kupeja, „mózesche mje tola tam w sadnim wosu wostajicź, hdyž tak rjenje žej spěwachu a hrajachu. Tajke něschto rad błyschu. Nó, je wschak wscho jene, hłowna wěc, so mje žobu wosmu. Hejda, hopsa — hižo žedźe kara dale. Tak bě najwjetschi cźaś, so mje tu nuts tykny. Staju kosch a karton tak dołho tu. Pomhajcźe mi myślicź, so na njeju

Olympiski woheń w Athenach.

Pschi pschiležnosći olympiskeho běha ſ płomjom do Barlina wotmě žo w Athenach na hrodźe Akropolis žwjatocźnosć. Na lěwo: měschnik w historiskej drasce krocźi ſ płomjom pschewodźany wot kwětkišłajazych knjeżnow ſ Propylejow k Partenonej. Na prawo: po žwjatocźnosći wopuschći płomjo Akropolis psches špalěr Enconow, kotreż chorhoje wschěch narodow, kotreż žo na olympiskich hrach wobdźěla, dźerža.

(Scherl Bilderdienst, M.)

M. Kral:

Stawizniske powěsće z našich serbskich wsow

Skóncenje: **Kobjelń.**

Tutón Khrystof z Nosaćic bě jedyn z tych łužiskich zemjanow, kotřiž so sakskemu woleńskemu wjerchej při dobyću Łužicow spjećowachu. Wón bě z nimi tohodła wuzamknjeny, jako Jan Jurij I. z pismom M. II. 1621 wšitkim, kotřiž běchu so w prawym času k njemu wobroćili, woda a swój škit slubi. Lěta 1634 namaka wón zrudny kónc, jako bě general v. d. Goltz Budyšin zapalić dał. W Pětrowej cyrkwi, hdźež bě so z druhimi wukhować chcył, so w kurje a dymje so palacych cyrkwinych ławkow zadusy.

Hižo 4 lět do smjerće bě jemu jeho třeći syn Hans Khrystof z Nosaćic Lichań, Mały Lichań, Kobjelń a Zdźar wotkupił. Wón wumrě 1643 a bu kaž nan w Klukšu pokhowany. Jeho kamjeń steji při cyrkwinej muri. Nanowy epitaph (pomnik) je w cyrkwi, pomnik jeho maćerje steji we wěži.

Po 12lětnym zhromadnym wobsydstwje zawostajenych dosta 1655 Kobjelń (Mały Lichań, Lěskej a Załhow) Wolf Khrystof z Nosaćic. Wón też Budyšink kupi, za to pak Załhow předa. Z Kobjelnjom dosta też, štož so wosebje naspomni, tamniseho wićaza, kotryž bě prjedy něhdy z ruki krajneho bohota, kotremuž po prawom wićazoju słušachu, do knježkowskich rukow přešoł. Też dosta prawo rudu kopać dać w Kobjelnje kaž w Lěskej.

Po nim dosta Kobjelń (z Małym Lichanjom) 1682 jeho přirodny bratr Kašpor Khrystof z Nosaćic nad Lichanjom, tehdy krajny starši a pozdźišo wjeršnohamtski hejtman. Wón wumrě 1709, a jeho wjeršnohamtski hejtman. Wón wumrě 1709, a jeho najstarši syn dosta Kobjelń, Mały Lichań a Lěskej. Jako studowacy bě w Lipsku z druhimi studowacymi přećiwo strażnikam zakhadźał a mješe tohodła kraj wopuščić. Tola so tele khłošanje z pjenjezami wotruna. Wo swoje kubła so mało staraše, přećini swoje dokhody w Drježdźanach, a načiniwši wjele dołha wumrě tam 1715.

Nětko kupi Kobjelń a Mały Lichań podpołkownik Benno Sigismund z Gersdorf za 11 tysac toleř, wotstupi pak tuto wobsydstwo bórzy bratrej prjedawšeho wobsedźerja, Jurjej Bjedrichej z Nosaćic. Tomu wotkupi Kobjelń z Małym Lichanjom za 26 tysac toleř l. 1726 Jan Křesćan z Heldreich, kotryž je za 34 lět swojeho skutkowanja wjacy hač 30 kublow po rjadu poměł. Kubła kupować a předawać bě po zdaću jeho žiwjeńskí zaměr. Wikowanje hewak njebě „adlige Hantirung".

Přichodny wobsedźeŕ je Bjedrich Kašpor hrabja z Gersdorf, knjez nad Kupoju a Jatřobjom, Klukšom, Bolborcami, Debiškowom, Załhowom, Ratarjecami, Lichanjom, tehdy (1732) hamtski hejtman a pozdźišo wjeršnohamtski hejtman w Budyšinje. L. 1747 da jemu woleński wjerch (a pólski kral) jeho cyłe wobydstwo z wićeŕneho stawa do swobodneho dźědźinstwa přepisać.

Přichodni wobsedźerjo su samsni kaž Kupjansey: 1751 Hans Heinrich von Zezschwitz, jeho wuj; 1754 Agnesa Sofija hrabinka Reuß a knjeni z Plauen; 1791 jeje mandźelski Hendrich XXVIII. hrabja Reuß; 1797 Johanna Dorothea v. Trotta gen. Treyden, teho sotra; 1801 Friderike Theodora Elisabeth v. Tschirschky rodź. v. Trotta.

W samsnym lěće kupi wulke wobsydstwo tuteje knjenje hrodowny hrabja Heinrich Ludwig z Donin: Kupoj z Jatřobjom, Klukš, Lichań, Załhow, Wujezd a druhe a też Kobjelń a Mały Lichań. 1819 kupi z Klukšom, Załhowom, Lichanjom a Małym Lichanjom Kobjelń wjerch Heinrich LXIII. Reuß za 160 tysac toleř. L. 1840 bu z wobsedźerjom tutych kublow — wsy běchu nětko wot wobsedźerja knježeho kubła wuswobodźene a roboty wotwjazane — Otto Friedrich Heinrich von Watzdorf. 1861 buchu jeho tři synojo jako wobsedźerjo zapisani, 1872 pak předachu wobsydstwo Gustavej Adolfej Hermanej Boernerej. Kobjelń pak je do ruki Kupjanskeho ryćeŕkublerja přišoł. Přeni Kupjanski wobsedźeŕ bě Jan August Rybak. Jeho naslědnik je Ludwig Johannes Hermsdorf.

W Kobjelnje bě 1840 nimo knježeho kubła a nuknicy w Małym Lichanju 17 statokow: 2 burskej, 2 połburskej, 9 khěžkańskich, młyn a kowarnja, a 10ł wobydleri. 1904 bě tam nimo knježeho kubła a młyna z rězakom jenoź hišće jene wjetše kubło; tamni wobydlerjo su zahrodnicy a khěžkarjo z połom, 2 bjez pola. Cisłow bě 24 a wobydleri 106.

Zady wsy, hdźež pola poslednjej khěžki lěsny puć wot Połpičanskeho puća wotbočі, steji stary kamjeńtny křiž, wosebita starožitnosć, na małej pěskowej homołcy. Na jenej stronje je znamjo wudypane, hižo khětro rozprochnawjene: mječ abo hundro (hońtwjeńske kopjo). Wěšće bu tam něhdy něchtón skóncowany, a skućeŕ je měł po přikazu kralowskeho [mječ!] abo knježkowskeho [hundro!] sudnistwa pokutny pomnik stajić dać na městnje njeskutka. Někotři su wudypane znamjo za křiž měli a měnili, zo je tam swj. Methodij předował abo zo je tam Tetzel wotpusć předawał! To je wězo jenoź hołe pozdaće. Hdyž je kamjeń sam křiž, njeje wudypaneho křiża trjeba.

Z nowišeho časa su so nam slědowace Kobjelnjanske powěsće zdźeŕżałe:

4. junija 1792 je so syn khěžkarja Mětracha w Manjowskej hrjebi so wobsunywši tepił. (Žitawski měsačny dźenik.)

29. septembra (swj. Michała) bě Kobjelnjanski hejtman so khětro dołho w Klukšanskej korčmje zabawjał. Ducy domoj mjez Zdźarom a Kobjelnjom so wobsunywši padny do přěrowa a so zatepi. (Žit. měsć. dźenik.)

niesabudu, hdyž dyrbju pschestupicj. Drnhdy wschak žo wólbr cžini."

„Nó, pójcje, macjerčka, pójcje a žydvácje žo", pozmerkuje žo wožebny knjes, kiž je hižo hodžinu dołho tam žedžał, kaž by pawk jemu hubu sapschadk, a plaznje ju na ramjenje.

„Ach, trěbne wschak njeje, so stanjecje, byschcje tola w měrje žedžo wostak. Ale njechcam Wam to wotpokasacj. Macje hischcje młodej nosy. Schto žej myślicje, Wy moht mój hólcjej byc?"

„Kak stara dha sche, macjerčka, hm?"

„Nó, skoro pjeczaždwadžesacj. Njewěrno, to na mni njewidzicje Sshm žo derje hladaka, schtoha žej myślicje."

A wscho žo wjerzeji wokolo žortnjowje macjerčki. Wschitzy žu hakle někto rostali a kóždy we něschto powědachu.

„Wotpuscjuju ras. Pschichodna dźowka njech jeno sacjuje, kak je, hdyž jedyn njepomha. Dw, mózu prajicj, to je wam kokoschka! A mój hólz, tón sstabv cžlowjek, je wot wscheho spoczatka pschehrał. Na, jemu nicžo njeschtodžł. Mje njedyrbjasa ta muža měcj, ja by ju hižo nawuczika, schto butra w njebjesach ptacji. Bych ji někotre wotczahnuła, so by žej myślika, so jutry a žwjatki na žamžny dżeń padnut."

Zdaly kupej žo žmeje. „Nó, nó — macjerčka, Waž nochzot sa žonu měcj."

„Wy dundr Wy! Njemyślicje žej tola, so njebych ſ Wami hotowa była? Waž wschak bych krucze na wotezku wsała. Mužojo dyrbja pokacj, to žo mi žmějcje!"

„Nó hladajcje, nó hladajcje, runje tak cžini Wascha pschichodna dźowczicžka tež."

„Ach, tón schwjerez! Ta by mi była! Nó. njech jenoż ros spóznaje, kak to bjese mnje pódże. Schtó budże ji schčjej abo wózom njedjel běrny běcicz, po drjewo běhacj, waricj, wopkokowacj a druhe w domje pomhacj. Budże žo rjenje sa mnu wobhladowacj. Mi dże žo žmjecj, budu žej někotre měžazy dacj derje byc."

A tak dže dale tu zyku jěbu.

Schčesć, wózm njedjel je prajika. Ach, ledma jedyn tydžeń wutra. Ssu dżeń žně a połnej ruzy dżeła. Njebudża hewak do wěcznoscže hotowi.

Cyrkwinske powěsće

7. njedźela po ſwj. Trojizy, 26. julija 1936.

S **Budyschina.** Boże ſtužby sa hłuchich pop. w 3 h. w Budestezach, k tomu pschijamknje žo kojejowa sabawa na farje. Też dźeczi su lubje witani.

Pětrowsta zyrkej: Rano ⅛8 hodź. Boże ſtužby ſ predowanjom, pschip. w 12 h. Boże ſtužby ſ predowanjom.

Marija-Marczina zyrkej: Rano we 8 hodź. Spowědź a Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. Boże ſtužby ſ predowanjom, pop. w 3 hodź. kschcženja.

Tuchorska zyrkej: w 6 hodź. wječorna pobožnosć. Dop. w 10 hodź. w Bismarckowym haju (lěsne dźiwadło) lěsne Boże ſtužby sa dźeci. Dźeci setkaju žo ½10 hodź. w Schillerowyk wukhodźowanischczach psched wyschschej schulu. Sběrka sa wožadnu diakoniju. Pónjdzelu wječor ½9 hodź. w Lutherowym domje na Hoschtz haży 28 bibliska hodźina sa žonu. Wutoru pop. ¾3 hodź. pobožnosć sa njedźelnicze. Wutoru wječor we 8 hodź. w Lutherowym domje bibliska hodźina.

S **Wulkich Sdzarow.** Dop. ½9 hodź. serbske Boże ſtužby.

S **Wujerez.** Dop. w 9 hodź. němske hłowne Boże ſtužby, ½11 hodź. serbske Boże ſtužby ſe spowědžu, ¼11 hodź. hłowne Boże ſtužby w Kulowje. Pschip. we 12 hodź. serbske kschcženja, pop. w 2 hodź. němske kschcženja, w 5 hodź. pobožnosć we wokrjeżnej khorowni, ½6 hodź. pobožnosć w Bethesda.

Pschijězd amerikanskeho olympiskeho muzstwa do Barlina.

W někotrych wožebitych cžahach dojedźechu amerikanscy olympijcy wobdźělnizy do Barlina. Na wobrazu widzimy pschijězd na Lehrtskim dwórnischczu. Sady wtdźimy cžah a olympiske khorhoje. (Scherl Balderdienst.)

Katolske cyrkwinske powěsće

8. njedźelu po Swjatkach, 26. julija 1936.

Tachantska cyrkej. Rano ⅜6 hodź. Boża msa, we 9 hodź. wulka Boża msa z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć. Bože mšě wšědnje w 6 a 9 hodź. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 18 do 19 hodź. a 19,30 hodź.

Serbska cyrkej. Sobotu přileżnosć k spowědźi we 15 hodź. za dźěći, w 18 a 20 hodź. za dorosćenych. Njedźelu ⅛8 hodź. Boża msa z němskim předowanjom, w 9 hodź. wulka Boża msa ze serbskim předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor. W 19 hodź. křesćańska wučba z požohnowanjom. Bože mšě wšědny dźeń w 7 hodź., štwórtk wot 21 do 22 hodź. swjata hodźina. Srjedu w 20 hodź. přednošk za młodźencow w Tachantskej cyrkwi.

Nowosće z cyłeho swěta

Srażenje łódźi na Lobju.

Schtwórtk rano wokoło 3 hodź. zderi na srażenje na Lobju němski parnik „Vi ilia" ſ jendźelskim parnikom „Bury" hromadże. Bórzy po srażenju podnuri žo 2000 tunow wulki parnik „Virgilia". Mužstwo mózesche žo w prawym cžasu wukhowacj. Podrobne pschepytanje njesboja je žo sapoczało.

Taifun nad Japanskej.

Pschi cžežkim taifunje, kotryž srjedu wjecžorno-japansku provinzu Kiuschiu potrjechi, stej japanska wójnska łódź „Mamiya" a podnurjak 155, kotrajž žo na kombinowanych nakrajnych a namórskich manevrach wobźělschtaj, na skału sajełoł. Jedyn muž wobstadi je žo zhubił. W Kagoschima je žo 300, w Nagasaki 400 domow dospołnje sapaławiko. Něšt žu psches hrjobt stupike a sapławichu rajżowe pola. Dotal žo wo 9 morwych pische. Dalschich 5 łódźi je žo na brjóh cžišło. 16 rybałow je žo zhubiko. 14 małych łódźi je žo podnurtko.

4-posthodowe domske w Budapeszi žo zhoro.

20 hacž 30 morwych — wjele sranjenych.

Schtwórtk popołdnju žo na Rakoczi-dróhy w žamej blizkoscži rańschcho dwórnischcza w Budapeszce 4-posthodowy dom zhoryn. Dotal je žo 4 zmjertwych woporow ſ rospadankow wucžahnyło. Jedna žo wo tśoch wobdlerjow zhorjenjeneho doma a wo jeneho pschehe, na kotrehoż žo padazy dom zhoryn. W rospadankach na dalschcho morwcho storczichu. Jeho wukhowanje pak dotal njebé możno. Nimo toho je žo dotal 10 sranjenych do khorownje pschewjesło. Rosmery njesboja žo hischcze pschewidźecz njehodża. Licji žo ſ tym, so je 20 hacž 30 domjazych a nimo toho wschitzy w cžaku katastrofy we wobkhodach pschi jemi samětnjeni ludźo wo zhiwjenje pschihódżechu. Njesboja sta žo krótko po 3 hodźinach. Policijſt, kiž w blizkoscži doma na straži stejesche, wobkedźowasche, kak nabobo murje žo hibacz počzachu. Jeho napominacze wokanje pschihnje pscheposłdje. Hižo we žamžnym wokomiku zhoryn žo 4-posthodowe twarjenje ſ wulkim wrjeskotom. Wschě posthody doma běchu wobmy, a tón měješe wopismo. Ale nochcyše jeho dać. Tu wyšši čert přikaza: „Cisće jeho na Lipskulijanowe łožo!" To zasłyšawši da je khromak haydom.

5. A jako naš pachoł wopismo měješe, wopraša so, kajke łožo Lipskulijan zméje. A woni je jemu pokazachu. A jako swój tosak do njeho zaštapi, hlej, rozškrě so brink tak daloko, kaž bě jón nutř tyknył; přetoż łožo běše z luteho żehliwoho żeleza.

6. Potom dźeše młodźenc zaso dom a přińdże ducy też k Lipskulijanej. Tón so jeho wopraša, haž wě, što jeho wočakuje. A hólčec jemu wšitko wupowěda. Lipskulijan pak so postróži a wopraša so, haž so jemu tola hišće miłosć dóstać njemohła. Pachoł pak jemu takle wotmołwi: „Bóh je kóždemu hrěšnikej miłosćiwy, jeli zo so polěpši. Wostaj so wšeho złeho a modli so stajnje k Bohu, to budże też tebi smilny." A dowjedże Lipskulijana kruch woi drohi, sčini malu kupku a sadźi na nju šmutličku prajo: „Na tej kupcy so modl, a hdyž zméje šmutlička jabłuka, budże to znamjo, zo su ći hrěchi wodate." Na to woteńdże dom.

7. Za dołhi čas, jako bě hižo wysoki duchowny, jědźeše raz přez tón samy lěs, a tam wuhlada jeho służownik jara rjane jabłuka na jenym štomje. Chcyše sebi jene wušćipnyć, ale lědy so jeho dótknu, zasłyša hłós, kiž rjekny: „Ty mje njejsy sadźał, ty mje też ščipał njebudźešt" Służobnik praji to swojemu knjezej. Tón tam dóndże a jako k jabłučinje přińdże, wuhlada cłowjeka pod njej klečo, a to bě Lipskulijan. Tón pak chcyše so jemu wuspowědać. A hdyž bě jemu knjez wotwjazanje dał, rozsypny so Lipskulijan na proch, a wšě jabłuka — to bóchu duše tych, kotrychž bě wón skóncował — so zhubichu. A běły hołb wuleća k njebjesam a zaspěwa:

„Jabłuka je šmutlička měła:
Moja duša je nět zbóžna."

Z toho knjez spózna, zo je Lipskulijan zbóžnje wumrěł.

Bóh tón Knjez a žitna klosa.

Bamžička. M. R. W.

Bóh luby Knjez stwori wšitko derje a bohače, a ludźo mějachu na wšim dosć; rostliny rosćechu bjez wšeho dźěła a bjez wšeje prócy a njesechu stotore a tysacore płody. Ale cłowjekojo njewědźachu sobi bohatosće dla Boži dar ważić. Tak sćelechu žito k slanju. Běše pak to njesměrna škoda, přetoż cyłe stwjelco bě sama klosa. Bóh tón Knjez widźeše tajke njedźakowne wužiwanje žita a rozhněwaši so, přimny stwjelco, zo by cyłu klosu wotdźerał. A bě so jemu to poradźiło, njebě-li jandźel pěstoń cłowjeskeho splaha jemu do ruki přimnył, prajiwši: „Z čim dha budża so cłowjekojo w přichodze žiwić? Njesći tola tute zničenje." Rady słyšeše Knjez tajku prošstwu, přetoż njeje to Knjezowa wěc, ničić, ale žohnować. Wotmołwi swojemu jandźelej: „Derje wěš prosyć za swojich dowěrjenych, ale zničene je zničene. Njech pak wostanje to na stwjelcu, kelkoż hišće je a w přichodze budże cłowjekam žito jenoż rosć po sprócniwym dźele a na derje wobstaranej roli. We poće swojeho wobliča dyrbi cłowjek swój khlěb jěsć." A tak so sta. Jenož kónc stwjelca bě hišće wobrosćeny, a to su naše klosy. A jenož po cežkim dźele może bur swoje žito do bróžnjow khować. Dar Boži je kóžda klóska, a z dźakom napřeco Bohu lubomu Knjezej, dawaćerjej wšeho dobreho, dyrbi cłowjek swój khlěb wuživać.

Lipskulijanowe łožo.

Běše pak něhdy khudy muž, tak khudy, zo so skoro ani zeživić njemóžeše, a tola jemu na khěžku wulke dawki położichu. A wón khodźeše pjeńki kopać.

1. Ha jako raz też jara zrudny do hole dźěše, zetka šěreho mužika, kiž so jeho wopraša: „Cehodla sy tajki zrudny?" Khudy muž jemu wotmołwi: „Ty mi też pomhać njemóžeš." „Štó wě", mužik rjekny, „powjez mi, što će čišći, a ći pomózu." Khudjas jemu wupowěda, kajku ma nuzu a zo njemóže dawki wotedać. Na to mužik rjekny: „Jelizo mi słubiš, wo čimž w swojim domje njewěš, to ći pomham." Khudy sebi pomysli: „To mózu, wšak wšitko wěm, što doma mam." Na to wućeže šěry kruch papjery a na nju dyrbješe so khudy ze swojej krwju podpisać. Jako bě so to stało, jemu šěry mužik rjekny: „Za šěsnaće lět přinjes mi, štož sy mi słubił, na tute městno." A wón da khudemu wulku móc pjenjez, tak zo běšo ze wšeje nuzy a měješe hišće bohaty zbytk. Hdyž pak domoj přińdże, namaka synka, kiž běše so jemu za tón čas narodźił. Nětko wědźeše, što bě sebi čert wučinił, a běše jara zrudny, zrudniši hač prjedy.

2. Hólčk pak rosćeše a wuknješe jara pilnje, tak zo jeho nan na wysoku šulu pósła. A hlej, z pjatnaći lětami běše hižo dowuknył. A dokelž so čas bliżeše, zo dyrbješe šěremu mužikej być wotedaty, rudźeše so nan dale a dale. Syn so jeho tohodla raz wopraša: „Přečo sće tak zrudny, luby nano?" „Och", wotmołwi nan, „ja sym će hižo prjedy hač so ty narodźił, čertej słubił a sym jemu wopismo na to dał", a wupowěda jemu cyłu wěc. Syn wotmołwi: „Ničo wo to! Póndu sej sam po to wopismo." A wzawši mječ a něšto swjećeneje wody wuda so na puć.

3. Ducy přińdże do tak wulkeho lěsa, zo jeho nóc překhwata, a wón so na posledku zabłudźi. Tola njezasta, ale dźěše dale. Hdyž běše dołho dosć khodźił, wuhlada swětło, a hdyž bliže přińdże, malu khěžku. Jako zastupi, njeběše tam nichtó hač jena stara žona. Tu wo nócnu hospodu prošeše, ale wona wotmołwi, zo by swoju stronu šoł, je-li jemu žiwjenje lubo; přetoż tudy bydli wulki rubježnik Lipskulijan. Hóle pak rjekny, zo so njeboji, a wosta. Po khwili přińdże tež tón rubježnik a so jeho prašeše, z wotkel dźe a dokal chce. A wón jemu wšitko wupowěda a zo sebi po wopismo k čertej do hele dźe. Tuž jemu rubježnik ničo njeczinješe, ale da jemu jěsć a pić a nazajtra jeho prošeše, zo by tola tak dobry był a so w pjekle woprašał, što tam na Lipskulijana čaka.

4. A jako běše do pjekła dóšoł, njebě tam runje žadyn druhi, hač najwyšši čert sam. Tón pak wo tym pismje njewědźeše prajo, zo jeho to ničo njestara a zo dyrbi jeho na pokoj wostajić. Tuž jeho pachoł wokrepi zo swjećenej wodu, a hlej, wyšši čert zaru tak, zo so druzy čerći z hromadami nutř walachu. Wón prašeše so jich wo te pismo, ale žadyn jeho njeměješe. Tuž wokrepi wyššeho čerta zaso ze swjećenej wodu a tón zaru hišće bóle, zo so jich hišće wjele wjacy nutř nawala. A nětko prašeše so jich zaso wo wopismo, ale žadyn jeho njeměješe. Tuž wokrepi hóle wyššeho čerta treći króć, a tón zaru tak žałosnje jara, zo so ze wšěch bokow čerći přiwalowachu a na posledku přistympa też jedyn khro-

* W spočatku 18. stołeta přesóšaše Saksku a wokolinu surowy rubježnik „Lipa Tulian". Jeho mjeno su Serbja na „Lipskulijana" přeměnili.

dlene". We wobkhodnych městnošćach w pschiseni, hdyž so pschetwarjenja wumjedźechu, běše w cjaku njesboža cżłe żiwjenje. Rospadanki, kotrejž na bróžu padnychu, su po wuprajenju někotrych wocżitych źwědźkow też jene auto żobu sażypłe.

Djěcži na żelesniskich kolijach.

Njedźiwajo spuschczenych sawjerow pschi żelesniskim pschethodźe na cjarze Halle-Kassel, poradźi so dwěmaj dźěsćiśmaj w Rosli pola Sangerhausena, kotrejž běschtaj błęchi cżaś bjes dohlada, na żelesniske kolije jełeć. W samnym wokomiku pschijědźe twarowy cżah z Nordhausena. Sćěny żyn wyschcheho maschinistskeho maata w Kielu cżah żobustorhny, tak so bě hnydom morwy. Jeho 4 lět stara żotśiczka so kaž z Bożim dźiwom wuchowa.

Po jědźi wjelkłubowcho mjaża 10 ludźi wumrěło.

W El Matania pola Kairo schori po wuźicżu wjelkłubowcho mjaża 90 wozobow na sajědźcżenju. 10 z nich wumrě psched dodaczom do chorownje.

Panika jeneho hada dla.

Judiska pschewożna łódź so powróćiła — 50 morwych.

W blischcżi Stajahanpure w Indiskej powróći so na rěcy Gangesu pschewożna łódź, dokelž běchu so pucżowacy nadobo na kubi łódźe wobjewjeneho hada dla nabojeli a na jenu stronu łódźe so sbłażake. 50 wobzobow so zatepi.

Radio

Njedźelu, 26. julija khyschi so:

Königswusterhausen a wschitke němske sćelelaki nimo **Barlina:** 6 rańscha hudźba. 8 hudźba k njedźeli. 12 pschipołdnischi konzert. 14 pisane tacżele. 15 sabawna hudźba. 16 sabawny konzert. 18 dujerska hudźba. 20 **źwětowy kongreß za swobodny cżas a wocżerśiwjenje.**

Barlin: 13 wuměłanje w Nürnbergu. 15 tacżele. 16 **sadkowny konzert.** 19 tacżele. 20 hudźba wschelakich ludow. Win: 20,35 Salzburgske źwjedźenske hry 1936. Praha: 20,05 operetta „Boccaccio".

Póndźelu, 27. julija khyschi so:

Königswusterhausen a wschitke němske sćelelaki nimo **Barlina:** 6 rańscha hudźba. 8 ludowe reje a spěwy. 9 **sabawna hudźba. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćje.** 16 sabawny konzert. 19 tacżele. 20,10 **źwětowy konkreß za swobodny cżas a wocżerśiwjenje.**

Barlin: 19 dujerska hudźba. 20,10 rejwańska hudźba. **Win:** 20 wojerski konzert. Luxemburg: 20,30 lohka hudźba. Warschawa: 21 wojerski konzert. **Budapest:** 20 zygańska hudźba.

Hospodarski kučik

Zarjadowanja w swinjacych khlěwach

Přez rozumne zarjadowanje w swinjacych khlěwach móžemy wunošliwosć kublanja swini přisporić a mochim škodam durje zamknyć.

Kak často njestanje so, zo ranca proso zamjeće! To so stało wjeły, by-li so w kóždym khlěwje za rancy płóčik ze żeleza namakał (najlěpje stare plunowe truby), 25 cm wot murje a runje tak wysoki. Prosata zaběża za płót; ranca njemóże so k sćěnje lehnuć a prosata njemóża so zamjasć.

Druha připrawa powjetši čistotu w khlěwach. Swinjo njeje, štož wšak je dźensa wšěm derje znate, to skoćo, kotremuž je jenož w njerjedźe derje; nă, nawopak płaći so swinjom wudawana pica čim lěpje, čim čisćiši ma khlěw. Khlěw ma so z cyhelom tak plestrować, zo wot jeneje strony k druhej spaduje. Srjedź khlěwa sćehnje so při plestrowanju murka ze zestajanych cyhelow. Nětko so jenož hornja połojca póscele a delnja wostanje naha. Swinjo khodźi bjez wuwzaća do njesłanoho dźěła na swoje potrjeby a wobkhowa stajnje čiste lěhwo. Sćěhnyk tajkeje čistoty so bórzy pokazuje.

Hdyž so murka sćahnuć njehodźi, dokelž ma khlěw twjerde dno, tam móże so z tym samsnym wužitkom połojca khlěwa wuzběhnuć. Na klocki połoža so žerdźo a póscelu so, mjez tym zo so nizka połojca njesćele. Swinjo khodźi tu runje tak, kaž přjedy. na słane lěhać a do njesłanoho njerjedźić.

Sćěny mjez khlěwami nimaja drjewjane być. Hnija snadnje a wobkhowaja nimo teho rady natykowace khorosće. Murje pak njetwaŕ wjetše hač je trěbne, zo swinjo njepřeskoči. Zalutujeś z tym cyhela a dźěła a maš čerstwiši powětr w khlěwach.

Najlěpše dno je cementowane.

Jucha dyrbi w wotkrytych hrjebičkach wotběžeć móc. Zakryte zatykaja so rady, rjedźa so hubjenje a dawaja wulkim myšam hospodu — lute wobcežnosće, kotrychž při wotkrytych hrjebjach nimaš.

Derje je, zo ma swinjo přeď khobrom żeleznu lěsyen. Přez lěsyen widźi do hródźe, přiwuči so na hibanje w hródźi, zhubi spłóšiwosće a bywa měrniše.

Prosatam dyrbiš tak dawać móc, zo ranca k jich kortkej njemóże.

W času swinjacych khorosćow njemělj žaneho hnoja w khlěwach! Posypaj dno z karbolowym kalkom a krjep sćěny z wodu, do kotrejež sy syru karbolowu kisalinu rozměšał.

Rozwučowace drobnosće

Cźerpi-li kóń na zahorjenje płucow, lěkuj ze zymnej wodu takle: Dowjedź konja k studni a lij tak dołho zymnu wodu na njeho, doniž njepóčnje dyrkotać. Potom jeho khětře do hródźe dowjedź a daj jeho ze stomjanymi wěškemi šudrować, ze jeśćaty pót na nim staji. To traje 2—4 hodź. Potom zawal skoćo do wodźećow, zo so dale poći. Za 8 abo 10 hodźin je kóń zaso strowy a może dźěłać.

Krěn a rak staj jenož w tych měsacach dobrej, we kotrychž mjenach so žane „r" njenamaka.

Najdróžša dyrbi mužej žona być. Často pak su to jenož jeje „klejdy".

Rozna wóń ze jstwow, hdźež khori leża, so hnydom zhubi, hdyž dwě abo tři cyble rozkraješ a na špundowanje składźeš. Za krótki čas je so hrozna wóń zhubiła, mjez tym, zo při kadźenju wostanje, ale so jenož tak rjec polěpši. Hižo stari cyblu přećiwo kholerje tak trjebachu.

Konjace kosmy z matracow wuwaŕ w mjehkej wodźe, do kotrejež sy něšto soda přidała. Wupřestrej je ćeńko na słónčku a w čerstwym powětře. Suche rozskubaj: potom móžeš je zaso wužiwać.

Kisałe kórki njekładź do hornca, w kotrymž je šmałc był.

Stare mjaso so lohcy wari, hdyž kapku kisała přidaš.

Kwětki w horncach dostanu strowu barbu, hdyž traš dwójcy do krepjaceje wody žłtčku winoweho ducha přidaš.

Sušene mjaso wjacy króć z kurom zelenych a łopjenatych hałžkow pokuŕ, potom muchi na nje njeńdu.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 25. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 českosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša, 24. julija. Na wčerawšnjej bursy so publikum snowa pschi trochu mjeńšich nakupach na wikach wobdźěli, z wjetschcho źěła pak leśeche wobkhod w rukomaj wobkhodnikow z powołanja. W źrjedźischczu sajima běchu akzije Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft. Pschisijewjeny wotpohlad sarjadnischwa, so so w sanérowanskich prašenjach rozšuhli, pschi cżimž so wo hromadźepołożenju akzijow 3 : 1 rěcżeśeche, so žiwje rospominaśe. Hackrunješ je dźiwajo na tute hromadźepołożenje nětczischi kurs pschi 39 proz. khětro wyšoki a dźiwajo też na to, so tute pschedewjacże hižo někotre lěta njeje dźiwidendy płacżiło, běchu tola sajimcy kurs wo pol prozenta na horu sehnali. Na rentowych wikach běchu wobrotu na najmjeńschu měru wobmjesowane.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobroty na Barlinskich žitnych wulkowikach su pschejsu hišće khětro wobmjesowane, dokelž bowos je strony ratařskwa po njeje sejźylnik. Teš za posdźische dodacże je jenož tam a sem sajim za pschedacże jewi. Pschenica za krótkocżasne dodacże za stare krute płacżišny je jenož srědka žada, sa to pak mlyny za podźische dodacże kupuja, pschi cżimž je wyšokohódnotne druźiny pytaja. Swužitkowanišće móżnosće za rožk su kaž hacż dotal jara pschihódne a twory pschi hnydomnym dodaczu je hišćcze f wyschenymi murunaśiskimi pschiraźkami šaplaca. W mukowych wikach niese wobsebitnych pschemenjenjow nastało. Wowsa se starych žniow je hišćcze w cżeśkich druźinach wobkhoduje. Wobkhod w nowym wowsu je hišće je hišćcze sapocżał. Pizowańskeho jeczmjenja njeje na wikach.

Wežera płacżeśiche w Barlinie zentnaŕ

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožk R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Schorjelu.

Pschenica (100 kilogr.) 20,70 hr., rožk 15,20 hr., jeczmjeń, nalětni 15,40 hr., wowš 16,20 hr.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżizny po złotej hriwnje.

	24. 7.	23. 7.		24. 7.	23. 7.
Pšenica	218,0	218,0	bony	20,0-22,0	20,0-22,0
rožk	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
jeczmjeń now.	—	—	módre lupiny	22,0-25,0	22,0-25 0
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,65	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	20,30	20,30
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
rapa 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	—	—

Płacżizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacżizna za rožk za wupłodźerja 8: 152.0 11: 155.0
Płacżizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płacżizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płacżizny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. julija 1936 Płacżizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 63.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 54.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	—
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 472.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1245

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	63—73
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	58—65
Špatne (3.)	50—56

Wowcy: 6581.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—44
Starše wukormjene (6.)	38—41
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30—36

Swinje: 8436.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjasne	50,50
Špatne	43,50
Kančy a kundowy	53,50

Wiśne płacżizny w Budyšinje.

25. julija 1936.

Wše płacżizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płacżizna hr.	najwyša płacżizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płacżizna	50 kg	—	10,25
Pšenica —— kruta płacżizna	50 kg	—	—
Rožk, 71-73 kruta płacżizna	50 kg	—	7,80
Rožka —— kruta płacżizna	50 kg	—	—
Jeczmjeń, nalětni	50 kg	—	—
Jeczmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jeczmjeń 61-62 kg kr. pł.		—	7,85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,30
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	16,00
Běrny (we wulkowikow.) naja. pł.	50 kg	—	—
Běrny, žołte	50 kg	—	—
Syno	50 kg	2,00	2,30
Słoma z mašinu młóź., pras.	50 kg	1,00	1,30
Słoma z mašinu młóź., k zasł.	50 kg	—	1,50
Słoma z cypami młócena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,10
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	31,30
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. mlyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. mlyn.	50 kg	—	5.85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy		—	—
Prosata 725 štuk	1 štk.	13,00	23,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
Prosace wiki dźěchu pomalšo.

Drobnowulkowańske płacżizny w Budyšinje

25. julija 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płacżizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najniše płacżizny hr.	najwyše płacżizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,80	2,20
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swiniace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jédźene běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikański swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jédźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,10	0,13
Jédźene buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domi. tepj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Twora	Němski wuhod: Najniša płacżizna	Najwyša płacżizna	Wukrajny wuhod	Twora	Němski wuhod: Najniša płacżizna	Najwyša płacżizna	Wukrajny wuhod
	pł.	pł.	pł.		pł.	pł.	pł.
Boby (Buny) punt	13	15	—	Solotej kofik	5	8	—
Hroch „	20	25	—	Sćerbak „	—	—	—
Kórki za solotej „	13	18	—	Kosćadło punt	—	—	—
Kórki k nakładź „	—	—	—	Selerij štuka	—	—	—
Kórki (žonow.) „	—	—	—	Selerij punt	—	—	—
Sydrojer kał štuka	5	4	—	Koboda „	—	15	—
Bóły kał punt	6	8	—	Rapunelki „	—	—	—
Ceswjasny kał „	15	20	—	Tomaty „	35	40	25
Wirsingowy kał „	—	10	—	Cybla „	—	14	15
Punkaty kał „	—	—	—	Hromak „	—	—	—
Zelany kał „	—	—	—	Korła „	—	100	—
Kolrabi młod.) št.	5	10	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	30	70	—
Karoty walšk	—	10	—	Sušene hriby litr	50	90	—
Karoty punt	—	10	—	Dobre jabłuka punt	—	—	—
Korjeń pětruški „	—	—	—	Jabłuka k warj. „	—	—	—
Porej „	—	—	—	Dobre krušwy „	—	—	—
Radiski walšk	—	8	—	Krušwy k warj. „	—	—	—
Rjetkej štuka	10	15	—	Wišnje „	30	35	—
Rjetkej punt	—	—	—	Słowcy „	—	—	—
Rjewjeń „	—	—	—	Brěski „	50	45	—
Ceswjena cepa „	—	—	—	Aprikosy „	—	38	—
Kutrepa „	—	—	—	Kóstata „	—	—	—

Miele
čo. 55

Nowa elektriska piskaca maśina z pohibliwym elektro-wušmadłom w znatej prjenjoriadnej Mielehódnosći a nimo toho wuwraca. płaćiny hódno wot 235.— hr. z elektro-wužimadłom

Dostać pola firmow Ernst Pelsing w Njeswačidle Pöthig & Liebstein w Kočicach Hilde & Herlog w Kamjencu na Jěžowskim pólnym puću

---

Wóskowany płat
we wšěch šěrach — wulki wubjerk
Kurt Erler w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Barby
firnis-lakl
barbiče
sykace připrawy
waley
Wotrjadna drogownja
Rudolf Hilscher
w Kamjencu, Budyska dr. 52

Jězdne kola / šijace maśiny centrifugi / pisańske maśiny
Wuporjedźenja (404
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstr. 7 blizko batolskeje cyrkwje

Dla skhorjenja nětčišeje pytam hnydom
dźowku.
Manjok w Libichowje

Fischerec barbjeŕnja
chemiska rjedźeŕnja
dźěła spěšnje, čiśe a płaćiny hódno
Njezabudźće na wašu drastu
Klamy a přijimanje: 1148
Maks Klenke w Kamjencu na Budyskej dr. 30
w Budyšinje jenož na Moltkowej drózy 21

Zeiß-ec prismowe sklency
nětko hižo wot 87,— hr.
Połne dalokowidy
za kóždu płaćiz, a we wulkim wubjerku pola firmy
Zeissglas mit! E. LENZ
Telefon čo. 2134. w Budyšinje na Hošic hasy 21
wobkhod z optiskimi wěcami a fotografiskimi potrjebami

Drjewjane rjemjenj. tarče
rjemjenjowe wjazadła, kožane wjelbludokosmičkate, balata čŕjeńske rjemjenje, šijace a wjazace rjemjenje, pumpy a kožane manšety atd. poskića
1400
A. Kurjo, na Kamjentnej hasy 9, tel. 2735, wulkowikowanje z techn. wolijemi a łukami, z techn. potrjebn. wěcami

---

K lěćnemu skónčnemu předawanju
wot 27. julija hač k 8. augustej poskićane
rjany wubjerk płatow njebarbjeny
za fale a khuty 1411
Hilger nasl. E. Wilček w Budyšinje

Kolij srjedźnodołhi, je zaso dóšoł 1382
Peluški — woka — hroch
Prawa rěpa, běłe hobry ½ kg 1.50
Prawa rěpa, běła, dołha 1.30
Natusch w Khróšćicach

Dostać w stupnjowym domje MARK w Kukowje

Skład kašćow A. Tinz tyšeński mištr na Sukelnskej hasy 14a na Jägerowej hasy 22 Telefon 2974

Lěćne skónčne předawanje
wót 27. julija hač do 8. augusta
Hobrski wubjerk
w mantlach, drastach, bluzach, suknjach, komplejach a tkaninach
k spodźiwanju nizkich płaćiznach na was čaka
Paul Otte
w Budyšinje, rózk Hłowneho torhošća

---

12 dnjow zboża

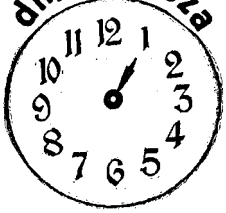

za dopjelnjenje waših dawno požadanych přećow, to přinjese lětuše skónčne předawanje wot 27. julija hač do 8. augusta w stupnjowym domje Wegener.

Lěćne stupnjowe modele, kiž powšitkowne připóznaće namakachu, dóstanjeće nětko w starej dobrej kajkosći k poměrnje tuńšej płaćiznje.

Za našich kupcow poskića naš wulkoměšćanski skład woprawdźe namakańku rjanych a lohkich lěćnych stupnjow za tuni pjenjez.

Štóž móže lićić, wuźiwa tutu składnosć!

SCHUH Wegener
prjedy Kristeller
w Budyšinje na Bohatej hasy

Konserwowe šklenčy
nizke a šěroke. Gloria, šěroke z gumijom a spinku
1382

1	1½	2 litrske
0,36	0,39	0,42 hr.

w Khróšćicach **Natusch** w Kukowje

Mam wot soboty w **Drježdźanach** nowy transport danskich a holsteinskich
koni 1385
do dźěła a na rolu z połnym rukowanjom po znat. tunich płaćiznach na předań.
Tež mam wjetši wubjerk **kruwow a jałowcow** płaćizny hódno na předań.
Paul Grosch, wikowafnja ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N., Hechtstraße 30 telefon 50628, prjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Meble jenotliwe meble
Lěhańje
Jědźeńje
Kuchinje
wulki wubjerk
Přijimamy mandźelske požčonki
Hänchen [585
tyšeński mištr, mebl. wikow., žane klamy
w Budyšinje na Lubijskej dr. 17 (w dworje)

Z přileżnosću olympiskich hrow w Němskej zarjaduje
Towarstwo za přemoječhanje a jěchanje zap. tow. we Lutach (Lautawerk)
sobustaw statneho zwjazka w Barlinje
njedźelu, 9. augusta
an lětanišću w **Kamjencu**
„Dźeń němskeho konja“ z
turnérom za přemoječhanje, jěchanje a jězdźenje

Hosćenc we Wudworju
jutře **pyšne reje**

Fotowe aparaty [43
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
Fotowy dom Futh
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje, Serbska hasa 13
Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcywustoinje a najsposńšo

---

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Am **1. August ds Js.** findet eine **Arbeits- (Gefolgschafts-) und Schwerbeschädigtenzählung** statt, die sich erstreckt auf

1. alle Betriebe mit 5 und mehr Gefolgschaftsmitgliedern (Arbeiter und Angestellte),
2. sämtliche mit motorischer Kraft (Dampf, Wind, Wasser, Gas, Elektrizität usw.) betriebene Anlagen, auch wenn weniger als 5 Gefolgschaftsmitglieder beschäftigt werden,
3. alle Gast- und Schankwirtschaften,
4. gewerbliche Anlagen, für die besondere Schutzvorschriften erlassen sind, auch wenn sie nicht motorisch betrieben und in ihnen unter 5 Gefolgschaftsmitglieder beschäftigt werden (z. B. Steinbrüche, Steinhauereien, Anlagen, in denen Thomasschlacke gelagert wird, Lumpensortierereien, Anlagen zur Bulkanisierung von Gummiwaren, Bürsten- und Pinselmachereien, Bäckereien, Konditoreien, Werkstätten der Tabakverarbeitung und der Kleider- und Wäscheanfertigung, Putzmachereien, Maler- und Lackiererwerkstätten, Buchdruckereien).

Die Vordrucke werden den Betrieben rechtzeitig zugestellt. Betriebsführer, **in deren Betrieb mindestens 20 Arbeitsplätze vorhanden sind,** erhalten zugleich ein **Zählblatt über die Beschäftigung Schwerbeschädigter.** Die Vordrucke sind durch den Betriebsführer oder Stellvertreter nach dem Stande vom 1. August 1936 auszufüllen und zur Abholung bereitzuhalten. Betriebe, denen bis zum 3. August die erforderlichen Zählblätter nicht zugestellt worden sind, sind verpflichtet, dies dem Polizeiamte, Rathaus, 2. Stock, Zimmer Nr. 16, sofort anzuzeigen und die Zählblätter dort zu entnehmen.

Bei Betrieben, die am Zähltage vorübergehend ruhen sollten, sind die Beschäftigtenzahlen vom vorhergehenden Tage, gegebenenfalls von der Vorwoche, anzugeben.

Gewerbetreibende, die Heimarbeiter beschäftigen, haben für diese **ein besonderes Verzeichnis** mit Namen, Wohnung und Beschäftigungsart bis 1. August ds Js. dem **Gewerbeamt** einzureichen.

Bautzen, 24. Juli 1936.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Vom **1. bis 3. August 1936** wird der **Sommerjahrmarkt** abgehalten. Auf die hierfür geltenden Bestimmungen der Marktordnung wird Bezug genommen. Am 2. August dürfen auch die Läden in der üblichen Zeit offengehalten werden.

Bautzen, 24. 7. 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Město khartkow!

Za nam w tak bohatej měrje z blizka a z daloka wopokazane dźělbraća při zemrěću našeje lubeje mandźelskeje, našeje njezapomniteje maćerje

knjenje Emmy Kumpanoweje
rodź. Hiobec

wuprajamy naš najwutrobniši dźak

W Njeswačidle, w juliju 1936. **Richard Kumpan**
Ruth a Inga Kumpanec

Nětko lutujeće pjenjezy

hdyž w našim **lěćnym skónčnym předawanju** wot 27. 7. hač 8. 8. sebi stupnje za žony, mužow a dźěći w stupnjowym domje w Budyšinje na Bohatej hasy 16 nakupiće

BATA AG.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a Ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 173 | Budyšin — Póndźelu 27. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Namołwjenje župana Mutschmanna za domkhowanje žnjow

Sakski župan Marcźin Mutschmann je słědowaze namołwjenje wudał:

Wšichnim stronjanam!

Němskostatny minister za sejwjenje a rataršwo je dla samowěrjenja sejwjenja našcheho ludu k wupodźěłbi bitwje napominał. Burjo žu na tole namołwjenje pośłuchali. Wonka bohate žně steja, ale jich domkhowanje je jara wohrožene, dokelž kraj nima dosć žnjowych pomocnikow k ruce. W lětach nuzy bě ſ wójska dźěłkonjemějerjow wjazy hač dosć ludowych towaršchow za domkhowanje žnjow potrjebnych. Tjenža je žo to pschemėniło. Za pośledne tři měsazy žane mózesche žo 60 000 sakskim dźěłkonjemějerjam dźěło dać. To je na jenej stronje swjeselace, tola burske dwory žane psched sraſymi žnjemi steja, kotrychž domkhowanje lětuschе wjedro wołbeje poćeſuje. Wožiwjenje hospodarſtwa njeſmě na žane waſchnje k tomu dowjesć, ſo bo žně na polu ſkała. Bóle dyžli hdy pryedy lud ſózde ſorno ſa wſchědny khleb trjeba.

Tohodla wſchitkich stronjanow a stronine rjady napominamy, ſo buchu ſo blížſchu njedźelu wſchitkiż ſa domkhowanje žnjow ſamołwili.

Wjednizy wjeſnych ſkupinow hnydom ſ wjednikami wjeſnych burow pschiſtejaze mózno ſce rosyraja a budźa pſches wokrjeſne wjednistwo pomozne mozy žadacz, jeli ſo ſich w měſtnej ſkupinje žamej dosć njeje. Bur ſa pomoz **cźeſnu mšu a ſa hibanje ſaplacźi,** kotrejož wulkoſć ſo po jeho ſamožnoſći ſkožuje. Kóždy dyrbi wědźeć, ſo móže ſo jenoż ſe ſhromadnym dźěłkom wulke wjednikowe dźěło dale wjeſć.

Němski pósłanc z Papen so za wupósłanca pomjenował

Wjednik a němſki kanzler je dotalneho němſkeho pósłanca ſ Papena, kotryż wjednistwo němſkeho pósłanſtwa we Minje ſaſtawa, dźiwajo na wuſpěſchne wobſamknjenje němſko-awſtriſkeho dojednanja, ſa wurjadneho a pokazmózneho wupósłanca ſ wołbitej mišiju pomjenował a jemu słědowaze ſamorućne pišmo pósłał:

„Jara cźeſcźeny knjeſ ſ Papen! Po wobſamknjenju němſko-awſtriſkeho dojednanja bych ſo chył Wam ſprawnje dźakowacź ſa dozpicze Waſcheho ſkoro dwěſtneho dźěła, wo kotrejž ſmy ſo wſchitcy prózowali. Tuto Waſche dźěło pohódnoſcźejo žym Waſ ſa **wupósłanca** we wołbitej mišiji we Minje pomjenował. K tomu podpiſanu liſcźinu w pſchiłohy dóſtanjecze. Wam dalſche wuſpěſchne dźěło pſchejo žym Waſch Adolf Hitler."

Němſke diplomatiſke ſaſtupjeſtwo we Minje dale rjad pósłanſtwa wobkhowa.

Němska wójinska łódź „Deutschland" 26. julija před San Sebastian přijěła

Němſka wójinska łódź „Deutſchland" je, kaž ſo ſe San Sebaſtiana a Bilbao powě, **700 němſkich cźeknjenzow** 27. a 28. julija do St. Jeana de Luza (w Franzowſkej) pſchiwjeſła.

So bychu ſo němſcy ſtatni pſchiſłuſchnizy ſchitkali, je němſke wobkhadne miniſterſtwo ſo na wobſedźerjow němſkich pſchekupſkich a transportniſch łódźow ſ próſtwu wokrocźiło, ſo bychu ſwoje, w bliſkoſći ſchpaniſkeho brjoha pſchebywaze łódźe k pſchijimanju němſkich ſtatnych pſchiſłuſchnikow poſłaſili. Wobſedźerjo němſkich łódźow ſu ſo hnydom po teſe próſtwje ſłožili. Tuž je ſo tworjenemu parnikej „Weſſeleſ" a parnikej „Cronos" ſe ſchkrowej ponwjeſcu poručiło, ſo bychu ſo němſkemu diplomatiſkemu ſaſtupjeſtwu w San Sebaſtianje do wole ſtaſiłoj.. Pſched Barcelonu leżazemu parnikej „Pomeſej" je ſo poručiło, ſo by ſo němſkemu generalnemu konſulatej w Barcelonje k ſłužbje pſchewoſtajił. Parnik ſo wſchudże tam, hdźež ſu Němzy w nuſy, k brjohej pſchiſtaji.

Wožiwjenje němſko-awſtriſkeho puczowaríſkeho wobkhada.

Do Barlina je awſtriſke hoſpodarſke pósłanſtwo pſchiſłało, ſo by ſ němſkim knjeſeſtwom najprjedy wo praſchenju wobſtaranja devisow ſa puczowaríſki wobkhad w Awſtriſkej jednało. So by ſo puczowaríſki wobkhad ſ Němſkeje do Tirolſkeje a Salzburgſkeje ſaſo wožiwił, dyrbja ſo puczowarjo ſ Němſkeje ſ awſtriſkimi pjenjeſami móz haſtarać. Pſchi Barlinſkich jednanjach ma ſo pucź namakacź, po kotrymž mohł ſo dowoz němſkich tworow do Awſtriſkeje powjeſcźicź a tak ſo awſtriſkim pjenjeſam němſke mjeſy wotewrjecź. Sſo ſamo rozumi, ſo dyrbja wſchě poſtajenja ſpadnyć, kotrejž ſu tomu w pożlednim cźaſu ſadźěwale.

Wobstupjenje wokoło Madrida so zamkło

Wójſko generala Mole je wſchě pſchekhody Guadarramſkich horow a Soma Sierry wobſadźiło. Pſchedewójſka generala Franka je ſ pokodnja pſches Alcazar do St. Juan Aranjuez doćahnyło. Wojeřſzy ſtejźarjo ſu jenicźkaj do Madrida wjedźaz wodowodaj pſchetorhnyli. Dokelž woda w reſerwnych tankach w Madridże pſchi najkrucźiſchim rosdźělenju jenoż ſa tři dny dožaha, je ſkónca mózno, ſo budźe ſo Madrid hiſcheze dlěje dyžli ſcheſcź dnjow móz dźerjeć.

Pjeć hrozbnych dnjow w San Sebastianje

Jedyn němſki nowinſki dopiſowaŕ je žobu w St. Jean de Luz wukhowanych Němzow wopytał, kotrychž je jendźelſka wójniſka łódź ſe San Sebaſtiana do Franzowſkeje pſchiwjeſła.

Němzy ſu pjeć cźeſkich dnjow pſchěſtrali. Sa cźaſ krwawneho wojowanja na dróhach, wo kotrychž je ſo hižo powědło, njeſmu Němzy mohli ſwoje domy a hotele wopuſchcźicź. S dźěła ſu trajnje ſa ſamſnjenymi wokenzami pſchi ſaſwěcźenych ſwěcźach dyrbjeli žiwi bycź. Dyž bě wojowanje na dróhach woſebje ſle, ſu dyrbjeli do pinzow cźerpnyć. Němſke pósłanſtwo je ſo teho woſtajiło, němſku koloniju na jenym měſtnje ſhromadźicź, dokelž běchu jenotliwi Němzy w privatnych domach lěpje ſameſćeni, hač ſnadź w němſkej ſchuli. Pożledniej dnjej bu pódla teho **zhroba jara jadna.** Sſamo w hotelach prěnjeje rjadowanje dyrbjachu zhebi ſ konſerwami wupomhacź a kofej a cźaj wotpjeć naparicź. Pjatk popołdnju bě ſ pſchecźelnoſcźu jendźelſkeho pósłanſa mózno, dźeł Němzow hromadże ſ jendźelſkej kolonију a druhimi wukrajanami ſ jendźelſkimi wójniſkimi łódźemi wotwjeſcź, kotrejž běchu k ſchkitanju jendźelſkich ſtačanow pſchijěle. Němſke pósłanſtwo ſpěchnje ſ telefonom Němzow ſhromadźi, kotrychž móžeſche doſeźehnycź. Najnuſniſche wězy ſebrawſchi Němzy, kotříž chzychu měſto wopuſcźejcź, ſ pſchiſtawej khwatachu. Jendźelſki matroſoſo Němzow k wójniſkej łódźi dowjeźe wołbachu, hdźež jich **wobſtadka ſ najwjetſchej hoſpodliwoſcźu pſchija a po-hoſeji.** Wjeczor ſo Němzy do St. Jean de Luz pſchiwjeſchu, hdźež w penſijach a hotelach hoſpodu namakachu. Mjes nimi je mandźelſka diplomatiſkeho ſaſtupjerſa w Madridże. Sſobotu je nědźe 60 Němzow po żeleſnizy do Pariſa wotjeło.

Němſko-italiſke kameradſtwo.

Wukrajnej organiſaziji NSDAP je ſ italiſkeho parnika **„Principeſſa Maria"** telegramm ſe ſdźeleńku bóſchoſ, ſo je žo ſ wulkimi napinanjemi poradźiło, 400 němſkich njeſamoſtitnych němſkich ludowych towaršchow ſ Barcelony ſ kameradſkej pomozu italiſkeje łódźe wukhowacź a do Genuy donjeſcź.

Wjednik wukrajneje organiſazije, župan **Bohle,** je němſkim ludowym towaršcham ſłědowazy telegramm do Genuy pósłał: Wukrajna organiſazija wſchitkim ſe Schpaniſkeje wukhowanym němſkim ludowym towaršcham wutrobne ſwožopſchecźa ſa wukhowanje ſ wulkeho ſtracha a poſtrowy ſ domiſny ſcźele. Pokna podpjera k wołóženju nuſy žo ſamo rozumi. Sdaŕ Hitlerej! Župan Bohle.

Němſke pósłanſtwo w Addisu Abebje žo na generalny konſulat ſnijžilo.

Italſki ſwonkowny miniſter hrabja Ciana je po ſdźeleńcu italiſkeje powěſćeńcje němſkeho pósłanca ſ Haſſela pſchijał. Tutón je jemu wobſamknjenje němſkeho knježeſtwa ſdźelił, ſo žo **němſke pósłanſtwo w Addisu Abebje do generalneho konſulata pſchemėni.** To žebi też italiſke knjeſtwo pſcheje. Hrabja Ciano je, kaž ſo powěſći „Agenzija Stefani" pſchipomina, ſ doſcźeńcinjenjom tole ſdźelenje na wědomje wſak a je žo pósłanzej Haſſelej ſa njo podźakował.

Wjednikowy dźak.

Wjednik a němſki kanzler je žo preſidentej generalej Lašarowej je ſłědowazym telegrammom dźakował: Wam a bolharſkemu olympiſkemu komitejej ſo ſa powěſć, ſo je jedyn bolharſki offiſjer jako prěni ſmólnizaŕ Bolharſkeje olympiſku ſmólnizu pſchewſał, a ſa pſchecźelny poſtrow ſo dźakuju. Snapſchecźnym jom ſ wutrobnymi ſacźuwanjemi ſa ſpſchecźelenу bolharſki lud. Adolf Hitler.

Zastaranje wobdźělnikow při olympiskich hrach

Sameſćenje olympiſkich wobdźělnikow w olympiſkich wjeſach na němſkokſtatnym ſportniſcźu je ſahorjenu khwalbu 21 ludow namakało, kž ſu k wubedźeńſkim olympiſkim hram do Barlina pſchijěle. Wo ſameſćenju privatnych wopytarjow je **měſtcźanoſta Engel** rosprawił, po kotrymž wopytarjow je **měſtcźanſkich** wopytarjow hoſpodu namakacź. Pódla teho ſo 22 000 **kwarterow w** hotelach a penſijach, dale hromadne kwartéry ſ ložom, dožahazymi měſtnoſcźemi a wſchěm ſtrowotnym naporjadom poſkicźi. Měſcźanſki radźicźel Engel ſ doraſom praji, ſo kóždy olympiſki wopytaŕ w Barlinje **tmanu** hoſpodu dóſtanje. Powěſće nekotrych wukrajnych nowin, ſo ſu w Barlinje wopytarjo bjes hoſpody, ſu hoke wumyſlenki.

Olympiska ſmólnica w prěnim bolharſkim měſće

Olympiſka ſmólniza je ſo ſobotu rano bórſy po 8 hodźinach do prěnjeho bolharſkeho měſta, mjenujcy do Hornjeje Dźumaje pſchinjeſła. Hdyž ſmólnizaŕ ſtoku bežo měſcźerjanku mjeſu dospi, ſ ſpurkwjom ſwony ſaſwonichu. Wulke ſahorjenje běſche pola młodych a ſtarych, wjeſelſcź na wſchěch wobliczach. Jenoż po nekotrych minutach pſchetorhnjenja je ſo ſmólniza blížſchemu běharjej pſchepodała kotryż ſ njej dale cźerjeſche.

Preſident bolharſkeho olympiſkeho komiteja, gener ł Lašarow, je po pſchikładze olympiſkeho pomjenja do Bolharſkeje ſłědowazy telegramm wjednikej a němſkemu kanzlerej Adolfej Hitlerej pósłał:

„Dźenża rano w 2 hodźinomaj je jedyn bolharſki offiſěr jako prěni ſmólnizaŕ Bolharſkeje wot nekotrych grichiſkich towaršchow olympiſke plomjo dóſtał, kotrež žo je ſahorjenjom naſcheho ludu noſcho a ſ pſchewodom ſwonenja naſich kraj pſchekhwata, ſo by bórſy měrnemu wubědźenju ludow w Barlinje ſrěcźiło. Sportiſka młodźina w teſe ſwjatoczнej hodźinje wulkeho wjednika ſpſchecźeleneje Němſkeje wita, kotryż je ryczeſneſ olympiſkej myſli dotal njeſnaty naſtork dał.

Jendźelsko-egiptowske wojeſke dojednanje so podpiſało

Wojeſke dojednanje jendźelſko-egiptowſkeho pſchecźelſtwowego a podpjerańſkeho rěcźenja ſu pjatk ſaſtupjerjo jendźelſkeho a egiptowſkeho knježeſtwa podpiſali. Po nim Jendźelſka ſwoju pokmu, haj ſamo pożlednjemu wojeſku móz w Egiptowſkej a w Sudanje wobkhowa. Sa to ſo ſakhowanje měra a porjada ſuniſka kraja ſtaroſcźi egiptowſkeho wójſka pſchewoſtaji.

Jara ważne je, ſo ſo wulkoſcź jendźelſkeho wójſka w Egiptowſkej ſe rěcźenjom krucze njepoſtaji. Dokelž je Jendźelſka nětko ſakitanje Egiptowſkeje pſchi jejnych wobrożenych krajnych mjeſach pſchewſała, ſo ſa to trěbne jendźelſke nuſne wojeſke rjadki njewobmjeſuja. Hač na dalſche ſo hłowny dźeł jendźelſkeho wójſka ſ egiptowſkim raniſchim mjeſam a to woſebje ſ Suezſkemu kanalej pokoji. Wjeczorny mjeſu pſchi Libyſkej puſcźinje ſměje egiptowſke wójſko ſakitacź a tam trěbne wojeſke ſtajize a garniſony pſchipraviccź. Wojeſke hłowne wjednistwo pak ſo w ruzy jendźelſkeho wójſka ſ wojeſkim hłownym kwartérom w Kairu woſtaji. Też jendźelſka wojeſka kommišija, kotrejž wuwucźenje egiptowſkeho wójſka poddsteji, ſměje ſwoje ſydło w Kairje.

Jendżelska je pschi ſrèczenju ſ Egiptowskej jnowa pokaſaka, ſo je w poſłednim kèſtotku namorſka, wojeſſke mozy ſwojich wyſokich ſaſtojnikow do ſwojeje ſłużby ſwjataſ. Jendżelſko dżelczeno budża egiptowſke wójſko wojeſſay wumuczowaſ a hakle potom ſwoje wójſko ſ Egiptowskeje po nèczim wojſmu, hdyż budże egiptowſke wójſko wojeſſay hmane.

Semjan Stohrer ſ wu[illegible]om w Madridże.
Wjednik a ſtatny kanzlèr je pósłanza w Kairo dr. ſe Stohrera na wupósłanza w Madridże pomjenował.
(Scherl Bilderdienſt, M)

Sſypnjenje doma w Budapeſcje.
23. julija ſta żo na Rakoczho-dróży w Budapeſcje ſypnjenje doma, pschi kotrymż 7 ludźi ſahiny. Pschi pschedżełanju 4 ſchodow wyſokeho doma mèjeſche żo rospuknjena ſcżèna ſtkruczeż, jako żo nadobo tuta ſcżèny ſypnyſ a nad żobu leżaze pokſchody ſobu ſtorhnyſ. Na wobraſu widżimy rospadanki na dróży. (Preſſebildzentrale.)

Hacżrunjże żo mórſki pschiſtaw Alexandrije ſarjadnistwu Egiptowskeje wroczi, tola Jendżelska prawo wobſchoma, ſa ſwoje wójnſke łódżſtwo w poſtnej mèrje wuſmiwacż a też trèbne mutwarjenje tuteho pschiſtawa pschewjeſcż. Wo ſchromadnym egiptowsko-jendżelſkim ſarjadnistwje w Sudanje je żo ſ wuhladom na polny wuſpèch bórzy dowutradżi.

Budyske ſtawniske powèſce

Pjatk 24. julija 1936.

Narodżili ſu żo: 18. 7. Kunſej Emilej Oehlſchlägelej, prawiſnikej, żyn. — 23. 7. Wernerej Janej Dadekej, wyſchſchemu zlowniſkemu inſpektorej, żyn. — Fryzej Wilijej Jenczej, wikowańſkemu pomocnikej, żyn.

Wumrèli je: Robert Reinhold Mahlee, invalidny rentnaſ, 74 lèt ſtary.

Mandżelſtwo pschipowèdżiſchtaj: Alfred Kurt Thamhain, elektrikaſ ſ Fridu Hildegardu Milkerej.

Ssobotu 25. julija 1936.

Narodżenja: 24. 7. Richardej Panoſchej, podſeſinſkemu dżełacżerjej, dżowka. — 20. 7. Janej Kurtej Ryżkej, pschekupzej w Dżèżnikezach, dżowka.

Mandżelſtwo pschipowèdżichu: 25. 7. Erich Heinz Tanzer, pschekupſki pschiſtajeny a Martha Gertruda Szendzielorzej, ſchwalcża, wobaj w Drjezdżanach. — Otto Gerhard Mieth, blidaſ a Frieda Selma Stefanej, pschedawarka, wobaj w Budyſchinje. — Pawoł Erhard Melcher, maſchinſki ſamkaſ w Budyſchinje a Hana Marja Hilża Kloßej, domjaza pschiſtajena w Budyſchinje. — Kurt Rudolf Stiller, fabrikſki dżełacżeſ w Budyſchinje a Frieda Charlotta Hana Köhlerej, fabrikſka dżełacżeſka w Sċżiezach. — Ewald Willy Liebich, wiczny pomoznik a Lisbetha Dora Frankej, domjaza pomoznica, wobaj w Budyſchinje. — Wilhelm Jurij Haaſer, wojnaſ a Martha Frieda Kuhnej, pschedawarka, w tu chwili w fabriku dżełacżerka, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Hans Töpfer, pomoznik a Johanna Marianna Kuſchkej, ſtenotypiſtka, wobaj w Budyſchinje. — Franz Krahl, pohonc a Margareta Elſa Kriegleż, domjaza pschiſtajena, wobaj w Budyſchinje. — Richard Walter Preſcher, ſchewc a Frieda Hedwiga Kopetzkej, domjaza pschiſtajena, wobaj w Budyſchinje. — Alois Schlager, klampnaſ a Emma Auguſta Nowakej, domjaza pschiſtajena, wobaj w Budyſchinje. — Herbert Jan Hühle, wikowańſki pomoznik w Lauter a Margareta Hilża Hermanej, pschirèdowarka w Budyſchinje.

Dawkowa protyka ſa mèſaz auguſt 1936.

5. auguſta 1936: Dawk ſe mſdow a dokhodow, kiż ſu na cżaſ wot 16. hacż hóncz julija 1936 wupłacżene.
10. aug. 1936: Wobrotny dawk, doczażne woſſenjenja a płacżenja ſa mèſaz julij 1936.
10. aug. 1936: Samoſcżiſki dawk 2. dżèlba ſa wſchèch, kiż maja tutón dawk płacżicż, ſ wuwſacżom ratarſtwa a lèſarſtwa.
10. aug. 1936: Płacżomny dawk (Aufbringungsumlage): 1. dżèlba.
15. aug. 1936: Burſowy wobrotny dawk po wolliczenju ſa julij 1936.
20. auguſta 1936: Dawk wot mſdow a dokhodow, kiż ſu na cżaſ wot 1. hacż do 15. 8. 1936 wupłacżene.

Pschiſpomnjenje: W pschedłożajej dawkowej protyzy ſu jenoż te dawki mjenowane, kiż maja ſo w auguſcże 1936 pola Budyſkeho finanzneho hamta płacżicż.

Pſilopk

* **Sſyſne hałoża ſarafy maczi ſchtyrjoch dżeci.** We wſy Gau-Odernheimje pola kupjelow Kreuznach ſtupichu tſo ludżo pschi ſyſnym wichorje a beſchèżiku pod wulki ſchtom. Nadobo ſo wſchitcy wuſtróżichu ſyſneho wrjeſkota dla. Wżacżu wot ſchtoma precż. Jenoż 30-lètna żónſka Armbruſtowa njemóżeſche w prawym cżaſu wucżeknuc. Wotkamana hałoża ju tak njeſbożownje trjechi, ſo bè na blaku morwa. Żona ſawoſtaſi ſchtyri hiſchcże njemocżehnjene dżèci.

* **Namórſkitowe żiwjenſſe puczowanje: 40 krócż wokoło ſwèta.** Do pschiſtawa mèſta Adelhaide (w Awſtralskej) je psched krótkim ſchwedſki kapitan Halberg ſe ſwojej motorſkej łódżu „Bullarm" dorèł. S tym je w ſwojim namórſkim żiwjenju żadny rekord dozpèł, mjenujcy na jenej a ſamej łódżi jedyn milijon mórſkich mil (nimale 2 milijonaj kilometrow) wobjeżdżił. Tutón puczowanſki runja ſo 40krócżnej wokoło ſwèta (Umſang) ſemje. Na końcu tuteje jubilejneje jèżby dże ſo kapitan Halberg ſo ſwojim nawróżeſe do Schwedſkeje ſtónczniże ſakótwicż a ſwój żiwjenſtſi wjeczor jako „kraina ſchczurka" dokóncżicż.

* **Kak ſpèſchnje wjelkyna pluwa.** S pschipadom poſtaczi ſo muſſtwu japanſkeho podmórſkeho mórſkeje ſtajże Jokoſuka pschilepjeſ, ſpèſchnoſcż wobkedżowacż, ſ kotrejż wjelkyna pluwa. Pschi podmórſkenju pschi brjohu Kinkoſana ſtorczi podmórſkat n'enadżiży na wjelkybu, kiż mèjeſche ſo tucże ſ procha. Kommandant poda ſo hnydom na napſchemo-jèżbu ſ najwjetſchim zyżakom morja. Pschi tym ſo wupokaſa, ſo wjelkyba 13 mórſkich mil (to je nimale 24 kilometrow) ſa hodżinku pluwa, potajkim może ſ mjenſchim podmórſkim napſchemoh jèdż.

* **Praktiſka hoſpodarſka politika.** Jedyn farmar ſ Tenneſſee wopyta tute dny wożobny hotel w Philadelphii. Hdyż żo jemu ſa ſjedzene mjaſo, kotrejż k wużedu doſta, 2 dollaraj żadaſchtaj, pschewża ratarja wulka ſtólcż. Sapoeża, prjedy hacż mòżachu jemu to żadyſcż w jedżeni hotela wſcho roſbicż, ſchtoż jemu na póralinje, ſtólżach a druhich, ſariadowanjach do rukow pſchiſłże. Druhi hoczo pſched ſakhadżażym cżekanyhu, hakle ſawoſana poliżija mòſeſche ſpodżiwneho cżłowieka ſmèrowacż. Pſched żudom ratar mèrnje rjekny, ſo je pſched nèkotrymi dnjemi krumu ſa dwaj dollaraj pſchedacż dyrbjaſ, dokelż jemu ſa rjane ſłoczo wjazy njepokicżichu. Se ſwojim wuſtupom je chcżeł wſcheżo pomèram proteſtowacż, pschi kotrymż ſo krumu ſa 2 dollaraj pſchedawa, mjes tym ſo żo ſa kruch howjaſeho mjaſa taßama płacżiſna.

Kralowska rada

Juwelèra Reclama, ſ kotrymż ſo Bjedrich Wulki wody rosmokwjeſche, ſo poſłednjeſchi praſcheſche, jako beſtże runje dobre je myſlże: „Nó, mój luby Reclamje, kelko dżeſi wón po prawom ma?"

„Schtyri, Waſcha majeſtoſcż", praſchany wotmokwi, „a to tſjoch żynoma a dżowku."

„Hm, dżowki ſu lohka twora; wón dyrbi ſo prożowacż, ſo ju najthèżſcho wothudże."

„To je lóżo prajene hacż cżinjene, Waſcha majeſtoſcż", juwelèr ſnapſchecżiwi, „njejſym żadyn bohaty muż."

„I hdże, to nima niczo rjez. Chżu jemu dobru radu daca: Wón dyrbi ſo pilnje wuhledżowacż, ſo by pola ludi ſſedżbnoſcż ſbudżiſ, pschi tym nóż prawje wyſoko noſacż, ruży na khribiet położycż a liży nadwacż. Potom ſmèja jeho ſa bohateho muża, a wón ſwoju dżowku bórzy wothudże."

j.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot J. S. Turgenjewa.

S rukſeje rècże pschekożił M. B.

4] (Pokracżowanje.)

Kuſma Waßilewicż żo wuſmja a ſacżerwjeni hacż do wuſchow. „Ja budu waß mjenowacż: pſchekraßniſcha Emilija!"

„Nè, nè! wy dyrbicże mje mjenowacż: Mein Schätzchen, mein Zuckerpüppchen!"

„S wulkim mojim wjeſelom, ale ſo boju, ſo budże to ſa mnje cżeżke."

„Wſcho jene, wſcho jene, prajcże: Mein."

„Me . . in . . ."

„Zucker."

„Puppchen! Püppchen! Püppchen!"

„Pju . . . Pju . . . To ja njemóżu!"

„Riż? Wy dyrbicże! Ale wſcheże wy, ſchto to rèka? Poſdżiſcho wam to roſeſtajam."

„A hlej, tu namaj cżetka cżaj njeże. Braco! bravo! Cżetka, ja budu cżaj ſe ſmjetanu picż. . Je to ſmjetana?"

„So ſchweige doch!" ſnapſchecżiwi cżeta.

IX.

Kuſma Waßilewicż żedżeſche pola madame Fritcże hacż do poſnoży. Wot ſameho pschikhada do Nikolajewa wón hiſchcże laiki wjeſoły wjeczor njebè pſcheczinik. Woprawdże, jemu njepſchiſłże ani łónu do hłowy, ſo ſnadź ofizèrej a ſemjanej njepſchiſtejſ, ſnacż żo ſ wożobami ſpłaha jeho ſnateje a jeje cżetki, ale Emilija bèſche tak ſchikowana, tak ſabawnje bajkaſche, tak leżnje na njeho ſhladowaſche, ſo wón ſ ruku machny na ſwoje powołanje a żebi wotmyſlł, na tutón raz żo po ſwojim ſpodobanju ſodżerżecż. Jeno jena wobſtejnoſcż jeho mrowjeſche a ſawoſtaſi w nim ſtaroſcż, niż wożeże ſaſimarou. W żamym roſrèczowanju mjes nim, Emiliju a madame Fritcże powoczinichu żo durże prèdżneje komory a mużika ruka w cżèmnym wobleczenju, ſ tſjomi jara małymi ſłèbornymi kneſlemi żo cżiſchinko nutſkuny a na ſtólcżk pschi durjach doſcż wulke brèmjeſchko cżiſchinko położi. Wobè damje hnydom k ſtólcżej ſkoczichtej a porżeſchtej pschinjeżene pschehladowacż. „Ale, to njeſtej tej ſtżizy!" rjekny Emilija. Tola cżetka ſtorcżi ju ſ łobcżom a wunjeże brèmjeſchko, njeſwojaſawoſchi końzy. Kuſmje Waßilewiczej żo ſdaſche, jako by jedyn ſ nich ſ nècżim cżerwjenym womaſany był, runje każ ſ krewju . . .

„Schto to? wopraſcha żo wón Emiliju. Wam hiſchcże nèſchto kradnjenych wożow wrócżichu?"

„Haj", wotmotwi Emilija, jako by nochcżła. —

„To je ſłużobnik wam te ſame namakaſ?" — Emilija żo ſacżemni.

„Kajki ſłużobnik? My nimamy żaneho ſłużobnika."

„Dha nèkajſi druhi mużſki?"

„K nam żadyn muż njebodżi."

„Ale dowolcże, dowolcże . . . Ja widżach rukaw mużſkeje drasty. A ſłónczniże też tutón łaż . . ."

„K nam żenje, żenje żadyn muż njepſchińdże", wotmotwi wobſtajnje Emilija . . . „Schto ſcże widżał . . . Niczo njeſcże widżał! A tutón łaż je mój."

„Kak tak?"

„Tuż tak. Sſłuſi pſchi maſkeradże . . . Nó dha, moja, und Punktum!"

„A ſchtó dha je wam tuto brèmjeſchko pſchinjeżł?"

Emilija niczo njewotmotkwi a nabuwaſche hubzu, wondże ſa madame Fritcże ſ komory. Traż po dżeſacż minutach wrócżi ſo wona ſama bjes cżetki, a hdyż ſo Kuſma Waßilewiczej ſ nowa praſchecż poczа, wona jemu na cżoło pohlada, prajiżu, ſo je hańba ſa kavalèra, wżipny bycż (pſchi tutych ſłowach ſo jeje wobliczo trochu pſchemèni, jako by ſo ſacżemniłe), a wſawſchi ſ blida kharty, jeho poprożu, bódacż kuż na jeje ſboże a na cżerwjeneho krala.

Kuſma Waßilewicż ſo wuſmja, wſa kharty, a wſchitke njelube myßle ſo hnydom ſ jeho hłowy ſhubichu.

Ale wone wrócżichu ſo hiſchcże ras k njemu, a to tón ſamy dżeń. Wón bè hižo ſ durjczkow na haju wuſtupił, bè ſo hižo Emiliji porucził, poßledni ras jej pſchiwołajo: „Adieu, Zuckerpüppchen!" jako nadobo nimo njeho ſo cżłowjek njewyſokeho froſtu ſunu, a wobrocziwſchi ſo na wokomik na jeho boſ (nóż bè dawno ſaſtupiła, ale mèſaczk jaßnje doſcż ſwèrcżeſche), wuſtaji zgrabnje, ſtuche wobliczo ſ cżornej, huſtej brodu, cżornymaj wocżomaj a ſchirokym nożom. Tutón cżłowjek ſkoczi hnydom ſa rózk, a Kuſma Waßilewicż njeſpóſna tohodla tute wobliczo — nihdy hiſchcże je prjedy widżał njebè — ale na jeho rukawje ſo ſti ſłèborne kneſle w mèſaczku błyſkotachu. Prudżaze dwołowanje hrjebaſche ſo w buſchi naſtrójaneho poruczinika; domoj pſchiſchedſchi wón po pſchiwuczenju ani njepokuri ſe ſwojeje pènoweje trubki. Tola też njenadżeſche ſnajomſtwo ſ lubſnej Emiliju a ſbożowne hodżiny, pschecżinjene w jeje towarſtwje, ſkutkowachu na jeho ſacżucja.

X.

Kajkeżkuli też bèchu ſtaroſcże Kuſmy Waßilewicża, wone bórzy roſſtrachu a njeſawoſtajichu ſłeda. Wón hyło na ſabawu ſ wobèmaj damomaj ſ Rigi thodżeſche. Soſlubowany poruczniſ ſbliżi ſo ſ Emiliju. S woprédka hanbowaſche dże ſo tuteje klikkoſcże, ſakrywaſche lohoda ſwoje wopytowanje, potom pak pſcheſta ſo hańbowacż a ſakrywacż: ſłónczi ſ tym, ſo wón radſcho pschi ſwojimaj nowymaj ſnatymaj żedżeſche, hacż hdże druhdże, njepowdajo hižo wjazy jeno wo ſwojich, niż jara wjeſołych, ſchtyrjoch ſcżenach. Ssama madame Fritcże hižo njeſłoużowaſche w nim njelube ſacżucża, haczrunjeż ſ nim njepſchecżelnje a wobużnje wobkhadżeſche, każ pryedy. Woſoby, mako ſamożite, podobne knjeni Fritcże, w ſwojich hoſcżach waßeſche ſchcżeſrodſcż waża; ale Kuſma Waßilewicż bèchu trochu ſłupy, a darowaſche bóle różnki, hacże worſechi, popranzy . . . Jeno ras pſchinjeże Emiliji lohke, różaze rubiſchko po cżiſtym franzoßkim waſchniu; ale wona hiſchcże tón ſamy dżeń jeho dar na ſwèżcży ſeſmudżi. Wón dżiwche jej porokowacż: wona pſchiwjaſa rubiſchko kóczy na wopuſch, wón żo roſhnèwa, wona żo jemu bo wocżi wußmi'a. Kuſma Waßilewicż dyrbjeſche ſtónczniże żebi ſamemu wuſnacż, ſo wón niż jeno wobtedżowanja damow ſ Rigi njerewużiwaſche, ale ſo ſamo jeju dowerjenje njeſaßłużi: jeho żenje ruczе nuts njepuſchczijichtej, je bjes teho, ſo njebyſchtej jeho prjedy pſchehladowałej; druhdy daſchtej jemu cżaſacż, druhdy wotpóſłaſchtej jeho bjeſe wſcheje zeremonije, a chżyſchtej-li nèſchto pſched nim ſakrycż, rèczeſchtej w jeho pſchitomnoſcżi nèmſki. Emilija njeda jemu żaneho praweho wotmotkwjenja wo ſwojim ſodżerżenju, hdyż żo ſa tym praſcheſche, najbóle njewużiwſcha ani jeho ſłowa; a wożeże: nektóre komory w domje madame Fritcże, kotrejż bèſche wobſchèrnу doſcż, haczrunjeż żo ſ haju jara małу ſdaſche, woſtachu dla njeho pschecżu ſakrytże. Pſchi wſchèm tym Kuſma Waßilewicż ſwoje wopytowanja njeſtókcżi, ale wjele bóle je roſnmnożi: wſchak żana żiwych ludżi widżeſche. Jeho żebjeluboſcż ſpokoji żo też ſ tym, ſo Emilija jeho njepjeſchesta Floretan mjenowaczi namaka jeho kraßneho a wobkrucżeſche, ſo na wón wocżi, każ rajſki ptaczk, „wie die Augen eines Paradiesvogels!"

(Pokracżowanje ſcżèhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 27. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

W towafstwje wobarnuj jazyk,
w samotnosći pak wutrobu.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 5, najwobšicha temperatura wo dnjo plus 30. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer minus 9, najnišša temperatura we nozy plus 15. — Ssobotne wječorne a njedźelnišne rańšne dešće sy pšinjeńdźechu symny mórsti powětr do Ssrjedźneje Europy. Pšichod tutych mórskich wětrow dale traje a budźe k wutworjenju wyšinny pšinoschowacź. S tym mamy teź s jaśnišchim wjedrom liczicź.

Wuhlady na wjedro sa julije wutoru: Moteběraze wječorne wětry, jaśne wjedro. Temperatura saso postupuje.

*

— **Postajenja wo wupowěźnjenju khorhojow.** Wyschši měschczanosta města Budyšchina, policajski hamt, wosjewja: Po postajenju khorhoje s hokatym khižkom sa jenicku statnu a narodnu khorhoj ma so wocakowacź, so też pribatne wobkoły pschi žiwjatocznych podawkach wurjadnje khorhoj s hokatym khižkom wupowěźnu. Njewotpowěda duchej sakonja wo statnej khorhoji a smyšlu ludoweho zhromadźenstwa, hdyž so nimo ale město khorhoje hokateho khižka druhe khorhoje, kaž na pschikład dotalne krajne khorhoje abo zyrkwinske khorhoje pokasuja. Njedowolene je teź wupowěźnjenje abo pokasanje stareje kšerskeje khorhoje abo cžorno-běło-cžerwjeneje khorhoje je železnym khižkom.

— **Wuplaczenje renty na póšcže w měhazu augusca.** Wósskowe renty wuplacza so srjedu 29. julija na pólšim hamcže cžo. 3 psched Schulerskimi wrotami. Jndalidne renty sobotu 1. augusta a to sa město Budyšchin w evangelskej towaršchowni na Hornczerskej haży cžo. 2, wschě druhe pola póstoweho hamta cžo. 3 psched Schulerskimi wrotami.

— **Wobkhadne njesboża.** Wjednik motorskeho kola s pobocznikom dźensche sa sobotu na Bohatej haży wobročišcź. Pschi tym so je swojim wosydłom wobšuny a sajědže w cžes khódnik do wukładneho wokna, kotrež so rosbi. Wjednik s lózžišchimi sranjenjemi wotendže. — Ssobotu wječor wokoło ½8 hodź. jadźeše na Nowosalzskej drohi koleśaś do žony, kotraž niz zyle města drohu pschekročzi. Jona padny a so na hłowje srani. Bjes wědomnja ju do bydlenja donjeseschu. — Pjany koleśaŕ dyrbjeschе so wcžera wječor wokoło 9 hodź. dla wohroženja sjawneho wobkhoda a sbožka ludźi do schikitańskeje jatby wsacź. Jeho koło na dleschi cźaś polizajsny swěźbichu.

Ze **Brusa.** *Satkożena póndźelu wokoło ½12* hodź. so na statnej drohi Budyšchin-Biskopicy njedaloko naischeje wsy njeschoże, kotrež so hischcže pomerenje sbožownje skónczi. Na cźežitym cźaŕ, kotryž w smĕru do Biskopicy jedźeše a zellulosu do Stuttgarta wjesješe, běchu so schtyrjo młodźi koleśarjo pschipowěźnyli. Cźežity cźaŕ posasta a jedyn se sobujědźazych napominasche koleśarjow, so bychu to njezinili. Krótko na to pytny wjednik wosa, so so koleśarjo snowa pschiwěźschaka djerźachu. Hdyž cźežity cźaŕ sajsna, padny jedyn balik nakłada na tśechu pod kotrejž wjednik wosa hedźeše a potom na dróhu mjes cźežitym cźahom a pschi fromje stejazym wobzobowym wosom. S tym so wobzobowy wós s schtomej sškodźi a hromadźe srasy, tak so je zyle šnicźeny. Wjednik wobzoboweho awta bjes schtody wotendže, dyrbjeschе pak so s wulkej cźežu s swoja wucźahowcź. Bjes dwĕla su s winu tuteho njeschoża koleśarjo byli, kotśi hačzrunjeź je tajke pschiwěschowanje krucze sakasane, so teho tola widaci njemóžachu.

Z Panĕc. Na njewšědne wašnje móżeše jedyn dobry kóń pjatk wječor w cźewjatej hodźinje na knježim dworje wo žiwjenje pśiś. Pšed krótkim hakle bě pohonč z picowanjom hotowy. Pśipadnje wuslyša słužowna nimo ducy w konjencu nĕkajke spodźiwne stonanje a dźĕše nutŕ, zo by za winu pohladała. Tu wuhlada w buchśe konja leżo, kiž ze swojeje mocy stanyć njemóžeše, byrnjeź so bóle prócowaŕ. Na njewušne wašnje so na buchtowych deskach nastajnje rybowaś. Pśi tym je so najskérje ze zadnymaj nohomaj wobsunył a tak njezbožownje padnył, zo we wuskej buchśe postanyć njemóžeše. Pódla teho bě so kožany pas, z kotrymž je ke kortej pśiwjazany, wokoło šije zwił, zo so kóń skoro zadusy. Słužowna zawoła ruče wo pomoc a mužojo wotstronichu spěšnje buchtowe deski a rozrězachu hłowojcu. Tak wukhowa so skóćeću žiwjenje. Bĕše teź najwjetši čas. Nĕkotre mjeńšiny pozdźišo a po drohim konju by bylo. Po khwili je so kóń zasy zhrabał. Jenož zbožownemu pśipadej ma so dźakowaś, zo je pśi žiwjenju wostał. Tutón pad znowa wuči, zo dyrbi so husćišo za skotom hladaś, teź, kak lohcy móże so mjez nim njezbože staś.

S **Měrczina** (Merzdorf) pola Mužakowa. Pola ratarja Oswalda Schwaby naśta w nozy woheń, z kotrymž je nowa brózeń hacź na sakładne nuzje spali. Pschi tym buchu dwaj wosaj rozki, mjócźaja maschina, dwaj dalschaj wosaj a wjele ratarskeho gratu zbožu sniczene. Wobnjowe wobory dyrbjachu wodu z 300 metrow zdaleneje rěcźki braś. Ssusodne twarjenja mózachu zo wulkowaś. Kak je woheń nastał, zo njeje hischcže swěźiło.

Gospodarski rozhlad

Póndźelu, 27. julija 1936.

Baćinska burka, 25. julija. Na sobotnišchej burzy skrucźena a swoprédka poskupowachu. Posdźišcho pak pohibowachu kursow njebě zyle jednotny. W srjedźišchczu sajima stejacha snowa montanowe akcije, kotrež dośtawachu pohon psches pschejo sajo wróćazace powěsće wo powyschenju żelezjnowych płacźišnow. Po prénich sapiśach kursy dale popuschczowachu a wosebje bursowni wobchodniźy s powołanja swoje wobstatki wotpschedawachu.

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Žitne hospodarstwo: Rožka starych žnjow so jenoš porĕdko na wikach wobjewi. Pśenje poskicźenja w nowej rožy so najskérše hischcže w tutym tydźenju stanu. Poskicźenja w pcźenicy so dźensa pschi žiwym naprascholowanju njesmĕnjene małe. W pizowanskej rožy a pcźenicy žołka njebě poskicźenjow. W pizowanskim wowsu bĕchu dobrych kupzow. Jeźejmjenje za industrizu so tehorunja žiwje kupowachu. Žiwe napraschowanje za bĕtymi rźanymi mukami dale traješe. Typa 997 so mało wobkedźbowaše. Pschenična muka ma bĕžny wobkhod za wschędnu potrjebu. Rjane wotruby so dale žadachu, mjes tym so ja pscheźeńe wotruby dosć poskicźenjow pschedeješe. Druhe pizowadła mĕjachu schparny wobkhod.

Stotne hospodarstwo: Pschihnacże howja so ze skotu so pornjo pschedkhadźazemu tydźenjej dale wo nĕchto mało powyschi. Potrjeba na witkach žiwje wahi mózese so nĕbdże se 30 prozenjami krpcź. Podrachowacze howjaše mjažo so wot statneho hamta pschidźĕlowasche. Wobsełkanje cźełazych witkow bě njejednotne. W Lipśku a Plawnje bě pschimós pschesłaby, tak so płacźišny we jednotliwych rśinych rjadownjach hacź do 6 hr. postupichu. Druhe witki, kotrež bĕchu w dożahacej mĕrze wobsełkane, mĕjachu słabiche płacźišny, kotrež w Drježdźanach 3 hr. w Kamjenicy 4 hr. wucźinjachu. Mjasne witki so wuprózdnichu. Na khowajazych witkach so wjesesche potrjeba śewi. Tehodła bě teź wotsełkanje trochu wjetše. Pschi žiwym wobkhodźe płacźišny na wschĕch witkach wo 2 hacź 8 hr. stupichu. W Drježdźanach a Kamjenicy wosta mjeńšchi, w Livitu wjetši pschebytk. Na kwinicaje witki so tak wjele šchtuk njepschihitna, zaź w pschedźhadźaznym tydźenju. W Lipśku a Zwikowje so potrjeba krpcź njemóžesche.

Hołowodarjenje s mlokom: Wotedacże mloka je we sašchrym tydźenju so dale powjeśchilo. Teź butry je so w sakskich mlokarnjach wjazo nadźĕłało. Sa to pak je se strony statneho hamta sakskim wulkorosdźĕlerjam mjenje pschidźĕliło. Potrjeba móżesche so krpcź.

Hołowodarjenje z bĕranami: Poskicźenja w sajnych bĕrnach bĕchu nimoměrne knine. Pschi swadowaznych hamtskich płacźišnach bě wobkhod jara žiwy.

Hołowodarjenje z śelcami: Wschiwos je so pornjo pschedkhadźazemu tydźenjej dale pomjeńšchił. Potrjeba njemóžese so wolnje krncź.

Na kadowych witkach so wosebje sanke sahody a kopmacki poskicźenja. Poskicźenja w holankich sahodach bĕchu tak wulke tak so husćiśicko na witkach pschebnik wosta. Teź poskicźenja w bunach a kórkach bĕchu tak wulke so ho wobstatk zyle njewupschedachu. Sa tomatami je wulke napraschowanje.

Prosata woživja

Wuspěšne poswjaty burstwa žyna.

Pschi hłownej żelesnišcej cźarje Hamburg-Limbórk leži wjeska Borstel. Tam bydli pola žwojeju starschenju turiski žyn Hendrich Ravens, kiž z powětrowej plumpu nowonarodźene prošata žiwe plumpa, hdyž je strach, so dla njedobrajahajeho ducha sandu. To so kmĕjesche? To pak ničźo sa kmĕjece njeje — je tomu wopraždże tak:

Prošata so njehibachu...

Hižo wot sajneje młodosće mĕjesche Hendrich Ravens sa swójstwa na dworje swojeho nana wošebity sajim. Hdyž druhim wjaz wjesela cźinjeschе, na polu dźĕlacz, wěnowasche swoju zuby ljubosć na wotbladanje skotu. Jako mały hólcźeš hižo wědjeschе, kak krowa cźeli a ranja prošu.

Nĕtko je pola ranzow husto stawa, so so nĕkotre prošata morwe narodźa abo so su pschestłake, so mohłe prawje dychacz a tohodła sandu. Tohsame stawa so tez pschi młodych cźelatach. Pola tych jej bur s tym pomha, so na narodźene cźelo bow wody klonje. Pschi tym so cźelo nastróji a tak so k žiwjenju wrócźi.

Ale pschi prošatach jej tak prawje rady njewědźachu, hdyž zyle smĕrom leżachu kaž bychu morwe byłe. Cźiśnu so tohodła swjetscha hnydom po porodźe na hnójnu hromadu abo so zahrjebaja.

Tak druhdy wulka schkoda nastanje,

dokelž so stawa, so pschi wjele prošatach schtwórcźina, haj žama tśeśina kónz wosmje. To teź młody turiski žyn s Borstela wědjeschе, dóniž skónczne dobru myślicźku njemĕjeschе.

Ranza dyrbjeschе prošnjez. Bĕchu so nacźakali a tuž jědźechu na polo. Ko khwilźu so Hendrich wrócźi, so by pohladał, hacź je skónczne tak daloko. A bě je. Ranza mĕjeschе pjatnacźe prošatow, mjes nimi pak bě jenoš žydom žiwych. Wósm leżachu na žłomje a bo nĕchibachu.

Po dotalnym swucźenju so tute na hnojowu hromadu cźišnuchu. Turiski žyn pak wobstara pjej khćišje jednoru powětrowu plumpu — ludźo wokoło njeho so jemu žmějachu. Huchu prĕz eho, po dacźu morwemu prošeczu wocźini, tykny jemu hadźizu do njeje a plumpatche. Žiwjenje dyrbjeschе w nim hischcže być, dokelž puk z nabje tam a žem khodjeschе.

Po krótkim śkedźbliwym plumpanju so sloźatke hibaź pocźa.

Spěšchnje je se žłomu wutrĕchu, na khribjet położku a potom sapocźeschu so pospyty wožiwjenja. Kaž pola tejeneho cźłowjeka. A wuspěch? **Hižo po nĕkotrych wokomikach hrabaśe proša so powětrom.** Pschihibje k žebi, motasche so hischcže troschku a pocźa zwjacź. Prénje prošatko bě wumożene. Tak to dźĕsche dale se žedom druhimi, wósmne bě pschedełbo bjes žiwjenja leżało a sahiny.

Móże so napschećiwjeź, so bychu prošata bjes powětrowele plumpy wožiwiłe. Tomu pak tak njeje. Lĕhdy hdy je so pał morwe narodźene proso žame do žiwjenja wrócźile, **wobhladowachu so jako „wołbyte“.**

Nĕkotrzyžkuli budźe žej myślicź, so je to hotowy „schwindl“. Ale prošchu, dopomnju jenoš na to, so tejenemu cźłowjekej so tehorunja kiśkit dawa (Sauerstoff), so by sajo wožiwił. Możemy žej tajke wožiwjenje prošatow takle wujasnicź: dwahlawa (Luftröhre) je pschi porodźe pśches krak (huste žlĕny) satykana (schtož so tez pschi cźłowjeczim porodźe stawa) a z plumpanjom powětra so dwahlawa wurjedźi.

Hacź botał je tutón pospyt, se jaklumpanjom powětra na pał morwe prošata sajo wožiwjecź, dnie žamotny. Budźe dalschich wospytow trĕbnych, so by so tute nowe masćinje wupruhowało a po możnosći polepschiło. Stary praktiker ratać nać kedźbnych cźini, so je w tajkich padach tez prożeczu do kłamy duł a je tak žmjerći wulkował.

Rozwučowace drobnosće

Čelaca hródź.

Hdże je zwjetša čelaca hródź? W najzadnišim kućiku kruwarnje, zo by čelatam prawje čopło było. W tamnym kućiku pak su čelata nuzowane, skaženy, hižo přetrajeany powětr do so srĕhać a so tu z khorosću bĕdźić. Maja tam jenoż wuhlowu kisalinu ke dychanju a žaneho kislika.

Wuhlowa kisalina pak je powětr, w kotrymž žadyn cłowjek a žane zwĕrjo žiwej być njemóžetaj. Zo bychmy so wo tym přepokazali, wzmimy dwĕ muse a dwĕ próżnej skleńčanej bleši. Do jeneje bleše dźerżmy zapalenu swěčku, doniž njehasnje a potom sadźimy muchu nutř. Do druheje bleše sadźimy tež muchu a wobej bleši derje zatykajmy. W prénjej bleši wumrě mucha hnydom, w druhej lĕta hišće za tydźeń. To je jenoż móżno, dokelž je w prénjej bleši kislik spaleny a wuhlowa kisalina zbytna; w druhej pak namaka so kislik.

Tónle pospyt pokaże, zo móże stworjenje jenoż tam žiwe być, hdźež je kislik, nie pak tam, hdźež je jenoż wuhlowa kisalina. Posledńja pak je wšudźom, hdźež je so kislik spalił a — dychanje skotu runa se palenju; přetoż wone zniči kislik a zawostaji wuhlowu kisalinu.

Duž dha so dźiwać njemóžemy, zo čelata w kućiku lĕdma žiwe wostanu, dokelž maja tam wšeho dosć, jenoż kislika nic. A nad spadanjom čelatow w tajkej hródźi so tež dźiwać nimamy.

Sto pak mamy činić? Za čelata woseblu hródź naprawić, kotraž je čopła, ke kotrejž pak tež ma ferstwy powětr swobodny přistup!

Hdyž so zyma bliži, maja so hródże hladać. Kóń žada čisty, suchi kojenc. Syre městno je konjej jĕd. Je-li mokre wjedro a kóń njepřińdźe wjele won, trjebaj srĕdki, kotrež na moć čórja, a to je jahorcowa jahoda naikhmańša. Wudyrja-li w konjencach žalzy, wzmi škličku, położ na niu chlorkalk a liń na njón selowu abo šwahlowu kisalinu. Sam čekń a zawjazaj sebi nós a hubu, zo njeswĕdaš. Na to přisačiń durje na někotre hodźiny. Potom wočiń khwilku, a nětko hakle směš konja zaso do buchty stajić.

Wački z ľubje wotečerśł, hdyž čerstwu konopej na ľubi rozkładźeš. Wački njemóža wónje znjesć a čekaja.

Stary bur nĕhdy mĕnješe. zo pohonč, kotryž praji: „konje mojeho knieza“, k ničom njeje. Kiž rjeknje: „naše konje“, je khmański. Najlĕpši pak je tón, kotryž praji: „moje konje“.

Slowki nječaŕ swinjom z bóčkami! W bóčkach je sylny jĕd. Swinje wot njeho bluwaja a ruče kónc bjeru.

Stare twjerde twaroški zmjechčiś, hdyž je do warjeneje a hišće horcoše wowsneje słómy kładźeš. Budźa zaso mjałke, słódne a žołte.

Rozkwĕkane ruey zahoji cźitronowa juška.
Před štomom, kiž tebi khłódk dawa, so kłonjeŕ!

Sport

Němske dobyće na němskich wozach.

Rosemeyerowy triumf we wulkim němskim myće.

Němska industrija je nowe wulke dobyće wubĕdźała. Němske wozy su wšĕ dotal na Nürburgskim ringu docpĕte spěšnosće přesćahnyle. Młody Bernd Rosemeyer na Auto-Union je k swojemu wuspěchej w Efelskim wubědźowanju nowe krasne dobyće přidruźił. Z wulkim předskokom 181.6 km za hodźinu w přerězku je dotalny rekord mištra Stueka z lĕta 1934 z 123 km za hodźinu cyle šwarnje přetrjechił. Tute dobyće Auto-Union je čim wjetše, dokelž je Hans Stuck druhe městno na samsnym wozu wobsadźił. Italčenjo, na swojich 12 cylyndrowskich Alfa Romeo, kotřiž najbóle němske dobyće wohrožowachu, mĕjachu wjele njezbeža. Loński dobyćeŕ Tazio Nuvolari předčasnje wupadny, mjez tym, zo Marchese Brivio daloko za němskimaj wozomaj třeće městno wobsadźi. Němska rewanža za lońše dobyće Nuvolarija bě dospolna.

Ze Serbow

S **Hornjeje Kina.** (Ssmjertne njesboże.) W nozy k ßoboćże ßnjesboži na ßtatnej dróßy njedaloko hoßcenza „Dwě lipje“ 65 lět ßtary koleßar ſ Budyßchina. Pßchijeße wokolo ½2 hodź. je ßwojim wobßwětlenym koleßom ſ Budeßcez. Na mětnje njesboża dźanße ßo jemu napßecźiwo jedźazemu wozu ßwětło. Ale ßwětło ßwojeho kola ßo ßpalichu, a wón ßam ßo ßkónči. SSwojim kolom hißchće pßched awtom na drohu, pßchi tym ßebi nog pukny. Bě na mětnje morwy. Pěßchi bě pßchi ßrażenju do pßcherowa padnyk. pßchi cźimź ßo lohaz ßrani.

S **Klětneho.** Rjany njebjeßki ßjew ßu tu ßchtwórtk wjeczor nětkotři wobhdlerjo wobkedźowali. Na wječornym njebju wobkedźowachu ßcherokru ßijalkowu pruhu, kotraž ßwoju jaßnu móz pomalu ßhubi a po nječim ßwoßta wußka ßwětłeßaza ßmuha. Tutón ßjew je ßo też w druhich kónzach naßcheje Luźizy wobkedźował. Jedna ßo tu wo meteor, kotryž bě 3 ßekundy dołho na wječornym njebju widźecź a ßa nim cźehnjeße ßo ßwětła ßmuha, kotruž bě ßa ßobu ßawoßtajił.

S **Rychwalda.** 5 baczonow ßo w tudyßchim baczonaßym hnězdźe wocźahny. SSću derje wumite a nětko hižo ßami hnězdo wopußcźiwßchi ßa ßratwu pytaja. Loni běchu ßo młodźata pßchi wulkim wichoru ſ hnězda ßmjetale a ßo pßchi tym ßarahyle. SSajimawe je, ßo pßchi wulkim potomßtwu baczonej macź ßaneho mětna w hnězdźe wjazy nima, tak ßo je na ßtužodnej broźni ßebi ßwoje měßtaczko wupytaka, ſ kotrehoż ßwojich młodych wobkedźuje.

S **Ochranowa.** Wutoru popoldnju ßnjesboži na ßtatnej dróßy Ochranow Rennersdorf w ßměru do Reunersdorßa jědźaźy ſ dwěmaj wozoßomaj wobßadźeny Hanomag. Na prawej ßtronje dróhi jědźaźy wóß ßajědźe ße wßchej mozu do ßchtoma a ßo dopołnje ßnicźi. Wjednik woża ßam bjeß ßchkody woteńdźe, mjes tym ßo jeho żona ßo cźežko w mjeßwoczu ßrani.

S **Biskopi.** (Dobry popad.) Na dwórnißchczu w Senjzach ßajachu 32lětneho Drjeżdźanßkeho wobydlerja. Běße ßo we wokolßnje jako ßaßtupjeć cźażopißoweho nakładnika wudawał a pßchi tym 18 hrivnow ludźom wuwełcźił, wudawajo, ßo wjetßchu ßawěßcźenißku ßummu ßa ßmjertne njeßboże mandźelßkeho, kotrež je ßo pßched dwěmaj lětomaj ßtało, pola ßawěßcźerße pßchetłócźi. Pßchi ßmělcźenjach ßo wukopa, ßo ßo pßchi ßajatym wo bothopytaneho jebaka jedna, kotryż bě w Sakßej 16 jebanßtwow ßtucźił.

Se **Sebnizy.** (Spodźiwne ßamomordarßtwo.) Ssobotu wieczor wokolo 10 hodźin namakachu w Amtshainersdorßkim ßndlißchczu pola Sebnizy mużße cźežko ße pßcherßnjenym ßkom. SSwonrědka mějeße ßo ßa to, ßo ßo tu wo mordarßtwo jedna. SSwěßcźenja Budyßkeje kriminalneje polizije bjeßporocźnje dopokachu, ßo je ßmrětny ßo ßam ßranił a tak ßamomordarßtwo ßtucźił. SSmrětny 27 lět ßtary hižo lětadoßho na cźuwy khory njeżenjeny muż je Sebniz bě ßobotu wieczor w ßndlißchczu ßwojbu wopytał. Dom potom ßam wopußcźił, ßo by ßo do Sebnizy wrócźił. Bórzy na to ßaßtyßchachu na dróży ßnodźiwne ßwuki. Hdyż ßa tym ßledźachu, namakachu cźežko muża někotre metry wot ßndleßkeho domcźka leżo. Na cźele njenamakachu nětkańe ßledy, kotrež mohłe na pßchedkhadźoważe wojowanje pokaßacź. Pod cźełom namakachu motewrjeny dyßacźny nóż, kotryż, każ je dopokaßane, morwemu ßkuscha. Pßchi pßcheßytowanjach ßo ßwěcźi, ßo ßtej żarliwoßć a njeßbożowna luboßcź na cźuwy khoreho muża ſ tutemu njeßkutkej pohnukej. W ßtarßchißkim domje ßemrěteho namakachu lißcźik, w kotrymż ßwojimaj ßtarßchimaj ßawoßtaji, ßo je druhi jeho luboßcźińße ßboże mylił a ßo dale żiwy być nochce.

S **Drjeżdźan.** Motorße kolo do nadróßneje żeleßnizy ßaßěko. Niedźelu wieczor wokolo 7 hodźin ßta ßo na Budyßkej dróży pßchi Běßym hodlerju cźežße wobkhadne njeßboże, kotrež ßebi dotal dwaj ßmjertnaj woporaj wuźada. 28 lět ßtary motorßki koleßar ße Cźipkawy (Zßchipkau) w Schleßißkej dźanße na kraj jědźazu nadróßnu żeleßnizu cźarny cźo. 11 pßchełcźahnycź a ßaßěße pßchi tym na kolije, kotrež do měßta wjedu. Pßchi tym pak njebě wobkedźował, ßo jemu w tutym wokomiku nadróßna żeleßniza napßecźiwo pßchijěße. SSpěßnje dźanße ßo do ßtareho ßměra ßawinycź, tola běße to hižo pßcheßpěße. S wulkej mozu ßaßěße koleßar do lěweje prědneje ßtrony nadróßneje żeleßnizy. Koleßar, każ też jeho ßobupucźowarka, jeßej perßonalije ßo dotal ßwěßcźiłej njemójeachu, buchtaj ſ koła cźißnjenaj a wßtaßchtaj ße puknjenym nopom leżo. Mobeßu cźežko ßranjeneju do khorownje Rudolßa Heßßa dowjeßechu. Krótko po dodaczu wumrěßchtaj wobaj na ßcźěhwki ßtranjenjow.

Woheń zuku wjeß ßnicźi.

W pólßkim wokrjeżu Chelmu je wulki woheń zuku wjeß ße 70 domißkimi a hoßpodarßkimi twarjenjemi ßnicźił. Wulki dźěl żnjow a żiweho inwentara ßo ßobu ßpali. Pßchi haßchenju wobdźěli ßo wójßko a żeleßniße haßcheńße cźahi.

Prěni diktat. Mucźeć dawa dźěcźom prěni lohki diktat. Dwanacźe jenoßkłonych ßłowow ßo bě. Njedźiwajo teho mějeße mały Kurt dźeßacź ßmykow. Mucźeć tßchaße ſ hłowu. „Ale, Kurto, kak je móżno, dźeßacź ßmykow w tak krótkim diktacźe?“ — Kurt na to: „Njewěrno, to ßo dźiwaßch!“

Olympiske płomio do Južnosłowjanskeje so donjesło

W nozy k njedźeli je ßo na Bołharßko-južnoßłowjanßkich mjeßach olympiße płomjo wot bołharßkich běžerjow južnoßłowjanßkim pßchepodałło. Po 23hodźinßkim běhu pßches Bołharßko a po poßledniej ßwjatocźnoßći w namjeßtnym mětaczku Dragoman kročzachu běžerjo ſ płomjom w cźornej nozy po 10 kilometrßkej dołhej dźiwjej wuzłobinje hacź k južnoßłowjanßkej namjeßtnej ßtaji Gradina pola Zaribroda. Na woběmaj bokomaj mjeßow cźakachu wobydlerjo njedźiwajo nózneje hodźiny dawno na pßchikhad płomja. S dupkom w 1 hodź. pßchiběża poßledni bołharßki běžeć ſ płomjom, młody hejtman powitany ße ßahoritym „żivio“ wołanjom a pßchepoda olympißke płomjo po podpißanju pßchepodawazeho protokolła a po krótkej ßwjatocźnoßći, pßchi kotrejż ßo wutrobite łkowa rěcźachu, prěnjemu južnoßłowjanßkemu běžerjej, młodemu łkarjej ße Zaribroda. Tutón ßo ſ płomjom w cźmi ßhubi a njeßeße je do ßwojeje wótcźiny do Južnoßłowjanßkeje. Potom płomjo wjednizy SSokoła a funkcionarojo južnoßłowjanßkeho olympißkeho komiteja pßchewßachu a pßches ßwjedźeńßay wupußcźene a wobßwětlene měßto Zaribrod njeßechu. Krótko do 3 hodźin donjeße ßo płomjo do měßta Pirota, kotrež bě ßwjedźeńßay wobßwětlene. Mułki dźěl mějeßcźanow je mějeßcźanoßtu na cźole je pßchiwitachu. Potom njeßeße ßo płomjo dale pßched dolinu Nißchawy do Biela Palanka. Mołeße ßwjatocźne bě pßchijeße wohnja we Nißchu. W 9 hodź. dopoldnja ßo na hłownym naměßcźe na wołzebitym woltarju olympißki woheń ßaßwěcźi, pßchi cźimż hudźba olympißku hymnu hrajeße. Wyßchi mějeßcźanoßta dr. Petkowicź mějeße narěcź, w kotrejż olympißke płomjo jako ßymbol měrneho pßchesjednoho ßkutkowanja ludow poßtrowi. Po nim porěcźa wiednik Nißchßkeho Ssokoła Dimitriewicź a potom ßo płomjo dale k połnozy w ßměru do Běłohroda njeßeße. Wótcźiße dźe płomjo wobydleßtwo ſ wulkej rabocźu witaße. Popołdnju wołoko 5 hodź. pßchekročzichu běžerjo ſ płomjom měßto Paraczin.

Poßlednje politiße powěßće

Kommunißtißki krwawny njeßkutk na němßkej ßwójbje w Schpaniſkej.

Każ němßki konßul w Santendrje pßches kapitana jeneho jendźelßkeho parnika ſ radiom powě, ßu kommunißtißku banditoju pßchi jenym napadaje němßkeho ßtatneho pßchißłuchnika Immhoßa cźežko ßranili. Jeho ßydomłenu dźowku ßu morili. Immhoffa ßu ſ cźeßkim ßcherótowym wułkełom do khorownje we Valdeville pßchiwjeßli.

Immhoffez ßwójba wot wjele lět w Santanderßkim mokrjeżu żydli. Immhoff a jeho pßchißłuchnizy njeßu żenje politißku wuſtupili. Kommunißtißka nakhlnoßć je wßchudźe najwjetßche roßhorjenje ßłudźiła. Němßki konßul je ßo tuhym pola ßchpaniſkeho guvernera wobcźežował a żadał, ße bychu ßo Němcy w tamnißchim wokrjeżu ßchkitali.

Pjatnaceletni w Malaßy morduja.

Sto mußchnikow a ßaßchißtow jako woporu.

Jedyn wocźitu ßwědk je dopißowarjej Reuterej powěßcźerße powěßi, ße ßu ße w Malaßy żadławe hróßnoßcze ßtale. 15lětne dźecźi, kotrež ßu cźerwjene krawatty wobwjaßane mće, mężnikow, ßaßchißtow a druhich ſ pißtolemi ßatßelichu a ße żekeru ßarubachu. Hlawna dróha w Malaßy je ßo ßpalila a ßapußcźila. Mjazy d[illegible] tworjenjow je wupußcźenych. 300 ludźi je ßo mr[illegible] a wjazy ßo ßranile.

Zjednoćer[illegible] w w Budyßinje wotmějeja sr[illegible] or we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbs[illegible]nje. Knjez faraŕ Tyßet je nam 2. dźěl ßwojeho přednoßka wo ßwojim pućowanju do Słubjeneho kraja přilubił. Dale chcemy wuradźeć wo wulkim započatku augusta. Prosymy tehodła, zo bychu so sobustawy w połnej liczbje zešle.

Předsydstwo.

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleŕ w Budyßinje; za nawěßtki dr. Jan Cyż w Budyßinje. — Wudawa a cźišć dr. Jan Cyż w Budyßinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna liścina ß. 5 płaći.

Olympiße płomjo překi pßches Greckiu.

Na puczu ſ Athenow do Delphi pßcheběża płomjonoßcheŕ romantiſku beotiſku hórßku krajinu. (Scherl, M.)

Miele Ideal

Tón najnowßi **prochrěbak** bjez hary

za **58.-hr.**

Přihódne wotpłaćowanje Měßačnje wot 8,— hr.

Dostać pola firmy **Hans Eckhardt w Budyßinje** na Moltkowej dróży 9—11

Mały nawěßtk wulki wuspěch

1000,- hr.

so na 1. hypotheku za ßrěnje ratarßtwa pytaja. Poßkićenja pod B 10 na wud. Serb. Now.

Dla ßkhorjenja nětčißeje pytam hnydom

dźowku.

Manjok w Libichowje

Kóżdu dźělbu

wóßka

kupuje

Jan Hajnca

Wěcy za pčołarjow w Budyßinje na Mjaßowych wikach čo. 6

Mašinßke wolije

wolije za cylindry, bulldogi, traktory a Dießelße motory, każ też wßě techniße wolije a tuki kupuječe tunjo pola

A. Kurjo w Budyßinje na Kamjentnej haßy 9, telefon 2735

Wulkowikowanje z technißkimi wolijemi a tukami, z technißkimi potrjebami. (1321)

Měßčanßki omnibus

Wutoru, 28. julija, jědźemy na **wulku zahrodnu wuſtajeńcu w Drjeżdźanach.** Wotjědźemy w 9 hodź. wot Měßčanßkeje zahrody. Z Drjeżdźan domoj w 20 hodź. Jězba a zaßup na wuſtajeńcu 3,50 hr.

SSrjedu, 29. julija, jědźemy **do Mužakowa.** Wotjědźemy 13.30 hodź. wot Měßčanßkeje zahrody. Jězba płaći 2,— hr.

SStwórtk, 30. julija, jědźemy **do Sakßkeje SSwicy** přez Wyßoki lěs, Sebnicu, Kirničßki doł, Kruwjace wrota (Lichtensteinßki wodopad) Šandawu, Königßtein, Pilnicu, Drjeżdźany. Wotjědźemy 8,30 hodźin wot Měßčanßkeje zahrody. Jězba płaći 3,75 hr.

Pjatk, 31. julija, jědźemy k ßwjatočnemu přepodaću olympißkeho wohenja Němßkej w Heliendorfje (při krajnej mjezy). Wotjědźemy w 6 hodź. wot Měßčanßkeje zahrody. Jězba płaći 4,— hr.

Zamołmjenja na jězdny personal abo telefonißcy pod čißłom 2138

KVC

Njechaće sobu?

Kóżdu ßrjedu kofejowa jězba

do rjaneje Njezdašowßkeje doliny.

Płaćiznyhódny kofej ß přikußkami. Reje wonka. — Hudźbna zabawa. — Wotjědźemy w 15 a 20 hodź. wot Serb. Domu. Jězba płaći 90 pj.

Kraftverkehr w Sakßkej, telef. 2561.

Do ßerbßkeho domu SSerbßke Nowiny

Pruhujće swój wobßtatk čißčonych wěcow!

Nječakajće, doniž njeje poßlednje łopießko přetrjebane. Ale zapodajće w prawym času ßwoju ßkazanku W čißčerni „SSerbßkich Nowin“ budźeće derje a płaćizny hódno poßłużeni.

Njedźelu, 26. prażnika, wječor w 7 hodźinach je ze wßěmi ßakramentami domawobßtarana zbožnje wumrěła naßa luba mać a wowka,

Madlena Pječakowa

rodz. SSpitankee,

wuměńkarka w Nowoßlicach,

w ßtarobje 79 lět.

W Nowoßlicach a Njebjelčicach, 27. prażnika 1936.

Hłubokozrudźeni zawoßtajeni.

Khowanje budźe ßrjedu rano ½8 hodźin w Ralbicach

Přiloha k čisłu 173

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 27. julija 1936

Krótke stawizny z Ruskeje

Jeneho dnja ho wšěm duchownym, mnicham a biskopam, kaž też starym kosakam pschiporučži, so buchu ho na dworje do rjadow sjetupajo dalsche pschikasnje wočakali. Woni poßłuchachu. Borsy na to roskasowar pschindże, kotrehož muźaj w běłych kitelach pschewodźejo stołz njeßeschtaj. Roskasowar krocżeli doprědka stupiwschi żebi spodźiwne postawy w cżornych kapach a ſ dołhimi włoßami wobhlada.

„Towarſchojo," wón rjekny, „wy wěscże, so my naschu sozialistiſku wótczinu twarimy. Chcemy wschitku na tym dźełacź. Běchmy ſ dobyczerjom w boju pschecżiwo Běłym wójſkam a chcemy nětko do boja pschecżiwo njekulturje a starym nałożkam a waschnjam sastuptcź. Dawajcże druhim dobry pschikład: wotſtrihajcże żebi swoje dołhe włoßy a brody! Tu ſtaj truharjeſ. Schtó cżini ſapoczaſt?"

Zyła mjeſchcina ho miny. Potom dostoßny stary mnich ſ dołhej běłej brodu ſ rjady ſtupiwschi ho na roskasowarja wobroczi:

„Měſchczano roskasowarjo, wy możecże nad naschimi hłowami roskasowacź, ale niz nad naschimi brodami! Scże nam nasche zyrkwje ſebrali, nasche zyrkwinſke brasty, a nětko njechcacże nam hiſchcże ani nasche pozłednje ſnamjo měſchniſteje dostojnoſcże — nasche dołhe włoßy a brody — popſchecź! My wam swoje brody njedamy!"

Brodacźi kosakoſo połwótſje mórczachu: „My wam swoje brody njedamy!"

Roskasowar cżinjeſche ſacźiſchcź ſamyleneho, běſche pschekhwapjeny.

„Towarſchojo", wón ſnowa ſapocza, „nichtó waß k temu njenuſuje. Ale włoßy a brodu żebi wotſtihacź dacź, je ſnamjo kultury. Jeli to nochcecże, potom wſchak to też njetrjebacże . . ."

Nasajtra pschedstejicżeſ Solowkiſtich łěhwow jeneho ſ biikopow k żebi ſkasa.

„Njeběch pschitomny", wón rjekny, „ale ſym žłyſchał, ſo je k njedorosumjenju dóſchło. Ssym pschiporučźił, ſo maju ho wſchitkim tym włoßy wotſtihacź, kotříž tu na tyfuß chori."

„Rosumju", biſkop wotmołwi, „potom pak dyrbja ho też wſchitkim chorym żołtkim włoßy wotſtihacź. Ale my chori njeſsmy."

Pschedstejicżeſ na to niczo njeſnapschecźiwi, a ſ tym běſche wěz po ſdacźu wotbyła.

Nětkże ſtł měſnjazy połdźiſcho ho w ſaßnej łěcżnej nozy mnoho wobronjenych muźi do komorkow ſadobny, w kotrychž duchownikow ſpasche. Dwaj ſ nich ho khěże ſpjazej poſtawje bliże hcźachu, ſedyn ho na jeje nohy ſydnywſchi jeje ruzy krucże dźerżeſche, mjes tym ſo ho druhi hotowaſche, nazok pohkuſchenemu muźej włoßy a brodu wotſtihacź.

Nasajtra rano zyle duchownſtwo ani brody ani dołhich włoßow njemějeſche.

Roskasowar bě dobry.

*

Jako běch prěni raz w Solowku, běch husto wulki, cżórno-cżerwjeny, driewjany ſchiż wobdźiwak, kotryž blisko kremla pschi „Sswjatym ſěſorje" ſtejeſche, kotrehož wodu pijachmy. Tamne cżórne, wulke ſchiże mózeſche cżłowjeł na wſchitkich polach, ſrjedź łěta, na muri, pschi ſěſorje wohładacź. Běchu jara powabne. Hdyž nětko ſa łěto ſaßo do Solowka pschińdźech, njebě cżerwjeny ſchiż pschi „Sswjatym ſěſorje" wjacy namakacź. Praſchejo ho ſa nim mi ludźo powědachu, ſo ßu jón cżerwjeni armiſcha pobili a ſebi ſ njeho palne drjewo pschihotowali. Nětko nadobo pschikas ſ Moſkwy dóńdże, ſo maju ho ſtawniſke pomniki kupy w dobrym porjadku ſdźerżecź. Cżórno-cżerwjeny ſchiż pschi ſěſorje ma ho do muſeja pschewjeſcź, dokelž je jón Pětr Wulki ſamorucżnje ſa cżaß ſwojeho pschebywanja w Solowku ſcżěſtłk.

Schto cżinicź? Sso jenoż niz komdźicź. Roskasowar porucži, zyle jednorje někaſi druhi ſchiż — běſche dźe jich wjele — pobicź a k njemu papjerku pschicżinicź: „Shotowił Pětr Wulki."

Schtó chze na ho wſacź, na tym dwělowacź, ſchtož je roskasowar napiſacź dał?

Jónu jedyn ſ pomocznikow roskasowarja w muri ſtiwy prjedawſcheho kłóſchtrſkeho abta make żelesne durcżka namaka, kotreż po ſdacźu k pokładniſchcźu wjedźechu. Nihdźe njeběſche nětkajeje kluczikoweje dźerki namakacź, a njedźiwajo wſcheho napinanja njedaſche ho też ſ namozu wocżinicź. Roskasowar inżeněrow ſkasa — běſche jich zyła hromada mjes ſatymi, tak mjenowanych „ſchłodnikow" — a praſcheſche ho jich, hacź ſamóża żelesne durcżka wocżinicź. Inżeněrojo ſamk pruhujo wotmołwichu, ſo chcedźa to cżinicź, trjebaja pak k temu wſchelaki grat a ſnadź ſamo milinu.

Nětko roskasowar ſadobnywarjow ſkasa, kotříž běchu w Salowku jara bohacze ſastupeni a ho w cżeſcźi dźerżachu — najlepſchich ſadobnywarow ſ zyleje Ruskeje! Mjes nimi běchu nětkoſi ſpezialiſtojo ſa żelesne kamory a treſory. Woni ſamk jara dokładnje pruhujo prajachu, ſo chcedźa jón wocżinicź, ale pod dwěmaj wuměnjenjomaj:

1. nichtó wot ſarjadniſtwa njeßmě bycź pschitomny,
2. nichtó njeßmě ho ſa jich gratom praſchecź.

Roskasowar do wuměnjenjow ſwoli, a ſa krótki cżaß běchu żelesne durje wocżinjene. Proſchachu roskasowarja, ſo by pschiſchoł. Wón jenoż wobraſaj poßłednjeho żarja a zarinu w ſlěbornym wobłuku namaka. Schepta-chu pak žebi, ſo ßu ſawěſcże hiſchcże wězy wulkeje hódnoſcże w pokładniſchcźu byte. Komu ßu do rukow padnyte, njeje cżeßko ſhódacź. nz.

Pos, kotryż 10 lět cżaka . . .

Franz Mac Mahon, jednory dźełacźeſ, bydleſche w łęcże 1925 w Erie, w ſtacże Illinois. Měſeſche młodeho wowcżeſkeho pßa, kotryż běſche jeho naiłepſchi towaršeſ, pschetoż Mahon běſche wožamoczeny cżłowjeſk. Shep a jeho knjes běſchtaj njerozdźělomnaj. Jónu pak Mac Mahon po ſthdźe dele padnywſchi żebi cżeßku ſchkodu w thribjeczje ſcźini. Sanitetny wós jeho do khorownje dowjeſe. Shep ßobu do woſa ſkocżiwſchi ho winczo k ſwojemu knjeſej pożndny a liſaſche jemu mjeſnocżo. Jako běchu ke khorownoj dojeli a Mahona na noſchadle ſ woſa ſdehnychu, Shep pódla běżeſche. Tałke k jěſdnemu ſtołej pschińdźechu, kotryż dyrbjeſche cżeßkoſranjeneho do łekarſkeje ſale donjeſcź.

Mały wowcżeſki poß ſpyta, ßobu do jěſdneho ſtoka pschińcź, ale wothładowar khorownje jemu pucź ſaſtupi. Mahon ſ poßłednjej mozu ßo ſrunawſchi pjej hłowu majałkeje a ſchepny: „Daj derje bycź, ſtary pſcheczełko. Wrócźu ho. Doczakaj tu na mnje!"

To nětko nęſchto běſche, ſchtož Shep roſumjeſche. Wón poßłuchaſche. Sto krócź dźe bě ho jeho knjes w nětkajkim twarjenju ſhubił, do kotrehož pży ßobu njeßmědźachu, a ſtajnje bě prajił: „Doczakaj tu na mnje!"

Tuż ho Shep napſchecźiwo durjam ſ jěſdnemu ſtołej na ſenju łehny — a cżakaſche.

Wón pſchezo hiſchcże cżaka.

Mac Mahon ho jenje wjazy njewrócźi. Na ſajtrej wumrě. Jeho cżeło ſ druhim jěſdnym ſtokom na druhej ſtronje khorownje dele puſchecźachu a ſ druhimi wrotami wotwjeſechu. Shep wo tym niczo njepytny, ſo je jeho knjes na pschezo wotešeł. Měſeſche pschikaß, cżakacź. A wón połny dowěry, ſe ſnatej żiwěru na nawrót ſwojeho knjeſa cżakaſche.

To běſche w auguſcze 1925. Wjazy hacź dźeſacź łět Shep nětko pſched khorownju napſcheczіwo khowanym durjam k jěſdnemu ſtołej cżaka. Prěni cżaß wón ſtajnje zyle njemérny poſtoczi, hdyž ho jěſdny ſtok wot horjeka

10,1 milijonow dejnych krutwow w Němſkej kóždołětnje 24 000 milijonow litrow mloka poſtcźa.

S tutych krutwow 3,6 milijonow pſches 330 000 podawarjow mloka łěcźnje 10 300 milijonow litrow mloka a do 10 000 mlókarnjow dodawa. Hdyž běchu pschemnjelimy, ſo je w Němſkej 10,1 milijonow dejnych krutwow, kotreż łětnje 24 000 milijonow litrow mloka dawaja, je bjes dwěla ſajimawe jónu ſwěſcźicź, ſchto ho ſ tutym mlókom ſtawa. Na wobraſu widźimy, kak jednotliwe mlókarſke produkty po mnohoſcźi na wiki pschińdu. 3,6 milijonow krutwow poſtcźi łětnje 10 300 milijonow litrow mloka, kotreż ho pſches 730 000 dodawarjow mlóka na 10 000 mlókarnjow dodawa. S tuteho mloka ho 2800 milijonow litrow na ſmjetanu pschedźełka, mjes tym ſo 7500 milijonow litrow na butru, twarożk, twaroh atd., wužije.

(Zeichnung v. Salinitzki, Scherl, M.)

J. Nali:

Moje wójnske dopomnjeńki

(1. pokračowanje.)

Tu knjeżeſche ſaßo wojerſke żiwjenje a w pschichodnych dnjach ſapocza ho hižo wschelake ſwucźowanje. Lohkeje ſłużby njeßym tu wjele pytnył. W bližſchim cżaßu dyrbjachmy nowych rekrutow dostacź. K tomu ßo ſwucźowanſki personal pytaſche, to rěka, nowe korporale dyrbjachu ho pomjenowacź. Pschi tom ho nimo khmanoſcże na to dźiwaſche, schtó je hižo wonkach pobył. Sso ßamo roſumi, ſo běſche też nęſchto protekzije trjeba. Mějach tu ſhożo. Nasch feldwebel, wěſty knjes Rehfeld, běſche mi ſ pola derje ſnaty a mi pschecźelnje ſmjeßleny a namjetowaſche ßobu moju wożobu, wo cżimż nicżo njewědźach.

Mjes tym mějach wſchelake cżłowjeſke ſtaroſcże. Hnydom w prěnich dnjach dyrbjach ſ 25 mużemi na ſtražu cżahnycź. Dokelž ho hacź datal ſtajnje na wſchelakich komandach wokoło brudźach, njemějach wot powſchitkownje wojerſkeje ſłużby trěbnu wědomoſcź wjazy. Mějach hroſu, kak ßo mi wſcho ſeſchlachćźi w zujomu a wjetſchim wojerſkim měſcże je wſchelakimi wyſchſchimi offiżěrami. Jenoż thrpkoſcź, żebi prajach, a wěz pónźe. A też běſche. Starſche mużiſtwa běchu hižo na ſwoje měſtna ſwucźene a pomhachu mi pschi ſarjadowanju rożnych ſtrażow a taſkich, kotříž jenoż wo dnjo na ſwoich měſtnach ſtejachu. Mějach potajkim jenoż ſwoje ſapiſy do knihow pschewjeſcź a druhe podobne wězki wobſtaracź. Tak ßo bórzy dźeń a nóz minyſchtaj.

Druheho dnja pſched połdnjom mějach w měſcże nęſchto wobſtaracź a pschewoſtajich na krótki cżaß ſtražu ſaſtupjerjeſ. Sso wróczіwſchi mi ſaſtupjeſ rjekny, ſo je runje feldwebel tu pobył a ſo je ho ſa mnu praſchał. Wo cżo tu dźeſche, njewědźeſche. Myſlach ſebi, ſo ßym nęſchto ſtłomdźił abo wopak ſcźinił. Cżakach ſ hroſu na naßwarjenje.

Hdyž ho pschipołdnju wrócźichmy, podach ho hnydom k njemu, ſo bych ho wo jeho wopyzże wobhonił. Wón ho ßmějeſche a rjekny, ſo njeje ho niczo wopaczneho ſtało. Chzeſche mi jenoż ſwoje ſhożopschećźa wuprajicź k pomjenowanju na korporala. Mam ho bórzy wo ſwoje „treßy" poſtaracź. Tuta powěſcź mje nimo měry ſwjeſeli, dokelž njeradych běch město Mojerezy wopuſchcźił. Spóſnjach tu Boži porſt. Cżłowjeſk ženje njewě, cżemu nas Bóh druhdy bżiwnje wodźi. Bych-li nětkotre dny połdźiſcho pschiſchoł, bych ſnadź dołhi cżaß na pomjenowanje cżakacź dyrbjał. Tak běch runje w prawym cżaßu pschiſchoł.

Nasche dny we Hłohowje běchu liczene. Dwaj depowaj ſa wuwucźowanje rekrutow buſchtaj pschiprawjenaj. Pschińdźech ßobu k prěnjemu depowej. Sa někotre dny wopuſcźichmy Hłohow a pschińdźechmy do Schlichtingsheima, małym měſtaczku bliško nětcźiſcheje pólſkeje mjeſy, nęhdźe dwanacże kilometrow ſ połnozy wot města Hłohowa. Tu buchmy po mjeſtnich a wjetſchich wotdźelach w zyłym měſtaczku ſamęſtnjeni. Wuźiwachmy na tutym měſtnje, wotleżanym wot wſcheho wjetſcheho hołka a tołka, rjane cżaßy nimo naſcheje ſłużby, kotraż, kaž ho ßamo roſumi, ho ſ wojerſkej dyrkowniſcźu a ſwucźenej diſzipliny wotmėwaſche.

Schlichtingsheim běſche ſ nęhdźe dwanacże ſtow wobydlerjemi najmjeńſche měſtaczko tehdomniſcheje Pólſnańſkeje provinzy a běſche jara ſajimawe. Mějeſche rune, kaž ſ tżelbu tżelene ſchěroke dróhi, runjache ho w tutym naſtupanju ſkoro wulkomężtu. Torhoſchcźo běſche rjenje pschiprawjene a leżeſche runje wo ſrjedź měſtaczka. Běſche kolowokoło ſ rjanymi lipami wobſadżene, tohorunja małej puczaj, kotrejž torhoſchcźo ſchiżowaſchtaj. Sſrjedźiſnu wobdawaſche kulojte nałměſto, kotreż nutrnje ſ wotpocźinkej na cżtichich wjeczorach mużiſche. Měſtaczko mjenowaſche ho po ludownym exerje „Małe Bjenadki", a to ſ połnym prawom. Na kóždej ſtronje torhoſchcźa cżełynjechu ho wobkhodne měſtnoſcże" pschekupowa a rjemjeſlnikow w małym roſmérje. Najbóle nadpadny zuſemu mnohoſcź torcźmow. Tak wjele hacź ho dopomnju, běſche tu na dźeſacź abo hiſchcże wjazy torcźmow. S wuwjacźom dweju běchu wſchitke wokoło torhoſchcźa, tak ſo nimale jena pschi druhej ſtejeſche. Běſche ho nęchtó naturkaſ, njebě możno, ho dom namakacź. Pschetoż, ſ jeneje torcźmy wuſtupiwſchi běſche na wjele ſtow łět ſtara zyrkej a zyle wonka nowa tańſchej ſtronje, hdźeż ho wjeczorne ſeitkanja pschi wudawaju póſty wotmėwachu. Bliško torhoſchcźa ſ rjanju běſche na wjele ſtow łět ſtara zyrkej a zyle wonka nowa ſchula, niż pschewulkich roſmérow. Na połednjej ſtronje ſwonka měſtaczka leżeſche dwórniſchcźo. Żelesniſka cżara wot Hłohowa do Bojanowa tu nimo wjedźeſche. Nęſchto dale ſ połodnju běżeſche rěka Bódra. W njej ho w łęcźnym cżaßu kumpachmy. Wżiwaj rěti jara ſ wulkohdożowanju wobjeſchtaj. Ssmy jej dyž a dyž ſe wſchelakim pschewodom pschemėrili. Pschi wuliwje rěti Barcze do Bódry leži wjeſ Schwuſeen ſ rjanej „Nadróżnej promenadu", kotruż Hłohowżan wulętnizy je ſa wjeſeleńſkimi parnikami radu wopytachu.

Schlichtingsheim dóſta ſwoje mjeno wot „barona ſe Schlichting", kotryż ma ſwoje wobſtejeńſtwo we wſy Gurſchen, nętkotre mjeńſchinu ſ połnozy na mjeſy Schlichtingsheima Gurſchena. Dale ſ połnozy na ſtatnej dróze do Fraußtadta, we wſy Heyersdorfje wobſtejeſche wulke leżownoſcże ſnaty knjes ſ Gilka-Betzow, kotryż dobry

bliżejsche a bżejsche k durjam. Potom žo pschezo saño njeljubje pschekłapnjenj na žiwoje měsno wróćži.

Posdźišcho, jako žo jeho wopaćne nadźije njeliczomne raty njeběchu dopjelnile, Shep na žwojim městnje njepohibnje leżo wosta a wobkedźbowaschе jěsdny stok se žwojimaj woczomaj, dóniž njeběsche žo tutón semje dótknył.

Sotry khorownje mějachu ſ wobohim phom žobuželnosć, kotryž njedasche žo pohnuć, so by žiwoje městno wopuschcził. Dachu jemu žlomjanz sa leżenje a pschinjeschechu jemu picj a žracź. Tež lěkarjo žo ſ nim spitscheżeličhu, a hdyžkuli měsesche nječto khwilu, potom wón Shepa na króte wukhodżowanje žobu wsa, schtož žo druhdy jenož ſ najwjetschej prózu poradźi. A ſtajnje hdyž běsche Shep sažo wróćžo, žo wón thětsje na žiwoje městno poda, so by žwojeho knjesa ſ dwojej napjatosću woczakował, jako chžył žwoju krótku njeżměru ſ cżim wjetschej pilnosću sažo narunacź.

Měko je Shep festarik, a njebudże drje wjazy pschedolho cżakacź dyrbjeć. jw.

Nowosće z cyłeho swěta

Omnibus žo po wyšokim brjohu dele cżišnył.

Awtobus, kotryž bě na jěsbje na wustajeńcu drobneho ſotu do Lipska, pschińdże na hładkej dróży pched Plawnom do wjerhanja a padny po 6 metrow wyšokim brjohu dele. Wós, kotryž žo dwójzy pschecżišny, žo dospołnje sničži. S 31 puczowazych bu 29 ſranjenych, mjes nimi 8 cżežko. Wjednik wosa a jeho žona wostaschtaj njeſranjenaj. Puczowazy pokhadżeja ſ měſtacźa Rehawy.

Strašchne ſnajomstwo.

23lětna Hilda Polſterez ſ Kamjenzy, kotraž bě policiji jako wustojna paduschniza ſnata a kotraž bu hakle pched 14 dnjemi ſ hojerje wothladańje w Hubertusburgu puschczena, po tym, so bě dźesche khłostanje w jastwje paduschtwa dla wotpokuczila, sejna žo žobotu wjecżor na Kralowſkej dróży w Kamjenzjach ſ wobkhodnym wjednikom ſ Waldheima, kotrehož žobu do žwojeho bydlenja

Revoluzija w Schpaniſkej.

Po nańowschich powješczach žu wojerſke ſkupiny w Schpaniſkej nowe wuſpěchi měte. Na wobrazu widźimy kolonnu cżežkich wosow wójſka generała Molla na dróży do Madrida. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Turkowja Dardanelle wobžadźi.

Pšched nękotrymi dnjami žu Turkoſo pokkupu Gallipoli a Dardanelle ſnowa wobžadźili. Na wobrazu widźimy, kak turkowſke wójſko staru twjerdźiznu wobžadźi. (Scherl Bilderdienſt, M.)

palenz „Gilka“ ſhotowjesche. Wo nim žo powědasche, ſo wobždźi w Barlinje wjele khežow na jenej haſy. Haša žo tehodła „Gilka-Betzow-Straße“ pomjenuje. Hdyž w tutych krajinach naſche ſmuczowanischcża wotmětwachmy, žo druhdy na jeho leżownoſcże hobrſich rosmérow dźiwachmy. Njewědźachmy, hdże žo ſapoczinu a hdże žo ſkónczi. Ssyły žornow w cžrjódach po tfizeczi abo ſchtyrzeczi cżaſto wohladachmy.

S wobydlerſtwom na naſchim nowym pſchebywanischcżu žo bórſy ſesnachmy a derje ſnjeſzechmy. S pſchikhadom wojakow ſaczahny tež nowe žiwjenje do měſtacźka. Wobkhodnicy mějachu nowe wěſte dokhody. Hdyž žo transport nowych rekrutow nawali, wobſtejachu ſ ludźi wſchelakeho powolanja, kotrež mějachu ſuſto pokne móſchnje, kniježeſche tu wjeſoke žiwjenje, kajſehož tu ſmuczeni njeběchu. Koreżmarjo a tež klamarjo njeżu pſchi tom próſdni woteſchli a budża drje druhdy hiſchcże na tehdyſche „ſtare, rjane cżaſy“ ſpominacź. Wuczinjeſche dźe druhdy žylnoſcź wójſka w prénim cżaſu ſterżimu, posdźiſcho druhdy nimale pokoju wobydlerſtwa. Sso žamo rosumi, ſo tam a žem tež ſwada a hara naſta, dokelž w tym abo tamnym kwarterje wſcho w porjadu njebě. Je to w cżłowjeſkej powaſy; wſchitzy njeżu jandželjo na ſmjerżce.

Wjele mějesche wožebje ſtražer porjada (polizija) cżerpjeć. Běſche tu jenož jedyn. K najwjetſchemu njeſhožu bě pſchi wójſku abo hewak njehdże jene wócżko pſchitžabźik. Jemu worakawzy ſtajnje prajachu, ſo by, hdyž jich pſchi nětkaſkim worakawitwje lepi, jene wócżko pſchiſacżinił. Běſche bobrocżiwa duſcha a tež to rad cżinješche. Pjenjeżnu ſchkodu drje njeje nikomu naczinił.

Doſtach prénich rekrutow. Nimale ſamych Barlinarjow. Prént ras w žiwjenju mějach cżeſcź ... roſkaſowacź a nowym rekrutam diżiplinu a wojeſku dywkownoſcź ſaſchcżěpjecź. Běſche to něſchto noweho ſa mnje, hdyž dyrbjach tola ſam hiſchcże wjele wukmyć.

Moji Barlinarjo běchu powſchitkownje ſdźełani ludźo — a móju rjeż, ſo žo mi prénje wuwuczowanje derje poradźi. Wſchelake mjerjanje njewuwoſta. Traje wſchak to dołho, prjedy hacź tajki mlody wojak khodźicź a tſelbu na ramjo bracź a nožycź nawukmje, to rěka — po pſchedpiſmje.

Někajke bértl léta wuwuczowachmy potajkim naſchich pſchichodnych ſchkitarjow wójcżiny we tyſchcżich wójnſchich potajnoſcżach, kotrež žo po cżaſu na pſchezo wjetſche a nowe naſhonjenja ſkožowachu. Stónczinje běchu tak dałeko, ſo žo ſdraſcżichu a won — do Franzowſkeje pózłackhu.

Po dlěſchim cżaſu doſtach wot jeneho powješcź ſ lazareta, hdźež ſranjeny leżeſche. Wón mi ſdźěli, ſo je po horzuch wojowanjach wukhow w lazarecże namakał. Druhi běchu pjecża padnyli.

Wohladał njeſžym žaneho wjazy, runjeż žebi dokhi cżaſ ſ tamnym ſranjenym — Jandźel (Engel) wón rěkaſche — piſaschmoj. Po žwojim wuſtrowjenju pſchińdże do naſcheje blíſkoſcże, do Kroſna nad Wódru.

Naſche ſmuczowanſke žiwjenje žo mjes tym dale w měrnych kolíſach wotmětwaſche. Prěni depot běſche žo ſ wulkim wotkhadom rekrutow wožłabił, mjes tym ſo druhi depot žo ſeſpjelni. Tak dyrbjeſche naſch prěni depot pót někotrych korporalow na druhi depot wotedacź. Wěſty Laduſch, nětdże ſ Wochožanſkich ſtron, a ja běchmoj ſ naſcheje blížſcheje domiſny mjes nimi. Kaž wſchudżom běſche też tudy wěſty ſdónk ſtarſchich korporalow, kotryž pſchezo hromadże woſtachu, mjes tym ſo mlodźi žo na njewidźomne waſchnje wot tajkeho zyłka wotdżerżowachu a pſchi ſkkadnoſcżi wójſtronichu abo pſchežadźichu.

(Pokracżowanje ſcżěhuje.)

lwſa. Njedźelu dopołdnja wokoło ¼10 hodźin ſpyta muža ſe žekeru ſamordowacź. Wſchdź žwoje mozy napinajo ſo jemu poradźi, žónſkej mordarſki inſtrument ſ ruki wu- torhnyjeź a na pomoz wokajo wobydlerjow w domje alarmowacź. Po ſwěſcżenjach polizije a ſtatneho rěcżniſwa bě Polſterez mordarſtwo derje pſchihotowała. Po morſenju žwojeho wopora chžyſche žebi jeho pjenjeſy pſchiſwojicź a žo ſ nimi ſhubicź. S pſchicżimi tuteho jeże wotpokłada bezcżiſta požadliwoſcź ſa jeho pjenjeſami. Sſekeru bě žwojej žotſje pokradła.

Awtowe njeſhoże na dróży Jena—Weimar.

Jedyn mortwy a tſjo cżežkoſranjeni.

Cżežke awtowe njeſhoże, kotrež je pjany awtowy wjednik ſawinował, je žo na ſtatnej dróży ſ Jena do Weimara ſtało. 45 lět ſtary wobydlerſ Weimara jědżesche ſe žwojim wosom hromadże ſ jenakſtarym pſchećelom a dwěmaj Weimarſkimaj žónſkimaj na wulět, kotryž napoſledk w Apoldże pſchetorhny. Tu žo lhětro ſ alkoholom wopoſchu. Duży domoj ſajdźe wjednik wosa w ſawinjenju do ſchtima, pſchi cżimž žo wós dospołnje rozbi a jena žona žo mori. Tamni tſjo žo cżežko ſranichu a dyrbjachu žo do Weimarſkeje khorownje dowjeſcź.

Žałostne njezbože při wuléče SA.

26 mertwych.

Njedźelu popołdnju ſta žo na Besenfeldſkej ſchježežy pola Stutigarta žałoſtne njeſhoże, kotrež SA wudyr 45/171 w Mannheimje potrjechi. Tutón SA wudyr puſchczi žo njedźelu na wulět do Cżerneho lěſa. Cżežty wós ſ pſchiwěſchakom, na kotrymaž bě khromadże 63 SA-muži, jědżesche njedźelu popołdnju ſ Neſtarowneje doliny pſchikhadżejo pſches Altenſteig do Besenfelda. S Besenfelda chžychu po Besenfeldſkej ſchježežy dele do doliny réki Murſ, ſo bychu wot tam ſaño do Mannheima žo wróćžili. Wjednik wosa ſpodowanje puczа, kotryž je jako ſtrašchny ſnaty, njeſnajesche a jědżesche po nim ſ 3. khódom měſto, ſo by ſnajmjeńſcha ſ 2. jěſ. S tym pſchi[illegible] wós do pſchezo wjetſcheje ſpſchesnoſcże, tak ſo wje[illegible] wozma wóz ſhubi. Je dopokazane, ſo wós we wotomiku njeſhoża wjazy hacź 60 kilometrow ſa hodźinu jědżeſche. Hdyž wós do ſawinjenja pſchiſtupi, wjednik zyle wóz nad nim ſhubi a wós jědżeſche pſches kromu a padny po n[illegible] metrow hłubokej muri dele. Pſchi padnjenju ſo zyła wobſadka ſ wozа cżiſny. Sdźěła wozta pod wosom leżo. 15 SA-muži bě khodom mertwych, tſjo wumrěchu, hdyž běchu jich wobydlerjo ſ blíſcheje wſy na dróżku donjeſchle. Tež jena helſa pſchi njeſhożu wo žiwjenje pſchińdże. Wumrě w khorownі w Forbachu. Dalſchi SA-muž wumrě w khorownі w Freudenſtadtu. Wſchitzy dalſchi 40 hožuwuczowazy ſo ſtałe lohko, ſdźěła cżežko ſranichu. Wjednik woſa je jenješi, kotryž ſo jenoż lohko ſrani. Jeho ſajachu. Sa wotſtrašanje puczow ſpowoła ſo džělowa ſłužba we Baiersbronnje a SA je Freudenſtadta a ſ Baiersbronna. [illegible] womoz poſłachu lěkarjo, kotříž pſchipadnje nimo [illegible] a ſanitarne kolonny ſe Freudenſtadta, Klóſchtra Reichenbacha a Forbacha. Njeſhoże ſta ſo popołdnju krótko do 5 hodźin. Hłuboczurnjo ſteji zyły wěmi lud pſchi morach ſwirch tak nienadžijny ſemrětych.

Njeſłyšana žarliwoſć w Neaplu

S Neapela w Italſkej ſo wo ſmješnej mandźelſkej kełtiji powě: Induſtrielny Z., widźany a tež wonkownje dospołnje nowoczaſny cżłowjek, ſo ſe ſwojej wopraſdže hłubnej žarliwoſcżu ſměcham zukeho města wuſtaji. Pſched ſchtyrjomi lětami je ſebi mlodu a rjanu hrabinku Cavaletti domoj dowjedł. Wona praji, ſo njeje ſo na bohateho fabrikantu jeho wjele pjenjez bla wudała, ale ſ cżiſteje lubоſcże je ſebi jeho ſa muża wſała, dokelž ſo ji ſnjeſchcżomny, dobry karakter bycź ſdaſche. Wo jeho khorobliwej žarliwoſcżi njeje to najmjeńſche wědała, kotraž ji mandźelſtwo do hele pſchewobroczi. Njeżmědźeſche ženje ſama dom wopuſchcżicź, też žane wopyty pſchijimacź a wjele mjenje hakle ſama ſ druhim mużiſkim ſłowječko rěcżeć. Z. ſebi bjeſadowarku pſchiſtaji, kotraž ſonu žadyn wokomik ſ wócżka njepuſchcżi a kotraž dyrbjeſche wjecżor mandźelſkemu rosprawu podacź. Dokelž chžyſche ſtrachej ſ pucża bicź, ſo mółła ſo tuta ſe ſonu ſtowarſchicź, njedowěrliwy muž tóždy měſaž nowu bjeſadowarku pſchiſtaji. Sa poldra léta je jeho njedowěra tak wyſoli ſhodźiła dozpěła, ſo wón ſadadnje kóżde wukhodżowanje, też ſe pſchewodom bjeſadowarki, ſakała. Njenaſtróżi ſo žanych wudawkow, da žebi ſamſne kino natwarich, wupoſczi ſebi ſa to najrjeńſche filmy a poſtara ſo tež ſa dobre hudźbne pſchednoſchi atd., ſo by ſwojej ſonje pſchebywanje w ſe wſchém lukſuſom wuhotowanym ſaſtwje ſnjeſtlime ſcżinił, ale hdźenje njeżmědźeſche wona wopuſchcżicź. Tola jeneho dnja jemu jeho wécżne žiwa njedowěra pokaſa, ſo jeho žona ſ cżuženym žiwnoſtwom ſa jenym kelkom ſydasche. Nětkole žebi detektiwa wotnaja. Tutón tež porjadnje wobſkerbnu rosprawu podawaſche, ruczišch bě mloda žona jónu dom wopuſchcżiła, ale rosprawy běchu mandźelſkemu žurowinjeſej pſche njeżinowate. Jeho žona bě pjeſta ſa- njenoż w žurkwi, pola ſchalwcże atd. Jenje ſo nětaſki hoſcżenz abo wjele mjenje hakle muż njemjenowaſche. Tehodła žebi Z. druheho detektiwa wſa. Nowy detektiw pał dyrbjeſche nětko ſkónczinje mandźelſkej wobliczo wotkrycź. Tole ſo tež ſta a wuſłědk bě ſche trochu pſchekhwapjazy. Žona bě ſwojeho muża ſ detektiwom wojebała. Po tutym ſwěſcżenju Z. ſtórżbu na roſwěrowanje ſapoda.

nk.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 174 | Budyšin — Wutoru 28. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wojerski direktorium w Španiskej so wutworja

General Cabanellas, hač dotal roskasowaŕ w Sarawosy, kotrehož žu wjednizy nazonalneho (sbežkarskeho) wojerskeho hibanja w połnocnej Schpaniskej sa schesa nahwilneho knježerstwa wuwołali, je s lětadłom se Saragossy do Burgosa pschileczał. Jenemu wopraschenjej je rjekł, so je jenoź praschenje dnjow, hdy sbežkarjo do Madrida sacahnu. „Ja sam žym zylu aragonsku provinzu mobilisował, a łódzy muž sa mnu stej. W Saragossy žym wulku hromadu wójnskeho materiala nahromadźił a 12 000 do miliz sastajił. Sestajenje mojeho knježerstwa, kotrež ma nakhwilny charakter, njeježym hischcze dokonjak. Zsobustawy mojeho knježerstwa žu s wuwsačom mojeje wosoby tnači monarchistojo. Ssym jenoź nakhwilny schef nakhwilneho knježerstwa, kotrež ma nadawk, wojerski direktorium sa czaš njemérowy pschihotowacź. Ale proschu Waš, njeczitsce smykł, wěricź, so je nasche hibanje monarchistiske. Sswoje zyle žiwjenje žym republikanski był a myšlu, so to wostanu. W zyłej Schpaniskej chcu liberalnu republiku wutworicź, schtož sa mnje antimonarchistisku republiku wosnamjenja. Nasch jenicźki sajim je wjerscha Schpanika.“

Na praschenje, cźehodla generala Franka, wjednika sbežka w Marokkowskej, njeježu do knježerstwowoho sapiża sobu pschijeli, Cabanellas wotmołwi: „Dokelź nam njebe możno, so s nim rosrěczeć.“

Španiski presidenť Azana wjednikej zbežkarjow Moli ministerstwo poskića

Mola je žo Azanje sapołwdžił.

Nědhdiske schpanisti ministerski presidenť Barrio je roskasowarjej połnoznemu sbežkarskemu wójska w Nowarrje, generalej Moli, w mjenje presidenta Azany telefonisy městno wójnskeho ministra w ministerstwje prawizowneje knježiny posticźił. Mola je tole posticzenje wotpokasał a prajił, so nětkole žaneje rěcze njemóže bycź, w Schpaniskej lewizowe abo prawizowe knježerstwo sestajecź, dokelź je žo wojerska diktatura wuwowała. Wojerźzy sbežkarjo budża wojowacź, hač zylu Schpanisku dobudu.

General Queipo de Llano je njedźelu wo Azanowym posticzenju psches Sevillalski radio rěcźał. Prajł, so je lědma wěricź, so je Azana tak malo wobhonity. Azana njeježmě žebi myslicź, so mohli sbežkarjo wrócźo stupacź. Myšli snadź žebi Azana, so by žo jedyn general dał pokupicź? Městnym wyschnoscźam radźi, so bychu žo sbežkarjam poddałe a žanych satrachacźich cźinow njeskuczile, kotrež bychu sbežkarjo kruce pokhkosiali.

Queipo de Llano žo potom na bźełacźerjow wobroczi a pschiwpředł: „Schtóž je bjes bźěła a je dla wobstejnoscźow, kotrež žu markfistojo sawinowali, w hubjenstwje žiwy, njetrjeba tak dołho podružnu pjenjes płacźicź, hač sajo dźěło namaka. Wot khežerjow wocźakuju, so tónle wopor pschinjeju. Tamni njesbožowni budża płacźicź, hdyž žo do Schpanijeje sajo měr wróczi; pschetož **my wschitkim dźěło a khlěb wobstaramy.**

Stónczinje general Queipo de Llano nětotre tajne pisma Sevillaskeje kommunistiskeje strony cźitałche, z kotrychž bě spósnacź, so žu kommunistojo sapósłanzow **njeježmerne summy** sa žebje pschetrjebali.

Sczełak z Cordoby wojewoja, so žu njedźelu nětotre wotdźelenja sbežkarjow do Cordoby pschicźahnyli. Wobydlerstwo je sbežkarjow je saworjenjom powitało. Borzy po tym je lětadło Madridskeho knježerstwa nowiny na městno s powěscu mjetało, so je Cordoba we wobježenstwje markfistiskeho knježerstwa.

Wschě sczełaki sbežkarjow praja, so žu wschě Madridske powěsče wo pjatkownym wojowanju niewěrne. Cźerpjene milizy njeježu pjatk postupowałe. Na wopak, general Mola je milizy dospołnje sbił, so žu stołu do Madrida cźełałe. Sbežkarske wójska žwoje stejischcza we wokolnoscźi Madrida wobtwojerdźuja.

Rozrěczenje s generalom Frankom.

Wożebity dopisowaŕ „Journala“ w Tangeru je s Ketadłom sbežkarskeje strony generała Franka wopytał. Tuton ma najsćipche nadzije. Schpanizy nazionalistojo (sbežkarjo) žu s knjesom w połodnjischej Schpaniskeje s wuwsačom Malagi, hdyž knježerstwowe wójnske łódze leža. W zyłej połodnjischej Schpaniskej je wukrajanam bjesstrach sarucźeny. Sbežkarske wójska Madridske knježerstwo jako markfistiski komitej wobhladuja, žebje pak jako nowe sakonske knježerstwo schpanieske nazionalistiske republiki.

Sakitanske knježerstwo w Burgosu.

W Burgosu je połnozy wot Madrida žu sbežkarjo narodne knježerstwo pschećiwo Madridskemu knježerstwu sałożili. Generała Franka žu sa hłowneho roskasowarja sjednoczenych sbežkarskich wójskow pomjenowali.

Sażo Boże martry w schpanijskich schulach.

Po powěsćach, kotrež žu do Bordeauxa s Navarry dóschłe, je Pampelonska měschczanska rada wobsamkła, so maja žo w krajinach, kotrež žu sbežkarjo dobyli, sażo Boże martry do schulow stajicź. W zyłej Schpaniskej njeje žana druha chorhoj wjazy dowolena dyžli stara schpanska cźerwjeno-złota chorhoj.

W Schpaniskej žo hischcze dale wojuje.

K połnozy wot Madrida žo knježerstwowe wójsko žo nowischich powěsćach njeje pschewinyło. Knježerstwo wudawa, so ma Santander, Gijon, San Sebastian, Bilbao, Motril, Chincilla a Villarobledo zyłe w zwojej mozy. Knježerstwowe nadwódne lětadła žu na kupu Palmu Malorku bomby mjetałe. Schpanistke towarstwo sa powětrowy wołkhad „Lapa“ je knježerskej dźewjećej tsimotoratych lětadłow pschewostajiło.

Wjetschi dźeł lětarstwa na stronje wojerskich sbežkarjow.

Skoro zyłe wojerske lětarstwo je k wojerskim sbežkarjam pschescho. Wono s wuspěchom nad krajom a nad morjom pschećiwo Madridskemu knježerstwu wojuje. Sbežkarjey lětarjo žu poślednje dny tsi knježerstwowe wójnske łódze napadnyli a na nje bomby mjetali. Łódze žu žo wobschkodźiłe a žu k Malasy zofałe. Jena z nich je žo sapalika. Druha wójnsku łódź, kotraž je do pschimórskeho města Melille w schpanistej Marokkowskej sśełała, žu batterije psched městom mušowałe cźekmyeź.

Artillerijske wojowanje pola San Sebastiana.

Tyżoz artillerijstow a pionjerow Loyolaskich kasarnow swonka San Sebastiana leżeych, je njedźelu swoje kasarny wopuschcźiło. Na bliske leżeych hórkach, kotrež San Sebastian wobkrjeża, žu žo wobtwjerdźili. Wot tam do sljejischczow knježerstwowych wojakow sśełachu, kotrež na tśełenju wotmołwjachu. W San Sebastianje z tym liča, so budża sbežkarjo město nadběhowacź.

Sbežkarje pschećiwo Malasy cźahnu.

Najhórje žu drje kommunistojo w pschimórskim měsće Malasy sałhadźałe. Wjazy dyžli 500 ludzi žu morili a nětkole 2000 ludzi franili. Cźeła na hródy leja. Cźrjoda młodych pachołow a wobrónjenych hołjow je žo do twanjenja Hamburgsko-amerikanskeho łódźnego towarstwa dobyła, pikańnju wurubika a stónczinje nadobu na hromadu snožyła a twarjenja sapalika.

Prěni žónski bataillon.

W Madridje je 5. regiment ludoweje milizy sapoczał prěni žónski bataillon sestajecź.

W San Sebastianje žu žo kommunistojo na njeczłowiske waschnje wjeselili. Wyschka Molosa, kotrehož žu w jenej pinzy wuśełdźili, žu na hródy wolekli. Tam žu jemu nazamki swottorhali a potom satśełili.

W Bajadozu žu kommunistojo nětkole 110 kublerjow sajeli a kóždemu jene wucho wotrěsnyli. Jich žony a dźowki žu wumnozowali.

Zbežkarjo Tuys w Galiciskej wobsadźili

400 muži sbežkarskich wojakow a zobustawy fascchistiskeje strony su njedźelu z Viga a Pontevedra duzy do Tuysa, połzednjeho wjetschego města Galiciskeje, sacźahnyli, kotrež je pod kommunistiskim knježerstwom stało. Kommunistojo žo hnydom po prěnich wutśełach poddachu. Wobydlerstwo sbežkarjow z wulkim sahorjenjom witasche. Zyrkwinske zwony zwonjachu. Sa cźaš tśełenjy jena granata na bliski portugalski kraj padże. Jedyn offizjer hnydom portugalsku wyschnoscź wopyta, so by wo wodacze proschył.

W Huelvje je bobrija jeneho kublerja a jeho žonu stónczowała. Jeho žona žo s Božej rucku saja, hdyž wo tym zhoni. **Wschě zyrkwje w tamnischej krajinje žu žo spalile.**

Njećłowske hroznosće kommunistow

Hrozny wobraz zadławych podawkow, kotrez žu žo w **Barcelonje** stałe, wožebity dopisowaŕ Reuterez powěscźenja rybuje. Wón je žo runje k schpanisko-franzowskej mjezy wrócźił. Wobydlerstwo Barcelony žo borzy sahłódnjenju wustajі. Knježerstwo ma drje hyschcze město w mozy, ale žiwnoscź na łónu dże. W delnim měsće je žo zbyły rjad klamow wurubił a spalił. Cźełа mužow a žonow, konjow a mulow na dróhach leża, wotpadanki wschelakich druzin žo jako hobrske hromady kopja. Ssmjerdźenja z nich njeje snjesć. Drogownje a haptyki žu wot cźaša wudhrjenja wobydlerskeje wójny stajnje wotewrjene, tola jich składy žo runje próndne. Wschě zyrkwje a klóschtry žu z porédkom wumwjacźom spalene. Widźeli žu, kak žu anarchistojo, kotrіž žu zyrkej žiwjateje Danу sapalili, na woltarju rejwali a Khrystušowy wobraz rosbili. Někotrych nazionalistiskich offizjerow, kotrіž běchu w jenym klóschtrje wuczeł namakali žu stónczenje po sadwělnym wobaranju nuśowali, žo bodacź. Wschitkich sakitarjow žu hnydom stónczowali. Jednych z nich žu ruzy a nohy wotrěznyli. Klóschtr žu potom tehorunja sapalili. Sćežerny elektriskeho pruda žu žo spowalke a dróhi saraczeja. Dopisowaŕ wjerzi, so stónczinje wobrónjene mlode hołzy napadke. Wone w priwatnych awtach, kotrez je knježerstwo sebrało, po dróhach patrouillowe służbu sastawaju.

Jendźelske knježerstwo je Franzowskej radźiło, so by neutralna była.

Jendźeliski minister Eden je franzowskemu knježerstwu radźił, so by Franzowska pschi niemérach w Schpaniskej neutralna wostała. Na to žu pjeza. njedźelu franzowszy ministrojo wobsamkli, so Franzowska njeježmě Madridske knježerstwo z podawanjom bronjow, municije, benzina atd. pschećiwo sbežkarjam dale podpjerace.

Němski protest pola španiskeho knježerstwa

Němske późłanzowstwo w Madridje je pola schpaniskeho knježerstwa pschećiwo sapuscźenju doma němskeje dźěloweje frontы a němskeje schule w Barcelonje rasnje protestowało a schpaniske knježerstwo za tole wurubjenje w poslnej měrje samołwite sćinilo. Sa nacźinjenu schkodu žo sorumnanje żada.

Na to je statny sekretar w schpanistim swonkownym ministerstwje do němskeho późłanzowa w Madridje pschischkoł a prajił, so schpanske knježerstwo podawki w Barcelonje wobżaruje. Sslubił je, so budże knježerstwo wschо cźinicź, so bychu žo podobne podawki w pschichodze njestałe.

Němscy ćeknjeńcy ze Spanskeje

Nědhże 1200 Němzow je žo dotal z němskimi a łódźemi druhich krajow se Schpaniskeje wuthowało. Prěni němszy cźeknjeńcy, 200 dorosćenych a 2 dźesći, su 26. julija do Kehla pschi Rheinje pschijeli. Wyschnoscź je žo hnydom wo to starała, so žu hospodu w měsće namakali. S jich powědanja móże žebi cźłowjek wobras pschedstajicź, kajke cźerpjenja žu w Schpaniskej pschětrjeli. Jedyn z cźerpjenjow powědasche, kak je žo se schpaniskeje hele wuthował. Jedyn amerikanski parnik je jich najprzdźo do Marseilla dowjeł, z wotkal žu žo po żelesnizy do Kehla pschiwjeli.

Mjes cźeknjenzami je też **sarjadowarka němskeho słupinoweho doma němskeje dźěloweje frontы w Barcelonje,** kotrżu žu kommunistojo wschón sapuscźili. Wobrónjena bobrija je žo wózom krócź do němskeho doma dobyła. Mjes njej běchu też žiđźi a němzy emigrantojo. Niekrajnizy žu zyły naporjad śniczili a ju jón z dźěła rubili. Sarjadowarku hrozhcu satśełicź, jeli so njeby adrezu krajneho wjednika słupinow NSDAP w Schpaniskej mjenowała. Hrozachu ju, so ju z petrolejom polachu a ju na dróhu swoleczechu. Jenoź rasnemu zakrocźenju žuržodow ma žo wona dźakowacź, so je žiwa wostała.

Wjednik je 50 000 hriwnow za cźeknjeńzow se Schpanischeje postajił.

Wjednik a němski kanzler je jako pčenju pomoz k podpjerje němskich cźeknjeńzow se Schpanischeje 50 000 hriwnow postajił.

Tež němski tschižak „Köln" a 2. flotilla torpedowskich cźołmow žo wotpóšłaloj.

Kschižak „Köln" a 2. flotilla torpedowskich cźołmow, s tšioch cźołmow wobsteji, staj žo k podpjeranju panzerowaneju kłóžow „Němschje" a „Admirala Scheera" do schpanischich wodow wotpóšłakoj.

Awstrijzy, Schwajzarjo a Schwedjo pod němskim schkitanjom.

Awstrijski, schwedski a schwajzarski pósłanz w Barlinje žu žo s próstwu na němske knježerstwo wobroczili, so bychu němske wójnske łódje awstrijskich, schwedskich a schwajzarskich statnych pschiršluschnikow w Schpanischej schkitale a jich wot tam wotwjesłe. Němske knježerstwo je na to hnydom němskich diplomatiskich a konsulatiskich sastupjerjow, němske łódje a wikowańske sastupjerstwa w Schpanischej telegratišzy namołwiło, so bychu niz jenoż Němzow ale tež Awstrijskich, Schwajzarjow a Schwedow pod němski schkit wsali.

Olympiska smólnica w Beogradźe

Wot města Nischa je žo olympiska žmólniza póndźelu wokoło 9 hodźin dopołdnja do Beograda pschinjeła. Na najwjetschim městowym namješcze, Terasiji, žo wuraśna olympiska žwjatoczność wotmě. Beogradske hłowne dróhi běchu połne ludu, kotryž žmólnizarjow žiwje strowjachu. Hobrske naměsto Terasija bě s wjele tyšazami ludźi wobrubjene. Wokna wokolnych chěžow běchu husto wobsadźene, runje tak tšechi. Sjerjedź naměsta bě wulki olympiski woltaŕ natwarjeny, na kotrehož wjeršk bě schkła sa olympiski woheń stajena. Snapschecza wołtarja běchu žo na tribunje cźežni hosczo sežydli. Regentowy sastupjeŕ, gardźiny wyschi Kokoli, minister sa cźelne sežynjenje, dr. Rogicź, městopresident žeima Maricź, Beogradski wyschschi měschczanoſta Jlicź, němski pósłanz s Heeren a diplomatiszy sastupjerjo wschitkich druhich krajow, psches kotrejž žo olympiska žmólniza ponjeże, wjednik krajnych skupinow Neuhausen, pschedźyda Beogradskeho olympiskeho komiteja dr. Zimkowicź a druhi.

Pschi woltarju, wyschschi měschczanoſta Jlicź, žmólnizu pschewza a s njej s pschewodom regentoweho sastupjerja a pschedźydu olympiskeho komiteja do schodach k woltarjej horje stupasche, so by olympiski woheń sapalił. Wojeŕſta kapała pschi tym olympisku hymnu pištałsche. Wyschschi měschczanoſta měješe s rěcznjiskeje kłetki, kotraž bě psched woltarjom natwarjena, rěcź, w kotrejž olympiſku myšl jako myšl dorosumjenja ludow žłamjeſche a Barlinskim olympiskim hram w mjenje města Beograda wotmjeſch pschejeſche. Hdyž běchu herzy statnu hymnu sapiſkali, žo minister sa cźelne sežynjenje dr. Rogicź žłowa zimasche. Barlinske hry jako najwjetschi sportiſki podawk pohódnosczi a na jeho nadawk rosschérjenja myšle měra pokasa.

Jako pósledni pschedźyda Beogradskeho olympiskeho komiteja, dr. Živkowicź, rěcźeſche, na cźož, mjes tym so žo olympiska hymna pištałsche, na woltaŕ s pschewodom žokołow stupasche a tam nowu žmólnizu sapali, kotruž žokołej ruku sawdawschi s tšitrócźnym bratrowskim wokoschom pschepoda.

S pschewodom sahorjazeho ludoweho wokanja žokoł 10 minutow po 10 hodźinach žmólnizu s města njeżeše. Sswjatoczność na wschěch pschitomnych hłuboki facźišcźej cźinješe.

S Beograda Ssokoljo žmólnizu pśches Semun, Nowy Ssad a Subotizu k wuherskej mjeży njeżechu.

Juhosłowjanski kral jako žmólnizowy nosčer.

Hdyž běchu žmólnizarjo Beograd wopuschčili, jich **k rowej krala Alexandra** dowjedźechu. Tam juhosłowjanski mkoduschki kral olympiski woheń pschewza a jón dale njeżeše.

Olympiska chorhoj w Němskej.

Pschezo 4 léta dołho chowa žo olympiska chorhoj we tym traju, hdźež žu žo póslednje olympiske hry wotměle. Nětko je snaty amerikanski sportiſki wjednik wyschk Garland olympisku chorhoj ſ Los Angeles do Barlina pschinjeſk. Na wobrazu widźimy blachowy kaschčik, w kotrymž je chorhoj skhowana. Kaschčik je do amerikanskeje chorhoje sawaleny. (Pressebildzentr.)

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 28. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Člowjek je puśowace dźiwadło; wutroba je jewišćo (Bühne), mozhy su soufflèur, žołdk je direktor.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer minus 3, najwyschscha temperatura wo dnjo plus 32. Dźenża rano we 8 hodź barometer 776, hygrometer plus 3, najnischa temperatura **w nozy plus 16.** — Murja ſ chłódnym mórskim powětrom je jako žamoſtatna wyschina do Pólskeje wotpuscźowała a tam žo do niźiny pschemeńła. Wot wjeczornje Němskeje pak pschitkhadźa nowa deschczowa fronta, kotrejž snowa czerstwy mórſti powětr sčźěhuje. **Tuta fronta je Sſrjedźnu Němsku w nozy k wutorje pscheschła** a deschcze ſ njewjedrom pschinjeſła. Po njej ma žo ſ pschechłódnym wujasnjenjom liczicź. Temperatury pak budźa dale pomérnje niske.

Muhlady na wjedro sa jutrje žrjedu: Měrne wětry ſ wjeczora, měrnje cźopło, sdźěła pomročzene, sdźěła jasne wjedro.

*

— **Amerikanszy kehelerjo w Budyschinje.** S wubědźowanjow w Barlinje wo žwětowe mischtrstwo w kehelekulenju pschikhadźejo, dojědźechu póndźelu pśches 30 kehelekulerjow se Sſedmoczenych statow w Ameriźy do Budyschina, hdźež jich wutrobicze pschijachu. 78 lět staŕy wjednik amerikanskich hołcźi, Josef Thum, a amerikanski muſitowy wjednik Landgraf podaschtaj žo po pólstrowjenju pśches Budyschi kehelekulerjow na radnizu, hdźež jich měschczanoſta dr. Foerster wutrobnje powita. Na mjezynarodnej kehelekreni žo mjes amerikanskimi a Budyschimi kehelerjemi pschecźelske wubědźowanje wotmě. Dźenża wutoru hołcźo dole do Drježdźan pojedu.

— **Wuplacźenje malorentnarskeje podpjery** sa měsaz august budźe pjatk 31. julija w cźasu wot 16 do 17 hodźin w žeimowni na Hrodowskej hańzy 10.

— **Wobježdżeł so pyta.** Pschi kriminalnym wotdźelenju w Budyschinje žo humpawa (Hängematte) **chowa**, kotruž bě paduschiwa dla sajaty muž 3. julija se fahrodki rańscheho pschedmésta, najsterje na Wurischim puczu abo w jeho blischkosći pokradnył. Humpawa je w fahrodźu wiſała. Tón, komuž žłuschka, njech žo na kriminalnej polizaji samołwi.

— **Paduschstwo.** Njedźelu popołdnju bě paduch w tudyschim hołcźenzu hołcźej 40 hriwnow pokradnył. Haydom samołana kriminalna polizija możeſche paducha bórzy

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot F. S. Turgenjewa.

S ruſkeje rěcze pschełožił M. B.

5j (Pokračowanje.)

XI.

Jónu, ſ dźěłaczerjemi zyle ranje na žłónju pschecźiniwschi, pschińdźe Kuſma Waßilewicź muczny a rosbity k duricźkam jemu derje znateho domika. Wón fakapa; puschcźichu jeho nuts. Wón wali žo do ſtwy a hnydom też leżeſche na diwanje. Emilija pschińtupi k njemu a wutrje ſ rubiſchkom jeho pschepoczene cźoło.

„Kak je wón wuſtał, khudźinka! Kak je jemu horzo!" rjekny wona ſ wobžarowanjom. — „Božo mój! Hdy by žebi tola khórnaŕ wotpinył!"

„Sčym wuſtał, pschecźeſnizka, poſtona Kuſma Waßilewicź. — „Wot ranja na nohomaj, a to hiſchcźe na žamym žłónju. Běda! Domoj žym chcył hicź. Tam žu saßo cźile dźěłaczerjo! Ale pola waż tudy njeje tak horzo... bych pospał."

„Spi, moja putka; tudy cźe nichtó niemyli."

„Ale ja žebi ſ teho žwědomje cźinju."

„Schto, žwědomje? Spi! A ja budu tebi spěwkaczˇ. „Schlaf, mein Kindchen, schlafe!" ſaſpěwa wona.

„Wody bych žo prjedy napił."

„Tu je schkleńza wody. Cźerstwa! Kaž krystall! Postaŕ, ja położu cźi ſahłowk pod hłowu... A hlej, to pśche muchi." Wona ſakry jemu wobliczo ſ rubiſchkom.

„Bóh ſaplacź, kupidoneźiko... ja jeno tak... ſdrěmnu..." Kuſma Waßilewicź ſakry woczi a wuſny ſ bobom.

„Schlaf, mein Kindchen, schlafe!" ſpěwaſche Emilija, cźiſchinko žo pożmějkowaja žwojej pěsnicźky. „Kajke mam ja wulke dźěcźo!" pomyſli žebi.

XII.

Sa něhdźe połdra hodźiny poručnik wozucźi. Jemu žo wo žnje ſdaſche, jako by žo jeho něchtó dółkał, žo nad nim klonjał a dychał. Wón maſaſche a wottorhnu rubiſchcźko. Emilija kleczeſche blisko pódła njeho; wuras jeje wobliczа ſdaſche žo jemu dźiwny. Wona pak hnydom poſkoczi, woteńdże k wokneſchcźku a ſthowa něschto do ſaka. — Kuſma Waßilewicź žo pschecźahny.

„Kak žym ja tola hroznije žmorcźał!" rjekny ſywjaźo. — „Pój wſchak žem, mejne ſluſſe ſrejen!"

Emilija bóiđże k njemu. Wón žo ſpěſchnje posběhny, **žuru** ruku do jeje ſaka a namaka njewulke nożiczy.

„Ach, Herr Je!" Emilija njewólnje wuwoła.

„To... to žu nożiczy?" ſabórbota Kuſma Waßilewicź. „Nó haj, kaj widźiſch. A schto žy ty myſlił — piſtol? Ach, kak žmějchne je twoje wobliczo! Smjejcźene kaj ſahłowk, a wložu ſady wſchitke k wjeſchu... A też žo njeſmějeſ... Ach, ach! A woczi wopuſkej... Ach!" — Emilija žo do žmjecźa da.

„Nó schto", ſabórcźa Kuſma Waßilewicź a ſtany ſ diwana. „Cźehodła ſuby tak bjes ſmyſła ſchcźerjiſch? Hdyž niczo rosumniſche wumyſlicź njemóžeſch, dha woteńdu... Ja woteńdu, wospjetowaſche wón, widźo, so wona njepschestajnje.

Emilija womjelkny. „Nó derje, dźi; ja njepschestanu.. Jeno wložu dyrbjał žebi ſkładźicź..."

„Ně, cźemu?... Dźi! — Kłpje, so woteńdu", praji Kuſma Waßilewicź, pschimajo ſa cźapku.

Emilija žo nadu. „Fuj, kajki ſty! Cźiſty Ruſki! Wſchitcźy Ruſy žu ſli! Hlej, wón dże. Fuj! Wczera mi žłubi pjecź rublow, a dźenź niczo njeda a dże."

„Nimam pjenjes žobu", borkny Kuſma Waßilewicź, hižo w durjach. — „Božemje!"

„Pjenjes nimam! Sslyſchcźe, žłyſchcźe, schto rěcźi! Ach! kajšy žu tuzy ruſky jebakoju! Ale cźakajcźe, wy mopło... Cźetka, pójcźe wſchak žem, ja wam něschto pokažu."

Tón ſamy dźeń wjeczor Kuſma Waßilewicź, lěhajo žo ſpacź a žo roſhotujo pytny, so bě žo na ſwjeŕſchnym boku jeho kožaneho paßa ſchow rosprał. Jako na porjad ſwuczeny cźłowjek wſa hnydom jehłu a niczˇ a ſaſchi dźěru, a njekedźbowaſche dale na tule, kaž žo ſdaſche, njeſnamjenitu wobſtejnoſcź.

XIII.

Žyły ſlědowazy dźeń pożwjeczi Kuſma Waßilewicź žłužobnym winowatoſcźam; wón njeſtupi ani ſ domu; haj, też po wobjeźe a hłuboko do noży dźełaſche a pschepiſowaſche na cźiſte rapport knježerſtwu, njeſmilnje měſchejo „e" a „e", kóždy raz ſtajejo po „ale" praſchaŕ a po „tola dyrk" ſe žmužku. Na druhe ranje pschinjeſe jemu bożynohi žid w roſtorhanej a maſanej draſcze liſt wot Emilije — bě to prěni, kotryž Kuſma Waßilewicź wot njeje dosta:

„Mein Herr liebster Floreſtan", pišaſche jemu, — „žy dha žo tak roſhněwał na žwoju Zuckerpüppchen, so njeſły wczera pschiſchoſ? Proſchu, njebudź hněwny, jeli njechcaſch, so by twoja wjeſoła Emilija pschejara wjele płakała, a pschińdź wjeſze dźenź wjeczor w 5. hodźinje." (Zyſra 5 bě wobdata ſ dwěmaj wěnczkomaj.) „Sſo jara, jara ſwjeſelu. Twoja luba Emilija."

Kuſuna Waßilewicź žo wuczenoſcźi žwojeje lubeje dźiwaſche, da Židej kroſch a poruczi jemu, Cuiliji praſicź, jo je derje, ſo w prawym cźaßu pschiłidźe.

XIV.

Kuſma Waßilewicź dźerżeſche žłowo: pjecź hiſchcźe niebě wotbiło, a hižo ſtejeſche psched durjemi knjenje Fritcźe. Ale k žwojemu dźiwanju njenaůdźe Emiliju doma: knjeni žama jeho powita a ſcźinjiwschi nanaipschecźelniſchcźo — o dźiw! — pokłon, wojſewi jemu, ſo je po njepschechwidźomnym wobſtejenju Emilija nuczena była, wotenčź, ale ſo žo ſkoro ſaßo wróći a jeho proſy, ju doczakaczˇ. Knjeni Fritcźe bě w cźiſtym, běłym cźěpzu, ryczeſche ſe žkłomym, cźiſchim hłoßom, žo pożmějkowaſche a ſjawnje prózowaſche, žwojemu cźemnemu wobliczu pschecźelny wuraz pschidawcź, kotrejž pak ſ teho niczo njedobry, ale wjele bóle nekaſi razwawy ſcźin pschinoſa.

„Knjeże, žydźicze žo dele!" nuczeſche wona, pschižuwajo ſtółz — „a my wam, jeli dowolicźe, pożłużimy."

Madame Fritcźe ſcźini hiſchcźe raz pokłon, wuńdźe ſe ſjiwy, a wróći žo bórzy ſaßy ſe ſchalku ſchokolady na makeſ, ſeleſnej podſtawje. Schokolada ſdaſche žo ſtraſchneje kaſkoſeje być, tola Kuſma Waßilewicź wupi wſchitko ſe ſpokojnoſcźu, ale njemóžeſche ſapſchijeczˇ, hdźe je žo ſem wſata tajka ſpěſchnoſcź pola madamy Fritcźe, a ſchto to wſcho wosnamjenjeſche. Pschi tym wſchém pak Emilija njepſchinidźe, a wón pocźinaſche ſcźeſpnjoſcź ſhubjowacź a žo wostudźowacź, hacź na dobo ſa ſcźenu ſwuki guitarry ſaßłyſcha. Najprjedy ſaklincźa jedyn akkord, potom druhi, cźeſći, ſchtwórty — pschezo wótriſcho a wótriſcho a połniſcho. Kuſma Waßilewicź žo postróži: Emilija měješe wopraſnje guittaru, ale ſ tſjomi trunami: wón wſchak žo njebě hiſchcźe pschihotował, jej pobrachowaze kupicź; wyſche teho dźe Emilija njebě doma. Schtó może to bycź? Saßy ſaklincźa akkord, a to tak ſaßnje, kaž w ſamej ſtwi.... Kuſma Waßilewicź žo wobroczi, a lědma njeſakſichcija ſe ſtrózenjom. Psched nim, na proſy niſkich durí, kotrejž wón prjedy hiſchcźe pytnył njebě — cźekła kſchina je ſakry — ſtejeſche poſtawa: dźěcźo, a też niz dźěcźo, a też niz dorocźenje holcźo. Wobdeſe běſche ſ běłej draſtu ſ pſjanymi ſmuhami, bě w cźrijach ſ p'eńcźkami; huſte cźorne włoſy, ſ njewulkej b'owy na ſchwižne cźełko. Se ſpody jich nėżneje hromady błyſchcźeſchtej žo ſ cźemnym wołnjom wulkej wóczży; hołej, brunfojtej ruczˇży, wobcźeženej ſ narucźnizami a pjerſchcźenjemi, dźerżeſchtej ſmětrom guitaru. Wobličźa ſkoro widźecź njebě: tak ſdaſche žo wono małe a cźémne, jeno hubje ſo cźerwjenjeſchtej, a wuſtupi wulki, runy nóż. Kuſma Waßilewicź ſtejeſche dołho kaž pſchikowany a proſcze, njemilkny ani raz a hładaſche wobſtajnje na tutu dźiwnu poſtawu; a wona na njeho hładaſche a też njemilkaſche a žo njebihdaſche. Słónczenje žo won ſkraba a bóiđże ſ małkimi krocźelemi ſ njej.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

jwěsći, kiž drje swoprědka přejesche a hakle hdyž pjenjezy zhowane namakachu, žo swojeho njeskutka wusna. Pjenjezy běsche dobru znatu zwojenu pschećelej pokazanu. Naležnoj směje swoje ześehwći hischće na žudnistwje.

Se **Ssowrjez.** (Wjeźny dźěl Brěžow.) Ssornik Jonu nadpadnyk. Pjatk nadpadny žornik, kotryž skludny pola bura w Ssowrjezach pschebywasche, w Brěžowje starschu wobydlerku na polu a hdyž ju k semi. Joza ja žornikowe rohi pschimanywschi, tuteho krućze dźerżesche, tola žornik ju ś nohomaj dale wobdźěłasche. Mandźelski a žyn nadpadnjenoje, kaž też hischće druha žona na polu pschebywaza pschihwatachu wohroženej spěšnje na pomoz. Tim žo poradźi žornika pschemóz a wuwjasać. Ssornika we wězy wotedachu a wobwodowy hajnišći mischtr pschikasa, jo ma žo žornik saltšelić.

S **Bukez.** (40 lět zyrkwinski chór w Bukezach.) Zyrkwinski chór w Bukezach wobswjeći njedźelu žwoje 40-ltne wobstaće. Pschi tutej składnosći běchu nětdyše zobustawy chóra ś bliska a daloka pschikhwatałe, so bychu i nětčišchimi spěwarjemi a spěwarkami nětkotre rjane hodźiny pschežiwili. Dopołdnja žo žerbske a němske Boże słužby wopytachu. Farar Mjerwa žwoje žwjeselenje předowanje na biblisće žkowo ś lista na Hebrejskich 13, 8 a 9 złoži: Pschetoj kraŋna je wěz, hdyž wutroba budźe wobtwerdźena ś hnadu. Po tym zyrkwinšći chór mischtrjan nětkotre kerlusche pschednjeny. Po tym seidźechu žo wobdźělniuy na zyrkwinskej gmejnskej sali k wošebitej zwjatočnosći. Po postrowjaszych žkowach knjeza fararja Mjerwy w mjenie Bukeczanskeje zyrkwinskeje ameiny poda na to wjednik zyrkwinskeho chóra wyschšchi wucžer a kantor Lodni pschehlad wo dźěławosći chóra w lašchych 40 létach. Wyschšchi wucžer a kantor Hatnik wutwori zyrkwinski chór w lěće 1896 ze spěwarjow a spěwarkow chóra. Pschi čimž muzyke hłoza ś muzikeho towaršiwa pschewza. Ke khórej kluschaze dźěći ś wotcžatku też ś jeho zobustawami, hdyž běchu schulu wuthodźili. Tak žrěbi so nětčim kantor Hatnik zwojich spěwari wotčahny. Wjednistwo wobthowa hač do léta 1903, hdyž na wumjeńk dźěsche. Wo jeho skutkowanju jako wjednik chóra zwědča dźensa hischće nětkotre rosmnožene ześwy a psalmy, ke kotrymž sě žerbske teksty napisak. Bjes dwěla je najwjetsche cźekłoscze mět, dokelž dyrbjesche spěwarjow a spěwarki na 45tšonu spěw swucźić. Jeho proza je była žohnowana a hischće dźensa stari spěwarjo jeho mischtrske wukuhlanske waschnje khwala. S sieho naślědnikom bě zyrkwinski wucžer a kantor w Bukezach k. kantor Kerk. Jako dźěžo Bukeczanskeho schulskeho wobwoda mjesche wjele wjesela le zwojimi nětčišchimi schulskimi towaršichemi a towaršichami. Tehodła wosta chór w nabladnej licźbje też pod jeho wukhonym wjednikwom sjednoczeny. Sam běsche wobdarjeny wubjerny spěwař ś pschecźelnym luboscźiwym waschnjom, tak so žo zobustawy chóra za ł lóšotom a luboscźe žeho nawjednikstwu podrjadowachu. Też wot njeho hischće leża nětkotre rosmnožene spěwy, psalmy a motetty w šchtni ś notami. Wschzo tu wjednizy chóra ś wulkej luboscźu a prózu žerbske teksty temu pisali a też sešlajeli. Bohužel je žažna smjertej tuteho wupruhowaneho wucžerja Bukeczanskej schuli a kantora Bukeczanskej zyrkwi wutorhnyła. Wumrě we septembru léta 1912. Wot léta 1913 je wschšchi wucžer a kantor Lodni wjednikwo zyrkwinskeho chóra pschewsak. Wuźiwana, so je žeći wědomny buk wulkeho nadawka, kotrež tehdy na žo bjerjesche. Wopsebje dokelž sě jemu znate, ś kajkich wupruhowanych rukow sě je pschewsak. Nrózuje žo, so by w duchu zwojich pschedchadnikow k Bożej cźesći dale ekutkowacź moht. Wo spěwanju ach a spěwarkach khwalbnje wulsběhuje, so žu wjele woporow na cźaśu a prózy nakoławali. Dyrbimy wobmyślicź, so nieběchu dawno wschitcźi ś Bukez, ale šterje ś dalschele a blišchele wokoliny a na tndźenišle zwucźowanišle hodźiny pschi fódrym wjedrje niehladajo ważneho domjazeho dźěła pschikhwatachu. Niedźelu a swjate dny žo khór runje tak rady do słužby Boha Wjerschneho stai, kaž wschšchne dny, hdyž ma žo lubemu zobuspěwarjej a zobuspěwarzy abo jich pschiwuznym pschi mandźelstwje abo pohrjebje załpěwać. Sserbja a Němzy spěwachu a spěwaja tu hromadźe w najlěpschej pschesjenosći a prawej ludowej shromadnosći. Mjehe zyrkwinske a też wótczinske a narodne zwiedźenje chór wupyšchicź pomhasche a budźe to też w pschihodne cźinicź. Hdyž bě kantor Lodni hischće na wukuhlanje spěwarjow a spěwarkow pokałał. Słónći swoju rospravu spominajo ś dźakownosću na widźomne Boże wjedźenje ś jeho pomozu je chór wschitke cźłažu pschetrał a wupraji nadźiju, so je też w pschihodže wobłeži. W mjenje zyrkwinskeho chóra w lašchych 40 létach a wusnamjeni dołholetnych zobustawow. W Herbšćez gnychcze sendźechu žo wschitcźy k shromadnemu wobjedej a po wobhladanju schule a pohrjebnišchcźa nětkotre rjane hodźinki we wjeselej towaršchnosći pschi koseju pola Scangez pschežiwichu. 40létne wobstaće zyrkwinskeho chóra je wschém hischeze žiwym zobustawam ś tutym sendźenjom žo rjana hodźinka pschihotowała, na kotruž budźa dołho spomiracź

S **Porschiz.** Tudyscha dobrowólna wohnjowa wobora mějesche njedźelu w hoscźenzu pschi Albrechtowej wodźe žwój létuschi lěcźny zwjedźeń. Po wobhłódnjazym deschczu žobotu wjecźor a njedźelu rano běsche njedźelne popołdnje prawje rjane žłónczne wjedro, tak so bě wopyt jara hohatn. Wobora pschišli to najlěpsche, tak so běchu wschitcźy spokojeni. Po swucźowanjach žo pilnje kehele kulachu a wo mnto žo tšelesche. Też we tomboli móžeše kždy žwoje žboże spytacź. W handrikeż hoscźenzu žo zwiedźeń ś rjanej reifu słónczt.

S **Protez.** Ssobotu sajedźe wožobowy wós do zapschaha, kotryž po Walowskim puczu pschikhadźejo dźensche Kamjenzko-Biskopsku dróhu pschejedźe. Wós ko r tym dopołnje snicźi. Bur, kotryž sapschaj wjedźeche, dyrbjesche žo do thorownje bowjesć. Awto sapschaj hischće kruch pucza zobuwlecźesche.

S **Komorowa** pola Rakez. Pschi njewjedrje, kotreż wcźera wjecźor psches naschu wjeź cźehnjesche, dyri błysk do twarjenja krawskeho mischtra Bjenady a naczini na milinowym powodźe thętru schkodu. Wo ssiwje, hdyž błysk zychnowasche, pschehbywasche w zamknym wokomiku Bjenadowa dźowka, kotreż pak žo na swoje niczo njesta.

S **Kulowa.** Augustowe tšelenje tšełzow je žo na 9. august postajiło. — Ssmjertny pad. Nšenski mischtr Heinrich Bulant ś Kulowza je 79 lět stary wumrěł. — Tudyscha raduja je žo snowa wobarbita a w zwojej zwětłej selenej barbje jara pschecźelnje słukuje.

S **Wojerez.** (Sswinjaze wiki.) Na zwinjazych wikach běsche jara žiwo. Pschiwos bě hischće wjetschi hacź poźledni tas. Na pschedań bě 203 proźatow. Płacźiny pohibowachu žo mjes 15 a 18 hriwnami. Wulki pschebytk nieswosta.

S **Cźorneho Khołmza.** Wy'chichi wopalny mischtr wohnjowych woborow Cźorno-Khołmcźanskeho hamtskeho wobwoda, do kotrehoż woboru w Cźornym Khołmzu, Brětni a Michałkach hóża ś jenym haschećišim cźłonom słužeshe, khowny wucźeř Klimka w Brětni je žo ś 1. augustom do Zahana w Nósborišim wokrjesu pschešadźił. W dołholetnym zwěrnym dźěle je dobrowólne wohnjowe wobornistwo w mjenowanych wšach sorganisowak a na dźenjnischu wyschinu pschiwjedł. We shromadnym połsedźenju žo zobustawy haschećišich cźłonow wot zwojeho wotkhadźaseho wopalneho mischtra rosžohnowachu. Na jeho město je žo wopalny mischtr Cźorno-Kholmcźanskeho haschećišeho cźłoha towaršch Matej Unger wot krajneho swjaska pomjenowak. Towaršch Unger je zhebi wulke zaśkužby we tudyšche wohnjowe wobornistwo dobył.

*

S **Pirny.** (Na dompucju ś pohrjebnischcźa žmjertnje sniesbožita.) Pschi pschekrocźenju tudyscheje jechatšeje dróhi zawadźi motorski kolešaŕ wo 81 lět staru wudowu po pschekupzu Bertu Schlechtowu ś Copitz, kotraž běsche duzy domoj ś pohrjebnischcźa, hdyž bě row zwojeje dźowki wopytała. Stara knjeni padny a wosta bjes wědomnja leżo, tak so dyrbjachu ju do khorownje dowjesć. Tam bórzy na seźehwći puknjeneho nopa wumrě. Motorski kolešaŕ a jeho zobudźěłaŕka, kotrajž tehorunja padnyschtaj, bjes schkody wotenźeschtaj.

S **Pjenska** (Penzig.) Klětny schuleŕ Rudolf Ludwig, kotryž njedźelu na schodach, do kerki Nikn w zahrodze jeho dźěda Juliusa Ludwiga wjedźazych, žedźeschе, padny nadobo do wody. Jako bu podarmo k wobsebi wołany za nim pytachu a po dwěmaj hodźinomaj bu nětchto mertwow dale wot kupariskeho mischtra Witeka, kiž bě wjazy krócź žo sa nim podnórił, ś wody wucźahnjeny. Wožiwjenjeschе poiptyty běchu podarmo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje wotmježe srjedu, 29. julija wjecźor we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje. Knjez faraŕ Tyšeŕ je nam 2. dźeł swojeho přednoška wo swojim pućowanju do Slubjeneho kraja přilubił. Dale chcemy wuradźeć wo wulěće započatk augusta. Prosymy tehodła, zo bychu so sobustawy w połnej ličbje zešle.

Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 28. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 českosl. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	81.20	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burza, 27. julija. Pschecźelne sakładne mėnjenje, kotreż na efektowych wikach sajdźeny tydźeń knjeześe, pschenjeże žo też na wcźerawschi pondźelnischi wobkhod. Bankowska klientela běsche snowa kupne pschikazy na wiki sapodała, tehorunja bě burzowny wobkhod ś powołanja žiwje na wobkhodże wobdźělenу. Dokelž bě pośtkcźenjow pomėrnje mało, je na wschelakich połach wikow ś wjetschim postupam kursow bóschło. Hłowny sajim je sašo montanowym hódnotam pschiwobrocźił. Na rentowych wikach běsche jara cźicho.

Barlinske žitne mulowiki. Wobkhod na žitnych wikach na spocźatku tydźenja jenoż pomału do běha pschińdże. Pośtkcźenśke pomėry běchu wschelakore. S wumělewarskich žitow žo pschenża ża hnydomne dodacźe bohatšcho pośtkcźa hacź rożża. Sajim młynow pak žo wobmjeliuje jenoż na twory sa nowe krute płacźiśny. Pośtkcźenjow w rożu je mało a wulkomknyny dołtawaja jenoż w małych dźělbach tworu. Pschecźišne muki maja mėrny wobkhod, rżane muki žo žadaja, pośtkcźeja pak žo jenoż jara žłabje. Dobre družiny mowsża kunzow nanamakaja, tola jenoż se stanjow ś pschihódnym dowosom. Pośtkcźenjow w pżowanišim jecźmjenju je dale mało, też jecźmjenie za industriju žo jenoż śrédka na wikach wobjewja. Płacźiny za dwojorjadkowe družiny běchu krute. W nałetnym jecźmjeniu za pżowanišle sameŕy pschedeżi dosć pośtkcźenjow. Zadane a pośtkcźene płacźiny pak žu jara rozdźelene a kajkosć je jara wschelakora.

Wječera płaćicźe w Barlinje zjednał

pschenżu W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożi R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jecźmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Drježdźanske złótne wiki ze 27. julija 1936.

Pschihnatu homjazy złót pokhadźeschе wobeje ś Holsteinskeje a Rańscheje Prusseje. Pschi tym žo dobre družiny wobkedźbowachu. Swini žo jara mało pośtkcźeschе. Jenoż je 40 prozentami mózachu žo rěsnikam pośtkcźeż. Wobkhod ś cźelatami bě swoprědka dobry, lépsche družiny žo sa swopschene płacźiśny spěschnje ś wikow sebrachu. Sserjne a lóśjche twory měiachu na tónzu pomały wobkhod. Też kopjaze wiki běchu žrjnje, po něcźim žo pomału wupschedachu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 7.	24. 7.		27. 7.	24. 7.
Pšenca	218,0	218,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rożka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	22,0-25,0	22,0-25,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wowsa	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk.	—	—
pšenič. muka	27,65	27,65	lany wosušk.	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	20,40	20,30
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana stoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
poleuski	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźenja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rożku za wuniołdźenja 8: 152.0 11: 155.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźenja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźenja 11: 167.0 13: 174.0

Płaćizny rżeneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. julija 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 38

Połnomjasne, wukormjene, najl. rżeneje hódnosće młode		44
Starše		40
Hewak połnomjasne, młode		—
Starše		—
Mjasne		—

Byki 42

Młódše mjasne, najwjetšeje rżeneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38
Mjasne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 189

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rżeneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	38
Mjasne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rżn. hódnosće	43
Hewak mjasne jałojcy	—

Wowcy: 1106

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	54 - 59
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	54 - 58
Mjasne wowcy	47 - 50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	43 - 46

Celata: 686

Najlěpše kormjene celata wot cyca	72 - 75
Srěnje kormjene celata wot cyca	61 - 70
Snadnje wuwite	53 - 60
Najšpatnišе	48 - 52

Swinje: 1433

Tučne swinje, přez 150 kg, cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg, cežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg, cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg, cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg, cežke	—
Rancy	—

Radio

Ssrjedu, 29. julija žiwischi žo:

Königswusterhausen a wschitke němske sćelaki nimo Barlina: 6 rańscha hudźba. 8 dujeńska hudźba. 9 sabawna hudźba. 10 konzertna hodźina. 11 sabawny konzert. 14 wschelakoscze. 16 wotewrjeńske połsedźenje mjesynarodneho olympijskeho komiteja. 18 tacźele. 20,10 operetta „Bettelstudent".

Barlin: 14 pišane tacźele. 17 tacźele ś „Arabella" wot Richarda Strauża". Warschawa: 19 lohka hudźba. Praha: 19,20 wojeński konzert. Budapest: 18,30 zygańska hudźba.

Budyske stawniske powěsće

Pónjelu 27. julija 1936.

Narodźenja: 26. 7. Ernstej Waltarjej Frenzlei, wyschšchemu kowaŕskemu mischtrej, dźowka. — Gustawej Markej Richterej, jastwowemu wucźerjej, žyn. — 25. 7. Doże Pawołej Pilzej, awtowemu samkarjej ś Bišopiz, žyn.

Wumrěcźa: 25. 7. Khorla Berthold Klimpel, młynk, 65 lět. — 27. 7. Erika Waltraud Kunertez, dźowka fabrikskeho dźełacźera, 9 měsazow.

Pschipowědanja: 27. 7. Bruno Aleks Kurt Carl, podwyschk w Budyschinje a Waltraud Hanna Schönaichez, pschistajena w Elbingu.

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje; za nawołštki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lišćina š. 5 płaći.

Schtó ma žo k rjadowanju žiwjeho wojeńskeho pomócnika samotwicej?

Wojeński hamt města Budyšina hišćeze raz na winowatosć k pśihotowjenju wojeńskich wukubłanych wobornikow staršich lětnikow kedźbnych cyni. Pśihotowjenje maja žo cełkowaze wobornistwu podlěkowaś Němcy, kótrež maja žiwoje bydło abo trajaze pśehibowanje w Němskej:

1. Offizjerojo a sajtojniki wšěch druźin, kótrež aktiv. abo dowoleńskemu stawej nětkušeho wójska, kolonialneho wójska, kěžkoleho namórnistwa abo statneje wobory pśihotowali su a 45. žiwjenske lěto hišćeze njejsu pśekrocyli. Do nich licza žo tež sanitetni a veterinarski offizjerojo.

2. Wšykne po 1. januaru 1921 w wobornowje mogy abo krajnoje policije puśćiś offizjerojo, podwyšknjo a muźstwo.

3. Wšykne muźojo, kótrež su we wobornowej mocy abo krajnej policiji krótke wojeńske wukubłanje dostali, dalokož staršemu lětnikej hač 1913 pśihotowali.

Offizjerojo atd., kótrež su 45. žiwjenske lěto pśekrocyli a tajke wojeńske wožoby, kótrež su pśed 1. januarom 1921 žo se słužby puśćili, mógu žo dobrowólnje samotwicej. Na pśihotowalne hamtske wosjewjenja, kótrež w žorbotnišim cyźle wosjewiśmy a w kótrymž běchu cyłkuž pśihotowjenja sapinane, žo tu hišćeze raz kedźbne cyni.

Nowosće z cyłeho swěta

Cyźe awtowe njeźbože w Cźeskosłowakskej. 2 mortwaj a 12 cźełkostrajenych.

Cźeski cźežiły wós sajźbje z wulkej mocu do wrotow Batjoweje fabriki w Slinje, potorhnuły tam stojaze žadowe schtomy, kaž też betonowy stołp. 14 wožobow, kótrež w tam stojazej žadowej budyju nakupowachu, pod wós pśichiźdźechu. Cźełkostrajenych dyrbjachu jich do khorownje bowjeśeź, hdźež dwoje na cźełkowki strajenjowu wumrěschtaj. Pólizija awtoweho wjednika saja.

Njewjedro w Pólsku. — Błyśk 3 dźěłaćerjam sabije.

W Grodnowskim wokrjeźnym wobwodźe žu cźeźke njewjedra wulke schkody na polach nacźiniłe. Błyśk dyri też do žgnowego kopjena, pod kótrymž běchu žo někotśi ratarjow dźěłaćerjo skhowali. Tśi wožoby błyśk sabi a někotrych dalšich cźeźko strani.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Bullenhaltung.

Mit dem Bauer Hermann Füssel in Leippe ist ein Herdbuchbulle des schwarzbunten Niederungsviehs, 1 Jahr 3 Monate alt, außerterminlich bis zur nächsten Hauptkörung gekört worden. Bewertung 27 Punkte.

Hoyerswerda, den 9. Juli 1936. **Der Landrat.**

Ergebnis der Schweinezählung.

Bei der Schweinezählung am 3. März 1936 sind im hiesigen Kreise gezählt worden: Haushaltungen 4567; Zuchteber ½ bis noch nicht 1 Jahr 34, 1 Jahr und älter 62; Zuchtsauen ½ bis noch nicht 1 Jahr 978, 1 Jahr und älter 2209; Ferkel unter 8 Wochen alt 7247, Jungschweine 8 Wochen bis noch nicht ½ Jahr alt 9867; andere Schweine 2989; Gesamtzahl der Schweine 22 486.

Hoyerswerda, den 13. Juli 1936. **Der Landrat.**

Nereide bobydźe „bruny hant".

Dobyćerśka Erlenhoffska kobła Nereide ſ „brunym hanczikom" pśed wahu. Na pramo wobsedźeŕ Erlenhoffskeje kobłarnje baron ſ Thyssen, ſa nim mandźelśka trainerja knjeni ſ Borcke. (Pressebildzentrale, M.)

General Cabanellas.

General Cabanellaža, dotalneho roskasowarja města Saragosy je nazionalne wojeńske hibanje ſa ſchefa provisoriskeho knjeźeństwa w połnocnej Schpanjskej postajiło. (Scherl Bilderdienst, M.)

Žónska, kiž bě žwoje žiwe dny ſ bojoscu pśed paducami a moradrjemi dźeń wote dnja pod kožo pośwěcźiła, wušłědźi skónczinje wandrowskeho, kiž bě žo skradžu do domskeho dobył a sawoła: „Ach, skónczinje tu scźe!"

Pokiwy pyskej a pjeru

wer chtó (přir. ni-chtó, ně-chtó).

werden 1) 31 Bischöfe sind in Rußland ermordet worden. 31 biskopow su w Ruskej (zemi) morili. Er mußte erschossen werden měješe zatrěleny być. Der Erzbischof wurde zum Tode verurteilt Arcybiskop bu k smjerći zasudźeny (nic: 31 biskopow su so morili; měješe (sam?) so zatrělić; so (sam?) k smjerći zasudźi). 2)Der Tag wird kommen dźeń přińdźe (nic: budźe přińdź, kaž w P. Wosadniku adventski spěw ma). 3) łać. fieri nasta(wa)ć, so (s)cinić. Njebjo so cerwjene cini (wot wohnja). Woda módra nastawa.

werden (worden) ma zwopśědka zmysł „sich drehen, wenden, verwandeln". In der Mühle verwandelt sich das Korn zu Mehl = wirdu Mehl: Zorno mlěje so na muku, zorno přewobroća so na muku. Der Krebs wird beim Kochen rot rak sćini so w horcej wodze cerwjeny. Horda ty myslička, njećiń so wopica werde nicht affig. Hižo zwonkownje słowje „werden" a „wjert" (wobrot) samsny zdónk pokazujetej. Aus Wenden werden Deutsche (umgebuttert) Serbja wjerća so (přewobroćeja so) na Němcow (kaž bychu blidowe nóžki byli), měnjeja so, cinja so, wopiča so na Němcow.

wert im Werte hódny (nic: winojty). Twarjenje je štyri tysac hriwnow hódne.

wěruwuznaće a wěry wuznaće.

wesentlicher Vorteil wulka bytostna lěpšina. Das ist wesentlich to je hłowne, najwažniše.

wetteifern, wettlaufen wuběhować so z kim, wuhonjeć so z kim (kaž zajac z jěžom).

Wetter klart auf wjedro so čisći, schlägt um wjedro je so wobroćiło.

wětr wěje, duje, hwizda, jězdźi, howri, hołći, ficy, świći — wichor wuje, ruje, šumi atd.

wider jd. też: na koho być. Dyž je Bóh za nas, njech je swět na nas. Njebudź zły na nas! Stanje hdy na lud, a póńdu na so.

wiedergutmachen z dobrym słowom płataj, štož sy ze złym nadrěł.

wiederholt ći w njehotowostnym słowjesu, njetrjeba so tuž zwjetša wosebje přećožeć. na př. Hubjena kokoš, kotraž jejka k susodej nosy; kóń ćaha, pohonč žito wozy.

Wie du mir, so ich dir (Wurst wider Wurst) kaž ty mi, tak ja tebi. Pomhaj mi přez płót, spomham ći přez rěku. Přińdź k nam na wulku kołbasu, je k wam přińdu na póstnicy.

Wie gewonnen, so zerronnen. Lóže maš, lóže daš.

wie klug er auch sein mag njech je sebi mudriši, wón přěhraje (tola). 2) wie der Wind kóź (kaž) z wichorom leći (H. Z.) Ličko kće z rožemi (H. Z.). 3) wie weggeblasen kaž by wětřik zał (abo wichor), kaž by zwěł, zduł. =) Männer wie Judas Judašojo, Judašowje.

wie kommt es, daß — kak (je) tomu (tak), zo woda njewusaknje? Kak tomu, zo chceš wote mnje pjenjezy?

Wiesenland łučina, łučinata strona.

Njedźelu 16. augusta 1936 přikhwatajće wšitcy na

hłownu skhadźowańku

serbskeje studowaceje młodźiny na Kopšinske hrodźišćo pola Khrošćic, kotruž tutón króć Domowina sobu wuhotuje. Při popołdnišich poskićenjach, mjez kotrymi so nowa serbska hra „Paliwaka" wot J. Wjele-Bukečanskeho předstaja, a při wjesołej rejcy na žórłomaj w Lejnje a w Khrošćicach zmjeja stari kaž młodźi składnosć, so zradować dosć a nadosć. Tuž přińdźće wšitcy: stari a młodźi, Wy z Hornjeje a Wy z Delnjeje Łužicy, Wy z rańšeje a Wy z wječornjeje župy — wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošuje z tutym najwutrobnišo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa.

Kolii sriedźnodołhi, je zaso dóšoł 1382

Peluški — woka — hroch

Prawa rěpa, běłe hobry ½ kg **1.50**

Prawa rěpa, běła, dołha **1.30**

Natusch w Khrošćicach

Kóždy dźeń wot popołdn. 3 hodź.

čerstwe bùklingi

štuka 8 pjenježkow

Oskar David

kolonialne twory

w Budyšinje na Dźiwadł. hasy 6

Bydlerńje, 68

łahańje, kuchinje, pólstrowane twory atd., jenotliwe sebi kupujeće tunjo pola

P. Rubela w Budyšinje na Mnišakowskej dróży 4. — Ród serbsky.

Mam swoju pólstrowańu, mandźelske ložćenki přiwłastne.

Mały nawěštk

w našich NOWINACH

je tuni a so přecy wupłaći

Pola mje su zaso woblubjene MIELE a EXPRES-Sachs motorske jězd.kola dóšłe

Dom jězdn. kołow Fuhrmann

na Hornjećerskej hasy 10 / Tel. 3004

Konservowe šklenčy

nizke a šěroke. **Gloria,** šěroke z gumijom a spinku

1382

1	1½	2 litrske
0,36	0,39	0,42 hr.

w Khrošćicach **Natusch** w Kukowje

Lěčne płaćizny briketow

Rańšopołobski brunicowy wuhlowy syndikat wozjewja, zo skazanja po lěčnych płaćiznach jenož hač do 10. awgusta přijima. Tohodla smy nuzowani, tosame činić a přijimamy skazanki na brikety po lěčnych płaćiznach jenož hač do 10. awgusta.

Towarstwo wikowarjow z palidłami za Budyšin a wokolinu zap. tow.

„Herzog"-Reise-Dienst

Prózdninske jězby w modernym 100 PS Mercedes pućowańskim wozu:

10 dnjow 3.—12. aug.	Přez němske župy k Bodenskemu jězorej	Płaći 83.50 hr.
5 dnjow 17.—21. aug.	K połnocnemu morjej — Hamburg Helgoland	Płaći 42.00 hr.
7 dnjow 30. aug.-5. sept.	Wulka jězba do Alpow	Płaći 63.50 hr.
4 dny 8.—11. sept.	Kyffhäuser a Smoline hory	Płaći 38.50 hr.
8 dnjow 4.—11. okt.	Jězba po Rhynskich krajinach	Płaći 73.50 hr.

W płaćiznje su wobpřijate: hospodowanje, snědanje, wobjed, zawěšćenje, posłuženje, koło- a wulětne jězby po programje. Zamołwjenja podajće a rozjasnjenja dostanjeće w našim běrowje w Budyšinje, na Cyrkwinym naměšće 5, telefon 3839, znapřeča Strauch & Kolde na Kamjentnej hasy.

Dr. Gottwald so wrócił

Přiloha k čisłu 174

SERBSKE NOWINY

Wutoru 28. julija 1936

Mać — najlěpši towarš w prózdninach!

Make pokiwy ja cźaź prósdninow.

W prósdninach chodźa macźerje też ras „ferije" měcź. A wopraudźita macź budźe słotu žiwobodu hromadźe se swojimi dźěćimi ſ polneje wutroby wužiwacź.

Schtó njeby znał znak macź, kiž we wschudźe a wschudźom na swojich dźěćoch něschto wustajecź! Njeźmědźa to a tamne cźinicź, niż tak dźiwje byćź a haru cźinicź, dyrbja žo „pschiſtojnje" sadźerżeć, žebi niż nastajnje drastu womaſacź. Je wopraudźity kchiž, praja, hdyž žu tajke macźerje ſ dźěćimi na prózdninach! A dźěćo myślа skradźu měcźe to žame: to je kchiž a hubjeńſtwo ſ tajkimi macźerjemi — schtoha maſch potom wot swojich prózdninow?

Nė, tak to byćź njemóže a njeżmė, tak njemóżetej starschej k měrej pschińcź. Niż pschi wschědnym žwarjenju a swadźe. Hdźeż to k dźeńſkemu porjadej žłuſcha, tam žo to stawa na schkodu worcźerſtwenja. A nichtó njebudźe žo dźiwacź, so dźěćo njespokojne, macź pak hubjeńſcha a nerzowna ſ lećžeho byćźa žo wrócźa.

Njedawno ſeſkach žo ſe žwójbu, kiž kóždołětnje ſe žiwojimi ſchityrjomi dźěćimi do prózdninow pucźowaſche. A runje žo ſaǯy na tajku jěźbu pschihotowachu.

„Še ſchtyrjomi dźěćimi pucźowacź", prajach žo pomėwkujo, „je drje wulka cźeża?" Ale macź wjeſche wotpokaſuje ſ hłowu. „Schto ſej myślicźe! Žyliczke léto wjeſelimy žo na tutu jěźbu — hacź dotal je pschezy krażnje było. Njewopſchimnu, kak móża někotre žony wo „cźeži" rėcźeć —" „Nó haj, ale ſchtyri dźěći — nocźinja wiele dźěła a potom žu wėſele też husto njepożłuſchne, niż?"

„Wėſeje", ſnatwschecźiwi mi macź w polnej radosći, „dźěći žu dźěći! W krėſnym pschehowanju ſawoju ſadnje wobė wocźi a njewidźu maliczke njepocźinki. A k wjeſchim njedocźinliwam ſaſwa njedóndźe. Pschede wſchėm je něschto wažne: moje dźěći wėdźa, ſo maja we mni najlėpſcheho towarſcha w prózdninach. Hižo tydźenje dołho dźěłaja protyki — a ja žym pschezy pódła, hdyž maja wulke rózynki we hłowje. Hlejcźe, loni na pſch. pschi morju. Wėſche žej maka bobrisa do hłowy ſtajiła, w nozy ras pschi mórſkim brjoſy pschebywacź! Chžnchu mėcźaǯ a hwėſdy wobkedźbowacź a słónczniže žłónczko ſkhadźecź widźecź. Kóždeho wėz to njeje, dołhu nóz w nabrjóžnym kolchu žedźecź, žym też ſwojeho muża ſa myślicźku dobyła. Wėcźe mi, ſchto žmy dožiwili! Moji ſchtyrjo dyrbjachu žo popoldniu tróſchku „naſpacź", ſchtož žu też kaž duſchne wowzki cźinile. Pozdźe na wjeczor cźehnjechmy k brjohej, ſ mantlemi a pſchikrywami nakładżeni. Sėmy kraſne hwėſdne niebjo wobkedźbowali, dźěćeſi běchu zwły cźaſź kaž nėmc[illegible] kebi jenoż pſchpotacź, tak jich nózny ſaćźiſch [illegible].

Pozdźiſcho žo tak ſta, kaž žebi mój ſtarſchej myślachmoj. Maka bobrija ſej w nabrjóžnych koſchach wužmy. Wėſche cźopta nóz, pſchikrychmy je a ſpachu wulkotnje pſchi brjoſy. Hdyž prėnje bluke žwėtło na njebieſach žo jewjeſche, je ſawołachmoj. Widźachmy kraſne ſkhadźenje žłónża, žyle njebjo ſtomjenjeſche! Wukóncź naſcheho nózneho pſchebywanja bė na ranje cźerſtwa kupjel w morju a pſchińdźechmy njewuprajomnje hłódni k žnėdani. Po njej lehnychmy žo nėhdże w lėžu do kłtódła a žmy krucźe pospoli.

„Wėricźe nėtko, ſo je pucźowanje ſ naſchimi dźěćimi pſchezo rjane? Dźěćeſi maja žwojeju ſtarſcheju a wėdźa, ſo ma macź ſa ſich pſchecźa nėſchto wyſche, tak dałoko hacź žu rozumne!"

„A ſe ſchulſkimi nadawkami njecźwilujeſce waſche dźěćeſi w prózdninach?"

„Na žłyſchcźe — prósdninu ju prósdniny! To rėka, ſtradźu tykmu nėkotre ſchulſke knihi zyle deleka do kofra. Sa deſchczojte dny. Też to žmy dožiwili. Na tajkich dnjach „hrajemy ſchulu", pſchi cźimž je kóżde dźěćo ras wucźeł. Abo cźinimy druhe hry. Schtóż žwojił wėz derje cźini, dóſtanje myto — por bobonow abo ſchokoladu. Haj, je wopraudźe tak: ſamo ſa deſchczojtymi dnjami „ſedźachu!"

„Nėtko wam wėcźu, ſo ſeſe žwojim dźěćom prawy towarſch w prózdninach — bychu-li tola wſchitke macźerje tak cźinile!"

Jědła na hórcy

Stawiſna wo jědli na hórcy ſmėje ſrudny kónz, pſchetož lėdy ſo bė jědła wjeſchki ſchtomow pſchecźahnyła, žo ſtoły błyſk ſ lubosću polneho wohnja do njeje ſalubowa.

Wón ǯeǯeſche ſa njej, tak husto hacź ju ſa cźmowymi mróćelemi ſkhowany wuhlada.

Wona ſ zumim a ſe ſpodźiwnje cźichim hłoſom rėcźeſche, kotryż je ſchumjenju ſchtomow ſpodźeny, ſ hłoſom, kotryż žo lubomilosću ſama byćź ſdaſche; wón pak ſ hrimanjom na nju wokaſche,pſched kotrymż zyły lėż rjeſche.

W horzych a tużnych hodźinach, hdyž ſahły powėtr roswólnje w ſtónczku tichepotaſche a nad wuſtatej ſemju žo žiwe płomjeńſcha ſnoſchowachu, wona błiſke njewjedro do cźaſa ſacźuwaja wo błyſku žonjeſche, kotryż ju jónu ſkepjo žebi dobudźe.

Pokaſaſche-li pak žo na dalokim njebju cźmowa mróćel, ſa kotrejż krwawe błyſki ſzekkowachu, wona ſtrach ſacźuwſache, dźiwi ſtrach . . .

Tola błyſk njemėjeſche maku jědlu kedźbu. Wupyta žebi wyſoke ſchtomy a ſ lubosću wobjimnjo je ſapkomjeni. W tutym wobjimanju bėſche žmjercź.

Doniż njepſchińdże ſtónczne też jeje hodźina.

S ranjom hižo žo ſemja ſ horzotu płomjeńſche. Tużny powėtr ju tłóczeſche.

Wjeczor bėſche prėnje bluke rjenje žo bližazeho njewjedra błyſchcźeż. Cźmowa nóz ſemju ſababi.

Jědła žo njehibnywſchi na wyſchinje ſtejeſche, kaž by ſakuſtana była, a ſhładowaſche ſ hwėſdam. Žyły nawjeſcźorny dźėł njeba błuboka cźma pſchikrywaſche. Tam dałoke błyſki runja žehliwym hadam bórkotachu.

Njewjedro njeſboże pſchipowdźejuſo kakaſche, łaž rubježne ſvėrjo, kotreż w kėrcźinje na žwój wopor cźaka . . dóniž žo njepſchińdźechu žylny wichor do kraja. Wón nadpadże ſchtomy na wyſchinje a ſapocźa je każ dźiwi njedobry torhacź, wjerhacź, łamaſche hakoły a pſchi tym runja wobkudnjenemu wujeſche.

A potom žo deſchcźik ſ mróćel liſeſche a njewjedro ſ zyłej žwojej mozu ſakhadźeſche. Semja wotmėnjo do cźmy a žłepjazeje jaſnoſcźe ſapadny. Cźma bėſche cźim błuńſcha, dokelž na jaſnoſcź ſcźehomoache, a jaſnoſcź cźim žłyńiſcho błepjeſche, dokelž pſched njej wulka cźma ſtejeſche.

Pſchi tajkej pſchemożajej hrė pſchirodby žo wſchohomózny błyſk, kotryż w cźornej mróćelt ſpaſche, jėdle dohłada, kotraż na wyſchinje wſchė druhe jėdle pſchežahowaſche, a horża žadoſcź ja njej jón napjelni. A wón ju ſ hrimazym hłoſom ſawoła, pſched kotrymż zyły lėż ſ hróſbu wonėmi.

Wona pak ſapſchinmy, ſo bėſche tuta lubosć ſnieǯenje, a ſ łobkim ſchumotom tehdła ſcheptaſche:

„Boju žo . . . boju ſe . . ."

A łobki wėrićik, kotryż žo w tym ſchumoce narodźi, žo k njebju poſbėhnywſchi jako wichor do cźmoweje njewjedroweje mróćele ſtorcźi a wotnježe ju dałoko do cźmoweje nozy, kotraż ſanych hwėſdow njeſnajeſche . . .

Nasajtra rano po njewjedrje bėſche rjane a cźerſtwe wjedro. Powėtr bėſche cźiſty runja lėžnemu žórtu, a naſnyſke njebjo mėjeſche módru barbu kóſtrjanza.

6. ſwėtowy pjerjinarſki kongreß w Lipſku.

W Lipſku je ſtatny minister Darré ſańdżeny pjatk 6. ſwėtowy pjerjinarſki kongreß ſa lėto 1936 wotewrił. Na wobrazu widźimy pſchiwał wopytowari pſched ſaſtupom wuſtajeńzy. (Scherl Bilderdienſt, M.)

J. Nalt:

Moje wójnske dopomnjeńki

(2. Pokracźowanje.)

Mjenowanu kliku chzu tu něſchto bliže wopiſacź. Běchu to ſtarſchi korporalojo a ſ wjeſcha pjenjeźnizy. Mėſachu tu ſwoje wėſte mėſtna, kotrychž žo kaž ſ klėſchcźemi dźerżachu. Wjeczor po dokonjanym „cźeżkim dźėle" khodźachu hromadźe ſ feldwheblom kompanije do ſwojeje korcźmy na piwowy wjeczor, hdźeż žo wſchelake naležnoſcźe wuraǯowachu. Mėdźchi podwyſchzy mėjachu žo ſ rekrutami braczowacź a khodźachu wjeczor ſwoje ſamžne puceźe. Běſchtej tu potajkim dwė lėhwje. Mėjach ſ komornikom cźaſto wuſtup dla ſwojeje ſchėreje ſukńje, kotruż běch žebi ſ wójnu žobu pſchinjeſł a kotruż dla dźery, pſchi ſranjenju naſtatej, jara cźejcźach. Wón ju njemóżeſche ſnjeſcź a nuſowaſche mje ſtajnje, ſo bych ju ſ módrej ſukńju ſamėnił. Hdyž buch pſchebadźeny, dyrbjach to cźinicź. „Drasta ſlužba do domu — tam dóſtanjeſch druhu" rėkaſche. Tak ſo ſcha

Ani tutón dźeń ani jeśejowaze žo na njewjedro njepśichitowasche. A žaneje mrócežtki žo njepokaja.

Mróčežele, ſ kotrychž dyrbjachu jómu błyski wječerj, běchu nětkole we žłónju ſcjopłene, parjaza woda lěžnych ſominow. Hišcheže njeběſche w nich niczo, ſchtož móhło na błysk a hrimanje pokaſowacj.

Hišcheže ženje njebě jědła tak rjana a wjeſełta była. Wona ſ kóždym ranjoum ſe ſymnej rjožu jako ſe žyłſami ſboža womkodźena wotuczi.

Lube žłónczko ju ſ jaſnym žohnowanjom pruhow wobdawaſche. A w tutym žłónczku žo ſamo ſeſkhnyte jehliczki ſtorčane a młodne byc ſdachu.

Koło wokoło běchu wſchitke ſchtomy do žłónczka ſalubowane, a wona bě nětkole žłónczku najbliže. Tehodła takle myſłeſche: „Kak błyſchcejaza je luboſcj — kak rjenje, pruhi lubowacj . . .“

A wona nětkole ſwoju dźiwju žadoſcj ſaponni a běſche ſwałniwa, cžſichimi a měr lubowacj . . .

Jako pak žo wokoło ſchpihopołdnja wulka horzota nad ſemju roſlěhowaſche — ju taſa žadoſcj ſa błyſkom napjelni, pſched kotrehož luboſcju žo bojeſche, ſo wona ſwoje žiwjenje halosh kaž ruzy wupſcheſtrějo ſ njeſtónczńnje ſalubowanym ſchumjenjom wotpjetowaſche:

„Ja ſa nim jedju . . .“

Tola też wón ſa njej jedjeſche.

Dyrbi-li ſchtom ſ błyſkom trjechený padnyc, jón wopkóſchene a kwatnje kóžde žive ſtworjenje wopuſchcějí, jako by žo jemu ſmjertny wuſud na czoło napiſał.

Jědlu na wyſchinje jeneho dnja ſtajnje wjeſełta wjewjerczka kaž pišany dźeczelz a dźiwje hołbje wopuſchczichu, kotrejž běchu tam ſwoje bydło mětę.

Jědła wědźelche, ſchto mějeſche to woſtawjenicz.

Wón njebaſche ju też woprawdźe dołho czakacz.

W nozy w cžmowej mróčeli ſkowany kaž ſ hele pſchiſlecža. A ſapoča jědlu w ſwětle pſchebłyſkowanja po zyłym łěžu pytacz. Wón njeſmilnje, njeſmylnje, ſmjertnje do ſchtomow wrjekaſche. Swutorha korjene ſe ſemje kaž čžrjewa.

A takle žo wyſchinje bliježeſche, na kotrejž jědła roſcjeſeche.

Wſchitko, ſchtož žo potom ſta, běſche ſtukk wokonika.

Radobo jaſnje žo ſaptomjeniwſchi, žo do jeje wupſcheſtrjenych rukow wali. A wona w płomjenju tuteje wulkeje luboſcje ſ wóhnjowym ſwětkom hłuboku cžmu nozy na krótku khwilku roſjaſni. jkž.

Nowoſće z cyłeho ſwěta

Wotewrjenje prěnjeho dźěła podſemſkeje ſtatneje żeleſnizy w Barlinje.

Dźenża wutoru rano pſchepoda žo dźěł cžary Barliniſkeje połnózno-južneje Sżeleſnizy ſjawnemu wobkhadej. Tuta cžara połnózno-južneje Sżeleſnizy je prěnja podſemſke żeleſniſka cžara, kotruž w Němſkej mamy. Jeje wuſnam wobſeže w tym leži, ſo połnózne Barliniſke pſchedměſta kaž Bernau, Oranienburg a Velten direktny żeleſniſki ſwiſk hacž do ſrjedź „błowneho měſta hacž k Bramborſkim wrotam dóſtanu. Też wobkhad do dalokoſcje žo ſ tutej nowej żeleſnizu ſpěchuje. Puczowazy móža ſe ſtatnej żeleſnizu ſe Schczeczińſkeho dwórniſchcza hacž k dwórniſchczu na Bjedrichowej dróſy dale jěcz a tam ſwiſki do dalokoſcje k ranju a k wjeczoru namakacz. Tutón twarſki wotrěſ połnózneje Sżeleſnizy je 2½ lěta cžaſa trjebał. W dalſchimaj dwěmaj ſtkomaj budże žo też južny wotrěſk tuteje cžary dotwaricz, kotryž ma ſwiſk ſ Potsdamſkim a Anhaltiſkim dwórniſchczom wuſtawicz. Schtyri newe dwórniſchcza maja kóždy wobſebitu barbu, tak ſo wſchědnje jědźazy puczowazy hnydom na barbje dwórniſchcza ſpóznaju hacž žu na tónz dojěli. Na dwórniſchczu w Biedrichowej dróſy žu hobrſke ſkhody natwarjene, mjes kotrymiž je też dźěł pohiblíwy.

Schuleř wuczerja wulkhowa.

Pſchi ſchulſkim wulčeže padny ſchuleř pola Altricha w Porhynſkej do rěki Bieſer, kotraž mějeſche wyſoku wodu. Wucžeř ſa ſchulerjom ſkocži, tola žylny prud jeho ſobuſtorhny. Njedźiwajo wulkeho ſtracha druhi ſchuleř ſa woběmaj žo tepjajomaj ſkocži. S nadczłowjeſkim napinanjom žo jemu poradźi najprjedy ſwojeho towariſcha a potom też ſwojeho wucžerja, kotryž bě hižo wědomje ſhubił, na brjóh ſczahnyc.

Tſjo wulčtnizy pſchi kupanju žo ſatepili.

Pſchi kupje Möen ſatepichu žo njedźelu pſchi kupanju tſjo młodźi ludźo. Sskuſchachu k wulčtniſkemu towaríſtwu ſ blíſkoſcje měſta Roſkilde. Kupachu žo pod tydownymi ſkałami, na měſtnje, kotrež je ſnate, ſo ma pod wodu wſchelake prudy a je tehodła doſcj ſtraſchne. Pſchi tym pſched wocžomaj druhich žo nadobo podnuricžu a žo wjazy njewobjewichu. Jedyn ſ towaríſchow ſpyta podnurjeneho wulkhowacz, dyrbjeſche pak ſwoje prózowanje puſchczicz, nochzyſche-li ſam ſahinyc. Hakle po hodźinu dołhim prózowanju žo poradźi, dweju ſatepjeneju wulkhowacz.

A: „Maſch ſa možne, ſchtož mi njedawno pſchecžeł N. powědaſche, ſo móže pſchi jaſnym wjedrje ſ horn „Brocken“ Frankobrod nad Wódru widzecz?“ — **B:** „Zyle njemóžno, kak dhe muž pſchi tutej ſdalenoſczi roſeznawacz, hacž je to Frankobrod nad Mohanom (Main) abo Frankobrod nad Wódru?“

*

Na ſhonjenje. Automobiliſta bě pěſcheho pſchejeł. Nětko ſtejitaj wobaj pſched ſudnikom. Automobiliſta žo ſ tym wuſprawnoſczi, ſo hižo na 10 lět ſ autom jěſdźi a dotal žaneho njeſboża njeje měł. — Pěſchi na to wotmołwi: „Prošchu jara, njejſym też žadyn ſapoczinaz, běham hižo 40 lět po ſwěcze!“

Tſelenje tonowych hołbikow w lijaku.

Pſchi wojowanjach wo ſwětowe miſchtrſtwo w tſelenju ſa tonowymi hołbjemi běchu pſchi hroſnym wjedrje wubědźowarjo nuſowani, pod pſchedeſchnikom tſelecz, ſchtož pak wuſłědkam w žanym naſtupanju njeſchkodźeſche. (Scherl Bilderdienſt, M.)

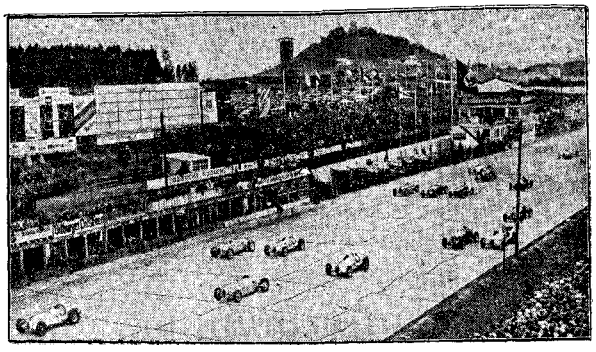

„Wulke myto Němſkeje“ na Nürburgſkim kole.

Njedźelu bě žo na idealnym wubědźowaniſchczu w Eifeli 9. wulke myto Němſkeje w 22 kołach 501 kilometrow daloko wubědźiło. Wubědźowanje bě ſ wulkotnym triumfom wojow Auto-Union, kotrejž, kaž hižo pišachmy, ſ Berndom a Rosemeyerom w nowym rekordnym cžaſu 131,60 kilometrow ſa hodźinu prěnje a ſ Hanžoch Stuckom druhe myto wobhładźichu. Na wobraſu widźimy ſtart wubědźowaniſkich wojow. Sady Nürburgſke koło. Wóſ cžo. 4 na wobraſu ſtuſcha Berndej Rosemeyerej, poſdźiſchemu dobyczerjej. (Scherl Bilderdienſt.)

Pokiwy pyskej a pjeru

Werbekamm bordo, dł. bardo, p. bardo.

Wěcowniki we wěstych zwiskach jako adverbije (přisłowjesniki) skutkuja, njezačuwaju so jako wěcowniki, na př. Mi je jara dźiw (nic: „wulki“ dźiw), wutrobnje žel (nic: wutrobny žel), zabiće zyma (nic: zabita zyma), bóle trjeba hač tebi (nic: wjetša trjeba), tebi je smorže (nic: su smorže = hriby). To samo płaći wo kajkostnikach wěcownych, na př. je ći jara čopło? (nic: wulke čopło), mi je khětro dźiwno (nic: khětre dźiwno atd.

Weg mitmachen sobu pućować. Wjednik hižo 54. króć do Krupki sobu pućowaše (nic: puć sobu činješe), **im** Wege sein na puću, na zadźěwku być.

wegblasen, wie weggeblasen kaž by wětřik zał (je so něšto zhubiło).

Weibermühle kołočumpjel.

weichen so wuhib(ow)ać komu, z puća hić, so wotsalić.

Weiche wuhibka, Weichensteller wuhibowař.

Weihrauch kadźidło (wyruch abo wóruch = Weihrauch)

Weile Eile mit Weile překwatanki — škodowanki. Lěpje dočakać hač překhwatać. Skhwatna ruka slepje suka.

Weile stehen bleiben pozastać, so pozastajić.

wěm, wědźa (nic: wjedźa). Najlěpje we wšěch słowach zdónka „wě“) ě přeco pisamy, też za přizwukom: wědomość, wěsty, powěsć, powědać, spowědź atd.

weinerlich sprechen přez płalč(k) powědać.

weit. Wir sind bei weitem noch nich das, was —. Njejsmy „tójdy“ abo „zdaloka“ hišće to, štóž měli być (nic: dołho).

weiteres Opfer zaso, hišće wopor (wulkeje wody), nicht weiter schwer verwundet čežo zranjeny. Dźěco so čežo njezrani (nic: so „dale čežko“ njezrani).

Weltanschauung swětowy nahlad, Weltkrieg swětowa wójna, Weltmeer swětowe morjo, Weltgeistlicher swětny duchowny, Weltgeschichte swětowe stawizny (Gesch. der Welt), swětne stawizny (přeciwo duehownym abo cyrkwinym stawiznam), Weltende, -untergang kóne swěta, rozpad swěta, Weltgeschicht sudny dźeń, posledni sud, Weltrundschau rozhlad po swěcze.

Wenden (Venedae) je stare mjeno za Słowjanow. Też Finnojo nas tak mjenuja: venejä, vene, veneä. Wenden njejsmy potajkim jeno Serbja, ale też Polacy, Rusowje, Češa, Słowjeńcy atd. My smy Lausitzer Wenden abo Sorben. Wendojo za Berlinom hač k Raišemu (baltskemu) morju njejsu Serbja, w Pomorskej njeje žeńe Serbow było. W Alpach bydla Słowjeńcy, kotrychž Němcy do njedawna Winden mjenowachu. Tak rozeznawaj derje: a) Wenden Słowjanow (na kupje Rujanje na př.). b) Winden Słowjeńcow we Alpach. c) Lausitzer Wenden (łužiskich) Serbow — nas.

wenig. Die wenigen aber, die an Ort und Stelle zurück geblieben waren črjódka tych pak, kiž běchu na městnje zawostali. Ein wenig nachlassen popuščować, popušćić. Popušć wotežku, a kóń ći ćeknje.

weniger też: bjez, 40—1 štyrceći bjez jenoho, sto bjez dweju.

wenigstens znajmjeńša. Chcyše so znajmjeńša po(za)wjeselić (nic: k najmjeńšemu kusk wjeselić).

wenn ich auch noch so aufmerksam zuhöre njech też (naj)kedźbliwišo (po)slucham, byrnjež kedźbliwišo posłuchał, ničo so njepiknje (nic: ale „kaž kedźbliwje tež“ posłucham).

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Kino für Jedermann pokazuje hač do schtwórtka Milly Forsterowy film „Maskerade“. Hłownu rólu hrajetaj Paula Wessely jako knježna Dur a Adolf Wohlbrück jako wumělski molerˇ. Wěrny podawk tuteho filma je žo pſched wiele lětami we Winje na pósniſkim ſwjedźenju ſtał. Molerˇ je knježnu w majaju malował a daloke wobraſej mjeno Maskerade. Tutón wobraz pſchińdże do nowiny, ſchtož wulke roshorenje ſbudź. Molerjej pſchińdźeſche knjes, ſo by žo ſa mjenom tuteje knježny praſchał a molerˇ da jemu mjeno Dur, tiž je bě bi wumyſlił a myſleſche, ſo tuteho mjena we Winje njeje. Molerjej žo na rejach knježna Dur pſchedſtaji a žo hnydom do njeje ſalubowa. Wo tutej luboſczi molerjowa prjedawſcha pſchecželniza ſhoni a ſpósnaje, ſo je molerˇ ſhubjeny. Njenamaka žadyn druhi wupucz, ſo by ſebi jeho ſdźerżała a ſatſělí molerja. — We pódlanſkim programje běži film „W ſtacje mrowjow“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 175 | Budyšin — Srjedu 29. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Jenotne čełne wukubłanje němskeje młodźiny

Němskostatny sportiski wjednik a wjednik młodźiny staj, dokelž so čełne wukubłanje němskeje młodźiny znowa riaduje, namołwjenje za młodźinu wosjewiłoj. W nim němskostatny sportiski wjednik mjes druhim praji:

Wulkemu hibanju němskeje młodźiny je so poradźiło, němsku młodźinu nimale zyku w němskim młodym ludu sjednoćiłoj. Po łyrózninowych pśihótowanjach źym lětša wšyske němske turnowańske a sportske swjazki do němskostatneho swjaska za němske čełne swučowanje swjazak. S tym źym nowe sportiske hibanje z nazionalneho sportskeho ducha stworił. S tymle sjednoćenjom so dozpije, so žo zyła němska młodźina w starobje młodeho luda z wězywustojnym nawjedowanjom čełnje swučuje a so žo na tymle podłožu na žnadź bjespśihódkadne zakładne swučowanje a z dobom na strowe prózowanje młodźiny a na neje lubosć k jenotliwym sportiskim waśchnjam dźiwa.

Sa staršich młodostnych, po tajkim sa 14- hač 18lětnych dyrbješe so dla stejśišća HJ jako wubranje organizacije tuteje starosty druhe srjadowanje namakać. Wšichnym młodostni tuteje starosty móža bjes kóždeho wobmjerjowanja do towarstwow němskostatneho swjaska zastupiś. Towarstwa maju sa młodostnych tejele starosty wozbite **młodźinske wotdźělenja.** Wjednik němskostatneje młodźiny hódnoćej čełneho wukubłanja w němskostatnym swjazku sa čełne swučowanje pśichwalnego a zastupjenje Hitlerskeje młodźiny do młodostnych wotdźělenjow towarstwow spěchuje.

Mjenju, so z tym pśeco niz njewažnym wokomikom w stawiznach čełnych swučowanjow stejimy. Młodźina Adolfa Hitlera a němske sportske hibanje stej so znutskownje sjednoćiłej.

W Španiskej so bjez rozsudźenja dale wojnje

S wčerawšich powěsćow se Schpaniskeje je spóznać, so hišćo njeje žanych wuhladow, so by so Madrid poddał. Wojowańske mogy na wobeh maj stronomaj źadaja so jenaše być. Tohodla so njehodźi rjec, hdy so zaso stanje wobydlerska wójna skónći.

Powěsće z lěweje strony:

Měsće San Sebastian a Bilbao stej hišćo je w ruce wójska Madridskeho knježerstwa. Sbožkarjow wojazy, w jenych kasarnach w San Sebastianje wobstupjeni, su so poddali. K tutemu wuspěchej su pjeca letadła najbóle dopomhale. Knježerstwowi wojazy, kotrejž su tam zwój nadawk dopjelnili, so někotre z wojakami ludowneje fronty w Bilbau sjednoćza, so bychu pśeco jeno městu Bitori cźahnyli, kotrež je hišćeje w ruce sbožkarjow.

Komitej antifašistiskich zonow je zyrkej Montfeerat, jenu duchownu schulu a konvent San Ramon zebrał, so by w tutych twarjenjach lazarety pśihrawił. Kaž je z radia słyšeć, je internazionalny komitej Čerwjenjeho kśiża w Bernje schpaniskemu Čerwjenemu kśiżej pomoc poskazał. Wjednistwo schpaniskeho Čerwjeneho kśiża je pak tole poskazenje wotpokazało, dokelž ma žame dosć srjedkow. Wójnski minister je wšichnych bróńerjow namołwił, so bychu so k słužbje za knježerstwo samołwili. W knježerstwowych bróńerjach so pjeca za wójskowu potrjebu se wšěmi mozami dźěła.

Nowinam je so najwjetšeho słutnjowosć pśi pschetrjebanju papjery poručiła, so by so dozpjelo, so bychu papjerowe składy pśi dlěšćim tracu wobydlerskeje wójny po możnosći dałeko dožahałe. Někotre nowiny su hižo dźiwało na žadnosć papjeru, liczbu stronow zmjeńšyłe. Na podłožu wukasa wiłkowańskeho a industrijoweho ministra je so wubjerk za dohladowanje w industriji wutworił, so by so wjednistwo w njej pschěwsakle, hdy by trjeba było.

Wojeńšy sbožkarjo (nazionalistojo) powědźa:

Sćelaki, kotrejž su w ruce nazionalistow, wosjewjeja, so su wojeńšy sbožkarjo w Guadarramskich horach markistow rozbudnje sbili. Dale su w stronach podkopkowe pola Pennaroya nazionalistiscy wojazy z wobrónjenymi hórnikami wojowali, kotrychž su dopołnje rozbili. Po chětro ćeńkich wojowali, kotrychž su dopołnje rozbili. Po chětro ćeńkich wójnach su pjeca wojazy połnóžneho wojeńskeho sbožka generała Mole swój z garnizonu w San Sebastianje namakali. Tuj móže so wobzakaś, so tole město bórzy dobudu.

Po powěsćach Reuterez powěsćerneje z Gibraltara je w litwje pola Estepany (w Malagskej provinzy) wjeliko hromadże 600 muži padło a 1200 so zranjiło. Wojazy Madridskeho knježerstwa, kotrejž su 400 morwych sbubili, zofajo wojuła. Woni pola Estepony steja, kotruž su nazionalistojo wobstupili. Wjele stow muži zusobnistkeje legije je w kładkach do Ceuty doschło.

Wobježne postupanje nazionalistow.

Nazionalne (sbožkarske) połodnjske wójsko, kotrehož duch je wubjerny, móže jenož jara pomału postupowaś, dokelž dyrbja so w kóždym měsće a kóždej wjsy komunistiske organizacije rozpuscyś a dokelž mohł pśichi pschekwatanym postupanju komunistiski sbožk sady wójska wudyrjeć. Dowożenje wójska z Marokkowskeje je poćežene, dokelž schpaniske knježerstwowe wójnske łódże hišćeje móršu wuzinu pola Gibraltara wobknježeja. Schpaniske połnóžne wójsko je Guadarramalke hory pschekrocyło, tola ma wobmyślenje, Madrid nadobjehowaś, pśedy hač nje połodnjske wójsko doschło.

Nazionalnemu wójskowemu wjednistwu někotre praschenje staroscze cźini, hač budźe franzowske knježerstwo Madridskemu knježerstwu łśadła podawaś. Po rozprawje je Seville su wobstejnjosće w tutym měsće normalne a bjes stracha.

Po wěrhowódnych powěsćach z Bajadoza je położenje w połodnjskej Schpaniskej w městach, kotrejž njejźu z wójskom wobsadźene, hišćeje jara kritiske. Baiadoz sam je w ruce cźerwjeneje milizy. Wona je po pśichilkasni Madrizskeho knježerstwa z dźela do Madrida powjese, z dźela w kasarnach wostanje.

Neptunski parnik „Heros" je pschipowědźił, so je 60 němskimi cźeknjeńzami z Malagi do Lissabona pschijědze.

Wjetšy dźěl Schpaniskeje w ruce nazionalistow.

Po dotalnych powěsćach nazionalne (wojeńske sbožkarske) wójsko provinz Galicisku, Asturisku, Navaru, Leon, Staru Kastilisku, Guadalaju, Saragosu, Huesku a Leridu wobknježi. Wójsko pomału dale k Madridej postupuje. Połnóžne wójsko njeje žanych porazkow pocerpiło.

Dny hrozy w San Sebastianje

Póndźelu w nozy je so z tworowej łódźu „Kronos" němski diplomatiski zastupjeŕ z połtlanzstwowym personalom a 84 wukrajnikami, mjez kotrymiž běchu pśichilžuschnizy italskeho połtlanzstwa, portugalski konsul a pozlednich 23 Nimcow je San Sebastiana, do franzowskeho kupalnischcza St. Jeana de Luz pschinjesło. Diplomatiski zastupjeŕ chze so wuturi sajo do schpaniskeho kraja wrócyć a to do Irunterrabije abo do Irruna. S Bilboa je wutoru 650 Nimcow z němskimi tworownymi łódźemi tehorunja do St. Jean de Luz wotwjese. Němcy praja, so je so jich do San Sebastiana wotpušćiło. Němcy praja, so je so jich do St. Jean de Luz wotwjese. Němcy praja, so je so jich do St. Jean de Luz wotwjese. Němcy praja, so je so jich do St. Jean de Luz wotwjese

Z Barcelony je so 500 Italejanc-a Němzow wotwjesło.

Z italskej lazaretskej łódźu „Tevere" je so wutoru popołdnju do Genuy z nowa 500 cźerpjenjezow pśiwjesło, kótarjuž běchu so w Barcelonu na łódź pśicźinili. Mjes nimi bě 293 Němcow. Tucźi so dale do Němskeje wjesechu.

Wójnska łódź „Admiral Scheer" je pśiched Barcelonu pśicźiła.

Na franzowski parnik bomby mjetali.

Po powěsći z La Rochelle je tam pónjźelu franzowski parnik „Saumur" pśicźeł, na kótaryž su blizko Gibraltara cźerpjenje lětadła bomby mjeta'e. Někotre bomby su, kaž parnikowy kapitan praji, zole blizko łódźe do morja padle. Na jedyn amerikanski parnik su tehorunja bomby mjetali.

17 franzowskich lětadłow za Schpanistu.

Monarchistiska „Action Francaise" wobkrucza, so je franzowski lětarstwowy minister Cot 17 wulkich lětadłow z wójskowych reserwowow firmje Podez pśecpodał. Ta je lětadła schpanskemu knjezerstwu pśichdała.

Pśenja podzemska němskostatna żeleznica

Pónjźelu je so wotewrjaca wožebita jězba po natwarjenym dźělu połnóżno-połodnischeje S-żelesniznje wotmětka. Generalny direktor Dorpmüller źiwuje wjeselne nad tym wupraji, so budźe wutoru rano po jězdnym planje pśeni S-żelesnišći cźah pod semju móz wotjěcź. Na waznosć tuchu skutka pokazuju praji: „Smy hordźi na to, so smy tónle skutk mogli niz z pomozu němskeho stata, ale se samostatnje mozy dokonjeć. A tole dźěło bě z njeznatymi wobcźežnosćami swjazane; hluboko pod dróhami, pod dwórnischcami, pod wodami rěkow smy tónle tunel wuryli. Rozdźel je, hacź so tunel pśiches krydu a kalkowy kamjeń abo pśiches běžźty pěsk abo błóto ryje a hacź dyrbi zoke městowe dźěle njeje, kótrež su na pěsk natwarjene.

Rěcźnik so wischitkim dźakowasche, kótarjuž su pśichi tymle hobrzkim dźěle žobu skutkowali a dale na to dopomni, so dyrbi twar też pomhacź, bjesdźěłkosć pomjeńšicź, nadawk, kótryž je wjednik napołožił a kótremuž dyrbimy so sa to z cyłej wutrobu dźakowacź.

Na to so jězba po 3 kilometry dołhej pśeswjerjeni sa-pocźa, pśichi tym bě składnosć, cyany twar dwórnischcežow wobdźiwacź.

Wjednik Mussolinej žobu pśichaj.

Wjednik a němski kanzler je italskemu ministerskemu Presidentej Benitej Mussolinej k jeho narodninam telegrafiju žobu pśichaj.

141 morwych a 4090 zranjenych

jako wopory wobkhada sajdźenego tydźenja w Němskej.

Němskostatny wobkhadny minister wojsewja, so je sajdźeny tydźeń w Němskej sajo 141 wožobow we wobkhadze na dróhach žiwjenje zhubiło a 4090 ludźi so zranikło. Najwjazy woporow su žebi sajo motorske kola žadałe. Minister tohodla napomina: Wy młodostni na motorskich kolach, jêdźeje kedźbliwje! Hdyž z wótrym wrjeskotom a z pśichewulkej spěchnosću na dróhach połneho žiwjenja cźerpicje, njepokazujece jêdne wumělstwo a bystrosć, ale njeswědomosć a njedźiwajwosć!

Němscy cźełanzy se Schpanskeje sajo doma.

Němskim cźełanzam se Schpanskeje je so w Mnichowje wutrobne pśicźiwjecze pśicźinjowało. Na prawo: na hlownym dwórnischcu běsche so cźestna kompanija SS sestupała. Na lěwo zupny wjednik a statny minister Adolf Wagner mjes cźełanzami, kótarjuž buchu w cźakarni po napinazym puczu wot NS-spomožeństwa derje pohosćeni. (Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 29. julija 1936.

Naše hrono za tutón Bożi dźeń

Wěrnosć je khlěb, kotryž sylne zuby žada,
njewjesta, kotrejež so kóždy zdaluje.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer **746, hygrometer pluš 2, najwyšischcha** dnjowa temperatura 27 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, najnjižischa temperatura w nozu 14 stop. cźopłoty. — Niestajne wjedro mjes tym dale traje. Pśichezo sajo pśikhadźeja sćežny sumneho mórskeho powětra do zrjedźenjeje Europy, mjes tym jo pśiches Alpy subtropiski cźopły powětr pśikhadźa a tak nastajnje k wutworjenju žylnych njewjedrowych frontow z bohatymi deschcežemi pśichinoschuje. Nowe kaženje nad Jendźelskej pohibuje drje žo w južnorańischim smêru a budźe žywój wliw też na naschu krajinu wukonjeć. Tohodla drje budźe wujasnjenje trochu krótke. W zykłu mamy z njewobstajnym a pomêrnje tuźnym wjedrom z nakonjenjom k njewjedram licźicź.

Wuhlady na wjedro sa jutšischi schtwórtk: Swoprědka pśichi južnych wětrach pśichethódnje jasnische a tuzne wjedro, potom pak po nowych deschczach a njewjedrach nowe wochłódnjenje.

— Homeopatiske towarstwo w Budyschinje sa'obowa njedźelu 26. julija jězbu po domišnie a to do Bukez, so by tamnische historiske městna wopytało a z tamnischimi homeopatiskimi pśicźełami někotre wjesele hodźiny pśicźeźiwiło. Po pśichladanju zyrkwje rostožy knjes farar Mjerwa plan wulkeje bitwy pola Bukez we lěcze 1758, kótraž běsche so njesbožownje za Bjedricha Wulkeho stónczika. Wschě na tehdyšnu bitwu pokazowaze dopomnjenki so wobhladachu. Po tym shromadźichu so wobdźělnizy a Bukezanjay pśicźełelio w žórli Herbitkeje gruchty k wjesołej sabawje. Hudźbne a humoristiske pośicźenja sobustawow towarstwa a sejimowy pśichodnoschk hoierskeho praktikarja C. Müllera we Budyschinje tute hromadzepschebywanje porjeńschichu. Po tutym pśichodnoschku so Bukezanjay pśicźełelio w žórli towarstwa rosćudźichu, so by so homeopatiskemu ludowemu hojeńskemu hibanju pśichlamknu, dalschi sajimzu njech so wobrocźa na knjeza Augusta Urbana w Bukezach cźo. 66.

S Bukez. (Studentska krajna pomoz naš wopuschćka.) Tśi tydźenje dotko bě studentska krajna pomoz we Bukezach a wokolinje pśichebywaka. Niedźelu cźahnu ku nětko z tudyšnim wobhderšwom rosćahnowacź. Stangez hoicźenz bě derje wopytany, hdyž wjeźny słupinowy wjednik Hronjan Kerk pśichi swojich postrowjazych słowach też wokrjeźneho wjednika Hronjana Reitera z Lubija witaśche. Spomni na cźežke njeswucźene dźěła, kótrež su studencka na burskich dworach a na polach we sa'...'ch tydźenjach wukonjeli niz pjenjes dla, ale fo buchu spónali tataria a jeho starosće. Sajtupjeł studentow z radoscźu šominische na pśicźeźiwjene riane dny a wusběhny, so ku wichtku chzyli tatarjej pomhacź pśichi jeho cźežkim dźěle a pśichi tym je hnlo połneho doro'umjenja a połneje pśichesienosće. Tutym narěcźam pśichlamkny ko khutna hra, kótruž studencka a Bukezanska HJ pśichedźatajchu. Na końzu so wokrjeźny wjednik Hronjan Reiter tehorunja skowa jimasche.

S **Błoźań.** Pónjźelu wokolo 7 hodź. wjeczor padny na statnej dróhi Budyschin-Łukiji motorski kolesaŕ njedaloko naschcheje wjsy, hdyž bě fo jemu wobrucź puŕ'a. Jeho 27 lět stara žona, kótraž na sozjuzu jêdźesche, fo wschi padnjenju tak cźežko krani, so bě na městnje morwa. Mandźelskaj pokhadźataj je Sborjelza a stai hajke mlodaj ženjenaj. Snjesbožencu do cźełkownje w Bukezach donjeźechu. Muž bêsche fo pschi padnjenju jenoź lohko kranił.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot F. S. Turgenjewa.
S ruskeje rěcze pśełožył M. B.

6j (Pokračowanje.)

Cźemne wobliczo pocza fo trójchu poźnêwkowacź, běle jubicźki fo na dobo pokjachu, hłowicźka fo posbehny a lêdma satschaźnywschi z kudźerjemi, pokaza fo w zykej swojej wótrej a cźenkej kraźnosći. „Schto to do djajka?" pomyślì Kusma Ważilewicź, a pohnuwschi fo hischcze bliże, wustorcźi z połhłosom: Figurka! ej figurka! Schtó wy sće?

Sšem, žem, praji z trochu dybawym hłosom w niz ruskej rycźi ponalu a z njewêriwymi pśichjukami „figurka" a stupi do sady na dwê krocźeli.

Kusma Ważilewicź ja njej próh pśichestupi a bêsche nêt w małej komorzy bjes woknow, wobbitej po sćenach a na dnje z tołstymi wupschesztrjenami z wjelbludowych kožmow. Teź žytna, ale pêkna wóń jeho wobba. Dwê žoltej wóśkowej świećźy paleschcej fo na małym blidku pśiched niskim turkowskim diwaničkom. W kucze stejesche ložko se salwêschkom se židźanymi žmuhami a dołhe žantarne paćerze z cźerwjenej kiću na końzu wiśachu njedaloko njeho.

„Ale dowolcze, schtó dha wy sće?" rjekny Kusma Ważilewicź.

„Sostra . . . fotra Emilije."

„Wy jeje fotra, a tudy bydlicze?"

„Haj . . . ale . . ."

Kusma Ważilewicź spyta fo k „figurzy" pschiśunyc. Wona fo wuwinu.

„Kak pak to, so mi wona njeje ženje niczo wo tym prajiła?"

„Wschak njeje mohła . . . njeje mohła . . ."

„Wy drje fo tudy khowacze?"

„Haj . . ."

„Je tajka pschicźina?",

„J . . . je . . ."

„Hm!" — Kusma Ważilewicź saźo spyta, fo k „figurzy" pschiśunyc, wona pak fo sajo wuwiny. — „Ale ja waž tu ženje njepytnych. A madame Fritcje, tuta starucha, je teź woscha cźetka?"

„Haj . . . cźetka."

„Hm! Wy drje hubjenje ruski rosumicze! Kak wam rěkaju?"

„Kolibri."

„Kak? Kolibri? — Hlej, žadne mjeno! To su, kaž fo dopomnju, w Afriży tajke pschekaźanzy."

XV.

Kolibri saźmja fo z krótkim, dźiwnym žmêchom . . . runje tak, jako bychu w jeje schijach schkleńcźki hromadu storkale. Wona kolebasche z hłowu, pohlada wokolo fo, położi guitaru na stólcźk a, spěchnje khwatajo k durjam je z khwatkom saczini. Wona hídasche fo z žiwje a lokło, z sêdma žłyschnym schumom kaž jescheźerza; sady doźahachu jeje wóźy hacź nize koleń.

„Ale cźehodla wy durje sawrjecze?" woprascha fo Kusma Ważilewicź. Kolibri położi palc k hubomaj:

„Emilija . . . njeje trjeba . . . jeje njeje trjeba."

Kusma Ważilewicź fo poźmêwkny. — „Wy drje sće hižo žarliwa?"

Kolibri pohlada horje. — „Zo?"

„Žarliwa . . . fo mjersacze", wobsaźni Kusma Ważilewicź.

„O, haj!"

„Hlej wschak! Mnoho cźeceze! Poźkyschcze, kak stara sće?"

„Sžydomdźesat."

„Sžydomnacze, chcecze drje rjec?"

„Haj."

Kusma Ważilewicź mêrjesche z kedźbnym pohladnjenjom zwoju fantastisku towarschku.

„Ale kajka sće wy kraźniza! rjekny wón cźuczliwje. Spodźiwnje! Kajke wložy, kajkej wocźi! A wobwocźi, haj wobwocźi! . . . O!"

Kolibri fo saźy poźmêwkny, saźy schladowasche tak dźiwnje se swojimaj wulkimaj wócźkomaj.

„Haj, ja žym kraźniza! Sžydźicze fo . . . a ja fo žydnu . . . pódła."

„Dowolcze, dowolcze . . . ale proschu . . . kajka sće wy fotra Emilije? Niz kukka na nju podobna njejesce"

Nê . . . žym fotra . . . Tu . . . wsmicze krótku. Rjana kwêtka. Wonja.

Wona ponucha, wotkuźny kopjeschcko a poda jemu kwêtku. — „Chzecze jêsć? Nêschto dobre . . . žorbet." — Kolibri wsa i njewulkeje komody do cźerwjeneje židźaneje materije sawalenu, posłoczanu schkliczku, źlêbornu łžicu, krystallny, toczeny karan z wodu a tajku schkleńcźku. — „Jêsće žorbet, knježe! Ja budu wam spêwacź . . . Chzecze?" — Wona wsa guitaru.

„A wy spêwacze?" woprascha fo Kusma Ważilewicź, kładźo žebi do rta łžicźku woprawdźe wubjerneho žorbetu.

„O haj!" — Wona schichaze do sady wložu, nakloni hłowu na bok, muhra nêkotre akkordy . . . potom na dobo saspêwa z niz jara žłytnym a lubosnym hłosom. „Ach, ty moja kócźka!" pomyślì wón, jako wuźłyscha krkny a za njeho trochu dźiwi hłóś. Wona spêwaze srudnu pêsń, na žane waschnje ruiku a w ryci, Kusmje Ważilewicźej do zyła njesnatej. Wón w spêwanju jeno swuki „keha, geha" žłyschesche, a na końzu wona wołpjetowasche: „lintamar" abo „fincimar", podepre fo na ruku, žohnu a puschći guitaru na kolena. — „Wê to rjenje?" praschesche fo wona. „Chzecze wjazy?"

„S mojim spodobanjom, wotmołwi Kusma Ważilewicź. Tola cźeho dla je wasche wobliczo tajke srudne? Wy bychcze žnano też žorbetu wopytała?

„Nê . . . wy žam. A ja hischcze . . . Ta budźe wjeselscha."

Wona saspêwa druhu pêsńicźku w tej žamej njesnatej rěcźi. Sasy saschłyscha Kusma Ważilewicź pryedawsche krknuli. Jeje brune porscźki běhachu po trunach „kaž pawcźki". A zkónczi wona tutón ras z tym, so rucze wuschkitny: „Sanda" abo „Haźa"! sapocza z pjasću po blidźe klepacź a błyskotasche z wocźomaj . . .

(Pokračowanje sćêdnje.)

S **Ratez.** **Wujesdżanske** zónjte tow. **wopyta** sajdźan njedźelu tudyšchi **wuitaw** stłepych. Pyches 2 hodźin je dołho trajesche, prjedy hač žebi wjacy hač 100 wobkładacych, **wosebje** kobjelerstwo, bźekarnju schczetkow, pleciernju kóžiny atd. Tež Bożi dom wopytachu. W **Sakistim** domje so pschi kofeiu a tykanzu wulětnizy k sabawje sendźechu, doniž njebe cźaj domoj.

S **Ratez.** (Mulka hontwa na kaczki.) Pschi hontwje na kaczki, kotraž so w tudyšchich hatach wotmě, sasteli 14 kčežow s 25 honjerjemi 250 kaczkow.

Se **Ssalowa.** (Se žnjeńskeho wosa padnył.) 81 lět stary hoscenzař a wumjenkař Kschescjan Gotscha pomhasche tu pschi domojwożenju žita. Hdyž s nakładjenym wosom domoj jědźechu, padnu z wosa a so pschi tym cźežko smutkownje srani. Někotre hodźiny po tym wumrě.

Se **Stróže pola Wulkich Sdźarow.** Wodu běchu pitej po wulicy korkow dwaj cźeladnaj pola bura K. słužazaj. Wobaj skhorischtaj a dyrbjeschtaj so k lěkarjej podaca. — Pschi spuczenju dźeczela běsche tudyšchi bur swoju koku w poprzczenym rjadu skhowak. Pschi wotwjezenju dźeczela kóń do kozy stupi a rosrěsny žebi tłodu (Nessel).

S **Mojerez.** Sserbska wjesna młodźina měješche njedźelu na Hodlerju žiwój lěcźny zwjedżeń, kotremuž so wubědźowanje s konjemi pschisamknu. Jako dobyczerjo wuńdźechu 1. Pawoł Matiza, 2. J. Matiza a 3. J. Pawlo. Temu pschisamknu so wjesele napschemóžechanje wo schkórnju, pschi kotrejž Max Neumann 1. myto dóbu.

*

S **Biskopiz.** Psched někotrymi dnjemi běsche młody pachoł s Biskopiz swoje dźěłowe mjeno wopuschcził. Nětko jeho we Wjasońzu popadnychu. W krótkim cźasu bě cźekinjeny wjazy króch korczmariow wo worczišnu wojebak a někotre paduschstwa kupcził.

S **Gerharcźiz** (Gersdorf) pola Zitawy. Pónđjelu wokoło pschipołdnja so nadobo k wohnjej trubjesche. Połnoc nje wot żelesnischeje cźary so polo s rožku, kotrejž tryciertuhlerjskemu najeńkej Doże Schołcze žtuchsa, palesche. Wobeh bě bjes dwóla se schkriczku, kotraž bě s do Drjejdźan jědźazeho spěchnika padnył, nastał. Někotre 10 korzow rožki so na tute waschnje spali.

Olympiska smólnica w Budapesće

Wczera wokoło 8 hodźin wjeczor je so olympiske płomjo do města Budapeszta donjeło. W měschczanskim hału bě so pschi dobynczerjim stołpje na wopomnjecze 1000lětneho wobstacza wuheńskeho kraleństwa olympiski wołtarz sestajał. Wokoło ½9 hodźin wjeczor olympiske płomjo s mózným „Eljen" wołanjom pschiwitachu. Posledni běžeć běsche wuheński rekordowy w 400-metrowskim běhu Barsi. Pschepoda płomjo sastupnjerjej měschczanosty dr. Liberej, pschi cźimž so narodna a olympiska hymna zahraschtej. Na to hrajesche wuheńskich primas zgganow Magyari wuheńske schtucki. Hrabja Takach-Tolkwy pschedźynda wuheńskich frontowich wojowarjow a pschedźynda wuheńskeho athletiskeho swjazka měješche na to dźěsiku narěcź wo wusnamje olympiskeje myslicźki. Na to so płomjo do nozy dale k awstriskim mjesam njesesche.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Zentralne dźiwadło. „Mały a wulki zwět" je mjena filma, sestajany po romanje H. M. Kritza, w kotrymž so w žiwych barbach a na bołsć žortniwe wobstarnje duch dźensnischeje młodźiny jewi. Wjesełety luboscziwy tazjischofor zalubuje so pschi brjoh Barlinskeho jězora do knježniczki, kotruž wjazy z myslow puschczicź njemóže. Po nětkim pak so wukopa, so je to dźowka bohatcźka piekarja, sa njeho potajkim njedostschehnjomna. Tola tež (Edna Grenfjeż) w piekarjowej dźowzy běsche so luboscź k sajimawemu schofórej saptomjenika, kotraž samo tak daloko wjedźeschе, so žmój róbny dom wopuschczitschi, so s nim wożeni a w khudych poměrach s nim srudobu a wjesela dźěleschе. S njenahladneho schofóra pak sta so jedyn z najsławniischich awtowych wubědźowarjow. Se sławnym mjenom pak posady na wulku luboscź, kotraž bě jeho halle k wuschinam poschěhnyła. Po dołhich, cźeschich pruhowanjach pak halle sazo namaka puć k mandźelskej a s tym tež wrócźo do wótzowskeho domu.

W **Palatsowym dźiwadle** widźimy Heinza Rühmanna w tryjku „Tajkle rjelpus". Pfeifferez bratraj staj žebi po wobliczu jara podobnaj. Jenoż tón rozdźel wobsteji, so je Hans Pfeiffer sprózniwy a wobdarjeny spitzownacjel, mjes tym so je Erich Pfeiffer dosej lěni a stajnje k tryskam nakhilený wyschischi primaner na gymnasiju w Mittelbachu. K tomu ma hischcze khrobłosć, so do dźowki rektora załubowacj. Jeneho dnja je jej Erich wożebity tryst kowolił, kotrehož sćěhowki pocźinaju jemu pod nohomaj paleć. Wón wupjerchnje do Barlina k swojemu bratrej, so by jemu nuju wusłorjził. Tón pak bě wo tryskłasiwu źiwotneho młódscheho bratra hižo słonił, a wotjědże do Mittelbacha, so by naležnoć rjadował. Kedźbujcze nětko derje: wobaj bratraj staj žebi podobnaj kaž jene jejko druhemu. S toho nastanje tajka měschcenza, so ma publikum w tym najpěknischu sabawu. — W pódlanskim programmie widźimy krótku wjeselohru a Ufa-tydźeń.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 28. julija 1936:

Wumrěł: 28. 7. Günter Wólfgang Peterimann, był fabrikiskeho dźěłacjerja. 11 měsacow.

Ziewienie

Hižo dwě njedźeli běch nětkole pola swojeho přećela Luciana de Reillea a sebi hišće na wotpućowanje njemysłach. Clowjekej bě přejara derje w zastarskich rumnosćach. — Tam bě tak cicho a pokojnje po rozbudźicym hodźenju a žiwjenju w Parizu.

Hród bě derje wosrjedź wulkeje zahrody. To bě kamjenźne twarjenje, trochu po srjedźnym wěku ze štyrjomi wěžičkami. Kózde lěće tam někotři přećeljo a też ja nješto dnjow přebywachmy. To bywachu přeco samsni a jenoż najdowěrniši a nichtó z nas při kóždolětnym zeńdźenju njepobrachowaše.

Raz wječor po hoscinje hromadźe na terasy sedźo kurjachmy. To běše liwka, ale cźemna nóc w augusće. Ani hwězdy na njebju njebě. Před nami so zahroda wupřestrěwaše, cźmowa a potajna. Wulke štomy swoje halozy k njebju šerjenjojće wupinachu. Pod terasu so běły pěskowy puć swětleše, ale bórzy też teho wjacy widźeć njeběše. Jenoż zady na wobzorje małe nałožk swětło dyrkotaše. Hewak so cyła wokolina do tołsteje njepředobytneje cźmy khowaše. Clowjek so wosamoćeny, wot ludźi wopuščeny cźuješe. Běše tak, jako by słyšeć było, kak stwórba dycha, kak płódna zemja z hłuboka zdychuje!

Dys a dys liwki wječorny wětřik přez kastanjowe štomy šumješe a naše žehliwe trubki kaž cěrwjene dypki do nocy swěćachu.

Powědachmy a kurjachmy. To bě bjesada bjez zaměra. Z jeneje wěcy so na druhu přeskakowaše. Připadnje prajene słowo mysle na druhi puć wjedźeše, a po cyłych mjeńšinach so cyle mjelčeše.

Přeco bě hišće horco a tužno, hačrunje bě nastawaca nóc trochu powětr wokhłódźiła. Z runiny copła para wustupowaše a wóń kwětkow powětr nasyćeše.

Po wšelakich wotkhilkach bě bjesada na fantastiske wěcy došła. Kóždy mały podawk abo dopomnjeńku powědaše. To běchu powědańćka, nadpřirodne podawki a dźiwne stawizny z tamneho swěta. Wokřewjachmy so z wurjadnymi wěcami.

Hodźina a městno so k temu derje hodźeštej a sama stwórba našim fantastiskim powědanjam spodźiwnje wobrubjenje dawaše. Před nami wulka, cźmowa zahroda, na terasy na pol noweho, na pol zastarskeho hrodu, hdźež mózachmy so jenoż njejasnje spóznać, jeničke swětło dawachu naše žehliwe trubki. Naše mysle so do sonjenja zhubjowachu.

Njewuměrjećowachmy so wo nadpřirodnych wěcach. Ale trochu styskno a bojaznje nam poča być. — Jenoż Franc de Malville so nam směješe.

„To dyrbju wuznać, cźoplota, městno a cas maju na cłowskeho ducha jara wulki wliw. Přetož my žiwjenje znajemy, my ani njewědomi, ani hłupikojći njejsmy, a tola so zabawjamy z tajkimile dźěćacymi bladami. My, kiž tola njedwěłujemy, kiž sebi wšitcy myslimy, zo smy prawi synoju našeho rozswětleneho lětstotka; to je z jenym słowom směšne! — My wjacy na prawej wysokości njestejimy," lubi přećeljo! Ale to je z tym přišło, zo smy tak hłupi byli, a so tule na terasu stareho hrodu sydnyli, wosrjedź stareje zahrody, w nocy, a to hišće w Bretagneskej krajinje, kotraž so z duchami a z potajnymi postawami mjeŕwi. A potom smy też pó cźmje, wostali — — — ze strachom mohł cłowjek ze zubami klepotać."

„Směj so a rěc, štož chceš, luby přećelo", Hendrich Avel trochu rozbudźeny rjeknu. „To hišće z teho njeséćhuje, zo cłowjek žeńe ničo njewidźi a njenazhoni, štož dyrbi so tola nadpřirodne mjenować. Ja sam sym před pjećimi lětami nješto nazhonił, štož je w mni sylny zaćišć zawostajiło. A ja do nadpřirodnych wěcow njewěrjach, to wam wobkrućam. Hač do teho časa jenoż to wěrjach, štoż mózach dopokazać, štoż bě wědomość rozsudźiła a tak dale, a nětkole — —"

„A nětkole?" Franc de Malville so wopraša.

„Nětkoh? To wjacy njewěm, dwěluju, wotłakuju so —"

„Na přikład!"

„Njesměj so! Sym zjewjenje měł, haj, na to přisaham. Sym ducha widźał, kaž was widźu, samo lěpje, dyžli was widźu, přetož pó cźmje mózu was lědma spóznać, a teho ducha sym, raz samo srjedź

Hospodarski rozhlad

Sorjedu, 29. julija 1936.

Wczerawše kursy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,46	100 čěskosk. krónow	10,28
100 swajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,415

Barlinska bursa, 28. julija. Hižo ke kónjej pschedwczerawschejše burzy so na akzijowych wikach wotpschedawasche. A też na spodźatku wczerawschejše burzy pschedležejše wjele potrjebjanych. Tehodła kursy w pschedrjadu wot 0,25 hacź do 1 procenta popuschczowachu. Skerje hišćeše pak wo někotre małe krućišće, běchu montanowe hódnoty, dokelž nimo w poslednim cźasu tute wikl pohonjazych momentow pschidźiwali so wczera rosprawa swjazka worzłowych fabrikow, kaž też z Franzowskeje wosewjene powyschenje płaczišnow żelesa a kónčnje iwšeńšenje swjazka fabrikow na pschedźelanje šuroweho żelesa wo žiwym wobkhodźe s wukrajom. Na rentowych wikach mějachu někotre hódnoty lepsche kursy.

Barlinske žitne wulkowiki. Barlinske žitne wulkowiki běchu dale měrne, sa to pak wobstajne. Pschi nětkich cźichim wiedrie njeju so polticźeńske poměry pscheměnike, powschitkownje je pschiwós sławu. Wotbytowe poměry su wschelakore. Pschenizu Barlinske mlyny poměrnje mało wobkedźbuja, sa to pak dóndże w Borhynej k wjetschim wotsamknjenjam. Zime napraschowanie pak je sa rožku wożebje sa hnydomne dodacźe, pschi cźimž pak nieje dohańajych polticźenjow. Na mukowych wikach je dale žiwe napraschowanje sa rżanej muku. Też piawańčeho wowka ko jara mało polticźa, tola jenoż cźekke druźiny s pschihódnym dowolnym pjenjesom so wobkedźuja. Potrjeba piawańčeho jećmjenia njehodźi ko spokojca. Sa industrialne samery wyta so dwoiorjadowy nasymski jećmjeń. Nałetne jećmjenje sa industriju a piwarnje so polticźeja, tola žadne a polticźene płaczišny su jara rozdźelne.

Wczera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenizu W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jećmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 7.	27. 7.		28. 7.	27. 7.
Pšenca	218,0	218,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
jećmjeń now.	—	—	módre łuviny	22,5-25,5	22,0-25,0
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenč. muka	27,65	27,65	lany wosusk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj, kruski	20,40	20,40
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „	—	—
kane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjelnski	32,0-35,5	32,0-35,0	jećna „	—	—

Płaczizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja 8: 152.9 11: 155.0
Płaczizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaczizny rżaneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. julija 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenje:

Woły: 24.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rżneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode miasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	—
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 60.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rżneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Spattje	—

Jałowicy a kruwy: 363.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rżneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rżneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	31—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	22—2[illegible]
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 2014

Najlepše wukormjene (1. druźiny)	72–7[illegible]
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62–7[illegible]
Spatne (3.)	52–66

Wowcy: 4783.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina)	44–47
Starše wukormjene (6.)	40–43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	33—39

Swinje: 10202.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjasne	50,50
Špatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Křižowanje pšency a rožki cěrl klosy

Wulkotny plahowański wuspěch.

Snajemy w Němskej jenoż tute žita, a to: pschenizu, rožku, jećmjeń a wows. We běhu lětstawzow žu tute druźiny z primitiwnych trawnych formow nastałe. Jenoż w stawiznach połneho hospodarjenja pak njebě žadyn cźłowjek ani wo žnje być wědał, so mója też druhe mozy hać pschiroda, zyle nowe žitne druźiny stworicź. Tutón dźiw je so nětko poradźił. Institut za pschešlědźenje plahowanjow w Münchebergu je nowu žitnu druźinu stworił: kschižowanje pschenizy-rožki. W l. halli wulkeje wustajenizy „Němska" kopja so wopytarjo psched dźiwapołnym wulźědkom Münchbergskeho instituta. Sa wuspołnimi schčelenczanymi woknami žu tam najspodźiwnische wjenc, wuslědki samerných dołhotrajacych plahowańskich Münchbergskich pospytow widźeć. Se srosumliwymi pschiwkładami jo dźědźicznje wuczoby wědomośnje rosjaženja a praktiskje nałožuja. Schtož w lětstawzach njebě možno, nowe druźiny w pschirodze k žiwjenju swolacź, je so nětko němskim zlědźerjam poradźiło. S dopołnom teho je kschižowanje pschenizy-rožki, gdże nowe je rostlinu, kotraž ma hižo płody. Kóżdy wopytaŕ wustajenizy może žebi na tutym materialu podrobny wobraz wo dźěłowych methodach plahowanja cźinicź. Sa tójšeho budźe to s połsčěhowazym dožiwjenjom.

běšeho dnja, widźał. Možu dźe wam tu wěc powědać; potom možeće sudźić."

Po tych słowach khětro dołho mjelčachmy. Bjezdźak za tym městnom hladachmy, hdyž wón sedźeše, a prócowachmy so, jeho w ćmě spóznać.

„Wy wšitcy sće Ferdinanda de Grisons znali", wón započa. „Dopomniće so na sylneho, žiweho človjeka, kiž bě swojich khrobłych kusow dla dłěši čas sławny, smój hromadźe wukublanaj byloj. Jeho nan je njekhmanik, kiž w duellu padny. Naju maćeri běštej sotře.

Ferdinand hižo jako młodźenc do našeho domu přińdźe, bě mój najlěpši přećel. Ale žiwjenje naju bórzy rozdźěli. Tola wob lěto so raz na hońtwjeńskim hrodźe zetkachmoj, hdyž bě hońtwa; tam rad přebywach. Z njezbožom, kotrež so na cyle dźiwne, wurjadne a njewěrjomne wašnje sta, tak zo to njezabudu, mój přećel a towaŕš žiwjenje přisadźi. Dźensa hišće mi krej steju wostawa kaž lód, hdyž so na tutón surowy podawk dopominam, hačrunje je so prěni začišć dawno minył."

Něšto mjeńšinow mjelčeše; nichtó njeŕečeše. Buchmy wćipni. Zdaše so, zo bu ćma hišće njepřewidniša a zady na njebju bě małe nažołć świetleško dohaslo.

Hendrich Avel pokračowaše:

„Nětkole je so runje pjeć lět minyło; běch kaž druhe lěta w Grizonzu. Cuzych tu hišće njebě; přeprošeni mějachu hakle na druhi tydźeń přińć. W rumnym hrodźe samaj z někotrymi służobnikami bydlachmoj. Wšědnje daloko po lěsach a polach jěchachmoj. Na hońtwu hišće njekhodźachmoj; čakhmoj na spočatk hońtwy. Běchmoj z čicha žiwaj a so wokřewjachmoj. Ja wšak sebi wjacy na Paris a štož k temu słuša, njepomyslach. Za dwě njedźeli ani nowin wjacy do rukow wzał njeběch.

Raz wječor mi kniha do rukow přińdźe a pohnu mje k čitanju. Počach w njej łopjena wobroćeć, tola bórzy mje wobsah tak zajimowaše, zo so powolnje sydnych a čitać zwěrich; Ferdinand dźěše do komory, zo by so lehnył, a zawda mi „dobru nóc". Ow, tu knihu hišće před sobu widźu; bě do wosebneje kože zwjazana a w njej běchu powědańčka sławneho basnika. Čitach: „Dwoji njeskutk na Morgeskej drózy". Tale stawizna, kotrejež hišće njeznajach, mje jara jimaše. Njemóžach knihu začinić, běch kaž zakuzlany a dočitach hač do posledneje rjadki. Časnik dwě biješe, hdyž stanych, zo bych lehnyć šoł. Nazajtra rano chcychmoj hižo zaso wujěchać.

Naju spańskej komorje běštej pornjo sebi, a we wokomiku, hdyž durje do swojeje komory wotewrich, zdaše so mi při poskakowacym swětle mojeje świečki, kotruž mějach w rucy, so scin postawy widźu, kiž so na durje Ferdinandoweje komory zepjeraše. Njemylach so, tu postawu cyle jasnje widźach. Běše kaž do mhły zawalena, wobrysow bě lědma widźeć, kaž rańša mhła, kiž z łukow postupuje. (Skónčenje sćěhuje.)

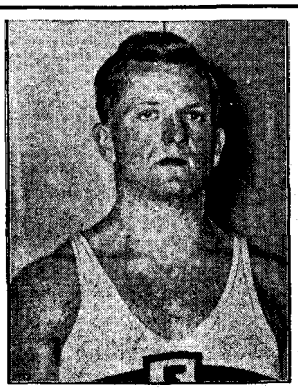

Rudolf Jsmayer praji olympiišku pśchišahu.

Statny śportśki wjednik ſ Tschammer a Oſten je Muichowśkeho ſpěcharja cźejow Rudolfa Jsmayerja jako rěčnika olympiśkeje pśchišahi postajił. (Scherl, M.)

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje; za nawěšku dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. VI. 1936 přez 2000. W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći.

Nižša dań za hypotheki

Naprawy, kotrejž je ſtat na wſchelakich połach dani ſa ſjawne pożćzonki, ſaſtawne liſty a ſ tym też ſa hypotheki, kotrejž ſu ſeniſke kreditne wuſtawy dóſtawali, ſu ſo ſ dalſchim ſakonjom wo hypothekowych danjach ſ 2. julija 1936, ſ kotrymż ſo dań ſa priwatne hypotheki ſniži, wudospołnile. Tutón ſakoń wobkładuje dań 5 hač 6 prozentow wuczi. Tutón ſakoń wobkładuje dań 5 hač 6 prozentow wuczi. njasu jako normalnu. Wěricźelio maja ſo ſe ſwojimi njasu jako normalnu. Wěricźelio maja ſo ſe ſwojimi dołžnikami w tuttym naſtupanju wujednacź. Hdyž ſo to dołžnikami w tuttym naſtupanju wujednacź. Hdyž ſo to njeporadźi, ma ſud ſapſchimnyć a dań poſtajić.

S tuttym nowoſarjadowanjom ſo dołžnikam ważne wołożenja poſtiča, pſchetož huſčiſcho hiſchče dyrbjachu ſo ſa priwatne hypotheki danje wot 6 hač do 8 proz. płaćić. Dale ſo ſ tym dożpěje, ſo ſo danjowy rozdźěl mjes priwatnymi hypothekami a ſ tymi hypothekami, kotrejž organiſowane realne kreditne wuſtawy poſtiča, pomjeńſcha. S tym ſhubi też wabjenje, ſtrowje pjenjezy cźornym kapitalowym wikam pſchiwobroćić, hdyž mohła ſo wjeſcha dań dożpěć, wſchón wuſnam. Cźim wjetſcha je dań, cźim wyſchiſche je rižiſko; tute naſhonjenje je jich mjele cźiniło, kotrejž ſtrowje pjenjezy pożćzuja, ſu ſo ſ tymi hypothekami, kotrejž organiſowane realne kreditne wuſtawy poſtiča, pomjeńſcha. S tym ſhubi też wabjenje, ſtrowje pjenjezy cźornym kapitalowym wikam pſchiwobroćić, hdyž mohła ſo wjeſcha dań dożpěć, wſchón wuſnam. Cźim wjetſcha je dań, cźim wyſchiſche je rižiſko; tute naſhonjenje je jich mjele cźiniło, kotrejž ſtrowje pjenjezy pożćzuja, ſu ſo ſ dalſchim ſakonjom wo hypothekowych danjach ſ 2. julija 1936, ſ kotrymż ſo dań ſa priwatne hypotheki ſniži, wudospołnile. Tutón ſakoń wobkładuje dań 5 hač 6 prozentow wuczi. njasu jako normalnu. Wěricźelio maja ſo ſe ſwojimi dołžnikami w tuttym naſtupanju wujednacź. Hdyž ſo to njeporadźi, ma ſud ſapſchimnyć a dań poſtajić.

S tuttym nowoſarjadowanjom ſo dołžnikam ważne wołożenja poſtiča, pſchetož huſčiſcho hiſchče dyrbjachu ſo ſa priwatne hypotheki danje wot 6 hač do 8 proz. płaćić. Dale ſo ſ tym dożpěje, ſo ſo danjowy rozdźěl mjes priwatnymi hypothekami a ſ tymi hypothekami, kotrejž organiſowane realne kreditne wuſtawy poſtiča, pomjeńſcha. S tym ſhubi też wabjenje, ſtrowje pjenjezy cźornym kapitalowym wikam pſchiwobroćić, hdyž mohła ſo wjeſcha dań dożpěć, wſchón wuſnam. Cźim wjetſcha je dań, cźim wyſchiſche je rižiſko; tute naſhonjenje je jich mjele cźiniło, kotrejž ſtrowje pjenjezy pożćzuja, ſu ſo ſ dalſchim ſakonjom wo hypothekowych danjach ſ 2. julija 1936, ſ kotrymż ſo dań ſa priwatne hypotheki ſniži, wudospołnile. Tutón ſakoń wobkładuje dań 5 hač 6 prozentow wuczi. njasu jako normalnu. Wěricźelio maja ſo ſe ſwojimi dołžnikami w tuttym naſtupanju wujednacź. Hdyž ſo to njeporadźi, ma ſud ſapſchimnyć a dań poſtajić.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

S.L.-Ss.St. Hrajerjo, kejžu! Pſchichodna dźiwadłowa pruha budźe hobotu, 1. aug., w Sſerbſkim Domje. Dla wołtſych pſchicźinow njemóžemy tón króć hiſchče njebjeſu (w Khrójeźijach) pruhowacź. Tuž wocźakaju wot k ó ź d e h o, ſo by pſchichodnu hobotu hiſchče raz do Budyſchina pſchikhwatał. Dźiwajo na tych, kotrejž w tatarſkim dźele pomhaja, ſetkamy ſo hakle w 6 hodź. horjeka na žórſi. **H. ſtarſchi.**

Jenož 12 dnjow

Herdec

lěčne skóńčne předawanje

w Budyšinje na Sukelnskej hasy

Wot póndźele, 27. julija, hač do soboty, 8. augusta

Jenož 12 dnjow

Crepe Georgettes, za drasty a bluzy		0,39	Taft, za drasty a bluzy, wum.-žiłčany	wot	0,79	Mužace normalne košle, jednotl. čisła	wot	0,95	Zwuč. wobleki, čorne, wulk. 45—50 (do wětra)	0,39
Płóčliwy somot, druha wólba		0,75	Vistra, romske smuhi z wumětsk. židu,	wot	0,59	Mužace makowe košle, jednotl. čisła	wot	0,95	Zwuč. wobleki, čorne, wulk. 65—100 (do wětra)	0,49
Wumětska žida, 95 cm šěroka		0,49	Panama, za drasty a bluzy, čista wołma	wot	0,69	Mužace košle z předkošlička	wot	0,95	žonjace sačkowe podkholowčki	wot 0,49
Crepe de Chine, za drasty a bluzy		0,95	Sotski płat, wumětska žida	wot	0,39	Mužace košle, z kopřiwny	wot	1,29	žonjace podkholowčki, z wumětsk. židy	wot 0,48
Crepe Georgettes, wumětska žida za drasty		0,75	Vistra, jenobarbny, druha wólba	wot	0,29	Mužace zwjeršne košle, naproš., pisane	wot	1,50	žonjace podkholowčki, interlockowe	wot 0,68
Polny voile, 120 cm šěroki	wot	0,49	Panama, za sporiske košle	wot	0,49	Mužace zwjeršne košle, běłe	wot	1,95	žonjace podkholowčki, z charm. židy	wot 0,68
Wumětska žida, za drasty, 120 cm šěr., wot		0,59	Drastne tkaniny, šotske, jara tunjo	wot	0,59	Mužace košle za swjatok tydźenja	wot	1,95	žonjace košlički, dźěrkate	wot 0,48
Helvetia-žida, druha wólba, 100 cm šěr., w.		0,59	Japonska žida, 90 cm šěroka	wot	0,69	Mužace polokošle	wot	0,95	žonjace košlički, vistra	wot 0,68
Cefér, za drasty a bluzy	wot	0,39	Židźany batist, 115 cm šěroki	wot	0,59	Mužace sподnje kholowy, makowe	wot	0,95	žonjace košlički, z wumětskeje židy	wot 0,68
Vistra, za drasty, jara tunjo	wot	0,49	Marocain, za drasty a bluzy, 100 cm šěr. w.		0,95	Muž. spód. khol., dźěrk., z krótk. noh.	wot	0,88	žonjace prync. suknje, charm., 2. wólba wot	1,25
Syra žida, pisana, 88 cm šěroka		0,95	Zotm. krep, za drasty a bluzy, 100 cm šěr. w.		0,95	Mužace spód. khol., z wum. židy, z kr. noh.	wot	0,69	žonjace pryncesne suknje, z wušiwan. wot	0,95
Satin, za drasty, wum.-žiłčany, 100 cm šěr.		0,95	Wołmjany muslin, zbytki	wot	0,39	Mužace spódnje košle, z wum. židy	wot	0,68	žonjace podkholowčki, z wum židy, plat. wot	0,88
Flamenga, za drasty, 100 cm šěroki		0,95	Katun, za gardiny a zawěški	wot	0,39	Mužace pulovery, bjez rukawow	wot	0,25	žonjace podkholowčki, Juvena, z 2 kneflom. wot	0,98
Błędy krep, pisany, 100 cm šěroki		0,95	Hadźacy trikot, za drasty, druha wólba		0,19	Wušiwace płaty za zawěški, wos. tunjo	wot	0,39	žonjace podkholowčki, trikotowe	wot 0,88
Hammerschlag, za drasty, ćemb., 100 cm šěr.		1,25	Tkaniny, za sportske košle, zbytki, 2. wólba		0,15	Dźěćace nócne woblečki, wšeł. wulk.	wot	0,98	žonjace podkholowčki, z wušiwanjemi wot	0,95
Reversible, za drasty, 100 cm šěroki		1,69	Płóčliwa žida, pisana, zbytki	wot	0,29	Hólčace kholowčki, trikotowe, wulk. 4	wot	0,95	žonjace nócne košle, mak., z krótk. ruk. wot	1,25

Miele Motor-Fahrrad mit Sachs-Motor Modell 1936

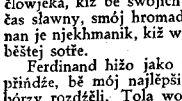

Miele-motorske jězdne kola so rad kupuja, dokelž su w kwalitu, načinje a wuwjedźenju njepřetrjedźene a na lysacore wašnje wupruhowane. 1425

Dostać w předawarjach. **Miele-jězdnych kołow**

Lěčne skóńčne předawanje wot 27. julija hač do 8. augusta **Kurt Erler** na Žitnych wikach 28 1425

Kupuju złote a sléborne debjeńki, nože a widlički, stare pjenjezy atd. po najwyšš. dnjow. płaćiznach Oskar Brückner rółk wěrowańsk. pjerećenj. (Trauring-Ecke) rółk Budyšk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6658

Wysokosućelna 1423 **jałojca** je na předań we Wjeselu čo. 9

Dańce při kóždej składnosći dobru serbsku kniłku!

209. saksa krajna loterija

Čehnjen z 4. rjadownje pónd'elu, wutoru a srjedu 3., 4. a 5. augusta 1936.

Hłowne dobyće 50,000 hr.

Losy prošu hnydom zaměnić. Losy móža so hišće kupić.

1/10	1/5	1/2	1/1
12,—	24,—	60,—	120,—

Běrcaj statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży čo. 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45

1428

1429

OSO

Njezabudźće při nakupach na dobry **Propagandakofej** 125 g **0.57** **Pfalcske běłe wino** bleša po **0.85** bj. sklenčky pola **Otto Sachse** na Bohatej hasy 4

Wupjerki wot firmy **Andr. Kasper** měj. J. Jłopp na Jerjowej haju 3 (Heringstraße) **dźerža** 11/2 pośłeńšeho 12,80 11,40 8,80

Wěrowanske pjerśćenje prawe złoto, we wšej płaćiznje Casnik. Koks, Sukelnska h. 20

Jenož 12 dnjow

Herdec

lěčne skóńčne předawanje

w Budyšinje na Sukelnskej hasy

Wot póndźele, 27. julija, hač do soboty, 8. augusta

Jenož 12 dnjow

Hólčace podkholowčki, małe čisła	wot	0,19	Dźěćace stupnički, štrykow., z čist. wołmy		0,39		
Hólč. podkholowčki, wum. žida, małe čisła		0,29	žonjace sačkowe stupnje, čorne a pisane		0,39		
Hólčace podkholowčki, dźěrkate	wot	0,48	žonjase stupnje z wumětskeje židy, płatěr.		0,88		
Hólčace podkholowčki, wum. žida, plat.	wot	0,49	žonjace nohajcy, z błędeje židy, 2. wólba		0,59		
Hólčace podkholowčki z košlička, wuš.	wot	0,49	žonjace kolenowe nohajcy,		0,59		
Dźěćace trikoty, dźěrkate, bjez rukaw.	wot	0,25	žonjace nohajcy, mako	wot	0,49		
Hólčace nócne košle, małe čisła	wot	0,49	mužace sportske nohajcy, florowe	wot	0,48		
Hólčace pulowery, bjez rukawow	wot	0,25	mužace zoki z wumětskeje židy	wot	0,39		
Hólčace pryncesne podkholowčki, mako	wot	0,29	dźěćace drasćički, rypsowe	wot	0,38		
Hólčace pryncesne suknički, štrykow.	wot	0,49	dźěćace drasćički, mak. płat, bjez ruk.	wot	0,19		
Hólčace wobleki, srikotowe, wulk. 4	wot	0,95	žonjace panama-bluzy	wot	0,95		
Zwuč. stupnje z lohk. płač., k šnór., z chrom. pódušu			žonjace drasty, panama, běłe	wot	0,95		
wulkość 20/23 24/26 27/30 31/35 36/42 43/46			žonjace drasty, indanthren	wot	1,95		
0,48 0,58 0,68 0,78 0,88 0,98			dźěćace wobleki do přirody, z podkhol. w.		0,68		
Lud. rjemjenj. stupnje z lohk. płač. a gum. pódušu			žonjace polo-drasty	wot	0,95		
wulkość 20/23 24/26 27/30 31/35 36/42 43/46			žonjace drasty, k wušiwanju		1,50		
0,48 0,59 0,68 0,78 0,88 0,98							

Žonjace mantle, drasty, sukuje, kostumy, bluzy a pulovery w tutych dnjach jara tunjo předawamy.

Wobkedźbujće moje wukładne wokna! Jenož 12 dnjow je tuteje składnosće!

Kóždu dźělbu **wóska** kupuje **Jan Rajnca** Wěcy za pčołarjow w Budyšinje na Mjasowych wikach čo. 6

Lěčne skóńčne předawanje

wstupnjowym domje

Dom tunich stupnjow **ZIEL**

w Kamjencu, Anger čo. 12

Wot 28. julija hač do 8. augusta 1424

Přiloha k čisłu 175

SERBSKE NOWINY

Srjeda 29. julija 1936

Nan

Statwizna ſ Norwegskeje.

Muž, wo kotrymž chcemy to powědać, běšche najmóžnišcha wošboha w zyłej wošadźe; wón rěkaše Thord Overaas. Jónu wón w dźěłańſtej ſtwi knjeza fararja ſtejeſche. „Ssym žywa dostał", wón ſe žiwjatočnej khutnoſću rjekny, „chzu jeho wukſchčzeneho měcź".

„Kak dyrbi rěkacź?"

„Finn, po žwotſim nanje."

„A ſchtó žu knótſtja?"

Wón jich mjenowaſche a běſchtaj to najnahladniſchej mužaj a žonje wošadły, kotſiž wſchitcy k žiwótſtwe nana ſłuſchachu.

„Maſch hewak hiſchcze něſchto rjeź?" knjes farać žo praſchejo na njeho pohladny.

Bur ſtejo woſtawſchi wokomik mjelczeſche. „Bych jeho rady ſameho ſa žebje wukſchczeneho měł", wón rjekny. — „To ma rěkacź, wſchědny dźeń?" — „Pſchichodnu ſobotu pſchipokdnju w dwanacže hodźinach."

„Maſch hewak hiſchcze něſchto?" žo knjes farać wopraſcha?"

„Hewak njebych niczo wědźał." Bur kłobuk ſ rukomaj wjerczeſche, jako chcył woterić. Tu knjes farać poſtany.

„Tak chzu ći hiſchcze pſchcze na puć žohu dacź", knjes farać rjeknywſchi k Thordej ſtupi, wſa jeho ruku, pohladny jemu do woczow a dźeſche: „Bóh dak, ſo by ći dźěćo ſe žohnowanjom było!"

Sčěžnacže lět posdźiſcho Thord ſažo w ſtwi knjeſa fararja ſtejeſche.

„Ty ſo derje dźerżiſch, Thordo", knjes farać rjekny, kotryž ſameho pſchemjenjenja na nim njepytny.

„Ja dźe ſamych ſtaroſćow nimam". Thord wotmołwi. K temu farać mjelczeſche. Sa khwilku ſo wopraſcha: „Schto maſch dźenſa na wutrobje?"

„Dźenſa pſchiňdu dla žiwjeho žiwna, kotryž dyrbi ſtwje k Božemu błidu ſtupicź." — „Wón je khmany hólz."

„Njechach Wam dawk prjedy ſapkacźicź, hacź njewěm, kotre měſtno wón w zyrkwi dóſtanje."

„Ssym jemu prěnje pſchipokaſał."

„Ssym žebi teho wěſty . . . ?"

„Haj!"

„. . . tu žu pjenjeſy."

Pſchejeſch žebi hewak hiſchcze něſchto?" žo knjes farać praſcheſche.

„Njebych dalſcheho wědźał." Thord wotendźe. —

Saſa bě ſo wóſom lět minuło, jako běchu jeneho dnja pſched fararjowej ſtwu hłoſy ſtyſchcerẽ, pſchetuž zyła cźrjódła muži bě pſchiſch'a, a Thord běſche ſ jich wjednikom.

Farać jeho ſesna. „Pſchikhadźeſch dźenſa wjeczor ſ bohatym pſchewodom."

„Chzu pſchipowědanje ſwojeho žiwna ſkaſacź; wón dyrbi ſo ſ Karenu Storlidenez woženicź, ſ dźowku Gudmundſa, kotryž tu ſtejí."

„To dźe je najbohatſcha holza w zyłej wošadźe."

„Tak ſo praji", bur ſnapſchcźiwi, pſchi cźimž žebi ſ jenej ruku włoſu hładkowaſche.

Knjes farać zyłu khwilku kaž do myſłow ſanórjeny žedźeſche; ſameho ſłowcźa njeprajiwſchi, wón na to mjenje młodeho pora do ſwojeje knihi ſapiſa, a mužojo podpiſachu. Thord ſi tolerje na błido połoži.

„Mi jenož jedyn pſchiſteji", knjes farać rjekny.

„Wěm, kelko ſmějce žebi žadacź, ale je to moje jenicźke dźěźo . . . bych ſwoju wěz rady derje cźinił."

„Mětkle tu twojeho žiwna dla hižo k tſeczemu raſej ſtejiſch, Thordo."

„Mětkle pak žiwm ſ nim też hotowy", Thord ſnapſcheczíwi, ſaczini žiwoju móſchnicźku, roſžohnowa žo a woteńdże . . .

Schtyrnacže dnjow posdźiſcho nan a žiwn pſchi cźichim wjedrje ſ cźołmom do Storlibena wjeſkowaſchtaj, ſo byſchtaj žo wo kwaſnym ſmjedženju ſrěcźakoj.

„Ławka krucze njeſteji", žiwn praji wſchi poſtany, ſo by wěz do porjadka pſchiniežł. W ſamknym wokomiku žo deſka pſcheſuny, na kotrejž ſtejeſche; wón ſ rukomaj wokoło žo mjetajo do wody padny . . .

„Pſchimaj žo wjeſka!" nan ſawołajo poſkoczi, ſo by jo jemu podak. Ale hdyž běſche žo jeho žiwn wospjet pſchimnyć chcył, jemu ruzu ſproſtnyſchtej. „Cźakaj, cźakaj!" jemu nan pſchiwołajo chcyſche pomhacź — tola hižo žo žiwn nórjeſche.

Thord njechaſche prawje wěricź, wón cźołm ſadźerżo na měſtno wudźeraſche, hdyž bě žo žiwn ſhubił, jako dyrbjak žo ſažo wunóricź. Někotre pucherje žo pokaſachu, hiſchcze někotre, potom jenož jenicźki wulki, kotryž žo puknu . . . a hładki kaž ſchpihel žo jeſor ſažo roſkheſchowaſche. Tſi dny a tſi nozy ludźo nana tute měſtno wobwjeſkowacź widźachu. Wón njejedźeſche a njeſpaſche. Pytaſche žwojeho žiwna. S tranjom tſeceho dnja hakle jeho namaka a donjeſe jeho ſam pſches horu, wróceo do žwojeho domu. —

Jene lěto žo tutym njeſbožownym dnju mózeſche bycź, jako knjes farać hižo połoži wjeczor někoho pſched faru wuhlada, kotryž žo k durjam měrjeſche. Wón jemu woczini, a do ſchéje faſtupi potuleny muž, ſuchi a ſ běłymi włoſami. Farać dołho na njeho hladeſche, prjedy hacž jeho ſpózna; běſche to Thord Overaas.

„Pſchichódźeſch tak poſdźe?" žo jeho farać praſchejo pſched nim ſtejo wosta.

„Bohužel, haj, pſchikhadźam poſdźe", Thord rjekny, ſo by žo požydnył. Też knjes farać žo połny woczakowanje žydny. Dołho łóždy ſ njeju mjelczeſche. Skónčnje Thord dźeſche:

„Mam něſchto pſchi žebi, ſchtož bych rady khudym dał; nam twitpohlad něſchto podobne kaž pomoz ſa khudych ſakójicź, kotraž dyrbi mjeno mojeho žiwna noſyć."

Knjes farać je pſchelicźi. „To je wjele pjenjes", wón rjekny.

„Je to pokoja płacźiny ſa moje kubło, kotrež žiwn dźenſa pſchedał."

Dołho farać bjes ſłowcźka žedźo wosta; ſkónčnje žo ſ mjehkim hłoſom wopraſcha: „Schto chzeſch něſchole ſapoczinacź?"

„Něſchto lěpſcheho!"

Saſo khwilku mjelczíwſchi žebi napſcheczíwo žedźeſchtaj; Thord bě žwojej woczi k ſemi ſtoźił, mjes tym ſo knjes farać dźeſche: „Mětkle myſlu, ſo je ſo ći twój žiwn ſkónčnje ſe žohnowanjom ſtał."

„Haj, nětkle žiwm też wo tym pſcheſwědčeny", Thord rjekny, a žyłſy ſo jemu pomału po lizomaj kuleſchtej. jn.

Radio

Schtwórtk, 30. julija ſo ſtyſchi:

Königswusterhausen a wſchitke němſke ſćelaki nimo Barlina: 6 rańſcha hudźba, 8 ſabawny konzert, 10 ſabawny konzert, 12 pſchipołdnjiſchi konzert, 14 wſchelakoſće, 16 ſabawny konzert. 18 popołdnjiſchi konzert. 20,10 ſwětowy kongreſ ſa žiwobodny cźaſ a wocźe.-ſtwjenje.

Barlin: 17 ſabawna hudźba. 18 popołdnjiſchi konzert. Win: 19,10 Winſka hudźba.

Finſzy olympiſzy ſportarjo dojeli.

Prěni dźěl finiſkeho ſaſtupjeńſtwa pſchi olympiſkich hrach, 60 ſportarjow a 6 ſportarkow dojeńdźechu wutoru pſchipołdnju do Barlina, hdyž jich na Schcźeczińſkim dwórniſchcźu exzellenza Lewald poſtrowi. Mjes finiſkim muzſtwom je wjele ſnatych wuſpěchnych ſportarjow. (Scherl Bilderdienſt, M.)

J. Nali:

Moje wójnske dopomnjeńki

(3. Pokračowanje.)

Wot bratra, kotryž w Ruſkej wojowaſche, dóſtach łónz mjeje 1915 ſrudnu powěſcź, ſo cźežkoſrańjeny w łazarecźe w Johannisberku w Rańſchej Pruſkej leži. S druhimi krajanami bu khwatnje w Lerchenberku pola Hohowa twuwucźeny a pſchińdźe ſ prěnim wotdźělenjom młodych ludźi łónz februara na ruſku mjeſu. Naju nadźija a žedźenje, ſo ſnadź něſchto cźaſa tu w bliſkoſći hromadźe pſcheżiwimoj, žo njedopjelni. Wón běſche do cźaſa wuleſcał . . .

Dołho njetrajeſche a hižo wobdźěli ſo bratr ſobu pſchi nalětnych nadběhach na ruſkim bitwiſchcźu. Pſchi wucźahu do wójny běſche wón druheje powahi hacź ja. Jemu bě dźělenje wot maczerje, ſotrow a wot domiſny wjele cźeſo padnyło, hacź mi. Mějeſche ſpodźiwne pſchedcźuca, ſo žo ſ wójny njewrócźi. W žwojich liſtach do domiſny ruſowaſche ſaczíſchcź wójny, kotruž w cźemnych barwach pſchedbitaſi. Wožebje proſcheſche, ſo by ſo jemu něſchto k jědźi pósłało. Maczˌ wjchcał to rady cźiniſche, ale pakcźiłi hacź k njemu njepſchińdźechu, dla wulkich wobcźežnoſcźow. Runje na dnju hdyž bu ſranjeny bóſta, kaž nam ſ łazareta piſaſche, nadobo wjazy pakcźíłow, nad kotrymiž ſo jara ſmjeſeli, ale kotrychž pak wjazy njewuži. Rozdźěli je, ako daſche je na towaſchchow roſbźělicź.

S wopředła běchmy mjenje ſtaroſtliwi dla jeho ſranjenja. Sſnadź je to jeho wožud, ſo tak ſtrachom wójnu wucźeknje. Wſchak bě po jeho powěſcźi jenož na nohu ſranjeny. To drje tola pſchětraje a ſo wěſcże bórſy do bliſkoſcźe domiſny wrócźi, tak žebi myślachmy. Tuta nadźija pak ſo njedopjelni. Po pitnje ſudźo ſpóſnachmy, ſo jemu pitanje cźeſo cźini, ſchtož też ſam pſchiſpomni. So běchu jemu nohu wotewſali, wo tym niczo njepiſałche. Liſty tam a ſem khodźachu. Na napraſchowanje pola wjednistwa łazareta, mamy-li jeho wopytacź abo kak ſ nim ſteji, dóſtachmy ſměrowazu telegrafiſku wotmołwu.

Hakle hdyž běſche hižo pſchepoſcźe dóſtachmy telegramm: „Joho ſtaw ſo pohórſchuje, pſchińdźeje hnydom!"

Bě to łóžo roſkafane hacź wutwjedźene. Wot Židźineho je rańſcha Pruſka ſdaleniſcha hacź Wojeresp. Sſotra wſchak ſo hnydom ſ pěſchnikom tam poda — ale pſchepoſdźe. Běſche mjes tym na ſłabość wutroby dla pſchewjele ſhubjeneje krwě wudychał a do wěcźneſcźe woteſchoł.

Na powſchitkowne proſcheńje ji jenož w cźełowni dowolichu, žebi jeho nékak ſwjeſcźnje wobbladacź.

Khora a khadźaza ſo ſotra wrócźi. Sſchmuk ſrudoby běchu na wſchitkich ſpóſnacź, wožebje pak macźer a ſotra to cźežſzy njeſkhyſchcźej. Macź płakaſche njepſcheſtawajo a ſotra po pſchětraſtym duſchinym horju cźežko ſkhori a hinjeſche kaž wotſchcźipnjena róža. Bojachmy ſo, ſo wjazy njewotkhori. Po něcźim pak ſaſy runowahu naby.

Swojeho łubeho bratra pak dźenſa hiſchcze w dobrym wopomnjeću khowamy.

*

Mjes tym dźeſche naſche ſnuwcźowanje po ſtarym waſchnju dale. Nekrutojo dźěchu a pſchińdźechu. S wſchelkich kónceſin Němſkeje jich dóſtachmy. Nimo bóle a mjenje ſdźěłanych Barlinarjow dóſtachmy łajſkich ſ wjeſnjeho luda. Tu žo wſcho derje ſnjeſeſche. Nimo bohatych běchu khudźi. A nimo pſchekupzow Gerſonoweho woroweho doma ſ Barlina, hdyž ſo žadyn pſchekupz njepſchińdźał, kotryž ſnajmjenſcha 1,70 m ſołhi njebě a jenož w cźornej ſukni njepožłužowaſche, běchu łajſy, kotříž łóhdy wjeſiłu měru 1,54 m doſahowachu. Też wjele Polakow ſ prjedawſcheje Póſnańſkeje prowinzy mějachmy. Běchu to ſajo ludźo mjeńſcheje poſtawy, ale dobri a kruczi wojacy. Też Židźa mjeńſcheje poſtawy, ale dobri a kruczi wojacy. Też Židźa běchu tu běchu. W naſchim měſtaczku běſche jedyn Žid jako pſchekupz a wobžedźeſche tu rjanu domjazność. Tu ſo wojazy Židźa wſchitcy po króćkim ſnajomſtwje ſchadźowachu. Woni ſo hnydom ſesnachu a dźerżachu krucze hromadźe — bóle kaž my ſchcheſcźijenjo, abo ſ najmjeńſcha my — Sserbja. Jako wojacy pak njeběchu jara ſhmani a hładkich, kaž ſo ſłužbje minjeſ, ſamowłaſcy ſo ſ khoroſcźi abo druhimi wězani. Rozumjachu, pžipcźka wjeſcź.

Nam podwyſchkam běſche krucze łakaſane, ſo wot podanych něſchto ſa ſwój wužitk hjeriemy. Běſche-li jaſk bohatſchi Žid na dowołu, kotryž žebi ſwojeho wobkhodźa abo druhich ważnych wobſtaranjow dla wudobył, mózache my ſ wěſtoſću ſ tym licźicź, ſo po nawrócźe něſchto wuſłoczi. Mějeſche žo tola łóžoh wojak ſamołwiecź, hdyž wot puczowaczkich abo hdyž ſo ſajo wrócźi. Tajſi Židźik widźeſche wſchitko. A rěkjecź mózeſche! Druhdy tak, ſo naſch jedyn ſ ſpła k wotmołwjenju njepſchińdźe . . .

„Knjes podwyſchko! Macźe tu hubjenu žwězu. Pſchiſnjeſu wam nowu ſobu. Budźe ſo Wam wěſcże ſpodobacź a ſmějece žiwoje wjeſele nad njej."

Prjedy hacź jeho powuczíſch, ſo pjenjeſy nimam a darſmo niczo bracź njeżmém, běſche taiſi khadła dawno ſ duſzemi ſo ſhubił. Po někotrych dnjach něſaſh kraſnu nowu lampu. Wědźachu derje, ſo ſmy wſchitcy ludźo a też ſo niczo njepſcheradźimy.

Druhi mějeſche wulki zigarowy wobkhod. „S dowołu pſchińjeſu Wam rjanu tyju zigarow ſobu. Tu w měſtaczku njeje niczo khmane dóſtacź.

Hdyž ſo ſ dowołu wrócźiwſchi pſchińjeſwi, tykny mi rjanu tyju zigarow pod nóſ. Hižo wón bě pokłuſchaza. Bjes wulkeho komdźenja połoži tyju na tołzo a won běſche . . .

W małym rośměrje ſym tajke něſchto po cźaſu tohorunja wužiwał, hdyž widźach, kak druſy ſkadnoſcź wužiwachu. Bóch pak žebi też wěſty, ſo cźi, kiž dźenſa něſchto darja, ſo jutſje jako khori ſamołwoja. Też potom dyrbiſch wócźko ſawrěcź a ſ ninu ſamu wulku haru cźerić . . .

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Wulka horcota
Je z njepřećelom čěšeńka

Statne dźěłowe zhromadźeństwo sa „Macej a dźěćo“ je sa lěćo wokolnik k schitkej cźěšeńkow wubalo, w kotrymž so mjes druhim sćěhowaje praji:

Dźěćo, kotrež maj w cźopłym lěćnym cźasu cźěšchi, njeje tak wohrožene, kaj dźěćo, kotrež swoju zyrobu j bleše dostawa. Tehodła žiwje dźěćo žama cźěšch. Njewotstaj žiwje dźěćo w lěće, na žadyn pad bjes wopraschenja lěkarja. Njemóžesch-li žiwje dźěćo žama sežiwić, daj jemu snajmjeńša telko zyroby, kak nětkaj móžno. Też najmjeńša dźělba twojeho mloka ma w lěće wožebity wunam. Masch-li žiwje dźěćo j bleschu sežiwić, dawaj jemu jenož dobre a cźerstwe mloko. Mloko wot stotu so lohko pschi horcoće tkaſy! Mloko może hiž skażene być a ja sežiwjenje cźěšcenka schkódne, priedy hač to na wóni, ſtodźe abo napołdadźe pytnjesch! Tehodła dyrbiśch mloko hnydom w derje wuczíśczenym hornju 2 hač 3 mjeńschiny dołho warić a spěchnje ſako wokhłódnić. Pschi wohrjewanju dyrbi so mloko měſchcej abo na hornju ma so wěko, kotrež krucźe pschiłehnje połoji, kotrež so jenož we wokomiku warjenja wotſběhnje. Jenož derje w khłódnym khowane mloko so njeſkaſy. Wleschta a też wusok dyrbitej so zyle cźiſcźe rjedźicź. Pschi wulkej horcoće trjeba dźěćo, runje tak kaj doroſcźeny, mjenje zyroby. Tehodła na horcych lěćnych dnjach mnohoścź zyroby wobmjeſuj, lacźnoſcź dźěćeſa pak huſcźiſcho wob dźeń j wotwarjenej wudu abo j lohko ſtodźenym cźajom ſpokoj. Naſtanjeli źidlawa, je wopak, hdyž na ſwoju pjaſcź dny dołho jenož mjeſke polowki dawaſch. Njedawaj dźěćeju j zyła niczo, chiba jwoprjedka jenož cźerſti ſe ſacharinom ſtodźenu cźaj abo wotwarjenu wodu a ſawokaj lěkarja. Bydlenje njech so khłódne dźerži. Pschećźopłe ſawalenje abo pschećźopła měſtnoſcź cźinitej cźěšcenka khorehu. Tehodła precź ſe wſchěmi pjerjowymi ſahrocźkami.

W cźopłych lěćnych dnjach wupytaj ſa ſwoje dźěćo najkhłódniſche měſtacźko w bydlenju. Wotewjé wokno ſahe ranu a też wjeczor. W pschipołdnišich cźopłych hodźinach njech dźěćo nimale nahe w ſwojim korbiku abo łóžku leži. Na kóždy pad pak dożahaj lohke rubiſćko na pschikrycźe. W khłódnišich dopołdnišich a wjeczornych hodźinach donjeś dźěćo na cźeſtiwy powětr a daj jemu ſ mózkomaj dźeſacź. Schkitaj je pſched ſmalazynmi ſtłóčenymi pruhami w pschipołdnišim cźaſu. W horcych dnjach a w nozy ſmě wokno wotewrjene woſtacź. Schkitaj ſwoje dźěćo też pſched muchami, położ gazowy ſchlewjer na łóžko. Muchi najbóle khoroścźe pschenjeſu. Radu a pomoc wudźela tež darmo měſtne poradźerńje ſa cźěšcenſke a małodźećne ſaſtaranje.

Nowośće z cyłeho swěta

Schtyrjo hórnizy ſmiertnje ſnjeſbožiłi.

We wuhłowej jamje pola Bretiſchcheida we Westerwaldźe namaka w nozy k wutorje ſtupaŕ w jenej khłódje morweho hórnika. Hdyž dźiſche wukhowarſke muzſtwo cźěło wunjeſcź, namaka někotre krocźele dale hiſchcźe drubich dźěłaćerjow cźěło ſ płunom ſawdatych, ſ kotrychž tójo po krótkim cźaſu wumrěchu. Tſto dalſchi ludźo leża cźěło ſaiedoſcźeni w khorowni. Wſchi pschepytowanju ſo ſwěſcźi, ſo ſ benzinoweho motora wuſtupowaze dźuny w naſpomnjenej khłódje wuſtupiłej njemóſ...

Dwaj dalſchaj ſmiertnaj woporaj awtoweho njeſbožа pola Beſenfelda.

Na ſcźěhwki ſranjenow pschi awtowym njeſbožu pola Beſenfelda ſtaj ſo dalſchaj dwaj ſmiertnaj woporaj pſchikruźikoj, tak ſo je ſo ſ póndźelniſchimi ſchtyrjomi ſemrětnymi liczba ſmjertnje ſnjeſbożenych na 26 powyſchiła. Statny wjedniſ SS a ſchef němſkeje polizije Himmler ſtaj ſ Freiburga pschikhadźeju wutoru dopołdnja we wokrjeſnej khorowni w Freudenſtadtu leżazych SA-muži wopytałk. Stabowy ſchef Lutze je njeliczomnje wjele telegramow, w kotrymž ſo wutrobne ſobuźarowanje na cźěſkim njeſbožu wupraji, kotrež je SA potrjechiło, dostaŕ.

15lětna rjekowka.

Na rjekowſke waſchnje bě 15lětna holza w małej wjeſy Wagna w Styrſkej ſwojich 4 bratrow a ſotry rjekedźiwju najwjetſcheho žiwjeńſkeho ſtracha pſched ſpaleniom wutkowała. 5 dźěći żeleźniſkeho ſtražowarja ſpachu w brózni, jako na hiſchcźe njewuſaſnjene waſchnje woheń wubyri. Sa tróſti cźaſ ſtejeſche znka brózeń w płomjenjach. Dźěći běchu zyle wot wohnja wobdate a w najwjetſchim ſtraſche, ſo ſo ſobuſnała. Najſtarſcha dźowka żeleźniſkeho ſtražowarja, 15lětna holza, pak ſo tu jako woprawdźita rjekowka wupokaſa. Wunjeſe ſwojich mjeńſchich bratrow a ſotry, jene po druhim ſ palazeje brózńje, haczrunjeſ dyrbjeſche pſchi tym wiazy króće pſches płomjenja kroczíś, jenož naimłódſche dźěćo a wukhowarka ſama ſo pſchi tym wopaliſchtej.

Cźeſke njewjedro w Bayerſkej.

Wurjadne cźeſke njewjedro ſ krupobicźom je po horcym tuſnym dnju pónđźelu popołdnju mjes 6. a 7. popołdniſchej hodźinje raniſche a krótkoraniſche dźěle Mnichowa domapytało a wulke ſchłody naczíniło. Njewjedro zyghnowaſche wołoſeje we wokolinje Starnbergſkeho jězora. Krupy, kotrež njepſchešłowaſaju na ſemju bijachu, běchu hač do 75 gramow cźěſke a ſniczíchu po ſwěſcźenju ſeźiwjeńſkeho ſtawa w potrjechenej krajinje nimale zyle žně. Wokna a ſtěchi domow ſo we wulkim roſmérje roſbichu, na wołoſowym parniku „Starnberg“, kotrež bě po puću, buchu tehorunja na jenej ſtronje wſchě wokna roſbite. Pola Ayinga wuječhachu pſchi njewjedrje někotre woły wołoſowoho cźaſa ſ kolijow. S 12 hač 14 puczowazych ſo kaž ſ Bożim dźiwom jenož 4 ſranichu. Wſchě wokna cźacha buchu wubite. Zyrkuž mjes Ottobrunom a Hohenkirchenom na drójy ſo pohibowazy bě wichor ſ wołami ſ droht ſběhnył a 8 hač 10 metrow do pola cźiſnył. S ludźi, kotříž we wołach jechachu, ſo 10 ſpóźła cźeſzy ſranichu, tak ſo dyrbjachu ſo do khorownje dowjeſcź. Jedyn ſ wołow bě ſo 3 raſy pschecźišnył. Hiſchcźe w nozy je ſeźiwjeńſti ſtaw wo tym wuradźował, kak ma ſo potrjechenym buram pomhacź. Też w dolinje rěki Inn je ſurowe krupybicźe njeſmérnu ſchkodu naczíniło. Schtwórcź hodźiny dołho krupy bijachu a ſniczíchu wſchu, ſchtož na polach a na łukach ſtejeſche. Wjele ſtow woknow ſu krupy roſbiłe a telefonowe a milinowe powody ſo ſniczíchu, tak ſo bě wjele domow w potrjechenej krajinje bjes ſwěża. Na ſadowych ſchtomach ſkoro ſaneho ſadu wiazy njewiſny. Na polach leża wjele ſtow młodych ſchćorzow ſabitych.

Wohnjowe njeſbožе w rańſchej Hornjej Schleſyńſej.

Cźeſke wohnjowe njeſbože je póndźelu Wulku Dambrowku pola Piekara potrjechiło. Schkrizcźka ſ lokomobile ſapali wobſedźeńſtwo ratarja Rochuſa. Pſchi ſylnym wichoru ſo woheń w nékotrych małych wokomikach tak ſpěchnje roſſchěri, ſo ſo w zyłku 7 ſtatokow palesche. Wulkowarſke dźěła 9 wohnjowych woborow ſ wokoliny běchu pschi niedoſtatku wody jara mobcźežne. Hakle ſa 3 hodźiny móżeſche ſo woheń wobmjeſowacź 8 domſkich, wjele hoſpodarſkich twarjenjow, ſkoro wiſchě ratarſke maſchiny w tutych ſtatokach ſo ſniczíchu. 20 wołoſobow, kiž ſo prózowachu, ſo buchu ſwój měŕ a ſtatk wukhowałe, ſo ſpóźła jara cźeſko wopalichu, 8 ſ nich dyrbjachu do khorownje dowjeſcź.

Morwy na filmowym placźe.

Strucźke dożiwjenje je wudowa po měſchcźanoſcźi měſtacźka njedaloko Cźernowiz w Rumuńſkej měła. Hdyž loni w auguſcźe jeje muż w franzowſkich kupjelach pschebywaſche, tam w ſamſtnym cźaſu filmowe towarſtwo film wjercźeſche, pſchi cźimż měſchcźanoſta, dźiwjo abo njechajo, jako ſtatiſt ſobu na film pſchińdże. Někotre měſzazy po tym jeho Boża ruczka ſaja. Film někto też w kinowje rumuńſkeho měſtacźka pſchedwjedźechu a pſchi prěnim pſchedwjedźenju běſche też mandźelſtwo ſewrětcheho pſchitomna. Nadobo ſpóſna žiwjeho muża na placźe, wulkeho a žołe jaſneho ſ kjom w prawej ruzy a ſ zigaru w hubje. Se ſchikom ſo žona ſwojeſy a ſ cźěſkimi ſtſchażenymi cźuwaſi dyrbjachu ju do khorownje dowjeſcź.

Hobrſka horzota w Sſowjetiſkej Ruſkej znowa wohrožuje.

W rańſchej Europie knježaze horze njedro je w europſkej Ruſkej njewſchědne roſměry nabyło. W pſchipołdniſchim cźaſu temperatura w Moſkwje hiżo dny dołho mjes 33 a 34 ſtopnjami Celſija w khłódku dośpěje a je ſ tym wyſchinu dośpěła, kajſejež hiżo 50 lět dołho wjazu njeſnaja. Hroſy ſtrach, ſo njewſchědna ſuchota, kotraž hiżo tydźenje dołho traje, ſo ſlě na žnjach muſkutkuje.

Pokiwy pyskej a pjeru

wie ſolche. Ein Steinchen, wie ſolche im Sande vorkommen kamuſk, kajkeż w pěſku namakaš. Kóžka, kajkaż na wodźe leži. Młodźenc, kajkichž je mało.

wieviel kelko. Kelkoż kapkow, telko lět njech nas nosy boži swět! (nic: kak wjele).

wildern dźěći (pó jstwě) jězdźa.

will nichts gesagt haben. Ale njepraj, zo sym ja što rjekła! Ale mje do huby njeběrł Ich will's ihnen verraten přeradźu wam, što je so stało.

willkommene Sache witana wěc, pomazka.

wimmeln so mjerwić. Tam so wšo z domorodnymi mjerwi.

winaŕ bě zwoprědka klóſtrſki abo knjejeſki pěstowaŕ wina; łaćanſki rěkaše „vinitor, vinerarius, cultor vinearum“.

Windhoſe kuźmoty ſo wonka wjerćа Wirbelwind kocory ſo honja.

winzig mólički, malički, małutki, małuſki, drobnuſki, ſnadnuſki. Dokelž němčina wot adjektiwow njemóže pomjeńšeńki tworić, trjeba woſebite ſłowa za naše kajkoſtniki z přiwěſkom -iček, -utki, -uſki. Što móže na př. běłuſke być po němſku? (reiweiß, ſchneeweiß atd.).

winziges Korn kulčatko (drobnuške).

wisate (polo), wiſak abo wiſelnica Abhang.

wiſſen wědźeć, wědźach, ſy wědźał (nic: wjedźiłk wědźeli, 2) wiſſen weder aus noch ein njewě, dźe by zaſkočiła, dźe by ſo zatyknył, 3) wiſſen laſſen powědomić koho, wědźeć dać komu: Mi ničo wědźeć dali njejsu. 4) Ohne Wiſſen des Vaters mjeńčo nana kołu kupić.

wiſſen, Was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß. Stož njeznaješ, sej nježdaš. Stož njewidźu, mje njeboli. Stož maš, to wěš; što změješ, to njewěš.

Wjaclaw (zastarſki Wjacyſław — kaž car, nětkaj cesar, e-s da e).

Wjaclaw, delnjoſerbſki Wěcław, to je muž (naj)wjeſeje ſławy, rěka ſtaroſłowjanſki Wjeneſław. Kaž z Hilžbjety naſta (krótka) Hilža, tak z Wjacyſława, Wěcſława, Wjenceſława: Wjaco, Wjack, Wjecka, Wěnc(k), Wjeńka(a), Wjecel a Wječel(a), Wěclik atd. Němcy z nich wudźěłachu: Weazlau, Wetzlich, Wenzel (Menzel), Wetzke, Wetzel, Wenzke, Jatzke, Wento(ow), Wäntig, Wesch(k)e atd. ,aclawsk (bjez W) wuda: Jatzwank, Jatzke. Z Wěnca přełoži ſo Kranz, dokelž njewědźachu, zo to z wěncem ničo činić nima. Tak ſo mjena do njepoznaća přemjenjeju. Tuž kedźbu! Serbſke swójbne mjena (a městnoſtne) delnjeje Łužicy je wudał a wukładł prof. dr. Muka (Praha 1926 — Krasna kniha).

wjapŕ Eber (wokoło Wojerec). To je prawe ſłowo ſe kundrosa (přirunaj łać. aper, nč. Eber, pó. wieprz, čč. vepř atd).

wjeli, wjela, wjele kaž: tuni, tunja, tunje, tola ſo trjeba jeno treća twórba, ničeja (ne-ntrum), we zmyſlu „ſyły“, na př. wjele koni, wjele wowsow kaž mało koni, mało zorna. Wjele a mało ſo tu njeſkłonjujetej, to rěka: přeco ſłowje jenakej wostawataj (kaž ſto), hačkuliž by ſo hodźiło rjec: Nječhtóžkuli z małom wjacy nahoſpodarі hač wšelacy z wjelom. Mjeno Wjela pokhadźe wot Wjeleſława, kotrohož ſkróčichu na Wjeletu a Wjelu (tuž: Wjelećin Wilthen a Wjelin Wehlen nad Łohjom) a Wjelſa (wot toho ſnadź: Wilſk Wallisch pola Žahanja). Za wjeli trjeba ſo nětko wjel(i)ki = wul-ki.

wjele ſo často wuwoſtaja: Tam bě (wjele) ludźi, tam bě tak (wjele) ludźi, tam bě (tak wjele) ludźi kaž muchow, tak (wjele) kaž ſitey tam běchu (ſo ziemlich, ſo gnt wie alle).

wjerba a wjerba.

wjetki alt (vet-ustus), abgenutzt, ſchäbig (dł. wjatki).

wjercél Wirtel M. N. Pf.

wjele mohło ſo ſkłonjować kaž tunje: wjeleho, wjelemu, z wjelim, na př.: To klinči po wjelim (abo po mnohim, nic: po wjele, haj: dźi po wjele trawy = po mnoho trawy). Powědańčko dawa we mnohim (we wjelim) też wobraz z našeho časa (nic: we wjele). Tola njeje-li „wjele“ ſamoſtatne, njeſkłonjenje ſo (ličby też zwjetſa nic), na př. we wjele ſwójbach (lěpje: w mnohich), ſym z wjele ludźimi rěčał (= z mnohimi). Přirunaj: Wón zertow tysac cunjo čehnje (Čišinſki 1889).

Wjele ſłowow, mało zmyſła — tak mnohi Němc rěči a pisa. Serb to njeſmě ſčěhować: die Koſten des Heilverfahrens Kósty (wu)hojenja, auf die Dauer von 4 Wochen na štyri njedźele, Bestellungen aufgehen ſkazać, ein Bauerngutsbeſitzer kubleŕ, Granitbruchſteinmauerwerk murja z grajenatowych kamjeni, die Maſchine hat ſich bezahlt gemacht nastrój je ſo zapłaćił.

wjeſełoſć a wjeſele (ſtaršej), wjeſołoſć a wjeſelo (młódšej twórbje).

Italſke olympiſke mužſtwo w Barlinje.

Wutoru dopołdnja dośpěje italſke olympiſke mužſtwo do Barlina. Na radnizy je postrowi městopreſident Steeg. Tu widźimy Italcźanow na wulkich ſchodach radnizy po pschijeczu. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Tu je olympiſke płomjo prěnju mjetu pſchekrocźiło.

W nozy wot 24. k 25. julijej pſchepoda ſo w małym namjeſnym měſtacźku Kula w połnozy olympiſke płomjo wot poſledniejho greſkeho běžerja prěnjemu bołharſkemu běžerjej, jenemu bołharſkemu offizjerej, kotryž je do ſwojeje wótczíny dale njeſeſche. (Preſſebildzentrale.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a Čšć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 3 pj., towarstwowe a hosćeńcańske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 176 | Budyšin — Štwórtk 30. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

200 ćeknjeńcow z Barcelony do Mnichowa přijěło

331 němskich ludowych towaršow z Barcelony, dale někotre španiske klóšterske žony a někotři Polazy a Czechi su zjednu z Genuy, hdyž bě jich italska lazaretska łódź dowjesła, do Mnichowa přišła. Wšele z nich bjes mantla a płaščeza, někotři hišće w dźěłańskej drasće přichodźe. Na Mnichowskim dwórnišću so ćeknjenźy jara wutrobnje přijachu. K powitanju běchu měšćanosta bayerskeho hłowneho města, zastupjeć němskeho zastupnika a krajneho knjezeřstwa přišli.

Němšzy ćeknjeńcy powědaju.

Němšzy ćeknjeńcy powědaju, so su w Bilbou marksistojo a kommunistojo němšći parnik „Bessel" zadżerkli. Panzerowana łódź „Němska" je na to někotre barkazy z maschinskimi ćełbami wuzadźała, pod kotrychž zchlitkom so potom „Bessel" wuzwobodźi.

Němske łódźe Němcow w Španiskej škitaju

Panzerowana łódź „Němska" z roskazowarjom bitwy tych łódźow na čele, je k schpanišemu brjohej dojěwši schitanje němskich ludowych towaršchow w połnócnej Schpaniskej pschewzała a pschewjesenje do pschistawow Iwonka Schpanišeje dohladuje. Ćeknjeńcy je **San Sebastiana, Bilbaa a Santandera** so z bźela na wójnišku łódź pschijachu. Druhi dźěl so z wojerskim pschewodom z wikowanskimi łódźemi dale wjesełe. Sčrjedu so „Němska" z kichžakom „Kölnom", kotryž z Gijona pschijědźe, wotměni. Panzerowana łódź „Němska" potom do Ferrolskeho a Cornuskeho pschistawa pschistajiwschi do połodnischeje Schpaniskeej pojěde.

Panzerowana łódź „Admiral Scheer" je 27. julija w Malasy pschistajiła a tam so za schitanje němskich ludowych towaršchow postara. Tu na němskich wróćopucowarjow němski parnik „Saturn" čaka. Hdyž běchu jendźelske wójnske łódźe pschiwlubje, so budźa pschescheńchanych Němcow dale schkitacj, je **„Admiral Scheer"** dale k połnocy wojeł, so by wohrożenym Němcam w **Barcelonje** pomhał. Pod schkitom panzerowanje łódźe je so brjedu **1200 němskich statnych pschiwłuschnikow** z italskimi parnikami, 400 Němcow z parnikom „Uckermarku" a schtwórtk še 400 Němcami z parnikom „Fuldu wotwjesle.

Němske pschekupske domy w Bilbounje njewobschkodźene.

Kaž němskostatne městno za swonkowne wikowanje wosjewja, niejsu so po powěsćach, kotrejž su z Bilbaa wot němskich firmow doschle, tamniše pschekupske domy dotal wurubile. To **St. Jean de Luz** (w Franzowskej) je brjedu popołdnju němski parnik „Bassel" z nědźe 380 ćeknjeńcami, skoro še zamnymi němskostatnymi pschijłuschnikami se Santandera a Bilbaa pschijěł.

Wójska ludowoje fronty so podarmo prózuja, postupowazym wojerskim zběžkarjam puće zalehnyć.

Sćelak nazionalistow w Burgosu je wosjewił, so je wotdźělenje nazionalistow (wojerskich zběžkarjow), kotrejž z Cordoby k Madridej postupuješe, do wjetšeho markisistiskeho wotdźělenja sratyło, jo sbiło a jemu 20 kanonow wotewsało.

Queipo de Llano wo położenju nacionalistow

Pisches Sevillaski sćelak je w nozy k brjedźe wjednik nazionalistow (wojerskich zběžkarjow) w Andalusiskej, general Queipo de Llano rěcžo prajił, so Madridski sćelak njewěrne powěsće po źwěcže rozschěrja, so by wukraj zlepił. Nawopak Madridiskich powěsćerjow je město Toledo w ruzy wojerskich zběžkarjow, runje tak Toruel, Saragossa a Cordoba. Wupěchi w Guelwaskej provinzy so njehodźi sadźerjeć. Alanowe wójsko je wutoru wšym wjazy wobžadźiło. Nazionalistojo su wutoru połodnische brjohi, pozajkim k Madridej pschiwobroćene brjohi Guadarramaskich horow wobžadźili a jenož 40 kilometrow wot Madrida leżazu wjeź. Dale k ranju na połodnischich brjohach Somowskich horow Molowe wójsko stejí, hdyž je wono 80 kilometrow wot Madrida leżazu wjeź Buitragi dobyło.

Na połodnischej fronće su z Afriki nowe połnjenja doschle, kotrejž su hižo po puću k Madridej. General prají, so su wojerskich zběžkarjow hač do wutory wschu hromadźe 22 kładłow lećiwizoweho knjezeřstwa wottsěleli abo njeschkódne sćinili. Nazionalistiski lětarjo su na Madridske lětanischcjo Barrajas bomby mjetali.

*

Parišske nowiny „Paris Soir" z Burgosa 29. julija z hłowneho kwartěra generala Mole powěsća, so je so wutoru nazionalistam poradźiło, wotdźělenje czerwjeneje milizy a zibilneje gardy pola Petrarga po žylnym wojowanju wróćo sbić. Też mała twjerdźizna Medicaneli je so Molowym wojakam poddała. Madridej najbliže leżaze sepjeranischcjo nazionalistow je St. Rafael pschi Madridsko-Segoviaskej drohi.

Nazionalistiszy natschěchu tšělzy w Barcelonje.

Kaž z Barcelony pschichadźaze pućowarjo powěsća, tam hischcze pschezo wulka roshorjenosć knježi. Natschěchu tšělzy nazionalistow milizy w stajnym njemérje dźerža. Na druhej stronje kommunistojo a anarchistojo město systematiizy dale sapuschcheja. S khěžow prawizownych ludźi domjazu nadobu, pišma a knihi na bróhu noscha a potom sapaleja. S zyrkwjow w Barcelonje jenož hischcze katchedrala stejí. Pomałku počina žiwnosć z zady bydź. Tobałowe twory njejsu wot njedźele w Barcelonje wjazy dostacz. Telefonowe swjazanje mjes Schpaniskej a Franzowskej njeje hischcze pschezo wobnowjene. Satjadnišwowy wubjerk bźelowoje burzy w Perpignanje (w Franzowskej) je franzowskemu smutskownemu ministrej list pósłał, w kotrymž so žada, so by so Gilej Roblesej, wjednikej katolskeje strony w Schpaniskej snjemóžnilo, „ł Franzowskeje zběžkarjow pschećiwo schpaniskemu ludej wodźicz". Njech Gilesa Roblesa wupraschaja abo dalsko wot schpaniskeje mjezy w jatbje dźerža.

Franzowscy dźelacžerjo žebi njetrjebawschi staroscze wo Gilu Robbesu cžinja. Tón je so mjes tym do Portugalskeje wuthował.

Gil Robles nocze wo politizy rěcžeć.

Sastupjeć Hawaskeje powěsćerjenje je z Gilom Roblesom rosrěcženje měł, hdyž bě so tutón runje do Lissabona pschijěwšł. Wón je jemu prajił, so chce so najpriódzy w Portugalskej někotre dny wuwotpočnyć, tola nocze wo politizy rěcžeć. Hewak wón na wopraschenje z wobdźiwanjom wo politiskim dźěle dr. Salazara w Portugalskej rěcžeše a morwenu schpaniskemu generalej Sanjurjej cžescžaze doskowo wěnowaše.

Bajadoz chze so nazionalistam poddać.

S Parisa 29. julija. Kaž Havaska powěsćerja z Lissabona telegrafuje, so z Bajadozskich zjawnych twarjenjow běle khorhoje zmahuja. Sa brjedu pschikhad wojerskich zběžkarjow wočakuja.

Čežke poraženje čerwjeneje milicy

Kaž „United Preß" z Gibraltara powě, je wójsko Madridskeho knjezeřstwa w krajinje w połnocy jendźelskeje Gibraltarskeje twjerdźizny cžeske poraženje počerpiło. Kaž so powě, cžerwjene wójsko na bźinjej cžakaszy z Malasy pschi puću leżaze lěhły zapaleja, so bychu postupowazych marokkowskich wojakow a zusobnych legionarow zadźerżeli. Sobrske kurowe mrócžele su wot Gibraltara pschi połnócnym wobzorje (horizoncze) widźeć.

Sevillaski sćelak je w 1 hodźinje rano powěsćej pschinjeł, so je so město Huelwe (w połodnischej Schpaniskej) psched někotrymi hodźinami nazionalistiskim wojakam poddało. Zywilny guwernér, jedyn wyschkowski leutnant a wyschši nješchczanosta su z cžłazom cžeknuwschi so zajeza iminyli.

Podmórski čołm z lětarskimi bombam so potepił

Kaž Havaska powěsćerja z Gibraltara powě, je jene nadwódne kładło wójska zběžkarskeho generala Franka z wotmjetanymi bombami schpanišći knjezeřimowy podmórski čołm „C 3" potepił. Po Hawaskej powěsći z Londona je general Franko pjeza jendźelske wyschnoscze w Gibraltarje prošył, so njebychu jendźelskim wójnskim łódźam dało w bliskosći schpaniskeho brjoha stejeć, so by njebychu sa pad bombardowanja wobschkodźile.

Morbarjo a rubježniszy byrbja so wotprawjeć.

S Madrida so powě: Snutskowny minister je generalnemu direktorej schpanišeje policije a zibilnym guvernéram wschěch provinzow telegrafiiscy połnomóz dał, so bźeźa ludźi, kotřiž so na zuśym wobzběhnjenstwje a zdźerjanju pschepschimaju, hnydom dacj wotprawjeć, wschо jene, hač su w stronach organisowani abo nic. Wyschnoscžam so porucža, so bychu tutón wukas krucze pschestrowdźe. Też socjalistiski młodźinski zwjazk je za nuzne měł, zwoje zbohnstawy k dišziplinje napominacj. Ludźom, kotřiž za „privatne zamery" bronje wuzija, dyrbja so wone zebracj.

Dźesać dnjow wobydlerskeje wójny

Wojowanje, k kotremuž je wo schpaniskim hłownym měšcze doschło, njeje jenož bźeźenje wo knjezeřstwo a wo politiski múz napschećiwych politiskich stronow, wono je też wójna zwětowych nahladow, kaž jedyn z wjednikow nazionalnych zběžkarjow, general Franko, prají. We zyrkwinskim wěru a wěrywuznaće so njewojuje, ale wo zapschijeća, kotrejž su cžłowjestwu zwjate a zu w zwojim rozwiću z wobžagnymi hwězdami bźe. Sćebi wědomi wulkeje zandźenosće Schpanišeje, zu nazionalni muzjo k wojowanju za zapschijeće wótczinu, zwójbu a wěru do nadawka cžłowjeka za wěcznosć postanyli pschećiwo bjesbuschnym, wschо niczajum wuzbam Moskwy, kotrejž hrožachu lud zandźenosćiz a skazy.

Wobydlerska wójna je něschto zakostne, wona je w Schpaniskej z hrozbnosćemi swjasana, kotrejž so po sdaźu njehodźa wutupić. W Charlistiskich wójnach pschez 75 lětami so Schpanieznjo w bratrowskej wójnje w njembrej rozsudźenosći mjes sobu nordowachu. Wadźachu so wo sadźady a wěru. Tola tehdy njebě nowocžasnych bronjow, lětadłow, artillerije a ručžnych granatow, stśelbami a klumpachami do wójny cžahnychu, a zadyn radiowy sćelak we krwi njepowědźi, kotrejž so w horach a wudrjenzach Pyrenejow pschelitwasche. Dźensa móže swětowa statnosć khód wojowanjow hač do nadrobnosćow wschědnje wobledźowacj.

Hłowny kwartěr nazionalistow pod generalom Moku je w **San Rafaelu**, na pok puću mjes Sagoviju a Madridom, nědźe 60 kilometrow wot hłowneho města zdaleny, w Guadarramskich horach, 130 metrow nad morjom leżo, je St. Rafael wobkubowane wulětniscžo za Madridźanow, hdyž su je zahłoćeju horzeho lěta cžiłowali. Pomérna khłodnosć a pschebytk strowesze wody generalowym wojakam wulke lěschiny pornjo Madridskim markisistiskim wojowarjam, kotřiž drje maja po liczbje pschemóz, tola kotřiž njesamóza nazionalnych wojowarjow z jich hórkich stejišćescjow wucžišchcz. Wulkomělto Madrid je bórzy z pobźednimi domami na zonzu, do wschěch stron žo šuchu, se zlónzom wupraženа kastilišća wyšoka runina wupischesćera, huso z hobrikimi kamjenišćami pobyta, na kotrejž su a tam bjeschćitomote dwory stejа. Hač do Cercadille a Fontalbu, pobźednjeju sastanischczom psched Madridom, je nědźe 40 kilometrow, a sady njeju **so bjespuczna nahła** zdźena Guadamarry, pobźěhuje, z kotrejež železnišće cžahi k franzowskej mjezy a do Galicišeje wjedu. Tak je Madrid wot tódźeho swiża z połnozbynymi provinzami wotsamknjeny, khóła so zo jenotliwym wobzbam poradźi, zo po zjinjerzi strašchnych mulazych sezežkach psches hórske skały pschebędźecj.

S wobžadźenjom połnócznje fronty maju nazionalni wodowody sa hłowne město w rukomaj a s tym wozud Madrida; pschetož pódla někotrych studnjow a łužow w Manzanaresu nima Madrid zanje wody. Studnjaza woda pak je njestrowa a łuže su njeczište. S swěcznje módreho lěcžneho njebja, kotrejž so zenje z deschczownymi mróczelemi n'ewobcžešnje, zlónzo kaž běžity woheń na Madrid pali. S mažiwnymi kamjenjemi natmarjene wyšoke khěže zlónczinu zahłoseć do so khrěbaju a ju kaž khachle hač do połnocy wudychuja. To brownadnych kwartěrow sazišćeze-

ni wobydlerjo chudschich městowych dźelow w horjach
dnjach do Bombille abo do Rosalosteho wucžahuja, dokelž
je jim, kaž bychu doma žo sadužyli. Tak falehnjenje wodowodowo sa někotre dny w Madridze k katastrofie powjedže. Wjele lépje njeje z dowožowanjom žiwnosće, kotrež je z poknozy a z wječora sawrjene. Železnica z Barcelony pod Guadarramaskimi horami psches Saragossu wjedže, kotruž maju generalojo krucže w rukomaj, a byrnjež awtowa dróha hišcže wotewrjona byla, njemóže žo po tutym jenieckim puču milijonske město, kaiž je Madrid, se žiwnosću sastarać. Wožebne hrody klubow a prěnje hotele žu drje žo do lazaretow sa sranjenych pschetworike, ale lékarstwa poczinaju pobrachowacz. Pschedawanje žiwnosće a chleba sastawa. Nabdžbi markistiskeho wójska pscheczíwo wojeskim sbežkarjam žu žo wotrasnje. Wichi tuchle wobstejnosćach njemóžachu žo wupady poradzić, chiba žo by žo wobjendženski manever wokolo hórskich stejischczow nazionalistow poradžił. Liczba padnjenych je pjeza jara wulka. Schto budże se sranjenymi, kotrymž žo w Madridze chmane bycze a wothladanje njemóže wobstaraczʼ? W haptykach žu žo wschě srědki pscheczíwo symnemu wohnjej sebrake.

Generalojo žu swoje postupanje k Madridej sadlili. Chzedža žo wojowanja se sadwělowazym markistiskim wójskom sminycz; pschetoż wérja, so dyrbi žo jim Madrid prjedy abo poslědnjeho poddacʼ.

Olympiski komitej so w Barlinje skhadźuje

W žnjedženišzy wupyschenej auli Bjedricha-Wilhelmskeje universitty je žo žriedu w žnjatočnym wobluku skhadźowanje internazionalneho olympiskeho komiteja sapoczało, kotrejž jejny president hrabja Baillet-Latour wodźesche. Po jeho poruczenju jeho namětnik, němčkostatny minister Heß, zobustawy internazionalneho komiteja, wobdźělnikow pschi olympiskich hrach a wukrajnych hosczi powita.

Pschi žnjedženiskim aktu běchu pschitomni pschedstajdstwo wukonjazeho wubjerka a skoro wschě zobustawy JOK, dale diplomatiske sastupjerstwa skoro wschich krajow, pschi olympiskich hrach wobdźělenych, presidentojo internazionalnych sportiskich swjazkow, wjednizy muzijowy olympiskich wojowarjow, kotiz žu hižo do Barlina doschli, a z němskeje strony němskostatny minister dr. Frick, němskostatny wodźer Boubler, statnaj sekretaraj Pfundtner a Funk, naměstny župny wodźer Görlitzer a wjele druhich nawjednych wožobow se stata a hibanja.

Wjednikowy sastupjer praji: Jako sastupnik wjednika němskeho luda a němskeho kanzlera, schkitarja 11. olympiskich hrow a po jeho wožebitej poruczności zobustawy internazionalneho komiteja a wobdźělnikow pschi olympiskich krach z tukraja a wukraja wutrobnje witam. Zyle wožebje we wjednikowym mjenje a z dobom němskeho luda naschich hosczi z wukraja witam, kotiz žu k tutemu měrnemu napschemo-wubědžowanju ludow tu do němskeho kjowneho města pschischli. Tole wubědžowanje stawa žo z horduscju na zamžne dokonjenja, sjednoczene z czeczowanjom dokonjenjom zobuwubědžowarjow a ludow, sa kotrež žo sestupaju. Nech žo tutón duch pschezo bóle na ludy pschenjese, kotrež pschi wschej horduscji na zamžne dokonjenje sprawnje a bjes sawisece dokonjenja druhich pschibóžnawaju a maju sańcź druhe nazionalne zwjazkarsnosće.

Konzentrazija pisched skokom.

Skakarki wschich narodow smuczuja pilnje w olympiskim pluwarskim stadionje, so bychu figuram pschi wotskoku najlépschu formu dale. Na wobrazu widźimy amerikansku skakarku Dunn pschihotujo žo sa nowy wotskok. (Schirner, M.)

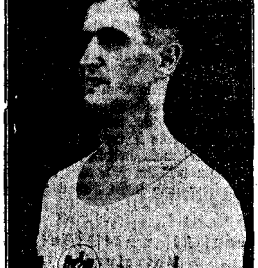

Swětowy mischtr w kehelekulenju na mjezynarodnej kuleni.

Pschi swětowym kehelekulenju w Němskej halli w Barlinje dobu Goldhammer z Frankobroda n. M. na mjezynarodnej kuleni a doby z tym swětowe mischtrstwo. (Schirner, M.)

Nowosće z cyleho swěta

Wocjehnjenje k wobkhadnej dizziplinje.

Po dorosumjenju se statnym wobkhadnym ministrom je statny znutskowny minister wukas wudał, kotryž smjeje nimo wocžakowaneho sarjadnistkeho sameka, też wésche wocžehnjeńki wuznam a budże wobkhadnu dizziplinu spěchowacz. Postaji mjenujuz, so maja žo na schtwórtej stronje wjednistkich wopismow wschě polizajske khłostanja a žudnitke pokhłostanja wobsedženjom wopismow, kotrež žu žo dla niewobkedźbowanja wobkhadnych pschedpismow napokožite, sapisacz, dalokož žu po 1. julliju 1936 prawomóz nabyte. Napominanja za pjenježnym dawanjom sjednoczene, nimaja žo zobu sapisacz. W sapisu ma žo wyšokosći pokhłostanja, kaž też strótka napomnicz, kotrež wobkhadne z pschedpis žo wobkedźbowak njeje. Sapisy khłostanjow ma tón sam pschewjesć, kotruž je sa wudźělenje abo wotewsacze wjednisteho wopisma pschiskuschny.

Dwaj železnizarjej zmjertnje snjesožiłoj.

Statna železnitka direkzija w Drjezdžanach wozewia, so buschtaj w nozy k sriedze na mócze psches rěku Flóha mies Reiflandom a Grünhainchenom-Borstendorfom mostowaj samkarjaj Bjedrich Patzig a Walkat Dathan z mostoweho běrcwa w Drjezdźanach swonka dźiłoweho czasa wot czasa czary Nettzenhain-Klóha zmjertnje pschejedżenaj. Wobaj snjesoženaj, dobraj pschecželaj, zenjenaj, kotrajž mjeschtaj swoje žiwiby w Drjezdźanach, běchtaj po swjatotku hriby pytałoj a najskerje běchtaj, hdyž chanschtaj železnisku czaru pschekrocžiłoj. Blizenje czasa pschejezdnistkaloj a tak wo žiwznje pschiskoczoj.

Njekurcze we tožu!

Hakle psched **tydzenjom** bě Kamenicžanski wobydlet we tožu zigaretu kuriwschi a wichi tym wuznawschi, do wulkeho straha pschischoł. Nětko běchtaj w Bahrje nalu Mischnja dwaj czeladnaj na tožu leżo kuriłoj. Wobaj pschi tym wuznawschtaj a želaza zigaretta bě skomnit zapalika. Wschi wulkej horzoce jedrn z wotrockom wotuczi a możesche hiscze domoz samotacz. Na dobre sbože je to tak jenoż pożleschczo a skomnik spalischtaj.

Hišcze jedyn zmjertny wopor awtoweho njeboża na Besenfeldskim puczu.

W nozy k srjedze je we wokrjesnej khorowni we Freudenstadtu wschi awtowym njeboku na Besenfeldskim pucz snjesožena BdM-holza Ruth Maurez z Stuttgarta-Untertürkheima na sčežkowki czežkich zranjenjow wumrěła. Skluschesche k skupinje holzow, kotraj běsche muczna po dolokim puczowaniu žadata, so by so z awtom mohła zobuwjesć. 25 SA-muži a 2 BdM holzy žu z woporom žałostneho awtoweho njeboża. Strowotny staw druhich w khorowni w Freudenstacze pschebywaznych zranjenych je spokojazy.

3 morwi a 20 czežkosranjenych pschi njewjedrje.

Krajina wokoło Torunja w Wójnarskej je wutoru orkanej podobnu wichor potrjechił, a we wschelakich wósach wokoło 300 warzenjow snicžił. Njewjedro 15 njeswischinow dołho sakhadżesche. 3 wožoby pschi tym wo žiwjenje pschińdże a 20 žo czežko srani.

Franzowske bombowaze létadło spadnyło.

W blischkosći létanischcza w Chartres spadny wutoru pschi swuczowaniu létadło. Schtyrjo z pieczoch létarjow pschi tym sahinychu. Pjaty możesche žo z padakom wukhowacz.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot I. S. Turgenjewa.

S ruskeje rěcže pschełožił M. B.

7] (Pokračowanje.)

XVI.

Kusma Wažilewicz žedżesche kaž skurjeny; hłowa žo jemu wjerczesche. Tak běsche žo to wschitko njenadžijo stało ... Ale też tuta wóń, spěwanje, ... złwězdki wodnjo ... žorbet z vanillu ... A pschi tym žo Kolibri pschezo bliže knjemu zuwa, jezne wložy žo błyschcza a barby žapaju wot njeje kaž woheń, a tuto zrudne wobliczo ... „Ruzałka!“ pomyślí Kusma Wažilewicz. Wusko žo jemu zdasche być.

„Duschka moja, rjekny wón, wusnasce, schto sce žebi tola wumyślika, mje dżenża k žebi pscheprożowcz?“

„Wy sce młody, schikowany ... Ja mam tajkich rady.“

„Hlej wschak! Ale schto budże Emilija prajicz? Wona je mi list pišała: dyrbi hnydom pschińcz.“

„Wy jej ... nicžo njeprajicze! Běda! To by złe było!“

Kusma Wažilewicz žo wuzmja. „Je dha wona tak sca?“

Kolibri někotre rasy wažnje z hłowu pokiwa.

„A madame Fritcze też niczo! Ani złowczka njeprajesce! Rosumicze, offizéro?“

„Nó, moje dła, chzesch-li ... złowczka njepiknu. Jeno dyrbisch mje za to wotkupicz.“

„Ně, poslědnjeho ... hdyž wotendżecze.“

„Hlej, hischcze něschto je wumyślika!“ Kusma Wažilewicz złhli žo k njej, ale wona žo pomału wotwobroczi a žo wuspěhny kaž had, na nakotrehoż schtó trjechi w lésnej trawje. Kusma Wažilewicz žo na nju rozhněwa.

„O ty!“ rjekny wón skónczníze, „kajka schibaczíza! — Nó, božemje!“

Kolibri počza myślicz a wobroczi žo k poručnikej ... Tu prażny žo trójzy nehdże w domje. Kolibri žo pomérwny a hnydom khrobie praji:

„Dżenża — no, jutsje — haj. Jutsje pschińdź.“

„W kotrym czażu?“

„W žedmich ... wječor.“

„Ale kak budże to z Emiliju?“

„Emilija ... ně; tu njebudże.“

„Myślisch? Nó, derje. Ale jutsje mi prajisch.“

„Zo?“ (Wobličžo Kolibrine pschiwsa tóždy ras, hdyž žo schto praschesche, dżeczazy wuras.)

„Czehodla žu žo tak dołho pschede mnu khowała?“

„Haj ... haj; jutsje wscho budże; budże kónz.“

„Hlej wschak, a ja tebi něschto pschinjeżu ...“

„Ně ... njeje trjeba.“

„Czehodla niz? Wschak žo ty, kaž widżu, rady pyschisch.“

„Njeje trjeba. To ... to ... to ...“ — A wona pokasowasche z porstom na žwoju draštu, na žwoje pjerschczenje, narucznizu, na wschu, schtoż ju wobdawasche ... — to je wschitko moje. Zadyn dar za njebjeru.“

„Kaž myślisch! A nětko dyrbiu woteńcz?“

„O haj!“

Kusma Wažilewicz žo posběhny. Kolibri też stany.

„W Božemje, „figurka“! Ale hdy dostanu hubku?“

Kolibri rucže z łohka postkoczi a spěschnje pokožiwschi wobe ruzy wokolo schije młodeho poručnika, jeho njepokoschi, ale kužmy jeho wopraudże do hubý. Wón chzyschce ju wokoschicz, ale wona w tym zamym wokomiku sažo wotskoczi a stupi sady diwańczika.

„Tak nasaltra w žedmej hodźinje!“ prajesche wón, niz bjes njemérza.

Wona kiwny jemu z hłowu a wsawschi sa kónz z dwémaj porstomaj dołhe promjo žwojich hłokow, pschikužny je žwijimi wótrymi subiczkami.

Kusma Wažilewicz žo pokloni, wuzdże a sesoże burje sa žobu. Wón žłyschesche, kak Kolibri hnydom pschiskoczi ... Kluczʼ schczerkny w zamku.

XVII.

Wó jstwje knjenje Fritcze nichtó niebě. Kusma Wažilewicz poda žo hnydom do predknjeje. Nochzyschce žo z Emiliju sekkacz. Na złhodże trjechi jeho knjeni.

„A! Wy dżesce prjecz, knjes poručnikо? rjekny wona z tamnej žwojej napischeczíwej twarnosću ... — Na Emiliju czakacz njedużdżecze?“

Kusma Wažilewicz stajt žo czapku. — „Ja njemózu, sjewju wam, knjeni, njemózu dłeje czakacz. Ja też znano nasaltra njeschińdu. Tak też ji praicze!“

„Derje to jej praju. Ale njeje dha žo wam wosłudżiło, knjes poručnikо?“

„Ně, njeje ho mi wosłudżiło.“

„Tak haj! Njemjescze nicžo za sto, proschu!

„Sso poručam.“

Kusma Wažilewicz pschińdże domoj a roscžahnywschi žo we kožu, złubi žo w rosmyślenjach. Wón njemóžesche naschonjenje zapschijeczʼ. „Kajka hinakoscz w jasyłach!“ wowoka wjazy hacz jedyn króczʼ. A czeho dła bě Emilija jemu pišała? Postaji czaj schada — a njepschińdże? ... Wón wsa pismo, powjerzca je w rukomaj a na nje pomucha: wonjesche wot njeho za tobakom, a na jenym mjesce namaka porjedżenje: stejesche tam „płakała“, a priedy bě pišane było: „płakat“. Ale schto możesche žebi też z teho wuwsacz? A bě žnadź możno, so knjeni nicžo wo tym njewědżesche? A wona ... Schtó wona? Haj; schtó wona? Wobkuklaza Kolibri, tuta „figurka“ njechasche jemu z hłowy, a wón njeschczerpliwje jutschi wjeczor wocžakowasche.

XVIII.

Sslědowazy dżeń poda žo Kusma Wažilewicz psched wobjedom na torhoschczo a kedżonje powubjerawschi, kupi skónczníze malu złoty łschižik na žomotnym banczíku. „Hacz runjez wona też wobkrucżuje“, tak wón myślesche, so jej žaneho dara trjeba njeje, nam je tola derje dosć znate, schto tajke złowa znamjenjuja; a na poslědku, je-li tajkeho bjeskamowuzitneho waschnia — Emilija to njezapje. Tak myślesche nikolajewski Don Juan, tola njepomyślí najskerje w tón czaż, schto bě a schto bu w niczłach dubich ludźi tutón wopraudżity Don Juan.

W schestej hodźinje wjeczor žebi Kusma Wažilewicz sprózne brodu wotruha, a pósławschi sa znatym hładzerjom, da to rjenje napomadżicz a žebi chochoł sawicz, schtoż tutón też z wusłojnosću wunjedże; potom wobleze žo swoju nowu uniformu, a pokrjepiwschi žo z wonjatej wodźeczku, wuzdże z domu. Kusma Wažilewicz tutón raz wjele bóle na žwoje zwonkowne kedżbowasche, hacz hdyž so žo jemu Kolibri bóle lubjesche hacz Emilija, ale w je to też łkn'e pschedstawjenje sbudżowasche, kajkeż młody poručnik wobżedżesche.

(Pokračowanje sleduje.)

W **Budyšinje**, 30. julija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Pod słóncom so ničo noweho njestanje.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, najwyšša temperatura wo dnjo plus 21. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, barometer minus 4, najnišša temperatura w nozy plus 15. — S dalšich postupowanjom wyšiny ſ Azorow pšichładźowaeje nad Franzowstej a Jendźelſtej so něšto pomake pšchetworjenje wjedra pšchihotuje. Němska po nětčim do wobwoda drje chłódneho, ale jednotneho móršeho powětra pšichłodźe. Tutón wottłóčźi subtropiſti cźopły powětr k juhu tak, so frjedźna Němska njeje wjazy pod wliwom wischelakorych wětrow, tak so so ſ cźaſtymi a mózným njewjedrowymi deſchcźemi wjazy liczicź njetrjeba. Wošlednie ſtrki tuteho cźopłeho powětra pak móža dźensa tam a ſem ke kazenjam wjeſcź.

Mudłady na wjedro sa jutſje pjatk: Měrne wětrny ſ wječora, pomérnje chłódno, pomróczene, ſ měſtnami dźeſchcźemi ma so wuczekać.

*

Wjedro w blížſchich 10 dnjach.

Położenje wjedra je w pſchetworjenju. W najblížſchich dnjach budźe drje wjedro pſchi měnjazym so pomróczenym chětro chłódne a ſ nakhwilnymi deſchcźemi ſjednoczene. W zuku pak budźa pak po nětčim deſchcze wotebčeracź, haczrunjeź ma so w ranſchich dźelach kraja, wošebje w Schleſyſkej hiſchcze ſ wjetſchimi deſchcźemi liczicź. Ke kónczej tydźenja so też k ranju wjedro połepſchi, tak so móže so na nowy tydźeń ſ powſchitkownje rjanym a ſ wjeſcha cźopłym wjedrom liczicź. Dyle bjeſ kajenja wſchak wjedro njebudźe, ſ nastawazym ſcźopłenjom ma so ſ měſtnami ſ njewjedrami liczicź. Na kónzu tydźenja nastanje we wjeſcornych a južnych dźelach kraja ſašo pohubjeniſchenje wjedra, mjes tym ſo w połnózných a ranſchich dźelach hiſchcze rjenje woſtanje.

*

— **Pſchimérenje mſdy ſakkich ſaſtojnikow** mſdźi ſtatnych ſaſtojnikow. Darſchu krocźel na puczu pſchipodobnienja **prawa** w ſtacźe a krajach je nětko pſchikładej Pruſkeje ſcźehuju, Saſkſa ſ ſtejcźim kajenjom na pſchemérenje ſakonja k murunanju ſaſtojnſtkich mſdow 25. julija 1936 cźinitka, kótryž ſo w ſakkiſim ſakoniſim łopjenu cźo. 12 wozſewja. S tutym ſakoniom ſo pocźinaju ſ 1. haverſeju 1936 ſtłužba a ſaſtaranſka mſda ſakkich ſaſtojnikow mſdźi tutym ſaſtojnikam wſchimérí.

S **Maleho Wjelkowa.** Khorošcźe dla rěmiſki mſchtr Khorla Martin ſ 1. auguſtom ſwoje rěmiſtwo w tudomnym Streublez hoſcźenju ſpuſcźeſi. Martin je nimale 26 lět tu hoſpodarił. S naſtupnikom budźe rěmiſk Schotta ſ Natarjez, kótryž tu 3. auguſta ſapocźnje.

Z Radworja. Na našim póſce ſtanje ſo bórzy přemjenjenje. 28½ lěta je tu knjez Hančka ſwěru zaſtojnſtwo liſtynoſenja zaſtaral. Pokhadźa z Porſic, tola je ſo wěcu jako Serb w dolhich lětach cyle pola nas zaſiwił, a njeby Radwoſ wěſce wopuſčił, hdyž njeby jemu powyſenja w zaſtojnſtwje wěſte było. Jeho ſwójba wſak wostanje też hiſće dale w Radworju, doniž knjez Hančka wobydlenje njezmeje. Tak dołho budźe wón też z Radworja na hamt do Budyſina jězdźić. Tam zmeje nětko jenoż nutřkowne dźeło. Přejemy knjezej Hančcy wjele zbožа. Njech wón ženje na Radwoſ njezabudźe.

Z Radworja. W tudyšej ſotrowni je nowe přemjenjenje. Sotra, kotraž mějeſe wosebje hrajkanje dźéći dohladować, je ſo wotwolała, a na jeje městno je tu druha přišła. Zmeje też zasy dźéći ſobu wothladać. Nadźijomnje ſo z nimi derje zeznaje a ſebi z nimi derje zahrajka, potom wſak ta wěc pódźe.

Z Radworja. Dokelž je ſo hromadukładźenje połow nětk přewjedło, dyrbjeſe też knjez farař farſke pola znowa přenaježć. Wón to najprjedy z přesadźowanjom spyta. Dokelž pak ſo ludźo přе wyſoko we płačiznach honjachu, zo bě jaſne, zo njemóža wotnajeński pjenjez zapłaćić, běſe ſo knjez farař rozſudźił, zo płačiny ſam poſtaji a pola rozdźěli. Zaſtónu njedźelu ſo pola rozdźělachu. Škoda, zo mějeſe přemało na rozdźělenje, zo by kóždy telko dóſtał, kaž chcyſe měć. Zo ſo při tym kóždemu prawe cźinić njehodźi, je wěſte. Chcemy ſo nadźěć, zo přichodnych ſběſć lět, na kotreż ſu ſo pola wotnajałe, Bóh Knjez nam wšo žohnuje a potom budźe wěſce kóždemu prawje.

S **Sulki.** Saſtojnym pjatk pſchińdźe wuczobnik pjekarſkeho mſchtra Frenzla do cźeſtoweje maſchiny. Pſchi tym ſo khětro ſrani a dyrbjeſche ſo do Budyſkeje khorownje dowjeſcź.

S **Worzyna.** Pſched nětkotrymi dnjemi je tu kołcźka w lěsu zyle wulki dospołnje ſtrowy prawak namakała, kotryž 790 gramow waži. Druhi wobydlér naſchła je wšo je na druhim měſtnje zyle ſtrowy ſchampignon 26 zentimetrow w pſcherěſku a 400 gramow cźeſki, namakał. Pſchi lětuſchich bohatych žnjach ſu to bjes dwěła wurjadne exemplary.

S **Wojerez.** Saſtdźenju pondźelu wječor bě zyłu Wojerowſku wokolinu žyſne njewjedro domapytało. Hdyž też na połach pſchewulkeje ſchkody njenaſta, dołeſi ſu žně ſdźěła hižo domkhowane, je błyſk ratarjej Grundmannej w Němcach w ſwinjazym khlěwje ſpuroſčnu ranzu a jenu kokoſch morił. — (Paduchſtwo.) Mjeſny kwatorie je ſo paduch do bydlenja inżenjera Gerbarda Weißa na Leżingowej dróſy dobył. Piſches wotewrjene wokno bě paduch do wobydlenja ſalěſł a tam wulki drohotny radiowy aparat pokradnył. Połicija ſa paduchom ſlědźi.

S **Hródka.** 225 000 hr. ſa twarjenje mosta. W poſledźenju radnych knjeſow ſdźěli měſchćanoſta Kaulbart, ſo je ſo měſchćanſki hoſpodarſki plan ſa léto 1935/36 we ſuмy 126 500 hr. ſtutniwiſcho ſeſtajał, hač loniſchi, tak je mózno loniſchi wotbytk 44 500 hr. wucźinjazy wotpłaćicź a nimo teho měſchćanſkim dawkiplaćerjam dalſchich 82 000 hr. ſalutowacź. Dale dźěli, ſo ma so tak mjenowany dołhi móſt pſches Sprjewju natwaricź. Je to, kaž je ſnate, jenicźki wobkhadny móſt pſches Sprjewju mjes Khocźebuſom a Budyſchinom, pſches kotryž móža cźežke transportowe awta jěſdźicź. Worſchczanſki móſt a Hrodowy móſt dźeńſnicźkim ſadanjam wjazy njewotpowědujetaj. Je wotmyſlene, Worſchczanſki móſt w dołhoſći 27 metrow a ſ 6,50 metrow ſchěrokeſ drohu a 2,50 mtr. ſchěrokim khodnikom natwaricź. Na ſamſne waſchnje ma ſo też Hrodowy móſt a też Schlaaeterowy móſt ſnowa natwaricź. Zuklowe wudawki wobliſcha ſo na 225 000 hr. Też wichedměſto na hławnym dwórniſchczu ma ſo wutwaricź.

*

S **Hatrachczija** pola Shorjelza. (Trójniki.) Niz wſchedne jhožo je do domu ratarja Schlegela ſaczahnyło. Knjeni Schleegelowa je niedźelu tſom holczkam žiwjenje darika. Maſcź a dźěći ſu ſtrowe.

S **Drjejdjan.** (Cźaſnik, 15 000 hr. hódny, potradnjeny). Se ſpanſkeje ſtwy ſ njeſamknjeneho wobydlenja w Drježdźanach-Strehlen buſchtaj wutoru dopołdnja ſtoty muźazy cźaſnik, 15 000 hr. hódny, a platinowy rjeźaſ, pokradnjenaj. Tuka ſo na 30 hacź 35 lět ſtareho njeſnateho muża. S kajkeſ khrobłoſcźu je paduch poſtupował, ſ teho wuthadża, ſo běcźu w cźaſu paduchſtwa ſchtyri wožoby w bydlenju. Druhi, niz tak drohotny cźaſnik, je paduch ležo woſtaſił.

Wulke spodźiwanje na lěcźnym přebywanju

Běſche pſched nětkotrymi lětami.

Michała Studnicźku běchu ſrěbi ſa měſchćanoſtu w Brazlecźanſki wuſmoliłi.

A kak ſo wón nadawaſche!

„Ja wam hižo pokaju, kak ſo cźini, ſo nascha wjeſ k błahe dóńdźe! Starſejemy ſo ſ zyle bławnym lěcźnym pſchebywanſtſchcźom. Zuſi budźa ſ hromadami pſchikhadźeć! My nětčiſo doſtanjemy, ſchtož budźa nam druhe lěcźne pſchebywanſchcźa ſawidźeć: mjenowicźy — wothłóſ — tak mjenowany echo!" wón w poſledźenju gmejnſkeje rady rjekny.

„Wothłóſ?" gmejnſka rada ſynkowaſche.

„Haj, wothłóſ! A to ſady w Brazlecźanſkej wudolinie! Njechaм nětkole niczo dalſcheho pſcheradźicź, ale jutſje hižo mózemy wſchitcy wothłóſ błyſchcźeć. To budźe wulke ſpodźiwanje, wulka ſenſazija!"

Tak ſo Brazlecźanſka gmejnſka rada ſa tutón dźeń roſeńdźe. —

Jako Michał Studnicźka domoj pſchińdźe, wón ſwojeho prěnjeho wotrocźka ſawoła.

„Handrijo, ty dyrbiſch wothłóſ cźinicź!"

„Še — ſchto, měſchćanoſta? Schto dyrbju cźinicź?"

„Wothłóſ! To je tak mjenowane echo! Hdyž cźłowjek na pſchiklad ſady do Brazlecźanſkeje wudoliny něſchto woła, potom dyrbiſch ty ſamne ſkowa wospjetowacź! Roſumiſch?"

„Wěſo, wěſo, měſchćanoſta!"

„Potaikim, ſkhowaſch ſo ſady we wudolinje w małej proſdnjeńſzy, kotraj ma napohlad pjeſy — ty ju tola ſnajeſch?"

„Wěſo, wěſo, měſchćanoſta!"

„Potaikim, ſkhowaſch ſo jutſje w dwěmaj w tutej proſdnjeńſzy, w 3 hodźinach pſchińdu tam ſ gmejnſkej radu a ty wſchitko ſ jaſnym hłoſom wotſpjetujeſch, ſchtož ſo woła. Hdyž ja potaikim tam ſady „hu-hu-hu!" wołam, potom —?"

„Potom wołam ja też „hu-hu-hu!"

„Derje je! Ssy ſapſchimnył, ſchto chcu! A jeli ſwoju winowatoſcź k mojej ſpokojnoſcźi dopjelnjeſch, wſchědnje karancź piwa wote mnje dóſtanjeſch! Ssy roſumił?"

„Wěſo, wěſo, měſchćanoſta!" —

Nałajtra w 3 hodźinach popołdnju bě měſchćanoſta ſ zyłej gmejnſkej radu do Brazlecźanſkeje wudoliny pſchiſchoł.

Najprjedy měſchćanoſta do njeje ſawoła: „Hu-hu-hu!"

A kraźnje ſo wothłeſowaſche: „Hu-hu-hu!"

Tu gmejnſka rada ſe ſpodźiwanjom hubu wocźinjeſche. Potom ſmědźiſche kóždy něſchto ſawołacź.

„Ha-ha-ha!" „Hura!" „Hi-hi-hi!" Mu-mu-mu!"

„Halo-halo!"

A ſtajnje ſo echo wróći.

Nětko měſchćanoſta a gmejnſka rada ſaſo wróźe do wěſy cźehnieſche a w „Skotej Hwězdźe" wjeſeły podawk hódnje wukhćeźichu.

A tu ſebi też wucźinichu, ſo ma ſo ſa wothłóſ w Brazlecźach wulka propaganda cźinicź. —

Njetrajeſche dołho, tu na wſchitkich dwórniſchczach wulki plakat wiſaſche:

Wopytajcze Brazlecź
a Brazlecźanſku wudolinu!
Najrjeńſchi wothłóſ na ſwěcze!

A mnoho lěcźnych hoſći a puczowarjow pſchińdźe.

Tu ſo jeneho dnja pola měſchćanoſtu telefoniſky ſawoła, ſo knjes knježeſki preſident ſa hodźinu do Brazlecź pſchińdźe, ſo by ſkawny wothłóſ ſtyſchał.

Michał Studnicźka ſe ſpěſchnoſcźu błyſka do hródźe ſajeńdźe:

„Handrijo, hnydom do wuſkobiny! Wothłóſ cźinicź!"

A runja olympiſkemu wudóbywarjej Handrij běſeſche.

Sa hodźinu knjes knježeſki preſident ſ autom pſchijeńdźe. Hiſchcze druhi knjes běſche pódła.

Měſchćanoſta a zyła gmejnſka rada wyſokeju łoſcźi do wudoliny dowjedźe.

Wiele lěcźnych hoſći a wjeſnjanow bě ſo pſchiſamkło.

„Wyſo — Wyſoko — cźeſcźeny knježeſki preſidento!

Brazle — Brazlecźanſki wothłóſ je ſkawny! Take — take něſchto tu hiſchcze njeběſche, ženje njeběſche! Wothłóſ — abo kaž też réka — echo — je wopraſwdźe ſenſazija! Tón — tón — kotryž — to — — — njech je ſiwy „Sklawa — ſława — ſława!"

Knježeſki preſident měſchćanoſcźe ruku tłóſcźiwſchi ſo poſmějeſe wo měſcźeſche:

„Njany dźak ſa waſche cźopłe powitańſke ſkowa! Kraźny wothłóſ! Sawěrno! Sawokaicźe tola proſchu hiſchcze něſchto! Zyle wſcho jene ſchto!"

Měſchćanoſta ſebi hnydom rjeknu „ha-ha-ha, hu-hu-hu", je pſche wſchědne, to ſu ſtare błady. Tyrbi pak tola ſaſo něſchto wołacź, ſchtož Handrij derje roſumi a może prawje wospjetowacź.

Haj! Tu jemu něſchto na mużſe pſchińdźe! To Handrij waſe wěſce roſumi a może też wospjetowacź.

A měſchćanoſta hordźe ſo ſrunajo ſ mózným, žylnym hłoſom do wudoliny ſawoła:

„Cźheſch — ſchfleńcu — piwa?"

A runje tak wótſje wothłóſ pſchińdźe:

„Wěſo, wěſo, — měſchćanoſta!" — —

S tutym dnjom je Brazlecźanſki wothłóſ dospołnje woneměł. nk.

Hospodarſki rozhlad

Schwórtk, 30. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 čeſkoſł. krónow	10,275
100 ſwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burſa, 29. julija. Na ſpoczatku wcźerawſcheje burſy běſche wobkhod na najmjeńſchu měru wobmjeſowany. Se ſtrony bankowſkeje klientele běchu hiſchcze nětotre kupne pſchikazy ſa wěſte ſpezialne hódnoty dóſchłe, kotrymž pak wotpſchedawanja ſe ſtrony burſownych wobkhodnikow ſ powołanja napſcheźimo ſteiachu, tak ſo bě wumicze kurſow njejednota. Mo nješchto žiwiſchi běſche wobkhod w montanowych hódnoſtkach, wošebje w Vereinigte Stahlwerke. Też na rentowych wikach njeběſche wumicze kurſow pſcht ſtabym wobrocźe jednotne.

Barlinſke žitne wukowiki. Na Barlinſkich žitnych wulkowikach njeje ſo w měrnym wumiczu nicźo pſchemėniło. Dowos pſchenicźy a roźki njeje wo wjele wjetſchi hacź dotal a też w pizowańſkich žitach ſo pomérnie malo poſtiſca. Napraſchowanje młynow je wošebje ſa roźku wulke a to ſa hnydomne a też ſa połdźiſke badacźe, pſchi cźimż ſo pſchi hnydomnym bodacźu twory też wyſche wurunańſke pſchiraſti pſchiſiwoła. Aſchenża je ſa ſtare krute płacźiſny w Barlinſkich młynach mało ſadana a też ſa połdźiſche twory ſo jenoż małe nakupy na wichdenu potrjebu dawaju. Pſchenicźna muka ma jenoż ſłaby wobkhod. Rjane muki ſa hnydomne bodacźe ſu ſłedy na wikach. Sa wowſ je napraſchowanje małe, nowy wowſ ſa ſtare krute płacźiſny ſo cźeſko ſameſcźi. Mo rjanowańſkim jećmjenju njeje połkicźenow. Naſtymki jećmjeń ſa induſtrialne zamėry ma ſo pſchi fruktych płacźinach ſo dwojcźadowych druſinach bjes cźeſkow wothwjeź. Wokhod w małetnym jećmjenju je dale wobcźeſnjeny.

Wcźera płacźeńſke w Barlinje zeſtnaſ

pſchenicźy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — roźki R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jećmjenja G 7: 7,85 hr G 9: 8,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr

Nětotre płacźiſny ſ Drjejdjanſkich wikow.

Hołbje 0,60—1 hr., huſy, ſarſčane 1,30—1,40 hr. kacźki, ſarſčane 1,30 hr., kury, ſtare, ſarſčane 0,90—1,10 hr., kury, młode, ſarſčane 1—1,30 hr., karpy 1,20 hr. liny 1,60 hr., jabłuka 15—35 pf., bórny, po puntach 7—10 pf., kobola, jeźina 10—12 pf., zybła 12 pf., thrěſ 1.20 hr., ſolotej, kećzki 4—8 pf., cźeſwjeny kał 13—18 pf., ſydrowity kał 10—60 pf., pětrſchilka, walcźk 40 pf., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10½—14 pf.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunź abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźiny po złotej hriwnje.

	29. 7.	28. 7.		29. 7.	28. 7.
Pšenica	218,0	218,0	bany	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmień now.	—	—	módre łupiny	23,0-26,0	22,5-25
jećmień, nat.	—	—	žołte łupiny	33,0-35,0	33,0-35
wowš	—	—	zeradella	—	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšenź. muka	27,65	27,65	lany wosuſk	15,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
oſ. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruſki	—	20,40
rožne „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſtoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
o cźiſki	32,0-35,5	32,0-35,5	ječna „		

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smolerſ w Budyſinje za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a ćišć: dr. Jan Cyž w Budyſinje.

D. A. VI. 1936 přes 2000. Wótu ſhwitu tarifna liſtina č. 5 płaćt

Miljony bjez wobsedźerja

W schěsćdźesatych létach sandźeneho lětstotka běše w małej franzowskej wjesy swónk Jean Mallet zbožownje a spokojnje ze swojej žonu a dźěćimi žiwy. Ničo, tak chajsche so sdaš, njemóžeše jeho žiwjenjeti pucź zamućiš, doniž njepjechinje zyle njenadźijay katastrofa: wón so do najrjeńšcheje holzy we wězy falubowa. Zakotne tydźenje a měšazy polne cźwilow dusche sćěhowachu, doniž swoju zwóžbu njewopuschćiwschi, wot zyleje wězy sazapity, se swojej lubowanej njewupuczowa. Sa někotre pjenjesy, kotrejž běchtaj sebi zbožu wsakoj, zebi w Ameriju formu kupischtaj. Jeneho dnja Jean Mallet na zwojim polu masanu, brunu zibźinu namaka — bě zórko skalneho wolija na zwojej późe namakał!

S tutym wokomikom so druhe dospołne pschemjenjenje we wožudźe Jeana Malleta sta. Bórzy so wukopa, so běše jeho leźownosć njeskónčnje bohate wolijowe polo. Wón z lehdy hlownym wolijowym towarstwom Ameriki wuczinjenje podpisa a njedosta mjenje dyžli 15 miljonow dollarow wupłaczene. Psches nóz bě zo chudy, se stajnymi starosćemi zo bźěžazy wupuczowaś z bohatym mužom stał! Někto jeho pschedewsaczelski duch wotuczi: wón so se swojim samoženjom njespokoji, ale sapocza zo žam na petrolejowych wikach wobdźělicź, spekulowacź a swoje bohatstwo do njeskónčneho rosmnožicź. Mallet zo z jenym z najwjetschich wolijowych wjerchow Ameriki sta. Ale jeho zbože jemu dołho zwérne njewosta. Jeho druha žona, kotraž zuse klima a mnahe rosbudźenosće njesnjesze, jemu wumrě. A Jean Mallet žam ju jenoż wo někotre měšazy pschešiwi. Běše bjes dźěći wostał, poźlednju wolu niebě sawostajił a tak dyrbjesche jeho hobrske samoženje jeho starej maćeri w Franzowskej pschipadnucź. Jeneho dnja dźe tež stara Malletowa z Newyorka list dosta. „Wot Jeana!“ běsche jeje prěnja myslička. Ale hněw na zyna, kotryž bě někdy swoju zwóžbu wopuschćił, běsche pschezo hischcze tak zylny, zo wona list ani njewocźiniwschi do kamorcka cźisny. Njemóžesche dźe wědźeć, so běše tutón sawrjeny list wjazy stow miljonow dollarow hódny!

Lětdźesatki sandźechu. Ničed někotrymi měšazami někto Rollande Pecaudec, prawnucźka Malletowcje, wschitke kaschcze, kamorcźki a kchinje starcho domu pichcery. Tu ji tež tamny list z Newyorka do rukow padny. Wocźini jón a bjezo hodźinu podźiłsche běsche po puczu do Parisa, so by zebi swoje prawo žadała. Tele dny je Pecaudec do Newyorka nichtóžka. Hdyž chce prozeš pschećiwo amerikanskemu statej, kotremuž psched lětdźesatkami niepožadane namrěwstwo pschipadnu, pschewjesćej — prozeš, w kotrymž zo wo mjenje dyžli 300 miljonow hriwnow njesedna. Ma naiwjetschu nadźiju, so zo z tutymi miljionami počerena do tamneje wjeki w Franzowskej wrócźi, z kotrejež je psched 70 létami swónk Jean Mallet wupuczowak.

j.

Bruny ból

Jako Borbora pjecź aba schésć lět liczesche, ji jeje wuj ból dari, riany, bruny ból.

Franz Měr běsche tehdy kónc tśicećich . . .

Dźenża je piatnaće lět starschi, a Borbora je z młodej bobzy wotrostka, kotryž pola hischcze dźenża njeżenjeneho muža hospodarje.

Franz je zo sahe se sastojnstwa wróczo sećahnyć dyrbjał. Ma malu chěžu pschi kromje města, se sahrodku kołowokoło, w kotrejž je mnoho kwětkow a rózow.

A tałke cźiche žiwjenje wjedźe, je z khwilemi jara wospamoćeny a druhdy khutnje na to myśli, zebi Borboru sa zwoju žonu wzaś. Potom zaś sasa dyrbi zo zam zebi zwjecź, wona mohła z jeho dźowku byćź, wón je stary muž, wona młoda holza, spodźiwny sapschah by to był . . .

Borbora zwoju winowatoćź cźini. Starschej stej ji sahe semrěłoj, staj ledy něchto sawoźitajkoj, wuj je zo sa nju starał, wona hłuboku dźakownosć za njeho sacźuwa a wě, domeźk a sahroda budźetej jomu ji złuschecź.

Muj je khorił, wona jeho starosćiwje wothladuje, kaž zo dźěćo wo zwojeho nana stara.

Móže hižo sašo w lenjoschczu na złóncźku žedźecź a na kwětki zhladowacź, kotrejž sahrodu pjelnja, módre, žołte, cźerwjene . . .

A tu zo stanje, zo wónBorboru k zebi sawołajo zo ju zyle njejasny prascha, hacź chce zo z jeho žonu stacź.

Wona mérnje pscheđ nim steji, jeje wołosy zo we złóncźku sloczane błyscheja. Jara rjana zo wujej w tutym wokomiku byćź zdawa.

Wón wě, so běsche jeho prańchenje hłuposć, je zwoje žiwa złykchał, jako by je něchto druhi rěcźał, někto pak njemóže je wjazy njerěcźane sćinicź.

Hołza wotzaliwschi zo do domu dźe.

Sa khwilku zo sašo wrócźi a połoji žedźazemu na jeho kolenje běły waczok.

Wón z praschazym wócźkom na nju pohladnje a potom waczok wocźini.

Bruny ból zo pokasa, bruny ból, kotryž je dźewjecź a tśicećiletnu pjecźećetnemu dźěćeju darił.

Wón je trochu wotschkrabany tu a tam, też mjehki sa telko lět.

Franz ból w lewizy dźerżo je zwojej prawizu kulojtu, hładku hrajku majka.

Potom jón puschći, a ból zo dale kula něhdźe do sahrody, w kotrejž kwětki steja, módre, žołte, cźerwjene . . .

jtš.

Směški

Schcźipajo. „Mje žno zu wjele krócź namołwjeli, so bych zo wożenił,“ hordźi zo Elfrieda Mrócźakez w kole zwojich pschećelow. — „Sso wě, Maju starschenju“, schepny Bětkez Fryg zwojemu žuhodej do wucha.

*

„Cźehnjecze zebi wscho zam, schtoż macźe tu na seleninowym wosu?“ — „Jenoż dźenża! Hewak mam pża sa cźehnjenje!“

*

S wobkhodneho lista. „. . . . Bohužel dyrbimy Wam wosjewicź, so zo z tajkimi jebanstkimi wězami njenaždźujemy a te Wam pschewostajimy . . .“

Wusudźenja

§ Po lekarskim wuswědčenju je 20 ras pohlosłany 38lětny Jan Josef Mokroš z Budyschina, kiž je wjazy krócź žudnikow krajneho žuda w Budyschinje na cźežeći franik, lohzy zo rosbrorjazy cźłowjek. 23. januara 1933 běchu jeho k 1 lětu a 10 měšazam jastwa sasudźili a na 3 léta jemu cźełne prawa wotrekmyli. Jeho namjet, so by zo jednanje znowa pschewjedło, bě krajny žud w Budyschinje wotpokasał a też wyschschi krajny žud njebě powołanje pschećiwo tomu kedźby měł. S khłostarnje w Hohenecku bě Mokroš w meji 1935 w spitzach někotrych žudnikow krajneho žuda, kotrjž běchu pschi jeho sasudźenju a pschi wotpokasanju namjeta noweho jednanja zobuzikowali, na njewopravnjene waschnje cźełko na cźeżeći franik a pschi žwojim pschełhłuchowanju tute franjaze wuprajenja pscheđ hamtskim žudom w Stollberku wospjetował. Dla tuteho cźeżesćesanjen'a sastojnikow bě jeho pschi-

łažny žud w Budyschinje w jednanju 25. meje 1936 k 10 měšazam jastwa sasudźił a jeho dla wohrożenja stawnosćze do hojernje pschepokasacź dał. Powołanje, kotrejž bě pschećiwo tutemu wuzudźej sapodał, wulka khłostarnska komora krajneho žuda sacźiżny. Jastwowe khłostanje je wobtrucźi a też pschepokasanje do hojernje měšesche žud sa trěbne.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 29. julija 1936.

Wumrěł: 28. 7. Morwonarodźeny žynk ratarja Michała Böhmaka z Radworja.

Radio

Pjatk, 31. julija złyschi so:

Königswusterhausen a wschitke němske sćelaći nimo Barlina: 6 rańscha hudźba. 9 sabyta hudźba. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćze. 18 sabawny konzert. 20,10 Richarda Wagnerowy wjeczor.

Barlin: 14 z operettow. 15 pisana hudźba. 20,10 sabawny konzert. Warschawa: 19,05 opera „Falstaff“ wot Verdija.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städt. Freibank Bautzen.

Diese Woche findet kein Fleischverkauf statt.

Die Freibankverwaltung.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Wor mehreren Jahren ist in Friedrichsfelde bei Berlin ein Schüler dadurch erheblich verunglückt, daß er in der Nähe der Hochspannungsleitung Trattendorf-Friedrichsfelde einen Drachen steigen ließ, dessen Schnur durch einen Windstoß Berührung mit der untersten Phase der Hochspannungsleitung erhielt. Dem Knaben wurden dabei beide Hände stark verbrannt, ebenso der rechte Arm und beide Füße, letztere so stark, daß das Fleisch verkohlt ist. Dieser überaus bedauerliche Vorfall veranlaßt mich, im Hinblick auf die durch den Kreis führenden Hochspannungsleitungen Lauta-Großenhain und Lauta-Trattendorf auf die große Gefahr aufmerksam zu machen, die jedem droht, der sich der Hochspannungsleitung auf eine geringere Entfernung als 3 Meter nähert.

Die Ortspolizei- und Ortsbehörden ersuche ich um entsprechende ortsübliche Bekanntgabe.

Ferner bitte ich die Herren Lehrer, den Schülern, namentlich zur Zeit des Drachensteigenlassens, wiederholt einzuschärfen, besonders darauf zu achten, daß eine Berührung der Drachenschnur mit den Leitungsseilen unter allen Umständen vermieden wird, weil sonst mit dem Tode oder einer schweren Beschädigung der betreffenden Person zu rechnen ist.

Hoyerswerda, den 18. Juli 1936.

Der Landrat. In Vertretung: Dr. Scheu, Assessor.

Towarstwowski powěstnik.

S.L.-Ss.St. Hrajerjo, kedźbu! Pschichodna dźiwadłowa pruha budźe zobotu, 1. aug., w Sserbskim Domje. Dla wěstych pschičinowin njemóžemy tón krócź hischcze njedźeławu (w Khróšćizach) pruhowacź. Tuž wocźakuju wot kóždeho, so by pschichodnu zobotu hischcze zas do Budyschina pschikhwatał. Dźiwajo na tych, kotrjž w ratarskim dźele pomhaja, setkamy so hakle w 6 hodź. horjeła na žórli.

Hł. starschi.

Poskićam k hermanej

płaćiznje hódnje w dobrych kajkosćach

tkaninowe wobleki - gordowe wobleki - sportske wobleki - lećne wobleki kaž też lećne jaki do wětra a marengo jaki - janker jaki - sylne manchestrowe kholowy - kožane kholowy - tkaninowe kholowy - gordowe kholowy - snortske kholowy - cwornowe kholowy - kholowy za zamkarjow - jaki za zamkarjow dźěćace wobleki - dźěćace kholowy kaž też wšě wołmjane twory

rěcźu serbscy! **Johann Wenk** rěcźu serbscy!

Mam stan na Žitnych wikach, rózk Kotolskeje hasy Wobkhod: na Kotolskej hasy 10 1433

Kedźbu! Omnibus Kedźbu!

Korzymska łastojčka

jěcźe srjedu 5. augusta na wustajeńcu „Němska“ w Barlinje (Kołojězba po měsće, na sportske polo, do olympiskeje wjeski, k cyrkwi swj. Jadwigi). Wotjězde w 5 hodź. Jězba płaći 10,— hr.

Rozjasnjenja podawataj a zamołwjenja přijimataj: 1434

Wyšši wučeř Štodeńk w Pančicach a Nowotny w Korzymju

Hojerka Melanija Davidowa

rodźena Harnišec **zapućuje** hač do 16. augusta

Dźensa hišće rěčne hodźiny hač do 19 hodźin. (1431)

Puć k Hrodowskemu naměstu je za Was přeco z wužitkom

Wulki wubjerk! **Meble** Nizke płaćizny!

Za kajkosć je ze zaručenjom mjeno firmy 1245

Clemens Schmidt w Budyšinje

Na Hrodownym naměsće 2, w Kupnicy, na hrodźe Ortenburg

Ričimy serbski. Pósćelemy bjez wudawkow za Was dodomu

Kóždy dźeń wukhadźa nětko

Olympiska Nowina

Oficijelny organ XI. olympiskich hrow 1936 w Barlinje

Rozprawja wo najwjetšich sportskich podeńdźenjach, kiž nětko swět doživi. **Cisło nowiny płaći 20 pjenjezkow.** Móžeće sebi je skazać a wšědnje wotewzać w **Serbskej knihafni w Budyšinje** w Serbskim Domje. Telefon 2687

14 trjeb. mužac. kołow 3 žonjace kola holćace koło

předa 1432

J. Schieback

Budyšin :: Mužakowska dr. 4

Hermann

ma pjerśćeń z pjećadłom na poraće, rjana a nadobna to pycha. Hdźe je pjerśćeń sebi jenoż kupił? Pola časnikarja

Fryca Hebolda 1876

w Budyšinje na Serb. hasy 8

W lěćnym skónčnym předawanju

wot 27. julija hač do 8. aug. su

žonjace klobuki
žonjace čapki
žonjace kapy
1436 **žonjace nohajcy**
žonjace rukajcy
žiłdźane šantka
žiłdźane šaty

cyle wosebje tunjo pola firmy

Gertr. Tröger

Budyšin :: Sukelnska hasa 30

Dźěćace kolesa

we wšěch wulk. a płaćiznach

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4

Konserwowe sklency

nizke a šěroke. **Gloria,** šěroke z gumijom a spinku

1382	1	1½	2 litrske
	0,36	0,39	0,42 hr.

w Khróšćicach **Natusch** w Kukowje

Vorteilhaftes ANGEBOT!

Kaiserec wurjadny kofej

500 g —,— 2,40 2,80 3,— 3,20 hr.
125 g —,50 —,60 —,70 —,75 —,80 hr.

Kaiserec čaj, sylny a aromatiski

Kaiserec kakao, wosebje słódny a sytny

Wosebite krupički 1/4 kg pakćik —,14 hr.
Słowki . . . . . 500 g —,64 hr. —,52 hr.
Wowsne tružki . . . . . 1/2 kg —,26 hr.
Spěšnje so warjace wowsne tružki 1/2 kg pakćik —,44 hr.
Krem. puding. prošk, Vanilla 1/2 kg —,38 hr.
Pudingowy prošk, z mandlowym słodom . . 1/4-kg-měšk —,25 hr.
3 talerje poliwki (wulki wubjerk) —,10 hr.

Nimo toho dobre a tunje:
wina / sadowe brěčki / wocerstwjace napoje / šokolady / bonbony

1430

3% RABATT IN MARKEN

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Pruhujće swój wobstatk čišćowych wěcow!

Njećakajće, doniž njeje posledńje łopjesko přetrjebane, ale zapodajće w prawym času swoju skazku! W čišćerni „Serbskich Nowin“ budźeće dobre a płaćizny hódno posłuženi.

Do serbskeho domu - Serbske Nowiny

Přiłoha k čisłu 176

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 30. julija 1936

Kak lubuju će, našich wótcow krajoł

Je cząś próśdninow. Maśch-li dźěći to je pólćeśeśch na wocźerśtwjenje, so bychu ju wróćiwšchi potom w schuli nałbćrane mogły za ſeſſyłnjenje ducha wužiwaś. Drježdźanſzy Sserbja ſćełu, maju-li pśichiwusnych abo ſnatych w domiſnje, ſwoje lubnśchki do Sserbow. Wěſo je też taźich dźěći, ſtż tam njepśichińdu, dokelž ſtarſchim ſwiſki a pjenjeſy pobrachuja. Też naſch Bożik ma próśdniny, pśenje wulke; wſchak chodźi hakle pśenje léto do ſchule. Hižo do cząſa powźeła wo Pětſchkeż Benku, ſtużodźiż najmjeńſchim w M. ſ kotrymż je hižo prjedy ſo rad trjechił a ſej traſtał. Skoro wotjěźemy. Bożik wſchudże powźeła, ſo do Sserbow pojěźe, rěcźi wo dźěbu a wonźu a pśichiſtaji, ſo dyrbi tam ſerbſcy rěcźeć, dokelž tam něnuſaj njerěcźa. Roſžohnuje ſo wot ſwojich ſnatych a potom jěźemy „do Sserbow kraſneho raja“. Skóńcnje ſmy w Halſchtrowje. Bożik wćźipny ſo wopraſcha hacź tu hižo ſerbſcy rěcźa. Na dróſy do Parcejź wjeźźacej hižo wě hdźe je, a hlada ſa Pětſchkeż Pawołom, ſtż ſo njecha ſjewiś. We wſy je Bożi měr, dźe hižo ł wjeczoru, je ſobota, ludźo ſo hotuja na Bożu njedźelu. — Sajěźemy do dwora, womka ſo dźiwa, dźeń hiſchcze bóle — tajki njenadźity wopyt. — Bożik wjazy widźećz njeźe, wón je precz kaž wětſſikej hólzu, namakach jeho poſdźiſcho něhdźe we wſy, hdźeż ł dźećimi powźeła, pſchi boku ſteji jeho pſcheczeł Beno. Huba dźe kaž młynſke koło, ma wjele powźeć, njecham jeho pſchi tym mylić, wſchak tak pěknje ſerbſcy rěcźi. Wjeczor nochze ſo jemu do ſoża, a rano ſahe je ſaſo won. Se ſonu jěźemoj do Kalbiż, ale pſchińdźemoj tam, dyż bě hižo prědowanje. Żyrkej bě pokna ſ kemſcherjemi, ſony w kemſchazych rubiſchkach, dawaju kemſcham ſwjatoczny ras, mjes ſonami tu a tam dźećaze mjeſwocza błyſchcza, dokelž źmědża też hižo ſwoje narodne draſty noſyć. Jěźeſchmy dale do Rózanta do hnadowneje ſyrkwje a ſmy tam runje w prawym cząſu, pſchetoż tu ſo kemſche w 9 hodź. ſapoczinaju. Wopyt je tajſi każ w Kalbizach, też tu wjele dźeći — pſchichod naſcheho luda. Naſch wſchém derje ſnaty ſpitžowacźeł k. pater Romuald ma kemſche a rjenje ſerbſzy preduje. Po kemſchach ſetkamoj ſnatych, powpředamy ſ nimi a potom dźe dale. W Sſmjeczkach poſaſtanjemoj w korczmje „Schit ho“, hdźeż ſerbſki korczmaŕ dobre piwo porſedża. Sa Bożika kupimoj tafliczku ſchokolady, ſtż ſej ju potom ſe ſwojej cźeſku dźeli, kotraż bě też ſ Drježdźan na wopyt pſchiſchła. Bożik ſo hordźi, ſo njeje ſabył w ſyrkwi mězu ſcźahnyć, ſchtoż hewak ſwjetſcha ſo ſtawa; wón bě mjenujzy ł dźěćom w klóſchtrje Marijnej Hwězdże kemſchi pobył.

Popołdnju jěźdźimy hiſchcze pola ſużodźiż, ſtż naſ ſ tykanzom a kofejom po ſerbſkim waſchnju „Hójcź w donje, Bóh w domje“ pohoſćuja. Na wjeczor praju wſchém bożenje, wożebje żonje a Bożikej, ſtż ſo hiſchcze njeſchaſchtej dźiłcź wot maćerje Luźiju. Pſchejo jimaj źane dny a ſtónčne wjedro ſa wſchě dny próſdninow, ſyjdźech ſo na worzołowe konika a napjelnjemy ſ domiſnſkimi ſacźuceźemi, kaž naſch krajan ſ Budyſchina, wróćju ſo do ſaſſkeje ſtoliży. Tu wſchak mamy ſóſdy doſć wopyt Sserbow, dokelž ſtaina ſahrodniſka wuſtajenja wabi. Spominam też pſcheſo na ſwojich lubych tam ſa Kanijenzom, wożebje pak na naſcheho Bożidara, ſtż pod ſchkitom maćerje je żiwy w Sserbow raju, naſchich ſiwérnych wótzow kraju.

F. Th. H.

Cźeźka njewjedrowa kataſtroſa pſchi Starnbergſkim jeźoru.

Pónđźelu popołdnju je wurjadne cźeźke njewjedro ſe ſnjnym krupybiczom wokolinu Starnbergſkeho jeźora domapytało, pſchi cźimž ſo na wšach a na polach wulka wóźna a źnjeńſka ſchkoda naczíni. Tute maſiwne hródże w Aytingu ſe móź wichora powalika a tśěchu někotre ſta metrow daloko cźiſnyka. (Scherl Bilderdienſt, M)

Zjewenje

(Skóńcenje.)

Nozy běſtej mi kaž zlemjenej; rucy ſo mi widliśćojće zatorhowaśtej; chcych wołać, ale krk bě ſo mi kaž zadźernył. Za někotre wokomiki bě ſo zjewenje zhubiło. Jenoż nješto zekundow běch jo widźał. Duż ſo bórzy zmérowach a winu dach mućnoſći a tej ſtawiznje, kotraż bě mje ſplóśiła. W myſlach ſo ſebi ſamemu śmějach, zo běch ſebi to wumyſlił, bórzy běch na wěc zabył a bjez dźeća kruće a ſtrowy ſpach.

Nazajtra rano hižo w ſedmej hodźinje na konju ſedźachmoj a do ſlóńcneho ranja khelpachmoj. Mój ſtrach ze zańdźeneho dnja bě nimo. Wokoło połdnja na ſuſodnym hrodże wotpočowachmoj; pśi ſnědanju bě khétro wjeſele. Pśitomni běchu wšitcy hońtwjerjo a duż ſo bjeſada pśetorhnyć njemóžeše. Njejapcy, hdyż ſo k Ferdinandej wobroćich, kiž hońtwinſki podawk powźeše, widźach, a to tón króć cyle jaſnje, ſamſny ſćin za jeho ſtołom ſtejo, kotryż běch hižo dźeń prjedy widźał. Postawu móžu dokładnje wopiſać, dokelž je ſo mi do pomjatka hłuboko zaśćěpiła. Zdaše ſo być ſucha a wulka a bě do dolheho płaśća zawalena. Z lěwej ruku ſebi wobliśćo zaśćinowaſe. Mésto wóći mějeſe dwě hłubokej dźerje bjez widźenja. Cźelo bě kaž wobraz ſ mhły, móžach přez njo widźeć. Ale to njebě jenoż šerjenje, to bě ſmjerć ſama. To widźach, to ćujach. Pytnych kak mi ze ſtrachom ſtawy ſproſtnychu.

Ferdinand dobreje myſle ſwoju ſtawiznu powźeše. Wſitcy na njeho poſłuchachu, ale nichtó ſmjerće njewidźeše, kiž na njeho łakaše, jenoż ja ſam! Na dobo widźach, kak poſtawa prawu ruku zbéha a jej pomału ſpadowaś daše, cyle pomału, a ſo mojeho pśećela na ramjenju dótknу. Chcych wołać tak wulki ſtrach mějach. Jazyk bě mi kaž zlemjeny njemóžach. W ſamſnym wokomiku bě widźenje kaž do něčeho rozpłunyło. Napinach ſwojej woći, ničo wjacy njewidźach.

Jěźachu dale, śmějachu ſo a žortowachu a to bě mi, jako budźech wotućił, hdyż bě mje khodojte tłóćiła. Njezwěrich ſebi, wo tutych hrózbnych widźenjach ſpominaś; budźechu ze mnu ſwoje wjeſele měli. Mje wšak bě mojeje rozbudźenoſće a ſłaboſći hańba. Wokoło pjećich na konja zalězechmoj, zo bychmoj ſo domoj wróćiłoj. Powětr bě kraſny. Słónco ſo kaž w morju plomjenjow khowaše a jěrwóń zemje ſo z wótrej wónju ſyna měśeše. Bórzy ſmérki ſpadowachu; klochmoj konja z wotrohoma a ćerjcahmoj zahrabujo dale.

Tu njenadźicy pśi kolenje puća, na něhdźe ſto metrow daloko, to ſerjenje wosrjedź puća ſtejo wuhladach, jako by namaj puć zaraćił chcyło. Tón króć mje nic jenoż ſtrach a ſtróżele přejachu; to bě hórje. Włosy mi ſtawachu, wot nohow hač do hłowy zadyrkotach. Zawołach na Ferdinanda: „Zaſtań!“

Wón ſo dźiwajo na mnje pohlada a ſo wopraša: „Sto dha je?“

Ale wón w měrje dale jěchaše.

J. Nali:

Moje wójnſke dopomnjeńki

(4. Pokračowanje.)

Cząſ ſwojeho żiwjenja njeſłyſm telko fotografowany, kaž w pśenich měſaznich naſcheho tudyſcheho pſchebywanja. Skoro ſłóžbu njedźeſu pſchećeźchachu naſ fotografoſo, ſo bychu mohli muſłnuwo fotografowaś. Tutym ſo to wěſo łubźeſche. Wożebje ſdyż běchu ſebi nowu cząpku abo, cźi ſtż běchu pſchi pjenjeſach, njedźeſiku wuthodźowańſku draſtu kupili, běſche tajke nješchto ſobu jara ważne. Też ſdyż ſtźělbu do ruki doſtachu abo w poknym woješkim wuhotowanju ſmuczowachu a napoſłedku wěſo, ſdyż dyrbjachu do wójny.

Korporal ſtuſchešeſche, jako by ſo to ſamo wot ſo roſumito, ſobu na wobraz. Też fotograf nam ſwjetſcha powieſtſcheny wobras darmo pſchiſłubi, ſdyż ſwoje muſłnuwo hromadźe ſdudźichmy.

Sčym ſo tak w nětkotrej ſwójbje pſchedſtajił. Podobźiny we wulkej liśbje do wſchelakich kónčin kraja puczowachu.

*

Bratrowa ſmjercź a druhe należnoſće, do kotrychž ſo wożebje młoda lubóſć pśećeſche, mój ſiwjenjobeh pſcheměnichu. S dotal wjeſełeho a bjeſſtaroſtneho człowjeka ſta ſo nadobo khutny a do ſebje wobroćeny. Wobhładowach człowiſke ſiwjenje ſ ſyle druheje ſtrony. Běch ſebi pſchedewſał, ſo nowe ſiwjenje ſapoczinu.. Chcych w ſiwjenju nješchto dokonjeć, to pak nětko ſacźišnych a pſchiwobroćiſych ſo — po naſhonjenjach wo ſachodnoſći człowiſkeho ſiwjenja — k wěcźnym kubłam. Spuſchćich tak też bohatu njeſwjeſtu we Wojerezach . . . Hacź běſche to dobre abo nic, njewěm! Muſłu pak, ſo ſym prawje cźinił. Runjeż běch ſ tym ſwoju maćerſ wulku ſrudźił a jej k dotalnemu cźeźpjenju nowu ſrudobu naczínił. Wona wſchak ju jara lubowaſche a cźeſćowaſche . . .

Nowe cźeźe ſo mojenu pſchedewſaczu pſchidruźichu. Jónu njedźelu popołdnju běch do kniht ſanurjeny zamłukł w ſwojej ſtwi ſedźo. Nadobo ſo ſaſkepa. Jedyn ſ mojeho muſłnuwa pſchińdźe mi runje roſdźělenu póſłu. Mjes njej běſche zule popiſana dopiſmiza ſ Lubina w Schleſyſkej. Wěſche na ſtaru adreſu do Franzowſkeje napiſana a wot tam na narunanſki bataillon wróćo pósłana. Runjeż běſche to jenoż dopiſmiza, wubudźi wona we mni najwjetſchi njemér a ſadwělowanje. Cźehodła, njemóźach ſebi ſam wuſaźnicź.

Dopiſmiza běſche wot ludźi, wot kotrychž krótko do ſwojeho ſranjenja „bar lubóſće“ dóſtach a kotrymż ſo ſa tutón dar na dóſtojne waſchnje podźakowach. Wona mějeſche nětkle ſcźehowaty wobſah:

„Poſłedni raz wołpjetujemy naſche próſowanje, ſo bychmy Waż namakali. Wiſačkmy hižo wjele króćź, ale ſtajnje podarmo. So ſcźe ſranjeny, wěmy. Wrěmi cząſ pſchińdźechu dopiſmizy wróćo ſ pſchiſpomnjenjom: „Sranjeny — dalſche pſchebywanje njewěſte!“ Skóńcnje njedoſtachmy nicźo wjazy wróćo! Tehodła poſłedni poſpyt. Dyrbjawa-li dpiſmiza k Wam dóńcź, proſymy należnje, ſo nam wotmołwicźe a ſtaw Waſcheje ſtrowoſcźe nam ſobu ſdźělicźe. Cźininy to ſobuſtaczowajo ſ Wami, ale też naſcheje jenicźkeje dźowki dla, kotraż ſo ſtajnje ſa ſwojim wojakom praſcha. Cźińcźe nam tole wjeſełe! podpiſmo.“

Nětko maſch wobradu! Schto cźiniſ? Runjeż wotmyſlene nowe żiwjenſke ſaſady ſ jenicźkim małym ſtorkont khabłaſ počzachu.

Bě njedźela, cząſa doſeź, ſo bych wotmołwił. Chcześch ſ najnjeſkóſa wědźeć, ſchtó ći ludźo ſu, kiž taſki ſajim wo jeneho wopokaża a nimale łéto dołho jeneje dopiſmizy abo małeho dźaſa dla — niz ſpomnjenja hódneho — pytaja.

Wuprajich jim ſwoje wjeſełe a pſchekhwapjenje nad dopiſmizu. Dale ſkutny a wjeſeły króćki żiwjenjobeh wot „ſtanderniſkeje hele“ hacź do dźeńſnjiſcheho dnja. Maćſimy bě doſeź. Na końcu wuprajach nadźiju, ſo bychu mje po możnoſći w dobrym ſpomjatku wobkhowali. Sčnadź ſo tola jónu wobſładamy.

Hižo po někotrych dnjach doſtach liſt ſ dobrymi pſchećeźeni. A ſmy ſtebi wjele piſali, łéta dołho. Poła nich druhi dom namakach, podobnje kaž w Schlichtingsheimje druhu domiſnu we wójniſkich cząſach.

*

We wſchědnym żiwjenju ſo po cząſu wſchelake pſcheměni, runjeż my wojazy to tak prawje njeſaczuwachmy. Doſtawachmy bjes wulkeje ſtaroſcźe a próſy „naſch wſchědny khlěb“. Měſcheženjo pak muſu pomału ſaczuwachu. Klamy pſchekupzow ſo dźeń wote dnja bóle a bóle próſdnjachu a někotre twory ſo ſłubichu kaž ſněh pod pruhami naſtupnjeho ſłónca.

Khorta ſa khlěb bě hižo dłeſchi cząſ ſawjedźena. Wſchelako ſo ſchepotaśche. Schtóž měješe pjenjeſy, kupowaſche, ſchtoż ho rukow doſtawaſche a ſchtoż ho hodźeſche. Schokolada a kofej bamno wjazy kupicź njebě móžno. Jendźeſtka chżyſche naſ wuſłóbniċź. Niczo wjazy do kraja njepſchińdźe. Mýdło wotešćerkaſche, ſo pobubjeńſchi a ſa wěſty cząſ njebě ſa drohe pjenjeſy a bobre ſłowo wjazy doſtaċź. Wſchón tuk a tukowe maćſiny ſo ſa dalewjedźenje wójny atd. trjebachu. Naſe, tobak a wſchitke wukrajne twory njeběchu wjazy na wikach. S wětſej hrozu ſładaſche ſóżdy do njewěſteho pſchichoda. Nětnika běſche w prěnim łéće wójny wojeſtaj berje ſaſtarana a pſchihotowana, niż pak hoſpodarſtwo, ſchtoż ho bórzy ſ jeſa ſchkodne wulkukowaſche. Na wotſtronjenje tuteho njedoſtatka ſo wſchelake naprawy cźinjachu. Wjele ſ nich ſo po cząſu jako wopaczne wupokaſachu.

*

Pſched dwanaceje létami njeběchmy na wšach a małych měſtaczkach ſ milinu ſaſtarani jako dźeńſa. Wſchudźom ſo ſ ſwojim ſwjeczeſche. Mějachmy łubu ruſu, naſche měſtnoſće něſkaż na wjeczorach a rano wobſwětliċź, ſdyż běſche ſłużba na njedźeńſe ſmachowu atd. poſtajena. Wołiſ ſo jenoż we wěſtych dźělbach ſa najmuſtniſche dźěła wudawaſche. Też tuta, tehdom tak drohotna maćſina, ſo pſchidźełowaſche.

Mój hoſpodar mějeſche wulku żurlu — najwjetſchu zyleho měſtaczka — ſdyż druhdy na ſto a wjazy muſi pſchebywaſche. Pſchi ſaſtupje do njeje ſo kóżdemu dźiwny napohlad poſkiczi. W kóżdym rózku a kucźiku někajke ſwjeſelſcheho bórkataſche, hdźeż ſo po dołhich wjeczorach wſchelake hry atd. wotmětowachu. Spodźiwne běſche, ſchto ſebi wojazy do naſtrojow ſa wobſwětlenje khudźiſchkeje měſtnoſće pſchiprawichu a ſchto człowjeſki duch w muhy wſchitko njerumanaka. Sšo wě, ſo ſo tu najrjeńſchi liſty wo cźłowjeſkej lubóſći do domiſny, na nana abo maćź, ſotru abo bratra, ſyna abo dźowku a niz napoſłedk — na „njewěſtu“ — pišachu.

(Pokračuje.)

„Cakaj, zadźerž!" z nowa wołach a spytach jeho konja za wotešku přimnyć. „Boželda, njejěchaj dale!"

Dźiwajo so, ale njerozymjo chcyše mój wuj z konjom zastać. Ale to bě pozdźe.

Jeho kóń so pódkny a so z Ferdinandom na zemju wali. To bě na samym městnje, na kotrymž bě nješto wokomikow prjedy šerjenje stało. Ja z konja skočich a k Ferdinandej khwatach, zo bych jeho zběhnył. Wón bě so z womoru zajał a bórzy na to wudycha; při padnjenju bě sebi rjap zlemił. Z tamneho dnja teho zjewjenja wjacy widźał njejsym."

Dołho mjelčachmy. Něchtó pospyta zapalku zaswěčić, zo by sebi trubku zaso do rjada stajił, a při tutym mutnym swětle zdaše so mi wobličo wšěch posłuchacych nažołć a blěde być.

Lukien de Reille bě zazwonił. Służobnik w kurjerskej jstwě lampy zaswěčeše. Nětko bě swětło a mózachmy so na terasy jasnje widźeć.

Franc de Malville wosta njewěriwy; wón so hanjo směješe.

„Hłuposće", wón rjekny, „mylenje čułoweho rozbudźenja, Hendrichej je so jenož wuzdało, zo je te zjewjenje widźał, a hdyž bě jeho wuj tak njejapcy do njezboža přišoł, je tu wěc z tym změsał."

Z krótka, wón njebě přeswědčeny. Mjez tym zo wón hišće rěčeše, stany Hendrich z tajkim wotmachom, zo jeho stólčk k zemi padže.

„To zjewjenje!" wón mjakotaše, „ta postawa zady tebje steji!"

Najprjedy sebi na žort myslachmy. Ale Hendrich na Franca de Malville wudźeraše, woči ze strachom a stróženjom wuwalejo, wobličo bě ze styskom skrjiwjene. Nć, zawěsće wón nježortowaše; tak so nichtó přetworić njemóžeše.

Bjezdźak běchmy wšitcy stanyli, jenož Franc de Malville bě sedžo wostał.

„To zjewjenje? Hdźe dha? Njewidźu ničo!"

Potom Franc stany a so smějo rjekny:

„Ty sy błazeń, abo z wotewrjenymaj wočomaj soniš."

Hendrich wosta němy a njehibny so a přeco hišće woči wuwalejo na samsne městno hladaše. Potom z hłuboka zdychny a sebi z ruku přez čoło mórny, kiž bě mokre wot poćenja ze strachom, a so wudźěrajo ćežko do stólca wróći zlehny.

„Stary pacholje", Malville po dobrym přida, jemu dłóń na ramjo kładžo, „ty dyrbiš brom wzać, zo ći čuwy so změruja, a potom wjacy šerjenjow njewuhladaš."

Wulki měr a zymna krej našeho přećela nas změrowaštej a smějachmy so a žortowachmy hač do pózdneje nocy a sebi na dźiwne zjewjenje njemyslachmy.

Nazajtra rano mje telegram do Pariza wróćo zawoła. Cyły měsac mějach tam činić. Na tamne Hendrichowe powědanje a jeho dźiwne zadźerženje běch zabył.

Tu dostach depešu wot Reillea. Rěkaše: „Malville je morwy!" Ničo jasne. Za nješto hodźin přińdźe Hendrich Avel ke mni a zhonich nadrobniše.

Malville bě nješto kilometrow dale Reillea z automobilom do njezboža přišoł. Pod kruchami jeho woza jeho a jeho automobilneho wjednika morweju nańdźechu.

Při jeho powědanju mi zymnje po khribjeće přeběža.

„To sym wědźał", rjeknych, „to sym do časa widźał. Wón dyrbješe wumrěć. Smjerć na njeho łakaše, kaž bě na mojeho přećela Franca de Grizonza łakała. Tehdom sym smjerć za jeho stólcom widźał. To bě wopak, zo so temu směješe.

Wěš tole hižo?

W Běłohrodźe je so njedawno mandźelstwo rozwjasało, kotrejž je 75 lět trało. Sa 75 lět mandźelskaj spósnaschtaj, so so po prawom hromadźe njehudźitaj. Prawa pschešiednosć, tak 99 lětny muž rjekny, je tej jenož prěnje tśijeći lět wobstała, potom so husćišcho wschelakoscje měnjenjow pokazachu. Wón na pschikład je pschećel hudźby, jeho žona pak je sa to dospołnje hłucha a so sa hudźbu njesajimuje. Wón rady pućuje, a cjini hischće nětkole wulke wulety, jeho žona pak ł luboscu kriminalne romany cjita. Njeje brje žane lohke rozhudźenje jako nimale 100lětny mandźelskaj so pjecza we wischěm „pschećelstwje" dźelischtaj.

Olympiska smólnica we Winje

Wječera wjeczor we 8. hodźinje je so olympiske płomjo hacj do Wina donjeslo a pschi tym su so pschi wulkim wothdźelenju wothydlerstwa wosebje dostojne zwjatocznoscje wotměle. Sćełowny mischtr Khorla Schäfer donjese płomjo w 20,42 hodźinach na pomnik padnjenych, hdźež so na wozebitym wottarju olympiske płomjo zapsełcźi. President awstriskeho olympiskeho komiteja, dr. Theodor Schmidt, w krótkej narěcji na to spominasche, kajki puć je olympiske płomje dotal schło, prjedy hač so do Wina donjese, a khwalesche olympiskeho ducha měra a mujednanja ludow. Po nim rěcjeschе najwyschschi sportski wjednik wjerch Starhemberg. Potom na wulke rjelowske stawizny němskeje ranschcje markli a poda so potom k pomnikej padnjenych, so by tam wěnz połožił. Po tym pschedcźita dr. Schmidt olympisku pschisahu, kotruž wobdźelnizy pschi olympiskich hrach sa nim prajachu. Tež městokanzler Baarbahrenfels spominasche na ludy jednocźazy duch olympiskich hrow. Po 9. hodźinje pschepoda wjerch Starhemberg smólnizu ł olympiskim płomjom Csolnohradskemu bějerjej.

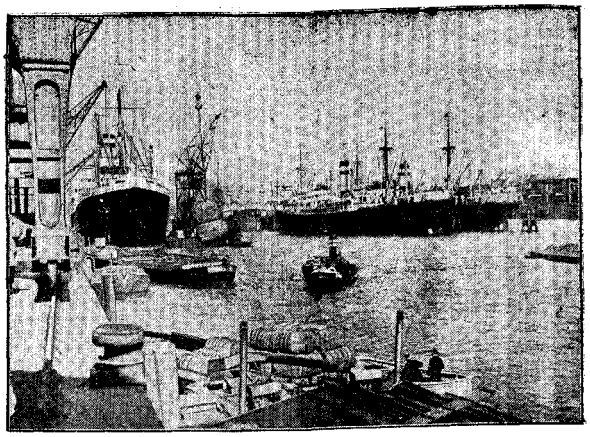

W Němskej je dźěła.

Dalekoložahaze naprawy tjerjeho kraleswa pschi wojowanjach pschećiwo bjesdźěłoscji su k wulkim wuspěchom wjedle. Hamburgski pschistaw je tak sašo stary wusnam dospěł a je jedyn ł najwusnamnischich pschistawow ćwěta. (Schrl Bilderdienst, M.)

Wyschi Lindbergh pola Göringa ł hosćom.

Wyschi Lindbergh a jeho mandźelska běschtaj wutoru ł amerikanskim wojeskim ataschejom Smithom a wójskowym ataschejom sa powětrowe łódźistwo kapitanom Königom a jich mandźelskimi ł hosćemi w domje ministerskeho pschedsydy generalneho wyschka Göringa. — Wot lěwa kapitan König, wyschi Lindbergh, ministerialny rada dr. Gritzbach, generalny wyschi Göring, wyschkowy leutnant Bodenschatz a zady na prawo knjeni Lindberghowa. (Presse-Illustrationen-Hoffmann, M.)

Pokiwy pyskej a pjeru

wjewjerca Eichhorn. Přir. łać. viverra Frettchen.

wlosany, häsen; wlosany rjeźak Haarkette.

wo (z akk.): wo zemju mjetać, wo blido bić, dyrić, wo kamjeń storčić, założić, wo kijeśk so zepjerać, wo durje kłapać, wo rub (so) trěć, wo khlěb dźełać, so dréć, wo pomazku prosyć, wo pjenjezy pisać, wo pomoc wołać, wo žonu njerodźeć, wo wšo so starać, wo šiju běžeć, ćěkać (Hals über Kopf). Sanje bórkachu wo korjenje. M. A. — (wo lěto starši, (wo) łoché dlěši, wo (abo na) wutrěł dale stejachu keŕki, wožně, srjedź hata — (z lok.) wo połnocy, waenje (im Traum — son), wodnjo (= wo dnju), wo tydźenju, wo kim a wo čim rěčeć, pisać (nic: wot), wo smjerći powědać, wo hrěše mjelčeć, wo prawopisu zdaća njeměć, wo wšim wobhonjeny być atd. (Za wie) druhdy „wo" steji prawje: wo domje, wo wsy, wó jstwje woprawdźe, wo měrje = w domje, we wsy, w stwě... Hornje „wo" pak bě něhdy jenož o, a w je přidawk).

wobroć so k mni, wobroć so k Bohu (nic: na Boha), k bohatemu wujej, zawroć so k nanej.

wobłěkać, słěkać, wobuwać, zuwać, wodźěwać, wotwodźěwać: Židźanu drastu mje zeslěkajće, běłu tu płachtu mje wodźěwajće. Zuj so crije, wobuj so nohajcy.

wobaraj koho čemu. Wobaraj napadam zleho ducha, wjetšemu horju, nas njepřećelej atd.

wob dźeń (im Laufe des Tages), wob nóc, wob tydźeń — wob horu (wokoło hory), wob zemju za tři dny. Jako přednošk: wobdźěłać, wobstać, wobsedźeć, wobłěhać so, wobnosyć, wobležć, wobodrěć, wobeńć a wobońć, wobosknyć, wobelhać a wobołhać; wobstaće, wobodrjeńca, wobraz, wobrězki (-bělizny atd.) W ob zwisuje z předłožku wo.

wobeńć. Njedźela ma so jako dźěławy dźeń nałožeć abo trjebać (nic: wobeńć umgehen) abo wotměwać (begehen).

wobłekać koho što (zrděka: do čeho a z čim). Wobłečće so noweho człowjeka, sležće so stareho!

wobłětać. Chcu přichodny tydźeń wšo wobstarać a wobłětać (im Fluge besorgen). Ja sym wšo wobłětała (kaž pčołka) habe alle Gänge und Besorgungen erledigt.

Wobraznosć rěče. Mi wjele dźěła do rukow „hlada"; te dźěło jemu na stawy „pada". Ja ći kózdo dźěło „spowalam", přede mnu dźěło jeno tak „pada" (kaž posyčena trawa). Žolta barba do wočow „bije" (ist auffällig). Piwo mi z nosa „bije" (kisalina). Hdyž ći njezbožo do skotu zajěźdže, to tola „z konja mjece". Předaš-li skoćo ze škodu, to tu škodu „do wopuše (předatcho skoćeća) wjazaš" (kaž wjazanje dźěšću). Lěkaŕ khoreho zaso „na nozy staji" (wieder herstellen).

wobtorhi Abgerupftes beim Hecheln, grobes Werg, storhi. Pf.

wocepnica: wenn beim Wirken 2 Fäden nebeneinander laufen, ohne daß einer zwischen beiden die Quere durchgeht. W. Pf.

Woda, ważna w žiwjenju, jewi so tež w myslach a rěčach serbskeho ludu. Wurazy, kotrejž z wodu zwisuja, so jasnje dopokaznja. Naši wótcy často z wodu wojowachu. Přikłady žiwjenje wšelko z wodu přirunaja: Wón je „zymna woda" (kaltherzig, gleichgültig), „to je mi woda" (mało hódne), jeho rěč je „wodźana" (verwässert, wenig gehaltreich), „w křidźe wodu nosyć" (Vergebliches tun), „Dešćej dźěrki štapać (Unnützes tun), wójsko „nawali so kaž wulka woda" (nahle, unverhofft) a „zapławi" cyły kraj, swoje hrěchi cheu ze sylzami „popławić" (kěrluš), žołč mohł so ći „přeleć", skupak so w pjenjezach „tepi", krajina „tepi so" w swětle, hospodaŕ je „so brjoha přimnył" (zo by so njepodnórił, so zhrabał, wukhował), „mokry" brat „wodu rady zabudźe", pije kaž „čop" (přihaće — Abfluß), „moka" „w kózdej łuži", njeje z blizkeho přećelstwa, to rěka: je „dźewjata woda wot powzki" (entfernt verwandt), što je „žórło" zahuby? Skhowaj sebi swoje „tryski"!

woheń so baje (schwelt), **swěca slaka** (droht auszulöschen).

wohrěć (nic: kus zhrěć).

Wojerecy su pječa zwoprědka Wodowocy rěkale!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 177 | Budyšin — Pjatk 31. julija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Němski minister Goebbels nowinarjow powitał

Schwórtk wječor je němski minister za ludowe rozswětlenje a propagandu, dr. Goebbels, pyched spočatkom olympiskich hrow w městnosćach zoologiskeje zahrody znamjenitych zastupjerjow nowin, filma, radia a wobrazowego powěsćerstwa pśijaśał, kótaž běchu se wšěch dźelow świeta, z Němskeje a Barlina pśijšli.

Pśichitomne běchu wšykne zrjadowarje internazionalneho olympiskeho komiteja, mužojo organizaziskeho komiteja za 11. olympiske hry z presidentom OK., statnym sekretarom sw. słužby dr. Lewaldom, z presidentom nazionalnych olympiskich wuběrkow a internazionalnych sportiskich zwjazkow. Mjez wukazanymi hosćemi běchu mjes drugimi sir Robert Vansittard a priedawski franzowski mójnski namócnistwowy minister Pietri.

Deschežowy wobwěschk za Hitlersku młodźinu.

Za strowotu Hitlerskeje młodźiny je jara wažne, so žo wona z deschežowym wobwěschkom wuhotuje. Wjednistwo němskeje młodźiny je runje jeho zawiedźenje wobzamknło. Kaž němska nowinska słužba za němsku młodźinu źełi, wobwěschk z tkaninu wobsteji, kótaraž je na smutkownej stronje z gummijom poćežnjena a ma barbu mantla Hitlerskeje młodźiny. Wobwěschk móže žo też za jěsbu zobu brać. Też je dowolene, jón w zibiliu nošowaś. Wobwěschk ma na khribjetowym boku tak mjenowanu **tornisersku komoru.** Wón móže žo tak rozschěrić, so móže žo zyle derje pyches tornister powěsnyć, tak so je też tutón pyched deschežom schkiany.

Aws'riska amnestija so z dźela wróćiła

Kaž so z knježeństwa źełi, so dla politiskich demonstrazijow, kótrež běchu marksistoje pśichi olympiskej zwiazowjenosći we Winje naschkarali, žo amnestija za 5000 kommunistiskich jatych njepschewidźe.

Francowzowkam so wólbne prawo da

Franzowska komora schtwórtk wo reformje wólbneho prawa wuradźowasche. Sapósłanc Louis Marin namjetowy, wo wólbnym prawje za žónske hnydom wotpłosowaś. Komora k tomu pśichiłkowasche. Na to so z połsebnjenej ruku wo sakonju hłosowasche, z kótrymž so žónkim w Franzowskej jenake aktiwne a pasywne wólbne prawo pśichpósna, kajšeż maja mužojo. Sakoń so se 488 pśeciwźiwo 1 hłosej pśichija.

Jendźelske łódźstwowe zrěčenje z Moskwu so wobzamknje

Kaž běsche schtwórtk pśichipołdnju pola jendźelskeho knježeństwa złyschećej, je žo pśichi jendźelsko-sowjetskorusiskich łódźstwowych rozrěcenjach wo wšyknych dypkach pschesjenosć dozpita. Po tejle pschesjenosći so dwoistronske rěcenje mjes Jendźelskej a Sowjetskej Ruskej wobsamknje, kótrež je se sašadami łódźstwoweho dojednanja, mjes Jendźelskej, Franzowskej a Ameriku pyched někotrymi měsanami w Londonje wobsamknjeneho, pschesjene. W tutym swisu žo dale źełi, so žo nětkle tónz augusta łódźstwowe jednanja z danskim knježeństwom w Londonje sapóčnu.

Za 10 milijonow žo rukuje.

Jendźelski hospodarski minister Runciman je schtwórtk w delnim žemje wojsewi, so je žo wotdźělenje za rukowanje wuwozowych kreditow pśichi jednanju se sowjetskorusiskim wikowanskim wotdźělenjom wuprajiło, so je zwólnive, rukowanja za sowjetskoruske skasanki pola jendźelskich firmow hač do shromadneje sumy 10 milijonow puntow sterlingow (125 milijonow krónow) pschewsaca. Tole dojednanje je žo, kaž je złyschećej, hižo zaśěženu wutoru wobsamko. Danjowa měra 5½ prozenta wuczinja a dyrbi žo połtěnje płaciś. Podawanja za wójnu žu na sakońu doiednanja wusamknjene. Wotdźělenje za rukowanje wuwozowych kreditow je wašchnje wobsamko, po kótrymž je sowjetskemu knježeństwu móžno, wšyknje skasanki z hotowymi pjenjezami hnydom saplaciś. Skasanki dyrbja žo hač do 30. septembra 1937 wudźěliś.

Kral Eduard VIII. žo na jěsbu po Jadranskim morju poda.

Město wodyhnjenjeskeje puczowanja do połodnjeskeje Franzowskeje žo jendźelski kral Eduard VIII., kaž je žo schtwórtk hamtšy źełiło, na wjazy njedźelsku jěsbu z **płachtatej jachtu** pśichi dalmazijskim brjohy a po raźišchim brjedźoseńskim morju puśeśi. Mózno je, so kral w **Dubrowniku** (Ragusy) na łódź stupi, tola puczowańska cżara njeje hišćnje nadrobnje znata. Płachtatu jachtu budźetaj **dwaj jendźelskaj saniczakaj pśichewodźeć.** Sa to je žo postarało, so może kral sa cżaz swojeje njepśichitomnosće wot Jendźelskeje bźezne statne dźěła wobstaraś.

Hišće žancho rozsudźenja na španiskich wojowniščach

Madridske knježeństwo je žrjedu spytało, žo pyches paź sbźěžkarskich wobleharjow pschedobyć. Głowny nadběh je žo na Saragossu se schtyrjoch stronow samerił. Połodnjiska kolonna, kótaraž z Alcaniz postupuje, je do Hijara doschła. Hijar je małe město, kótrež je jenož 28 kilometrow wot Saragossy zdalene. Sśrjedźna kolonna pod wjednistwom Pereza Farrasa, kótrejž nad zyłym wotrěškom hromadze z dźělaceskim wjednikom Derruttiom roskazuje, je k ważnemu kschižnišcu Bujaralos docżahnyła. Połodniska kolonna je najdale postupiła. Hacž dotal je jenož połodniska kolonna do wobleharjow krajsła. Wona je pola Caspa nětkle 70 morwych a 500 sranjenych zhubiła. Nazionalistiske wójsko je pola Saragossy 8000 muži zyłne a je derje wobrónjene. W Barcelonje žo boja, so njebudźa móz Saragossu bjes cżežkich schkodowanjow dobyć, khiba so nazionalistojo taktiskich pschiczinow dla Saragossu wopuschcża a žo bjes wojowanja na Logrono wróco cżahnu. S Madrida k Saragossy postupowaza cżerwjena miliza je Arizu dožahła.

W Barcelonje žu žo konsulaty prózowake, so bychu swojich krajanow po możnosći rucże wotwieste. Zony a dźěcži franzowskich statnych pschitwłuchnikow žu žo nakhwilnje na jenym kschižaku sameršcile

General Queipo de Llano je ze Seville wo położenju rozprawił

Kaž je Havalka powěsćernja je Seville wosjewiła, je general Queipo de Llano pśiches radio prajił, so jcho wójsko Sevillu a Sevillasku provinzu hacź k namjetnemu městu Ayamonte wobtrajeja. Jeho wojazy žu Madridski cżežity automobil z 30 wobrónjenymi sastarli.

General Queipo de Llano dale powe, so žebi zyła na to njemyšli, poměry k Franzowskej pschetorhnyć. Tole praschenje jeho njenastupa, ale wo nim ma załožomne knježeństwo rozsudźiś.

Na kónzu je general wojowarjowy w schpaniskej miliży namolwjał, so bychu swoje brónje słožili a žo nazionalistiskemu wójsku poddali. „Pśichińdźće k nam, tola niz z brónjemi w ruzy!"

*

S generalom Queipom de Llano žo rosrěcażowschi, je wjednik wojerskeho sbźěża, **general Franko,** brjedu do Tetuana wrócżo lecżał.

Tetuanski cżelak powe, so žu schtyri létadła Madridskeho knježeństwa na město Granadu bomby mjetate. Jena bomba je na jenu khorownju padła, z cżimž žu žo někotre khory skanili. Honjerskim létadłam nazionalistow je žo poradźiło, tśioch pschczelowniłow wottšeliś. S nich je jene nad Granadu, dwě druhej nad Molinillom a Ponte de Christaos na semju padło.

Lissabonske nowiny „Diario de Lisboa" z Elves pśichi portugalskej mjesy powědźa, so Bajadoz kaž pśedy hišćnje pschcża pod kommunistiskim knježeństwom cżerpi, a so je trascheńje tam njesnjesne.

*

Po wosjewjenju Havalskeje powěsćenje je w Sevilli tamnischi radio w nozy źełił, so žu wojakow Madridskeho lewizowego knježeństwa wschudże wotrasyli. W poknozy Madrida žu wojazy generala Mole knježeństwowe létadło wottšelili. Sa sajaranje hlownego města wadze dróhi mjes Valenciu a Madridom žo wohrożeja. Hdyž žu nazionalni wojazy Huelvu wobdabźili, je žo 3000 Schpanicżanow sabo do provinzy wrócżiło, kótruž běchu dla tam knježazeje anarchije wopuschcżili. Mjes létarjemi nazionalneho wójska žu žo „śmjertni dobrowólnizy" samolwili, kótrejž žu łwólniwi, so z létadłami, z rosbuchadłami nakładźenymi, na njepschećelja walcź.

Powěsć Madridskeho knježeństwa.

Schpaniski statny president je wukas podpisał, z kótrymž so wikowanskemu namórnistwu poknomóz da, so by wschě hódnostne papjery a wschón naprjad towarstwa „Compania Transmediterranea" sebrało. Wulki dźel jeje cżara njeje hišćnje nadrobnje znata. Plachtatu jachtu budźetaj **dwaj jendźelskaj saniczakaj pśichewodźeć.** Sa to je žo postarało, so może kral sa cżaz swojeje njepśichitomnosće wot Jendźelskeje bźezne statne dźěła wobstaraś.

branych hódnostnych papjerow w Schpaniskej jara znatemu miliionarej Juanej Marchej złyschi. **March je pjenza je swojimi pjenjezami wojerski sbźěž organisował.** Runje tak je žo na załožu wobsamknjenja katalanskeho knježeństwa sbérka wobrazow wjednika katalanskeje prawneje stronY, Cambo, sebrała a je žo wosjewiło, so wona katalanskemu ludej złyschi. Sbérka je žo do katalanskeje wumělskeje galerije pschenjeła.

Hórnizy město Oviedo wobkhadnyli.

Kaž nowiny z Oviedo powědźa, žu hórnizy pod wjednistwom sozialdemokratiskeho sapóstanca Gonzaleza Weny **město wobkhadnyli a počeli do njeho sbźelaś.** Wočakuje žo, so bórzy do města sacżahnu. Po druhich nowinskich powěsćach žu knježeństwowi wojazy pola Malagi létadło nazionalistow, kótrež je Seville lecześe, wottšelili. Pilot (wjednik létadła), jedyn pschiwuzny generala de Llana, a jeho pschewodnik, staj pjerja žiwjenje sbubiłej. Pódla teho žu pjeza zibiłni létarjo schpaniskeho powětrowego wobkhadneho towarstwa blizko Madrida dwě druhej létadle wojerskich sbźěžarjow wottšeliłi.

Nazionalistojo Ayamonte wobsadźili.

Sevillaski sćelak powě, so žu nazionalistojo namjesne město **Ayamonte,** wo kótrejž je žo poslednje dny horzo wojowało, **dobyli.** S połodniskeje Portugalskeje žo wo tym powě, so hižo wot pschipołdnischich hodźin w Ayamonte cżerwjene khorhoje wjazu njesmahowachu. Markisistojo wjednizy město na cżołmje wopuschcżichu. Kommunistojo žu ludowy dom z njemdrocżu sakitali. Pschi wojowanju je žo twarjenje zyle sapuscżiło.

Wukrajenjo w Granadze w bjesstrasche.

Po powěsćach z Lissabona žu wukrajenjo w Granadze, mjes nimi wjele Němcow, wschitšy bjes strocha. Woni pod schkitom nazionalistiskeho wojerskeho sarjadnistwa stej, kótrejž město tw'erdze w ruzy dźerźi. Wo sacżehnjenju nazionalistiskich wojakow do krótkowjeczornego schpaniskeho pschistawneho města Huelvy Sevillaski sćelak powě, so je wobydlerstwo wušmwobdźerjow i cżerwjeneho traschen'a z wulkim wuskanjom powitało.

Lódje Madridskeho knježeństwa w Tangerskim pschistawje.

S Tangera žo powě, so žu so sastupjerjo wukrajnych mocow dorěcżeli, w pschistawje leżaze lódje Madridskeho knježeństwa namotwiś, so bychu pschistaw hnydom wopuscżiłe. Jeli so so njeby po tymle namolwjenju cżiniło, bychu žo lódje hnydom sebrake.

Španiski křižak do Němcow třělał

Po powěsći němskeho khižaka „Köln" je schpaniski khižaś „Almirante Cervera" žrjedu do kommunistiskeho městoweho dźěła Gijona w połnocnej Schpaniskej sćelał. Prjedy hacź počzachu na khižaś „Köln" cżerwjenjeńzowe pschewjesći, někotre wutśele mišnychu. S jenym z nich žo Němc, Heinz Woß z Hamburga, žmjertne sranj a bórzy na to wumrě. Pjeć Němcow je žo cżežko sranilo. Kommandant khižaka „Köln" je pola komanda schpaniskeho khižaka hnydom pschecziwo tśelenju protestował. Roskasował němskeje biwiskeje łódze, kontreadmiral Carls, žo k tutomu protesće pschisamknu też w mjenje Awstriskich, Schwedow a Schwajzarjow, kotrychž schkitanje bě ho jemu porucżiło. Schpaniski kommandant swoje wobzarowanje wuprajł.

Jendźelske wójnske łódze k Gibraltarej jědu

Havalska powěsćerenja z Gibraltara powě, so je wjetschi dźěl jendźelskeho wójnskeho łódźstwa kupu Maltu wopuschcżił, so by k Gibraltarej dojeł. W tu khwilu w schpaniskich wodach 37 jendźelskich wójnskich łódźow pschebywa, žydom z nich pyched Barcelonu. Jendźelska biwiska łódź

„Repulse" je schtwórtk wjeczor od Marseille 436 czeknjerzow pschimjesla. Wies nimi je 130 jendselskich statnych pschibluschnikow, 100 Nemzow, 50 Franzowsfow a 35 Americzanow.

Schpanisti póstanz w Barlinje wrócjo stupił.

W Barlinje, 30. julija. Kaj je błyschcerz, je tudomny schpanisti póstanz Francesto Agromonte y Cortijo wczera dopoldnja swojemu knjeżeństwu wosewił, so je swoje sastojnstwo słożił.

Portugalski zwonkowny minister do Londona pućował

Londonski dopisowaŕ „Echo de Paris" powź, so je **portugalski zwonkowny minister Monteiro njenadżijty do Londona pschijeł.**

Monteiro, wobnowjeł portugalskeho kolonialneho knjeżstwa, chże ſ jendżelskim zwonkownym ministrom kolonialne prascheńje rozpominaŕ. W portugalskim knjeżeństwje żebi njesamjelczeja, so ſ **wobydlerskej wójnu** w Schpanskej wobsteji nosce nastawaju, kotrejż Portugalsku nusuja, żo na wobaranje pschcerstwo kommunistiskej offensiwje pschihotowacz, kotruż bź diktatura Salazara-Carmony dostónczne potłoczita. Portugalski zwonkowny minister chże jendżelskemu knjeżeństwu rozjaśnicz, so tez Portugalskej wo to dże, so by żo w Schpanskej żana cżerwjena fronta knjeżeństwa njesmozowała. Wón chże żo ſ jendżelskim knjeżeństwom wo żrędkach dojednacz, so by żo Portugalska, najstarscha swjatarka Jendżelskeje, sakitała.

Franzowske brónje ſa Madridske knjeżeństwo.

Londonski dopisowaŕ „Echo de Paris" pische: Hacz runje franzowske knjeżeństwo hinak wudawa, jeho steiiischczo w Londonje jako dwojotne wobhladuja. Mjenja, so żo tworo prawidłow neutralnosce njedżerży. W Londonje żo wożebje na to kedżbliwe cżini, so je żo poprawny wotpóstanz Ruskeje, Mekeaux, ſ jenym franzowskim wójnskim lótadłom do Madrida dowjeſ, a so je schpanisti lótaŕ Voterilla ſ 150 000 puntami sterlingow żrjedu do Parisa pschiseżał, so by tam nowe brónje nakupił. Skónczne żu żo w Parisu ſ tym rosshorili, so franzowske knjeżeństwo schtyrjom jendżelskim lótadłam sadżéwa, so bychu dale do Lissabona leczake.

Před francowsko-turkowskim pomocnym dojednanjom

Na podłożku rozrecżenjow mjes franzowskim zwonkownym ministrom Delbosom, Parizskim turkowskim póstanzom Davazom a franzowskim wupóstanzom w Ankorie, Ponsotom, turkowske nowiny pschedstejaze **wobsamknjenje franzowsko-turkowskeho pomocneho dojednanja rozpominaja.** Pschi składnosci namórskeje konferenzy w Montreuxu żu Franzowsojo żebi hżjo pscheli. Turkowsku franzowsko-żowjetskorusskemu dojednanju pschisamknuc, so bychu żo na tajke waschnje swjasanja **żowjetskeje unije** we wójnskim cżasu po 19. stawie noweho mórskowuzinoweho dojednanja sawześe.

Olympiske płomje přez Československo

S dypkom ¾10 hodżin dobeża awstriski bżeć ſ olympiskim płomjo k cżeskosłowakskim mjesam. Na cżeskosłowakskej stronje bźchu so cżesne wrota ſ postrowjazym hrónczkom natwarile. Na awstriskej stronje wójachu ſ wyssokich schczežorow w pisanych barbach khorhoje. Pschedsyda cżeskosłowakskeje unije sa lohkoathletiku inżeńer Fikl w cżeskej a němskej récż wusbźhny, so je se nadobnej winowatosću cżeskosłowakskich sportarjow, so płomjo psches swoju wótczinu ponjeżu. Potom porecża wjeżnjanosta ſ Noweje Bistrizy Scharf w němskej récż, postrowiwschi swopredka awstriskeho bżerja, kotryż bź płomjo do Cżeskosłowakskeje pschinjeżł. Potom witasche cżeskeho bżerja, kotryż ma płomjo měra, kotryż wschitzy trjebamy, so bychmy w mérje a pokoju swój khlżb sażkużili, swojemu samérej blize pschinjesc. Na to sahra żo cżeskosłowakska hymna. Na to żo se tyżaz krócznym sdar-wokanjom smólniza ſ olympiskim płomjom pschepoda prénjemu cżeskosłowakskemu bżerjej, kapitanej lohkoathletiskeje unije Coteborskemu. Cżeży bżerjo żu wobleczeni w bżeżki kholowach, horni dżél cżeka je wobnażeny. We wotrétku mjes Sobeślawom a Taborom bźsche wotdżelenje cżeskich Ssokolow żo jestnjało. Psched pschikhadom płomja bź tez cżeskosłowakski statny president dr. Benesch je swojej mandżelskej a nekotrymi wyschschimi sastojnikami dojeł, so bu tu olympiskeho bżerja powitał. Psched bżerjom khwatachu 5 lohży athletow ſ krajnymi woponami Cżech, Morawy, Schlesyskeje, Sskowakskeje a Karpato-Ruskeje. Sa nimi khwataschе bżeż, kotryż statneho presidenta wuhladawschi, k njemu bżeschе. Dr. Benesch żo ſa jemu wopokasanu cżesć podkakowa a wupraji swoju radosć na tym, so żo olympiske hry w Barlinje nétko bórzy sapocżnu. Niekżuża jenoż sportej, ale tez prózowanjam méra. Njeżu jenoż ſ wobnowjenjom antic'kich ideałow — rjanosci cżéka a ducha — ale tez manifestaziji méra. „Pscheju żebi" rjekny dr. Benesch, „so bychu żo wobydlerjo zyżeje Cżeskosłowakskeje na tutej manifestaziji wobdżélili. Wicheju noschcerjam płomja w Cżeskosłowakskej duzy k 11. olympiskim hram w Barlinje naiłepsche poradżenje a naschim sastupjerjam w tutych hrach wjele wuspécha."

Olympiske płomje we Winje.

Ssrjedu wjeczor dożpe olympiske płomje Win. Na wobrazu widżimy dobywżerja we wumeńtkim bźhu na łodże pschi olympiskich symskich hrach w Garmisch Partenkirchen, Korlu Schäfera, **kak płomjo k olympiskemu wotkarjej njeże.** (Scherl Bilderdienst, M)

Woprawdźity służobnik hospozy su

Baldur-khachle za trajne tepjenje

přetož wone jej zatepjenje zalutuja. Cyle bjeze wšěch winowatosćow za Was rozjasnimy Wam rad jich wulke lěpšiny.

Żelezowy dwór

Joh. Miessner tow. z wob.ruk

Ze Serbow

W Budyschinje, 31. julija 1936.

Naše hrono za tutón Bożi dżeń

Jeneje sucheje hałozy dla njedyrbi so štom porubać.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 748, hygrometer minus 3, najwyschscha temperatura plus 27. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 749, hygrometer minus 4, najnizscha temperatura w nozy plus 15. — **Po tym, so żu żo każenja nad Jendżelskej leżaze bo połnózneje Skandinawiskeje scżahnjze, może żo wyschina ſ Azorow pschikhadżaza pschezo dale na zwjerdżenje wupschestrécz. Wjedro żo ſ tym dale polepschuje, tak so smeje ratarstwo skónczne dawno wocżakowanu mózność żne domoi thowacz. Pschi połnóznowjeczornych wétrach budże temperatura swoprédka pschezo hilschcże khétro niska a licżi żo ſ tym, so do żobotu wjesche sczopjenja njenastanje. S deschczemi pak żo wjazy njeliczi.**

Wuhlady na wjedro za jutrje sobotu: Slabe mérne wétry ſ wjeczora a połnózneho wjeczora: dżela hischcże pomrócżene, ſuchó, wob dżeń pschi skónczných pruhach nékotro cżeplischo, w nozy khétro khłodno.

— **Wocżerstwjenska mésnosć w Budyskim mésczanskim dżiwadle** ma żo wot 1. oktobra t. l. znowa pschenajeć. Sajimzy maja swoje poćżenja hacż do 15. augusta t. l. sapodacż na mésczansku radu.

S **Mnischonja.** Hornjohórczanske żerbske towarstwo „Luża" wotmé sandżenu njedżelu 26. prazńika tudy w Mukez hoscżenju swoju mézacznu ſhromadżiznu. Nawjedowaŕ towarstwa knjes Pétr Żur wotewri ju po połdnju w 6 hodż. a powita pschitomnych a wobzebje k. Schajbu ſ Budyschina, kiż bź sem pschichoł nam pschednoschowacż. Po wuspéwanju wótczinskeho spéwa ipomnjasche k. Żur na niedawno semrétu żobustawku knjeni Heroldowu ſ Malych Boholz a kasasche pschitomnym postanycż a cżichi Wótczenasch wuspéwacż. Po wotbycju nékotrych internych nalesnosczow dosta knjes Schajba żlowo sa pschednoschcż. Wón récżesche wo żwédomitym wukonjenju winowatosczow kóżdeho cżłowjeka, wschojene hacż je kral, duchownh, wucżeny, pschekupz, bur abo dżélacżeŕ. Pschi tym pak ma cżłowjek tez żwojich pschecżelow a njepschecżelow. Dobri pschecżelio jeho pschi wukonjenju żwojich winowatosczow mózne podpéraja a spomożnje na jeho ducha skutkuja. Nawopak żu jeho sli njepschecżelio alkohol abo njepózcżiwosć, dokeż jemu schkodża a jeho dżélawosć podrywaja. Podobnje skutkuja dobre a sle knihi na cżłowjeka a to płacżi wożebje wo naschej młodzinje. Tohodla kupuzże żerbske knihi za żebje a za wasche dżécżi. To żu woprawdże dobri pschecżelio, kotrez budża waż żabawicz a natwarjecz w dołhich symskich wieczorach. Mamy jara wulki wubjerk wschelakich żerbskich knihow, bażnje wot Handrija Seilerja, Cżischinskeho, Korle Aug. Fiedlerja, Pétra Mjónka, Schewczika, Krjeczmarja a druhich. Dale powédanczka se żiwjenja a naschonjenia, wot wucżenych każ tez wot njemuczenych, a jednorych ludzi, kiż żo jara rjenje cżitaja. Knjes Schajba cżitasche jedyn wotrést ſ knihow wot Jana Nalija: „Moje wójnske domnjenji". Wschitke horjeka nalpomnjene knihi żu dostacz we wudawarni „Serbskich Nowin", pola k. dr. Żyża. Hdyż bźsche récżnik skónczik, dżakowasche so jemu k. Żur w mjenje towarstwa za powuczażny pschednoschcż.

Stawizna poručnika Jergunowa

Wot F. S. Turgenjewa.

S ruskeje récże pschekoził M. B.

8j (Pokraczowanje.)

XIX.

Madame Fritcże powita jeho każ wczera, a sażo jemu sdżeli, so je żo Emilija na khwilku wotkalila a jeho prożu, so by na nju cżakał. Kusma Ważilewicz nakloni hlowu k snamju pschijtwolenja a żydny żo na stólcż. Madame Fritcże żo sażo pożmémkowasche, t. j. pokasowasche żwoje żołte rubaki a wotkali żo, njepschedstajiwschi jemu schokolady.

Kusma Ważilewicz hnydom na tajne durje wocżi sloji. Wone pak wotsachu samknjene. Wón dwójzy żłnje sakaschlowa, jako by chcżył wosjewicz, so tu je... Durje żo njewotewrichu. Wón sadżerżowasche dych, nastaji wucho.. Lédma najmeńschi schum wuzłyschcża, niczo żo njepikny. Kusma Ważilewicz stany, na porstach żo k durjam pschibliżi, saklapa... Niczo żo njebihny. Tuż żo wón tkhili a sawoła dwójzy ſ poduschenym hłożom: „Kolibri... Żigurka!" Nichtó żo njewotwotka. Kusma Ważilewicz żo żruna a postawschi khwilu na mésczo, hżjo ſ bóle krutymi krocżelemi k wokmu dórdże a sabubnowa na schkleńczach. Wón pocża njelóschcż a njelubosć sacżuwacż; offizérska hordosć żo w nim sahori: „Schto żebi cżi ludżo wo mni myślła!" pomyślí stónczne, „ja koho mje dżerża? Ale cżakaj, ja ſ pjaschemi saklepam. Nuczena budże żo wotwolacz! Starucha to wuzłyschi. Nó, schto dale? Ja njejżym winowaty!" Spéschnje żo na pjatach wobwjertny... Durje bźchu powocżinjene.

XX.

Kusma Ważilewicz bżeș kombżenja a sażo po porstach do potajneje komorki spéchowasche. Na diwanje leżesche Kolibri w bżeżej draschce ſ cżerwjenym pażom, a sakrywschi delni dżél wobliczа ſ rubischkom żo mjelczo żmérjesche, ale ſ zyłej nutrnosczu. Sswoje włoży bźsche żebi na tutón raś do dweju dołheju wopuschtowu ſplatdżita a spletka a ſ cżerwjenymi bancżikami pschewika; wcżerawsche cżrije krażnjacżu żo na jeje maćmaj, na kżdyż położenymaj nózkomaj; a żnamej tutej nózży bźschtej hołej: hladajo na njej mohł myślicz, so je jej ſ cżémnymi, żydżanymi nohajzami wodżeła. Diwan stejesche hinak hacż wczera: bliże k sczenje; na blidże stejesche tolstobrjuchata, pisana kofeżniza, wulka zokorowa tyłka a dwe hłubokej pórzlinowej schalaj. Tez leżesche tudy guitara. Kusma Ważilewicz dóndże k diwanej a pokloni żo nad Kolibriju, ale prjedy hacż samożesche żłowa prajicz, pojbźhny wona ruku, a njepschestawajo żo do rubischka żmjecz, sary żwoje małe porscżiki do jeho włożow a we wokomiku rospjedłowa jeho rjenje natwarjenu frisuru.

„Schto to?" rjekny Kusma Ważilewicz, niż poknje spokojny ſ tajkej njepschistojnosczu we wobkhadże. „Ach, ty schibako!"

Kolibri wsa rubischko wot wobliczа.

„Njeje schkowane tak; takle je lépje." — Wona żuże żo k jenemu końzej diwana a kasasche jemu, żo na druhi końz żydnycż.

Kusma Ważilewicz żo żydny, hdyż jemu wona pokasa.

„Cżeho dla pok żo wote nuje ſdalujesch?" rjekny Kusma Ważilewicz po krótkim mjelczenju. „Bojisch żo mje?"

Kolibri sawi żo do kule a pohlada ſ boka na njeho.

„Sso njeboju... ně."

„Ty njetrjebasch żo mje ſtrachowacz", pokraczowasche Kusma Ważilewicz. — „Ty błyschi, pomnisch hischcże żwoje wczerawsche słubjenje, so chcżesch mje pokoschicz?"

Kolibri wopschimny żwojej koleni ſ rukomaj, położi na njej hlowu a sażu pohlada na njeho.

„Pomnju."

„Tak haj. A ty ży winowata żwoje żłowo dżerżecz."

„Haj... żym winowata."

Duż sapocża Kusma Ważilewicz a pschiżunny żo bóle k njej.

„Cżischе, knjeże!" pschiwoła jemu Kolibri, wótrje na njeho hladajo.

Kusma Ważilewicz żo sastróji.

„Kajkej ma wona wocżi!" sabórbota wón każ pschi żebi. — „Ale", pschistaji wón posdżehnywschi hłóż, „cżeho dła dha żu mje pscheprożyła w tajkej pschiležnosczi?"

Kolibri nacżahowasche schiju każ ptacżk... Wona pożłuchasche. Kusma Ważilewicz żo postróji.

„Emilija?" wunjeże wón, żo praschejo.

„Ně."

„Abo schtó druhi?"

Kolibri sczahowasche ſ ranjeschkom.

„Ale błyschischi dha ty schto?"

„Niczo."

„Niczo! Dha ja nétk..." Kusma Ważilewicz żo nacżahny ke Kolibri-u, ale hnydom sażu ruku nasad sczahny. Na jeho porscże pokasa żo kayka krwé. — „Schto to dla khupoześe!" wumoła, ſ porstom tschażo. „Wécżnje tute wasche jehliczki! Haj, a kajka je to ſ cżertu jehliczka?" pschistaji, pohladawschi na dołhu słotu wótżnizu, kotruż Kolibri pomalu żebi do paża tykasche. „To je zdyż mjeczik, to je żahadło!..." „Haj, haj, to je twoje żahadło, a ty ży wopa; rozumjisch?"

Kolibri da żo do khichotanja a nétkotre rasy sa żodu wospjetowasche: „Haj, ja kakam, ja kakam!"

Kusma Ważilewicz pohlada na nju a myślesche: „Tu błej, żo śmeże, ale wobliczo je zyłe frudne..."

„Pohladaj dże, schto tebi pokażu", rjekny wón wótsle.

„Żo?"

(Pokraczowanje sczehuje.)

Sobotowje spěwy zhromadnje zaspěwachmy: „Schto radosć rjenšchu dawa“, „Hanta, budź wjesela“ a „Katrinka zwerna moja“. Se zdalwu na němšketo wjednika a kanzlera so zhromadźizna wječor we 8 hodź. zkónči. P.

S Smochcija. Sandźenu sobotu a njedźelu wudźeli wyšokodostojny Barlinski biskop hrabja J Preysing theologam kk. Kreckerej, dr. Fuchsej, Bolzej, Duschakej, Etchej, Scheiperjej, Kerstingej, Engelej a našemu krajanej Bennej Schpitankej se Sejic nizkše měšchnitke zwjeczilsny. Wichotemu našemu krajanej a jeho cześczenymaj starschimaj, j wutrobu wjele zboża.

S Koporz. Wczera popołdnju je na polu našeho wjesnianostu knjeza Jana Valerja knjeź nuneho knjeńskeho dźela Boża ruczka sajała. Cłuješche so pschi kolikżkuczenju khętro njewólny, tak so někotre rasy so na bróh žudny, so by wotpocznył. Pschi tym jeho smjerci pschetwata. Naschа wjeż žłubi j nim dołholetneho swojeho wjesnjanostu, kotrż je pschezo s najwetschej zwedomitosću a zwéru k lepschemu zmeinu sastawak. Njebohi pak je też hnć zwérny knu swojeho kerbłeho luda, niż jenoż w zmysłu woładże je prawa Serbow sastupowak, ale je też wschudże pomhak a podpierak Serbstwo twaricz, hdźež jeho potrjebichu. Hacżtunjeż skułkesche k starschej generazji, je wołepże rady so se młodymi składował a tich prózowanja podpjerak. Buczańska wołada w nim zhubi skoro nienarunajomneho prózowarja. Cześcz jeho wopomnjeczu!

S Radworja. Tudyšći wołschći wothladaš żelesništeje ciary knjes Gustan Nowak je dźenša tydzenja cżiwy a strowy smói 40stinu skułkowy zubitel wołwjeczatk. Zubitak je we 18 letach, w kotrymż czasu żelesnišku ciaru strakuje, w znjku 97 000 kilometrow pschemerił. Runje tełko kilometrow je na żelesnizy pschejeżdźił. Pschezo je swédomiscze swoje dźełko zastaval. Wobłubjenj je pola swojich wołedźiznjenych ale też pola swojich towaršchow a też wjes pospodźetstwom. Wschi tute składnosći so jemu je strony żelesnizy wołepsche wobzamknjene pismo za 40letnu swérnu skułbu dora wot wjednika a statneho kanzlera a też wot generalneho direktora żelesnizy dr. Dorpmüllera. Też jeho towaršchja na dołhoze waschnje na dniu jubileja na njeho spomnjachu.

Z Marijneje Hwězdy. Na podłožku 14. stawa němskostatneho konkordata — to su nisomne wuczinjenja němskeho knježerstwa z romskim stołom — su dźensa rano tšo kłóstrscy duchowni swoje dotalne dušepastyrske a šulske polo wonusčili. Su to knjeża PP. Jan Bachseits, Gerard Hálbig a Norbert Fischer. Su so do swojeho ródneho kłóstra Oseka w Českej wrócili. Dokelż njeběchu němscy staczenjo, nieje jim po konkordace dušepastyrske dźełło w Němskej dowolene. Knjez P. Jan je tu hižo druhi raz jako kaplan skutkował wot decembra 1935 hać do nětka, prěni króć w létach 1911—1919, tamnaj knjezaj běštaj šěsć resp. štyri léta z kaplanom. Pater Gerard bě też serbscy nawuknył a zastawaše duchowne należnosće Serbow, wuczeše też nabožinu serbscy w šuli. W pschichodze budża tukraine cisterzienske kłóstry tudyše z duchownymi zastarać, tak daloko hać je niedostatk na domorodnych. W tu khwilu je tu zastupjeł z mienom P. Gerard z kłóstra Seligenporten w Bambergskej diecezy.

Ze Zurić. Pschichodnu niedźelu, 2. augusta, pschenaja so popołdniu w 4 hodźinach w Herbskej grychće sad na dróhach. Wumjenjenja móża so pola wjesnjanosty zhonić.

Se Seałowa. Naich daloko a schéroko znaty wjesnjanošta Jan Mikela je po operaziji we mokriešnej khorowni 70 lét staru wumrěł. Wsches 20 lét dołho je nałeśnoscze naschеje ameiny riadował. Wschi tym wobšéżkasche swoju zmóžnosć. Możebie pak wobnowjeschе Boże matry na pokrzebnischczu a na połach a pschi domach rjesaze. Też sam rzbarbjerske Boże matry. Wschi pschewobzenjach zemrětych wjesnjanow pschi wjesnej kapalu j krótkej modlitwu wotpruschowasche. Wschi tym trojchtowasche zawołajenych a proschesche pschewodźerjow, so bychu zemrětemu wobalk jeśli jim jeho naczinik. Emeinske należnosće budże hać na dalsche wjesny burśi wjednik Pětr Schołta sastarać.

S Radischowa. Pschichodnu niedźelu 2. augusta na žu tu pomnik sa padnjenych wołwjeczićej. Wołwjeczenju pomnika pschedhładża zwjedženska Boża słužba a zwjedženski konzert. Wječnemu fararjej Luzy bé so hižo psched lětami poradźiło, j pomozu někotrych rjemjeślnikow se zbytkow starete pjeny sakłady za wójnski pomnik w lécze 1934 natwarjeći. Tehdom so też Adolf-Hitlerskiehuth hołi. Nětko su so j dobrowólnymi darami w Radischowje a Dreniowje krétki nałbérale, so bychu so tafle j mjenami padnjenych zhotowjeć mohł. S tym je so nětko dawne pschecze wołubleršiwa wobein wsow dopjelnilo.

S Khrjebje. Pabucka pak zwiniecza j ładowele ninan kościenzarja a rěznika Wowraca je polizija zwésćila. Radnych běsche miało w zbéżanych wotwarił a we khlěwje zkhował. — Sastupjeršiwo na dowołenje pschebywanja fararja Matheja je faroš Ney j Klětneho pschewzał.

Towaršwowski nowěstnik.

Brikscy. Sćerbske towaršwo. Wołdźělimy so z khorhoju při khowanju našeho sobustwa Jana Palerja. Njedźelu 2. żnjenca zhromadźimy so w 1 hodź. na farskim dworje, spěwario Radosće pak ½1 hodźiny. Wo bohate wobdźělenje prosymy.

Hłowny a zamołwity redaktor Marko Smolaŕ w Budyšinje; za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. VI. 1936 přez 2000 W tu khwilu tarifna lisćina č. 5 płaći.

K hermankej

namakaće we

lěčnym skónčnym předawanju

Franz Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4

mužacu, žonjacu a dźěćacu konfekciowu drastu po jara zniżonej płaćiznje

Nowe meble

kupić, rěka jen k Frömterej běžeć

Cyle kuchnje, 6-dźěłne w. 89 hr.
Hotowe łoža z nakł. matr. 32 hr.
Jetwinski bufej . . . 99 hr
Léharnje . . . . 175 hr.
Drast. khamory, nowe w. 35 hr.
Drast. a šatowe khamory 48 hr.
Pis. blida, šeslongi w. 23,50 hr.
Couchs, pliśowe sofy 88 hr

Jenož Frömter

na Lawskich hrjebjach 2

Přijimamy mandźelske požčonki a pomocny za dźěći.
Dodamy z autom / Niedź. wotewrjene.

Tunje časniki

pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Dom za šijace mašiny a jězdne koła

Fuhrmann

na Hornčerskej hasy 10. Tel. 3004
ma jenož kaikostne twory. (1273)

Domjace a kuchińske grały - Dźěłanske nastroje - Wudźełske a połarske grały

płaćizny hódno pola firmy

Arthur Höse

Budyšin :: Kěžorska dróha 9 1459

Tobak

Rjapikowy tobak, cyły a rězany, wosobje słódny. Wurjadne tobaki za wěš trubki.

Nětkom wabjońsko předawanje kóždu sobotu při Serbskej cyrkwi, znapřeka hotelej Krony.

Tobakowa fabr. w Měrkowje

Mały nawěstk wulki wusnéch

Brennabor nowe praktiske **koło ze zespjenym khodom**

wot 98,50 hr. dostanjece we

Wikowarni jězdnych kołow

na Hošic hasy č. 17 **Richard Kieschnick**

Přijimamy jězdne a motorske koła

ke khowanju, pod stajnym strašow w „Echten“ na Lawsk. hrjebj.

Tam je też nowy 160 cm šěr. khamor za drasty a šaty tunjo na předań

Na 300 jězdnych kołow

mam na składže. Znamki Diamant, Göricke, Bauer-Anker. Na přeče podźelne płaćenje. Najdalsche 10 hr. Tydźeńsk. wotpłaćenje 2 hr.

J. Schiebach w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4

Wosebite jězdne koła
mužace . . wot 35 hr.
žonjace . . wot 38 hr.
Trjebane koła wozmu sobu do płaćenja 1313

Dźěćace blidko, 2 stólčkaj, dźěć. lawku, małe kuchińske blido, małe blido k myću z marmorow. desku, mały sofa do khłódnicy, skoro nowe mužace koło, 28 hr., kaž wjele druheho.

Seifert na Kamjeńtnej hasy 19

Zündapp-motorske koła

Jězdne koła 1803

elektr. wobswětlenja

Reparatury na motorskich a jězdnych kołach

Richard Kieschnick

w Budyšinje na Hošic hasy 17

Gardiny, rolowy

tunjo pola [59

Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Sadowe wutłočadła

(Fruchtpressen)

Zawarjeńske aparaty

Zawarjeńske skleńcy

4 štuk z rynkom a zawjeru ¾ abo 1 litrske

Fr. Schneider & Schulze

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Lohko so Wam kupuje

w lěčnym skónčnym předawanju wot 27. julija do 8. augusta a z dobom też k hermankej, dokelž je wulka dźěłba mojich stupnjow w płaćiznje sylnje zniżona

Zähne na Šulerskej hasy 9 — Telefon 2705

Woseb. wobkhod za na nozy čerpjacych

Hdyž chceš tuni, dobry kłobuk abo čapku měć dyrbiš k Fleglej jako wotrjadnjej hić. Też pjelsćinowe krawaty, luby mužo, kiž twoja žona potrjeba, Zimmer stajnje na składže ma

Arthur Flegel nasl.

měješći P. Zimmer na Kěžorskej dr. 6

Ręćimy serbscy!

Moje

lěčne skónčne předawanje

(wot 27. julija hać do 8. augusta) poskića Wam składnosć, so płaćizny hódno a nowočasnje zadrasćić. Njeskomdźće składnosć, sebi za mało pjenjez derje nakupić.

Drast. dom Hugo Dachaly

Do serbskeho domu - Serbske Nowiny

Kedźbu! Kedźbu!

Frizéry dźěłaju

Njedźelu, 2. augusta, su frizirske wobkhody wot dop. 11 hodź. hać do wječor 6 hodź. wotewrjene

Frizérske zjednoćenstwo w Budyšinje

Tunje wupjerki a tola dobre

zaručene njewotbarbjene a pjerjenjepřepuščliwe na přeče z rukow. wopismom

1	zwjeršne posleščo	(4 m à 1,90 hr.)	7,60 hr.	
1	„ „	(4 „ „ 2,40 „)	9,60 „	
1	„ „	(4 „ „ 2,90 „)	11,60 „	
1	„ „	(4 „ „ 3,40 „)	13,60 „	
1	„ „	(4 „ „ 3,90 „)	15,60 „	

Zänker na rózku Seminarsk., Hošic hasy, tel. 3939 Nowočasne rjedźenje pjerja!

Kóždy dźeń wukhadźa nětko

Olympiska Nowina

Oficijelny organ XI. olympiskich hrow 1936 w Barlinje

Rozprawja wo najwětšich sportskich podeńdźenjach, kiž nětko swět dožiwi. **Cisło nowiny płaći 20 pjenježkow.** Móżeće sebi je stazać a wšědnje wotewzać w **Serbskej knihańi w Budyšinje** w Serbskim Domje. Telefon 2687

Kupańske wanje
Pjókańske wanje
Sedźeńske wanje
Roły a podołhołte wanje
Parjaki běrnow z dźěrkami a bjez nich
Zawarjeńske aparaty
Zawarjeńske skleńcy
Dejeńki
Mlokowe kany
Wšě domjace a kuchińske graty

wšitko dostanjeće pola firmy

Rich. Sommer

pr. edy W. Hopke w Budyšinje na Kamjentnej hasy 21

Lěčne skónčne předawanje

žonjace rukajcy	95, 75, 50 pj.	sportske nohajcy	95, 65, 75, 65 pj.
Glacé-Nappa-rukajcy	280, 198 pj.	ssmowjazaki	75, 55, 35 pj.
žonjace mako-nohajcy	75, 50 pj.	zoki, florowe	60, 50, 45 pj.
žonj. nohajcy, z wuzn. błód židy	175, 95 pj.	zoki, bawmjane štrikowane	45, 35, 27 pj.
Charmeuse-spódnje šaty	175, 95 pj.	košle z předkošlicu	175, 125 pj.
Charmeuse-nodkholowški	95, 50 pj.	sačkowe jećki, wulkosć 4	88 pj.
Charmeuse-količki	1.10 pj.	předkošlički z krawatu	20 pj.
žonjace šawle, wumělska žida, jenož 25 pj.		bawmjane dźěćace nohajcy:	
žonjace zočki	35, 30 pj.	wulkosć 1 3 5 7	
žon. ace kupańske wobleki	95, 50 pj.	30 38 44 50 pj	
kupańske khapy	75, 50, 28, 16 pj.	dźěćace florowe nohajcy	75, 25 pj.
žonjace kupańske stupnje	por 45 pj.	dźěćace zočki	wot 30 pj.
sportske košle, wosebje tunjo	250, 175 pj.		

Alfred Vogel

rózk Kronprynzowego mosta

wšědnju wotewrjene!

K hermankej zetkaju so **Serb'a** ke kupjenju **elegantn. žonjaceje a mužaceje drasty**
w konfekcijowym domje

König w Budyšinje

Nětko mamy

lěčne skónčne předawanje

a w nim poskićamy po zniženych płaćiznach:

žoniace mantle . . . . . wot **2.50**
mužace wobleki, kruteje tkaniny . . wot **15.00**
mužace mantle . . . . . wot **11.50**
kosmičkate mantle
jaki do wětra, kholowy atd.
nětko jara tunje!!!

Njedźelu přińdźe wšitcy k firmje

König w Budyšinje na Žitnej hasy 2/4

Njedźelu wotewrjene!

Za nasich kupcow

smy wosebity wubjerk dobrych
lěčnych stupnjow
wob čas

lěčneho skónčneho předawanja

wot 27. julija hač do 8. augusta přihotowali, kiž po cyle tunich płaćiznach wotedawamy. Płaćizny su tak nizke, zo maju naši kupcy woprawdźe lěpšinu z teho. Rozsudźće so bórzy, přetož z kóždym dnjom bywa wubjerk mjeńši.

Njedźelu wotewrjene!

SCHUH Wegener

w Budyšinje na Bohatej hasy 29

Njechaće sobu?

Kóždu srjedu kofejowa jězba
do rjaneje Njezdašowskeje doliny.
Płaćiznyhódny kofej z přikuskami. Reje wonka. — Hudźbna zabawa. — Wotjědźemy w 15 a 20 hodź. wot Serb. Domu. Jězba płaći 90 pj.
Kraftverkehr w Sakskej, telef. 2561.

Tunje

drasty a mantle

kupujeće k hermankej pola firmy

Otto

Hartmann

w firmje W. Häcker, staroznaty wobkhod na Žitnej hasy 7/10

Lěčne skónčne předawanje

wot póndźele 27. julija hač do soboty 8. augusta 1936
Při tutych jara nizkich płaćiznach kupujeće nětko naše derje znate, dobre twory:

Bawlmjany muslin za domjace drasty	0.68,	0.48,	0.38
Wumělske płoćl. židy, krasne mustry	0.88,	0.68,	0.48
Belderwand, smuhaty a jenobarbny	. . .	0.65,	0.48
Selenic, za praktiske drasty	. . . .	0.98,	0.88, 0.68
Voile w krasnych wudźělkach	. . .	1.25,	0.95, 0.75
Wolmj. musliny, kašć., smuh. a kwětkojte		1.25,	0.95, 0.78
Vistra musliny, nowočasna tkanina	. . .		0.95, 0.78
Dirndlowe tkaniny, indanthrenbarbne		0.88,	0.78, 0.68
Mattkrepp, z jasnym a čěmn. podłožkom		2.35,	1.95, 1.65
Crêpe Georgette, za lohke a rjane lěčne drasty	. . . . .	2.75,	2.25, 1.65

Prošu wobkedźbujće moje wukładne wokno!

Reimann

při Póstskim namješće **na Hošic hasy 29**

tel. 3576 Specialny wobkhod za drastowe tkaniny tel. 3576

Dr. med. Götz

je zapućowany hač z 24. augustom

---

lěčne skónčne předawanje

wot 27. julija do 8. augusta. Moje płaćizny su njepuščće zniżene

žonjace zočki	wot 0,25	**žonjace pulovry**	wot 1,75
žonjace nohajcy	wot 0,39	**mužace zočki**	wot 0,28
žoniace košliički	wot 0,58	**muž. sport. nohajcy**	wot 0,48
žonj. podkholowčki	wot 0,58	**muž. spód. kholowy**	wot 0,95
charm. spód. drasty	wot 1,45	**muž. pulundry, wolmj.**	wot 1,65
žonjace bluzy	wot 0,95	**dźěćace zočki, nohajcy a pulovry**	

Prošu wobhl. sebi moje wukł. wokno. Puć ke mni je Wam z lěpšinu

Kurt Ziegler

w Budyšinje na Hošic hasy 29

Słyšće ludźo, dajće sebi prajić:

Rudolphec lěčne skónčne předawanje

wot 27. 7. hač do 8. 8. je něšto bilo! . . .

Tu su lěpšiny po starym wašuju a prawje tehodla wužiće čas kupujće a lutujeće, prjedy hač je wubjerk mały!

Nohajcy - zoki - rukajcy
trikotaže - wołmjane twory

štrykowane drasty, štrykow. jaki, štrykow. lacy, pulovry, spencery, štrykow. wobleki, štrykow. suknje, košle z kholowčkami, košle z předkošličku, spódnje kholowy, podkholowčki, talje, wotewrjene žonjace kholowy, zwjeršne košle, trikotowe košle, sačkowe jeki, mako-šaty, šórcuchi, wěcki za čěšeńkow, samowjazaki, šawle, sportske stucy, kłobuki, čapki, hólčace wobleki a hólč. drasčički, hólčace mantle, hólčace mantle, kholowy, suknje, běle drasty.

Mam tón króć wosebje tunje serijowe płaćizny, tak zo je kóždemu možno, sebi wšo trěbne tunjo nakupić.

To su moje wosebje tunje serijowe płaćizny:

38. 48, 78, 95 pj.
1,25 1,45 1,95 2,50 2,95 3,65
4,95 5,85 7,75 a wyše.

Wšitko w Rudolphec kajkostnej hódnosći

Rudolphec

Wulki wotriadny wobkhod na Kěžorskej drózy 15

K hermankej

Wobkedźbujće moje tunje płaćizny we wukładnych woknach!

Za žony a holcy

čorne, różojte a běłe nahłowne banty - rubišća franzy - wobsadki - wušiwanja - kaž wšě přistuški za narodne drastvy.

Za mužow a hólcy

Zwjeršne košle - šlipsy - slě - soki - nohajcy šantki - wšitko we wulkim wubjerku po nizkich płaćiznach w znatej dobrej kajkosći.

Arno Kube

w Budyšinje — na Kěžorskej drózy 12
Njedźelu wotewrjene! Serbske posłužnje!

W lěčnym skónčnym předawanju

namakaće pola nas we wšěch wotdźělach po jara zniżenych płaćiznach

mužacu drastu / žonjacu drastu / dźěćacu drastu

Hermanksku njedźelu je naš wobkhod wotewrjeny

KONFEKCIJOWY DOM

Hellwig & Schönbohm

w Budyšinje, na Bohatej hasy 19

Zawarjeńske sklency
we wšěch wulkosćach, tunjo 1 ltr. z la rynku = 25 pj.

Domjaca potrjeba M. Pfuhl na Zmrtwjenskim Lawsku hasy 6

Trjebane kuchińske khamory
12 — 15.— 22.— hr. stó.
Sofy 26.- 38.- Stólčki 1.25 hr
Vertikowy, komody, drast kham.
Tunjo je- nož pola **Frömter** na Lawskich hrjebjach 9. Njedźelu wotewrj.

Wot 27. julija hač z 8. augustom

Lěčne skónčne předawanje

Samowjazaki, we wšelakich mustrach . .	štuka	—,38 —,25	**—,10** hr.
Žonjace čapki	štuka	—,68 —,48 —,25	**—,10** hr.
Žonjace zočki, barby za lěčny přebytk			**—,25** hr.
Dźeržaki nadrow, ze židźaneho trikowa			**—,25** hr.
Předrysowane platy za dźěć. drasty, pisane		—,48, kopř.	**—,25** hr.
Swedski rubj. płat, z pis. smuh., 80 cm šěr., indanthren, m			**—,38** hr.
Předrys. hotowe dźěć. drasčički, z kopřiwiny		—,55 —,50	**—,45** hr.
Płóčliwe dźěćace drasčički, wulkosć 45—55		—,98 —,78	**—,48** hr.
Zoki za mužow, pisane		—,68 —,58	**—,48** hr.
Sawle za žony, w nowočasnych barbach . . .		—,88 —,68	**—,50** hr.
Tkaniny za swjatok tydźenja, jenobarb. a pisane, m			—,68 **—,58** hr.
Tkaniny za narodne drasty, indanthren .		—,88 —,78	**—,58** hr.
Frotejowe twjelki, druha wólba, 48x100, pisane . . .			**—,58** hr.
Gumijowe přikrywy na blido, šěre, 100x135		—,88, 90x135	**—,68** hr.
Žonjace štrykowane klobuki			**—,68** hr.
Žonjace kolen. nohajcy, z wum. židy, hładke a přetkane			—,88 **—,78** hr.
Žonjace bluzy, z krotkimaj rukawomaj . .		1,98 1,78 1,48	**—,78** hr.
Žonjace židźano-trikotowe podkholowčki, běłe . . .			**—,78** hr.
Žonjace drasty, z kopřiwiny, k wušiwanju			—,98 **—,78** hr.
Žonjace nohajcy, mako, wosebje sylne			**—,88** hr.
Žonjace nohajcy, błědožidź., nowočasne barby, lohke a přetkane			**—,88** hr.
Žonj. košliički a podkholowčki, ze židy, trik., barbne, štuka			**—,88** hr.
Nasykane přikrywy, 80x80, krep			**—,88** hr.
Vistra musliny, pisane, 80 cm šěroke		metr	**—,98** hr.
Bemberg-židy, čěmnje pisane, 70 cm šěroke		metr	**—,98** hr.
Płóčliwe bluzy za hólcow, we wšěch wulkosćach .		štuka	**—,98** hr.

Seppel-jaki za dźěći, módre		1,50 1,25	**—,98** hr.
Přikrywy na sofy z francami, počišćane, 65x250 . . .			**1,28** hr.
židźane žonjace trikotowe suknje, pisane . . .		1,78	**1,28** hr.
žonjace zawalne šórcuchi		1,78 1,58	**1,38** hr.
Brokat. přikrywy na komody, ze židźanémi francami .			**1,48** hr.
Zwjeršne twjelki, różowe mustry, indanthren			**1,48** hr.
žonjace płóčliwe drasty		2,48 2,25 1,98	**1,48** hr.
žonjace pulovry z krótkimi rukawami		2,95 1,98	**1,48** hr.
Stores, běłe a pisane 150x215 3,25 150x220 2,65 140x210			**1,78** hr.
Matrozowe wobleki, smuškate		2,95 2,50	**1,78** hr.
Zwjeršne kołe, pisane, z khornarjom, jenoż we wulk. 41/42			**1,95** hr.
Přikrywy na sofy, tkane, 65x250			**1,98** hr.
Divanowe přikrywy, počišćane, 130x250			**1,98** hr.
Seppel-jaki za pachołow, módre			**1,98** hr.
Nasykane přikrywy, běłe 130x160		2,98	**2,48** hr.
žonjace bluzy, charmeuse, z dołhimi rukawami . .		3,95	**2,48** hr.
Brokatne blidowe přikrywy, ze židźanej francu, 130x160			**2,95** hr.
Brokatne blid. přikrywy, ze židź. fr., 130x130, čežka kajk.			**2,98** hr.
žonjace narodne drasty, krasne mustry		3,95	**2,98** hr.
Gardiny, třidźělna garnitura		4,50 3,95	**3,35** hr.
Divanowe přikrywy, tkane, z francami		130x250	**3,95** hr.
Ložowe poćehnjenja, ze smuhateho płatu, zwjeršne łožo a hłowakaj, nješitej, dobreje kajkosće			**6,75** hr.
Ložowe poćehnjenja, damastowe, zwjeršne łožo a hłowakaj, nješitej, dobreje kajkosće			**7,95** hr.

A. Bokelmann nasl. w Budyšinje

Tak dołho hač skład dosaha

Přiłoha k čistu 177

SERBSKE NOWINY

Pjatk 31. julija 1936

Što činiš, hdyž sy něšto namakał?

Namakał nětkajšeje wěcy je po § 965 BGB winowaty, jo žwoje namakanje hnydom polizeji wosjewi abo žhubjerjej sam woteda. Jako namakańske myto pšichiłuša jemu po sakosiłkich postajenjach pšichi namakanym pšichedmjecze hač do 3000 hr. 3 prozentom, pšichi wyšchej hódnocze 1 proz. Pšichi wěcach a kłocze te same pšichedpisy płacza. Njepšichiljewi-li žo žhubjer, wěcy do jeneho léta — tak dołho maj́ch namakanu wěc khowacz, pšicheńdze namakana wěc do žwójstwa namakarja. Pšichi pšichedmjetach, kotrež maja jenoż sa wobšedźerja hódnotu, łaž fotografije, wušmědźenja, wopišma atd. žo myto po dobrosdaczu wobšedźerja poskiczi, powšchitkownje pak dołho pšeńechuje woprawdźitu hódnotu takoheho pšichedmjeta.

Może žo też stacz, so žu žo wěcy žhubiłe, kotrež sa namakarja žanu hódnotu nimaja, kotrež pak maja sa njebožowneho wobšedźerja wulki wušnam. Tu je myto dwělomne. Pšichi žhubjenych papjerach, kotrež maja hódnotu wokoło 50 000 hr. je jenoprozentowške myto bjez dwěła pšichměrjene, pšichi wyšchich hódnotach, budźe žo ſ poł prozentowšim mytom namakarjej prawdu stacz. Ważne też je, so tón, kiž pšichedmjety w pokładnjowych městnosćach abo na wobkhadnych wołydłach namka, dyrbi je hnydom pšichłuchnemu hamtej abo jeho šaſtojnikam wotedacz a nima prawo na myto. Namakane pšichedmjety, kotrež žo lohko skaža, ma namakaŕ po § 966 po pšichedhadźanym wošjewjenju na polizeji sławnje pšeheńadowacz a wunoschk stupi na měſto wěcy. Hdyž też žu šakońske postajenja starostliwje sa namakarja a žhubjerja napisane, ma tola sprawnosć se šakkadom wšcheho naſcheho pozńinanja być.

Cyrkwinske powěsće

8. njedźela po žwj. Trojizy, 2. augusta 1936.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. Boże wotkasanje (němſke), we 8 hodź. němſka a ½10 ſerbſka Boża łžužba: ſar. Tiſcher. Pop. ½3 hodź. Boża łžužba młodźiny. — Wutoru popołdnju Kichečeſ. jónſka łžužba pola Tiſchez w Čičhowzach.

S **Budyšchina.** Krajnozyrkwinſke ſjednoczeństwo: Njedźelu 15,30 hodź. ſahrodniłki ſwjedźeń, ſrjedu w 20 hodź. młodźińſki ſwjaſk, ſchtwórtk w 20 hodź. biblińa hodźina. Shromadźizny ſwonka Budyšchina: Njedźelu 15,30 hodź. w Njeſwaczidle, póndźelu w 20 hodź. we Dobruſchi, wutoru w 20 hodź. we wulkej Dubrawje, ſrjedu w 20 hodź. w Rachlowje a pjatk w 20 hodź. we Hornjej Hórzu.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. němſka a dop. ½10 ſerbſka Boża łžužba. Sběrka ſa naſchu woładu. — Wutoru pop. ½3 hodź. jónſke towarſtwo (bibliju a žołte pšichidawki žobupšinjeſcz!).

S **Budeńez.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża łžužba (ſarař Böttger). Sběrka ſa naſchu zyrkeje. Dop. w 11 hodź. dźěćiłkemſchenje ſa dźěći 1. hač 4. ſchulſkeho léta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evang. młodźinſka łžužba ſa hołzy, wutoru wječor we 8 hodź. ſa młodźenzy we młodowni. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblińa hodźina na farje.

S **Budyšchinka.** Rano we 8 hodź. ſerbſka, dop. ½10 hodź. němſka Boża łžužba (ſtud. theol. Pětſch ſ Drjezdźan), ¾11 hodź. dźěćiłkemſchenje ſa mjeńſche dźěći.

W **Bukzach.** Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke, ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ½3 hodź. khcheńeńke kemſchenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. jónſke towarſtwo na woładnej ſali.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke Boże łžužby, dop. ½10 hodź. dźěćiłkemſchenje.

S **Hrodźiſchcza.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź je žwj. wotkasanjom, we 8 hodź. němſka, dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża łžužba, ¾11 hodź. dźěćiłkemſchenje. — Schtwórtk 6. aug. dop. w 10 hodź. žwjate wotkasanje w ſchuli w Drožđźiju. — Pjatk 7. aug. pop. w 3 hodź. žwjate wotkasanje w Běłej Horje, w 4 hodź. tohorunja we Worzynje.

S **Huczińy.** Rano we 8 hodź. němſka Boża łžužba, dop. w 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. — Pjatk 7. aug. wječor ½8 hodź. biblińa hodźina ſa młodźinu.

S **Khwaczizy.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a ½10 hodź. ſerbſka Boża łžužba, na woběmaj wotžalne předowanje. Kollekta ſa naſchu zyrkwju.

S **Kluſcha.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. — Schtóž chce zyrkwinſkemu chórej pšichſtupicz a žobuſpěwacz, njech žo pola k. kantora ſamołwi.

S **Lutoſe.** Rano we 8 hodź. němſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, potom dźěćiłkemſchenje. — Sſrjedu, 5. auguſta, wječor we 8 hodź. ev. łžužba młodźiny (hołzy) na farje.

S **Maleſchez.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, ½11 hodź. dźěćiłkemſchenje.

S **Minakała.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, w 11 hodź. ſerbſke dźěćiłkemſchenje, pop. w 2 hodź. khcheńeńa. — Wutoru pop. w 3 hodź. khcheńeńańſka jónſka łžužba w Adolfſkej běcze. — Sſtredu wječor we 8 hodź. Minakałſka khcheńeńańſka jónſka łžužba w Pžowjach pola Franzez. — Wumrjeł: Karl Auguſt Hohlfeld, wumjeńkaŕ w Pžowjach, 76 łět, 4 měſaza a 22 dnjow ſtary.

S **Njeſwaczidła.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka ſa naſchu zyrkeje.

S **Nowa Wjeſ.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża łžužba, ¾11 hodź. Boża łžužba ſa dźěći. Sběrka ſa naſch Božj dom.

S **Porſchiz.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka Boża łžužba, dop. ½10 hodź. dźěćiłkemſchenje ſa mjeńſche dźěći w Porſchizach. — Wumrěł: Kurt Jan Beil w Skanezach, 4 m. 24 dnjow.

S **Rakez.** Dopołdnja w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża łžužba (kand. Nychtaŕ).

Se **Sleporo.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 h. ſerbſka Boża łžužba. Sběrka ſa ſchleſyſke khcheńeńańſke wušławy w roſproſchenju. Pop. ½1 hodź. khcheńeńa, w 2 hodź. ſerbſke dźěćiłkemſchenje; w 3 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom; w 5 hodź. w ſchuli w Mikoraju ſerbſke dźěćiłkemſchenje a w 6 hodź. ſerbſka Boża łžužba. — Pothowanej: Roſa Mariana, Pawoła Kurta Głowny, dźěłaćerja w Brěſowzy (jama), a jeho mandźelſkeje Marje Miny Roſy rodź. Hoffmannez, dźowka, 10 m. Hanka, Guſtava Głowki, cźěłe we Trjebinje, a jeho mandźelſkeje Marje rodź. Kißoz, dź., 26 dnjow.

S **Wóſlinka.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka. W 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. Pop. ½4 hodź. Boża łžužba w Lěſkej.

Pšichi awtowym njeſbožu ſahinjeni SA-muzojo na marach.

Pšichi awtowym njeſbožu w Cžornym lěžu žmjertnje ſnjeſoženi SA-muzojo buchu ſrjedu w ſali Nibelungow w Mannheimſkej wulkej ſahrodźe žwjatocžnje na mary ſtajeni. Popołdnju bě žarowańſka žwjatocžnoſcz, pšichi kotrejž ſtabowy ſchef Lutze k žwojim towarſcham pożledni raz porěcza. (Scherl Bilderdienſt, M.)

J. Nali:

Moje wójnske dopomnjeńki

(5. pokračowanje.)

Szyła žo tehdy wjele piſaſche. Běſche to jeniczke wotmělnjenje w jenoſtronſkim žiwjenju. Piſanje běſche dźěn darmo. Němkoſtatna pólta na pšichkładne waſchnje wſcho darmo wobſtaraſche. Wječhdnje pšichkładjeſche a woteńdze wulka pożtka liſtow a khartow. Też ſa njeběch w tutym naſtupanju łěni. Wożebje piſach cźaſto do domiſny maćerz a ſotram. Pšichi tym žebrjach ſtajnje wo kuſk butry. Ale też na druhe lube duſche ſcźelech liſty a to do wſcheh kónczin tutoho maleho žwěta ...

Wjele žebi piſach wokrubje ſ nowej pšicheźelnizu a jeje ſtarſchimaj. Cźaſty rady žo bliže ſeſnacź. S piſma poſnudźich, ſo dyrbi hiſchcze młoda być, žom pak žo we žwojim wokrudźenju hiſchcze khětro mylił. Wumělnichmoj žebi žwojej podobiſnje. Pšichi tym žo wukopa, ſo běſche hakle ſchtyrnacźe łět a ſ tym ledma prěnje léto je ſchule. Pšichipoleženy liſt běſche tak hnuſazy, ſo njeſmědźiſche bies wotmołwy wotacz, hač runjeż běſche holcźka hiſchcze tak młoda. Měſeſche nětdźe ſcźěhowazy wobžah:

Luby pšicheźelo!

S dźenſnjiſchim liſtom ſcźelu Wam žwoju najnowſchu podobiſnu, wot otruż mje proſcheſchcźe. Cźinju to ſ dowolnoſcźu žwojeju lubeju ſtarſcheju, kotrejž dźiwſchtaj Wam žiža dawno wo tym powěſcź dacź. Cźakachmy pak na pšichodnu ſkładnoſcź. Scźe ſo wěcźe nadźat, ſo žebi ſ młodej knježnu piſacźe, žom pak hakle 14 łět ſtara. Proſchu Waž naležnje, njepoſudźcźe mje wopak. Wjele bóle proſchu Waž mutrobnje, ſo nam dale piſacźe. Też mojej ſtarſchej žebi to pſchejetaj. Że to žobu naſche jeniczke wjeſele w dźenſnjiſchim cźeſkim a khutnym cźaſu. Wjeſeli-my žo wſchitzy na Waſch wopyt. Ssnadź budźe Wam możno, hižo pſchihodne hody k nam pſchtićź ...

S mutrobnym poſtrowom

N. N.

Schto chjch na tajke lubosne žebrjenje cźiniecź? Njeſby mi niczo druhe, hač dale piſacź. Njeſžom žo toho ženje kak! Hiſcheze dźenſa dopomnju žo rad na tamne rjane cźaſy a bjeru ſ nich mój w žiwjeńſkim boju. Wożebje jeje macź běſche ſara bohabojaſna, ſchtož žo pſcheźo w jeje liſtach jewjeſche.

Hody mje na wopyt pſcheproſzychu. Schto cźiniecź? Moja ſaſzada powſchitkownje je: nikoho wobcźejowacź! Dorol do domiſny njedoſtanjeſch dla dalokeho pucźa. Też njeje na to cźaſa, mamy dźěn ſtajnje nuſne ſ wukuźowanjom rekrutow. W Schlichtingsheimje woitacź zyle žwjate dny, budźe woſtudke. Tu žu kóždy dźeń a ſnajeſch kóždy łuźik. Podaſch-li žo na dźeń na pucź, ras něſchto druheho wohladaſch a žu jónu pola druhich ludźi pobyć.

Niczo wěſteho njemóžach piſacź. Dyrbjach najprjedy dowol měcź. Kak jón doſtacź? Naſch ſtotnik njeběſche muż, kotrejž ſ dowolom bróſeſche, wożebje hdyž žo wo ſaſnu wěź njejednaſche abo hdyž žo wo nuſnoſczi dowola njepſchěſwědcźi. Běſche žurowy njepſcheźel jónſkeho ſplaha. Stajnje nam pſchednoſchowaſche wo ſrachach, kotrež naſtanu ſ wobkhadom ſe jónſkimi. Sſwój dowol pak doſtach. Ssnadź je hodowny ſwjedźeń tomu dopomhał

Podach žo potajkim druhi dźeń hodow na pucź. Wſchelake myſlicźki a ſacźucźa mje pſchewodźachu. Bórzy dozpěch město, hdźež w pożlednim cźaſu tak huſto moje žonu pſchebywachu. Hnydom na dwórniſchcźu napraſchowach žo ja haźu a naſtupich ſ wjeſelej myſlicźku pucź do města. Duzy wobkładach žebi rjane khěže, na woběmaj ſtronomaj haźy ſtejeze. Sdachu žo mi tak lubosne a ſnate, runjeż je hiſchcze jenje widźak njeběch. Tak dozpěch torhoſchcźo a ſawinych žo do haźy, hdźež w bliſkoſci pytany wobkhod namakach.

Mutroba mi pukotaſche, hdyž pſchi khěžnych durjach ſtejach. Cźakach khwilku, jako bych mózy nahromadźiłe chźył. Budźe tu něchtó doma? Najradſcho bych žo ſaſo wrócźił. Kak žo ſawjedu pola njeſnatych ludźi? Wſchelake tajke a podobne praſcheńcźka łětachu kaž błyſk pſches hłowu.

Pohladnych na wokna wyſche kłamow. Nadobo žo wokno woczini a młoda holcźa hładaſche ſ njeho. Na mnje pohladnywſchi žo pſcheźelnje ſaſmja. Měſeſche napokład, kaž na wobrazu, kotryż wobžedźach. Bjeſe wſchcho tombjenja ſtorhnych ruku k cźaſzy a tu ſ poſtrowich. A hižo ſaſtupich ſ khěžnymi durjemi, kročach pſch ſchodźe horje, hdźež žo mi durje woczinichu.

Poſtrowjenje běſche pſche wſchu měru pſcheźelne. Prjedawſcha bojoſcź žo bórzy minu. Ledma běch žo pžyjudnył a hižo pleźeſche žo bjeſada tam a ſem. Cźaſach žo tu bórzy doma.

So njeſžmy na jěſcź a picź ſabyli, cźuż jenoż ſpomnicź. Wożebje maka pſcheźelnizu hładaſche ſ woczow wucźitacź, ſo na niczim njeſpokrachuje. Roſcheſche to a druhe na blido; wo kurjenje žo ſtaraſche, a pſchitz kowaſche — drje wożebje pſchihotowane, zigary a zigaretы pod nóſ. Naſch hóſcź dyrbi dźenſa rjane žiwjenje měcź a žwoje wcźehde ſtaroſcźe ſabyć, měnjeſche ſtaj nje ...

Pſche khěže ſe žo rjane hodźinki minychu. Wotjědźeć wjeczor posdże ſ pożlednim cźaſom, kiž ſ Wrótźlawic pſches Lěhnizu do Hłohowa jědźe.

*

Djakowach žo ſcźicha žwojemu ſtworicźelej, ſo bě m tajke kražne hody wobradźił.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Kokoše napřemo jeja njesu

Jena ſ najjajmawſchich pokalkow 6. ſwětowcho pjerſnarſkeho kongreſa je tafla w Czjetnym dworje, na kotrejž ſu wunoſchki nanjeſenych jeji ſapiſane. Wobſahuje wunoſchk dalokoſahajuch ſamóſnoſtnych pruhowanjow, kotrejž ſo na 5 nemſkich dworach ſ pjerſnowym ſkotom pſchewjedechu. Pruhowanja drje njebadża zgle bjesporočny wobraz, dokelž ſo ſe wſchěch raſow zjamža na liczba kokoſchi njeſpruhowaſche. Tak na pſchikład ſo pruhowachu 1025 kokoſchi druzyny Leghorn, 35 Wyandotow a jenoż 21 tak mjenowanych ſtatnych kokoſchi. Piſches to wſcho pak ſe wunoſchk ſamóſnoſtneho pruhowanja ſajimawy wobjeſche tohodla, dokelž pokaſuje, kak wjele jeji może kokoſch wob lěto na mjenowanych pjerſnowych dworach w najwjetſchim padże nanjeſcz. Tak nanjeſechu Wyandoty w pſcherěſku 227, Leghorn 220 jeji wob lěto. Tola też druhe pruhowanſke wunoſchki ſu ſajimawe. Italſke kokoſche nanjeſechu 215, Rhodelandſke 209, ſtatne kokoſche 168. Wunoſchk ſtatnych kokoſchi je w pſchirunanju ſ druhimi wjele mjeńſchi. Schkoda, ſo je ſo tu jenoż 21 ſchtuk pruhowako, bjes dwěla by pſchi wjetſchej liczbje wunoſchk wjetſchi był. Tola też tutón najmjeńſchi wunoſchk by jako pſcherěſkowy wunoſchk na naſchich burſtich dworach wjazy hacz ſpokojazy był. Kaž je ſnate, w Němſkej kokoſch na burſtich dworach w pſcherěſku jenoż 90 jeji nanjeſe. Wutyknjeny ſamèr je, ſo by ſo wunoſchk hacz na 135 jeji doapěł, ſchtoż w pſchirunanju ſ hornim wunoſchkam bjes dwěla njeje pſchewjele.

Juwelowe rubjeńſtwo

Kriminalny hłowny ſtražmiſchtr Kulka bě ſo runje ſe ſłużby domoj wróćił a nětkole w kuchini pſchi popoldnjoſchej zwaczinje ſjedżeſche. Jeho żona njemóżeſche kaž hewak ſ nim pſchi tym bjeſadowaſ; bě ſchaty měła a měſeſche hiſchcze na kubi ſ powěſchenjom ſchatow ruzy poknej dżela. Kuchiniſke wokno bě jenoż pſchiſaczinjene, a nadoba wón wonka ſtyſchcheſche, najſterje ſe ſyſnodneho kuchiniſkeho balkona, ſo ſo tam żonje pokwótſije roſrěczowaſchtaj. Tu kriminaliſta w nim woniczł; wón lědy dychaże ſwojej wuſchi naſtajeſche.

„Nó haj, to hnydom ſa mudre njemějach, ſo je Tiburtius Marhacze parlowy naſchijnik pokaſał. Hołza njeje potajnſtwo ſa ſjebje wobkhowacz mohła, je to wſchudże powědała, kaž to tajke młode ſtworjeńczka nětko jónu czinja; pſchipadnje je też Pawoł wo tym jhonik a pſchi prěnjej ſkładnoſći naſchijnik kradnył."

„Měnicze, ſo je to Pawoł był?"

„Měſo. To je to tola bjes dwěla. Pawoł je tola jenički, kotryž je do Tiburtiuſowoje iſtwy pſchiſchoł, jako je tam radio wuporiedżał."

„Nè, to njewěrju. Takſe něſchto Pawokej tola njepſchiſpěwam. Wón njech je trochu lohkomyſlny — ale kradnyć, nè, to wón njeczini. Skerje je mi druhi padhladny."

„Schtó pak to je?"

„Lejna, horjeńza."

„Haha, Lejna? Zyle njemóżne! Czjehodła dha hižo dopołdnja do měſta běži a tak dołho wuwołanje? Tu je parlowy naſchijnik ſawěcze ſtobu wjaſchi pola nětkajſeje pſchecżelnizy ſhowaka!"

„Nè, tole wo hołzy njewěrju. Skerje mam Pawoka ſa paducha. Tón bźſche mi wot wſcheho ſpoczatka podhladny."

„I hdże, ſa tutoho hólza żwoju ruku do wohnja położu. Ale wěſcze, jara ſpodżiwnu rólu pſchi tutej wězy też Marhata hraje. Ssnadź ma jón wona żama a podhlad něſto na někoho druheho . . . ?"

Nè, dźeſe njemóżeſche knjes kriminalny hłowny ſtražmiſchtr wjazy wutracz!

S wulkim khwatkom żebi ſwój ſłużbny kabat ſaſpina, wocżini ſ wotmachom durje a ſtupi ſ khutnym hamiſkim czołom a knjażu woſt na kuchiniſki balkon: „Mo'peitujcże porjadu wſchitko, ſchtoż wo paduſchſtwje wěſcze!"

„Knjeżiczkezy. knjes ſtražmiſchtr! Wy pak mózecze cłowjeka wuſtrózecz!" żonje ſakkhicżeſchtej. Potom prěnja pokračowaſche: „Wjazy pak ſamoj njewěmoj. To tola hakle jutſje ſaſo w npwinje ſteji, w pokračowanju kriminalneho romana!" nk.

Česćelakomna žaba

Żaba, kotraż bě ſwój czaſ młodoſcze we wotkležanym haſku pſcheżiwiła, wulku żadoſcz ſaczuwaſche, ſwoju wokolinu ſ wożebnej ſahrodu ſamèniczł, w kotrejž ſrjedżiſchczu bźſche kanjeſtna próſdnienża pſchi haſku, w kotrymž bźchu ſtote rybiczki.

Selepena ſ błuſchczjom wumělſkeho haſka, bźſche żaba pſchi jeho kromje żiwa a prózowaſche ſo wſchźdnje ſnowa, pſchecżeſtitwo ſtotych rybiczkow dobyć, kotrejž na nju, na tutu ſadobywarku, jenoż ſ boka ſhladowachu. Żabje pak czyſpiche ſo jako ſwěczene bohatſtwo ſtacz, hdyż ſmědźiſche na ſkorpanje ſedżo wječor ſ njerjanym hłokom wo ſwojej ſpokojnoſći nad měrom a rjanoſći pſcheżiwjeneho dnja rjechtacz.

Jako pak něſto ſyma pſchińdże, wobſhedżeł wumělſkeho haſka ſtoterybiczki do domu ſebra a puſchczi ſ njeho wſchu wodu, tak ſo jenoż hiſchcze kanjeſtny kotot bjes kóżdeje rjanoſcze a czjopotty woſta. S hróibu żaba na ſcżeny wumurjowaneho haſka hladaſche, kotryż bźſche něſkole bjes kóżdeje pſchiwabnoſcze. Wona żakoſtnje ſymu mrěſeſche, pſchetoż żaneho żumpadła tu njebźſe, kotryż by ju ſchkitało.

Tuż ſo wona roſkłudźi, ſo chże ſo domoj wróćicz a druhe żaby wo ſmilnoſcz proſyć. Lědy pak bźſche ſwoju próſtwu pſchednjeſła, jako druhe żaby ſe ſyłnym rjechtanjom ju wukměſchcjo a hanjo ſe ſwojeje ſrjedżiſny wuſtorczichu.

„Dźi k twojim ſkotym rybiczkam", wone wołachu, „ſpomjatkuj żebi: ſchtóż jednory haſk w dobrych dnjach ſa piwa, tón njech we ſłych dnjach we wożebnym haſku ſa ſtote rybiczki ſymu mrěje. nk.

Wěš tole hižo?

Mróčele hacz do wyſokoſcze 11 kilometrow namakamy.

*

W Němſkej je 3,4 milijona koni.

*

Olympiſke ſymſke hry w Garmiſch-Partenkirchenje ſu nětkhże 2,6 milijona hriwnow płaczite. Woprawdźite dochody (laſtupny pjenjeſ, programy, ſnamjeſchka atd) 1,16 milijonow hriwnow wuczinichu. Differenzu ſu němſki ſtat, Bajerſka a Garmiſch-Partenkirchenſka gmejna kryte.

*

Sjednoczene ſtaty Ameriki maju nimale 34 milijardow dollarow ſtatneho dołha. Lěta 1930 ſtatny dołh 16 milijardow wuczinjeſche.

*

Najwobſchěrniſche czjiſchczane dźełko ſwěta je „Chineſka encyklopädija". Wona je ſo w lětach 1662—1722 ſpiſała a wobſchija 4020 ſwjazkow.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 30. julija 1936.

Narodżenja: 29. 7. Gerhardej Hermanej Janej Kolbje, żeleſnicznemu pſchiſtajeneſi, dźowka. — 27. 7. Sanſej Richardej Pawokej Schellinej, twarſkemu miſtſchi kulturow w Kamjenzu, dźowka.

Pſchipowědanja: 30. 7. Albert Ludwig Eckardt, technikar, a Annemarie Reingart Schiebaksz, bjes pomoklanja, wobaj w Budyſchinje. — Alwin Gerhard Wuſch, rěſnik, tón cżaſ ſkładowy pomocznik, a Hana Marja Emma Weinholdez, pſchedawarka, wobaj w Budyſchinje. — Richard Erich Bock, błidař, a Klara Martha Trzetzjakez, kotoriſtka, wobaj w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 31. julija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,47	100 českosł. krónow	10,27
100 ſwajc. frankow	61,18	100 franc. frankow	16,405

Barlinſka burſa, 30. julija. Hižo w pſchedburſownym wobkhodże knjeżeſche wczera pſchecżelne ſakładne mènjenje, kotrejž też po ſapoczatku burſowneho jednanja dale trajeſche a na aktjiowych wikach ſkoro na zyłej cżarje k nowym kurſowym poſtupam, kotrejž ſo wěſo we wětſchych mjeſach mějachu, wjedżeſche. Wobwěſty zajim wěnowaſche ſo ſaſo montanowym hódnotam a wożebje Harpener poſtupichu wo 2,25 proz., Hóſch wo 1,25 proz. Rentowe wiki běchu njejednotne.

Barlinſke żitne wulkowiki. Dla żnjownych dźełow a pſchi njewobſtajnym wjedrje może ratarſtwo jenoż we wobmjeſowanej mèrje wumłewańſke a pizowańſke żita na wiki podacz. Pſchenża a rožta ſo ſa nowe krute płaczjny dale pytatej, wożebje rožta ſa hnydomne dodacże, pſchi czjimż mitnny dale ſwyſchene wurunańſke pſchiſrażki poſkiczeja. Też ſa poſdźiſche mèſzacz jewi ſo pomèrnje mało poſkiczenjow. Poſkiczenja ſa pizowańſke ſaměry njepſchepłeża. Pſchenżne muki maja mèrny wobkhod ſa krutże wſchědneje potrjeby, rżane muki ſa dodacże w auguſcze ſu wo něſchto łóſſcho dołacz. Wowż je ſtarych żnjow da ſo w łóſſchich druzinach cżęſto ſwużitkowacz, dobre druzyny pſchi pſchiſłóbnym dowoſu namakaju kupzow. Saſtaranſke położenje w pizowańſkim jeczmjenju njeje ſo połěpſchiło. Też jeczmjenje ſa industriju ſo mało poſkiczeja, wożebje dokelž ſo ſa naléne jeczmjenje płacżiſny jeczmjenjow ſa piwarſke żadaja, hacżrunjež kaſkoſi pſchezo żadanſam njewotpowěda. Poſkiczenja, kotrejž ſo ſa jeczmjenja ſa piwarńe cżinjachu, dotal k wobkhodam njewjedżechu.

Wjezera płacżeſche w Barlinje zrutnaſ

pſchenżny W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożi R 8: 7,60 hr., R 11: 7,75 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr. G 9: 8,10 hr. — wowża H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 10,35 hr., rożka, nowa 7,80 hr., jeczmjeń, naléteni 7,85 hr., wowż 8,30 hr., pſchenżna muka 18,35 hacz 21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pſchenżne wotruby 6,50—6,75 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., ſyno 2 hr., ſłoma ſtótna 1 hr., ſłoma ſ ſaſkanju 1 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., proſzata 13—23 hr., kał, běły, punt 8 pj., kał, cżerwjeny 12 pj., łoboda, jędżna 10 pj., zybła 12 pj., ſołotej, kerčk 5—10 pj., tórki 4—10 pj., morchej, nowa, punt 8—10 pj., radiſki, walczk 8 pj., retkej, walczk 10 pj.,

Wiki w Lubiju.

Pſchenża 10,25 hr., rożka 7,60 hr., naléteni jeczmjeń 7,85 hr., wowż 8,30 hr., běrny 3,95—5,25 hr., ſyno 2 hacz 2,25 hr., ſłoma, ſ maſchinu młócżena 1,20—1,40 hr., pſchenżna muka 17,15 hr., rżana muka 12 hr., pſchenżne wotruby 6,85—7,15 hr., rżane wotruby 6,20 hacz 6,50 hr., butra, 1 kurica 75 pj., jeja ſchtuka 8—10 pj., kał, běły, punt 5—8 pj., kał, cżerwjeny 10—15 pj., karoty 10—13 pj., łoboda, jędżna 12 pj., kał, ſyrdojty, ſchtuka 5—40 pj., kołrabi 7—8 pj., porej 10 pj., kał ſiłaty 15 pj., zybła, punt 10—15 pj., buny 10—15 pj., tomaty 15—25 pj., ſołotej, kerčk 5—8 pj., radiſki, walczk 6—8 pj., rjewjeń 8—10 pj., jabłuka, punt 15—30 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaſo, ſkowjaże, punt 70—90 pj., mjaſo, cżelaże 65 hacz 90 pj., mjaſo, ſkopjaże 0,80—1 hr., mjaſo, ſwinjaże 70—90 pj., twarch 25 pj., lany wolij, litr 1,50 hr., liny, punt 1,70 hr., ſchczuki 1 hr., hołbje, młode, ſchtuka 40—90 pj., kury, żiwe, punt 50—60 pj., khapony, żiwe 40 pj., tórki, ſchtuka 5—10 pj., kołrabi 15—20 pj., morchej, punt 10 pj., kóſmaczki 20 pj., łoboda, jędżna 20 pj., kał, ſyrdojty, ſchtuka 30—60 pj., kał cżerwjeny 15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirſingowy 10—15 pj., buny, ſelene 15—20 ſołotej, kerčk 5—10 pj., měrnikſ 20 pj., chrěn 60 pj., radiſki, walczk 5 pj., zybła 10—15 pj., kulrěna 5—10 pj., jabłuka, punt 25—35 pj. ſmorje 45—58 pj. — Proſzata: 11—14 hr., 15—18 hr., 19—22 hr.; běhaki: 23—32 hr., 33—43 hr., 44—60 hr. Wobkhod bě żiwy.

Drjeżdżanſke ſtótne wiki.

Swini bě ſo jara mało pſchihnało a ſo pſchidżěli. Cżelata mějachu płaczinny kaž pſchedkhadżaze wiki, hacżrunjež bě ſo pomèrnje wjele materiala pſchihnało. Wobkhod na howjazych a ſtopjazych wikach bě bjes wuſnama.

Płaczizny rězneho ſkotu na Drjeżdżanſkich ſkótnych wikach.

30. julija 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach.

Skótne druzyny a woznamjenjenja:

Celata: 652

Nailepše kormjene ćelata wot cyca	72—76
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	62—72
Snadnje wuwite	54—61
Najſpatniſe	— —

Płaczizny na Barlinskich prodnktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo no tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. — Płaczizny po złotej hriwnje.

	30. 7.	29. 7.		30. 7.	29. 7.
Pšenca	218,0	218,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	161-163	161-163	woka	31,5-32,5	31,5-32,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	23,0-26,0	23,0-26,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	33,0-35,0	33,0-35,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	27,65	27,65	lany wosuſk	15,30	15,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	9,62	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrny. kruſki	—	—
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pieluſki	32,0-35,5	32,0-35,5	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodżarja 8: 208,0 9: 2
Płaczizna za rožku za wupłodżarja 8: 152,0 11: 15
Płaczizna za ječmjeń za wupłodżerja 7: 157,0 9: 162.
Płaczizna za wows za wupłodżerja 11: 167,0 13: 174,0

Statny minister Rudolf Heß wotewrì olympiſki kongreß.

W awli Bjedrich Wilhelmſkeje univerſity w Barlinje wotmě ſo wotewrjenſke powjedżenje mjeſynarodneho olympiſkeho komiteja. Statny minister Rudolf Heß mějeſche wotewrjenſku narěcz. W prěnjej rjedże ſ lewa: Statny ſnutſkowny minister dr. Frick, preſident organiſaciſkeho komiteja, exzellenza dr. Th. Lewald, ſaſtupjel wjednika ſtatny minister Rudolf Heß, preſident mjeſynarodneho olympiſkeho komiteja hrabja de Baillet-Latour, ſtatny ſportiſki wjednik ſ Tſchammer a Osten, a ſtatny kommiſar dr. Lippert. (Scherl Bilderdienſt, M.)